This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Mela
KA

[illegible]

KF

POMPONII MELAE

DE

SITV ORBIS

LIBRI TRES

AD PLVRIMOS CODICES MSSTOS VEL DENVO ſVEL PRIMVM CONSVLTOS ALIORVMQVE EDITIONES RECENSITI

CVM NOTIS CRITICIS ET EXEGETICIS

VEL INTEGRIS VEL SELECTIS

HERMOLAI BARBARI, IOACH. VADIANI, PETRI IO. OLIVARII, FREDENANDI NONII PINTIANI, PETRI CIACCONII, ANDR. SCHOTTI, IO. OPORINI, PETRI IO. NVNNESII, IS. VOSSII, IAC. ET ABR. GRONOVIORVM, ET IAC. PERIZONII, NEC NON MSSTIS IO. GEORG. GRAEVII, IAC. GRONOVII, ET PETRI BVRMANNI, CONLECTIS PRAETEREA ET ADPOSITIS DOCTORVM VIRORVM ANIMADVERSIONIBVS

ADDITIS SVIS

A

CAROLO HENRICO TZSCHVCKIO

A. M. SCHOLAE ELECTORALIS MISNENSIS RECTORE, ET SOCIETATIS LATINAE IENENSIS SOCIO.

ASTOR LIBRARY NEW-YORK

VOLVMEN II. PARS II.

LIPSIAE 1806

SVMTIBVS SIEGFRIED LEBRECHT CRVSII.

I 13

PUBLIC LIBRARY

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

NOTAE CRITICAE

IN

POMPONIVM MELAM

PARS II.

COMPLECTENS

LIBRVM II.

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

Novi huius libri exordium varie indicant libri veteres: Lipſ. *Incipit ſecundus; Europae deſcriptio particulariter;* Pariſ. 1. edd. 1. 2. 9. 13. *Incipit liber ſecundus;* Cibin. *Incipit liber ſecundus eiusdem Pomponii;* Gud. *Incipit ſecundus, in quo deſcribit Europam particulariter;* Pariſ. 2. idem habet, tantum *ubi* pro *in quo;* Vindob. *Incipit ſecundus liber pomponii melle de coſmographia;* Zaluſc. *De Europa eiusque regionibus, regionumque urbibus et incolis et moribus eorum fluminibus, montibus et aliis memorabilibus locis. Principium a Scythia.* Quidam nihil omnino praefantur, in iis Prag. Pariſ. 3. Ex edd. 15. 17. 20. 23. *Pomponii Melae liber* II. 3. 4. 5. 6. 12. 14. 19. aliaequae etiam recentiores *Pomponii Melae* ſ. *Mellae de ſitu Orbis liber ſecundus.* Ipſum caput ſine ulteriori inſcriptione exordiuntur Codices, et quaedam editiones, uti 1. 6. 7. 8. vel capitis tantum primi initium produnt numero, ut 13. 15. 17. 20. 23. in margine habent 3. 4. *Particularis Europae deſcriptio,* quod ad totum librum pertinet; 11. *De gentibus Scythie in Europa;* 12. 14. 19. *Scythia* (14. *Scytia*) in *Aeuropa;* pleraeque, ut hodie legitur *Scythia Europaea.*

§. 1. *Aſiae)* Vindob. *aſſie,* poſt *tanaumque;* Rehdiger. *Aſye* et *thanyimque;* Venet. *quae dixi;* Vindob. *frons et ſitus eſt.* Pro *Tanain* multae edd. *Tanaim.* Pro *ſitus* Ciacconius ad praef. 2. (*oras omnium et litora*) coniicit *litus,* quam tamen coniecturam poſt ad noſtrum locum abieciſſe videtur. Nempe ſimpliciter

hic notat: Sic lib. 1. c. 4. f. *Nunc exactius oras ſitusque dicturo*, quo vulgata omnium librorum lectio confirmatur.

At per eundem) Gud. Prag. Vindob. Rehdiger. *ac*, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. Vaticani ita etiam habuiſſe videntur. Reliqui *At*, quod revocavit Vadianus, excepit Olivarius, uterque cum ſuis, retinuerunt Vinetus, Schottus, Voſſius, alii. Recte. Non enim eadem vel ſimilia nectit, ſed diverſa ſubiungit. Nota autem alias eſt utriusque particulae confuſio, de qua Bentlei. ad Horat. 1. od. 18, 7. Drakenb. ad Sil. Ital. 6, 190. et Liv. 5, 61, 4. Bunemann. ad Lactant. 6, 11, 25. Schwartzius ad Plin. panegyr. c. 26. p. 80. et alibi plura dabunt. Cf. etiam ad praefat. 1. et 2. 1, 2, 5. 13. in. 2, 3, 10.

dextram) Cibin. Rehdig. Lipſ. Gud. *dexteram*, quod leve eſt, uti *Meotida* ante in Gud. Prag. *meothyda* in Rehdig. et in Lipſ. *meotidam*. De priori vocè, ſi tanti eſt, cf. ad 3, 8, 1.

Europe eſt) Tò *eſt* omittunt Codices mei Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Cibin. Gud. Prag. Lipſ. Vindob. Venet. Havn. Rehdiger. et vetuſtae edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Addidit primus Vadianus cum ſuis, poſt 24. 25. omninoque Olivarianae et reliquae. Pro *Europe*, quod et obferunt Codd. mei, vel uti Cibin. *europae*, edd. 1. 2. *Europe*, 9. ex vitio *erope*, 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Europae*, 11. 12. 13. 14. 19. *Europae;* Vadianus poſuit *Europa* cum ſuis et hinc 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. Poſt cum Reinoldio revocatum eſt *Europe* ſervatumque. TZSCHVCKE. Alia lectio habet: *Ac per eundem amnem*

in Meotida remeantibus, ad dextram Europa eſt modo, ſiniſtro latere innavigantium appoſita. Locus eſt ſubobſcurus, ſive ſecutus fueris priorem lectionem, [in qua ante *modo* diſtinguitur,] ſive poſteriorem. Dicam tamen, quod ſentio. Si quis ex fonte Tanais per Tanain in Maeotida redierit, revera Europam relinquet ad dexteram amnis; ſed ſi quis ex fonte usque ad paludem navigaverit, non eſt dubium, quin remigantes ad ſiniſtram eandem relinquant. OLIVARIUS. Fluctus in ſimpulo. Quis enim non videt, quae adeunti ſiniſtra ſunt, ad dextram revertentibus iacere, et hinc diſtinguendum eſſe ante *modo*, uti et diſerte monet Schottus, et ſuperiorem deſcriptionem apte reſpici. Minus enim recte ad 1, 5. f. retulit Graevius ad Florum 1, 5. in. ubi conſulendus Dukerus. Igitur aberravit ed. 24. quam ſecutus eſt in ed. 25. Olivarius, ſed ex eius familia recte aliqui immutarunt. Ita autem ſolet noſter ſitum definire, uti 1, 5, 1. de quo Vol. 2. Sed idem ille locus ſimilis adiectum etiam habet *eſt*, quod an in aliis codicibus adfuerit etiam, ignoro. Solet tamen addere et alibi noſter, et videtur a praecedente *e* abſorptum τὸ *eſt*, cum per compendium ſimplicis *e* indicetur. Reliqui igitur, etſi, ſi quis eiiciat, non reluctor. *Europe* autem non ſolum ex uſu dicitur Melae, de quo I. Gronov. ad 1, 2. in. ſed et a MSS. ſuſtinetur.

latere — appoſita) Pintianus et cum eo Ciacconius volunt *lateri*, non *latere*, et ſic poſuit Schottus obſequente praeter eum nemine. Tum *oppoſita* dedit ed. 29. et poſt Vinetus, nec aliter in notis adferunt Pintianus et Schottus, quorum ille Vadianam recenſionem ſequitur, hic illum repetit. At ante ed. 29. equidem non inveni aut notavi. Facilis tamen haec eſt commiſtio et obvia. Vid. ad 1, 13, 3. 2, 7, 8. et 3, 6, 9. Attamen hic melius habet vulgata, cum omnia ad amnem referantur, quo hic Europae extrema adluuntur. De altera emendatione *lateri*, quam et propoſuit Graevius

ad Florum 1, 5. in. rectius dubitari poſſit. Ita enim Frontin. 3, 10, 8. *civitas litori adpoſita*, et ut alios taceam, ipſe Noſter 1, 13, 3. *mons litori adpoſitus*. Forte tamen hic cum libris veteribus poteſt retineri, quod continuationem et ſeriem declarat, aut ſubpleri *in*.

Rhipaeis montibus) Multiplex hic obiicitur variatio. A Gronovius ex ſuis Cdd. adfert *in Ripheis*, *in Aeripheis*, *Arepheis* et *Meripheis*; Vatic. *aeripheis*; Gud. *in arepheis*; Cibin. Mediol. *meripheis*; Rehdiger. *in erypheis*; Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Prag. Chiſ. Venet. Vindob. *in ripheis* vel *Rhipeis*. Edd. 1. (2?) 9. *in rypheis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. reliquae ad 42. *ac Rhipheis*, *Rhipaeis*, praeter Vinetum, qui dedit: *Tum Rhiphaeis*; denique praeeunte Reinoldio 44. 45. ceterae legunt ſimpliciter *Rhipaeis montibus*. TZSCHUCKE. Detrahe coniunctionem *ac*. PINTIANUS. Equidem, unde copula *ac* venerit, vix recte deprehendo. Schottus enim, quum in *Spicilegio* nihil dixiſſet, in *Praetermiſſis* dicit ſe interpungere, *modo ſiniſtro lateri navigantium oppoſita*, *Rhipaeis montibus*. Sed Pintianus in *Retractationibus* citans *ac Riphaeis*, notat delendam coniunctionem *ac*, quam voculam Schottus alio litterarum charactere excudi curavit. In Chiſiano erat *in Rhip*. In altero [Gud.] *arepheis*. Hinc deprehendi denique verum, *ſiniſtro latere innavigantium appoſita a Rhipaeis*, hoc eſt, progreſſa et incipiens a Rhipaeis montibus, qui ſunt ultima ſimul Europae et Aſiae verſus oceanum Septentrionalem nota pars. I. GRONOVIUS. Et hic quoque rem acu ſe tetigiſſe exiſtimat novus Melae interpres, ſed ut ubique, ita quoque hic fallitur. Sic nempe conſtituendus hic locus faventibus Vaticano et omnibus fere antiquis exemplaribus: *Agrippaeis montibus proxima*, *et huc enim pertinent*, *cadentes aſſidue nives adeo invia efficiunt* etc. Agrippaei ſunt, qui paulo ante Arimphaei vitioſe vocan-

tur. Verum illorum nomen ex Herodoto [4. 23.] petendum eſſe monuit Pintianus. [ad 1, 19. 20.] Ille vero, ſi bene ſe habet lectio vulgata, *Argippaeos* appellat. Pro eo Ἀργιμπαίους ſubſtituit Salmaſius. [ad Solin. c. 7. [21. p. m. 147.] Sed rectius Ἀργιππαίους legas, ſi quid mutandum ſit, quod tamen opus non eſt, cum in iſtius modi nominibus familiaris admodum Latinis literarum ſit transpoſitio. Quod autem paulo ante in fine libri prioris occurrit: *Vltra ſurgit mons Rhiphaeus*, et hoc quoque mutandum, cum in compluribus et quidem melioris notae libris legatur *mons gripes*, in aliis *nigripes*, in optimo vero *mons aegripes*, ut non dubitandum ſit, quin Mela ſcripſerit *mons Argippaeus*. Sic nempe Mela vocat altum iſtum montem, cuius accolas eſſe Argippaeos vel Agrippaeos ſcribit Herodotus. [c. l.] Cum vero idem Mela Tanain in Rhiphaeis vel potius Rhipaeis montibus oriri dicit, in eo receſſit ab Herodoto, qui nusquam Rhipaeorum facit mentionem, et Tanain e lacu profluere affirmat, quod verum eſt. Agrippaeos vero ab antiquis Latinis dictos fuiſſe iſtos populos vel Agripparum ſatis teſtatur agnomen. Vt enim vicinam Arimaſporum gentem, quod unum tantum habere oculum crederentur detorta voce a Cyclopibus Coclites appellat Ennius; [vid. paullo poſt] ita quoque illos, qui difficili partu ederentur, contracta ab Agrippaeis voce, Agrippas vocaverunt. [At cf. Gellius 16, 16.] Vt enim ſcribit Herodotus, [c. l.] calvi naſcebantur omnes *Argippaei*, quales quoque multos fuiſſe Myconios teſtatur Plinius. [11, 47. ſ. 37.] Talium autem propter duritiem capitis difficiles ſunt partus. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Putat, opinor, nos in ignariſſima Septentrionis parte verſari, ubi neniae quoque eius vel inſulſiſſimae curarentur, ut ab Hyperboreis profecti! Quis audiit, quis patietur montes Agrippaeos nuspiam dictos? Rhipaeum montem vel Rhipaeos montes omnibus decantatos ignorari in Mela, niſi demum lib. 3. c. 5. Credant haec

Voſſiocolaces. Quum Ennius dicit apud Varronem: [de L. L. 6, 3. fin.] *Decem coclites, quos montibus ſcimus Rhipaeis fodere*, bene diſcimus, quo usque extenderint antiqui Rhipaeos montes. Horum latus unum emittebat Tanain, ad alterum habitabant Hyperborei. Itaque et ad Europam et ad Aſiam pertinebant. Ob Tanais fontem eos appellat Mela inter partes ad mare mediterraneum ſpectantes; ſupra eos quidquid erat, reiicit ad Oceanum, neque in eo admittit diviſionem in Europen et Aſiam. Reliqua Voſſii ſunt plena Abderiticae indolis. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Legendum atque interpungendum cum Reynoldo: *ſiniſtro latere innavigantium appoſita. Rhipaeis montibus proxima (et huc enim pertinent) cadentes.* Atque eundem fere in modum Perizonio hic locus conſtituendus videbatur, *ſiniſtro latere innavigantium appoſita. Rhipaeis montibus (nam et huc illi pertinent) proxima cadentes* etc. Ceterum pro *in eripheis* vel *in aeripheis* Oudendorpius reponendum ſuſpicabatur: *Inde Rhipaeis.* A. GRONOVIVS. *Rhipaei montes*, ſive veri, ſive ficti, dimitti hic nequeunt, ſatisque eos vindicavit I. Gronovius. *A, ae, ac* praemiſſa ſunt et efficta ex vocis proximae clauſula *qua.* Nolim tamen cum I. Gronovio moleſtum illud *a* denuo intrudere, ſine quo facilius oratio procedit, nec τὸ *inde* Oudendorpii, etſi ſatis ingenioſe ex aliis Codicibus extruſum. Nempe Mela non ex ulteriori regione ad Rhipaeos montes progreditur, ſed quae in vicinia eſſent memoranda, breviter ſuperiori narrationi adnectit. Malui igitur aliorum iudicium ſequi, qui ſimpliciter legunt: *Rhipaeis montibus* et commode ad *proxima* referunt. Variam ipſorum montium ſcripturam in praecedentis capitis fine adtigi.

proxima — cadentes) Haec verba varie et diſtinguuntur et componuntur. Nempe Codices et edd. τὸ *proxima* continuo ſubnectunt voci *montibus*, primus-

que Vadianus reiecit poſt *pertinent*, quem ſecutus eſt Olivarius, repetita et hic ed. 24. uterque cum ſuis. Eundem ordinem tenuerunt Vinetus, Schottus, Voſſius, edd. 40. 41. 42. Qui hoc fecerunt, diſtinguunt poſt *pertinent*, maximo etiam aliqui ſigno adpoſito; qui aliter, ut olim, poſt *proxima* et *pertinent*. Recentiores praeeunte Reinoldio et lectionem et diſtinctionem, quae et ego reddidi, exhibent. Apte ad ſenſum et commode. Quod pro *enim* A. Gronovius ex Cod. Gud. adtulit *ei* erravit. Nam ſaepe eodem ſcribendi compendio, quo hic, vocula *enim* exprimitur. Verbum *Cadentes* cum minore litera ſcriptum ſuperioribus applicandum cenſet Pintianus. Nempe poſterius monuit ob pravam poſt vocem *proxima* diſtinctionem, quam in ſuo exemplari invenerat; prius cur velit, non ſatis capio.

aſſidue) Vatic. 1. videtur habuiſſe *aſſiduo;* alii *aſſidue*, uti editiones, praeter 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. in quibus *aſſiduo*, et poſteriores quasdam Vadianas cum 30. 32. 37. in quibus *aſſiduae;* minus bene. *Aſſiduo* autem et *aſſidue* promiſcuo uſu variantur, ut *proximo* et *proxime* 2, 3, 3. Sic *commodo* et *commode* libri in Cic. ad diverſ. 1, 1, 7. Plura infra ad 2, 3, 3.

viſum) Sic 10 Cdd. A. Gronovii meique omnes et edd. ante Voſſium, qui poſuit *niſum*, ſequentibus Gronoviis et Kappio in priori editione. Reinoldius revocavit *viſum*, quem ſecutus eſt in poſteriori Kappius. Norimbergenſis, ſi tanti eſt commemorare, retinuit *niſum*. TZSCHVCKE. *Viſum* magis convenit cum verbis Herodoti lib. 4. c. 7. Τὰ δὲ καθύπερθε πρὸς βορέην λέγουσι ἄνεμον τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρης οὐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσωτέρω οὔτε ὁρᾶν, οὔτε διεξιέναι, ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων· πτερῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἠέρα εἶναι πλέον, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἀποκληΐοντα τὴν ὄψιν. A. GRONOVIVS. Eius notam, ut hoc verbum tueretur,

repetiit Kappius. De ipſa hac commiſtione non infrequente vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 5, 284. et ad Liv. 37, 11, 8. Tennulius et Oudendorp. ad Frontin. 3, 9, 3. hic etiam ad Lucan. 6, 482. Cortius ad Salluſt. Iug. c. 94. in. qui adeo ante Voſſium ineptiiſſe hic Melam putat, et Burmannus ad Antholog. Lat. T. 1. p. 290. Diſceptatio in ambiguo haeret, cui tamen in alteram partem libri antiqui non leve momentum adiiciunt, quod conficit Herodoti locus. Excuſſit duplicem hanc editionum lectionem operoſo ſtudio Kirſchius in proluſione ſcholaſtica edita Curiae 1784. 4. in qua ſub examen aliqua Pomponii loca vocavit. Summa haec eſt: Speciem habere Voſſii lectionem non quidem infitiatur, praefert tamen *viſum* his rationibus ductus, quod inviam regionem magis declaret, Herodoti locum contracta brevitate efficacius reddat, denique codicibus ſuffulciatur. Iisdem vero rationibus uſus erat olim Vrſinus in disput. Witteberg. 1668. 4. quae exercitt. philolog. continet in hac lectione tuenda. Equidem lubenter his adquievi, cum non ſolum intelligi recte poſſint, ſed et rei difficultatem augeant, ex vi nivium, quae oculorum adeo proſpectum praecludant. De inceſſu enim nihil ſingulare eſt; at de viſu. Et ſic reddidit Herodoti ὁρᾷν, uti poſt διεξιέναι. Vid. etiam deinceps.

incedentium) Sic Cod. Ciaccon. et ex meis Venet. Havn. quibus accedere puto Vaticanos aliquos certe 3. cum edd. 15. 17. 20. 23. Prag. *incredentium* ex librarii lapſu; Pariſ. 1. 2. plane hanc vocem omiſerunt. De A. Gron. MSS. quid habuerint, dubium. At Vatic. 1. Lipſ. Cibin. Pariſ. 3. Gud. Zaluſc. Vindobon. *intendentium*, et ſic edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 23. et reliquae ad Voſſium, qui cum poſteris *incedentium*. Solus Reinoldius priorem lectionem *intendentium* ſervavit. TZSCHVCKE. Lego *ne viſum quidem inceſſumve admit-*

tant, ex Herodoto evidentiſſime in Melpomene. [c. l.] PINTIANVS. Pintianus *inceſſumve*. Propius a vero *incedentium*. Lege Macrobium 2, 15. Somnii. SCHOTTVS. Plerique Codices, in quibus meliores praeferunt *intendentium*, quod et efficacius videtur in oratione Melae, ſimulque ad viſum et inceſſum pertinet, etſi illud neceſſe non ſit. Sed ſtrictiora dabo, quae fuſius de hac lectione disſeruit Kirſchius c. l. Tò *incedentium* interpretationem alterius verbi eſſe putat ab homine profectam, qui aut communem huius verbi uſum aut Pomponianum certe igoraret; Melam enim *tendere* de conatu eundi, proficiſcendi, volandi in alienas regiones adhibere, ut 3, 10, 3. 3, 8, 9. *Intendere* nihil aliud eſſe, quam *ultra tendere*, quod aeque potuiſſet dicere, adeoque compoſitum ſimplicis vices ſuſtinere, uti apud Terent. Andr. 2, 2, 6. Cicer. de nat. Deor. 1, 20. *incedere* eſſe expedite et ſine impedimento ulterius pergere. Denique, nam illa potiora videntur et aptiora, ſententiae cauſas his argumentis conficit: 1) in codd. antiquis haec lectio inventa eſt; 2) eſt difficilior; 3) admittit uſus verbi *intendere* vulgaris; 4) admittit uſus Pomponianus; 5) ſuadet contextus; 6) linguae genius alteram improbat; 7) pro lectione *incedentium* nihil adferri poteſt firmi, niſi quod veteres aliquot libri eam habuerint, in quos ex gloſſa irrepſit. Haec KIRSTIVS. Vtique cognatum verbum, ſi ex hoc fonte petendum erat, *accedere* accommodatius fuiſſet. *Niſus* etiam notio ineſt in verbo *intendere*, ut lectio *viſum intendentium* apte locum tueatur.

Gryphi) Rehdiger. *griphi;* Vindob. Prag. *griſi;* Gud. *griſſi;* Cibin. *Grypi;* Lipſ. *griſi*, at in margine *griſes*, quae quidem terminatio magis frequentatur. Vid. Vol. 2.

pertinax) Quid ſi *pernix* legas? ut de tigribus infra 3, 5. et de Araxi fl. ibidem. Plinius legend. lib. 7. c. 2. in. PINTIANVS. Plinius utique vocat *ferarum*

volucre genus, et ſic poterat etiam Noſter. At Codices ita noluiſſe contendunt, et unde alias conſtat, alterum voluiſſe? Cum unius rei multa ſint adtributa, quantae auctorum moverentur iactationes, ſi quis inde vim petierit.

aurum) Cibin. *antrum.*

et ſunt) Tò *et* omittit Prag. Ambo verba minoribus literis expreſſit Schottus. TZSCHVCKE. Dictiones hae otioſae. PINTIANVS. Poſſunt abeſſe, at ideo non debent, cum et recte adeſſe poſſint.

§. 2. *Scythae —)* Vindobon. *ſcite ſcitarum;* τò *ſunt* antea ignorat Prag. Ceterum a voce *Hominum* c. 2. exorditur Vinetus.

queis) Pariſ. 1. *quibus;* Gud. Vatic. 3. Prag. omiſerunt; Lipſ. Cibin. Rehdiger. uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 21. 22. 31. 44. *quis;* Ald. Iunt. 24. Schottus, Voſſius, Gronovii praeter ed. 44. Reinoldius, Kappius *queis;* Vadianae aliquae *queis,* Olivarianae aliquae *quis.* Infra tamen 3, 6, 1. Reinoldius, A. Gronovius in edd. 44. 45. Kappius dederunt *quis*, quod et hic ex Cdd. et vetuſtis edd. repoſui, eamque antiquam formam cenſet Servius ad Virg. Aen. 1, 95. quem explicat Heyne. Sic ubique *quis* pro *queis* in Silio Italico Drakenborchius auctoritate Codd. Colon. et Oxon. et priſcarum edd. Vid. ad 1, 13. et Broukhuſ. ad Propert. 2, 10, 47. quem ibi laudat. Adde Cortium ad Salluſt. de B. I. cap. 80, 5. ubi copioſius de hac forma diſſeruit. Cf. etiam de variatione ad 2, 2, 2. 2, 3, 3. 3, 6, 8. et alibi. Neque tamen alteram ſpreverim, cum et ſic *amiceis* et ſimilia occurrant, in faſtis Triumphal. *Galleis*, *Morineis*, *Sueveis*, *Germaneis* et alia. Nempe *quis*, pro quo etiam *queis*, ducitur a nominativo *qui*, unde etiam *quorum; quibus* ab *ques*, uti Servius c. l. monuit.

Arimaſpoe) Gud. Rehdiger. Vatic. Chiſ. (teſte I. Gronovio ad 1, 19, 15.) Pariſ. 1. *Arimampſae;* Mediolan. (teſte I. Gronov. c. l.) Vindobon. *Arimampſe;* Cibin. *Armiampſae;* Pariſ. 2. *Arimapſae;* Prag. *armaſpe;* Lipſ. et codex, quo ſe uſum eſſe ſcribit Holſtenius ad Stephan. p. 46. ille *Arimaſpe,* hic *Arimaſpae;* Venet. et, quod videtur, Pariſ. 3. *Arimaſpi.* Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Arimaſpae;* 2. *arimapſae;* 11. *arimaſpe;* 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, I. Gronov. in ed. 40. *Arimaſpi;* poſt I. Gronovius, cui et ceteri acceſſerunt, repoſuit *Arimaſpoe.* Holſtenius c. l. duplicem nominis formam agnoſcit *Arimaſpi* et *Arimaſpae.* De priori nulla poteſt eſſe dubitatio, cum ſic optimi auctores loquantur, veluti Plinius 6, 19. ſ. 17. et alibi, Solin. c. 20. ſ. 15. Strabo 1. p. m. 15. ſ. 21. 11. p. m. 349. ſ. 507. Stephan. h. v. Euſtath. ad Dionyſ. v. 31. et alii multi, in primis Herodotus 3, 117. — Nempe Graeci Ἀριμασποί. Poſterior forma iuſtam movet dubitationem. Quod enim Holſtenius eam tuetur ex Orpheo in Argon. v. 1096 (immo 1061.) ubi pro vulgato Ἀριμάσϑας ſubſtituit Ἀριμάσπας addicentibus Cdd. Voſſ. et Moſcov. iniectam dubitationem non eximit, quia contra metri leges ab Ἀριμάσπαι duci non poteſt, ſed ab Ἀριμάσπες, uti iam recte monuerunt Oudendorp. ad Lucan. 3, 201. et Schraderus ad Avieni Periegeſin v. 55. Neque ex Avieno c. l. ſubſidium huic opinioni peti debet, ubi *Arimaſpas* eodem modo intelligi, atque adeo cum Heinſio Arimaſpos ſubſtitui poteſt. Neque, quod putabat Schraderus, vel ex Aeſchylo in Prom. vincto v. 803. (811.) et Vibio Sequ. de flum. p. m. 5. ponderis aliquid additur, cum in illo metrum exigat Ἀριμασπὸν, quod et dedit Schuetzius reiecto Ἀριμασπῶν, in hoc fluvii ſit nomen, unde forte ipſa gens cognominata eſt. At cum hic tantum non omnes libri habeant *Arimaſpae,* ſine dubio id ex *Arimaſpoe* fluxit facili errore, cum

Mela hanc Graecorum terminationem et in aliis amet. Sic *Soloe* 1, 13, 2. mox *Hamaxobioe;* 2, 2, 5. *Tomoe;* 3, 7, 1. *Androphagoe;* 3, 9, 1. *Automoloe;* cf. Oudendorp. ad Lucan. 2, 593. Keuchenius et Boſius ad Nepot. Milt. 4, 3. Muncker. ad Hygini poet. aſtron. 2, 2. Ceterum ſubiicit hic Venet. *Dein ab eis;* Prag. *Deinde ab eis.*

Eſſedones) Vatic. 3. Prag. Pariſ. 2. 3. *cendones;* Lipſ. *Cendrones,* at in margine: *al. eſſedones;* Rehdiger. *eſedones.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *cendones,* aliae *Eſſedones* ex Hermolai emendatione. TZSCHVCKE. *Cendones)* Scribendum puto *Eſſedones.* Plinius lib. 4. [c. 19. ſ. 17.] *A Buce,* inquit, *ſuper Maeotin Sauromatae et Eſſedones.* BARBARVS. Recte, ut ex recenſu eorundem populorum ſubiecto probatur.

Buces) Lipſ. Leidenſ. Voſſ. 2. 5. Gud. Perizon. A. Gronov. Vatic. 3. Prag. Ciaccon. Pariſ. 2. et Codex quo uſum ſe eſſe dicit Holſten. ad Ortel. p. 35. et 96. *butes;* Vindob. Boccat. de flum. h. v. *buthes;* Cibin. *bues.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Butes;* 6. 7. 15. 17. 20. 23. *Huges;* 8. 10. 12. reliquae *Buges,* ut alii Codices et unde varr. notant edd. 27. 29. Solus Schottus *Hyrgis.* TZSCHVCKE. Scribendum *Buces* ſive *Buges,* quia Graece *Byges* appellatur et ſtagnum et fluvius. BARBARVS. Plinius lib. 4. c. 11. [c. 26. ſ. 12.] Memini, quosdam *Hyrgis amnis* ex Herodoto Μελπομένῃ [4, 57.] legere. SCHOTTVS. Equidem praeter Schottum, qui ſic legeret, inveni neminem; et improbarunt recte alii, veluti Ortelius in theſauro Geogr. ſ. v. *Buges,* qui praeterea ex codd. neſcio quibus, etiam *Hyges* memorat; et Ger. Voſſius ad Valer. Flacc. 6, 68. qui apud hunc et noſtrum legere vult *Buces.* Ptolemaeo 3, 5. et Βύκη lacus et Βύκος fluvius, quem eundem Ptolemaei fluvium hic intelligendum putat etiam Opitius in varr. lett. cap. 3. p. 9.

Y autem et *u* promiſcue ſaepe adhiberi aliquoties monitum eſt. Exempla conlegit etiam Hermolaus ad Plinium 4, 5. *Bycen* tamen etiam vocant libri ſcripti apud Valer. Flacc. c. l. In Plinio c. l. *Buges* lacus et amnis, non *Buces*, uti dicit Heinſius ad Valerium. *Hyrgis* plane alienus eſt a librorum lectione, nec, ut Buces in Maeotida excurrit, ſed in Tanain, de quo Vol. 2.

Agathyrſi) Cibin. *thagatyrſi;* Prag. Lipſ. ut edd. 1. 2. 3. 4. 7. 9. *agatirſi;* cum Gud. 8. 15. 17. 20. 23. *Agathirſi;* 5. 10. *Agathyrſi*, uti poſt reliquae. An *Thyrſi* ſubſtituendum ſit, quod innuere videtur Gattererus in commentatt. — Goetting. Vol. 12. p. 191. iidemque ſint *Thyrſigetae* et molliori ſono *Thyſſagetae*, dubitare licet per codices noſtros, et quod ſeorſum et Mela et Herodotus 4, 122. et 125. utrumque populum commemorant.

Sauromatae) Gud. Rehdiger. *Sauromathae;* Venet. *Sarmathae;* Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. *Sarmatae*, quae nomina paſſim etiam in libris commutantur. Praemiſſam particulam *et* omittit Rehdiger.

pro ſedibus) Voſſ. 1. Cibin. *procedibus.* TZSCHUCKE. Quod hic pro *ſedibus* docti viri reſcribant *aedibus*, in eo illos fugit ratio, cum et iſtud rectum ſit. Sic etiam locutus Salluſtius apud Porphyrionem et Acronem Horatii interpretes [ad 3. 24, 10.] de iisdem populis: *Scythae Nomades tenent, quibus plauſtra ſedes ſunt.* VOSSIUS. *Aedibus* maluit notante A. Gronovio Opitius cap. 3. Varr. lectt. Sed quod Voſſius iam dixit, nulla opus eſt correctione.

Hamaxobioe) Voſſius ex optimis libris notat *Amaxobiae;* Lipſ. (qui etiam pro *dicti* habet *deīn*) Pariſ. 2. 3. Havn. Vindob. *amaxobitae;* Pariſ. 1. *Amaſo-*

bitae; Gud. *amaxobice;* Prag. *amazobitae;* Venet. *hamaxovitae;* Cibin. *amaxobrioe;* Rehdiger. *amaſiobioe;* Mediol. et alius a I. Gronovio inſpectus *Hamaxobioe;* Vaticani videntur tuliſſe *Hamaxobitae.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *maxobitae;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 16. 17. 18. 19. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Hamaxobitae;* 15. 20. *amaxobitae;* Vinetus, Voſſius, 40. *Hamaxobii;* poſt omnes *Hamaxobioe.* TZSCHVCKE. *Maxobitae*) Scribendum *Hamaxobitae* ſive *Hamaxobii,* quia pro ſedibus, inquit, plauſtra habent, quae Graeci ἁμάξας vocant. Plinius, [4. 25. ſ. 12.] Strabo, [7. p. m. 208. ſ. 300.] Ptolemaeus. [3, 5.] BARBARVS. In optimis noſtris libris *Amaxobiae* legitur, omnino recte pro *Amaxobii.* Ἁμαξοβίτας, quod ſciam, nemo iſtos populos vocavit, ſed vel Ἁμαξοβίους, vel Ἁμαξίτας vel Ἁμαξοφορήτους appellant; alterum vero non videtur ſatis eſſe Graecum. VOSSIVS. *Hamaxobioe* plane Mediolanenſis, et alter MS. quem ipſe inſpexi. Et hoc eſt, quod non adſequentes priores ediderint *Hamaxobitae.* Hinc etiam *Tomoe* cap. 2. huius libri. I. GRONOVIVS. Ex omnibus huius populi adpellationibus, quibus in Voſſii recenſu Ἁμάξοικοι ex Strabone c. l. addi poteſt, Codicum lectionibus optime convenit *Hamaxobioe,* quod cum adeo ferrent quidam, recte I. Gronovius repoſuit. Nempe pro forma Latina, qua Plinius c. l. utitur, maluit Graecam dare, ut paullo antea *Arimaſpoe.* Sic Soloe et ſimilia. Vid. ad 1, 13, 2. Vti vero hic Plinius c. l. *Hamaxobii,* ſic in eodem loco libri utramque terminationem adferunt, v. c. *Arctoe* et *Arcti* apud Germanic. in Arateis v. 25. et 63. ubi vid. Schwartzius. Quod Voſſii Codices dant *Amaxobiae* vid. paullo ante de ſimili confuſione in *Arimaſpoe.*

Obliqua tunc) Pro *tunc* lege *tum.* Supra: [1, 19, 15.] *Obliqua tum regio et in latum.* CIACCONIVS. Amplexus et hic ſum Ciacconii emendationem,

de qua ad c. l. Vitioſe hic unum exemplar ed. 25. uti edd. 32. 37. *nunc*. Poſt Vindob. *exciterens* pro *excurrens;* Venet. *Maeotidae*, ut ſimilia omittam. Pro *includitur* idem, Vatic. Lipſ. Pariſ. 1. et Gud. cum ed. 1. *includit*. Nempe ſyllaba *ur* modo temere additur, modo demitur, de quo ad 1, 7, 3. 2, 2, 1. 2, 3, 6. 3, 2, 57. et alibi.

§. 3. *In paludem)* Pariſ. 1. 2. Cibin. Gud. Prag. et edd. 1. 2. 9. *in palude*, atque ita etiam adfert Ciacconius. TZSCHVCKE. Scribendum videtur *In Pontum vergentia*, non *in paludem*, quia ſubdit paullo poſt, *refugientia usque ſubſequens litora*, *quae Satarchae et Taurici tenent.* Sed tolerari poteſt *paludem*. Nam anguſtam illam cervicem, ſeu Iſthmum inter ſinum *Carcinitem* et *Maeotin* attingentem utrumque mare, qui vocatur *Taphrae*, (ut paulo poſt ſubiungit) *Satarchae* habitant, auctore Stephano in dictione *Taphrae*. Quare in quarto Plinii libro, [c. 26. ſ. 12.] ubi ait Tauricae populos claudi ab Occidente Cherrhoneſo, ab ortu Scythis Satarchis, corrigendus eſt mendoſiſſimus locus, legendumque non *ab ortu Scythis Satarchis*, ſed *habitata Scythis Satarchis.* Pudendo Hermolai errore, qui ait, non in totum displicere ſibi priorem lectionem, quum in univerſo terrarum ſitu nihil pronuntiari poſſit abſurdius, quam Tauricam claudi ab Oriente Scythis Satarchis. Ceterum libuit hic teſtari, me ab Hermolao, quotiens occurrit, libere disſentire, non ut detractam ei velim *haerentem capiti cum multa laude coronam*, a qua re ſemper mores mei abhorruerunt, ſed honorandae veritatis cauſa. Cuius dignitas apud hominem vere philoſophum, hoc eſt, qui bona fide ſapientiam colat, quam ceterae omnes rationes praeponderare debet. Nec committendendum fuit, ut, quae falſo tradita ſunt ab homine quantumvis docto, ſed qui in omnibus collimare non po-

tuerit, credulo lectori imponerent. PINTIANVS. Muta tione opus non eſſe, ipſe ſtatim ſenſit Pintianus.

Satarchae) Cibin. Vatic. *Sarthagae;* Gud. *Sa chage;* Havn. Prag. *Scartagae;* Pariſ. 2. *Scarthagae* Venet. *Schartagae;* Lipſ. *Scharchage;* Rehdiger. *Sa cagae;* Vindob. *Sarchaphage;* Pariſ. 3. cum Voſſio *Sa tarchae.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Sarcagae;* 6. 7 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Satharchae;* 12. 14. 19. *Sa tachae;* 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. reliquae *Sata chae,* uti emendabat Hermolaus, et legitur in Plini 4, 26. ſ. 12. Solin. c. 15. ſ. 20. Σατάρχη urbs apu Ptolem. 3, 6.

Cimmerica) Voſſ. 1. *cymonica;* Cibin. *cym nica;* Boccatius de maribus ſ. v. Boſphorus *chimerica* Vindob. *cimerica,* ut edd. 1. 3. 4. ſed 2. 9. *cymeric* Vadianus dedit *Cimmericum* a nullo codice invitatus, pertineret ad *Boſporum.* Secuti ſunt Olivarius et Scho tus cum ſuis et edd. 21. 28. Vinetus, poſt Voſſius ali que revocarunt priſcam lectionem. TZSCHVCKE. *Cimm ricum)* Aldus *Cimmerica oppida,* rectius puto, ut a Cimmeriis poſſeſſa conditave. Verba ſunt Strabon lib. 11. [p. m. 340. ſ. 494. interprete Gregorio Tiphe nate] *Nam Cimmerii olim potentiam in Boſporo max mam habuere, unde et Cimmerius Boſporus appellat eſt. Hi ſunt, qui ad Ponti dextram mediterraneam r gionem habitantes usque in Ioniam excurrebant.* Se ſuper omnia placet legatur: *In Boſporum Cimmer quorum oppida* etc. ut tres diverſas Tauricae partes t bus populis aſſignet; Vergentem in paludem Satarchi In Boſporum Cimmeriis, In Euxinum Tauricis. Na et Ptolemaeo [3, 6.] oppidum eſt in mediterraneo Ta ricae *Cimmerium.* PINTIANVS. Cellarius lib. 2. Geog ant. cap. 6. §. 38. legit *Graecanica oppida.* A. GRON VIVS. Vulgatam lectionem bene ex Strabonis loco a

ſtruxit Pintianus, cuius hinc ipſa emendatio, cum vim libris inferat, etſi alias magnam habeat veri ſpeciem, infringitur. Movit ſine dubio Pintianum, quod Cimmerios, quorum hic mentio commode inſeri debebat, omiſit. At ita ſubinde facit Mela, ut populum regionis nomine ſic tecte indicet. Non enim originem haec vox ſpectat, ſed incolas, quare nec Cellarii coniectura nimis a Codicibus diſſita locum habere poteſt.

Myrmecion) Cibin. *murmethyon;* Vatic. Venet. Gud. Rehdiger. *murmetion;* Lipſ. *Murmention;* Prag. *mermerion;* Vindob. *murinitum;* Boccatius de maribus ſ. v. Boſphorus *Murmecion;* Pariſienſes cum Voſſio *Myrmecion.* Edd. 1. 2. 9. *Murmetion;* 3. *Myrmecion;* 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 30. 32. 37. Vadianae *Myrmetion;* 13. *Murmecion;* 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus reliqui *Myrmecion;* tantum quod in uno exemplari ed. 25. legi *Myrmaecion.* Graecis Μυρμήκιον, unde vera ſcriptura poteſt conſtitui.

Panticapaeum) Cod. Lipſ. *panticaparon* pro — *aeon;* Vatic. 3. Prag. *paticapeo;* Venet. Boccat. c. l. *panticapeo;* Cibin. *panticapeon;* Rehdig. *panthicapeo;* Pariſ. 1. 2. *Panthicapaeo*; Gud. *panti capeo*; Vindob. *panticapheo*; Vatic. 1. et Pariſ. 3. conſenſiſſe cum noſtra lectione videntur. Edd. 1. 2. 9. *panthicapheum*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 15. 16. 17. 20. 22. 23. *Panticapeum*; 18. 21. 24. 25. aliae *Panticapaeum*; Vinetus ex vitio *Paticapoeum.* Clementius igitur noſtri Codices tractant nomen, quam in Eutropio 7, 5. ſ. 9. Gr. Παντικάπαιον. Reddidi hanc terminationem, quam ſuadent libri, et amat in aliis noſter.

Theodoſia) Pariſ. 1. 2. *Theodo.* Poſt Prag. *Hermuſeon;* Rehdiger. *Hermiſum.* Tum Vatic. 1. Gud.

Lipſ. Vindob. ut edd. 1. 2. 9. *tauricis;* Rehdiger. *Thauricis;* Vatic. 3. Venet. *Tauricus;* Prag. *Thauricus.* Tò *s* adhaeſit ex proxima voce, unde alia corruptio fluxit. Antea *Euſinum* edd. 1. 9. Καλὸς λιμὴν Cdd. et antiquae edd. Latinis literis efferunt *calos limen*, uti poſt *criu metopon.*

includitur) Cibin. *inducitur.* Tum *Altechrium et alterum opon vocant;* Pariſ. 1. 2. *alterum Cirium et Opum vocant;* Gud. *crion et opon;* Prag. *currium et oprepo;* Rehdig. *crium ethopon;* Vindob. *cru metopon;* Venet. *crium et opon*, ut edd. 1. 2. 9. Lipſ. *crium etopon.* Edd. 3. 4. 5. 6. et aliae ex primis *criu metopon*, ut antea *calos limen*, et hoc ipſum in Plinio 4, 26. ſ. 12. Vera lectio in aperto proſtat. Tò *alterum* omiſit ed. Lugd. 1646. et Vindob. poſt habet: *quidem in Aſia;* Gud. *Aſiam.*

par et adverſum) Lipſ. *patet adverſus;* Gud. Prag. Vindob. *patet adverſum*, quae duo vocabula Rehdiger. bis ponit. Edd. ad Schottum omnes excepto Vineto *adverſum;* ille dedit: *quod in Aſiae diximus parte adverſum;* hic, *quod in Aſia diximus par et adverſum*, ut poſt cum Voſſio ceteri, ſenſu apto et vero, quem etiam ſic reddunt alii Codices mei et Ciacconius ex ſuo notavit. TZSCHUCKE. Caſtigo *Carambico, quod in Aſiae diximus parte adverſum*, ut Plinius tum alibi, tum in ſexto c. 30. [ſ. 45.] *ex adverſo in Aſiae* [immo *Africae*] *parte Macrobii.* PINTIANUS. V. C. *Carambio, quod;* leg. *Carambico, quod in Aſia diximus, par et adverſum. Par et adverſum* etiam habet V. C. Ideo autem *par* eſſe dixit, quia, ſicut Carambis medium Euxinum ſecat, ſic et Criu metopon. Plinius 2, 20. et lib. 4, 12. [immo 4, 26. ſ. 12. tantum] *Promontorium Criu metopon adverſum Carambi, Aſiae promontorio, per medium Euxinum excurrens.* Sic Pomponius lib. 2.

de Hiſpania cap. 6. *Atque ei, quod in Africa Ampeluſiam eſſe diximus, adverſum.* Item in Thracia lib. 2. c. 2. *Alter Ponti angulus adverſus Phaſiaco et, niſi amplior foret, ſimilis.* Et lib. 1. cap. 7. *Iam Leptis altera et Syrtis nomine et ingenio par priori.* Et lib. 1. de Europa [c. 3.] *cum contrariis litoribus Aſiae non oppoſita modo, verum etiam ſimilis.* Caeſar lib. 2. c. 18. de B. Gall. *Ab eo flumine pari acclivitate collis naſcebatur adverſus huic et contrarius.* CIACCONIVS. Quid Pintianus legerit, in promtu eſt. Ego malim bona venia illius: *vocant Carambi, ei, quod Aſia diximus, par et adverſum.* SCHOTTVS. Lectio quorundam Codd. coaleſcentibus vocibus et inde corruptis facile transiit ex *par et* in *paret, patet,* quod ineptum ſit. Nec opus eſt Pintiani lectione, cum commodam adferant codices, ſatis nunc probatam.

Parthenion) Cibin. *Parthemion;* Lipſ. *parchemon;* Rehdiger. *parchemion;* Gud. Prag. *parthemon,* forte — *nion;* Pariſ. 1. 2. *Parthenium.* Edd. 1. 2. 9. 11. *Parthemon;* 3. 4. reliquae *Parthenion.* Gr. *Παρθένιον.*

Cherrone) Voſſius ex plerisque antiquis, quos viderit, refert *Cherrone* vel *Cherſone.* Sed quae ſingulatim alii notant, haec ſunt: Ciaccon. Chiſian. Holſten. in eius notis ad Ortelium p. 49. productus, Vatic. 3. Pariſ. 1. 2. Rehdiger. Gud. Prag. Vindobon. *cerone;* Vatic. 1. Mediolan. *cerrhone;* Cibin. Venet. Pariſ. 3. *certhone;* Lipſ. *corthone;* Vatic. 4. *cortone.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *cerone;* 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. 24. 25. *Cheroneſus;* 13. 15. 17. 20. 35. 39. 40 *Cherroneſus;* 23. *Cherronenſus;* Vadianae, Olivarianae inter utramque formam fluctuantur; Vinetus *Cherrhoneſus;* inde ab ed. 41. duce I. Gronovio reliqui *Cherrone,* praeter Reinoldium, qui poſuit *Cherroneſus.* TZSCHVCKE.

Scribendum non *Cerone*, ſed *Cherroneſus* ex Ptolemaeo, [3. 6.] Strabone, [7. p. m. 213. ſ. 308.] Plinio. [4, 26. ſ. 12.] *Ab Heraclea*, inquit, *Cherroneſo Parthenium promontorium*. Erit igitur ſenſus Pomponii, duo ibi eſſe promontoria, alterum *Criu metopon*, alterum *Parthenion*, cui oppidum adiacet *Cherroneſus*. BARBARVS. Notum eſt, hanc Tauricae civitatem Χέρσωνα dictam fuiſſe a poſterioris aevi Graeculis. Antiquiores tamen tam Graeci, quam Latini conſtanter Cherſoneſum vocant. In actis S. Clementis Papae Cherſon ſimiliter vocatur urbs iſta. Verum, ut detur, acta illa eſſe vetuſtiſſima, non tamen priora ſunt aevo Diocletiani; meras enim continent fabellas. Nam quod illic dicitur S. Clemens in exilium eſſe miſſus a Traiano Imperatore, id falſiſſimum eſt, cum primo Titi Imperatoris anno illuc relegatus ſit, ut nos alibi oſtendimus. VOSSIVS. *Cherrone* denique edidi, non *Cherroneſus*, quum et Voſſius vel id teſtaretur de antiquis plerisque, quos vidit, Codicibus, vel *Cherſone*, et Holſtenius p. 49. eandem fidem ſignaret, niſi quod *Cerone*, nec aliud mihi dictaretur a tribus MSS. in quibus Mediol. *Cerrhone*. Ita alludunt huc omnes. I. GRONOVIVS. Holſtenius c. l. putat *Cerone* legi pro *Cherſon*. At nemo veterum auctorum vel *Cherronem* vel *Cherſonem* vocat, omnes *Cherroneſum* vel *Cherſoneſum*, de quo Vol. 2. Sic Plinius etiam 4, 26. ſ. 12. ubi hunc tractum perſequitur, ſemper ſcribit *Cherroneſus*, et contra Iornandes de rebus Get. c. 5. ubi aliquot urbes recenſet, *Cherſone*. Eundem autem locum intelligi ſub utraque forma, docet comparatio Arriani in periplo Ponti p. 20. Hudſ. et Anonymi in periplo Ponti p. 7. Hudſ. Ille enim Cherroneſum, hic Cherſonem 600 ſtadiis a Cercinite diſtare adfirmat. Poſteriores nempe *Cherſonem* vocant, non *Cherroneſum* aut *Cherſoneſum*. Librarii igitur priſcam formam, ut ipſorum aetati accommodarent, immutarunt, aut ultima ſyllaba excidit, niſi etiam hic recte poteſt adhiberi, quod Salmaſius ad

Solin. c. 19. ſ. 22. p. m. 152. obſervat, τὸ Χεῤῥὸν amputatum ſaepe apud Graecos, etſi exempla deſidero, pro Χεῤῥόνησος occurrere, unde etiam emendare tentat Ptolemaeum 3, 11. neſcio, quam vere. Equidem, omnibus penſitatis, *Cherrone*, quod inveni, movere, inſerta tamen adſpiratione, nolui, eam tamen formam notandam arbitror.

ſi creditur) Ita omnes codices, praeter Prag. in quo legi *ſic creditur*, et Vaticanos excepto tertio, qui adtuliſſe videntur *ſi credatur*. Hic enim vulgatam adhuc lectionem exhibet *ſi creditur*. Edd. omnes ad Voſſium usque poſuerunt *ſi credatur*. Voſſius revocavit ex libris *ſi creditur*, ſecutique reliqui. Sed utrumque languet, etſi poſterius, *ſi credatur*, minus offendit. Dudum igitur conieceram *ſic creditur*, ut τὸ *c* ſequens abſorpſerit praecedens, quod ſaepe uſu venit. Sic *qua munimenta* apud Curt. 7, 6, 26. ubi multi Codd. melius *quam munimenta*. Ita *ſi* et *ſic* apud eum paſſim variantur, ut 6, 10, 35. 7, 2, 16. et alibi. Vid. Burmann. ad Phaedrum 2. proleg. 12. Oudendorp. ad Lucan. 3, 334. Burmann. Secundus ad Propert. 2, 2. f. Gronovius in diatribe in Statii ſilvas c. 5. p. 28. Drakenb. ad Liv. 21, 13, 5. Bentlei. ad Horat. 3, 24, 5. qui contra *ſi* pro *ſic* emendat 1, 16, 8. Heyne ad Tibull. 4, 3, 15. ubi etiam *ſic* pro *ſi* repoſitum eſt. Poſt non ſolum vidi, idem placuiſſe Drakenborchio ad Sil. Ital. 6, 631. ſed et notatum fuiſſe ab A. Gronovio. Nempe tales formulae in rebus miris et fabuloſis inſeri. ſolent. Vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 8, 191. Et ſic noſter eas amat, in quibus, *ut aiunt, ut praedicant, ſic vocant, ut tradidere, nomen ſamae adnuit, ut ferunt, ut fabulis traditur*, vel adpendit eodem ſenſu *ferunt* et ſimilia. Obſtare quidem videtur, quod 1, 6, 2. exſtat *ſi ſidem res capit*. At id non tam ad narrationem rei pertinet, quam ad rei iudicium, quod uſu et cognitione facile effici poteſt. Accedit

hic Cod. Pragenſis auctoritas, et, cum parum huic deferendum putem, quod tamen eſt gravius, ipſe loci ſenſus iuſtior. Antea pro *a Diana* Cibin. *athana*. Ed. 2. *a dyana*. Poſt Rehdig. *nimpheo*, ut quaedam editiones.

ei et Nymphis) Arundelianus et alii melioris notae libri, teſte Voſſio in appendice ad h. l. *eis ſacratum eſt*. Alius, quod idem addit, *ſcilicet Nymphis*, verbis ſupraſcriptis; quidam ex correctione *eius Nymphis*; I. Gronov. ex Chiſiano notat *eis Ramphis*. De meis ſic: Cibin. *eius Nymphis*, uti et in Vatic. 1. fuiſſe videtur; Venet. Prag. Pariſ. 2. Vatic. 3. *quod in arce eis ſacratum eſt*; Pariſ. 1. Vindobon. Gud. Lipſ. *eis nymphis*; Rehdiger. *eis ramphis*; Prag. *quod in arce eſt maxime illuſtre*. Poſt etiam Pariſ. 2. Gud. Rehdiger. Vindob. *illuſtres*; Pariſ. 3. cum Voſſio conſenſiſſe videtur. Edd. 1. 2. 9. *eis nymphis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. reliquae *eius Nymphis*; Voſſius et cum eo ed. 40. *ei ſacratum eſt*; inde ab ed. 41. ceterae *ei et Nymphis ſacratum eſt*; tantum Reinoldianae *eius Nymphis*. TZSCHUCKE. *Ei ſacratum eſt*. Ita emendavimus. In veteribus enim libris legebatur *eis nymphis*, in quibusdam vero etiam plane aberat *τὸ nymphis*. VOSSIUS. Sic profitetur ſe emendaſſe Voſſius, quum in veteribus libris legeretur, *eis nymphis*. — Quinam illi fuerint, aut ſint, et quanta eis tribuenda ſit auctoritas, in quibus ea vox non exſtat, neſcio; in uno certe [Gud.] vocem illam ipſe novi exſtare; in Chiſiano legitur *eis Ramphis*. Melius tutiusque facturos nos puto ſi, quod in plurimis eſſe ſcimus, leniſſima ratione adiuvare maluerimus. Certe enim ſcribo: *quod in arce ei et Nymphis ſacr.* Quod, opinor, unusquisque approbabit. Nam locum Dianae antiquitus ſacratum item alterum Nymphis docemur clare ab Anonymo Ravennate, quem Voſſius tunc ſupprimebat, lib. 5. c. 11. *iterum civitates Patuas, Nimphae* [*Nimſoe*] *Dina*. Quin etiam conſtat Nymphas ſolere tres ſtatui

(unde etiam Apollon. Rhod. 4, 1430. [ſ. 1427. ſ.] tres nominat) ad fontes inque antris, et plerumque illis vel Deum addi ex agreſtium numero, vel aliquam ex deabus et maxime in iis Dianam. I. GRONOVIVS. *Ei ſacratum eſt* repoſui, cum in Arundelliano et in aliis melioris notae libris invenerim *eis ſacratum eſt*. Ex gloſſemate alterum acceſſiſſe facile colligas ex ſcripto, quem poſſum oſtendere, libro, in quo verbis iſtis ſupraſcriptum, *ſcilicet nymphis*. In quibusdam correctum *eius Nymphis*, quod aeque ineptum ac ſit illud, quod adſtruere conatur infelicis iudicii iuvenis, *ei et Nymphis*. Si conieciſſet *ei a Nymphis*, aliquid dixiſſet. Profecto dea iſta zelotypa, ipſa nimirum Nemeſis, non, ut puto, admiſiſſet delubrum aliquod ſibi et ſuo ſimul conſecratum famulitio. In tot millibus inſcriptionum factis in honorem Dianae nihil tale invenias. Mirificum tamen, quod addit, in fontibus et antris moris fuiſſe, ut tres ſtatuerentur Nymphae *et plerumque illis vel deum addi ex agreſtium numero, vel aliquam ex deabus et maxime in iis Dianam.* Vndenam, rogo, tam bellam hauſit Nymphaei deſcriptionem, ubi Diana trium Nympharum appendix, et Fauni vel Satyri lavantis ſeſe Dianae fiant ſpectatores. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ecce tibi ipſos lapides [quos aeri inciſos reddidit] per hominem, mihi illaudabilem, [Fabrettum; v. Fabricii bibl. antiqu. p. m. 346.] publicatos. Quid enim huc refert, addi numiſma Thermitanorum in Sicilia ex Theſauro Palatino, quo Hercules illis additur? I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* De Thermitanorum numo vid. Diodor. 4, 23. et, qui hunc adlegat, Eckhel de doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 214. Ceterum nolo me in has disputationes, ne nimium evager, coniicere. Sufficiat, haec adtuliſſe. Cum Mela cauſam ipſe adferat, cur Nymphaeum ſpecus dictum fuerit, non bene τὸ *Nymphis* a Voſſio omiſſum videtur. De Codicibus I. Gronovii dubitationem dirimere poterat, immo debebat, Abramus. Solet quidem eiusmodi gloſſa adiici, ſed tunc, cum ſupe-

riora inluſtrantur. Sic 1, 9, 6. *illis mulieribus ſcilicet.* Infra §. 11. *ut illa pecorum durant.* Proxime ad Codices et loci commodum ſenſum accedit lectio antiqua *eius Nymphis*, quam ex iis optimi etiam tuentur. Tum ſunt alia etiam Νυμφαῖα σπήλαια Nymphis ſuis conſecrata. Revocavi igitur cum Reinoldio lectionem illam antiquam.

§. 4. *Subit)* Prag. *Subiit, dum ripa manet, et.* Ante *donec* τὸ *et* omittunt Cibin. et Gud. Ab hac voce cap. 3. incipit Vinetus.

quinque milium ſpatio) Haec verba varie effinguntur in meis Codicibus. Rehdiger. Gud. et Abr. Gronovii aliqui *millium ſpatio paſſuum;* Vind. *m. ſpacio paſſuum;* Cibin. Havn. *m. paſſuum ſpatio;* Vatic. 3. Prag. *m. ſpacium ſpacio;* Lipſ. *milia paſſuum ſpatio;* Pariſ. 1. 2. 3. cum Voſſio *millia paſſuum abſit;* Vatic. 1. Venet. *millium ſpatio abſit.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. et reliquae ad 42. legunt *q. millia ſ. milia paſſuum abſit*, quod et retinuerunt Reinoldianae. *Millia* etiam dedit Vinetus. A. Gronovius in ed. 44. *milium paſſuum ſpatio;* in ed. 45. *milium ſpatio*, quod propagavit Kappius, excepit etiam Norimbergenſis. TZSCHUCKE. MSStorum quorundam indicio vocem *paſſuum* redundare exiſtimo, eamque etiam omiſit Auctor infra h. l. cap. 3. *qui quatuor milium ſpatio Aegaeum mare ab Ionio ſummovens* etc. Ita MSS. et cap. 7. de Euboea, *et nusquam lata, duum milium* [*paſſuum* quidam et hic addunt] *ſpatium habet, ubi arctiſſima eſt.* Livius lib. 37. c. 16. *praetervecti moenia portum Phoenicunta, minus duum millium ſpatio inde diſtantem, petiere;* et Rutilius itinerario v. 317. de monte Argentario: *Transverſos colles bis ternis millibus artat Circuitu ponti ter duodena patet.* Oudendorpio vox *paſſuum* etiam excludenda videbatur. Adde, quae vir eruditiſſi-

nominatur) Cibin. Gud. Rehdiger. Prag. *nominantur.* Nempe ad *Taphrae* propius retulerunt.

Carcinites) Cibin. *carcynites*; Venet. *carnicites.* Edd. 2. 3. 4. 5. 11. *Carcynites,* uti poſt 1. 9. 11. *carcyne*; 9. *carlynites.* Alii Codd. *Carcinites,* uti et poſt Cibin. *Carcine.* Boccatius de maribus adfert *Carſinites ſinus.* TZSCHVCKE. Forte *ſinus Carcinitis.* Strabo lib. 7. [p. m. 213. ſ. 311.] Sed mendoſe, ut opinor. Herodoto *Cyrcinitis* in Melpomene. [4, 55. et 99.] CIACCONIVS. Non opus eſt emendatione. Καρκινίτης κόλπος legitur in Strabone 7. p. m. 213. ſ. 311. Ptolemaeo 3, 5. *Carcinites ſinus* in Plinio 4, 26. ſ. 12. Occurrit quidem Καρκινῖτις, at de urbe, non de portu, uti apud Herodotum 4, 55. 99. Stephanum h. v. Contra Κερκινίτην et paullo poſt Κερκινίτιδος in eodem nexu et ſenſu duplici ſcriptura legitur in Anonymi periplo Ponti Euxini p. 7. Hudſ. ubi poſterior forma docet, antea Κερκινῖτιν ſcribendum, ni malis Καρκινῖτιν, ut in Herodoto. Ita Κερκινῆτιν ſcribit Arrianus in periplo Ponti p. 20. Hudſ. At prima illa forma praeferenda eſt, certe in Mela, quod et docent *Carcine* urbs, Καρκινίτης fluvius.

Gerrhos) Vatic. 3. Pariſ. 2. Venet. Prag. Havn. *Gerthos*; Lipſ. *Gorthos*; Pariſ. 1. *Garchos*; Gud. Rehdiger. *Gethos*; Vindob. *Zerchos*; alii, ut Vatic. 1. Cibin. Pariſ. 3. Mediol. Leid. Perizon. Voſſ. 4. *Gerrhos.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. et tantum non omnes reliquae *Gerros,* uti etiam ex h. l. refert Boccatius de fluminibus h. v. Reinoldius inſeruit adſpirationem *Gerrhos,* quam retinent edd. 44. 45. et poſteriores. Ita tamen iam exhibuit vocem ed. 13. et Vinetus, quod ex conlatoris ſilentio intellexi. *Gerrhus* etiam in Plinio 4, 26. ſ. 12. editur. Nempe Graecis eſt Γέῤῥος, uti Herodoto 4, 20. 56. Ptolem. 3, 5. Stephano h. v. De alia ſcripturae diverſitate alibi.

Hypacaris) Cibin. Lipſ. *ypacares*; Gud. *hipacares*; Rehdiger. *hypacaros*; Vatic. 3. *hypagares*; Pariſ. 1. *hippacares*; Pariſ. 2. *hipazares*; Vindob. *ypachares*; Prag. *ypaſares*; Pariſ. 3. *hipacaris*. Ed. 1. *hipacares*; 2. 9. 11. *ypacares*; 3. 4. 5. *hypacares*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. [et cum ea, puto, Vatic. 1.] 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Hypacyris*; Vinetus, Voſſius, reliqui *Hypacaris*. Boccatius, ubi h. l. repetiit de fluminibus ſ. v. *Gerros*, ſcribit *hyppacares*, et ſ. v. Carſinites ſinus, *ypacares*, denique de fluminibus *Ipachares*. TZSCHVCKE. Scribendum *Hypacyris*, non *Hypacares*. Herodotus [4, 55.] *Sextum*, inquit, *flumen eſt Hypacyris e lacu profluens, qui per Nomadas iuxta Carcinen in mare evolvitur*. Ptolemaeus videtur *Pagyrin* urbem [Πασιρὶς eſt vel *Paſyris*, in meis edd.] et *Pagyritas* populos haud longe a Carcina poſuiſſe, quaſi non modo *Hypacyris*, ſed etiam *Pagyris* hic fluvius dici poſſit. Plinius lib. 4. [c. 26. ſ. 12.] *Sinus*, inquit, *Carcinites appellatur flumen Pacyris*, ubi nos, quia *Placiris* legebatur, correximus *Hypacyris* ex Herodoto, quod magis probamus; vel *Pagyris* ex Ptolemaeo. BARBARVS. Recte in veteribus *Hypacaris* vocatur. Sic quoque Herodotus flumen hoc appellat lib. 4. quamvis et apud illum ſemel [c. 47.] Ὑπάκυρις perperam appelletur, cum alibi [c. 55. ubi tamen prior forma non ſine MSS. revocata nunc adparet.] Ὑπάκαριν recte dictum ſit. Itaque non ex Plinio Mela, ſed vero e Mela emendandus eſt Plinius, apud quem Paciris perperam legitur. VOSSIVS. *Hypacaris* ex Herodoto hodie porro defendi nequit, cum et in altero loco Codices priorem illam formam reddant, quam antea reponi maluerat Gronovius, poſt repoſuit Weſſelingius, ſervaruntque alii. Suſpicatus iam olim erat illud mendum et in nota proxima indicaverat Pintianus. Huc etiam amputato capite Plinii *Pacyris* pertinet. Ptolemaeus diſertam huius fluvii mentionem non fecit, ubi poterat,

et ſolum Carciniten fluvium iuxta Carcinen urbem in Pontum emittit. Quod ad *Tamyraca* in margine theſauri Bertiani notatur *Hypacyris* Herodoti, illa urbs fuit, hic fluvius. Scribendum igitur utique videatur *Hypacyris*, ſcripſiſſemque ſine haeſitatione, ſi ita legiſſe Vatic. 1. certo conſtaret. At cum dubium ſit conlatoris ſilentium et anceps, et in *a* conſentiant omnes libri in iisque optimi, intactum illud abeat, ſed et terminationem librorum in *es* ſecum auferat.

delapſi) Cibin. *dilapſi*; reliqui *delapſi*, ut editiones; 36. tamen vitioſe *dilapſi*. Solus Lipſ. *delapſa*, et ex correctione exemplar, quo uſus ſum, ed. 3. TZSCHVCKE. Nempe ipſi *Gerros* et *Hypacaris*, de quibus aliquid dicendum habebat, et idcirco etiam nominare deberet, ut ideo noluerit rationem habere generis neutrius, quod requirebat vox *flumina*. 1. GRONOVIVS *MS*. 2. At durum eſt in hoc maxime nexu, ubi praecedit non ſolum *flumina*, ſed et *effluentia*, in quo eadem ratio valeat. Sic infra c. 4, 8. *Paulo et Varum flumina, utraque ab Alpibus delapſa*. Repoſui igitur adiutus praeterea Cod. Lipſ. *delapſa*.

Gerrhos) Codices, ut ſupra. Tantum hic Gud. *gerrhos*; Vindobon. *zertos*. Tum Cibin. Gud. Vatic. 3. Pariſ. 2. Auguſtin. *baſitidas*; Lipſ. Rehdig. *baſithidas*; Vindob. *baſſitidas*; Prag. *baſiridas*; alii *Baſilidas*, uti Pariſ. 1. 3. puto etiam Vatic. 1. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Baſitidas*; reliquae *Baſilidas*, tantum in altera Kappius *Baſilides*. TZSCHVCKE. Lege *Baſilidas* ex Plinio, [4, 26. ſ. 12.] Strabone [7. p. m. 212. ſ. 306.] ceteris, ac ipſo infra Pomponio. BARBARVS. Straboni ſunt Βασίλειοι, Herodoto 4, 56. 57. Βασιλήϊοι, quod ad idem redit, mutata tantum forma.

Hypacares per Nomadas) Haec verba abſunt ab omnibus libris, quos conſului conſultosque novi.

Tantum poſt Rehdiger. *involvitur evolvitur.* Primus illa verba excepit Voſſius, quem ſecuti ſunt reliqui, ita ut praeter Reinoldium minutis literis diſtinguerent. TZSCHVCKE. Duos promiſit, alterum tantum fluvium reddidit. Apparet igitur locum eſſe truncatum, et verba omiſſa librarii indiligentia. Reſarcietur tamen ex Herodoto in lib. 4. [c. 55.] et Plinio item in libro 4. [c. 26. ſ. 12.] cuius verba ſubieci: *Nam Gerrhos Baſilidas et Nomadas ſeparat. Hypacyris per Nomadas et Hylaeos fluit. Hypacyris* enim in Plinio legendum, non *Hypanis*, quod Hermolaus non vidit. [Nec Harduinus voluit, qui de alio Hypani interpretatur.] Conſtabit hoc aperte conferenti Herodotum cum Plinio et Pomponio. Illud addo *Gerron* cum duplici *rr* ſcribi Stephano, Herodoto, Plinio [cc. ll.] Melae; cum uno tantum Ptolemaeo [3, 5. nempe ſic olim, et in Latinis] et Valerio Flacco [innuit 6, 67.] *Hypacyrin* autem *Hypacarin* aliquando Herodotus nominat, ſi mendum non eſt in exemplari. [Vid. antea.] PINTIANVS. Herodotus lib. 4. [c. 55.] *Sextus eſt Hypacyris, qui ex palude manans mediosque Scythas pecuarios perfluens in mare evolvitur iuxta Carcinitin.* Legendum itaque: *Hypacyris per ipſos Nomadas.* Nam poſt etiam inter Nomadas Georgosque dicit fluere Panticapen. Adde Plinium lib. 4. c. 12. [ſ. 26.] CIACCONIVS. Alias *Hypaciris poſt ipſos Nomadas evolvitur.* Plinius lib. 4. c. 12. IDEM. Merito hic lectorem offendere poſſit, quod, cum dicat haec flumina diverſis fontibus et aliunde delabi, ſtatim ſubdat: *Nam Gerros inter Baſilidas et Nomadas evolvitur.* Quid enim opus eſt dicere, ubi Gerros evolvatur, cum iam antea monuerit, Gerrum eodem, atque Hypacaris, oſtio exire? Fontes horum fluminum, non oſtia, oſtendere debuerat. Rectius itaque hic legetur *devolvitur*, non *evolvitur*. Montibus enim fontibusque devolvuntur fluvii, evolvuntur vero, cum in mare exeunt. Sed hoc leve, illud vero maioris momenti, quod, cum duorum fluminum fontes

promittat, unum tantum reddat. Vidit hoc etiam magni vir iudicii Ferdinandus Pintianus. Viderunt etiam illi, qui ante aliquot ſecula Melam tranſcripſerunt. Quapropter extrito proxime ſequentis fluminis Panticapes nomine, Hypacarin repoſuere, totumque locum ita digeſſerunt: *Nam Gerros inter Baſilidas et Nomadas evolvitur, et Hypacaris Nomadas Georgosque diſterminat. Silvae deinde ſunt, quas maximas hae terrae ferunt. Terra tum longe diſtenta excedens tenui radice litori adnectitur.* [Vid. poſt.ad nomen *Panticapes.*] Sed praeter ordinem Geographicum, qui totus hic turbatus eſt, quem non offendat intempeſtiva illa repetitio vocabuli *terrae?* Omnino aliter ſcripſit Mela. Sic itaque exiſtimo. Quae omnium fere hiatuum in antiquis ſcriptoribus cauſa eſt, eandem quoque hic fuiſſe, occurſum nempe duarum vocum ſimilium. Cum itaque Nomadas bis hic nominaret, factum eſt, ut et hoc vocabulum, et praeterea nomen amnis hic exciderit. Ita enim prius legebatur: *Nam Gerros inter Baſilidas et Nomadas, Hypacaris per Nomadas devolvitur.* Quam lectionem ut veram non dubitavi inſerere. Adeo autem vetuſtum in Mela eſt iſtud mendum, ut iam ſeculo Plinii obtinuiſſe putem. Quum enim alterius fluminis nomen hoc loco deeſſe videret, Hypanim ſubſtituit, inſigni errore, cum Hypanis non illo, quo Gerrus, ſed vero iſto, quo Boryſthenes, oſtio in Pontum effluat. Qui vero in Plinio hoc loco Hypacarin pro Hypani ſubſtituunt, etiam illi errant, huius enim iam mentionem fecit, cum *Pacyrin* nominat, quem in *Hypacarin* mutandum eſſe, ſupra docuimus. VOSSIUS. Haec verba a viris doctis addita, ſed ignota codicibus antiquis, videtur noluiſſe auctor addere, dum lectorem ſponte cogitare vult, cum Gerri unius longum curſum deſcribit, *Hypacarin* et oriri et defluere ex eo loco, qui recta eum deferebat ad locum, ubi incidit in Gerrum, ut non indicaverit neceſſum eſſe, de eius curſu aliquid particulatim dicere. Simile exemplum eſt lib. 3. c. 5. ubi

quum incepiſſet etiam loqui de duobus fluviis, *Iaxarte* et *Oxo*, mox illum primum penitus deſerit, quum poſterioris curſum latiſſime deſcribat. I. GRONOVIVS *MS.* 2. Nolui huic ſcripto aut potius editioni invidere has voces, quas illi ex Plinio reſtituendas cenſuit Pintianus; cui ſic obſequitur Voſſius, ut quaſi vera Melae verba adſciverit, et ut ſolet ea res fluere, ſic citaverit ad Plinium [c. l.] Harduinus, quum tamen non ita ſit hoc manifeſtum. Illud igitur, ut ſcires Lector, hactenus retinenda putavimus, ut tamen diverſo charactere exprimerentur. Nam certe etiam videri Mela poteſt non ſic ſcripſiſſe. Quippe Plinius eadem fere habens, quae Mela, non modo per Nomadas, ſed etiam per Hylaeos fluere eum ſcribit. Licet enim vocet Hypanim, nequit tamen alium, quam Hypacyrin intellexiſſe, ut etiam corrigit Pintianus, non ſine magna probabilitate, certe me applaudente, quum nugatoria ſit cogitatio Voſſii de inſigni errore Plinii, quia viderit in hoc loco Melae deeſſe fluvium, ſupponentis eum. Quid facilius, quum Hypacyrin vocaverint interdum hunc amnem, inde corrumpi in Hypanim? Herodotus vero quum illum tradat ἐς δεξιὴν ἀπέργειν τὴν Ὑλαίην, quidni veriſimile eſt Hylaeorum quoque mentionem factum ab Mela? Animadvertas Lector, id aſtute praeteriri ab Voſſio, verba Herodoti arripiente. Sed neque certi eſſe poſſumus, utrum Mela ſcripſerit *per Nomadas*, an vero *iuxta* vel *ſecundum*, ut alibi loquitur, quod ſane ex Herodoto videtur colligi; cuius verba ſunt: Διὰ μέσων τῶν Νομάδων Σκυθέων ῥέων ἐκδιδοῖ κατὰ Καρκινῖτιν πόλιν ἐς δεξιὴν ἀπέργων τὴν Ὑλαίην. Qui fluvius per medios Nomadas Scythas fluit, is certe ad utrumque latus habet hos Scythas. Quomodo igitur ille ad dextram coercet Hylaean. Dubites etiam, an τὸ *inter* repetierit, ut lib. 2. c. 5. de Axio et Peneo repetit τὸ *per*, vel etiam variaverit alio modo phraſin, ut facit lib. 3. c. 8. de Sabi et Coro. I. GRONOVIVS. Et hic quoque bonus iuvenis mavult nugari, quam tacere. Dicit

Plinium ſcribere, non tantum per Nomadas, ſed etiam per Hylaeos fluere Hypacarin. Nusquam hoc de Hypacari dicit Plinius, ſed de Hypani, quem ſcribit per Nomadas et Hylaeos fluere. Pergit, non conſtare, utrum Mela ſcripſerit *per Nomadas*, an vero *iuxta* vel *ſecundum*, quod ex Herodoto colligi poſſe affirmat; ſed et tum quoque nugatur. Herodotus Hypacarin διὰ μέσων τῶν Νομάδων fluere teſtatur. Διὰ vero non poteſt ſignificare *iuxta* vel *ſecundum*. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quis legerit *poſt ipſos Nomadas*, et an ex Codice depromſerit Ciacconius, ignoro. Excidiſſe alterius fluvii mentionem, in aperto poſitum eſt, nec excuſatur aut probatur ſimili exemplo 3. 5, 6. ubi de utroque fluvio explicationem ſubiicit, etſi aliam alia uberiorem. Primus hunc defectum ſagaciter odoratus eſt Pintianus, et, quatenus in talibus licet, reſarſit, de quo minus aeque et magis argute lites movit Gronovius. Immo Hylaei commode abeſſe poſſunt, cum eos ſuo more vocabulo *ſilvas* deſignare potuerit. Nec negligentiae hic Melam aliquis incuſet, cuius exemplum obſervatur in Appiano Illyr. c. 30. in. ubi ſex urbes inferuntur, quatuor vel quinque tantum nominantur; de quo Schweighaeuſer. ad c. l. Vol. 3. p. 677. At in duobus ſic offendere, oſcitantis ſit, vel inludentis. Videtur lacunam ſenſiſſe librarius, qui notante Voſſio poſt pro *Panticapes* ſubſtituit *Hypacaris*, de quo ad illud verbum dicetur. Ceterum *devolvitur* pro *evolvitur* acute tuitus eſt Voſſius, etſi etiam librorum conſentiens lectio ſtare poteſt, qua reſpicitur forte locus Herodoti 4. 56. ubi de Gerrho: ἐκδιδοῖ δὲ ἐς τὸν Ὑπάκυριν, ex quo ſimul illud verbum ad Hypacaren transtulit.

§. 5. *et Panticapes)* Rehdiger. *pantithapes*; Prag. *panthicopes*; Vindob. *panthiacapes*; alii cum edd. *Panticapes*. Tantum Zaluſc. *et quae Panticapes Nomadas*, ſed, quod gravius eſt, Cibin. *et ypaca-*

res Nomadas, qui cum Voſſiani 1. lectiones referat, intelligitur, quos antea librarios innuerit Voſſius. Quomodo inde locum hunc Voſſius refinxerit, proſtat. Aliter tamen inde hunc locum conſtituendum putat I. A. Muellerus, Scholae Electoralis Miſnenſis Rector meritiſſimus, in proluſione ſcholaſtica an. 1798. *Nam Gerrhos inter Baſilidas et Nomadas evolvitur; ſilvae deinde ſunt, quas maximas hae terrae ferunt; et Hypacaris Nomadas Georgosque diſterminat.* At moleſte, ſi cum bona Ipſius venia aperte ſenſus meos fateri licet, interiecta ſeriem interpellant et luxant. Videtur potius librarius illam vocem, quam deſideraret, huc reieciſſe, ſed incommodo loco ſervaſſe. Receptam aliorum lectionem manifeſta repetitione tuetur etiam Plinius 4, 26. ſ. 12.

diſterminat) Venet. Zaluſc. Rehdiger. Vindob. et quidam Voſſiani *diſterminant*, quod et ex ſuo Ciacconius, ex Gud. aliisque notat A. Gronovius. Quam vere de Gudiano, non dixerim. Reddiderunt edd. 15. 17. 20. 23. ed. 1. *deſterminat;* Voſſius cum edd. 40. 41. 42. eiecto *qui* poſuit *diſterminans*, poſt priſca lectio inſtaurata eſt. TZSCHVCKE. *Diſterminant* in veteribus quibusdam reperi abeſtque praepoſitio. Facile itaque fuit veram lectionem reddere Pomponio. Nam vulgata hactenus non ſatis cohaerebat. VOSSIVS. Immo ſatis, opinor, cohaeret. *Diſterminant* videntur dediſſe librarii, quod *Panticapes* populum crederent. Tò *qui* eſt in omnibus meis, et ſic Melam plane reddidit Plinius 4, 26. ſ. 12. *Vltra Panticapes amnis, qui Nomadas et Georgos diſterminat,* at vitioſe Boccatius de fluminibus: *Campicapes Nomadas diſterminans et georges.*

Terra tum) Venet. *terra tamen*; Vindob. *tum terra longe.* Chriſti. Daumius edit. Venetae 1518. adſcripſerat: Alii uno verbo *Terratum*, nomen proprium. Vox nihili. Alias in illo exemplari, quod cum aliis eius

libris bibliothecae Zuiccavienſi inſertum ſervatur, discrepantes Vadiani lectiones notatas reperi; ſed hic, quos innuat, neſcio.

excedens) Ed. 23. *cedens*, a qua Vatic. 1. non discrepaſſe videtur. TZSCHVCKE. Verbum *excedens* videtur eſſe ſupervacuum. PINTIANVS. Verbum *excedens*, ut dixi in Scholiis meis, viſum fuit ſuperfluere; ut autem nunc ampliem iudicium, faciunt verba illa Pomponii in Italia [2, 4. in.] *Ab Alpibus incipit in altum excedere.* Puto nihilominus verba hic aliquot omiſſa vel *in altum*, vel *in pontum excedens*, vel aliquid ſimile. IDEM. Verbum *excedens* ſupervacuum a Pintiano cenſetur. Sed ipſe Mela lib. 3. c. 2. *Mox tantundem pene in pelagus excedens.* Et in Italia hoc libro c. 4. *Ab Alpibus incipit in altum excedere.* Hic itaque ſede ſua movendum non cenſeo. Videtur tamen, inquit idem in Retract. deeſſe *in altum*, vel *in pontum excedens*, vel ſimile aliquid. CIACCONIVS. Solet quidem ſic alias Noſter maris notationem addere, uti praeter ſuperiora loca declarat etiam 1, 2, 5. *ubi in noſtra maria tractus excedit.* Sed, credo, facile ex nexu hic ſubpleri poteſt, ut neminem deſtituere ratio poſſit. Poſt Cibin. et antiquiſſimae edd. it. 12. 14. et forte plures, ut dedi, *adnectitur.*

faſtigat) Lipſ. (ex more) Vindob. *caſtigat*; pleriquе *faſtigiat*, uti edd. inde ab primis ad 38. cum Vineto. Tantum antea Schottus (35.) *faſtigat*, hinc Voſſius et reliqui. Et ſic habent Cibin. Rehdiger. TZSCHVCKE. *Faſtigiat* pro *faſtigat* quidam legunt. Non ſequor; tametſi Caeſar et Livius *faſtigiatus* hodieque praeferunt. Poetae enim *faſtigatus* rectius. Vtitur infra lib. 3. c. 1. SCHOTTVS infra §. 8. ad vocem *immania.* Vid. ad 1, 4, 1. notata.

allecta) Havn. Rehdiger. *electa*; reliqui *allecta*, tantum Gud. *alecta*, et rectius Cibin. *adlecta*. Editiones

omnes *allecta.* TZSCHVCKE. Plinius 4, 12. [ſ. 2. *Et peninſula ad formam gladii in transverſum porrecta;* ut non abſurde *porrecta eſt* hic legi poſſit, aut *porrecti enſis.* CIACCONIVS. Quidam hic legunt *porrecti,* non *poſiti.* Nempe quia Plinius hanc peninſulam dicit *ad formam gladii in transverſum porrectam.* Scio quidem, quoad ſitum differre enſem poſitum a porrecto, ſed nonne eadem manet forma et figura? Porro de ſitu huius inſulae plura alibi diximus, quae nunc non eſt animus repetere. Vide tamen, quae infra de Leuce dicemus, quam multi cum hac peninſula confundunt. VOSSIVS. Vir doctus in ed. Veneta 1478. ſupra ſcripſerat: *conſtricta.* Sed nec ſenſu probatur et a Codicibus nimis recedit. Contra leniori emendatione Geſnerus in theſauro L. L. ſub v. *Achilles* coniecit *arrecta eſt.* At parum haec vox convenire videtur *poſito enſi,* per terramque porrecto. Magis conveniat *porrecta,* quod et Ciacconius malit ex Plinio; at ſic longius aberraſſe codices volueris. Quid ſubſtituendum ſit, non video, etſi potius ab *adligo, ere,* quam ab *adlicio* derivem. Nec obſtat, quod illud verbum plane eſt noſtris auctoribus incognitum, cum nec analogia repugnet, et plura perierint cum ipſis auctoribus. De ſimilibus comparationibus Vol. 2.

mare Ponticum) Ciacconius malit cum codice ſuo *Pontum.* At ita etiam Salluſtius apud Macrobium Saturnal. 7, 12. Tacit. Ann. 13, 39. de Germ. c. 1. Eutrop. 5, 5. ſ. 3. Ampelius c. 7. olim in Horatio 3. od. 24, 4. Praeiverunt Graeci, ut Strabo 1. p. m. 14. ſ. 21. lib. 12. p. m. 370. ſ. 538. Plutarchus in Pompeio c. 32 m. in Eumene c. 3. Ποντικὸν πέλαγος, Ptolemaeus lib. 8. in Aſiae tab. 1. Ποντικὴ θάλασσα. Minime igitur, cum et alii codices adverſentur, ſollicitari debet lectio recepta. A voce Achilles cap. 4. initium ſtatuit Vinetus.

ludicro) Cibin. Rehdiger. *lubrico.* Ante Gud. *ubi.* Poſt Prag. *et ſuos*; Cibin. et Bonon. omittunt *curſu*; Vatic. 3. *excitaviſſe*, quod et habet ed. 21. at cognata 28. cum aliis *exercitaviſſe.*

δρέμος Ἀχίλλειος) Codd. et antiquae edd. latinis literis *dromos Achilleos*; tantum Cibin. *achylleos*; Rehdiger. ut antea *acchylleos*; Vindob. *achileos*. Graecae 15. 17. 20. 23. δρόμος Ἀχιλλέως· 16. 22. Vadianae, Vinetus δρόμος Ἀχιλλεῖος· 18. δρ. Ἀχιλλίος· reliquae δρ. Ἀχίλλειος.

§. 6. *Tum Boryſthenes)* Exiguum hic intervallum ponit ed. 13. Cibin Gud. Prag. *boriſlenes*; Rehdiger. Vindob. *boriſthenes*; ſed haec uſu trita.

alluit) Sic Zaluſc. Havn. Prag. Supra ad 1, 4, 4. Oudendorpius ex Voſſ. duobus optimis, Vatic. et Dorvill. notavit *adluit* vel *alluit*; illud legi in Cibin. Alii *abluit*, ut editiones tantum non omnes inde a primis. Tandem Reinoldius intulit *alluit*, quod excepit A. Gronovius in poſtrema editione et inde alii. Confuſio orta eſt ex mutatione τοῦ *d* in *b* et hinc ex recentiori ſcriptura in *l*. Cf. ſupra ad 1, 4, 4.

placidior quam) Voſſius obſequentibus edd. 40. 41. 42. dedit *placidior quoque quam*, invitis omnibus libris, quos inſpexerunt I. et A. Gronovius et ego adhibui; ſolus inſeruiſſe videtur τὸ *quoque* Pariſ. 2. Rehdiger. pro *placidior* adfert *facilior*. Reinoldianae *placidiorque* cum ed. 44. TZSCHUCKE. Vox *quoque* debetur uni Voſſio, quam non antea editi agnoſcunt. MSSti nulli ex iis, quos novi, probant; ipſe vocem unam edere ad veniam huius interpoſitionis dedignatus fuit. Itaque diverſus ſaltem character eius originem ſignificet, ſi expellere non placet, quod mihi quidem maxime faciendum videtur, et mitti ad Auctoris cadaver. I. GRONOVIUS.

Recte monet de expellenda hac particula, quae et languidam reddit orationem. Antea Lipſ. *intus Sithie amne amoeniſſimus.*

potarique pulcherrimus) *Potarique dulciſſimus* Melam ſcripſiſſe, ut credam, adducor Herodoti auctoritate. Sic enim ille: [4, 53.] πίνεσθαι τε ἥδιστός ἐστι. SCHOTTVS *ad Geographica Herodoti* p. 349. *in ed. Abr. Gronovii* 1748. Nihil invitis omnibus libris mutandum nec ipſo loci ſenſu exigente. Latius enim ſic Herodotum reddidit.

laetiſſima) Ciacconius adſcripſerat; alias *laetiſſime,* ex codice ſuo *laetiſſima.* Illud etiam notatum vidi in ed. 23. habent etiam Venet. Gud. Havn. Prag. et pro eo Vindob. *latiſſime.* At vulgata aliorum bene habet. Tum Vindob. *ſunt oſſa.*

e fontibus) Tὸ *e* omittit Cibin. Poſt Cibin. *inter*; Gud. *iterum*; Pariſ. 1. *alveo adſtringitur*; Vindobon. *ſecunda.*

Boryſthenida) Cibin. Lipſ. *boriſtenidam* et ſic Boccatius de fluminibus ſ. v. *Boriſteus*, ubi hunc Melae locum totidem fere verbis repetit; Rehdiger. *boriſthenidam*; Venet. *boryſthenidam*; Vatic. 3. *boryſteniam*; Prag. *boriſteniam*; Gud. *boriſchenidam*; Vind. *boriſthenida.* Editiones vel *Boryſtenida*, ut vetuſtiores, vel *Boryſthenida*; tantum 15. 17. 20. 23. *Boryſtenidam*, atque ſic, puto, Vatic. 1. cum ed. 23. TZSCHVCKE. Strabo, [7. p. m. 212. ſ. 306.] Stephanus, Plinius [4, 26. ſ. 12.] *Boryſtenem* urbem, non *Boryſthenida* appellant, quae et *Olbia* dicta ſit et *Olbiopolis*, condita a *Mileſiis*, ideoque *Miletopolis* etiam appellata. Hermolaus mendoſa haec Melae verba pro ſinceris citat in Plinianis caſtigationibus. [ad c. l.] PINTIANVS. Graeci, quos

conſului, omnes Βορυσθένης, quidam ſubpreſſo nomine fluvio certe cognominem dicunt, ut Strabo 7. p. m. 212. ſ. 306. et de utroque Stephanus h. v. Ptolem. 3, 5. idem diſerte adfirmant. Nulla igitur alius auctoritate ſuffultus in anonymi periplo Ponti Euxini p. 8. Hudſ. emendat Cellarius in Geogr. ant. 2, 6, 11. Βορυσθενὶς pro Βορυσθένης, forte quia ſubſequitur κληθεῖσα· at refertur ad prius κτισθεῖσα πόλις. An igitur in noſtro mutanda eſt terminatio? Immo, cum aliter nolint libri, ſuum auctorem ſecutus eſſe videtur, et forte apud Latinos auctores uſum obtinuit illa forma, qua certe invenitur etiam in Iornande de rebus Geticis cap. 5. Plinius nomen ipſum non adpoſuit.

Olbian) Ciaccon. Rehdiger. Venet. Vindobon. Prag. varr. in edit. 29. *Olbiam*, quod et habet Boccatius c. l. Pariſ. 3. *Olbida*; Gud. *olbidam*; Cibin. Lipſ. Vaticani 1. 3. et plerique A. Gronovii *Olbian*, quod et in ſuo Codice legit Holſtenius, qui cf. ad Ortelium p. 135. alii codices cum editis libris. Edd. 1. 2. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. omninoque omnes cum Schotto dederunt *Olbida*; Vinetus, (falſo Iuntinas adfert A. Gronov.) poſt Voſſius 40. 41. 42. *Olbiam*; Reinoldianae 44. 45. proximae *Olbian*, quam Graecam terminationem amat Mela et hic codices etiam optimi confirmant. *Olbida* effictum videtur ad praecedens vocabulum. In Graecis enim ſemper Ὀλβία, vel etiam Ὀλβιόπολις, quod tamen ad ipſam lectionem non valet.

Graeca oppida) Lego: *Secundum Boryſthenida, Olbiam, Graecum oppidum egreditur* ex Ptolemaeo, [3, 5.] cui Boryſthenis et Olbia idem oppidum eſt. Coniungit autem Mela duo eiusdem oppidi nomina, nulla interiecta aut copula, aut disiunctione, peculiari quodam more, quem nonnunquam ab eo ſervari obſervavi, (ut cap. ſequ. de *Grunoe* et in fine eiusd. capit. infra)

notabiturque, cum uſus poſcet. PINTIANVS. Violenta et haec eſt emendatio, nec ſatis certa exempla, quibus inluſtrat. Immo proſtant exempla non pauca, quae docent, antiquas urbium ſedes caſibus mutatas ceſſiſſe, et utrique loco nomen ſuum ſervatum varie eſſe. Ita etiam Iornandes c. l. utrumque oppidum ſeparatim ponit. At ſi etiam Melam erraſſe velis, levior tamen ſit error, ſi cum codicibus erraveris, quam ſi lubrico pede titubaris.

§. 7. *Callipidas)* Gud. Vindobon. *calipidas*; Lipſ. *calippidas*; Rehdiger. *calypidas*; Prag. *calipeas*. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *calippidas*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23 *calippidas*; aliae recte *Callipidas*. Καλλιπίδαι in Herodoto 4, 17. Attamen et fluminis (*Hypanis*) et gentis Herodotum meminiſſe negat Ciacconius, quod et de flumine falſum eſt. Ab hac voce Vinetus incipit cap. 5.

Hypanis) Vindob. *hipanis*; Gud. *ipanis*; Prag. *yppanis*. Edd. 13. *hipanis*; 16. 22. et Vadianae *Hypanis*; 18. *Hyppanis*. Graecis, uti Herodoto 4, 52. Ὕπανις. Secundum Schottum Pintianus reponit *Hypacaris*, quod equidem in eius notis non inveni. Nec certe locum habeat, cum et ſupra iam ille fluvius adfuerit, et de Hypani eadem narret Herodotus 4, 52. quem ducem hic etiam ſecutus eſt noſter. Pro *includit* Prag. *includitur*, ut paſſim alibi.

eius) Ita legendum, ut verbum *eius* ſuperioribus adiungatur, non inferioribus, intelligasque paludem matrem Hypanis vocari ex Herodoto in Melpomene. [4, 52.] PINTIANVS. Ceterum Boccatius de fluminibus ſ. v. Ippanis aut hic legit aut effinxit *ex ganoi palude* pro *ex grandi palude*.

natus) Deeſt in Prag. Pro *diu* Pariſ. 1. habet *qui*. Eandem vocem *qui* ſubiicit τῷ *defluit* Prag.

Tandem) Codices quidam, uti Cibin. Pariſ. 3. Rehdiger. *tantum*. Sic et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. et cum hac forte Vaticani; probabat etiam Ciacconius. At *tandem* ad loci nexum et ſenſum unice valet, et ab aliis Codicibus confirmatur.

ex parvo ſonte) Cibin. *fronte*, de qua commutatione ad 1, 13, 5. Venet. Pariſ. 2. Vatic. 3. *ex puro ſonte*. TZSCHVCKE. In quibusdam codicibus legitur *ex puro ſonte*. Sed alteram lectionem confirmat Herodotus [c. I.] et Iornandes, qui hunc Melae locum deſcripſit cap. 5. VOSSIVS.

Exampeo) Cibin. Gud. Lipſ. Rehdiger. Prag. *Exampheo*; Vindob. *ex anpheo*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. (ſic igitur etiam Vaticani) modo coniuncte, modo diviſe *Exampheo*, uti Iornandes c. l. Vadianus (16.) poſuit *Exampeo*, et ſic reliquae edd. tantum Vinetus *Exampoeo*. TZSCHVCKE. Ita repoſuimus conſentientibus libris. Verum enim huius fontis nomen eſt Ἐξάμπεος, quemadmodum utrobique apud Herodotum [4, 52. et 81.] reſcribendum. VOSSIVS. Refragatur I. Gronovius ad priorem Herodoti locum, et ex Cod. Mediceo optimo in utroque probat Ἐξαμπαῖος, quam formam et poſteri editores praetulerunt. Solinus c. 20. ſ. 14. *Exampeus*, quod et retinuit Salmaſius. Boccatius modo *Exampeus*, modo *Exampheus*; vid. de fontibus h. v. et de flumin. ſ. v. *Ippanis*. Praeſtat ſequi Graeca optimorum codicum. Ortelius etiam in theſauro Geogr. una hac forma, neſcio, quo duce, profert *Exampaeus*, Ἐξαμπαῖος. Poſterioris forte aetatis ſcriptores, in quibus *ae* et *e* nullo habito diſcrimine ponitur, commutarunt. Inde intelligitur, quomodo Licentius (quem Voſſius in nota teſtem adducit) ad Auguſtinum in ei. epiſtol. 26. ſ. 40. ſcribere poſſit:

Xampaeosque (Voſſius contra metrum: *Exampeosque*) *lacus fugiens Hypaneius amnis Callipidum Scythicas reſonat ſpumoſus ad undas.* Mox τὸ *eſt* non male omittunt Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. et poſt pro *accipit* Vindob. et Prag. *recipit.* Gud. pro *disſimilis* habet *disilis,* ut ſupra.

Axiaces) Vatic. Lipſ. Cibin. Gud. Vindobon. *Aſiaces* ex molliori pronuntiatione, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. Rehdiger. *Aſyaces*; Prag. *Aſiates. Aſiaces* etiam habet Boccatius h. v. Ita poſt Cibin. Gud. Prag. Vatic. cum iisdem edd. *Aſiacasque* ſcribunt; Lipſ. *Aſſiacasque*; Rehdiger. *aſyacasque*; Vindobon. *aſiatasque.* TZSCHVCKE. Scribendum per *x*, *Axiaces* et *Axiacae.* BARBARVS. Ita Ἀξιάκης Ptolemaeus 3, 5. et 10. et Plinius 4, 26. ſ. 12. *Axiacae cognomines flumini.* Altius enim, cum primus hoc flumen Mela commemoret, auctoritas ſcripturae repeti non poteſt. Per *x* etiam hic ſcripſerunt editiones praeter memoratas. Quod autem pro *Axiacae* Holſtenius ad Stephanum p. 40. emendat *Apaſiacae* vel *Aſpaſiacae*, itemque Salmaſius notante ad Stephanum p. 144. Berkelio *Apaſiacae* hic et infra, errarunt, parum memores, ſitu plane diverſo hos populos in Aſia poni inter Iaxartem et Oxum, uti praeter Stephanum docet Polybius 10, 48. ſ. excerptor. c. 45. Nempe Tanais ibi eſt Iaxartes, ut alibi, Macedonum commento. Vid. ibi Schweighaeuſerus, et infra §. 11. I. Gronovius.

intra) Venet. Lipſ. et codex Ciacconii et I. Gronovii *inter*, uti et adſcriptum, neſcio an ex Codice, inveni in ed. 23. Alii Codd. cum edd. *intra*; tantum Vinetus *inter.* TZSCHVCKE. Rectius legeretur *inter Callipidas.* PINTIANVS. Poteſt fluvius intra duos populos deſcendere, ſi ab fonte ad exitum per eorum fines labatur, atque in iis contineatur. Sic loquitur Auctor infra lib. 2. c. 7. *Corſica intra latera tenuis et longa.* Quod

ubi ſit, alter populus debet ſtatui interior et mediterraneus eſſe, alter, qui inde excipit, litoralis. Id hoc loco ſupponi nequit, quum tam Callipides, quam Axiacae ponantur in ora Ponti Euxini inter Boryſthenen et Tyran amnes. I. GRONOVIVS. Recta eſt haec lectio, [*intra*] quam et Vaticanum et meliora confirmant exemplaria. Vtrumque enim hunc populum medium ſecat iſte fluvius. De Axiacis quidem, qui propiores ſunt mari, res clara eſt, cum abſurdum ſit exiſtimare, gentem fluvio cognominem, alteram tantum tenuiſſe ripam. Callipidas vero gentem mediterraneam, et illos quoque utramque ripam inſediſſe, conſtat ex omnibus et ex ipſo, quem paſſim ſequitur, Herodoto, qui eos ſupra Olbiam longe a mari remotos deſcribit.' Cum vero Callipidae tenuerint totum illum tractum, qui eſt a Tyra fluvio ad Hypanim, manifeſtum eſt, Axiacen fluvium medias Callipidum terras ſecuiſſe, et Melam ambiguitatis vitandae gratia maluiſſe ſcribere *intra*, quam *inter*. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Miror, quemadmodum haec coeant. Olbiam Herodotus non nominat, ſed Olbiopolitas. Praeterea ſcribit: [4, 17.] ἀπὸ τοῦ Βορυσθενεϊτέων ἐμπορίου πρῶτοι Καλλιπίδαι νέμονται. Ea eſt deſcriptio Olbiae vel Boryſthenidos. Quam procul quaeſo vel id ipſum oppidum (quod utrumque Mela ponit ad egreſſum Boryſthenis in Pontum) a mari? aut quam procul iſte populus, qui primus ab eo ſequitur? Tu iudica, Lector. Sed etiam id iudica, quod addit Voſſius, abſurdum eſſe exiſtimare gentem fluvio cognominem alteram tantum tenuiſſe ripam. At quid illic in lib. 4. c. 18. ſcribit Herodotus? Διαβάντι τὸν Βορυσθένεα ἀπὸ θαλάσσης πρῶτον μὲν ἡ Ὑλαίη· ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνθρωποι οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοὶ, τοὺς Ἕλληνες οἱ οἰκέοντες ἐπὶ τῷ Ὑπάνι ποταμῷ καλέουσι Βορυσθενεΐτας. Nimis clara ſunt, quam ut vel interpretemur, vel plura dicamus. Poſſem enim citare alios. Sed et ipſe vidi in MS. codice *inter*, ut ſupra dicitur *Gerrhos inter Baſilidas et Nomadas evolvi.* Infra

[2, 5, 5.] *Rhodanus ſubinde grandior inter Volcas et Cavaras emittitur.* Lib. 2. c. 3. *Nar inter Pyraeos et Liburnos emittitur.* Etiam Pintianus id vidit, et audiri debuit, etſi nec ipſe mutaverim. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Nec ego muto propter verbum *deſcendit,* quo ſimul ad originem fluvii reſpicit noſter, cuius curſum in utriusque populi tractu agit. Sic enim *deſcendere* et adfinia verba ut ante *defluere* uſurpat, et loca, quae adtulit Gronovius ad exitum fluviorum pertinent. Sic vero etiam vult Mela, ni fallor, illum fluvium non alios populos adluere, quod et eius brevitas patitur. Quodſi Voſſii explicatio admittatur, non plane eam confutavit Gronovius. Idem enim locus Herodoti 4, 17. in quo primi a Boryſthenitarum emporio i. e. Olbia ponuntur Callipidae, quia Olbia 200 paſſibus, (ut fere narrant,) a mari remota fuit, interius etiam Callipidas habitaſſe innuit. Sic Strabo 12. p. m. 379. ſ. 550. ὑπὲρ τὸν Βορυσθένη ex Herodoto et aliis conlocat. Nec renuunt alia. Herodotus enim 4, 17. ſuper Callipidas conſtituit Alazones, et in horum finibus Exampaeum fontem, hunc quidem 4 a mari dierum navigatione remotum. Igitur ſat ſpatii inde ab ora relictum fuit Callipidis. Sed et optimi Codices hic praeferunt *intra,* quae particula etiam alibi cum *inter* commutatur, uti docent Gronov. et Drakenb. ad Liv. 25, 24. ſ. hic etiam ad Sil. Ital. 14, 465. et ad Liv. 5, 27, 2. N. Heinſ. ad Claudian. in Rufin. 1, 83. ad 6. Conſul. Honor. v. 80. Schwartz. ad Plinii Panegyr. 30, 4. et quae notavi ad Melam 2, 7, 19. Pro *deſcendit* Prag. male *aſcendit.*

Iſtricis) Cibin. Lipſ. Rehdiger. *hyſtricis*; Vind. Gud. Prag. *hiſtricis*; Pariſ. 2. *hiſtris.* Edd. *Iſtricis,* tantum Vinetus *Iſtris.* TZSCHVCKE. Lego *ab Iſtriis.* Nam ab Iſtro urbe Thraciae, quae ab aliis *Iſtropolis* ab Arriano in periplo [p. 24. Hudſ.] *Iſtria* dicitur, *Iſtrius* gentile nomen deducitur, auctore Stephano. Ab *Iſtria*

autem *Iſtrianus*. Eſt et in Ionio gens *Iſtri*, a qua poſſeſſivum nomen ſit *Iſtricus* eidem. PINTIANVS. Adſpiratio etiam in aliis auctoribus praemittitur, de quo paulo poſt. *Iſtros* autem vocat et infra noſter 2, 3. ſ. cum Strabone et aliis, et diſerte Iuſtinus 32, 3. 15. *Iſtrique ex vocabulo amnis appellati.* Sed et Ἰστρικὸς gentile ab Ἴστροι ducit Stephanus h. v. Quare ſubintellecta voce populis movendum non eſt. Sic ſupra *Cercetici*.

Tyra) A. Gronov. ex MSS. notat *Pyra*, *Pina*, *Pira*, *Tira*, *Pyrrha*. Vaticani, Pariſienſes, Lipſ. Gud. Prag. Vindob. et Boccat. de flumin. h. v. *Pira*; Venet. *pirra*; Cibin. Rehdiger. Havn. *Pyra*; Bonon. *Pyrra*. Edd. 1. 2. 9. *Pira*; ceterae *Tyra* ad Voſſium, qui dedit *Tyras* ſequentibus 40. 41. 42. unde, Reinoldio praeeunte rediit *Tyra*. Vitioſe *Syra* alterum exemplar ed. 25. *Tyras* utique praeferendum videtur, cum facile τὸ *s* a proximo vocabulo abſorberi potuerit, et Graeci magno conſenſu Τύρας ſcribant, veluti Stephanus h. v. Scymnus Chius in fragm. v. 51. et ex eo Anonymus in Periplo Ponti Euxini p. 9. Hudſ. Strabo 2. p. m. 73. ſ. 107. Ptolem. 3, 5. (ex quo non recte *Tyra* notat auctor libri: *Handbuch der alten Erdbeſchreibung* Norimb. 1784. Vol. 1. p. 282.) Τύρης ſuo more Herodotus 4, 51. Attamen Plinius 4, 26. ſ. 12. *clarus amnis Tyra oppido nomen imponens*, et Valer. Flaccus 6, 84. *Linquitur abruptus pelago Tyra; linquitur* — In illo vel excidit τὸ *s*, vel ipſe iam expulſum in Melae codicibus invenerat, quod iudicarunt aliquoties viri docti in aliis locis factum eſſe; in hoc metri cauſa ita dictum videtur, cum *Tyras*, ubi hoc non obſtabat, legatur apud Ovid. ex Ponto 4, 10, 50. Niſi dixeris *Tyras* pro *Tyra* dictum eſſe, ut *Hermagora*, *Marſya*, *Soſia* et alia. Vid. Quinctil. inſtit. orat. 1, 5. et ibi Burmann. p. 67. idemque ad Valer. Flacc. c. l. et quem ibi laudat Bentlei. in epiſt. ad Millium p. 81. Cf. etiam Stephanus de abuſu

Gr. L. p. m. 75 ſqq. Solent quidem Graeci genitivum terminare in *α*, *τοῦ* Τύρα, ut Strabo aliique, quaſi ſit indeclinabile; at iidem habent *τὸν* Τύραν, ut ille genitivus ſit Doricus, quod notat Euſtathius ad Il. 1, 1. Cf. Fiſcher. in animadverſ. ad Welleri Gr. P. 1. p. 337. ubi addi poteſt Euſtath. ad Odyſſ. 1, 105. p. 27, 17. Baſ. Sic *τοῦ* Μίδα, Γέτα, Αἰνεία. Quiquid eſt, in Latinis formae *as* et *a* promiſcui uſus fuiſſe videntur, quod evincunt Plinius et Valerius Flaccus.

ſurgit in Neuris) Cibin. *quae ſurgit*; Vinetus dedit *qui ſurgit*. Tum Venet. Gud. Vindobon. *in euris*; Vatic. 3. *in eunuris*; Prag. *in Cumuris*. Graecis Νεῦροι vel Νευροί. At *ſurgit* magis ſic conciſe ponitur. Librarius Cibin. *Tyra* femininum putavit.

§. 8. *At ille)* Lege meo periculo: *At Iſter, qui Scythiae.* SCHOTTVS. At longe melius *ille*, cum diverſa nomina ſubiiciat deſcriptioni praemiſſae. Poſt Cibin. *ſcicie*; Vindob. *Scithie*. Edd. aliquae male diſtractis vocibus *quis cythiae*, ut 7, 8, 9.

in Germania fontibus) Edd. 12. 14. 19. *in Germaniam*, praeter rem et invitis libris. TZSCHVCKE. Diſpiciendum an legi potius debeat: *Abnoba Germaniae monte, alio, quam deſinit* etc. ex Plinio lib. 4. [c. 24. ſ. 12.] Ruffus Feſtus in tralatione Dionyſii: [Avien. in deſcr. orbis terr. v. 437.] *Abnoba mons Iſtro pater eſt; cadit Abnobae hiatu Flumen; in Aeoos* [*eoos*] *autem convertitur axes.* Meminit quoque Ptolemaeus [2, 11.] *Abnobae*, quem ipſe *Aunobam* nominat. PINTIANVS. Ad violentas et arbitrarias Pintiani correctiones et haec reiicienda eſt. Poſt pro *deſinit* edd. 1. 2. 9. *deſunt* facili ſcripturae lapſu.

immania) Hic codices multi inſerunt *ſpatia*, uti iam de quibusdam notarunt Stephanus in praefatione, et

Schottus. At, quos ego novi, parum ſibi conſtant in adſignanda illi vocabulo ſede. Sic Voſſ. 1. Cibin. Varr. in edd. 27. 29. *immania magnarum gentium ſpatia;* Venet. Pariſ. 2. Voſſ. 5. Havn. Prag. cum edd. 15. 17. 20. 23. 31. (Vineti) in qua etiam vox *gentium* minuſculis literis expreſſa eſt, *per immania ſpatia magnarum gentium;* at alii numeroque plures codices, nec in iis auctoritate quidam inferiores ignorant cum reliquis editionibus. TZSCHVCKE. *Spatia* interponendum. CIACCONIVS. *Spatia* addunt quidam codices. Sed hic gloſſematis foedarunt vel ludimagiſtri vel librarii optimos quosque auctores, nulla habita ratione conciſe loquendi conſuetudinis Melae, cum Criſpo Salluſtio communis; nam et hic mire hodieque harpyiarum unguibus contaminatus circumfertur. SCHOTTVS. Recte improbat Schottus, cum gloſſam incerta etiam ſedes coarguat. Quod optimi quidam adiiciunt, quia cogitate magis eorum auctores ſcripſerunt, factum eſſe puto. Tum vero illi ſubplendam hanc vocem putarunt. Sic aliqui poſt *gentium* inſerunt *diffuſus*, uti Vatic. 3. Pariſ. 2. Voſſ. 5. Venet.

eum) Codices alii omittunt, addunt alii. Invenit in duobus I. Gronovius, in Leidenſ. Voſſ. 4. Perizon. filius, ego in plerisque; tantum mutato ordine Vatic. 1. Gud. *appellantibus eum;* Vatic. 3. Pariſ. 2. 5. aliique omittunt cum omnibus editionibus, dum primus interpoſuit Reinoldius, quem ſecutus eſt in poſtrema editione A. Gronovius cum reliquis. Videtur utique in brevitate Melae ſalvo etiam ſenſu abeſſe poſſe. Cum tamen adferant codices optimi, omnes fere, reliqui. Deſideraverat etiam olim Ciacconius.

ſit Iſter) Vindob. Gud. Prag. *hiſter ſit*, et ſic, tantum *Iſter ſit*, vel, rarius tamen, ut Vinetus, *Hiſter ſit*, editiones inde ab antiquiſſimis omnes ad Voſſium, qui

dedit *ſit Iſter*, quod manſit. Tenent etiam eundem ordinem plerique alii Codices, tantum aliqui, ut Cibin. *hiſter*, vel ut Lipſ. Rehdiger. *hyſter*. Graeci, quod notiſſimum, Ἴστρος. At de adſpiratione in Latinis non conſtant eruditorum ſententiae, quippe quam multi praefigunt, addicentibus hic promto ſtudio codicibus. Vid. Oudendorp. ad Lucan. 2, 50. 3, 202. Staveren. ad Nepot. Miltiad. c. 3. in. A. Gronov. ad Iuſtin. 2, 5, 10. Berneccer. ad 32, 3, 15. aliique. Sic *Hiſtrum* urbem plerique codices tuentur in Eutropio 6, 10. ſ. 8. Poſt Gud. omittit *qui;* Vindob. *mare*, et ed. 11. *iam*. Pro *tantum* ex Vadiano, qui dedit *tm̄*, edd. 30. 32. 37. *tamen*. Tum Prag. Vatic. 3. *decidunt maximus*. Quidam, ut ſolet, *hoſtiis*. Denique hic pro *navigabilibus* ex codice vetere ſuo Ciacconius notat *navigabilis*.

§. 9. *Eſſedones)* Rehdiger. Prag. *Eſedones;* Vindob. *eſſedones;* Cibin. *Ceſſedones*. Vid. ſupra. A voce *Ingenia* c. 6. incipit Vinetus.

parentium) Cibin. Lipſ. Gud. Vindobon. Prag. Rehdiger. aliique, quos adhibui cum edd. omnibus etiam Reinoldianis ad Gronovianam 44. *parentum;* inde ab ea enim invectum eſt *parentium* ex Mediol. Voſſ. 4. Vid. de hac forma ad 1, 8, 7. Sic infra 3 MSS. habere obſervavit A. Gronovius. Equidem cum plerisque et hic et alibi dedi *parentum*.

coitu ſamiliarium) Pro coitu ex antiquo codice Ciacconius notat *coetu;* Cibin. *coytu*. Hinc idem, Lipſ. Gud. Pariſ. 1. 2. 3. Bonon. Rehdiger. Prag Vindobon. aliique, notante hic Oudendorpio, *ſamiliarum*. Editiones omnes *ſamiliarium*, quod et habuiſſe puto alios aliorum codices et ex meis reliquos cum edd. conlatos. Videtur etiam hic praeferendum non ex nexu ſolum, ſed quod reddit Herodotum 4, 26. οἱ προσήκοντες.

In priori verbo poſſit haerere, qui vulgari illa ſignificatione intellexerit, cum de coitu nihil eiusmodi inferat Herodotus, nec, qui Melam reddit Solinus c. 20. ſ. 15. eius mentionem faciat; immo *coetus* commemoret, et Herodotus δαῖτα, ad quam vocem *coetus* refert etiam Servius in Virgil. Aen. 1, 735. Poſſis igitur ex Ciacc. Codice ſubſtituere *coetu*, ni Melam aliunde aliquid Herodoteis et hic adieciſſe malis, aut potius nativo et proprio ſenſu vocem de *coetu* explices promiſcua ſcriptura editam. Sic infra c. 2, 2. ubi alii habent *coetu Maenadum*, Voſſ. 1. et Cibin. adferunt *coitu Maenadum*. Cf. ad Livii epitom. 61. Ita vero priſca ſcriptura *oi* pro *oe* editum eſt.

immixta) Sic MSS. A. Gronovii et ex meis, quantum novi, Lipſ. Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. cum antiquis editionibus. Poſt 15. 17. 20. 23. Olivarianae aliquae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii ad 42. *immiſta*. Inde cum Reinoldio ab ed. 44. *immixta*. Variatio in libris obvia, de qua cf. Cellarius in Orthogr. Lat. T. 1. p. 290. et quae ibi adiecit Harleſius. Tò *x*, etſi alterum magis reſpondeat analogiae, praeferunt tamen Codices cum lapidibus, praeferunt etiam viri docti multi, veluti Pierius, Burmannus, Drakenborchius. Vid. Garaton. ad Cic. pro Sext. c. 56. Schwartz. ad Plinii panegyr. c. 32. p. 120. qui nunquam *mixtura*, *mixtio* ſcribi, ſed contra, obſervat.

vincta) Sic Voſſiani, Ciaccon. Prag. Vaticani, puto et Pariſienſes. Codex etiam Palatinus teſte Salmaſio ad Lampridii Heliogabal. c. 6. f. exhibuit *vincta*. At Cibin. Gud. Rehdig. et ex ſilentio, Venet. Havn. *iuncta*, etſi in quibusdam difficulter ſecerni utrumque poteſt, velut in Rehdigerano. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. *iuncta*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *cincta*; 15. 17.

20. 23. Vinetus, Voſſius, Gronovii cum ceteris *vincta.* TZSCHVCKE. Antiqua exemplaria *iuncta;* forte *vincta;* et ſic legit Aldus, V. C. Solinus c. 15. [ſ. 20.] *incincta.* CIACCONIVS. Variatio non infrequens ex literarum *u* et *v* ſimilitudine in antiqua ſcriptura. Sic *coniuncta* et *convincta* ſe vix in Codd. ſuis diſcernere potuiſſe adfirmat Gruterus ad Cicer. pro Cluentio c. 5. quare et ibi variatur. Cf. Heinſius ad Virgil. Aen. 3, 26. Corte ad Salluſt. de B. C. c. 55, 4. Dukerus ad Florum 4, 12, 18. Drakenb. ad Sil. Ital. 8, 487. Burmann. ad Rutil. itin. 1, 489. viri docti ad Tibull. 1, 1, 64. et 4, 1, 57. Oroſ. 2, 10. p. 114. (Haverc.) Cicer. orat. c. 19. et quos illi commemorant. Sic pro *iunctos* emendant *vinctos* in Hygino fab. 120. p. 213. ed. Staveren. Hinc *ima* et *una*, quia vix dignoſci poſſunt, commutantur, de quo Torren. ad Valer. Max. 1, 6, 4. Oudendorp. ad Lucan. 4, 106. 3, 202. ſed et ſupra 1, 5, 3. pro *iunctos* Cod. Havn. dat *vinctos*. *Vincta* unice probat Salmaſius c. l. et ita reponendum vel caeco adparere pronuntiat. Graecis eſſe Χρυσένδετα adiicit, poſterioribus etiam Χρυσένδυτα. Sic *lapides auro vincti* in regio domo apud Ampel. c. 8. et Hygin. fab. 223. Sed plura Vol. 2.

pro poculis) Legendum videtur *pro iconculis* ex Herodoto in Melpomene. [4, 26.] PINTIANVS. Male haec reformat Pintianus. Neque enim unum ſecutus eſt Herodotum auctor noſter; habet enim multa ab Ephoro, multa quoque ex Hecataeo et Hellanico. Vt ut vero detur, haec illum ex Herodoto transtuliſſe, non tamen ideo exiſtimandum, Melam hic abire a mente Herodoti. Verba eius haec ſunt: *τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ ψιλώσαντες καὶ ἐκκαθήραντες καταχρυσοῦσι· καὶ ἔπειτα ἅτε ἀγάλματι χρέωνται, θυσίας μεγάλας ἐπετείους ἐπιτελεοντες.* Ἀγάλματα vero Graeci vocarunt non ſimulacra tantum et icones, verum etiam pocula et vaſa rariora et veſtes et quascunque alias res. Grammaticus anony-

mus, qui penes me exſtat, vocabulum iſtud interpretatur: *πᾶν, ἐφ᾽ ᾧ τις ἀγάλλεται καὶ χαίρει. κἄντε ἱμάτιον ᾖ, κἄντε εἰκών.* Licet vero ita accipi poſſint verba Herodoti, aliter tamen arbitror eſſe capienda; nempe Eſſedones capita parentum ſuorum deaurata in ſacello aut lurario collocaſſe, iisque tamquam ſimulacris honores annuos exhibuiſſe. Hoc ipſum Panebis, Libyae populo, tribuit Damaſcenus [ſub h. v.] *Πάνηβοι Λίβυες, ὅταν αὐτοῖς βασιλεὺς ἀποθάνῃ, τὸ μὲν σῶμα κατορύττουσι, τήντε κεφαλὴν ἀποκόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀνατιθέασιν ἐν ἱερῷ.* VOSSIVS. Immodice doctum ſe hic oſtentare conatur Voſſius, dum illuſtrat vocem *ἄγαλμα*, et quidem ex ſuo Grammatico anonymo, qui nihil dicit, quod non tunc ſatis erat notum. Et interim in hac lectione maculandum erat nomen Pintiani; quia in Salmaſio iam nulla erat aura, quum tamen Salmaſius primus hunc locum ſtabiliverit ad hunc modum in notis ad Lampridium p. 179. [ad Lampridii Heliogabal. c. 6. extr.] I. GRONOVIVS. Diligentius idem Salmaſius ad Solin. c. 15. f. 29. p. m. 135. de voce hac Herodotea *ἄγαλμα* diſſeruit, ubi hunc Melae locum excuſſit. Vid. etiam, quae poſt de eius vocis poteſtate contulit Ruhnkenius ad Timaei Lex. p. m. 3 ſq. Si Herodotum reddidit noſter, latiſſime eum ſic interpretatus eſt. Nihil tamen mutandum, clamant non ſolum Codices, ſed et Solinus c. l. qui ex Mela ſua hauſit. Nicolai Damaſceni locus de Panebis alium capitum uſum narrat. Videtur auctor noſter contracta ex ſingulis locis componere. Nam Herodotus 4, 65. ſcribit, Scythas divites poculis uſos fuiſſe deauratis, quae ex inimiciſſimorum capitibus adparaverint, quod de interioribus populis infra commemoratur.

eos ipſos) Melius: *haec ſunt apud eos ipſius pietatis ultima officia.* PINTIANVS. Particula *eos* redundare videtur. CIACCONIVS. Omiſerunt etiam Voſſius et I. Gronovius in ed. prima. At Codices conſtanter

tuentur, etſi abeſſe alterutra vox poſſit, et vere abſit in Prag. *ipſos*. Vatic. 3. inverſo ordine *ipſos eos*. Venet. omittit *ſunt*.

§. 10. *Agathyrſi)* Cibin. Vindob. *agatirſi;* Gud. Prag. *agathirſi*. Edd. 2. 9. *Agatyrſi*.

ut quique — praeſtant) Mediolan. *quique;* Perizon. *quinque — praeſiant;* Chiſ. Voſſ. duo et Abr. Gronov. *quique — praeſiant;* ex meis Cibin. *quisque — praeſtat;* Lipſ. *quique — preſtat;* Gud. Prag. Rehdig. *praeſiatur*. Voſſius dedit *ut quisque — praeſiat*, eumque ſecutae edd. 40. 41. 42. Poſt revocata eſt plerorumque codicum et vetuſtarum editionum lectio, *ut quique — praeſtant*, quam retinui. In proximis haec obiiciuntur: Ed. 11. *maius;* Vatic. 1. Cibin. *aut minus;* Rehdiger. *ut minus;* Vindobon. *hiſdem;* Prag. *hiſdem omnibus;* Cibin. *ut albani nequeant*. TZSCHVCKE. Male hunc locum vexavit Salmaſius, [ad Solin. c. 15. ſ. 20. p. m. 133.] quia non intellexit. Ita enim accepit, ac ſi *maioribus* conſtruendum eſſet cum *notis*. Sed vero *maioribus praeſtare* hic eſt, *genere praeſtare*. Quis enim neſcit, maiores paſſim accipi pro parentibus? Vide tamen et mirere, quam magni ſaepe viri in leviſſimis haereant rebus? Idem porro, quod hic Mela, tradit etiam Solinus [c. l.] et ex eo Ammianus Marcellinus. [31, 2.] Sed quem interpres eius Salmaſius, eundem quoque errorem commiſit Solinus, cum ita male verba Melae accepit, ut putarit, Agathyrſos artus pingere iisdem omnes notis, ſed maioribus, ut quique praeſtant. Sed ſi maioribus, quomodo iisdem? Manifeſte ex Mela colligi poteſt, nullam fuiſſe differentiam inter notas plebeias et nobilium quoad magnitudinem. Sed vero differentia in eo erat, quod vulgus raras, generoſiores vero crebras ac magis fucatas notas haberent. VOSSIVS. Nempe Salmaſius ita hunc locum reformabat, uti fuiſſe Solini tem-

poribus veriſimile putabat: *ut quippe praeſtant ita maioribus, ceterum iisdem omnes notis.* Verba *magis vel minus* ad gloſſam relegat. At recte vulgatam librorum omnium lectionem vindicavit Voſſius, quam Solinus ſuo more aliter interpretatus reddidit. Ceterum non leve hic officium praeſtat Servii teſtimonium ad Virgil. Aeneid. 4, 146. ubi ſubpreſſo quidem Melae nomine ita in ed. Virgilii Burmanniana ſcribit: *Licet de illis* (Agathyrſis) *lectum ſit: Agathyrſi ora artusque pingunt, ut quique maioribus praeſtant, ita magis vel minus; ceterum omnes iisdem notis et ſic, ut ablui nequeant.*

Satarchae) Pariſ. 1. 2. Lipſ. Cibin. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. *Sarthae,* vel uti ſolet *Sarthe;* Ciaccon. *Sarichae;* Bonon. *Sarmathae;* reliqui ex meis editionum ſuarum lectiones praetuliſſe videntur. Edd. 1. 2. 9. *Sartae* vel *Sarte;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Sarmatae;* Vinetus, Voſſius reliqui *Satarchae.* TZSCHUCKE. Scribe *Satarchae,* non *Sarmatae,* ut ex Solino [c 1] caſtigavit Mariangelus. PINTIANUS. *Satarichae* alias. [neſcio ubi] *Sarichae* V. C. *Sarmatas* autem poſt *Agathyrſos* Pomponius nominavit, poſt mores ſingulorum ordine reddit. Quare non omnino male haberet *Sarmatae,* ſi poſtea adderetur *Satarchae.* CIACCONIUS. Videtur omnino populi nomen, non gentis, quales ſunt *Sarmatae,* requiri. Tum ſupra dixit *Sauromatae,* Scythicum populum, quem ſtrictiori ſenſu cum Agathyrſis coniunxerat; etſi alias, quod et diſerte Plinius 4, 25. ſ. 12. monet, Graecorum Sauromatae Latinis ſunt Sarmatae. Attamen ſic potius *Sauromatae* et hic in repetitione poſuiſſet. Tum connexus cum Agathyrſis facit, illorumque et nomen et mores notiores, ut omittere potuerit. Sed et de moribus vitaeque modo Sarmatarum vel Sauromatarum, qui ſunt in illo tractu, et apud Herodotum 4, 102. etiam

cum ceteris populis coniunguntur, iam ſupra 1, 19, 19. 2, 1, 2. aliqua adtulit, de Satarchis nihil, quos tamen hic intactos dimittere non poterat. Immo hi non obſcure ex codicum veſtigiis emicant. Denique accedit, quod Satarchis diſerte eos mores tribuit Solinus non ſine Melae auſpiciis. Quod Codices hic recedunt a ſuperiori forma, neminem morabitur, qui loca ſimilia mente revocarit. His momentis impulſus a recepta lectione diſcedere dubitavi.

auri argentique) Sic Cdd. A. Gronovii meique praeter Gud. in quo ſcribendi vitio legitur *arzentique.* Nec aliter editiones antiquiſſimae; 5. omittit τὸ *que*, ut 12. 14. Poſt 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius 40. 41. 42. *auri et argenti.* Hinc cum Reinoldio prima lectio vocata rediit.

maximarum peſtium) Cibin. *maxima peſte;* Prag. lepide *piſcium* pro *peſtium*, uti deinceps Vindob. *viſcerum comercia.* Tum pro *ſaeva* Vindob. *ſceva*, et Cibin. cum Varr. in edd. 27. et 29. *ſevam hiemem;* at *ſaeva hiemis* bene habet et ex uſu Melae, ut §. 8. *immania gentium.* Poſt *aſſidue* Codd. quidam, in iis Cibin. cum edd. vetuſtis ex ſcribendi noto more, ſed et poſt Ald. Iunt. Vadianae, 30. 32. 37. quippe quibus forte ſcrupulum iniecerat vox *admodum*, quae ad augendam non ſolum, ſed et complendam primarii verbi notionem confert. Cf. ad Eutrop. 8, 1. Mox ante *humum* Prag. neglexit *in*. Pro *ſuffoſſa* Lipſ. Rehdiger. Vindobon. *ſuffoſa*, uti edd. 1. 9. 13. Gud. Prag. *ſubfoſſa*, veriori ſcripturae ratione.

braccati) Lipſ. Vatic. 3. Gud. *brachati;* Prag. *bractati;* Cibin. Rehdiger. Vindob. *bracati.* Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. *brachati;*

reliquae, quas inſpexi, *braccati;* Reinoldianae, meae quidem, *bracati* et *braccati.* Sed nec alibi certa ſcripturae forma ſedet in noſtris adeo libris. Equidem praeferendum puto *bracati* certius Graecorum exemplum ſecutus, qui ſimplex κ tuentur. Vid. ad 2, 5, 1. Pro *vident* Prag. *videntur.*

§. 11. *Tauri)* Prag. *Thauri;* Lipſ. *Yphigeniae;* Gud. Rehdiger. *hyphigeniae;* Prag. *hephigenie;* Vindob. *eſſigenia.* Edd. 1. 2. 9. *ephigeniae.* Poſt Lipſ. Prag. *Horeſtis;* Rehdiger. *etiam Horeſtis;* Vindob. *horreſtis.* Tum Rehdiger. *memorati maxime;* Rehdiger. omittit *ſunt;* Gud. *ſamam;* Prag. ſcribit *in maciemque ſamam.*

ſolere pro) Prior vox abeſt a Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. poſterior a Vadianis et hinc 30. 32. 37. Vtraque male abeſt.

99) *Baſilidis)* Cibin. Lipſ. Gud. Vindobon. Pariſ. 1. *Baſilidiis;* Vatic. 3. *baſiricus;* Prag. *buſiricus;* Rehdiger. *Baſylidis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. *Baſilidiis;* 12. 13. 14. reliquae recte *Baſilidis.* Cf. ſupra.

Echidna) Pariſ. 1. *Echidona;* Cibin. *echydna;* Gud. *echidina;* Venet. *pectorum duri pabula;* Cibin. *ſecuntur.* Ceterum a *Vagi* c. 7. inchoat Vinetus.

ut illa) Pariſ. 2. Gud. Prag. Vindob. Rehdiger. cum edd. 1. (2. nihil notatum) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. Vadianae ſubiiciunt *pecorum.* Edd. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus *pecori;* Cibin. *pecora;* ex Vaticanis, cum ab ed. 23. diverſi nihil adſcriptum fuerit, iidem, quod mirum, habuiſſe etiam videntur, *ut illa*

pecorum. Alii codices omittunt, expulitque Voſſius ſe quentibus aliis. TZSCHVCKE. *Atque ut illa pecorum du rant*) Legendum *pecori durant.* PINTIANVS. Cum paulo ante *pecorum* meminiſſet, non fuit neceſſe hi ſtatim iterum addere. Quare legendum puto: *atque u illa perdurant, ita hi ſtatim* etc. Sic de Euphrate 3, 8 *Tum Arabas ingreſſus, non perdurat in pelagus, verum ingens modo et navigabilis, inde tenuis rivus deſpectu emoritur.* CIACCONIVS. *Pecorum durant, ita diu*) Forte *ut illa perdurant, ita hi ſtatam ſedem agunt.* SCHOTTVS In quibusdam vetuſtis libris *pecori,* in aliis aliter legitur Sed manifeſtum gloſſema eſt imperiti librarii, qui repe tendam eam vocem exiſtimabat. VOSSIVS. Lubens acce do huic opinioni, cuius cauſa ſatis in aperto eſt expoſita Sic ſupra 1, 9, 6. *illis mulieribus ſcilicet.* Recte igitur etiam illud vocabulum omiſerunt alii Codices.

ita diu — agunt) Nihil libri mutant, praeterquam quod edd. 30. 32. *ſtatim* pro *ſtatam* habent. Poſterius revocavit recte ed. 37. quae illas reddere alias ſolet. TZSCHVCKE. Diſpice, an ſit concinnior lectio: *atque ut illa pecori durant, ita hi ſtatam ſedem agunt,* ut adverbium adverbio, pronomen pronomini opponantur. PINTIANVS. Forte pro *ſtatam ſedem* leg. *ſtoreas.* Caeſar lib. 2. de B. G. c. 9. *ſtoreas autem ex funibus anchorariis tres in longitudinem parietum turris latas 4 pedes fecerunt.* CIACCONIVS. Freden. coniectat *ita hi ſtatam ſedem agunt* ſcripſiſſe Melam. Mihi non probat. Particulam enim *diu* Melae in deliciis eſſe obſervabit non admodum in eius lectione hoſpes. SCHOTTVS. Non erat cur *ſtoreas* obſcuriorem vocem clarioribus codicum obtruderet. Pintiani emendatio concinniorem quidem orationem reddit, ſed cum iactura verbi, quod libri continent, nec ſemper in ſimili nexu hanc legem ſervat etiam Noſter. Sic 1, 8, 1. *atque ut illa* (nox) *procedit, ita* (hic ſc. fons) *calidior.* 1, 2, 2. *diu,*

ſicut illud (pelagus) *incedit*, *ita* (ora Aſiae) *ſua litora porrigit*. Pro *Georgi* Prag. *gregi;* ed. 20. *Georgii.*

Axiacae) Lipſ. Vatic. Cibin. Gud. Vindob. *Aſiacae* vel *Aſiace;* Rehdiger. *Aſyace;* Prag. *Aſiate.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Aſiacae.* TZSCHVCKE. Indigna eſt Holſteniano nomine ſententia, qua is hoc loco perperam ſic ſcribi notavit in marginibus Stephanianis [vid. notae in Stephan. p. 40.] pro *Apaſiacae* vel *Aſpaſiacae*, qui qualescunque ſint, utique ſunt inter Scythas Aſiaticos, quum hic de Europaeis ſit ſermo, et iam ante hi ipſi *Axiacae* praeceſſerunt cum fluvio cognomine non *Aſpaſiacae.* I. GRONOVIVS. Nempe, quod infra de *Auchetis* Voſſii ſubiicit, Mela mores populorum exponit, quorum nomina et ſitum ſupra indicaverat. *Aſiatae* autem etiam libri veteres apud Solinum c. 15. ſ. 20. notante ibi Salmaſio, atque ita legi in ed. Veneta 1401. *S* et *x* ſaepiſſime ex pronuntiationis modo commiſcentur. Sic contra quaedam edd. antiquae infra *Exedones.* De *Aſpaſiacis*, quos Mela ſub nomine *Paeſicae* 3, 5, 4. et 6. commemorare videtur, dictum eſt ad §. 7. Tum pro *furari quid* Prag. *funeri quid.*

mosque) Vindob. *mos;* Rehdig. *moxque.* Tum Vaticani et Lipſ. *cruore;* Cibin. *ex vulneribus.* Vindob. vocem *primum* omittit.

quisque) Lipſ. Cibin. Gud. Venet. *quisquis.* Poſt Vindob. *prope eos;* Gud. *habeatur;* Rehdig. *expertum.* Edd. 6. 7. 8. *expartem;* Cibin. Rehdiger. Prag. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *obprobria;* Gud. *obbrobria;* Vindob. *oprobria.*

vel maximum) Vadianus cum ſuis adiecit *eſt*, et hinc Muenſterus, Stephanus et aliae quaedam Olivarianae, Vinetus, Voſſius 40. 41. 42. Vadianum hic

etiam deſeruit, 21. et poſt ed. 42. cum Reinoldio reliquae ad priſcam lectionem redierunt. Ignorant etiam eam vocem A. Gronovii codices omnes aeque ac mei. Solus Pariſ. 2. habuiſſe videtur. Cum hic minime libri, certe omnes, de quibus conſtat, fluctuentur, melius abeſt. Poſt Venet. *Nec ſoedera* et Lipſ. *inter cruenta;* Gud. *cruenta.*

qui) Edd. 30. 32. 37. *quia;* poſt pro *exemtum,* uti rectius ſcribunt codices aliqui, Heniſchius dedit (in ed. 34.) *exceptumque.*

ubi permiſcuere) Legendum, *ubi vino permiſcuere.* Salluſtius [de B. Catil. c. 18. ſ. 22.] ait Catilinam *humani corporis ſanguinem vino permixtum in pateris circumtuliſſe.* CIACCONIVS. *Vbi vino permiſcuere* ex Herodoti Melpomene [4, 70.] leg. coniicio. SCHOTTVS. [qui idem repetit ad Geographica Herodoti.] Minuti quidam critici legunt hic, *ubi vino permiſcuere.* Nempe, quia ita Herodotus; quaſi vero non et multa alia illic habeat Herodotus, quae non habet Pomponius. Nihil hic mutandum. Scythae iſti, de quibus hic agit auctor noſter, mutuum ſanguinem exemtum e vulneribus permiſcebant, atque eum invicem ſorbebant, cum ſocietatem inirent. VOSSIVS. Quid exceperit ex Herodoto, quid reiecerit Mela, cum non niſi ex libris diiudicare liceat, melius omittitur, ne invitus excreſcere auctor cogatur.

manſurae fidei) Cibin. *fidei manſure;* Pariſ. 1. *pignus manſurum.* Poſt Cibin. *quod.* Deinceps omittit cum Rehdiger. et codice in edd. 27. 29. memorato *referre.* Pro *laetiſſima* Lipſ. Vatic. 3. Prag. Havn. *certiſſima;* Venet. *et qui plurimos;* Prag. Vatic. 3. *ut plurimos.* Ed. 9. pro *retulere* adponit *retinere.*

perpotant. Is inter —) Locus varie agitatus et disiectus, ſic ut Salmaſius ad Solin. c. 15. ſ. 20. p. m. 136. pronuntiarit: De recta huius loci tum expoſitione, tum lectione aetas eſt, quum disputant docti. Potiora ſunt ex libris haec: Vatic. Lipſ. Bonon. Prag. Vindob. Auguſtinor. *perpotatis;* Gud. Rehdiger. *perpotantis;* Cibin. Pariſ. 1. *perpotantes.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *perpotatis;* Voſſius et reliqui *perpotant. Is.* Proxima ſic habent: In ed. 23. notatum erat, MS. *interloquentis;* Vatic. 1. 2. *inter locant. is;* Lipſ. *interlocatis;* Auguſtinor. Vindob. Gud. Pariſ. 1. *interlocantis;* Venet. Bonon. *interloquentis;* Prag *interloquentes;* Cibin. et quidam Voſſiani *inter iocantes;* Pariſ. 2. *perpotant. Is inter loquentes;* ex Pariſ. 3. nihil erat adnotatum, ſic ut conſenſiſſe cum Voſſiana editione videatur, de quo tamen valde dubito. Edd. haec: 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *interlocantis honos;* 6. 7. 8. 12. 13. 14. 19. cum Vineto *interlocantur honos;* 10. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *interlocantur, is honos;* 15. 17. 20. 23. *inter loquentes honos;* 27. 29. *interiocantur is honos;* Voſſius *Is inter Auchetas honos;* Gronovii cum ceteris *Is inter iocantes honos.* Poſt τὸ *eſt* non agnoſcit Cibin. quod paullo ante omnes ignorabant. Quid alii codices exhibuerint, ex ſubnexis notis adparebit. TZSCHVCKE. Scribendum fortaſſe *interlocantur,* non *interlocantis,* hoc eſt, interius vel medii honoris vel dignationis cauſa ponuntur, ut illud Ovidianum in Faſtis [5. 68.] *et medius iuvenum, non indignantibus ipſis, Ibat, et interior ſi comes unus erat.* Vt ſequatur: *Is,* inquit, *honos praecipuus eſt.* Syllaba enim *Is* cum verbo illo iuncta, conturbabat intellectum. Eſt autem Pomponiana multis locis acclamatio haec, ut in eo de Hyperboreis [2, 5. 2.] *Semet ipſi in pelagus ex certa rupe praecipiti dant; id eis ſunus eximium*

eſt. BARBARVS. Mariangelus pro *interlocantur* ſubſtituit *inter loquentis* aut *inter locantis.* Ego neutrum probo, ſed ſcribendum, ut reor, *binisque poculis, qui plurimos retulere perpotantes, interiungunt.* Eſt enim *interiungere* eandem rem interpoſito ſpatio repetere. PINTIANVS. Ante emendationem Hermolai legebatur *perpotatis interlocantis honos praecipuus eſt.* Herodotus lib. 4. [c. 62.] *Qui vero plures caedes fecere, ii duobus pariter, quos habent, calicibus potant.* Si coniecturis uti licet, hunc locum ſic legerem, ut cum Herodoto congruat, a quo haec omnia: *binisque poculis, qui plurimos retulere, perpotant. Is honos* etc. Nam *interlocant* ex verbo praecedenti *perpotant* factum exiſtimo, cum librarii neſcirent, ut ſaepe uſu venit, eſſetne ſcriptum *perpotant,* an *ter locant,* aut, quod idem eſt, *perpotatis* aut *ter locatis.* Nam *eſt* adiunctum fuit ex ſuperiori clauſula. Alias *inter perpotantes, interlocantes honos.* CIACCONIVS. Libenter facio, ut vulgatam lectionem [*perpotatis interlocantur*] tuear, nec quid temere ſine libris immutem, coniecturam incertam rationi poſthabens. Nec enim aſſentior Accurſio Mariangelo, aut Freden. Pintiano, qui, quod locum non intelligerent, ſtatim, ut ſolet, aliam lectionem cuderunt. Ille pro *interlocantur inter loquentes* aut *inter iocantes;* libro diatribarum in Solinum: Hic *perpotantes interiungunt,* quae vox haud ſcio an in Linguae Latinae pomoeriis reperiatur; mihi ſane, fatendum enim quod res eſt, dure ferit aures, nimis forte delicatas. Equidem dum ſimile exemplum reperiam, ſic exponam, ut quemadmodum Duplicarii duplici ſtipendio merebant, ita hi inter bibones alternatis vicibus collocabantur, hauſtumque iterabant. Scytharum enim bibacitas (non dico *vinacitas* Hiſpano more) proverbio locum dedit. SCHOTTVS. [qui eandem emendationem repetiit ad Geographica Herodoti.] Locus inquinatiſſimus et qui mirifice viros doctos exercuit. Veterum codicum meliorum haec eſt ſcriptura: *inter locantes honos*

praecipuus eſt. Salmaſius [c. l.] duas proponit coniecturas, quarum neutra placet. Sed et ipſe priorem [*perpotatis, inter iocantes honos* —] repudiat, et alteram probat, quae talis eſt: *binisque poculis, qui plurimos retulere, perpotatis interiugatim honos praecipuus eſt.* Verum haec lectio neque Latina eſt, neque cohaeret, neque cum verbis Herodoti convenit. Vt multa omiſit, ita quoque non pauca habet, quae fruſtra apud alterum quaeras. Si ad hoc adtendiſſent viri eruditi, longe facilius veram eruiſſent lectionem, quae haec eſt: *binisque poculis, qui plurimos retulere perpotant. Is inter Auchetas honor praecipuus eſt.* Recte vero Auchetas ſive Auchatas coniungit Mela cum Androphagis et Gelonis. Namque hae gentes vicinae ſibi invicem erant ad Hypanim, qui apud Auchetas oriebatur, teſte Plinio [4, 26. ſ. 12.] et Solino. [c. 20. ſ. 14.] Coniungit quoque illos Herodotus. [4, 6.] Huius gentis meminit etiam Valerius Flaccus, [6, 132.] uti ſupra monuimus. VOSSIVS. Mela non videtur aliorum populorum mentionem feciſſe, aut facere voluiſſe in deſcribendis moribus, quam quorum meminit in ipſa Geographia et notitia regionis. Quod quum certiſſimum ſit et manifeſtiſſimum, tum miror, viros eximios id agnoſcere pigrari et contra tendere. Quis enim non Voſſianos *Auchetas*, ne quid aliud, certe ſpecioſiores, quam veriores exiſtimet? Nuſpiam eorum meminit Mela, nuſpiam eis ſedem aliquam attribuit; et id credo intererat ad perfectionem ſcripti huius Pomponiani, ut ſciremus, quis inter eos praecipuus honos eſſet. Immo ſunt alieni a Mela, alieni ab antiquis libris, non tantum melioribus, ſed omnibus, in quibus legitur vel *interlocantes* vel *interlocantis*, ut ipſe etiam vidi, et habet quoque Mediolanenſis, ſed tertiae ſyllabae ſuperſcripto *io.* Quis non cenſebit hanc ſcripturam nos ducere non ad *inter Auchetas*, ſed *inter iocantes*, quod ut ſimpliciſſimum et ultro emicans reducere non ſui veritus. I. GRONOVIVS. In Vaticanis duobus, quos olim

contuli, legitur *interlocantis* vel *interloquentes*, quomod etiam in aliis nonnullis. In recentioribus quibusdan *inter iocantes*, quam lectionem quidem proponit Sal maſius, ſed mox reiicit, et merito, cum non conſentia cum iis, quae ſcribit Herodotus, [c. l.] et in lite tan ſeria intempeſtivi ſunt ioci. Iſtam tamen iocoſam e ridiculam lectionem tamquam gemmulam aliquam ex oſculatur infelicis ingenii iuvenis. Dein Melam *nullan aliorum populorum mentionem ſeciſſe aut ſacere voluiſſ in deſcribendis moribus, quam quorum meminit in ipſ Geographia et notitia regionis.* Haec licet valde ſin intricata, puto tamen hoc dicere voluiſſe, Melam noı deſcribere mores populorum, niſi quorum bis meminerit Hoc autem quam verum ſit, cum paſſim alibi, tum e hoc ipſo ſatis colligi poſſit capite. Pergit: *Nullibi Au chetarum meminit Mela, nullibi eis ſedem aliquam tri buit.* Imo ſedem iis tribuit inter Scythas interius habi tantes, qui praeceſſere; quia vero alibi non meminit ideo hic fuerunt reducendi, et quidem loco commodo e convenienti ipſorum nomini, cum αὐχηταὶ a Graeci iactabundi vocentur, quales ſunt iſti Scythae, quos hi deſcribit Mela. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Atque etiamnum ſedet haec ſententia, etiamſi Voſſius mihi ob ducat Salmaſium, cuius ſatagentis denique inventum *interiugatim* numerum obtinet Voſſiani *transiugare*, e utrumque illuc mittendum, ubi nunquam fuerunt Latina. Si Voſſium audias, in perpotando iis ſeria agi debent, e intempeſtivi illic ſunt ioci. Ille quoque Voſſius eſt, qu gemmulas amabat exoſculari. Scilicet inter interius habitantes nominavit Mela *Auchetas*, et quia alibi non meminit, ideo hic fuerunt reducendi. Qua in regionis iſtius parte eos inveniemus? Nimium patent illi interius habitantes, quam ut ſoli ex Graeca lingua *Auchetae* iſtic veſtigari queant. Etiam *locatus* et *iocatus* miſcentur apud Feſtum in *Rigido*. Si voluiſſet *Auchetas* nominare, id feciſſet in relatione fontium Hypanis, ubi

locantur ab aliis, ſicut Neuros nominat in ortu Tyrae, quos mox iterum ideo citat. Et hic idem ratiocinandi fons vetat etiam aurem dare eidem Holſtenio lib. 1. c. 19. legenti *Budini Gelonon urbem ligneam habitant*, licet ad confirmationem huius lectionis obtendat MS. quem contulerit. Primo enim nihil dicit novi, quum omne id iam prolatum ſit ab Pintiano. Sed Gelonos omnino ſtabilit ipſe Mela lib. 2. c. 1. ſcribens, Gelonos velare ſe cutibus hoſtium, de quibus certe id non ſcripſiſſet, niſi ante de poſitione eorum meminiſſet. Quin etiam an MS, ille, quem citat, clare habuerit *Gelonon*, dubitare licet, quum ſint MSSti, in quibus non *Gelonon* legitur, ſed *Gelonion*, ut in Chiſiano et Mediolanenſi, ex qua ſcriptura, ut videtur, ſcribae curioſioris et duplicem referre volentis, (ut ſaepe factum novimus, maxime in Nazariano Floro, in Livio Puteanaeo) tam illud, quam hoc exoritur. Sed et quod ad hos Axiacas attinet, noverat Holſtenius utique hos ipſos Polybii et aliorum Ἀπασιάκας a Mela recenſeri ſub vocabulo Paeſicarum lib. 3. c. 5. 1. GRONOVIVS *in nota poſteriori*. *Auchetas* validis armis repulit Gronovius, nec ultra conatum repetitum eos adiuvit Voſſius, planeque deſtituunt Codices. Tentavit hunc locum adbitis tamen libris etiam Cannegieterus de mutata Rom. nominum ratione cap. 6. p. 234. et piſce ſaniorem eum cenſet, modo verbis recte disiunctis ita conſtituatur: *Inter epulas — mentio; binisque — perpotant. Is inter locantes.* — *Locantes* autem, quod et adferunt MSSti, explicat arbitros et moderatores convivii, quos teſte Nonio *Modimperatores* Varro vocavit, eos nempe, qui cuique locum in convivio adſignabant. Quae quidem lectio ex uſu cultorum populorum, Romanorum maxime, ſenſum ſuum repetit, et vix in Scythas incultos cadere videtur. Optimum videtur, adquieſcere in verbo *iocantes*, quod et habent libri, et antea probaverat Salmaſius c. l. quippe loco et ſenſui accommodatiſſimum. De mutatione eius magno numero exempla protulit Drakenb.

ad Liv. 36, 14, 4. Sic *iocus* et *locus*, de quo Pierius ad Virgil. Georg. 1, 182. Heinſ. ad Ovid. Faſtor. 1, 299. 396. Triſt. 1, 8, 34. Poſt pro *honos* Pariſ. 2. Vatic. *honor*.

Eſſedones) Rehdig. Prag. *Eſedones;* Lipſ. ut edd. 1. 2. 9. *Excedones.* Poſt *parentium* Vaticani et tres MSS. A. Gronovii, in quibus pono Gudian. Plerique ut edd. etiam ex recentioribus Reinoldianae ad 44. *parentum*, unde *parentium* prodiit. Vid. ſupra. Cod. Venet. poſt *ita hi.* TZSCHVCKE. Lego: *Pocula inimiciſſimorum capitibus expoliunt;* reliqua invectitia ſunt. Neque enim Eſſedones pocula ex parentum capitibus expoliunt, ſed ſimulacra faciunt, ut ex Herodoto [4, 26.] dictum eſt, et ſupra in Tauricae mentione. PINTIANVS. Delet haec Pintianus. Non recte. Equidem retineo auctoritate MS. codicis Pariſini, ut Eſſedonum mores cum Scytharum componantur. Ipſe etiam Mela ſup. paullo (ne longe exempla petantur) in rem praeſentem veniet, ubi de Eſſedonibus, parentum capitibus pocula fabricantibus. Et ſic fere Solinus [c. 20. ſ. 15.] bona fide exſcripſit: *Scytharum interius habitantium aſperior ritus eſt. Specus incolunt, pocula non ut Eſſedones, ſed de inimicorum capitibus moliuntur; amant proelia; interemtorum cruorem ex vulneribus ipſis bibunt; numero caedium honor creſcit, quarum expertem eſſe apud eos probrum eſt; hauſtu mutui ſanguinis foedus ſanciunt, non ſuo tantum more, ſed Medorum quoque uſurpata diſciplina. Bello denique, quod geſtum eſt Olympiade nona et quadrageſima, anno poſt Ilium captum ſexcenteſimo quarto inter Alyattem Lydum et Aſtyagem Mediae regem hoc pacto firmata ſunt iura pacis.* Haec ille. SCHOTTVS. Ex Solino recte etiam tuetur integritatem loci Salmaſius p. m. 135. et refutat Pintianum. Quod de poculis monet ex Herodoto Pintianus, ſupra iam expoſitum eſt.

§. 15. *Anthropophagos)* Vnus Voſſii Codex, Vindob. ed. 9. *androphagos;* ex reliquis, vitioſe tantum, Gud. Rehdiger. *antropophagos;* Lipſ. *antropofagos;* Pariſ. 2. *Antopophagos;* Pariſ. 3. *Andropophagos.* Poſt Vindobon. *aparantur,* Rehdiger. *hoſtium ſcultibus.* TZSCHVCKE. Cum haec ad verbum ex Herodoto [4, 106.] deſcripſit Mela, et *Anthropophagos* a Mela dictos ipſe Herodotus *Androphagos* vocet, quemadmodum et ipſe Mela lib. 3. c. 6. ſic hic etiam eſſet legendum. CIACCONIVS. *Apud Anthropophagos.* Ita libri veteres. In uno tantum codice reperi *Androphagos,* quod verum puto; et ſic hoc ipſo loco Herodotus. Sed alterum quia uſitatius, repoſuiſſe videntur librarii. VOSSIVS. Verum quidem eſt apud Herodotum (vid. 4, 18. 102. 106. 125.) ſemper dici *Androphagos;* neque tamen, quod Voſſius ſaepe contra alios monet, invitis Codicibus, certe plerisque iisdemque melioribus, ad idem verbum adigi poteſt. Tum, niſi traditam librarii hanc formam accepiſſent, et probaſſent, alteram aeque mutaſſent lib. 3. c. 7. in. Accedit, quod promiſcuus eſt utriusque uſus etiam in Graecis. Sic apud Palaephatum c. 4. Diomedis equi vocantur ἀνδροφάγοι, qui in indice capitis ſunt ἀνθρωποφάγοι, ut apud Apollodorum 2, 5, 8.

Melanchlaenis) Lipſ. *Melanclenis;* Cibin. *Melanchenis;* Pariſ. 3. *Melandenis;* Vatic. 3. Prag. *Melanolenis;* Pariſ. num. 6834. *Melano Laenis;* Gud. *Melanohlaenis;* Venet. *Melanoblenis;* Pariſ. 2. *Melanoblaenis;* Rehdiger. *merclanoblaenis;* Voſſius ex quibusdam exemplaribus (an MSS. neſcio) adfert *Melanopharis;* in ed. 23. cum Vaticanis conlata notatum inveni *Melanochlaenis* et pallidiori atramento adpoſitum *Melanopharis.* Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *Melanopharis;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Melanclaenis;* reliquae *Melanchlaenis,* Camerte duce. TZSCHVCKE. Librarii *Melanopharos* in *Melanchlaenos* reformarunt, neſcientes hos

populos recte quoque Μελανοφάρους poſſe nominari. In quibusdam exemplaribus diſerte ita ſcribitur. Herodotus [4. 20. et alibi] tamen et alii Melanchlaenos vocant, excepto Ammiano Marcellino lib. 31. [c. 2. cf. 22, 8.] qui *Melanchitonas* eos appellaſſe videtur, non Melanchlaenos, ut vulgo; vetus quippe lectio eſt *Melanchinas*, niſi eum *Melanchimos* potius ſcripſiſſe exiſtimemus. VOSSIVS. Mirum, quod primae editiones exhibent *Melanopharis*, cum noſtri codices alterum, etſi vitiata forma, ut ſupra 1, 19, 14. adferant. Voſſii enim exemplaria de iis editionibus intelligo. Neque tamen ſuo arbitrio egiſſe videntur. Tum vero alterutrum fuit ex gloſſa, ita tamen, ut, cum plerique Codices *Melanchlaenis* velint, id utique praeferri debeat. Accedit, quod ita eos vocat etiam Herodotus, ex cuius fontibus rivos ſuos ducit Mela. Lectionem in Ammiano a Voſſio notatam ignorant aliorum Codices. Poſt Vindob. habet *veſtis eſt*.

Neuris) Rehdiger. *Neurnis;* Vatican. 3. Prag. Venet. *ſtatutum;* Pariſ. 3. *ſtatim*, ut edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 14. 16. 18. 22. et Vadianae aliquae. Reliquae *ſtatum*. Lipſ. in margine rubro colore: *Non creditur; fabula eſt.* TZSCHVCKE. *Statum annis ſingulis* legendum videbatur ex Herodoto. [4, 105.] Sed quum Solinus [20. ſ. 15.] vere, *Neuri*, inquit, *ſtatis temporibus in lupos transfigurantur, deinde acto ſpatio, quod huic ſorti attributum eſt, in priſtinam faciem revertuntur*, addere non auſim, ſed id ſignificare videtur *ſtatum*. CIACCONIVS. Leg. coniicio *annis ſingulis* ex Herodoto. [c. l.] SCHOTTVS ad verba §. 11. *ut illa durant*, et ad *Geographica Herodoti.* Si Herodotum ſequamur, legendum erit *ſingulis annis.* Nihil tamen hic mutandum eſſe exiſtimo; nam, ut ſaepe diximus, non unum ſequitur Herodotum. VOSSIVS. In Herodoti loco notato legitur ἔτεος ἑκάστου ἅπαξ et ἡμέρας ὀλίγας, unde pro *aeſtatis temporibus* in Solino c. 20. ſ. 15.

Salmaſius p. m. 132. emendat *ſtatis temporibus.* Mela vero, quod hic et alibi notatur, non ſolum alios ſequitur, ſed et dubia et arbitraria auctoritate Herodotum reddit. Ceterum contra pro *ſtatim* Cod. Lugdun. in Oroſio 6. 1. p. 370. Haverc. habet *ſtatutum.* De mutatione verborum *ſtatus* et *ſtatutus* exempla multa conlegit Drakenb. ad Liv. 39. 13. 8. et quos memoravit.

ſi velint) Prag. *ſe velint.* Poſt Cod. Ciaccon. *omnium Scytharum Deus* ex gloſſa.

ei pro —) Lipſ. Cibin. Gud. Rehdiger. Prag. Vindob. ut quaedam edd. veluti 1. 9. 21. 35. Reinoldianae *et*; pro *ſimulacris* quaedam ex veteribus, etiam Vinetus, *ſimulachris* more priſco, at pravo, quia ex ſupinis in *tum* formatur *crum*, ut *fulcrum*, *lavacrum* et ſimilia. *Ei* magis facit ad conciſam Melae brevitatem, in primis cum *et* proxime ſubſequatur.

cinctoria) Voſſiani Codd. *cinctoria* et *tinctoria.* Lipſ. Ciaccon. Gud. Zaluſc. Auguſtinor. Vindob. Rehdiger. Pariſ. 1. 3. *tentoria;* Venet. Vatic. 3. Havn. Prag. *cinctoria;* Vatic. 1. Cibin. *tinctoria.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. reliquae *tentoria* ad Voſſium, qui repoſuit *cinctoria* cum ceteris praeter Reinoldium, qui retinuit *tentoria.* TZSCHUCKE. *Cinctoria)* Plin. 7. 7. [ſ. 5.] *Tu, cuius ſemper cinctoria eſt mens.* CIACCONIUS. *Cinctoria* habent multi libri veteres, et ita omnino reſcribendum fuit, ut obſervatum iam Salmaſio [ad Solin. c. 20. ſ. 15. p. m. 132 ſq.] et ante illum Ciacconio. In aliis *tinctoria,* quod licet in quibusdam exſtet gloſſariis, ineptum tamen erit vocabulum, ſi pro acinace accipiatur. Rectius aliae gloſſae *tinctoria,* *βάμματα* interpretantur; *cinctorium* vero *παραζώνιον.* Apud Plinium lib. 7. c. 7. ita lege ex omnibus libris veteribus: *Tu, cuius ſemper cinctoria eſt mens.* *Mens cinctoria* idem, quod apud Terentium

[Phorm. 5, 7, 71.] *gladiatorius animus.* Quae vero *cinctoria* vocat Mela, ea ἀκίνακας vocat Herodotus. [4, 62.] Ammianus Marcellinus libro 31. [c. 2. f.] gladium ſimpliciter nominat. *Gladius barbarico ritu humi ſigitur nudus, eumque ut Martem regionum, quas circumcircant, praeſulem verecundius colunt.* Sic lege ex Codice Vaticano. Porro non tantum arma, quibus accingimur, verum etiam pars illa corporis, qua cingimur, Marti olim dedicabatur. Nempe ut caput Iovi, pectus Neptuno, aliis vero Diis aliae corporis partes fuere conſecratae, ſic Marti ζώνη, pars illa, qua cingimur. Noti ſunt verſus illi Homerici de Agamemnone [Il. 2, 478.] Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διῒ τερπικεραύνῳ, Ἄρεϊ τε ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι. vossivs. Salmaſius ad Solin. c. l. ubi de huius loci lectione pluribus diſſeruit, inter *tinctoria* et *cinctoria* fluctuatur, tandemque hoc praefert. Nempe *c* et *t* ſaepe commutari conſtat, quod in hoc ipſo verbo eveniſſe apud Iſidorum in gloſſis ordo elementaris evincit. Vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 14, 6. et quos laudat, et Wernsdorf. in excurſu 7. ad Tom. 3. Poet. Lat. minor. p. 514. Sic 2, 6, 9. *cingente* et *tingente.* Sic 1, 17, 3. in libris *Ceos* pro *Teos.* Ex aliis auctoribus, qui hunc morem adtigerunt, nihil ad veram lectionem efficias. Nempe Herodotus 4, 62. tantum habet ἀκινάκῃ σιδήρεον, qui ſit Martis ſimulacrum. Et ſic Solin. c. 20. ſ. 15. tantum *enſes* commemorat. Confirmant idem et alii apud Lindenbrogium ad Ammianum c. l. quibus addi poteſt Lucianus in Iove Tragoedo cap. 42. ubi narrat ἀκινάκῃ ſacrificaſſe, omninoque acinacem coluiſſe tamquam Deum, quem et iuraſſe adparet ex eiusdem Toxari cap. 39. Vid. quos ibi adlegat Reitzius. Aliunde igitur Mela eam vocem addidiſſe vel ex ſuo depromſiſſe videtur. Iam vero ſi delectum inſtituas, *tinctoria* remotum eſt et ſenſu inſolito huc referatur; *tentoria* non tam arte cum enſibus cohaerent, et tum potius arma vel caſtra dixiſſet; reſtat *cinctoria,* quod verbum ad enſes proxime

pertinet, ac facile transire potuit in notius *tentoria*. Conf. quae de h. v. diſſerit du Freſne in Gloſſar. Latin. ſub h. v. Tum *cinctoria* de bellicis etiam veſtimentis et tegumentis dici et intelligi poſſunt. Poſt pro *feriunt* Pariſ. 1. Cibin. Rehdiger. ed. 1. *ferunt;* ed. 29. *fuerunt.*

§. 14. *Terrae late)* Pariſ. 2. Prag. *terrae latent.* Poſt Vatic. 3. Prag. Havn. *ob cedentia;* Lipſ. *ob excedentia;* Rehdiger. omittit *ſuas*, et deinceps adfert *nusquam vero ad.*

usque adeo) Prag. *usquam ſteriles;* particula *adeo* abeſt a Gud. Voſſ. 2. 4. Perizon. A. Gronov. Vatican. 3. Prag. Rehdiger. At Voſſ. 1. Cibin. *usque eo ſteriles;* Lipſ. *usque eo ita ſteriles.* Eadem vero forma, utitur noſter in duobus locis, quae A. Gronovius notavit. Lib. 1. c. 16. *genus usque eo quondam armorum pugnaeque amans, ut aliena etiam bella mercedibus agerent;* lib. 2. c. 5. §. 6. *usque eo ſolitus inſurgere, ut ſe ipſe non capiat.* Eodem modo variatur apud Veget. 1, 20. ubi pro *usque eo* recentiores codices *usque adeo* habent, quod et notatur a Cortio ad Salluſt. Catil. c. 49. f. Vid. et Oudendorp. ad Hirtii B. Afr. cap. 56. in. ubi alia exempla huius formae *usque eo, ut* — reperiuntur. *Vsque adeo* ita ex uſu linguae poni videtur, ut diverſarum rerum tempus denotet; *usque eo* earum conſecutionem. Ita vero praeferendum ſit ex MSS. optimis *usque eo, ut* — Particulam *ut* omiſit Vindob.

ut qui habitant) Si Herodotum [4, 61.] ſequitur, ſcripſit, *ut qui ſacrificant.* Eruditus lector arbitrabitur. SCHOTTVS *ad Geographica Herodoti* p. 349. in ed. A. Gronovii 1748. Herodotus tantum hoc narrat, oſſibus victimarum ignem ab iis ali, pro quo Mela omnino *oſſa* dixit. Vulgata omnium librorum lectio nexui etiam eſt accommodatiſſima, altera remotiſſima.

CAP. II.

Codices et pleraeque editiones, vetuſtae in primis, continua ſerie hoc caput ſuperiori adnectunt. Ed. 5. paragraphi ſignum adponit; 10. in margine habet *Thracia*, quam vocem poſt Camers, Vadianus, Olivarius cum ſuis, Schottus aliique praeponunt vel cum vel ſine adiecto capitis numero; 11. *de Thracia* c. 2. inſcribit. Vinetus hinc cap. 9. exorditur.

§. 1. *Thracia)* Cibin. Vindobon. *traeia;* Rehdiger. *tracya*, librariorum more. Tum Gud. *ea quae;* Cibin. *eſt que a P.* Pro *fronte* Prag. *fonte*, uti Cibin. infra, et alibi alii codices; *penitus* abeſt in Vindob. et Cibin. ſcribit *inmiſſa*. Pro *Illyricos* Rehdiger. *hyllicos;* Prag. *yliricos* et, ut fit, libri etiam aliqui *illiricos*. At Cibin. dat *Illyrios*, recte, quod et ex eo recepi; poſtea ita iam Vinetum dediſſe intellexi. Nempe *Illyrii*, qui pro ipſa regione, ut alibi dicuntur, proprie et antiquo more ſunt populi, Graecis Ἰλλύριοι, cum *Illyrici* poſſint eſſe Romani vel alii, qui in Illyrico agunt. Sic *Illyrius* exercitus et *Illyricus* vere discrepant, de quo monuit Oudendorpius ad Sueton. Aug. c. 19. praeter alios. De ipſa utriusque vocis crebra commutatione disſeruerunt Heinſius ad Claudian. in Eutrop. 2, 216. p. 126. Drakenborch. ad Livii epit. 20. in. Oudendorp. c. l. et ad Frontin. 2, 5, 11. et quos producunt. Hinc *Illyriis terris* malunt in Propertio 2, 13. in. pro *Illyricis*, etſi paſſim viri docti alteram formam intactam dimiſerunt. Sic vero 2, 5, 12. *Illyrios* notat Ciacconius pro *Illyricos*. Cf. ad 2, 3. extr.

qua latera —) Vindob. Gud. Rehdiger. *que latera*, et ſic edd. 1. 9. *quae latera*. Tum Vindob. Gud. Vatic. *hiſtro;* Rehdig. *hyſtro;* Vinetus *Hiſtro*. De adſpiratione ſupra dictum ad 2, 1, 8. Poſt Vindob. *con-*

tingit, quae variatio in hac forma paſſim notata eſt, et alibi infra obiicitur.

mari) Cibin. *mare;* Vindob. Rehdiger. *proprior.* Vid. ad 2, 7, 18. et 3, 6, 1. et paſſim alibi.

eorumque) Tò *que* omittit ed. 13. Pro *feruntur* Vindob. Gud. Rehdiger. et edd. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *feruntur.* Huc ſpectare videtur Ciacconii nota: alias *feruntur.* Inde edd. 17. 20. *malignae.* Poſt Vindob. *raro usque ad;* Rehdig. *tollerat;* Vindob. *quidem eius;* Prag. *vitemque.* Ad verbum *frequentius* manus docta in exemplari edit. Pariſ. 1539. 8. quo uſus ſum, adſcripſerat: *ἴσ. infrequentius.* Non male, quia ſic ſit progreſſio et ſubiecta rem augent. Attamen bene habet lectio vulgata omnium librorum, ſi aliorum teſtimonia audimus. Sic Euſtathius ad Il. 9, 72. Thraciam πολύοινον vocat, et ad Il. 23, 230. p. 1409. in. Baſil. eius εὐφορίαν κατ' οἶνον praedicat. Athenaeo 1, 24. p. m. 31. etiam eſt ἡδύοινος. Vid. Schraderus in obſerv. 1, 1. et 4. Nota ſunt, quae Homerus Il. 9, 72. narrat, etſi Koeppen. ad Homer. T. 3. p. 12. malit de Lemno intelligere ex Il. 7, 467. et Euſtathius de locis Thraciae obiectis. Hinc Bacchi ſacra ibi celebrata, Thracum vinolentia commemoratur, de qua vid. Staveren. ad Nepot. 7, 11, 4. et Harduin. ad Plin. 14, 28. ſ. 22. Plura Vol. 2.

obiectu) Cibin. *obiecta;* Prag. ridicule *fraudium;* idem poſt *circuere;* Cibin. Gud. Rehdiger. Vindobon. et edd. 1. 13. *arguere;* 2. *arquere.*

alit, non ad —) Rehdiger. *alit non aſpera tamen;* poſt idem *aſper indecens;* Vindob. *et indecens.* Pro *aſper* cod. Ciaccon. *diſpar*, et pro *ſint* Cibin. Rehdiger. edd. 1. 2. 9. *ſunt.*

§. 2. *Paucos amnes)* Venet. *Paucos habet amnes;* Vatic. Gud. *amnis.* Pro *evadunt* Venet. cum edd. 15. 17. 20. 23. *evadant.* Recepta aliorum lectio brevitati Melae eſt accommodatior.

Hebrum — Strymona) Variatur in ſcriptura nominum, tum in particulae *et* uſu. Cibin. *Hebron et veſton;* Venet. Prag. *Hebron et Neſton;* Gud. *et neſcon;* Vindob. *et neſtron timena;* Cibin. Gud. Rehdiger. *Strimona;* Pariſ. 2. *Stimona.* Edd. 21. 28. *Haebrum;* 1. 2. 3. 4. 9. 21. 22. Vadianae poſteriores (nam prima *Strymona*) et forte aliae *Strimona.* Tò *et* ante *Neſton* omittunt edd. 16. 18. 21. 22. 24. 25. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, (et cum eo, puto, Pariſienſes) I. Gronov. in ed. 40. addunt antiquiores aliae, quae tamen viciſſim ignorant ante *Strymona,* uti 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. cum Cibin. Gud. Lipſ. Alii habent, habent etiam ex edd. geminatum 13. 19. et inde ab ed. 41. praeeunte I. Gronovio reliquae. TZSCHVCKE. Nolui negligere copulativam, quae exſtat in MSS. I. GRONOVIVS. Non abhorret haec repetitio, de qua ad 1, 19. in. a Melae conſuetudine.

Haemon) Cibin. *hemora;* Gud. Rehdig. Vindob. *hemona;* Lipſ. *Emona;* Prag. *Hemon Rhodopen* omiſſo *et;* Vatic. 3. longius aberrans *Hebrum Rhodopen.* Edd. 1. *Emona;* 2. 9. 11. *hemona;* 3. 4. 5. *haemona;* aliae monente Hermolao Barbaro *Haemon.* Poſt Cibin. Vindobon. *rodopem;* ed. Saling. 1538. *Rhodopan* ex vitio; Prag. *horbelon.* Primum nomen, quod et *Emus* ſcribit Boccatius de montibus h. v. ex codicibus cum adſpiratione melius efferri volunt viri docti. Vid. Waſſ. et Gottleber. ad Thucyd. 2, 96. Oudendorp. ad Lucan. 5, 192. Verheyk ad Eutrop. 6, 10. ſ. 8. in. et quos com memorat. Errat tamen, quod Berkelium ad Stephan.

p. 64. leni ſpiritu in Graecis praeferre ſcribit, immo contra ex cauſa nominis a Gr. voce αἷμα, quam iactat Apollodor. 1, 6, 3. Valet huc Theocriti idyll. 7, 76. locus a Cellario in Orthogr. Lat. p. m. 244. et in Geogr. ant. 2, 15, 3. excitatus, ubi legitur μακρὸν ὑφ' Αἷμον, non ὑπ' Αἷμον.

coetu) Voſſ. optimus, uti monet A. Gronov. ad 2, 1, 9. et Cibin. *coitu*; cf. ad c. l.

ex quis) I. Gronov. ex ſuo et Mediolan. A. Gronov. ex plerisque notant *e quis*; addo ex meis Lipſ. Gud. Prag. Vindob. et edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. et interiecto quidem ſpatio iterum praeeunte Reinoldio 43. 44. etiam Norimbergenſis. Kappins bis *ex quis*; Cibin. *et quis*, quod utroque trahi poteſt. Edd. 15. 17. 20. 23. *e queis*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. Vadianae, pleraeque Olivarianae, etiam Vinetus et Schottus *e quibus*; 33. 39. 40. 41. 42. *ex quibus*. TZSCHUCKE. Cum hoc modo [*e quis*] toties alibi malit loqui Pomponius, cur id nunc negligitur? Vtique cap. 3. huius libri *queis ut fibris inciſa*. Supra praeced. cap. *quis ſinguli* et ſaepius. I. GRONOVIVS. Cum tot libri veteres malint *e quis*, retinendum cenſui. De forma *quis* vid. ad 2, 1, 2. et Corte ad Salluſt. Iug. 80, 5.

Haemos) Ita potiores Codd. tantum aliqui, ut Rehdiger. ex more *hemos*; Venet. *hermios*. Edd. maluerunt *Haemus* ad Reinoldium usque, qui ſequente A. Gronov. ad edit. 44. aliisque repoſuit *Haemos*. Praeſtat etiam ideo haec forma, uti iam monuit A. Gronovius, quod ea paullo antea uſus eſt.

ex ſummo vertice) Vatic. 3. *ſummo vertice* ſine *ex*; Prag. *e vertice*; Gud. omiſit *vertice*. Ante Gud. Prag. ut alibi *Euſinum*; Cib. *hadrian*; Vatic. *Hadriam*;

Vindob. *andriam*. Edd. 1. 9. 11. 13. *Hadriam*. Praepoſui adſpirationem, de qua ad 1, 3, 3.

§. 3. *praediti et)* Gud. *praedicti*. Tò *et* abeſt in edd. 16. 18. 22. Vadianis, etiam 30. 32. 37. Saling. 1538. Habent cum aliis et MSS. 21. 28. concinniori notatione. Ante Vindobon. *habitat*, et *aliisque tantum*. Poſt Vatic. Lipſ. Gud. Rehdiger. Cibin. (*patiſſimi*) *paratiſſimi ad mortem;* Prag. *montem*.

Getae utique) Cibin. *Ghetae* facta diſtinctione maxima; Rehdiger. *Gethe* — TZSCHVCKE. Haec verba haud dubie vacant. Vide Solinum de Thracia cap. 16. ſ. 10. CIACCONIVS. Nempe Solinus hoc Thracibus omnino tribuit, adiicit tamen averſa Haemi parte habitaſſe Moeſos, Getas, Sarmatas, Scythas, quae ferme ducta ſunt ex Plinio 4, 18. ſ. 11. Monuit etiam Olivarius, ab omnibus Getas ultra Danubium poſitos fuiſſe a Romanis Dacos dictos. Plinius 4, 25. ſ. 12. Sed et illos quondam Rhodopen incoluiſſe narrat Dio Caſſius lib. 51. c. 22. ita, ut Dacos, ſive Getae ii ſint, ſive Thraces, ab iis Thracibus derivet, qui in illo monte olim conſederant. Thracum etiam ἀνδρειοτάτους et δικαιοτάτους dicit Herodotus 4, 93. Cf. Strabo 7. p. m. 210. ſ. 303. et alia Vol. 2. Praeterea omnes Codices iſta habent verba, nec ab oratione Melae recedunt.

perſicit) Pariſ. 2. *efficit;* Cibin. *proficit opinione*. Mox Venet. Lipſ. Prag. *alii putant rediturας;* Prag. *adeuntium;* Gud. *abeuntium;* Voſſ. 1. *redeunt*, quod notante A. Gronovio probaverat Oudendorpius; equidem in hoc nexu probare non poſſum.

alii, etſi — transire) Cibin. *alii ceſi non redemit, non extingui tamen, ad beatiora tr.* In Vatic. 3. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Prag. verba *non exſtingui tamen* deſiderantur.

alii emori) Lipſ. *alii mori*; poſt Vindob. *melius eſt*; Rehdiger. omittit *eſſe*.

lugentur) Prag. *lugent*; Havn. *vigent*; Vindob. neglexit *puerperia*, et Prag. pro *natique* dedit *namque*. Idem poſt cum Vatic. 3. *luxuque* pro *luſuque*, de qua commutatione ad 1, 19, 10. dictum. A voce *funera* c. 11. ducitur in ed. Vineti.

§. 4. *Ne feminis —)* Vindobon. *Non feminis*. Poſt Cibin. Vatic. Lipſ. Gud. Rehdiger. Prag. *animus eſt*. Sed numeroſiorem ſonum adfert vulgata lectio.

votum eximium) Sed Noſter 3, 5. *Id eis funus eximium eſt*. Forte igitur *funus* aut *fatum* legendum. CIACCONIVS. Sed ſic tollit gratam orationis varietatem et incrementum. Spectant etiam huc ſequentia et adiuvant. Poſt pro *quia* ed. 2. poſuit *quare*, et τὸ *ſunt* omiſit Vindobon.

iudicaturos) Cibin. *iudices*; uti et notatum a Voſſio ex libris quibusdam et in varr. ed. 27. Sed haec potius eſt explicatio vocis alterius. Dedit tamen Vinetus.

Moribus datur) Forte leg. *amoribus*. CIACCONIVS. Suſpectum mihi ſemper de mendo, et ex ora in ſeriem irrepſiſſe, vel ex ſequentibus nata non ſuum tenere locum credidi. An ad *decus* pertinet? Ne Suada quidem perſuaſerit; niſi forte *a maioribus datur* ſcribit Mela. Polyhiſtor. autem c. 16. [ſ. 10.] de Thracum moribus: *Virgines*, inquit, *non moribus nubunt*, *ſed praemiis*. Hinc forte natum gloſſema, ſed a coniectura tantum mea, non ἀπόδειξις. Mox enim de moribus: *Vtrum fiat ex ſpecie et moribus cauſa eſt*. Melae ſenſum Solinus [cap. 16. ſ. 10.] calluit, et hariolandi ars valet; quovis

pignore depoſito leg. contenderim: *Vt antiſtat ſpecie* *moribus, cara eſt.* Quod ſi non impetro, aliunde hu irrepſiſſe efficiam. SCHOTTVS. *Moribus datur* rectu eſt et probum. Iudices decus iſtud, ut mulieres un cum viris ſuis ſepeliantur, tribuunt non formae vel gr tiae, verum moribus, nempe prout quaeque erga mar tum ſe geſſerit et morata fuerit. VOSSIVS. Recte, et Burmannus poſtea ad Servii verba ad Virgil. Aen. 5, 9 *Fuit haec maiorum conſuetudo* Schotti emendatione adſtrui poſſe putavit. Senſus hic eſt: Secundum mor a iudicibus ſententia fertur. Mores autem de bonis m ribus et honeſtis ſaepe ponuntur. Vid. Gronov. obſe vatt. 1, 23. p. 192. Burmann. ad Ovid. Triſt. 5, 6, 4 maximeque in feminis laudantur. Vid. Gronov. 1, 1 p. 133. c. l. Si, quod videtur, Herodotum et hic e preſſit, ita ille 5, 5. ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο μάλιστα ὑπ τοῦ ἀνδρός. Solinus c. l. *quae feminae tenaces ſu pudicitiae;* et ſic poſtea *caſtitas* notatur. Cf. de eode more Cicero Tuſc. Qu. 5, 27. Valer. Max. 2, 6, 1 Ita vero etiam conciſe 1, 12, 4. *ſitus efficit.* Infra *pr bae* vocantur a Mela. Non igitur erat, cur haec verl ſuſpecta haberet Schottus, qui etiam minutioribus lite diſtinxit in editione. Nec magis bene ſequentia eme davit. Vtriusque loci vulgatam lectionem ex uſu alioru Melaeque brevitate contra Schottum adſeruit Gronov. obſervatt. 1, 16. p. m. 133 ſq.

in hoc contenditur) Tò *in* excidit in ed. 2 Ciacconius coniicit legend. *hoc conceditur.* Languid ſi connexa perpendas. Cum hic Mela aperte paullo c pioſius iſtam disceptationem perſequatur, reddidit voce praecedentem *certamine.* Offendit forte *in*, cum ali ubi contentionis cauſa indicatur, addi ſoleat *de.* Sed nolis eodem ſenſu hic dictum, poſſis *hoc* in accuſati intelligere, et explicare *propter hoc, hoc conſilio,* qua vim paſſim habet particula *in*, de qua Dukerus

Flor. 4, 7, 13. Burmann. ad Valer. Flacc. 1, 17. Sic Graeci εἰς τοῦτο. Servius ad Virgil. Aen. 5, 53. ubi hunc morem adtigit, ſolito uſu dixit: *Inter quas de hoc erat magna contentio.*

Maerent aliae) Cibin. Rehdiger. Vindob. ed. 2. *merent.* Tum pro *aliae* Cibin. Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Prag. puto etiam ex ſilentio Vaticani Venet. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *alii*; Vadianus nexu ſenſuque poſtulante poſuit *aliae*, nempe coniuges, quia ſingulis plures ſunt. Idem poſt monendum, ubi iidem libri dant *eos* pro *eas*, qui error ex hoc fonte fluxit. Pro *efferunt* Pariſ. 2. *afferunt*; Vindob. *defferunt.* Vatic. 3. Prag. et Pariſ. 2. ante dictitant omittunt *ut*; in ed. 10. *dictant*; Vindobon. *ſacto* pro *ſato*; Rehdiger. *paſciſci*; pro *pugnae* ed. 25. *pugna*, uti ed. an. 1552.

manent dominas) Duplex hic in utroque verbo fertur variatio. Octo MSS. A. Gronovii, Vatic. Pariſ. 1. 3. Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Rehdig. Vindob. Venet. Havn. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *manentque* ad Voſſium, qui adpenſum *que* primus eiecit; nam Schottus alia omnia ſubſtituit, de quo poſt. Tantum Prag. *manemque.* Poſt Vatic. Lipſ. Rehdiger. Gud. Prag. Vindob. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. *dominos*; (17. 20. diviſe *domi nos.*) Pariſ. 1. 2. 3. Vadianus cum ſuis 21. 23. 24. 25. reliquae *dominas*; Voſſ. 1. *manentque domu proci*; Cibin. *manentque domus proci*; Schottus dedit *moerendo minus proſici*; denique pro *proci* Pariſ. 2. Prag. *parci.* TZSCHUCKE. Dixi in Scholiis in Aegypto provincia [ad 1, 9, 9.] legendum hic eſſe *moerendo minus proſici.* PINTIANUS. Hunc locum, qui nullum habebat ſenſum, nos coniectura

tantum reſtituimus; ego neſcio quomodo haec verba quadrant cum praeteritis, niſi dicamus depravatam fuiſſe ſcripturam. Nam lectio habebat: *Moerendoque minus proficere.* Depravatio hoc modo facta eſt: *Manent* pro *moerendo*, *minas* pro *minus*, *proci* pro *proficere.* Diſſolverant enim moerendo in partes, *moeren* et *do*; et hoc modo locus erit integer, et ſententia erit aperta. Ita enim exponetur locus: *Dictitant eas moerendo minus proficere.* Si cui forte non arriſerit mea opinio, afferat meliorem, et habebimus illi gratiam. OLIVARIVS. *Manentque dominas proci.* Sic vulgo legebatur. Doctiſſ. Pintianus veſtigia veteris ſcripturae ſagaciter odoratus veram lectionem eruit et tamquam exſculpſit: *moerendo minus profici*, ut ad c. 9. lib. 1. ingenue teſtatur, homo integerrimus, cuique tuto fides haberi vel iniurato poſſit. Olivarius tamen Valent. hanc ſibi lectionem vindicavit: *moerendo minus proficere.* SCHOTTVS. Frigida eſt coniectura Pintiani. Alii tamen ſibi attribuere emendatiunculam hanc tamquam bellam conati ſunt. Sed ſane non illi in Pintianum fuere iniurii. Vti paulo ſupra copula illa finalis redundat, ubi legiter *paratique* pro *parati*, ſic et hic eadem eſt abiicienda, et legendum: *manent dominas proci.* Sic quoque nonnulli Codices. VOSSIVS. *Manentque* merito ſuſpectum habet Oudendorpius, qui non ſine acumine legendum exiſtimabat: *manent quoque domi eas proci*; eamque Clar. Viri coniecturam firmat ſcriptura Voſſ. 1. *manentque domu proci.* I. GRONOVIVS. Cum *dominos* quorundam librorum facile coarguatur, tum difficile videtur, reliqua conſtituere, in quibus caecum vitium latere puto. Neſcio enim quid oratio hiulci et incompoſiti habet. Sed ſine clarioribus codicum veſtigiis nihil tentari aut profici poteſt.

Nupturae) Eiecit Voſſius, quem ſecutae ſunt edd. 40. 41. 42. Agnoſcunt tamen illud verbum omnes MSS. et edd. vetuſtae. Tantum Vatic. 5. et Prag. *viris*

nuptui traduntur, quod etiam ex optimo Codice notavit Voſſius. TZSCHVCKE. In optimo codice legitur *nuptui traduntur*. Sane alterutrum irrepſit vel, quod magis exiſtimo, utrumque. Procul dubio ita ſcripſerat Mela, uti edendum curavimus. VOSSIVS. Non video, cur ad gloſſas hoc verbum ablegetur, cum ad novam narrationis partem Mela progrediatur, ni plura, quae intelligi ex nexu poſſunt, velis eiicere. Poſt in Vatic. 3. *ducendae* abeſſe notatum inveni.

vaeneunt) Vindob. Prag. *veniunt*. Edd. 6. 7. 8. *venerunt*; reliquae, uti alii codices, aut *veneunt*, aut, in quibus recentiores edd. *vaeneunt*. Sed melius per ſimplex *e* in antepenultima ſcribi monuit Geſnerus in theſ. L. L. ſub. h. v. docuitque ex lapidibus Cellarius in Orthogr. Lat. p. m. 379. Attamen ſic et vulgo *venalis* et cognata ſcribunt.

ex ſpecie) Cibin. *hoc ex ſpecie*; Prag. *probe formoſique*; idem *que habeant*; Cibin. Gud. edd. 9. 11. *queruntur*. De emendatione loci a Schotto propoſita dictum eſt ſupra. *Queruntur* libri quidam noto errore.

Vini) Vatic. 1. *viri*; Vindobon. *ignotum eſt*. Ed. 13. *circumcident*. Ceterum a voce *Vini* caput 12. incipit Vinetus.

ſimul ebrietati) Leid. Voſſ. 3. Prag. Vindob. Gud. et ex ſilentio Vaticani, Venet. Havn. *ſimilis ebrietati*, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. et reliquae ad Voſſium *ſimilis*. Ille ex codice optimo, quem dicit, poſuit *ſimul*, et ſic ex meis Lipſ. Cibin. Rehdiger. et ex ſilentio Pariſ. 1. 2. 3. Voſſium ſecuti ſunt ceteri. TZSCHVCKE. Alioqui legendum *ſimul ebrietate* i. e. *ſimul cum ebrietate*. Vide avum ad Senecae Troadas v. 1046. et Viros doctos ad Nemeſiani Cyneget. v. 158. Supra

lib. 1. c. 18. pro *incendio ſimilis* Voſſ. 1. exhibet *incendio ſimul.* A. GRONOVIVS. *Simul* etiam ſupra c. 1. adfert Cibin. quas voces et alibi commiſceri adparebit ex iis, quae notavit Drakenb. ad Liv. 6, 25, 10. 10, 28. in. Ita *ſimul* pro *ſimilis* Cod. Leidenſ. ap. Iuſtin. 4, 1, 16. notante Boxhornio, *ſimiliter* pro *ſimul* MS. Boecleri apud Nepotem 16, 5, 1. Si *ſimul* legeris cum Voſſio, quod iam recte A. Gronovius monuit, *ebrietate* ſubſtituendum erit, ex linguae uſu, qui ablativum poſtulat, uti docent exempla ablativi manifeſta, et adiecta paſſim particula *cum*, quae in priori forma ſubpleri debet. Plura praeter commemoratos dabit Burmann. ad Valer. Flacc. 4, 88. et quos produxit; item Drakenborch. ad Liv. 1, 31, 3. 8, 31, 7. Quae notavit Burmann. ad Ovid. Faſt. 1, 567. et Amor. 1, 4. in. dativum potius ſpectant, quem et a Latinis addi voluit ex Graeca ratione in ἅμα, ὁμοῦ; adde ὁμῶς; ſed iam Vechnerum in Hellenol. p. m. 380. reprehendit hoc nomine Heuſingerus. Tum vero *ebrietati*, quam tamen formam omnes exhibent libri, mutandum eſt. Quo quidem remedio non opus eſt, ſi cum plerisque legas *ſimilis*, cum omnibus *ebrietati.* Accedit, quod hoc commodum ſenſum praebet non ſolum, ſed et magis conſilio Melae accommodatum. Ebrietas enim vinum ſpectat, hilaritas illi ſimilis eius inopiam ſeminibus ingeſtis et nidore ſubpletam. Nec hilaritas ebrietati perpetua comes eſt, ſed eam praecedere ſolet. Forte ſic dixiſſet potius: *ſimul hilaritati ebrietas.* Omnino autem, ni fallor, Mela hoc vult, hilaritatem contingere, qualis ſolet ebriorum ex vini largioribus hauſtibus hominum, effuſa et inſolens. Adiuvat hanc lectionem et qualem ipſe invenerit expreſſam declarat Solinus c. 16. ſ. 10. *Seminis nidore perculſi pro laetitia habent imitari ebrietatem ſenſibus ſauciatis.* Herodotus 1, 202. in ſimili narratione dicit, *μεθύσκεσθαι τῇ ὀδμῇ, καθάπερ Ἕλληνες τῷ οἴνῳ*; et poſt *ἐς ὄρχησίν τε ἀνίστασθαι καὶ ἐς ἀοιδὴν ἀπικνέεσθαι.* Agatarchides de mari rubro

c. 13. p. 31. (Hudſ.) de Ichthyophagis: κεῖται ὑπερ-γέμων καὶ δύσπνους, ὥστε εἶναι τρόπον τινὰ παραπλήσιον τῷ μεθύοντι τὸ βάρος.' Vtriusque autem vocis confuſio facile orta eſt ex compendio ſcribendi *ſil'* et *ſiml'*, unde et *ſimul* poſtea et *ſimilis* exiit. Vid. etiam de eo Gronovius in diatribe in Statium c. 61. p. 597. Quibus rationibus motus reduxi priſcarum editionum lectionem *ſimilis ebrietati.* Poſt Prag. facili lapſu *nitore contigit.* Ante etiam Rehdiger. *hylaritas* et *hebrietas.*

§. 5. *Iſtro)* Cibin. Gud. Prag. Vindob. *hiſtro*; Rehdiger. *hyſtro*; Venet. *hiſtros*; Lipſ. *hyſtrorum.* Sic deinceps iidem MSSti eodem modo adſpiratione praefixa, de qua ad 2, 1, 8. et ſupra initio huius capitis. Adhibuit hic Vinetus. Tum inverſo ordine Cibin. Vatic. Prag. *eſt proxima.* Dubium, quid in hoc nexu ſit praeferendum.

a Mileſiis) Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Bonon. Rehdiger. Vindob. Gud. Prag. et edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Maleſiis*; Cibin. Vatic. 1. 3. *Malleſis*, omnes autem omiſſa *a*, quod et ab omnibus ſuis abſuiſſe ſupra notabat ad 1, 11. f. Oudendorpius. Editiones reliquae *a Mileſiis* praeter 13. in qua abeſt *a*. Totum autem hunc locum ſic effinxit cum Pintiano Schottus: *Iſtro proxima eſt Iſtropolis, deducta a Mileſiis: deinde Galatis* — TZSCHVCKE. Sribendum *a Mileſiis deducta Galatis* [immo *Calatis* ex ed. 1493.] ex Plinio, [4, 18. ſ. 11.] Strabone, [7. p. m. 220. ſ. 319.] Ptolemaeo. [3, 10.] Quod autem lib. 4. Plinii diximus Megarenſium coloniam ab Ovidio ſignificari [adde potuiſſe ex ed. 1493.] *Calatin* illo verſu: [Triſt. 1, 10, 39.] *Et quos Alcathoae* [h. *Alcathoi*] *memorant a moenibus ortos*, revocamus in dubium, quando Pomponius Mileſiorum coloniam ille *Calatin* hac parte ſcribat. BARBARVS. Nemo ſcribit *Calatin*, Ponti urbem, a Mileſiis deductam, imo

Strabo, [c. l.] graviſſimus auctor ab Heracleenſibus deductam tradit. E contrario Iſtropolin urbem ſive Iſtron (nam utroque modo dicitur) Mileſiorum eſſe coloniam Strabo, [c. l.] Herodotus, [2, 33.] Plinius [c. l.] affirmant. Palam ergo eſt, ut pleraque alia, ſic haec quoque verba transpoſita eſſe, et quod Ariſtidi, ut aiunt, dandum erat, datum eſſe Lyſimacho. Lege igitur: *Iſtro proxima eſt Iſtropolis a Mileſiis deducta: deinde eſt Calatis.* Hermolaus non potuit ex hac naſſa exire. PINTIANVS. Praepoſtere haec vulgo collocata poſtliminii iure in veterem ſedem repoſita ſunt. SCHOTTVS. Alii *Calatin* Heracleotarum faciunt coloniam. Ovidius in Triſtibus, [c. l.] cum illos ab Alcathoi moenibus ortos dicit, Megarenſium facit coloniam. Sed non dubito ex hoc loco, quin etiam aliquando Mileſiorum fuerit. Vrbes iſtae Ponticae ſaepe mutant colonos ſuos, et modo ab his, modo ab illis captae et deductae fuerunt. Quum Mileſii illam tenerent, aliud videtur habuiſſe nomen. Plinius [c. l.] *Namque Thracia altero latere a Pontico litore incipiens, ubi Iſter amnis immergitur, tres pulcherrimas in ea parte urbes habet, Iſtropolin Mileſiorum, Tomos, Calatinque, quae antea Ceraſtis vocabatur.* Ita conſtituendus totus ille locus, qui vulgo inquinatiſſimus eſt. *Acervetis* vocabulum nihili eſt. Libri veteres ſcribunt *cervetis*, quod corruptum ex Κεϱαῖτις. Sic nempe vocabatur Calatis, cum ea Mileſii potirentur. Cauſa nominis exinde, ut arbitror, quoniam Mileti locus erat ſacer Κεϱαισὶς vel Κεϱαστὶς dictus a fixis illic ab Apolline arietum cornibus, ut Etymologici Magni auctor et alii teſtantur. Ab hoc autem loco coloniae ſuae nomen primum indidere Mileſii. Calatidis nomen recentius et ab Heracleotis ortum, poſtquam illi eo miſere colonos regnante apud Macedones Amynta, ut teſtatur anonymus de Ponto Euxino, [p. 12. Hudſ.] quem pueri olim in lucem dedimus. VOSSIVS. Recte monuerunt, in primis Pintianus, non Mileſiorum, ſed Heracleenſium coloniam ferri, veluti a Strabone.

Idem adfirmat Memnon c. 22. apud Photium p. 721. At haec ad diſcrepantes potius auctorum narrationes reiicienda arbitror, quam mutanda, nec veri ſpecie carent, quae conquiſitis operoſe adiumentis ad ſtabiliendam hanc Melae opinionem adtulit Voſſius. Denique alium etiam auctorem nobis nunc quidem incognitum ſequi Noſter potuit. Tò *a*, quam abeſſe et hic malit Oudendorpius, expuliſſe videntur librarii poſt factam verbi corruptionem, quod *Maleſis* urbem crederent, cui in hoc nexu praeponi illud minime poſſet. Sic ſupra 1, 19, 12. *a Themiſtagora Mileſio deductum oppidum*. Reliqui igitur eam voculam ab aliis praemiſſam.

Calatis) Mediol. Voſſ. 1. Cibin. Vatic. 1. Varr. in edd. 27. 29. *Callatis*; Venet. *Calathis*; Pariſ. 1. 2. Gud. Prag. Havn. *Calatis*; Rehdiger. Lipſ. Pariſ. 3. *Galatis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Galatis*; Vinetus, Voſſius cum poſterioribus *Calatis*. C et G ut ſaepe commutari invicem notum eſt, ſic et idem alibi huic nomini accidit, veluti in Eutropio 6, 10. ſ. 8. et Sexto Rufo c. 9. ubi multi libri dant *Galatia*. Idem fere (*Gallatia*) ex Latina Ptolemaei verſione 3, 10. notat hic Ciacconius pro *Callatia*, cum in Graecis apud Bertium quidem exſtet Καλλατία, etſi aliae editiones, veluti Argent. 1520. in utraque lingua exhibent Κάλλατις et *Callatis*, illudque etiam dat codex Coislinianus, notante hic Abr. Gronovio. Ita in Diodoro 20, 112. Γαλοτία, quod ſervavit adeo Weſſelingius, etſi in notis probat Palmerii emendationem Καλοτία, pro quo tamen malit Καλλατία. Nempe duplex frequentatur nominis terminatio, duplex etiam in medio conſonantis literae uſus, cum alii per ſimplex *l* ſcribant, duplex alii praeferant. Illud obſervatur in Strabone 7. p. m. 220. ſ. 318 ſq. Memnone c. 22. ubi etiam MS. per *G*, Arriano in Illyr. c. 30.

Stephano h. v. auctore anonymo Ponti Euxini p. 12 Hudſ. Plinio 4, 18. ſ. 11. Ammiano 27, 4. Duplex dant Scylax p. 29. Hudſ. Scymnus Chius fragm. v. 15 Procopius de aedificiis lib. 4. f. Suidas, Etymol. M. h. v Geogr. Ravennas 4, 6. tab. Peuting. 8. Sed quod maxi me huc valet, duplex *l* conſpicitur in numis, quos pro ducunt Raſche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 263. e Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 2. p. 13. Quar etiam in aliis auctoribus, ubi codices variant, geminatio nem literae eius, vel reddiderunt in ipſo contextu, ve in notis probaverunt viri docti, veluti Weſſeling. ad An tonini itiner. p. 227. et ad Hieroclis Synecdem. p. 637 idemque ad Diodor. c. l. Valeſ. ad Ammian. c. l. Atqu ita ſcribendum eſſe in auctore anonymo Ponti c. l. doce Scymnus Chius, ex quo ille ſua petiit; docet item in Stephano literarum ſeries. Equidem ſic in Strabon poſui ſuffragante etiam ibi Cod. Moſc. Ad duplex *l* ſpectant etiam loca auctorum, in quibus vitioſe Καλλαν τιανοὶ, veluti Diodori 19, 73. 20, 25. vel Κάλλαντρι Arriani in periplo Ponti p. 24. Hudſ. et *Scallatin* apuc Plin. c. l. in MS. quem hic A. Gronov. conſuluit. Sed et in aliis nominibus, veluti *Bardyllis*, ſimilis variatio notatur. Repoſui igitur et hic *Callatis*, quod poſt con firmatum vidi in deſcr. numor. vett. Lipſ. 1769. 4. ub p. 29. in duobus diſerte legitur Καλλατια et Καλλα τιανων.

Tomoe) Pariſ. 3. Bonon. *Tritonice*; Prag. *Gri thonice*; Pariſ. 2. *Tritonicae*; Lipſ. *tritonioce*; Pariſ. 1 Gud. *tutonice*; Rehdiger. *tuthonice*; Vatic. 1. Cibin Vindob. et quem ſe inſpexiſſe adfirmat Holſten. ad Orte lium p. 197. *tutomoe*; Voſſii codices optimi, uti ipſe ad firmat, *tum Tomoe*. Edd. antiquae omnes cum Vadianis Olivarianis et Schotto *Tritonice*, ut et habuiſſe viden tur conlati reliqui MSSti; Vinetus dedit *Tomae*, Voſſiu cum ed. 40. poſt ceteri *Tomoe*. TZSCHUCKE. *Tritonice*

Legendum forte *Calatis et Tomi.* CIACCONIVS. *Tritonice.* Monſtroſum vocabulum. Lege *tum Tomoe.* Sic optimi codices. Non potuit tam notam praetermittere urbem, quae ſemper cum Iſtropoli et Callati coniungitur. VOSSIVS. Mirum eſt, quod Pintianus, alias ad emendationes pronus, vocem *Tritonice* intactam reliquit, licet vitium ſubeſſe ſenſerit, cum poſt *Caria* deinceps ſequi voluerit omiſſis his verbis: *Eſt Tiriſtris*, de quo in proxima nota. Ortelius in theſauro Geogr. ſ. v. *Tritonice*, cum omnes in hoc tractu Tomos commemorent, aut corruptam lectionem, aut unius loci ſynonyma eſſe exiſtimat. Prius tamquam verius ſtatuiſſet, ſi aliorum librorum lectiones cognitas habuiſſet. Nempe ad veram et nativam lectionem proxime accedit *tutomoe*, in quo *tu* adhaeſit pro *tum*, neglecta, quod ſaepe accidit, lineola transverſa, quae *m* ſolet reddere. Tum librarii, qui *Tutomoe* unum vocabulum idemque nomen urbis putarent, praemiſerunt et poſteriores inde effinxerunt *Tritonice*, quae nusquam eſt terrarum; ad quam tamen tranſitum monſtrat Cod. Gud. Hinc vero adparet, *tum Tomoe* Melae manum referre in Graecae etiam formae uſu. Etſi igitur veram lectionem iam vidit Ciacconius et poſt repetiit Voſſius, *Tomoe* tamen magis probandum quam *Tomi.* Aliam totius loci emendationem propoſuit I. Gronovius ad Scylacem in Geogr. ant. p. 158. *In litoribus Iſtro proxima eſt Iſtropolis. Tomos deinde a Mileſiis deducta, Calatis et Stratonice et portus Caria et Tiriſtris promuntorium.* Quippe hunc verum ordinem Geographicum et veram lectionem exiſtimat. At ut alia invertit, ſic alia inſerit, immo obtrudit libris invitis. Recepta lectio ex ſuperioribus, ni fallor, ſatis vindicatur.

portus Caria) Ita omnes libri praeter Prag. in quo legi *Carra.* Bochartus tamen in Chanaan 1, 10. ſ. malebat *portus Cariae*, quia in Arriani periplo Ponti p. 24. Hudſ. ſit λιμὴν Καρῶν· porro legatur: ἡ γῆ ἐν

κύκλῳ τοῦ λιμένος Καρία κλήζεται. Vtrumque legitu etiam in anonymi periplo Ponti p. 12 ſq. Hudſ. Mu tatio quidem illa etſi omnino reiicienda non videtur, ad mitti tamen non debet, cum aliunde nihil ad eam ſtab liendam adferri poſſit, et talia nomina varie in ſimi nexu efferantur. Forte terra illa et portus idem nome habuerunt. Nempe, quod hic notavit Voſſius, Θρακ Καρία commemoratur a Pauſania 6, 12. in. quod explica ubi illum locum reddidit Suidas ſ. v. Ἱππόμαχος [nc Ἱππόδαμος] ἡ ἐν Θράκῃ Καρία, etſi Palmerius in exe citt. in auctorr. Gr. p. 406. malit: ἐν τῇ τραχείᾳ Καρί Ortelius in theſ. Geogr. h. v. ad Cariam prope Ceram cum ſinum referre, quia ſcilicet Ceramus a Pauſania i ponatur. Cf. Vol. 2. *Portum Cariam* habet etiam noſtro, opinor, Boccat. de maribus ſ. v. *Euxinum.*

Tiriſtis) Libri fere omnes Voſſii, Vatic. 1. Pariſ. 1. 2. 3. Prag. Rehdiger. Venet. Havn. *Priſti* Gud. *priſcis*; Cibin. *preſthis*; Vindob. *piſtris*, quod ex ſuo codice notat Holſten. ad Ortel. p. 194. et hat Boccatius c. l. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Piſtris*; re quae cum Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto *Tiriſtr* Voſſius et ceteri *Tiriſtis*. TZSCHVCKE. *Piſtris*. Sc bendum *Tiriſtris* ex Ptolemaeo. [3, 10.] BARBAR Totum hunc locum ſic lego: *Iſtro proxima Iſtropo a Mileſiis deducta. Deinde eſt Calatis: Eſt portus C ria: Eſt Tiriſtris promontorium*, qua dixi figura. PI TIANVS. Ante Hermolaum legebatur *Piſtris*. Hoc pr montorium Strabo lib. 7. [p. m. 221. ſ. 319.] videt appellare Κητίριζις ἄκρα. Ptolemaeus [c. l.] Τιρίστρ At in Latino *Tiriſtris*. Legendum forte apud Strabone καὶ Τίριστρις ἄκρα. CIACCONIVS. Vera lectio eſt *Tiriſt* non *Tiriſtris*. Sic quoque legunt vetuſti codices Pto maei Τιρίστις, uti iſtic docuimus. VOSSIVS. Certe Ptolemaeo libri editi variant. Nam ed. Argent. 152 habet Τιριστῇ, Bertius Τιριστρία, Τιριστροῖς cod. Coisl

notante Weſſelingio ad Anton. itin. p. 228. Si urbs Τιριστίπολις vel Τιριστὴ, nam variatur, apud Ptolemaeum c. l. etſi a promontorio remotius prope Danubium ponitur, inde nomen traxit, τὸ *r* videatur eſſe intruſum in *Tiriſtris*; magis tamen valeat, quod ignorant vetuſti codices a Voſſio commemorati. Facit etiam huc vulgata Strabonis lectio, de qua vid. c. l. nec abnuunt MSSti noſtri potiores. Denique aliae aliorum formae, de quibus Vol. 2. ſine *r* adparent. Quare Voſſianam lectionem ſervavi. Poſt Rehdiger. dat *promuntorium*, ut ſit alibi probantibus quibusdam viris doctis. Cf. ad 1, 5, 2. Pro *accipit* Vindob. *accepit*, et pro *praetervectos* Prag. *praeteriecto*. Cibin. *quos preterveclos*.

Phaſiaco) Cibin. *Phaſiacum*, forte quod *adverſus* praepoſitionem putaret librarius; Venet. Havn. et edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Phaſiacos*; Prag. *Phaſiachos*; in aliis recte *Phaſiaco*. Verba *et niſi amplior* — *Anchialos* exciderunt ex Prag.

ſimilis. Fuit) Vetuſtae editiones ad Voſſium alterum vocabulum praecedentibus dabant; ille primus, monente quidem dudum Pintiano, ad ſequentia protulit rectius. Ita etiam infra ad verba *magna Apollonia* interpungi iuſſerat Schottus, etſi in contextu priorem diſtinctionem reliquerat, quam etiam a codicibus quibusdam, veluti Cibin. Gud. Lipſ. probatam fuiſſe ex litera maiuscula in voce *Hic* agnovi. Neque tamen ſibi conſtitit Schottus, dum ſupra ad verba *deducta a Mileſiis* ſcripſit: Iovem lapidem iurare liquet ſcripſiſſe Melam: *ſimilis ſluit*; quaſi de mari aut flumine Mela exponeret; quem quidem etiam ideo reprehendit I. Gronovius in obſerv. 1, 16. f.

Bizone) Cibin. *bizonem*; nempe ſequens *m* adhaeſit; Venet. *Bezone*; Lipſ. *binome*. Poſt Vindobon. *intercedit*. Aperta ſunt omnia.

Crunos) Vatic. 3. *crumos*; Vindob. *crunnos*. Poſt pro *urbes* edd. 11. 12. *urbs*.

Dionyſopolis) Cibin. Gud. Vindobon. Lipſ. et ed. 14. *dioniſiopolis*; Rehdiger. *Dyoniſiopolis*. Edd. 1. 2. 9. *dionyſſiopolis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 15. 17. 20. 23. Vadianus, Olivarius cum ſuis, etiam Vinetus *Dionyſiopolis*; Schottus, monente Pintiano, Voſſius et reliqui *Dionyſopolis*. Alii codices cum ſuis edd. conſenſiſſe videntur. TZSCHVCKE. Scribendum verbis permutatis et alia orthographia: *Eſt portus Crunoe. Dionyſopolis. Vrbes Odeſſos* etc. more, quem diximus, inculcatis duobus eiusdem urbis nominibus. Nam *Crunoe* et *Dionyſopolis* eadem eſt Stephano, qui disiunctim Διονύσου πόλιν nominat, ut Κωνσταντίνου πόλιν. Coniunctim autem *Dionyſopolin* Ptolemaeus, [3, 10.] Arrianus, [in periplo Ponti p. 24. Hudſ.] Appianus. [in Illyr. c. 30.] In Plinio [4, 18. ſ. 11.] utrumque nomen corrupte ſcriptum invenio. PINTIANVS. Nihil mutandum, cum Crunon a Dionyſopoli diſtinguit. Portus enim Dionyſopolitarum Κρουνοὶ proprie vocabatur, aberatque aliquantum ab urbe. VOSSIVS. Nomen urbis et alibi corruptum prodiit. Sic Boccatius c. l. *Dioniſiopolis*; Peuting. tabula 8. *Dyoſinopoli*; Theophanes in Chronogr. p. 151. (Venet.) Διονυσσόπολις, uti ante Weſſeling. in Hieroclis Synecd. p. 637. Sed plerique recte *Dionyſopolis* etiam ex Latinis, uti Plinius c. l. adeoque Geogr. Ravenn. 4, 6. quam ſcripturam comprobant etiam numi cum epigraphe Διονυσοπολειτων in deſcr. numor. vett. Lipſ. 1796. 4. p. 30. Nempe ει et ι variat in multis numis, in eadem etiam forma. Tum recte Pintiani emendationem reiecit Voſſius. Nempe Mela aperte portum ab urbe diſtinguit, ſimulque declarat, portum urbis priſtinum nomen ſervaſſe, ipſam urbem mutaſſe.

Odeſſos) Vatic. 1. Cibin. Lipſ. Gud. Vindobon. Pariſ. 2. Rehdig. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Obdeſſos*;

6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Oddeſſos*; aliae recte *Odeſſos*, uti iam volnerat Hermolaus Barbarus. In Gr. antiquis Ὀδησσὸς, quod et in numis legitur.

Meſembria) Gud. *Meſambria*; Rehdiger. *Maſembria*; Pariſ. 2. *Meſembra*; Cibin. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. aliaeque *Meſſembria*; Voſſius, ni fallor, primus dedit *Meſembria* et hinc reliqui. Vno *ſ* exhibuit etiam Boccatius de maribus ſ. v. *Euxinum*, et praeferunt auctores Graeci, etiam poſterioris aevi, cum numis. Vid. Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 2. p. 35. ſ. Probat etiam Ovidius Triſt. 1, 10, 37. Gudiani codicis forma numis etiam adſtrui poſſit, nempe ex diverſa dialecto. Vid. Deſcr. numor. vett. Lipſ. 1796. 4. p. 61. et Raſche in Lex. num. T. 1. P. 3. p. 557 ſqq.

Anchialos) Vatic. 3. Pariſ. 3. *Achialos*; Ciacc. Gud. *Anchiales*; Lipſ. *ancialos*; Rehdiger. *anchyalos*. Editiones cum aliis codicibus *Anchialos*, forma uſitata, etſi etiam Ἀγχιάλη reperitur, de quo Vol. 2.

intimo in ſinu — Apollonia) Cibin. *intimo ſinu*, uti etiam ex vetere codice notavit Ciacconius. Poſt Havn. *flexu angulum*; Pariſ. 2. *flexum angulum*; Lipſ. Gud. Prag. *flexu*; Rehdig. *angulos*. Pro *magno* Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Pariſ. 1. 2. 3. Vindob. et conlati alii, ut editiones, *magna*; Voſſius poſuit *magno*, quem imitati ſunt ceteri. Ipſum urbis nomen varie immutatur. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. *Apolophania*; Vatic. 1. Prag. *Apollophania*; Cibin. *aphollophania*; Gud. *apolophonia*; Rehdiger. *apollophania*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Apollophania*; 10. *Appolonia*; 12. 18. *Appollonia*; in reliquis, ni fallor, omnibus exſtat Apollonia. TZSCHVCKE. Scribendum *Apollonia* pro *Apollophania*. BARBARVS. *Magna Apollonia)* Scribendum videtur *magno* potius, quam *magna*, ut referas ad *angulum*, non ad *Apolloniam*,

quam nemo, (quod occurrat,) in hoc tractu *magnam* appellat. Angulum vero ſtatim ante dixerat ampliorem altero oppoſito in Colchis. PINTIANVS. *Atque ubi — finit.*) Supervacanea et indecens repetitio. Dixit enim ſtatim ante: *quod praetervectos alter Ponti angulus accipit.* Monſtratur, inquit, finis alterius Ponti flexus et alter anguli. Satis exprimitur verbis illis: *et intimo in ſinu.* Itaque aut ego coniectura fallor, aut multa hic verba redundant, legendumque omnino ſic: *et intimo in ſinu Apollonia.* Reliqua delenda. IDEM. Lege *magno,* ut ad *angulo* referatur, non ad *Apollonia,* quae non magna fuit. CIACCONIVS. An ferri poteſt *magna?* An potius *magno* legendum. SCHOTTVS. In voce *magna* inveteratum haerere vitium, diſcitur ex Boccatio c. I. qui *magnam Apolloniam* ex Noſtro etiam vocat. At recte illud absterſerunt viri docti et ſubſtituerunt *magno.* Erroris cauſa latet in vicino verbo. Quod vero hanc narrationem magna ſui parte truncavit Pintianus, fecit id quidem ſuo more, minus tamen hoc recte. Si enim adtenderis, Mela hic progrediendo perſequitur alterum hunc Ponti flexum, ut tres eius partes primam, (*accipit*) mediam (*intimo in ſinu*) et finem (*finit*) deſcribat. Ex quo adparet, utique haec invicem discrepare, nec contra libros mutilanda eſſe.

Recta) Capitis 13 initium hinc facit Vinetus. Poſt Vindobon. *nixi quod*; Prag. *ſorme media*; Venet. *ſerme et promontorium.*

Thyniam) Cibin. *tymiam*; Rehdiger. *thynnian*; Lipſ. Gud. *tinniam*; Vindobon. *thimina*; Pariſ. 1. *tranian*; Prag. *Tramiam*; Vatic. 3. Venet. Havn. *Tramam.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Thimniam*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Thinniam*; 13. Vinetus, Voſſius, 40. 41. 42. *Thynniam*; poſt praeeunte

Reinoldio *Thyniam*. TZSCHUCKE. *Thimniam*) Scribendum *Thinniam* ex Plinio, [4, 18. ſ. 11.] Ptolemaeo [5, 11.] ceteris. BARBARUS. Ptolemaeus *Thiniada* vocat cum unico *n*, adſtipulante etiam Arriano, [in periplo Ponti p. 24. Hudſ.] niſi quod cum *y* ſcribit primam, et litus non promontorium facit, Stephanus quoque *Thynias* profert. Sicque ſcribendum in Mela, quicquid dicat Hermolaus. PINTIANUS. *Thimniam* etiam refert ex Noſtro Boccatius c. l. Θυνιὰς autem, uti iam notavit Pintianus, ſcribunt fere auctores Graeci, etiam Strabo 7. p. m. 221. ſ. 319. Apollon. Rhod. 2, 485. 673. Scymnus Chius v. 727. et ex eo auctor peripli Ponti p. 15. Hudſ. Ita et hodie legitur in Plinio c. l. et ſine dubio Θυνιὰς pro Θινιὰς leg. eſt in Ptolemaeo. Minus hinc etiam recte geminata conſona Burmannus dedit in Valer. Flacco 4, 424. *Thynnaea litora*, quod nec metrum cogebat, uti docent Apollonii loca, itemque in Ovidio Triſt. 1, 10, 35. *Thynniaci ſinus*. Pro *Thyniam* ſcribendum videatur *Thynian*, ut ratio formae conſtet. Quod enim Schol. Apollonii ad 2, 674. et antea monet, Θυνίαν pro Θυνιάδα barbari dicebant. At, quia a recto caſu Θυνία derivari poteſt Θυνίαν, rectum illum caſum ſtatuamus, unde in obliquo Latinis formatur *Thyniam*, ut ab *Acheruſia*, *Acheruſiam*. Sic *Demetriam* a *Demetria* videntur derivaſſe librarii 2, 3, 6. etſi ibi gravior dubitatio obiicitur. Cf. ad 2, 3, 9. et 1, 19, 7. Poſt Cibin. ignorat vocem *vocant*.

et incurvis — urbesque) Τὸ *et* omittunt Ciaccon. et Rehdiger. Pro *obtenditur* edd. 30. 32. *oſtendit*; 37. *obtendit*; Cibin. *oſtenditur*. Poſt Vindob. *urbes* omiſſo *que*. Addunt tamen alii codices cum edd. vetuſtis. Vadianus dedit *urbemque*, in prioribus quidem editionibus, eumque ſecutus cum ſuis et Schotto praeeunte ed. 24. Olivarius. Poſteriores Vadiani itemque 30. 32. 37. *urbem*. Poſt revocata eſt vetuſta lectio et

ſervata. Tantum Reinoldius *urbes* ſine copula reddi voluit. TZSCHVCKE. *Et* redundat. CIACCONIVS. Lege: *exit, incurvis litoribus* et cet. SCHOTTVS. Si *et* et *que* retinueris, hiulca erit oratio et ſublata conſecutio, certe in hoc nexu ex utraque particula eruta languebit. Aut igitur eiiciendum eſt *et*, aut *que*. Illud malim cum viris doctis, tum ob bonorum Codicum aucturitatem, tum, quod Mela, ubi eiusmodi exceptionem aut moderationem inſerit, primariae ſententiae clauſulam ſubiecto verbo conficit. Facilius etiam τὸ *et* ex praecedente *exit* adhaerere, facta mutatione levi, potuit, quam poſtea *que*. *Exit* igitur aperte refertur ad *promontorium* et *obtenditur* priorem ſententiam conficit, ut ſenſus inde exſiſtat, quem Ciacconius expoſuit; ora recta, ſi promontorium exceperis, non procedit a ſeptentrione in auſtrum, ſed obtenditur curvis alterius lateris litoribus. Poſt Gud. *ſubſtinet*.

Halmydeſſon) Pariſ. 1. 2. 3. Venet. Lipſ. Gud. Rehdiger. Vindob. *helmideſon*; Cibin. *helmiſedon*; Prag. *helindeſon*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Helinideſon*; 12. *Halmydeſyon*; 14. *Halmydeſion*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. *Halmydeſon*; 23. *Halmideſon*; 13. 19. Olivarius in ed. 25. et aliquot Olivarianae *Halmideſſon*; Vadianus cum ſuis et reliqui *Halmydeſſon*. Boccatius c. l. *elmideſonem* vocat. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [3, 11.] *Halmydeſſon*. Poteſt et *Salmydeſſos* ex Strabone. [7. p. m. 221. ſ. 319.] BARBARVS. *Halmydeſſon* lib. vet. per *y*. Ptolemaeus ſcribit Ἀλμυδισσὸς absque ſpiritu. Xenophon 6. ἀναβάσεως [c. 5, 7.] et Scholiaſtes Sophoclis Oedipo tyranno [v. 196.] *Halmydiſſus* per *i* in penultima. [immo hic Ἁλμυδησσὸς habet.] Σαλμυδισσὸς Lycophron. [v. 1286.] SCHOTTVS. Similem varietatem notaverat etiam Ciacconius, et praeterea addiderat, aliis dici *Halmudeſſos* vel *Almudeſſos*, vel *Salmudeſſos*. Quos intelligat, ignoro. In Plinio 4, 18. ſ. 11. quaedam

exemplaria *Almedeſſos*. Magna autem in ipſis auctoribus eorumque codicibus obverſatur nominis varietas. Sic Plin. 4, 18. ſ. 11. *Halmydeſſos*; auctor anonymus peripli Ponti p. 15. Hudſ. Ἀλμυδησσός. Ptolemaeus 3, 11. Ἀλμυδισσὸς ex commutatione η et ι. Reliqui Graeci, in primis antiquiores, Σαλμυδησσὸς, uti Herodot. 4, 93. Strabo 1. p. m. 54. ſ. 50. lib. 7. p. m. 221. ſ. 319. Diodorus Sic. 14, 37. Arrianus in peripl. extr. Scymnus Chius v. 723. Xenophon de exped. Cyri 7, 5, 7. etſi ibi et in Scymno variatur. Ita vero etiam producitur a Stephano, ad quem de Pinedo Halmydeſſos veram ſcripturam eſſe cenſet, quo et inclinat Cellarius 2, 15, 62. cum et alibi adſpiratio in ſibilantem literam convertatur. Immo Latini eam literam in multis nominibus demunt, uti docent exempla plurima, quae conlegerunt Caſaubon. ad Strabon. 1. p. m. 54. ſ. 50. Duker. ad Thucyd. 1, 65. Voſſius infra ad 3, 8, 4. Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 673. Graevius et Garatonius ad Cicer. de lege agr. 2, 19. Hic tamen *Halmydeſſos* tum ob ſimilia, tum propter Codices retineri poteſt.

Phileas) Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Prag. *Philas*; Cibin. Rehdiger. *Phylas*; Lipſ. *ſilas*; Vindob. *phialas*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 12. 14. 19. *Philas*; 9. 11. *Phylas*; 6. 7. 8. 10. *Philiam*; 13. *Phileam*; 15. 17. 20. 23. *Philam*; Vadianus, Olivarius reliqui *Phileas*. TZSCHUCKE. Ptolemaeus [3, 11.] *Philiam*. Stephanus *Phileas*, inquit, χωρίον Βυζάντιον, unde Φιλεάτης. Aliqui *Philiam*, inquit, ſcribunt, nonnulli *Phineam*. BARBARUS. Legendum puto *Phrygiam* auctoritate motus Arriani in libro totiens citato, [in Periplo Ponti extr.] *Phrygiam* ſcribente diſtare ab Halmideſo 330 ſtadia. PINTIANUS. Varie et alibi ſcribitur et notatur, uti vel Stephanus docet. In Scymno Chio v. 722. occurrit Φιλίων καλουμένων ex libris, ubi Vindingius Φιλέας καλουμένη dedit, alii aliter; noſtrum autem locum intelligi ex ſitu adparet.

In auctore Peripli Ponti p. 15. Hudſ. Φιλία eſt et Φιλέα, alterum ex vitio, etſi et prius habet Ptolemaeus 3, 11. *Philias* eſt in tab. Peuting. 8. *Filias* in Geogr. Ravenn. 4, 6. et 5, 12. Ex Cedreno [p. 354. Venet.] Φιλέα notat Salmaſius ad Stephan. h. v. Alia dabit Holſten. ad Ortelium p. 150. qui tamen falſo huc arceſſit Suidam, in quo viri, non loci nomen eſt. In Arriano aut depravationem inſigniorem tulit hoc nomen, aut aliunde alterum traxit. De utroque ibi disquirit Stuckius p. 189. Minus tamen bene Pintianus obtrudere Noſtro tentavit, ideo iam reprehenſus a Voſſio ad Geogr. ant. Gronovii p. 164.

Phinopolim) Cibin. *phynopolim*; Vatic. 3. Pariſ. 1. 2. 3. *phinopolum*; Rehdiger. *phynopolum*; Gud. *philonopolum*. Edd. 1. *Phinopolim*; 14. tamen forte ad uſum Melae accommodatius *Phinopolin*.

§. 6. *Hactenus —)* Vindobon. *hactinus Pontum — boſphorus*; hoc more vulgari. Tum edd. 9. 11. 13. *deinde et*; 30. 32. 37. *dein eſt*, quae particulae in libris etiam alibi commutantur. Cf. ad 1, 4, 3. et alibi.

Byzantium) Vindobon. *biſantium*; Gud. *bicancion*; Rehdiger. *bizantion*; Prag. *bizantino*. Edd. 1. 2. 3. 4. aliaeque *Bizantium*. Scriptura vera conſtat.

Selymbria) Gud. Rehdiger. *ſelimbria*; Venet. *ſelimbra*; Vindob. *ſalimbria*; Prag. *Felimbria*. Edd. 1. 3. 4. 5. aliaeque *Selimbria*; 2. *Silimbria*. Graecis Σηλυμβρία aut Σηλυβρία. Illud libri vindicant, et emendabat Herm. Barbarus.

Perinthos) Lipſ. *Pintos*; Venet. *Parinthos*; Rehdig. *perynthos*; Prag. *peritos*. Edd. quaedam etiam Vadianae, Olivarianae, Vineti, Schotti, Voſſii *Perinthus*. At *Perinthos*, qua forma etiam in Cdd. legitur, praeſtat.

Bithynis) Lipſ. *bithunis;* Cibin. Gud. Rehdiger. Prag. Vindob. *bithinis;* Vatic. 1. *Bythynis;* Vatic. 3. *Bithynis.* Edd. antiquiſſimae *Bithinis;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Bathynis;* Voſſius cum reliquis *Bithynis.* TZSCHVCKE. Scribendum *Selymbria, Perinthus, Bathynis, amnesque, qui interfluunt Erginus et Atyras;* utique ſi Ptolemaeum [3, 11.] ſequimur dicentem: *Bathyniae,* inquit, *amnis oſtia, Atyrae amnis oſtia, oppidum Selymbria* [in Gr. 'Αϑύρα et Σηλυμβρία] *et Perinthus;* quem ordinem fere ſervat et Plinius. [4, 18. ſ. 11.] Amnem vero *Erginum,* cuius mentionem facit Plinius, hunc intelligam, nec ne, qui a Ptolemaeo *Arzos* appellatur, oppido cognominis et vicinus *Atyrae,* non ſtatuo. Nam et *Bathynias* Plinio Ptolemaeoque fluvius eſt, oppidum Pomponio *Bathynis* appellatum. BARBARVS. Legendum permutatis verbis: *Perinthus, amnesque, qui interfluunt, Bathynis, Erginus et Atyras* ex Ptolemaeo, qui tamen non *Bathynis,* ſed *Bathynias* nominat. PINTIANVS. Pintianus ut hoc loco medicinam adferret, verba transpoſuit; quod ego corrigendi genus omnium minime ſemper probavi. Veteres plerique libri legunt *Bithynis,* quod probum eſſe exiſtimo. *Bithynis* is eſt, quem Appianus in Mithridaticis [c. 1.] vocat *Bithyam,* aitque Bebryces fluminis huius accolas, Bithynos ſemet appellaſſe ab hoc fluvio, poſtquam traiecisſent in Aſiam. Bithynis porro et urbs et flumen dicitur, quemadmodum etiam illud, quod ſequitur flumen Atyras. Nam et huic cognomine adiacet oppidum. VOSIVS. Pintiano paruit Schottus in ipſo contextu. Vrbs quidem huius nominis nusquam occurrit; neque tamen id gravem ſatis cauſam praebet, cur ab ordine librorum recedi debeat, cum et urbs et flumen hoc nomine eſſe potuerit, ut in aliis locis pluribus. De primae ſyllabae ſcriptura per *a* non temere monuerunt viri docti ex Plinio et Ptolemaeo, etſi ſic *Bathynias* etiam ſcri-

bendum videatur. At Codices conſtanter per *Bi* primam ſyllabam efferunt, quam formam forte adiuvat narratio Appiani in Mithrid. c. 1. ubi tradit, Bebryces in Thracum Bithynorum regione ultra Byzantium iuxta *Bithyam* fluvium conſediſſe, et ob hoc in Bebryciam reverſos Bithyniam eam adpellaſſe. Ceterum Boccatius de maribus ſ. v. Propontis ita: *Silimbria, perintos, bithinum et hoſtia argini et atyrae fluviorum.* Pro *amnesque* Vindobon. *annesque.* Edd. 6. 7. 8. *amoosque;* Rehdiger. omittit *qui.*

Erginos) Prag. *herginos.* Edd. 7. 8. 10. 12. 14. 19 20. 23. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius *Erginus.* Sed cum recentioribus terminatio librorum veterum Graeca praeferenda.

Athyras) Vatic. 3. Pariſ. 2. A. Gronov. Havn. Prag. *Athitas;* Voſſ. 3. *athiras;* Lipſ. Gud. Vindobon. Boccatius de fluminibus h. v. *atiras;* Venet. *athicas;* Cibin. *athyraſtum* adpenſa proxima voce. Edd. 1. 2. 9. *Atiras;* 3. 4. 5. 11. *et Tyras.* Pleraequae aliae *Atyras,* pro quo poſtea praeeunte Reinoldio A. Gronov. in ed. 44. revocavit ex libris vetuſtis *Athyras,* quod inde ſervatum eſt et probant auctores Graeci multi. *Atyras* tamen reſedit in Plinio 4, 18. ſ. 11.

Rheſo) Cibin. *rheſſo;* Vindob. *reſſo;* Prag. *reſo.* TZSCHVCKE. Scribendum arbitror longe diverſo modo: *et Terei regia quondam arx Bizie* ex Plinio lib. 4. c. 11. [ſ. 18.] *Oppida,* inquit, *Selymbria, Perinthus. Intus Bizya arx regum Thraciae, a Terei nefaſto crimine inviſa hirundinibus.* Quorſum enim hic mentio Rheſi Tragici regis nullo, aut proelio, aut ſaltem ſcelere nobilitati At Terei in Thracia nemo non meminit. Praeterea quum hic ex profeſſo de Thracia agat, quid attinebat ſubiungere, *pars Thraciae.* PINTIANVS. Rheſi meminit, quoniam

de eius equis fatalibus apud Homerum alioſque poetas crebra mentio. CIACCONIVS. Nihil mutandum cenſeo, tametſi imperet Fredenandus. Straboni enim lib. 13. Geogr. [p. m. 406. ſ. 590.] Ῥῆσος ὁ βασιλεὺς τῶν Θρᾳκῶν celebratur, et Rheſi unda, quae apud Homerum. [Il. 12, 20.] SCHOTTVS. Recte Schottus hanc Pintiani mutationem reiicit, quae ultra terminos nimis libere evagatur.

Biſanthe) A. Gronov. ex MSS. notat *Biſalice* et *Biſalte*. Lipſ. Gud. Rehdiger. Varr. in edd. 27. 29. *Biſaltae;* Venet. Pariſ. 3. *Biſalthae;* Vindob. *biſalte;* Prag. *Bizalte;* Cibin. *biſalite;* Pariſ. 2. *Biſathae.* Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 15. 17. 20. 23. (cum Vaticanis puto) *Biſaltae;* 5. 11. *Biſalte;* 12. 14. 19. *Biſanthae;* 13. *Biſante;* 6. 7. 8. 10. *Biſantae;* 18. 21. 28. *Biſanthe;* 16. 22. 24. 25. 30. 32. 35. (in qua etiam deeſt *et*) 37. Vadianae, Olivarianae, Voſſius et in tribus prioribus Gronovii *Byſanthe;* poſt cum Reinoldio *Biſanthe;* tantum Norimberg. *Byſanthe.* TZSCHVCKE. Pro *Biſalte* ſcribendum *Biſanthe.* BARBARVS. Scribendum *Biſanthe* per *i* ex Stephano, Herodoto [7, 137.] et Plutarcho in Alcibiade. [cap. 36.] PINTIANVS. *Biſalte* etiam hinc refert Boccatius de maribus c. l. At recte emendatum eſt hodieque editur *Biſanthe.* Graecis enim Βισάνθη, uti praeter memoratos Xenophonti in exped. Cyri 7, 5, 4. Ptolemaeo 3, 11. aliisque. *Biſanthe* etiam Plinius 4, 18. l. 11. Poſt pro *Samiorum* Havn. Pariſ. 2. *Sarmiorum;* Prag. *Sarnicorum.*

Cypſela) Vatic. Pariſ. 1. Cibin. Gud. *Gypſela;* Vindob. Prag. Rehdiger. *gipſella;* Lipſ. *giphſella;* Boccatius c. l. *gipſela*, uti ſe etiam in vetuſto exemplari (utrum edito an ſcripto neſcio) inveniſſe adfirmat Surita ad Antonini itiner. p. 332. ed. Weſſel. Edd. 1. 2. 9. *Gipſela;* 3. 4. 5. 11. *Gypſela;* 12. 13. 14. 16. 18.

19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Cypſella;* aliae, olim etiam, *Cypſela.* TZSCHVCKE. Scribendum *Cypſella* pro *Gypſella.* BARBARVS. Scribo per unicum *l Cypſela* ex Stephano et Strabone, [in epitome lib. 7. p. 104. ed. Hudſ. Κυψέλων πόλις] cui eſt etiam neutralis generis, adſtipulante nomine proprio *Cypſeli,* tyranni Corinthii, et eodem nomine alia in ſignificatione; ſemper enim cum unico *l* ſcribitur. Herodotus [5, 92, 5.] certe et Pauſanias [2, 4, 4. et alibi] ſic ſcribunt. In codice quoque Salmanticenſi ſic ſcriptum invenies. Ptolemaeus, Graecus [3, 11. ubi Bertius Κύψελλα] una, et Latinus cum duplici, ſed procul dubio vitioſe, ut in hac parte fides habenda non ſit Hermolao, qui in quarto caſtig. Plin. c. 11. *Cypſella* femininum putat et cum duobus *ll* ſcribit. PINTIANVS. Duplex *ll* habet Ptolemaeus 3, 11. Nicetas Choniates in Annal. lib. 2. p. 238. (ed. Venet.) et alibi, Plin. 4, 18. ſ. 11. deditque in Appiani Mithrid. c. 56. Schweighaeuſerus, ubi antea Κύψελα. Plerique fere per ſimplex *l,* in iis etiam aliqui *Cypſala,* de quo Vol. 2. Interim vid. de variata ſcriptura et forma Drakenb. ad Liv. 31, 16, 5. 38, 40, 5. Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 332. et in primis Waſſe in addendis ad Thucyd. 5, 33. p. 671. ed. Duker. ubi etiam de urbibus eiusdem nominis aliis. Equidem ſimplex *l* retinui, quod Codices praeeunt, etſi parum in hoc conſtantes, tum quod cognominis urbs Arcadiae ſic ſcribitur in Thucydide et Stephano, ob nomen etiam Cypſeli, a cuius poſteris urbi impoſitum videtur. Certe Miltiades, Cypſeli filius, Cherſoneſum Thraciam expugnavit, uti narrat Herodot. 6, 35. Denique etiam, ſi quando hoc nomen in verſibus expreſſum legitur, uno *l* adparet; cf. Herodot. c. l. Avien. in ora marit. v. 527.

locus) Edd. 3. 4. 5. *lacus;* ed. Reinold. 1775. *lucus,* de qua confuſione ad 1, 9, 2. et 3, 9, 2. Poſt Cibin. Gud. Rehdiger. Vindob. Lipſ. et edd. 1. 3. 4. 5.

6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. aliaeque *Grai*; Prag. *Gray*. In edd. 30. 32. excidit hoc vocabulum.

μακρὸν τεῖχος) Lipſ. *Machrontis*; Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Vindob. *macronthios*; Vatic. 3. *acrontios*; Cibin. *cronthios*; Venet. *matronthion*; Prag. *decronticos*. Edd. 1. 2. 3 4. 11. *macronthios*; 5. *mactonthios*; 9. *macrontihos*; 12. 14. 19. *macron thichos*; 6. 7. 8. 10. 13. aliae *macron tichos*; aliae Graecis literis, ſed et ſic paſſim vitiatae, ut 15. 17. 20. 21. τίχος· 23. 28. τάχος. TZSCHVCKE. *Mactonthios*) Legendum *Macrontichos*, id eſt, longum murum ex Plinio, [4, 18. ſ. 11.] Strabone, [13. p. m. 427. ſ. 621.] Ptolemaeo, [3, 11.] Stephano. BARBARVS. Haec vox etiam alibi corrumpitur. Sic Boccatius c. l. *macrontios*; tab. Peuting. 8. B. *Macronteros*; Geogr. Ravenn. 4, 6. *Macrotycios*; et 5, 12. *Macrontycos*. Ceterum Hermolaus Barbarus in ed. 1493. non *mactonthios* habet, ut A. Gronovius refert, ſed *macronthios*.

radicem) Sic MSS. A. Gronovii, quibus accedunt Vaticani Lipſ. Gud. Cibin. Rehdiger. Pariſ. 1. 3. Invertunt alii hunc locum et moleſto incremento augent. Ciaccon. *in radice montis pene inſulae L.* Venet. *in radice montis Epen inſulae*; Pariſ. 2. Prag. *in radice magna epen inſulae*; Vindob. *in radice quidem habent magnam opem* (quae vox inducta erat) *epen magne pene ſedens lyſimachia*. Edd. 1. 3. 4. 9. 11. *radicem*; 5. 6. 7. 8. 10. 12. reliquae ad A. Gronovium in ed. 42. *radice*, unde cum Reinoldio ille repoſuit *radicem*. TZSCHVCKE. Lego *et in cervice magnae peninſulae ſedens Lyſimachia*. *Cervices* enim appellari ſolent *iſthmi*, ſive *anguſtiae peninſularum*, ut Plinius lib. 4. [c. 5. ſ. 4.] *donec in quinque millium paſſuum intervallum exceſis utrinque lateribus anguſta cervice Peloponneſum contingat Hellas*. Ptolemaeus quoque [3, 13.] et Georgius Gemiſtus [in Graecis

lib. 1. c. 15.] *Pallenes iſthmum* cervicem vocant, et Pomponius ſupra in Ionia [1, 17, 3.] *anguſtisque cervicibus reliqua extendens in latum* etc. PINTIANVS. Mirum eſt, Pintianum non attendiſſe ad verba cap. praeced. ubi deſcribitur δρόμος Ἀχίλλειος, *terra tum longe diſtenta excedens tenui radice litori adnectitur.* CIACCONIVS. Fruſtra eſt Pintianus, qui *cervicem* hic pro *radice* reponit, quaſi non et hoc rectum ſit. Iſthmo enim, tamquam radici terrae continenti adhaerent peninſulae. Graeci ſimiliter de iis loquentes ſaepe utuntur vocabulo ἐῤῥιζῶσθαι. Quin et ipſe Mela ſuperius ſic locutus eſt de Achillis inſula; *tenui radice terrae adnectitur.* VOSSIVS. Ita quidem noſter etiam 1, 19, 2. *in cervice paene inſulae ſedet Cyzicum.* At contra libros nihil mutandum, cum utraque vox a Mela adhibeatur et iuſtae comparationi inſerviat. Quod codices quidam *epen* adferunt, ortum id eſt ex literarum in *paene tranſ* traiectione. *Montis* in Ciaccon. codice peperit τὸ *m* in *radicem*, cui vocabulo illud egregie reſpondere putaret librarius. In aliis conſpicuae laciniae ex priori confuſione contextae. *In* autem in ſimili nexu ſaepe cum accuſativo occurrit. Sic Frontin. 1, 3, 5. *victus in Hiſpaniam exercitus*, ubi Cdd. quidam *Hiſpania*, et Oudendorpius explicat *intra*. Sed, qui plurima huius ſtructurae exempla congeſta cupit, adeat Voſſii Ariſtarchum de conſtruct. cap. 75. Paſſeratium ad Cicer. pro Roſcio Comoedo c. 17. viros doctos ad Cicer. pro Quinctio c. 5. Cellar. ad Curt. 3, 5, 10. Arntzen. ad Caton. 1, 19. p. 54. Verheyk. ad Entrop. 4, 6. 6, 22. Schottum in nodis Ciceron. 1, 6. Havercamp ad Oroſ. 1, 2. p. 29. Oudendorp. ad Frontin. c. l. ut taceam alios. De variatione utriusque caſus in libris cf. Staveren. ad Nepot. in Lyſand. 1, 5. et quos commemorat. Garatonius etiam ad Cicer. pro Quinctio c. 30. antiquas inſcriptiones ex Auguſteo aevo profert ex Gorio p. 215. Sic infra 2, 6, 7. plerique *in ſinum.* Idem tamen caute monet, ſine cauſa et codicibus non eſſe

obtrudendum. Quorum cum hic auctoritas intercedat, intactam reliqui *radicem.*

pene inſulae) Variant et hic libri, ut alibi. Dedi, quod antea feceram, *paene inſulae.*

ſedens) Edd. 15. 17. 20. 23. 30. 32. 37. *ſedes.* Tum Gud. Prag. et edd. 2. 9. 11. *Liſimachia;* Cibin. *lyſimachya.*

§. 7. *Terra)* Capitis hic 14. diſtinctionem adpoſuit Vinetus.

arctiſſima) Prag. *hec arct.* Cibin. *artiſſima;* Lipſ. *hinc artiſſima.* Edd. 30. 32. *hinc arctiſſima.* Particulas *hic* et *hinc* invicem commutari ſupra notatum eſt ad 1, 5, 3. Dedi autem *artiſſima,* (uti hic legitur in antiquitat. varr. auctorr. Lugd. 1552.) eiecto *c,* uti ſcribunt alibi boni codices, de quibus Corte ad Salluſt. Iug. c. 52. f. Pierius ad Virgil. Aen. 1, 293. ubi et Heynius notat vitioſam ſcripturam, quod et fecerunt plurimi alii laudati a Drakenb. ad Sil. Ital. 7, 280. et ad Liv. 2, 34. 5. Cannegietero ad Aviani fab. 9, 1. Cf. Broukhuſ. ad Tibull. 1, 5, 53. Havercamp. ad Oroſ. 2, 12. p. 120. Harleſius ad Cellarii Orthogr. T. 1. p. 180. et ad Melam 1, 1, 4. 1, 19, 10. 3, 2. f. et 3, 8, 3. Turpe adeo putat aliter nunc edere Garatonius ad Ciceron. Verrin. 1, 5. Inde vero etiam facilius perſpicitur, cur tam ſaepe *artus* et *altus, artus* et *ortus, arta* et *atra* commiſceantur, uti paſſim obſervarunt viri docti. Hinc et *arcius* pro *artius* ex eodem prununtiationis ſono Prag. 3, 8, 3.

Anguſtias) Eius addit Vindob. Poſt Pariſ. 3. *Iſcinon;* Vatic. Cibin. Gud. Lipſ. Rehdiger. *hiſmon;* Lipſ. in margine *Hiſmon;* Vindob. *hiſcimon;* Prag. *hiſtinon.* Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. *Iſcinon;* 5. *Iſchnon.* TZSCHUCKE. *Iſchnon)* Scribendum *Iſthmon* iisdem

auctoribus. BARBARVS. Recte, uti etiam ex hoc monito dederunt edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae. Atque ita etiam exhibet Venet. Poſt idem *frontemque;* Cibin. *fontem;* Vindob. omittit *eius.* TZSCHVCKE. Conſiderandum, an ſit melior lectio *promontorium eius Maſtuſiam* ex Ptolemaeo [3, 12.] et Plinio. [4, 18. ſ. 11.] PINTIANVS. Quid ſibi voluerit Pintianus, neſcio, cum *frontem* mutat in *promuntorium. Frontes* paſſim vocat Mela partes illas continentis, quae maxime in mare excurrunt et prominent. Graeci μέτωπον dicunt. VOSSIVS. *Promontorium* cum Plinio vocant etiam Solin. c. 16. ſ. 10. et Martianus Capella lib. 6. p. 212. Et ſic Lycophron v. 534. Χερσαίου κέρως, vel ut alii κέρας. Nam Μαζουσία ibi ſine dubio eſt Maſtuſia. Suo autem more et modo Mela *frontem* vocat, quod aliis eſt promontorium, cum inde poſtea ad latera progrediatur, quorum unum deſcribit ad Helleſpontum, ad mare Aegaeum alterum. Sed vid. de h. v. Vol. 2. ad 1, 2. in. et de commiſtione *fons* et *frons* ad 1, 13, 3. Certe nimis etiam hic temeraria eſt Ciacconii emendatio nec ullo modo ferenda. *Iſthmos* autem et alibi vitiatur, veluti apud Lucan. 1, 101.

Maſtuſiam) Vatic. 3. Prag. *maſcuſiam;* Gud. *maſchuſiam;* Vindob. *maſcuſſiam;* Cibin. Lipſ. Venet. *maſthuſiam.* Graecis Μαστουσία, et ſic recte editiones.

Cherſoneſum) Cibin. Gud. Rehdig. edd. 2. 9. *Cherſoneſſum;* Vindob. *cherſonenſum;* Prag. *cherſonſum.* Edd. 6. 7. 8. *cherſoneum.*

memorabilem. In ea) MSS. duo Ciaccon. Cibin. Lipſ. Vindobon. Pariſ. 1. Gud. Rehdiger. Prag. puto etiam Venet. et Havn. *memorabile,* ex quibus etiam τὸ *eſt* omittunt aliqui, vel τὸ *In* maiusculae literae initio ſubiiciunt. Habent tamen *eſt* Gud. Prag. et videntur habuiſſe Vaticani. (*memorabile eſt.*) Chiſianus, notante

I. Gronovio, *memorabilis eſt. In ea.* Editiones veteres pleraeque *memorabile eſt. In ea;* Vadianae, Olivarianae, Schottus *memorabilis eſt. In ea;* 13. 39. 40. *memorabilem. In ea;* poſt reliquae *memorabilem. Eſt in ea.* In ed. 23. pallido atramento adſcriptum erat: *memorabilem. In ea.* TZSCHVCKE. Aldus: *ob multa memorabile eſt. In ea flumen Aegos.* Lego: *ob multa memorabilem. Eſt in ea flumen Aegos,* quia ſequitur ſtatim: *Eſt et Abydos. Eſt regio. Sunt Proteſilai oſſa,* conſueto ſchemate. PINTIANVS. Interpunge: *Eſt in ea fl.* SCHOTTVS. Legendum prorſus, ne quid pereat: *ob multa memorabilem. Eſt in ea.* Sic ſcripſiſſe Melam apparet ex ſequentibus. I. GRONOVIVS. Apte ſic utique et concinne propter ſequentia, ad quae etiam referre maluit Schottus ſupra ad verba *magno, Apollonia,* etſi ipſe aliter edidit. Sic ſupra §. 5. *ſimilis fuit. Hic Bizone,* et poſt in hac ſectione *eſt* in edd. quibusdam, veluti 11. 13. 20.

Aegos) Vindobon. cum ed. 11. *egos;* Lipſ. Gud. *egeos;* Prag. *Egios.* TZSCHVCKE. Huius civitatis nomen non ex parte, ſed integrum tranſmiſit ad nos Marcellinus [22, 8.] *Aegos potamos* relinquens, ut apud Graecos invenit, melius fortaſſe quam Pomponius Pliniusque. [4, 18. ſ. 11.] Praeterea legendum puto *fluvii Aegos naufragio claſſis Atticae inſignes.* Omnes enim Graeci auctores, qui huius urbis meminere, numero pluralium vocant. Strabo, [6, p. m. 168. ſ. 287.] Stephanus, Plutarchus, [in Alcib. c. 36. Lyſand. c. 9. et 12.] Xenophon, [hiſt. Gr. 2, 1, 13.] Ariſtoteles etiam libro primo Meteoron [c. l.] et complures alii, quos ne in re aperta tundam, conſulto praetereo, ſemperque praepoſita dictione *Aegos.* Qua propter et hic et in Plinio libentius legerim *Aegos fluvii,* quam retro. Hermolaum autem quis non miretur, qui lib. 4, c. 11. Plinii caſtig. legit in Pomponio *flumen Aegon,* dubitatque, ſitne *Aegon* ſcribendum an potius *Aegos,* quum nullus ſit auctor, qui

vel ſomniaverit quidem hanc urbem appellari *Aegon;* ſed omnes uno conſenſu *Aegos potami* appellent. Strabonis interpres in fine ſexti nolens Plinium ac Pomponium imitari *Caprae fluvium* inepte vertit. PINTIANVS. Recte hoc quidem, ſi Graecos audias. Sic praeter commemoratos Polyb. 1, 6. — Diodor. Sic. 13, 105. in. Pauſanias 3, 8. aliique. Attamen nec Graeci ſic ſemper loquuntur, uti in Scylace p. 28. Hudſ. Αἰγὸς ποταμὸς, niſi ſcribendi vitium quis putet, uti apud Herodot. 9, 118. olim ſic edebatur, quod Gronovius ex MSS. ad communem aliorum formam revocavit. Sed Latini, quando Latina voce hoc nomen reddunt, *Aegos flumen* praeferunt, uti Nepos in Lyſandro c. 1, 4. in Alcib. c. 8. in. in Conone 1, 2. Plinius 2, 59. ſ. 58. 4, 18. ſ. 11. diverſo ordine. Vid. Oudendorp. ad Frontin. 2, 1, 18. et Staveren in indice Nepotis h. v. Quare in noſtro non erat laceſſendum aut emendandum, licet ex Ammiano proferatur *Aegos potamos*, uſu nempe et vocabulo Graeco. Et ſic fere omnes MSS. teſte Tennulio et Oudendorpio apud Frontinum c. l. qui docet, aliorum olim exempla de ſingulari Graeco corrupta et iam emendata eſſe, vel emendanda, ut in Scylace c. l. idem Pintiani emendationem convincit.

inſigne. Eſt) Edd. 13. 20. *eſt, et Abydo* prava diſtinctione, ut ſupra libri multi. Vindob. omittit *eſt.* Prag. *etiam Abido;* Gud. *abido.* Idem et Prag. *Sextos;* Vatic. *et Seſtos.* Edd. 7. 8. *feſtos.* Pariſ. 1. *obiacens et Serſtos Leandri nomine pernobile.* Tum praeter Pariſ. 1. etiam Pariſ. 2. A. Gronovii MSS. quinque, Cibin. Vatic. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. *pernobile;* Prag. Pariſ. 2. ſubiiciunt etiam *eſt. Eſt,* atque prior praeterea *etiam regio.* Vulgata melius habere videtur, quam et exhibent quidam alii MSS. et editiones omnes. A. Gronovius ſubplendum putat *oppidum;* immo decepit libra-

nios vel neutrum praecedens, vel *eſt* ſequens compendio expreſſum.

in qua) Cibin. *in quam*, ut edd. 30. 32. 37. Tum Rehdiger. *in qua vice Perſarum.*

diviſas ſpatio pelagoque) Stultus ſenſus et Mela indignus. Nam quod dividitur pelago, dividi etiam ſpatio neceſſe eſt. Lego itaque: *diviſas Helleſponti pelago terras.* Nam et anguſtum mare fretumque dici etiam ſolet *pelagus*, ut in Hiſpania: [2, 6, 7.] *aperit deinde ſe anguſtiſſimum pelagus.* PINTIANVS. Tacitus in Vita Agricolae [c. 10.] *Britannia* [*inſularum maxima*] *ſpatio ac caelo in orientem Germaniae, in occidentem Hiſpaniae obtenditur.* Vt infra lib. 3. c. 6. *Gades a continenti anguſto ſpatio et veluti flumine abſciſſa.* Quid ſi legas: *plaga pelagoque terras.* Prudentius lib. 2. [v. 612.] contra Symmachum: *diſtantes regione plagae diviſaque ponto Litora conveniunt.* CIACCONIVS. De hac ſermonis redundantia iam ſuperius [ad praefat.] egimus, quae non opus eſt hic repetere. Tantum hoc monebimus, ſic quoque locutum eſſe Tacitum in vita Agricolae, [c. l.] cum de Britannia ait: *Spatio ac caelo in orientem Germaniae in occidentem Hiſpaniae obtenditur.* Male haec Lipſius corrigit. VOSSIVS. Nempe Lipſius diſtinctione mutata Taciti locum inluſtrare ſtudet, ut *ſpatio* referat ad *maxima*, *ac coelo* ad ſequentia; quae quidem ratio melior eſt, quam explicatio Buchneri, qua *ſpatium* eſt ſolum, *coelum* clima. Nuperrime tamen novus editor Engelius emendavit: *ſpatioſo intervallo*, quod non probo. *Helleſponti pelagus* vix usquam reperias. Magis adridet, ſi ex Latina conſuetudine pro ſpatioſo pelago exponas, vel, cum fretum tamen fuerit, forte ſic augere voluit facinoris audaciam, et periculum, ut non ſolum ſpatium interiectum fuiſſe dicat, ſed et pelagus. Ita his ſcriptis locum vidi etiam explicare Kap-

pium, aut certe *ſpatioſo pelago.* Poſſis huc referre ex lib. 3, 5. in. *hiemes* (uti plerique legi volunt) et *rigor* i. e. *hiemes rigidae.* Pintiani tamen emendationem recepit Schottus. Pro *auſus* Prag. *auſibus.*

mirum) Deeſt in Gud. TZSCHVCKE. Eſt ludibrioſae copiae parentheſis, nec poteſt ab dexteritate Pomponii veniſſe. Mihi certe in MS. [Gud.] non occurrit prima vox. Quo indicio prodit haud dubie vera ſcriptura: *auſus pontibus iungere, atque (ingens facinus) ex Aſia in Graeciam pedes et non navigata maria transgreſſus eſt.* I. GRONOVIVS. Brevis, perſpicua et concinna eſt haec parentheſis, et quae totidem verbis apud optimos etiam occurrit ſcriptores. Gronovius tamen vocat *ludibrioſae copiae parentheſin.* Quia vero in vitioſo aliquo libro abeſt vox prima, ideo reſcribit: *atque (ingens facinus) ex Aſia* etc. Nihil nempe amat, niſi quod durum diſtortum et cacozelum ſit. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Falſo vitioſum librum illum vocat. Nihil reſtabat, niſi ut clypeum Antaei quoque diceret ab Mela dictum eſſe *mirum atque ingentem.* I. GRONOVIVS *in nota poſteriore ad h. l.* In Gudiano MS. ſine dubio prima vox excidit, quam agnoſcunt ceteri omnes. Et quis ad menſurae arbitrariae modum auctorum loca redigat, niſi graviora legem ferant. At et alii paſſim ad rem augendam vel efficacius declarandam adiectiva ſimilia adiungunt, nec Plautum quis reprehendit, dum Pſeud. 1, 5, 97. ſcripſit, *mirum et magnum facinus.*

non navigata maria) Forte *non navigato mari.* Cicero de Finibus lib. 2. [c. 34.] *Vt ſi Xerxes cum tantis claſſibus tantisque equeſtribus et pedeſtribus copiis, Helleſponto iuncto, Athone perfoſſo maria ambulaviſſet terramque navigaviſſet.* Et paulo poſt: *maria pedibus peragrantem, claſſibus montes.* CIACCONIVS. Credidi aliquando melius legi poſſe *non navigato mari,*

cuius coniecturae nondum me poenitet, nec, cur poenitere debeat, video; hoc eſt enim pedibus tranſiiſſe. Sic hoc ipſo capite de eodem Xerxis innumerabili exercitu: *et factus freto navigabili pervius*, licet ea, ut ſuppoſititia, furcis Pintianus eiicienda putet. SCHOTTVS. Melius *navigato mari*. IDEM. Neque hic quidquam mutandum. *Non navigata maria transgreſſus eſt*, ſimile eſt, atque illud Lucani [3, 244.] *duri populus non cultor Amani*. Paſſim tales occurrunt locutiones. VOSSIVS. Mira loquutio. Nam quod docte ex Lucano animadvertit Voſſius, id huc applicari non videtur poſſe. Aut, ſi poteſt, aeque ad ſententiam Schotti congruere poteſt, quam ad vulgatam lectionem. Proprie tamen non navigata maria erant ante Argo. Sed demus ſane, auctorem ſic ſcripſiſſe hactenus, et explicare velimus ex ſententia Voſſii; quo iſta copula? Longe melius ea nuspiam foret. Imo debuit omitti, neque ferri ullo modo poteſt. Quare et Schottus neſcio quid haerens in praetermiſſis melius cenſebat *navigato mari*. Quod ut fortaſſe melius, ita qui probabitur a Pomponio veniſſe? Certe enim id melius, quam Voſſianum, quia particula *et* innuit hic aliquid ſequi ex oppoſitione τοῦ *pedes*, quod fit in lectione Schotti, non Voſſii; et omnino ſicut prima vox *pedes*, ſic et ſequentibus aliquot impendendae ſunt ipſi Xerxi. Ita enim ſolet Pomponius lib. 2. c. 7. *Continua litora et non pervium pelagus*. Et lib. 3. c. 6. *nefas et pro ſacrilegio habent*. Id ergo ut ſine noxa habeamus, leges poſt hac *pedes et non navigatu maria transgreſſus eſt*. I. GRONOVIVS. Nihilo felicior eſt in his. Altera, quam dedimus, lectio, quae omnium librorum auctoritate fulcitur, caret inepta iſta macrologia, et ne ipſi quidem displicuiſſet Quintiliano. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* An in meo ſit inepta macrologia, docet locorum, quae citavi, ſimilitudo et exempla collecta in nota ad Prooem. Cod. Mediolan. habet *et nonaginta maria*. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori*. Captavit auctor verbum *transgreſſus*,

quod non modo ad itinera pedeſtria uſurpatum fuit, ſed etiam ad navigationem. Vid. Gellius 10, 26. de h. verbo. Ideo utramque rationem proficiſcendi apponit, alteram affirmativam nempe *pedes;* ſed quae non ſufficit, quum poſſit vel in *curru* vel in *equo*, tamquam oppoſitis modis proficiſcendi, hic intelligi, unde addit *non navigatu*, quae nempe ordinaria et conſueta erat ratio transeundi hinc ex Aſia in Europam. I. GRONOVIVS *MS.* 2. Senſus: maria transgreſſus eſt non navibus, ſed pedibus. Nihil mutandum. KAPPIVS *in indice ad v. navigare.* Senſus loci apertus eſt, nec tamen temere haeſiſſe in verbis videntur viri docti. Si enim *pedes* facta obpoſitione inluſtratur, *non navigata maria* minus apte reſpondent; ſin explicatio ſubeſt, languet particula interiecta. Praetulerim tamen emendationem Ciacconii et Schotti, quae et facilitate et loquendi uſu commendabilis eſt. Vulgatam tamen lectionem conſtanter ſervant libri, quos et relinquere nolui, dummodo in explicatione ne arguteris et ad primam navigationem referas.

Proteſilai) Vindob. *prothoſilai;* Prag. *protheſolay;* Cibin. Rehdiger. edd. 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Protheſilai.* Poſt Vindob. *conſacrata.*

Coelos) Lipſ. *Schaeleos;* Vatic. 1. *Scaelos;* Vaticani alii *Scaleos* et *Sceolos;* Cibin. Vindobon. *Sceolos;* Venet. *Scaeleos;* Gud. *Scaelos;* Prag. *Scaleos;* Rehdig. *Scacalos;* Havn. *Scacleos.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Sceolos.* TZSCHVCKE. Scribendum *Coelos.* Plinius [4, 18. ſ. 11.] *Petenti,* inquit, *Melanem ſinum portus Coelos.* BARBARVS. Tò *s* ex *portus* male adhaeſit, et hinc depravatio ſecuta eſt. Proxime accedit verae lectioni Gud. Cap. 15. hinc incipit Vinetus.

excidio) Schottus ſcripſit *exſcidio,* quae voces ut et cognatae alibi etiam commutantur, ſenſu parum aut

minime diverſo. Vid. Drakenb. ad Liv. 5, 15, 9. Bunemann. ad Lactant. T. 1. p. 114. Rhodius ad Scribon. Larg. p. 164. Burmann. ad Virgil. Aen. 4, 425. praeter alios. Infra tamen 2, 7, 9. idem cum libris poſuit *excidio claſſis Perſicae.* Et ſic ſupra 1, 7, 2. *excidio rerum.*

et Cynoſſema) Tò *et* ignorant Vatic. Cibin. Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3. Rehdiger. Vindob. Gud. Prag. et edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae aliaeque cum Reinoldianis. Primus addidit A. Gronov. in ed. 44. ex Codd. ſuis (neglecto tamen Gudiano certe) et poſt retinuit Kappius cum ed. Norimberg. Equidem tot libris, iisque optimis etiam renuentibus propagare nolui, cum et ſic porro pergat noſter. Proximam vocem varie efferunt libri. Vatic. Lipſ. Pariſ. 1. Gud. Vindob. *cinoſema;* Venet. Rehdiger. *Cynoſema;* Cibin. *cynoſenia;* Prag. *Cinoſcema;* A. Gronov. ex ſuis notat *Cynoſſema.* Edd. 1. 3. 4. 5. 12. 16. 18. 19. 21. 24. 25. et Olivarianae pleraeque *Cynoſema;* 2. 9. 11. *Cynoſenia;* Vadianae poſteriores cum ſuis, etiam Vinetus Graecis literis κυνόσσημα; 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 20. 23. 35. 39. 40. 41. 42. et reliquae cum Reinoldianis *Cynoſſema.* TZSCHUCKE. Scribendum *Cynos ſema,* id eſt Hecubae tumulus, Strabo, [13. p. m. 409. ſ. 595.] Plinius, [4, 18. ſ. 11.] ceteri. BARBARUS. Κυνόσσημα geminato ſibilo Thucydides [8, 104. 105.] et Graeci. Auſonius [in epitaph. heroum 25.] *Quicunque hoc noſtrum* σῆμα κυνὸς *legitis.* Solin. c. 16. [ſ. 10.] *Extra Sigaeum Aſiae, in quo tumulus eſt, Cynoſſema dictus, Hecubae Sepulcrum, et turris Proteſilai delubro data.* SCHOTTUS. Κυνὸς σῆμα diviſe fere in Graecis auctoribus occurrit. Stephanus h. v. Κυνόσσημα. Librariorum errore ſimplex ponitur, ut in Diodoro Sic. 14, 84. ſ. Κυνόσημα, ubi alii recte habent. Sic *Cynocephalas* quidam in Floro 2, 7, 11. *Cynoſema* veteres

libri in Solino c. 16. ſ. 10. notante Delrione, Mart. Capella 6. p. 212. At multos, qui eius meminere, producit Boeſſius in miſcellan. p. 242. ſi quis conferre velit. Solent autem Graeci in huiusmodi locorum denominationibus, quae ex duobus ſubſtantivis componuntur, integra duo nomina retinere, veluti Μόψου ἑστία, Κυνὸς κεφαλαὶ, Ἡλίου τράπεζα, et alia. Vid. Salmaſius ad Solin. c. 43. ſ. 40. p. m. 586. Latini componunt ſaepe coniuncta et paullum immutant, ut *Hippocrene*. Praeſtat tamen hic Graecam rationem propius ſequi, et *Cynos ſema* ſcribere, Latinis quidem literis propter *e* in altera voce. In ſequentibus haec notata varietas: Vindobon. *ecube;* Prag. *Eccube;* Cibin. *ex ſrigora* pro *ex figura;* Gud. Rehdiger. Lipſ. Ciaccon. *in quem;* Lipſ. Vindob. *in qua;* Cibin. *deciderant.* Edd. 6. 7. 8. 10. *excepto.*

Madytos) Vatic. 1. Pariſ. 1. Vindob. *Macidos;* Cibin. Pariſ. 3. Varr. in ed. 27. *Macydos;* Gud. *macedos;* Venet. *eſt deinde Mathios;* Rehdiger. *Mathidos;* Pariſ. 2. *Madytos;* Prag. Lipſ. et Vatic. 3. omittunt plane verba: *Eſt Madytos — Helleſpontum.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Macidos;* 15. 17. 20. 23. cum Cod. Venet. *deinde Mathios;* 38. et Lugd. 1605. *Macida;* Vinetus, Voſſius ceteri *Madytos.* TZSCHVCKE. Ex Demoſthene [pro corona p. 256. Reiſk.] *Madytos* legendum, non *Macydos.* CIACCONIVS. *Matydos* leg. H. Stephano [in praef.] videtur; aliis *Malidos* ex Stephano de Vrbibus. SCHOTTVS. Pro *Macido Madytum* repoſuimus ex omnibus. VOSSIVS. Neſcio, qui ex Stephano *Malidos* legere velint, cum is habeat Μαδυτὸς et Μάδυτα. Poſterius, quod hic poſuerunt duae editiones neutro genere exhibent notit. eccleſ. notante Ortelio h. v. et Holſtenio ad Stephan. p. 195. Hic Codices omnes terminationem in *os* ſuadent, quam frequentant veteres auctores; tum et

Madytos ex his et quibusdam MSS. recte receptum eſt. Alibi iſta vox in *Abydos* tranſiit mutata, veluti in Livio 33, 38. 8. ubi *Madytos* repoſuit primum Glareanus probantibus aliis, in Herodoto 7, 33. Tzetze ad Lycophron. v. 1432. Alias depravationes dabit Liv. 31, 16, 6. Dare etiam hoc nomen vult Gronovius Scylaci p. 67.

Eleus) Cibin. *heleus;* Gud. *helous quem;* Venet. *Eleos;* Rehdiger. omiſſo antea *eſt*, *Eleusque;* Pariſ. 1. 2. 3. *Elaeus;* Vatic. 1. non habuit; alii cum ſuis. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Helleus;* 13. *Elaeus;* 16. (Vadianus) 18. 21. 22. 24. 25. reliquae *Eleus*. Sic melius ſine adſpiratione, quam nec cum Graecis Latini et hic MSS. agnoſcunt. TZSCHUCKE. Dupliciter ſcriptum invenio, ſine diphthongo et cum diphthongo *ae* in ſecunda. Cum diphthongo ſcribunt Ptolemaeus, [3, 12.] Stephanus, Thucydides. [8, 102 ſqq.] Sine diphthongo Strabo in ſelectis, [epit. lib. 7. extr.] Pauſanias, [1, 34. 3, 4. m.] Herodotus, [6, 140. 7, 21. et 33. ante Gronovium] Arrianus, [de exped. Alex. 1, 11, 8. 10. olim] Xenophon, [Hiſt. Gr. 2, 1, 20.] Plutarchus, Philoſtratus, [in Heroic. praef. 3.] Demoſthenes [contra Ariſtocr. p. 672. ed. Reisk.] et alii. PINTIANUS. Ἐλαιοῦντα et Ἐλαιοῦσσαν etiam alii veterum oppidum iſtud adpellarunt. Perperam tamen, cum Ἐλεοῦς verum fuerit nomen. VOSSIUS. Mutavit igitur Voſſius opinionem, qui olim ad Scylacem p. 68. ed. Gronov. vellet Ἐλαιοῦς. Veteres huius oppidi ſcripturam variaſſe, ſatis docent loca a Pintiano indicata, quorum numerus augeri facile poteſt. Sic per diphthongum etiam Scymnus Chius v. 706. Harpocration p. 144. h. v. auctor. Etymol. M. h. v. Procopius de aedific. 4, 10. f. Plinius 4, 18. ſ. 11. Per ε Suidas h. v. Diodor. 13, 39. 49. Galen. de antidot. 1. p. 426. Baſil. In aliis variant codices. Sed et docti viri in diverſas abeunt partes. Alii utramque ratio-

nem adferunt, uti hic Pintianus, Cellarius in Geogr. ant. 2, 15, 34. Holſten. ad Stephan. p. 109. Harduin. ad Plin. c. l. Weſſeling. ad Diodor. 13, 39. Diphthongum alii probant, in quibus Waſſius ad Thucyd. 8, 103. Gronov. ad Herodot. 6, 140. Valckenar. ad 9, 116. et in primis Drakenborch. ad Liv. 31, 16, 5. Ex numis diverſitas illa dirimi non poteſt, cum in iis non occurrat. Nam quod quidam ferunt Ἐλαιουσίων, pertinet potius ad Elaeuſam, parvam Ciliciae inſulam, cuius paſſim etiam auctores faciunt mentionem, quamquam ad noſtrum oppidum retulit Guſſeme in Diccion. Vol. 3. p. 124. et quidam alii. Voſſius etiam hic, recte improbante contra Hermolaum Pintiano. Equidem duplicem ſcripturam invaluiſſe puto, atque ſic a vulgari tantum non omnium editionum discedere dubitavi.

§. 8. *impellit)* Edd. 1. 9. *impellitur*, uti ſit paſſim. Rehdiger. Lipſ. *ſubmotas*, quod repoſui; τὸ *ad* excidit in ed. Reinold. 1775.

quod Sunium) Rehdiger. *ſummum;* Prag. *ſunnium;* Gud. *Sinuſum;* Vindob. *quod vel ſinum.* Tum Cod. Ciaccon. Lipſ. Gud. *vocant*, uti ſit ſaepe. Sic 1, 1, 2. *nominant* et *nominantur*, ubi vide.

praevectisque) Pariſ. 2. *pervectis;* Pariſ. 3. *pervectisque;* Prag. *provectisque;* Vindob. *prevectisque;* A. Gronov. MSS. et quem ſe conſuluiſſe adfirmat Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. C. 3, 26. quibus accedit Cod. Ciaccon. et reliqui ex meis *praevectisque*, nec aliter edd. etiam vetuſtae, praeter 13. in qua *praetervectisque*, usque ad Voſſium, qui primus ex recentioribus dedit *praetervectisque*, cum Reinoldianis ad ed. A. Gronovii 45. in qua primum rediit *praevectisque*, quod reliquae retinuerunt. TZSCHUCKE. Melius *praetervectis*, ut ſupra in Troade: [1, 18, 2.] *quod praetervectos ſinus excipit*

non parvus; et non multo ante: [hoc cap. §. 5.] *et Tiriſtris promontorium, quod praetervectos alter Ponti* etc. PINTIANVS. *Praevectis* etiam legi poſſet, ut ſupra lib. cap. 2. [2, 3, 6.] *Ab eo ad Sunium tendentibus illa praenaviganda;* et cap. 4. *Hunc enim praegreſſos Piceni litora excipiunt.* CIACCONIVS. *Praevectisque* merito tuetur Oudendorpius ad Iul. Caeſ. lib. 3. de B. C. c. 26. §. 1. [et ad Sueton. in Caeſ. c. 37.] A. GRONOVIVS. Sic alibi etiam variatur, de quo vid. Burmann. ad Sueton. Iul. cap. 37. et Gronov. ad Liv. 24, 44. [non 44, 23.] 10. 25, 27. f. et 29, 32, 8. quos laudat Oudendorp. c. l. Ita vero ſaepe *praevehi* occurrit, uti apud Lucan. 7, 342. (etſi ibi Burmann. tuetur *provehi,* cum quo commutari ſolet) 9, 1003. 10, 308. Plin. epiſt. 1, 8. Tacit. Annal. 2, 6. f. Silius Ital. 6, 170. 7, 117. Claudian. de raptu Proſ. 2, 122. Virgil. Aen. 7, 166. ad quae loca etiam de variatione conſuli poſſunt viri docti. Eodem modo dicuntur *praegredi* (Mela 2, 4, 6.) *praelegere* (Germanic. in Arat. v. 357.) *praefluere* (Plin. 4, 4. f. 3. 5, 21. f. 25.) et ſimilia. Cf. Oudendorp. ad Frontin. 2, 2, 10.

Maſtuſiam) Vatic. 1. Voſſ. 1. Mediolan. Chiſ. Cibin. *Maſſuſiano;* Voſſ. 5. A. Gronov. Venet. Pariſ. 2. *in aſſuſia;* Prag. Vatic. 3. *in Aſſuſia;* Rehdiger. *Maſſuſſiam;* Pariſ. 3. Gud. *in Aſſuſiacum;* Vindob. *in aſſuſiacum vel in Aſſuſiano;* Lipſ. *maſthuſiam eſt ſinus intrandus;* alii cum conlatis. Edd. 1. 5. 9. 11. *in Aſſuſiacum;* 2. *in Maſſuſiacum;* 3. 4. *in aſtuſiacum;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Maſtuſiam; tum;* Vinetum ſecutus iterum poſtea expulit A. Gronovius in ed. 45. quem ſecuti ſunt poſteriores. TZSCHVCKE. Scribo, *praevectisque Maſtuſiam, tum ſinus intrandus,* hoc eſt, is qui Melas dicitur; id et ſequentia, et Ptolemaeus [3, 12.] docebunt; ſed et Plinius [4, 18. ſ. 11.] et Strabo. [2. p. m. 63. ſ. 92.] BARBARVS. Τὸ *tum* otioſum plane

eſt in hoc nexu et moleſtum. Ex ultima ſyllaba male percepta originem traxiſſe videtur, quare et codices quidam ignorant.

Cherſoneſi) Cibin. Lipſ. Gud. Rehdig. Prag. *Cherſonenſe;* Vindob. *Cherſoneſe.* Edd. 1. 2. 9. *Cherſonenſe;* 13. 35. *Cherſonenſi;* 14. *Cherſoni.* Sic *Cherſonenſus* multi codices in Frontino 1, 4, 13. Hirtio de B. Aex. c. 10. Cf. mox ad *Alopeconneſum.*

alluens) Voſſ. 3. *ăluens;* 4. *aluens;* mei *abluens,* uti editiones ad ed. A. Gronovii 45. in qua prodiit *alluens,* quod poſt ſervatum eſt. Confuſio nota, de qua ad 1, 4, 4. 2, 1, 6. Dedi et hic *adluens,* unde vitii origo adparet.

iugo facie —) Rehdiger. *phace;* Vindobon. *phacie;* Cibin. *phaciae,* quod et in Vatic. fuiſſe videtur. Edd. 6. 7. 8. 10. *facile,* pro quo in ed. 6. docta manus emendaverat *facie;* 15. 20. 23. *Phaciae;* 17. *Phacie.* Schottus ita hunc locum expreſſit: *longo muro Macrutichus includitur.* TZSCHVCKE. Caſtigandum: *iugo Pallenes includitur.* Nam ſecundum Pomponium et ſinus Melas et tota Thracia Pallene terminantur. Eſt autem *Pallene Cherroneſus* et urbs et mons auctoribus Apollonio in primo [v. 599.] et eius Enarratoribus, praeterque Dionyſio Byzantio, [v. 259. et 327.] qui iugi Pallenes meminit. Alioqui Mela et in his, quae longe porriguntur, absque montium mentione utitur hoc nomine *iugum,* ut in tractatu Cypri. [2, 7, 5.] *Cyprus,* inquit, *ad ortum occaſumque ſe immittens recto iugo inter Ciliciam Syriamque porrigitur.* PINTIANVS. Pomponius lib. 2. c. 6. in Hiſpania: *illud iam in occidentem et Oceanum obliquo iugo excurrens.* Aldus habet, *Phacie vallis;* ſed aliter habet meus Liber, ut ipſe Mela lib. 3. c. 3. *vagum atque diffuſum facie amnium ſpargitur;* et lib. 2.

c. 1. *et* (terra) *quaſi in mucronem longa colligens latera, facie poſiti enſis allecta eſt.* CIACCONIVS. Repone *longo muro Macrutichus* ex Plinio. [4. 18. ſ. 11.] Vulgati *iugo facie vallis includitur;* vitioſe, quod nihil veri inde eruere queas. Quid Pintianus tentarit, *iugo Pallenes includitur,* in promtu eſt legere. SCHOTTVS. Mirifice hic locus vexatus eſt a multis. Nos veterem lectionem reduximus. Sic ſuperiori quoque capite locutus eſt de Achillis inſula: *facie poſiti enſis allecta eſt.* Sed et infra de ſinu Codano: *facie amnium ſpargitur. Iugum* vero vocat littus illud excelſum, quo Melas ſinus utrimque praecingitur. Etiam alibi ſic porrecta littora aliisque oppoſita ſub iugi nomine deſcribit; de Cypro quidem inſula, *quod recto iugo inter Ciliciam Syriasque porrigitur.* Iunonis vero promuntorium inquit, [2, 6, 9.] *obliquo iugo excurrere,* adverſum Ampeluſiae. Atque quidem haec eſt vera huius loci interpretatio. Pintiani vero coniectura: *iugo Pallenes includitur,* ne excuſari quidem poteſt. Nempe et ipſe et multi alii eruditi ita male mentem Dionyſii Halicarnaſſenſis [1, 47. ſ.] perceperunt, ut, quae hic de Pallene Macedonica dixit, illi de hac Thraciae Cherſoneſo ſint interpretati. Licet vero ipſi hoc nomine reprehendendi ſint, non tamen ab omni culpa immunis eſt Halicarnaſſenſis, quod errori huic tam opportunam cauſam praeſtiterit. Quamvis enim e toto loco manifeſte adpareat, illum de Pallene Macedonica agere, ita tamen de ea loquitur, ut nemo non primo adſpectu illum de hoc Thracum Cherſoneſo ſermonem facere exiſtimet. Ait enim de Aenea: Ἐπειδὰν παρεσκευάσθῃ τὸ ναυτικὸν αὐτῷ, διαπλεῖ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπὶ τῆς ἔγγιστα κειμένης Χεῤῥονήσου τὸν πλοῦν ποιούμενος, ἣ πρόκειται μὲν τῆς Εὐρώπης, καλεῖται δὲ Παλλήνη. Navigantibus enim in Helleſponto, ecquid ulla Cherroneſus erat propior, quam haec Thraciae? Quorſum ergo Pallenen proximam facit, quae aliquot dierum navigatione hinc aberat? Fatendum eſt igitur,

vel erraſſe Dionyſium et confudiſſe utramque hanc Cherſoneſum, vel impegiſſe in artem ſuam, et non ſatis diſtincte eſſe locutum. Ratio, quamobrem multi has Cherſoneſos confuderint, ea eſt, quod utraque dicatur Thraciae. Itaque Stephanus et alii Παλλήνην vocat πόλιν Θρᾴκην. Nempe quia Thraces aliquando eam tenuere. Sciendum enim, ut olim Graecia dicebatur, ubicunque eſſent Graeci, ita quoque Thraciae nomine veniſſe omnia ea, quae aliquando Thraces inhabitavere. Hinc fit, ut non tantum pleraque Macedoniae loca, ſed et Theſſaliae et Atticae, quaecunque Eumolpus Thrax tenuit, Thracia ſaepe nominentur. Atque haec quidem hactenus, unde innumera veterum loca, Poetarum praeſertim, illuſtrari poſſunt. Ceterum et hoc quoque monendum, in verbis Dionyſii aliud quoque eſſe mendum, ſcribendumque, τῆς Εὐρωπίης, non Εὐρώπης, quod ineptum hoc loco. Europia eſt regio Macedoniae, ſic dicta ab Europo urbe. Huic regioni obiacet Pallene. VOSSIVS. Aliena utique eſt Pintiani emendatio, non ſolum quia ſit praeter codices et neceſſitatem, ſed et Melam facto ſaltu ad remotiora inde loca abripit. Quem vero ordinem teneat in ipſo recto curſu, infra adparet. Schotti lectio et ipſa nimis a librorum veſtigiis recedit, vinculisque conſtrictum Melam in via retinet. Senſus omnino hic eſt: Sinus ille veluti vallis undique montoſi litoris iugo incingitur, atque ita, quod ſolet, loci formam et ſpeciem breviter et luculenter deſcribit.

ex fluvio, quem) Prag. *flumine, quem;* ed. Lugdun. 1605. *accepit.*

Melas) Prag. *Melasdens duas;* Cibin. *Melis.* Ed. 1. *Melias;* 2. 9. *Mellas.*

Alopeconneſum) Vatic. Gud. Prag. Vindobon. *alopoconeſum;* Lipſ. *alopoconneſum;* Rehdiger. *alopoconenſum;* Cibin. ut Boccat. de maribus ſ. v. Maſſuſianus

ſinus *alopochonenſum.* Edd. 1. 2. 3. 4. 11. *Alopoconenſum;* 5. 9. *Alopoconeſum;* 10. *alapeconeſum;* aliae vel *Alopeconeſum,* uti Vadianae, vel, ut etiam recentiores, *Alopeconneſum.* TZSCHUCKE. Scribe *Alopeconeſum.* [ita ed. 1493. non ut Gronovius per duplex *n*] BARBARUS. Inſula haec eſt Straboni, et *Aloneſus* lib. 9. [p. m. 300. ſ. 436.] Stephano etiam civitas. Non ſequor igitur eos, qui *Callipolim* contra libros repoſuerunt. SCHOTTUS. Falſo huc refert Schottus Aloneſum Strabonis, quam hic diſerte Magneſiae obiectam dicit. Nec, quae fuit in Thraciae vicinia *Aloneſus* huc pertinet, a qua noſtram Plinius 4, 23. ſ. 12. diſtinguit et ſitu et nomine. Qui vero Callipolim Melae obtrudere voluerit, etſi recte reprehenditur, ignoro. Simplici *n* effert Stephanus h. v. et ſub Κάλησος, item Harpocration h. v. Duplici *ſ* Demoſthenes pro corona p. 256. et in Ariſtocrat. p. 675. ed. Reisk. Scymnus Chius v. 705. Suidas h. v. Livius 31, 16, 5. (ubi tamen variatur) Plinius 4, 23. ſ. 12. Ex numis nihil efficitur, cum vocem integram non exhibeant. Quod Berkelius ad Stephan. p. 108. ex numo C. Caeſ. Auguſti adfert Ἀλωπεκονήσιον, qua id fide fecerit, ſtatuere non poſſum. Simplici etiam legiſſe videtur in Demoſthene Harpocration. Auctores noſtri parum ſibi in hac compoſitione videntur conſtare, Stephano excepto, qui praefert ſimplex, et ſic *Proconeſus, Haloneſus, Hipponeſus, Elaphoneſus, Arconeſus.* Plinius in eodem loco, ubi legitur Alopeconneſus, dat etiam Haloneſos et Arconeſus, ſed et Pateronneſos. Sed cum eadem forma ſine haeſitatione ſcribatur Peloponneſus, receptam hodie lectionem adtingere dubitavi, in primis cum Strabo duplex *n* poſt uſum obtinuiſſe ſcribat 13. p. m. 425. ſ. 618. veluti *Hecatonneſus, Myonneſus, Proconneſus, Halonneſus.* Cf. ad 2, 7, 3.

et in altero) Tò *in* omittunt edd. 6. 7. 8. 15. 17. 20. Tum Venet. *et in altera parte litoris ſitam;*

Vindob. *Iſthini litoris litem.* Edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 28. ut Cod. Lipſ. *littoris;* ſed ante Vadianum iam 13. *littore.* Porro pro *Iſthmi* Cibin. *yſthmi;* Lipſ. Rehdiger. *Hyſtmi;* Prag. *Hiſtmi;* Gud. *Iſtmi,* nota depravatione. *Litoris* ſine dubio accommodarunt ad *Iſthmi.*

Cardiam) Cibin. Lipſ. *Cardian,* uti ed. 43. Prag. *cardina;* Pariſ. 1. *cadiam.* Alii *Cardiam.*

eximia eſt Aenos) Voſſ. 1. Cibin. *Eſt et Enos eximia;* Vindob. *exima;* reliqui, in quibus Auguſtinor. *eximia,* uti edd. omnes. TZSCHVCKE. Pro *eximia* legendum forte *extra,* id eſt, extra ſinum, ut h. l. c. 4. et 5. vel *extra eam.* Vide Herodotum lib. 7. [c. 58.] et Ammianum Marcellinum fol. 566. [22, 8.] Euſtathius ad Dionyſ. [v. 538.] Aἶνον in Melaneſi ſinu eſſe ait. CIACCONIVS. Forte: *Extra eſt Aenos.* SCHOTTVS. *Eximia eſt Aenos)* In quibusdam libris deeſt vox prior. Forſan ſcriptum fuit: *Exin eſt Aenos.* VOSSIVS. Certe vacuum eſt illud epitheton in urbe, quam tot magis eximiae comitantur vel antecedunt. Vnde etiam merito id ſibi diſplicere oſtendunt viri docti, ſed Voſſiana coniectura, praeterquam quod ab genio Pomponii aliena eſt, non utentis illo adverbio, niſi in deſcribendis urbibus ordine in recto litore poſitis, non item ſinu diſtinctis, etiam refellitur ab poſtrema litteris, quae in omnibus ſcriptis exſtans credi non poteſt adiecta fuiſſe ab ſciolo et expelli debere. Potius error cenſeri debet in quinque mediis lineolis *imi,* et ex illis accreviſſe aliquas praeter mentem auctoris, quum librarii invenirent *exita.* Inde putantes litteram *m* excidiſſe ita ſuppleverunt. Nam Mela dederat *extra eſt,* nempe ſinum, ut recte coniiciebat quoque Schottus. Ea vocula ſemper utitur poſt finitum ſinum. Lib. 2. c. 4. *Sinus eſt continuo Apulo litore incinctus. Extra Sipuntum.* Et hoc exemplo utitur ipſe

Voſſius, dum lib. 2. c. 4. vidit in MSS. legi *ſuperita* pro *ſuperna*. Immo hac duarum lineolarum occaſione lib. 2. c. 2. in *Tritonice* degeneravit *tum Tomoe*. Et videntur ſane vel ſcribae vel editores valde liberales fuiſſe in donanda Pomponio littera *m*. Nam ſic edi video lib. 2. c. 3. *Peloponneſos — platani ſolio ſimillima*, ubi ipſe in MS. reperi *ſimilia*, quum in Chiſiano clare habeatur *ſimilis*, quae vera lectio, et ſic quoque citatur ab Pintiano in caſtigationibus, ut haud dubitanter id ipſum revocari debuerit. Lib. 2. c. 6. *Virgi in ſinu, quem Virgitanum vocant. Extra Abdera* etc. Lib. 3. c. 1. *In proximo ſinu portus eſt* etc. *extra Iunonis ara templumque*. I. GRONOVIVS. Eximiam vocat, quod ab Aenea condita crederetur, quomodo et Virgilius, [Aen. 3, 18.] quamvis ex Homero contrarium conſtet. Oppidum quidem non admodum magnum, aetate tamen Melae inter everſas bello Macedonico pleraſque fere in hoc litore civitates etiamnum illuſtre, utpote libertate donatum a Romanis, nec Polydori tantum tumulo, ſed et Caepionis ſepulcro, quod in medio huius foro exſtruxerat Vticenſis Cato, et multis quoque aliis Romanorum ornatam operibus, quorum etiamnum ſuperſunt veſtigia. Si cui haec non ſatisfaciant, monui legendum forſan eſſe *Exin*, vel *Exinde eſt Aenos*, etſi contra alte clamat Gronovius. — Non Mela tantum, ſed et quot ſunt vel olim fuere ſcriptores, cum orae maritimae loca recenſent, fideliter ſemper perſequuntur litus, nullo habito discrimine, utrum illud magnis, minutis, aut etiam nullis inflectatur ſinubus; ſive etiam recta ſive curva ſint litora, unum tantum admittunt ordinem, unamque, quamdiu continua ſunt, deſcribunt lineam. Vndenam Gronovius *exin* rectum ſignificare litus? Porro ſi quis Pintiani [Schotti] probet lectionem legentis: *Extra eſt Aenos*, per me licet, ut unusquisque pro captu ſuo ſtatuat. Ego vulgatam omnium librorum auctoritate confirmatam retinendam cenſui. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Redit ad ſuum

exin vel *exinde*, — et tum rogat, undenam hauſerim *exin* rectum ſignificare litus. Nonne hoc dixi? Tamen veneror ſenem et illi ſatisfacio ex cap. 4. huius libri, ubi, poſtquam dixit, a Pado ad Anconam transiri Ravennam, Ariminum, Piſaurum, Faneſtrem coloniam ſine notabili terrae receſſu et in recto litore, pergit: *Exin illa* etc. Vnde ſimul patet, fatue ab Voſſio cogitatum lib. 3. c. 6. *Exin Scandinovia*. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori*. Senſus: Aenos eſt memoria digna, digna, quae nominetur, non per ſe, ſed quia condita eſt ab Aenea. Niſi enim tam illuſtrem auctorem habuiſſet, a Mela non nominata fuiſſet. Sic Valerius Maximus 6, 9, 9. de Ventidio Baſſo hanc vocem adhibet. Sic *Cyllene* vocatur inſignis, quod Mercurium ibi natum arbitrantur 2, 3, 136. Cf. 1, 18, 33. 1, 15, 18. 2, 2, 116. 2, 3, 19. et 144. et 92. 2, 4, 105. 2, 7, 160—162. Male ergo Ciacconius, Schottus, Voſſius et Iac. Gronovius textum mutare et legere malint *exin* vel *extra*. KAPPIVS. Repetiit idem ſummam huius notae ad Valer. Max. c. l. Si retineas vocem *eximia*, quod iubent libri omnes, non nimis acriter inhaerendum eſt uſitatae eius ſignificationi, quae plus valet. Facit tamen Aeneae celebritas, ut ferri omnino poſſit. Alias in progreſſione rectius deſideres *extra*. Pro *Aenos* Cibin. Vindob. Prag. *enos*; Cibin. totum locum ſic exhibet: *Eſt et enos eximia ab aenea*.

circa — Cicones) Vindobon. *circum*; ed. 3. exemplar ex correctione *citra*; Vindob. *aebrum*; Lipſ. Prag. *ebrum*; Cibin. *cychones*; Rehdiger. *cycones*; Prag. *ciccones*. TZSCHVCKE. Lego: *Citra Hebrum Cicones*; ſequitur enim *trans eundem Doriſcos*; confirmatur quoque auctoritate Herodoti. [8, 59.] PINTIANVS. Speciem utique habet haec Pintiani emendatio ab ipſo Mela inducta, facilisque fuit commiſtio, de qua cf. Drakenb. ad Sil. Ital. 16, 661. et Liv. 21, 48, 6. Attamen non opus eſt vulgatam deſerere, quia auctores in utraque ripa

eos oſtendunt, uti Herodotus c. l. Plinius 4, 18. ſ. 11. omninoque iſta iuxta Hebrum regio iis adſignatur. At de Doriſco urbe ſitum aliter definire non poterat.

Doriſcos) Vindob. *doriſchos*; Vatic. 3. Prag. Havn. *Doriſicos*; Cibin. *choriſcos*; Gud. *doriſicos*. Sic porro Lipſ. Rehdiger. *Xerſem*; Vindob. *Xerſeni*. Ed. 1. *Xerſen*; 2. 9. 15. 20. *Xerſem*.

quia — menſum) Vatic. 3. Venet. Havn. Prag. *quia invento ſpatio numerare non poterat, menſum*; Pariſ. 2. *quia numero non poterat, invento ſpatio menſum*; Pariſ. 1. *quia numero non poterat, menſurare ferunt*. Alii receptam lectionem exhibent. TZSCHUCKE. Vide, num ſincerior ſit lectio quorundam codicum ita legentium: *ubi Xerxem copias ſuas, quia numerare non poterat, menſum ferunt*. VOSSIUS. Ita vero perit loci concinnitas ex obpoſitione nominum uni verbo accommodatorum nata. *Menſum* propius adficit vicinum, longius, remotum, uti ſaepe fit in ſimili nexu.

deinde) Gud. Vindob. *dein*, uſitata commutatione. Cf. ad 1, 2, 2.

Serrium) Voſſius ex ſuis omnibus notavit *Seriphion*; Cibin. *Seripion*; Vatic. 1. Gud. Havn. *Seriphion*; Pariſ. 3. *Serriphion*; Rehdig. *Seryphion*; Vindob. *ſeriphon*; Vatic. 3. Lipſ. *Siriſion*; Prag. *Syriſion*; Venet. *Sityphion*; Pariſ. 2. *Siriſium*; Pariſ. 1. *Striſion*. In ed. 23. lectioni Vatic. 1. *Seriphion* pallidiori atramento ſubſcriptum erat *Seriphiorum*, quaſi prius ex contractione ortum. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Seriphion*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 16. 17. 18. 21. 22. 24. 25. Olivarianae cum recentioribus *Serrium*; 15. 20. 23. poſteriores Vadianae, 30. 32. 37. *Serium*; 13. *Serrhium*. TZSCHUCKE. *Seriphium)* Scribi poteſt *Serrium*, [ſic ed. 1493. non

Serium, uti A. Gronovius] ut in Plinio [ad 4, 18. ſ. 11.] monſtravimus, aut *Zerynthium* ex Lycophrone [v. 77.] ac Nicandro, [Ther. v. 462.] qui proximum Zonae antrum Hecatae dicatum ita nominavit. BARBARVS. Ante Hermolaum *Seriphium* [— *on*] legebatur. Solinus c. 10. [ſ. 16.] de Orpheo *quem ſive ſacrorum ſive cantuum ſecreta in Sperchio promontorio agitaſſe tradunt.* Marcianus Capella lib. 6. [p. 212. Grot.] *Nam in Spartio promontorio ille vitam aut ſacris, ut aiunt, impendit, aut fidibus.* CIACCONIVS. Omnes libri legunt *Seriphion*, unde vulgatam lectionem excuderunt. Sed arbitror Melam ſcripſiſſe Zerynthum. Promuntorium hoc dictum ab antro Zerynthio ſito in eodem monte. Mons ille conſitus eſt nemoribus iſtis, quae Orpheus illuc cantu ſuo transtulit. Ὀρφέως δρύες illic memorantur, ſub quibus antrum Zerynthium viſebatur, teſte Nicandri ſcholiaſte. [ad c. l.] Sed et urbem Zerynthum illic memorat Stephanus, et templum Apollinis Livius [38, 41, 4.] et alii. Huic vero monti viciniſſimam fuiſſe Zonam, teſtantur omnes. Non poteſt itaque veritas huius lectionis in dubium vocari. Solinus *Sperchium* vocavit hoc promuntorium, vocabulo corrupto ex *Seriphion* Melae, unde adparet, quam vetuſtum ſit iſtud mendum. Nempe ignotum erat librariis promuntorium Zerynthium, et forſan aliquid legerant vel apud Tacitum, [Annal. 4, 21. extr.] vel alios, de ſaxo Seriphio, ideoque illud tamquam notius ſubſtituerunt. Idem vero eſt et Serrium et Zerynthium promuntorium. VOSSIVS. Retinuit tamen Voſſius in ipſo contextu Serrium, neque ego inde discedendum arbitror. Zerynthium promontorium nusquam reperi. At vetuſti auctores antrum celebrant Hecatae conſecratum. Vid. Lycophr. v. 77. et ex eo Stephan. h. v. ut et Schol. Nicandri c. l. Tzetzes ad Lycophron. v. 449. Venerem etiam ibi cultam narrat, et Livius 38, 41, 4. *Zerynthium templum Apollinis.* Multi tamen Zerynthum ſive urbem, ſive, quod plerique habent,

ntrum etiam in Samothrace ponunt, ubi quidem Hecates et Corybantum ſacra frequentabantur. Sed cf. qui plura dabunt Berkelius ad Stephanum p. 375. itemque Holſten. p. 127. Cellarius in Geogr. ant. 2, 15, 22. et 92. Potter. ad Lycophron. v. 77. Bochartus in Chanaan 1, 12. qui ambo pugnant pro Samothracia. Adtigit etiam eum veterum diſſenſum Schol. Nicandri ad c. l. Ex iis, qui Thraciae ipſi tribuunt, Livius c. l. in Aeniorum finibus ponit. At ſi vel ſitus conveniat, non tamen negligendae ſunt codicum voces, quae quidem depravatae *Serphion* et ſimilia acclamant; ſed ita tectum lateat Serrium potius quam Zazynthum. Quam coniecturam adiuvant libri Liviani quidam 31, 16, 6. qui *Serpheum* et ſimilia edunt. Serrium prope Zonen ponit Herodotus 7, 59. et Plinius 4, 18. ſ. 11. Cf. etiam Demoſth. in Philipp. 3. p. 114. ed. Reisk. prope Doriſcon Livius c. l. et Demoſth. in Philipp. 4. p. 133. Accedit momentum non leve, quod Herodotus c. l. ἄκρην ὀνομαστὴν vocat prope Doriſcon et Zonen, Appianus de B. Civ. 4, 101. f. prope Doriſcon ὄρος et poſt c. 102. προύχειν εἰς τὸ πέλαγος. Ceterum Graecis uſitate Σέῤῥειον, unde in Latinis efferri poteſt aut *Serrheum*, quod praetulit in Livio c. l. Drakenborchius codicum indicia ſecutus, aut *Serrhium*, quod propter noſtrorum librorum monita, adſpiratione tamen non aeque neglecta, dedi. Probavit hanc lectionem etiam Salmaſius ad Solinum ad c. 10. ſ. 16. p. m. 113. quam corruptione ortam putat ex *Serphium* pro *Serrhium* confuſione τῶν r et p nota. Sic in Iulii Capitolini Maximo et Balbino c. 1. Palat. *Arpianus* pro *Arrianus*. Sed vid. Salmaſ. ad cap. proximum p. m. 122. Drakenb. ad Liv. 23, 1, 6. et quos memorat. Poſui ad Codices certe propius *Serrhium*.

et quos) Sic omnes codices, quos conſuluerunt Stephanus, (in praefat.) Salmaſius (ad Solin. c. 10. ſ. 16. p. m. 113.) et ego adhibui. Tantum Lipſ. *et quod*; Prag.

ecco cantem. Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *ex quo*; Vinetus, Schottus ceteri *et quo.* Poſſit quidem *ex quo* defendi, certe intelligi ex Palaephato cap. 34. Ita enim ille, Ὀρφεὺς, inquit, κιθαρίζων ἄγει τὴν ὕλην ἐκ τοῦ ὄρους. Sed cum undique ex locis vicinis adtracta nemora ſecuta fuerint MSSti *et quo* tueantur, orationis etiam forma et nectendi ratio adiuvet, recte haec lectio revocata et ſervata eſt quam et defendit Salmaſius c. l. Senſerunt ipſi editores quidam, in iis Olivarius cum ſuis, praeeunte ed. 24 hiulcam eſſe narrationem, quare *et Zone* poſuerunt (quod et ex MSS. quibusdam in nota proxima Voſſius refert) alii facile ſentire poterant aut debebant. Sic vero 2, 7, 5. *Paphos, et quo primum ex mari Venerem egreſſam accolae adſirmant, Palaepaphos.*

ſecuta narrantur) Vindob. *etiam nemora narrantur*; Lipſ. Prag. *etiam* omiſit; Gud. *eſt memora*; alii in iis Vatic. 1. Cibin. *ſecuta narrantur etiam nemora* Editiones varie legunt; 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11 12. 13. 16. 18. 21. 28. *ſecuta et narrantur*; 2. 14 15. 17. 19. 20. 22. 23. 24. 25. 30. 32. 37. Vadianae poſteriores, Olivarianae, Schottus, Voſſius, 40. *ſecuta narrantur*; Vinetus, 41. 42. reliquae *ſecuta etiam narrantur.* TZSCHUCKE. In MS. uno [Gud.] vidi *narrantur eſt nemora.* Sed in Chiſiano et Mediolanenſi erat *narrantur etiam nemora*, quam veram plenamque Pomponii manum producit ex V. C. Schottus quoque, et fuiſſe cenſeo; et habet particula iſta non modo ſuam vim ſed genius Pomponii ſemper eam adhibuit, ubi aliquid notabile et mirabile propinquum relaturus eſt. Lib. 2 c. 4. *Padus tam cito proſilit, ut ſuum etiam in mari alveum ſervet.* Lib. 3. c. 4. *adeo atrox, ut feminae etiam cum viris bella ineant.* Lib. 2. c. 7. *Arados parva frequens tamen, quia etiam ſuper aliena tecta ſedes*

ponere licet. I. GRONOVIVS. Vinetus edidit *etiam nemora*, et ſic habent libri nonnulli, ſed recentiores, in quorum nonnullis etiam ſic ſcribitur hic locus: *Ex quo canentem Orphea ſecuta narrantur nemora et Zone.* In uno et altero *et* ponitur ante *narratur*, quomodo et in editione principe. Inde facile coniicias additum eſſe coniunctivum *et* vel *etiam* ab illis, qui *ex quo* in ſuis reperiſſent exemplaribus. Sed vero iſtam particulam non agnoſcunt vetuſtiora exemplaria et ſane tuto poteſt abeſſe. Quod autem Gronovius auctoritate genii Pomponiani valde nempe ſibi familiaris, affirmat voculam *etiam* habere vim et poteſtatem aliquam peculiarem, id ex iis, quae producit, non liquet locis, ex quibus nihil aliud colligas, niſi iſtud, particulam hanc, eo, quo paſſim et ubique occurrit, acceptam ſenſu, eſſe Latinam. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Non deſinit me convellere iſta aerugo Voſſii, etiamſi eum non tangam. Excitus enim hac nota iterum perreptavit codices MSS. et quia τὸ *et* in varios locos translatum ex illis oſtendit, inde facile, ait, coniicias, additum ab aliis coniunctivum. Quum diverſum hoc ab illis, quae evomebat ad capit. 5. lib. 1. verba *ſine tectis paſſim ac ſedibus*; perinde ibi illud *ac* iactatur, nec tamen vel cogitat tale quid. — Sic lib. 2. c. 2. eadem vocula in editionibus ſolebat omitti. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Quod ſuperiora docent in recenſu librorum, non ſunt recentiores libri, qui *etiam* habent, nec recentiores, qui omittunt. Sine dubio fuit in Voſſ. 1. optimo, qui cum Cibin. concinere ſolet, nec ab hac parte relictas Perizonii vices recte ſuſtinuit A. Gronovius, qui docere vera poſſet. Mihi quidem placent rationes a I. Gronovio propoſitae faciuntque, ut retineam. Poſt editiones vetuſtae multae *Zonae*, quaedam etiam *et Zone*, de quo antea dictum eſt. Ceterum mutato ordine hic volebat Pintianus: *Tum Zone. Scoenas fluvius.*

Schoenos) Voſſ. 3. Mediolan. Vatic. 1. Venet. Rehdiger. Vindobon. *Sthenos*; Voſſiani duo, Lipſ. Gud. *ſtenos*; Voſſius etiam adfert *Stonus*; Leidenſ. *Sithenos*; Prag. *Scenus*; Cibin. *Schenos*; Voſſ. 1. 5. *Schoenos*; Pariſienſis conlator ſilet, mirum, ſi cum Voſſio codices *Neſtos* habuerint. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. 13. *Scenos*; 5. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivariana, (27. et Saling. 1538. *Sicenas*) Vinetus, Schottus *Scoenos*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Scenes*; Voſſius, 40. 41. 42. *Neſtos*; Reinoldianae cum ceteris *Schoenos*. TZSCHVCKE. Codices manu exarati habent *Stenos*; alii vero *Stonos*. Videtur ita olim ſcriptum fuiſſe: *Tum Viſtonos fluvius* pro *Biſtonos*. Nempe in Biſtonibus populis erant Βίστονος flumen et Βιστονὶς lacus, per quem transit fluvius ille. Valde tamen mihi ſit veriſimile, pro *Stenos* reponendum eſſe *Neſtos*. Ita enim videtur dictus fuiſſe fluviolus, qui e Biſtonide palude mare influebat prope Maroneam, alius nempe ab eo flumine, quod ſtatim ſequitur. Sane auctor ille anonymus, [Scymnus Chius v. 672.] qui περιήγησιν ſuam Nicomedi inſcripſit, videtur quoque hic alium Neſtum collocaſſe, quem propinquum facit Biſtonidi paludi, cum tamen alii Neſtum multo faciant occidentaliorem. Alterum vero Neſtum, qui mox ſequitur, nonnulli *Neſum* vel *Neſſum* appellarunt, credo, ut ab hoc diſtinguerent. VOSSIVS. Meram hic videas Voſſii licentiam, fluviis nunc hoc, nunc illud vocabulum dantis, nullo auctoritatis robore. In MS. [Gud.] quidem ipſe legi *Stenos*; Mediol. *Sthenos*. Quidquid ſit, apparet manifeſte, eundem nunc fluvium intelligi, quem *Cudetum* vocat Scylax. [p. 27. Hudſ.] In themate enim Thraciae procedens ab Neſto amne ſic pergit: Ἄβδηρα πόλις, Κούδητος ποταμός. Αἱ δὲ πόλις Δίκαια καὶ Μαρωνεία κατὰ ταῦτα. At qui credibile eſt, Scylacem in Periplo habiturum rationem fluvii non exonerantis ſe in mare et ſecantis oram, ſed conſumentis in palude Biſtonide? I. GRONOVIVS. Recte

ſine, et hoc ipſum eſt, quod volumus. Sed vero fluminis huius nemo alius meminit; itaque audacter affirmo, pro Κούδητος legendum eſſe Κούσητος· *Coſetus* enim vel *Coſatus* idem eſt, qui *Neſſos* vel *Neſtos*. Hoc ſic conficio: Pythagoram, cum transiret Neſſon vel Neſton flumen ab eo ſalutatum *Pythagora ſalve* teſtantur Diogenes Laertius, [8, 11.] Iamblichus, [c. 28. n. 134.] alii. Iſtud vero flumen idem eſſe, ac ſit illud, de quo loquimur, docet ſatis Ariſtoteles apud Apollonium Dyſcolon, [c. 6.] cum vicinum Thraciae fuiſſe ſcribit. Iam vero Neſton vel Neſſon, promiſcue enim ſcribitur, dictum quoque Coſatum, teſtis mihi Aelianus Var. lib. 4. c. 17. eandem narrans hiſtoriam: Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ Κοσάτου ποταμοῦ διαβαίνων προςεῤῥήθη, τοῦ ποταμοῦ εἰπόντος αὐτῷ, χαῖρε Πυθαγόρα. Sic quoque legendum lib. 2. c. 26. apud eundem annuente fere libro noſtro ſcripto, in quo legitur ὑπὸ τὸν Κόσαον ποταμόν. Porphyrius in vita Pythagorae [n. 27. p. 33. ed. Lugd. 1707.] haec ipſa referens habet Καύκασον, ſed vitioſe, ni fallor, pro Κούσατον. Herodoto [7, 109.] eſt Κόμψατος, nempe inſerto, ut ſaepe M, ſi ſequatur Σ, tum ſibilans iſta litera mutatur in ψ, non apud Graecos tantum et Romanos, ſed et omnes fere gentes. Alter Aelianus, qui de animalibus ſcripſit, integro fere ſeculo iunior illo priore, Coſſiniten vocat [15, 25. in.] hoc flumen, cognomine nempe adſito oppido Coſinto. Vnde apparet, verum eſſe id, quod olim puer quatuordecim aut quindecim annorum ſcripſi, et errare iuvenem grandaevum, cum id ipſum negat. Argumentum, quod affert, Scylacem in ora maritima deſcribenda non potuiſſe mentionem facere fluminis, non in mare, ut loquitur, ſed in paludem ſe exonerante Biſtonidem; clare ſatis oſtendit, ipſum neſcire, quid rei ſit palus Biſtonis. Vulgaribus nempe Ptolemaei, quas concinnavit Mercator, deceptus tabulis, putavit Biſtonidem paludem eſſe ſtagnum mediterraneum undique clauſum et quod nullum in mare habeat exitum. Atqui

ex ipſo Ptolemaeo manifeſte colligi poteſt, eſſe ſtagnum maris. Vbi enim de Neſſo et Hebro agit, [3. 11.] haec habet: ὧν μεταξύ πως πρὸς τῇ θαλάσσῃ λίμνη ἐστὶν, ἥτις καλεῖται Βιστονὶς λίμνη. Rectius itaque in ſuis Ptolemaicis tabulis ſtagni huius formam expreſſit Regiomontanus. Simile eſt hoc ſtagnum Venetorum et praecipue Volcarum ſtagnis; nam et ſalſum eſt, et ab iisdem fere marinis frequentatur piſcibus, et poſtremo huic non forma tantum, ſed et magnitudine pene aequale eſt; ſiquidem ab Hebro flumine usque ad Abderam fere protenditur. Itaque Ariſtoteles 8. [c. 13.] de animalibus λιμνοθάλατταν ſive ſtagnum marinum appellat. In portolanis Graecorum vocatur Ἀσπερόζας ἢ Μαρονείας κόρφος, id eſt Abderae ſeu Maroneae ſinus. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quaſi non in iſtis ambiguis alii Neſſo attribuere potuerint, quod alii fluvio diverſo. *Coſſinites* Aeliani, quem eundem putat, conſumit ſe in palude Biſtonide, ut clare de eo teſtatur affirmatque Aelianus. Immo Aeliani Coſſinites plane idem eſt, quem Herodotus vocat Compſatum lib. 7. c. 109. Hic autem ut et Travus plane illic emoriebatur, ut apparet ex oppoſitione in ſequentibus apud Herodotum, ubi ait prope Abdera quidem nullam paludem nobilem praeteriiſſe, ποταμὸν δὲ Νέστον ῥέοντα ἐς θάλασσαν, quod nimirum illi duo priores non faciebant. At ſi dixero fluvium exonerari in ſtagnum, plane dico illius fluvii aquam in mare paulatim cum ſtagno venire. Mela noſter quum ſcribit lib. 2. c. 5. Atacem accipi a lacu Rubreſo, non ideo negat, tandem in mare efferri; non dicit tamen exonerari in mare. — Iam vero Biſtonis palus ex deſcriptione Ptolemaei, quem citat, utique eſt mediterranea. Sit vero Βιστονὶς palus λιμνοθάλαττα. Quae, oro, ſunt verba Strabonis lib. 1. p. 49. [ſ. p. m. 33.] Nempe μάλιστά φησι τὴν ζήτησιν παρασχεῖν, πῶς ἐν δισχιλίοις καὶ τρισχιλίοις ἀπὸ θαλάττης σταδίοις κατὰ τὴν μεσόγαιαν ὁρᾶται πολλαχοῦ κόχλων καὶ ὀστρέων καὶ χηραμίδων πλῆθος καὶ λιμνο-

θάλατται. — Ab Coſinto dictum Coſſiniten, furatus eſt Voſſius ex Holſtenii notis ad Ortelium p. 60. Sed quis Voſſio dixit Coſintum eſſe oppidum? I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Nolo prolixae illi et moleſtae paſſim diſputationi immorari. Cf. Perizon. ad Aelian. V. H. 2, 26. et Menagius ad Diogen. Laert. 8, 11. Biſtonidi hic inhaeret Salmaſ. ad Solinum c. 10. ſ. 16. p. 114. et quia in Solino legatur *deinde ſtagnum Biſtonium, nec longe regio Maronea,* quae verba ex noſtro exſcripta ſint, ita et hic legendum cenſet *ſtagnum Biſtonum* aut *Biſtonis;* vocem *fluvius* a ſciolis additam eſſe. At nimis violenta eſt haec emendatio, etſi *Biſtonis* librorum lectioni propius accedit. Flumen tamen huius nominis ignoratur, cui etiam vox *ripae* reſpondeat. Sed et *Schoenus* in hoc tractu ignoratur, et qui occurrit Schoenus, in Thebaica illa fuit regione. Vid. Strabo 9. p. m. 281. ſ. 408. Idem valet de Voſſii *Neſto,* quem nec libri innuunt, nec auctores hic commemorant. Tum vero etiam infra noſter ex perpetua ipſius conſuetudine ſcripſiſſet: *Vltra Neſtos alter fluit.* Vid. de hoc I. Gronov. ad 2, 2, 9. Vnus in vicinia apud Scylacem c. l. ponitur *Cudetus* fluvius, quem tamen nemo ex MSS. hic extuderit. In his igitur tenebris praeſtat adhaerere verbo *Schoenos,* quod codices optimi adferunt, quam incertis pedibus vagari. Hinc vero adparet, quam recte Cellarius in Geogr. ant. 2, 15, 16. Melam erroris inſimulaverit, quod Maroneam prope Neſton poſuerit, cum ea reprehenſio ad Voſſium, non ad Melam pertineat.

§. 9. *Diomeden)* Lipſ. Vindob. Gud. et edd. quaedam *Diomedem;* Rehdiger. Prag. *dyomedem,* uti poſt per *y.* Placuit dudum cum aliis terminatione Graeca reddere *Diomeden.* Poſt Vindobon. *madendos;* Prag. *mandendis.* Idem pro *advenas* dedit *alienas.* Tum ex more Cibin. Rehdigèr. Prag. Vindob. *hisdem.* Ante *urbs* deeſt in ed. 38. et Lugd. 1605. *et.* TZSCHVCKE.

Vanus haberi non recuſo, niſi verum dixero, erraſſe alterutrum; Melam an Solinum? Melam dii prohibeant. In Solino menda poſt omnium emendationes reſident, ut ipſi cum duobus MSS. Toletanis comparando didicimus, multaque notavimus, quae Deo faciente aliquando in vulgus apparebunt. Sic enim ille cap. 16. [ſ. 10.] hinc exſcripſit: *Deinde ſtagnum eſt Biſtonium*, nec longe *regio Maronea, in qua Tinda oppidum fuit, equorum Diomedis ſtabulum; ſed ceſſit aevo ſolumque turris veſtigium adhuc durat.* Cetera ut Mela noſter. Suſpicor autem in Mela legiſſe: *Ripis eius adiacens Maronea regio, ubi Tinda Diomedem tulit.* Eruditus lector arbitrabitur. SCHOTTVS. Vid. proxime poſt.

Turris —) Expendendum, an ſit aptior lectio: *Tinda, quam Diomedis vocant* ex Plinio [4, 18. ſ. 11.] et Stephano. [h. v.] PINTIANVS. Vtraque emendatio vim infert propoſitae lectioni, et ſine iuſta cauſa admovetur. Tum, quae in univerſum hic recte traduntur, temere invertit. *Tinda* enim urbs longe ab hoc tractu diſtat, quippe Chalcidicae urbs, uti docent Stephanus h. v. et Ptolemaeus 3, 13. Quod ille in Thracia Chalcidica ponit, hic in Macedonia, ex Philippi Macedonis tempore iudicari debet, qui eam regionem invaſit eiusque ditionem mutavit. Vid. Cellarius in Geogr. ant. 2, 13, 69. Quod de Tinda Plinium teſtem producunt, etſi olim illud nomen uſum obtinebat, tamen erroris illud non ſolum proxime commemorata loca convincunt, ſed et libri meliores, ut recte ab Harduino, qui ibi conſuli poteſt, *Tirida* repoſitum fuerit. Fruſtra igitur Salmaſius ad Solin. c. 16. ſ. 10. *Tinda* ſuum in Plinio et in aliis ſubſtituere et firmare tentat, Melam tamen hic intactum relinquit. An alibi Tirida reperiatur, dicere non habeo. Solinus quidem c. l. et Martian. Capella lib. 6. p. 212. ex Plinio repetierunt. *Tyrida* etiam in quibusdam libris obferunt. At hoc liquet, ad Tindam

Chalcidices referri non poſſe. Ditio enim illa et commoratio Diomedis iuxta Abderam fuit et Maroneam, ubi Biſtones, Thraciae populus, olim habitarunt, ſi Plinium audias. Biſtonum autem rex paſſim diſertis verbis vocatur Diomedes, veluti ab Apollodoro 2, 5, 8. De Biſtonibus autem cf. Scholiaſtes ad Apollon. Rhod. 2, 607. Transeat igitur *Tinda;* nec *Tirida* adeo ſuccedat, urbs deleta; Plinius enim *ſuit* de illa; cum ſatis omnino, in qua Thraciae parte ille egerit, indicet, nomen adponere noluerit.

et urbs) Tò *et* omittunt male edd. 38. et Lugd. 1605. Poſt *Abdera* deeſt in Pariſ. 1. at Pariſ. 2. 3. Cibin. Rehdiger. Vindob. ſcribunt *abdere,* uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Lipſ. *abedere;* Gud. *obdere;* Prag. *abdore;* Vaticani Havn. Venet. cum edd. ſuis videntur *Abdere* etiam habuiſſe. Vadianus repoſuit *Abdera* ceteris ſequentibus, ſic Graecam formam recte reddens, qua τὰ Ἄβδηρα eſt. Deflectunt enim inde Latini et femininum faciunt. Sic Plinius 25, 35. ſ. 8. §. 42. dixit *Abderam,* ut Solinus c. 16. ſ. 10. Ἄβδηραν codex in Herodoto 7, 109. ubi ferri nequit. Cf. ad Diodori fragm. c. 27. Schurtzfleiſch et Weſſeling. At ita poſteriores plura formant. Quidam etiam olim inflexerunt Ἄβδηρον, veluti Ephorus apud Stephanum h. v. Apollodor. 2, 5, 8. Nemo tamen Ἀβδήρη, unde librorum *Abdere* probari poſſit. Quare cum Vadiano aliisque eos neglexi.

ſed ea) Forte *illa* vel *at illa.* CIACCONIVS. Non video, quid maioris boni haec emendatio adferat. Pro *id memorandum* Vindob. *ad memorandum.*

quam quod — eſt) Verba haec melius abeſſent. Sed iam aliquoties monuimus, Melam in tanta brevitate quandoque eſſe nimium et idem ſaepe bis dicere. VOSSIVS. Prag. *conditum eſt.*

Neſtos) Vindobon. *neſchos;* Cibin. (ut ſupra) Gud. *veſios.* Ed. 1. *Neſcos,* uti correxerat pro *Neſios* antiqua manus in exemplari meo ed. 6. Edd. 9. 13. *neſchos;* 6. 7. 8. 10. cum multis codicibus et aliis edd. *Neſios.* Vid. ſupra §. 2. Pro *fluit* Rehdiger. *fuit,* uti paſſim alibi, veluti 2, 5, 6. Tum ed. 29. *inter eam.*

et Strymona) Vindob. omittit *et;* Cibin. Prag. Vindob. *ſtrimona,* ut ed. 11. Pariſ. 2. *Stymonia.* Pro *inter eum* Ciacconius, qui hic legerat *eam* vult *ea;* ſine cauſa.

Philippi) Vatic. 1. Pariſ. 1. (hic etiam antea *ſunt urbes*) 2. Lipſ. Gud. Prag. Vindob. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Philippia;* Rehdiger. *phylippia;* Cibin. (praepoſito verbo *apollonia*) *philippa.* TZSCHVCKE. Scribendum *Philippi,* [pro *Philippia*] ut faciat *Philipporum,* ex Plinio, [4, 18. ſ. 11.] Ptolemaeo, [3, 13.] caeteris. BARBARVS. Scriptura haec extra controverſiam poſita. Τὸ *a* in libris ex proxima voce adhaeſit.

Apollonia) Gud. Prag. *appolonia;* Rehdiger. *appollonia;* Lipſ. *appollinea.* Ed. 9. *apolonia.* Vera ſcriptura aliorum librorum nota. Pro *Amphipolis* Vindobon. *amphiphholis;* Cibin. *amphypolis;* Rehdiger. *amphilopis.*

Strymona) Vindob. *ſtrimona;* Cibin. *ſtrimonia;* Pariſ. 2. *Stymonia.* Pro *Athon* Vindob. *anthon;* Gud. *atton;* Prag. *aton.*

turris Calarnaea) Vatic. Pariſ. 1. 3. Cibin. Gud. Rehdiger. Vindob. Lipſ. *calamea,* ut in exemplari ed. 6. adſcripſerat antiqua manus; Prag. *ea lamia;* Ciaccon. *Calarnia.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Calamea;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Calarnea* vel *Calarnaea,*

quod poſterius hodie remanet. Tantum Schottus Pintiani monita ſecutus totum locum ſic refictum dedit: *Athon, Stagiros clara alumno, et portus Capru, urbs A.* TZSCHUCKE. *Turris Calarnea*) Fortaſſe *Calarnaea.* Fuit enim, (ut ait Stephanus) oppidum Macedoniae *Calarna.* BARBARUS. Sic Hermolaus caſtigavit, cum prius *Calamea* legeretur. Mihi Hermolai commentum non placet; neque puto hic reddi a Mela *Calarnam* oppidum ignobile, et cuius praeter Stephanum a nullo ſiat mentio, ſed urbem clariſſimam *Stagira*, ſive, ut Herodotus [7, 115.] vocat, *Stagiron*, illuſtrem alumno Ariſtotele et a nullo praetermiſſam. Sed neſcio quo adverſo, ut urbis ipſius et Ariſtotelis fato, apud pleroſque ſcriptores depravatiſſime ſcriptam. Nam apud Ptolemaeum [3, 13.] *Stantira* pro *Statira* poſitum eſt, et apud Plinium [4, 17. ſ. 10.] atrox adhuc etiam poſt tot cenſores menda memoriae urbis inclytae officit. Sed libuit eius verba in gratiam Plinii ſtudioſorum ſubiicere ex lib. 4. c. 10. *Acanthus*, inquit, *Iſtria*, [h. *Statigra*] *Graſtonia.* [h. *Sithone.*] In codice vetuſto bibliothecae Salmanticenſis Academiae ſupra citato ſic legitur: *Acanthus, Sinis, Tagira, Sitone.* Scribendum: *Achanthus, Singus, Stagira, Sithonia*, etſi Hermolaus in Plinianis caſtigationibus *Graſtoniam* defendat, non recte. *Achanthi* et *Singi* urbis, unde dictus ſinus *Singiticus* et *Sithoniae* magna apud omnes mentio. Pari malo apud Melam *turris* vitioſiſſime ſcriptum eſt pro *Stagiros.* Pro *Calamea* autem, ut antea legebatur, ſubſtitui poſſet *colonia;* multae enim erant in Macedonia coloniae; *Dion* apud Ptolemaeum. [3, 13.] At *Pella, Oreſtiae, Caſſandria, Philippi* apud Plinium in quarto. [c. 17. ſ. 10. c. 18. ſ. 11.] Loqui autem hic Melam de *Stagiro*, ſive *Stagiris*, niſi probavero, non recuſo, quin in piſtrinum dedar. Sed prius quam id probem, viſa eſt mihi res digna aeſtimatione, an hic pro *Calamea* ſubſtitui poſſit *clara alumno*, ut Ariſtotelis nomen praetermiſſum ſit librarii culpa; ſicuti permulta alia in hoc

opere ſive denſo quodam et frequenti erroribus ſenticeto, quod tam ex his, quae praeteriere, manifeſtum eſt, quam ex futuris liquebit. Movet me, quod Mela civitates, quae claros viros aut tulerunt, aut etiam ſuſtulerunt, honorificis verbis memorare ſolet. Hoc fecit in urbe Aeolidis *Pitane*, unde fuit Arceſilas; hoc in *Abderis* Thraciae, unde Democritus; hoc in *Mileto* Ioniae, unde Thales aſtrologus, Timotheus muſicus et Anaximander phyſicus; hoc in *Calaurea* inſula, ubi periit Demoſthenes; hoc in *Rudiis* urbe Italica, natali Ennii poetae nobilitata. Credibile igitur mihi ſit, hoc idem feciſſe Melam in urbe *Stagiro* patria Ariſtotelis, tanto illis et ceteris philoſophis praeſtantis. Sequuntur ſtatim verba, quae probant, legendum hic *Stagiros*, non *turris*. Ea ſunt: *portus Caprullon*. PINTIANVS. *Turris Calamaea* omnes libri veteres. Sed recte Hermolaus *Calarnaea*. Stephanus: Κάλαρνα πόλις Μακεδονίας, ὡς Λούκιος ὁ Ταῤῥαῖος. Τὸ ἐθνικὸν Καλαρναῖος. Lectio Pintiani nullam veri ſpeciem habet. Vetuſtiores Graeci, quos plerumque ſequitur Mela, et ipſi quoque omittunt Stagiram tamquam ignobilem locum. VOSSIVS. Vt abunde docuit Pintianus, etſi a more Melae minime abhorret ipſa illa lectio, obtrudi tamen invitis libris nullo modo poteſt, aut in rebus arbitrario ſaepe delectu adpoſitis ad certa praecepta reſtringi, quae miram et in aliis converſionem moveant. Ita vero ſaepe praeteritis locis inluſtrioribus, prout aetas ferebat, obſcura adtingit. Denique ſeriem narrationis turbet, ſi quis hic urbem interponat, cum hinc ad urbes progrediatur.

κάπρου λιμήν) Pariſ. 3. *et portus caprullum;* Vindob. *et portus crapulon;* Venet. Cibin. Gud. Rehdiger. Vatic. 1. Pariſ. 2. *et portus caprulimen;* Prag. *et portus Capruli Imen;* Mediolan. *caprolimen;* I. Gronovii codex *caprolim̄;* Ciaccon. unus *Caprullimen*, alter *Carpullimen;* Voſſius ex ſuis melioribus notat *Capro-*

limen; Lipſ. cuprulimū. (ſic) Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. reliquae cum Vadiano, Olivario omnes *Caprullon;* Vinetus *portus* Κάπρου λιμὴν; Schottus *portus Capru;* Voſſius Κάπρου λιμὴν, quod ſervatum eſt. TZSCHVCKE. *Portus Caprullon*) Lego *portus Capros cum inſula* ex Strabone in ſelectis [lib. 7. p. 108. Hudſ.] tradente *Capron* portum eſſe Stagiri urbis cum inſula parva cognomine. Quis igitur in animum inducat, meminiſſe Pomponium portus Stagiri praeterita ipſa urbe, cuius eſt portus, tantae praeſertim, propter alumnum, claritatis. Praeterea ſitam eſſe *Stagiran* inter *Strymonem* fluvium et *Athon* montem, ubi Mela eam ſtatuit; auctores ſunt Strabo in ſelectis [lib. 7. p. 108. Hudſ.] et Ptolemaeus, [3, 13.] quod adhuc magis adſtruit caſtigationem noſtram. PINTIANVS. Sed in toto opere inſulae non meminit Mela, praeterquam in cap. ult. h. l. ubi de omnibus ſingillatim agit. Quare haec lectio tolerari nequit. CIACCONIVS. H. Stephanus [in praef.] κάπρου λιμὴν, non male. Vulgati *Caprullon,* pro quo *Capros cum inſula* Pintianus reponebat, qui et Ariſtoteli patriam, quae hic in lituris denſisque tenebris iacebat, reddidit, illuſtravitque felici conatu, ſi quam ad alumni laudem, acceſſionem fieri pote eſt. Eandem apud Ptolemaeum [c. l.] ſepultam, ὁδοῦ παρέργου excitare conemur, ubi pro στάντειρα leg. κωνστάντειρα. SCHOTTVS. *Caprullon*) Monſtroſa lectio. Libri meliores habent *et portus Caprolimen.* Quis non videt, veram eſſe lectionem *et* Κάπρου λιμήν? VOSSIVS. Viderat Henr. Stephanus vocem *Caprullon* mendoſam eſſe et in ea latere Κάπρου λιμὴν, nihil ſcribens, quid igitur de praecedente voce fieri vellet, ſatis tamen clare praeſerens id ſibi placuiſſe, quod Voſſius rapit ad ſe; *neque enim dubito,* dicens, [H. Stephanus] *quin* κάπρου λιμὴν *a Mela ſcriptum ſit, et Caprullon non aliunde, quam ex errore manarit.* A Pintiano reponebatur *portus Capros cum inſula,* quod nimium et intolerabile. Voſſius deni-

que, quum e libris melioribus proferret *et portus Caprolimen*, eiecta voce media rogat, quis non videat veram eſſe lectionem *Et* Κάπρου λιμήν? Sed tamen etſi in codice Mediolanenſi ſit *caprolimen*, tamen in loco, quem tractamus, illud *limen* non ſemper fuiſſe ita penitus perſcriptum omnibus iſtis litteris apparet ex lectione vulgata. Et ſane ipſe in codice non ſpernendo habui *portus caprolim̄* et ſic tamen in loco citato etiam *lim* exhibebatur. Nec aliter in MS. exſtabat lib. 2. c. 1. *ſinus portuoſus et ideo calos lim̄ appellatus*. Et quid? an noſtrae poteſtatis eſt, vocem probatam ab omnibus antiquis libris ita temere expellere? Ego ſane adſcriptam lectionem, quam vidi, ſcio proxime accedere *et portus* Κάπρου (*capru* exhiberi video in editionibus Sanctii et Schotti ſine auctore) *tum urbs*. Et quod negari nequit, hic ſtylus eſt auctoris, ut Romana Graecis immiſceat. Sic paulo ante praeceſſit *flumen* αἰγὸς, ſic cap. ſeq. *et portum, qui* Κωφὸς *dicitur*. Lib. 2. c. 2. *portus coelos*, haud dubie perperam ſic exhibentibus editionibus pro κοιλὸς, ut in reliquis. I. GRONOVIVS. *Et portus* Κάπρου λιμὴν) Cum ſic in melioribus legatur libris, dixi redundare vocem *portus*. At vero Gronovius poſtremam eiicit vocem, ac ſi a librariis, qui Graeca ne legere quidem norant, ea tam opportune addi potuerint. Aliquid dixiſſet, ſi utrumque retinendum eſſe affirmaſſet, ut nempe ſubintelligatur *dictus*, vel *qui dicitur*. Sed profecto, quae deteriora ſunt, ea plerumque ſequitur. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ne nunc quidem ullam dat rationem, cur vocem *portus* redundare dixerit. An cum in melioribus aliquid legatur libris, ideo redundare vox debet? Si tam infelices librarios ſortitus fuit Mela, ut Graeca ne legere quidem noverint, unde tot Graecae voces fuerunt ſervatae? Ego nolui affirmare, utrumque retinendum eſſe, nec plane decet nos ita ſtatuere, ubi tantopere conſentiunt libri veteres, ibi aliquid redundare. Oſtendi, quam poſſet

aliquid propinquum latere; inde tu excitari debueras. Quod quia noluit Voſſius, ut ſemper, idcirco nunc verum en tibi, mi Lector, quum Mela dederit *et portus* Κάπρου; *Eion urbs*, *Acanthos* etc. Haec enim urbs Ἠιὼν ab omnibus Graecis oſtentatur ad Strymonem. Haec, quum ignota eſſet, vides manifeſte hinc exſtitiſſe illud vetus *caprullon.* I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* De *Stagiris* antea dictum eſt. Nec inſula, quod recte monuit hic Ciacconius locum habet, cum in Strabonis producto loco ἐν ᾗ, niſi in ipſa illa urbe inſulam ſtatuas, ad Cherroneſum referri debeat, cuius praecedit mentio. Si Stagirorum nomen in his lateat, malim legere *turris Stagirena*, ut tantum aliqua urbis memoria, ferente nexu, nec longius a Codicibus aberrante vocabulo exſtet. At cum in neutra turri cur celebretur cauſa proſtet, lubenter codicum indiciis propioribus adquieſco. *Eion*, quod I. Gronovius coniecit, ſitu quidem convenit, et prope Strymonem ponitur ab Herodoto 7, 25. Thucyd. 4, 50. aliisque. Plura de ſitu dabunt Berkelius et Holſtenius ad Stephanum, ille p. 378. hic p. 128. ad quorum disputationes pertinet Diodor. Sic. 11, 2. qui Atho montem in Cherſoneſo locat, etſi illa a Thraciae, quae vocatur, Cherroneſo, eſt diverſa. At et hoc longius diſcedit a libris. Malui igitur retinere *portus*, Κάπρου λιμὴν, quod ſuadent meliores codices et Melae uſu probatur, qui ſic Latinis Graeca ſubiicere ſolet. Sic 3, 8, 1. *rubrum mare* — ἐρυθρὰν θάλασσαν *adpellant;* 2, 1, 3. *ſinus portuoſus et ideo* καλὸς λιμὴν *adpellatur;* 1, 18, 3. *Tum ſinus alter*, Ἀχαιῶν λιμὴν. Accedit, quod λιμὴν etiam in illis locis, ut hic in MSS. quibusdam *limi* ſcribitur. Atque id praeivit Vinetus.

Acanthos) Cibin. *achantos;* Rehdig. *achanthos;* Prag. *achaneos;* Gud. *acantos.* Edd. 1. 2. 9. 11. 13. Vadianae poſteriores, 30. 32. 37. *Achantos;* aliae *Acanthos*, quod recte habet, et Vadianus in prima dederat.

Echymnia) Voſſius dicit in omnibus fere libris veteribus eſſe *Echymnia*, in quibusdam *Echymna;* Vatican. 1. Pariſ. 1. 3. Rehdiger. Vindob. *echinia;* Lipſ. *echinnia;* Gud. *echima;* Cibin. *ethima;* Vatic. 3. *chinia;* Prag. *chrinia*. Edd. 1. *Echina;* 2. 3. 4. 5. 11. *Echima;* 9. *Echimma;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. reliquae *Oeſyma* usque ad Voſſium, qui primus revocavit *Echymnia*, ſequentibus ceteris. TZSCHVCKE. *Echima* ubi ſit, non conſtat. Proinde non *Echima*, ſed *Oeſyma* fortaſſe legeris, ut in Thracia expoſui ex Homero [Il. 8, 304. ubi quidem Αἰσύμνηθεν] et aliis frequentibus. BARBARVS. Omnia turbata et permiſta. Neutri enim harum [Acanthi et Oeſymae] convenit ſitus, in quo locantur inter Strymonem et Athon. *Acanthus* enim inferius eſt, *Oeſima* ſuperius. *Acanthus* ad meridiem inter promontorium Nymphaeum et Derrhin in ſinu Singitico. *Oeſyma* ad ſeptentrionem inter Neſum et Strymonem fluvios, in ſinu Strymonico, auctoribus Ptolemaeo [3, 13.] et Strabone in ſelectis. [lib. 7. p. 108. Hudſ. de Acantho quidem.] Caſtigandus igitur ſic totus hic locus: *Vltra Neſtus fluit, interque eum et Strymona urbes ſunt Philippi, Apollonia, Amphipolis et Oeſyma. Inter Strymona et Athon Stagiros, portus Capros cum inſula. Inter Athon et Pallenen Acanthos, Scolos et Olynthos. Scolos*, inquam, lego, non *Cleonae*, ut Hermolaus legit, qui pro *Celeona* antiqua lectione *Cleonae* ſuffecit. Ego *Scolos* defendo ex Strabone, qui in ſeptimo [lib. 9. p. m. 281. ſ. 408.] *Scolon* ait fuiſſe unam ex urbibus propinquis Olyntho. Thucydides item in quinto, [c. 18.] ut vicinas ſibi urbes Scolon et Olynthon coniunctim memorat. Nam *Cleonae* Hermolai non ſunt inter Athon et Pallenen, ſed in ipſo monte Atho cum aliis quatuor urbibus, *Dio, Holopyxo, Acrothoo* et *Thyſo*, quas Xerxes perfoſſo Atho inſulares fecit, auctore in Polymnia [7, 22.] Herodoto, qui *Stagiri* et *Acanthi* coniunctim etiam ipſe meminit, ut urbium inter ſe pro-

pinquarum. PINTIANVS. *Echymnia* — alii in *Oeſyma*, alii aliter mutarunt, ſed omnes inepte. Vera eſt lectio, quam dedimus. Meminit huius oppidi Heraclides in politiis, [p. 2832. in Gronov. theſ. Vol. 6.] qui dicit eius incolas adeo a muribus infeſtatos fuiſſe, ut relicto loco Cleonas, vicinum oppidum, exſtruxerint et inhabitarint. Verum neque apud illum recte id vocabulum ſcribitur: Ἐλύμνιον enim vulgo legitur pro Ἐχύμνιον De diverſa autem hac terminatione iam alibi. VOSSIVS. Pintianus et hic violentas manus Melae iniicit et ex libidine adfingit. Poteſt auctor erraſſe in locorum ſitu, cum non ſemper in his veteres conſtent. At et ex dubia lectione *Oeſyma* emendandi cauſam petit, quae et ipſam erroris accuſationem dubiam reddit et iniquam. Neque tamen Voſſii ratio ſatis tuta eſt et certa. Cum enim *Echymnia*, quod equidem ſciam, a nemine commemoretur, tum Ἐλύμιον (ita enim ibi) Heraclidis non niſi facta mutatione huc trahi poteſt, etſi ex nexu ſitus non alienus ab hoc loco videtur. Quod enim vicinum oppidum dicit Voſſius, ipſi, non Heraclidi debetur. Athi tamen montis urbem *Elymnium* Heraclidis cenſet etiam Ortelius h. v. Nimis forte remotum ſit de Chalcidenſibus, qui relicto Elymio Cleonas condiderunt, ſi quis ad Elyma Ptolemaei 3. 13. in Macedonia verſus Ionium mare referat. Livio 31, 40. in. et 42, 53, 5. et 43, 21, 5. *Elimea*, etſi codices minime ab omni parte conſentiunt, ſed nec ipſi auctores, uti docent viri docti ad Liv. 31, 40. in. Ita ſi quis ad remotiora excurrat, ſubſiſtere poſſit in *Elymnio* Euboeae inſula cum urbe cognomini, quo Heraclidis *Elymnium* unice etiam referunt Berkelius ad Stephanum p. 347. et Holſten. p. 113. Ille etiam reiecta Voſſii opinione in noſtro auctore malit legere *Elymnium*, parum memor, quantum locorum ſeriem disiiciat. Equidem reliqui *Echymnia*, dum certiora, quae reponi poſſint, adferantur.

Athon) Gud. Prag. *aton;* Vindob. *anthon.* Poſt Lipſ. Gud. Prag. Rehdig. Vindob. *palenen* vel *palenem.* Edd. 15. 17. 20. 23. *Pallene.* Tum Prag. et edd. Vadianae *Cleone;* edd. 15. 17. 20. 23. *Celeona;* 7. 8. *pallene neleona.* Κλεωναὶ Graecis maxime, ut Herodoto 7, 22. Thucydidi 4, 109. Heraclidi c. l. Straboni in epitome lib. 7. p. 108. Hudſ. Plinio 4, 17. ſ. 10. *Cleone,* forte pro *Cleonae* ex uſu librariorum. Atque ita hic ſi quis malit *Cleonae,* cum τὸ *e* facile a proxima voce abſorberi potuerit, non refragabor. Ipſe tamen propter varias ſaepe urbium terminationes ponere nolui.

Olynthos) Cibin. Vindobon. *Olinthos;* Prag. *olindos;* Rehdiger. *olimros;* Gud. *olimptos;* Pariſ. 1. *Cynthos.* Ed. 1. *colyntos.* Tum Vindob. ed. 2. *ſtrimon;* Pariſ. 2. *Stymon.* Poſt Vindob. *ſic* pro *ſicut.*

ſicut diximus) Certe melius et commodius et verius quoque hac parentheſi utitur vel ſupra 1, 5. *Mulucha ille,* (*quem diximus,*) *amnis eſt;* aut infra 2, 7, 15. *in Alpheum amnem,* (*ut diximus,*) *infuſum.* Immo et 2, 3. licet cap. praecedenti dixerat *ad promuntorium — dicitur,* tamen ſimpliciter ſcribit, *Sunium promuntorium eſt, ſinitque id litus Hellados.* Vt ego quidem illi parentheſi dem commeatum; non enim dixerat amnem eſſe. I. GRONOVIVS *in ed. prima.* Tollendam inquit Gronovius parentheſin, [*ſicut diximus*] neque enim dixerat amnem eſſe. Imo clare dixit hoc ipſo capite haud procul initio. Caeterum hoc obiter moneo, parentheſes non eſſe a me, qui eas libenter a Mela expunctas velim more antiquo, aut certe commatis permutatis. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Omiſſam poſtea notam de parentheſi ipſe Gronovius tacite recteque damnavit. Vtique enim ſupra §. 2. dixerat.

longeque) Voſſius abiecit τὸ *que* et ſic ed. 40. Tuentur omnes libri praeter Pariſ. 3. Adpendit Pariſ. 2.

eſt poſt *ortus*. TZSCHUCKE. Ne dubites, ſi hanc editionem conferas cum prioribus, tres poſtremas huius vocabuli litteras ex MSS. a me productas nunc ſignifico. I. GRONOVIUS.

non longe) Tò *non* vitioſe abeſt in ed. 14. Prag. *longum*. Poſt Venet. *lacum ferit;* Rehdig. *lacum facit*. Pariſ. 2. *quam veniens et alveo erumpit*.

§. 10. *Athos)* Venet. Cibin. Gud. *Atho*. Tum Cibin. *mons adtus eſt;* Vatic. 1. 3. *adeo eſt altus;* Lipſ. Venet. Rehdiger. *adeo altus eſt;* Prag. Havn. Pariſ. 2. *adeo altus*, omiſſo *eſt;* Gud. *adeo latus eſt;* Pariſ. 1. *At Athos adeo latus;* Pariſ. 3. videtur habuiſſe *elatus*, uti editiones. Voſſius ex libris nonnullis veteribus refert: *Athos adeo mons altus*. Primum hoc adparet, incertam et dubiam eſſe ſedem verbi *eſt;* deinde a pleriſque, etiam optimis praeferri *altus*, unde etiam commutatio cum *latus* intelligitur, de qua ad 1, 19, 15. et Drakenb. ad Sil. Ital. 3, 418. et ad Liv. 5, 37, 7. Oudendorp. ad Frontin. 1, 7, 2. Sic *altum* pro *latum* reponi volunt Lipſius et Erneſti in Tacito Annal. 2, 78. At ſolet Mela in notanda rerum diverſarum ſimilitudine vel in earundem incremento idem verbum vel nudum vel auctum referre, uti *vaſtum vaſtius*, *nota notior*, *grandis grandior*. Quae quidem me moverunt, ut darem *altus* pro *elatus*, quod fluxit ex coaleſcentibus duabus vocibus *eſt* (in libris *ē*) *altus*. Ita vero etiam τὸ *eſt* proieci poſt *adeo*.

etiam) Omittunt hanc vocem 5. 11. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus. At agnoſcunt codices et priores editiones.

quia) Ed. 2. *quare;* Gud. *ſubſtinet;* Vindob. *non omnino abluitur;* Cibin. *ſinis;* Rehdiger. *ſed quo delino relinquitur;* Vindob. *agere;* Prag. *ager*.

totus exſtat) Ciaccon. Vatic. Pariſ. 1. 2. Cibin. Rehdiger. Vindob. Gud. et ex ſilentio conlatorum Havn. Venet. *totus eſt*, nec aliter editiones ad Voſſium, qui poſuit *totus exſtat*, obſequentibus reliquis. Quidam MSSti uti Lipſ. Prag. τὸ *eſt* omittunt. Sed et ſequentia varie proferunt. Lipſ. *totus toto longeque dorſo*; Vatic. *toto longoque*, uti ex ſignis in ed. 23. adpoſitis iudico; Vatic. 3. tamen *toto dorſo*; Prag. *totus totoque dorſo*, uterque omiſſa voce *longeque*; Gud. Vindob. *toto longeque*; Rehdiger. *totus eſt totoque*; Cibin. *totus eſt totoque longo*; Ciaccon. *eſt, toto longoque dorſo*. Editiones *totoque longe dorſo*. TZSCHVCKE. Dele verbum *eſt*. PINTIANVS. Pro *eſt* forte leg. *etiam*. CIACCONIVS. Reſcripſi *totus exſtat*. Mons Athos non promuntorio tantum aliquo exit in pelagus, ſed totus exſtat, cum ſit peninſula, vel etiam inſula, quamdiu Xerxi placuit. VOSSIVS. Satis adparet ex codicum lectionibus, varie locum exceptum et informatum fuiſſe, ut nexus conficeretur. Tὸ *eſt* videtur et hic, ut paullo antea, ex ſcribendi compendio natum eſſe, quo ſimplex litera *e* vel *et* vel *eſt* valet; aut etiam ad nexum continendum acceſſit. Nec enim facile a verbo *exſtat* aberrare poterant librarii, nec, ſi vera ſit lectio, ſenſum obfert commodum, quem ſatis praeſtat ſequens *procedit* longe concinniori et elegantiori forma. Poſui igitur, cum per codices liceret: *verum totus et toto longe dorſo* — etſi etiam poſſit legi: *totus totoque* — Senſus: non promontorium emittit in mare, ſed totus procedit et mare occupat. Sic paullo inferius: *Pallene tota in altum abit*. Cf. Belon obſerv. p. 35.

a Xerxe) Vindob. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Havn. ut edd. 9. 20. *a Xerſe*; 1. *et Xerſe*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 19. *et Xerxe*; poſt Vadianus cum ſuis et reliquis *a Xerxe*. Cibin. totum hunc locum ſic exhibet: *adheroe axeraſe mgros teudente*; Vindobon. *graos* et *profoſus*; Prag. *transfoſſus*.

transiugatusque) Sic Voſſ. 3. Vatic. 3. Prag. Lipſ. Pariſ. 1. 2. pro quo Gud. dat *transiungatusque;* Gronoviani plerique, Vatic. 1. Cibin. Rehdiger. Vindob. Harl. Auguſtin. Pariſ. 3. et omnes editiones ad Voſſium *transnavigatusque*, qui excitavit *transiugatusque*, quod et placuit poſterioribus. TZSCHVCKE. In melioribus codicibus pro *transnavigatusque et factus* ſcriptum eſt *transiugatus eſt factus.* Legendum: *a Xerxe in Graios tendente perfoſſus transiugatusque eſt, factus freto navigabili pervius.* *Transiugare* eſt iugum montis ſuperare. Herodotus lib. 7. [c. 22.] foſſam illam ab Acantho urbe Sanen usque pertigiſſe dicit. Acanthum vero urbem ponit ad ſinum Singiticum, Sanen vero oppidulum in Pallenaea Cherſoneſo. Hoc ſi ita ſita, quomodo concipi poteſt, ut foſſa illa duodecim tantum fuerit ſtadiorum, ut ait Herodotus. [7, 22. Reliqua, hinc aliena Vol. 2.] VOSSIVS. Sic repoſuit Voſſius pro *transnavigatus;* ſed nec probat, ita dixiſſe unquam Latinos, nec cur vulgata lectio non ſit melior. Nam licet *transiugare* notare poſſet, iugum montis ſuperare, id tamen valde improprie hoc loco diceretur, cum non iugum ſuperatur, quod proprie fit adſcendendo, ſed praeter montem navigatur. I. GRONOVIVS *in nota MSta.* *Transiugatus*, quod placet Voſſio, non commodiorem facit ſermonem, ſed praeter dubiam Latinitatis notam inepte hiſtoriam tangit, quum non potuerit illic transiugari, ubi Xerxes perfodit, ubi non niſi πεδίον et κολωνοὺς οὐ μεγάλους nominat Herodotus; [7, 22.] quum contra vox *transnavigatus* augeat rei monſtrum, et in eo verbo reſideat vere poetica elegantia, quam nunc captare vult Pomponius, ut patet ex illo etiam Iuvenalis Sat. 10. [v. 174.] *veliſicatus Athos*, et Catullo [66, 45.] *cumque iuventus Per medium claſſi barbara navit Atho.* Cicero lib. 2. de Finibus cap. 34. *Si Xerxes Helleſponto iuncto, Athone perfoſſo, maria ambulaviſſet, terramque navigaſſet.* Claudian. lib. 2. in Rufin. [v. 122.] *cum claſſibus iret Per ſcopulos*

tectumque pedes contemneret aequor. Sic itaque cum to aliis auctoribus transnavigatum Atho mirifice quoque ſcripſit Mela. Ita tamen eum ſcripſiſſe puto: *perfoſſus et ad Sanen ab usque Thyſſo factus freto nav.* Voſſius ipſe ſibi laqueum nectit, dum ſcribit, Herodotum foſſam Xerxis ab Acantho urbe coepiſſe, quam ne tetigit quidem. I. GRONOVIVS *in nota edita.* Dedimus lectionem, quam in melioribus invenimus libris. *Transiugare* pro iugum montis ſuperare alibi non occurrit; ſed ſolemne eſt quibusvis ſcriptoribus res novas et inuſitatas novis etiam et non uſitatis explicare vocibus. Et hic quoque Gronovius oſtendit, quam acri ſit iudicio, quum negat, non potuiſſe iſthmum huius montis transiugari, utpote qui teſte Herodoto contineret πεδίον et κολωνοὺς οὐ μεγάλους. An ergo colles quantumvis minuti poſſunt eſſe ſine iugis et montibus? *Trasnavigatusque*, quod vulgo obtinet, ideo minus placet, quia ſequitur *navigabili.* Ipſe tamen laudat, ſed mox reſipiſcens poſt longam meditationem hanc demum commentus eſt lectionem: *perfoſſus ad Sanen ab usque Thyſſo factus freto navigabili pervius.* Quis non eius miretur acumen, tam feliciter coniectantis, ut lectionem invenerit, quae librorum veterum ſcripturam praeterpropter tam bene referat, quam ſimiam referat aſinus. Satis clare loquitur Herodotus, cum libro 6. [7, 21.] et iterum libro 7. [c. 117.] refert, Artachaeum a Xerxe praemiſſum fuiſſe Acanthum, ut inde foſſa ad Sanen perduceretur. Cum vero eodem libro [c. 22.] dicit, ab Acanthiorum mari coeptam fuiſſe foſſionem, idem dicit, ſiquidem in intimo Acanthii maris receſſu in ipſo iſthmo ſita erat Acanthus, ita ut Acanthus et Sane non niſi ſeptem ſtadiorum intervallo a ſe invicem abeſſent, unde ab Anonymo in Periegeſi ad Nicomedem [Scymno Chio v. 647.] διώρυξ illa dicitur ἑπταστάδιος, quam tamen Herodotus, [7, 22.] Plinius [4, 17. ſ. 10.] et alii habita totius iſthmi ratione duodecim ſtadiorum, ſeu mille quingentorum faciunt paſſuum.

Iſte tamen, qui recoctam ſatagit tradere Geographiam, reiecta Acantho omnium veterum auctoritate ſuffulta, Thyſſum ſubſtituit, oppidum eidem litori et eidem, quo Sane, Singitico appoſitum ſinui, et pluribus, quam ducentis ſtadiis, a foſſa remotum, ut nempe conficiat, non Athonem, ſed ipſum a Xerxe perfoſſum fuiſſe pelagus. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* At Cicero Livius, Tacitus habent multas res novas et inuſitatas. Hinc Voſſius dicit, novas etiam et non uſitatas illic reperiri voces. Credesne? Tum ſi quis ſuperet colles minutos, ut in hoc loco tantum ſunt κολωνοὶ οὐ μεγάλοι, hos transiugare dicetur. Vide, quo delabantur illae novae et non inuſitatae res, quando enim non ſuperantur illi? Repeto itaque a Mela transnavigatum Atho dici. Si tamen ita extendere ὕψος ſermonis ſui voluerit Auctor, quod profecto ipſe mox deprimit per additam explicationem, quam omiſiſſet haud dubie, ſi illud captare voluiſſet. Quare foveo diu conceptam opinionem illud *transnavigatusque* et *Athus* vel *Athos* ex mirifica literarum commutatione ortum eſſe, et Auctorem ſcripſiſſe, *perfoſſus et ad Sanen ab usque Thyſſo factus freto nav.* Nam quod Voſſius audet ſcribere, Herodotum libro 7. dicere foſſam illam ab Acantho urbe Sanen usque pertinuiſſe, Acanthum vero ab eo poni ad ſinum Singiticum, Sanen in Pallenaea Cherſoneſo, et ideo non poſſe concipi, ut foſſa illa duodecim tantum fuerit ſtadiorum, quod ait idem Herodotus; falſum dicit omnino, et ipſe ſibi nectit laqueum. — Nusquam ab Herodoto dicitur Artachaeus praemiſſus ad Acanthum. Sed in libro 7. cap. 21. eſt Artachaea, narrans praeparatas ad Eleuntem per triennium copias dicit, qui et quomodo foderint, Βούβαρις δὲ ὁ Μηγαβάζου καὶ Ἀρταχαίης ὁ Ἀρταίου ἐπεστάτηον τοῦ ἔργου. Eodemque lib. 7. c. 117. Ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἐόντος τοῦ Ξέρξεω συνήνεικε ὑπὸ νούσου ἀποθανεῖν τὸν ἐπεστεῶτα τῆς διώρυχος Ἀρταχαίην etc. Herodotus dicit tantum, tunc mortuum illum fuiſſe, quum Xerxes eſſet Acanthi. Si

etiam illic mortuus eſt, quod fieri potuit, non id contigit, quia illuc praemiſſus, et inde incipiens foſſam, poterat ibi morari ac praeeſſe praeſens operi; ſed quod Regi illuc ingreſſo debuit officium facere, et progreſſum operis iniuncti curamque ſuam probare. Nam ab Acantho urbe non incepiſſe foſſam, inde quoque apparet, quod Xerxes iam manens in ea urbe non narretur vidiſſe foſſam et ſucceſſum operis; quod procul dubio et eſſet factum et narraretur eſſe factum, ſed τὸ ὄρυγμα ἀκούων, nempe ex relatione Artachaei, qui ad eam rem illuc venerat et in morbum letalem incidit. Libro autem 6. aliquid de Artachaeo narrari non memini; de Acantho et alia claſſe quod narratur, nihil ad Artachaeum. Vide autem, quid agat Voſſius. In obſervationibus ad Melam [v. Vol. 2.] Acanthum urbem ponit ad ſinum Singiticum. In appendice autem Thyſſum oppidum dicit eidem litori et eidem, quo Sane, Singitico appoſitum ſinui. Ita ſcilicet tum Acanthus, unde foſſa Voſſiana incepit, tum Sane, ubi foſſa Herodotea finitur, in eodem ſunt ſinu. Ergo revertar, unde coepi; itero Voſſium tibi nectere laqueum. Non dicit Herodotus, foſſam illam ab Acantho urbe incepiſſe, (eam non tetigit,) ſed clare cap. 22. Πεδίον δὲ τοῦτο (ipſe nempe iſthmus) καὶ κολωνοὶ οὐ μεγάλοι, ἐκ θαλάσσης τῶν Ἀκανθίων ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἀντίον Τορώνης. *Eſt autem ille campus et tumuli non magni ab mari Acanthiorum ad mare, quod eſt e regione Toronae.* Aliud eſt, ab ipſa urbe Acantho incipere, aliud ab mari, quod illi urbi nomen debet, cuius pars multum poteſt ab illa abeſſe, ut haec certe Acanthiorum maris pars Iſthmum abluens, non parum ab ipſa urbe abeſt. Fateor quidem Herodotum non dicere, foſſam factam ad Sanen ab Thyſſo, et eas duas urbes in iſthmo ſitas affirmare, ſed Thyſſum ponere in ipſo Atho, ut reliquas quatuor urbes, ſed potuit ea fuiſſe quidem intra foſſam, proxime tamen illam. Commodius ad difficultatem huius ſententiae allegaretur Auctor περιηγήσεως ad Nicomedem,

[vid. ſupra] qui ſcribit, τὸν Ἄθω δὲ παραπλεύσαντι παράλιος πόλις Ἄκανθός ἐστιν Ἀνδρίων ἀποικία. παρ' ἣν διῶρυξ δείκνυται τετμημένη ἑπτὰ σταδίοις. Hic minuit numerum ſtadiorum, et plane loquitur, quaſi ab Acantho incipere foſſam ſtatueret. Hanc citationem meam in lucrum vertit Voſſius. Sed quis non videt, quam laxe voces illae παρ' ἣν poſſint notare. I. GRONOVIVS *in nota poſteriore.* Adpoſui longiorem hanc, paſſim etiam moleſtam, disputationem reciſis maxime verborum contumeliis, reliqua, quae de ipſa foſſa eiusque progreſſu et longitudine quaeri poſſunt, ad Vol. 2. reiecturus. I. Gronovii emendationem, quae aliquantum a libris recedit et dubia habet admixta, nemo probavit et facile probaverit. At bene cum Voſſio idem monuit, verbum *transnavigare*, etſi poſtea idem probavit teſte A. Gronovio Oudendorpius, ex ſequente *navigabili* parum elegantiae Noſtri reſpondere. Tum verbum *transiugare* difficilius eſt et obſcurius, quod in alterum transire facile potuerit, non contra. Porro non disſonat a compoſitionis forma, quae in ſimilibus valet. Sic *transfretare ex Africa in* — Paulus Diaconus de geſtis Langobardor. 6, 14. in. Plinius in Panegyr. c. 81. f. ubi codices quidam ſubſtituerunt *transferre* Suetonius in Caeſ. c. 34. aliique. Graeci eodem modo dicunt ὑπερισθμεῖν, διισθμεῖν, ut Polyb. 4, 19. Sic ὑπερνεολκεῖν et ſimilia. Quod qua ratione fiat, ex ipſo nexu indicari debet et narrationis ſerie. Cum igitur *transiugare* ſit iugum montis ſuperare, trans, per iuga vehere, ne verbi novitas et inſolentia offenderet, quod ultimum monendum reſtat, adiecit noſter *navigabili freto.* Et ſic modum declaravit ſenſumque verbi rexit. Kappius in indice h. v. haec: foſſus ita, ut non amplius cohaereat. Eodem ſenſu occurrit apud Arnobium [lib. 7. p. 211.] *disiugatus*, et apud Apuleium Metam. 6. [p. 180. add. Cic. de divin. 1, 32.] *ſeiugatus.* Hactenus. Nempe ex compoſitis vis oritur. Ciacconius, uti proxima nota docebit, non ad-

mittit. Quod ſi vero quis ideo reiiciendum putet, quod nusquam praeterea legitur, plura reiicienda aut immutanda ſint, quae ſemel tantum in noſtris auctoribus reperiuntur. Quare etiam probavit Arntzenius ad Aurelii epit. c 14, 6. et alii poſt Voſſium cum ipſo Gronovio, probantibus multis libris, exceperunt. Ceterum ſubiectum *eſt* non habent Pariſ. 3. Gud. Vindob. et edd. 1. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. et aliae plures.

et factus) Τὸ *et* ignorant Lipſ. et edd. 39. 40. 41. 42. Tum codices ab A. Gronovio conſulti *actus*, *Athus* vel *Athos*. Ciaccon. Auguſtinor. Vindob. Pariſ. 3. *actus;* Pariſ. 2. Voſſ. 3. *factus;* Lipſ. Venet. Havn. Prag. Rehdiger. *Athos;* Cibin. Pariſ. 1. Vatic. 1. 3. Gud. *Athus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *actus;* Vadianus, Olivarius cum ſuis dederunt *factus*, quod reliqui ſervarunt. Poſt Gud. *fretro;* Auguſtin. *navigabilis;* Cibin. *parvius*. TZSCHVCKE. *Factus — pervius)* Haec etiam verba recidenda; Pomponii enim brevitati ſatis fuit dixiſſe: *a Xerxe in Graios tendente perfoſſus transnavigatusque*. PINTIANVS. Aldus et Antiq. *actus freto* et V. C. Forte *perfoſſus et freto navigabili pervius*, ut in Hiſpania de Calpe: *atque inde ingreſſis totus admodum pervius*. Athenaeus lib. 6. cap. 7. Vel legendum: *totus etiam*. Sic et loquitur ſupra cap. 2. CIACCONIVS. Gloſſemata puto: *a Xerxe in Graios tendente perfoſſus et freto navigabili pervius*. SCHOTTVS *ad verba* §. 7. *non navigata maria*. Pro factus libri quidam veteres legunt *Athos*. Forſan margini aliquis adſcripſerat: *Athos freto navigabili pervius*, quod poſtea in contextum irrepſit. Attamen, cum iam ſaepe monuerim, quam ubique idem bis dicere amet Pomponius noſter, nolim hic exturbare vulgatam lectionem, quae non recedit a melioribus codicibus, niſi quod in illis pro *transnavigatusque* et *factus* ſcriptum ſit *transiugatus eſt factus*. VOSSIVS. Certe

nauſeam parit haec tam accurata deſcriptionis inſtitutio, ut plane non miremur, Pintianum, ſpectatorem amariorem brevitatis Pomponianae, poſtrema recidenda clamaviſſe, quum plene illa contineantur in verbo *perfoſſus.* Sed et monſtri aliquid his ſubeſſe docent veteres libri, praeferentes *Athos* vel *Athus* pro *factus.* I. GRONOVIUS. Quomodo totum locum legendum cenſuerit I. Gronovius, docuit nota praecedens. Filio teſte Oudendorpius ſic voluerat: *transnavigatusque eſt, Athus freto navigabili pervius.* Cum tota narratio Athon ſpectet, cuius etiam nomen in eius fronte propoſitum eſt, male hic recurrat aut obtrudatur. Natum eſt *Atho* vel *Athus* ex corrupta voce *actus,* adiuvitque errorem ipſum montis nomen, quod ſubeſſe putarent. Mollius quidem habeatur *factus;* poteſt tamen et ſic *actus* probari, ſi ad *pervius* referas, unde hic ſenſus exiſtit, montem pervium facere agendo. Cum tamen etiam codices *factus* referant, quod in hoc nexu eſt accommodatius, et τὸ *f* a praecedente *t* abſorberi facile potuerit in aliis, nolui a vulgata lectione diſcedere. De utriusque verbi commutatione vid. Drakenb. ad Liv. 6, 28, 2. et quos laudat. Ceterum, qui haec verba ſuperflua et hinc expellenda cenſuerunt, offenſi ſunt verbo *transnavigatus,* de quo antea. Ceterum in Cod. Lipſ. poſt *pervius* haec in ipſo contextu leguntur: *Intereſt longitudinis* LXXXV. *paſſuum, cum latitudinis eſſet* MD, *et ſic Athon non ſolum montem, ſed mari undique transductis navigiis Xerſes inſulam dereliquit.* Sed non ſolum in utroque margine lineis rubris diſtincta erant haec verba, ſed et in ſiniſtro eadem librarii manus adſcripſerat: *Hic non videtur textus pomponi.* Recte. Efficta videtur haec lacinia partim ex Plinio 4, 17. ſ. 10. qua numeros quidem. Poſt tamen inveni eadem verba in Boccatio de montibus ſ. v. Athos; tantum LXXX et *dereliquit,* ex quo conligi poteſt, etiam Boccatium, qui multa ex Mela et hic et alibi mutatis paullum verbis transfert, eadem in ſuo codice habuiſſe,

niſi quis ex Boccatio huc migraſſe velit. Editio tamen Boccatii Veneta 1473. paullum variat. Nam *intereſt* et *Xerſes* abſunt. Tum habet LXXX *mil.* et *mare.*

fuit oppidum) Venet. et ed. 1. *finit oppidum;* Vindob. *opidum*, uti ſolet.

Acroathon) Cibin. Gud. Lipſ. Rehdig. Venet. Vindob. *acrohaon;* Pariſ. 2. *acroaon;* Pariſ. 3. *acraon;* Prag. *acroanum;* Vatic 3. *Acroathum.* Edd. 1. 2. 9. *Acroaon;* in ceteris *Acroathon.* Varie effertur hoc nomen in auctoribus, de quo Vol. 2. Hic tamen, ſi advocata nominis etymologia codices pleroſque ſequaris, praeferendum utique eſt *Acroathon*, quod et alii quidam diſerte praeſtant. Boccatius c. l. ubi Melam reddit, vocat *acrothon*, *ſeu acrochaon.* A verbis *In ſummo* cap. 18. incipit Vinetus.

§. 11. *Pallene)* Gud. Prag. Vindob. Lipſ. (in quo deſideratur praeterea *erat*) ut edd. 6. 7. 8. *Palene.* Sic Παλήνη Procop. de aedif. 4, 5. et ſic paſſim; vid. Waſſe ad Thucyd. 4, 116. Alii recte *Pallene*, uti ſcribendum eſſe diſerte monuit Euſtath. ad Il. 2, 639. p. 235. ſ. 311. Poſt Pariſ. 1. *patientis;* Cibin. omiſit *ager;* Prag. habet *ſunt atque;* Vindob. *totam.*

anguſta) Legendum exiſtimo: *anguſtus Iſthmus, unde incipit.* Nam de Iſthmo Pallenes et Ptolemaeus et Pauſanias in Atticis, et Georgius Gemiſtus Hellenicῶν primo. [c. 15.] Plinius quoque lib. 4. c. 10. [ſ. 17.] *et in Pallenes Iſthmo quondam Potidaea, nunc Caſſandria*, etſi Hermolaus aliter legat; [*Pallenenſi*] quem prioris veraeque lectionis potuerunt admonere verba illa, quae paulo ante praecedunt: *oppida Pallene Phlegra.* PINTIANVS. Superflua eſt haec emendatio, cum ſatis clare, etſi non nomine, tamen verbis iſthmum Mela

indicet. Ceterum iſthmum multi auctores iique certiori, quam quos Pintianus excitavit, fide adpellant, quorum loca dabit Vol. 2.

Potidaea) Cibin. Vatic. 1. 3. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. *Pontidea* vel — *aea;* Vindobon. *ponthdea.* Edd. 1. 9. *Pontielea;* 2. *pontidea,* et ſic reliquae *Pontidea* et *Pontidaea;* poſterius recentiores. Gr. Ποτίδαια. Boccatius de montibus ſ. v. *Pallene,* ubi noſtrum ex more reddit, legiſſe videtur *Poſſidea.*

ubi laxius patet) Venet. Voſſ. 3. *latius,* ut edd. 13. 35. TZSCHVCKE. Scribo *latius,* non *laxius.* Nam *late patere* frequens eſt apud omnes locutio, non *laxe.* PINTIANVS. Laxius nusquam, quantum ſcio, auctor, ſed *latius,* ut lego. Vide lib. 1. c. 9. et 17. et 19. Lib. 2. c. 6. OVDENDORPIVS *in nota A. Gronovii.* Non male, cum ita ſoleat Noſter, et hae voces etiam alibi commutentur; vid. Panegyr. vett. 9, 22, 3. et ibi Iaeger. T. 2. p. 60. et ante Drakenb. ad Liv. 10, 5, 6. 39, 17, 2. et quem laudat Bentlei. ad Horat. Art. Poet. 209. quibus addi poteſt Oudendorp. ad Frontin. 4, 1, 10. Sed quid ſi Mela variat, cum *laxius* in hoc nexu facile intelligi et hoc etiam modo exprimi poſſit?

Mende Scioneque) Vatic. 1. Lipſ. *Mendecioneque;* Vatic. 3. *mendetione quam;* Prag. *mendecione quae;* Cibin. *mendecia neque;* Gud. Rehdiger. *mendetione quae;* Vindob. *menditioneque.* Edd. 1. 2. *Mendetionae quae;* 3. 4. 5. 9. 11. *Mendetione quae;* 12. 14. 19. *Mendae Scioneque;* 6. 7. 8. 10. 13. reliquae *Mende Scioneque,* uti iam emendaverat Hermolaus Barbarus. Antiqua manus in exemplari ed. 6. adſcripſerat leg. *Sycioneque.* Sed recepta lectio ſatis probatur ex auctoribus aliis. Cf. interim Strabo in excerpt. lib. 7. p. 107. Hudſ. Poſt pro *illa* ed. 38. et Lugd. 1645. vitioſe *illae.*

Eretriis) Ciaccon. Lipſ. Cibin. Gud. Rehdiger. *eretris;* Prag. Vindob. *heretris.* Edd. 1, 2. 5. 9. 11. 13. *Heretris;* 3. 4. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Haeretris;* 16. 18. 22. Vadianae, 21. 28. 30. 32. 37. *Haeretriis;* 24. 25. Olivarianae, ceterae *Eretriis.* Gr. Ἐρετριεῖς.

C A P. III.

Hoc caput omiſſa diſtinctionis nota cum ſuperiori in MSS. et vetuſtis editionibus etiam in Aldin. Iuntin. connectitur. Poſteriores, Camers, Vadianus, Olivarius cum ſuis, Schottus inſcribunt *Macedonia;* Voſſius et reliqui *Macedonia, Graecia, Peloponneſus, Epirus et Illyricum* praeponunt in titulo. Capitis 19. inde initium ſtatuit Vinetus.

§. 1. *quot urbes)* Sic omnes fere MSS. A. Gronovii, quibus ex meis accedunt Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3. Prag. Rehdiger. Auguſtin. Venet. Havn. In ed. 23. ad Vaticanos conlata τὸ *quod,* uti legit illa editio, obelo notatum erat his additis verbis: ſic correctum. Voſſ. 1. Gud. (quem A. Gronovius praeteriit) Cibin. *quod.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. et pleraeque aliae cum recentioribus *quot;* tantum edd. 15. 17. 20. 23. *quod;* 35. quam ſecutus eſt Sanctius, *tot Macedonum populi quot;* 39. 40. *centum quinquaginta urbes,* quam lectionem retinuit Norimberg. editio; (CL) 41. 42. *qua urbes;* aliquae, in quibus Vadianae, Olivarianae duce 24. et Vinetus interrogatione efferunt: *quot urbes habitant?* Quam quidem interrogationem avide adripuit Soonus in editione, tamquam ſuis rationibus aptiſſimam. Ita enim ille: *Multasne urbes habitant? Quot urbes inhabitent, incredibile eſt.* TZSCHUCKE. Aldus: *Tum Macedonum populi, quod urbes habitant;* minus vitioſe.

Lego: *tum Macedonum populi*, CL *urbes habitant* ex Plinio [4, 17. ſ. 10.] et Marciano. [Scymno Chio 623. πολλαὶ tantum.] Cauſa depravationis fuit ſupina, librariorum ſemper, nonnunquam etiam correctorum, ignorantia, coelum terris miſcentium et mare coelo. Primum enim, ut coniicio, duo elementa *cl* librarii in unum *d* confuderunt. Deinde correctores neſcientes, quid *d* ſolum ſignificaret, numerus enim immodicus videbatur, adiecta *q* fecerunt *qd*. Poſtremo alii malum, quod Thucydides [5, 65.] ait, malo curantes, *quot* ſcripſerunt cum nota interrogationis, ubi nulla eſt interrogatio. PINTIANVS. Sunt, qui hunc locum ſic accipiant: Poſt antedictas gentes ſequi populos Macedonum, et eſſe tot numero, quot ſint urbes, quas habitent. Quam recte autem ſic intelligatur, arbitrio lectorum eſto. IDEM. Forte: *Tum Macedonum populi aliquot urbes habitant*. Infra lib. 3. c. 1. *Cantabrorum aliquot populi amnesque ſunt*. Aliqui (inquit Pintianus) hunc locum ſic accipiunt: poſt antedictas gentes — eſto. [vid. antea] Aldus et Antiq. *Tum Mac. p. quod*. CIACCONIVS. *Tot Macedonum populi quot* malim, quam *Tum Macedonum*, quomodo antea legebatur. Locus, ad quem multi ſtatim cap. initio impegerunt; et neſcio, quibus interpunctionibus, quae ſomnia commenti ſint. SCHOTTVS. Legebatur: *Tum Macedonum populi, quot urbes habitant?* Pintianus aliter atque aliter. Reſtitui: *Tot Macedonum populi, quot urbes habitant*. SANCTIVS *in praeſatione*. *Quod urbes* eſt meliorum librorum lectio. Sed recte Pintianus emendavit, CL *urbes habitant*, ut Plinius et Martianus. Aliorum coniecturae ſunt ineptae. VOSSIVS. *Centum quinquaginta urbes habitant*.) Libris antiquis et veritati libare malui, quam profanum quid a Voſſio aut Pintiano in hoc ſacrum inferre. Nunquam in Macedonia numerabantur centum quinquaginta urbes, (ut videtur ex Pintiani emendatione citanda intelligere Voſſius, vel centum quinquaginta populi, ad quos ille numerus etiam referri

poteſt) nunquam fuerunt, nunquam dixit Mela, nullus codex huius indicii notam vel minimam habet. Sed neque in ulla alia regione urbes vel populos tam exacto numero terminavit. Et quaeſo, annon fuerunt vel plures vel pauciores? Immo edidimus, prout flagitabant vetera exemplaria. Macedones per Alexandri expeditionem ubique incolebant et ſub eis Graeci. Itaque nunc ait, ſe venire ad Macedonum populos, qui vivunt in urbibus illis, quarum maxime illuſtris eſt *Pella*, quum alii Macedonum populi reſpiciant alios dominos aliasque obſeruent regias. I. GRONOVIVS. Impugnaverat Voſſius hanc Gronovii lectionem *qua urbes* in appendice ad 1, 2, 3. ubi nolui importune referre, ſuamque addito Martiano Capella defenderat. Contra Gronovius in epiſtola ad Graevium de appendice Voſſii p. 41 ſq. pro ſua in eum inſurrexerat. Sed cum ad ipſam loci explicationem idoneam parum aut nihil novi accedat, ſubpreſſi. Locus in vulgata librorum lectione omnino eſt difficilis. Acuta eſt Pintiani emendatio. Nec enim inſolens eſt librariis, numerorum notas invertere et in verba mutare. Ita ſimili fere modo CL expreſſit ex depravata codicum lectione Oudendorp. in Hirtio de B. Alex. c. 12. f. Sic pro M duo codices dant *cum* in eodem de B. Alex. c. 69. Pro *multa talenta* in Livio 23, 13, 1. viri docti volunt *mile quingenta talenta*, quia ſcriptum fuerit *MVCta.* Vid. Freinshemius ad Curt. 7, 1, 40. Gronov. ad Liv. 21, 22, 3. In Strabone 7. p. 211. ſ. 305. δ tranſiit in δύω, cum valeret τέσσαρες. Eodem modo numeri binarii notam II in *n* tranſiiſſe, et hinc *enim* in libros invectum eſſe acute indicat Boſius apud Nepotem de regibus c. 2, 3. Contra factum eſt in Ampelio c. 47. in CCIV. ubi vid. notata. At premitur illa emendatio magnis difficultatibus, a Gronovio expoſitis. Plinius etiam, quem adiutorem adſciverat Pintianus, non urbes, ſed populos 150 Macedoniae commemorat, uti ex eo Martianus Capella lib. 6. p. 211. quibus ſingulis ſingulas

tantum urbes fuiſſe parum eſt credibile. Scymnus Chius autem πολλὰς tantum πόλεις ἐν τῇ μεσογείῳ fuiſſe ſcribit. Multiplici etiam fingendi arte opus eſt. Schottus, etſi ad linguae uſum apte locum conſtituit, vi tamen iniecta ſibi viam parat et ad eandem difficultatem delabitur, qua ſingulis populis ſingulae tantum urbes relinquuntur. Quod Ciacconius propoſuit, facile adrideat, ſi cogites, in praecedente *uli* latere *ali*, quo abſorpto pro *aliquot* exſtiterit truncatum *quot*. Sed ad exilem nimis numerum Macedoniae urbes illa lectione rediguntur, quas tamen multas fuiſſe aliunde conſtat et Mela ipſe recenſet, qui, ut Pellae mentio docet, non litoreas tantum urbes, ſed et mediterraneas complectitur. Languidum etiam ſenſum efficias, ſi cum Gronovio exceperis *qua urbes habitant*, quaſi tantum ibi eſſe Macedonas Mela velit, ubi ſint eorum urbes. Poſſis coniicere *quatuor*, quod ex ſcripturae compendio *qt* ſine operoſa arte extrices, ſic ut adtingere Noſter videatur diviſionem Macedoniae in quatuor partes a Romanis factam, de qua Livius 45, 29. Sed illa ipſa diviſio docet, ad Melam non pertinere, quippe a quo Macedonia artioribus limitibus includitur. Si plane eiiciatur τὸ *quot*, uti videntur innuere Vaticani, nemo de. deraverit et lenius fluat ipſa narratio. Equidem in hac haeſitatione reliqui veram loci emendationem melioribus libris aut acutioribus ingeniis lubenter tradens.

quarum Pelle — illuſtris) Varie hunc locum effingunt libri. I. Gronov. ad 1, 2. in. ex tribus adfert *Pelle* pro *Pella* editionum priorum. A. Gronovii plerique codices: *qu. Pelle eſt maxime illuſtris;* ſed Mediolan. Voſſ. 1. Perizon. quibus accedunt ex meis Cibin. Gud. (quem praeteriit A. Gronovius) Rehdiger. *qu. Pelles et maxima illuſtris,* atque ita in ed. 23. conlata ex Vatic. 1. opinor, adſcriptum erat; Pariſ. 1. 2. Venet. *quarum Pelles et maxima et illuſtris;* Prag. *quarum Pelle et maxima et illuſtris;* Lipſ. Vindob. *qu. Peles eſt m. illuſtris;*

Vatic. 3. *pelle et;* Pariſ. 3. Havn. *quarum Pellan maxime illuſtrem al. efficiunt.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. et hinc Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *quarum Pellam maxime illuſtrem al. efficiunt;* Voſſius et 40. *quarum Pella et maxima et illuſtris. Al. efficiunt;* ita et 41. 42. tantum *Pelle;* 44. et reliquae, praeeunte Reinoldio, *quarum Pelle eſt maxime illuſtris. Al. efficiunt.* TZSCHVCKE. Haec quoque e libris emendavimus. [*qu. Pella et maxima et illuſtris.*] Vtrumque nempe effecere Philippus et Alexander in hoc oppido nati et educati, ut et illuſtris eſſet, Pella et maxima. VOSSIVS. Etſi vetuſtiorum editionum lectio nec commodo ſenſu caret, nec a MSStis deſtituitur, tamen, cum Pella illuſtris quidem, ſed non maxima fuerit, addicant etiam potiores codices, tantum quod facili lapſu quidam aberrent, receptam lectionem deſerere dubitavi, quae et Melae brevitati accommodata videtur. *Pella* autem, etſi ſegniter antea ſic editum fuiſſe pronuntiat I. Gronovius ad 1, 2. in. potior tamen et uſitatior videtur eſſe terminatio, quam *Pelle.* Nempe Πέλλα habent Graeci omnes, in iis Herodotus 7, 123. Diodor. Sic. in fragm. 27. p. 644. Weſſel. Stephanus h. v. Ptolemaeus 3, 13. Plin. 4, 17. ſ. 10. ex poſterioribus etiam Geogr. Ravenn. 2, 18. 4, 9. 5, 12. tab. Peuting. 7. B. et hinc Πέλλαν Strabo in excerpt. lib. 7. p. 105. Hudſ. *Pellam* Livius lib. 44. extr. Non igitur video, qua ratione ſtare recte poſſit *Pelle,* cum adeo ſic ſcripſerit Herodotus. Immo *Pelles,* quod multi hic habent, coaluit ex *Pella eſt* et corruptionem indicat. Aliud eſt in *Europe,* pro quo libri paſſim etiam dant *Europa,* et ſic in aliis. Quare revocavi Voſſianum *Pella.*

Philippus) Rehdig. *phylippus;* Gud. *philipus;* Venet. *et Alexander;* Cibin. omittit *Aſiae;* Prag. ſcribit *Azie;* Rehdiger. *aſye;* labes notae.

Mecybernaeus) Lipſ. *Megibernacus;* Pariſ. 2. Gud. *maegibernacus;* Prag. *megibernicus;* Venet. *mergi bernocus;* Pariſ. 1. *maegibernatus;* Vindob. Rehdiger. Boccatius de maribus h. v. *megiberneus;* Vatic. *Maegibernaeus;* Cibin. *Maegiberneus.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. *Megiberneus* aut — *aeus;* 15. 17. 20. 23. *Megybernaeus;* 12. 13. reliquae *Mecybernaeus.* Vera ſcriptura ex Gr. Μηκύβερνα unde Μυκηβερναῖος probatur. Tum Cibin. *promunctoria,* ut 1, 13, 1. et alibi. Cf. ad 1, 5, 1.

Derrim et) Ciaccon. Pariſ. 1. Vatic. 3. Lipſ. Cibin. Venet. Vindob. Havn. Rehdiger. Prag. codex in ed. 27. *dirimit;* idem adfert ex vetuſto exemplari Surita ad Anton. itiner. p. 11. Weſſel. Gud. *dirimet,* quod etiam notavit Ciacconius; Vatic. 1. ex ſilentio conlatoris, Pariſ. 3. *dividit;* Pariſ. 1. Zaluſc. *Derrim et;* edd. omnes ad Schottum usque *dividit;* tantum Vinetus *dirimit;* Schottus dedit *Derrin et,* poſteriores a Voſſio inde *Derrim et.* TZSCHVCKE. Caſtigo *inter promontoria Derrin et Canaſtraeum,* ex Ptolemaeo, [3, 13,] Stephano [ſ. v. Τορώνη.] et Strabone in Selectis. [lib. 7. p. 108. Hudſ.] Sciendum autem, ſinum, quem Ptolemaeus, Stephanus et alii *Toronaeum,* ſive *Toronaicum* appellant, ab urbe *Torone,* nominari a Mela *Mecybernaeum* a *Mecyberna* oppido eiusdem ſinus, de quo paulo ante. Porro ſinum *Toronaeum* duobus promontoriis *Derri* et *Canaſtraeo* includi praeter Ptolemaeum et Strabonem in Selectis. [lib. 7. p. 107. Hudſ.] Stephanus etiam teſtatur in dictione *Torone.* PINTIANVS. Digna profecto erat Pintiani emendatio, cuius acumen teſtarentur codices et agnoſcerent editores. Accedit illis codicibus Boccatius de maribus ſ. v. Macedonicum, unde ſimul vitii origo diſcitur: *flexus megibernus inter promontoria Dyri et paneſtreum et qui copos dicitur portum.* Nempe *Derrin* vel *Derrim* tranſiit in *Dyrim,* cui cum adhaeſiſſet

ſequens *et*, enatum eſt *dirimet* vel *dirimit*, quod gloſſ mutavit in *dividit*. Dedi tamen ad Graecam formar *Derrin*, pro quo poſſit etiam poni *Derrhin*.

Canaſtraeum) Vatic. 1. 3. Cibin. Gud. Rehdig Boccat. c. l. *panaſtreum;* Venet. *panaſtreium;* Vindob Havn. Pariſ. 1. *paneſtreum;* Pariſ. 2. *paneſtrum;* Prag *paneſtroum;* Lipſ. Pariſ. 3. *canaſtreum*. Edd. 1. 2. 3 4. 5. 9. *caneſtreum;* 6. 7. 8. 10. 11. 12. reliquae *Canaſtreum*, ad Vinetum, qui dedit per *ae;* hunc ſecutu eſt Reinoldius et demum ab ed. 44. reliquae. Voſſiu verba: *et Canaſtraeum* ſive negligentia ſive conſilio exclufit, ſed per *ae* in ſequentibus expreſſit. Praeivera iam olim hanc ſcripturam, ut ſuperior nota docet, Pintianus, cui et favet linguae uſus et auctorum conſuetudo, veluti Scylacis p. 26. Hudſ. Apollonii Rhodii 1, 559. Stephani ſ. v. Κάναστρον, Herodoti 7, 123. Sic etiam adfert Surita c. l. ex vetuſto exemplari.

κωφὸς) Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Vindobon. Suritae c. l. exemplar vetuſtum, Boccat. c. l. *copos;* Cibin. Vatic. *chopos*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. reliquae cum Schotto *Copos;* Vinetus, Voſſius, reliqui κωφός. Quod Ciacconius particulam *et* ante *portum* deleri iubet, tamquam ſuperfluam, videtur *Canaſtraeum portum* in hoc nomine probaſſe, quae tamen diſerte diſtinguit Strabonis epitome lib. 7. p. 107. Hudſ. qua egregie locus noſter adiuvatur. Ita vero hic ex Strabone olim iam voluerat Pintianus.

Toronen) Pariſ. 3. *corarem;* Cibin. *choronem;* Vindob. *coronam;* Pariſ. 2. Prag. *Turonem;* Rehdiger. *thoronem;* Pariſ. 1. *teronem;* Lipſ. Venet. Gud. *Toronem*. Edd. 1. 2. 9. *cororem;* reliquae *Toronen* praeter aliquas, uti 7. 8. 13. in quibus *Toronem*. Atque illa huius terminationis Graecorum vocabulorum commutatio

non infrequens eſt in libris et ſcriptis et editis. Sic *m* in *n* tranſire iuſſit Drakenb. in Liv. 44, 12, 7. et in *Pallenen* peccari monet ad 45, 31, 4. Nempe terminatio Graeca *en* poſtulat, vel *am* ponendum. Quantum vero Graeca forma Noſter delectetur, notum. *C* autem pro *t*, uti ſaepe poni obſervatur, ſic etiam in hoc ipſo nomine occurrit apud Liv. 31, 45, 15. Ita *Corone*, a qua nomen urbi impoſitum ſcribit Philargyrius ad Virgil. Georg. 4, 391. pro *Torone*, uti vocant recte Stephanus h. v. Lycophron v. 116. Tzetzes ad c. l. et Euſtàth. ad Dionyſ. v. 327.

Phyſcellam) Vatic. 1. Mediolan. *Myſcellam*, quod etiam ex Vatic. Cod. adſcriptum erat in exemplari ed. 40. et praeterea *Miſcellam* ex Cod. Μίσκερα Stephano, ubi pro Σικανίας leg. Σιθωνίας; Vindob. *miſcellam*; Voſſ. 1. Cibin. *Miſſellam*; Pariſ. 3. *Miſcelam*; Prag. *miſſelam*; Lipſ. Gud. Pariſ. 2. *niſcellam*; Havn. *niſcelam*; Venet. *niſcella*; Vatic. 3. *niſſelam*; Pariſ. 1. *niſelam*; Rehdiger. *nyſellam*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *niſcellam*; 6. 7. 8. 10. 12. reliquae *Phyſcellam*, tantum Reinoldianae *Sermylam*. TZSCHVCKE. Diximus in Plinio [4, 10. ſ. 17.] *Phyſcellam* ſcribendum videri poſſe, Ptolemaeum [?] et alios ſequuti. BARBARVS. Holſtenius in Annot. ad Ortel. p. 123. corrigit *Miſcelam* et p. 153. *Miſcellam* et *Mycellam* in MSS. Melae et Plinii legi teſtatur. A. GRONOVIVS. Apud Plinium 4, 17. ſ. 10. *Phyſcella* etiam in hoc tractu commemoratur, etſi ibi quidam *Phiſcella* et *Mycella*. Holſtenius ad Stephan. p. 210. *Miſcellam* probat, unde a correctoribus *Phyſcellam* fuerit refictum; eſſe autem Stephani Μίσκερα, ubi pro Σικανίας legendum cenſet Σιθωνίας, uti vir doctus ſupra, qui Holſtenium repetiiſſe videtur. At incerta ſunt omnia, nec ulla illarum urbium alibi commemoratur. Praeſtat igitur inſiſtere codicum veſtigiis, in primis cum et apud Plinium c. l. quidam eodem ducant et legere

cum vett. edd. *Miſcellam*, quod et in Plinio vult Holſtenius c. l. Quod Reinoldius repoſuit *Sermylam*, cum ipſe mutationis illius cauſam non adtulerit, nedum probaverit, ſine dubio petiit ex Herodoto 5, 122. qui *Toronen*, *Galepſon*, *Sermylen*, *Mecybernam*, et *Olynthon* coniungit, et in terra Sithonia locat. Apud Scylacem p. 26. Hudſ. pro ea eſt *Iſmyria*, quam Voſſius mutavit in *Sermylia*, cuius etiam Stephanus aliique mentionem faciunt. At ponunt in eo tractu, quem noſter iam reliquit ſupra deſcriptum, ut eo relabi recte iterum non poſſit, niſi miſceat, quod tamen quibusdam viſum eſt. Et ſic vir doctus in margine edit. Gronov. 1685. haec adnotaverat: Mela ordinem περιηγήσεως turbat, dum Mecybernam, Toronen et Derrin poſt Pallenen commemorat. Vide Scylacem et Ptolemaeum. At tam violentae mutationes reluctantibus libris eo minus obtrudi debent, quod non omnia omnibus commemorantur. *Phyſcae* Ptolemaei 3, 13. vel Stephani *Phyſcus*, ſi quis huc referre velit, quod feciſſe videtur Hermolaus Barbarus, nimis hinc in mediterranea Macedonia haec urbs remota diſtat. Si quid levius immutandum, *Miſcera* Stephani huc proxime faciat, dummodo Σιθωνίας repoſueris.

unde — eſt) Rehdiger. *ipſi unde nomen eſt*; Cibin. *unde poſt nomen eſt cingit panaſtreo*; Vadianus cum ſuis etiam 30. 32. 37. et cognatis Vineto ſequente *unde nomen eſt ipſi*. Illud concinniori ſono codices.

Mecybernam) Pariſ. 1. 2. *Maegibernam*; Lipſ. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. cum edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. *Megibernam*; 15. 17. 20. 23. *Megybernam*. Vid. ſupra. Rehdiger. *intingit* pro *incingit*.

Canaſtraeo) Cibin. *panaſtreo*; Prag. *capaſtreo*; reliqui fere, in iis Vatic. *canaſtreo*. Edd. 1. 3. 4. 5.

9. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. *caneſtreo*; 6. 7. 8. 10. *caneſtrio*; 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Canaſtreo*; poſt *Canaſtraeo*, de quo iam ſupra.

Sena) Ita omnes MSS. aliorum (tantum Cod. Stephani *Sane*) et mei, cum edd. vetuſtis, et Boccatio de maribus ſ. v. Macedonicum mare; edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Scione*; Vinetus *Sane*; Voſſius cum ceteris *Sena*. TZSCHVCKE. Scribendum non *Sena*, ſed *Scione*. Plinius [4, 17. ſ. 10.] *poſt Scionem*, inquit, *promontorium Canaſtreum*. BARBARVS. Licet idem ſit ſenſus, mallem tamen hic legeres *Canaſtraeum promontorium Scione proximum eſt*, ut a more ſuo et conſueto dicendi modo non diſcedat Mela. Cuius, ut dixi, peculiares ſunt hae admonitiones ad dirigendum Lectoris animum; ut in Cilicia: *Pyramus Iſſo propior*; et mox: *ſed Celendris Sarpedoni propior*. PINTIANVS. Vidit H. Stephanus [in praefat.] leg. *Sane*. Nam ſup. extremo capite *Scione* nominaverat; cui aſſentior, emendationem confirmante Strabone in Collectaneis, [lib. 7. p. 107. Hudſ.] Herodoto Polymnia [7, 22. 123.] et Plinio 4, 10. [ſ. 17.] ut quidem Pintianus reſtituit. SCHOTTVS. *Scione* correctores repoſuerunt, cum prius in omnibus libris legeretur *Sena*, quod rectum eſt, pro *Sana* vel *Sane*. Nam et Ζηναῖοι et Σαναῖοι dicebantur oppidi huius habitatores, ut ex Stephano manifeſtum. VOSSIVS. Recte Voſſius expulit *Scione*; ſed an recte idem *Sena* inſtauraverit, dubitare licet. Auctores enim omnes, Herodotus etiam, *Sanen* vocant. Superioribus addi poſſunt Thucydides 4, 109. Plutarchus in Quaeſt. Gr. p. 192. (Tom. 7. ed. Lipſ.) Hinc Σαναῖοι apud Thucyd. 5, 18. *Sanii* apud Frontin. 3, 3, 5. ubi fere in libris *Samii*. Sed et ibi ex codice Keuchenius excitavit *Senii*, quod praefert, quod urbs etiam Σήνη adpelletur. Melius tamen iam ad noſtrum locum Voſſius

pro *Sanii* ſcriptum eſſe cenſet. Σαναῖοι quidem notatur a Stephano, unde Σάνη de ipſa urbe probari poſſe videatur. At cum nihil de hac forma moneat, aliunde obtruſum Σηναῖοι non temere exiſtimat de Pinedo. Praeſtat igitur Melam in tot tantisque librariorum aberrationibus ad uſitatam aliorum formam revocare, in primis cum ita in libro vetere ſe legiſſe teſtetur Stephanus. Alii emendationi, quam propoſuit argute magis, quam vere Pintianus, ipſe parum tribuit.

Mecybernaeus autem) Ex ſcribendi compendio mirae ortae ſunt formae. Pariſ. 1. 2. 3. *Maegibernacuſa*; Lipſ. Gud. Vindob. *megibernacuſa*; Boccatius de maribus c. l. *megiberncaſa*; Ciaccon. *Mecibernunſa i. m.* Rehdiger. *Megyberna enſa;* Cibin. *megybernenſa*; Prag. *megibernatus*; Vatic. 3. *Megybernacus*; Vatic. 1. *Megybernaeus autem*; Venet. *megiberneus autem.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *megibernacuſa*; 6. 7. 8. 10. 13. *Mecyberneus autem*; 15. 17. 19. 20. 23. *Megybernaeus autem*; aliae per *c*, ut hodie recte editur. TZSCHVCKE. Scribo *Mecyberneus autem*, id eſt ſinus in medio et cetera. BARBARVS. Nulla dubitatio, ſi cogites τὸ ã, id eſt *autem*, adpenſum turbas dediſſe, uti ex aliis quibusdam adparet et res ipſa docet. Poſt ante verba *in medio* inſerunt *ſinus* edd. 15. 17. 20. 23. invitis libris et praeter neceſſitatem. Contra Ciacconius verba *in medio* forte vacare putat, tamquam expoſitionem *gremii.* Idem poſt τὸ *in* eiicit, quae tamen recte ſervari poſſunt. Tum Rehdiger. *medium modice.*

Ceterum longis) Rehdig. *Iterum longis.* Ciaccon. emendat *longus*; ſine cauſa gravi. Poſt *ingens* deeſt in Olivarianis quibusdam.

inde Thermaicus) Codices, Boccatius c. l. et priſcae editiones ad Vinetum usque dant *inter maria.*

Schottus repoſuit *ingens hinc Thermaicus*; Voſſius cum reliquis *ingens inde Thermaicus*, ad codicum lectionem propius. TZSCHVCKE. Emendo: *ingens hinc Thermaicus ſinus eſt* ex omnibus Geographis et Hiſtoricis; nihil enim inter omnes notius Thermaico ſinu. Confirmat hanc caſtigationem, quod ſtatim ſequitur, *Axium et Peneum fluvios in Thermaicum ſinum emittere*, quod Ptolemaeus [3, 13.] etiam tradit. Item ſtatim redditur urbs *Aloros*, quam eſſe in intimo receſſu ſinus Thermaici auctor eſt Stephanus. In quo tamen librarius imperitus pro *Thermaeus ſinus*, *Hermeus* ſcripſit. PINTIANVS. Acuta haec eſt et indubia Pintiani emendatio, quam recte probarunt viri docti. Olim alios veluti Ortelium, Vadianum vulgata lectio impedivit induxitque, ut Mecybernaeum i. e. Toronaicum ſinum et Thermaicum eundem putarent et hinc difficultates Melae moverent. De nominum propriorum in adpellativa mutatione exemplum paullo poſt ſubminiſtrabit *Peneus*, ubi alia dabo.

Axius) Gud. Rehdig. *aſius*; Prag. *anxius*. Poſt Rehdiger. *Macedones*.

et iam) Tò *iam* omiſit Vindob. et ed. 6. in reliquis coniuncte *etiam*. Cum diviſione legendum monuit Pintianus, uti iam dederat ed. 24. et Olivarianae. Poſt Rehdiger. *theſſalios*; Gud. Vindob. et ed. 1. *theſalos*.

Peneus) Codices et edd. antiquae adferunt *penitus*; 6. 7. 8. 10. 12. reliquae *Peneus* emendante Barbaro, ſuffragantibus auctoribus reque ipſa poſtulante. Tales quidem commutationes non infrequentes ſunt noſtris maxime codicibus. Sic ſupra *dirimit* pro *Derrim*; *inter maria* pro *inde Thermaicus*; 1, 4, 3. *in illo* pro *Nilo*; 1, 18, 3. *illo* pro *Ilio*; 3, 8, 6. *magnae* pro *Macae*; 2, 3, 11. *paulatim* pro *Taulantii*; 2, 6, 5. *deorſum* pro *Dertoſam*; *illam* pro *Ullam* 3, 1, 8. *eorum* pro

Eoum, *adpoſita* pro *ad Colida* 3, 7, 1. *imo* pro *Indo* 3, 7, 5. *collis* pro *Colis* 3, 7, 5. *inde* pro *Indi* 3, 7, 8. *rara tenet* pro *Patalene* ib. *hoc illi* pro *Diolco* 2, 3, 7. Sic in Strabone lib. 9. p. m. 292. ſ. 424. MSS. quidam Θαλάσσης pro Θετταλίας, ἄλλος pro Ἅλος 9. p. m. 298. ſ. 443. omnes eodem libro extr. μάντεως pro Μαντοῦς; lib. 9. p. m. 302. ſ. 439. Μεγαρίδι quidam pro μερίδι. — Idem in aliis auctoribus obſervatur. Sic *circa* pro *Cirta* in Salluſtio ſemper Cod. Fabric. *per ſe* (*Perſae*) Aurel. Vict. de Caeſar. c. 11, 11. *cominus* (*Co minus*) Plin. 6, 21. ſ. 17. uti emendavit Holſtenius ad Stephan. p. 183. et dedit Harduinus. Ex Silio Italico multa excitavit Drakenb. ad 9, 117. et quos commemorat Broukhuſ. ad Propert. 3, 2, 45. 3, 3, 5. et 37. et 7, 44. Data opera de his ſcripſit (1790.) Waſſenbergh in diſſert. de nominibus hominum et locorum propriis librariorum culpa — vitiatis. Poſt Cod. Ciaccon. *excurrunt*.

Theſſalonice eſt) Cibin. Vatic. Venet. Rehdiger. *Theſſalonices*; Vindob. Gud. *theſſalonices*; Prag. omiſit *eſt*. Vnde in illis *Theſſalonices* ortum ſit, facile intelligitur.

Caſſandria) Superius facta eſt mentio *Caſſandriae* in fine Thraciae, ubi Potidaeam retulit. Eadem enim eſt *Potidaea* cum *Caſſandria*. Nec eſt altera Caſſandria. De ea vero nullo modo poteſt hic intelligi. Tum quod ſupervacua eſſet repetitio, tum quod Caſſandria eſt in cervice Pallenes, haec vero urbs, de qua hic agitur, longe illinc remota eſt, inter fluvios Axium et Peneum. Quamobrem legendum hic videtur non *Caſſandria*, ſed *Chalaſtra*, quae urbs eſt Macedoniae, parva quidem, ſed celebris in ſinu Thermaico, cuius Stephanus et, eo referente, Strabo, [epit. libri 7. p. 106. Hudſ.] itemque Herodotus, [7, 123.] Plinius, [4, 17. ſ. 10.]

Lycophron, [v. 1044. incerta tamen lectione] multique alii meminere, quos ne ſim oneroſus, praetereo. Patet autem evidenter, legendum hic *Chalaſtra*; nam Strabo in Selectis [c. l.] tradit, Axium fluvium inter Chalaſtram et Thermen in ſinum Thermaicum emittere. Porro *Therme* eadem eſt cum *Theſſalonica* a Caſſandro rege condita et ſic dicta a nomine uxoris *Theſſalonicae*, licet Stephanus aliam etymologiae rationem ſequatur. Haec autem ante Axium fluvium ſita eſt, teſte Ptolemaeo, [3. 13.] et hoc loco Pomponio; ſequitur igitur Chalaſtram poſt Axium eſſe, finitimam Theſſalonicae, Axio fluvio ab ea diſterminatam. Accedit ad haec, quod Strabo in Selectis tradit Caſſandrum regem oppidula quaedam vicina tranſtuliſſe Theſſalonicam ad habitandum, hoc eſt, Chaleſtram, Aeneam, Ciſſon. Ceterum Strabo Theſſaloniceam nominat referente Stephano, ſcribitque Haliam prius dictam. *Chalaſtram* autem cum *a* in penultima Stephanus et Plinius; Strabo in Selectis et Herodotus in Polymnia cum *e Chaleſtram*. PINTIANVS. Caſſandriam alieno plane hic loco collocatam eſſe recte obſervavit Pintianus. Quod ſi locus emendandus ſit, non dubitandum, quin Chalaſtra hic locum habere poſſit, cum illa ſita ſit inter Peneum et Axium flumina. Sed videtur non tam librarius, quam ipſe erraſſe Mela. Nam, cum ſuperius antiquiores, ut fere ſemper, ſecutus Graecos, Thraciam usque ad Pallenen extenderit, ipſamque adeo Pallenen in Thracia collocarit, hic eandem oram relegens Mecybernam, Toronam, Phyſcellam totamque Pallenes peninſulam Macedoniae tribuit. Vti itaque Panen et Canaſtraeum promuntorium non hic, ſed ſuperius in Pallenes deſcriptione recenſere debuerat, ita quoque Caſſandriae meminiſſe debuerat, cum Potidaeae facit mentionem. Ex huius quippe ruinis altera conflata eſt, atteſtantibus omnibus, qui Potidaeam poſtea Caſſandram dictam fuiſſe ſcribunt. Quamvis non Potidaeatae ſoli, ſed et Olynthii et Pallenenſes huc fuere deducti. VOSSIVS.

Caſſandria, quo nomine Potidaeam dictam eſſe a Caſſandro multi tradunt, hoc loco intelligi non poteſt, cum iam ſimus in media Macedonia, at illa fuerit in Pallene. Nec tamen alii mentionem huius faciunt, ita ut vel ſoli Melae credere debeamus, urbem iſto nomine hic quoque fuiſſe, vel eum lapſum eſſe. I. GRONOVIVS *MS.* 1. Caſſandria non utique ipſa, quae Phlegrae locum occupavit poſtea et Potidaeae, ſed, ut videtur alterius urbis eodem nomine, prout potuit Caſſander facile hic aliquam aliam exſtruxiſſe, ſed quae magnam famam non habuit, et ideo ab aliis omittitur. I. GRONOVIVS *MS.* 2. Alterutrum ſtatuendum eſt, ſi quis velit hunc ſitum intelligere. *Chalaſtra* enim, vel quacunque alia forma in auctoribus prodeat, de quo Weſſeling ad Diodor. Tom. 2. p. 578. aliquantum a librorum lectione ſtabili recedit, ut ferri vel ad librarios vitium referri nequeat. Poſſit tamen et ipſe Mela hic vindicari, ſi vera ſunt et in Melae tempora cadunt, quae ex Cod. Graeco Veneto adtulit Leo Allatius in notis ad Acropolitae hiſtoriam p. 241. ed. Pariſ. 1651. f. Ποτιδαία ἡ νῦν Κασσάνδρεια ἤτοι ἡ Βέῤῥοια. Nam Berroeam inter Axium et Peneum poſt Pellam omnes ponunt. Vid. Ptolem. c. l. et tab. Peutinger. 7. Contra poſterius Potidaeae nomen Βύῤῥοια (ſic) memorat Schol. in Demoſth. Olynth. 1. p. 11. ed. Reiſk. A vocibus *inter utrumque* cap. 20. incipit Vinetus.

Cydna) MSS. A. Gronovii *Cinda* vel *Cynda*. Ciaccon. Vatic. 3. Cibin. *Cynda*; Pariſ. 3. Gud. Prag. *cinda*; Rehdiger. *cyndra*; Lipſ. Vindob. Pariſ. 2. Boccatius c. l. *cindra*; Pariſ. 1. *cruda*; Vatic. 1. optimus cum ed. 23. *Cydnas* habuiſſe ex ſilentio conlatoris videtur. *Pydna* adſcriptum erat in margine conlatae ed. 40. etſi ſine codicis diſerta nota. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *cinda*; Voſſius et 40. 41. 42. *Cydne*, reliquae *Cydna*. TZSCHVCKE. Lego *Cydna* ex Theagene, qui et *Pydnam*

vocari eam tradit, auctore Stephano. Atque ita fere dicitur Plinio [4, 17. ſ. 10.] ceterisque. Poſſet quis hoc loco et *Cinna* legere. Stephanus, *Cinna*, inquit, *Heracleae Macedonum propinqua eſt, ab Amazone vocata, ſive a Cinno Coei fratre.* Sed prior lectio commodior. BARBARVS. Scribo *Pydna.* PINTIANVS. Scrib. *Pydna Aſoros, Heraclea.* SCHOTTVS. Mela antiquiores ſecutus Graecos *Cydnam* vocat, quam alii *Pydnam.* Vrbem enim hanc prius ſic dictam et poſtea κατὰ παραφθορὰν appellatam fuiſſe Pydnam, ex Theagenis Macedonicis teſtatur Stephanus. VOSSIVS. *Cydna* egregie tuetur Stephanus. Hinc etiam Pintiani emendationem reiicit Voſſius ad Scylacem p. 61. ed. Gron. At tum *Cydna* praeſtat, non *Cydne*, quia per *a* edidit Stephanus. An in Strabonis epitome p. 105. Hudſ. pro Κίτρον, quo nomine poſtea venit Pydna, legendum ſit Κίθνον, disquirant alii. Equidem diverſa temporum ratione conſiderata, vulgatam mutare dubitavi. Sed de hoc ad Strabonem et Melam ſuis locis.

Aloros) Pariſ. 2. Vatic. 3. Lipſ. Venet. Prag. *alros*; Cibin. *alors*; Rehdiger. *alloros*, reliqui, etiam Ciaccon. cum Boccatio c. l. et priſcis edd. *Aloros.* Vadianus cum ſuis *Azoros*, ceteris reluctantibus. TZSCHVCKE. Pro *Azoros* ſcribo *Aloros* ex Ptolemaeo [3, 13.] et Strabone in ſelectis. [lib. 7. p. 105. Hudſ.] Nam *Azoros Pelagonum* diverſa res eſt. Hic urbes maritimae ſinus Thermaici referuntur, in cuius intimo receſſu, ut dixi, eſt *Aloros.* PINTIANVS. Ita, *Azoros*, videtur dediſſe Vadianus, ſi notas eius adeas, quia *Azoros* maritima ſit, *Aloros* prope Axii fontes ſita Ptolemaeo 3, 13. Sed bene habet Codicum *Aloros*, quam urbem in ſinu Thermaico locat Stephanus h. v. Ita enim pro Ἑρμαίου legendum eſſe dudum monuerat Holſtenius p. 28. Et ſic Plinius 4, 17. ſ. 10. adiungit *Pydnae*, ubi ſic pro *Oloros* recte repoſuit Harduinus et iam ante emendaverat

Voſſius ad Scylacem p. 61. ed. Gron. in quo idem pro Ἀλωρὶς cum Salmaſio corrigit Ἄλωρος. In tab. Peuting. 7. videtur eſſe *Arulos* transpoſitis literis, uti et habet Geogr. Ravenn. 3, 9.

Icaris) Voſſiani quidam libri *Sycharis* et *Hyccaris.* Ex meis Vatic. 1. *itharis*; Cibin. Vatic. 3. Prag. *icharis*; Rehdiger. *icarys*; reliqui cum Boccatio c. l. et priſcis edd. *Icaris*; edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Derris*; Schottus *Ichne*; Vinetus revocavit *Icaris*, quem ſecuti ſunt Voſſius, Gronovii, reliqui praeter Reinoldium, qui maluit *Ichnae.* TZSCHVCKE. Scribendum arbitror *Derris a Peneo Sepias.* De ipſa *Derri* Plinius, [4, 17. ſ. 10.] Ptolemaeus, [3, 13.] Stephanus prope *Cydnam*, ſive, quod idem eſt *Pydnam.* De *Sepiade* poſt *Peneum* amnem ſita iidem auctores. BARBARVS. Antiqua lectio *Icaris* praeferebat. Hermolaus pro *Icaris Derris* ſuppoſuit ex Ptolemaeo, Plinio, Stephano, a quibus ait *Derrin* locari prope *Pydnam*, quod ſalva manium Hermolai pace, falſum eſt, deſideroque ea in re Hermolai ingenuitatem et in prodendo fidem. Nam *Derris* promontorium eſt Ptolemaeo et Stephano procul a Pydna, finis, ut dixi, ſinus Toronaici, Boream verſus et principium Singitici. *Derrin* autem urbem Macedoniae nusquam, puto, oſtendet mihi Hermolaus. *Derram* ſolum in Plinio [4, 17. ſ. 10.] legimus, ubi de Macedonia disſerit, in quo, ut conſtat, paria fere ſunt errata cum verbis. Quomodo autem in eo legendum ſit, quia non poterat paucis oſtendi, diſtuli in aliud opus, in quo dicata opera res mihi erit cum Plinio. Ceterum ego pro *Icaris Ichnae* ſubſtituo, nobilem urbem in ora ſinus Thermaici prope *Chalaſtram*, *Pydnam*, *Aloron*, quas hic recenſuit Mela. Colligitur id ex Stephano, Herodoto, [7, 123.] Plinio [4, 17. ſ. 10.] aperte. PINTIANVS.

Forte legendum *Ichnae*, quam inter Axium et Aloron Plinius memorat. Quid ſi *Heraclea* ex Plinio, qui illam inter Axium et Pieres, ſed Peneo iunctam ponit? CIACCONIVS. *Ichnae* magis probo, quam quod Herm. Barbarus ſuppoſuit *Derris*, cum e veſtigiis antiquae lectionis *Icaris*, tum e Plinio ibidem. SCHOTTVS. Forſan *Sicyris*, quae aliter Sycurium. Sed potius exiſtimo hanc eſſe, quae Ptolemaeo [3, 13.] dicitur Κύριος, male, ut videtur, pro Κύρις, vel Κύρης. Ab hac ἐθνικὸν Κυρησταὶ et contracte Κυρησταὶ, qui ſunt Cyreſtae Plinii. [*Cyrrheſtae* 4, 17. ſ. 10.] VOSSIVS. Cum hic urbes recenſeat, immiſceri Derris, promontorium ſinus Toronaici, ipſo etiam ſitu alienum et ſupra ſuo loco commemoratum, ferri nequit. Sinus enim Toronaicus a Canaſtraeo ad Derrin permittitur, ut diſerte adfirmat Stephanus ſ. v. Τορώνη, comprobantibus Ptolemaeo 3, 13. et Strabone in epit. lib. 7. p. 107 ſq. Hudſ. Praeterea hoc nomine urbs non facile in antiquis ſcriptoribus excitabitur, niſi quis *Derrham* Plinii 4, 17. ſ. 10. in ſinu Thermaico huc referre velit, etſi dubia lectione et inquieta. Tum *Derris* longe recedit a librorum lectione, longius tamen *Ichnae* et *Heraclea*, quod etiam in nota ſuperiori ſubſtituit Schottus. Propius accedit Voſſii Κύρις vel Κύρης, Ptolemaeo 3, 13. Κυριὸς, pro quo Harduinus ad Plinium c. l. malit Κυῤῥὸς, uti legitur in Thucydide 2, 100. prope Pellam. Cf. Cellarius in Geogr. ant. 2, 13, 53. At fuit in mediterraneis, ut aliae, ſi quis huc adferre velit. Quod, Voſſio quidem teſte, libri quidam praeferunt *Sycharis*, latere hic videatur *Sycurium*. Tum altera lectione *itharis* omiſſo *s*, quod non inſolens eſt, idem innui videatur. Sycurii mentionem, quod ſciam, ſoli faciunt Polybius 27, 8. ſ. et Livius 42, 54. ſ. et alibi. Hic tamen poſt Peneum ſub radicibus Oſſae montis verſus meridiem iuxta Theſſaliae campos locat, ex quo mirifice ordinem a Mela inſtitutum turbari et disiici adparet. Verum igitur nomen dubium manet, et, dum

melius et rectius proferatur, plerorumque librorum ver bum cum aliis relinquendum duxi.

a Peneo) Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Cibin. Vin dobon. Gud. Prag. Rehdiger. *apeno*; Venet. *Appeno* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *apeno*, quaedam etiam diviſe 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. reliquae *a Peneo*, quam lectio nem nemo improbabit.

ad Sepiada) Lipſ. *aſepia*; Vindob. *aſepiada* Voſſiani, ipſo teſte, Pariſ. 1. 2. 3. Venet. Cibin. Gud Prag. Rehdiger. Havn. Boccat. c. l. *adſepida*; Vatican Ciaccon. duo *ad Sepiada*. Edd. 1. *iſelpida*; 2. 3. 4. 5 9. 11. *iſepida*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae Schottus *Sepias*; Vinetus, Voſſius, reliqui *ad Sepiada* TZSCHVCKE. Scribendum arbitror *a Peneo Sepias*. BAR BARVS. Legendum exiſtimo: *a Peneo Sepias*. PINTIA NVS. Legendum videtur *a Peneo ad Sepiada* ex conſuet more Melae, et ſic liber meus MS. et V. C. habet, e haec vera huius loci lectio eſt. CIACCONIVS.

Gyrtona, Meliboea) De priori haec: Voſſi omnes, Lipſ. Vatic. 3. Venet. Prag. Gud. Havn. *corutra* Boccat. c. l. *corrutra*; Rehdiger. *corruthra*; Pariſ. 1 2. 3. *coruthra*; Vindobon. *corinthea coruthra*; Cibin *chornicia*; Vatic. 1. *corinthia*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Co rinthia*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivaria nae, Schottus *Cordynia*; Vinetus *Gordynia*; Voſſius 40. *Gortyna*; 41. 42. aliae *Gyrtona*. Sequitur alterum Venet. *melliboca*; Gud. *aneliboca*; Pariſ. 1. 2. 3. *ame liboea*; Cibin. Rehdiger. *Melybea*; alii *melibea*. Sic edi tiones antiquae variant *Moeliboea*, *Melibea*, *Moelibea*, *Melibaea*. TZSCHVCKE. Legendum exiſtimo: *a Peneo Sepias, Dorion, Trachin, Meliboea* ex Coſmographis et

Hiſtoricis omnibus. Lucanus quoque noſter in ſexto: [v. 352.] *Quae tetigit Phylace, Pteleonque* [*Pteleosque*] *et Dorion ira Flebile Pieridum, Trachin pretioque nefandae Lampados Herculeis fortis Meliboea ſagittis.* [*pharetris.*] Male enim pro *Corinthia*, ut prius legebatur, ſubſtituerunt *Cordynia*, qui hunc librum ſuis ſacris initiaverunt. Sed quia ad hunc locum ventum eſt, et Hermolaus in Plinii caſtigationibus Lucanum noſtrum inceſſit, quod in verſibus paulo ante dictis allucinatus ſit et pro *Dotion*, quae eſt Theſſaliae urbs, *Dorion* poſuerit, examinemus, quam diligentiſſime fieri poſſit, quanto id Hermolaus iure fecerit. Ego certe nullo puto. Nam cui obſecro, vel mediocri iudicio praedito, perſuaderi poſſit, Lucanum tantum virum, Romae ſcribentem, hoc eſt, in urbe mundi domina, eruditiſſimis illis temporibus, in poëmate eximio, quod univerſo orbi legendum proponebat, bellum litteris mandans maximum omnium, quae unquam fuerunt, ita inconſideratum et conſilio praecipitem deviumque exſtitiſſe, ut ſimilitudine nominis in pudendum errorem raptus pro *Dotion* Theſſaliae *Dorion* Achaiae acceperit, praeſertim loca exſequens Theſſaliae, in qua bellum, quod prodebat, geſtum fuit, et unde nomen operi ſuo adſcivit. Quam ob rem ego ita cenſeo: quum in Graecia multa ſint loca non duplicia tantum, ſed triplicia et plura, eodem nomine dicta, ut *Thebae*, *Argos*, *Orchomenos*, *Pteleon* et huiusmodi, ita duplex etiam *Dorion* fuiſſe, alterum Peloponneſi, alterum Theſſaliae, praeſertim cum ſcripta Plinii et Romana exemplaria *Dorion*, non *Dotion* propalam habeant, et ita oſtendat codex vetus bibliothecae Academicae Salmanticenſis, et codices etiam ſuos ſic habere Hermolaus ipſe fateatur. At nulla mentio *Dorii* Theſſaliae apud Geographos. Quid mirum? Multa enim a Geographis praetermiſſa apud poetas, oratores et hiſtoricos legimus; neque enim illi in opere tam vario ac diffuſo omnia comprehendi potuere. Nam et ipſe Hermolaus ad confir-

mandum *Teniam* oppidum eſſe Arcadiae, nullius Ge graphi teſtimonium inveniens, una tantum Ciceron auctoritate contentus fuit, et ea ab angulo petita n illuſtri, etſi in omnibus Ciceronis exemplaribus n *Tenia*, ut Hermolaus legit, ſed *Tene* habetur. Cur ig tur et nos non tanti eſſe clariſſimum vatem putamus, c vel ſoli *Dorion* etiam eſſe in Theſſalia credamus. *Dorio* ubi Lucanus ait excaecatum Thamyrin, non fuit Theſſ liae, cuius loca nunc refert Lucanus, ſed *Peloponne* Meminiſſe debuit Hermolaus, homo inter poetas ta diu verſatus, uſitatiſſimum eſſe poetis morem, ut, cu nominum ſimilitudo invitet, confundant ſaepe fabula ut Virgilius [eclog. 6, 74.] *Quid loquar aut Scylla Niſi* etc. et Propertius [4, 4, 39.] *Quid mirum i patrios Scyllam ſaeviſſe capillos Candidaque in ſaev inguina verſa canes;* et ipſe etiam Lucanus paulo inf hunc locum, de quo dimicamus, pro *Thebis Phthiotic Thebas Boeotias* poſuit: *Veteres*, inquit, *ubi ſabu Thebas Monſtrat Echionias*, quod eius interpretes no latuit. Nec finis exemplorum. Sed ut redeamus a Melam. Deſiderari in eo puto verbum *promontorio*, legendum ſit: *A Sepiade promontorio*, ut non ita mult poſt: *A promontorio Sepiade per Demetriam et Boion* PINTIANVS. Legendum *Erymne* pro *Cordynia*. CIACC NIVS. Scrib. *a Peneo ad Sepiada Erymne Meliboe* SCHOTTVS. Cum libri veteres habeant *ad Sepida*, ce tum eſt, Melam ſcripſiſſe: *A Peneo ad Sepiada, Go tyna, Meliboea, Caſtanaea.* Inter oſtia Penei et Sepiad promuntorium tria illa collocat oppida. Gortyna quider ſita erat ad ipſum os Penei fluminis. Itaque non eſt dub tandum de veritate huius lectionis, quam vetera confi mant exemplaria, in quibus omnibus *corutra* inven Meliboea vero ſita erat in ſinu, qui Oſſam et Peliur montem interiacet. Strabo lib. 9. [p. m. 305. ſ. 443. Τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλους πᾶς ὁ τοῦ Πηλίου ὅσο σταδίων ὀγδοήκοντα· τοσοῦτος δὲ καὶ τοιοῦτος καὶ

τῆς Ὄσσης. Μεταξὺ δὲ κόλπος πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων, ἐν ᾧ ἡ Μελίβοια. Inepte vulgo legitur Πηνειοῦ pro Πηλίου, quod miror non vidiſſe interpretes. Caſtanaea vero et ipſa ſita erat ad mare, ad pedem montis Pelii, ut ibidem Strabo et alii alibi teſtantur. Vere itaque Mela dixit, inter oſtia Penei et Sepiada promuntorium ſita eſſe haec tria oppida, *Gortynam*, *Meliboeam* et *Caſtanaeam*. VOSSIVS. Edi debuit *Gyrtone*, quomodo, licet non habeant libri veteres, etiam Voſſius non ſic in emendatione reponat, tamen et in fine eiusdem notae apparet, eum ſic utique cogitaviſſe; et vocabatur haec urbs Γύρτων vel Γυρτώνη. Sed eodem modo Γορτύνιος et Γυρτώνιος confuſum fuit in Polybio lib. 17. c. 18. I. GRONOVIVS. *Gyrtona* ſcribendum monui, ſed ſemidoctus librarius *Gortynam* exhibuit veluti notiorem. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Verum urbis nomen corruptum eſſe, facile adparet, ſed quale illud fuerit, dictu facile non eſt. Pintiani emendatio, etſi ingenioſe ad codices eſt efficta, aliena tamen ab hoc loco, ignotiora etiam infercit. De Dorio vid. quae disputantur a viris doctis ad Lucan. 6, 352. ubi quidam praeferunt *Dotion*, quod et recepit Burmannus. *Dotion*, Olympi promontorium, commemorat Tzetzes ad Lycophron. v. 410. vicinum Libethris, quod nec ſic referri huc poteſt. *Trachin* iuxta Oetam montem ponitur a Stephano, unde etiam Oetaeam vocat Strabo lib. 9. p. m. 292. ſ. 423. Oeta autem hinc diſtat. *Erymnae* magis ſitu conveniunt, quam urbem prope Penei oſtia locat Plinius 4, 16. ſ. 9. Cf. Strabo lib. 9. p. m. 305. ſ. 443. Stephanus ex Hecataeo et quae disferuntur a Drakenb. ad Liv. 39, 25. 3. ubi *Eurymenae* editur. Ita *Gyrton*, uti plerique vocant, Ptolemaeus 3, 13. cum Homero Il. 2, 738. *Gyrtone*, a Strabone in epit. lib. 7. p. 105. ed. Hudſ. ad radices Olympi iuxta Peneum ponitur, ſed ab ipſo lib. 9. p. m. 304. ſ. 442. iuxta Peneum et Pelium. Cf. etiam Plin. 4, 16. ſ. 9. Liv. 36, 10. in. 42, 54. in. Theſſaliae tri-

buunt ſeu Perrhaebiae, eius parti, Strabo 9. p. m. 302. ſ. 443. Stephanus, Schol. Apollon. ad 1, 57. Hyginus fab. 14. Magneſiae cum aliis quibusdam hic in Macedonia recenſitis Plinius 4, 16. ſ. 9. At in Stymphalia procul hinc ponit Ptolemaeus 3, 13. Situm propius declarat Strabo lib. 9. c. l. in Pelasgico campo, qui fuit in campeſtri Theſſalia et Magneſia, cui etiam adſcribit ex his locis Oſſam et Pelium. Facit etiam huc Livius 42, 54. in. Ibi enim magna ex parte dirutis et incenſis Mylis, quae fuit urbs mediterranea, exercitus ad Phalarnam caſtra movit, inde poſtero die Gyrtonem pervenit, quam praetergreſſus Elatiam et Gonnum recepit. Vtraque autem oppida, magis vero Gonnum, in faucibus eſſe dicit, quae Tempe adeunt. Removit igitur etiam Gyrtonem in tabula Graeciae antiqua aliquantulum a mari Anvillius. Ita quidem ſitus, praeterquam quod nomen a Codicum lectione nimis discrepat, vix pati videtur, ut in hoc curſu Melae per oram maritimam acto legatur *Gyrtona*. Tum diſerte Scylax p. 25. Hudſ. Perrhaebos in mediterraneo tractu ponit. Nec *Sycurium*, licet propius accedit, convenit. An *Spaluthra*, quam cum Caſtanaea coniungit Mela, et in ora Magneſiae commemorat Scylax c. l. At certi aliquid ſtatui vix poteſt. Quare notatis difficultatibus lectionem hodie receptam reliqui, in primis cum Strabo lib. 9. p. m. 302. ſ. 439. propius mari admovere iuxta Peneum videatur, niſi quis potius de finibus Perrhaeborum verſus aliam partem conſtitutis intelligat.

Caſtanaea) Vatic. 1. Cibin. *caſtanias*; Vatic. 3. Lipſ. Gud. Venet. Prag. Rehdiger. uti edd. 1. 2. 9. *caſtaneas*; 3. 4. 5. et pleraequae aliae *Caſtanea*; 3. 8. *Caſtaneae*; 19. cum Vincto, Voſſio, aliis *Caſtanaea*, ex Graeco Καστάναια, uti eſt apud Stephanum h. v. Lycophron. v. 907. Etymol. M. h. v. etſi forſan melius *Caſthanaea*, quia antiquiores auctores, Graeci fere ſcri-

ſunt Κασθάναια, in quibus Herodotus 7, 183. et 188. Eudoxus apud Stephan. h. v. Strabo 9. p. m. 305. ſ. 443. Plinius 4, 16. ſ. 9. *Caſthanaea* ex correctione Harduini. Cf. Weſſeling. ad Herodot. 7, 183. et quae notavi ad Strabonem lib. 9. p. 443. Pariſ.

pares — illuminat) Varietas in libris haec: Prag. *partus*; Vindobon. *niſi qui*; idem et Gud. Prag. *philotetes*; Cibin. Lipſ. *phylotetes*; Rehdiger. *phylothetes*. Ed. 2. *Philottetes*; 21. 28. *Phyloctetes*; Cibin. *olimpnus*; Prag. *melibiam*; Rehdig. *moelybeam* de quo ſupra; Prag. *illuſtriorem facit* pro *illuminat*, quod quidem hoc ſenſu non agnoſcunt priſci bonique auctores. Depromſit ſine dubio ex gloſſa. Ciacconius illa cauſa forte motus coniicit: *illuſtrat*.

§. 2. *Terrae interiores)* Cibin. *Interiores terrae*; Vindob. *nichil*, ut alibi.

Hinc non longe eſt) Sic libri veteres. Tantum *eſt* omittunt Voſſ. 1. Prag. Pariſ. 2. Ed. 8. *Hic non longe*. TZSCHVCKE. Caſtigo: *Hic nobilis Olympus*. Nam dixit ſtatim ante: *pene nihil ignobile ferunt*, et ſuccedit paulo poſt: *Hic ſacro nemore nobilia Tempe*. PINTIANVS. Forte leg. *Hic eſt Olympus*. Cetera *non longe* vacant. CIACCONIVS. Scrib. *Hic eſt Olympus*. Reliqua lituram patiantur. SCHOTTVS ſupra ad verba: *a Peneo*. — Τὸ *hinc* utique offendit. Cum enim proxime antea interiora commemoret, ad quae inde a litore digreſſionem facit, minus commode ad illud relabi poterat, ſine quo *hinc* intelligi non poteſt. Atque ita poſt aliquoties *hic* repetit, ut ad interiora reſpexiſſe eum adpareat. Non igitur temere docti viri ſubſtituerunt *hic*, quae particulae quam ſaepe commiſceantur, docui ad 1, 5, 3. et alibi. Sed quid faciendum vocibus *non longe*, quae citius reciduntur, quam ſanantur. Prius cum

nimis ſit violentum, poſterius vix medicinam ferat; tutius eſt, vulgatam lectionem retinere, ſic ut tamen litus antea relictum reſpiciat. Neque vero vel ſic ſatis accurate loquitur, cum et mare adtigiſſe illos montes aliunde conſtet, de quo Vol. 2. Ita vero in Horatio 1. od. 17, 14 ſq. *hinc* et *hic* connexa leguntur; olim quidem.

Pelion, Oſſa) Vtrique nomini Mediol. Voſſ. 1. 3. 5. Cibin. Zaluſc. Gud. Pariſ. 3. Rehdiger. Vindob. praemittunt *hic*, quod etiam Vaticani feciſſe videntur cum Havn. et Venet. Nec aliter editiones omnes ante Voſſium, qui ex utraque ſede expulit. Adſenſerunt Gronovii aliique. Deſideratur in Lipſ. Pariſ. 1. 2. aliisque A. Gronovii. Tum Cibin. Prag. *Pelyon*, hic etiam *et Oſſa*. TZSCHVCKE. Tò *hic* toties repetitum delevimus auctoritate meliorum librorum, ex quorum fide multa quoque alia minuta correximus, quorum ſigillatim rationem reddere non lectori minus, quam nobis ſit futurum faſtidio. VOSSIVS. Probo particulae omiſſionem, quae minus commodum in hac ſede locum occupet, quia non diverſa, uti poſt, ſingulatim diſtinguit, ſed eadem ſimul complectitur.

fabula belloque) Zaluſc. *fama bellorum*. Poſt edd. 9. 13. *hinc Muſarum*; Vindob. *domus* omiſſo *que*; Cibin. *pyeriam*; Rehdiger. *pyeria*; Vindob. *carcatum*.

Graio Herculi) Vatic. Pariſ. 1. Lipſ. Gud. Rehdiger. Vindob. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *grato*; Pariſ. 2. Cibin. Havn. Prag. *gratum*; Venet. *Graco*. Sed iam olim recte Hermolaus mutandum vidit in *Graio*, uti hinc receperunt edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. et ſequentes. Nempe multi fuerunt Hercules, ut ex auctoribus conſtat. Eadem vero et alibi mutatio commemoratur, de qua vid. Heinſ. ad Claudian. de Conſul. Probini et Olybr. v. 198. ad Ovid. Metam. 4, 537. ad Faſt. 5, 8. ubi

plura loca adfert, Broukhuſ. ad Propert. 3, 6, 29. Drakenborch. ad Sil. Ital. 6, 327. et ad Liv. 45, 48, 5. A. Gronov. ad Iuſtin. 8, 4, 9.

ſaltus Oetaeus) Primum Prag. *ſalteus*; ed. 34. *ſaltusque*; deinde Vindobon. *orpheus*; Lipſ. Rehdiger. *oetheus*; Voſſ. 1. Cibin. *oetreus*; Venet. Gud. Prag. Voſſ. 3. Leid. *oetheus*. Edd. 1. 2. 9. 11. *Oetheus*; aliae *Oeteus* et *Oetaeus*; poſterius ex Graeca ratione recte invaluit, probatque Oudendorp. in Lucano 6, 389. ubi mire etiam aberrant codices. Cf. Bunem. ad Lactant. de falſ. relig. 1, 9. ſ. Poſt Prag. *in ſacro nemore*.

Libethra) Lipſ. Vindob. *lebetra*; Venet. Gud. *lebethra*; Prag. *libreta*; Pariſ. 1. *Libothra*; alii in iis Vatic. Cibin. *libethra*. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. 15. 20. 23. *libetra*; 5. *liberta*; 16. 18. *Lybethra*; 6. 7. 8. 10. 17. et aliae etiam ab ed. 22. Vadianus *Libethra*, uti emendaverat Hermolaus, et Graeci in utroque numero, Λείβηθρον et Λείβηθρα, tuentur.

carminum) Ciaccon. *carmina, fontes obiacent*. Edd. priſcae cum Vadianis, Olivarianis, Schotto *carminumque*; Vinetus, Voſſius et poſt ceteri *carminum* expulſo *que*.

§. 3. *Obiacet tum)* Vatic. Pariſ. 3. Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Havn. Venet. Ciaccon. et edd. omnes ad Voſſium *obiacent*. *Tum* Pariſ. 1. 2. habuiſſe videntur *obiacet*, quod tamen plane omiſit Vindob. Vulgarem aliorum diſtinctionem primus mutavit Voſſius hac ſerie conſtituta: *fontes. Obiacet tum* et ſic Gronovii aliique. TZSCHUCKE. Pro *obiacent* legendum *obiacet*, ut ſit principium ſequentium, vel, quod magis placet, *adiacet*. PINTIANUS. Dele *obiacent*. SCHOTTUS ſupra ad 1, 19, 5. Nihil immutandum vel auferendum.

Tales ἐπαναλήψεις amat Pomponius. Sic quoque ſupra locutus eſt. VOSSIVS. Si ſtabilis illi verbo ſedes tribuatur, recte Voſſius mutavit in *obiacet*, transpoſita etiam diſtinctione. Codices retulerunt minus bene ad ſuperiora, unde manavit numeri inverſio. At graviter offendit in hoc nexu, ubi nulla vis ſubeſt, languida eiusdem verbi repetitio. Noſter etiam particulae *tum* non ſic ſolet praemittere verbum, ſed ad finem reiicere, uti 2, 6, 9 Videtur ex fine huc revocatum maleque intruſum eſſe quare etiam forſitan Vindob. omiſit. Si ſit retinendum malim ad ſuperiora referre, quam in utroque latere tolerare. At eiiciendum melius videtur, aut uncis certe includendum, quod feci. Ceterum hinc cap. 21. incipi Vinetus, cap. 4. Cocleus (ed. 11.) et Reinoldius praepoſita voce *Graecia*.

vaſte) Ciacconius malit *vaſta*. Sine cauſa. Poſ Rehdiger. omittit *Graecia*. Lipſ. ſcribit *mirthoum* Gud. *mirtoum*; Vindob. *mirithoum*; Rehdiger. Prag *myrthoum*, et ſic fere editiones antiquae; Lipſ. *attingit* Cibin. *ab ſeptentrione;* Lipſ. *in meridie vecta*; Rehdig *egeis*. In *Myrtoum* ex Graeca ratione adſpirationem expellendam eſſe monuit iam Pintianus.

Ac proximo) Cibin. *At*, ut Schottus; Voſſ. 1 3. 5. Perizon. Lipſ. Cibin. Venet. Rehdiger. *proximo* Mediolan. Leid. Gud. Vatic. Prag. Vindob. adnexo ſequenti *s proximos*; Pariſienſes et Havn. videntur habuiſſe *proxime*, uti edd. omnes cum 42. tantum 16 18. *proxima*; poſt Reinoldius poſuit *proximo*, et hinc edd. 44. 45. et reliquae. TZSCHVCKE. *Proximo* et *proxime*, ut *aſſiduo*, *aſſidue*. *Proximo* etiam ab ipſo Cicerone in Catone maiori cap. 7. et 18. [15.] adhibitum fuiſſe conſtat ex Chariſio lib. 2. inſtit. Grammat. cap. 7. et 15. [lib. 2. p. 191. ed. Putſch.] ubi editiones *maxime* praeferunt. A. GRONOVIVS. Adtulit haec

Gronovius ſine dubio ex ed. Putſchii, ubi ſic lib. 2. p. 191. legitur. At in ed. prima Pierii Cyminii, Neapoli 1532. fol. p. 78. reperitur *proxime*, nec aliter in duobus Ciceronis locis, quod et ſic repetiit conſtanter ed. Baſil. 1551. 8. p. 234. etſi alias *proxime* et *maxime* invicem commutari docuerunt Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. lib. 3. f. et quos memorat. Sed ſunt plurima alia utriusque formae in adverbiis exempla, quae a libris vetuſtis et editoribus etiam variantur. Sic *ſecrete* Publius Syr. v. 697. ubi Bentleius *ſecreto*. *Certo* et *certe*, de quibus Scheller in obſervatt. p. 39. apud Terent. in Phorm. 1, 3, 12. *Opportuno* et *opportune* in Oroſ. 5, 15. ubi v. Havercamp. p. 323. *Inuſitato* apud Plin. in Panegyr. cap. 5. quod ibi exercuit doctos viros, de quo Schwartzius ad c. l. *Commodo* ex Chariſio et Cicerone ipſo tuetur Manutius ad Cicer. ad diverſ. 1, 1. renitente tamen Graevio. Ita *maximo* pro *maxime*, ut *vero* pro *vere* vult Gronov. in Gellio 19, 3. Sic *arcano*, *tacito*, *falſo*, *primo*, de quibus praeter Chariſium Voſſius de arte Grammat. 6, 19. Hic aperte codices inclinant ad *proximo*, quod movere aut mutare dubitavi. I. Gronovius emendat *a proximo*, de quo deinceps.

ſpatioſa et Hellas) Reinoldius dedit *et ſpatioſa et Hellas;* ed. Saling. (1538.) 29. 33. *eſt Hellas;* τὸ *et* ante *Hellas* abiecit Voſſius cumque eo 40. 41. 42. nec agnoviſſe videntur Pariſ. 2. 3. at ſervant reliqui codices cum editionibus aliis. I. Gronovius tamen etiam *eſt* et *et* ex Codd. adfert. Pro *Hellas* Lipſ. *ellas;* Havn. Prag. *elas;* 1. 3. 4. et Vinetus *Helas;* 2. *Heleas;* 9. *Helcas*. TZSCHUCKE. *Ac proxime ſpatioſa eſt Hellas nomine)* Scribo *Ac proxime ſpatioſa et Hellas nomine*. PINTIANUS. Pro verbo *eſt* in V. C. coniunctio *et* habetur, ut legendum ſit: *Ac proxime ſpatioſa et Hellas nomine*. CIACCONIUS. Mutavi diſtinctionem, quum haec, ſi ſic legantur, non poſſint coniungi praecedentibus, et

alibi Mela ab ſimili copulativa periodum inchoat. Si tamen bene attendas, ſunt hae arenae ſine calce. Nam quod Voſſius τὸ *eſt* eiicit prorſus ex ſua editione, idque ſub generali praetextu auctoritatis meliorum librorum, unde minuta multa correxerit, neſcio, an ſic abire hoc debeat, quum vel *eſt* vel *et* hic nos viderimus in ſcriptis. Etiam in uno [Gud.] legi *ac proximos ſpatioſa et Hellas*, nec aliter Mediolanenſis. Hinc vide, quam nitida exſurgat deſcriptio: *Graecia — Ioniis fluctibus obiacet; a proximo ſpatioſa, et Hellas nomine, grandi fronte procedit.* Certe et Pintianus hic offendens ſcribebat: *ac proxime ſpatioſa et Hellas nomine. Ab proximo*, hoc eſt, ab ea parte, quam habet proximam regionibus enarratis, ut lib. 3. c. 8. *Ab ea parte, quae introeuntibus dextra eſt, urbes ſunt; in altera ab intimo angulo* etc. Nonne poterat dicere *ab dextro introeuntibus?* Sic paſſim *ab Oriente* et ſimilia, quae notant reſpectu illius partis. I. GRONOVIUS. In libris *et Hellas nomine*, quod et ipſum rectum. Quum autem novitius editor, quia in vitioſis quibusdam libris legitur *ac proximos*, confidenter reſcribit *a proximo ſpatioſa*, omnino id facit ſine ratione et iudicio. Sive enim referas ad Theſſaliam et Macedoniam, quae praeceſſere, ſive ad Hellada, quae ſequitur, non ſubſiſtit haec lectio. Quis enim ferat ſcriptorem ita loquentem, a proximo loco incipere Hellada? Quod ſi *a proximo* accipias pro ab initio, iam ne quidem Latine loquatur Mela; debuiſſet enim dicere *in proximo*. Quamvis neque iſtuc huic conveniat loco, cum non ſtatim, ſed paulatim in maiorem maioremque ſeſe Hellas explicet latitudinem. Retinenda itaque lectio vulgata, quam melioris notae exemplaria et prima editio nullos paſſa correctores confirmant, nec diſtrahenda haec a ſuperioribus; *proxime* enim conſtruendum cum Aegaeis et Ioniis fluctibus. A Macedonia enim incipiens Hellas primo eſt anguſta, in Magneſia nempe Theſſaliaque, huius ſiquidem partes a mari remotiores, non accenſentur Helladi.

Deinde ſit latior. Vbi vero Aegaeis et Ioniis fluctibus grandi fronte obiacet, a Sunio nempe ad Ambraciam, ibi demum eſt latiſſima. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Vbi mentio verbi *incipere*, immo vel cogitatio? Ab Mela iunguntur *ab proximo ſpatioſa*. An haec non ſunt et Latina et facillima intellectu? An non debuit partes Helladis, quum ſint diverſae ac discrepantes ſitu, plures conſiderare, et aut maxime vicinas, aut remotiores, aut remotiſſimas conſiderare? Porro an propterea, quod paulatim in maiorem maioremque ſeſe explicat latitudinem, non eſt ab proximo ſpatioſa, aut non poteſt eſſe? Immo et eſt nunc ſpatioſa, et deinde ſpatioſior, utque recte dicit Mela, grandi fronte procedit. Sed neſcivit ille, qui frontem nunc conſideret Mela, nempe partem verſus Meridiem. Hinc ſcribit: Vbi vero Aegaeis et Ioniis fluctibus grandi fronte obiacet. An unquam monſtrum maius auditum eſt? Frons obiacet Aegaeis et Ioniis fluctibus? Quaeſo igitur quod tergum? Si verſus Aegaeos eſt frons, averſam partem alluunt Ionii neceſſario. Latera clare conſtituunt eas partes, quae obiacent utrisque illis fluctibus. Ideo latera eius intrare dicitur mox utrumque mare. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori*. Vltima recte monuit Gronovius; ipſa tamen eius emendatio, cum ſic nihil habeat, ad quod commode referatur, nec concinniorem nexum adferat, parum videtur probabilis.

grandi fronte — intrante) Rehdig. *grandi nomine;* Venet. *marique utroque;* Schottus *ſed Ionio,* quod antea maluerat Pintianus et ex veteribus exemplaribus adnotaverat Ciacconius; Gud. *τὸ et* ante Ionio omittit; 15. 17. 20. 23. *latere,* uti etiam in Vatic. 1. fuiſſe videtur, quia latera ex ſolo Vatic. 3. notatum erat; Vindobon. *eius latera magis intrante.* Non inepta eſt Pintiani emendatio, *ſed Ionio,* uti paullo poſt *verum in Ionium* etc. Propius forte acceſſerit *at*, quae particulae

commutari ſolent. Neque tamen neceſſaria eſt emendatio.

quatuor milia) Sic omnes Cdd. et edd. vetuſtae. At 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. reliquae ad Schottum *quinque millia.* Voſſius revocavit *quatuor millia.* Tum Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. Lipſ. *milia.* Cf. ad 1, 9, 8. Adde, quod Iſidorus 9, 3. aliique *miles* hinc derivant. TZSCHVCKE. Et hic et infra non *quatuor*, ſed *quinque m. p.* Auctores alii anguſtias eas in Peloponneſo faciunt. BARBARVS. Ante Hermolaum legebatur *quatuor millia*, atque ita V. C. CIACCONIVS. *Quinque* Hermolaus, quem ſecuti ſunt alii, cum prius legeretur *quatuor millia paſſuum*, uti quoque eſt in omnibus manu exaratis codicibus. Atqui Melam ſic ſcripſiſſe apparet etiam ex Solino, [c. 13. ſ. 7.] qui et ipſe ſecutus Melam quatuor millium latitudinem tribuit Iſthmo Corinthiaco. VOSSIVS. Pro *pateat* Schottus *patens;* ed. 38. et Lugd. 1605. *patet;* Venet. *ferme media;* ed. 9. *incidit.*

rurſum) Edd. 30. 32. *rurſus;* Pariſ. 2. Vatic. 3. Venet. Prag. Lipſ. *in terris;* poſt Vatic. 1. Gud. Vindob. *vero in;* Vatic. 3. Venet. Prag. *vecto in;* pro *Ionium* Vindob. *Ionum*, et poſt idem *magis lata* pro *tam lata;* Schottus *tam late;* Lipſ. Gud. Prag. Rehdig. *ceperat.*

pene inſula) Sic quidam codices et libri editi cum recentioribus Reinoldii, A. Gronovii et Kappii. Cf. ad 1, 19, 2. Poſt Vindob. *vocantque* et *peloponenſes;* Gud. et ed. 13. *peloponeſos;* Rehdiger. *pelloponeſſos;* Cibin. et edd. 2. 9. *peloponeſſos.*

ob ſinus) Prag. *obeſinus;* Ciaccon. *et ſinus.* Tum Venet. Prag. Pariſ. 2. *et etiam promontoria.* TZSCHVCKE. *Ob* in *et* mutandum. CIACCONIVS. **Non video, quid hac emendatione ſpectaverit.**

quis) Sic MSS. A. Gronovii et ex meis, quos ipſe inſpexi, Gud. Rehdiger. Prag. Cibin. (*q's*) Lipſ. (*qs*) alii cum editionibus ſuis. Antiquiſſimae *quis*, primae etiam Vadianae, 16. 18. nam poſteriores promiſcue *quis* et *queis*. Aliae multae, uti 15. 17. 20. 23. 24. 25. 28. 30. 32. 35. 39. 40. 41. 42. cum Reinoldianis *queis*. A. Gronovius inde ab ed. 44. revocavit *quis*, uti etiam antea praetulerat Vinetus. Vid. de hac ſcriptura ad 2, 1, 2. 2, 2, 2.

ut fibris) Lego *fimbriis*, non *fibris*; ſequitur enim *platani folio ſimilis*; et pleraque arborum et herbarum folia fimbriata ſunt. Plinius 21, 15. [ſ. 55.] de urtica: *caule quoque mordaci, fimbriatis foliis.* PINTIANVS. Alias *fimbriis*. Varro fol. 1072. [de L. L. 4, 13.] *Antiqui fibrum dicebant extremum, unde in ſagis fimbriae, et in iecore extremum fibra, hic fiber dictus eſt.* CIACCONIVS. Nihil hac Pintiani emendatione invitis omnibus codicibus, cum nec linguae uſus repugnet, opus eſſe docuit Salmaſius ad Solin. c. 13. ſ. 7. p. m. 99. ex Servio ad Virgil. Georg. 1, 120. aliisque, ex quibus adparet fibras et fimbrias eodem ſenſu dici de foliorum et radicum extremitatibus. Sed quod ex Cicerone in Piſon. c. 11. *fibrae cincinnorum madentes* excitat; pro *fibrae* ibi editur *fimbriae*. Reiicit etiam Pintiani emendationem Geſnerus in theſauro L. L. ſub v. *fibra*, cui ſuffragatur Garatonius ad Cicer. c. l. ubi de *fibris* praeter Salmaſium laudat Marii Mattii adnotationes cap. 22.

ſimulque) Sic Pariſ. 3. Prag. Rehdiger. reliqui, quos ego inſpexi *ſimul quod;* nec aliter habuiſſe videntur codices ab aliis conlati. Ita certe habent editiones omnes ad 44. quae Reinoldio duce poſuit *ſimulque*. Secutus eſt Kappius et editor Norimbergenſis. Subeſt certe hiulci aliquid in nexu, ſi *ſimulque* legeris; at durius tamen et remotius videtur *ſimul quod*, pro *et quod.*

Retinui igitur prius, cum ſic etiam praecedentibus accommodari poſſit. Propius conſuluiſſe videtur Rehdiger. adpoſita lectione *effunduntur.* Nota autem eſt ex compendio ſcribendi utriusque voculae commiſtio.

tenui — effunditur) Vindob. *in tenui tramitte;* Schottus dedit *termite;* Vind. omittit *in;* Venet. habet *in latum*, quod ex Pintiani ſententia recepit Schottus; Rehdig. *effunduntur.* TZSCHVCKE. Aeſtimandum, an in hoc loco potior lectio ſit *termite*, quam *tramite*, quia aſſimilat Peloponneſon folio platani; ut perſtet in imagine. Nec immemor ſum, ſequi infra: *anguſto tramite Helladi Peloponneſum annecti;* ſed ratione dicta magis hic placet *termite.* PINTIANVS. Scribo: *in latum effunditur.* IDEM. Acute huc *termite* transtulit Pintianus, ſed et argute nimis. Miſcet enim comparationem cum re comparata. Nec opus eſt, *latus* in *latum* mutare, quippe quod ineſt in *effunditur.* Si quid mutandum, malim *in latius.* Locus plane ſimilis eſt 1, 17, 3. *anguſtis cervicibus reliqua extendit in latius.*

ſimillima) I. Gronov. ad 2, 2, 8. malit *ſimilis*, quod et in Cod. Chiſiano invenerat. Vid. ad c. l. Pro eo Gud. Rehdiger. Vindob. dant *ſimilia*, nempe ex ſcribendi compendio.

§. 4. *A Macedonia)* Plerique codices et editiones hic legunt *In Macedonia;* Vinetus, Schottus, Voſſius reliqui *A Macedonia*, uti iam olim dederat Cocleus. TZSCHVCKE. Legendum *A Macedonia*, hoc eſt, poſt Macedoniam. Neque enim regreditur in Macedoniam, ſed ea finita transit ad referendas Graeciae provincias, quarum prima eſt *Theſſalia.* Nam etſi Ptolemaeus [3, 13.] Macedoniae Theſſaliam contribuere videatur, ſimul de utraque disſerens, quod alias facere ſolet, minores regiones maioribus inſerens, (ne cogatu

parvis etiam terminos aſſignare, quod fuiſſet tum ei, tum lectori oneroſum, et non nimis neceſſarium) diverſa tamen eſt Theſſalia a Macedonia. Quin Strabo [8. p. m. 255. ſ. 370.] ſolos Theſſalos appellari *Graecos* et *Hellenes* Apollodori teſtimonio ſcribit, et Arrianus Hiſtoricus lib. 2. [cap. 5. de exp. Alex. M.] equitatum Theſſalicum a Macedonico ſeparat. Strabo quoque in Selectis [lib. 7. p. 104. Hudſ. cf. 9. p. m. 496. ſ. 429.] Peneum fluvium diſterminare tradit Macedoniam a Theſſalia, Caeſar [de B. C. 3. 36.] Haliacmonem, ut dixi. Quod nonne et ipſe Mela hoc manifeſte monſtravit in ſuperioribus cum dixit: *in eum Axius per Macedonas, et iam per Theſſalos Peneus excurrit.* PINTIANVS. Forte pro *In Macedonia* erat ſcriptum *In ea* ſc. Graecia. Hoc autem ita eſſe videtur, cum ſupra dixerit: *Tum iam vaſte et multum prominens Graecia.* Theſſaliam autem in Graecia eſſe, Strabo [c. l.] auctor eſt. Sic lib. 1. cap. de Aſia: *In ea primos hominum accepimus ab oriente Indos, Seres et Scythas;* et cap. 2. de Phoenicia: *In ea eſt Tyros aliquando inſula;* et cap. 19. *In eo Mariandyni urbem habitant.* Infra h. l. cap. 7. de inſulis: *Hae Thracum Graiorumque terris obiacent;* et lib. 3. c. 1. de Hiſpania: *In ea primi ſunt Artabri.* In Aldino exemplari et antiqua lectione non eſt *in Graecia*, [ante *Doris*] quod magis adiuvat hanc emendationem. At dubium eſſe poteſt, quare, cum in enumeratione Macedoniae Theſſaliam et Magneſiae partem numeravit, deinde non eas provincias Graeciae tribuerit, cum poſt eas numeratas dicat: *tum iam vaſte et multum prominens Graecia;* ſed dici poteſt, Theſſaliam, ut Strabo [c. l.] ait, in Graecia eſſe, neque excludi hic a Pomponio, ſed ipſum dicere, a Theſſalia Graeciam incipere, et a Sepiade illam prominere, cum antea vaſte retracta fuerit in Thermaico ſinu. Sic in Europa poſt Macedoniam locat Graeciam Livius lib. 45. fol. 346. [c. 9.] Solinus cap. 13. CIACCONIVS. Male prius legebatur, *in Macedonia.* Licet

enim Theſſalia a Philippo et Alexandro et poſtea a Romanis attributa fuerit Macedoniae, hoc nihil ad rem facit, cum antiquam Mela, ut oſtendimus, ſequatur diſtributionem. Sequentia praeterea hanc lectionem non admittunt. Nam illa, quae ſequuntur in vulgatis editionibus: *in Graecia Doris, Locris* etc. adſuta ſunt ab aliquo, cum in nullis, quae viderim, compareant exemplaribus. VOSSIVS. *A Macedonia* utique praeferendum eſt. Quis enim dixerit, quas regiones eadem ſerie paullo poſt recenſet, omnes Macedoniae adſcriptas fuiſſe, cum tamen ſupra ad Graeciam proceſſerit. Nec, quod Ciacconius ſuſpicatur, *in ea* ſcriptum eſſe antea hic potuit, quia praecedit Peloponneſus, licet ipſe ſubplere malit *Graecia.* Ceterum hic intervallum conſtituunt edd. 24. 25. Olivarianae, et caput 22. Vinetus.

Theſſalia — Phthiotis) Haec et ſequentia nomina in libris varie corrupta eſſe, facile quivis praevidet. Sic Cibin. *theſſalea;* Vindob. Gud. ed. 1. *theſalia;* 2. 9. *Teſſalia;* Vindob. *mogeſia;* edd. 15. 20. 23. *Meſſania;* Lipſ. *Phiotis;* Rehdiger. *phyotis;* Prag. *pheotis;* Gud. *ptiotis;* Cibin. *pthyotis;* Vatic. *pthiotis;* edd. 1. 2. 9. *Phiotis,* quae quidem poſt facile ſanata ſunt.

Doris) Vadianus invitis libris omnibus praepoſuit: *In Graecia,* quod repetiit familia, in ea etiam 21. 28. 30. 32. 37. praeterea 24. 25. et Olivarianae cum Schotto. Abiecit Vinetus, poſt Voſſius et reliqui. TZSCHVCKE. Dictiones *in Graecia* ſuperfluunt, adiectae ab his, qui perſuaſum habebant, Theſſaliam, Magnetiam, Phthiotida ad Macedoniam pertinere, non ad Graeciam, decepti auctoritate Ptolemaei [c. l.] male intellecti. PINTIANVS. Monuit etiam de hoc additamento Voſſius in ſuperiori nota.

Locris, Phocis) Cibin. *lochris;* Rehdig. *locrys* et *phocys.*

Boeotis) Lipſ. *Bochotis;* Prag. *Boethis;* Rehdiger. *boethys;* Vindobon. *boetis;* Gud. aliique *boeotis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Boetis;* 13. 15. 16. et reliquae *Boeotis,* ad quam quidem formam omnes ducunt libri. Quis tamen ea praeter Melam uſus ſit, ignoro. Forte hoc nomen ad reliqua accommodarunt librarii. Infra enim *Boeotia* dicit, ubi eandem formam debebat repetere, ſi ex Graeco aliquo transtuliſſet. In aliis illa occurrit, uti *Achais* apud Ovid. Metam. 5, 577. 7, 504. Cf. Salmaſ. ad Solin. c. 8. ſ. 2. p. m. 45. et ubi plura conlegit ad c. 14. ſ. 8. p. m. 108. Variat tamen etiam noſter, ſi libros audias, in *Laconice,* quam *Laconidem* infra vocat.

Atthis — Arcadia) Cibin. *athys;* Vindobon. Rehdiger. *âthis;* Prag. *atis.* Edd. antiquiſſimae, et poſt plurimae cum iisque Schottus *Attis;* Vinetus, Voſſius reliqui *Atthis,* uti Cod. Lipſ. et alii quidam. Graece Ἀτθίς. Cf. ad 2, 7, 10. Poſt Vindobon. *peloponenſi;* Cibin. et ed. 9. *peloponneſſo;* Gud. Lipſ. *peloponeſo;* Rehdiger. *peloponenſo.* Tum Lipſ. *agro* pro *Argolis;* Prag. *Latonice;* Gud. *Meſana.* Edd. 2. 9. 11. *Meſenia;* 15. 20. 23. *Meſſania.* Hinc Vatic. 3. Prag. *achea;* Rehdig. *achaica;* Gud. *archaea;* Cibin. *archea;* ed. 1. *chaia.* Deinde Lipſ Gud. Venet. et edd. 1. 2. 9. *Helis.* Poſtremo Lipſ. Cibin. Gud. Vindobon. Prag. Rehdiger. *archadia.*

ultra Aetolia) Rehdiger. *etholis;* Vindobon. *etholia;* Prag. *et etholia;* Gud. *aetholia;* Cibin. *aeotholea.* Edd. quaedam vetuſtae *Aetholia* et *Etolia.* Poſt Lipſ. Prag. *Acharnania.* Edd. 7. 8. 10. *Arcanania.* Denique Cibin. Lipſ. Prag. Rehdiger. *epyros.*

Adriam) Cibin. Gud. *adrian;* Rehdig. *adriam;* Pariſ. 1. *andrian;* Pariſ. 2. *adriade;* Vatic. 3. Prag.

abriade. Nempe *de* adhaeſit ex ſequente voce, cetera depravata. De adſpiratione, quam praefixi, vid. ad 1, 3, 3.

alluit) Vindobon. Gud. Prag. Rehdiger. Lipſ. et editiones omnes cum Reinoldianis ad 45. *alluit*, Vadianae etiam poſteriores *alluunt*. Tandem A. Gronovius in ed. 45. poſuit *alluit* eumque ſecutus Kappius. Voſſ. 1. 2. Mediolan. Cibin. Vatic. *adluit*, unde commiſtio melius intelligitur, de qua dictum ad 1, 4, 4. Poſt verba *memoranda ſunt* titulum praemiſit Cod. Zaluſc. *de Theſſalia.*

Lariſſa) Rehdiger. *laryſſa;* Vindob. *lariſſima;* Voſſ. 1. Cibin. Vatic. 1. *nunc Lariſſa*, uti etiam dedit Vinetus. Locum haberet, ſi ſubiiceretur praemiſſo *aliquando*, ut 2, 5. in. *fuit aliquando Braccata, nunc Narbonenſis.* Infra in noſtro capite: *Pola quondam a Colchis habitata, nunc Romana colonia.* Dicit quidem 1, 5. f. *Mulucha — nunc gentium, olim regnorum quoque terminus;* at ibi prodit in obpoſitione, quae id requirit; uti *nunc — tunc* 1, 13. in. et ſic inverſo ordine *aliquando — nunc* 1, 12, 2. *olim — nunc* 2, 5, 2. Hic vero ſeparatas urbes commemorat, quibus Theſſalia inclaruit, ubi abeſſe poteſt. Minus enim bene Carrio ad Valer. Flacc. 1, 171. ex hoc loco putat, Lariſſam aliquando Iolcon adpellatam fuiſſe, cum omnia alia doceat Strabo lib. 9. p. m. 300. ſ. 436. Malui igitur cum aliis negligere, et adſcribere librariorum curioſae ſedulitati. Simile exemplum, in quo tamen *quondam* praecedit, habes paullo inferius. Cf. 2, 6, 4.

aliquando Iolcos) Lipſ. Vatican. 3. (qui et omittit *aliquando*) *Iolchos;* Vindob. *icolos;* Rehdiger. *iodeos;* Prag. *idchos;* Schottus minoribus literis expreſſit verba *aliquando Iolcos.* TZSCHUCKE. Haec verba, ni fallor, Pomponii non ſunt. Nam paulo ante teſtatus eſt,

dicturum ſe de locis atque urbibus, quae mare non abluit. Porro *Iolcon*, urbem eſſe maritimam, nemo neſcit. Citare auctores in re comperta, quid attinet? Satis ſit pro omnibus Strabo: [lib. 9. p. m. 300. ſ. 436.] *Iolcos*, inquit, *iam dudum diruta iacet, quo ex loco Pelias Iaſonem ac navem Argo foras emiſit.* Et infra paulo: *Supra Demetriadem autem urbem Iolcos ſtadia ſeptem ad mare iacet.* PINTIANVS. Et haec quoque eraſerat Pintianus, quia nempe Iolcon dicit eſſe ad mare ſitam, hic vero Melam mediterraneas tantum recenſere civitates. Licet hoc verum eſſet, non tamen video, cur exiſtimemus, auctorem noſtrum errare non potuiſſe. Verum ipſe errat Pintianus, cum ex Strabone oſtendere conatur, Iolcon fuiſſe ad mare ſitam. Verba Strabonis haec ſunt: Τῆς δὲ Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους ὑπέρκειται τῆς θαλάσσης Ἰωλκός. Ipſe interpretatus eſt: *iacet ad mare.* Sed quis neſcit, ὑπερκεῖσθαι ſemper accipi de locis a mari remotis? Recte itaque Euſtathius [ad Homer. 11, 280. p. 435, 16. Baſil.] τὸν Ἰωλκὸν ὑπερκεῖσθαί φασι τῆς κατὰ Δημητριάδα θαλάσσης ἑπτὰ σταδίους. Vides, quantillo ſpatio a mari abfuerit Iolcos, ut non mirum ſit ab aliis inter maritimas urbes recenſeri. Porro cum poetae Argonem Iolco ſolviſſe aiunt, id de Aphetis, de quibus infra, vel de litore, quod et ipſum Iolcon vocari tradit Strabo, [c. l.] accipiendum eſt. Sed et cum ſcholiaſtes Apollonii [1, 582.] Sepiadem dicit eſſe ἀκρωτήριον ἐν Ἰωλκῷ, manifeſte Iolcon pro litore accepit. VOSSIVS. Sic *Antronia*, quam noſter mediterraneis accenſet, ab Homero Il. 2, 697. ἀγχίαλος vocatur. Cf. Strabo lib. 9. p. m. 299. ſ. 435. qui tamen patitur ſitum admitti haud procul a mari. Atque ita caute dixit noſter: *quae mare non adluit*, ut tamen in conſpectu quaſi litorum iter perſequatur.

in Magneſia) Prag. *in Imagneſia*, ex geminato *i*; ed. 6. *id eſt Magneſia.*

Antronia) Lipſ. *alcronia.* Edd. veteres cumque iis 9. 11. *Anthronia;* Schottus *Antron.* TZSCHVCKE. Scribendum *Antronia* ſine *h.* Vrbs autem haec et *Antron* vocatur. BARBARVS. Scribendum *Antron*, non *Antronia* ex Strabone, [lib. 9. p. 299. ſ. 435.] Stephano, Homero. [Il. 2, 697.] PINTIANVS. *Antron* utique uſitatiori forma dicitur. Sed cum variata terminatione urbes adpareant multae, et hanc, ex auctore forſitan Graeco ductam, conſtanter tueantur libri, mutare nolui, quod et olim ſuaſerat Holſten. ad Stephanum p. 38. Sic alia forma quidam Ἀντρῶνες dixerunt, de quo monuerat Strabo c. l. in quibus Demoſthenes in Philip. 4. p. 133. ed. Lipſ. Suidas h. v. Ita vero infra §. 6. Brauronia, quae aliis Brauron vocatur.

Phthiotide) Vatic. 1. Cibin. *Pthiotide;* Gud. *thiotide;* Vindob. *phiotici;* Prag. *protheoti;* Rehdiger. *phyoti;* Pariſ. 2. *phtioti;* Lipſ. Auguſtinor. *phiotide;* Vatic. 3. *phthioti.* Edd. 1. 9. *Phiotide.* Syllabam ultimam, quam hic quidam detrahunt, proximae voci addunt. Hinc Vindob. *de pithia;* Vatic. 3. Prag. *Dethia;* Rehdiger. *depthia;* Pariſ. 2. *Delthia;* edd. 5. 9. 11. *Phthia;* Auguſtinor. *phitia.* Vera ſcriptura, ſupra etiam depravata, ex Graecis conſtat.

in Doride — Erineum) Abſunt haec verba ab omnibus Voſſianis, Vatic. Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Auguſtinor. Vindob. Venet. Havn. nec magis agnoſcunt edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Primus inſeruit Vadianus et ſequentibus tradidit, renuente tamen Reinoldio; A. Gronovius ab ed. 44. minoribus literis diſtinguere coepit. Soli tres Pariſienſes exhibent verba: *in Doride Pindus*, excluſis reliquis. *Erineon* Vadianus et Olivarius cum ſuis. TZSCHVCKE. Expende, an legendum ſit *Pindus, Boeon, Cytinium, Erineos, Doris* enim *tetrapolis*

rat, ut ſcribunt Strabo [9. p. m. 294. ſ. 427.] et Thucydides, [1, 107. at vid.] etſi Stephanus *tripolin* tradit, modo codex menda vacet, quod non puto. *Erineos* autem non *Erineon* proferunt Stephanus et Ptolemaeus, [3. 15.] qui etiam *Cyteinium* vocat, ceteri *Cytinium*. Idem in Doridis tetrapoli pro *Pindo Lilaeam* ſubſtituit. In Plinio, [4, 13. ſ. 7.] quoque libentius legerim *Erineos*, quam *Erineon*. PINTIANVS. In omnibus, quae vidi, exemplaribus abſunt haec, et ab aliquo forſan adiecta ſunt, qui haec aut ſimilia deeſſe exiſtimavit. Nam cum paulo ſuperius Doridis meminerit, putavit huius regionis oppida hic excidiſſe. VOSSIVS. Deſiderantur hic utique, quae ad Dorida referantur, cum, in ſingularum regionum iterato adiectis potioribus urbibus recenſu, hanc recte praeterire non poſſet. Commode hic adſunt Pariſienſes, ex quibus certe priora verba *in Doride Pindus* adieci, poſteriora uncis incluſi. Dedi tantum *Erineus*, uti in caſu recto ſcribunt Stephanus et Ptolemaeus 3. 15. Feminino genere effert Strabo lib. 10. p. m. 328. ſ. 476. Pintianus, quae vulgo hic producuntur, cum dubia partim ſint, vel omnino ſpuria a quibusdam cenſeantur, tum novis figmentis auget, ut taceam incerta eſſe, quae de Doride tetrapoli et quatuor eius urbibus adfert. Alii enim modo plures modo pauciores urbes commemorant, adeoque in ipſarum nominibus invicem disſentiunt, de quibus, cum prolixior expoſitio nimis hinc aliena videatur, plura disſeram Vol. 2. Ita vero adparet, quam recte Pintianum propter inſerta haec verba notet Hemſterhuſ. ad Schol. Ariſtophan. in Plut. p. 385.

Locride) Cibin. *loride;* Rehdig. *locryde;* Prag. *lethride*. Poſt Lipſ. Auguſtin. Vindobon. Gud. Prag. *cinos*. Ed. 19. *Gynos*. Recte, quod aliae habent, *Cynos*, praeter primas, uti 1. 3. 4. 5. 9. 11. in quibus *Cinos* fertur.

Calliaros) Vindob. Gud. Lipſ. Prag. Auguſtin. edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Calioros;* Rehdiger. *calyoros.* Edd. 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Callicros;* 12. 14. 19. *Callioros.* Recte ed. 10. cum aliis *Calliaros,* uti emendaverat ex Homero Il. 2, 531. Strabone 9. p. m. 293. ſ. 426. Plinio 4, 12. ſ. 7. quibus et alii addi facile poſſint, Hermolaus Barbarus.

Phocide) Prag. *Photide;* Rehdiger. *phocyde.* Tum Cibin. *delphy.*

Parnaſos) Prag. *pernaſos;* Cibin. Rehdiger. Vindob. edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. et pleraeque aliae cum Vadianis et Olivarianis *Parnaſus;* Lipſ. Gud. Vatic. (puto) cum editt. 23. Gronovianis, Kappianis *Parnaſos;* Vinetus, Schottus, Voſſius *Parnaſſus;* Reinoldius *Parnaſſos.* Terminatio in *os* cum et codices praeferant, Pomponio utique eſt accommodatior. Nec magis ſcriptura eorum, et quidem conſtantior dimittenda videtur, qui per *ſ* ſimplex efferunt. Eandem exhibent et alibi codices vetuſtiſſimi probantque viri eruditi. Vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 15, 311. Oudendorp. ad Lucan. 3, 172. Heinſ. ad Ovid. Met. 1, 468. Pierius ad Virgil. eclog. 10, 11. et quos nominant Drakenb. ad Liv. 42, 16. in. et Dausquius in Orthogr. P. 2. h. v. etſi hic vult *Parnaſſus,* uti dedit in Oroſio 1, 9. Havercampus. Broukhuſius adeo ad Propert. 2, 23, 13. nunquam per *ſſ* Latinos ſcripſiſſe contendit, etſi ſic Graeci velint. Sed et in his variatur, uti in Strabonis libris ſcriptis et editis. Simplex σ antiquiſſimi habent Codices in Diodoro Sic. 11, 14. Παρνησὸς ſcribendum cenſet Brunk ad Apollon. Rhod. 2, 705. Videtur ſuffragari metrum, unde Παρνησὸς pro Παρνασὸς, quare Παρνασσὸς extruditur apud Homer. in Apollin. Pyth. v. 91. 269. ut vitium ab Ilgenio, quod iam antea fecerat Erneſti. Idem in aliis cum dubitatione notatur. *Nyſſa*

quidem infra 3, 7, 4. ſed et Thiſaphernes, de quo Staveren. ad Nepot. Alcib. 5, 2. Vſus et in his dominatur, et librorum antiquiſſimorum exempla. De illo cf. Euſtath. ad Homer. Odyſſ. 19, 432. p. 706, 46. Baſil. Poſt Vindob. *apolinis;* Prag. *phanum.*

Boeotia) Lipſ. Vindob. Gud. *boetia;* Rehdiger. *boethia;* Prag. *boecia.* Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Boetia.* Tum Prag. et edd. 21. 28. *Thebe.* Poſt Cibin. *chyteron;* Rehdig. *cytheron;* Prag. ut edd. multae veteres *Citheron,* quam ſcripturam, mirum, ſic reliquit adeoque tuitus eſt in Hygino fab. 8. Munckerus ex Feſto, qui dixerit, ruſticorum non eſſe, pronuntiare diphthongos, et hinc Servium commemoravit ad Virgil. Aen. 4, 463. (303.) et Lactantium 1, 22. ubi ſic editiones multae. Vid. tamen idem ad Hygin. fab. 240. Graecis Κιθαιρών.

celebratus) Vindob. *celebratis;* Rehdiger. *celebrati;* Pariſ. 3. Venet. et edd. omnes cum Vineto (tantum hic *celeberrimis*) et Schotto. Voſſius revocavit *celebratus,* quod eſt in reliquis MSS. etiam Havnienſi, idque ſervarunt reliqui. Recte et apte.

Atthide) Gud. *athiode;* Cibin. Rehdig. *athyde;* Vindob. *athide.* Edd. 24. 25. Olivarianae, et antea quaedam in iis 20. 23. *Attide.* Sed verba in Atthide non habent Vatic. 3. Prag. Pariſ. 2.

Eleuſin) Rehdiger. *eleuſyn;* Vindob. *eluſim;* Gud. *eleuſim,* uti ſcribit ed. 21. quae tamen in corrigendis reponit *Eleuſin;* Pariſ. 2. Lipſ. *Eleuſis,* quam ſcripturam ex Iulio Firmico notat Gronovius in obſerv. in Script. Eccleſ. cap. 9. p. 96. At et Ἐλευσὶς Scylax p. 21. Hudſ. Stephanus h. v. et *Eleuſis* olim vulgo in Ovid. epiſt. 4, 67. In Strabone lib. 9. p. m. 272. ſ. 395.

Ἐλευσὶν, ſed poſt p. m. 274. ſ. 397. Ἐλευσὶς reperitur. Grammatici tamen, veluti Servius, Priſcianus pugnant pro forma *Eleuſin*, quam et multis adſtruere conatur Heinſius ad Ovid. c. l. Atque hinc poſterior aetas duxit *Eleuſina* in caſu recto. Hic cum plerique et tantum non omnes codices *Eleuſin* aut praeferant, aut certe innuant, moveri non debet. Poſt Vindob. *conſacrata* Rehdiger. omittit *ut*. Ciaccon. *egeat;* Cibin. *aegant* Voſſius ex libris aliquot notat *ſoleant* pro *egeant*.

Megaride) Vatic. Lipſ. Pariſ. 2. *in Megaride* uti poſt Pariſ. 2. Lipſ. Gronoviani aliqui et edd. 1. *Argolida*. Tum Gud. *regioni unde*.

ut in) Sic omnes codices et primae editiones quaeque eas proxime ſunt ſecutae. Tantum Pariſ. 1. *etiam*. Pariſ. 3. videtur habuiſſe *at in*, uti primus poſuit Vadianus in ed. 16. et hinc excepit eius familia cum Olivarianis, quibus acceſſerunt 21. 24. 28. Vinetus Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. Inde Reinoldio duce 44. et ceterae *ut in*, ſenſu, inquit A. Gronovius, plano et venuſto. Nempe continua ſerie recenſum inſtitutum perſequitur, in quo accommodatius eſt *ut*, etſi abeſſe etiam ſalvo ſenſu poſſit. Prag. *ut in Argolica*.

Mycenae) Cibin. Gud. Prag. Rehdig. Vindob. *micene;* ed. 2. *Micenae;* 25. in altero exemplari *Mycaenae*. Poſt Vindob. *precelebre*.

in Laconide) Cibin. *lachonide;* Rehdig. *lacenyde*. TZSCHUCKE. Salmaſius in Plin. Exercit. p. 13 [ad Solin. c. 13. ſ. 7. p. m. 97.] malebat *in Laconia* ut paulo ante hoc cap. *in Peloponneſo Argolis, Laconia Meſſenia*. A. GRONOVIUS. At Codices variare Melam voluiſſe indicant, uti in *Boeotis* et *Boeotia*, de quo ſupra. Cf. etiam ad 2, 7, 15.

Therapne) Vatic. 3. *Therampme;* Vindob. *trapene;* Rehdiger. Gud. *therapnae;* Prag. *terapne;* Cibin. et alii *Therapme.* Edd. pleraeque inde a primis ſine adſpiratione *Terapne,* quam poſt addiderunt Vinetus, Schottus et alii. Gr. Θεράπνη. Sola ed. 13. habet *Theramne.* Certe ſic Plinius 4, 8. ſ. 5. in hoc tractu commemorat, pro quo Stephanus olim quidem Θεράμναι, quod in Θεράπναι mutari voluit Holſtenius p. 134. mutavitque ex Codd. Berkelius, etſi nihil intereſſe putat Barthius ad Statii Theb. 3, 422. utro modo ſcribas. Sed *Therapnae* tuetur Meurſius in Miſcellan. Lacon. 4, 12. Eadem variatio notatur in Silio Ital. 6, 303. ubi vid. Drakenb. et Ruperti, et in adiectivo gentili ap. Sil. Ital. 8, 412. Ovid. epiſt. 16, 196. Statium Theb. 3, 422. 7, 793. ubi vid. docti viri. Hic receptam ſcripturam tuentur libri praeter Vaticanum 3. At de hoc poſſit quaeri, utrum per *ae* an per *e* in fine ſcribendum ſit, cum in utramque partem fluctuentur libri, in quibus etiam *e* ſaepe pro *ae* adferatur, et pluralis fere ſit uſitatior. Sic *Amycle* olim in Silio Ital. 4, 358. et hic poſtea *Amicle.* Alia utroque numero inveniuntur apud auctores, uti *Mycene, Argos.* At cum etiam *Therapne* in uſu fuerit, nolui receptam formam relinquere. Poſt Cibin. *lachedemon;* Rehdiger. *lacedemon.* Idem deinde *amiclae,* ut edd. quaedam, in iis 2. 13. Cibin. *amycle;* Prag. *amicle.*

Taygetus) Vindobon. Vatic. 3. Prag. *Tagetus;* Rehdiger. *thaygetus;* Lipſ. *taigetus,* ut edd. quaedam, in iis 2. 9. 11. Graeca vulgatam ſcripturam confirmant.

in Meſſenia) Τὸ *in* omittit ed. 14. Tum Vindobon. Pariſ. 1. 2. *Meſania;* Cibin. Gud. Prag. *Meſſania;* Rehdiger. *Meſſama.* Tum Prag. et Pariſ. 2. omittunt *Meſſene;* Gudian. dat *Moſſene;* Pariſienſ. 1. *Moſene.* Edd. aliquae, uti 2. 15. 20. 23 *Meſſenae.* Gr. Μεσσήνη.

Methone) An ſcribendum *Ithome?* Notum eſt, illam fuiſſe et urbis Meſſenae et totius regionis arcem. Sed quia iam monuimus, Pomponium valde ſui oblitum fuiſſe toto hoc capite, credamus potius, et hic quoque dormitaſſe, vel ſaltem alios errantes eſſe ſecutum, cum Methonam mediterraneam facit. Adeo enim mari vicinum eſt hoc oppidum, ut vicinius eſſe non poſſit. Olim in litore depreſſiore ſedebat, ſi vera dicit Grammaticus Anonymus, qui penes me exſtat, poſtea vero terrae motu triginta octo ulnis, ſive pedibus ducentis viginti octo in altum evecta eſt. Ἀπὸ τοῦ σεισμοῦ λέγεται ἐκπεπηδηκέναι καὶ φανῆναι ἀνωτέρα τῆς θαλάσσης εἰς ὀργυιὰς λη. Sed cum dicit ἐκπεπηδηκέναι, videtur adluſiſſe ad vocabulum Pedaſi, quomodo Methone prius vocabatur. Verum hoc grammaticale eſt ſomnium, cum iam Homeri aevo Πήδασος fuerit. Alterum vero de terrae motu quod ait, id credo, quia ſimiles habeo hiſtorias. Vel ipſa haec Peloponneſos exemplum exhibet in urbibus Achaicis, radicitus evulſis et translatis alio. — VOSSIVS.

Elide) Lipſ. Venet. *helide;* Vindob. *ellide;* Rehdiger. *elyde.* Edd. 1. 9. *Helide;* 14. *Eliade.*

Piſae) Prag. *Piſa;* Rehdiger. *pyſe;* Cibin. *piſe;* Vindob. *ipſe;* ed. 9. *piſce.* Poſt Cibin. *oenomay;* Vindobon. Pariſ. 2. *cenomai.* Edd. 11. *enomai;* 38. et Lugd. 1605. *Onomati;* Pariſ. 1. *piſconomai.* TZSCHVCKE. Legendum puto inverſis dictionibus *Piſae Oenomai quondam*, ut Melae cum Plinio conveniat. Cui ut ſuppetias ferremus, libenter incidimus in hanc mentionem. Is lib. 4. [6 ſ. 5.] *Piſa*, inquit, *eorum* [pro quo nunc *Piſaeorum*] *quondam oppidum praefluente Alpheo amne.* Corrige: *Piſa Oenomai quondam oppidum* etc. Vnde apparet, legendum hic *Piſa*, non *Piſae.* Nam *Piſae* urbs Italiae multitudinis numero dicitur, Peloponneſi vero *Piſa* unitatis numero ex Strabone, [8. p. m.

245. [. 356.] Stephano, Diodoro. [4. 73.] Lucanus quoque noſter [2, 401.] *Hinc Tyrrhena vado frangentes aequora Piſae.* Et Statius quarto Thebaidos [238.] *depreſſae populus ſubit incola Piſae.* Et ſeptimo [416.] *Oenomaum ſua Piſa refert.* Accedit Demetrii Triclinii, nobilis Grammatici, auctoritas, qui in enarratione Pindari [ad Olymp. 1, 28.] appellatam ait *Piſam* a *Piſa* filia Endymionis. Sed et Pindarus ipſe [c. l.] *Piſam* numero ſingulari nominat. PINTIANVS. Non omnino valere hoc Pintiani effatum ex Lutatii verbis ad Statium Theb. 4, 238. putat Barthius. Nempe is etiam plurali numero effert. At quaeritur, an ſic in vetere auctore; quem quidem ignoro praeter Ptolemaeum 3, 16. in quo Ὀλυμπία πίσσαι, (cf. Herod. 2, 7. in varr.) ubi certe vitioſum eſt duplex σ, tum propter aliorum auctoritatem, tum quod diſerte monet Euſtath. ad Dionyſ. v. 409. ſimplici ſcribendum eſſe. Sed aliae editiones Ptolemaei, veluti Argentor. 1520. Πίσα. Forte Ὀλυμπία ἡ Πίσα. Certe haec forma ſi non mutanda propter librorum optimorum in primis conſenſum, at notanda videtur. Vbi enim *Piſae* occurrunt, Etruriae urbs ſpectatur. *Quondam* autem locum ſuum occupare poteſt, quia ſic antiquius eius nomen indicatur, cui recentioris oppidi mentio obponitur.

Elis) Rehdiger. *elys;* Voſſ. 2. *Helys.*

etiam nunc) Voſſ. 1. Mediolan. Vatic. 1. Cibin. *etiamnum;* Lipſ. Rehdiger. *etiamnunc;* Voſſ. 3. 4. Pariſ. 1. Leid. Perizon. Vindob. *etiam numen;* Voſſ. 2. Gud. Prag. Pariſ. 2. 3. *et numen*, uti editiones omnes ad Voſſium, qui repoſuit *et ſanum;* et ſic 40. 41. 42. Notatur haec lectio in variantibus ed. 27. adſcriptis. Reinoldius repoſuit *etiamnunc*, quem ſecuti ſunt reliqui. TZSCHVCKE. Et hic quoque correctores, non Mela, loquuntur. Optimus codex legit: *Elis etianuum.* Alii *Elis etiam num.* Legendum eſt: *Elis et ſanum delubrumque*

Olympii Iovis etc. Cicero quoque [cf. Catil. 3, 9. de N. D. 3, 40. pro C. Rabirio c. 10. —] haec coniungit, cum ait, *pro ſanis atque delubris propugnare.* Differunt enim fana a delubris in eo, quod fana et templa dicantur loca ſingulis diis attributa, delubra vero multarum aedium ſub uno tecto a diluvio pluviae munitarum, ut loquitur Aſconius. [ad Cicer. divinat. in Caecilium c. 1. ſ. §. 3.] Idem quoque confirmat Servius. [ad Virgil. Aen. 2, 225.] Cicero etiam alibi [cf. antea] coniungit templa et delubra. Fana vero et templa nemo recte coniunxit, cum idem ſit prorſus. Nam a ναὸς ναFός transpoſitione Aeolica ſit Fάνος, unde Latinorum *ſanus.* Vtrumque enim rectum fanum et fanus. Hinc apud Ciceronem 3. de Natura Deorum [c. 18.] *Eumenidum ſanus.* Ita enim hoc loco legit codex noſter optimus et inſignis antiquitatis. Mela itaque hoc loco fanum Olympii Iovis vocat ipſum templum Olympium, in quo ingens illa eborea Iovis ſtatua erat a Phidia elaborata. Iovis vero delubrum vocat ſacellum, in quo ſimiliter Iupiter Olympius σύμβωμος Neptuno viſebatur, et quidem longe antiquior illo Phidiaco. Sex enim illic erant delubra totidemque arae, quibus inſiſtebant θεοὶ σύμβωμοι. Vide de illis Pauſaniam, [5, 14.] qui copioſe de his agit, et Scholiaſten Pindari Ode 5, [v. 8.] Olympiorum. VOSSIVS. *Etiamnum* vel *etiamnunc* aptius videtur tamquam obpoſitum praecedenti, quod deſideratur. Tum delubrum propius adficit Iovem Olympium. Alterius lectionis cauſa quaerenda eſt in lineola impoſita, quae modo negligitur, modo obtruditur. Docet id ed. 1. in qua *et nunc* legitur. Poſt Gud. *gimicos;* Prag. *Gingrico.* Ante Rehdiger. *olimpii.*

tamen) Agnoſcunt hanc particulam notante Abr. Gronovio Mediol. quatuor Voſſ. Leid. Perizon. Gud. meique omnes praeter Cibin. et Vindob. agnoſcunt etiam priſcae editiones, et hinc reliquae ad Voſſium, qui pri-

mus expulit, eumque ſecutae edd. 40. 41. 42. Poſt reliquae inſtaurarunt. I. Gronovius ex Chiſiano adfert *ipſoque tamen.* TZSCHVCKE. Lego mutato loco illius particulae *quidem: certamine quidem gymnico et ſingulari ſanctitate, ipſo tamen ſimulacro, quod Phidiae* etc. PINTIANVS. In quibusdam libris legitur *ipſo quidem tam*, ut videatur ſcribendum, *ipſo quin etiam ſimulacro.* Verum cum vocula *tamen* abſit a melioribus libris, viſum fuit illam potius expungere. VOSSIVS. *Ipſo quidem ſimulacro* Voſſius, quum priores ederent *ipſo quidem tamen ſimulacro*, quod etiam in MS. mihi fuit obvium. Chiſianus habebat *ipſoque tamen ſimulacro.* Certe iuſtam cauſam non habuit Voſſius, cur aut voculam hanc expelleret, aut neſcio qua coniectura ſuffocaret, quae prorſus eſt Pomponiana. Nam ſic plane lib. 2. c. 5. *Maſſilia olim inter aſperas poſita, nunc ut pacatis, ita disſimillimis tamen vicina gentibus.* Lib. 1. c. 9. *Labyrinthus magno et inde explicabili tamen errore perplexus.* I. GRONOVIVS. Monui abeſſe a quibusdam libris *tamen.* Iuvenis autem Leidenſis loca profert, unde oſtendat, *tamen* eſſe Latinum. Libenter ſane id credimus, ſed quaeritur, utrum *quidem tamen* coniunctum ſit Latinum. E libro, quem contulit, hanc profert lectionem: *ipſoque tamen ſimulacro.* Vnde confici poteſt librarios offenſos hac loquendi formula alterutram vocem expungendam eſſe cenſuiſſe. Si ſciret libris uti, facile ex hac varietate potuiſſet colligere, vocem *quidem* non in ſuo verſari loco, et transferendam eſſe ante *ipſo*, ſic nempe: *Numen delubrumque Olympii Iovis, certamine gymnico et ſingulari ſanctitate quidem, ipſo tamen ſimulacro, quod Phidiae opus eſt, maxime nobile.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quaſi in duobus illis locis ea vox non potuerit omnino abeſſe ſine damno ſententiae ullo, perinde ut in hoc noſtro loco, quum tamen, ut in illis, ita in hoc voluiſſe videatur Mela additam. Sed praeterea quid vult? Cur non a ſe ita rogat de illo *transiugare?* An eiusdem

hominis eſt, ſic loqui ad cap. 5. [in appendice] *Tum poſt* an alibi apud Melam occurrat, quaerant, qui nugas bonis volunt redimere horis. Et ſic non deſinit ad cap. 5. nugari aliquid de iunctis *etiam alioquin*. Quid ſi iuncta occurrant, an tum Mela in ſalvo erit? Perinde etſi non occurrant iuncta. Potuit enim Mela iunxiſſe, quae ab aliis non iungerentur. Sed ſic Apuleius in Apologia [p. m. 338.] *et quidem C. Lucilium, quamquam ſit iambicus, tamen improbarem.* — I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Inſolitus certe utriusque particulae nexus, cuius exemplum ex bonis auctoribus non ſuccurrit. Ita tamen volunt Codices, certe alteram minus bene quidam omittunt; traiectionem prioris omnes improbant. Poſt Cibin. Rehdiger. *phydie;* Prag. *ſidie.*

§. 5. *Peloponneſiacae)* Cibin. *peloponneſyace;* Rehdiger. Gud. Prag. *peloponenſiace;* Vindob. *peloponenſiaſſe.* Tum Cibin. Rehdig. Lipſ. Gud. Prag. edd. 1. 2. 9. *Archadiam.*

Pſophis, Tegea) Pariſ. 3. Lipſ. Voſſ. 3. Vindobon. *perſophiſtenia;* Rehdiger. *perſophyſtenia;* Pariſ. 1. *perſoſisema;* Perizon. *Perſophyſoenia;* Vatic. 1. Mediol. Venet. *pſophiſtenia;* Vatic. 3. Prag. *pſophiſtenea;* Pariſ. 2. *Phosphitenia;* Gud. *pſophisnia;* Voſſ. 1. Cibin. *ſophyſtenia.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 11. *Perſophiſtenia;* 9. *pſophiſtenia;* reliquae diviſe et quidem *Pſophis*, praeter 12. 14. 19. 21. 28. in quibus *Sophis;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *et Tenia;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. absque et *Tenea;* tum praecunte Reinoldio ceterae *Tegea.* TZSCHVCKE. Legendum *Pſophis et Tenia.* De *Pſophide*, unde Aglaus ille Pſophidius, auctores omnes. De *Tenia* Cicero in epiſtolis ad Atticum. [6, 2.] BARBARVS. Scribe *Tegea*, non *Tenea*, etſi aliter ſentiat Hermolaus. Nam Mela,

ut ſaepe dictum eſt, celeberrima quaeque refert. *Tegea* autem nobile oppidum eſt Arcadiae Geographis omnibus, Hiſtoricisque ac Poetis, et in primis Homero, [Il. 2. 607.] ut credibile non ſit, in relatione Arcadiae omiſſam eſſe a Mela, qui locorum veluti flores delibat. PINTIANVS. *Tenea.*) Nihil hic mutandum. Licet enim *Tenea* Corinthiaci agri fuerit oppidum, *Tegea* vero dicta ſit haec Arcadica; ſaepe tamen confunduntur iſta vocabula, Teneataeque dicuntur, qui Tegeatae dici debuiſſent. Neque tantum cum urbs eſt Τέγεα vel Τένεα, verum etiam cum κόρυζαν ſignificat, utrumque dictum fuiſſe, teſtatur Heſychius. In pluribus vero vocibus literae iſtae permutantur. Sic μετάλλειον et μεγάλλειον, ἱστέον et ἱσγέον, Τόργος Γόργος. Τελέοντες Γελέοντες, et, ſi Stephano credendum eſt, Τάβιοι et Γάβιοι, Τένεα et Γένεα aliaque multa referenda erunt inter διττογραφούμενα. VOSSIVS. Cum Pintiano et Reynoldo Melam ſcripſiſſe putem *Pſophis Tegea. Tegea* etiam legendum videbatur Cellario Geogr. ant. 2, 13. p. 1001. A. GRONOVIVS. *Tegea*, quam cum Pſophide coniungit Ptolemaeus 3. 16. et alii commemorant tamquam Arcadiae urbem celebrem, neque omittere noſter hic recte potuit, ſine dubio praeferenda hic eſt. Atque ita legendum adſcripſerat etiam vir doctus in editione 23. *Tene* apud Ciceronem c. l. vel ut alii, conſentientibus Graevio et Erneſtio, malunt *Tenea*, ad urbes maritimas ibi refertur, ab aliis Corinthiaco agro adtribuitur, veluti a Strabone lib. 8. p. m. 262. ſ. 380. et a Pauſania 2, 5. a Corintho 60 ſtadiis removetur. Quod Voſſius τ et γ commiſceri exemplis docuit, in Teneatae teſtatur ipſe Strabo c. l. ubi notat pro Τενεάτης ab aliis adferri Τεγεάτης. Geographicae igitur hic rationi potius conſulendum eſt, quam librariorum negligentiae. Cf. Harduin. ad Plin. 4, 10. ſ. 6.

Orchomenos) Voſſ. 3. edd. 1. 2. 9. *orcomenos*; Vindob. *orcomeros*; in reliquis MSS. et edd. vetuſtis

Orchomenos; Vadiano placuit praeire *Orchomenon*, quod retinuerunt praeter ipſius familiam 21. 24. 25. 28. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. Poſt revocatum eſt *Orchomenos* duce Reinoldio. TZSCHVCKE. Scribe *Orchomenos*, non *Orchomenon* ex Strabone, [8. p. m. 267. ſ. 388.] Ptolemaeo, [3, 15. qui tamen de Boeotiae urbe cognomini] Pauſania in Boeoticis [9, 36.] et Homeri interprete. [ad Il. 2, 605.] Idem error caſtigandus in Plinio. [4, 10. ſ. 6.] PINTIANVS. *Orchomenos* ſcribendum non ſolum MSS. et auctores, quos ad h. l. laudat Pintianus, evincunt, ſed etiam Scylax in Periplo p. 36. [ed. I. Gronov. ſ. p. 16. Hudſ.] A. GRONOVIVS. Nempe cum plures fuerint, (quatuor autem adeo commemorat Schol. Apollonii ad 2, 1190.) omnes tamen in *os* terminantur. Male igitur, Plinii libris forte motus, alteram formam praeivit Vadianus.

Pholoe) Lipſ. *foloe*; Prag. Vatic. et edd. 1. 2. 9. *phole*; 13. *pholee*; reliquae *Pholoe*. Recte. Tum Lipſ. Vindob. *cilenius*; Vatic. 3. *Celenus*; Prag. *cilenus*. Edd. 1. 9. *cilenius*; 11. *Cylenjus*. TZSCHVCKE. Lego *Cyllene*, non *Cyllenius* ex Strabone, [8. p. m. 267. ſ. 388.] Stephano, Plinio [4, 10. ſ. 6.] et Halicarnaſſeo Dionyſio, [1, 13. in.] adiecta etiam ratione, unde ſic dicatur. *Cyllenius* enim poſſeſſivum eſt, non proprium nomen. PINTIANVS. Nihil mutandum. *Cyllene* Graecis, Latinis etiam *Cyllenius* dicitur. Sic quoque Feſtus Pompeius [p. 110. ed. Dacier.] *Cyllenium alii volunt ſic appellatum, quod a Cyllene avia ſit nutritus. Alii, quod in monte Arcadiae Cyllenio.* Inepte vulgo legitur *Cyllenia via*. Sed et pro *Cyllenio*, uti habent veteres libri, male repoſuerunt *Cyllene*. Nam et mons et Mercurius uterque Cyllenius vocatur, ut teſtatur Servius ad 8. Aeneid. [v. 139.] VOSSIVS. Abſolute quidem et Graecis et Latinis Κυλλήνη, Cyllene dicitur. An *Cyllenius* conſtanti librorum conſenſu alius cum Mela

dixerit, ignoro. In Feſto, quem Voſſius excitavit, aperte Mercurius ſpectatur. *Cyllenius* de monte legi in ed. Florentina a. 1526. Vibii Sequeſtris h. v. ubi alii *Cyllene*, codices quidam tamen etiam *Cyllenus*, quam formam ferebat olim Ovidius Metam. 1, 216. dum Heinſii manus in *Cyllene* mutavit, uti eſt Faſtor. 2, 276. At ſubintelligitur hic *mons*, ut in proximo *Parthenius*, quem et Graeci vel adpoſita vel ſubintellecta voce ὄρος ita vocant. Pro *Parthenius* Vindob. *et perthenius*; Lipſ. *pertenius*. Idem, Cibin. Rehdiger. Gud. Prag. edd. 2. 11. forte aliae *menalus*; Vindob. *meralus*. Poſt Vindob. *herimanthus*; Gud. Prag. *erimantus*; Cibin. *erymantus*; ed. 11. *erimanthus*.

in Aëtolia) Vindobon. Rehdiger. Prag. ed. 11. *etholia*; Cibin. *loetholia* pro *in Aetolia*. Tum idem, Vindob. Rehdiger. Gud. Vatic. Lipſ. *naupacto*. Ed. 1. *Haupactos*.

Acarnania) Vatic. 3. et Prag. ſubſtituunt *Archadia*, de qua iam antea. Vindob. habet *acarmania*; Lipſ. *ackarnania*.

Stratos) Cibin. *Strathos*; Gud. *aſtratos*. Tum Cibin. *opidum*; Ciaccon. *oppidum*, uti dederunt edd. 15. 17. 20. 23. Melius tamen cum aliis legitur *oppida*, ut praecedentia ſimul complectatur. Cf. ad 1, 8. 2. p. 282.

Epiro) Rehdig. *epyro*; Prag. *Epiridonei*; Cibin. Rehdiger. *doanei*. De ſequentibus haec: Vindob. *univerſas* pro *immerſas*; ed. Reinold. 1775. omiſit *et*; Vindobon. *ceteros*; idem *exinguat*; ed. Reinold. 1775. *exſtinguat et*; Vindob. neglecta lineola *admovetur*.

§. 6. *At cum)* Cibin. *Ac cum* mutatione crebra, de qua ad 2, 1. in. Poſt Prag. *legentur*; idem cum Vatic. 3. et Veneto *ex promontorio*; Rehdig. *ſepyade*.

Demetriam) Rehdiger. *demetryam*; Prag. *de Metriam*; Pariſ. 2. *Demetiam*; Cibin. *demetrium*; Pariſ. 1. 3. videntur habuiſſe *Demetrion.* Edd. omnes cum aliis MSS. dant *Demetriam* ad Voſſium, qui repoſuit *Demetrion* adnitentibus poſteris. TZSCHVCKE. Scribendum *Demetriada*, non *Demetriam* ex Ptolemaeo, [3, 13.] Strabone, [9. p. m. 300. ſ. 436.] Stephano et Plinio. [4, 15. ſ. 8.] PINTIANVS. Legendum eſt *Demetrium* vel *Demetrion*, non *Demetriada*, ut Pintianus. Dictum vero Demetrium a Cereris illic fano. Demetrias autem civitas nomen habet a Demetrio rege. Saepius vero iam monuimus, Melam antiquiores fere ſequi Graecos, itaque recentiorum urbium, licet famoſae fuerint, raro meminiſſe. VOSSIVS. *Demetriada* quidem a recto *Demetrias*, quod vult Pintianus recte habet; neque tamen Voſſii emendatio reiici debet, cum et propius ſequatur libros, et Geographorum aliorum fide comprobetur. Nempe *Demetrium* etiam habet Stephanus, qui vocat *τόπον περὶ Θεσσαλίαν κείμενον περὶ τὸν Ἄμφρυσον*, et a Demetriade diſtinguit. Habet etiam ex emendatione doctorum virorum Livius 28, 6, 7. iuxta mare in Phthiotide, et ad Pagaſaeum ſinum in urbibus commemorat Scylax p. 24. Hudſ. Cf. etiam Euſtathius ad Homer. Il. 2, 696. et Strabo 9. p. m. 300. ſ. 435. qui Cereris fanum vocat, et in urbe maritima Pyraſo ponit, etſi poſt diruta. Accedit igitur etiam ſitus, qui hanc lectionem tuetur, quam tamen, ut libris aliquid darem levi facta inflexione in *Demetrium* tranſire iuſſi.

Halon) Omnes Codd. apud Voſſium, ex meis Vatic. 1. 3. Pariſ. 2. 3. Lipſ. Cibin. Vindob. Rehdiger. Gud. Prag. aliique conlati cum Boccatio de maribus ſ. v. *Macedonicum* et edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Balon*; 6. 7. 8. 10. 12. reliquae ad Voſſium *Boion*; ille dedit cum ceteris *Halon*, quod fuiſſe etiam videtur in Pariſ. 1. TZSCHVCKE. Scribendum *Boion*. BARBARVS. Poſſet et

Dorion legi, quod in hoc tractu Plinius auctor [4, 7. ſ. 5.] refert. At quia *Boion* Hermolaus probat, aſſentiendum tanto viro eſt. VADIANVS. Non video, quomodo hic *Boion*, ut Hermolaus caſtigavit, defendi poſſit, quum ſit *Boion* urbs in mediterraneo Doridis Ptolemaeo. [3, 15.] Doris autem nullam partem occupat in hac ora Magneſiae, quam refert Mela, ut planum eſt ex Ptolemaeo et ceteris. Quapropter commodius hic legetur *Boebon*, quam *Boion*. Eſt enim *Boebos* Stephano Theſſaliae urbs, quam ab Homero [Il. 2, 217.] vocatam ait *Boeben*. Quo in loco temperare mihi non poſſum, quin profitear, neſcire me, quare Stephanus idem tradat, *Boion* urbem Doridis nominari ab Homero *Boeben*, quum *Boebe* Homerica in Theſſalia ab ipſo Homero reddatur cum *Iolco* et aliis civitatibus Theſſaliae. PINȚIANVS. Prius legebatur *Balon*, uti eſt in omnibus, unde Hermolaus fecit *Boion*. Recte hoc reprehendit Pintianus, verum ipſe non recte *Boeben* repoſuit. Non enim inter Sepiadem et Maliacum ſinum, verum inter Sepiadem et Penei oſtia ſita eſt *Boebe* palus et *Boebos* oppidum. Vera lectio eſt illa, quam reddidimus, *et Halon et Pteleon* etc. Duo vero ſunt oppida ita dicta, utrorumque vero meminit Stephanus, cuius verba ita concipiuntur in veteribus libris: Ἄλος πόλις Ἀχαΐας καὶ Φθιώτιδος ὑπάρχει τῷ πέρατι τῆς Ὀθρύος. Altera *Halus* erat ad ſinum Maliacum, de qua accipiendus eſt hic Melae locus. Idem Stephanus: Δύο δὲ Παρμενίσκος Ἄλους ἱστορεῖ, τὸν μὲν Μαλιακὸν ὑπὸ Ἀχιλλεῖ, τὸν δὲ ὑπάρχειν Πρωτεσιλάου. Ita libri veteres, ſed manifeſte et hic legendum, τὸν δὲ ὑπάρκτειον Πρωτεσιλάου, vel ὑπάρκειον, quod idem eſt. Nam pro ἄρκτος olim quoque ἄρκος ſcribebant euphoniae gratia, ut notatum Grammaticis. *Halos* vero vel *Alos*, nam utrumque dicebatur, quae ſub Proteſilao erat, quamque borealem hic vocat Stephanus, etiam Phthiotica dicebatur. Haec vero altera, quae Melae memoratur Maliaca vel Achaica

vocabatur. Vtriusque meminit Strabo lib. 9. [p. m. 298. ſ. 433.] Ὑπὸ δὲ τῷ Κροκίῳ Θῆβαί εἰσιν αἱ Φθιώτιδες. Καὶ ἡ Ἅλος δὲ Φθιῶτις καλεῖται καὶ Ἀχαϊκὴ συνάπτουσα τοῖς Μαλιεῦσι, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς Ὄθρυος πρόποδες. Sic recte olim legit locum iſtum Strabonis Plethon in deſcriptione Theſſaliae. VOSSIVS. *Boion* Hermolai locum habere nequit, uti recte docuit Pintianus. Cf. praeter Ptolemaeum Plinius 4, 13. ſ. 7. et Strabo 9. p. m. 204. ſ. 427. Sed et recte Pintiani *Boebon* profligavit Voſſius. Nempe *Boebe*, ita enim auctores, in vicinia fuit Pherarum in finibus Pelii et Magneſiae, quocum conſentit Orpheus, qui Argonaut. 1, 164. Boebeida lacum iuxta Peneum et Meliboeam commemorat. Cf. Homer. Il. 2, 711. et Burmann. ad Valer. Flacc. 1, 448. qui inde *Oſſaeam Boebeida* a Lucano 7, 176. adpellari docet. At progreditur Mela a Sepiade ad ſinum Maliacum. Quare meliorem et Codicibus accommodatiorem lectionem protulit *Halon*, ab omnibus poſtea exceptam. Scilicet B. et H. in ſcriptura Langobardica ſaepe confundi notum eſt. Vid. Drakenb. ad Liv. 38, 1, 6. Adſpirationem, quam fere omittunt auctores Graeci, Latini in his frequentant, praepoſuit etiam Plinius 4, 14. ſ. 7. Sed et a Graecis promiſcue adhiberi, notavit Euſtathius ad Homer. Il. 2, 682. quod quidem ita valere exiſtimat Politus ad Euſtath. T. 2. p. 683. ut noſtra, quippe maritima, Proteſilai olim, (quod adparet ex Homero Il. 2, 697.) potius cum ſpiritu aſpero ſcribatur, quippe ab ἅλς, ἁλὸς, altera, mediterranea, olim Achillis ab ἄλης, ob Athamantis errores, ſpiritu leni.

Pteleon) Pariſ. 3. Vindob. Rehdiger. *Ptheleon*; Prag. *petheleon*; Pariſ. 2. *peteleon*; Mediolan. Voſſ. 1. Perizon. Ciaccon. Vaticani, Lipſ. et reliqui ex meis *Pteleon*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 12. 14. 19. 21. 28. *Ptheleon*; 16. 18. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Schotto

Phtheleon; 13. *Phteleon*; 6. 7. 8. 10. 13. reliquae cum Veneto, Schotto, aliis *Pteleon*, tantum 42. *Ptelaeon*. Tò et praecedens Vadianae poſteriores et 21. 28. 31. 33. omittunt. Ceterum *Pteleon*, quod iam emendaverat Hermolaus Barbarus, probat Graecum Πτελεόν.

Echinon) Vatic. 3. Lipſ. Pariſ. 2. Vindob. *ethinon*; Rehdiger. *ethynon*; Prag. *edhmon*; Gud. *ethionon*; alii in iis Venet. *echinon*. Edd. 1. ut Boccatius c. l. *ethmon*; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Ethinon*; 13. et *Echinus*; 33. et Lugd. 1605. *Echidnon*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. reliquae *Echinon*, uti iam emendaverat Hermolaus, non *Chinon*, uti dat ed. 42. Gr. Ἐχῖνος. Corruptiones ſimiles invenies apud Drakenb. ad Liv. 32, 33. ſ.

Pagaſaeum) Pariſ. 2. 3. *Pegaſaeum*; Lipſ. Venet. Rehdiger. Gud. Prag. et edd. 1. 2. 9. *pegaſeum*; Vindob. et edd. 3. 4. 5. et aliae quaedam *Pagaſeum*. Ciacconius notat *Pegaſium*; Boccatius de maribus ſ. v. *Aegeum* refert *pegaſum ſinum* ſemel iterumque, et ſ. v. Macedonicum *Pagaſeum*. Commutatio τοῦ *a* et *e* in prima ſyllaba non infrequens eſt in hoc nomine, uti docuit Burman. ad Propert. 1, 20, 17. aliique, quos ibi producit. Sic Πηγασαῖος habet Stephanus ſ. v. Ἀκέται, quod reprehendit Berkelius, et in Παγασαῖος, quod habet alibi, emendat Gavel in obſerv. miſcel. nov. T. 4. p. 239. Vera ſcriptura ex Graecis conſtat. Poſt Vatic. 3. et Prag. *eſt curſus*, minus numeroſe. Tum Lipſ. Vindobon. Rehdiger. Gud. Ciaccon. edd. 1. 9. *Pegaſam*; Pariſ. 2. 3. *Paegaſam*; Venet. *pegaſan*; Cibin. *pagaſan*; Prag. *pelagam*. TZSCHVCKE. Lego plurali numero *Pagaſas*, non *Pagaſam*, ex Strabone, [9. p. m. 300. l. 436.] Ptolemaeo, [3, 13.] Herodoto. [7, 193.] Erratum idem in Plinio. [4, 15. ſ. 8.] PINTIANVS. Dubium facit nexus in Plinio numerum. At ita erravit in numero etiam Propertius 1, 20, 17. Frequentioris

tamen uſus et in Graecis certe conſtantioris eſt plurali Παγασαί.

Minyae) Vindob. *nunc*; Rehdiger. *minae*; Prag *minie*; Cibin. Gud. ed. 2. *miniae*. Schottus poſuit *e Aphetae quia*, quem nemo probavit. TZSCHVCKE. Deſi deratur procul dubio hic nomen *Aphetae*. Lucus e Theſſaliae in ſinu Pagaſitico, unde ultimo Argonauta ſolverunt. Scribe igitur ſic: *Aphetae, quia Minyae Co chida petentes* etc. ex Strabone, [9. p. m. 300. ſ. 436. Stephano, Herodoto, [7, 193.] Apollonio, [1, 591. qui tamen ut litoris meminit, non ut urbis. PINTIANVS Interponendum *Aphetae lucum*, ita ut legatur: *et Aphe tae lucum, quia Minyae*. CIACCONIVS. Recte Mela dici Argo navem Pagaſis ſolviſſe. Nam quod Aphetas hic re poſuit Pintianus, id non probo, tum, quod id adverſe tur veteribus exemplaribus, tum quoque, quod Apheta et Pagaſae pro eodem accipi debeant loco. Portus enim ubi ſabricata eſt Argo, Pagaſa eſt. Littus vero ei vici num a re, ut teſtatur Apollonius Rhodius, [c. l.] Ἀφε ταὶ vocabatur. Itaque et Aphetis et Pagaſis recte dicun tur ſolviſſe Argonautae. Lucanus [6, 400.] *Prima fre tum ſcindens Pagaſaeo litore pinus*. VOSSIVS. Recte reiecit Voſſius Pintiani emendationem, quam proper nimis ſtudio excepit Schottus, quippe a libris alienan et errore vitiatam, qui hinc Melae obtruditur. Conſta enim ex Apollonio 1, 525. aliisque, Argonautas Pagaſi ſolviſſe, et Sepiade promontorio, Sciatho et Pireſia Magneſiae urbe, ſuperatis, biduo in illo litore morato eſſe, quod, quia tertio inde evecti ſolverunt, Apheta vocatum eſt, et ſic poſtea Meliboeam, acto curſu, praena vigaſſe; cf. Apollon. 1, 582 ſqq. Herodotus etiam 7 193. eo Herculem aquatum ex Argo navi miſſum eſſe narrat, ipſos Argonautas ibi aquatum egreſſos, et, quod poſtea inde ſolviſſent, nomen litori illud indidiſſe Vtrumque locum porro diſtinguit Strabo c. l. et Pagaſis

Pherarum navali, Argo emiſſam ſcribit; Aphetas, locum vicinum, ὡς ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυτῶν, ſubiicit. Quis vero cum Pintiano et Ciacconio *lucum* dixerit, neſcio. Poſt Cibin. *cholcida*; Rehdig. *colcyda*; Vindob. *pteus*; idem et Prag. cum edd. 2. 9. 13. *argon.*

memoratur) Ciaccon. Vatic. Cibin. Lipſ. Rehdiger. Gud. Prag. Vindob. et ex ſilentio Venet. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. *memorantur.* Vadianus primus poſuit *memoratur* et hinc alii. Ita etiam ed. 28. quae hic a duce, 21. diſcedit. Recte, nexu poſtulante. Error natus eſſe videtur ex voce *ſolvere*, quam librarii ad infinitivum reiecerunt; tum quod praecedit *petentes.*

Ab eo) Hinc cap. 25. incipit Vinetus.

Sunium) Vindobon. Prag. *ſinum*; Pariſ. 2. *Sinium*; Pariſ. 3. et edd. 2. 9. *Summum.* Tum Ciaccon. Vindob. *pernaviganda*, errore facili et noto.

Maliacus) Cibin. Gud. Rehdiger. *malliacus*; Prag. *maliachus*; Lipſ. *mallicus.* Cf. ad Lucan. 6, 367. Poſt Vindob. *opuntus*; edd. Lugd. 1605. et 30. *Opontius.* Tum Cibin. Prageuſ. *in hiis*; edd. veteres multae, etiam 15. 17. 20. 23. *in iis.* Vox *caeſorum* in Varr. ed. 27. obelo notatur. Pro *Laconum* Vindob. *lacaonum*; Prag. *lachonum.*

grandes ſinus) Immo legendum: *non grandes ſinus.* Nam in ora Locrorum ſunt ambo a duabus earum civitatibus *Malieo* et *Opunte* nominati; tota autem illa Locrorum ora vix excedit ducenta ſtadia, auctore Strabone in nono, [p. 294. ſ. 427.] ex quibus quadraginta tantum ſtadiorum eſt ſinus Opuntius, ut idem Strabo tradit eodem libro. [p. 293. ſ. 425.] PINTIANVS. Nihil

muto. Licet enim reſpectu Thermaici, Corinthiaci alio rumque ſinuum iſti perexigui ſint, ſi tamen comparentu cum aliis Graeciae proprie dictae ſinibus, erunt maximi VOSSIVS.

tropaea) Cibin. Rehdiger. Lipſ. Gud. Vindob Prag. aliique cum edd. *trophea* vel *trophaea*, quod e retinuerunt Vinetus, Schottus, Voſſius. Sed iam ed. 13 *tropea*; Gud. *tropaea*, uti ex Graeca ratione ſcribendun eſſe hodie omnes probant.

Thermopyle) Lipſ. Gud. Prag. *termophile* ve — *ae*, uti etiam edd. 2. 9. Rehdig. *termophyle*; Cibin *thermophyle*; Havn. *termophiles*; Vindob. *tremophile* ed. 11. *termopyle*. Gr. Θερμοπύλαι.

Opoes) Vatic. 1. 3. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Cibin Vindob. Rehdig. Gud. Prag. Venet. Havn. Boccat. ſ. v Malliacus ſinus et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *oroes*; 6 7. 8. 17. *Opes*; 15. 20. 23. 35. *Opus*; 10. 12. 13 14. aliae *Opoes*, uti voluerat antiqua manus ad ed. 6 TZSCHVCKE. Scribendum arbitror *Opoes*. Eſt auten *Opoes*, id eſt Ὀπόεις, eadem, quae et *Opus*, *Opunti* κατὰ κρᾶσιν dicitur. BARBARVS. Scribe *Opūs* cum cir cumflexo, non *Opoes*, ut legit Hermolaus. Poetae enim perfectis utuntur, oratores contractis. Denique ſic Ptolemaeus, [3, 15.] ſic Strabo, [9. p. m. 293. ſ. 425.] ſic Pauſanias, [in quo certe 1, 23, 4. Ὀπούντιοι] ſic Plinius, [4, 12. ſ. 7.] ſic omnes proferunt. PINTIANVS. Forte *Thermopylae et intus*. CIACCONIVS. Vtrumque recte ſeſe habet, Ὀπόεις et Ὀποῦς. VOSSIVS. Quod Pintianus de utraque forma obſervat, non ſemper uſu venire ſolet. Nam Ὀπόεις habet Stephanus et Heſy- chius, contra Ὀποῦντος Pindarus Olymp. 9, 87. ante v. 22. Ὀπόεντος et Ovid. ex Ponto 1, 3, 37. *Opunta*.

Hinc vero Ὀποσίσιος et Ὀπούντιος, uti notant Stephanus h. v. et Euſtathius ad Homer. Il. 2, 531. In nummis exſtat fere Οποντιων et Οπουντιων, de quo cf. Eckhel in doctrina num. vett. P. 1. Vol. 2. p. 192. De potiori tamen uſu ſi quis quaerat, recte Pintianus. Et certe noſter formas poeticas praeferre ſolet. At quo minus hic praeferatur, obſtant libri. Ciacconii coniectura codicum praeſcripta egreditur et praeter rem fertur.

Scarpha, Cnemides) Voſſius ex ſuis libris affert *Carpha*, cui A. Gronovius addit *Carpa*. De meis ſic in utroque nomine, quod varie connectunt: Vatic. 1. Pariſ. 1. 2. Rehdiger. Gud. Venet. uti Boccatius de maribus ſ. v. Macedonicum *Carphagnemides*; Prag. Vatic. 3. *carphagne mides*; Lipſ. *carſagne mides*; Pariſ. 3. Havn. *carphanemides*; Cibin. (qui alias cum Voſſ. 1. concinit) *carpagnemides*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *carphanemides*; poſt diviſe ſic: edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Sanctius *Scarphia*; praeeunte Voſſio 40. 41. 42. *Tarpha*; Reinoldio 44. 45. reliquae *Scarpha*. Tum 6. 7. 8. 13. 15. 17. 20. 23. *Enemides*; 10. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. ceterae *Cnemides*, uti antiqua manus ad edit. 6. notaverat. TZSCHUCKE. Legendum *Scarphia, Cnemides* (ita ed. 1493, non *Enemides*, uti vulgo hic) ex Plinio, [4, 12. ſ. 7.] Strabone, [9. p. m. 293. ſ. 426.] Ptolemaeo. [3, 15.] BARBARUS. Pro *Scarphia* in omnibus veteribus libris ſcriptum eſt *Carpha*, unde fac *Tarpha* vel potius *Scarpha*. Tarpham et Scarpham, (quae aliter Scarphia) utramque recenſet Homerus, [Il. 2, 532 ſq.] et ex eo Strabo, [c. l.] licet prius aliter apud hunc poſteriorem legeretur, uti recte monuit Caſaubonus. VOSSIUS. MSS. *Carpa* et *Carpha* pro *Scarpha*, litera *S* abſorpta a ſimili praecedente. Homero Il. β. 532. Σκάρφη. *Scarphia* correxerat Hermolaus,

quem Aſulanus [in ed. 17.] et Sanctius ſecuti fuerunt. A. GRONOVIVS. Vtrum *Tarpha*, an *Scarpha* legi debeat, disquiri poſſe videtur, cum utrumque oppidum in Homero c. l. Locrenſibus tribuatur, cum quo conſentit Stephanus et ex emendatione Caſauboni, quam probat Holſten. ad Stephan. p. 314. Strabo c. l. Neque enim, quod obſcurior eſt Τάρφη, impedit, cum et obſcura ex priſca aetate perſequatur. Porro *c* et *t* alibi etiam confunduntur, de quo ad 1, 16, 2. et 2, 1, 13. Attamen, cum optio hic detur, inluſtrius oppidum et a multis commemoratum rectius praefertur, et ſine mutatione a libris accipi poteſt. Nempe ob praecedens *S* alterum hoc facile periit, quod etiam in diſſimili nexu praeter alias depravationes neglexerunt librarii apud Pauſan. 2, 29, 3. Liv. 36, 19, 5. Dicitur autem non ſolum in Graecis Σκάρφεια, uti etiam in Strabone 1. p. m. 41. ſ. 60. pro Σκαρφία, quod praeferunt poſteriores, adſentiente quidem Cod. Moſcov. tacite tamen repoſuit Siebenkeeſius, ſed et Σκάρφη, uti apud Homerum c. l. Strabonem lib. 1. et 9. cc. ll. Cf. notata ad Strabonem lib. 9. cap. 4, 4. p. 552. et §. 6. p. 556. Tum vero in terminatione adamatam Melae terminationem in *e* aliquis deſideret, nec temere. At dandum id eſt libris, cum et *Europa* legatur *Hermiona*, *Agathan*; contra mox *Larymne*.

Alope) Pariſ. 1. 2. *apolae*; Cibin. *alopae*. Poſt idem, Lipſ. et Vatic. 3. *antedon* cum editionibus vetuſtis multis; Prag. *artendon*. Edd. 15. 20. 23. *anteon*. Tum Lipſ. *larune*; Vindob. *larinme*; Pariſ. 1. 2. Rehdiger. Gud. Prag. *larumne* vel — *ae*; Cibin. *larumpne*. Edd. 1. 2. 9. *larunae*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. (*Larūnae*) 15. 17. 19. 20. 23. *Larumnae*; 11. *Larunnae*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. 44. *Larymna*; denique praevio Reinoldio, 45. et ceterae

Larymne. Datum et hoc eſt codicibus, cum Graeci frequentent *Λάρυμνα*, quod et ſic reddidit Plinius 4, 12. ſ. 7. Τὸ υ Graecorum in multis tranſire ſolet apud Latinos in *u*. Sic ſupra 2, 1, 2. *Buces*, et alibi *Boruſthenes*, *Illuricum*, *Themiſcurum* et ſimilia. Neque hic *Larumna* ſi quis malit, morabor, etſi ad Graecum propius ducit Vindob. codex. Sic poſt contra *Rhamnus* mutarunt.

Agamemnoniae) In his varie errat Vindobonenſis. Dat enim *agamenonie* — *graorumque* — *claſſes* — *in troia* — *virtum*. Prag. *maracio* pro *Marathon*.

teſtis, iam inde) Lipſ. Vindob. omittunt *inde*. TZSCHVCKE. Interpungendum poſt *teſtis*, vel voces *iam inde a Theſeo* parentheſi ſunt includendae. Nam ibi Theſeum Marathonium mactaſſe taurum inquit Strabo lib. 9. fol. 384. [ex ed. Baſil. 1549. p. m. 275. ſ. 399.] CIACCONIVS. De hac diſtinctione, quam ſuadet hiſtoria, monuit etiam Caſaubonus ad Strabonem 9. p. m. 273. ſ. 396.

Perſica) Vadianus, quem ſecutus eſt cum ipſius familia et edd. 21. 24. 28. Olivarius et cognatae, item Schottus *Perſarum*, invitis omnibus libris et ſine iuſta cauſa. Vindob. vitioſa traiectione *preſica*. Poſt codices omnes exceptis forte Vatic. 1. Venet. et Havn. *maxime*, ſed editiones *maxima* ad Voſſium usque, qui prius, duce tamen Vineto, monente etiam Pintiano, revocavit concinniore nexu.

Rhamnus) Vatic. 1. Rehdig. *Thamnis*; Havn. Venet. Gud. Prag. Pariſ. 1. *Tamnis*; Pariſ. 2. et ex Vaticanis alius *Tanis*; Lipſ. *ranis*; Cibin. Pariſ. 3. *rhamnis*; Vindob. *Iamnis*. Edd. 1. 2. 9. *Ramnis*; 3. 4. 5. *Rhamnys*; 11. *Rhamnis*; 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23.

Ramnus; 13. *Rhannus*; 10. cum ceteris plerisque *Rhamnus*, quod voluerat Hermolaus Barbarus. Scilicet in Graecis eſt 'Ραμνοῦς. Igitur hic contra ab *u* Graeco deflexerunt ad *y* et inde ad *i*. TZSCHUCKE. Et hunc locum comminutum eſſe et corroſum, multaque deeſſe verba, pro comperto habeo. Nec enim in oppido Atticae Rhamunte fuit fanum Amphiarai, ſed in agro Oropi; qui locus celeberrimus alioquin eſt, medius inter Boeotios et Atticos magnarumque utriusque contentionum materia. Sic invenies apud Pauſaniam in Atticis. [c. 34.] Sic apud Strabonem, [lib. 9. p. m. 275. ſ. 399.] qui loco nomen dedit *Pſaphis*; ſic apud Plinium, qui lib. 16. [c. 87. ſ. 44.] apud Thebas periiſſe Amphiaraum tradit. Strabo in nono [p. m. 278. ſ. 404.] *Graea*, inquit, *Oropo vicina eſt et Amphiarai ſacellum*. Demetrius quoque Triclinius in enarratione Pindari [ad Olymp. 6. 18.] auctor eſt, apud Oropum Boeotiae terram Amphiaraum abſorbuiſſe et Oropi fuiſſe eius oraculum, certaminaque illic celebrari ſolita, quae ab eius nomine *Amphiaraia* vocarentur. Quam ob rem puto reſarciri poſſe hunc locum, ſi ſic legatur: *Rhamnus et Oropus parvae, illuſtres tamen, quod in hac fanum eſt Amphiarai, in illa Phidiaca Nemeſis*. Fefellerunt haec Solinum. [c. 13. ſ. 7.] PINTIANUS. Melae lectionem vulg. confirmat Solinus, niſi hunc ille in errorem induxit. Discrepat tamen. *Dianam* enim, non *Nemeſim*, Phidiae opus fuiſſe ſcribit c 13. *Delphi*, inquit, *Rhamnus quoque, in qua Amphiarai fanum et Phidiacae ſignum Dianae*. Pauſanias Atticis [c. l.] a nobis ſtat, et *Rhamnuſia Nemeſis* in proverbium ceſſit, nec temere eſt, quod vulgo dictitant. SCHOTTUS. Et hic quoque errat Mela, cum dicit Amphiarai fanum eſſe Rhamnunte. Nec mendum hic latere, uti credebat Pintianus, oſtendunt tot alii Melae errores in hoc capite, et Solinus, qui eadem habet. Athenis enim petentibus Oropum transeundum erat per Amphiarai templum; at

vero longe inde ſatis aberat Rhamnus. Dicaearchus [p. 11. Hudſ.] Ἐντεῦθεν εἰς Ὠρωπὸν διὰ δαφνοϊδῶν καὶ τοῦ Ἀμφιαράου διὸς ἱεροῦ ὁδὸν ἐλευθέρῳ βαδίζοντι σχεδὸν ἡμέρας πρόσαντα. Vulgo legitur διὰ δαφνιδὸν, unde Salmaſius [ad Solinum c. 13. ſ. 7. p. m. 103.] fecit διὰ Ψαφίδος. [de quo loco disputatur ad Strabonem lib. 9. p. m. 275. ſ. 399.] Noſtram vero lectionem probat ipſe Dicaearchus, qui ſic ſolet vias deſcribere, uti paulo infra, ὁδὸς δι' ἐλαιοφύτου καὶ συνδένδρου χώρας. De Daphnoide ſive lauru ſilveſtri agemus ad Apuleium *de herbis*, quem ita emendatum et auctum dabimus, ut pene alius videri poſſit. In reliquis Dicaearchi verbis nihil mutandum. Graeci enim ſaepe ſic utuntur Dativis abſolute poſitis. Sic Homerus ἐμοὶ δέ κεν ἀσμένῳ εἴη. Sic Plato, ſic alii loquuntur. Ita quoque locutus Martialis, *fiat*, *quod utrique volenti*, quamvis vulgo aliter legatur is locus. Dicit vero a viro expedito et non onuſto illam, quae Athenas inter et Oropum interiacet, viam, uno circiter die poſſe confici. Licet enim ſit praerupta et montoſa, nullam tamen affert laſſitudinem propter crebra diverſoria et amoenitatem locorum, quae non patitur, ut viatoribus aliquod obrepat faſtidium. Πρόσαντα hic adverbium eſt, ut κάταντα, ἄναντα et ſimilia. Vt vero ad Melam redeam, Salmaſius [c. l.] et hic et apud Solinum pro *Rhamnunte* ſubſtituit *Harma*, nempe quia ſic vocabatur locus, ubi Amphiaraus cum curru abſorptus eſſe credebatur. Sed ſane multo haec lectio peior eſt vulgata. Vulgata enim ſcriptura, quam meliores confirmant libri, unum ſaltem, ut diximus, continet errorem. Verum ſi hanc Salmaſii ſequamur lectionem, quae quam longiſſime abit ab omnibus antiquis libris, iam neutrum erit verum. Nemo enim unquam vel Phidiacam Nemeſin, vel Amphiarai fanum in *Harmate* collocavit; omnes in eo conveniunt, hanc Rhamnunte, illud vero in agro Oropio, duodecim tantum ſtadiis ab Oropo, collocatum fuiſſe. *Harmatis* vero

ſitum, ubi deglutitum a terra fabulantur Amphiaraum, incertum fuiſſe olim, ſatis teſtantur veteres. Quodſi quis illum prorſus ignorare velit, legat prolixam diſſertationem, quam de hoc inſtituit Solinianus interpres. Mirum quam apud ipſum Strabo vapulet, cuius tamen verba adeo ſunt plana, ut nulla magis. *Cnopiam* usquam in Boeotia fuiſſe negat, cum tamen hoc oppidum ita dictum ſit a *Cnopo* fluvio, qui idem eſt atque *Iſmenus*. Ita ut *Iſmene* oppidulum et *Cnopia* eadem fuiſſe videatur. Sed vero Ποτνία ἑνικῶς, quam ipſe male ſubſtituit, nulla in Boeotia fuit, cum omnes πληθυντικῶς id nomen efferant. Deſinat quoque mirari, quod multi Oropum urbem in regione ſive agro Thebano collocarint. Recte enim hoc ab illis factum, cum Oropus non ſui iuris, ſed propria fuerit Thebanorum. Hoc manifeſte Dicaearchus docet: Ἡ δὲ πόλις τῶν Ὠρωπίων οἰκεία τῶν Θηβῶν ἐστι. VOSSIVS. Erraſſe potius credam noſtrum, quam invitis libris illi augmentum Pintiani obtrudam. Vulgatam lectionem probat etiam Solinus c. l. certe vetuſtiſſimam eſſe docet. Niſi Rhamnunte etiam vere fuit Amphiarai fanum, quippe quem ab omnibus Graecis tamquam Deum cultum fuiſſe ſcribit Pauſanias 1, 34. locorum vicinia deceptus eſſe videtur, quo certe nomine eum excuſandum putat Baumgartenius in hiſtor. Vniverſ. T. 5. p. 37. cum quo conſentit Politus ad Euſtath. ad Homer. Il. 2, 498. T. 2. p. 534. Neque enim, quod ſcribit Voſſius, tam longo intervallo remota fuerunt illa oppida, uti contra eum docuit Politus ad Euſtath. c. l. Nempe, quod narrat Pauſanias 1, 33. in. a Marathone ſtadia 60 Oropum verſus per litus progreſſis Rhamnus occurrit; haud procul a mari fanum fuit (Dicaearchus v. 87.) circiter 12 ſtadia ab Oropo, (Pauſanias 1, 34. in.) unde de ſitu iudicari poteſt, quia pluribus hic exponere non adtinet. Quod Harma vult Salmaſius, prope Oropum Harma nullum fuit. Cf. Politus p. 536. c. l.

ſanum —) Vindobon. Prag. ed. 10. *phanum.* Cibin. omittit *eſt*; Lipſ. *amphirii*; Vindob. *amphirai*; Cibin. *amphyaray*; Rehdig. *amphyarai*; Prag. *amphiaray*. Tum Rehdiger. Cibin. *phydiaca*; Lipſ. *ſidiaca*; ed. 1. *hemeſis.*

Thoricos) Pariſ. 1. 3. *Phauricos*; Vatic. 1. 3. Cibin. Vindob. Rehdig. Prag. Boccatius c. l. *phoricos*; Ciaccon. *phociros*; Lipſ. *forcos.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *phoricos*; 14. *Thoriacos*; 16. 18. *Toricos*, poſt Vadianus praeeuntibus aliis *Thoricos*, uti emendaverat ex ſitu Geographico Hermolaus Barbarus.

Brauronia) Pariſ. 1. 2. 3. Cibin. Rehdiger. Gud. Lipſ. Vindob. Boccat. c. l. *bauronia*; Prag *ſauronia*; Ciaccon. *Brazion*; Vatic. *Brauronia.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 13. *Bauronia*; 11. *Gauronia*; 6. 7. 8. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Brauronion*; 10. *Bauronion*; 16. (Vadianus) 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Brauron*; Voſſius cum reliquis advocarunt *Brauronia.* Hermolaus voluerat diviſe *Brauron, Ion*, et ſic adſcripſerat antiqua manus in ed. 6. At nulla fuit in Attica *Ion*, niſi quis huc referre velit locum Scholiaſtae ad Ariſtoph. Ran. v. 501. ubi cum pagis quibusdam Atticae commemoratur Ἰὼ, et hinc Ἰωνα ματηρ in inſcriptione apud Sponium de pagis Atticis p. 18. At cum obſcurior ille fuerit pagus, quam ut hic praecipue notaretur, tum in Scholiaſte illo pro ἐξ Ἰοῦς, quidam forte rectius malunt ἐξ Οἴου, et ipſe ille pagus Ἰωνίδαι ſolet potius nominari, et hinc ἐξ Ἰωνιδῶν dici; vid. Corſinius in faſt. Atticis T. 1. diſſ. 5. p. 231. Si quid mutandum, magis adridet *Oenoa*, Gr. Οἰνόη, pagus item Atticus, duplex quidem hoc nomine, unus ad Eleutheras, alter prope Marathonem, qui in hoc nexu intelligi debeat et a Strabone 8. p. m. 264. ſ. 383. et Stephano ſ. v. Τετράπολις

in tetrapoli Atticae conlocatur. De utroque idem Strabo lib. 8. p. m. 259. ſ. 375. Cf. etiam Harpocration h. v. pag. 260. Suidas h. v. Prior fuit in finibus Boeotiae, et monente praeterea Scholiaſte intelligitur apud Thucydid. 2, 18. ubi etiam conſuli poſſunt Hudſon et Waſſe, praeterea Meurſius de populis Atticae p. 765. (Theſ. Gronov. Vol. 4.) et Vindingii Hellen. p. 238. (Theſ. Gronov. Vol. 11.) Vnam tantum, quae noſtra videtur, commemorat Plinius 4, 11. ſ. 7. Dicit enim: *Fuere et Oenoa et Probalinthus*, qua formula ſolet exſtinctas urbes indicare. Huic tamen coniecturae, quo minus indulgeam, impedit particula *et* praemiſſa, quam omnes libri agnoſcunt. Eadem ratione ſupra dixit *Antronia*. Vtraque terminatio forte in uſu fuit, ut *Caulon* et *Caulonia*, etſi altera minus frequentata.

Sunium) Vindob. *ſinium;* Rehdiger. ut edd. 1. 2. 9. *ſummum;* Prag. *ſinnum;* cf. ſupra. Tum Prag. et quidam Voſſiani *latus* pro *litus*. TZSCHVCKE. Forte *finitque id latus Hellados. Latus* id eſt frons. CIACCONIVS. Salmaſius in Solinianis [c. 13. ſ. 7. p. m. 103.] tollit τὸ *eſt*, omninoque hic redundare exiſtimat. Sed ſimul tollit orationis nexum. Supra iam meminit Mela Sunii, verum non addidit, quid rei id ſit. Nunc vero dicit, eſſe promuntorium et finire littus vel latus, uti habent quaedam exemplaria, Helladis orientale. VOSSIVS. *Latus* poſſit commode hic ſubſtitui, quia ſitum diſtinctius notat, et propter ſimilitudinem facile commutatur. Cf. Salmaſ. ad Solin. c. 8. ſ. 2. p. m. 41. Sic contra in Noſtro 1, 3, 4. Mutari tamen quidquam vetant libri meliores, quibus nec ratio adverſatur. Poſt Lipſ. Gud. Vindobon. *elados;* Rehdiger. *helados;* Prag. *elachos.* Antea pro *finitque* Cibin. *fuitque.*

orientem) Ita A. Gronovii omnes et mei praeter Lipſ. et Prag. qui praeponunt *ad* cum edd. omnibus etiam Reinoldianis ad 43. in qua primum expulit Abr.

Gronovius, et hinc in ceteris abeſt. Voſſius plures et meliores eam voculam agnoſcere in appendice adfirmat, reluctante A. Gronovio. Si ex conlatorum ſilentio certi aliquid elicitur, certe habuerunt etiam Pariſienſes, Havn. et Venetus. TZSCHVCKE. Particula *ad* expungenda. Sic cap. 7. de Pachyno: *Pachynum vocatur, quod Graeciam ſpectat.* CIACCONIVS. Scio ſic lib. 3. c. 7. *ad Meridiem ſpectans,* et ſimiliter alibi. Sed hoc loco praepoſitionem neuter MSS. agnoſcebat. Et ſic forſan alii codices quoque, ut nunc etiam de tertio Mediol. teſtari poſſum. Certe non gravior nunc cauſa fuit inferendi eam, quam lib. 1. c. 4. *totum latus, quod meridiem ſpectat usque in Aſiae conſinia poſſident.* Lib. 1. c. 15. *Etiam qua ſpectat orientem.* Lib. 2. c. 6. *Qua ſeptentrionem ſpectat.* Lib. 2. c. 7. *Pachynum quod Graeciam ſpectat.* Lib. 3. c. 1. *Qua mare Atlanticum ſpectat.* Lib. 3. c. 6. *Qua oceanum ſpectat.* Lib. 3. c. 7. *Terrae ſpectantis Orientem.* Neſcio, quid Voſſio acciderit, qui, quum citaſſet lib. 2. c. 3. *In eo ad ſeptentrionem ſpectare litora incipiunt,* et monuiſſet legendum *ſeptentriones,* tamen edi curavit *in eo ſeptentriones ſpectare litora incipiunt* ſine ulla auctoritate et negligenter. Quin etiam pari et cura et veritate in einsdem editione legitur lib. 3. c. 8. *Tigris ita deſcendens in litora permeat,* quum omnes editiones his inferant voculam *usque,* quam ab tribus MSS. comfirmatam et agnitam ſcio, nec dubitans de aliarum membranarum conſenſu, eam rurſus appoſui; maximè quum ſic quoque loquatur plus vice ſimplici Auctor. I. GRONOVIVS. Cum utrumque rectum ſit, *ſpectare orientem* et *ſpectare ad orientem,* et non hoc tantum loco, ſed et paſſim alibi promiſcue in libris utraque occurrat ſcriptura, contenti ſumus eam ubique ſequi lectionem, quam in antiquioribus et magis emendatis invenimus exemplaribus. Sed hic nimis feſtinus iuvenis auferendam hoc loco affirmat praepoſitionem, quod eam duo MSS. non agnoſcant.

Verum ego longe plures et meliores poſſim oſtendere, a quibus non abſit. In eo quod ſequitur *ad ſeptentriones*, ubi aliter in obſervationibus ac in ipſo Mela additur praepoſitio, id, ut paſſim alibi, ita quoque hoc factum eſt loco ad ſignandam variantem lectionem, liberum relinquentes lectori, quam vellet eligere. Quod negligenter id a me factum eſſe exiſtimet, id ſane libenter audio. Ingrato et inepto labori quantumvis ſupinam praefero negligentiam. Fruſtra vero eſt, cum fidem noſtram infirmare conatur et in hoc et in eo, qui proxime ſequitur loco: *Tigris ut natus eſt, ita deſcendens in litora permeat;* ac ſi librorum auctoritate deſtitueretur haec lectio, cum et Arundellianum ſic habeat exemplar et Ciacconius in ſuis ſic ſcriptum invenerit codicibus. Quin et optimus ille liber, quem praecipue ſecuti ſumus, eandem exhibet lectionem, cui demum a manu recentiore ſuperſcriptum erat *usque ad litora.* Cum bibliotheca et libri mei omnibus pateant, ſatis iſti teſtabuntur, non me malae fidei hominem, ſed iſtum iuvenem gnaviter eſſe impudentem. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quaeſo te, Lector, an alibi citatum a me *ad ſeptentriones?* prout tamen legi debet habetque Mediolanenſis? Credisne autem ita Voſſium ſollicitum tui fuiſſe, adeoque indulgentem? Quid legere tamen poteras, ſi non perfecte aperiret? Nulla fuit dubitatio illic in vocula *ad.* In eam enim conſentiunt omnia exemplaria. Quaeſo autem, conſidera, quid ſit illud *relinquentes.* I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Non tanti erat haec vocula, ut eas lites moveret. Solet Mela plerumque omittere, praeponit tamen etiam interdum, ut infra §. 10. quare ex Codicibus plerisque agendum eſt. Potuit tamen ob praecedens ſpectat vel abſorberi τὸ *ad* vel repeti.

§. 7. *Inde ad)* Hinc cap. 26. exorditur Vinetus. Pro *convertitur* Rehdiger. *convertit.* Cf. ad 2, 1, 2. 2, 2. in. et alibi paſſim.

Megaram) Prag. *Megariam.* Poſt idem et Vindobon. *Athice.* Venet. *ita tunc;* Gud. *nunc fronte nunc pelago;* Prag. *adiacens pelago.* TZSCHVCKE. Lego *Megara* genere neutro, non *Megaram*, ex omnibus. PINTIANVS. Scrib. *Attica* et *adiacet.* Plinius 4, 7. [ſ. 11.] *Attica*, inquit, *attingit Iſthmum parte ſui*, *quae appellatur Megaris.* CIACCONIVS. Disſentiunt paſſim in hac forma codices, viri docti in utramque etiam partem disceptant. Feminino genere in recto et obliquis caſibus occurrit et hodie in Cicerone de divin. 1, 27. epiſt. ad div. 4, 5. m. Livio 31, 22, 6. Plinio 4, 11. ſ. 7. Valer. Max. 4, 1. ext. 3. 1, 7. ext. 10. ubi Kappius contra Torrenii monita Megaram retinuit, Frontino 4, 1, 8. ſine librorum discrepantia. Sic in cognomini Siciliae urbe Liv. 24, 30, 9. Sil. Ital. 14, 273. In priori loco neutrum exhibent Codices quidam, omnes in Iuſtino 13, 5, 9. ubi *Megara* pro *Megaris* pleraeque editiones. Sic variatur in Livio 28, 7, 16. inter *Megara* et *Megaram.* Feminino renituntur Vorſtius et Graevius ad Iuſtin. 2, 8, 3. Heinſ. ad Vellei. 1, 2, 5. Admittendum tamen cenſent Dukerus ad Liv. 31, 22, 6. Oudendorp. ad Sueton. Tiber. c. 4. Ruhnken. ad Vellei. c. l. Sed et ita paſſim neutra Graecorum a Latinis efferri obſervatum eſt, certe in libris iactari, veluti *Leuctram* Nep. Epamin. 8, 3. Ageſ. 6, 1. ubi vid. Heuſinger. *Pataram*, Mela 1, 15, 3. *Aſtyram*, idem 1, 18, 2. antea quidem, ut *Deltam* 1, 9, 2. Sic Σοῦσαν et Σουσῶν Theophraſt. hiſt. plantar. 9, 15. f. et 9, 17. Λύστραν et Λύστροις Actor. 16, 1, 2. haec quidem adeo in Graecis. Sic *Hieroſolymam* in omnibus libris teſtante Erneſtio apud Ciceron. pro Flacco cap. 28. qui tamen reiicit; cf. Oudendorp. ad Suetonii Aug. c. 93. Ita paſſim *Abdera*, *Ecbatana*, *Bargylia* aliaque feruntur, etſi in bonis libris omninoque in auctoribus Graecis Orientis maxime nomina neutra ſunt et pluralis numeri, de quo Burmann. ad Propert. 2, 10. in. Feminino

genere poſterioris potius aetatis eſſe videntur, et ſi quando in Latinis auctoribus veteribus obiiciuntur, aut dubia, aut certe notanda, non imitanda. Vid. ſupra ad 1, 15, 3. In ſequentibus emendatione Ciacconii opus non eſt, cum in vulgata lectione ſenſus ſit rectus et expeditus.

Piraeeus) Vindob. Prag. Lipſ. *pireus;* Rehdig. *pyreus;* Cibin. Gud. (hic et antea *ubi*) *piraeus;* reliqui cum ſuis editionibus. Edd. 1. 2. 9. 11. *Pyreus;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 17. 19. 20. 21. 23. 26. 28. *Pyraeus;* 13. *Pyreneus;* 15. 24. 25. Olivarianae pleraeque, Schottus, Reinoldianae *Piraeus;* 16. 18. *Pyrracus;* 22. 30. 32. 37. Vadianae *Pyrrhaeus;* Vinetus, Voſſius, Gronovii cum ceteris *Piraeeus.* Ita et alibi hoc nomen varie agitatur. Vadianus de ſcriptura haec ſubiecerat: Multi *Pyrrhaeum*, plerique *Piraceum* pronuntiant ſcribuntque, et *Pyreum*, a quo *Pyrrhaea* et *Pyrrhaeea* accuſandi caſu, ut Statius libro 12. [v. 616.] *Munychiam et trepidis ſtabilem Pyrrhaeea* [*Pyraeea* Barthius] *nautis*, et *Pyrrhaea* plurali Ovidius Faſtor. 4, 563. ubi Burmannus *Piraeaque.*" At τὸ y ferri nullo modo poteſt, cum in Graecis conſtanter ſcribatur per ει, de altera tamen forma diſceptari, utrum *Piraeus* an *Piraeeus* edi debeat. Sic *Piraeus* defendit Schurzfleiſchius, Micyllus ad Ovid. Metam. 6, 446. aliique quidam; *Piraeeus* probant fere hodie viri docti, quia in Graecis, ut loca a Meurſio de Piraeeo congeſta docent, adparet Πειραιεύς. Vnus quod ſciam, Stephanus tradit, Πειραιὸς portum Atticae dictum, poſt Πειραιεὺς de pago. At aegrotare iſtum locum docuit ex Pauſania 1, 1, 2. Holſten. p. 248. Poetae per contractionem dicunt *Piraeus*, uti monuit Donatus ad Terent. in Eun. 3, 4, 1. et exemplis adpoſitis probavit Cellarius in Geogr. ant. 2, 11, 345. *Piraeus* etiam ſemper ſcribendum tradunt Guyetus ad Terent. c. l. et Muret. ad Platonis lib. 1.

de republ. p. 622. Cf. praeterea Gronov. in obſervatt. 1, 3. Vorſtius ad Iuſtin. 5, 8, 5. Oudendorp. ad Iul. Obſequ. c. 116. idem ad Frontin. 1, 11, 20. aliique paſſim. Subſtantivum tamen *Piraeeus* uſitatius efferri et hic redditum eſſe arbitror. Poſt Vindobon. *Athinenſium.*

Scironia) Cibin. Venet. Gud. Vindob. *Schironia;* Rehdiger. *Syronia;* Lipſ. *ſironia.* Edd. 1. 2. *ſchyronia;* 9. *ſchironia;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 13. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Scyronia;* aliae et maxime recentiores *Scironia.* Sic paullo poſt Venet. Gud. Vindob. Prag. edd. 1. 2. 9. *Schironis;* Cibin. *chironis;* Lipſ. *Syronis;* Rehdiger. *Syrotus;* edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. aliaeque *Scyronis;* aliae, ut antea, *Scironis.* In Lipſ. deeſt *quondam.* TZSCHVCKE. Scribendum *Scironia*, vel per duplex *rr Scirrhonia*, ſemper cum *i* in prima ex innominato apud Graecos ſcriptore de ſignis aquarum et ventorum, qui ait, petras in Megaride *Scirrhonidas* appellari. — Latronem Plutarchus [in Theſ. c. 10.] modo *Scironem*, modo *Scirrhonem* appellat cum *i*, ut dixi, in prima. Ariſtoteles ſecundo Meteorῶν [c. 6.] ventum, qui a petris dictus eſt, *Scirrhonem* cum *ei* diphthongo nuncupat; quam orthographiam ſecutus eſt etiam eius Enarrator Alexander Aphrodiſcus. Pauſanias in fine Atticorum [1, 44, 10.] latronem *Scirona* vocat cum *i* tantum. Itemque Herodotus in *Vrania* [8, 71.] viam in Iſthmo a *Scirone* latrone nominatam ſcribens. Euripides in Heraclidis [v. 860.] *petras Scironidas* cum *ei* diphthongo appellat. Quem ſecutus Alexandrinus Heſychius Γλωσσογράφος, *Sciron*, inquit, Ἀργέστης *dicitur; videtur autem a petris Scironidibus ſlare.* Licet in Heſychio non Ἀργέστης, ſed Ἀρχέτις perperam ſcriptum ſit. Strabo quoque in initio noni [p. m. 270. ſ. 391.] et petras *Scironidas* et latronem *Scironem* eadem diphthongo

genere poſterioris potius aetatis eſſe videntur, et ſi quando in Latinis auctoribus veteribus obiiciuntur, aut dubia, aut certe notanda, non imitanda. Vid. ſupra ad 1, 15, 3. In ſequentibus emendatione Ciacconii opus non eſt, cum in vulgata lectione ſenſus ſit rectus et expeditus.

Piraeeus) Vindob. Prag. Lipſ. *pireus;* Rehdig. *pyreus;* Cibin. Gud. (hic et antea *ubi*) *piraeus;* reliqui cum ſuis editionibus. Edd. 1. 2. 9. 11. *Pyreus;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 17. 19. 20. 21. 23. 26. 28. *Pyraeus;* 13. *Pyreneus;* 15. 24. 25. Olivarianae pleraeque, Schottus, Reinoldianae *Piraeus;* 16. 18. *Pyrraeus;* 22. 30. 32. 37. Vadianae *Pyrrhaeus;* Vinetus, Voſſius, Gronovii cum ceteris *Piraeeus.* Ita et alibi hoc nomen varie agitatur. Vadianus de ſcriptura haec ſubiecerat: Multi *Pyrrhaeum*, plerique *Piraeeum* pronuntiant ſcribuntque, et *Pyreum*, a quo *Pyrrhaea* et *Pyrrhaeea* accuſandi caſu, ut Statius libro 12. [v. 616.] *Munychiam et trepidis ſtabilem Pyrrhaeea* [*Pyraeea* Barthius] *nautis*, et *Pyrrhaea* plurali Ovidius Faſtor. 4, 563. ubi Burmannus *Piraeaque.*" At τὸ y ferri nullo modo poteſt, cum in Graecis conſtanter ſcribatur per ει, de altera tamen forma disceptari, utrum *Piraeus* an *Piraeeus* edi debeat. Sic *Piraeus* defendit Schurzfleiſchius, Micyllus ad Ovid. Metam. 6, 446. aliique quidam; *Piraeeus* probant fere hodie viri docti, quia in Graecis, ut loca a Meurſio de Piraeeo congeſta docent, adparet Πειραιεύς. Vnus quod ſciam, Stephanus tradit, Πειραιὸς portum Atticae dictum, poſt Πειραιεὺς de pago. At aegrotare iſtum locum docuit ex Pauſania 1, 1, 2. Holſten. p. 248. Poetae per contractionem dicunt *Piraeus*, uti monuit Donatus ad Terent. in Eun. 3, 4, 1. et exemplis adpoſitis probavit Cellarius in Geogr. ant. 2, 11, 345. *Piraeus* etiam ſemper ſcribendum tradunt Guyetus ad Terent. c. l. et Muret. ad Platonis lib. 1.

de republ. p. 622. Cf. praeterea Gronov. in obſervatt. 1, 3. Vorſtius ad Iuſtin. 5, 8, 5. Oudendorp. ad Iul. Obſequ. c. 116. idem ad Frontin. 1, 11, 20. aliique paſſim. Subſtantivum tamen *Piraeeus* uſitatius efferri et hic redditum eſſe arbitror. Poſt Vindobon. *Athinenſium.*

Scironia) Cibin. Venet. Gud. Vindob. *Schironia;* Rehdiger. *Syronia;* Lipſ. *ſironia.* Edd. 1. 2. *ſchyronia;* 9. *ſchironia;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 13. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Scyronia;* aliae et maxime recentiores *Scironia.* Sic paullo poſt Venet. Gud. Vindob. Prag. edd. 1. 2. 9. *Schironis;* Cibin. *chironis;* Lipſ. *Syronis;* Rehdiger. *Syrotus;* edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. aliaeque *Scyronis;* aliae, ut antea, *Scironis.* In Lipſ. deeſt *quondam.* TZSCHVCKE. Scribendum *Scironia*, vel per duplex *rr Scirrhonia*, ſemper cum *i* in prima ex innominato apud Graecos ſcriptore de ſignis aquarum et ventorum, qui ait, petras in Megaride *Scirrhonidas* appellari. — Latronem Plutarchus [in Theſ. c. 10.] modo *Scironem*, modo *Scirrhonem* appellat cum *i*, ut dixi, in prima. Ariſtoteles ſecundo Meteorῶν [c. 6.] ventum, qui a petris dictus eſt, *Scirrhonem* cum *ei* diphthongo nuncupat; quam orthographiam ſecutus eſt etiam eius Enarrator Alexander Aphrodiſcus. Pauſanias in fine Atticorum [1, 44, 10.] latronem *Sciroua* vocat cum *i* tantum. Itemque Herodotus in *Vrania* [8, 71.] viam in Iſthmo a *Scirone* latrone nominatam ſcribens. Euripides in Heraclidis [v. 860.] *petras Scironidas* cum *ei* diphthongo appellat. Quem ſecutus Alexandrinus Heſychius Γλωσσογράφος, *Sciron*, inquit, Ἀργέστης *dicitur; videtur autem a petris Scironidibus flare.* Licet in Heſychio non Ἀργέστης, ſed Ἀρχέτις perperam ſcriptum ſit. Strabo quoque in initio noni [p. m. 270. ſ. 391.] et petras *Scironidas* et latronem *Scironem* eadem diphthongo

ſcribit: *Hoc loco*, inquit, *res Scironis et Pityocaptae* *Poëtis memorantur, qui partem eam regionis, quae montana dicitur, depopulabantur, quos Theſeus peremit. Ab his iugis procellas cientem a laeva Argeſten, Scironem Athenienſes cognominarunt. Poſt petras Scironida promontorium imminet Minoa.* Haec Strabonis verb adduxi, ut laborantibus eius codicibus Latinis opem ferrem, in quibus partim interpretis culpa, partim Librariorum, male ſcripta erant. Quin et Nicander in Theriacis [v. 214.] et eius Enarratores *Scironem* cum eaden diphthongo ſcribunt. Orthographiam hanc tam moroſ praeter conſuetudinem meam proſecutus ſum, quod recentiores Litteratores, velut coniuratione facta, ad unum omnes in ſuis Lexicis per *y* ſcribunt. Praeterque in cunctis fere Latinis auctoribus non aliter invenias, inter quos eſt etiam Seneca, conterraneus noſter, ut ego quoque caſtrenſi verbo utar, quinto Naturalium Quaeſtionum. [c. 17.] PINTIANVS. Vt ex hoc nomine expelleret *y*, ſatis prolixa disputatione effecit Pintianus. Variatur autem in prima *ει* et *ι* non ſolum, ſed et in proxima ſyllaba *ω* et *ο*, in Graecis quidem, de quibus vid. a Diodor. Sic. 4, 59. Herodot. 8, 71. et in primis Heyn ad Apollodor. 2, 8, 1. p. 497. Sed duplex *r* non ni in codicibus quibusdam paſſim reperitur, veluti apud Plutarchum c. l. et probari nequit. Poſt Rehdiger *inſamis*.

Iſthmon) Vindob. *hiſtimonos;* Lipſ. *hyſtmons* Prag. *Iſchimons;* Cibin. *hiſmon;* Gud. *hiſthmon.* Cf infra §. 9. Tum ed. 9. *attigit.*

Diolco) Voſſiani omnes, Vaticani, Ciaccon. Lipſ Pariſ. 1. 2. Cibin. Venet. Rehdiger. Gud. Prag. *de illo* Vindob. *de illo hoc illi;* Pariſ. 3. *hoc illi*, uti editiones omnes ad Voſſium usque, qui, ſequentibus Gronoviis et reliquis, repoſuit *Diolco.* TZSCHVCKE. Temporibu

Melae quid ſignificaret Iſthmos et dictionis eius etymon, puto fuiſſe omnibus luce clarius. Itaque nullum erat operae pretium auctori gravi, et verborum parciſſimo, ea docere, quorum nemo ignoratione teneretur; aut, ſi omnino ſtabat ſententia, tanto ſua tempora beneficio afficere, cur non ſupra antevertit in Cherroneſo Thraciae, cuius anguſtias dixit appellari *Iſthmum.* Legendum itaque, ut opinor, ſic: *Hic quinque millium paſſuum ſpatio Aegaeum mare ab Ionio ſubmovens* etc. Reliqua ſuperfluunt. PINTIANVS. Gloſſema putat Pintianus; mihi tamen ſine libris veteribus delere religio ſit; quod non infrequens ſit Graecis Latinisque auctoribus etiam ſuo ſeculo notiſſima inculcare, quod de poſteritate exterisque cogitarent. Non longe abiero. Lib. 3. c. 1. Oceani aeſtum explicat, et Solin. c. 26. et lib. 3. ab V. C. [9. 2, 6.] Livius *furcae* quid fuerint. Omitto innumera. SCHOTTVS. Cum nemini olim ignotum eſſe poterit, quid ſit iſthmus, delet Pintianus interpretamentum. Alii ſimilium locorum locutiunculis vulgatam lectionem adferunt. Sed videtur aliud latere; omnium quippe antiquorum codicum, quos vidi, haec eſt lectio: *Iſthmon attingit, de illo cognomen eſt.* Vnde fecerim: *Iſthmon adtingit, Diolco cognomen eſt, qui quatuor millium ſpatio* etc. Quia enim naves ex uno in alterum mare trahebantur per iſtas anguſtias, ideo Δίολκος hic locus vocabatur. Heſychius: Δίολκος ὁ ἀπὸ Λεχαίου ἐς Κεγχρεῶν τόπος. VOSSIVS. Recte ad vulgatam lectionem offenderunt viri docti, quam tamen hac forma melius gloſſam cenſuit Pintianus, quam explicationem Schottus. Diverſiſſima etiam eſt locorum adpoſitorum ratio, quippe in quibus obſcuriora aut memoratu digniora exponuntur; at hic cognomen agitur, quod tamen non apparet. Ingenioſa igitur eſt at acuta emendatio Voſſii, digna utique, quam poſteriores reciperent. Poterat tamen teſtem producere Strabonem lib. 8. p. m. 262. [= 380. ubi diſerte δίολκον hic commemorat. Cf. etiam

Pariſienſes. Pro *Iſthmicos* Vindobon. *Shimeos;* Prag. *hiſmochos;* Lipſ. *hiſtmocos;* Cibin. *hiſmicos;* Gud. *hiſthmicos.* TZSCHVCKE. Emendatior lectio: *Cenchreae, fanum Neptuni ludis, quos Iſthmios vocant, celebre.* Strabo in octavo [p. m. 262. ſ. 380.] *In Iſthmo,* inquit, *Neptuni, quem Iſthmium vocant, templum eminet, piceorum arborum luco circumcluſum, ubi ludos Iſthmios celebrare ſoliti ſunt.* PINTIANVS. Propius huc facit Plinius 4, 9. ſ. 5. *Iſthmi pars altera,* inquit, *cum delubro Neptuni quinquennalibus incluto ludis.* Ita quidem meliori et faciliori nexu ad fanum, quo pertinet, refertur. Quod porro Pintianus *Iſthmios* reponit, facit ex uſu auctorum, quem Pindarus maxime probat, ſolemni, neque Ἰσθμικὸς memoratur a Stephano, ubi tamen Ἰσθμιακὸ addi poteſt ex Schol. Pindari ad Iſthm. praef. in. et 1 11. auctoribus etiam Latinis. Quare haec forma, detur librorum voluntati, cum omnino vitioſa cenſer nequeat, utique tamen notanda videtur.

poſt clade) Ciaccon. Pariſ. 3. Lipſ. cum edd. 1 8. 9. *poſt cladem,* uti adleverat antiqua manus ad exemplar ed. 6. Reliqui libri *poſt clade,* quod praefero.

Acrocorinthum) Cibin. *chorinton;* Vindobon *acrochinton;* Gud. *acrochorinton;* Prag. *acrocorinton* Pro *utraque* Prag. *utrique.*

§. 8. *Peloponneſi)* Vindob. *peloponeſi* Gud. *peloponenſi;* Rehdiger. *pelloponenſi;* Venet. *Peloponnenſium;* Prag. *peloponenſium;* Cibin. (etiam *horan* ut alibi) Lipſ. *Peloponenſem.* Sic apud Plin. 4, 9. ſ. 5 quidam libri editi *Peloponnenſem oram* pro *Peloponneſi oram,* ubi prius recte reiecit Harduinus. Terra ipſa potius hic erat deſignanda. Aliae depravationes notae ſunt ex ſuperioribus et aliunde. Poſt Prag. *et ſinus;* Vindob. *lacerat.* Hinc vero c. 27. initium ſtatuitur a Vineto.

Bucephalos) Vindob. *bucefalos;* Prag. *bucephalus.* Cibin. Lipſ. Gud. Prag. ed. 13. *Cherſoneſſus;* Rehdiger. *Cherſonenſus.*

Scyllaeon) Lipſ. *ſcilleon;* Cibin. *ſcylleon;* Auguſtin. Gud. Prag. *ſcileon;* Rehdiger. *ſylleon;* Vindob. *ſchileon;* Venet. *ſchyleon.* Edd. 1. 2. 9. *Scileon;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Scyleon;* Vadianae, (tantum 18. hic *Scyllaeon*) Olivarianae *Scylleon;* Vinetus, Schottus, Voſſius, alii *Scyllaeon.* TZSCHUCKE. Scribendum cum *ae* diphthongo *Scyllaeon* ex Strabone [8. p. m. 257. ſ. 373. et alibi] et Stephano a Scylla, Niſi filia, nominatum, ut iidem tradunt. In Ptolemaeo [3, 16.] *Scillion* vitioſe. PINTIANUS. Occurrit etiam ſimplici λ ſcriptum in Agathemero 1, 3. Stephano ſ. v. Δία, minus recte. Ceterum ſimiles corruptiones idem nomen oſtentat infra, magnamque in iis eorundem etiam librorum inconſtantiam, quod hic omnino, vitandi faſtidii cauſa, monui. Accedit tantum ex Gud. *ſcileum;* Prag. *ſtileon.* Vatic. 3. poſt recte dat *Scyllaeon.* Cf. etiam de his, quae ex libris proferuntur ad Liv. 36, 42, 6.

ad meridiem) Cibin. *a meridie.* Pro *Malea* 15. 20. 23. *Malaea;* Lipſ. *melea.* Tum Vindob. *theneros;* Lipſ. Rehdig. Prag. *thenaros.* Edd. 2. 11. 13. forte aliae antiquae *Tenaros.* Per *ae* probant Graeca, etſi in iis alia variatio obſervatur. Hinc Pariſ. 2. *Achriteras;* Prag. *Achritetas;* Cibin. *acrythos;* Rehdig. *acrytas.* Edd. cum quibus alii Codd. conſenſiſſe videntur, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 15. 17. 20. 23. *Achritas;* aliae ut Codd. Lipſ. Vaticani aliique *Acritas.* Recte, quia in Gr. veluti Strabone 8. p. m. 248. ſ. 359. Ἀκρίτας. Atque ita olim voluerat Hermolaus non *Acrytas,* ut male refert A. Gronovius.

Ichthys) Lipſ. *ietis;* Gud. *Ictis;* Vindob. *ythis;* Rehdiger. *uthis;* Cibin. *icchis;* Prag. *hietus;* alii, ut Vaticani Venet. Havn. habuiſſe videntur *Icthis;* Pariſienſes, uti ex 2. diſerte notatum erat, *Ichthys.* Edd. 2. *Ictis;* 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 15. 17. 20. 23. *Icthis;* Vadianus primum et hinc 18. *Ichthys*, uti antea aliquae; poſt 22. et reliquae etiam 30. 32. 37. *Ichtys;* 24. 25. et poſt Olivarianae et reliquae *Ichthys*, uti ad vocem *Araxos* voluerat Hermolaus. TZSCHVCKE. Concinnius forte: *Ad veſperum Ichthys.* Nihil tamen neceſſe mutare, ſi recte interpungatur. PINTIANVS. [Non recte Schotto tribuit A. Gronovius.] Ichthyn Pintianus ad ſequentia transfert verba, quia potius ad meridiale, quam veſpertinum Peloponneſi latus ſitum hoc promuntorium. Sed iam ſuperius monuimus, Pomponium toto hoc capite ſui videri oblitum. Aliqua tamen hic ratio ſubeſſe potuit, quamobrem Ichthyn ad meridiem collocarit; nempe quia hoc promuntorium altero crure longe admodum in pelagus excurrat, et meridiem potius, quam occidentem, ſpectare videatur. Porro quod Pintianus totum hunc locum transponit, et promuntoriis mox ſinus ſubiungit, ac deinde urbes et flumina, nec hoc probamus. Prius enim populos et urbes recenſet inter illa, quae retulit, promuntoria ſitas. Dein vero ſinus, qui a populis et urbibus nomen accepere, non vero contra. VOSSIVS. Codices erraſſe Melam volunt, cum ad occaſum, non meridiem, adpareat hoc promontorium; Elidis enim fuit, uti docent Plinius 4, 6. ſ. 5. Ptolemaeus 3, 16. et alii.

Chelonates) Lipſ. *chelonaces;* Vindob. *chelonatos;* Rehdiger. *chelonathes.* Edd. quaedam ut 13 19. *Chelonatas;* aliae pleraeque cum MSS. Cibin. Gud. Vatic. Prag. — *Chelonates.* In Graecis terminatur in ας et ης. Illud eſt in Strabone 8. p. m. 231. ſ. 335 Agathemero 1, 5. Dorica dialecto; hoc in Plinio 4

6. ſ. 5. legitur, pro quo Ptolemaeus 3, 16. habet Χελωνίτης. Terminationem in *es* vindicant hic libri. Cf. infra et deinceps Pintianus.

et Araxos) Lipſ. Rehdiger. *tharaxos;* Vindob. *tharoxus;* Vatic. 3. *traxos;* Prag. *traſos;* Pariſ. 2. *taracos;* Pariſ. 1. 3. Cibin. Gud. et alii adpenſo *t* ex voce praecedenti cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *taraxos.* Antea *at* pro *et* ed. 50. *Araxos,* quod habent reliquae, ex Strabone 8. p. m. 233. ſ. 357. et alibi et Ptolemaeo 3, 16. dudum emendaverat Hermolaus Barbarus. TZSCHVCKE. Scribendum alterutro modo, aut *Chelonites,* quod mallem ex Ptolemaeo, [3, 16.] aut *Chelonatas* declinatione Dorica ex Strabone, [8. p. m. 231. ſ. 335.] qui error et in Plinio [4, 16. ſ. 5.] caſtigandus. Ceterum advertendum attentiore cura verba, quae poſt haec protinus leguntur, confuſo turbatoque ordine ſcripta eſſe, non qualem tenuiſſe Pomponium monſtrarent, puto, eius exemplaria, ſi non truncata, ut dixi, et tot lacerata plagis ad nos perveniſſent. Naturalis enim ordo narrandi depoſcebat, ut expoſitis promontoriis continuo ſubiiceret ſinus ipſis promontoriis incluſos, deinde nobiliores populos, civitates, portus et fluvios, quos ſinus ipſi cingerent. Videntur igitur, quae poſt ſequuntur verba, permutato ordine ſcribenda hoc contextu: *Ad veſperum Chelonatas et Araxos. His litoribus appoſiti ſinus. Inter Scyllaeon et Maleam Argolicus. Inter hanc et Taenaron Laconicus. Hinc ad Acritam Aſinaeus. Inde ad Ichthyn Cypariſſius. Habitant ab Iſthmo ad Scyllaeon Epidaurii, Aeſculapii templo inclyti, et Troezenii ſide ſocietatis Atticae illuſtres. Portus Saronicus et Schoenus et Pagonus. Oppida autem Epidaurus et Troezen et Hermione. In Argolico ſunt noti amnes,* reliqua. PINTIANVS. Poterat ita Noſter, ſed ita noluiſſe codices clamant, quos ſi quis velit abiicere, ex omnibus omnia refingat, ſicubi aliqua cauſa emicet. Hinc

Voſſius in ſuperiori nota hos Pintiani ſolitos conatus et hic contudit.

Iſthmo) Pariſ. 1. *hiſtro;* Cibin. *iſtinoi;* Prag. *hiſchinon;* Vindob. *ad hiſchinio;* Rehdiger. *iſthmon;* Gud. *hiſthmo.* Similia ſupra adfuerunt. Poſt Lipſ. Vindob. Gud. Prag. et quaedam edd. *epidauri;* Cibin. Rehdiger. *epydauri.* Porro Rehdiger. *eſculapii.* Deinde Cibin. *troegenii;* Prag. *troeſenii.* Denique Rehdiger. Gud. Prag. *incliti;* edd. fere *inclyti* etiam hodie, quaedam, ut 14. *incliti;* Cibin. *incluti,* quem et hic ſecutus ſum. Vid. ad 1, 1, 6.

Saronicus) Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Cibin. Rehdig. Gud. Prag. Vindob. *Sardonicus;* Vatic. 1. 3. *Sadonicus.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. *Sardonicus;* 9. *Sardonibus;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 15. 17. 19. 20. 23. *Sarronicus;* 11. et omnino pleraeque, *Saronicus.* TZSCHVCKE. Scribendum *Sarronicus.* BARBARVS. Mirum eſt, quod, cum omnium magnorum Peloponneſi ſinuum meminerit, Saronici non meminerit. An itaque hic pro *portus* legendum *porus Saronicus?* Strabo [8. p. m. 231. ſ. 335.] docet, ſinum Saronicum dici quoque Πόρον Σαρωνικόν. Sed omnino retinenda eſt vulgata lectio. Portum Saronicum vocat portum Troezeniorum, qui et ipſe ſinus Saronicus dicebatur, ita dictum a quercubus eum ambientibus, ut teſtatur Plinius. [4, 9. ſ. 5.] Ab hoc ſinu, ſive portu Saronico, nomen accepit mare Saronicum, ſive ingens ille ſinus, qui inter Atticae et Peloponneſi latera usque ad Iſthmum irrumpit. Quem, ut puto, ideo hic non refert Mela, quia non ſola Peloponneſus illum efficit. Eadem ratione ſeorſum recenſet ſinum Corinthiacum; nam et hic quoque non magis ad Peloponneſum, quam ad oppoſitum Graeciae latus pertinet. Sinus itaque grandes Peloponneſi ſunt quatuor tantum, Argolicus, Laconicus, Aſinaeus ſive Meſſeniacus et Cypariſſius, con-

tenti a quinque illis, quae hic memorantur promuntoriis, multosque alios minores ſinus comprehendentes. Recte itaque ſuperius Peloponneſum platani folio comparavit. VOSSIVS. Πόρον recte reiecit poſt ipſe Voſſius, cum Latinum potius vocabulum poſuiſſet, aut ſi Graecum, hoc certe ſuo more explicaſſet. Accedit, quod πόρος ſic importune proxima adſiceret. Quod de minore ad Troezenem, de magno ſeu mari Saronico inter Atticae et Peloponneſi litora ad Iſthmum usque extentum dicit, refutavit Spanhemius ad Callimachum in Delum v. 42. Sed ſubeſt aliud, quod ex Strabone 8. p. m. 257. ſ. 373. ferri nequit. Nempe Saronicus portus ad Troezenios, quod et vult Pintianus, minime pertinet, quippe quorum portum Pogonum diſerte vocant Herodotus 8. 42. Strabo c. l. aliique, etſi, cum Troezene ſecundum Stephanum dicta olim fuerit Σαρωνία, Σάρων etiam apud eundem Troezenes locus fuerit, veri ſpecies inde emicare videatur. Portum enim Saronicum quis praeter Melam commemoraverit, neſcio. Sed cum omnis disputandi de eo materies ad Volumen alterum reiicienda ſit, tantum hoc adferam, quod ex progreſſione curſus inſtituti adiuvatur, videri fuiſſe prope Salamina et Eleuſina, quia ſinum Saronicum etiam Salaminiacum et Eleuſinium dictum eſſe ſcribit Strabo 8. p. m. 231. ſ. 335. p. m. 262. ſ. 380. et *Troezenen* idem 8. p. m. 254. ſ. 369. non huic Saronico, ſed proximo Hermionico ſinui tribuit; nominis autem cauſa varia ab auctoribus iactatur. Alias Mela disiecit loca ordinemque turbavit. Cur vero ſinum non nominaverit, in quo illi alii portus, ſatis probabiliter expoſuit Voſſius. Ceterum male cum duplici *r* emendabat Barbarus.

Schoenitas) Vaticani, Lipſ. *Scenitas;* Prag. *Stenitas;* Cibin. *et ethſcenitas;* Vindob. *ſchenitas;* Rehdiger. *ſcoetinas;* Venet. Ciacconii codex *Scoenus;* alii ſi fides Ortelio in theſ. Geogr. h. v. *Schoenus;* alii etiam

Schoenitas; Gud. omiſit hoc nomen et proximum. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 21. 24. 25. Olivarianae, 35. *Schenitas;* aliae pleraeque *Schoenitas*, tantum 15. 17. 20. 23. *Schoenus.* TZSCHVCKE. Scribendum *Schoenitas.* Fuit, quando *Caenitam* legi poſſe credidi, ut illo loco Plinii [4, 9. ſ. 5.] *Portus*, inquit, *Caenitas et Sarronicus*, [immo ibi *ſinus Saronicus*,] quoniam *Caenae* urbs Ptolemaeo [3, 16. ubi quidem eſt Καινὴ] Pauſaniaeque [3, 21. m. et 25. f. ubi Καινήπολις] ad Taenarum montem erat. Quia vero non inter Scyllaeum et Iſthmum ſunt *Caenae*, [ita ed. 1493. non *Taenae*, uti falſo apud A. Gronov.] ſed mediis Argolico et Laconico ſinibus ad *Taenarum*, et omnino procul a *Sarronico*, vertimus fere ſententiam, et *Schoenitem* potius, quam *Caenitem* et hic et in Plinio defendimus. Habetur vero et portus *Schoenus*, ſed in Attica, ut conſtat iisdem auctoribus Ptolemaeo [immo unus *Schoenus* 3, 16. prope Corinthum] ac Stephano. [h. v. At ibi Ἀρκαδίας χωρίον dicitur.] BARBARVS. Male apud Plinium *Caenitas*, cum in melioribus auctoris iſtius codicibus manifeſte *Schoenitas* legatur. VOSSIVS. De Plinii lectione conſulendi ſunt eius interpretes; de ipſo portu et eius ſitu disquiretur Vol. 2.

Pogonus) Pariſ. 1. 2. Lipſ. Cibin. Rehdiger. Venet. Havn. Vindob. Prag. cum Vatic. et edd. ſuperioribus omnibus, quibus adhaeſit Schottus, *Pagonus.* Vinetus, Voſſius ceteri *Pogonus*, uti iam emendaverat Pintianus. TZSCHVCKE. *Pogonus* rectum eſt, quia Latini terminationem addiderunt. Graecis omnibus Πώγων vocatur. VOSSIVS. Vulgata lectio Pagonus ita Vadianum induxit in errorem, ut ſcripſerit eius unicum Melam auctorem eſſe, nec ſe alibi eum legiſſe.

oppida autem) Vindob. *opida vero.* Poſt idem *epidaucrus;* Rehdiger. *epydaurus.*

Troezene) Prag. *Troerem;* Vindobon. *trozene;* A. Gronovii omnes et reliqui ex meis *Troezene.* Edd. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Troezen;* Reinoldianae et ab ed. 44. reliquae *Troezene*, uti primum 1. 2. 3. 4. 9. 11. 13. Si Graecam rationem requiras, utique *Troezen* melius habet. Graeci enim Τροιζὴν, quod et caſus obliqui docent, et in *Troezena* ſervant etiam auctores Latini, de quo vid. ad Nepot. 2, 2, 6. *Troezen* habet etiam Plinius 4, 9. ſ. 5. Τροιζηνὴ tamen legitur apud Ptolemaeum 3, 16. et *Troezene* ante Heinſium in Ovid. Faſtor. 2, 276. qui ex MSS. quibusdam, re ipſa adiutus, repoſuit *Cyllene.* Videtur igitur poſterioris aetatis haec forma fuiſſe, quam et hic invexerunt forte librarii. Sed timide in his nominum formis verſatur iudicium, niſi quis plane codices ſpernere velit.

Hermiona) Rehdiger. *hermonia;* Prag. *heremona;* Cibin. *herituona;* in aliis MSS. et in omnibus edd. *Hermiona.* Cum in Graecis plerumque ſcribatur Ἑρμιόνη, deſcivit et hic Mela a more ſuo. Vid. ſupra ad 2, 3, 6. de *Scarpha.* In Plinio 4, 9. ſ. 5. eſt *Hermione.*

Malean) Libri hic et proxime in hoc nomine multum, ut ſupra, variant. Venet. Prag. *Maleam;* Cibin. Rehdiger. *Malleam;* Mediolan. Pariſ. 2. ut edd. 15. 20. 23. et forte Vaticani *Malaeam;* Lipſ. *Malean.* Editiones aliae pleraeque *Maleam*, recentiores ab Abr. Gronovio maxime *Malean*, Graeca forma.

ſinus Argolicus —) Haec et ſequentia verba varie proferuntur in MSS. et editionibus, aliis detractis, aliis etiam additis, quae ſingulatim luſtrata oculos mentemque obtundunt. Nempe verba *ſinus Argolicus* —

inter Malean deſunt in Vatic. Mediol. Lipſ. Pariſ. 1. 2. Venet. Prag. Rehdiger. Gud. et edd. 1. 3. 4. 9. Praeter illa omittit etiam Vindob. *et Taenaron.* Et ſic edd. multae, veteres maxime, in quibus 12. 15. 17. 20. 23. poſt *Malean* ſtatim ſubiungunt *Laconicus.* In aliis, uti Vadianis, Olivarianis, 21. 24. 28. 35. 39. 40. 41. 42. omiſſa ſunt verba *ſinus dicitur.* Eaedem editiones poſt *Argolicus* ita habent: *Inter hanc et Taenaron Laconicus. Hinc ad Acritam Aſinaeus; inde ad Ichthyn Cypariſſius;* tantum 16. 18. *Aſinae* pro *Aſinaeus*, praeter alias quasdam in nominum ſcriptura diverſitates, de quibus poſt Reinoldio duce inde ab ed. 44. (quae tamen omiſit *dicitur*) verba ſic componuntur: *inter Taenaron et Acritan Aſinaeus; inter Acritan et Ichthyn Cypariſſius.* At verba *Aſinaeus; inter Acritan* ignorant omnes MSS. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. quare etiam inde ab ed. 44. minoribus literis diſtinguuntur. Iisdem tamen, quibus reliqua, expreſſit Reinoldius, quaſi ſincera nec in controverſiam vocata. Neque habent Voſſ. 1. et Cibin. qui ſuperiorem in aliis lacunam ſoli explent. An ex codice Anglicano, uti putat A. Gronovius, ea hauſerit Reinoldius, hic certe nec probavit, nec adeo diſerte indicavit, etſi ex ſequenti Melae narratione facile ſe tueantur. Quare etiam reliqui. Decepit librarios repetita vox *Malean*, fecitque, ut interpoſita non ſolum, ſed et alia quaedam negligerent. Quod lectionem Vadiani, Olivarii, et quos adiunxi, ex Pintiani emendatione profectam ſcribit A. Gronovius, in eo fallitur, cum Vadianum auctorem agnoſcat. In ſingulis autem haec variantur praeter ea, quae iam notavi: Pariſ. 1. *Taeneron;* Vindob. *teneron;* Cibin. Venet. Prag. *tenaron;* Prag. poſt *tenarun;* Rehdiger. *thenaron;* Gud. *tenaron* et *trenaron;* Pariſ. 2. *tanaron.* Poſt Prag. ed. 11. *achritam;* plerique cum edd. *Acritam;* Cibin. *Acritan*, uti ed. 5. et Gronovianae cum Reinoldianis et reliquis. Porro Pariſ. 1. 2. 3. Gud. *hictim;* Cibin.

hicthym; Vatican. *hietin*; Prag. *hyetim*; Lipſ. *hictin*; Vindob. *ithym*; Rehdiger. *ythin*; Venet. *Nytin*. Sic edd. veluti 1. 9. *Ictim*; 3. 4. 5. 12. 14. 16. 18. 19. *Icthim*; 11. 22. *icthin*; 6. 7. 8. 10. *ichthym*; 13. 24. 25. Olivarr. *ichthyn*; 15. 17. 20. *Icththym*; 23. *Icthym*; 21. 28. *Icthyn*; poſteriores Vadianae *Icthin* et *Icthim*; Vinetus *Ichtyn*; Schottus, Voſſius, alii *Ichthyn*, uti et ſupra voluerat Hermolaus Barbarus, uſu Graeco. Denique Pariſ. 1. 2. 3. Venet. Auguſtinor. Rehdiger. Prag. *Cypariſſus*; Lipſ. Gud. Vindob. *cipariſſus*; Cibin. Vatic. *Cypariſſuis*. Edd. 1. *cipariſſus*; 7. 8. 15. 17. 20. 23. *cyparisſius*; 9. 11. *cypariſſus*; 3. 4. 5. 6. 10. 12. 13. reliquae *Cypariſſius*. Quae quidem omnia ex Graeca ratione ſine mora reparantur.

§. 9. *Eraſinus)* Venet. *Eraſmus*. Poſt Lipſ. *Inacus*; Vindob. *macus*; Rehdiger. *mathus*, in quibus *in* antiqua ſcriptura facile transiit in *m*; Gud. *a acus*; edd. 9. 13. *Ignachus*. Deinde Cibin. *totum oppidum*. Porro Prag. *lorne*; ed. 13. *Lernae*. A vocibus: *In Argolico* cap. 28. initium apud Vinetum.

Laconico Gythius) Prag. et ed. 1. *lachonico*; ed. 9. *laconio*. Tum Pariſ. 1. 2. 3. Rehdiger. et aliqui codices apud Ortelium in theſ. Geogr. ſ v. *Gythium* *cynthius*; Vatic. 3. Vindob. *cinthius*; Cibin. *cyncius*; Gud. *cincius*; Prag. *cirithus*; Vatic. 1. habuiſſe videtur *cithius*. Edd. 1. *cinthius*; 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. *Cynthius*; 6. (in qua antiqua manus adſcripſerat *cynthius*) 7. 8. 10. 13. 19. *Cythius*; 15. 17. 20. 23. *Cithius*; Vadianae *Githius*; 21. 24. 28. Olivarianae *Gythius*, exceptis quibusdam, veluti 26. 29. 36. in quibus *Githius*; Vinetus, Schottus, Voſſius et hinc ceteri *Gythius*. TZSCHUCKE. Lego *Gythium* terminatione neutra, non *Gythius* ex Ptolemaeo [3. 16.] et Polybio in quinto, [c. 19.] qui cum *i* in ſecunda ſcribunt.

Stephanus cum *ei* diphthongo. Xenophon Hellenicῶν [1, 4, 11. 6, 5, 32.] et Pauſanias [1, 27, 6. 3, 21, 4. et 6.] variant, modo per *i* ſimplex, modo cum diphthongo. PINTIANVS. *Gythium* erat dicendum, ut Graeci. Sed Latini ſaepe mutant iſtas terminationes. Sic ſtatim poſt *Pamiſum* pro *Pamiſus*. VOSSIVS. Vtique praeferendum ſit neutrum. Sed alia praecipiunt libri omnes, etſi ſcribae minus accurato excidiſſe hoc genus facile credi poſſit Paciaudio in monument. Peloponneſiis Vol. 2. p. 124. Si tamen cum Ortelio c. l. intelligas fluvium, forte hic terminatione diſcrepuit, et, ut alibi, urbis nomen tacite innuitur. De penultimae variata ſcriptura Vol. 2. Corruptionis exempla proſtant a Drakenb. expoſita ad Liv. 34, 29. in. Pro *Eurotas* Rehdiger. *Eurothas*.

Taenaro) Vindob. *tenero*; Gud. *taenero*; Rehdiger. *thenaro*; Prag. et ed. 11. *tenaro*. Poſt Havn. *ſpecus ille*; ed. 44. *τὸ et* ante *ſpecus* omittit. Vindob. deinde *in pontum*.

Acheruſium) Auguſtin. *acherixium*; Prag. *acheruſeon*; Gud. *acherruſium*; alii *Acheruſium* cum editionibus *Acheruſian* legendum monuerat ad 1, 19, 7. Oudendorpius, ubi addi a me disputata poſſunt, ex quibus hic poſui *Acheruſiam*, uti et adſcripſerat, neſcio an ex codice, Ciacconius.

facie et fabula) Vatic. Prag. non male: *et facie et fabula*.

Aſinaeo) Vatic. 3. Pariſ. 1. 2. *aſinaco*; Prag. *aſinacho*; Gud. *aſianaeo*; Rehdiger. *aſyneo*; Vindob. cum edd. vetuſtis *aſineo*.

Pamiſſum) Pariſ. 1. 2. Cibin. Prag. *pampſum*; Venet. *pamphiſum*; Lipſ. Havn. *panipſum*; Vatic. 1. 3.

Rehdig. *panypſum*; Vindob. *parupſum*; Gud. *paniſſum*; Pariſ. 3. opinor, *Pamiſſum*. Edd. 1. 2. 9. *pampſum*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. reliquae *Pamiſſum* praeeunte Vadiano. TZSCHUCKE. Scribe *Pamiſus*, non *Pamiſum* [pro *Pamiſſum*] et cum uno *ſ* tantum ex Strabone, [8. p. m. 249. ſ. 361.] Pauſania, [4, 34. in. et alibi] Plinio, [4, 7. ſ. 5.] Ptolemaeo, [3, 16.] apud quem tamen mendoſe *Paniſus* pro *Pamiſus* [uti vult Bertius] et Latine et Graece ſcriptum eſt. PINTIANUS. Recte de terminatione ex aliis monuit. Sed cum in inconſtanti nominum forma altera etiam, quam codices tuentur, uſum obtinere potuerit, tum, quod flumen adiicitur, eadem cauſa valere poteſt, qua *Rhenum*, *Metaurum*, *Ledum* probantur. Vid. ad 2, 5, 5. In eo tamen auctores alios ſequendos putavi, qui ſimplici *ſ* proferunt. Vid. quae notavi ad Strabonem lib. 8. cap. 3, 1.

Cypariſſio) Lipſ. Gud. Prag. Vindob. *cipariſſo*; Venet. *cypariſſo* cum edd. quibusdam vetuſtis, veluti 9. 11. Rehdiger. *cyparyſſio*. Sed ſupra de his. Poſt in Rehdiger. verba *Alpheus* — *Cypariſſae* deſunt. Prag. *Aiſeus*.

urbs — ſita — Aſine) Sic legunt MSSti fere omnes A. Gronovii, tantum, qui ipſius fuit, *Cypariſſe*. De meis haec: *urbs* — *ſita* exhibent omnes. Vadiano duce editiones reliquae dederunt *urbes* — *ſitae*, quod ad codicum praeſcripta revocavit Reinoldius, et edd. ceterae inde a 44. probarunt. Cum utraque ratio valeat, non erat, cur a codicibus diſcederetur. Sic infra §. 10. *et notior aliquanto nomine Calydon et Evenos*. Vid. ad 2, 4, 5. ubi pro *flumen* Pintianus malebat *flumina*. In poſterioribus verbis variantur maxime *huic* et *illi*, quae Vatic. 3. plane omittit, alii ſic adferunt: Cibin. Vatic. 1. Lipſ. Ciaccon. *huic* — *illic*; Prag. *hic* — *illic*; Vatic. 1.

huic et forte poſt *illinc*; Gud. *hinc* — *illi*; Rehdiger. omiſſis, quae ſunt interpoſita, *in Cypariſſio illi aſyne meſſenio*; Pariſienſes cum reliquis meorum habuiſſe videntur *hinc* — *illinc;* contra A. Gronovius ex ſuis adfert *huic* — *illi*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. ceterae ad 42. *hinc* — *illinc*; poſt cum Reinoldio 44. 45. reliquae *huic* — *illi*. Praeter illa codices haec habent: Venet. *in littore oppoſita*; Cibin. A. Gronovii fere omnes *cypariſſo*; Lipſ. Gud. *cipariſſo*; A. Gron. *cypariſſe*; Venet. *cypariſſae*; Prag. *cipariſſe*; Vaticani, opinor, cum Pariſienſibus *cypariſſus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 18. 19. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Cypariſſus*; 9. *cyphariſſus*; 6. 10. 17. 23. *Cypariſus*; 5. *cipariſſus*; 8. *cipariſſius*; 7. *cipariſus*; cum Reinoldio 44. 45. ceterae *Cypariſſae*. Poſt Cibin. *aſinaei*; Gud. *aſiane*; Lipſ. *aſinae*; Rehdig. *aſyne*; Venet. Prag. alii *aſine*. Edd. 1. 2. *aſinae*; 3. 4. 5. ceterae *Aſine*. TZSCHVCKE. Scribe: *huic Cypariſſus, illi Aſine*. PINTIANVS. Legendum *Cypariſſae* cum Reynoldo. Ptolemaeo lib. 3. c. 16 Κυπάρισσαι. A. GRONOVIVS. De lectione *urbs* — *ſita* dictum iam eſt. Sic magis probatur ex nexu *huic* et *illi*. Nec *Cypariſſus* ferri poteſt, quae Phocidis urbs fuit prope Delphos, et a cognominibus in Stephano diſtinguitur. Haec ad Elida vel Meſſeniam pertinet, et licet varia forma et modo ſingulari (uti in Plinio 4, 6. ſ. 5.) modo plurali, interpoſito etiam fere *i*, efferatur, *Cypariſſae* tamen praeter Ptolemaeum praeeunt etiam codices. In Aſine, Gr. Ἀσίνη, nemo haeſerit.

Meſſenii) Pariſ. *Meſſen*; Vatic. Cibin. Gud. *Meſſeni*; Venet. Prag. *Meſenique*; Lipſ. *Piliique miſeni*. Poſt Vindob. Gud. Prag. *pilos*. Poſt Rehdiger. *phylliique*; Vindob. Lipſ. *piliique*; Pariſ. 1. *philiique*; Gud. *filiique*; Vatican. 3. Prag. *terras filii*; alii, in iis Venet. recte. Edd. 6. 7. 8. *pillique*; 19. et forte aliae quae

dam *piliique*. Poſt Vindobon. *et in ipſa*. TZSCHUCKE. Cum ſint tres *Pyli*, *Pylus*, Neſtoris patria (quae et *Triphyliaca* dicitur et *Lepreatica* et *Arcadica*) a mari remota eſt ſtadiis XXX. Reliquae mari propinquae. At Pylum, Neſtoris regiam, Homerus in principio [v. 5.] III. lib. Odyſſeae, mari propinquam facit. Item Ptolemaeus [3, 16.] in ora eam locat. Cui contributae erant non ſolum aliae *Pyli*, ſed etiam ſex amplius urbes. *Enneapolin* enim fuiſſe Pylum Enarrator Homeri [ad Odyſſ. 3, 7.] prodit, hoc ſignificaſſe ſcribens, novem illas ſedes, quas in litore Pyliorum Homerus fuiſſe tradit. De qua Ovidius ep. 1, 63. *Nos Pylon antiquam Neleia Neſtoris arva* etc. Et Strabo [8. p. 232. ſ. 337.] omnia loca Neſtori ſubdita, quae fuerunt tria, *Olympia*, cuius pars Piſa, et *Triphylia*, et *Cauconia*, et univerſam illam plagam usque ad Meſſenem, *Pylum* appellaſſe Homerum refert. Legendum ergo in Mela: *At ipſa Pelago Pylos adiacet*, hoc eſt Pylios interiora colere, at civitatem Pylon, Neſtoris regiam, mari propinquam eſſe. PINTIANUS. Mutantur quidem hae particulae; ſed et vulgata lectio poteſt retineri. De Pylis alibi.

Cyllene) Pariſ. 1. 3. *Cylenae*; Lipſ. Vindobon. Prag. *cilene*; Cibin. Gud. *cillene*; Rehdiger. *cyllene*, cum aliis quibusdam. Edd. 1. 9. *Cylene*; 2. *Cylane*; 7. 8. *cillene*; 3. 4. 5. 6. 10. 11. et deinceps *Cyllene*.

Enneapolis) Vatic. 1. Pariſ. 1. 3. Gud. Lipſ. Venet. *calipolis*; Cibin. *callipolis*; Rehdiger. *callypolis*; Vindob. *caupolis*; Vatic. 3. Prag. Pariſ. 2. Havn. et optimus Voſſii *Neapolis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. Vadianae *Calipolis*; 9. *Caliopolis*; 25. et reliquae Olivarianae pleraeque, (nam 36. *Calipolis*) Schottus *Callipolis*; Vinetus *Calllpollis*; Voſſius cum Gronoviis aliisque *Enneapolis*. TZSCHUCKE. *Calipoleos* in

hoc tractu nemo, quod ſciam, meminit. Sed neque optimus meus codex oppidum hoc agnoſcit; ſcribitur quippe in eo *Neapolis*. Omnino legendum exiſtimo: *Cyllene*, *Enneapolis*, *Patrae*. Quaerat aliquis, quid hoc ſit oppidi? Dico ego Pomponium ſic appellare Pylum Eliacam. Tres vero ſunt Pyli iuxta illud commune [apud Strabon. 8. p. m. 234. ſ. 339.] Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γέ μέν ἐστι καὶ ἄλλος. Meſſeniae erat una, altera Arcadiae, tertia vero Elidis ad mare ſita inter Penei et Selleentis oſtia. Omnes tres Neſtorem ſibi vindicabant. Neſtori novem parebant urbes iuxta Homerum, [Il. 2, 591 ſqq.] quas omnes ordine in Boeotia [c. l.] recenſet. Harum vero caput, erat ipſa Pylos, atque inde Ἐννεάπολις vocabatur. Huc quoque refer novem ſedilia [ἐννέα ἕδραι] in litore Pylio exſtructa apud Homerum initio [v. 7.] libri 3. Odyſſ. Quae ita interpretatur Euſtathius: οἱ δὲ παλαιοί φασιν ἐννέα Πύλοις ἕδρας εἶναι διὰ τὸ καὶ πόλεις τοσαύτας ὑπὸ ἐξουσίαν κεῖσθαι τῷ Νέστορι. Inepti vero ſunt, qui Neſtorem tribus illis Pylis praefuiſſe credunt. Hoc enim qui potuit fieri, aut cur controverſia fuiſſet, quam Pylum intellexiſſet Homerus? Itaque verum eſt, urbes Neſtori ſubiectas fuiſſe illas novem, quas ordine recenſere Homerum monuimus. Porro ab iſtis tribus Pylis dicta eſt regio Triphylia. Verum de hac alibi egimus. VOSSIVS. Nusquam diſerto nomine occurrit *Enneapolis*, ſed nec *Callipolis* hac ſede reperitur. Quae igitur Voſſius adtulit, veri habent ſpeciem non levem, nec a codicum veſtigiis recedunt. Effecit nempe τὸ *ene* in voce *Cyllene*, ut *Neapolis*, quod aliqui non temere exhibent, duabus illis ſyllabis et hinc capite ſuo truncaretur. At ex ipſa re gravis illi lectioni difficultas obſtruitur. Etſi enim Neſtori ſubiectae fuiſſent urbes, nunquam tamen illae uno nomine inſigniuntur, neque hic potuerunt, cum Pylus praeceſſerit, quae ad complendum eum numerum requiritur. Nec a Cyllene turbato ordine relabi ad

Pylum noſtrum et inde ad Patras reſilire potuit; tum nec omnes illae urbes oram, quam hic adtingit, tenuerunt. *Illam* enim referendum puto, ad remotius, Cypariſſium ſinum, prius de Pylo ad Aſinaeum, ne idem bis et diviſe de his urbibus narret. Quid tamen aptius ſubſtitui poſſit, equidem non video, cum *Dyme*, et *Olenus*, quae a Ptolemaeo 3, 16. Plinio 4, 6. ſ. 5. interponantur, nimium a librorum ſcriptura recedant. Quod de Triphyliae nomine adpendit Voſſius, erroris coarguit Strabo 8. p. m. 232. ſ. 337. atque hinc eo nomine Voſſium notavit Politus ad Euſtathium in Homerum T. 2. p. 627.

Patrae) Vatic. Pariſ. 1. 3. Cibin. Venet. Rehdiger. edd. 1. 2. 9. *patriae;* Vindobon *patrie;* Prag. *prime;* edd. 11. 13. *patre;* aliae *Patrae.*

Chelonates) Vindob. *telonates;* Lipſ. *chebonates;* Rehdiger. *chelonathes;* Venet. *chelonatae;* Prag. *celonates;* Cibin. Havn. Vatic. 3. nec minus, opinor, Pariſienſes *Chelonates.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. *thelonates;* 11. *telonates;* 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Chelonatas*, uti Vatic. 1. habuiſſe videtur; reliquae inde a 13. et Vadiano *Chelonates*, de qua terminatione ſupra.

Araxos) Venet. Havn. *taraxos;* Vatic. 3. *Traxos;* Prag. *Traſos.* Poſt Prag. *Chilene;* Vindob. *cilene;* Lipſ. *cylene.* Edd. 6. 17. *Cyllenae;* 7. 8. *Cillenae.* Cf. paullo ante. Tum Lipſ. *inſignes*, forte quia librarius *Cyllene* pro *Cyllenae* habuit.

Rhion) Pariſ. 1. 3. Vatic. 1. Gud. Vindobon. edd. 1. 2. 9. *Phion;* Cibin. Rehdiger. *phyon;* Venet. Vatic. 3. Prag. Havn. *philon;* in ed. 18. ſcribitur *ῥίομ.* Aliae *Rhion*, quod ſervavit Lipſ.

maris —) Haec verba profecto corrupta, et quae nullum commodum ſenſum exhibent, tentabam ſic in melius reſtituere: *Rhium deinde*, (*montis id nomen eſt, anguſta velut falce latus maris ſecantis*) *quod incidens inter Aetolos* etc. PALMERIVS *in Graecia antiqua* 4, 20. p. 490. At nimis violenta eſt et dura haec emendatio, de qua deinceps. Ceterum hinc cap. 19. exorditur Vinetus.

latus — *ſequentis*) *Latus* meliores libri teſte Voſſio, neque aliter mei omnes, ſi recte hic ſiluerunt, qui Venet. et Havn. conſuluerunt. Nam edd. inde a prima cum Schotto etiam ad Voſſium habent *lacus*; ille praeeunte quidem Vineto (nulla enim discrepantia erat adſcripta) repoſuit *látus*, quod reliqui probarunt. Poſt Vatic. (tantum *orae*) Lipſ. Gud. Vindobon. Rehdiger. Havn. Prag. *ore ſequenti*; Cibin. et, quod puto, Pariſienſes *orae ſequentis*. Edd. pleraeque, etiam antiquiſſimae, *ore frequenti*. Vinetus *frequentis*; Schottus totum locum ſic ordinavit et inſtruxit: *anguſte et velut falce lacus ore frequenti incidens*. Voſſius primus ita: *anguſte et velut freto latus orae ſequentis incidens*, quae lectio poſt unice invaluit. TZSCHVCKE. Scribendum puto: *Maris id nomen eſt*, *anguſto ore velut freto*, *latiore fronte*, *incidens inter Aetolos* etc. Poſſet etiam legi: *anguſto ore velut fluvio*, ut de Gadibus: [3, 6. in.] *eaque a continenti anguſto ſpatio et veluti flumine abſciſſa*. Et in Cilicia: [1, 13, 3.] *Ibi ingens amnis ingenti fronte ſe extollens*. PINTIANVS. Ioannes Scribanus, Grammaticus Hiſpanus, emendandum cenſet: *latus orae ſequentis*. CIACCONIVS. *Velut fluvio* Pintianus emendat. Mihi *velut falce*, ut et Fr. Sanctio magis placet, cuius proprium *incidere*. Μάντις δ' ἄριστος, ὅστις εἰκάζοι καλῶς. SCHOTTVS. *Anguſte et velut falce lacus ore frequenti incidens*) Et haec quoque a bonis nimium viris excogitata eſt lectio, cum meliores libri longe

aliter habeant, ſic nempe: *anguſte, et velut freto, latus ore ſequenti incidens.* Priſca ſcriptura fuit: *Rhion deinde, maris id nomen eſt, anguſte et velut freto, littus orae ſequentis incidens* etc. Sic ſupra [3. 6. in.] locutus eſt, cum dicit: *anguſto ſpatio et veluti flumine abſciſſa a continenti.* Porro, quod *Rhion* maris ſive freti nomen eſſe inquiat, id ex uſu vulgari fecit, cum et Livius lib. 7. [c. 29, 9.] et iterum lib. 8. [c. 7 f.] decadis tertiae fauces ſinus Corinthiaci ab accolis Rhion vocari ſcribat. Antiquiores tamen Graeci unanimiter ſita utrinque promuntoria ita appellant. VOSSIVS. Adgreſſus etiam eſt hunc locum Palmerius in Graecia antiqua 4, 20. p. 490. eumque, cum vulgatae lectioni ſenſum commodum ineſſe non putaret, ita in melius reſtituere tentavit: *Rhium deinde (montis id nomen eſt, anguſta velut falce latus mare ſecantis) quod incidens inter Aetolos* etc. At haec lectio omnium minime ferri poteſt, quippe quae et in notis verbis libros deſerit et aliena (*mons velut falce incidens*) infercit. Parcius mutant Pintianus et Schottus, (cui et Hiſpanus interpres ob uſum hunc Melae adhaeret,) neque tamen vel ſic aequius et commodius. Optime procedit emendatio Voſſii a Ciacconio petita, quippe quae propius a libris abeſt, ſenſumque aptum admittit, quatenus libri ſubminiſtrant. Mare autem diſerte vocat Livius cc. ll. nec aliter intellexiſſe Polybium adparet ex 4, 64. 2. ubi dicit: ἔπειϑον αὐτὸν διαβάντα τὸ Ῥίον ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἠλείαν. Hinc Antirrhion ignorat noſter, et poſt Calydonem et Evenum extra Rhion ponit. Veterum editionum lectio ſenſu deſtituitur.

Aetolos) Lipſ. Rehdig. Vindob. ed. 11. *etholos*; Gud. edd. 1. 2. 9. *aetholos*; Prag. *Edhos.* Poſt Rehdiger. *pelloponeſiacos*; Vindob. *poloponeſiacos*; Prag. *poloponneſiacos.* Cum ante Gronovium editiones pleraeque veluti Vadianae, Olivarianae, Schotti, Voſſii poſt

incidens diſtinguerent, monuit de eo in nota ſubnexa. TZSCHVCKE. *Inter Aetolos et Peloponneſiacos usque a. I. irrumpit*) Id vero falſiſſimum eſt; nec ut huius maris alteri lateri appoſiti ſunt continue Peloponneſiaci usque ad Iſthmum, ſic quoque Aetoli alterum latus eo usque poſſident. Minimam - certe litoris eius partem habent Aetoli. Vitium foedum et tamen in omnibus editionibus, quas vidi, exhibitum, ut diſtinctio ponatur poſt τὸ *incidens*, quum manifeſte conſtet, ſic diſtingui debere, *Rhion latus orae ſequentis incidens inter Aetolos et Peloponneſiacos, usque ad Iſthmon irrumpit.* Vult enim idem modo declarare, quod Dicaearchus [v. 49.] Λευκάδα, ἀφ' ἧς μέγας ἐστὶ κόλπος εἰς Ἰσθμὸν φέρων. Simile diſtinctionis vitium annotavi lib. 2. c. 5. ubi de exitu fere Rhodani ſic legitur in editis plurimis, *et ſubinde grandior inter Volcas et Cavaras emittitur;* niſi quod Sanctiana, *grandior, inter Volcas, et Cavaras emittitur.* Aliae nugacius, *grandior, inter, Volcas, et Cavaras;* una Vadiana nullam diſtinctionem prorſus agnoſcente. Sed certe Rhodanus non emittitur inter Volcas et Cavaras, quum Cavares non ſint litorales, ſed inter Volcas et Avaticos emitti ſupponit ſatis clare Mela, dum procedens in litore ab Maſſilia ad Rhodanum ſcribit Avaticorum ſtagnum contineri; quod videlicet in illo contineri non poſſet, niſi illic eſſent Avatici: et Rhodanus, *factus ſubinde grandior inter Volcas et Cavaras, emittitur* ita per Avaticos, quas ultimas voces neceſſe non habuit auctor adnectere, ne ingenii ſui ſincerum nectar acidum redderet. I. GRONOVIVS. Certum eſt ſine diſtinctione ſcripſiſſe Melam, utpote qui nullas parentheſes, commata, cola ſeu alias Grammaticorum notas ſcripto ſuo inſeruerit. Obſecuti tamen aliqua ex parte illorum, qui proximis vixere ſeculis, Grammaticorum placitis, ſola iſthaec verba, *maris id nomen eſt*, commatis incluſimus. Si penitus horum inſiſtere voluiſſemus monitis et praeceptis, non haec ſolum, ſed et ſequentia

et velut freto et denique iſta *inter Aetolos et Peloponneſiacos* parentheſibus ſeu commatis, uti in editione Vineti, fuiſſent diſtinguenda. Verum nos, neglectis iis, quae ipſe etiam neglexit Mela, maiorem priſci moris habendam cenſemus rationem, quam Grammaticorum parum inter ſe conſentientium commentis, praeſertim cum etiam absque illis plana ſint huius ſcriptoris verba. Nam quod dicit novitius annotator, falſum eſſe, Aetolos pertingere ad Iſthmum, id nihil omnino ad rem facit, nec confici poteſt ex verbis Melae, quamcunque demum ſequaris diſtinctionem. Non Aetolos, ſed ſinum Corinthiacum usque ad Iſthmum pertingere ſcribit, nec opus eſt, quia Peloponneſii, ideo quoque Aetoli in oppoſito litore usque ad Iſthmum continenter habitarint. Si dixiſſet ſinum Corinthium inter Rhium et Antirrhium, ſeu, ut Livius [27, 29, 9.] habet, inter Naupactum et Patras usque ad Iſthmum irrumpere, et ſic quoque recte fuiſſet locutus. In altero, quem ſubiungit, loco, ubi de Rhodano agit Mela, miſere omnino decipitur, quum verba eius ſimili diſtinctionis vitio ſcribit laborare. Nam quod negat, flumen hoc inter Volcas et Cavaras in mare effluere, quod Cavares, ut ipſe putat, non ſint litorales, in eo quantum fallatur, ſatis docet Strabo, [4. p. m. 128. ſ. 185.] ex quo manifeſte cognoſcimus, Cavaras non tantum dictos illos, qui inter Iſaram et Druentiam habitarent, ſed et Salyas et omnes a Druentia et mare Rhodanum accolentes gentes, Cavarum cenſas fuiſſe nomine. Hoc tamen errore caecatus verba Melae ſic diſtinguit: *poſt curſu in meridiem abducto hac intrat, acceſſuque aliorum amnium iam grandis et ſubinde grandior inter Volcas et Cavaras, emittitur.* Hac diſtinctione facta, quia locus oſtiorum Rhodani deſideratur, dicit, poſt vocem *emittitur* ſubintelligi *ita per Avaticos,* iſtas autem voces non additas a Mela, ne ingenii ſui ſincerum nectar acidum redderet. Iſte profecto iuvenis nauteam pro nectare propinat, et putat

bene ſe de Mela mereri, ſi illum ſibi ſimilem et nullius iudicii faciat hominem. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Scilicet in his mihi placuit videre parentheſes, commata, cola, ſeu alias Grammaticorum notas, ad quas deviat in appendice Voſſius, in hoc tamen ſtolide garrulus, quod etiam iſta *inter Aetolos et Peloponneſiacos* diſtingui poſſe his ſignis indicaret: De pravo inde intellectu mihi res fuit. Debuit enim Mela notare, ubi et apud quos populos incideretur hoc latus. Vbi autem dixi *falſum eſſe Aetolos pertingere ad Iſthmum?* Haec eſt Voſſii Latinitas, qui etiam grate repetit, *usque ad Iſthmum pertingere.* Sic eſt; non opus eſt, quia Peloponneſii, ideo quoque Aetoli, in oppoſito litore usque ad Iſthmum continenter habitarint. Hoc verum credo. Sed qui iunctim dicit mare inter Aetolos et Peloponneſiacos usque ad Iſthmum irrumpere, utrosque eodem modo conſiderat, idemque de duobus dicit. Etiam mentitur, dum ſcribit, ſe commatis incluſiſſe ſola iſthaec verba, *maris id nomen eſt*, quum fecerit Stephanus. Et qui credimus, ab ipſo factum, quum cap. 4. ad voces *Circes domus aliquando Circeii* fateatur redundare comma, temere a librariis ſe abſente additum? — De Cavaribus res in eo vertitur, an fuerint litorales. Illos autem certe tales eſſe manifeſte cognoſci dicit ex Strabone. — At Strabonis verba ſunt lib. 4. p. 186. Οὐολκαὶ γειτονεύουσι τῷ ποταμῷ τῷ Ῥοδανῷ, τοὺς Σάλυας ἔχοντες ἀντιπαρήκοντας αὐτοῖς ἐν τῇ περαίᾳ καὶ τοὺς Καυάρους. Ἐπικρατεῖ δὲ τὸ τῶν Καυάρων ὄνομα, καὶ πάντας οὕτως ἤδη προσαγορεύουσι τοὺς ταύτῃ βαρβάρους. Vbi hic mentio maris? aut gentium ad mare accolentium Rhodanum? Quid ſuſpicabimur dicturum fuiſſe ad haec verba Livii lib. 21. c. 26? *Volcarum agrum gentis validae; colunt autem circa utramque ripam Rhodani.* Etiam Plinius lib. 3. c. 4. *Deſuviates* et *Cavaras* intus locat. I. GRONOVIVS *in nota poſteriore.* Tanti certe non erat diſtinctio iſta, graves et acerbas lites exercere.

Si ad verum curioſius exigas, recte pronuntiavit Gronovius, cum ab obpoſita regione inter Actolos et Iſthmum obiiciantur Phocenſes et Boeotii. Quam difficultatem removet mutata diſtinctio, etſi minus eleganter ſic Mela verba trahere videatur. Aut igitur hoc ferendum, aut Actoli quippe in aditu primi unice poſiti ſunt praeteritis ceteris. Cf. infra ad verba: *Extra Rhion.*

Iſthmon) Lipſ. *hyſtmon*; Gud. *hiſtmon*; Cibin. *iſtmon*; Vindob. *hiſtimon*; Prag. *iſchinon*. Cf. ſupra §. 7. et alibi paſſim in libris. Poſt Vindob. *inrumpit*; Rehdiger. *erumpit.*

§. 10. *ad ſeptentriones)* Ita MSS. Abr. Gronovii, ex meis Vatic. Pariſ. 1. Cibin. Venet. aliique; tantum ex Pariſ. 3. Vindob. Zaluſcian. ad quos refero Havn. notatur *ſeptentrionem.* Ignorat hanc vocem Pariſ. 2. Edd. ante Voſſium legunt *ſeptentrionem*; ille omiſſa praeterea praepoſitione repoſuit *ſeptentriones*, et ſic 40. 41. 42. et Reinoldius. Hinc 44. 45. ceterae, ſervata quidem illa terminatione, praepoſitionem revocarunt. TZSCHVCKE. Sincerior lectio: *Ab eo ad ſeptentrionem* etc. Similis menda caſtigata eſt ſupra: *In Macedonia prima eſt Theſſalia*, pro: *A Macedonia prima eſt Theſſalia.* PINTIANVS. Legendum *ſeptentriones*, ut habent veteres libri. Cum ſeptentriones dicit, intellige Auſtrum et Boream. Sic quoque infra [3, 7, 2.] de India dicit, in ea neutrum ſeptentrionem apparere. In ſinu vero Corinthiaco cum duo ſint latera oppoſita, alterum boream, alterum auſtros aſpiciens, manifeſtum eſt, veram eſſe, quam reddidimus, ſcripturam. VOSSIVS. MSS. et ed. Iuntina [at hoc falſo] *In eo ad ſeptentriones ſpectare l. i.* Vide Paterna ad hoc caput p. 170. 171. A. GRONOVIVS. Nempe ſupra §. 6. prolixius de uſu particulae *ad* in hoc nexu diſputatur. Hic quidem omitti nolunt libri veteres. Iidem etiam, ſcripti

maxime, praeferunt *ſeptentriones*, cuius explicationem dedit Voſſius, etſi pro *ſeptentrionem* poſitum eſſe et intelligi poteſt, quia ſubiectae urbes ad hanc plagam ſunt expoſitae. Sic inter utrumque numerum fluctuantur codices in Iul. Caeſ. de B. G. 4, 20. ubi Oudendorp. praetulit pluralem, aliaque exempla congeſſit. Et ſic aperte plurali utitur noſter 3, 2, 1. Cf. ad 3, 1, 9. 3, 2, 1. Ceterum non male vult Pintianus *Ab eo*. Poteſt tamen et alterum intelligi, cui poſt obponere videtur *extra Rhion*, et diverſa eſt plane huius loci ratio et ſuperioris, ubi *In Macedonia* ferri non poterat.

Aegion) Lipſ. Rehdig. *egion*; Boccatius de maribus ſ. v. Corinthius ſinus *egionem* vocat; Cibin. *aegyon*; Vindob. *eligion*; Pariſ. 3. *Aegeum*; Gud. *aegeon*; Prag. *Egeon*; Vaticani aliique *Aegion*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 14 19. *Aegeon*; 11. *Egeon*; 15. 17. 20. 23. *Aegeon*; 13. et aliae *Aegion*. Gr. Αἴγιον.

Aegira) Pariſ. 3. forte et Havn. *aeginna*; Lipſ. Vindob. Prag. *egira*; Rehdiger. *egyra*; alii in iis Venetus, Cibin. Gud. *Aegira*. Edd. veteres *Aegina*, *Aeginna*, *Egina*, *Eginna*, et ſic *Aegina* etiam Camertinae, Ald. Iunt. Vadiano debetur *Aegira*. Gr. Αἴγειρα.

Oluros et Sicyon) Pariſ. 1. Lipſ. Gud. Vindobon. *oliros*; Pariſ. 2. *olitos*; Vatic. 3. *Olythos*; Prag. *Olithos*; Cibin. Rehdiger. Vatic. 1. *Olyros*; Pariſ. 3. videtur cum Voſſio habuiſſe *Oluros*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Oliros*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Olyros*; Vadianus reliquis praeivit *Oluros*. Poſt Vatic. 1. Cibin. Gud. *Scion*; Pariſ. 1. Vindob. *Scyon*; Rehdiger. *Syon*; Prag. *Schion*; Venet. *Syron*; Lipſ. Pariſ. 3. *Siron*; Pariſ. 2. *Styon*; Vatic. 3. *ſihion*; Boccat. c. l. vocat *Scironem*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Scion*; 19. *Sicion*; reliquae *Sicyon*. TZSCHUCKE. Scribe *Olyros*

ſive *Oluros* et *Sicyon*, omnibus, qui unquam de hoc ſcripſerunt teſtantibus. BARBARVS. Quidam *Olyros* et *Holyros*, ſed verior vulgata lectio. Graecis enim Ὄλουρος. Attamen etiam Graecos priores vocabulum hoc adſpiraſſe exiſtimo. Erat enim Oluros portus Pellenaeorum; propter commoditatem vero adpulſus non dubito, quin locum illum vocarint ὅλουρον, voce idem fere ſignificante, quod πάνορμος. VOSSIVS. *Oluros* etiam Plin. 4, 6. ſ. 5. Sic ſupra §. 6. libri in *Rhamnus*.

at) Venet. Vindob. *et*. Edd. veteres, in quibus etiam Camertinae, Ald. Iunt. *ac*. Sed recte Vadianus in hoc nexu dedit *at* codicibus plerisque ſuffragantibus. Accedit etiam, quod boni ſcriptores τὸ *ac* non ſolent ponere ante vocalem, de quo vid. Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. 6, 38. Sueton. Claud. c. 12. in. ubi eadem, vulgaris quidem illa, variatio, Burmann. ad Sueton. Iul. c. 27. et Calig. c. 3. Erneſti ad Cicer. Philipp. 11, 3. f. Ruhnken. ad Vellei. 2, 105. et praeter alios plures Garaton. ad Cicer. pro Flacco c. 3. 9. et quos commemorat. Hinc ne Eutropio quidem id concedit Verheykius ad 8, 14. ſ. 6. ubi etiam de hoc aliqua. Cf. ad 2, 4. 6. ubi antea: *ac Aterni* edebatur. Poſt Rehdiger. *adverſo*; Pariſ. 2. *adverſis*; ed. Lugd. 1605. *averſis*.

Pagae, Creuſis) Pariſ. 2. *Paguacreuſis*; Vatican. 3. Prag. *Paguachreuſis*; Rehdiger. *paguocreuſis*; Venet. *page creuſis*; Cibin. *pagae creſis* cum lineola inflexa ſuper *e*. Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Pagecreuſis* uno verbo, ex quo recte Hermolaus Barbarus duo *Pagae* et *Creuſis* excitavit in nota.

Anticyra) Vindobon. Pariſ. 2. *Antycira*; Lipſ. Venet. *anticira*; Prag. *Anthicira*. Ed. 1. *Aticyra*. In aliis recte *Anticyra* ex uſu quidem Latinorum et Grae-

corum plerorumque. Cf. infra ad v. *Cirrha*. Ceterum Vindob. hunc locum ſic exhibet: *antycira openta promontorium oeanthia*. Quae unde duxerit, non liquet. Quod enim in confinio eſt promontorium, Strabo 9. p. m. 291. ſ. 423. vocat *Pharygium*.

Oeanthia) Pariſ. 2. Vatic. 3. Venet. Prag. *Centhia*; Lipſ. *ceantia*; Gud. *oeantia*; Rehdiger. *oeanthya*; Cibin. *oethya*; alii cum antiquis edd. *Oeanthia*, tantum 11. *eanthia*. Paſſum eſt et alibi varias hoc nomen corruptiones. Sic Polyb. 4, 57, 2. Οἰνάνθεια, quod ex MSS. emendavit Schweighaeuſerus, uti Ὑανθέω in eodem 5, 17, 8. Sic Ptolem. 3, 15. Εὐανθία; Scylax p. 14. (Hudſ.) Εὔανθις. Geogr. Ravenn. 4, 10. 5, 13. *Euantia*; tab. Peuting. 7. *Euanthia*. Cf. Waſſ. ad Thucydid. 3, 101. Graecis teſte Stephano Οἰάνθη, Οἰάνθεια, Οἰάνθειον et Οἰανθίς.

Cirrha) Vatic. 1. Lipſ. Prag. *chirra*; Cibin. *Chyrra*; Venet. *Cirra*; Rehdiger. *cyrra*; Gud. *chira*; Vindob. *chiera*. Edd. 1. 2. 9. *Chirra*; 3. 4. 5. 11. *Cyra*; 7. 8. 10. et aliae *Cyrra*; quaedam *Cyrrha*, in quibus Vadianae, Olivarianae, Schottus; *Cirrha* inde a Vineto, Voſſio locum occupavit. TZSCHVCKE. Scribendum *Cyrrha*. [ed. 1493. *Cyrra*.] Nam de *Anticyra* non convenit, aliis *Anticyram*, aliis *Anticyrrham* [ed. 1493. *Anticyrram*] ſcribentibus, ut aliubi notavimus. BARBARVS. Κύῤῥα apud Ptolemaeum [3, 15.] et alib non recte ſcribitur, cum verum nomen ſit Κίῤῥα. Qui autem *Cirrha* et *Anticyra* vicinae urbes in ſinu Cirrhaeo et Anticyram interpretarentur quaſi Cirrhae oppoſitam inde factum eſſe puto, ut vocales permutarentur. Lice autem hoc ita eſſe videatur, non debet tamen etymologiae ratio officere ſcribendi receptae conſuetudini VOSSIVS. Sic ante Maſvicium in Polyaeno 6, 3. edebatur Κύῤῥα, et paſſim alibi in libris legitur. At praefe

rendum Κίῤῥα, Cirrha, uti exempla plurima a Palmerio in Gr. ant. 6, 3. propoſita docent. Cf. Oudendorp. ad Lucan. 3, 172. et quae de hac variatione inter y et i monuit Rezzonicus in diſquiſ. Plin. Tom. 2. p. 63. Quod de *Anticyra* notavit Voſſius, uſus auctorum plerorumque comprobat, Latinorum in primis, quem, adnuentibus libris, ſupra ſecutus ſum cum aliis. Nempe initio dictum videtur Ἀντικίῤῥα, tum Ἀντικύῤῥα denique Ἀντίκυρα, uti non temere indicat Politus ad Euſtath. in Homerum T. 2. p. 558. Prima forma hodie reperitur paſſim in Strabonis libro 9. veluti p. m. 291. 295. 299. ſ. 423. 428. 434. etſi ibi non conſtituit editio Caſauboni, et codices quidam in iis Pariſ. optimus, Moſcov. Ἀντίκυρα malunt, uti in eadem narratione, qua Straboni p. m. 295. ſ. 428. tribuitur Ἀντικίῤῥα, Herodotus 7, 198. ſcribit Ἀντικύρῃ. Sed de his Vol. 2.

notior — nomine) Sic MSS. A. Gronovii et mei, Zaluſcianus etiam hic notatus, tantum quod de Pariſ. 2. et 3. ſiletur, et Prag. omiſit *nomine*. Sic et editiones omnes ante Voſſium, qui dedit *notiora aliquanto nomina*, quod repetierunt edd. 40. 41. 42. Poſt prior lectio rediit. TZSCHUCKE. Scribo: *et notiora aliquando nomina Calydon et Evenos*. Lucanus in ſexto: [v. 365] *Et Meleagream maculatus ſanguine Neſſi Evenos Calydona ſecat*. Scribendum enim cum y tenui in ſecunda ex Strabone, [10. p. m. 317. ſ. 460. et alibi] Stephano, Homero [Il. 2, 640.] et omnibus. PINTIANUS. *Et notior aliquando)* Nihil muto. Quidam [immo omnes, quos et ipſe in textu ſecutus eſt] libri *aliquanto*. SCHOTTUS. Solet quidem Mela, ubi plura nomina propria ſequuntur, adpellativum etiam in plurali praemittere, de quo cf. ad 1, 8, 2. Et ſic 1, 2, 5. in ſimili nexu: *et notiora iam nomina, Medi, Armenii* — Perire etiam facile τὸ *a* et abſorberi a ſequente voce *aliquanto* potuit, et hinc *nomina* in *nomine* mutari. Atta-

men ſic et ſupra §. 9. *urbs* ad prius retulit et de ſubiecto intelligi ſimul voluit.

Calydon et Evenos) Cibin. *chalidon*; plures *calidon*, uti edd. veteres, etiam 21. 28. et in prima Vadianus, uti ed. 18. Tum Vatic. 3. *aumenos*; Prag. *eumenos*; Rehdiger. *enenos*; Vindob. *euhenos*; ed. 9. *Eveos*. Similes huius vocis depravationes ſiſtent Bersmannus et Oudendorpius ad Lucanum 6, 366.

extra Rhion) Venet. *et Exerchion*; Rehdiger. *rhyon*; Lipſ. *extrachion*. Poſt vocem *Evenos* diſtinctionem maximam ponunt editiones, quam poſt *Rhion* reiecit Voſſius cum ceteris, et ego hic vidi in Cod. Lipſ. et ed. 1. TZSCHVCKE. Oppidum hoc fluviusque extra Rhion ſitum eſt. Sic itaque legendus et diſtinguendus hic locus: *Et notiora aliquanto nomina Calydon et Evenos extra Rhion. In Acarnania maxime clara ſunt* etc. VOSSIVS. De diſtinctione poteſt in utramque partem disputari, unde etiam libri hic variant. Nempe et altera diſtinctio poſt *Evenos* apta eſt, quia bene convenit cum Calydonis et Eveni ſitu, quem ſic Mela accuratius definit, et congruit cum orationis forma, qua in progreſſionis partibus ſingulis conſtituendis et quaſi ſegmentis uti ſolet noſter ne languide adiecta trahantur. Hinc ſaepe praemittuntur particulae, *iuxta*, *ultra*, *ſupra*, ſed et *extra* maxime ponitur poſt ſinum, mare vel maris partem finitam, uti declarant 1, 18, 5. 2, 6, 7. 2, 7, 4. 3, 1, 4. 3, 8, 8. et inde docuit I. Gronovius ad 2, 2, 8. Narratio autem ſic procedit, ut exponat de urbibus potioribus, quae in utroque Rhii maris litore iacent, eòque relicto alia ſubiiciat. Sinum autem Corinthiacum, quem hic intelligit, incipiebant fere ab Eveno fluvio, quidam adeo ab Acheloo, uti docent Strabo 8. p. m. 231. ſ. 335. et Plinius 4, 5. ſ. 4. *Calydon* parum hic quidem valet, quippe quam Strabo 10. p. m. 316. ſ. 459. Ptolemaeus

5, 15. in mediterraneis locant. De Eveno dubitatio moveri poſſit, ſi Rhion ſenſu aliorum intelligas de ſinus Corinthiaci oſtio, (Plinius 4, 3. ſ. 2. aliique) a quo ad Evenum ſtadia fuiſſe dicit 120. Strabo 10. p. m. 316. ſ. 460. At idem 8. p. m. 231. ſ. 336. 10. p. m. 316. ſ. 460. in Antirrhio confinia Acarnaniae et Aetoliae ſtatuit. Iam vero, ut ſingula artiori ſumma comprehendantur, ſi Rhion mare a verſo Peloponneſi latere ad iſthmum pertinet, et urbes inter Aetolos et Peloponneſiacos adluit, a quibus noſter ad Acarnaniam progreditur, ſatis adparet, quo ſenſu Rhion dixerit et hunc locum diſtinxerit. Ad ſuum igitur morem et diſtinctionem veterum editionum Melam revocavi. Ita vero aptis intervallis ſeparantur *In eo* (Rhio) et *Extra Rhium.*

Acarnania) Cibin. *archanania*; Vindob. *acharnania.* Cf. ſupra §. 4. Poſt Prag. *Leuchas; et fluvius Achelous*; Rehdiger. *achelorus.*

In Epiro —) Cibin. Rehdiger. *epyro*; Vindob. *nichil*, ut ſaepe alibi. Poſt Vatic. Lipſ. Gud. Prag. Vindob. *ambrachio*; Cibin. *ambrachyo*; Rehdiger. *ambratio.* Edd. 1. 2. 9. *ambrachio*; 13. *Ambrancio*; 15. 17. 20. 23. *bracio*; 19. *Ambratio*; 3. 4. 5. 6. reliquae *Ambracio.* Recte. Sic vero et alibi per *ch* in libris occurrit. Vid. Heinſ. ad Ovid. epiſt. 15, 164. Et ſic Boccatius de maribus h. v. Ceterum a verbis *In Epiro* capitis 30. initium ſtatuitur a Vineto.

Facit ſinus) Legendum fortaſſe: *Facit ſitus, quippe anguſtis faucibus*, reliqua. PINTIANVS. Graevius in epiſtola ad N. Heinſium T. 4. Sylloges epiſtolarum [quas Burmannus edidit, epiſt. 261.] p. 351. legit: *Facit facies ſinus*, ut c. 1. lib. 1. [lib. 2.] *Poſt ſpatioſa modice paulatim ſe ipſa faſtigat, et quaſi in mucronem longa colligens latera facie poſiti enſis*

allecta eſt; eandemque vocem etiam alibi occurrere monet idem, nempe lib. 2. c. 2. *iugo facie valli;* et lib. 3. c. 3. *facie amnium.* Avus autem in domeſticis ſcholis *ſinum* interprebatur *faciem ſinus.* A. GRONOVIVS. Quod Pintianus emendat *facit ſitus*, ita quidem noſter 1, 12, 4. *ſitus efficit;* at ibi apte et efficaciter ad adnexa ponitur, hic vix congruat. Graevii lectio inſuavem adfert ſonum et Melae elegantiam tollit. Nec eſt, cur invitis libris omnibus obtrudatur *facies*, cum, quae ſit vel fuerit, ex ipſa deſcriptione adpareat; nec comparatio hic *cum alieni* deſideratur, cum alieni nihil, ut in illis locis, adiunctum ſit. Accedit concinnitas huius et ſequentis narrationis, quae ex ſimili forma ſibi invicem reſpondent. Equidem ſenſum, quem alias nullum ineſſe vult Graevius, ex brevitate noſtri hunc video: *Non ſolum ſinus ipſe facit, ſed et urbes adpoſitae.* Ita *facit* repetitum expoſite partes declarat, *ſinus* et *urbes* ipſas partes enarrant. Poterat quidem ſimpliciter ſic efferre: *ſinu nobilius, qui* etc. Sed quantum amet ſimiles repetitiones ex plurimis exemplis adparet. Sic 3, 1. in. *dicta* — *dictae;* 2, 2, 7. *eſt* — *eſt* et deinceps; 2, 5, 3. *tangit* — *tangit* — *tangit* et ſic alia. Inde vero ſimul, cum eius rei cauſae per partes exſequendae eſſent, nata hic eſt repetitio *ſinus.*

anguſtis —) Cibin. *anguſtos*; vox *grande* deſideratur in Vatic. 3. Pariſ. 2. et Veneto. Male propter obpoſitam rationem. TZSCHVCKE. Polybius in quarto [c. 63.] vix ſexcentis paſſibus [λείπει γὰρ τῶν πέντε σταδίων] ſcribit patere os ſinus Ambracii; cui ſubſcribit Strabo, [7. p. m. 224. ſ. 325.] paulo maius faciens quatuor ſtadiorum. In Plinii [4, 1.] impreſſis codicibus locus hic mutilatus habetur: *maximeque*, inquit, *nobilitatus Ambracius ſinus, faucibus ſpatioſum aequor accipiens.* Codex vetuſtus: *maximeque nobilitatus Ambracius ſinus faucibus paſſuum.* Numerum autem

librariorum incuria [uti in Martiano Capella lib. 6. p. m. 209. In Plinio Harduinus ex MSS. addidit D] praeteriit. Legendum igitur in Plinio *paſſuum o.* [D] Verum expendamus exactius, an haec verba Pomponii alio magis pertineant. Nam auctore Thucydide lib. 2. [c. 86.] os ſinus Corinthiaci, ſive, ut ipſe nominat, *Criſaei*, quod Pomponius paulo ante *Rhion* vocavit, ſeptem eſt ſtadiorum. Quae cum propius accedant ad millenarium numerum, videntur *Rhio* potius convenire, quam ori ſinus Ambracii, atque illuc eſſe transferenda, ut fortaſſe hic potius ſit alienus numerus; illic deſideretur proprius, et legendum ſit hic: *anguſtis faucibus quingentorum paſſuum;* illic: *anguſto ore et quod minus mille paſſibus pateat, latiore fronte,* etc. PINTIANVS. Lege *ut quae* pro *et quae*, vel, *ut minus mille paſſibus pateant.* Strabo lib. 7. fol. 142. CIACCONIVS. Plinius [4, 3. f. 2.] hoc ſpatium tribuit non oſtio ſinus Ambracii, ſed faucibus ſinus Corinthiaci. Itaque Pintianus omnia haec verba alio transpoſuit; cum et ex Strabone et Polybio manifeſtum ſit, fauces ſinus Ambracii plus quatuor, minus vero quinque ſtadiis patere. Sed Mela antiquiores fere ſequutus eſt auctores. Fieri vero potuit, ut cornua iſtius oſtii, utrimque pene concurrentia, cura regum Epiroticorum excreverint fretumque anguſtarint. Quod ſi quis exiſtimet potius erraſſe hic Melam, et hoc quoque per me licet. Longe certe ignoſcibilior eſt hic error, quam is, quem committit Strabo, cum dicit ambitum ſinus Ambracii eſſe trecentorum ſtadiorum. Polybius enim certiſſimus teſtis prodit, tantam eſſe longitudinem eius, latitudinem vero ſtadiorum centum. Polybium ſequutus eſſe videtur Plinius, cuius verba ope libri veteris ita ſunt reſtituenda: *Ambracius ſinus* DCC *paſſuum faucibus*, longitudinis XXXVII *millia paſſuum*, *latitudinis* XII *millia.* Niſi itaque nos fallat lectio vulgata, quod tamen vix puto, valde exiguum fecit hunc ſinum Strabo, quod optime colligere poſſunt, qui non ſunt

plane ἀγεωμέτρητοι. VOSSIVS. De Plinii lectione conſulendus Harduinus. In Mela reluctantibus libris nihil mutandum, etſi ab aliorum indiciis aliquantum aberrat. Ciacconii emendatio elegans quidem eſt, ſed nec vulgata omnium inepta.

aſſidunt) Sic omnes libri, tantum ad orthographiam rectius Cibin. *adſidunt*. In Vaticano 1. tamen fuiſſe videtur *aſſident*, uti etiam ſcribunt edd. 4. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. Aliae *aſſidunt;* quae quidem verba cum ſimplicibus et cognatis inter ſe et alibi commutantur, de quo Burmann. ad Quinctil. Inſtit. 2, 1. Declam. 13, 4. Sueton. Tiber. c. 14. Cortius ad Plinii epiſt. 3, 1. quos laudat Drakenb. ad Liv. 9, 21. f. Cf. idem ad Liv. 2, 29, 6. et Sil. Ital. 5, 3. ubi plures alios producit; item Burmann. ad Propert. 3, 7, 57. et Garaton. ad Cicer. in Piſon. c. 33. — Proprie quidem *ſedere* quietem in loco ſpectat, *ſidere* motum, niſum ad locum inferiorem. Sed vel auctores ipſi vel librarii promiſcue hic agunt ſaepe, uti contra *ſedere* 3, 9. in. *circumſident* 1, 12, 4. et ſic alibi. Edd. 38. et Lugd. 1605. *quis aſſidunt*. Pro *Actium* 15. 17. 20. 23. *Accium*, uti contra in libris *Actius* pro *Accius*, de quo cf. Heuſinger. ad Cicer. de off. 3, 21, 12. et 28, 7.

Argia Amphilochis) Vindob. *argi anphilocis*; Cibin. *argiam phylochys*; Rehdiger. *argi amphylocis*; Prag. *argi amphilocis*; Lipſ. *argos amphylocis*; Gud. Pariſ. 3. altero verbo omiſſo tantum *argi*; reliqui cum Voſſianis et Ciaccon. *argi amphilochis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Argi, Amphilocis*; 9. *Argi, Amphilogis*; 13. 15. 17. 20. 23. *Argi Amphilochis*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Argi Amphilochii*; Voſſius, Gronovii, Reinoldius, reliqui *Argia Amphilochis*. TZSCHVCKE.

Plinius [4, 2. ſ. 1.] et Ptolemaeus [3, 14.] *Argos Amphilochium* [— icum] vocant. Strabo *Amphilochos*, qui etiam lib. 7. [p. m. 225. ſ. 326] ab Amphilocho *Amphilochicum* vocatum ait. Livius lib. 38. [c. 10. in.] *Profectus ab Ambracia conſul in mediterranea Aetoliae ad Argos Amphilochicum (viginti duo millia ab Ambracia abeſt) caſtra poſuit.* CIACCONIVS. Omnes alii *Argos Amphilohicum* nominant. Stephanus tamen Amphilochos etiam urbem vocat. Verba eius, quae in vulgatis exemplaribus deſunt, haec ſunt: Ἀμφίλοχοι πόλις, Ἀκαρνανίας, οἱ καὶ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος κληθέντες ὑπὸ Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀμφιαράου, καὶ Ἀμφιλοχία ἡ χώρα, οἱ πολῖται Ἀμφίλοχοι καὶ Ἀμφιλοχικοὶ ἐκ τοῦ Ἀμφιλοχικοῦ Ἄργους. Attamen cum neminem inveniam, qui urbis huius nomen πληθυντικῶς extulerit, ac praeterea in omnibus melioribus libris ſcriptum ſit *Argi Amphilochis*, non dubito, quin priſca lectio fuerit *Argia Amphilochis*. VOSSIVS. Facile quidem in hoc nexu abſorberi potuit τὸ α; ſed non magis quisquam *Argiam* vocavit, nec vocari ſic poteſt, cum *Argos* primarium ſit nomen, cui alterum diſtinctionis cauſa adiicitur. Hinc ultitate a Graecis vocatur *Argos Amphilochicum*, quod et Latini ſunt imitati, vel *Argos Amphilochium* apud Liv. 38, 10. in. uti quidem dedit Drakenb. etſi adſentientibus etiam Codicibus vulgaris forma revocari poterat. An ſimpliciter *Amphilochi* dixerint auctores, uti Stephanus a Voſſio et Holſtenio ex MSS. reſtitutus adfirmat, eius quidem exemplum non exſtat, etſi ſic videri poſſit in Strabone 10. p. m. 318. ſ. 462. et de Callaetiae urbe vel portione in eodem 3. p. m. 108. ſ. 157. et Iuſtino 44, 3, 4. Sed rectius, ut aperte alibi veluti apud Strabon. 7. p. m. 225. ſ. 326. de populis intelliguntur, a quibus etiam in Hiſpania ductum eſt nomen, ut ſimile exemplum praemiſſum in Ἕλληνες declarat. Occurrit quidem et hic *Argia*, veluti apud Thucydidem 3, 105. at de agro valet et praecedit Ἄργος Ἀμφιλοχικόν. Pro

eo in ſimili nexu 2, 68. in. 'Αμφιλοχίαν dicit; in utroque ſubpleri poteſt γῆ vel χώρα. At Mela urbem, non agrum, hic commemorat. Adſcripſerat in ed. 40. vir doctus leg. *Argos Amphilochiorum*, et ſic 'Αμφιλοχίων in duobus numis, Goltziana quidem fide, legitur, ſed nimis hoc a librorum praeſcriptis diſtat. Proxime primum accedit *Argi*, quam formam Latini poetae adhibere ſolent, et purae Latinitatis adeo cenſet Cellarius in Geogr. ant. 2, 13, 520. Attamen cum ſupra noſter Graecam praetulerit, eademque hic in cod. Lipſ. exhibeatur, *Argos* reponi commode et hic poſſe putavi. Librarii enim uſitata potius corrumpunt, quam ex corruptis uſitata refingunt. At *Amphilochis*, ſive *Argi* legas ſive *Argos*, ſtare nequit, in quo quidem temere adiectum eſt *s*, ſic ut *Amphilochi* declaret conditorem, quo a ſuperiori Argo diſtinguitur.

Ambracia) Cibin. *ambrachya*; Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Vindob. Pariſ. 3. ut edd. 1. 9. *ambrachia*; 19. *Ambratia*. Sic codd. multi in Frontino 2, 8, 14. et alibi. Vid. ſupra.

Aeacidarum) Cibin. *aea cydarum*; Vindobon. Prag. ed. 11. *eacidarum*; Rehdig. *eacydarum*; Pariſ. 1. *ad Acidarum*. Poſt in omnibus MSS. eſt *regna*, quod et primo retinuit Vadianus, et hinc 18. 21. 28. Sed deinde mutavit in *regia*; atque hinc manavit in editiones cognatas, admiſſumque etiam eſt ab edd. 24. 25. plerisque Olivarianis, Vineto, Schotto. Voſſius reſtituit *regna*, quod manſit. *Regia* tamen adfert etiam Boccatius ſ. v. *Ambrachius ſinus*. Pro *Pyrrhi* Lipſ. *pirrhy*; Prag. *pirhi*; Rehdig. *pyrri*; Cibin. *pirri*; Vindob. *phiri*; ed. 13. *Phyrri*. TZSCHUCKE. Quid attinebat addere *Pyrrhi* poſt verbum illud *Aeacidarum?* Quaſi Pyrrhus non fuerit unus Aeacidarum. Quod vel illo Silii verſu [1, 627.] conſtat: *Hic ſpolia Aeacidae; hic Epirotica*

ſigna. Puto igitur ſcribendum: *Ambracia Aeacidarum regia Epirique Buthrotos ultima*, ut poſtremum verbum *eſt* redundet, uſitatiſſima Melae conſuetudine claudendi regiones his vocibus, *Finis*, *Terminus*, *Vltimus* et huiusmodi. Eſſe autem ultimam urbem Epiri *Buthroton*, occidentem verſus, Ptolemaeus, [3, 14.] ut ceteris ſuperſedeam, tradit. PINTIANVS. Recte quidem ad hunc locum Pintianus, Pyrrhi hic fruſtra mentionem fieri, cum ipſe Aeacida fuerit; non tamen placet illa, quam adhibet medicina. Vera eſt prior lectio, quam meliores confirmant codices: *Aeacidarum regna Pyrrhique.* Hoc non ad Ambraciam ſolum, ſed ad praecedentes quoque referendum eſt urbes. Ambracia nempe nobilitata eſt, quod Pyrrhi fuerit regia. Argos vero Amphilochicum, Actium, aliaeque Epiri urbes ceterorum Aeacidarum fuerunt regiae. VOSSIVS. Eſt eadem locutio, qua dicitur a Petronio: [2, 4.] *Pindarus novemque Lyrici.* Nempe Pyrrhus, Achillis filius, Pelei nepos, Aeaci pronepos, unde omnes Epiri reges Aeacidae. I. GRONOVIVS *MS.* Fieri ita paſſim ſolet, ut ex pluribus ſociis, conlegis, aequalibus praecipuus aliquis et quaſi princeps ſeparatim nominetur, reliqui in univerſum memorentur, uti ad Petronium notat etiam Antonius exemplo adiecto ex Ovid. Metam. 6, 72. *bis ſex coeleſtes medio Iove — ſedent*, etſi ad complendum illum numerum ipſe pertinet Iupiter. Poteſt tamen hoc ad uſitatam rationem et vulgarem revocari, ita ſedent, ut Iupiter etc. Sed ita Marc. 16, 7. εἴπατε τοῖς μαθηταῖς καὶ τῷ Πέτρῳ. Sic paulum mutata forma *Iupiter Diique* Plautus Captiv. 5, 1, 1. et alibi.

Buthroton) Venet. Rehdiger. Lipſ. *bitroton*; Gud. *bytroton*; Vindob. *vithrotum*; Prag. *butrotum*; Vatic. 3. *butoton*; Pariſ. 2. *buthroto*; Cibin. aliique cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. aliaeque etiam Camertinae, Ald. Iunt. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *Butroton*;

13. Schottus, Voſſius reliqui *Buthroton*. TZSCHVCKE. Scribitur *Buthrotos* cum adſpiratione in media Stephano, Straboni, [7. p. m. 224. ſ. 324.] Ptolemaeo [3, 14.] et neutra quidem terminatione Ptolemaeo et Straboni; in *os* autem Stephano definit, qui per *t* exile in ſecunda proferri a Lepido tradit *Butroton*. PINTIANVS. Adſpirationem, quippe quae lubrica eſt et vaga in codicibus, probant maxime numi, quos producunt Raſche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 1630. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 163.

Ceraunii) Lipſ. Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. Vindob. forte alii cum edd. plurimis vetuſtis etiam Camertinis, Ald. Iunt. *Cerauni*; 20. *Gerauni*.

ab his flexus) Cibin. *hiis*; Venet. *iis* et ſic edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. hinc Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. Poſt, Reinoldio praeeunte, repoſitum eſt *his*, uti habent Vatic. Havn. et alii. Pro *flexus* Vatic. 1. 3. Pariſ. 2. Lipſ. Venet. Cibin. Vindob. Gud. Prag. Havn. Rehdiger. uti edd. 1. 2. 9. dant *flexibus*; in aliis *flexus*; melius ad diſtinctam etiam expoſitionem. Ciacconius profert: *ab iis iam flexus*. Librarii *flexibus* ad praecedentem vocem accommodandum putarunt. Pro *Adriam* Vindob. *andriam*. Quod adſpirationem praefixi, de eo ad 1, 3, 3. et 2, 2, 2.

§. 11. *Hoc mare magnum)* Pro *hoc* ed. 25. in utroque exemplari *huc*. Poſt Vatic. Cibin. Lipſ. Pariſ. 1. 3. Rehdig. Gud. Prag. Vindob. quibus, opinor, accedunt Venet. Havn. *magnum;* Ciaccon. adnotavit *magno*, quod Pariſ. 2. etiam habuiſſe videtur. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *magnum;* inde ab Ald. et Iunt. ceterae *magno*, quod

Melae locoque aptum exiſtimo. Poſt Vindob. *ſeceſſu*; reliqui *receſſu*; at edd. antiquae et poſteriores cum Vadianis, Olivarianis, Schotto *ſeceſſu*, ex vitio 6. 7. 8. *ſucceſſu*; poſt Vinetus, Voſſius reliqui *receſſu*, quod ex vetuſtioribus iam habent Aldina et Iuntinae.

in latitudinem) Gud. *in altitudinem* transpoſitis primis literis, uti 1, 2, 1. ubi vid. notata et de *latus* et *altus* ad 1, 19, 15. et 2, 2, 10. Poſt Cibin. Rehdiger. Vindob. et quaedam edd. *illiricis*; Prag. *hiliricis*; Pariſ. 3. *Illyrisque*; ed. Lugdun. 1605. *Illyricae*.

Tergeſtum) MSS. ab A. Gronovio inſpecti *Tergeſtum* vel *Tergeſtrum*; mei, in quibus Vaticani, Pariſienſes, Lipſ. Gud. *Tergeſtum*; Cibin. *tergreſtum*; Prag. *trigeſium*; Rehdig. *tergereſtam*; Voſſius poſuit *Tergeſte* cum edd. 40. 41. 42. cum et priores et poſteriores recte exhibeant *Tergeſtum*, uti volunt codices. Cum de mutationis cauſa nihil monuerit Voſſius, haec moviſſe videtur, quod *Tergeſte* infra recurrat et ab auctoribus frequentetur. Ita nempe *Tergeſte* Plin. 3, 22. ſ. 18. Antoninus in itiner. p. 270. ed. Weſſ. tabula Peutinger. 4. A. Geogr. Ravenn. 5, 14. (etſi hic 4, 30. *Tergeſtae* et 4, 31. *Tergeſton* etiam habet.) Illud *Tergeſte* occurrit etiam in inſcriptt. apud Gruterum p. 388. n. 1. Gudium p. 126. n. 1. Hinc Strabo 7. p. m. 217. ſ. 314. ἐκ Τεργέστης, etſi mox idem ἀπὸ Τεργεστῶν, et 5. p. m. 149. ſ. 215. Τεργέσται. Sed nec terminatio in *um* ſua auctoritate deſtituitur, etſi ipſum nomen in aliis corruptum ſaepe profertur. Sic Ptolem. 3, 1. Priſcian. v. 375. Avienus v. 529. Servius ad Virgil. Aen. 1, 246. *Tergeſtum*. Euſtath. ad Dionyſ. v. 382. Τέγεστρον et Τέργεστρον; Stephanus ex Artemidoro Τέργεστρον, ipſe Τέργεστρα οὐδετέρως. Appian. in Illyr. c. 18. Τεργετὸν, pro quo Τεργηστὸν repoſuit Schweighaeuſer, quem vide p. 673. Non erat igitur, cur hanc formam

Voſſius repudiaret. Terminationis variatio eadem eſt, qua ſupra dixit *Boeotis* et *Boeotia*, *Iberes* et *Iberi*. Cf. ad 2, 7, 15.

Italicisque) Vaticani cum ed. 23. habuiſſe videntur, uti certe habent Gud. Rehdiger. *Italisque*, atque idem ferunt etiam editiones omnes, exceptis Camertinis et Vinetiana, in quibus eſt *Italicisque*, quod excepit Voſſius et propagarunt reliqui. Prag. *Italicis Gallicisque*. *Italicis* pro *Italis* legi etiam volebat Cluverius in Ital. ant. 1, 2. p. 18. Sic noſter poſt c. 4, 5. *inter Gallicas Italicasque gentes.* Frontin. 2, 3, 17. *Italica gens;* etſi etiam alterum ferri poſſit, uti Virgil. Aen. 6, 757. *Itala de gente.* Poſt pro *cingitur* Pariſ. 1. 2. Cibin. Rehdiger. Vindob. Gud. Prag. puto etiam Vaticani cum edd. veteribus, tum Camertinis, Ald. Iunt. *cinguntur*. Vadianus repoſuit *cingitur* et hinc 18. 21. 22. 24. 25. reliquae *cingitur*. Nempe decepit librarios illos *cetera*, et depravationem peperit.

Partheni) Cibin. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. aliique quidam etiam Gronoviani et quinque, quos a ſe inſpectos ſcribit Oudendorp. ad Sueton. in Auguſto c. 19. *Parthenii*; Lipſ. *partenii*; Ciaccon. notat *Partheni*; Pariſ. 1. 2. *Parthini* videntur habuiſſe; at habet Pariſ. 3. *parthenum*. Edd. vetuſtae, quibus adhaerent Camert. Ald. Iunt. *Parthenii*; Vadianus (16.) et hinc 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Parthini*, tantum 18. *Partini*; tum praecedente Reinoldio 44. 45. ceterae *Partheni*. TZSCHUCKE. Lego *Partheni* ex Stephano, qui a *Partho* urbe Illyria gentile nomen deducit *Partheni*. Sic etiam proferunt Plinius in tertio [c. 26. ſ. 22.] et Appianus in Illyrico. [c. 2. ſine nota varietatis.] Strabo [7. p. m. 225. ſ. 326.] ſolus *Parthini*, ſed vitioſe, ſicut et *Tibarini* in eodem [11. p. m.

362. ſ. 527. 12. p. m. 373. ſ. 548. p. m. 382. ſ. 555.] legitur corrupte, [at ibi per η, Cod. Moſc. per α et in poſtremo loco per ι] et pleraque huiusmodi. Eadem quoque menda in Caeſaris commentariis. [de B. Civ. 3, 41. 42. ſine variatione.] PINTIANVS. Magna eſt de huius nominis ſcriptura in penultima disputatio, quam obiecerunt libri. Nempe in Graecis modo per η, modo per ι, modo per ει reperitur in iisdem adeo auctoribus, unde ad Latinos illa inconſtantia manavit. De Strabone iam dictum, et de aliis quibusdam in nota Pintiani. Potiora, ſub conſpectum vocata, ſunt fere haec: Παρθηνοὶ Stephanus ſ. v. Πάρθος, Appianus in Illyr. c. 2. ſine varietatis nota; *Partheni* Plin. 3, 26. ſ. 22. et c. 26. ſ. 23. ubi tamen libri quidam dant *Parthini*; Παρθινοὶ Polyb. 7, 9, 13. qui tamen 2, 11, 11. ſcribit per ει. Dio Caſſius 41, 49. 42, 10. in. et, qui ſic variat, Stephanus ſ. v. Βρυσάκιον, quam Παρθίνης πόλιν vocat; *Parthini* Livius 29, 12, 3. in plerisque MSS. quod et hic et alibi probavit Drakenborchius, Cicero in Piſon. c. 40. Caeſar de B. Civ. 3, 41. in. In Suetonii Auguſto c. 19. adeo eſt *Parthyna gens*, quod retinuit Burmannus, reprobante Drakenb. ad Liv. 33, 35, 11. et per *i* emendavit Oudendorpius. In Ptolemaeo 3, 13. iidem videntur dici *Parthyaei*, uti et notavit Bertius et cenſuit Palmerius in Gr. ant. 1, 34. p. 183. In hac igitur varietate disputatum etiam eſt de utraque ſcriptura a viris doctis, quorum alii *e*, alii *i* praeferunt. Illud in noſtro loco tuentur Pintianus, Reinoldius, et propter Stephani locum probari omnino poſſe putat Vrſinus ad Polybii fragm. 9. T. 2. p. 839. ed. Erneſti, etſi ille parum ſibi conſtat, itemque Holſten. p. 244. *Parthini* verius cenſent enarratores Livii ad 29, 12, 3. Palmerius p. 182. c. l. Garatonius ad Ciceron. c. l. et qui prolixius de eo expoſuit Oudendorp. ad Suetonium c. l. Quorum quidem ſententia eo eſſe videtur gravior, quod in faſtis triumphalibus ad a. V. 714. *Parthineis* legitur. Cf. Gru-

ter. p. 297. et Pighii annales ad eundem annum. Variatio illa ſine dubio originem traxit ex ambigua poſterioris aevi ſcriptura, quae τὸ *ι* modo per *η*, modo per *ι* efferebat, cuius exemplum, omiſſis aliis, eſt in *Mauretania* et *Mauritania*. Facit tamen etymologia Stephani, ut haerere aliquis poſſit et libris unice adquieſcere, etſi Oudendorp. c. l. aliam nominis cauſam a Παρθὶς ſiſtat. Si diſerte in libris quibusdam exſtaret *Parthini*, reiecta altera forma hanc lubens exciperem. Ceterum hinc cap. 31. initium ſtatuit Vinetus.

Daſſaretae) Vaticani *Aſſarethae*; Prag. *aſſerete*; Lipſ. *darſarete*; Vindobon. *dararethe*; Gud. Pariſ. 3. *daſaretae*; Rehdiger. *Daſarethe*. Edd. 2. *daſaretae*; 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Daſarete* vel — *tae*; 13. *Daſaritae*; 15. 17. 20. 23. *Daſarethae*; 21. 28. *Dacarethae*; Saling. 1538. *Diſſaretae*; Vadianus cum ſuis itemque Olivarius aliique *Daſſaretae*, quod et legi in cod. Cibinienſi. TZSCHVCKE. *Daſaretios* Strabo in ſeptimo [p. m. 220. ſ. 318.] cum unico *ſ* et tertia Graecorum inflexione nominat. Stephano et Polybio [5, 108, 8.] per duplex et prima declinatione et *i* in penultima *Daſſaritae* ſunt; Ptolemaeo [3, 13.] cum Strabone, ſed cum duobus *ſſ Daſſaretii*. Plinius [3, 26. ſ. 23. et 4, 1.] *Daſſaretas*, ſed corrupte, ut reor, appellat. Videtur autem Strabo, quos alias nominaverat *Daſaretios* rurſus diverſo nomine *Seſaraſios* dicere. [7. p. m. 225. ſ. 326.] Adeo auctores alii ab aliis, nonnulli etiam a ſe ipſis, diſsentiunt. PINTIANVS. In duplici *ſ* conſentiunt auctores praeter Strabonem, ubi alterum facile potuit excidere, quod in libris Polybii quibusdam 5, 108. notatur. Maior discrepantia in penultimae ſyllabae ſcriptura, ubi in libris modo *η* modo *ι* adparet. Vſum tamen in plerisque obtinet *η* vel *e*, veluti in Strabone c. l. Ptolem. 3, 13. Appian. Illyr. c. 2. Polyb. c. l. Plut. in Flamin. c. 4. in Livio 27,

32. f. et alibi, Plinio cc. ll. Hinc recte Holſten. p. 93. Palmer. in Gr. ant. 1, 35. p. 188. et Schweighaeuſerus ad Polyb. 8, 38, 4. in Stephano Δασσαρῆται legendum cenſent, quod in primis Polybii memorati teſtimonium evincit, quippe, qui alibi η adhibet. De aliis formis hic dicere, nihil adtinet, cum in receptam conſpirent omnes libri.

Taulantii) Gud. Prag. Vatic. 3. Pariſ. 1. Auguſtin. et ex edd. 4. 5. Venet. Havn. *paulatim;* Rehdiger. *paularim;* Pariſ. 2. *paulati;* Cibin. *paulathi;* Pariſ. 3. Ciaccon. unus *Paulanti;* Vatic. 1. 2. Lipſ. Vindobon. *Paulanthi;* Cod. Ciacconii alter et meliores teſte Voſſio *Taulantii.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. omninoque omnes cum Vadianis, Olivarianis ad Vinetum usque *paulatim;* hic repoſuit *Taulantii*, quod exceperunt Schottus, Voſſius, ceteri. TZSCHVCKE. Lego: *Sequentia Taulantii Encheleae.* Nam *Taulantii* in hoc tractu populi ſunt adeo clari, ut a nullo non celebrentur. Earum urbes ſunt *Dyrrhachium* et *Apollonia* Ptolemaeo. [3, 13.] Stephanus et *Taulantios* et *Taulanthinos* vocari ait. Procopius [de B. Goth. 1, 1. olim] *Talantios* appellat, ſi non eſt vitium in exemplari. PINTIANVS. *Taulantii Encheliae)* Haec eſt meliorum librorum lectio, e quibus etiam alia quaedam minuta emendavimus, quae non eſt operae pretium ſigillatim monere. VOSSIVS.

Encheliae) Pariſ. 1. 2. Ciaccon. Auguſtinor. *Entellae;* Lipſ. Gud. Venet. *entelle;* Pariſ. 3. *enthellae;* Prag. *enthelle;* Vindob. *enchellae;* Cibin. *entele;* Vatican. 1. 2. *encele;* Vatic. 3. *entheile;* Rehdiger. *oncelle.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. (in fine *e*) 12. 14. 15. 17. 20. 23. *Enthellae;* 13. 19. 21. 24. 25. 28. Olivarianae cum Vineto *Encheleae;* 16. 18. 22. Vadianae, Voſſius, Gronovii, reliqui *Encheliae.* TZSCHVCKE. *Encheleas* Strabo [7. p. m. 225. ſ. 326.] *Enche-*

lias nominat; Stephanus *Encheleas* et *Enchcleos* et *Engelanas.* PINTIANVS. Quae Voſſius de huius vocis ſcriptura iudicavit, docet et ſuperior nota eiusque editio. Varie illius populi nomen efferri, docet Stephanus a Pintiano iam excitatus, ubi tamen addi poteſt Ἐγχέλυες ex Schol. Apollonii ad 4, 508. Strabo c. l. vocat Ἐγχελίους, ubi Cd. Medic. ſcribit Ἐγχελείους, uti Scymnus Chius v. 436. Ἐγχέλεες ſunt Appiano in Illyr. c. 2. Apollon. Rhod. 4, 518. et Apollodoro 3, 5, 4. ubi codd. Ἀγχέλεας habent; Ἐγχελεῖς Scylaci p. 9. Hudſ. *Encheleae* Plinio 3, 25. ſ. 21. *Encheliae* non ſine codicum adſenſu Lucan. 3, 189. et Lutatio ad Statium Theb. 3, 290. ex Lucano. Hic de terminatione in *ae* dubitationem non admittunt codices, ſed iidem etiam ſuadent ſcribendum in penultima per *i*, quippe quod facile tranſiit in *l*, idque confirmare videtur traiectio in Vatican. 3. eo magis notanda, quod et auctores quidam habent *i*.

Phaeaces) Rehdiger. *phacaces;* Prag. *phences;* multi *pheaces*, quidam etiam, uti Vatic. 1. 2. *phaeaces.* Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *Pheaces;* 12. 14. 19. 21. 28. *Phoeaces;* aliae recte *Phacaces*, uti iam 3. 4. 5. TZSCHVCKE. Fuit, quando legendum putavi non *Phaeaces*, ſed *Phrygi.* Poſtea legi in Appiano ſecundo bellorum civilium [c. 39.] *Corcyraeos*, hoc eſt *Phaeacas* habitaſſe urbem Dyrrhachium; ampliandum igitur cenſui iudicium. Phrygorum etiam meminit Appianus eodem libro, [c. l.] quos *Phrygas* tamen, non *Phrygos*, nominat. PINTIANVS. *Phaeaces* ex hoc loco adparet, non tantum Corcyram tenuiſſe, ſed etiam in terra continente olim rerum fuiſſe potitos. Corcyraeos ſane aliquando Dyrrachenam regionem tenuiſſe, teſtis locupletiſſimus eſt Thucydides. VOSSIVS. Narrat tantum Thucydides 1, 24. cum Strabone 7. p. m. 219. ſ. 316. et Diodoro 12, 30. Corcyraeos Epidamnum condidiſſe, et poſt 1, 29. cum,

auxilio contra Corinthios negato, defeciſſent, expugnaſſe. Sed an inde Corcyraeis, immo Phaeacibus ſedes adſignari in hoc tractu poſſit, dubito. Quod de Appiano refert Pintianus, ille c. l. tantum narrat, Dyrrhachinos a Liburnis expulſos adſcitis Corcyraeis illos viciſſim eieciſſe, hisque Corcyraeorum colonos fuiſſe admixtos. Pro Phryges autem ibi Schweighaeuſerus ex Codd. aliquibus dedit Βρίγας, qui poſt demum, cum in Aſiam migraſſent, adpellati ſunt Phryges. Vid. Herodot. 7, 73. praeter alios. Obſcura eſt fama, quam ſecutus hic eſſe Mela videtur de Phaeacum in hoc ora ſedibus. Quod ex Homero Odyſſ. 6, 2—8. diſcitur, relicta Hyperea, Siciliae urbe, ob iniuriam a Cyclopibus inlatam, Scheriam migrarunt, quam Corcyram poſt vocatam eſſe auctores adfirmant. Colchos quosdam Argonautarum tempore apud Phaeacas conſediſſe tradit Apollon. Rhod. 4, 1209. Cf. et Apollodor. 1, 9, 25. Poſtero tempore Corcyraei, quod ſciam, ſoli occurrunt, Phaeaces nusquam, multo minus in hac ora. Ortelius in theſ. Geogr. h. v. ubi Pomponio Illyriae gentem eſſe notat, in Corcyra forte ponendos addit, ſic quidem non ſine gravi Melae errore, quippe qui infra ſeparatim Corcyram in inſulis recenſet. Codices tamen aliam lectionem hic reſpuunt, nec ad Phaeaces temere delapſi videntur.

§. 12. *Deinde)* Vatic. et Cibin. *dein*, ut dederat A. Gron. in ed. 44. Cf. ad 1, 2, 2. et 1, 4, 3. Poſt *proprie* deeſt in Pariſ. 1. et Prag.

Illyricos) Ciacconius haec: Alias *Illyrios*, quod codicem ſpectare ſolet. Certe ex meis Gud. *illirios;* Cibin. Rehdig. *illyrios;* alii *Illyricos;* Vindob. *illiricos;* Prag. *ilicicos*. Editiones omnes in forma *Illyricos* conſentiunt, quae quidem an probari poſſit, non temere dubitant viri docti, et *Illyrios* praeferendum cenſent. Sic Oudendorp. ad Frontin. 2, 3, 2. 2, 5, 10. ubi Teu-

nulius τὸ c cum multis codicibus et editionibus retinuerat, illud extrudendum putavit auctoribus MSS. integerrimis et vetuſtiſſimis. Sic Codd. quidam *Illyrici* habent in Frontino 3, 6, 3. uti in Nazarii panegyrico c. 20. in. ubi ex aliis alteram formam praeferunt Baunius, Cellarius et Iaegerus. Nec aliter volunt codices ipſi in Eutropio 3, 4. ſ. 1. etſi alibi variant. Cf. quae notavi ſupra ad 2, 2. in. item Dukerus ad Flor. 2, 5. in. 13. in. et in primis Drakenb. ad Liv. epit. lib. 20. qui plures nominat. Idem vero et hic probat ex Ciacconii codice, cui nunc acceſſerunt alii, in quibus eminet Cibinienſis, qui et ſic ſupra ſcripſit. Conſtat quidem aliunde et ex Graecis *Illyricum* et *Illyricus* de regione dici *Illyrius* de incolis. Atque ita Plinius 3, 26. ſ. 22. Melam retulit: *proprie dicti Illyrii.* Igitur non haeſitavi, et hic reponere.

Pyraei) Lipſ. *pirei;* Vindob. Prag. *pirrei;* Gud. *piraei;* Rehdiger. *pyrraci;* Venet. *phyrei;* Cibin. *pyrei.* Edd. 1. 2. Vinetus *pirei;* 9. 11. aliaeque plures in iis Vadianae, Olivarianae *Pyrei;* ſed iam 3. 4. 5. et aliae vetuſtae *Pyraei* cum Plinio 3, 26. ſ. 22. et Stephano, quorum ille cum Taulantiis coniungit, hic in Theſſalia ponit, ut huc referri non poſſint. Quare etiam in Stephano recte emendat Holſtenius p. 267. Πυῤῥαία et Πυῤῥαῖος, quod evincit Strabo lib. 9. f. et Rhiani verſus apud Schol. Apollonii ad 3, 1089. in quibus quidem Scaliger ad Euſebium p. 20. ex Strabone pro Πύῤῥαν δή ποτε vult Πυῤῥαίαν ποτέ. Reſtat igitur ſolus Plinius, qui cum Mela hic Pyraeos commemoret. At diſpiciendum videtur, an non in utroque legendum ſit *Pleraei* ex Strabone 7. p. m. 218. ſ. 315. quippe qui prope Corcyram nigram in hoc tractu producit, etſi Phaeacum Scheriam Plinius de altera Corcyra explicat. Sic iam Cellarius in Geogr. ant. 2, 8, 102. Plinii *Pyraeos* cum Strabonis *Pleraeis* conponere tentavit. Contra Pleraeos

illos potius *Palarios* eſſe Appiani in Illyr. c. 10. quam *Pyraeos* Melae et Plinii, exiſtimat Schweighaeuſerus p. 667. quia in utroque cum Ardiaeis iungantur. Certe obſcura haec ſunt, et aut vitiatus eſt Mela, aut erravit. Poſt Cibin. Prag. ed. 1. *Lyburni.*

Iſtria) Lipſ. Gud. Vindob. *hiſtria;* Cibin. Rehdiger. *hyſtria;* Vatic. 1. 2. et alii *iſtria;* Vatic. 3. *iſtri;* Pariſ. 2. Venet. Prag. *hiſtri.* Edd. *Iſtria,* tantum Vinetus *Hiſtria.* Similis variatio infra occurrit et cap. 4. Ciacconius procul dubio regionis ſocietate cum populis offenſus legit *Iſtri.* Sic inter *Belgium* et *Belgae* variant libri in Iul. Caeſ. de B. G. 5, 12. in. 24, 2. At coniungit talia noſter etiam alibi, uti 2, 4, 2. *Volſci, Campania, Bruttii.* Strabo 8. p. m. 231. ſ. 336. Φωκέων, Βοιωτῶν καὶ τῆς Μεγαρίδος. Ita in deſcriptione regionum et terrarum modo populos enumerat, modo ipſa loca nominat, etſi magis diviſe et per partes ſingula, uti 1, 2. Sic Herodotus 1, 145. Δύμη καὶ Τριταιέες. *Iſtri* videntur librariis deberi, qui ad praecedentia accommodarent, quare alterum non movendum putavi. At de adſpiratione, quam multi praefigunt, quaeri poſſit, de qua praeter alios disputavit Cluverius in Ital. ant. 1, 21. Parum intereſſe, quomodo exaretur, exiſtimat Berkelius ad Stephanum p. 423. Alii reiiciunt propter Graeca, uti Sigonius ad Liv. 21, 16, 4. 41, 1, ſ. 5, 4. omiſitque in textu Drakenborchius; probat Cellarius in orthogr. Lat. T. 1. p. 252. et editiones Eutropii 3, 7. (2.) ex libris ſcriptis, tuenturque antiqua monumenta. Sic *Hiſtriae ſanum* apud Reineſ. in Syntagmate inſcrr. ant. claſſ. 2. n. 40. *Hiſtria* in Muſeo Veronenſi p. 88. n. 2. Gruter. p. 285, 2. 402, 4. 433, 4. (ubi quidem *Hyſtria)* Non igitur adparet, quomodo Dausqueius in orthogr. h. v. adfirmare poſſit, marmora adſpirationem reſpuere. Nec Graeca huc valent, quae in permultis nominibus hic a Latina ratione diſſident. *Iſtria*

tamen occurrit etiam in Muratorii theſ. inſcrr. p. 725. 3. 740, 9. et quod longe graviſſimum eſt in faſtis triumphalibus a. 676. quorum quidem maxime auctoritate permotus adſpirationem neglexi, ut ſupra in *Iſter*, cui etiam multi praemittunt. Cf. ad 2, 1, 8. Poſt Rehdiger. *prima urbium.*

Oricum) Vatic. Prag. *orichum;* Gud. *orithum,* Cibin. *orycum;* Vindobon. *oricon;* alii ut edd. *Oricum.* Sic *Orithon* et *Orichon* libri apud Lucan. 3, 187. ubi Oudendorp. tenuit *Oricon,* quam terminationem nec omnino libri, nec in aliis conſuetudo Melae reiiciat.

Dyrrachium) Lipſ. Gud. Prag. Vindob. *dirachium;* Cibin. *dirachium;* in Vatic. puto *dyrachium.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 19. *durachium;* 11. 15. 17. 20. 23. *Dyrachium;* pleraeque, veluti Vadianae, (prima quidem 1518. *Dyrrachium*) Olivarianae cumque iis 21. 28. 30. 32. 37. Vinetus, Schottus *Dyrrhachium;* Voſſius et reliqui, ut olim edd. 14. 18. *Dyrrachium.* Scriptura huius nominis non in adſpiratione ſolum, ſed et in reliqua forma verſatur. Sic *Durraci* apud Gudium in antt. inſcrr. p. 171. n. 8. Iul. Caeſar de B. Civ. 1, 25, 2. in ed. Oudendorpii *Dyrachium*, ſed ex vitio, cum hic priores edd. et ipſe alibi conſtanter habeat *Dyrrhachium.* At de adſpiratione maior quaeſtio, quam inferunt alii, alii excludunt. Sic *Dyrrachi* in Donii inſcrr. ed. Gorii p. 271. n. 166. Sed *Patronus coloniae Dyrrhach. in Illyric. deductor col.* II *Vir* — in Gudii antt. inſcrr. p. 48. n. 5 et ſic praeferunt viri docti, veluti Oudendorpius in Caeſare, Frontino, Lucano, Suetonio, negligunt alii, veluti Erneſti in Cicerone, Ruhnkenius in Velleio, fluctuatur in Livio 29, 12, 3. 42, 48, 7. Drakenborchius. Equidem addidi, ut aequalitas cum ſimilibus ſervaretur. Sic 1, 14. *Catarrhactes;* 2, 2, 8. *Serrhium;* 2, 1, 3. *Cherrhone;* 2, 1, 4. *Gerrhos.*

Epidamnos) Vindobon. *epidanos;* Cibin. Rehdiger. *epydamnos.* Poſt Prag. *eratante;* ed. 2. *quare* pro *quia;* Prag. Vindobon. omittunt *in* ante *damnum;* Lipſ. habet *damnum marinis nomen;* Cibin. *iturus;* Vindob. etiam ut ed. Lugd. 1605. *nomen;* 10. *omne id;* 16. et poſteriores quaedam Vadianae *omnem;* Pariſ. 1. *omen adviſum eſt.*

§. 13. *Apòllonia)* Vindob. Prag. *appolonia.* Edd. 7. 8. *Appollonia;* infra recte. Tum Vatican. 1. 2. Pariſ. 3. Lipſ. Gud. Rehdiger. Cibin. Venet. *Salonia;* Vindob. *Salonia* vel *Salone;* edd. 1. 2. *Salonia;* 9. *Solonia;* 11. 13. *Solona;* 15. 17. 20. *Salone;* 23. *Solone;* aliae cum multis MSS. *Salona.*

Iader, Narona) Vatic. 1. *Iarolena;* Vaticani alii, (in ed. 23.) Gud. *Iaderna nona;* Vindob. *Iardena roma;* Pariſ. 3. Lipſ. *Iardena Rona;* Pariſ. 2. *Iadra Rona;* Pariſ. 1. *Lader Narona;* Rehdiger. *ader Narona;* Vatic. 3. *Iadra et nona;* Prag. *Iadra et Nocia,* uterque tamen reiicit poſt *Tragurium;* Cibin. *Iader* (hoc et ex ſuis codd. notant Ciaccon. et A. Gronov.) *Naron atracurium.* Edd. vel coniunctim, vel diviſe, et ſic 1. 9. *Iardena rona;* 2. *Iardena vano;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. *Iadera Nona;* 13. *Iadera Enona;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Iadera Narona;* Reinoldius et inde 44. 45. reliquae *Iader, Narona.* TZSCHVCKE. Lego *Naro,* non *Narona* ex Strabone ſeptimo. [p. m. 218. ſ. 315.] PINTIANVS. Idem ad Plinium 3, 25. ſ. 21. pro *Iadera,* uti vitio exemplarium hic et in Ptolemaeo 2, 17. proferatur, vult *Iader.* Atque haec vera forma in noſtro fuiſſe videtur, ſi cogitemus τὸ *na,* Naronae avulſum, huic nomini fuiſſe adpenſum. Neque enim ſimpliciter *Iadera* damnari poteſt, cum ſic Ptolemaeus c. l. et Plinius 3, 25. ſ. 21.

S 2

etſi Pintianus ex ſuis ibi et cap. proximo notet *Iader*, quam formam probat ipſe Plinius cap. ult. ubi in omnibus MSS. legitur: *Contra Iader eſt Liſſa.* Quod ex numis excitant *Iadera* Goltzius, Ligorius, Spanhemius, et qui haec conlecta dedit Raſche in Lex. num. T. 2. P. 2. p. 502. nunquam huius urbis monetam exſtitiſſe iudicat Echhelius in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 152. ex quo dubia certe redditur huius formae ex numis auctoritas. *Iadera* tamen occurrit in Muratorii theſ. inſcrr. p. 328, 1. 871, 6. Sed et *Iader* in Grutero p. 301. et muſeo Veronenſi p. 267, 1. Ita etiam proferunt Antonin. itiner. p. 272. Weſſel. Lucan. 4, 405. Vibius Sequeſter p. 13. Oberl. quamquam in his duobus fluvii eſt nomen, quod et legitur ſic in Boccatio de flumin. h. v. Non igitur, quod ſcribit Cellarius in Geogr. ant. 2, 8, 111. aliquando tantum in MSS. *Iader* reperitur, immo forte *Iadera* poſteriori aevo magis frequentata eſt, et ſic effert Geogr. Ravenn. 4, 16. et 5, 14. Ptolemaeus ipſe lib. 8. in Europae tab. 5. ſcribit Ἰάδερ. *Narona* autem habet etiam Plinius 3, 26. ſ. 22. praeterque illum Antonin. in itiner. p. 338. Geogr. Ravenn. 4, 16. 5, 14. tab. Peuting. 6. A. et, ſi fides habenda Goltzio in theſ. p. 241. in numis etiam legitur. Pro eo vitioſe apud Ptolemaeum 2, 17. Ναρβονὰ Κολώνια vel Ναρβωνὰ, uti ex codd. adfert Weſſeling. ad Antonin. itiner. c. l. pro Ναρωνὰ, uti iam dudum docuerat Salmaſius ad Vopiſci Carum c. 4. contra Scaligerum ad Euſebium n. 2298. qui inde Narbonam in Illyrico etiam fuiſſe notaverat. Sed docet optime Ptolemaeus ipſe, qui lib. 8. in Europae tab. 5. Νάρωνα in hoc tractu commemorat. Non igitur neceſſe eſt, a MSS. diſcedere et cum Pintiano ex Strabone legere *Naron*, in quo etiam non urbis nomen eſt, ſed fluvii, quem et ſic commemorant Plin. 3, 26. ſ. 23. et Ptolemaeus 2, 17.

Tragurium) Vatic. Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3. Venet Gud. Rehdiger. Vindob. Cibin. (de quo antea) *tracurium;* Prag. *Tracgutrium;* Havn. videtur habuiſſe *tragurium*. Edd. 1. 2. 9. *Tracurium;* 11. *Traſurium;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Tragurium;* tantum Vadianae aliquae, uti 22. 30. 32. 37. *Tagurium*, ut in erratis adeo leg. monuit Heniſchius (ed. 34.) cum in ipſo contextu recte legatur *Tragurium*. In Graecis eſt γ. Quam autem ſaepe in Latinis *g* et *c* commutentur, docent nominum exempla permulta, quorum etiam ſcriptura ideo varie agitatur et fluctuatur. Sic *Gandari* et *Candari*, *cycnus* et *cygnus*, *Procne* et *Progne*, *Cnoſſus* et *Gnoſſus*, *Cnidus* et *Gnidus*, aliaque. Plura dabunt Muncker. ad Hygin. in. p. 3. ed. Staver. Noriſius ad Cenotaph. Piſ. diſſ. 4. c. 5. p. 475. et quae iam ſupra notavi ad 1, 16, 2.

Polaticus) Gud. *pollaticus*. Poſt Rehdiger. *quondam ut ferunt a Colchis;* Cibin. *colchiis;* Gud. *cholchis;* Cibin. *ut feret*.

in quantum res transeunt) Aliena verba, non Melae. PINTIANVS. Quatuor hae dictiones ſupervacaneae exiſtunt, et ab aliquo ex ſuo capite textui interpoſitae, proinde abolendae; duae dictiones, *ut ferunt*, quae iſtam ſententiam praecedunt, etiam delendae. CIACCONIVS. Non probo eorum iudicium, qui haec verba abiiciunt. Vt enim oſtendat, in quantum mutata ſit ſors iſtius civitatis, dicit illam olim conditam et habitatam fuiſſe a viliſſimis barbaris, Colchorum nempe exulibus; at vero nunc, inquit, eſſe eam populi Romani coloniam, et inhabitari a civibus Romanis. Quanto vero in honore habitae ſint omnes Romanorum coloniae, exiſtimataque fuiſſe tamquam parvas effigies et ſimulacra amplitudinis et maieſtatis Romanae, opus non eſſe exiſtimo pluribus monere. VOSSIVS. Servant haec verba libri

omnes et ſcripti et editi, tantum Schottus ita Pintiani monitis ceſſit, ut minutis literis diſtingueret. Lubrica eſt de his ſententiis vel aliis explicandi formulis, narrationi inſertis, et in utramque partem patens disputatio. Cum tamen Mela a talibus non abhorreat, et magnam in hoc rerum converſionem, qua ipſe percuſſus erat, non inepte ab aliis etiam percipi penitus cuperet, ſedem datam tenere et porro poſſunt. Ita vero *ut aiunt* et ſimilia, de quibus ad 1, 4, 4. et 2, 1, 3. dictum eſt, adſperguntur, et, ut hic, ſic fere de Helleſponti ponte 2, 2, 7. *mirum atque ingens facinus.* Cf. 1, 7. f. de Philaenis. Poſt Gud. τὸ *nunc* omiſit.

Aeas) Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. puto etiam Vatic. *eas*; Lipſ. *Heas*; Pariſ. aliique *Aeas.* Edd. 1. 2. 9. 11. 13. 15. 17. 20. 23. *Eas*; reliquaè *Aeas*, quod ex aliis auctoribus probatur, etſi etiam in iis libri nomen verum vitiant. Sic in Lucano 6, 361. MSS. *Oeas*, *Aenas*, et *Eas.* Ἄνας in Dione Caſſ. 41. 45. Cf. etiam poſt.

Nar et Danubius) Ita omnes MSS. etiam Zaluſc. hic diſerte notatus; tantum pro *Nar* Pariſ. 1. *natura*; in Rehdiger. verba *et Danubius* — *Nar* exciderunt. Cum MSS. faciunt edd. omnes ante Schottum et Voſſium. Ille dedit: *Naro* (uti poſt) *et alius ab eo, qui iam* — hic: *Nar ex Danubio, qui iam* — idque receperunt 40. 41. 42. Priſcam lectionem revocavit Reinoldius, quae et inde ab ed. 44. locum obtinuit. TZSCHUCKE. Italiae fluvius eſt *Nar*, urbem *Narniam*, ab eo nominatam, alluens, teſte vel ſummo poeta in ſeptimo [Aen. 7, 517.] et Servio in eum. Item et Claudiano. [in Conſul. Probini et Olybr. v. 256.] Quapropter *Naro* hic legendum, non *Nar*, ex Strabone [7. p. m. 218. ſ. 315.] Stephano, [ſ. v. Ναρωνα, ubi Νάρωνον vocat] Plinio, [3, 26. ſ. 23.] Appiano in Illyrico, [c. 11.] qui nomen dedit Naroni civitati, de qua

mox ante. Nec Pomponius *Nar* ſcriptum reliquit, ut Hermolaus ſentire videtur, ſed librariorum eſt ac correctorum ea culpa. Tum legendum puto, *et alius ab eo, qui iam dictus eſt Iſter.* Nam ſupra de Iſtro, qui in Pontum decurrit, dictum fuit. Cuius an ſit alveus hic Iſtriae fluvius, magna inter antiquos ſcriptores contentio fuit. Quam ſi vellem ad longum perſequi, citatis utriusque opinionis fautoribus, alterum eſſet opus. Maior pars negat, inter quos Diodorus in quinto, [immo 4, 56.] deceptos, qui eſſe tradant, vocis unitate putat. PINTIANVS. Conſtituta hac lectione, fruſtra ſudat Vadianus et Olivarius Valentinus. SCHOTTVS. Qua Euxino vicinus eſt, fit Iſter, ut ſuperius monuit; qua vero vicinus eſt fontibus ſuis, Danubius vocatur. Itaque ſic intelligenda videntur eſſe haec verba, eundem illum Danubium, quem ſupra Iſtrum vocari dixit, effluere in Adriaticum pelagus, et illic vocari Danubium. Quia tamen nemo hic Danubium nominat, verior, ut puto, eſt lectio noſtra *ex Danubio, qui iam dictus eſt, Iſter.* Graecorum antiquiſſimos exiſtimaſſe, Iſtrum etiam in hoc pelagus exire, notiſſimum eſt. Certe de huius fluminis fontibus non minus fabulati ſunt veteres, quam de fontibus Nili. Quae de iis prodit Herodotus [2, 33.] et Ariſtoteles in meteorologicis, [1, 13.] et illa quoque ſatis ſunt nota. Verum illud operae pretium eſt monere, inepte quosdam *Adduam* et *Dubin* flumina Danubium vocare, tamquam ſi eadem eſſent, aut ex iisdem profluerent fontibus. Iulianus Apoſtata [epiſt. 38.] Δάνοιβιν vocat, non Δοῦβιν, fluvium illum, qui Ararim influit. *Adduam* vero vel *Aduam*, utrumque enim dicitur, qui Pado miſcetur, dici Danubium teſtatur Feſtus Pompeius *Addubanum* [h. v.] *Danubium.* Per Adubanum enim hoc intelligendum eſſe flumen docent gloſſae veteres *Adubanus*, Ἀδούας. Verum haec penitius inſpicienda. Sic itaque exiſtimo vocem *Adubani*, uti habent gloſſae, promanaſſe ex vetuſta quidem, attamen corrupta Feſti

lectione. Notum eſt, quam multa ex hoc auctore hauſerint omnes fere Gloſſographi. Pro eo vero, quod eſt in melioribus Feſti codicibus, *Addubanum, dubium,* reponendum eſſe arbitror, non uti Scaliger exiſtimabat, *Ad dubienum*, ſed vero *Adduam*, *Dubim.* Confudit iſta duo flumina Feſtus, vel nominis aliqua ſimilitudine, vel quod ex iisdem fontibus provenire legiſſet, uti exiſtimarunt veterum nonnulli. Sed nihil efficimus, niſi ex ipſo Caeſare verum hoc eſſe oſtendamus. Is igitur libro 1. de bello Gallico [c. 38.] de Veſontione urbe dicit: *Flumen Alduasbis, ut circino circumductum, pene totum oppidum cingit.* Meliores libri legunt *Alduasdubis*, vel *Abduasdubis*, corrupte pro *Adduas*, *Dubis.* Sed profecto ſcripſerat Caeſar: *Flumen Dubis.* Alterum vero quis iam non videat ex hoc Feſti loco pro interpretamento fuiſſe adſcriptum? VOSSIVS. De *Narone*, unde *Narona* dicta eſt, non temere monuit Pintianus. At *Nar* tuentur omnes libri, et in *r* deſinentia hic et alibi occurrunt, niſi quis velit Melam cognomini fluvio deceptum fuiſſe. Forte tamen haec accolarum fuit forma, cui ſcriptores ſuam popularium adleverunt. Poſteriorem huius loci partem, in qua ingens mendum latere exiſtimaverat etiam Cluverius, ita ille in Ital. ant. 1, 21. p. 205. tentat: *et alius a Danubio, qui iam dictus* — Emendationem ſuam Voſſius iam antea propoſuerat ad Scylacem p. 14. ed. I. Gronovii, qui inanem vocat, in margine reddidit Lucius de regno Dalmatiae 1, 2. p. 16. ubi hunc Melae locum adpoſuit. Eſt quidem illa lenior, attamen Melae obtrudi non poteſt, qui vulgarem de altero Iſtri exitu errorem ſecutus, cum verus Iſter Danubius adpelletur, Danubium etiam hic male obtruſit. Talia non tam corrigenda, quam caſtiganda videntur. *Nar* etiam habet Boccatius de fluminibus h. v.

Aeas) Cibin. aliique cum quibusdam edd. ut ſupra *Eas.* Sic Pariſ. 1. *apolineam*; Vatic. *apollineam*; Lipſ.

appollineam; Gud. *appoloniam*; Prag. edd. 12. 19. *Appolloniam*; Vindob. *apoloniam*. Vid. ſupra.

Pyraeos) Lipſ. Vindob. *pireos*; Venet. *Pitheos*; Rehdig. *pyrecheos*; Cibin. Prag. ut edd. aliquae *pyreos*. De iis ſupra etiam notatum. Sic porro et hic nominibus *Iſtros*, *Iſter* adſpirationem codices multi praeponunt, quidam etiam, in quibus Cibin. Rehdiger. per *y* in penultima ſcribunt. Pro *Liburnos* ante Gud. *iliburnos*; Rehdiger. *lyburnos*. Tum uterque *emittit*; Havn. *emittitur*.

Tergeſte) Ita hic omnes codices praeter Voſſ. 1. qui notante ſupra A. Gronovio uti Ciaccon. habet *Tergeſium*, Cibin. in quo legi *Tergreſto*, et Pariſ. 1. qui habet *Tergeſto*. Edd. vetuſtae *Tergeſte*; Vadianus primus dedit *Tergeſtum*, et hinc cum eius familia 21. 24. 23. Olivarianae, Vinetus, Schottus. *Tergeſte* reduxit Voſſius ceteris ſequentibus. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [3, 1.] *Tergeſtum* nominat; Strabo, [7. p. m. 217. f. 314.] Plinius [3, 22. ſ. 18.] et ipſe Pomponius infra *Tergeſte*. PINTIANVS. Poſſit quidem altera terminatio ferri, cum tot codices ſuffragantes nacta ſit, et paſſim ſic variare ſoleant ipſi auctores, certe variare iubeant libri, ut in hoc ipſo nomine Strabo c. l. Τεργέστης et Τεργεστῶν, noſter etiam ſimilia exempla ſubminiſtret, veluti *Illyris* 1, 3, 4. et hic *Illyricum*; ſupra in hoc capite *Atthis* et *Attica*, *Boeotis* et *Boeotia*; cf. ad 2, 7, 15. malui tamen in hac vicinia id dare optimis illis codicibus, ut *Tergeſtum* reciperem. Forte huc faciat vox *ſitum*, cum Strabo Τεργέστης dixerit; at dubium hoc, cum et *Praeneſte* et ſimilia occurrant, et Velleius 2, 110, 4. *Tergeſtis* in obliquo caſu, non *Tergeſtes* vel *Tergeſtae* inflexerit.

intimo in ſinu) Aldus *Tergeſte in intimo ſinu*. Alius codex: *Tergeſium intimo ſinu*, abiecta particula *in*.

Forte leg. *Tergeſte in intimo ſinu Adriae.* Sed et ἄστυ Τεργεσταίων agnoſcit in Macedonia Dionyſius Periegetes. [v. 382.] CIACCONIVS. At ed. Aldina 1518. habet *intimo in ſinu.*

Adriae — Illyricum) Cibin. *ſinum adrie*; Rehdiger. *adrie*; Pariſ. 1. *atriae.* Edd. 1. 2. 9. 13. *hadrie.* De ſcriptura iam aliquoties dictum eſt. Poſt Rehdiger. *ſitam.* Edd. 32. 37. *ſinum ſinit.* Lipſ. *yliricum*; Vindob. *illiricum*; ed. 9. *Iliricum*; Prag. eam vocem omiſit.

CAP. IV.

Cod. Lipſ. et Gud. inſcribunt *de Italia breviter;* Pariſ. 2. *Italiae deſcriptio particularis*; Zaluſcian. *de Italia et oris Italiae, fluminibus et memorabilibus locis. Principium ab Alpibus mediis inter cornua. Finis ad Galliam;* alii intervallo ſeparant a priori capite, uti Rehdiger. Prag. alii continua ſerie adnectunt, ut Cibin. Sic editiones; 1. 9. 11. 13. inſcribunt *de Italia*; 12. 14. 19. Vadianae, Olivarianae, 21. 25. 28. cum Schotto, Voſſio, Gronoviis et poſterioribus *Italia*; 7. 8. 15. 17. 20. 25. *Italiae deſcriptio*; addunt aliae capitis numerum uti 9. 13. capitulum 2; 15. 17. 20. 23. caput 2; 11. capitulum 5; recentiores caput 4; vetuſtae tantum fere ſegmento aut ſpatio vacuo diſtinguunt. Vinetus hinc exorditur cap. 32.

§. 1. *De Italia)* Cibin. *De Ytalia*; poſt Gud. bis *quod*; Vatican. 1. *exegit*; Lipſ. omiſit *ordo*; Rehdiger. *egent*; Ciaccon. et Lipſ. *egeat*, magis eleganter; Pariſ. 1. *dicuntur*; Prag. *dicenda ſunt*; idem deinceps lepide: *nota ſunt omnia mihi.*

Ab Alpibus) Venet. *Ab Alpinis*; poſt Ciaccon. *utque procedit*; idem *ſe mediam*. Edd. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae et pleraeque Olivarianae, Vinetus, Schottus *mediam ſe*; ex Olivarianis, quas certe notavi, Munſterus, Stephanus, Lugdun. 1646. *media ſe*; Voſſius, uti et in nota monuit, ex MSS. repoſuit *ſe media*, quod manſit.

iugo Apennini montis) Parum ſibi in libris horum verborum ordo conſtat, nec in primo ſcriptura. Sic Lipſ. Rehdiger. *appenini*; Cibin. *appennini*; Gud. Vindobon. *apenini*. Editiones *appenini*, ut 1. 2. 9. *appennini* 11. 13. *Apoenini* 6. 7. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 19. Vadianae; Olivarianae tantum non omnes *Apoenini*. Sed de ordine, ſervata vera ſcriptura *Apennini*, Ciaccon. item meliores, teſte A. Gronovio, et ex meis Cibin. Lipſ. Vatic. Gud. Prag. quos notavi *iugo Apennini montis*; Vindob. Rehdiger. edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Apennini iugo montis*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivariane, Vinetus, Schottus *Apennini montis iugo*; Voſſius, 40. 41. 42. *iugo Apennini attollens montis*; Reinoldius cum ceteris *iugo Apennini montis attollens*, quod, cum praeferant meliores, reliqui. Forte vox *montis* inſerta turbas dedit, cum *Apenninus* etiam ſimpliciter dicatur. Solinus cap. 8. ſ. 2. ubi noſtrum fere reddit: *Apennini montis dorſo*. Tum *Apennini* melius duplici *n* ſcribitur, uti docent veterum auctorum, poetarum maxime, loca, etſi paſſim ſimplici occurrit, uti in Ptolemaeo Bertii 3, 1. Duplex vero *p* alibi etiam habent libri vetuſti, de quo Drakenb. ad Liv. 5, 33, 6. qui et ſic dedit in Silio 2, 314. 333 — rectius a Rupertio deſertus, quam ab Erneſtio probatus. Vid. quae de hac ſcriptura eiusque etiam proſaica ratione diſſeruerunt Schraderus ad Avien. v. 483. et, quem laudat, Oudend. ad Sueton. Iul. c. 44. p. 72. Tuentur etiam

inſcriptiones, veluti decretum in tabula aenea apud Gruterum p. 204.

Adriaticum) Leidenſ. Voſſ. 3. 5. Lipſ. Gud. *adriacum*; Vindobon. *andriaticum*. Edd. 1. 2. 9. 13. *Hadriacum*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 23. *Adriacum*; poſt mutata priori lectione Vadianus in ed. altera 22. dedit *Adriaticum*, et inde 24. 25. et ceterae. Ita tamen iam legitur in ed. 21. TZSCHVCKE. Sic quidem et ſupra. Non tamen negligendum puto, quod in MS. [Gud.] inveni *Adriacum*, quod et praefert Iuntina; ſed alterum eſt in MS. Mediolanenſi. Quod idem prorſus contigit lib. 2. c. 7. *Adriaco mari*, prout in eodem MS. vidi. I. GRONOVIVS. Retinui *Adriaticum* ex Codd. plerisque, in quibus optimi, veluti Vatic. Cibin. praefixa tantum adſpiratione, de qua ad 1, 3, 3. et 2, 2, 2. etſi altera forma damnari omnino nequit. Poſt Vindob. Prag. *tuſchum*. Edd. aliquae vetuſtae, ut 2. 9. 13. *Thuſcum*, uti olim ſolebat, et Voſſius adeo poſuit, ut infra *Thuſcis*, invitis quidem bonis libris et maxime priſcis monumentis.

eadem) Abeſt in Vatic. 3. Havn. Prag. et forte in Pariſienſibus; omiſit etiam Voſſius et inde 40. 41. 42. Sed agnoſcunt meliores MSS. ab A. Gronovio inſpecti et quos ego adhibui, diſerteque notatum erat ex Zaluſc. In Lipſ. forte compendio deluſus librarius, dedit *eam*. Poſt Vindob. *appellant*; Prag. *ut dicitur (dr) appellentur*.

finditur) Voſſii optimus *funditur*; Lipſ. Vindobon. Pariſ. 1. 2. 3. Prag. Vatic. 3. *ſcinditur*; Havn. *findit*; Vatic. 1. Cibin. Zaluſc. Venet. Rehdiger. Gud. *finditur*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. reliquae cum Camertinis, Ald. Iunt. Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto *ſcinditur*; Voſſius *funditur*; Gronovii et ſequentes *finditur*. TZSCHVCKE. Alii libri *finditur*;

verum optimus *funditur*, uti repoſuimus. Sic quoque alibi loquitur. De eadem re agens Salluſtius in fragmento apud Servium ad Aeneidos 3, [v. 400.] *Omnis Italia coacta in anguſtias funditur in duo promuntoria Brutium et Salentinum.* Sic legendum, non *inter duo promuntoria*, ut vulgo. Idem hic dicit Mela, qui paſſim Salluſtium imitatur. VOSSIVS. Verbum *funditur* minus aptum in hoc nexu videtur, quippe quod latam diſperſionem in varias partes indicat. Sic 1, 5, 3. *Hic iam mare latius funditur.* Confuſio verborum *funditur* et *finditur* facillima eſt, et paſſim occurrit, veluti in Virgilio Aen. 6, 540. Tum parum ſibi conſtat Servii lectio, ubi in aliis libris eſt *ſcinditur*, quod habet ed. Burmanni, et reddidit cum Waſſio Curtius. Rectius inter *ſcinditur* et *finditur* fluctuari poteſt iudicium et in utramque partem deliberatio agitari, cum verba ſint non modo ſenſu ipſo adfinia, ſed et alibi commiſceantur, uti docuerunt Burmann. ad Ovid. epiſt. 12, 94 17, 139. idem et Heinſius ad Ovid. Metam. 2, 159. Zinzerling. in diatribe priori poſt promulſ. crit. p. 188. Drakenborch. ad Liv. 22, 1, 11. Heyne ad Tibull. 1, 7, 21. et 1, 10, 53. Tum noſter *findere* ſic adhibere ſolet, uti 1, 18. f, *mare — litus obvium findit;* 2, 6, 6. *pelagus — in duos ſinus promontorio finditur.* At habet etiam *ſcindere*, uti 1, 9, 2. *Nilus in ſeptem ora ſe ſcindens*, et in primis infra, ubi hunc locum reſpiciens dicit: *Frons eius in duo quidem ſe cornua, ſicut ſupra diximus, ſcindit.* Etſi igitur latius patet vis verbi *ſcindere*, verbis tamen adiectis ſatis regitur, et altero loco eius ſedes in hoc figitur. Accedit, quod addicunt hic libri etiam non pauci, qui infra ad unum omnes in illa voce conſpirant. Denique etiam Solinus c. 8. ſ. 2. qui noſtrum preſſius reddidit, habet: *in duo cornua ſcinditur.*

Siculum) Prag. omiſſo vocabulo *pelagus* dat *Scieulum;* idem poſt *leonium* et *alicui;* Ciaccon. *aliubi,*

de qua variatione Burmann. ad Petronii Satyr. 45, 4. et infra ad 3, 6, 9. Vindob. Gud. Rehdiger. *cepit.*

§. 2. *aliae aliaeque)* Priorem vocem omittunt Vatic. 3. Vindob. Prag.

gentes) Voſſian. 5. addit *tenent*; Vadianus adpendit *habitant*, quod cum eius familia ſervarunt Olivarianae cum 24. Vinetus et Schottus, expulit iterum Voſſius, et ignorant codices editionesque ante Vadianum. TZSCHVCKE. Lectionem, quam dedimus, confirmant vetera exemplaria, in quibus deeſt τὸ *habitant*. VOSSIVS. Editiones addunt *habitat*. At Voſſ. 5. addit *tenent*, perinde atque meliores MSS. h. l. cap. 1. *quoad Satarchae et Taurici tenent*. Τὸ *habitant* ortum fuiſſe ex gloſſa τοῦ *tenent*, idque verbum ob vicinitatem literarum vocis *gentes* e contextu excidiſſe exiſtimabat Oudendorpius. A. GRONOVIVS. Nihil puto, excidit, immo facile, quod quis hic deſideret, ſubpleri poteſt ex ſequentium nexu, in quo *colunt*, pro quo hic maluit Voſſ. 5. infercire *tenent*. Maiori contra et iuſtiori deſiderio in quibusdam edd. exſulat *tenent* 1, 2, 6.

ſiniſtra parte) Ciaccon. (in quo et poſtea *Togatae Galliae*) Vatic. Lipſ. Cibin. Pariſ. 1. 3. Gud. Prag. Vindob. Rehdiger. Venet. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *ſiniſtram partem*; inde a Vadiano legitur in reliquis *ſiniſtra parte*. TZSCHVCKE. Aldus: *ſiniſtram partem*. Vide, an legendum ſit: *ad ſiniſtram partem*; nam ſequitur: *Ad dextram ſunt ſub Alpibus Ligures*. PINTIANVS. Equidem recte a Vadiano locum conſtitutum eſſe puto, in quo male ſedula manus adpoſuit *m*, cuius ſignum, lineola brevis, etiam alibi modo negligitur, modo obtruditur. Nempe verba *Togatam Galliam* hanc formam reſpuunt, et quod Cod. Ciaccon. ſcribit

Togatae Galliae, quo quidem ſtructura altera vindicatur, duriuscula tamen illa eſt in hac verborum ſerie et a ſumma narrationis remotior.

Carni) Vatic. 1. 3. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Gud. Prag. Vindobon. forte Venet. Havn. *Cauni*; Rehdiger. *Caurni*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Cauni*: 6. 7. 8. 10. 12. reliquae *Carni*, uti iam Hermolaus Barbarus emendaverat, et ipſa res poſtulat. Sed et praeterea ſic habet Ciaccon. et ex meis Cibin. qui tamen poſt ſcribit *ytalici*.

Frentani) Cibin. *Fentani*; alii *Freutani*; Lipſ. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Ferentani*. Alii libri *Frentani*. TZSCHVCKE. Scribendum *Frentani*. Nam *Ferentani* a *Ferento* Sabinorum ſive Samnitum oppido. Sunt et *Ferentini*, *Feretinatesque*, illi Etruriae populi, *Ferentinates* vero Latii, ut in Plinio [3, 9. ſ. 5.] declaratum eſt. BARBARVS. *Ferentani* et *Frentani* et alibi, veluti in Livio 9, 16. in. Iulio Caeſ. de B. C. 1, 23. ſ. variantur, et Φερεντανοὶ reliquit in Appiano de B. Civ. 1, 39. Schweighaeuſerus, etſi Cluverius de Ital. ant. 2, 14. p. 755. mutatos volebat in Φρεντανοὶ, qua forma uti ſolet Strabo 5. p. m. 166. ſ. p. 241. et alibi cum Ptolemaeo 3, 1. Plinio 3, 6. ſ. 5. Sic et recepit Schweighaeuſerus in Polybio 2, 24, 12. ubi antea Φερεντάνων ferebatur, et tuentur in Caeſare de B. Civ. 1, 23. ſ. Voſſius et Oudendorpius. In utroque enim auctore cum Marrucinis aliisque populis coniunguntur, ut de Ferenti, Apuliae oppidi, vel Latii incolis intelligi nequeant. Eadem de cauſa in Cicerone pro Cluentio cap. 69. *Frentani* legendum cenſet Graevius, adprobante Garatonio. Sic cum Marrucinis iungit Silius 8, 519. et 15, 567. ubi metri leges hanc formam confirmant. Ipſorum regio apud Plinium 3, 16. ſ. 11. *Frentana regio* dicitur, et Φρεντανὴ apud Polyb. 3, 88, 3.

qui Μαῤῥουκίνην adiungit. *Ferentanos* tamen dedit ex plerisque libris Drakenb. apud Liv. 9, 16. in. ubi prolixa agitur de his populis eorumque ſcriptura virorum doctorum disputatio, in quibus certe I. Fr. Gronovius *Ferentanos* nullos agnoſcit. Nempe etiam quaeritur, an nomen duxerint ab amne *Frentone*, quod putat Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 534. aliique, et cupidius tuetur Cluverius in Italia ant. 4, 9. p. 1206. quod ſuſpicari liceat ex Plinio 3, 16. ſ. 11. mutata quippe tum una litera; an ab urbe *Ferento* Apuliae, quam Acro ad Horat. 3. od. 4, 16. prope Venuſiam locat, quae in d'Anville tabula vocatur *Forentum*, uti et in Horatii melioribus libris, ex quibus ſic recepit Mitſcherlichius, et Stephani Φορεντανὸν eſſe videtur. Apuliae urbem Φερέντην commemorat etiam Diodorus Sic. 19, 65. et ſic *Ferentani* leguntur apud Livium 9, 15. in. ubi urbis mentio adiicitur. At cum urbis nomen non huius ſolum, ſed et aliarum cognominum ſit *Ferentium* vel *Ferentinum*, *Ferentini* potius inde dicendi ſunt, qua forma etiam commemorantur, vel *Ferentinates*, uti docent loca ad Livium congeſta. Hic, quacunque tandem origine profectum eſt nomen, *Frentani* ex bonorum auctorum uſu de populo valet. Et ſic *Frentani* occurrunt in Gudii inſcrr. ant. p. 141, 9. Cf. etiam Voſſius ad Iul. Caeſ. de B. C. 1, 23. extr.

Dauni) Lipſ. *Canni* et in margine colore rubro *Clanni*, ut *cl* et *d* mutari ſolent; Havn. *Celauni*; Vatican. 3. Prag. *Calauni*; edd. 15. 20. *Daune*.

Apuli) Prag. *Appuli*; reliqui etiam Gronoviani *Apuli* cum plerisque editionibus; tantum 15. 17. 20. 24. 25. Olivarianae, etſi non omnes, *Appuli*. Prior ſcriptura praeferenda ex monumentis antiquis, quae dant *Apulia*. Vid. Gruter. inſcrr. p. 14, 12. 411, 1. et alibi, Reineſ. inſcrr. 2, 18. 3, 62. Gudii ant. inſcrr. p. 10, 8.

46, 10. Muſeum Veronenſe p. 113, 1. Marmora Piſaurenſ. n. 55. et alibi, in primis faſti triumphal. an. 431. Sic in tabula Peutinger. 5. C. Accedit, quod Horatius, indice Oudendorpio ad Lucan. 2, 607. alias primam corripere non potuiſſet, uti facit 3. od. 4, 10. Quare et eam ſcripturam probant Manutius, Dausqueius, Cellarius in orthographiis, hic etiam in Geogr. ant. 2, 9, 543. Vinetus ad Flor. 1, 18. Drakenb. ad Liv. epit. 9. Garaton. ad Cicer. pro Cluentio c. 9. et alii. Nec diſcrepant auctores Graeci, Strabo 6. p. m. 197. ſ. 285. Ptolemaeus 2, 1. — Poſt Gud. *calebri.*

Sallentini) Lipſ. Gud. Prag. Vindob. et forte Pariſienſes, Venet. Havn. *Salentini;* Voſſ. 1. *Sallentani;* reliqui *Sallentini*, quod de Mediol. etiam notavit Abr. Gronovius. Edd. 1. (2?) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. et reliquae cum Reinoldianis *Salentini;* 30. vitioſe *Salantini.* Primus A. Gronovius in ed. 45. dedit *Sallentini*, cui acceſſerunt poſteriores editores. TZSCHUCKE. Hanc ſcripturam confirmat inſcriptio apud Gruterum p. 296. et 297. Livius 25, 1. *Sallentinorum ignobiles urbes.* A. GRONOVIUS. Eadem variatio et infra et alibi in libris notatur. Quodſi audias Grammaticos aliquos veteres, qui a *ſalo* nomen deducunt, veluti Feſtum in Gothofredi auctorr. L. L. p. 203. Varron. apud Probum in Virgilii eclog. 6, 31. *Salentini* ſcribendum ſit, et ſic ſcribunt Strabo 6. p. m. 194. ſ. 282. Sic et inſcriptio ſub Nerva apud Gruterum p. 199, 1. et tabula Peutinger. 6, B. et, ſi numis quibusdam fides habenda eſt, quam tamen dubiam faciunt diſputata ab Eckhelio in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 145. ſuffragantur et hi, tantum Σαλαντινον. Ad alteram tamen ſcripturam antiquiora monumenta avocant, uti faſti Capitolini apud Gruter. p. 296. 297. tab. Peutinger. 6. B. Cf. Muratorii theſ. inſcrr. p. 566, 7. etſi ſimplex *l* p. 1078, 1.

Sallentiam etiam tuetur in Stephano literarum ordo, et in Eutropio 2, 17. ſ. 9. reddit Paeanius. Hinc etiam probant fere hodie viri docti, e quibus vid. Drakenb. ad Silium 8, 573. et ad Livii epit. 15. Oudendorp. ad Frontin. 2, 3, 21. et Heinſius et Burman. ad Virgil. Aen. 3, 400. Reliqui igitur receptam hodie ſcripturam, quae et antiquior videtur.

Ad dextram) Cibin. Gud. Lipſ. (etiam hi duo infra) *ad dexteram*, uti poſt variatur. Vinetus hinc exorditur cap. 33.

Apennino) Prag. Rehdiger. *appennino;* Gud. *appenino;* Vindobon. *apenino.* Edd. priſcae *appenino*, *appennino*, *apoenino*, quod et poſt pluribus adhaeſit. Sed vid. ſupra. Poſt Rehdiger. *lygures;* Gud. *bigures.*

Etruria) Ita ex Mediol. et Voſſ. 1. notat Abr. Gronovius, nec aliter mei, niſi forte cum edd. ſuis Pariſienſes, Havn. Venet. *Hetruria* habuerunt, uti ſcribunt edd. plurimae, etiam 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. aliaeque, et propagavit Voſſius ad 40. 41. 42. Inde rediit *Etruria*, ſcriptura magis probabili, quam tamen propoſuit ed. 13. et adhibent monumenta priſca, veluti publicum in Gruteri theſ. p. 296. ſaepius. Vid. Gorii inſcrr. ant. P. 2. n. 12. p. 18, 3. p. 60. et 369. P. 3. p. 11. Reineſii ſyntagm. inſcrr. ant. 6, 43. 104. 105. Gudii inſcrr. ant. p. 186, 8. et ſic ſaepe in Muratorii theſauro. Occurrit quidem paſſim cum adſpiratione, veluti in Gudii inſcrr. p. 134. n. 5. Reineſii ſyntagm. claſſ. 3. n. 74. (ſub Tiberio Claudio) ſed rariora ſunt huius formae exempla, forte vitiata, aut ſecutae mutationis documenta. Quare etiam viri docti adſpirationem reiicere et damnare ſolent. Vid. quos commemorat Drakenb. ad Liv. 1, 2, 3. inque iis Pierium ad Virgil. Georg. 2, 533. Poſt edd. 15. 20. 23. vitioſe *Volci.*

Campania) Lipſ. Vindob. Prag. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. omninoque omnes ad Voſſium *Campani.* Hic repoſuit *Campania,* quod comprobant reliqui mei codices. Nempe offenderat regionis in mediis populis commemoratio. At ita et proximo capite §. 12. dixerat noſter *Pyraei,* et *Liburni* et *Iſtria,* ubi etiam codices multi *Iſtri.*

Bruttii) Mediolan. Voſſ. 3. Gud. *Brutti;* Vatic. Cibin. *bruti;* Vindob. Prag. *brucii;* Lipſ. Rehdiger. et ſic forte Pariſienſes, Venet. Havn. *Brutii* cum editionibus etiam Reinoldianis. A. Gronovius in edd. 44. 45. dedit *Bruttii,* quod poſtea manſit. Cf. infra ad 2, 7, 14. Videtur tamen ita iam ſcripſiſſe Vinetus. Rectius quidem, ſi fidem ſequaris priſcorum monumentorum. Vid. Gruter. p. 199, 1. in primis p. 296. Reineſ. 6, 12. Murator. p. 618, 4. 1078, 3. Accedunt Graeci, qui, etſi in vocali antepenultimae discrepant, conſonam tamen illam geminare ſolent. Sic Βρουττία et Βρούττιοι Stephanus, ubi literarum ordo id tuetur, etſi Βρούτιοι editur in Ptolemaeo 2, 1. Sic, quod Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 625. ex Appiano de B. Hannib. (cap. 44. 49. 54.) Βρούτιοι adfert, ſuffragantibus codicibus transiit in Βρούττιοι, de quo cf. Schweighaeuſer. Vol. 3. p. 379 ſq. ubi etiam Βρέττιοι huc refert, quod damnaverat H. Stephanus. Ita enim hi populi paſſim in auctoribus Graecis et in numis multis adpellantur, de quibus vid. Raſche in Lex. num. T. 1. P. 1. p. 1609 ſqq. et Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 166 ſq. Et ſic Strabo Βρέττιοι habet et Βρεττία prima adpellatione, ex qua deinde a Latinis prodiit *Bruttium.* Cf. lib. 6. p. m. 176. ſ. 255. et alibi. Nam quod lib. 5. p. m. 146. ſ. 211. Βρέτιοι legitur etiamnunc, id ad uſitatam formam revocant ex codicibus meis Pariſ. et Moſcov. Ita vero Βρεττία et Βρέττιοι in Polybio paſſim, quae ex variata auctorum ſcriptura ſeparatim commemorat Ste-

phanus. *Brittii* occurrit in inſcriptione apud Gualtherum (in theſ. Sicil.) Vol. 5. p. 874. et 934. Gruter. p. 1094, 3. Diſerte etiam duplici *t* ſcribendum eſſe hoc nomen monet Euſtathius ad Dionyſ. v. 362. Quare etiam *Bruttii* probatur a viris doctis, e quibus vide Manutium, Dausqueium et Cellarium in orthographiis, Heinſium et Drakenb. ad Sil. Ital. 6, 15. hunc etiam ad Livii epit. lib. 12. Cortium ad Salluſt. Catil. c. 42. Oudendorp. ad Frontin. 2, 3, 21. — fruſtra renitente Cluverio in Ital. ant. 4, 15. p. 1283. ex *Britanniae* ſcriptura, quae in utraque lingua uſu ſuo invaluit.

a mari) Abeſt in Pariſ. 1. 2. Vatic. 3. Prag. vitioſe, ut ſequentia docent. Poſt Lipſ. *patavum;* Vindobon. *pantavium;* idem et Prag. Rehdiger. *Anthenoris;* Cibin. *bonia;* Vindob. Rehdiger. praecedens *et* omiſerunt.

Capua a Tuſcis) Vindobon. *Capuam;* Havn. Pariſ. 2. *Capua Etruſcia;* Vatic. 3. Prag. *Capua Etruſca.* Verba *et Roma* deſunt in Vindob. τὸ *et* in Pariſ. 1. et *Romam* habet Rehdiger.

a paſtoribus) Τὸ *a* ignorant Cibin. quinque MSS. A. Gronovii, ex meis Vatic. 1. Cibin. Gud. Rehdiger. TZSCHUCKE. Praepoſitio *a* redundat, eaque abeſt a quinque MSS. Vide Oudendorpium ad 1, 11. ſ. A. GRONOVIUS. Adde, quae ibi notavi. Durius hic abeſſe putem, vel ad remotum nimis *a* referri, cum ſic melius Noſter diſtinguat. Tum verba *a Tuſcis*, quae a voce *condita* reguntur, aperte docent *paſtoribus* ablativum eſſe; at quae ad 1, 11. diſputantur, de dativo, Graeca forma, unice valere, quae quidem ratio ſi huc accommodetur, ſtructuram disiiciat. Occurrit quidem infra 3, 6, 2. *Erythia, quam Geryone habitatam accepimus.* Sed ibi legendum potius videtur *Geryonae.* Poſt

pro *dicatur* Vindob. *ditatur*, et Rehdiger. *alter orbis* pro *alterum opus*.

§. 3. *At in oris)* Vatic. 3. Venet. *At altinois;* Pariſ. 2. *Altines;* Prag. *alti nominis;* Cibin. *atinoriis;* Gud. *at moriis;* Vindob. *moris*.

Tergeſte) Sic omnes libri. Cluverius tamen in Ital. ant. 1, 20. p. 198. mutatum velit in *Tergeſto*, ut in ſuperiori capite bis legerat. Sed et Strabo hoc nomen ſic variat. Vid. ad 2, 3. f. Hic propter conſtantem librorum conſenſum, cum proba ſit haec forma et in aliis Mela ita verſetur, per intervalla maxime, nihil mutem.

interfluit) Vindob. *interfuit;* Cibin. *tymaius;* Prag. *Timanus;* Rehdiger. diſtinguit: *interfluit. Timavus;* poſt Vindob. *in hoſtio*.

Natiſo) Cibin. Lipſ. *atiſſo;* Vatic. 3. Pariſ. 1. 2. Gud. Vindobon. *atiſo;* Pariſ. 3. Prag. *a Tiſo;* Havn. Rehdig. *Athiſo*. Edd. 1. 2. 9. *atiſo*. Alii libri *Natiſo*. Tò *n* omiſſum latere videtur in praecedente voce *deinde* ex ſcripturae compendio *deīn*. A. Gronovius etiam in ed. 44. dedit *dein Natiſo*.

Aquileiam) Voſſius ex veteribus libris, ex tribus MSS. A. Gronovius adferunt *Aquilegiam*, quibus Pariſ. 1. 2. Lipſ. Gud. Prag. Vindobon. et edd. 1. 2. accedunt. Rehdiger. *aquilema;* ed. 23. *Aquileam;* in aliis *Aquileiam*. Voſſius *Aquilegiam* priſcum nomen urbis fuiſſe autumat, ductum a fontium et rivorum copia. Quod etſi verum eſſe poteſt, tamen, ut nec Melam eiusque librarios in animo habuiſſe credibile eſt, ita *Aquileia* ab aliis exprimitur. Et ſic apud Gruter. p. 433, 8. *Aquileia colonia* legitur in triumvirum, qui deduxit, L. Manilium. *Aquileienſis* eſt in inſcr. quam dedit

Martin in libro la religion des Gaulois T. 1. p. 379. Adfertur etiam numnus Attilae regis, in quo integre ſcribitur *Aquileia.* Vid. Raſche Lex. num. T. 1. P. 1. p. 1000. *Aquileia* etiam eſt in tab. Peutinger. 4. A. Conſentiunt auctores, ex quibus Graeci huc maxime valent. Ita Strabo 4. f. et 5. p. m. 148. ſ. 214. Stephanus h. v. Ἀκυληΐα. Ptolemaeus 3, 1. Ἀκουληΐα forte Ἀκυληΐα, uti ſcribit idem in Europae tabula 6. Secundum Euſtathium ad Dionyſ. v. 378. dicta eſt Ἀκυληΐα et Ἀκυλία τετρασυλλάβως, quot ſyllabas conficit apud Sil. Ital. 8, 604. Avien. v. 528. et alios. Immo Cluverius in Ital. ant. 1, 20. p. 179. *Aquilegia* barbaram formam exiſtimat.

Altinum) Vindob. *altinium;* Prag. *altitonum.*

§. 4. *Superna)* Voſſiani libri veteres, Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. Vindob. ut edd. 1. 2. 9. *ſuper ita;* Ciaccon. *ſuper ora;* Lipſ. edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. aliaeque ad Voſſium *ſuperiora*, et cum iis Vatic. Venet. Havn. ex ſilentio. Voſſius dedit *ſuperna,* quod ceterae retinuerunt, et cum ed. Voſſ. habuiſſe videntur Pariſienſes, et ex alio codice adfert Ciacconius. TZSCHUCKE. Veteres libri *ſuper ita*, non *ſuperiora.* Scribe *ſuperna.* Padus in ſuperna Italiae parte exoneratur. Notum vero, partem ſupernam dici mari Adriatico et Ionio vicinam, infernam vero Tyrrheno. Hinc ſupernates et infernates. VOSSIUS. Verba *ſupernas* et *infernas* hoc ſenſu, quo hic vult Voſſius, non occurrunt; at arbores, ligna ſic, ut prius ad ſuperi, poſterius ad inferi maris loca, in quibus creverunt, ſpectet. Cf. Plin. 16, 76. ſ. 39. Vitruv. 2, 10. unde Cluverius in Ital. ant. 1, 6. f. pag. 45. conligit, Italiae populos diſtinctos fuiſſe Apennino in *Supernates* et *Infernates,* quamquam diſerte ſic nusquam occurrit. Ineſt tamen aliquid, quod dubitationem moveat. Licet enim *Altinum*

ad ſuperna litora referri non poſſe, ſed ad interiora potius concedam, nulla tamen hic eſt obpoſitio ad inferum mare, quae illud verbum protulerit, ſed eodem, quo ſolet modo, curſum perſequitur, eamque progreſſionem particulis conſuetis denotat. Excidiſſe igitur potius vel depravatum loci nomen in verbo *ita* vel *ora* latere videatur, cum ſic inſerere amet Noſter et in curſu ſuo quaſi legere. Tum vero optime conveniat *Atria*, ſ. *Adria*, quam ultra ſ. ſuper Altinum ponit Ptolemaeus 3, 1. a quo non diſſentit Strabo 5. p. m. 148. 214. et prope Padum Plin. 3, 20. ſ. 16. Nempe diverſa haec a Piceni urbe. Neque tamen, cum dubium hoc ſit et fallax, Voſſii lectionem retinere dubitavi, cum rarius verbum a notiori repulſum eſſe videatur. Ceterum hinc cap. 34. incipit Vinetus. Poſt pro *late* Cibin. *lape*, edd. 1. 9. *latae*.

Veſuli) Vatic. 1. Cibin. Vindob. Venet. Rehdig. varr. in ed. 27. *Veſuvii;* Lipſ. *veſumii;* Gud. *veſumi;* in aliis, alias deterioribus, recte *veſuli*, uti in edd. etiam primis; tantum 1. *vexuli*. Antea Cibin. *ab unis* pro *ab imis*.

e fontibus) Vindob. *ſe fontibus;* Voſſ. 1. Mediolan. tres I. Gronovii, in quibus Gud. tum Cibin. Pariſ. 2. Lipſ. Vatic. 3. Venet. Havn. Prag. Rehdiger. *e fontibus;* τὸ *e* omittunt Vatic. 1. Pariſ. 1. 3. ſine nota relicti et edd. omnes cum Reinoldianis ad Abr. Gronovium usque, qui in ed. 44. primum adiecit adſentientibus ceteris. Et quidem rectius adeſt, cum non fontibus ſe conligat, ſed ex pluribus fontibus emiſſus.

exilis) Lipſ. Gud. *ex illis;* Vindob. omiſit; poſt pro *ac* Vatic. *atque;* tum Prag. *atque alter ut;* Rehdiger. *atque aliter ut.*

ut ſe —) Venet. *ut per ſeptem — ſe effundat;* Cibin. *ad extremum;* Prag. cum Pariſ. 2. omiſit; Cibin. *oſtio;* Vindob. et quaedam edd. *hoſtia,* ut alibi.

de eis) Rehdiger. *unde de eis.* Sic Prag. Voſſ. 1. Mediolan. Lipſ. Vatic. Cibin. et alii *de eis;* Vindobon. Gud. edd. 1. 6. 7. 8. 9. 10. 15. 17. 20. 23. *de his;* 3. 4. 5. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. et reliquae ad Reinoldium et ed. 42. *de iis;* inde ab edd. 44. 45. prodiit *de eis.* Ad ſenſum nihil valet, magis ad plurium MSS. auctoritatem. Ceterum Cluverius in Ital. ant. 1, 21. p. 205. rectius forte legi poſſe putat: *Vnum de iis magnum Paduſam adpellant.*

citus) Prag. *ſitus;* poſt Vindob. *emiſſit* et *nudam;* Cibin. *alitum ſervet.*

Iſtriae) MSS. hic et poſt cum et ſine adſpiratione, et quidam ex more *y* pro *i*, de quibus in ſuperioris cap. §. 12. dictum eſt. Vindob. *excipiet.*

Hac re) Gud. *ac re,* ex qua variatione acrior disputatio nata eſt 3, 3, 4. Poſt Cibin. Lipſ. et aliquot MSS. A. Gronovii *utrique;* Gud. *utrumque.* TZSCHVCKE. Oudendorpius ex aliquot MSS. legit *utrique* i. e. ambo, ut cap. praeced. *utraque maria,* et mox, *utraque cornua et flumina utraque.* A. GRONOVIVS. Non opus eſſe puto mutatione lectionis receptae. Evanuit, ut ſaepe, linea, qua τὸ *m* ſignatur. Pro *eunt* Vindob. *eant.*

§. 5. *Anconam)* Prag. *Anchonam;* reliqui libri *Anconam.* TZSCHVCKE. Legendum *Anconem,* non *Anconam* ex Geographis omnibus et poetis. Lucanus [2, 402.] *Illinc Dalmaticis obnoxia fluctibus Ancon,* et Silius [8, 436.] *Stat fucare colus, nec Sidone vilior Ancon.* PINTIANVS. Adſentitur in terminatione Schottus.

Ita quidem auctores Graeci et, qui eorum formas reddere amant, poetae, etſi urgente metro id hic factum eſſe contendit Rezzonici in disquiſ. Plin. T. 2. p. 6. ubi et alteram formam, *Ancona*, tuetur, quippe quam uſurpent Livius 41, 1. ſ. 5. in. et alii. Sic nempe etiam Plinius 3, 18. ſ. 13. et alibi, Iulius Caeſar. de B. Civ. 1, 11. ubi tamen, ſi per codices liceret, praetulerit Graecam terminationem Oudendorpius, Cicero ad diverſ. 16, 12, 3. Vitruvius 2, 9. Occurrit etiam haec forma in inſcrr. apud Gruter. p. 301. et 459, 9. Poſteriores promiſcue etiam dant, *Anconam* Antoninus in itiner. p. 101. et alibi, Geographus Ravennas 2, 17. et poſt, *Ancone* tab. Peutinger. 4. B. Poetae praeferunt *Ancon*, *Ancona*, falſoque Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 264. certe ſine graviori auctoritate, ex Catullo 36, 14. profert *Anconam*. Ita vero plura nomina variant, veluti *Derton*, *Hermion*, *Dodon*, *Gyrton*, *Narbon*, *Antron*, *Brauron*, de quibus vid. Euſtath. ad Il. 2, 560. et 738. Idem valet in aliis formis, veluti *Bargylos*, *Cromnos*, *Troezen*, de quibus ſuo loco. Plurima congeſſit Heuſinger. ad Vechneri Hellenol. p. 28 ſq. *Anconam* igitur hic retineri poteſt.

transitur Ravenna) Vindob. *ravennam;* alii cum editionibus primis *Ravenna*, quod et poſteriori aetate locum obtinuit. Nec aliter in prima ed. Vadianus, et hinc ed. 18. at idem poſt, ab ed. 22. dedit *Ravennam*, quod et exſtat in 15. 17. 20. a quibus hic diſcrepat 23. quae habet *Ravenna*. Sola 14. *per Ravennam*. TZSCHUCKE. Verba tum converſa, tum etiam depravata. Caſtigo: *a Pado transito ad Anconam Ravenna*, *Ariminum* etc. locutione honeſta et a doctiſſimis etiam non faſtidita, ut Cornelio Tacito [? at ſimilia paſſim.] *regnata civitas*, et ipſi Melae in Hiſpania [2, 6, 6.] *et, quo magis penetratur, anguſtior*, et Caeſari in commentariis [de B. G. 3, 25.] *circuitis caſtris*,

[3, 7. in.] *inita hieme*, et Ammiano Marcellino [31, 2.] *Tanai tranſito*, lib. 31. et plura huiusmodi. Legendum praeterea *Anconem* — [vid. antea] PINTIANVS. V. C. *tranſitur Ravenna.* Livius lib. 21. fol. 122. [c. 43, 4.] *a tergo Alpes magnae vix integris nobis et vigentibus tranſitae.* Sed forte dictio *tranſitur* redundat, ut legendum ſit *a Pado ad Anconam Ravenna*, locutione a Mela et Plinio frequenter uſurpata. CIACCONIVS. Lege *ad Anconem tranſitor, Ravenna Ariminem.* Vel *tranſitur* ferri poteſt. SCHOTTVS. Nihil cauſae vel ex ſenſu, vel ex libris ſubiicitur, cur vulgata lectio durius etiam immutetur. Solet ſic Mela paſſivis uti, v. c. 3, 7. in. *curſus inflectitur;* 1, 13, 3. *quo magis ſubitur;* 2, 6, 6. *quo magis penetratur.* Poſt Rehdiger. *aryminum;* idem *pyſaurum;* Cibin. *piſeurum.*

Faneſtris) Vatic. 1. Cibin. Gud. Rehdiger. Pariſ. 1. 2. 3. Vindobon. *ſeneſtris;* Vatic. 3. *phaneſtis;* Prag. *phaneſteis.* Edd. 1. 2. 9. *Feneſtris;* in aliis MSS. et edd. *Faneſtris.* *Phaneſtris* (ſic) *colonia* ex h. l. adfert Boccatius de fluminibus ſ. v. Metaurus. TZSCHVCKE. Legendum puto non *Faneſtris colonia*, ſed *fanum Fortunae*, ſic eam Ptolemaeo, [3, 1.] ſic Strabone, [5. p. m. 157. ſ. 227.] ſic Plinio, [3, 19. ſ. 14.] ſic omnibus nominantibus. Stephanus [ſ. v. Φάναι] *Fanam* vocat, ſi, quod vereor, menda non ſit in exemplari. Alioquin a *Fano Fanenſis* poſſeſſivum magis ex analogia, quam *Faneſtris*, fieret. Animadvertendum autem diligenter, *Senogalliam* urbem, quae non multo poſt librariorum culpa reddita eſt, poſt haec verba *Fanum Fortunae* locandam eſſe ex Strabone, Ptolemaeo, Plinio. [cc. ll.] Nam Mela *Aeſin* fluvium inter *Fanum* et *Anconem* ſtatuit. Porro Strabo [c. l.] eundem *Aeſin* fluere ait inter Senegalliam et Anconem; ergo inter *Fanum* et *Aeſin* eſt *Senegallia.* PINTIANVS. Nihil mutandum ipſe Pintianus monuit extremo lib. 3. quod eſt hominis

vere humanitate exculti. SCHOTTVS. Certe ſe in medium relinquere ait. *Fanum* quidem *Fortunae* a plerisque hic producitur; ſed nec *Faneſtris colonia* reiici debet, quippe quam non ſolum Vitruvius 5, 1. et 2, 9. f. commemorat, ſed et inſcriptiones tuentur. Vid. Gruter. p. 433, 1. 445, 8. Gudius p. 49, 3. 142, 10. Donius p. 323, 33. Dubia tamen auctoritate ex numis profert Raſche in Lex. num. Tom. 2. P. 1. p. 902. Cf. Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 96. Quod Pintianus addendum putat *Senegallia*, addiditque vere Schottus, etſi, quod adparet ex Strabone 5. p. m. 157. f. 227. apto factum eſt ſitu, ſine codicibus tamen audacius paullo admiſſum videtur. Hac enim lege data acceptaque, quam multa ſint addenda? Nemo etiam, quod ſciam, probavit, praeter Cluverium in Ital. ant. 2, 5. p. 609. Priorem vero emendationem relicta vulgari lectione retractavit poſt ipſe Pintianus ad 3, 10. f.

Metaurus) Prag. Rehdiger. Vindob. *methaurus;* vitioſius literis transpoſitis ed. 28. *Meaturus.* Poſt Cibin. Vindob. *eſis;* Gud. Rehdiger. *meſis.* Edd. 1. 2. 9. *heſis;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Eſis;* Vinetus, Schottus, alii poſt *Aeſis.* TZSCHVCKE. Strabo [5. p. m. 250. f. 217. et alibi] cum *ae* diphthongo *Aeſis.* Ptolemaeo [3, 1.] *Aſia* nominatur, ſi codex, quod dubito, ſincerus eſt. Praeterea cum duo ſint fluvii, melius legetur *flumina*, ſive *fluvii*, quam *flumen.* PINTIANVS. Legendum *Aeſis* cum diphthongo, Strabo fol. 99. Ptolemaeus et Dionyſius. [?] CIACCONIVS. De ſimili corruptione, quam hic oſtendunt libri, vid. Weſſeling. ad Antonin. itiner. p. 316. *Aeſis* recte habet, ſuffragantibus etiam inſcriptionibus, quae *Aeſin* coloniam, fluvio cognominem, commemorant. Vid. Reineſ. claſſ. 6, 22. Donius p. 10, 34. 155, 1. Atque ita volebat etiam Cluverius in Italia antiqua 2, 5.

p. 612. Idem vero etiam cum Pintiano emendabat 2, 5. p. 609. *ſlumina*, eadem inductus cauſa. At ſic non ſemel noſter in ſimili nexu, veluti 2, 7, 8. *promontorium Geraeſton et Caphareа;* 2, 2, 9. *urbs Acanthos et Echymnia;* 2, 3, 9. *nomen dedit urbs in litore ſita, huic Cypariſſae, illi Aſine.* Sic poſt §. 10. ubi plura, etſi diverſa ſequuntur, *notior aliquanto nomine Calydon et Evenos.* Saepius tamen, quod non diffiteor, in ſimili nexu *urbes, montes, ſlumina,* uti 2, 3, 5. *amnes* 2, 3. f. maxime nominibus propriis praemiſſis, ubi quidem aliter fieri non poteſt. Denique quod N. Heinſius ad Sil. Ital. 7, 486. ait, codices Melae habere *Metaurus,* quam formam ibi ex Stephano et paucis aliis tueri conatur, repetitque Ruperti, equidem in nullo inveni, etſi ita paſſim legi lubenter largior, forma tamen poſteriori aetate magis frequentata.

Exin illa — duorum) Discrepant et hic libri. Meliores Voſſii, Lipſ. Gud. Rehdiger. Vindob. Pariſ. 1. 2. 3. cum edd. 1. 2. 9. *et in illa in anguſto;* Prag. *et in illa anguſtum;* Vatic. 3. *et illa in anguſtum;* Cibin. forte Venet. Havn. edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. reliquae ad Voſſium *et illa in anguſto;* hic dedit *exin illa in anguſto,* quod poſt ſtetit. Tum poſt *anguſto* libri et ſcripti et editi omnes *illorum* interponunt, tantum 30. 32. *anguſtorum duorum,* cum cognata 37. priorem lectionem oſtendat. Vinetus omiſit *illorum,* poſt Voſſius cum reliquis. Hic etiam tacite adfirmat τὸ *illorum* a ſuis libris abeſſe. TZSCHVCKE. Lego longe aliter: *At illa in anguſto illo Cumeri promontorii e diverſo coeuntis inflexi cubiti* etc. Neque enim Strabo Pliniusve, qui de Anconis ſitu diſſerunt, duo illi promontoria attribuunt; ſed unum tantum, quod Plinius [3, 18. ſ. 13.] *Cumerum* nominat, forte a coeundo dictum. PINTIANVS. Promontorium, in quo ſedet urbs Anco, in Plinio appellatur *Cumerum;* ſic enim habent vulgati codices. Ceterum apographum Toletanum, non

Cumero habet, ſed *Cunero*, ut putem neutro modo legendum eſſe, ſed *Cuneo*. Nam Hiſpaniae ora in occidentem vergens promontorium habet nomine *Cuneus* a figura dictum, ut poſtea conſtabit. IDEM. Forte leg. *in angulo illorum duorum promontoriorum*. In promontorio, quod portum includit, ſitam eſſe Anconam, Strabo [5. p. m. 166. ſ. 241.] auctor eſt. Forte ita claudebatur portus duobus promontoriis, ut apud Teium Geraeſticum portum claudi narrat Livius lib. 37. [c. 28, 6.] *Promontoriis coeuntibus inter ſe ita clauditur portus, ut vix duae ſimul inde naves poſſint exire*. Habitabatur vero Ancona duobus promontoriis ex diverſo coeuntibus et urbis gremio portum accipiebat. CIACCONIVS. Repone: *At illa in angulo duorum promontoriorum ex diverſo coeuntium*. SCHOTTVS. In melioribus libris ita hic locus ſcribitur: *Et illa in anguſto duorum promontoriorum*. Legendum: *Exin illa in anguſto duorum promontoriorum ex diverſo coeuntium inflexu, cubiti imagine ſedens, et ideo a Graecis dicta Ancon*. Senae vel Senogalliae, quam et hic et infra temere obtruſerunt, nullus apud Pomponium locus. Inflexum vocat ſinum, in quo ſedet Ancona. Sic quoque infra loquitur. Aliter hunc locum corrigit Cluverius, [in Ital. ant. 1, 22. p. 221. et alibi] inſignis Geographus, verum et in hoc, et in aliis veterum locis eruendis et interpretandis minus felix. VOSSIVS. Cluverius c. l. pro *et illa* emendat: *hinc illa*, quod ſenſu parum, aut nihil discrepat a lectione Voſſiana, tantum quod haec propius codices ſequitur, quare et recepta ſtetit. Quae praeterea in hoc loco immutavit Cluverius, dabo infra. Priorem Pintiani lectionem *Cumeri promontorio* refutavit Cluverius in Ital. ant. 2, 11. p. 729. quia illud longius a reliquo litore in mare verſus ſeptentrionem excurrat, h. *il monte Guaſco*. Verba *duorum promontoriorum* (a quibus recte expulſum eſt *illorum*) offendere primo intuitu poſſunt, cum praeter Plinium Strabo etiam 5. p. m. 166. ſ. 241.

ἄκραν tantum in Anconae ſitu commemoret, nec inepte Pintianus Plinium in ſubſidium vocaſſe videtur. Poteſt etiam huc arceſſi locus Procopii de B. Goth. 2, 13. ubi πέτρα ἐγγώνιος vocatur et ἀγκῶνι ἐμφερὴς, unde adpellatio. Sed longius procedit et ultra librorum veſtigia eius emendatio, quae ſequentium etiam mutationem traxit. Quare admitti recte non poteſt, ſed ad acutas viri ſagacis coniecturas ablegari debet. Immo ex Strabone adparet, promontorium illud τῇ πρὸς τὰς ἄρκτους ἐπιστροφῇ portum effeciſſe, cuius alteram partem paullum ex inflexu prominentem ad portumque includendum neceſſariam, alterum promontorium, cuius ſpeciem referebat, noſter vocavit. Ex anguſto igitur promontoriorum horum ad flexum illum formata tamquam inflexus cubitus adſurgebat Ancona. *Inflexi* enim potius retulerim ad τὸ *cubiti*, quam hac voce nudatum in *inflexu* cum Voſſio mutaverim, de quo deinceps.

coeuntium) Lipſ. Vindob. *coheuntium.* Edd. 30. 32. *coeunte.* Poſt Prag. *inflexique;* Voſſius et edd. 40. 41. 42. *inflexu*, quod habet margo Voſſ. 1. ſed idem in contextu, ut alii, *inflexi.* Tum Cibin. *ymaginem;* Vindobon. *in magine;* Gud. *magne ſedes.* Cluverius emendabat in Ital. ant. 2, 5. p. 609. *coeuntium ſinu inflexi cubiti* — At *ſinu* ſine cauſa infercitur, et *inflexi* cum omnibus libris antiquis aptius ad *cubiti* refertur, unde ſitus comparatio enata eſt.

et ideo) Voſſ. 1. Chiſ. *ac ideo*, ſed alii libri veteres *et ideo*, ut edd. ante Vadianum, qui moleſtiori etiam ſono et praeter morem Latinum, de quo ad 2, 3, 10. 2, 4, 6. dedit *ac ideo* cum reliquis etiam Reinoldianis *ac ideo.* A. Gronovius revocavit in ed. 45. *et ideo*, atque ita Kappius et ſequentes. Vinetus tamen iam *et ideo* ſcripſiſſe videtur. Tum ex more codices quidam, veluti Rehdiger. Vindob. forte etiam Vatic. *grais;* Gud.

et grais; Lipſ. *agris;* edd. vetuſtae, etiam Ald. Iunt. *Grais*, praeter 9. in qua *Graiis*. Quod Voſſius in nota ſuperiori ſcribit *Graecis* exagitavit I. Gronovius in epiſt. de Voſſii append. p. 65. Poſt vitioſe 6. 7. 8. *picta*.

Ancon) Pariſ. 1. 2. Vindobon. Prag. *anchona;* Cibin. Lipſ. Gud. Rehdiger. forte etiam Vatic. Venet. Havn. *Ancona*, uti edd. omnes ad Schottum, qui dedit *Ancon*, uti voluerat Ciacconius; recte. Nam Graecam formam hic diſerte Mela notat cum antea Latinam adtulerit.

§. 6. *Haec enim)* Prag. ut ed. 11. *Hac enim;* reliqui libri et edd. ante Vadianum: *Haec enim*. Dedit ille *Hanc enim*, eumque reddiderunt 21. 24. 28. et praeter cognatas Olivarianae, Vinetus, Schottus. *Haec*, quod habent ceteri libri, revocatum eſt a Voſſio. Pintianus redundare putat *enim*, cui auſcultaverunt Voſſius et Gronovii in edd. 40. 41. 42. At redditum eſt ab Reinoldio et edd. aliis poſt 42. Poteſt abeſſe, ſed cum libri agnoſcant, reſpexit noſter praecedens vocabulum *terminus*. Vinetus hinc cap. 35. exorditur. Poſt MSS. quidam A. Gronovii, ex meis Venet. Cibin. Rehdiger. *progreſſos;* Prag. *progreſſus;* reliqui cum edd. *praegreſſos*, quod praeſtat; tantum 19. *praetergreſſos*, uti etiam emendat Heniſchius (ed. 54.) in erratis ad calcem propoſitis, et Cluver. in Ital. ant. 2, 5. p. 609. At *prae* ſaepe pro *praeter* in compoſitione dicitur, uti *praevehi* et ſimilia. Vid. ad 2, 2, 8. ubi etiam de utriusque commutatione in libris. Quam autem ſaepe *prae* et *pro* miſceantur, notiſſimum eſt. Vid. de hoc ipſo verbo Drakenb. ad Liv. 9, 10, 7. Poſt, uti ſolet, Rehdiger. *pyceni*.

in quibus) Scribo *in quo*, ſcilicet *Piceno*. Sic enim vocatur regio Picentium Plinio in libro 3. [18. ſ. 13.] PINTIANVS. Pintianus legendum putat *in quo*

ſc. Piceno. Sed non advertit, praeceſſiſſe *litora Piceni in quibus* ſc. litoribus. CIACCONIVS.

Numana) Vatic. Cibin. Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3 Gud. Rehdiger. Prag. Vindob. Venet. Havn. *humana* et ſic edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. (in cuius margine antiqu manus correxerat *Numana*) 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13 14. 15. 17. 19. 20. Vadianus recte poſuit *Numana*, e ſic 18. 23. (Iunt.) 24. omninoque cum Vadianis, Oli varianis editionibus aliae omnes. Memoratur ita apud Plin. 3, 18. ſ. 13. Ptolemaeum 3, 1. Antonin. in itiner p. 312. Geogr. Ravenn. 4, 31. 5, 1. in tab. Peutin ger. 4. C. et cum *Potentia* iungitur. Sic *municip. Nu manat.* legitur in Grutero p. 446. n. 1. Gudio p. 27, 8 Vnde vitium irrepſerit, docet Weſſeling. ad Antonin. c. l. Nempe nomine *Humana* medio aevo dicta eſt. Pro *Potentia* Prag. *potencia;* ed. 13. *pontentia.*

Cluana) Voſſius ex ſuis adfert *Cluerna*, Ciacconius *Clierna* et *Cliena.* Ex meis Lipſ. Vindob. *dierna;* Vaticani, Pariſienſes, Gud. Prag. Havn. *clierna;* Venet. Rehdiger. *clyerna;* Cibin. *cliena.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Clierna;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Cliterna;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Claterna;* Voſſius cum ceteris *Cluana.* TZSCHVCKE. Scribendum *Cliterna*, *Cupra* ex Plinio [3, 16. ſ. 11.] ceterisque. BARBARVS. Pro *Cluerna*, uti erat in manuſcriptis, repoſui *Cluanam*, quod etiam Cluverius [c. l. et 2, 11. p. 733.] vidit. VOSSIVS. Nulla hic *Clierna* aut *Dierna*, nec ſuperiorum lectiones, *Cliterna* et *Claterna* propter ſequentia ipſumque ſitum admitti poſſunt. Nempe *Claterna* Galliae Ciſalpinae fuit oppidum longe hinc diſſitum, *Cliterna* ſ. potius *Cliternia*, ut infra, Daunorum, ubi vid. notata. Tantum igitur aberrare Mela non potuit. At *Cluanam* in eodem recenſu tuetur Plinius 3, 18. ſ. 13.

ſolus quidem, cum alii minime adtigerint. Poſſis ex *Cliena* codicum extundere *Tinna*, quam urbem prope cognominem fluvium in hoc ſitu commemorat Geogr. Ravenn. 4, 31. 5, 1. et tab. Peutinger. 5. A. ex ed. Scheybii, cum antea legeretur ibi *Tuma*, quod ſic mutandum iudicaverat antea Cluverius in Ital. ant. 2, 11. p. 732. Apud veteres fluvius tantum occurrit, etſi variato nomine, *Tinia*, *Teneas*, de quo Drakenb. et Ruperti ad Sil. Ital. 8, 452. et in primis Rezzonici in disquiſit. Plinian. T. 2. p. 23. Tabula in mare educit prope Firmum, alii cum Tiberi miſcent. Tum vero haec mutatio facta eſt *t*, *d* et *cl*.

Cupra) Cibin. Vatic. Prag. Rehdiger. Venet. Havn. *cypra*; Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Gud. *cipra*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Cypra*; reliquae, monente Hermolao, *Cupra*. Nempe *u* et *y* ſic ſolent paſſim commutari, uti *Boryſthenes*, *Illuricum*, *Suria*. Cf. Corte ad Salluſt. Catil. 5, 6. Sic *Cupra* ſcribunt Silius Ital. 8, 432. Plin. 3, 18. ſ. 13. Ptolem. 3, 1. Geogr. Ravenn. 5, 1. — per *y* Strabo 5. p. m. 166. ſ. 241. Sed et ſic veteres Graeci Ἄστυρες, Λάρυμνα, et alia. Tum *Cupra* tuentur etiam inſcriptiones apud Gruter. p. 108, 7. Gudium p. 184, 10. p. 136, 2. Donium p. 177, 63. Poſt Rehdiger. *firmium*. Edd. 15. 17. 20. *Firmum*.

Adria) Vindob. *andria*; Cibin. *harida*; Vatic. edd. 1. 9. 13. ut infra, *Hadria*, et ſic adſpirationem in omnibus fere libris ſupereſſe apud Liv. 24, 10, 10. adfirmat Drakenborchius, qui ut alibi, tuetur ad c. l. Cf. Surita ad Antonini itiner. p. 308. quamquam ibi Weſſelingio ſine adſpiratione hoc verbum placet, uti et edidit aliquoties, nec tamen ſemper, veluti p. 313. Et ſic *Hadrianopolis* ſcribit idem, cuius tamen eadem eſt ratio. *Hadria* etiam diſerte legitur in tab. Peuting. 5. B. et ſic eadem vox et cognatae in inſcriptionibus profe-

runtur. Vid. Gorii muſeum Etruſcum Vol. 2. p. 207. et quae ſupra notata ſunt ad 1, 3, 3. 2, 2, 2.

Truentinum) Ciaccon. Pariſ. 1. *Truentium*; reliqui, certe ex meis, *Truentinum*, ut editiones vetuſtae, in iis Camertinae; idem etiam in varr. ed. 27. adſcriptum eſt in margine. Edd. 13. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus cum Vineto *Truentum*; Voſſio praeeunte rediit *Truentinum*. TZSCHUCKE. Ptolemaeus [3, 1.] *Truentinum*; Strabo [5. p. m. 166. ſ. 241.] *Druentum* fluvium et oppidum. PINTIANUS. *Truentini* fluvii oſtia memorantur a Ptolemaeo. In Strabone eſt Τρουεντῖνος ποταμὸς et πόλις ἐπώνυμος. *Caſtrum Truentinum* habent Pompeius apud Cicer. ad Attic. 8, 12. et Antoninus in itiner. p. 309. 313. 317. *Truentum cum amne* Plinius 3, 18. ſ. 13. *Truentus* Boccat. de fluminib. h. v. *Troento civitas* Antonin. itiner. p. 101. Ita nempe, ut Weſſeling. ibi docet, inclinante imperio pronuntiatum. Geogr. Ravenn. 5, 1. *Troentino*; Peuting. tab. 5. A. *caſtro Trentino* ex corruptione. Τρουεντοῦ ex Plinio malebat in Ptolemaeo Surita ad Antonin. c. l. Videtur utique *Truentum* primitivum eſſe nomen, derivatum *Truentinum*, quod ad caſtrum refertur. Sic Silius Ital. 8, 434. *Truentinae turres*. Suum igitur locum recte hic teneat, niſi *Firmum* in hoc nexu prius poſtulet, cum aliis veluti Antonino in itiner. p. 101. et alibi *caſtellum Firmanum* appelletur. Hinc forte moti *Truentum* alii ediderunt. Et ſic infra 2, 5, 6. *caſtellum Latera*. At cum *Truentinum*, quod codices volunt, ferri poſſit, reliqui.

id et —) Varia inverſione haec verba prodeunt Ciaccon. Lipſ. Pariſ. 3. Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. puto etiam Vatic. Venet. Havn. *id ei fluvio*; Vindobon. *ideo fluvio*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 15. 17. 20. 23. cum Reinoldianis *id ei fluvio*

13. 19. *id etiam ſluvio*; 16. 18. 22. Vadianae et ex Olivarianis, 27. 29. Vinetus *idem ei ſluvio*; 24. 25. Olivarianae pleraeque, Schottus *id a ſluvio, qui praeterit, ei nomen eſt*; 21. 28. *id in ſluvio, qui pr. ei nomen eſt*; 14. poſt Voſſius cum ceteris *id et ſluvio.* TZSCHVCKE. Melior lectio: *Id ei a ſluvio, qui praeterit, nomen eſt.* PINTIANVS. Reſcripſi: *Truentinum; id et ſluvio, qui praeterit nomen eſt.* VOSSIVS. An: *id ex ſluvio?* 2, 2, 8. 2, 7, 19. cf. quoque 2, 19, 12. Nihil tamen mutandum putem. KAPPIVS. Vera ſine dubio Voſſii lectio, cum haec Mela prioribus adpendat. Ab *et* facilis transitus ad *ei.* Pariſienſ. etiam 1. 2. videntur cum Voſſio habuiſſe *et.*

Frentani — Aterni) Miſere haec verba in libris divexantur. Voſſius ex ſuis refert: *Ab eo Frentia villa maritima habent Aterni ſluminis* — Ciacconius: *Ab eo Frentra* (vel ut habet alius V. C. *Frentia*) *villiae maritima habent Eterni ſluminis oſtia.* Alias: *Ab eo Senagallia, Villa marina, habens Eterni ſluminis;* vel alias: *ab eo Frentani Matrini habent et Eterni ſluminis oſtia.* I. Gronovius: unus *ab eo ſlentra cula maritima habent ac eterni;* alius, *ſtrenta villa maritima habent aeterni;* Mediolan. *frentra villa maritima habent eterni.* Hactenus illi. De meis haec: Pariſ. 1. *Ab eo Strentavilla, Maritima habent Eterni ſluminis;* Vatic. *Ab eo Fretavilla maritima habent Aeterni.* Sic et alii quidam; tantum Cibin. ut Mediol. *frentra villa;* Pariſ. 3. Vindob. *Fentra villa;* Lipſ. *ſtentia villa;* Gud. *ſlentra vila;* Rehdiger. *ſlentra villa;* Pariſ. 2. *ab eo Senogallia Maritiſia habent Eterni ſluminis.* Sic et alii quidam *Senogallia* exhibent, variata tamen proxima voce. Nempe Vatic. 3. Prag. *martidia;* Havn. *martinia;* Venet. *maritima habent aeterni enim ſluminis.* Omnes autem vel *aeterni* vel *eterni.* Eadem inconſtantia editionum et interpretum. Edd. 1. 2. 9. *ab eo Fentra villa maritima*

habent eterni vel *aeterni fluminis;* 11. *ab eo Frenta villa maritima habent Aterni fluminis;* idem 13. tantum *Trinii* pro *Aterni;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *ab eo Senogallia maritima, habent enim fluminis;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *ab eo Senogallia maritima ad Aterni fluminis;* 15. 17. 20. 23. *ab eo Sennogallia* (23. ſimplici *n.*) *maritima Aterni fluminis;* Vinetus: *ab eo Frentani illa maritima habent. Aterni fluminis;* Schottus: *ab eo Samnites maritima tenent ad Aterni fluminis;* Voſſius, 40. *ab eo Frentani, Apuli ac Marucini habent Aterni fluminis;* 41. 42. reliquae cum Reinoldianis: *ab eo Frentani iam Matrini habent Aterni fluminis.* Proxime poſt libri multi, ut alibi, *hoſtia.* Cf. 1, 9, 4. TZSCHVCKE. ·Oſtenſum eſt, [ad §. 5. *Faneſtris*] ubi locanda ſit *Senegallia.* Nunc addo, Ptolemaeo [3, 1.] eſſe *Senam Gallicam,* Straboni [5. p. m. 146. ſ. 227.] *Senegalliam,* [Σηνογαλλίαν] Plinio [3, 19. ſ. 14.] *Senagalliam,* Silio *Senem* in libro 8, [v. 453.] *et Senonum de nomine Sene.* [nunc *Sena.*] In lib. 15, [v. 552.] autem *Senam Gallicam; qua Sena relictum Gallorum a populis traxit per ſecula nomen.* Reſtituto autem in proprium, quem dixi, locum verbo *Senegallia,* ſequitur proxime *Maritima* nomen oppidi, cuius meminit Ptolemaeus. [3, 1.] Inſigni tamen in eo ſive librariorum, ſive correctorum errore; duorum enim oppidorum nomina miſcentes, unum fecere, *Cupram maritimam* ſcribendo. Cauſa erroris, quod prope erat altera *Cupra* cognomine *montana,* ad cuius differentiam putaverunt hanc dictam eſſe *maritimam.* Eſt etiam *Maritima* oppidum infra [2, 5, 3.] in Narbonenſi. PINTIANVS. Legendum puto: *Ab eo Frentani,* quorum ſupra meminerat Pomponius; et haec oppida Frentanis tribuuntur a Plinio lib. 3. c. 12. [ſ. 17.] In itinerario Antonini [p. 100. Weſſel.] poſt Piſaurum Senegallia eſt. CIACCONIVS. *Ab eo Samnites maritima tenent*) Mendum latere ſuboluit Fredenando. Ego hanc

lectionem probo. Editi enim: *Ab eo Senogallia maritima.* SCHOTTVS. Monſtroſe haec ſunt deformata. Alii repoſuerunt: *Ab eo Samnites maritima tenent.* Vt breviter dicam, omnes ſtrenue nugantur, et praeterquam quod falſa et ordini Geographico contraria adſerant, abeunt quoque quam longiſſime a veteribus libris, in quibus conſtanter ita ſcribitur: *Ab eo Frentia villa maritima habent Aterni fluminis oſtia.* Scripſerat Mela: *Ab eo Frentani, Apuli ac Marucini. Habent Aterni fluminis oſtia.* Tres iſtos populos ſibi invicem in ora maritima vicinos ſimul nominat, ac ultimo quidem Marucinos, quoniam in illis ſunt oſtia Aterni fluminis, quae ſubiungit. Frentanorum vero eſt Buca et Hiſtonium. Daunii, et quae ſequuntur, ſunt in Apulia. VOSSIVS. Quum nuper in his nonnulla diverſo charactere tamquam ſpuria et plane non Pomponiana exprimi curaviſſem, nunc aliter agere praeſtat et pergere. Nam certe quam monſtroſe haec ab aliis deformata queritur Voſſius, non minus monſtroſe ipſe transformando foedat: Dicat enim, in qua parte ſcripturae veteris, quam exhibet, conſpicere poſſit latentia τὰ *Apuli ac.* Sed fortius haec oppugnari poſſunt. Nam nunquam curioſiſſimus hic ſcriptor *oſtia* dicit de fluvio, qui habet modo unum, ſed ſemper ſingulari numero utitur. Sic lib. 1. cap. ult. *oſtio fluminis proximi Ixamatae.* Lib. 1. c. 17. *Maeandri exitum et Gaeſi fluminis oſtium.* Lib. 2. c. 7. non dicit *Boryſthenis oſtiis,* ſed *oſtio.* Lib. 3. c. 1. *Tagi oſtium.* Lib. 2. c. 7. dicit quidem *Tiberina oſtia,* ſed ibi vocabulum illud maiuscula *O* ſcribendum eſt, ut in hac editione (nam priores minori *o* utuntur peſſime) fecimus, quum non ad exitum, ſed ad urbeculam ita nominatam reſpiciat, quam ſic quoque agnoverat lib. 2. cap. 4. et lib. 3. c. 9. Hanno *cum per Oceani oſtia exiſſet,* habebant olim editi, ſed bene a viris doctis et ex MSS. correctum poſtea *oſtium.* Haec quum ita ſe habeant et ſint certiſſima clariſſimaque, quae fides poteſt

prorſus non tangit, ſed in parergis carpens anſam ſeniliter garriendi locum Melae de Tiberinis Oſtiis comparat cum Virgilio, ubi, quoniam nemo interpretetur de Oſtia urbe, hinc ego parum trivi Virgilium. Sic vidit me terentem tabulas Ptolemaei, Virgilium nequaquam. Cur autem ad Virgilium ire debemus? An non Heinſius ad Ovidium lib. 4. Faſtor. [v. 329.] notat? *de Tiberinis oſtiis paſſim Veteres.* An non Livius lib. 7. c. 25. *Tiberis oſtia,* et lib. 26. c. 19. *cum triginta navium claſſe oſtiis Tiberinis profectus.* Sidonius lib. 1. Epiſt. 10. *Naves quinque Brundiſio profectas cum ſpeciebus tritici ac mellis oſtia Tiberina tetigiſſe.* Vt plures naves, potuerunt aliae iſto, aliae altero oſtio navigare. Sed an ideo *Tiberina Oſtia* non dicuntur de oppido? Martianus Capella ſolitus multum uti noſtro Pomponio lib. 6. p. 204. *Vmbri mox Latiumque et Oſtia Tiberina.* Ita edidit, et recte, Grotius, quum p. 207. *Item ultra Tiberina Oſtia in Antiano Palmarea.* Edunt in Tacito lib. 15. Ann. c. 22. *ab lacu Averno navigabilem foſſam usque ad Oſtia Tiberina depreſſuras.* An poterat illa etiam perduci ad alterum oſtium verſus Etruriam? Immo et Plinius apud Lipſium et Suetonius Neron. c. 32. dicunt *Oſtiam*, ut Tacitus urbem quoque intellexerit. Apud Ovidium lib. 15. Metamorph. v. 758. navis Aeſculapium vehens *Lavini ſedes Tiberinaque ad oſtia venit.* Aut urbs intelligitur, aut diviſam navem ſuppones; unam enim ſolum poſuit. Et tamen Cicero pro L. Manil. cap. 12. *qui modo ante oſtium Tiberinum claſſem hoſtium videbatis.* Idem Livius lib. 29. cap. 14. *Oſtiam ire iuſſus obviam Deae . . . Poſtquam navis ad oſtium amnis Tiberini acceſſit.* Florus lib. 3. c. 9. *Per Tiberinum oſtium invexit.* An hi debuerunt Virgilium reſpexiſſe? Perinde ut ego, qui in recenſione illa Pomponii mentionem fieri urbium, non fluviorum et oſtiorum, ſtatui, quidquid Voſſius velit me putaſſe, vel ſomniet. Oſtia illa ſcilicet Tiberina, quorum antea

memini. Et quis tandem audivit, *Aterni oſtia eſt ipſum Aternum oppidum?* Portentum certe ingens. Omnia, quae huc citat, rapta ſunt per furtum ab ingrato Voſſio ex Cluverii Italia, [p. 751.] tanto impudentius, quod ſcribens illam notam, ſignificabam me ea tunc legere. In Mela vero id totum vanum eſſe, nec habere locum, inde patet, quia de urbibus poſtea demum ſequitur. Quid enim erit *Frentani habent Aterni fluminis Oſtia;* (oppidum) *urbes Bucam et Hiſtonium?* I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Cluverius in Italia ant. 2, 5. p. 609. totum hunc locum ſic refingit: *A Pado ad Anconam tranſitur Ravenna — Faneſtris colonia Senogallia* (quia nempe non magis ſit maritima, quam reliquae) *flumina Metaurus atque Aeſis. Hinc illa in anguſto illo duorum — coeuntium ſinu inflexi — ac ideo — Hanc enim praetergreſſos — Cupra maritima urbes — Hadria, Truentum; id a fluvio, qui praefluit, ei nomen eſt. Ab eo Frentani tenent Aterni oſtia; urbes — Daunii — Garganum.* Hactenus. Repetit hanc emendationem 2, 11. p. 738. et partim p. 729. Mirum eſt, unde codices aliqui petierint *Senogallia*, quae tamen ſitu hinc remota eſt, quippe inter Aeſin et Metaurum potius reponenda. Vid. Plin. 3, 19. ſ. 14. Ptolem. 3, 1. Sic Strabo 5. p. 146. ſ. 227. inter Anconam et Senogalliam ponit Aeſin. Quare et Cluverius c. l. ſupra eam Melae, invitis tamen codicibus, obtruſit, et Melam ex vitioſa huius loci lectione reprehendit Praetorius in praef. ad orbem Gothicum §. 4. p. 5. Nec probari poteſt, ſi cum Vadiano velis, Melam eius, ut regionis tractusve magis, quam oppidi, meminiſſe, tamquam et trans Anconam illi tenuerint; quod nullo modo evinci poteſt. Idem etiam viſum erat primum Orlandio de urbis Senae antiquitate — p. 13. ſed poſt ex lectione primarum editionum, cum illud repugnaret, ad Frentanos inclinat; ſequentia enim eſſe in Frentanis apud Strabonem et alios, hodieque ita regionem adpellari. (Vid. in Graevii theſ.

Ital. Tom. 8. P. 3. p. 13.) Nec componi facile poſſunt, quae ſubiiciuntur, *maritima* et *habent;* immo populi nomen deſideratur, qui ſeriem recenſus ſupra facti nectat et ſitu conveniat. Is autem commode latet in verbo primo, etſi varie vitiato, atque adeo in aliquo Ciacconii codice integro nomine expreſſus legitur. Idem etiam egregie reliqua expedit, et τὸ *maritima* ad veram rationem revocat; quare et eum unice ſequendum et reddendum putavi. Τὸ *villa* enatum ex fine vocis *Frentani* et initio ſequentis, facta corruptione et hinc copulatione; τὸ *iam* Gronovii languere videtur. Idem tamen in notis MSS. legit: *et Matrini et Aterni* — Sed uti populus hic per progreſſionis ſeriem et ſententiae nexum deſideratur, ſic et *oſtia* de uno flumine Aterno minus recte intelligi ſic poſſunt, cum adſit alterum, quod in libris emicet et ipſo ſitu congruat. Nam Pintiani *Maritima* nulla eſt abſolute dicta; *Samnites* Schotti nec per codicum indicia nec in diverſo ſitu recipi poſſunt et ad maritimos referri, cum interiora loca tenuerint, quare et olim reiecit Cluverius in Ital. ant. 2, 5. p. 609. Prius etiam de Voſſii emendatione valet, quam moleſta opera refutavit I. Gronovius. Cur *habent* Schottus in *tenent* mutaverit, iuſta cauſa non adparet. *Aternus* probatur a Strabone lib. 5. p. m. 167. p. 241. Plinio 3, 17. ſ. 12. et aliis quibusdam. Pro eo *Eternus* ſcribunt etiam tab. Peutinger. 5. B. et Boccat. de flumin. h. v. et *Aderno* Geogr. Ravenn. 4, 31. 5, 1. de civitate quidem, ſed, teſte Strabone c. l. eodem, quo fluvius, nomine. Denique pro *ac Aterni* dedi *et Aterni*, non ſolum, quia Mela *ac* ſequente vocali curioſe vitavit, uti et obſervavit Erneſti in notis ad prooemium Melae, et ex aliis auctoribus alii viri docti, de quo ad 2, 3, 10. et ad Eutrop. 8, 13. ſ. 6. ſed et propter codices, qui vel omittunt, vel pro fluminis diverſa ſcriptura ab initio nominis vel *ac* vel *et* exhibent. Ceterum in margine unius MS. Vaticani eadem manu adſcriptum erat: *Male hic deſcribis*

Italiam Pomponi; quod iudicium ex depravata lectione ortum eſt.

Bucam) Vatican. Pariſ. 1. 2. 3. Ciaccon. Lipſ. Cibin. Rehdiger. Vindob. Venet. Havn. et edd. 1. 3. 4. 5. 6. (hic antiqua manus adſcripſerat forte ex Ptolemaei forma *Bubara*) 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Bucara*; Gud. *bocara*; Prag. *buchara*; edd. 2. 9. *bucata*; 13. et poſt Vinetus, Voſſius cum reliquis *Bucam*. Probant hanc lectionem Plinius 3, 17. ſ. 12. et in primis Strabo lib. 5. p. m. 167. ſ. 242. et 6. p. m. 197. ſ. 285. In Ptolemaeo 3, 1. vitioſe Βοῦβα, in quo et Plinio cum Hiſtonio coniungitur.

Hiſtonium) Cibin. Prag. Rehdiger. *biſtonium*; Vatic. 3. *iſtonum*; reliqui *hiſtonium*. Edd. et vetuſtae et poſteriores *hiſtonium* et *biſtonium*, illud pleraeque, maxime recentiores. Ex iis, qui memorant, Ptolemaeus 3, 1. ſcribit Ἰστόνιον, ut tab. Peuting. c. l. et Geograph. Ravenn. 4, 31. 5, 1. Cum adſpiratione Plinius c. l. et Antonin. itiner. p. 314. ubi quidem *Hiſtonios*, pro quo Salmaſius, notante Schotto, volebat *Hiſtonio*. Vid. ibi Weſſeling. qui ex antiqua inſcriptione, quam ferunt, producit *municipium Hoſtonienſium*. Duplici igitur modo, ut *Hadria* et ſimilia, effertur.

Tifernum) Ciaccon. (hic etiam antea *alit* pro *autem*) Cibin. Gud. Lipſ. Vatic. Vindob. *Trifernum*; Prag. Rehdig. *Tufernum*. Edd. 13. *Tiernum*; 21. 28. *Trifernum*; Schottus *Tefernum*; in aliis recte *Tifernum*. Et ſic Plinius 3, 17. ſ. 12. et quidam alii; ſed et in Gudii ant. inſcrr. p. 50, 2. *municip. Tifer.* quod inde nomen ſine dubio traxit. TZSCHUCKE. Legendum puto: *Daunii* [ut ſupra Cluverius c. l.] *habent Tifernum amnem*, ut in Hiſpania [2, 6, 6.] *Sequens Illicitanus*

Alonem habet et Lucentiam. Ptolemaeus [3, 1.] permutatis prioribus ſyllabis *Fiternum* nominat; ut neſcio, an mendoſe, ſic ſcio, fieri hoc ſubinde apud auctores, et ut uno interim ex multis exemplo contenti ſimus, urbem Piſidiae, *Sagalaſſum* Straboni, Stephano, Ptolemaeo dictam, Arrianus Hiſtoricus [de exped. Alex. 1, 28, 3.] *Salagaſſum* nominat. Nec eſt dubitandum de fide codicis impreſſi; ſic enim habent duo ſcripti et vetuſti codices, quibus utor familiariter. Hermolaus vero, qui in Plinii libro 5. [c. 24. ſ. 27.] emendat legitque *Sagaleſſus* cum *e* in tertia ſyllaba, unde id acceperit, neſcio. Strabo certe, [lib. 12. p. m. 392. ſ. 569.] cuius auctoritate nititur, et ceteri, quos legerim, *Sagalaſſus* omnes, nemo *Sagaleſſus*. PINTIANVS. Particula *autem* in hoc nexu, opinor, abeſſe poterat, ſed cum codices tueantur, durius in *habent* transeat, quippe quod paullo ante praeceſſit, et haec omnia amplectitur. Lubentius in terminatione *Daunii* adſenſerim, quam et Graeci frequentant, veluti Strabo 5. p. m. 167. ſ. 242. 6. p. m. 191. ſ. 277. pro Αὐδάνιοι hic ex probabili emendatione Caſauboni, quam et codices mei ſuſtinent; Lycophron v. 1254. Ptolem. 3, 1. Plinius 3, 16. ſ. 11. aliquoties. Videtur tamen et altera forma in Latinis locum obtinuiſſe, ut Apulus Daunus apud Horat. 4. od. 14, 26. Ovid. Faſtor. 4, 76. nec repugnat analogia in aliis, uti in Italia, Apulia. Quare, cum ſic codices velint, reliqui.

Cliterniam) Voſſ. 1. Cibin. *Clatinam*; Voſſ. 3. *Claternia*; Holſtenii codex, uti ipſe notat ad Cluverii Ital. ant. p. 275. *Elaternia*; Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Vindobon. Voſſ. 2. 4. 5. Perizon. Mediolan. Vatic. *Claterniam*; Ciaccon. *Clateniam*; Prag. *clatrunam.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Claterniam*; reliquae *Cliterniam* inde ab edd. 13. 16. 18. TZSCHVCKE. *Claterniam* in optimis MSS. legi monuit Holſtenius in annotat. ad

Ortelium p. 53. et ad Cluverii Italiam antiquam p. 275. ubi non abſque mendo legitur *Elaternia*. A. GRONOVIVS. Duae fuerunt urbes, ſimili quidem nomine, *Claterna* vel *Claternae*, et *Cliterna* vel *Cliternia*, ſed diverſo ſitu, quae tamen ſaepe in auctoribus invicem commutantur, adeo ut Cluverius in Ital. ant. 4, 9. p. 1208. de vero ſitu ambigat. Habet tamen ipſe *Cliternia*, et h. *Campo Marino* eſſe coniicit. Sic *Claternae* a Ptolemaeo ponuntur inter *forum Cornelii* et *Bononiam* 3, 1. *Claterna* ſic Antonino in itiner. p. 287. tabulae Peuting. 4. A. *Claternum* Geogr. Ravenn. 4, 33. nec repugnat Plinius 3, 20. ſ. 15. in quo dicitur *Claterna*. Cf. de hoc ſitu Ambroſius lib. 2. epiſt. 8. et Cluver. in Ital. ant. 1, 28. p. 289. At in eodem tractu a Strabone 5. p. m. 150. ſ. 216. conlocatur Κλίτερνα, ubi Κλάτερνα leg. videtur, cum et alibi non ſolum illas voces commiſceri doceat Cluverius in Ital. ant. 1, 28. p. 289. ſed et, praeter ſuperiores auctores, Cicero in epiſt. ad diverſ. 12, 5. in Philipp. 8, 2. quidam etiam utramque commemorent, illam in Gallia Togata, hanc in Daunia vel vicinia, uti Ptolem. 3, 1. ubi ed. Argentor. 1520. Κλειτερνον, Plinius 3, 16. ſ. 11. Hinc *Cliternini* apud Cicer. ad diverſ. 9, 22. etſi quidam laceſſunt, nec ad ſitum eorum aliquid adiungitur. Recte igitur neglecta codicum ſcriptura hic receptum eſt *Cliterniam*.

Larinum) Vatic. 1. Rehdiger. Lipſ. *Lacrinum*; Gud. Venet. Pariſ. 1. Ciaccon. *Latrinum*; Cibin. *Latrimum*; Pariſ. 2. *Latrinium*; Vatic. 3. *latinurim*; Prag. *latrinurum*; Pariſ. 3. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. reliquae, in iis Vadianae, Olivarianae *Lucrinum*; 13. Vinetus, Schottus, Voſſius alii *Larinum*. TZSCHVCKE. Lego *Larinum*, non *Lucrinum*, ex Plinio. [3, 16. ſ. 11.] Stephanus, ut arbitror, *Larinam* vocat, in quo falſo *Laviniorum eſſe* ſcriptum eſt pro *Dauniorum*. Meminit et *Larini* Ptolemaeus, [3, 1.]

ſed in Frentanis collocat, vicinis Dauniorum. PINTIANVS. *Larinum* hic etiam probant alii, qui memorantur in indice ad Gudii inſcrr. p. 29. etſi poſt ambigitur ibi propter inſcriptionem, in qua legitur *Patron. Munic. Lucrini* addito *D*, quod explicatur *Daunia*, ut alibi. Si recte excepta et reddita eſt ea inſcriptio, poſſit utique dubitationem movere. At *Larinum* tuentur auctores ſupra citati, et praeterea Cicero ad Attic. 7, 12. et 13. ubi prope Teanum ponitur, tab. Peuting. 5. C. Geogr. Ravenn. 4, 31. Hinc Polyb. 3, 101, 3. ἡ Λαρινᾶτις χώρα; Livius 22, 18, 8. et c. 24. in. *Larinas ager*; Cic. pro Cluentio c. 15. et alibi, Plin. c. l. Iul. Caeſ. de B. C. 1, 23. extr. Sil. Ital. 8, 402. 15, 565. *Larinates*; et idem 12, 174. *Larinatia ſigna*. Suffragantur denique numi, ex quibus etiam, cum delphinus ſ. piſcis adpoſitus ſit, diſcitur maritimos fuiſſe, unde et Silius Ital. 15, 565. *Larinas accola Ponti*. Sed de ſitu alibi.

Teanum) Vatic. Pariſ. 1. Cibin. Venet. Prag. Rehdiger. Vindob. Havn. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. reliquae cum Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto *Theanum*. Inde a Voſſio conſtanter reiecta eſt adſpiratio, quam etiam omiſerunt Pariſ. 2. 3. Ciaccon. Lipſ. et ex edd. ante Voſſium 13. TZSCHVCKE. *Teanum* ſine ulla aſpiratione ſcribendum. PINTIANVS. *Teanum* ſine ſpiritu. Sic Ptolemaeus, [3, 1. f.] Strabo [ſaepius] Τέανον, Livius [22, 57, 8. etſi ibi Sidicinum eſt] et Cicero. [pro Cluentio c. 69. et alibi] *Theani* fluvii Campaniae meminit Oroſius lib. 5. c. 18. *Tianum* per *i*, in quibus Pomponii libris ſe offert; quae ſcriptura inſuper habenda non eſt, quod et in antiquis numis cuſis reperiatur, quos mihi Abr. Ortelius oſtendit. SCHOTTVS. Cum duplex fuerit, Apuliae et Campaniae, commune tamen utraque urbs nomen geſſit, ut teſtatur Strabo 6. p. m. 197. ſ. 285. At utra-

que ſine adſpiratione non a Graecis ſolum, ſed et Latinis ſcriptoribus adfertur, etſi in his paſſim libri variant, veluti in Livio c. l. Cicerone de lege agraria 2, 31. f. pro Cluentio c. 9. Iul. Obſeq. c. 71. Inveni adeo apud Gruterum p. 249, 5. in tabula Traiano Hadriano dicata *Theanenſes*, *Theanum Apulum* etiam ex lapide producit Ortelius in theſ. Geogr. ſ. v. *Teanum*, et ſic ſemper cum adſpiratione hoc nomen dedit in Cicerone Erneſti. Improbat tamen Stephanus ſatis graviter ex literarum ordine, quippe qui habet Τεανόν. Sic Peuting. tab. c. l. etſi vitioſe *teneapulo*, et, quod non leve momentum addit, numi, de quibus vid. Raſche Lex. num. T. 5. P. 1. p. 705 ſq. et Eckhel in doctrina num. P. 1. V. 1. p. 117. Quare eam etiam reiiciunt viri docti, etſi in ipſo contextu diſſentiunt paſſim. Vid. Vrſinus ad Cicer. pro Cluentio c. 69. Garatonius ad eundem de lege agr. 2, 31. f. et pro Cluentio c. 9. Sigon. ad Liv. 9, 20, 4. Drakenb. ad eundem 23, 24, 5. Surita et Weſſeling. ad Antonin. itiner. p. 121. ſ. Oudendorp. ad Obſequ. c. l. Qui tamen ſint libri, ex quibus Schottus commemorat *Tianum*, ignoro. Videtur idem ab Ortelio accepiſſe, qui id c. l. adfirmat, Melamque erroris incuſet, niſi ita legatur etiam in antiquis numis. Recte quidem hoc, cum numi non ſolum *Tianum*, ſed et *Taanum* exhibeant praeter uſitatam ſcripturam, uti docent Raſche et Eckhel. cc. ll. Poſt Gud. omiſit *oppida*, et Vindobon. ſcribit *graganum*.

§. 7. *Apulo)* Libri quidam, ut ſupra, *Appulo*. Tum ed. 13. *Vria*; Vindob. *incintus*; Lipſ. Prag. Vatic. 3. *modico ſpatio*; Cibin. *ſpacia*; Vindob. *pluraque aſpera*; Prag. *plereque*; ed. Lugd. 1605. et 38. omittunt verba *aſper acceſſu*, et Cibin. dat *acceſſus*. Ceterum hanc narrationem non diſtincte ſatis Mela ſubiicit praecedentibus, ſed explicandi forma exhibet, cum tamen ad novum locum aperte progrediatur. Quare etiam

Cluverius in Ital. ant. 4, 13. p. 1248. ſubplendum putat: *Intra hunc.*

Sipontum) A. Gronov. ex MSS. adfert *Sipronium* et *Siponium*; Vatic. *Syponium*; Lipſ. Pariſ. 1. Gud. Rehdiger. Vindobon. *Siponium*; Pariſ. 3. *Simponium*; Cibin. *Sipomium*; Vatic. 3. *Sypontum*; Venet. Havn. Prag. Ciaccon. *Sipontum*; Pariſ. 2. *Sipuntum.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 11. *Simponium*; 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. 24. 25. Olivarianae pleraeque *Sypuntum*; tum ex Vadiana familia, 30. 32. 37. et Schottus *Sypuntum*; 10. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 28. ex Olivarianis Stephanus, Vinetus, Voſſius, 40. 41. 42. *Sipuntum*; poſt cum Reinoldio in ceteris *Sipontum.* TZSCHUCKE. Ptolemaeus [3, 1.] et Strabo [6. p. m. 196. ſ. 284.] *Sepûs* nominat, accentu in ultima circumflexo, non *Sypuntum.* — Ex eorum auctoritate lego in Pomponio: *Extra Sepus, vel ut Graii dixere Sepius.* Stephanus, quod miremur, cum *i* in prima *Sipus.* PINTIANUS. *Sipontum* etiam ſcribitur hoc nomen apud Plin. 3, 11. [ſ. 16.] Livium 34, 145. [c. 45, 2.] et 39, 23. [§. 3. adde 8, 24, 4.] Frontinum de coloniis p. 127. et apud eundem p. 110. ager *Sipontinus.* A. GRONOVIUS. De Hermolao Barbaro poſt. *Sepontum* habet Paulus Diaconus de geſtis Longobardorum 2, 21. et Boccatius ſ. v. Appenninus in ed. quidem Veneta 1473. pro quo Veneta 1494. *ſypontum.* Sed et *Sipontum* idem habet ſ. v. Garganus. In Strabone c. l. Guarinus vertit *Sipontem* et *Sepiuntem*, et ego pro Σηπιοῦς in codicibus meis inveni Σιπιοῦς. Caſaubonus ad c. l. non audiendum putat virum doctum, (intelligit Pintianum) qui hic velit *Sepius.* In Ptolemaeo 3, 1. cod. Palatinus, notante Bertio, Σιποῦς et ſic Stephanus. Accedit, quod in tab. Peutinger. 5. C. eſt *Siponto*, apud Geogr. Ravenn. 4, 31. *Sipontus*, Livium cc. ll. Ciceron. ad Att. 9, 15, 10, 7. in. Plin. 3, 16. ſ. 14. *Sipontum.* In Antonini itiner. p. 314. libri

quidam et Weſſelingius legunt *Sipunto*, et idem p. 497. *Sipunte*, ubi plerique libri habent *Siponte*. Sic Cicero de leg. agrar. 2, 27. habet *Sipontina ſiccitate*, licet ad Attic. 6, 2. ubi de hac forma disceptatur, ipſe in Graecis eſſe dicat Σιποῦντιοι, Ὀποῦντιοι, qui quidem locus hic eſt memorabilis. *Sipuntum* et *Sipontum* ſcriptoribus antiquis dictum eſſe docuerunt Cluver. in Ital. ant. 4, 11. p. 1212. et Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 157. Certe ſic in ſimili ratione *Caraſuntum*, *Hydruntum*, et ſic *ſinus Opuntius*. At et dicitur *Buxentum*, et a Φλιοῦς in Latinis *Phliaſii*, de quo Cicero c. l. ubi tamen adiuvant, quae notavit de hoc gentili Stephanus. Cf. poſt *Hydruntum*. Hic quidem vix me contineo, quin revocem *Sipuntum*, cum *Sipontum* codicum ex recentiori forma natum videatur. Reliqui tamen receptam, aliorum auctorum ſimul auctoritatem reveritus, et quod in deſcriptione numor. vett. Lipſ. 1796. 4. p. 16. in nummo legitur Σιπο.

Graii) Cibin. Prag. *gray*; Lipſ. Gud. Vindob. Rehdiger. *grai*, uti ſupra §. 5. et alibi. Pro *dixere*, quam formam amat noſter, Venet. *dixerunt*.

Sipus) Voſſius ex libris ſuis, tacente A. Gronovio, profert *Sipilus* et *Siphus*; Ciacconius *Syppillum* et *Spillion*; Lipſ. Havn. Cibin. Rehdig. Pariſ. 1. 3. *Sipillum*; Vindob. *Sipilum*; Pariſ. 2. *Sipulum*; Venet. *Sipilium*; Gud. *Sippilum*; Prag. *Sipium*; Vaticani, puto, *Sipyus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Sipillum*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *Sipyus*; 21. 28. *Sypius*; Schottus *Sipyus*; Voſſius et ceteri *Sipus*. TZSCHUCKE. Scribo: *Sipuntum, vel, ut Graii dixere, Sipyus*. Strabo [c. l.] *Sipuntum*, inquit, *ſive*, quod idem eſt, *Sipus*, *a Diomede conditum*. Videtur nominatum, inquit, ante a Graecis *Sipyus* a ſepiarum proventu. Dicetur ergo et

Sipuntum, ut Plinius, [3, 16. ſ. 11. ubi h. per *o*] et *Sipus*, *Sipuntis*, [ſic in ed. 1493.] ut antiqui. BARBARVS. *Sipus* vera lectio. VOSSIVS. Eandem etiam probat in Lucano 5, 377. Oudendorpius, ubi etiam, etſi lenius, variatur. Aperte id ſuſtinet Stephanus, nec aliter apud Strabonem c. l. et alios. Atque haec forma unice hic probanda eſt, cum diſerte, Graecorum qualis fuerit, declaret. Cf. de Pinedo ad Stephan. p. 603. Poſt Vindob. *camiſium*; ed. 9. *tanuſium*; Rehdiger. *harium* pro *Barium*.

et Gnatia) Sic codd. Voſſii et A. Gronovii cum d'Orvilliano, quem adfert Weſſeling. ad itiner. Hieroſolymit. p. 609. et alio Suritae, de quo idem ad Antonini itiner. p. 315. itemque meis. Tantum Vindobon. *et guacia* et Cibin. *et gnacia*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *et Gnatia*; hinc reliquae vel *et Egnatia* vel *Egnatia*, quod ultimum ſervavit Gronoviana 44. Poſt praeeunte Reinoldio 45. et ceterae *et Gnatia*. TZSCHVCKE. Scribo: *Poſt Barium*, *Egnatia*. Ptolemaeus, [3, 1.] Strabo, [6. p. m. 195. ſ. 283.] Plinius. [3, 16. ſ. 11.] BARBARVS. *Gnatia* quoque Horatius. [Sermon. 1, 5, 97.] Sed et Plinius. Nam quo loco apud ipſum legitur, *Rudia*, *Egnatia*, omnino ſcribendum eſt: *Rudiae*, *Gnatia*. Sic quoque meliores libri Ptolemaei. VOSSIVS. Plinius lib. 3. c. 11. *Rudia*, *Egnatia*, ubi forte legendum *Rudiae*, *Gnatia*. Horatius lib. 1. Sermon. Ecl. 5. v. 95. *dein Gnatia lymphis Iratis exſtructa dedit riſusque iocosque*. Surita ad Antonini itiner. p. 472. in vetuſto exemplari Melae *et Gnatia* etiam ſe reperiſſe teſtatur. A. GRONOVIVS. *Gnatia* habet etiam Geogr. Ravenn. 4, 31. et tabula Peuting. 6. A. Sic et Antoninus in itiner. p. 315. At idem p. 117. in omnibus libris *Egnatia*. Non igitur, quod putant cum vetere Scholiaſte commentatores, in iis etiam Wielandius, pro *Egnatia* poſuit Horatius, ſed fecit ex uſu promiſcuo, quem et in hoc

nomine agnoſcit Surita ad Antonini itiner. p. m. 315. Neque tamen negaverim, probabilius eſſe *Egnatia* ex gentis et cognominis origine, et quod *Ignatium agrum* adpellat Frontinus de coloniis, qui aliis *Egnatius* eſt. Sic prodit *Ignatii* nomen apud Plutarch. in Craſſo c. 27. et aliquoties apud Appian. de B. Civ. 1, 45. In utroque codices dant etiam *Gnatius*, uti pro *Egnatius* in Dione 53, 24. Cf. Drakenb. ad Livii epit. lib. 75. In numis paſſim *Egnatius* legitur. Quod vero de urbe Ortelius et Ferrarius in Lex. Geogrr. adfirmant, in Strabone etiam eſſe *Ignatia*, conſuluerunt vitioſa exemplaria lib. 7. p. 223. ſ. 322. ubi tamen MSS. dant per *E*, ut alibi. Nec priore loco lib. 6. ab Ἐγνατία diſcedunt libri, niſi quod ex meis quidam habent στεγνατία, uti et poſt Guarinus in vetuſta verſione. Variationem in Ptolemaeo ego quidem nullam inveni. Praetulerim igitur *Egnatia*, niſi obſtent omnes codices, et alteram formam aliorum auctoritas ſuſtineat. Poſt ed. 13. *Rhudis*. Sic paſſim alibi cum adſpiratione legitur.

et iam) Lipſ. Pariſ. 3. *et in*, uti edd. omnes ad Voſſium, qui ex melioribus libris, ut ſcribit in nota, dedit *et iam*, quod et exhibent Gronoviani et mei reliqui, tantum quidam coniuncte *etiam*, quos imitati ſunt Reinoldius et A. Gronovius in ed. 45. cum Kappio. Idem ſupra 1, 19, 14. occurrit, ubi recte Pintianus et ad morem Melae accommodatius diviſit. Cf. 3, 9, 7. et notata ad Eutropium 1, 11. p. 85. Ciacconius eiecta particula ſimpliciter malebat: *in Calabria*. Rehdiger. *in cabria*.

Brunduſium) Pariſ. 1. 2. et Schottus *Brundiſium*. Inter utramque ſcripturam fluctuantur et alibi codices, et docti viri ex vetuſtioribus et melioribus adeo *Brundiſium* praeferendum cenſent. Vid. cum Rupertio N. Heinſius et Drakenb. ad Sil. Ital. 8, 574. hic etiam ad

Liv. 42, 17, 6. Harduin. ad Plin. 3, 16. ſ. 11. Burmann. ad Sueton. Caeſ. c. 34. Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 118. Duker. ad Flor. 1, 20, 1. et praeter Geographiae Latinae auctores A. Gronov. ad Iuſtin. 12, 2, 7. Sic per *i* conſtanter ſcribit in Iulio Caeſare, Frontino et Lucano, Oudendorpius, Drakenb. in Livio, et in aliis alii. At per *u* dedit in Oroſio 1, 2. p. 24. Havercampus. Prius adiuvant lapides apud Gruterum p. 151, 2. 801, 5. Gudium p. 71, 2. Sed et *Brunduſium* inveni apud Donium p. 94, 96. Vtramque igitur etiam formam probare videtur Cluverius in Ital. ant. 4, 13. p. 1245. Numi nihil proſunt, cum in iis tantum *Brun.* adpareat. In noſtro loco codices malunt *Brunduſium*, quod ideo minus laceſſendum putavi, quod facilius ad formam ſui aevi delabi potuerint, quam antiquam et acceptam ſervare.

Valetium) Lipſ. Vatic. 3. Prag. Vindob. d'Orvillianus apud Weſſeling. ad itiner. Hieroſol. p. 609. *Valentium*; Gud. *Valentinum*; Pariſ. 1. 2. *Valetum*; alii cum edd. *Valetium*. TZSCHVCKE. Recte, qui pro *Valetium* ſubſtituerunt *Valeſium*. PINTIANVS. Forte *Valeſium*. CIACCONIVS. Variis modis hoc oppidum concipitur; nam et Βαρήτιον Stephano ex Theopompo. Ἀλητία Straboni, [?] Ἀλήτιον Ptolemaeo. [3, 1.] Latinis vero *Valetium* et *Valentium* et *Aletium* paſſim nominatur. Non recte Cluverius [in Ital. ant. 4, 13. p. 1244.] *Valetium* et *Aletiam* tamquam duo diverſa oppida in Calabria deſcribit, cum unum omnino idemque fuerit. Varia, ut hoc probet, affert auctorum loca, ſed omnia fruſtra. Nam quo loco apud Plinium [3, 16. ſ. 11.] legitur *Aletia* [*Aletium*] vulgo, illic meliores codices habent *Sarmadium*. Sic itaque legendus erat locus ille Plinianus: *Oppida per continentem a Tarento Vria (quia cognominis Apulae) Meſſapia Sarmadium.* A Sarmadio ſeu Armadio apud Frontinum Armadillus ſeu Sarmadillus

ager, de quo alias. Circa finem vero eiusdem capitis, ubi Valentinos et Alentinos nominat, ſic legit optimus noſter codex: *Salentinorum*, *Salentini*, *Baſterbini*, *Neretini*, *Valentini*, *Veretini*. Salentini iſti poſteriores dicuntur ab oppido Salentia, de quo mox. Alio quoque videtur perſuaſus fuiſſe argumento, ut hoc crederet, Cluverius, nempe quia Valentia bis occurrit in tabula itineraria. Verum et hic quoque male Valentia pro Salentia ſcribitur. Liquet hoc ex Geographo Ravennate anonymo,]5. 1. cf. 4. 31. etſi in utroque loco discrepat ed. Porcheronis] qui in plurimis convenit cum tabula itineraria, in quo ita procedit ordo: *Brunduſium*, *Baletium*, *Lubiae*, *Hydruntum*, *Minervium*, *Verentium*, *Salentium*, *Neretum*, *Manduris*, *Tarentum*. Hinc itaque apparet, nullam in Calabria Alentiam fuiſſe, quae diverſa fuerit a Valentia, ſive ab illo oppido, quod hodie *Lezza* vel *Lecce* dicitur, quinque circiter paſſuum millibus a mari remoto, unde Strabo [lib. 6. p. m. 194. ſ. 282. Σαληπία.] μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης illud collocat. VOSSIVS. *Aletium* Ptolemaei Valetium eſſe, notat etiam editio Bertiana, et Stephani Βαρήτιον cum Voſſio Holſten. p. 63. At conſulendus, ne ultra terminos hic ſtatutos evager, Mazochius ad tabul. Heracl. p. 522. n. 58. ubi diverſum utriusque ſitum fuiſſe docet; docent et itineraria et Geographus Ravennas cc. ll. Certius hoc eſt, quod ex aliorum auctorum comparationibus diſcitur, *Baleſium* eſſe ex vulgari pronuntiationis uſu Plinio 3, 16. ſ. 11. *Baletium* Geographo Ravenn. cc. ll. *Balentium* in tab. Peutinger. 6. B. *Valentiam* vel ut eſt in MS. *Valentium* in itiner. Hieroſolym. p. 609. Ex quibus adparet, ultra cum Voſſio procedi non poſſe, et dubiam eſſe in medio nomine ſcripturam.

Lupiae) Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. d'Orvillianus apud Weſſel. c. l. Cibin. et reliqui cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Lupae* vel *Lupe*; 6. 7. 8. 17. *Lubiae*;

15. 20. 23. *Lubyae*; 10. et reliquae *Lupiae*. TZSCHVCKE. Strabo [lib. 6. p. m. 194. ſ. 282.] *Lupiae*; in quibusdam Plinianis codicibus [3, 16. ſ. 11.] et Ptolemaeo [3, 1.] *Luſpia*. [Λουσπίαι] BARBARVS. Priorem partem vitiant varie auctorum libri; at in poſteriori τὸ *i* tuentur. Sic Plin. 3, 16. ſ. 11. et Geogr. Ravenn. 4, 31. *Lupia*, et hic 5, 1. *Lubias*; Antonini itiner. p. 118. *Lipias;* tabula Peutinger. 6. B. *Luppia*. Vid. Weſſeling. ad Antonin. itiner. c. l. ubi addi poteſt ex Gruteri inſcrr. p. 374, 5. *col. Lupienſium*; ex Frontino de colon. lib. 2. 111. *Luppienſis ager*, nempe hoc ex librarii pronuntiatione; *Lupiae* in MS. *Lopiae* ex Iul. Capitolino in Antonino Philoſ. c. 1. Inſerendum igitur hic eſt τὸ *i*, at terminatio in *ae*, quam mordicus tenent omnes codices, ſervanda.

Hydrus) Lipſ. Vindob. *idrus*; Prag. *Idros*; Gud. *hidrus*; reliqui *hydrus*. Edd. 6. 7. 8. *Hydus*; 15. 17. 20. 23. *Idrus*. TZSCHVCKE. Locus corruptus, quem nos inter alios reſtituimus. Legendum eſt *Hydruntum*, nunc *Otrento*. OLIVARIVS. Nulla hic opus eſt mutatione, cum utraque forma occurrat in Latinis. Sic Livius 36, 20, 5. Plinius 3, 16. ſ. 11. Martian. Capella lib. 6. p. 209. Antonin. itiner. p. 118. *Hydruntum*, etſi in Plinio reluctatur Pintianus, quia poſt ſequatur *Hydrunte*, pro quo ſic malim *Hydrunto*, quia facilius *o* in *e* transire poteſt, quam *Hydrus* in *Hydruntum*. *Hydruntem* ſic mavult in Martiano Capella Grotius. Geogr. Ravenn. 4, 31. 5, 1. *Ydrontus*, ſed in tabula Peuting. c. l. *Ydrunte*. Graeci *Hydrus*, Hydruntis, quod imitati ſunt ex Latinis Cicero ad diverſ. 16, 9. Lucan. 5, 375. et dubia fide Plin. c. l. Vtramque igitur formam olim uſum obtinuiſſe, poſt etiam abiectam eſſe adſpirationem, inde exiſtimat Cluverius in Ital. ant. 4, 13. p. 1243. atque adeo Oudendorp. ad Luc. c. l. Hydruntum fuiſſe uſitatius putat. Vid. de hac forma in aliis etiam obvia

Salmaſ. ad Solin. c. 8. ſ. 2. p. m. 47. At ſi Mazochium audias in commentario in titulum amphitheatri Campani c. 5. p. 117. rectius ſcribatur *Hudrentum*, quia in inſcriptione ab incolis poſita, qui optime illa noſſe debuerint, legatur *Hudrentinor*. ut a Πυξοῦς fiat *Buxentum*.

mons) Legendum: *Hydrus, Soletum et Salentini campi.* Plinius [3, 16. ſ. 11.] *Ab Hydrunte Soletum deſertum.* PINTIANVS. Forte: *Hydrus, mox Salentini*, ut apud Plinium 3, 5. *Ab eo* (Brutio) *Graeciae ora, mox Salentini* etc. Quod ſequitur *tum*, gloſſa eſt, ad particulam *mox* adſcripta. CIACCONIVS. De corruptione huius loci conſentit etiam Oudendorpius ad Lucan. 5, 375. quia Hydrus ſit oppidum, non mons, etſi ipſe, quomodo ſanari poſſit, non adfert. Libri omnes *mons* tuentur. Leviſſima mutatione transeat in *mox*, quod et noſter veluti 1, 17, 2. in progreſſione ponit, et ſaepius ſic Plinius adhibet. *Soletum* Pintiani ex Plinio remotius eſt, et cum deſertum fuerit, vix a Mela commemoratum. Accedit nominis obſcuritas, quod alii, veluti hic Voſſius, pro *Soleutum*, vel potius depravate pro *Salentum* accipiunt; cuius mentio ſubeſt in Salentinis campis. Mazochius in tab. Heracleenſ. P. 2. p. 524. ex vocibus *mons tum* effingere malit *portus*, putatque Scylacis illud λιμὴν Ὑδροῦς exſcribere Melam voluiſſe. Poſſis tamen cum Cellario 2, 9, 583. de promontorio vicino intelligere, ſic, ut more ſuo urbem tecte indicet.

Sallentini) Lipſ. Rehdig. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Vindob. Venet. Havn. cum edd. vetuſtis et recentioribus, quibus acceſſerunt Reinoldianae ad 42. *Salentini.* Inde a 44. ceterae *Sallentini*, uti ſcribunt Voſſ. 1. Mediolan. (quos ſupra indicavit Abr. Gronovius) Vatic. Cibin. hic et deinceps. Vatic. 3. *Salemni campi*; Prag. *Salenni.* Ante *Sallentini* invitis codicibus inſerſit Voſſius *et*, et hinc edd. 40. 41. 42. Poſt Prag. omiſit *et Sallentina*, τὸ *et* ante urbs edd. 30. 32. 37.

Callipolis) Pariſ. 3. *Gallipolis*; Vindob. *galipolis*; Lipſ. Gud. Rehdiger. Havn. Prag. *Calipolis*; Cibin. Venet. Vatic. *Callipolis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Vadianae, inde ab ed. 12. 30. 32. 37. *Gallipolis*; 10. *Galliopolis*; 16. 18. 21. 24. 25. 26. 27. 28. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius reliqui *Callipolis*. TZSCHVCKE. Scribendum videtur: *et urbs Gallica Gallipolis*. Plinius in libro 3. [c. 16. ſ. 11.] *In ora vero Senonum Gallipolis, quae nunc Anxa*. Erit igitur *Gallipolis* dictio compoſita, ex voce Graeca et Latina, quod etſi raro, aliquando tamen fit, ut in *Epitogium* et *Epirrhedium*. monſtrat Quinctilianus. [1, 5, 68.] Alioqui Graeci ipſi *Galliam* Latino nomine interdum appellant, ut oſtendit Stephanus. PINTIANVS. *Graia* legendum videtur, ut ſit magnae Graeciae initium. Sic enim appellatur frons Italiae. Similiter Plinius lib. 3. c. 5. *Ab eo* (Brutio) *Graeciae ora, mox Salentini* etc. Livius Graecas urbes has vocat lib. 35. fol. 254. [c. 16, 3.] CIACCONIVS. Ridicule apud Plinium [c. l.] *Callipolis* dicitur Senonum eſſe colonia. Cluverius [in Ital. ant. 4, 13. p. 1239.] pro *Senonum* reponi debere contendit *Salentinorum Callipolis*. Sed minime opus hoc loco repetere vocem iſtam. Libri manu exarati legunt: *Senum Callipolis*. Optimus vero noſter habet: *Saenum*. Procul dubio hoc verum eſt. Itaque ſic totum lego locum: *Oppida per continentem a Tarento Vria, (quia cognominis Apulae) Meſſapia, Sarmadium. In ora vero Saenum Callipolis, quae nunc eſt Anxa* 62 *millia paſſuum a Tarento*. In tabula itineraria [6. A. ſed in ed. Scheybii *Scamnum* nec in ora, nec hoc ordine] male locus iſte vocatur *Scanuium* pro *Saenuum*. Geographo Ravennati [4, 35. in ed. Porcheronis *Samnum*] eſt *Sannum*. VOSSIVS. Obſcurum quidem nomen urbis *Seni*; attamen hoc adparet *Senones* male ad haec loca vocari, quorum

mentione in quibusdam editionibus motus Pintianus *Graia* in *Gallica* mutavit. Vid. ad Plinii locum Harduinus, qui etiam nummum adfert, in cuius una parte Καλ. in altera Ταρας legitur. Nunquam enim Senones hanc Italiae partem adtigerunt, at occuparunt et frequentarunt Graeci, unde etiam *Magna* ſ. *Maior Graecia* adpellata eſt. Vid. Iuſtinus 20, 1. et 2. et quae ibi notantur. Mazochius ad tab. Heracl. p. 34. not. 50. praeterea putat, Melam hac voce *Graia* indicaſſe, ſolam hanc ſuo tempore Graecismum tenuiſſe, ceteras ſive nunquam Ἑλληνίδας fuiſſe, ſive tunc a Graecitate defeciſſe; quamquam haec arbitraria videntur. Immo ideo factum a Mela videtur, ut prius nomen indicaret, cui ſucceſſit Latinum *Anxa* ſecundum Plin. c. l. De commutatione literarum *C* et *G* ſatis crebra dictum eſt aliquoties. Vid. ad 1, 16, 2. (*Cnidus*) Idem in Thraciae Callipoli oſtendunt libri apud Liv. 31, 16, 6. in noſtra apud Plin. c. l. Atque hanc ſcripturam per *C* tuetur etiam praemiſſa vox *Graia*. Quod plures non memorant, eius cauſam indicat Strabo 6. p. m. 194. ſ. 281. ubi ſcribit, 13 in hoc tractu fuiſſe urbes, quae tamen ſuo tempore, praeter Tarentum et Brunduſium, omnes ad oppidulorum tenuitatem, cladibus adflictae, deciderint. De *Hadria* quod dedi, et hic exhibent MSS. aliqui et edd. 1. 9. dictum ſupra et alibi. Verba: *Huc usque Hadria* deſunt in Vindob. *Hadriae huc usque* in Pariſ. 3. Cauſa patet.

§. 8. *Frons —*) Gud. Prag. *fons*, de qua commutatione ad 1, 13, 3. Hinc vero cap. 36. exorditur Vinetus.

in duo quidem) Vindob. non habet *quidem*; Vatic. 3. et Prag. *ſe*. Pro *ſcindit* Pintianus vult *ſcinditur*, nempe omiſſo *ſe*, uti hunc locum adfert. Pro *admittit* Lipſ. Cibin. Gud. Rehdig. Vindob. forte etiam Venet. Havn. *admiſit* cum edd. omnibus ad Voſſium,

qui ex codicibus ſuis, quibus etiam accedunt ex meis reliqui, repoſuit *admittit*, aptiori nexu.

non uno) Voſſiani aliqui, Venet. Havn. Prag. *niſi uno*; Ciaccon. *neque uno.* TZSCHVCKE. Libri aliqui habent: *niſi uno margine circuit.* Forte *ſinuoſo margine circuit.* Sed vulgata, quam etiam optima repraeſentant exemplaria, magis placet. Supra vero ex iisdem libris reſcripſimus *admittit*, non *admiſit*; mox dein *Salentinum* non *Salen.* VOSSIVS. Poſt Rehdiger. *circumit ne*; Lipſ. *circuitur nec diffuſus*; Gud. omittit relicto vacuo ſpatio, *patens*; Prag. *ſed.*

Tarentinus) Rehdiger. *tharentinus*, uti poſt; Vatic. 3. et Prag. *dicitur in eo.*

Sallentinum) Pariſ. 2. ignorat; Lipſ. Pariſ. 3. Gud. Rehdiger. Vindob. dant *Salen*; Pariſ. 1. *Salon*; Venet. *Salerni*; Vatic. 3. Havn. Prag. *Saleri*; Cibin. Vatic. *Sallentinum*; in ed. 27. notatur *Salentinum.* Edd. omnes ad Schottum *Salen*, tantum 30. 32. 37. *Salem*; Vinetus et poſt Reinoldius *Salentinum*; Voſſius cum ceteris *Sallentinum*, de qua ſcriptura ſupra eſt dictum. *Salentinum* legendum eſſe iam viderant Pintianus et Ciacconius, probaveratque Cluverius in Ital. ant. 3, 13. p. 1240. Idem Boccatius de montibus h. v. innuere videtur: *Salen*, inquit, *ſeu Salentinum promontorium.* Ita legendum tantum duplici *l*, de quo ſupra.

Lacinium) Pariſ. 2. *Laciuſum*; Rehdiger. *larieiſum*; Cibin. *laciriſum*; Gud. *lacipſum*; Ven. *Latrinii*; Vindob. *lanciſium*; Prag. *Lachinium*; Pariſ. 2. *Lachinum*, alii ut edd. recte *Lacinium.* Poſt Venet. et ed. 44. *in eo.*

Tarentus) Legendum *Tarentum*, neutra deſinentia vel ex illo Iuvenalis verſu [6, 297.] *Atque coro-*

natum et petulans madidumque Tarentum. Ita Plinius [3, 6. ſ. 3.] ceterique. PINTIANVS. Recte, puto. *Tarentus* fuit poſterioris aetatis, et ſic legitur in Sidon. Apollin. carmin. 5, 436. Porro nomina Graeca in *as* et *us*, *untis* per *um* ſolent a Latinis adferri, ut *Acragas*, *Hydrus*. Denique ſuffragatur Cod. Lipſ. qui luculentur exhibet *Tarentum*. *Vs* autem et *um* etiam in aliis commutantur. Sic poſt Venet. *Metapontus*; *Saguntus*, et *Saguntum*.

Metapontum) Venet. *metapontus*; Vindobon. *methaponthum*; Rehdiger. uti edd. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. *Methapontum*; 53. *Metapontum*. Graecis uſitate Μεταπόντιον. Poſt Gud. Prag. *eraclea*; edd. 21. 28. *Heraclaea*.

Croto) Lipſ. *crotona*; Vatic. 3. Pariſ. 2. *crotonium*; Venet. *Crottonium*; Prag. *crotomerum*; Cibin. *chroto*; alii *Croto* cum editionibus. Ita *Narbo*, *Belo*, aliaque, quae etiam in libris per *on* et *o* efferuntur, de quo ad 1, 11, 3. 1, 19, 5. *Crotona* autem in Lipſ. ut *Narbona*, *Ancona*, aliaque, in quibus uſus conſulendus eſt. Vid. ſupra ad §. 5. de *Ancona*. Sic *Crotona* quidam legunt apud Martian. Capell. lib. 6. p. 209. Alii *Croto*, ut Liv. 24, 3. in. Plin. 3, 15. ſ. 11.

Thurium) Vindob. *turini*; Lipſ. Rehdiger. Gud. *turium*, uti plurimae editiones inde a primis, quibus acceſſerunt poſtea Ald. Iunt. Vadianae, Olivarianae, Schottus. Cum adſpiratione recte Vinetus, Voſſius et alii; uti etiam olim voluerat Pintianus ex auctoribus Graecis, qui per Θ efferunt, etſi diverſa terminatione Θούριοι. Quidam tamen etiam Θούριον, uti Ptolem. 3, 1. Schol. Theocriti ad 5. in. quod etiam notat Stephanus. Ita vero *Thurinus* ſine adſpiratione in libris profertur apud Iul. Caeſ. de B. Civ. 3, 21. et 22.

Scylaceus) Vatic. 3. Lipſ. Vindobon. *ſilaceus*; Prag. *ſillacrus*; Rediger. *ſillaceus*; Pariſ. 1. *ſcilacaeus*; Cibin. *ſcylacaeus*; Vatic. 1. *Scyllacaeus;* Gud. *Scyllaceacus.* Edd. 1. 2. 9. *ſilaceus*; 3. 4. 5. (hinc Venet. et Havn.) 6. 7. 8. 10. aliaeque *Scyllaceus*; 15. 20. 25. *Scyllacius*; Vinetus *Scyllacaeus*; 13. aliquanto poſt Voſſius, Gronovii aliique *Scylaceus.* Similem variationem dant libri in Virgilio Aen. 3, 553. ubi vid. Burmann. et ad Plin. 3, 15. ſ. 10. Harduinus, qui parum tamen ſibi conſtitit. Ex Virgilio probari poſſit ſcriptura per *l* ſimplex, niſi quis metri cauſa factum velit. Nam etſi etiam in Strabone 6. p. m. 180. ſ. 261. legatur Σκυλάκιον per ι pro ει, codex Moſc. tamen habet duplex λ. Sed ſimplex Ptolem. 3, 1. (etiam per ι,) quod et hic praeferunt Pintianus, Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1305. et Salmaſ. ad Solin. c. 2. ſ. 8. p. m. 47. et 57. Dubia videtur ſcriptura etiam per codices noſtros, neque tamen gravius peccet, qui Virgilium ſequatur, ad quem conferri etiam poteſt Pierius.

Lacinium) Rehdiger. *lacinum*; Cibin. *lacinum* (*lacerinum*); Prag. *latinium.* Vid. ſupra. Poſt Lipſ. *zefirum*; Cibin. *ſephyrium*; Prag. *Cephirum*; Vindob. *cephirium*; Gud. et edd. 2. 11. *zephirium*; edd. 1. 9. *zephirum*; in aliis recte *Zephyrium.*

Petilia) Cibin. Gud. *petelia*; Pariſ. 3. edd. 1. 2. 9. *petila*; in aliis *Petilia.* TZSCHVCKE. Ptolemaeus, [3, 1.] Strabo, [6. p. m. 175. ſ. 254.] Stephanus *Petelia* cum *e* longo in penultima. PINTIANVS. Vulgatam ſcripturam ex ſuo codice repetit etiam Boccatius de montibus ſ. v. Lacinium, et de flumin. ſ. v. Carcines. Ita vero alibi fluctuantur codices, veluti in Livio 27, 26, 5. Valerio Max. 6, 6. ſ. Virgilio Aen. 3, 402. ubi Cod. Medic. optimus habet *e*, Frontino 4, 5, 18. Variant etiam viri docti, et modo per *i*, ut in Silio Ital. 12, 431.

Virgilio c. l. modo per *e* uti in Livio, Valerio Maximo etiam hic per duplex *l* ſcribunt. At τὸ ε tuetur ſcriptura Graeca Πετηλία, quam exhibent Strabo c. l. ubi etiam prima verſio Latina dat *Petelia*, Ptolemaeus c. l. Stephanus, Appianus de B. Hannib. c. 57. etſi Πετιλῖνοι in Athenaeo 12, 6. p. m. 528. et in Plinio 3, 15. ſ. 10. *Petilia* legitur. At *Petelia* diſerte habet tab. Peutinger. 6. B. pro quo corrupte Geogr. Ravenn. 4, 31. *Pelia*. Accedunt praeterea, quod graviſſimum eſt, numi, in quibus Πετηλινων legitur, et inſcriptiones, quas proferunt Gualtherus in inſcrr. Brutiorum Vol. 5. theſ. Sicil. p. 883. et Fabrettus in inſcrr. p. 404. ex quo ſimul intelligitur, vitioſe in Grutero p. 215, 2. exhiberi *Petilini*. Hinc etiam ſecundam ſyllabam producunt poetae Latini Virgilius, Silius, etſi in iis vulgo *Petilia* legitur. Nempe τὸ η Graecorum ex poſterioris aevi pronuntiatione transiit in ι, et hinc apud Latinos in *i*, cuius exempla ſiſtunt *Mauretania*, *Partheni* et alia. Cf. etiam viri docti ad Frontin. 4, 5, 18. Livium 23, 20, 4. 27, 26, 5. ad Appian. de B. Hannib. c. 29. et paſſim alibi. Hic cum praecipue addicant codices *Petelia* reponere non dubitavi. Ceterum verba: *in quo eſt Petelia* — *inter Zephyrium* abſunt a cod. Vindob.

Carcinus) Cibin. et alius in ed. 27. notatus *carcynus*; Prag. *carzinus*; Ciaccon. *Coecinus*; recentiores Voſſii, quod ipſe adfirmat, *Corinthus*, vel *Corinus*; reliqui *Carcinus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 13 *Carcinus*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Cocinthus*; 15. 17. 20. 23. *Corinthus*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae pleraeque, et Schottus *Coecinum*; Lugd. 1605. et 38. *Cycinum*; Vinetus *Caecinum*; Voſſius et reliqui *Carcinus*. TZSCHVCKE. Scribendum arbitror aut *Cocinthus*, non *Carcinus*, ex Polybio, [2, 14, 5.] Antonino, [p. 114. Weſſel.] Plinio, [3, 15. ſ. 10.] ut in Locris Italiae diſſerui; aut *Caecinum*, a *Caecino*

Locrorum amne, de quo Pauſanias [6, 6, 2.] et Thucydides. [3, 103.] Philiſtus quoque [apud Stephanum h. v.] *Caecinum* Italiae reddit oppidum, non longe a Siciliae traiectu. BARBARVS. *Coecinum*) a fluvio nomen indepta. Alii *Carcinum* atque etiam *Concinthum* [*Cocinthum*] legunt, ſed ſuo periculo. VADIANVS. Repoſuimus e libris *Carcinus*, uti quoque habent vetera Plinii exemplaria, [3, 15. ſ. 10.] et numi veteres. In recentioribus vero Codicibus *Corinthus* vel *Corinus*, quod manifeſte corruptum ex Cocinto vel Cocino, quo modo hoc ipſum oppidum ac promuntorium ab aliis appellatur. Vtrumque enim variis modis ſcriptum reperitur. Nam et Κάρκινον et Καίκινον et *Cocinthum* et *Cocinum* vocant. Corruptum eſt huius promuntorii nomen apud Ovidium lib. 15, [Metam. v. 703.] ubi deſcribit iter legatorum Aeſculapium e Graecia Romam advehentium, quem locum integrum adſcribam, quoniam pluribus mendis foedatus eſt: *Italiam tenuit praeterque Lacinia templa Nobilitata Dea, Scyllaeaque litora fertur. Linquit Iapygiam laevisque Amphryſia remis Saxa fugit; dextra praerupta Ceraunia parte Romechiumque legit, Caulonaque Nariciamque.* Ac quidem primo Scylla ac Scyllaea litora locum hic habere non poſſunt; nondum enim adtigerat fretum. Legendum eſt itaque *Scylaceaque litora.* Ad *Amphryſia ſaxa* Turnebus aliique viri magni miſere impegerunt. A laeva illa quaerenda ſunt, non a dextris. In codice noſtro ſcriptum invenio a prima manu *Arangia.* Omni procul dubio legendum eſt *Argennia*, ſic dicta ab Argenno, Siciliae promuntorio, quod a laeva ſitum erat fretum Siculum intrantibus. Sed et ad Ceraunia iſta Ovidiana naufragium fecere iidem. Variant et hic veteres libri, *celenia*, *cerinia*, *celentia* et alii aliter. Omnino legendum eſt *Cocintia*, ſic dicta a Cocinto promuntorio. Pro *Romechiumque* libri quidam manu exarati legunt *Plemyrium*, quod avide amplexi ſunt viri quidam eruditi. Sed profecto non ſic ſcripſit Ovidius,

cum Plemmyrium ad laevam ſita ſit, longiſſimeque abſit. *Rumetiumque* legunt alii vetuſti libri, vel *Romethumque*. Veram lectionem eſſe exiſtimo *Lametumque*. Oppidum Lametum ſitum fuit in anguſtiſſimo illo Italiae iſthmo, quem Scylaceus et Hipponiates ſinus efficiunt, haud procul a fontibus Lameti fluminis. Hodie Maida vocatur, corrupto procul dubio nomine ex Lamatia, extrita priore ſyllaba, quod et ipſum in adſiti fluminis vocabulo factum eſt, quem Matum vel Amatum vocant pro Lameto. Quia vero hoc oppidum ſitum eſt in medio fere iſthmi iſtius procul a mari, ideo factum eſt, ut aliqui ad ſinum Scylaceum illud collocarint. Sic ſane Hecataeus apud Stephanum; cuius locum ſic lege ex veteribus libris: *Λαμητῖνοι πόλις ἀπὸ Λαμήτου ποταμοῦ πρὸς Κρότωνι, Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ. Ἐν δὲ Λάμητος ποταμὸς, ἐν δὲ Λαμητῖνοι, ὁ πολίτης Λαμητῖνος.* Reprehendunt viri eruditi hunc Stephani locum, ſed ipſi falluntur, cum hoc oppidum in ipſo litore ſinus Hipponiatis collocant, hodieque S. Euphemiae appellari credunt. Nullam illic vel Lampetiam vel Lametum exſtitiſſe, mox docebimus. VOSSIVS. Non interpretes ſolum, ſed et alii viri docti de huius nominis vera ratione eiusque ſitu diſputant. *Corinthus*, uti ſcribit Plinius c. l. aut *Cocynthus*, uti nunc ex libris editum eſt in Polybio 2, 14, 5. utroque teſte, longiſſimum erat Italiae promontorium, quod mare Siculum ab Ionio ſeparabat. A Plinio in hoc tractu memoratur. At cum non apte promontorium in recenſu urbium produci poſſit, adiuvet forte Antoninus in itiner. p. 114. qui manſionis nomine producit, uti docet Surita, probante Weſſelingio. Nimis tamen longe a codicum indiciis recedit, et locum obſcurum adfert. Propius adtingit *Caecinus*, quod adeo exhibet Cod. Ciacconii. Ita quidem commemoratur fluvius, quem Aelianus V. H. 8. 18. prope Locros ponit, ut Thucydides 3, 103. *Caecinus* etiam olim, praeeunte Hermolao, legebatur in Plinio 3, 15. ſ. 10. ubi Harduinus ex libris revocavit

Carcines. Et ſic Cluverius in Italia antiqua 4, 15. p. 1305. *Cocinthum, Carcinum, Caecinum* idem eſſe putat, cui tamen refragatur Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 649. quia ſecundum Melam *Carcinus* ad ſuperiorem ſinum pertineat, ſecundum ſive Scylaceum, *Cocinthum* autem ſit in tertio; *Carcinum* autem oppidum cum *Carcine* amne Plinii c. l. componendum non dubitat. Disſentit etiam a Cluverio Holſtenius in adnotatt. ad eius Italiam p. 303. et *Caecinum* et *Cocinthum* diverſa loca ſtatuit, uti propoſuit in tabula Anvillius. Inter Carcinum et Caecinum fluctuari ſententia poteſt, quia utrumque in libris obiicitur; porro *Caecinum* urbs a Philiſto apud Stephanum commemoratur, Καρκινιων in numis quibusdam adparet, de quibus cf. Raſche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 384. non ex Goltzio tantum, ſed et Magnano; denique utriusque vocis facilis fuit commutatio, dum vel *r* transiit in *e*, vel contra. Equidem, quod plerique et tantum non omnes hic volunt codices, reliqui, etſi *Caecinum* non plane reiiciendum puto.

Scylaceum) Pariſ. 3. *Silacrum*; Prag. *Sillateum*; Vatic. 3. Lipſ. *Silaceum*; Rehdiger. *Sillaceum*; Cibin. Gud. *Scyllacaeum.* Edd. 1. 2. 9. *Silacrum*; aliae pleraeque *Scyllaceum.* Sed de hoc ſupra dictum eſt.

Myſtiae) Ciaccon. *Mypae*; Lipſ. Venet. Rehdig. varr. in ed. 27. *miſtiae*; Cibin. *miſtice*; Gud. *miſtitie*; Prag. *miſtere;* Havn. *miſtrae*; Voſſii veteres libri Vatic. Pariſienſes *Myſtiae.* Edd. ad Voſſium omnes *Miſtrae,* tantum Vinetus *Miſtae*; Voſſius et ceteri *Myſtiae.* TZSCHVCKE. *Miſtre,* (non *Miſtros,* uti refert cum Olivario Gronovius) Plinius [3, 15. ſ. 10.] *Miſtiam* ſcribit, ut in alterutro ſit erratum. Stephanus *Myſtiam* urbem Samnitum commemorat. *Lucani* vero a Samnitibus orti iudicantur, auctore Plinio. [3, 10. ſ. 5.] BARBARVS. *Abyſtron* neutro genere urbem in mediterraneo Magnae

Graeciae invenio apud Ptolemaeum [3, 1.] coniunctim cum *Petelia.* Itaque dubito, an in Plinio et Pomponio legendum potius ſit *Abyſtron*, quam *Myſtra*, ut in Plinio, aut *Miſtrae*, ut in Pomponio. PINTIANVS. Reſcripſi *Myſtiae*, ut libri veteres. Sic quoque Plinius. Stephano eſt Μυστία. VOSSIVS. Praeſtat utique codicibus adhaerere, dum adſit cauſa in locis ipſis et aliorum teſtimoniis. Quare etiam Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1305. hic voluit *Miſtia* vel *Miſtiae*, quia Romani literam Graecam υ fugerent. At cum parum hoc valeat, praeferendum et hic y, quod praeit dux certus Stephanus, literarum ordini adſtrictus. Quod vocat Samnitium urbem, repetiit ex Philiſto, et vel conditores urbis, vel gentis indicat. Pro *Zephyrium* Prag. *cephirum;* Lipſ. *zeſirum.* Ed. 1. *Zephirum;* quaedam ut 12. 14. 19. *Zephirium.* Sic Cibin. ed. 1. *brucium;* alii MSS. et edd. ad 42. *Brutio*, quod retinuit Reinoldius. Sed Voſſ. 1. Perizon. et poſt Rehdiger. *t* geminant, ut edd. 44. 45. et ceterae, quod tamen iam praeiverat Vinetus. Ita poſt variatur, et variatum eſt ſupra §. 2. ubi dictum eſt de ſcriptura.

Conſentiam) Voſſius ex plerisque libris profert *Conſentia*, ex uno *Conſentinum;* A. Gronovius ex plerisque *Conſentiam* vel *Coſſentiam;* Holſtenius in annott. in Cluverii Ital. ant. p. 303. ex optimo MS. *Coſſentiam;* Perizon. *Conſentina;* A. Gronov. *Conſentia.* Ex meis Vatic. 3. Rehdiger. *Conſentiam;* Vindobon. *coſſentiam;* Prag. *coſencia;* reliqui, ut veteres editiones, *Conſentiam;* poſt Vadiano duce (16.) 18. 21. 22. 24. 25. Vadiana gens et Olivariana, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Conſilinum;* Reinoldius revocavit *Conſentiam* ſequentibus aliis. A Cod. Pariſ. 2. haec vox plane abeſt. TZSCHVCKE. *Conſentiam* alii legunt, ſed temere. Longe enim diſtat infra Vibonem et Terinaeum ſinum ſita. VADIANVS. Hermolaus ait hic legi *Conſentiam*,

[ita ſimpliciter in nota] nec corrigit ipſe. Neſcio quis mutavit vocem *Conſentia* in *Conſilinum*. Vetus codex habet *Conſentina*. CIACCONIVS. In nullo reperi *Conſilinum*. Verum tamen id eſſe apparet ex Plinio. [3, 10. ſ. 5.] Meminerunt quoque huius oppidi auctores de coloniis, et Caſſiodorus variarum lib. 8. cap. 33. qui aliquanto fuſius de hoc loco agit. VOSSIVS. In optimo MS. Melae pro *Conſilinum* legitur *Coſſentia*, quod forte in *Cocintia* mutandum, ut ſit idem cum Cocinto Antonini. [p. 114.] Nam *Conſilinum*, aut *Coſilinum* in Lucania fuit, quod Caſſiodori certa atteſtatione conſtat Variarum lib. 8. epiſt. 33. et Frontini de Coloniis p. 90. ed. Rigalt. Haec in Cluverii Ital. ant. HOLSTENIVS p. 303. *Conſilinum* tamen Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1305. ex Mela et Plinio adfert, ut ſic eum et hic legiſſe adpareat. *Cocintum* autem legendum adſcripſerat etiam vir doctus in ed. 23. At nimis hoc a codicibus discrepat, nec minus Conſilinum, etſi ſitu aptius utrumque. Tum vix temere et ſuo motu librarii ad Conſentiam delabi potuerunt, quo nomine urbs a pluribus commemoratur. Inſigniter igitur erravit Mela ipſe. In Bruttiis enim ponunt Strabo 6. p. m. 176. ſ. 256. inter Terinam et Pandoſiam, Ptolemaeus 3, 1. f. Livius 29, 38. in. tab. Peutinger. 6. B. ubi quidem perperam ſcribitur *Contentia*, aliique. Plinius etiam 3, 10. ſ. 5. ubi ſinum ingentem Terinaeum commemorat, adiicit:, *Oppidum Conſentia intus*. Cf. Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 648. ubi de huius loci lectione disputat. Scribitur autem ab auctoribus *Conſentia*, et hinc Cicero de Fin. 1, 3. *Conſentini*. In lapide tamen, veteri miliario, apud Gruterum p. 150, 7. *Coſentia* dicitur, uti a Iornande rer. Gethic. c. 30. Cf. etiam Gualtherus in inſcrr. Bruttiorum p. 895. Vol. 5. theſ. Siciliae.

Cauloniam) Vatic. 1. Cibin. *pauloiam;* Pariſ. 1. 2. Gud. Prag. *paulonia;* Pariſ. 3. Rehdig. Vindob. Venet.

Havn. Vatic. 3. *pauloniam;* Lipſ. *Cauloniam.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Pauloniam;* reliquae *Cauloniam,* tantum 14. *Caulonia.* TZSCHVCKE. Scribo *Caulonem,* ſive *Cauloniam* ex Plinio, [3, 15. ſ. 10.] Strabone, [6. p. m. 180. ſ. 261.] ceteris. BARBARVS. *Cauloniam* etiam Stephanus de urbibus. Solini tamen exc. [c. 8. ſ. 2.] *Caulona* τρισυλλάβως. SCHOTTVS. *Caulon* et *Caulonia* promiſcue a Graecis et Latinis vocatur. Poſterius praecipiunt libri. Poſt Prag. *lotrosque;* Gud. *Locros* ſine *que.*

In Bruttio) Hinc caput 37. incipit Vinetus. De ſcriptura, quae et hic variat, in *Bruttio,* ante dictum eſt. Ex qua vero editione Pintianus et Ciacconius referant: *In Brutia,* ignoro. Forte pro: *In Brutio,* uti habent Vadianae.

columna Rhegia) Duplex hic obiicitur discrepantia. Lipſ. *colunia;* Vatic. 3. Prag. Venet. Havn. *colonia;* Gud. *colonna;* Vindob. *columnia;* Cibin Rehdiger. *columpna;* Vatic. 1. Mediolan. alii cum Boccacio ſ. v. Tuſcum mare *columna.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *colonia;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. reliquae *columna.* Poſteriorem vocem libri omnes efferunt ſine adſpiratione, praeter Prag. Mediolan. Leid. in quibus inſeritur. Sic primum ex editoribus adpoſuit Reinoldius, et hinc edd. 44. 45. et ceterae. TZSCHVCKE. Scribo *columna,* non *colonia.* Graeci enim vocant locum eum *Stylida.* [male cum Olivario Abr. Gronovius reddidit *Stylidia*] Id ex Strabone [6. p. m. 177. ſ. 257.] Antoninoque [p. 106. 111.] probavimus in Plinio. [3, 10. ſ. 5.] BARBARVS. *Columna regia* quoque multi alii, qui hanc columnam (quae ſane videtur fuiſſe columella miliaris) *Regiam* vocant, non *Reginam.* Ab urbe enim *Regio* utrumque ἐθνικὸν recte deducitur. VOSSIVS. In

Strabone vocatur ἡ Ῥηγίνων στηλὶς, in Plinio, Geogr. Ravenn. 4, 32. *columna Rhegia*, etſi hic 5, 2. etiam *columpna Regia;* neque eſt, quod cum Cluverio in Ital. ant. 4, 15. p. 1295. quamvis recte adſpirationem probat, mutetur in *Rhegina*, uti ex Voſſii nota diſcitur. Sic vulgatam formam accipit etiam Weſſeling. ad Anton. itiner. p. 106. At non recte, nec conſtanter Voſſius hic adſpirationem omittit, poſt adponit. Pro *columna* etiam in Plinio olim *colonia.* Civitatem diſerte vocat Geogr. Ravennas.

Rhegium) Cibin. Gud. Lipſ. Vindob. Rehdiger. *regium;* Pariſ. 3. *regum;* alii *Rhegium.* Edd. 1. 2. 9. *regum;* 22. 30. 32. 37. Vadianae poſteriores *Rhegyum;* aliae *Rhegium.* Sic Boccatius de montibus ſ. v. Apenninus *Rhegium* et *Regium.* Tabula Peutinger. 6. F. *Regio;* Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 1. *Rhegium Iulii.* Et ſic alibi promiſcue ſcribitur, neque ſolum in libris, ſed etiam, quod gravius eſt, in lapidibus et numis, etſi hi propter Graecam ſcripturam parum huc, certe pauci, valent. Sic plerique MSS. omittunt in Salluſtio de B. Iug. cap. 28. extr. omnes teſte Tennulio apud Frontin. 1, 4, 11. Cf. etiam ad Ciceron. Philipp. 1, 3. Livii epitom. 12. et alibi. Ex lapide Gruterus p. 150, 6. adfert *Rhegium*, ſed poſt ex eodem *Regium*, prout in diverſis ſchedis invenerat. Idem p. 199, 1, *Rheginei*, et p. 174, 2. et 7. *Reginis.* Variatur item in Muratorii theſ. 475, 1. et 1076, 4. Gualtherus adeo in inſcrr. Liparae inſulae et Bruttiorum in theſ. Sicil. Vol. 7. p. 868 ſq. ſe ſemper absque adſpiratione in ſaxis legiſſe adfirmat, etſi ipſe p. 929. ſiſtit inſcriptionem, in qua *Rheginei* legitur. Plura dabit, Moriſani liber, in quo inſcriptiones Reginae inluſtrantur, Neapoli 1770. 4. editus. Contendit hic diſſert. 7. p. 307. ſine adſpiratione conſtanter a Latinis ſcribi, quia regis quaſi ſedes a Samnitibus dicta fuerit, non a ῥήγνυμι. Si numos inſpiciamus,

hi fere Graecum vocabulum ponunt, aut etiam *Recion* et *Recinon*, quod tamen et ipſum antiquam Graecam formam fuiſſe docet Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 180. At excitavit Latinum *Regium* ex numo Magnan. in Bruttia numiſm. t. 22. 24. Cf. Eckhel in ſylloge T. 1. tab. 2, 1. niſi eſt *Regium Lepidi* in Gallia Cisalpina, quod Feſtus ab noſtro Rhegio hac ſcriptura diſtinguit. Hinc vero ſententiarum divortia nata ſunt, quae alit dubitatio Strabonis 6. p. m. 178. ſ. 258. utrum a ῥήγνυμι, propter Siciliam ab Italia avulſam, derivandum ſit nomen, an a ſplendore quaſi regio. Hinc aliqui *Regium* probant, veluti Graevius ad Ciceron. epiſt. ad div. 12, 25. Dausquei. in Orthogr. h. v. qui comparat cum Roma, et quidam alii. Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1296. certe Romanos ſaepe vitaſſe adſpirationem notat. Alii *Rhegium* praeferunt, uti cum Manutio Tennulius ad Frontin. 1, 4, 11. et in primis Eckhel. in doctrina numor. c. l. Et ſic editur fere hodie in veteribus auctoribus; in Cicerone tamen parum conſtanter Erneſti. Alii denique nihil certi ſtatuunt in utriusque ſcripturae notatione, uti Drakenb. ad Sil. Ital. 13, 94. ad Liv. epit. 12, et 29, 6, 4. Novam viam iniit Mazochius ad tab. Heracl. p. 550. qui, reiecta Strabonis ratione, *Regium* ideo praefert, quod primi conditores Iapyges ſ. Tyrrhenos aut Oſcos, quippe qui re nihil discrepent, *Recion* ab Orientis voce *Rec*, rex, vocarint; Graecos vero poſtea ſervato nomini notionem et originem Graecam ſubieciſſe a ῥήγνυμι, hinc *Recion* et *Recino* in numis legi, nec colonia deducta nomen mutaſſe Octavium, quod Latinum agnoverit. Eum prolixe docteque refutavit Eckhelius c. l. quem reddidit Raſche in Lex. num. T. 4. P. 1. p. 977 ſqq. et adſpirationem nomini operoſe vindicavit. Probant eam maxime, a Latinis receptam et frequentatam, quae Iuſtin. 4, 1, 7. et Iſidorus Orig. 13, 18. de cauſa nominis adferunt, quam ex *abrupto* ducunt. Reliqui igitur et in noſtro loco.

Scylla) Vindobon. Prag. *Silla;* Gud. *Scilla;* alii cum Boccatio ſ. v. Tuſcum mare *Scylla.* Edd. 2. *Sylae;* 9. 13. *Syla;* aliae *Scylla.* TZSCHVCKE. Scribo cum duplici *ll* et *ae* diphthongo in penultima. Promontorium eſt et ſtatio navium Straboni, [6. p. m. 177. ſ. 256.] Ptolemaeo, [3, 1.] Stephano; at Plinio [3, 10. ſ. 5.] oppidum. PINTIANVS. Lege *Scyllaceon.* CIACCONIVS. Neutrum codices adiuvant; melius tamen Pintianus, cum *Scyllaceon* minime huc pertineat, et ſupra iam adfuerit. Si hic *Scylla* ſaxum eſt in freto Siculo infame illud, uti putat Kappius in indice h. v. et antea innuit Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1293. uſitate quidem Mela dixit, ſed infra 2, 7, 13. ſuo loco commemoravit. Tum vero mirum eſt, quod ſaxum illud in mediis Italiae urbibus poſuit, nec ex more, et, ut ſupra factum eſt et infra, ſaxum adiecit, etſi infra *Lirin* admiſcet, quod tamen urbis nomen etiam fuiſſe putat Ortelius h. v. uti *Metaurum.* Sin urbem vocavit *Scyllam*, uti videtur Ortelio h. v. inſolite dixit, neque tamen mutationem admittunt codices. *Scyle* in tabula Peutinger. 6. F. congrueret, niſi ſitu differret inter Cauloniam et Leucopetram procul a Rhegio; *Sylcon* Geographo Ravennati 4, 32. et 5, 1. Tum *Syla* πόλις legitur in Strabone 6. p. m. 196. ſ. 285. At cum ibi ſpatium metetur ab Iapygia ad Aquileiam, inque medio ponat Sylam, locum haec urbs ibi habere non poteſt, quare etiam docti viri vel *Senam* vel *Spinam* ſubſtituunt. Occurrit etiam in hoc tractu *Sila*, prope Mamertium (Strabo 6. p. m. 180. ſ. 261.) Leucopetram et Rhegium (Plin. 3, 10. ſ. 5.) at eſt *ſilva*, quam plures commemorant; *Rheginos ſaltus* vocat Solinus c. 8. ſ. 2. et propter ambitum Bruttiis tribuit Vibius Sequ. p. 25. *Lucaniae* Servius ad Virg. Georg. 3, 219. et Boccatius h. v. cuius quidem montem faciunt. Vrbem cognominem nemo novit. Igitur reſtat *Scyllaeum*, quod in eadem ſerie oppidum producit Plinius c. l. Inde Solinus c. 8. ſ. 2. *Scyllaea regio cum Scyllaeo oppido.*

Stationem navium iuxta ponit in iſthmo Strabo 6. p. m. 177. ſ. 257. unde poſtea fortaſſe accrevit oppidum, quod et infra de Metauro dicetur. Idem vero, niſi transformare Melam velis, dictum etiam videtur *Scylla*, quare ſub utroque nomine adfert d'Orville in Sic. Vol. 1. c. 1. p. 9. et h. ibi *capo Sciglio* eſſe ſubiicit. Propius huc facit Bartel. in Briefen über Kalabrien und Sizilien T. 1. p. 285. qui oppidulum commemorat *Scigliano* prope *Silam* ſilvam.

Taurianum) Vaticani, Lipſ. Pariſ. 3. Cibin. Gud. Rehdiger. Vindob. Venet. Havn. et Boccat. ſ. v. Tuſcum mare *Taurinum;* Prag. *Thaurinum;* Pariſ. 1. *Taurium;* Pariſ. 2. videtur habuiſſe *Taurianum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Taurinum;* aliae *Taurianum*, tantum Heniſchius (34.) in textu poſuit *Taurianum*, in erratis, ad calcem notatis, emendat *Laurianum*, quod ante ipſum dederat Soonus in ed. a. 1572. TZSCHUCKE. Legebatur in Plinio [3, 10. ſ. 5.] *Terentum* hoc loco, non *Taurinum*. Nos Ptolemaeum [3, 1.] et alios auctores ſequuti *Taurianum* ſcribimus. BARBARUS. Scopulus eſt *Taurianus* Ptolemaeo, oppidum Plinio *Tauranium*. Regionis *Tauraniae* ſuper *Thurios* Strabo [lib. 6. in.] meminit. Stephanus urbem facit Italiae *Tauriam*. PINTIANUS. In Plinio olim etiam legebatur *Taurianum*, nunc *Tauroentum*, ad quod nihil ex MSS. monuit Harduinus; alias Galliae Narbonenſis urbs, noſtro 2, 5, 3. *Taurois*. At huc propius pertinet *Taurianiа* Geogr. Ravennatis 4, 32. et 5, 2. item tab. Peutinger. 6. F. et Stephani Ταυρανία, quam cum ignoraſſent Cluverius in Ital. ant. 1, 11. p. 89. et Berkelius ad Stephan. p. 696. mutarunt in Ταυρασία, refragantibus de Pinedo et Holſtenio p. 315. qui tamen ipſe de urbe ambigit. Equidem putem ibi excidiſſe ι, quod literarum ſeries patitur. Noſtram etiam in Stephano urbem agnoſcit Caſaubonus ad Strabon. c. l. ubi Ταυριανὴ χώρα com-

memoratur, non Ταυϱανία. Poteſt tamen eſſe *Taurania* Plinii 3, 9. ſ. 5. in Campano agro, quam intercidiſſe ſuo tempore adfirmat. Equidem hic, cum *Taurinum* ſtare nequeat, terminatione ſervata, quia urbium formae ſaepe ſic variant, *Taurianum* probavi; quam formam loco vindicavit ad ſaeculum usque 9. Matthaeus Aegyptius ad SCtum de Bacchanalibus p. 217 ſq. in ed. Livii Drakenb. T. 7. Sooni et Heniſchii *Laurianum* alienum hic eſt et ex errore natum.

Metaurum) Prag. Rehdiger. *Methaurum;* Vindobon. *methaurium;* alii cum editionibus *Metaurum*, tantum 30. 32. *Maurum*. TZSCHVCKE. Scribendum *Metaurus*, non *Metaurum* ex Strabone [6. p. m. 177. ſ. 256.] et Plinio. [3, 10. ſ. 5.] PINTIANVS. Lege *Metaurus*. CIACCONIVS. Pintianum hoc nomine reprehendit Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. cap. 48. p. 205. quod et *Metaurum* occurrat apud Horat. 4. od. 4, 38. et ſic *Saguntum* et alia dicantur, quamvis ibi non ſolum omnino fluvius eſt, ſed et fluvius Vmbriae, quem ſupra noſter memoravit. Hic Bruttiorum oppidis adnumeratur, qua dignitate etiam agnoſcit Solinus c. 8. ſ. 2. In Strabone Metaurus fluvius eſt et navium ſtatio. Sic idem evenit, quod de Scylla paullo antea monui. Stephano eſt Μάταυϱος, etſi Siciliae tribuit ſuo more, ubi hanc Italiae partem Siciliae obpoſitam adtingit. Docet id aperte, quod Steſichorum eius civem facit, quem Ματαυϱίας τῆς ἐν Ἰταλίᾳ fuiſſe ſcribit Suidas ſub v. Στησίχοϱος. *Mataurum* ex noſtro loco profert Ortelius ſ. v. *Metauros* ſuopte ingenio. Triplex igitur occurrit variatio, neque tamen quidquam in Mela mutandum. Sic et *Metaurum*, *Rhenum* flumina, et *Lampſacum*, *Saguntum*, *Cyzicum*. Vid. ad 1, 19. in. *Lampſacum*. *Ager Metaur.* in marmoribus Piſaurenſibus n. 30. commemoratur.

§. 9. *Hinc —)* Vatican. 3. Lipſ. Venet. Pariſ. 2. Gud. Prag. *Hinc intus cum mare;* Rehdiger. *Hinc intercum m.* Poſt Vindob. *deflexus eſt;* Vatic. 3. Prag. *flexum eſt;* Cibin. Gud. Rehdiger. Vatic. 1. varr. in ed. 27. Havn. Venet. *flexus eſt*, quod et dedit Vinetus; aliae edd. ad Voſſium *deflexus eſt;* hic ex libris veteribus, quod ait, repoſuit *eſt flexus*, quod manſit. Ante *eiusdem* in Prag. abeſt *et*. *Flexus* volebat etiam pro *deflexus* Ciacconius idemque antea extrudebat *mare*.

terrae latus alterum) Prag. pro *terrae* dat *terrenus;* pro *alterum* Pariſ. 2. Vatican. 3. *altera;* Prag. *alta*.

Medama) Vatic. 1. Cibin. Gud. Havn. Venet. Pariſ. 2. et Boccat. ſ. v. Tuſcum mare *Maticana;* Vatican. 3. Prag. *Matichana;* Rehdiger. *maticama;* Pariſ. 1. 3. *Maciana;* Ciaccon. *Mativarici;* Vindob. omittit *Medama, Hippo*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Maticana;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. ceterae ad Voſſium *Terina*, a quo propagatum eſt *Medama*. Poſt Ciaccon. Vatic. 1. Cibin. Gud. Rehdiger. Lipſ. Venet. *Ionium Vibon;* Vatic. 3. *matichanalonium vibon;* Pariſ. 1. 2. 3. Havn. Prag. Lipſ. in margine eadem manu *Ionium iubon;* Boccat. ſ. v. Tuſcum mare hinc reddit: *iubovem ionium* inverſa progreſſione. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Ionium Iubon;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Hippo, nunc Vibon*, tantum Reinoldianae *Hipponium Vibon*. Denique Pariſ. 1. *et Ennis Adampotia;* Lipſ. et *emis adampetia;* Pariſ. 2. Prag. *et emiſſa clampetia;* Cibin. *et emis ac lampetia;* Vatic. 3. *et emiſa clampentia;* Gud. *et emis aclampetia;* Ciaccon. *et Enuſſa Campetia;* Rehdiger. *et enus aclampetia;* Vindob. *et emis clampetia;* Pariſ. 3. *et Eumica Clampetia;* Havn. *et emica clampetia;* Venet. *et emiſia campetia;* Vatic. 1. *Temiſa clampetia*. Edd. 1. 9. *eminea;* 2. 5. *emica;* 3. 4. 11.

emiea; eaedem *Clampetia;* reliquae *Temeſa* et ex iis pro *Clampetia* 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Campetia.* Boccatius c. l. inverſo ordine dat *clampetiam, enum.* TZSCHVCKE. Erratum quadruplex ex Plinio, [3, 10. ſ. 5.] Strabone, [6. p. m. 176. ſ. 255.] Ptolemaeo, [3, 1.] quos ſecutus ita lego: *Latus alterum Terina, Hippo, nunc Vibon, Temeſa.* De *Terina* hoc ſitu, unde *Terinaeus ſinus*, Strabo Pliniusque a fluvio cognomine, ut inquit Stephanus, *magna* quondam *Graecia*, (ut Apollonides [apud Stephanum] ait) vocata, Lycophroni [v. 726.] eſt inſula hoc nomine, uni Sirenum, *Ligeae* dictae, ſacra. De *Hippone* iidem auctores. Plinius: *Hippo, quod nunc Vibonem Valentiam appellamus*, eiectis, ut Strabo inquit, Brutiis, mutato a Romanis vocabulo. De *Temeſa*, quam Graeci *Tempſam* vocant, metallis inclyta, clarius eſt, quam ut adſtipulatorum egeat fide. BARBARVS. Strabo [6. p. m. 177. ſ. 256.] et Stephanus *Hipponion*, non *Hippo;* Ptolemaeo [3, 1.] etiam ſinus eſt *Hipponiates*, procul dubio ab *Hipponio*, quamvis Stephano ratione analogiae magis placeat ab *Hipponia* deduci. Item Strabo *Vibona* nominat, Ptolemaeus *Vibon*, Plinius quoque *Vibon.* Praeterea puto deſiderari in Mela dictionem *Valentia*, legendumque *Vibon Valentia* ex Strabone, [6. p. m. 177. ſ. 256.] Ptolemaeo, [3, 1.] Plinio, [c. l.] Stephano, apud quem perperam ſcriptum eſt *annibu alentia* pro *Vibona Valentia* ſive *Vibon Valentia.* Tum poteſt quidem legi *Temeſa* ſive *Temeſe;* malo tamen legere *Temeſa* cum Ptolemaeo, Strabone, Plinio. [cc. ll.] *Prius*, inquit Strabo, *dicta ſunt Temeſa, nunc Tempſa dicitur.* PINTIANVS. Forte *Hipponium Vibon.* CIACCONIVS. Hermolaus *Terina, Hippo nunc Vibon*, cum prius legeretur *Maticana, Ionium Vibon.* Sed haec emendatio longe abeſt a veſtigiis veteris lectionis, ordiniquc Geographico eſt contraria. Inter Temeſam enim et Clampetiam collocanda erat Terina. Verum eſt itaque, quod repoſuimus: *Medama, Hippo, nunc Vibon.* Apud Plinium

ſimiliter, ubi veteres libri habent *Meddua* vel *Medara*, reſcribendum eſt *Medana*. Nam non tantum Medama et Medma vocabatur hoc oppidum, ſed et Medana et Medna. Male apud Strabonem [6. p. m. 177. ſ. 256.] Caſaubonus τὰ Μέδαμα plurium numero corrigit, cum proba ſit lectio vulgata: Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τούτῳ Μέδαμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν. Ὁμώνυμος κρήνη μεγάλη πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλούμενον Ἐμπόριον. Cum dicit Λοκρῶν τῶν αὐτῶν intelligit Locros Ozolas, illos namque paulo ante dixit Hipponium condidiſſe. *Hippo* vero pro *Hippon*, ut ſupra *Iaſo* pro *Iaſon* Romani Hipponem vocarunt, mutata adſpiratione in quintam vocalem, ut ſolent. VOSSIVS. Etſi aegre hic deſideretur *Terina* ob ingentem ſinum, quem dicit Plinius c. I. vix tamen ex librorum *Maticana* etiam ſitu aptius nomen extrices, quam Voſſii *Medama*, quod et alibi varie efferri ille iam docuit. Cf. etiam Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1292. qui tamen ex Mela receptam tum lectionem *Terina* repetit. Expeditior aditus ad ſequentia nomina, in quibus *Hipponium* quidem ſubeſſe videatur, ſed quia nunquam ſic adiecto *Vibon* dicitur, nec dici poteſt, melius altera pars tranſiit in *nunc*, ut ſic duplex nomen declaretur, quod et adtigerunt Strabo, Plinius, Stephanus. Iidem etiam τῷ *Vibon* adiiciunt *Valentia*, et ſic Ptolemaeus 3, 1. ubi corrupte Οὐιῶν pro Οὐίβων, A. Geogr. Ravenn. 4, 32. (*Bibona Valentia*) tab. Peuting. 6. E. (*Vibona Balentia*) quare et hic addere voluit Pintianus. At ea ratio nec a codicibus adiuvatur, nec eſt perpetua et conſtans, atque ita *Vibon* ſimpliciter apud Ciceron. ad Attic. 3, 3. Antonin. in itiner. p. 111. Sic in lapide miliario apud Gruterum p. 150, 6. *a Bibano ad Locros milliaria* 45. Porro quod *Hippo* non *Hipponium* ſcribitur, offendere non debat, quia hoc Graeci frequentant perpetuo uſu, illud Latini, nec recte Graecis etiam *Hippo* tribuit Graevius ad Ciceron. ad Attic. 3, 3. Vid. Salmaſ. ad Solin. c. 8. ſ. 2. p. m. 49. qui et monet,

minus caute a Mela dici *nunc Vibon*, cautius et prudentius a Plinio: *quod nunc Vibonem Valentiam* appellamus. Nempe prius nomen antea in uſu fuit, poſterius acceſſit, ex quo tempore Bruttiis ademtus Hippo Romanorum colonia facta eſt, de quo Strabo c. l. Scymnus v. 307. Velleius 1, 14. ſ. ubi ſimpliciter *Valentia* dicitur. Et hinc etiam ſimpliciter Livius 35, 39, 5. *Eodem hoc anno* (561.) *Vibonem colonia deducta eſt. Temeſa* et *Clampetia* facilius probantur, etſi miſere in libris diſtracta.

Blanda) Vatic. Pariſ. 2. Rehdiger. Lipſ. Venet. Havn. *Blunda;* Pariſ. 1. *Blundia;* Vindobon. *blimda;* Prag. *Brunda.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Blunda;* aliae *Blanda* cum reliquis meis codicibus. Poſt Vatic. Pariſ. 2. Lipſ. Cibin. Gud. Prag. Vindob. Havn. Venet. Boccatius c. l. *Buxentium;* Pariſ. 1. *Buſentum;* Pariſ. 3. Rehdiger. *Buxentum.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Buxentium;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. ceterae *Buxentum.* TZSCHVCKE. Plinius [3, 10. ſ. 5.] et ceteri *Buxentum*, non *Buxentium*, quod Graeci vocant *Pyxunta;* item non *Blonda*, ſed *Blanda*, in quo tamen aeſtimationi locus eſto. BARBARVS. Sed *a* praeferunt Livius 24, 20, 5. Plinius 3, 10. ſ. 5. tab. Peutinger. 6. E. Geogr. Ravenn. 4, 32. in quo *Blandae*, quam formam etiam in Livio plerique codices exhibent. Ceterum de diſtinctione huius locorum recenſus aptiori, quam olim quidem erat, a *Buxentum* ad *Etruſca loca et flumina* (ſic enim legit) disſeruit Cluverius in Ital. ant. 3, 1. p. 820.

Palinurus) Vindobon. *pallimurus.* Edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Palinuri.* Tum Rehdiger. *frigii;* Vindobon. *loci non nomen.*

Paeſtanus) Vatic. Lipſ. Cibin. Venet. Rehdig. Vindob. *preſtanus;* Gud. *praeſtanus;* Pariſ. 3. *Praeſti-*

nus; Pariſ. 1. *praeſtans;* Prag. *preſtans.* Edd. 1. 2. *preſtinus;* 7. 8. 9. *praeſtanus;* aliae pleraeque *Paeſtanus*, tantum quaedam ut 11. 20. ſimplici *e.* Sic deinceps Vatic. Lipſ. Cibin. Rehdiger. Venet. Vindob. et edd. 1. 9. *preſtum;* Pariſ. 1. 3. *Praeſtum;* Prag. *peſtum;* ed. 13. *Peſtanum oppidum.* TZSCHVCKE. Strabo, [lib. 5. extr. et 6. in,] Ptolemaeus [3, 1.] cum *ae* diphthongo in prima. PINTIANVS. Sic per *e* olim in Silio 8, 578. Livio 26, 38, 5. ubi de *ae* monuit Drakenborch. Inſerto *r* etiam libri apud Plin. c. l. Receptam ſcripturam tuentur etiam numi.

Silerus) Cibin. *ſylerus;* Rehdig. *ſyllerus;* Gud. *ſillerus*, reliqui etiam Voſſiani cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 16. 18. 21. 28. *Silerus;* 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 19. 20. 22. 23. 24. 25. Vadianae, (alteram auctoris editionem ſecutae) Olivarianae, Vinetus, Schottus *Silarus;* Voſſio duce rediit *Silerus.* TZSCHVCKE. Alii ſcriptores modo *Silarus*, modo *Silaris.* BARBARVS. Libri manu exarati habent *Silerus.* Et hoc bene. Nam utrumque dicitur *Silarus* et *Silerus* et *Siler.* Lucanus lib. 2. [v. 426.] *Itadensque Salerni culta Siler.* Verum et ſic apud Virgilium: [Georg. 3, 146.] ſcribendum ex antiquiſſimo omnium codice Medicaeo: *Eſt lucus Sileri circa ilicibusque virentem Plurimus Alburnum volitans* etc. VOSSIVS. De varia ſcriptura cf. etiam Dausquei. ad Sil. Ital. 8, 582. et Oudendorp. ad Lucan. c. l. Cum igitur codices hic velint *Silerus*, dimitti haec ſcriptura non debet.

petrae — Sirenes) Rehdiger. *petrea quis Sirenes;* Cibin. *Syrenes;* Vindob. *ſirene.* Edd. 2. *Lyrenes;* 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Syrenes;* et antea 6. 7. 8. 10. *perae.*

habitavere) Cibin. Vatic. Lipſ. Gud. Rehdiger. Prag. *habitaverunt;* Voſſius ex quibusdam MSS. notat

habitant ſimulque reprehendit. Alii cum edd. *habitavere*, quam terminationem amat noſter.

omnia) Sic omnes codices et editiones ante Vadianum, qui in ed. 16. dedit *opima* et hinc 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. omninoque Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus. Poſt Voſſius revocavit *omnia*. TZSCHVCKE. Inepte hic legitur *opima*, cum omnes libri veteres habeant *omnia*, quod verum eſt. Poſtquam enim oram litoralem Lucaniae abſolvit, addit, omnia ea eſſe Lucaniae loca. Hinc iam Campani litoris oppida ſequuntur. VOSSIVS. *Opima* de locis dici, notum eſt. Sic Cicero de lege agrar. 2, 19. *ager opimus et fertilis*; idem pro lege Manil. c. 6. *Aſia*; Sidon. Apollin. carm. 5, 343. *Capua* et ſimilia. At hic recte ex libris et ſcribentis conſilio *omnia*. De commutatione utriusque vocis cf. ad 3, 2, 5.

Surrentum) Venet. Pariſ. 2. Gud. Prag. Vindob. (hic etiam antea *puteleanus*) *Sirentum*; Lipſ. *ſurentum*; Rehdiger. *Birrentum*; Cibin. *ſyrrentum*. Ex edd. 15. 35. *Surrentium*; aliae *Surrentum*. Ita vero etiam variatur in aliis auctoribus. Sic Ptolemaeus 3, 1. Galenus de methodo medendi lib. 5. (Opp. P. 4. p. 92. ed. Baſil. 1538.) Σούρεντος, Stephanus Συρέντιον, ubi tamen literarum ſeries duplex ρ poſtulat et praeterea terminatio vitiata videtur; Strabo 5. p. m. 171. ſ. 247. Σύραιον, ubi codices mei Σύρρεντον, quod et reſtituit Siebenkeeſius; idem p. m. 168. ſ. 243. Σουρεντῖνος οἶνος, cum tamen lib. 1. p. m. 15. ſ. 22. conſonam illam geminet, quod et fecerunt ex Graecis Diodor. Sic. 5, 7. Dio 52, 43. — ex Latinis Plinius 3, 9. ſ. 5. Silius Ital. 8, 544. et praeter alios tab. Peutinger. 6. D. Probat etiam r duplex Cluver. in Ital. ant. 4, 3. p. 1161. Et ſic *Surrentini* apud Gruter. p. 489, 3. et Gudium in inſcrr. p. 89, 8. et alibi.

Herculaneum) Lipſ. Pariſ. 2. Prag. *herculatum;* Venet. Gud. Vindob. *herculanatum;* Rehdiger. *Hercule natum;* Cibin. *herculaſeum;* Vatic. *herculanacum;* alii *Herculaneum.* Edd. antiquae cum Camertinis, Ald. Iunt. Vadianis, Olivarianis, Schotto *Herculanaeum*, tantum 11. 29. *Herculaneum*, uti poſt Vinetus, Voſſius et hinc alii. Cum ex Graeco defluxerit vel *ium* vel *eum* valet, et ſic utrumque exhibent libri in Livio 10, 45, 9. Plinius 3, 9. ſ. 5. ſcribit *Herculanium*, pro quo tab. Peuting*er.* 6. D. *Herclanium*, et Geogr. Ravenn. 4, 32. *Merclanium.* In Cicerone ad Attic. 7, 3. in. *Herculanum*, quod Cluverius in Ital. ant. 4, 3. p. 1155. corruptum putat pro *Herculaneum*, quae quidem terminatio hic a melioribus codicibus probatur et alibi ab aliis. Cf. Flor. 1, 16, 6. Vellei. 2, 16, 2. et quae notantur ad Dionem 66, 23.

Veſuvii) Lipſ. *veſumii;* Vindob. *veſemii;* Gud. *veſunii;* Prag. *veſirnii;* Venet. *veſuli;* alii, ut Vatic. Cibin. Pariſ. *Veſuvii*, de quo nulla dubitatio eſſe poteſt, etſi varia forma prodit in aucturibus. TZSCHUCKE. Forte: *Veſuvii montis adſpectu Pompeii.* Plinius 3, 5. [ſ. 9.] *Herculaneum, Pompeii haud procul adſpectante monte Veſuvio.* CIACCONIUS. Eleganter et ex more etiam noſtri, qui ſic ſaepe in curſu oblata delibat et interponit. Attamen invitis libris nihil mutandum videtur. Poſt pro *Lucrinus* Pariſ. 2. *Lucinus*, et pro *Avernus* Cibin. *averticis;* Lipſ. *puteolei.*

Miſenum) Pariſ. 3. *Meſenium;* Prag. *miſſenus;* alii *Miſenum.* Edd., veteres tantum non omnes *Miſſenum* cum Schotto; *Miſenum* Ald. Iunt. Vinetus, Voſſius et ceteri. Recte, uti alii auctores. Sic apud Gruter. p. 521, 5. p. 564, 4. Reineſium 8, 35. *Miſenates*, et *Praet. Miſen.* ſaepius in inſcrr. Herculan. in Gorii ſymbolis literar. V. 1. p. 79 ſq.

Cumae) Prag. *cumme;* Vindob. *cuvie.*

Liternum) Rehdiger. uti Boccatius ſ. v. Tuſcum mare *Linternum;* Prag. *linthernum;* Pariſ. 3. Havn. *linternium;* reliqui in iis etiam Ciaccon. Venetus *Liternum,* tantum Vatic. 3 *litternum.* Edd. 1. 2. 9. *linternium;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. reliquae ad Gronovianam 42. Inde ab ed. 44. praeeunte Reinoldio, *Liternum.* Ita hic et in Cicerone ad Attic. 10, 13. reponi volebat Heinſius ad Ovid. Metam. 15, 714. et ad Sil. Ital. 6. 654. neque aliter ex hoc loco, adfert Cluverius in Ital. ant. 4, 2. p. 1098. et a librariis in *Linternum* corruptum eſſe dicit. Ita dedit etiam in Cicerone c. l. Erneſti, etſi de Agrar. 2, 25. idem *Linternum* reliquit. *Liternum* etiam ſcribunt in aliis codices meliores, veluti in Livio 23, 35, 5. notante Sigonio et alibi, et ſic ſine varietatis indicio dedit in Oroſio 4, 20. p. 274. Havercampus. Vid. Drakenb. ad Liv. 22, 16, 4. N. Heinſius ad Sil. Ital. c. l. et 7, 278. Corrad. ad Cicer. ad Attic. c. l. Weſſeling. ad Antonin. itiner. p. 123. Torren. ad Valer. Max. 2, 10, 2. *Liternum* etiam dat tab. Peutinger. 5. E. Tum confirmant Graeci, Strabo 5. p. m. 168. ſ. 243. Λείτερνον, Appian. de B. Civ. 1, 39. Ptolem. 3, 1. Λίτερνον. Denique accedit vetus numus, in quo oſce inſcriptum legitur *Cumelternum* cum Concordiae Signo, qua illae urbes coniunctae fuerunt.

Volturnus — Volturnum) Vindobon. Prag. Rehdig. puto etiam Vaticani, Pariſ. 2. 3. Venet. Havn. cum edd. omnibus ad 42. praeterea Reinoldianis *Vulturnus — Vulturnum;* Mediolan. Voſſ. 1. Gud. Perizon. Cibin. Pariſ. 1. Lipſ. bis per *o,* uti inde ab ed. 44. ceterae. *Vulturnus* quidem praeferunt alibi modo omnes, modo plures libri. Vid. ad Liv. 23, 36. ſ. et alibi. Plinius 3, 9. ſ. 5. ſine diverſitate per *u.* Tab. Peutinger. 5. E. Geogr. Ravenn. 4, 32. *Bulturnum* B pro V. ut ſaepe. *Vulturnus* ſcribit etiam Boccatius h. v. At

Volturnus Virgil. Aen. 7, 729. conſtanti codicum conſenſu. Ita vero et Graeci variant. Strabo 5. p. m. 164. ſ. 238. et alibi Οὐλτοῦρνος. Dionyſ. Halic. 7, 3. Ptolemaeus Οὐολτοῦρνος, etſi in utroque cum accentus diverſitate. Poſſit hanc formam probare inſcriptio apud Gudium p. 71. n. 4. *a porta Volturn ad vicum*, ſi quidem huc pertineat. Ita diſſentiunt paſſim viri docti, et ad Frontinum 3, 14, 2. Modius et Tennulius probant *u*, contra Oudendorpius ad 2, 2, 7. praefert *o*. Diſceptationem peperit non utriusque ſolum formae uſus, ſed et in earum literarum in multis verbis promiſcua conlocatio, veluti *volgus*, *volnus*, *quoin*, *avolſus*, et *Vulſci*, *Vulſinii* aliaque plurima, quae et conlegit Drakenb. ad Liv. 39, 53, 2. et de commutatione utriusque Corte ad Salluſt. Catil. 44, 3. Vrſinus ad Cicer. Catil. 3, 5. Graevius et Garaton. ad 3, 1. 1, 5. In multis nominibus lapides veteres et mos aevi Tulliani, quem ſub Auguſto mutari coeptum eſſe ex monumento Ancyrano docuit Noriſius ad Cenotaph. Piſ. 4, 4. p. 469 ſq. poſtulant, ut ſcribatur in Cicerone et aequalibus *o*. Attamen ea ratio nec in omnibus locum obtinuiſſe videtur, nec ſingulatim in hoc nomine, uti ſuperiora docent; quare recentiorem lectionem non mutavi. Poſt omiſſa lineola transverſa Vindob. *capanie*.

Sinueſſa) Vatic. 1. Lipſ. Ven. Vindob. *Sinoeſſa*; Ciaccon. Gud. Rehdig. *Sinceſſa*; Prag. *Siceſſa*; Pariſ. 1. *Seniceſſa*; Pariſ. *Sineſa*; Vatic. 3. *Sueſſa*; alii cum edd. *Sinueſſa*. TZSCHVCKE. Stephanus *Sinoeſſa*, in quo falſo legitur [uti quidem in hoc tractu ſolet] Σικελίας pro Ἰταλίας. Strabo variat, modo *Sinueſſa*, modo *Sinoeſſa* [vid. poſt] proferens. In Ptolemaei exemplaribus [3, 1.] in ora Campaniae falſo etiam ſcriptum eſt *Soeſſa* pro *Sinoeſſa*. Conſtat enim ex Strabone [5. p. m. 167. ſ. 242. et p. m. 161. ſ. 233.] maritimam eſſe civitatem Latii. *Sueſſa* autem altera eſt in mediterraneo eiusdem

Campaniae; nam has duas urbes Ptolemaeus [c. l.] Campaniae, Strabo Latio attribuit; in cuius Graeco codice atrox menda inolevit lib. 5. [p. m. 165. ſ. 237.] καὶ σύες, σατραπόντιόν τε καὶ Οὐελίτραι. Legendum reor: *et Soeſſa, Cloſtra Antiumque et Velitrae;* ridicula interpretis tralatione. PINTIANVS. Strabo effert per ου, tantum lib. 5. p. m. 151. ſ. 219. Σινύεσσα, et in Cod. Moſc. per ο p. m. 168. ſ. 243. uti ex numis profert Raſche in Lex. num. T. 4. P. 2. p. 1113. Et ſic Guarini interpretatio *Sinueſſa*, Polybius 3, 91, 4. Σεινουεσσανοὶ, quod probavit ex plurium MSStorum conlatione Schweighaeuſerus, etſi ex illo loco Stephanus adfert Σενοεσσανοὶ, qui et ipſe ſcribit per ο, ut Dio Caſſ. 67, 14. Latini conſtantius Sinueſſa, et ſic tab. Peutinger. 5. F. *Sinueſſani* in inſcriptione apud Reineſium 3, 19. pro quo antiquus lapis, quem excitavit Holſten. ad Cluverii Ital. ant. 224. traiectis literis *Senuiſſanis. Sueſſa* Vatic. 3. locum hic non habet, ut iam docuit Pintianus. Cf. etiam Fabricius ad Oroſ. 4, 17. Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 122. Poſt Cibin. *lyris*, uti adeo Harduini Plinius 3, 9. ſ. 5. Pariſ. 1. *loris;* Cibin. *formae;* idem et Gud. *fundit;* Vindob. *fondi;* Lipſ. *fundis.*

Tarracina) Pariſ. 3. *Teraacina;* Pariſ. 2. Prag. *Teracina;* Cibin. Rehdiger. Venet. Havn. *terracina;* Gud. *toracina;* Vindob. *terracena;* Vaticani Pariſ. 1. *Tarracina.* Edd. 1. 2. (?) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. ex Olivarianis 29. *Terracina;* 16. 18. 22. 24. 25. reliquae, duce Vadiano, *Tarracina.* Eodem modo variatur in Livio 4, 59, 4. 22, 15, 11. Plinio 3, 9. ſ. 5. in inſcriptionibus apud Gruter. p. 152, 8. ubi *Terracinenſis* tempore Theodorici Gothorum regis, et p. 381, 1. ubi *Tarricinenſes* ſub Alexandro Severo. At *Tarracina* apud Gorium P. 1. n. 56. p. 31. Muratorium 328, 1. *Terracin* in Gudii inſcrr. p. 101, 2. uti in tab. Peutinger. 5. E. et

Boccatio de fontibus ſ. v. Anxir. Hinc et eruditorum ſententiae diſcrepant, in quibus *Terracina* tuentur Vrſinus ad Cicer. pro Roſcio Amer. c. 23. Cortius ad Salluſt. Catil. c. 46. et quos hic memorat; plures *Tarracina*, in quorum numero Cluverius in Ital. ant. 3, 7. p. 1009. Drakenb. ad Liv. 4, 59, 4. Gronovius in variis Geogr. p. 183. Atque ita legitur nunc in editionibus auctorum veterum, Ciceronis, Caeſaris, Livii aliorum. Praeferenda utique videtur haec ſcriptura, quod Graeci, qui minus depravati ſunt, eam conſtanter referunt. Non enim libri ſolum Latini, ſed et monumenta ſequioris aetatis mutationem ſubierunt, quare etiam Guarinus ſemper habet *e*, ubi Strabo Graecus *a* ponit. Nempe *Terracina* poſteriorum temporum fuit ſcriptura, quae et hodie uſum obtinet, uti recte cenſent Cluverius c. l. Graevius ad Cicer. pro Roſcio Amerino c. 23. aliique. Denique τὸ *a* tuentur nummi, quos commemorat Raſche in Lex. num. T. 5. P. 1. p. 559. Mox pro *Circes* Vindobon. *cirſes;* Rehdiger. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Cyrces.*

Circeii) Vatic. 1. *cyrcea;* Ciaccon. Vindob. *circea;* Lipſ. Venet. Gud. *circeia;* Cibin. *cyrceya;* Rehdiger. *cyrceia;* Pariſ. 3. *circeca;* Pariſ. 2. *circela;* Vatican. 3. Prag. *cretela;* Havn. *cretella;* Pariſ. 1. *cretia.* Edd. 1. 2. *circeia;* 9. 11. *Circei;* 7. *Cyreii;* 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Cyrceii;* 3. 4. 5. aliae *Circeii.* TZSCHVCKE. Ita interpungendum: *Circes domus aliquando, Circeii,* vel *Circeius*, id eſt, ſunt et Circeii, ubi quondam fuit Circes domus. Solinus c. 8. [ſ. 2.] ſcribit *Circen Circaeos inſediſſe montes.* CIACCONIVS. Diſtinctione ſublata ediderant Sanctius, Schottus et inde propagatae minores editiones, et recte ſane. Voſſius tamen maluit cum Vadiano, Stephaniana, in qua notae Olivarii, et minore inde formata diſtinguere, *Circes domus, aliquando Circeii,* profecto peſſime, quum non aliquando, ſed ſemper, ex quo ſemel coepit, nomen illud Circeii obtinuerit; ſed

verum eſt, crediliſſe veteres, aliquando fuiſſe domum Circes, quod innuit iuſta diſtinctio. Plane ut lib. 3. c. 9. *Inſulae Gorgades, domus (ut aiunt) aliquando Gorgonum.* I. GRONOVIVS. Voſſius ſe abſente illud comma, quod tamen antea poſuerant Camers, Vadianus, Olivarius, a librariis temere additum eſſe monet. Quodſi comma addatur, ex Ciacconi ſententia fieri poteſt. Sed cum omnes codices urbis nomen in *a* terminent, legendum videatur *Circaea*, quod legitur apud Dionyſ. Halic. 4, 73. et 8, 14. Reliquis eſt *Circeii*, praeter Ciceronem, qui ad Attic. 12, 19. 15, 10. vocat *Circaeos*, quo nomine adficiuntur ipſi oppidani a Dionyſio Hal. 8, 14. qui in Polybio 3, 22, 11. et 24, 16. dicuntur Κιρκαιῖται, Livio 6, 12, 6. et 17, 7. Ciceroni de N. D. 3, 19. *Circeienſes.* At nunquam Latini urbem aliter, quam *Circeii* proferunt, in quibus Livius, Plinius, uti pro *Circaei* forte etiam in Cicerone legendum eſt, et in poſteriori loco ad Attic. 15, 10. f. repoſuit Erneſti. Ita etiam reddit tabula Peutinger. 5. E. pro quo Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 2. vitioſe dat *Cercellos.* Tum in Κιρκαία vocem πόλις ſubintelligendam eſſe, docet poſterior Dionyſii locus, ubi diſerte additur. Adhaeſit igitur τὸ *a* ex ſequentis nominis prima litera.

Aphrodiſium) Lipſ. Vindob. *afrondiſium;* Rehdiger. *anfrodiſcum;* Cibin. Gud. *afrodiſium.* Tum Vatic. 3. Gud. Vindobon. *hoſtia*, uti et alibi adſpiratio praemitti ſolet, de qua vid. Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. c. 5. et quos nominat A. Gronov. ad Iuſtin. 34, 3, 8. ubi adſpiratio poterat ſubmoveri; et de adpellativo ad Melam 1, 9, 4. et paſſim alibi. Sine adſpiratione ſcribunt numi, de quibus Raſche in Lex. num. T. 3. P. 2. p. 221 ſq. et in inſcriptionibus apud Gudium 77, 1. aliquoties legitur *Oſtienſis.* Cf. et Sponii Miſcell. eruditae antiqu. p. 175. Poſt Prag. *tibrim;* Cibin. uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. et aliae plures *Tyberim;* Rehdig. *Thiberim.*

Variatur ſic et alibi, de quo monent viri docti ad Silium Ital. 1, 607. et alibi, in primis ad Virgil. Aen. 8, 330. Servius et la Cerda. Invaluit tamen poſt *Tiberis*, quod et probant inſcriptiones. Cf. Gruterus p. 252, 1. et paſſim.

in hoc latere) Sic omnes MSSti etiam Zaluſc. diſerte hic notatus, et edd. ad Voſſium, qui dedit *in hoc litore*, eumque ſecutae 40. 41. 42. TZSCHVCKE. Verba: *in hoc latere ſunt* redundant. Dictum fuerat ſupra: *Hinc in Tuſcum mare flexus eſt, et eiusdem terrae latus alterum.* PINTIANVS. Forte: *in Latio ſunt.* Reddit enim nunc urbes populorum, quos ſupra in Volſco et Latio memoraverat; aut legendum *in hoc litore.* Plinius 3, 5. [ſ. 9.] Livius lib. 4. fol. 52. [c. 59.] CIACCONIVS. Et haec quoque emendata ſunt a nobis conſentientibus libris veteribus. Romae enim erat Pomponius, cum haec ſcriberet. Itaque hoc litus vocat litus Latii, quod extendit a Sinueſſa usque Oſtiam. VOSSIVS. Ingenioſe excogitata eſt ratio, qua Voſſius probatam ab omnibus libris lectionem impugnat. Antea enim ipſas regiones, quarum potiora recenſet, nominat, quod et poſt facit, veluti Lucaniam, Campaniam, Etruriam ad finem usque Italiae. Attamen Tiberis facta mentione ex nexu de Latio commode intelligi poteſt, et τὸ *hoc* aperte ſuperiora reſpicit. Neque enim redundant haec verba, immo tanto intervallo cum codicibus ferri recte poſſunt.

Pyrgi Minio) Vatic. Cibin. Pariſ. 2. Venet. Havn. (puto) *Pyrgi anio*; Prag. *pirgi anio;* Lipſ. *Phirgi Antho;* Gud. *Phirgi anio;* Vindob. *phirginiano;* Rehdiger. *phyrginiano;* Pariſ. 1. *phigi anio;* Pariſ. 3. *phrigi anto*; *anio* ex ſuo codice notat etiam Holſten. in Cluverii Ital. ant. p. 35. Edd. 1. 2. 9. prius ſcribunt *phirgi*, ſed et hae et reliquae ad Voſſium *Anio*, qui obſequentibus ceteris mutavit in *Minio.* TZSCHVCKE. Mariangelus

non *Aniohit*, ſed aut *Halium* legit ex Strabone, [5. p. m. 157. ſ. 225. nempe ex vetuſtis editionibus] aut *Alſium* ex M. Catone, Dionyſio, [1, 20. extr.] Plinio, [3, 8. ſ. 5.] Antonino, [p. 301. Weſſ.] Ptolemaeo. [3, 1.] PINTIANVS. Pro *Anio*, quod nullum locum habere poteſt in litore Tuſco, recte Cluverius [in Ital. ant. 2, 2. p. 483.] emendavit *Minio*. Notum illud flumen ex Virgilio, [Aen. 10, 183.] quem imitatus hic eſt noſter aliquot in locis, praecipue in Italia. VOSSIVS. Prius nomen, quod in quibusdam libris cum poſteriori coaluit, atque etiam alibi, veluti in Virgilii loco cit. corrumpitur, facile ſuae formae redditur. Strabo 5. p. m. 156. ſ. 225. Ptolemaeus 3, 1. Πῦργοι. Plinius 3, 8. ſ. 5. et alii *Pyrgi*. Sic et tab. Peuting. 5. A. proque eo commutatione frequenti Geogr. Ravenn. 4, 32. *Purgi*. Poſterius nomen *Anio*, quia in litore Tuſco locum habere non poteſt, et ad ea, quae citra Tiberim ſunt, pertinet, unde nunc ad ulteriora progreditur Voſſius, praeeunte Cluverio, mutavit in *Minio*, etſi hic parum conſilii certus fuiſſe videtur, cum 3, 1. p. 820. *Alſium* hic legat, quod et alii ſupra laudati in hoc tractu ponunt, et praeter illos cum Pyrgis coniungit Rutil. in itiner. 1, 225. At, ſi vel omittas, ante Pyrgos Alſium memorandum fuiſſe, uti patet ex Strabone c. l. Plinio 3, 8. ſ. 5. Antonini itiner. p. 301. et tab. Peutinger. 5. D. nimis id nomen diſcrepat a codicibus. Quare *Minio* probavit etiam Holſten. ad Ortelium p. 12. quod profecto propius abeſt a libris. At neque Minio fluvius commode admitti poteſt, quia hic noſter urbes tantum recenſet, et, ſi fluvius intelligi debeat, verus exitus turbatur, qui inter Graviſcas et Centumcellas aperitur, uti et monuit Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 198. cui adſentitur Oberlinus ad Vib. Sequ. p. 143. At idem coniecturam ſat probabilem adiecit de Minione urbe, quam etiam memorat inter Caſtrum novum et Graviſcas, Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 2. et ibi agnoſcit Porcheron, etſi vocatur Minium. Cf. ſupra §. 8.

de *Metauro*. Ad verum tamen ſitum nihil inde redundat. Aliam denique emendationem innuit Holſtenius ad Cluverii Ital. ant. p. 35. utrum forte hic locus Rutilium iuvare poſſit, nec eam reiicit Cellarius. Nempe apud Rutilium 1, 232. hoc ſitu conlocatur *Inui caſtrum*, cuius mentio etiam exſtat in Virgilio Aen. 6, 775. At quod obſervavit Cluverius in Ital. antiqua 2, 2. p. 488. caſtrum Inui in Latio fuit, non in Etruria, ubi *Caſtrum novum*, quod quidem Virgilii locus indicare videtur. Sed ſi vel hoc negligatur, cum Servius Caſtrum id novum dictum etiam eſſe adfirmet, manifeſtum eſt, Inui caſtrum ſubſtitui non poſſe. Maneat igitur cum levioris erroris reprehenſione Minio.

Graviſcae, Coſa) Coniuncte et haec nomina praebent codices. Vatic. 1. Parif. 1. Cibin. *Grabus caecoſa*; Vatic. 3. et, quod adſcriptum erat, tres alii, Lipſ. Gud. Prag. Vindob. Venet. Havn. *grabus cecoſa*; Pariſ. 3. *Grabs cecoſa*; Rehdiger. *gabiis cecoſa*; Pariſ. 2. omiſſis *Coſa*, *Telamon Populonia* tantum *Graviſſae*; Ciaccon. *coſa*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *grabus, cecoſa*; tum diviſe 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Graviſce*; 13. *Graniſce*; 16. 18. *Graviviſcae*; 12. 14. 19. 21. 22. (altera Vadiani) 24. 25. reliquae *Graviſcae*. Tum pro *Coſa* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. ceterae praeter Vinetianam (puto) ad 42. *Coſſa*; hinc praeeunte Reinoldio ab ed. 44. et aliis iterum prodiit *Coſa*. TZSCHVCKE. Pro *Grabus cecoſa* ſcribendum *Graviſcae*, *Coſſa* (non *Coha*, ut Olivarius et Gronovius) ex Plinio, [3, 8. ſ. 5.] Ptolemaeo [3, 1.] ceteris. BARBARVS. De *Graviſcae* nulla poteſt eſſe dubitatio, quod et adfert ex codice ſuo Holſtenius in Cluverii Ital. ant. p. 35. De *Coſa* haec Abr. Gronovius: MSS. ed. Mediolan. *Coſa*. Strabo etiam lib. 5. p. 222. [p. m. 153.] Κόσαν nominat iuxta MS. Mediceum, [adde Moſcov.] non Κόσσαν, ut vulgo editur. Rutil. itiner. 1, 285. *Cernimus anti-*

quas, nullo cuſtode, ruinas, Et deſolatae moenia foeda Coſae; et *Coſana praedia* apud Sueton. in Veſpaſ. c. 2. et *portus Coſanus* apud Livium lib. 22. c. 2. et lib. 30. c. 39. Haec A. GRONOVIVS. De duplici illa ſcriptura vid. Cluver. in Ital. ant. 2, 2. p. 480. Simplicem ſibilum praeferunt Drakenb. ad Liv. epit. 14. ubi Sigonius duplicem probaverat, et 22, 11, 6. Popma ad Cicer. ad Attic. 9, 6. Ruhnken. ad Vellêi. 1, 14, 7. Weſſeling. ad Anton. itin. p. 292. aliique, atque ita hodie in auctoribus fere legitur. Adiuvant poetae, qui corripiunt penultimam, uti Rutil. c. l. Virgil. Aen. 10, 168. Denique ſuffragantur numi et lapides. De iis vid. Eckhel. in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 90. De inſcriptionibus apud Reineſium 3, 37. p. 315. *reſpublica Coſânorum*, qui tamen, cum putat τῷ a temonem a quadratario iniectum geminationem ſibili ſignificare, quod male adpoſita linea illa ex Donio exceperit, notatur a Gorio in Donii inſcrr. ant. 3, 46. p. 125. Cf. p. 41. n. 116. ubi *Coſani* ſe vidiſſe infra teſtatur Donius, Gorii inſcrr. ant. 3, 208. p. 169. et tab. Peuting. 3. F. *Coſſa* tamen in numo oſtendit Triſtan. in commentaires hiſtoriques T. 1. p. 365. qualem quidem numum non notavit Eckhelius. Obſtat etiam Stephanus, qui duplici ſibilo adfert. At dum facit Oenotrorum urbem, huc pertinere vix videtur. Oenotri enim primi Italiae incolae, qui Oenotro duce primam coloniam in Italiam deduxerunt (vid. Pauſan. 8, 3.) oram maritimam a Tarento usque ad Paeſtum tenuere. (Dionyſ. Halic. 2, 1. in. conl. Heynio in excurſu ad Virgil. Aen. 1, 530 ſq.) Atque ea de cauſa ad Compſam Hirpinorum refert Holſten. ad Steph. p. 170. quia Graeci aſperam adpellationem mollierint. Certe non ſolum utriusque vocis mutatio in libris paſſim obiicitur, uti in Livio 22, 11, 6. ſed et de vera lectione eligenda dubitatum eſt. Vid. Voſſ. ad Vellei. 2, 68. Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. C. 3, 22. et Iul. Obſequ. c. 76. At quidquid id eſt, hic recte *Coſa* cum MSStis ſcribi non

ſolum potuit, ſed et debuit. Refert etiam ſic Boccat. de maribus c. l.

Telamon) Rehdiger. *thelamon*; Venet. *thelimon*; Gud. *thalamon*; Vindobon. *telamonia*; reliqui *Telamon*. Edd. 1. 2. 9. 11. *Thelamon*; ceterae *Telamon*, etſi Latino ore melius cadere putat *Telamo* Cluverius in Ital. ant. 2, 2. p. 476. Anceps in his et vaga eſt ratio. Cf. ad 1, 11, 3. 1, 19, 5. 2, 2, 8.

Cecina) Pariſ. 2. Prag. *cetina*. Tum Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. *Piſa*. Poſt edd. multae *Hetruſca*, de quo ſupra ad §. 2.

et loca et nomina) Non recte haec ita reformat Cluverius [in Ital. ant. 2, 2. p. 483. 3, 1. p. 820.] *et loca et flumina*, quia nempe loca, quae enumerat, non Thuſcam, ſed Graecam, habeant appellationem. Sed Etruſca loca et nomina tralatitium eſt loquendi genus, pro locis et nominibus in Etruria ſitis. VOSSIUS. Addit et hanc cauſam Cluverius, quod *Cecina* amnis, non loci, nomen fuerit, et vix ibi urbs propter Vadorum (urbis) vicinitatem hoc nomine alia eſſe potuerit, unde etiam Melam erraſſe putat, ſi, quod videatur, urbem eam putaverit. At utrumque vocabulum notum ſic eſt, ut librarii mutationem intuliſſe non videantur. *Etruſca et loca et nomina* ſunt locorum nomina, quae ad Etruriam pertinent.

Luna Ligurum) Rehdiger. *dictum* (pro *deinde*) *luna lygurum*; Vindobon. *lugurum*; ed. Lugd. 1605. omiſit *Ligurum*.

Tigulia) Ciaccon. ex ſuis MSS. *Ligulia* et *Tigulia*; Vatic. Pariſ. 1. 2. Prag. Venet. Havn. *liguria*; Cibin. Lipſ. Gud. *ligulia*; Rehdiger. *lyguna*; Voſſiani et forte

Pariſ. 3. *Tigulia.* Edd. 1. 2. 9. *ligulia*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. ceterae cum Schotto *Liguria*; Vinetus, Voſſius et inde alii *Tigulia.* TZSCHVCKE. Mariangelus ex Ptolemaeo [3, 1.] et Plinio [3, 7. ſ. 5.] *Tigulia*, non *Liguria*; recte. PINTIANVS. Proba eſt coniectura Pintiani et Mariangeli, *et Tigulia*, confirmantque illam veteres libri. VOSSIVS. *Tigullia* tamen ſcribendum cenſet, ut ſcribitur in Ptolemaeo, Rezzonici in disquiſit. Plin. T. 2. p. 18. Et ſic ex ſuis exemplaribus adfert in Plinio et in tabula Traiana, quam etiam ibi exhibet, apud Veliam eruta. Poſt Lipſ. *ianua*; Prag. *Ienua*; Gud. *Sabaria*; Prag. *Sabbatia*; Venet. *Sabavidia*; Ciaccon. *Sabatira*; Lipſ. *Sabatria*; Cibin. omiſit. Edd. *Sabatia*, Vadianus tantum cum ſuis uti Olivarius et 21. 24. 28. Vinetus, Schottus ſine particula *et. Ianua* in Lipſ. adpellatio eſt, quam barbara aetas frequentavit, uti notant Cluver. in Ital. ant. 1, 9. p. 70. et Weſſeling. ad Antonin. itin. p. 294. Pro *Sabatia* Cluver. p. 68. c. l. Melam ſcripſiſſe exiſtimat aut *Sabata*, aut *Vada Sabatia.* Nempe Ptolemaeo 3, 1. *Σάβατα*, qui in mediterraneis ponit; Straboni 4. p. m. 139. ſ. 202. *Σάββατα*, et paullo ante *Σαββάτων οὔαδα*, ubi tamen Pariſ. et Moſc. ſimplici *β* ſcribunt, uti et volebat Hondius in Italiae deſcr. p. 75. Plinio 3, 7. ſ. 5. *Vadum Sabatium*; Iulio Capitolino in vita Pertinacis c. 8. et 13. *vada Sabatia*; Antonino in itiner. p. 295. *Vada Sabbata*; Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 2. *Bata Sabbata*; in tab. Peuting. 2. F. *Vadis Sabates.* In Plinii vetuſtis exemplaribus legi *portus Vadorum Sabatium* adfirmat Surita ad Antonin. c. l. Cicero ad diverſ. 11, 10. et 13. ſimpliciter *Vada* vocat. Solus noſter *Sabatia* ſimpliciter dixit, uti quidem volunt libri.

Albingaunum) Vatic. 1. Pariſ. 1. Cibin. Lipſ. Rehdiger. Mediol. Voſſ. 1. Perizon. *Albincaunum*; Gud. *albim caunum*; Voſſ. 3. Leid. *Albingaunum*; Vindob.

albinganum; Ciaccon. *albincanum*; Venet. *albicanum*; Pariſ. 2. *albiganum*; Pariſ. 3. *albigaunum*; Vatican. 3. Prag. Havn. *Albiri et caunum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. et reliquae ad 42. *Albigaunum*, tantum 18. *Albiganum*; poſt praeeunte Reinoldio 44. 45. ceterae *Albingaunum*. TZSCHVCKE. Legendum *Albingaunum* ex Strabone [4. p. m. 139. ſ. 202.] et Plinio. [3, 7. ſ. 5. ubi tamen *Albium Ingaunum*] In Ptolemaeo [3, 1.] depravate ſcriptum eſt *Albigaunum* pro *Albingaunum*. Sicuti et aliud ante oppidum *Albiniminicn*, cum legendum ſit *Albion Intimelion* ex Strabone [c. l. ubi tamen Ἄλβιον Ἰντεμέλιον, etiam per *e* in Latinis] in quarto aperte, reddita cauſa, cur utrumque ita appelletur. Caſtigandus itaque Plinius, [c. l.] in quo *Albion Intemelium* legitur pro *Albion Intimelium*. PINTIANVS. Boccatius de montibus ſ. v. Appenninus habet: *albagaunum et icnua*. Veram ſcripturam docet Strabo c. l. qui contractum illud nomen dicit ex *Albium Ingaunorum* vel *Ingaunum* ex Graeco Ἰγγαύνων. Lineola illa transverſa hic, ut ſaepe in aliis, neglecta eſt a librariis. Idem contendit etiam Cluverius in Ital. ant. 1, 9. p. 67. Sed et ita *Albingaunum* Tacitus hiſt. 2, 15. Vopiſcus in Proculo c. 12. Antonin. in itiner. p. 295. et 502. pro quo in tab. Peutinger. 2. F. ex ed. Scheybii *albincauno*, cum antea legeretur per *g*, et in Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 2. *Albinganis*. Similes corruptiones notant Surita et Weſſeling. ad Antonin. c. l. Evincit tamen maxime uſus in inſcriptionibus apud Muratorium 1021, 7. 8. 1031, 4. in quibus *Albingaunenſes* legitur.

Paulo) Ita Ciaccon. Mediolan. Voſſ. 1. 2. 3. 5. Perizon. A. Gronov. Lipſ. Pariſ. 1. 3. Vatic. Cibin. Gud. Rehdiger. uti 1. 2. 9. ex editionibus vetuſtis. Reliqui codices et edd. ad 42. *Paulon*, tantum 13. *Padon*, uti apud Plin. 3, 7. ſ. 5. *Pado*; poſt cum Reinoldio 44. 45. ceterae *Paulo*. TZSCHVCKE. Plinius *Padon*, non *Paulon*,

ut ſit *Padon*, *Padonis*, aut certe *Paulon*, *Paulonis*, omnino alius a *Pado*, quandoquidem Pomponius hoc loco Varum amnem *Padone*, aut ſi quis ita malit, *Paulone* dicit eſſe notiorem. BARBARVS. Scrib. *Tum Padon et Varus*. SCHOTTVS. Plinius *Padum* hoc loco habet, ubi tamen optimus meus codex habet *Palo*, manifeſte pro *Paulo*. VOSSIVS. Omnes Harduini codices in Plinio dant *Pado*, pro quo tamen etiam antea *Paulo* volebat Cluverius in Ital. ant. 1, 9. p. 62. quod et repoſuit Rezzonici in disquiſ. Plin. T. 2. p. 14. ubi de eo multa. *Paulo* videtur praeter noſtros codices etiam vindicare hodiernum eius nomen *Paglione*, ſ. *Paillon*.

Varum) Vindob. bis *Varus*; Prag. *Pharum*, poſt cum aliis codd. et edd. *Varum*; tantum Schottus et Reinoldius in ſuis bis *Varus*. TZSCHVCKE. Lego *Paulon et Varus* ex Strabone [4. p. m. 127. ſ. 184.] et Ptolemaeo, [2, 10. f.] adde etiam, ſi placet, Vibio Sequeſtre. [p. 20. Oberl.] PINTIANVS. Ita, ut ſuperior nota declarat, volebat etiam Schottus deditque. In Graecis diſerte additur τόν. *Varus* ſine discrepantia apud Lucan. 1, 404. et ſic fortaſſe rectius eſt, niſi quis utramque formam in uſu fuiſſe velit. Nam certe in tab. Peuting. 2. E. legitur *fl. Varum*. Poteſt tamen etiam ex nexu cum *flumen* altera forma probari, uti *Ledum flumen*, et alia, de quibus ad 2, 5, 6. Nihil igitur hic contra libros mutandum eſt. Poſt Cibin. *diviſa*; Vindobon. *dilapſa*, confuſione nota. Pro *notius* Vindob. et Schottus *notior*; nempe, quia iidem *Varus* volunt.

§. 10. *ab his)* Cibin. *hiis*; Prag. *ab ipſis*; Pariſ. 1. 2. 3. Venet. Havn. videntur habuiſſe cum edd. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. aliisque ad 42. cum Reinoldianis *iis*; inde ab ed. 44. *his* duce A. Gronovio, quod idem notat ex Voſſ. 1. 2. 3. 5. Mediol. Perizon.

et ſuo habentque ex meis reliqui. Variatio facilis et alibi notata.

excurrunt) Vindobon. *excurrit*; poſt Gud. *dein*, ut alibi promiſcue utrumque; Lipſ. Gud. Vindob. *attingerunt*.

diremtisque) Vatic. 3. Prag. Rehdiger. *directisque*; Gud. *direptisque*; reliqui *diremptisque*, quod et ex ſuo codice notavit in praefatione H. Stephanus. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *direptisque*; 15. 17. 20 23. 32. *diremtis*; 30. 37. *direptis*; 25. (in altero exemplari) Voſſius, Gronovii, alii *diremptisque* vel, melius, poſthac *diremtisque*. TZSCHUCKE. In vet. MS. Pariſino *diremptisque* repperi, quomodo leg. coniecerat H. Stephanus lib. 1. Schediaſm. c 25. Dionyſius Afer Graece huiusmodi effert [v. 920.] μέσσην διὰ γαῖαν ὁρίζων. SCHOTTUS. *Diremtis* coniecerat H. Stephanus in praef. ad Melam (licet ipſe dederit *direptisque*) et poſt explicatius probaverat in ſchediaſm. var. 1, 24. p. 92. (cf. etiam in Gruteri theſ. crit. Vol. 5. p. 59.) Melam enim lubenter hac voce uti de fluviis v. c. 2, 5, 5. et apud Livium alicubi *ademtum* et *adeptum* commutari. Vid. 2, 15, 6. et ibi Drakenb qui ſimilia loca excitavit. Sed et exempla de commutatione *direptus* et *diremtus* dabunt Corte ad Plinii epiſt. 6, 16, 11. Schwartz. ad Plinii Panegyr. c. 32. p. 117. et in ſupplem. ad c l. p. 601. Burmann. ad Quinctil. decl. 3, 4. viri docti ad Valer. Max. 4, 7. in. et 8, 1, 9. A. Gronov. ad Iuſtin. 4, 1. in. Lineola enim transverſa, qua in ſcribendi compendio τὸ *m* redditur, modo omitti, modo addi temere ſolet, cuius exempla etiam noſtri libri praebent. Hic quidem, cum violentiae in diverſas partes rapientis notio aliena ſit, aptius utique eſt *dirimo*, quod verbum amant Geographi de locis,

quae fretis, maribus, fluviis, montibus interiectis ſeparantur. Cf. Surita ad Antonini itiner. p. 11. Weſſel. Palmerius in apologia pro Lucano p. 22. Sic dirimuntur regiones, populi, flumine Liv. 22, 15, 4. Lucan. 3, 275. Mela 2, 1, 8. ubi vide. Contra 1, 3, 3. *Graecia Aegaeum ab Ionio mari dirimit*; etſi per nexum vis etiam ſubeſſe poteſt, ut 1, 5, 3. Recte igitur hic probavit Stephanus, poſt etiam Cluver. in Ital. ant. 1, 30. p. 320. et recepit Voſſius. In ſequ. pro *Thraciam* Prag. habet *Cratiam*; Rehdiger. *echratiam*; Vindobon. ut alibi *traciam* idemque etiam *penetrat*.

C A P. V.

Codices quidam, uti Lipſ. Gud. titulum praeponunt *de Gallia*, uti edd. 1. 6. 11. 13. Zaluſc. haec: *De Gallia et oris Galliae, gentibus, urbibus, fluminibus, promontoriis, locisque memorabilibus. Principium a Narbonenſibus; finis ad Hiſpaniam.* Pariſ. 2. *Galliae totius deſcriptio particularis.* Plerique aut intervallo ſeparant a proximo, uti etiam edd. 3. 4. 5. 6. 10. aut deinceps connectunt, in quibus Pragenſis. Aliae edd. inſcribunt *Gallia*, ut 12. 14. 19. aut *Galliae deſcriptio*, uti 7. 8. 15. 17. 20. 23. aut *Gallia Narbonenſis* inde a Vadiano, Olivario, idque ſervatum manſit. Ita in numerandis capitibus diſcrepant; tertium faciunt edd. 7. 8. 9. 13. ſextum ed. 11. pleraeque, in quibus recentiores, quintum, praeter Reinoldium, qui facit ſeptimum. Vineto eſt cap. 39.

§. 1. *Gallia)* Vindob. *Galia;* Prag. *Allia.*

Lemanno) Zaluſc. Lipſ. Gud. et cum edd. ſuis Venet. Havn. Vindob. et Vaticani, uti omnino editiones ad Voſſium, qui a Vineto hic ex ed. 29. recepit

Lemanno, adſentientibus reliquis. Ita tamen etiam ſcribunt Cibin. Rehdiger. et, quod videtur, Pariſienſes. In Prag. *Lemanon*. TZSCHVCKE. Strabo cum *a* in fine et cum duplici *n Limennam* appellat; Ptolemaeus [2, 10.] cum uno *n* et *e* longo in fine *Limene*. In Strabonis libro 4. [p. m. 129. ſ. 186] ubi de Rhodani et Araris coitu disſerit, oſcitantes librarii μεγάλης ſcripſerunt pro λιμένης. Rhodanus enim Lemano lacu excipitur, Plinio [3, 5. ſ. 5.] et Pomponio auctoribus. PINTIANVS. In Strabone huius lacus bis occurrit mentio, ſemel 4. p. m. 129. ſ. 186. ubi vulgo olim legebatur λίμνη ἡ μεγάλη et Guarinus vertit *magnus lacus*, pro quo λίμνη ἡ Λεμάνη repoſuit Siebenkeeſius ex Vatic. 1. ſuadentibus antea Caſaubono et Palmerio. Iterum p. 141. ſ. 204. ubi vulgo Πελαμένα, quod propagatum haeſit, Oberlinus ex Ptolemaeo c. l. in ἡ Λιμένα vel Λιμέννα mutatum velit. At hic agitur ſcriptura in *anus* et *annus*, in qua non conſtant anctores. Apud Plinium 2, 106. ſ. 103. et 3, 5. ſ. 4. eſt *Lemannus lacus*, uti dedit Oudendorp. in Iul. Caeſ. de B. G. 1, 2. et 8. 3, 1. — et tantum ex edd. quibusdam notat *Lemanus*; ita idem in Lucano 1, 396. ubi antea per ſimplex *n*. Sic variat Boccatius, qui ſub v. Rhodanus habet *Lemanus*, at de lacubus *Lemannus* et *populi Lemanni*. Interpres tamen Graecus Iulii Caeſaris ſimplex *n* habet et Vibius Sequeſter p. 24. ſine lectionis discrepantia apud Oberlinum, etſi Vatic. meus ſcribit *Lemannus*, uti Cod. Leidenſ. notante Oudendorpio ad Lucan. c. l. Duplici *n* pondus accedit ex Servio ad Virgil. Georg. 4, 278. ubi a Lemanno fluvio (ſic) *Alemannos* dictos eſſe tradit. Graeci tamen auctores ad alteram opinionem deducere videntur. Equidem in hac ambiguitate, quod inveni, mutare dubitavi. Poſt in Vindob. abeſt *lacu*.

Cebennicis) Voſſ. 1. *Tebinnitis*; Voſſ. 5. *Cebinutis*; Gud. Rehdiger. *cebenicis*; Leidenſ. *Cebennitis*;

Prag. *gebennitis*; Cibin. *Sebennicis*; Zaluſc. Mediolan. *Cebennicis*; Vatic. 3. *Gebennicis*; reliqui cum editionibus ſuis, e quibus 1. 3. 4. 9. *Gebenniciis*; 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Gebennicis*; 23. Vinetus, Reinoldius, 44. 45. reliquae *Cebennicis*, uti infra variatur. Sic in aliis auctoribus, ubi praeterea pro *b* reperitur *v* uſitata commutatione, uti *Svebi*, contra *Danuvius*. *G* habet Plinius 3, 5. ſ. 4. et edd. quaedam Caeſaris de B. G. 7, 8. ubi, et cap. 58. per Γ etiam reddit Metaphraſtes Graecus, probatque in Latinis mollioris ſoni cauſa Penzelius in verſione Strabonis T. 1. p. 358. At τὸ *C* tuentur Graeca, veluti Strabonis 2. p. m. 88. ſ. 128. ubi Κέμμενον ὄρος, uti lib. 4. in. Sic Ptolemaeus 2, 8. τὰ Κεμμένα ὄρη. Hinc etiam, et quod hodie paſſim *les Cevennes* ſcribuntur, probant *C* recentiores, e quibus vid. Vinetus ad Auſonii urbes 12, 5. Valeſius in notitia Galliarum p. 140. Oudendorp. ad Iul. Caeſ. c. l. Anvillius in notice de la Gaule p. 219. Retinui igitur, cum praeterea non deſint boni Codices, e quibus Vatic. 1.

latera) Edd. 15. 20. 23. *litora*. Vitioſe. Poſt ed. 15. *Thuſcum*, de quo ad 1, 3, 3. Cibin. Rehdiger. Vindob. *Occeanum*.

hinc) Rehdiger. Vatic. 3. Cibin. *hic*; Vatic. *illic*, ut Gud. Prag. Rehdig. *hic* — *illic*; variatione frequente, de qua ad 1, 5, 3. Sed vulgata in hoc nexu praeſtat. Ceterum in edd. 30. 32. truncatus hic locus ſic legitur: *hinc a Rheno ad Tyrenaeum*.

Rheno) Edd. 1. 2. 9. cum Vineto *Reno*. Quod etſi probari poſſit, placuit tamen Romanis, uti numi docent, Graeca ſequi. Vid. Cellarii orthogr. Lat. T. 1. p. 114. ed. Harleſ.

Pyrenaeum) Vindobon. *pirineum*; Rehdiger. in quo praeterea *ad* abeſt, *pireneum*; edd. 1. 2. 9. *pyrreneum.*

permittitur) Sic Cdd. A. Gronovii duo, Ciacconii (vid. ad 1, 3. f.) et mei, praeter Vatican. Pariſ. Venet. Havn. qui cum edd. ſuis videntur habuiſſe *promittitur*, uti omnino editiones omnes inde a primis ad 44. Tandem in poſtrema (45.) A. Gronovius recepit *permittitur*, retinuitque Kappius. Cod. Lipſ. more ſuo *permictitur.* Quamvis *promittitur* aliquo modo defendi poſſit, defenditque I. Gronov. MS. verbis *protendere, promovere, barba promiſſa*, aptius tamen videtur alterum, maiori etiam Codicum conſenſu probatum. Variatio, ex ſcribendi compendio facile enata, etiam alibi notatur, veluti ab Oudendorpio ad Iul. Caeſ. de B. G. 8, 9. f. Cf. ad 1, 3. f. 1, 19, 20. ubi eadem vox probatur. Nempe *promittere* propius et in conſpectu poſitum ſpatium indicare videtur, longius deductum et extentum *permittere*, hoc ad initium, illud ad finem pertinere.

Braccata) Lipſ. Gud. Prag. *brachata*; Cibin. Rehdiger. *bracata.* Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *bracchata*; aliae *braccata* cum recentioribus et codd. conlatis. Reinoldius dedit *bracata*, quod antea receperat Vinetus. Eadem diſcrepantia 2, 1, 10. et alibi. Vid. Graevius ad Cicer. pro Fonteio c. 11. qui ſimplex *c* praefert, ſequentibus Verburgio et Erneſtio, etſi hic in Taciti Hiſt. 2, 20. duplex poſuit, ut alibi alii. Cf. etiam ad Suetonii Iul. Caeſ. c. 80. et paſſim alibi, et quae habet Dausqueius in Orthogr. P. 2. p. 61. Ex Graecorum tamen ſcriptura praeferendum videtur ſimplex. Sic enim Heſychius et Suidas βράκες, βράκια· Euſtathius ad Homer. Il. 2, 262. p. 163. Baſ. βράκαν vocat, et ad Il. 1, 8. p. 17. βρακίον ſ. in utroque loco leg. βρακίαν, vel hic etiam βράκαν. Sed et Βράκας habet Diodor. Sic. 5, 30. in. *bra-*

cata Alcuinus de divin. offic. c. 38. Quare et ſic dedit in Lucano Oudendorpius, qui poteſt praeterea conſuli ad 1, 430.

eſt magis culta et) Tacite haec verba omiſit Voſſius et hinc edd. 40. 41. 42. Ante Voſſium habent editiones omnes cum codicibus, tantum quod in illis non adparet *eſt*, uti ex Cdd. in Leid. et Chiſ. Solus Prag. vitioſe *Narbona eſt magis* — Poſt Rehdiger. *adeoque*; Venet. *ideoque eſt laetior.*

§. 2. *Vrbium, quas)* Vatic. 3. Venet. *Vrbes, quas* — minus bene. Cf. ad 2, 7, 16.

Vaſio) Ciaccon. *Vaſto*; Lipſ. Rehdiger. Gud. Prag. Vind. forte etiam Venet. et Havn. *Vaſco*; Vatic. *Vaſſco*; Pariſ. 2. *Naſio*; Pariſ. 3. *Viſio*. Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Vaſco*; 2. *Vaxo*; reliquae *Vaſio*. TZSCHVCKE. Scribe *Vaſio*, non *Vaſco*, unde *Vaſionenſes* ex Sidonio Apollinari multis locis praeter ea, quae in Pliniana eiusdem partis caſtigatione diximus. BARBARVS. Plinius 3, 5. ſ. 4. *Vaſio*, ubi libri quidam etiam *Vaſco*. *Oppidum Vaſionenſe* apud Sidon. Apollinar. 5. ep. 6. et 7. ep. 4. ubi cf. Sirmondus. Sed et Ptolemaeus 2, 10. Οὐασιὼν ſcribit.

Vocontiorum) Rehdiger. *Vacontiorum*; Havn. *Nacontiorum*; Vatic. 3. Pariſ. 2. *Nocontiorum*; Prag. *Nopontiorum*; Cibin. *Voconciorum*; Pariſ. 1. Venet. *Vocuntiorum*; reliqui ex meis *Vocontiorum*. Edd. inde a primis ad Vadianas 16. 18. et cum iis Ald. Iunt. 21. 28. *Vocuntiorum*; poſt, praeeunte in altera Vadiana, ceterae *Vocontiorum*; quae ſcriptura etiam praefertur in Plinio 3, 5. ſ. 4. Iulio Caeſ. de B. G. 1, 10. ſ. Livio 21, 31, 9. Cicerone pro Fonteio 5. ſ. Silio Ital. 3, 467. (Ruperti tamen per *u*) et aliis, etſi paſſim libri variant.

Sed tuentur τὸ ο etiam Graeci, Οὐοκόντιοι, in iis Strabo 4. p. m. 128. ſ. 185. Ptolemaeus 2, 10. f. uti et reponendum videtur in Strabone 4. p. 140. ſ. 203. etſi Οὐοκούντιοι propagavit Siebenkeeſius. Eadem ſcriptura ſervata poſteris, et *Bocontii* pro *Vocontii*, uti fit, in tab. Peutinger. 2. A. legitur et in libris quibusdam Antonini in itin. p. 357.

Allobrogum) Vindob. Gud. Prag. forte etiam Venet. Havn. *Alobrogum*, uti edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 22. et cognatae; 1. 2. *alobregum*; 21. 28. Olivarius, Schottus, alii *Allobrogum*, uti ſolent Latini et Metaphraſtes Graecus Caeſaris, et, ſi duplex *l* ſpectes, Graeci auctores, quamvis hi in penultima ſibi non conſtant, de quo alibi.

Avenio) Vatic. Cibin. Vindobon. Lipſ. *Avennio*; Prag. *Avinio*; Rehdiger. *apennio*. Editiones *Avenio*, uti apud Plin. 3, 5. ſ. 4. et Strabon. 4. p. m. 123. ſ. 185. et Ptolem. 2, 10. Αὐεννιών. Poſt Rehdiger. Vindobon. Vatic. 3. Lipſ. Pragenſ. et edd. 1. 3. 4. 5. *Canarum*. TZSCHVCKE. Scribo *Cavarum* ex Plinio [3, 5. ſ. 4.] et infra Pomponio. BARBARVS. Recte.

Arecomicorum) Vatic. 3. *Arecomiorum*. Poſt Rehdiger. *Nemauſcis*; edd. 13. 19. *Nemauſum*, uti eſt in Plinio c. l. et Antonini itin. p. 288. et 396. etſi in hoc accuſativus, ut ſequentia admittunt, eſſe poteſt. Sed in vulgata terminatione libri conſentiunt antiqui, nec aliter effert Strabo 4. p. m. 129. ſ. 187. Ptolemaeus 2, 10. Stephanus et Suidas h. v.

Toloſa) Prag. *Tholoſa*. Edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. Vadianae, Olivarianae *Toloſſa*; ſed priores, aliquae poſt, et cum Vineto, Schotto, reliquae uti MSS. *Toloſa*. Simplex *ſ* ponunt

alii etiam auctores Latini et Ptolemaeus c. l. In Strabone tamen lib. 4. p. m. 130: ſ. 188. liberalitate forte librarii, Τολῶσσα aliquoties. Sed *Toloſenſis* exhibent marmora Piſaurenſia n. 57. et ex numis adfert Raſche in Lex. num. T. 5. P. 1. p. 1388. Pro *Tectoſagum* Lipſ. *Tecoſegum*; Venet. *Tetogagum*; Prag. *Tetoſcum*; Pariſ. 2. *Tectotegum*; Vindob. *rectoſagum*. Vulgata lectio probatur ab aliis MSS. et edd. antiquis, quibus addicunt Graeci.

Secundanorum) Rehdiger. Vindob. *Secondanorum*. Tum Ciaccon. *Aurato*; ed. 27. *Auranſio*, pro quo Pintianus ex aliis emendat *Arauſio*, uti eſt in libris.

Sextanorum) Vatic. Lipſ. Cibin. Gud. Rehdig. Havn. *Sectanorum*; Venet. *Secanorum*; Prag. *Seſtanorum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Sectanorum*; in reliquis, ex certa Hermolai correctione, *Sextanorum*, quod et habuiſſe videntur Pariſienſes. Poſt *Arelatae* edd. 24. 25. 29. Olivarianae, Vinetus, Schottus; reliquae cum libris antiquis *Arelate*. TZSCHVCKE. *Arelatae* quidem Strabo [4. p. m. 125. ſ. 181.] cum *ae* diphthongo in fine. Ptolemaeus [2, 10.] tamen neutro genere *Arelatum*. PINTIANVS. Ex Strabone ductum videtur *Arelatae*, etſi in eo Ἀρελάτε emendat Surita ad Antonini itiner. p. 290. ed. Weſſ. Et ſic Plin. 3, 5. ſ 4. *Arelate Sextanorum*. *Arelate* item exſtat in Codd. Iulii Caeſ. de B. C. 1, 36. f. ubi, notante Oudendorpio, ſic etiam editiones quaedam variant. Nec aliter efferunt Sueton. in Tiberio c. 4. in. Ammianus 15, 11. f. aliique quidam et inſcriptiones duae in Sponii Miſcell. erud. ant. p. 165 ſq. Poſterior demum aetas frequentare coepit *Arelatum* et *Arelatus*, de quo alibi. Hinc *Arelate* et *Arelatum* invenitur in Caſſiodori Varr. lectt. 8, 10.

Septimanorumque) Sic plerique codd. A. Gronovii et mei cum vetuſtis editionibus. Tantum Venet.

Settimanorumque; Prag. *Setumanorumque*. Tò *que* adpenſum omittunt Vatic. Pariſ. 1. 2. Gud. Rehdiger. Vindob. Edd. 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Septumanorumque*, unde rediit prior forma eademque probabilior, quam etiam praefert Plinius 3. 5. ſ. 4. Nota *Septimania* in Sidonio 3. epiſt. 1. et Geogr. Ravenn. 4, 28. quamquam alia de cauſa hoc nomen nacta, de quo Vol. 2. Denique nota eſt ſcriptura etymi uſu crebriori recepta.

Baeterrae) Varias per formas haec vox agitatur. A. Gronov. ex MSS. adfert *Betterre* et *Beterre*, et ex Voſſ. 4. addit *Boeterre*. De aliis haec: Ciaccon. omnes, quos ſe contuliſſe adfirmat Holſten. ad Stephan. p. 62. Vatic. *Beterrae*; Lipſ. Cibin. Rehdig. Vindob. *Beterre*; Pariſ. 1. 2. 3. *Beterae*; Prag. *Betere*; Gud. *Beeterre*; Venet. *Bettere*. Edd. 1. 2. 9. *Betere*; 3. 4. 6. 7. 8. *Blittera*; 5. 10. 29. *Blitera*; 11. *Blittere*; 12. 13. 14. 19. *Beterra*; 15. 17. 23. *Baetterae*; 20. *Betterae*; 16. 18. 22. Vadianae *Blitera*; Saling. 1538. *Bliterra*; 21. 24. 25. 28. Schottus *Blytera*, et ſic pleraeque Olivarianae; nam et aliquae, uti 26. 29. *Blitera*; Vinetus *Boeterae*; Voſſius, 40. 41. 42. 44. *Baeterra*; Reinoldius, 45. reliquae *Baeterrae*. TZSCHVCKE. Strabo [4. p. m. 126. ſ. 182.] quoque *Blitera*; ſed Plinius, [3, 5. ſ. 4.] Stephanus et Antoninus [p. 389. et 397. Weſſ.] *Beterra*. BARBARVS. Ptolemaeus [2, 10.] *Baetirae*. Strabo *Biltera*. Plinii vetuſtus codex *Beterre*. PINTIANVS. Veterem ſcripturam reduximus, quam omnia vetera exemplaria confirmant. *Baeterra* enim olim vocabatur, quod nunc *Beziers* vocant, non *Blitera*. Apud Plinium in veteribus libris ſimiliter *Baeterra* legitur. Sed et in veteri inſcriptione, (quam apud Gruterum [p. 272. n. 10.] vide) *Baeterrenſes* nominantur. Perperam itaque Caſaubonus ex corrupto Strabonis loco ceteros cor-

rigere conatur, cum ipſe Strabo ſit corrigendus. Stephano eſt Βαίταῤῥα. Eius locum ſic emendabis: Βαιταῤῥοῦς κώμη τρίτης Παλαιστίνης, οἱ κατοικοῦντες Βαιταῤῥηνοί. Ἔστι καὶ πόλις Κελτικὴ Βαίταῤῥα, ἧς ὁ πολίτης Βαιταῤῥίτης· τῆς δὲ προτέρας Βαιταῤῥούσιος· κλίνεται Βαιταῤῥοῦντος. Male haec vulgo ſeparantur, tamquam ſi et aliqua urbs eſſet in Gallia, quae Βαιταῤῥοῦς vocaretur. VOSSIVS. Strabonis Βιλτέρα, pro quo Moſcov. Βλιτέρα cum aliis, ſine dubio corruptum et ex confuſione α et λ enatum eſt, quod recte ex Stroz. in Βαιτέρα mutavit Siebenkeeſius, uti iam olim voluerant Holſten. ad Stephan. p. 62. et Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 389. Anvillius in notice de la Gaule p. 136. In Plinio 3, 5. ſ. 4. Harduinus ex MSS. ſuis repoſuit *Beterrae*, ſed idem 14, 8. ſ. 6. *Baeterrae*. Sic prima ſyllaba inter *ae* et *e* fluctuatur. Stephano eſt Βαίταῤῥα, Ptolemaeo Βαιτίραι. Tuentur τὸ *ae* etiam inſcriptiones apud Gruter. c. l. *Sept. Baeterr.* et in Muſeo Veronenſi p. 418. n. 5. *Vrbi Iul. Baeter.* At in aliis praefertur *e*. Sic Antonin. c. l. *Beterrae*; tab. Peutinger. 1. E. *Beteris*; Theodulphus Paraen. v. 135. *tecta Beterris*; Geographus Ravenn. 5, 3. Chron. Aemilianenſe (ſaec. 9.) apud Florez in Eſpãna Sagrada T. 4. p. 254. *Beterris*. Quam literam tuentur numi, in quibus Βηταρρα, Βητηρρατων conſpicitur, de quibus vid. Holſten. ad Stephan. c. l. et Ortelii theſ. p. 31 ſq. Raſche in Lex. num. T. 1. P. 1. p. 1517. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 67. Quod Harduinus ad Plin. 3, 5. ſ. 4. ad Syriae locum ignoti ſitus retulit, refutatus eſt a Liebio in Gotha num. p. 67. Poſteriori aevo in prima ſyllaba receptum etiam eſt *i*, quod quidem huc non pertinet. Sed de prioribus duabus literis, utra praeferenda, disſentiunt viri docti, vel in incerto poſitum relinquunt. Vid. praeter iam laudatos Savaro ad Sidon. Apollin. 8. epiſt. 4. Valeſius in notitia Galliarum p. 90. Cellarius in Geogr. ant. 2, 2, 99. Weſſeling. ad Anton. itiner. p. 389.

Equidem, cum in utramque partem diſceptari poſſit, retinui vulgatam, quam, praeter Graecos auctores, tuentur etiam inſcriptiones.

anteſtat omnes) Vatic. 1. *anteſta tonnis*; Vatic. alii, Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Vindob. Havn. Venet. *anteſiationis*; Gud. *anteſiatonis*; Cibin. Rehdiger. *anteſiatonius*; Prag. *ante Stacionis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 15. 17. 20. 23. *anteſiatonis*; 9. *anteſiationis*; 13. 16. 18. 21. 22. 28. diviſe *anteſiat omnis*; poſt in Vadianis et 30. 32. 37. *omnibus*; 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus *omneis*; Voſſius, ceteri *omnes*. TZSCHVCKE. *Anteſiatonis)* Diſtinguendum: *Sed ante ſtat omnis*, hoc eſt, Martius Narbo. BARBARVS. Coaluiſſe has voces in libris facile intelligitur, ſed ex iisdem praeferendum putavi *omnis*, quae forma a Pomponii more non aliena eſt.

Decimanorumque) Sic plerique MSS. A. Gronovii et mei omnes, exceptis forte Pariſienſibus. Nec aliter editiones veteres. Poſt 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Decumanorumque*. In reliquis vulgata locum occupat. Ita variatur in *Decumana porta*, et cognatis. Cf. Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. 2, 24. in. qui haerere ſe dicit, utrum ſit praeferendum; dedit tamen per *u*. Idem vero *Decimani* praetulit in Frontino 1, 11, 3. ubi etiam aliqui codices *u* habent. In Plinio 3, 5. ſ. 4. editur *Decumanorum colonia*, qua forma nomen profert etiam Goltzius ex numo p. 241. at incerta fide. Gruterus tamen p. 266. n. 7. inſcriptionem habet ſub Septimio Severo Pio factam, in qua *Decuman. Narb.* Cf. de ſcriptura duplici Drakenborch. ad Liv. 2, 59. extr. et quos memorat. Ego libris vetuſtis, cum poſſit, auſcultavi. Antea pro *Atacinorum* Vatic. 3. Prag. Rehdiger. *Aracinorum*; Vindob. *Atacirorum*; Gud. *Attacinorum*; alii cum edd. recte *Atacinorum*.

unde olim —) Venet. hoc ordine: *colonia Narbona, unde olim his terris nomen ſuit et auxilium, nunc* — Prag. aliis omiſſis: *unde olim his nomen eſt Martius Narbo.*

his terris) Ita ſeptem MSS. A. Gronovii et ex meis certe Vatic. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Venet. Zaluſc. cum edd. 1. 2. In reliquis *iis terris*, dum prius a Reinoldio revocatum et inde ab ed. 44. exceptum eſt. Cibin. *bisternis*. *Fuit* omiſit Voſſius et edd. 40. 41. 42. invitis libris, ſi forte Pariſ. 2. exceperis.

Martius) Rehdiger. *Mantius*. In aliis *Martius*, quod probat marmor vetuſtum ibidem effoſſum anno 1566. teſte Ortelio in theſ. h. v. Cf. Gruter. p. 229. Numi enim fides, quem profert Goltzius c. l. ſuſpecta eſt. Quod alii *Marcius* malunt, de eo et terminatione *Narbona* in Veneto diſſeretur Vol. 2.

§. 3. *In litoribus —)* Mallem legere *litore*, quam *litoribus*, vel, ſi placet, ſcribe, *in litore eius*. Dictio etiam *aliquibus otioſa eſt*. PINTIANVS. Seriem litoris innuit. Pro *aliquibus* Rehdiger. *aliquis*, quod et notatum erat in ed. 23. cum Vatic. MSS. conlata. A vocibus: *In litoribus* c. 40. initium facit Vinetus.

aliquot ſunt) Ita V. C. Sed verbum *ſunt* vacat. Supra 1, 19. *Vna gens, aliquot populi et aliquot nomina*. CIACCONIVS. Lubrica eſt haec ratio, nec illo exemplo firmior.

rarae urbes) Rehdiger. *etiam rare u.* Prag. *ea re urbes.*

auſtro —) Lipſ. *hauſtro atque affrico*; Vindob. *haſtro*, Rehdiger. *Africo atque auſtro*. Ed. 19. *Aphrico*, qualia obvia. Pro *expoſita* Cod. Ciaccon. *oppoſita*.

Nicaea) Cibin. Gud. Lipſ. Prag. Rehdiger. et edd. 1. 2. 9. 11. 13. 21. 24. 25. 28. Olivarianae *Nicea.* TZSCHVCKE. Scribendum cum *ae* diphthongo in media *Nicaea* ex Strabone, [4. p. m. 127. ſ. 184.] Ptolemaeo, [2, 10.] Stephano. PINTIANVS.

Deciatum) Ciaccon. *Deciarum*; Vatican. Lipſ. Venet. Gud. Rehdiger. *Decinctum*; Havn. *Detiacum*; alii *Deciatum.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Detiacum*; 13. *Deciatium*; reliquae a 6. 7. 8. 10. 12. — cum Vineto, Schotto *Deceatum.* A Voſſio poſt *Deciatum.* TZSCHVCKE. Lego: *Deceatum* ex Polybio, [33, 7, 8. et 8, 9. Δεκιῆται] Strabone, Plinio. [vid. deinceps] BARBARVS. Scribendum videtur: *Tangit oppidum Deciatiorum Antipolis*, ut ſuperfluat verbum *tangit* ſecundo poſitum, ex Ptolemaeo, [2, 10.] cui *Antipolis Deciatiorum* urbs eſt. Strabo [immo Polybius apud Strabonem 4. p. m. 139. ſ. 202.] *Deceitas* appellat primo flexu; Plinius [3, 5. ſ. 4. et 7. ſ. 5.] modo *Deceatas*, modo *Deciatas.* Poſſet tamen retineri antiqua lectio, ſi *Deciatum* legas ex Stephano, cui urbs eſt Italiae *Deciatum.* PINTIANVS. Oppidi nomen tuetur Stephanus, cui dicitur Δεκίητον. *Tangit* igitur, repugnantibus libris, expelli non debet, nec urbis nomen mutari. Ita enim paſſim eadem verba pro ſimplici particula nectendi repetit noſter, uti *facit* — *faciunt* 2, 3, 10. *eſt* 2, 2, 7. Sed ipſa ſcriptura pendet ab ipſo populi nomine, quod variatur. Straboni c. l. ſunt Δεκηϊτῶν, quod retinuit Siebenkeeſius, ubi mei etiam codices Δεκιητῶν, quod probat Schweighaeuſer. ad Polyb. 33, 7, 8. qui ita ſcribit poſt c. 8, 9. uti Stephanus. In Ptolemaeo 2, 10. Δεκιάτιοι. Latinis, ſi qui hunc populum proferunt, in uſu fuiſſe videtur *Deceates*, veluti Plinio cc. ll. Floro 2, 3, 5. ubi vid. Aliunde fruſtra auxilium petas. Apud Geogr. Ravenn. 5, 3. *Dicaeorum urbs Antipolis*, corrupte. Quod

ſi igitur adhibitis codicibus Graecos ſequaris, utique reponendum eſt *Deciatum.*

Deinde) Chiſ. *Dein*, nota variatione. Tum *eſt* primus omiſit Camers, et hinc edd. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadiana et Olivariana familia, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. unde duce Reinoldio rediit ex libris antiquis, e quorum numero tamen eximendi videntur Pariſ. 1. et 3.

Octavanorum) Sic Ciaccon. et plerique ex meis cum edd. antiquiſſimis; tantum Venet. *betavianorum*; Havn. Prag. Rehdiger. cum edd. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianis, Olivarianis, Schotto *Octavianorum*; Vetuſtiores et poſt 11. Vinetus, Voſſius reliqui *Octavanorum.* Eadem varietas vocis in Plinio 3, 5. ſ. 4. fuit, ubi etiam auctoritate codicum, quam firmat analogia, verior forma revocata eſt, propugnante Pintiano. Sua fide Goltzius ex numo Auguſti in theſauro rei antiquariae, Opp. Vol. 2. p. 150. adfert *Col. Iulia Octavianorum.* TZSCHVCKE. Dele *Octavianorum* et illud *poſt.* SCHOTTVS. Sine cauſa gravi.

tunc poſt) Venet. Gud. Rehdiger. Ciaccon. Vindobon. *tum poſt*, rectius, puto, in recenſendis et numerandis progreſſionis partibus, et nota variatione, de qua vid. ad 1, 19, 15. et alibi paſſim.

Athenopolin) Vatic. Cibin. Rehdiger. *Athenopolim*; Lipſ. Gud. Vindob. *Antenopolim*; Venet. Prag. Pariſ. 2. *Arenopolim*; Pariſ. 3. *Antinopolim*; Pariſ. 1. *Antipolim*; Havn. *Arepolim.* Edd. 1. 2. 3. 4. 9. *Antenopolim*; 5. *Antiopolim*; 11. *Antipolim*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. 31. *Athenopolim*; 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schot-

tus, Voſſius, I. Gronovius in ed. 40. *Athenopolis*; 30. *Atenopolis*; 32. *Aenopolis*; 41. 42. et ſic deinceps *Athenopolin*, quod ex ſuis libris excitant Ciacconius et Voſſius. TZSCHVCKE. Lego: *Tum Athenopolis et Olbia* ex Plinio [c. l.] fere ad verbum. PINTIANVS. Legunt libri manu exarati: *Tunc poſt Athenopolin et Olbiam et Laurion*. Inepti nempe librarii, ut alibi paſſim, ita hic quoque caſus rectos in obliquos mutarunt, cum prius ſcriberetur: *Athenopolis et Olbia et Laurios*. VOSSIVS. In citando ſane ſecuti ſumus editionem Voſſii, ſed nihil longius a nobis abeſt, quam ut perſuaſi ſimus, ſcriptum ita fuiſſe a Mela, et fieri poſſe, ut in hoc loco ſine ineptia criminetur ineptos librarios. Attende modo Lector, et brevi tota res deciſa erit. Nuspiam Mela has duas particulas *tunc poſt* ita coniungit, ſed alterutram modo adhibet. Itaque et Pintianus more ſuo deleri iuſſit poſtremam *poſt*. Ceterum ſolam hanc voculam initio periodi perſaepe inſtar adverbii uſurpat. Sed et porro quoque Mela ſemper fere praepoſitionem ſubnectit voculae *tunc*, ut hoc ipſo capite, *tunc ex*, *tunc inter*, et ſic paſſim. Qua ratione igitur fieri poteſt, ut hoc loco non credamus, particulae eidem *tunc* ſubnexam particulam *poſt* eſſe poſitam non quaſi adverbium, ſed praepoſitionem? in primis cum omnia ſcripta exemplaria per quartum caſum efferant ſequentia: *Tunc poſt Antenopolin et Olbiam et Laurion et citharis tenet macedon*, ex quorum poſtremis Barbarus texuit: *Glanon et Cithariſtes et*, ſed pertemere. Haud dubie ſcripſit: *Tunc poſt Athenopolin et Olbiam et Tauroin et Cithariſten eſt Lacydon*. Conſummatiſſima periodus. I. GRONOVIVS. Alteram lectionem, quae propius aliquanto ad veteres accedat libros, exhibuit Vinetus; ſed nos eam, quam dedimus, probatam etiam ab aliis, praetulimus. *Tunc poſt*, an alibi apud Melam occurrat, quaerant, qui nugas vanis volunt redimere horis. Sufficit optimos quosque ſic loqui ſcriptores, et Melam ſciviſſe Latine. Quod vero Gronovius vocet con-

ſummatiſſimam periodum, exin facile intelligas, illum neſcire, quid rei ſit periodus. Illud vero *Tauroin* perquam ineptum, cum nec Graecum ſit, nec Latinum. *Taurentum* Latini, Graeci *Tauroenta* vocant; et ſic Caeſar. [de B. C. 2, 4.] VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Τὸ *poſt* frequentiſſime in hoc ſcripto adverbium eſt; ſed etiam τὸ *extra*, qua vocula paſſim auctorem uti poſt egreſſum ex ſinu, iam ſupra [ad 2, 2, 8.] declaravimus. An ergo nunquam τὸ *extra* illi placuit conſtructione praepoſitionis? Immo lib. 3. c. 8. *extra ſinum, verum tamen in flexu etiamnum modico Rubri maris.* Omnia docent, τὸ *poſt* hic eſſe praepoſitionem. — Totam loci huius controverſiam retulit in accuſativo *Tauroin*, quem non potuit concoquere, ſic ut nec Graecum, nec Latinum eſſe pronuntiet, pronuntiaturo, opinor, idem Holſtenio, qui ad Ortelium [p. 186.] ſic notaverat: apud Pomponium Melam corrupta haec vox in *Glanon*, ubi MS. *Laurion.* Sed legendum haud dubie *Taurentum*, vel potius Graeca formatione *Taurois.* Cauſam prodit Voſſius." In quo [Voſſius] imitari voluit Melam, [2, 4, 8.] *Extra Sipuntum, vel, ut Graii dixere, Sipus*, qui tamen apud Graecos agnoſcit *Opoes.* — Sed an Caeſar eſt Graecus? Non Graeci magis, quam Latini, ſic vocarunt, quippe quibus multa Graeca magis placuerunt, quam ſua. Talis eſt ipſe noſter Pomponius. Sed quam Tauroenta vocant, eam non etiam queunt vocare *Tauroin?* Patet analogia, *Taurois*, *Tauroenta*, *Tauroin*, ut *Simois*, *Simoenta*, ut aliquoties apud Virgilium, pro quo tamen Servius dicit in genitivo *Simois* ad lib. 1. Aen. verſ. 104. etſi ille citet Virgilianum *Simoentis*, quod quum occurrat verſ. 622. ibi tamen dicit *circa fluvium Simoin.* Si haberemus in Latinis aliqua de Selinunte, non ambigo, ſimilia repertum iri Σελινόεις, Σελινοῦς. Vis ridicula? Scylax [p. 53. Hudſ.] Σολόεσαν ἄκραν, quae, ut et notavit Voſſius, Heſychio dicitur Σολουντὶς, Ptolemaeo [4, 6.] Σολοεντία ἄκρα, et tamen Voſſius in prima lanugine

iam arbitrabatur legendum Σολοέντα. I. GRONOVIVS *in poſteriore nota*. Adſentior Gronovio in ſenſu particulae *poſt*, quo relicto, vel immutato mire langueat oratio. Inde vero efficitur, recte ſubiici accuſandi caſus, quod et faciunt libri veteres. De reliquis deinceps.

Olbiam) Gud. Lipſ. *Olbian*; Vindob. *olbeiam*; reliqui *Olbiam*. In editionibus iisdem, quae antea habent *Athenopolis*, *Olbia* caſu recto, ut ſequentia duo nomina. Mannert in Geographie T. 2. P. 1. quia eadem urbs videatur, legendum forte coniicit: *Athenopolis*, *quae et Olbia*. At nec libris, nec nexui apta eſt haec lectio.

Tauroin) Codd. Voſſii, I. Gronovii, Ciaccon. et mei omnes *Laurion*, tantum Prag. *Laureon*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Laurion*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Glanon*, 13. *Glanum*; Voſſius et 40. *Taurois*; 41. 42. 44. 45. Kappius *Tauroin*; Reinoldianae *Tauroenta*. TZSCHVCKE. Scribo *Glanon*, de quo Antoninus [p. m. 343.] et Plinius. [3, 5. ſ. 4.] BARBARVS. *Glanum* hic locum non habet, cum longe ultra Maſſiliam ſita ſit in mediterraneis. — Facile eſt ex libris veram lectionem eruere *et Taurois*. VOSSIVS. *Glanum* commemorat etiam Ptolemaeus 2, 10. in *Salicibus*, pro quo vitioſe tab. Peuting. 2. D. *clano*, et Geogr. Ravenn. 4, 28. extr. *Calum*, uti ex ſitu diſcitur, de quo prolixe disſeruit Menardus in Memoires de litterature — de Paris T. 32. p. 650 ſqq. qui ponit in vicinia oppidi *St. Remi*, etſi alii illud ipſum eſſe volunt. Sed recte iam Voſſius monuit, ſitum eius minime huc convenire, quare etiam recte expulſum eſſe hoc nomen, probat Weſſeling. ad Antoninum c. l. *Taurois* probat etiam Holſtenius c. l. et ad Stephanum p. 316. quod facile enaſci potuit ex *Laurion*, ſive, ut Voſſius refert, *Laurios*, et aptum eſt illi nexui, quem recto caſu hic

multi faciunt. At ſi accuſativum cum aliis librorum fide probes, dura eſt et inſolens forma *Tauroin*, pro *Tauroenta*, uti eſt in Caeſare de B. C. 2, 4. m. et recepit Reinoldius, ſed id ipſum a codicum lectione remotius, uti *Taurentum*, quod leg. adſcripſerat vir doctus in exemplari meo ed. 23. etſi Latino uſu alias probatum. Si usquam occurreret *Taurium* commode ſubſtitui poſſet, erutum quidem ex Ταυρῖνοι Stephani ſ. v. Ταυρέεις, a quo quidem nomine ea forma effingi nequit. Ita vero *Rhegini* a *Rhegium* et ſimilia. Tum vero truncatus ſit ille Stephani locus et exciderit aliud urbis nomen Ταύριον a Stephano notatum. At lubrica eſt haec conjectura, et praeſtat ſe continere iis, quae adtulit I. Gronovius in nota ſuperiore, dum meliora proferantur.

Cithariſten eſt) Ciaccon. *Cythariſten et*; Voſſ. ut ipſe refert, *Cithariſtes et*; I. Gronov. Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Gud. Vindob. *citharis tenet;* Venet. Havn. Prag. *citaris tenet;* Rehdiger. *cytharis tenet*; Cibin. *cythariſten et.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *citaris tenet;* 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 20. 23. 24. 25. Olivarianae, Voſſius, 40. *cithariſtes et*, uti emendaverat Barbarus; 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 28. 35. *citariſtes tenet;* Vinet. *Citheriſten*; 42. cum Reinoldianis et ceteris *Cithariſten et.* In Graecis Κιθαριστής. Depravationis cauſae patent.

Lacydon) Gud. *macedon*; Prag. Vindob. *lacidon*; reliqui *Lacydon.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Lacidon*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Olivarianae, Schottus *Halycidon*; 13. *Halycido*; Vinetus *Halicidon*; Voſſius et ceteri *Lacydon.* TZSCHVCKE. Scribo et *Halycidon.* De *Halycidibus* Strabo; [4. p. m. 126. ſ. 182.] id autem verbum ſalinas ſignificat. Ad campum, inquit, lapideum vocatum ἐν μέσῳ ὕδατα καὶ ἁλυκίδες συνίστανται καὶ ἅλες· for-

taſſeque locum eum, aut ſimili natura praeditum ſignificat, quem Antoninus [p. m. 389.] *Salſulas* appellat 6.¿. millibus paſſuum a Pyrenaeis. BARBARVS. Euſtathius in Dionyſium [v. 75.] Λακύδων legit. Vide hic Hermolaum et Strabonem. In antiquo codice palam *Lacydon* legitur, ut non ſit dubitandum de integritate lectionis. CIACCONIVS. Legendum reor *Lacydon* ex Euſtathio. Aeſtimationi locus. SCHOTTVS. *Halycidon* Hermolaus. At ipſe Mela ſcripſerat: *Lacydon.* Sic etiam veteres libri. Euſtathius in Dionyſium [c. l.] Ἀγαθὸς τοῖς Μασσαλιώταις λιμὴν ὁ Λακύδων. VOSSIVS. A vero longe aberrat Hermolaus, dum *Halycidon* repoſuit, et quae in Strabone commemorantur ἁλυκίδες ad campum lapideum pertinent et Salſulae fonte infra a noſtro conſtituuntur. Fruſtra igitur eum ſecuti ita portum nominant ſcriptores quidam Franco-Gallici, uti de Ruffi in hiſtoire de Marſeille T. 1. lib. 1. p. 4. (ed. 1696.) et Papon in hiſt. générale de Provence T. 1. p. 22. Notavit Barbarum etiam Caſaubonus ad Strabon. lib. 4. p. m. 124. ſ. 179. Corrupte Boccatius de maribus ſ. v. Gallicum vocat *Lacedonem.* Tum recte I. Gronovius praecedentibus accuſativis pro *et*, quod ſic minus bene ſervavit Reinoldius, ſubiunxit *eſt.*

in eo) Mirum loquendi genus, civitatem ſitam eſſe in portu. Libri manu exarati legunt: *et in ea.* Omnino ſcribendum *et hinc*, vel *et inde ipſa Maſſilia.* Lacydon olim vocabatur portus Maſſilienſium. Sed ſciendum, etiam Olbiam, Antipolin, Taurentum et alias colonias in hoc litore portus Maſſilienſium fuiſſe appellatas. Puto tamen aliter hoc vocabulum accipiendum, nempe de portu ipſi Maſſiliae adſito. Verum ut cognoſcamus, quis ille portus fuerit, operae pretium eſt monere, veterem Maſſiliam non ſitam fuiſſe, ubi eſt hodierna, ſed ſatis longe inde remotam, nempe ad promuntorium, quod vulgo la Crocetta appellatur. — VOSSIVS. Planc

ut lib. 1. c. 16. *Portus, cui ex urbe, quam amplectitur, Tiſanuſa cognomen eſt.* Vt illic dicitur portus Tiſanuſa amplecti urbem cognominem, ſic nunc in Lacydonte portu ſtatuit urbem eſſe Maſſiliam. Veriſſime ſic eum deſcribi a Mela, et quid velit, apparet ex Dionyſii Periegeſi v. 75. ubi ſcribit: Ἔνθα τε γαῖα Μασσαλίη τετάνυσται ἐπίστροφον ὅρμον ἔχουσα. Vide illic Euſtathium. I. GRONOVIVS. De Tiſanuſa, quae ſcribit Gronovius, illa nihil ad rem faciunt. Magni enim ſi ſint portus, fieri poteſt, ut amplectantur urbes illis minores, praeſertim ſi inſulae ſint, aut peninſulae. At vero minuti portus, qualis eſt iſte Maſſilienſium, quomodo illi ambire magnas poſſunt civitates, qualis erat Maſſilia? Dicat, ſi poſſit, ubinam fuerit portus Lacydon, quemcunque huic locum et ſitum adſcribat, nunquam efficiet, ut Maſſilia ſita fuerit in portu. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Cunctatus fui monere quidquam de furto Voſſii, quo totam iſtam notam et emendationem Melae contra Hermolaum ingrate deſcripſit ex Caſaubono ad Strabonem p. 83. [ed. Pariſ.] Nunc ut indicem, cogit κακία hominis, qua in appendice negat, Tiſanuſam cum Maſſilia componi poſſe quum ipſe de ſpatio Tiſanuſae aut portus eius omnino nihil noverit, ac debeamus contenti eſſe illis, quae tradita ſunt in reſiduis fragmentis. — Quo tandem metatore utriusque portus fuit uſus? Ecce rem omnem aperte narratione expreſſam in Panegyrico, qui dictus eſt Conſtantino: [c. 19. in.] *Maſſilia enim, ut audio, in profundum mare prominens et munitiſſimo accincta portu in quem anguſto aditu meridianus reſluit ſinus, mille quingentis paſſibus terrae cohaeret,* (ſic patet fuiſſe χερρονησίζουσαν, ut ab tribus partibus mari allueretur, et eſſe in portu) *qua firmiſſimus et turribus frequens murus opponitur.* Itaque mox refert terra marique admotis machinis, aggeribus exſtructis, navalibus proeliis ſaepius oppugnatam, quum Conſtantini militem *nihil altitudo murorum, nihil creberrimae* (perperam editur *celeberrimae*

turres, nihil loci natura remorata eſt, quo minus et portum caperes et urbem continuo, ſi velis. Ergo portus ibi primum capiebatur atque adeo exterior erat, quam urbs, quam cingebat et in ſe continebat. Sic Martianus Capella lib. 6. p. 210. *Oeanthe, in quo portus Apollinis.* Nonne in Cilicia memoratur auctori noſtro *Corycos oppidum portu ſaloque incinctum?* Contra de Syracuſis Cicero lib. 5. in Verrem, cap. 37. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Codices mei omnes et priſcae edd. *in eo.* Adparet, diverſam fuiſſe urbis et portus olim et nunc formam. Oudendorpius, teſte A. Gronovio, explicabat *inter eum*, vel *intra eum.* Senſus alius eſſe non poteſt, quam uti I. Gronovius exponit: portus tam fuit amplus, ut urbem ipſam cingeret.

Maſſilienſium) Lipſ. *maſilientium;* Vindob. *maſilienſium.* Poſt Cibin. et edd. 1. 2. 3. 4. aliaeque poſt etiam *Phoceis;* Rehdiger. Prag. *Phocis.*

poſita) Obelo fodio, ut gloſſema; *gentes* ἀπὸ κοινοῦ repetendum, et verbum aliquod exaudiendum. Quis enim conciſum Melae dicendi genus non obſervavit? SCHOTTVS. At qui huic obſit, non video.

disſimillimis) Vatic. 3. Prag. Rehdiger. Vindobon. *disſimilis;* Prag. ſubiicit *cauſa vicinis.* Pro *vicina* Rehdiger. *vicinia;* pro *et tunc* Prag. Vatic. 3. et edd. 9. 13. 25. et quaedam Olivarianae *et nunc*, et pro *ceperit* Prag. et edd. veteres quaedam, uti in prima Vadianus, *coeperit.*

§. 4. *Inter eam)* Vatican. 1. Lipſ. Gud. Prag. uti edd. 1. 9. 25. altera *inter eum*, forte quia referrent ad *portus*, cum melius ad nomen poſterius, *Maſſilia*, pertineat. Ceterum cap. 41. hinc inchoat Vinetus.

Rhodanum) Gud. *rodanum;* Vatic. 3. *maritimi;* Lipſ. Prag. Rehdiger. *anaticorum;* Havn. Pariſ. 2. *a Vaticorum.*

ſtagno) Sic omnes libri et edd. ante Voſſium, qui repoſuit *ſtagnum*, eumque ſecutae 40. 41. 42. unde prior lectio rediit. Tum A. Gronovii MSS. *aſſidet* vel *abſidet;* Voſſ. 1. Cibin. *deſidet;* Lipſ. *abſidet;* Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. Havn. *obſidet;* reliqui, in quibus Zaluſc. *aſſidet;* Voſſius et edd. 40. 41. 42. *ſtagnum obſidet.* TZSCHVCKE. Legendum fortaſſe, non, *ſtagno aſſidet*, ſed *ſtagnum Aſtromela.* Cuius ut celebris mentio apud Plinium [3, 5. ſ. 4.] et Stephanum, qui non *Aſtromela* nominat, ſed *Maſtramelle*, tum ſtagnum, tum civitatem eiusdem nominis per *a* in tertia a fine et duplex *ll;* et ita in Plinio legendum videtur. PINTIANVS. Quia liber antiquus optimus legit *obſidet*, ideo non dubitavimus reſcribere: *Maritima Avaticorum ſtagnum obſidet.* Oppidum enim hoc aditum et oſtium vaſti illius ſtagni claudit et obſidet. Ptolemaeus [2, 10.] Μετὰ δὲ τὸν Ῥοδανὸν ἐπὶ θαλάσσῃ κεῖται Αὐατικῶν πόλις Μαριτίμα κολώνια. Sic recte libri veteres. [Vulgo Ἀνατιλῶν.] Plinius de eodem oppido et ſtagno: *Vltra foſſa ex Rhodano, C. Marii opere et nomine, inſigne ſtagnum Maſtramela, oppidum Maritima Avaticorum.* Et oppidi et lacus nomen eſſe Maſtramelam docet Stephanus. Eadem itaque eſt Maſtramela et Maritima. VOSSIVS. Temere Pintianus obtrudit *Maſtramela.* Neque Voſſii lectio a libris adiuvatur et a ſenſu flagitatur. Probavit etiam vulgatam *ſtagno adſidet* Papon in hiſt. de Provence T. 1. p. 86.

Mariana) Rehd. *marina.* Poſt *Mariana* punctum poſuerunt Camers, Vadianus et Vinetus; diſtinctionem minimam Olivarius, Schottus cum ſuis. TZSCHVCKE. Et haec quoque ſola diſtinctione ſanavimus. Omnes foſſam Marianam ab hac parte Rhodani collocant. Solus Ptole-

maens illam ad ulteriorem collocat ripam, quem perperam ſecuti ſunt multi. VOSSIVS. Ante Voſſium ita diſtingui iuſſerat Caſaubonus ad Strabonem lib. 4. p. m. 127. ſ. 184. quod res ipſa poſtulat, et ſenſus verborum praecedentium, in quibus alias *Maritima* ſenſu caret.

amnis — ignobile eſt) Exciderunt haec in Prag.

navigabili) Cibin. Vatic. Lipſ. Gud. Rehdiger. Vindob. et alii cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *navigabilis;* reliquae, praeeunte Vadiano, *navigabili*, quod et in Zaluſc. et Pariſ. fuiſſe videtur; aptiori et efficaciori ſenſu. Poſt Vindobon. *effondit;* Vatic. 3. Havn. *effunditur*, uti ſit ſaepe, hic alieno ſenſu. Cf. ad 1, 7, 3.

ignobile) Vindob. *ignobilis*. Poſt omnes libri Voſſiani, ipſo teſte, *lapideus*, at A. Gronovio, quatuor *ignobile eſt lapideus;* Voſſ. 1. *ignobilis eſt lapideos vocant, in quo;* Mediolan. Chiſ. *ignobile eſt, lapideum, ut vocant;* ex meis Cibin. *lapideos vocant;* Pariſ. 1. *et lapideus, ut vocant;* Gud. Rehdiger. Vindob. Vatic. 3. et edd. 1. 2. 9. 13. (haec etiam antea *Alioqui*) *lapideos;* Vinetus *lapideum vocant;* Voſſius, 40. 41. 42. *ignobile, et lapideus, ut vocant, campus, in quo;* ceterae cum MSS. aliis *ignobile eſt, lapideum, ut vocant.* TZSCHVCKE. Pro *eſt* reponendum *et.* CIACCONIVS. Non litus tantum lapideum, ſed et totus tractus mediterraneus iſtic locorum campi lapidei dicuntur. Libri omnes exarati habent hic *lapideus.* Itaque non dubito, quin vera ſit lectio: *alioqui littus ignobile et lapideus, ut vocant, campus; in quo Herculem* etc. Nemini in Gallis ignotus eſt campus lapideus. Vulgo *la Crau* vel aliquanto integriori vocabulo *Crautium* vocant. VOSSIVS. *Campus* in nullo codice adparet, et latiori ſenſu *litus* intellexit noſter, pro quo Plinius 3, 5. ſ. 4. *campi lapidei*, et Strabo 4. p. m.

126. ſ. 182. πεδίον λιθῶδες. At ſi vel *campus* infercias hic, reſidet tamen *litus*, ad quod per adpoſitionem *campus* referendum ſit. Porro etiam ſic rectius *eſt*, quam *et* legitur. Poſt Gud. *et vocant.*

Albiona) Ita libri omnes, et edd. antiquae, tantum 1. *lalbiona;* 5. *albiana;* praeeunte Vadiano, 16. 18. 21. 22. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Albionem;* cum Reinoldianis ceterae iterum *Albiona.* Poſt pro *Bergion* Pariſ. 1. 2. *Bergium;* Vatic. 3. et Prag. *Gergion;* Voſſius ex nonnullis refert *Burgiona;* ex edd. duce Vadiano eaedem, quae antea, *Bergiona.* TZSCHVCKE. Pro *Albiana* [vid. ed. 5.] ſcribendum *Albiona.* BARBARVS. Nonnulli veteres libri legunt *Burgiona*, alii *Gergion.* Anonymus de Diis, qui Apollodorus vulgo creditur, hoscc Neptuni filios vocat [2, 5, 10.] Ἀλεβίωνα et Δέρκυνον, aitque eos occiſos fuiſſe ab Hercule. Sic quoque Tzetzes chiliadibus, [2, 341.] ubi de Hercule agit. At vero alter Tzetzes, Lycophronis interpres, [ad v. 648.] fratrem Alebionis [uti quidam ibi; in aliis Ἀλεξίωνος] vocat Ligurem. VOSSIVS. Enimvero dignum politiſſimo Pomponio nitorem! ut eiusdem declinationis duos caſus ſic variata terminatione efferret, nulla prorſum ſuavitatis gratia? Quis hoc credat? Atqui iam olim hic lectum *Albiana*, unde Barbarus monuit legendum *Albiona.* Immo ipſe etiam in MS. legi clare *Albiona*, habetque iam Iuntina editio et MS. Mediolanenſis, nec aliter citabat Voſſius pater in lib. 1. de Idololatria Gentil. cap. 35. Itaque hoc pro certiſſimo habendum. Alterum *Bergiona* plane fictum falſumque eſſe apparet vel inde, quod Voſſius teſtetur in aliis veteribus libris legi *Gergion*, tum etiam ex Graecis fabulatoribus, qui hunc poſtremum vocant Δέρκυνον, hoc eſt, vocabulo tertiae declinationis. Ego certe in MS. perſpicue legi *Bergion.* Itaque ſecure et propter has rationes abhinc edatur *Albiona et Bergion.* Sed et prae-

cedentia nullum habent nexum, et duntaxat, ſi probare volumus correctionem Voſſii, ſcribendumque eſt diſtinguendumque: *Alioquin litus ignobile. Eſt lapideus, ut vocant, campus.* Campus enim nec ille eſt ignobilis, et facit, ut litus ſatis ſit nobile. I. GRONOVIVS. Hanc lectionem [*Albionem et Bergiona*] e ſuis libris dederunt et Vinetus et alii. Albiona an Albionem utrum legas, perinde eſt. Pro *Bergiona* audacter Gronovius reponit *Bergion.* Sed variantibus libris ſi vel unum producere poſſit teſtem, a quo iſte Neptuni filius ſic nominetur, credam libenter. Aliquid dixiſſet, ſi Dercynum, aut etiam Berginum ſcribendum cenſuiſſet; habuiſſet enim, ſi non iuſtam, aliquam tamen, ſic ſentiendi cauſam. In iis vero, quae ſubiungit, cum aliam ab ea, quam dedimus facit diſtinctionem, miſere fallitur, et omnino non intellexit Melam, cum ſcribit campum lapideum non eſſe ignobilem, et efficere, ut litus ſatis ſit nobile. Dicit Mela litus hoc lapideum et annexos huic campos lapideos fore ignobiles, niſi foſſa eſſet Mariana, qua parte Rhodani illuc translata, campi iſti irrigantur. Huius enim foſſae beneficio campi alias ſteriles et inutiles, facti ſunt habitabiles et fertiles, vinumque producunt non ignobile. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* An debebat credi, fieri poſſe, ut his obſtreperetur. — In nullis libris eam lectionem aut ipſi, aut ulli alii invenerunt; inveniſſem enim et ipſe; immo nec Voſſius de uno quodam ſuo id teſtari ſuſtinuit. Hinc addit, Albiona an Albionem utrum legas perinde eſt, non illi, qui Melam legere vult, ſed qui neſcio, cuius impuras et plane Voſſianas manus, ut eſt iſta ipſa Latinitas. Egone autem dicendus ſum audacter reponere *Bergion* pro *Bergiona*, quum iſta poſtrema *a* ſit in nullo codice, quum ipſe teſtetur, alios veteres libros legere *Gergion?* An non debet abiici et expelli, quod iniuſte et inique invaſit? Iuntina iam habet *Bergion*, nec aliter MS. quem citavi ex Mediolano; immo iam editio Veneta anni 1482. 15. Calend. Auguſti, quam

in muſeo eruditiſſimi Deinotii conſului. — In quibus libris legitur *Bergiona*, in iisdem legetur quoque *Albiona*, ut lego in membrana, quam mihi donavit politiſſimus ille vir. Quid quod eandem terminationem Graeci velint. An vero Δ et B miſceri mirabimur? qui in libro primo vidimus ab Voſſio amari Bechiros, quos MSS. vocant Diſcheros? Dercynum aut Berginum nemo cogitare poteſt, niſi Voſſius. — Denique ut Mela campum lapideum, ita Euſtathius ad Dionyſium [v. 76.] λίϑινον πέδον· nihil de litore. Etiam campos lapideos ignobiles fore non dicit Mela. Fuit campus lapideus nobilis ante foſſam Marianam. Docent Graeci, docet Hercules. Porro an foſſa Mariana ducta fuit ob irrigationem? an ſine foſſa fuiſſent hi campi ſteriles et inutiles? Aliter Solinus c. 2. *C. Marius bello Cimbrico factis manu foſſis invitavit mare; pernicioſamque ferventis Rhodani navigationem temperavit*, quae citat Harduinus ad Plinii lib. 3. [c. 5. ſ. 4.] addens, quo in Rhodanum naves e mari facilius ſubirent; quibus aegre aditus eſſet in amnem per orientale oſtium, quod id erat navigiorum vix patiens. Sed et is tamen campos ibi lapideos novit. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Cum Gronovio ex libris noſtris, certe plerisque et iis melioribus praeferendum videatur *Albiona* et *Bergiona.* In priori forma conſentit etiam Boccatius in Genealogia Deor. 13, 1. f. non item in poſteriori. Ita enim ibi: *De ſuperatis Albione et Bergione.* Ita 10, 12. inſcribit: *de Albione et Borgine* pro *Bergione filiis Neptuni.* In ipſa narratione haec ex noſtro: *Albion et Borgion*, (pro *Bergion*) *ut Pomponius Mella in libro Coſmographiae teſtatur, filii fuere Neptunni, ex quibus ipſe idem talem recitat fabulam: Transeunte Hercule inter hoſtia rhodani et loca, quae poſtea mariana foſſa dicta ſunt, ei Albion et Borgion obvii facti ſunt, eius impedientes tranſitum.* Cum vero nusquam alibi haec nomina, certe poſterius, occurrat, varie tentarunt viri docti et Apollodori *Dercynum* in *Bergion* latere putarunt,

in quibus Heynius ad Apollodor. p. 399. ubi de campo lapideo plura leguntur. Valeſius in notitia Galliarum p. 123. mutandum poſterius primo exiſtimaverat in *Geryone*, quod adiuvare videatur quorundam MSS. *Gergion;* at reputans ad Hiſpaniam illud pertinere mutata ſententia ex Apollodoro ſubſtituebat: *Alebionem et Dercynum.* Contra ex Gellio 15, 21. qui inter Neptuni filios *Cercyona* memorat, adripuit ibi Oiſelius hoc nomen et inferri hic poſſe putavit, refragante ibi Gronovio. Forte, ut in Albione Britanniae, ſic in hoc Hiberniae veſtigia latent, quam et Βερνίαν olim dictam fuiſſe notat Euſtathius ad Dionyſ. v. 566. et tunc *Bernium* legendum videatur. Alii tamen aliter, de quo Vol. 2. Terminationem dubiam facit Boccatius. Quodſi vero cum codicibus noſtris retinneris *Bergion*, Graecam formam praeferre maluit Pomponius, uti paſſim in maſculinis etiam, uti *Haemon* 2, 2, 2. etſi *Bergium* Pariſ. duo.

Neptuni) Rehdiger. *neptunnii;* Vindob. *nepotum liberum;* Gud. *libertos;* idem poſt *adutrum* pro *adiutum.*

imbre) Cibin. *ymbre;* Prag. *nube imbre*, quae ſingulae voces alias in ſimili nexu de rerum magna multitudine occurrunt. Forte voluit librarius *nube et imbre*, quae duo commemorantur ab Aeſchylo apud Strabon. 4. p. m. 126. ſ. 182. et Euſtathio ad Dionyſ. v. 76.

pluiſſe) Edd. 1. 2. 9. 11. *pluviſſe*, quae forma et alibi in MSS. notatur. Vid. Salmaſ. ad Solin. c. 2. ſ. 8. p. m. 42. et Drakenb. ad Liv. 1, 31, 1. qui adeo Priſciani auctoritate lib. 10. p. 181. praeferendam cenſet in Livio. Tum Prag. *ac late.*

§. 5. *Iſtri —)* Cibin. Gud. Rehdiger. Vatic. Pariſ. 1. *Hiſtria* vel *Iſtria archenique.* Forte quia olim fuit *Hiſtri ac Rheni.* Vindobon. *Iſtri a rhenique.*

De adſpiratione, quam hic praefixit Vinetus, in *Rheni* omiſit, in *Hiſtri* ad 2, 1, 8.

deinde) Cibin. *dein* nota variatione. Poſt Vatic. *Lemanne;* Lipſ. Gud. Prag. *lemano;* Vindob. *lenniaco.* Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Lemano;* Vadianae *Lemano* et *Lemanno. Lemanno* pleraeque Olivarianae, inde a Voſſio conſtantius omnes. Vid. ſupra ad init. capitis.

integer) Pariſ. 2. Vatic. 3. Havn. Prag. *iter.* Sed vulgata lectio ex opinione antiquitatis recte habet, uti docet explicatione facta Plinius 2, 106. ſ. 103. et Ammianus 15, 11. qui de eo: *eam* (paludem) *intermeans nusquam aquis miſcetur externis.*

egreditur et) Tò *et* omittunt praeeunte Vadiano 21. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. invitis libris antiquis, ex quibus poſt reductum.

contra occidentem) Poſt *contra* addunt *in* Leidenſ. Chiſ. Gud. Vatic. Lipſ. Prag. Ciaccon. Vindob. et edd. 1. (2?) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae; Schottus *in occidente;* Vinetus *contra occidentem,* uti Voſſius et ceteri cum aliis MSS. TZSCHUCKE. Forte: *Contra occidentem,* ut cap. 7. *contra Boſporum Thracium duae parvae* (inſulae) *parvoque diſtantes ſpatio, et aliquando creditae dictaeque concurrere.* CIACCONIUS. Et haec quoque perperam mutarunt. Vetus et vera ſcriptura fuit: *Inde contra occidentem ablatus.* VOSSIUS. Poſſis huc exempla ſimilia *in — verſus, ad — verſus* transferre, quae plurima conlegit Oudendorp. ad Frontin. 1, 4, 11. Muncker. ad Hygini Poet. Aſtron. 3, 16. aliique paſſim. At cum aliquatenus

diverſa haec ſit forma ab uſuque probata, quae hanc noſtram non adiuvat, melius eſt cum plerisque libris τὸ *in* omittere. Poſt Rehdiger. *allatus;* Vindob. *dirrimit;* Venet. *adducto;* Prag. ridicule *ab octo.*

hac intrat) Rehdiger. *hanc intrat.* TZSCHUCKE. Scribendum reor: *hanc intrat*, hoc eſt Narbonenſem, quod innuit Strabo: [4. p. m. 131. ſ. 189.] *Deinceps de Aquitanis et de attributis illis gentibus Gallicis numero* XIV *dicendum eſt, quae inter Garumnam et Ligerin habitant, ex quibus nonnullae Rhodani amnis aſſumunt regionem camposque Narbonenſes;* et Caeſar in commentariis [de B. G. 1, 2.] lacu Lemano et Rhodano fluvio Provinciam Romanorum ab Elvetiis dirimi ait. PINTIANUS. Redundant haec verba. CIACCONIUS. *Hac intrat*, et poſt: *ingentis alioqui alvei tenens* expungo. A librariis enim intempeſtive intruſa ſunt ex ſcholiis. SCHOTTUS. Libri: *Curſu in meridiem adducto hac intrat. Hac intrat*, id eſt in noſtrum mare effluit. Sed redundat hic quoque Mela et bis idem dicit. Pintianus non male *hanc* legit, et interpretatur Narbonenſem. VOSSIUS. Vadianus etiam explicat, meridiem verſus elabitur. At tum Mela moleſte idem bis dixit, quod et alios moverat, ut haec verba tollere ſuaderent. Tum *intrare* nusquam ita adhibet Mela, nec, quia in ſequentibus curſum fluvii deſcribit ad mare tendentis, ſic adhibere poteſt. Rectius vero haec referuntur ad verba *Gallias dirimit*, quod ab Helvetiorum parte fieri docet etiam Caeſar c. l. Igitur duo ſunt hic ſpectanda, quae ſibi invicem obponuntur, *Gallias dirimere*, et *hac*, i. e. ubi ad meridiem flexit, *Gallias intrare*, quod hic ad eius partem Narbonenſem aperte pertinet. Non igitur neceſſe eſt, vel excludere, vel ſubſtituere *hanc intrat.*

Volcas) Pariſ. 2. Venet. *voleas;* Lipſ. *intus Voleas;* Rehdiger. *nolcas.* Poſt Vatic. 3. Pariſ. 2. Ven.

Gud. Prag. *Caveras;* Vindob. *cavarras;* Rehdiger. *canacas;* Ciaccon. *Cavares.* Cf. ſupra. Terminatio in *as,* ubi codices malunt, ex more noſtri utique praeferenda. De diſtinctione verborum vid. disputationes Voſſii et I. Gronovii ad 2, 3, 9.

§. 6. *Volcarum)* Pariſ. 2. *Volcarum ſtagna.* Ed. 18. *Vulcarum. Volſcorum ſtagna* male Boccatius de ſtagnis in f. Poſt edd. 29. et 31. *et Ledum;* Voſſius, 40. 41. 42. *Ledus flumen.* TZSCHVCKE. Malo *Ledus.* Sic Sidonius Apollinaris. [carm. 5, 209.] Sic et Feſtus Avienus in Ora maritima, [v. 590.] cuius verſus ſic legas: *At nuncce Ledus, nunc et Orobis flumina Vacuos per agros et ruinarum aggeres, Amoenitatis indices priſcae meant.* VOSSIVS. *Ledus* etiam, quod ad Avienum notat Wernsdorfius et antea Valeſius in notit. Gall. h. v. et Cellarius in Geogr. ant. 2, 2, 13. dicitur Theodulfo Aurel. Paraen. ad Iud. v. 105. quibus addi poteſt Boccatius de fluminibus h. v. At cum vetuſtiores auctores non adſint, et in *Ledum* conſentiant omnes libri, excepto forte Pariſ. 2. denique et utraque terminatione multa fluminum nomina flectantur, antiquam lectionem revocatam ſervavi. Sic nempe *Varum, Rhenum, Metaurum, Pamiſum,* in primis ubi flumen adiungitur, *mare Oceanum* (2, 6, 2.) et poſteriori aetate etiam *Boſporum, Aemum,* de quo Muncker. et Staveren. ad Hygin. f. 3. p. 22. Vid. de hac terminatione ad Melam ſupra 2, 3, 9. Sic promiſcue terminantur multae urbes, ut Saguntus et alia nomina. Ab *Vltra ſunt* — cap. 42. incipit Vinetus.

, *Latera)* Pariſ. 1. 3. Vatic. 1. Cibin. Lipſ. Gud. Rehdiger. *Latara;* Venet. Boccat. de fluminibus ſ. v. Ledus *Lethra;* Pariſ. 2. Vatic. 3. Prag. et meliores libri Voſſii *Latera.* Ita et edd. 3. 4. reliquae *Latara* ad Voſſium, qui ſequentibus aliis repoſuit *Latera.* TZSCHVCKE.

Latera verum eſt nomen, et ſic libri veteres melioris notae. VOSSIVS. Ita et nunc certe legitur in Plinio 9, 9. ſ. 8. ubi in *e* libri, etſi, alias corrupti, conſentiunt, cui quidem ſtagnum eſt, quod ſine dubio ad caſtellum pertinuit. Geographo Ravenn. 4, 28. tamen dicitur *civitas Latara*, ut dubia haereat ſcriptura.

Meſua) Vatic. 3. Prag. Vindob. *Menſua;* Lipſ. *Meſſua;* alii *Meſua* cum editionibus. Monumenta tamen ſequioris aevi *Meſoa* ſcribunt, de quibus d'Anville in notice de la Gaule p. 459. et ante eum Valeſius in notitia Galliarum p. 337. qui tamen, ſi ſit hodie *Meſe* oppidulum, ipſe collis Setius mons, h. *Cap dè Sette*, aut legendum hic cenſet *Meſuae collis*, aut diſtinguendum *Meſua, collis* —

aggere) Prag. *aggeri;* Cibin. *adnectitur*, uti dedi.

Cebennis) Voſſ. 1. Cibin. *Sebennis;* Vindob. *cebernis;* Prag. *gibennis;* Lipſ. et cum edd. conlati *Gebennis;* plures alii *Cebennis.* Edd. inde a primis *Gebennis* ad 42. poſt quam praeeunte Reinoldio, immo, opinor, Vineto, repoſitum *Cebennis*, de qua ſcriptura dictum iam eſt capitis initio.

demiſſus) Vindobon. *dimiſſis;* Gud. Rehdiger. Vatic. 3. *demiſſis;* Prag. Lipſ. *dimiſſus.* At *demiſſus* in hoc nexu recte habet, uti mox *degreſſus.*

Arauris) Vatic. 3. Pariſ. 2. Cibin. Gud. Rehdiger. Vindobon. Venet. Havn. *Arauſis;* Prag. *Auratis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Arauſis;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Araurаris;* 19. *Araris;* Voſſius et reliqui *Arauris*, ut olim Ald. Iunt. cum Vatic. 1. TZSCHVCKE. Strabo [4. p. m. 126. ſ. 182.] *Araurаris* ſive *Raurаris*

iuxta Acatam. [ſic ed. 1493.] Ptolemaeus autem [2, 10.] *Araurius iuxta Agathopolin.* Differt autem omnino *Arauraris* ab *Arari* eadem provincia, ut conſtat. BARBARVS. Strabo *Raurarir.* Ptolemaeus *Araurias* ſive *Araurios.* PINTIANVS. Forte *Arauris;* et ſic legit Aldus. CIACCONIVS. *Arauris* reſtituimus. Sic veteres membranae et Ptolemaeus. Sic quoque legendum apud Plinium, [3, 5. ſ. 4.] qui ad Agatham recenſet flumina *Ararim* et *Liriam*, pro quibus omnino reponendum cenſeo *Arauris* et *Libria;* ineptum enim alterum nomen iſtic loci. Straboni Ῥαύραρις corrupte. VOSSIVS. Strabonem, Melam olim et Plinium in hac voce corruptos eſſe, monuit iam Valeſius in notitia Gall. p. 35. In Plinio etiam olim Surita ad Antonin. itiner. p. m. 589. reſtituerat *Arauris*, uti nunc ibi legitur. Cf. etiam Menard in deſcr. de la province Narbonnoiſe in hiſt. de l'academie — de Paris Tom. 25. p. 80. et Oberlin. ad Vibium p. m. 97. Ῥαύραρις in Strabone, ubi etiam ſic reddidit Guarinus et retinuit Siebenkeeſius, literarum facto disiectu ortum eſt ex Ἄραυρις, pro quo *Araura*, neſcio unde, adfert d'Anville in notice de la Gaule p. 87. Occurrit autem in hoc tractu *Araura* urbs apud Antonin. c. l. quae a fluvio nomen traxit ſine dubio. *Araris* olim in Plinio diverſus ab hoc fluvius, quem tamen in Ammiano 15, 11. hic miſcet Ciacconius.

Agathan) Pariſ. 2. 3. Vindob. Havn. *acatam;* Lipſ. (etiam *iuſta*) Gud. *acatan;* Vaticani puto *Agatam;* Prag. *Achatam;* Venet. Rehdiger. *achatan;* Cibin. *hecatan.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 19. *Acatam;* 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Agatam;* 13. 16. 18. 21. 22. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *Agatham;* Schottus, Voſſius reliqui *Agathan*, uti et Pariſ. 1. habuiſſe videtur. *Agatha* in Plinio 3, 5. ſ. 4. et urbem *Agatham* memorat Vibius p. m. 8. At cum in Graecis Strabonis lib. 4. p. m. 124. ſ. 180. it. p. m. 126. ſ. 182. Ptolemaei

2, 10. et Scymni Chii v. 207. Ἀγάθη vocetur et in accuſativo Ἀγάθην, ſi terminatio Graeca adhibeatur, utique praeferendum ſit *Agathen*, dummodo MSS. addixerint, in quibus etiam paſſim eadem a Graecis discrepantia; uti 2, 3, 6. *Scarpha*, ubi vide. Sic 2, 6, 5. *Rhodan* Reinold. *Rhodam* alii cum libris. Vnde et hic malui *Agatham*.

Baeterras) Vatic. Cibin. Gud. Lipſ. Havn. *Beterras;* Venet. *Betteras;* Prag. et varr. in ed. 27. *Beteras;* Vindob. *Bateras;* Rehdiger. *Betherras*. Edd. 1. 9. 13. *Beteras;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 16. 18. 19. 22. Vadianae *Bliteras;* 11. *Blitteras;* 15. 17. 20. 23. *Bleteras;* 21. 24. 25. Olivarianae pleraeque, Schottus *Blyteras;* Vinetus *Baeteras;* Voſſius, ceteri *Baeterras*. TZSCHVCKE. Legendum, ut dictum eſt, *Bitteram* ex Strabone [4. p. m. 126. ſ. 182.] et Ptolemaeo, [2, 10.] cui *Orobis* fluvius eſt, ceteris cum Pomponio *Obris*. PINTIANVS. Vid. ſupra §. 2.

Orbis) Cibin. *urbis;* Venet. *urbes;* alii, in quibus etiam Havn. Ciaccon. *Orbis*, quae quidem vox crucis ſigno erat notata in Lipſ. quod dubitationem librarii indicat. Edd. 3. 4. 5. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Obris;* 1. 2. 9. Ald. Iunt. Voſſius reliqui *Orbis*. TZSCHVCKE. Sic corrige: *Secundum Baeterras Orbis fluit*. Fluminis enim huius nomen verum eſt *Orbis* vel *Orobis*. VOSSIVS. *Obris* ſine dubio fluxit ex Strabone 4. p. m. 126. ſ. 182. ubi ſic legitur; nec aliter reddit Guarinus. Ptolemaeo 2, 10. *Orobis*, (Ὀρόβιος ποτ. ἐκβολαὶ, quod male Latina, *Orobii fl. oſtia* vertunt) et, ex emendatione Voſſii (vid. ſupra) Avieno in ora marit. v. 590. ubi antea *Orobus*. Poſteriori aevo *Orubio*, uti docet Valeſius in notitia Galliar. p. 389. *Orbis* tamen praeferunt hic codices, et confirmat hodiernum nomen *Orb*. Poſt Vatic. 2. Prag. *fuit* pro *fluit*. Cf. ad 2, 2, 9.

Atax) Vindobon. *arax;* Rehdiger. *Atax;* Prag. *Alanx;* ed. 25. in utroque exemplari *Atax*, ſed recte Olivarianae cum aliis; 11. *Arar;* at ex vitio typographico. Nempe ad calcem in erratis Cocleus correxit *Atax* his additis: Virgilius tamen [eclog. 1, 63.] vocat *Ararin* et Servius *Arar;* ubi Germaniae minus proprie tribuitur, de quo vid. Burmann. et Heynius, praeter alios. Ita quidem etiam variatur *Arar*, *Arax* et *Atax* in Tibullo 1, 7, 11. et Lucano 1, 403. ubi vid. Sed et ipſe Mela, dum addit, ex *Pyrenaeo monte degreſſus*, ſatis declarat, *Arar* hic minime locum habere poſſe, etſi in origine eius variant. Nam Ptolemaeus 2, 10. ex Alpibus deducit, qui ſic conſentit cum Strabone 4. p. m. 129. ſ. 186. et Livio 21, 30. in. ubi graves inde disputationes motae ſunt inter viros doctos. Alii, ut Vibius Sequeſter h. v. e Vogeſo monte, quod rectius eſſe ex Iulio Caeſare de B. G. 1, 12. in. intelligitur. Ita et Boccatius h. v. qui illius verba repetit, ut Melae in voce *Atax*. Deinde Arar omnibus conſentientibus (loca dabunt Emmeneſſius ad Virgil. c. l. viri docti ad Sil. Ital. 3, 451. Oberlinus ad Vibium p. m. 44.) in Rhodanum influit placidusque eſt fluvius et *incredibili lenitate*, teſte Caeſare de B. G. 1, 12. in. *ut oculis, in utram partem fluat, iudicari non poſſit*, quibus ſequentia hic repugnant. Diſtinguuntur etiam a Ptolemaeo diſertis verbis *Atax*, *Araurius* et *Arar*. De ſimili confuſione cf. Heyne ad Tibull. 1, 7, 4.

Pyrenaeo) Vindobon. *pirinco;* Prag. *pirenio;* Cibin. *e pyreneo.* At talia nota. Poſt Cibin. Lipſ. Vatic. aliique cum editionibus etiam Voſſiana et Reinoldianis *digreſſus*, quod recte I. Gronovius mutavit in *degreſſus*, probantibus Abrahamo et Kappio. TZSCHVCKE. Non putavi hic opperiendum conſenſum a libris ſcriptis, quin ſic [*degreſſus*] ederem, non *digreſſus*, ut retro factum. I. GRONOVIVS. Invitis etiam libris Gronovius monet

ſcribendum eſſe *degreſſus*, quia nempe ſic iubent nonnulli Grammatici. Sed ex antiquioribus Grammaticis conſtat, utrumque rectum eſſe, cum particula *dis* in compoſitione idem ſaepe valeat, quod *de*, unde in Philoxeni gloſſis exponitur non tantum διὰ, ſed et κατὰ et ἀπό. Idem utrumque *degredi* et *digredi* habet, non tantum pro diſcedere, ſed et deſcendere. Sic *dimiſſum* pro *demiſſum* in antiquiſſimis Bembi membranis paſſim ſcriptum fuiſſe teſtatur Pierius, eamque lectionem pluribus exemplis confirmat Nonius Marcellus, [c. 4. ſ. v. *dimittere*] ut audiendi non ſint, qui pleraque iſthaec immutarunt loca, et Nonium erraſſe exiſtimant. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ne hic quidem ſe continet Voſſius. — Quod quidquid ſit, Rhenanus locupletior Voſſio teſtis ſcribit ad Tacitum lib. 1. hiſt. cap. 61. *Peninis iugis degredi iuſſus.* (Codex MS. pro *digredi* plerumque habet *degredi* etc.) Ad eundem Tacitum lib. 4. Annal. cap. 49. *degrediebantur* ex unico MS. reſtituit Pichena, illic laudans in ſimili cauſa Sigonium. Id ſi in Mela locum non habet, cur igitur modo ante dixit ex Gebennis *demiſſus?* Cur lib. 3. cap. 2. *ex Pyrenaeo monte delapſus?* Cur lib. 1. cap. 18. *ab Idaeo monte demiſſus?* Cur toties *defluere* vel *devolvi?* Sed Voſſio etiam *deductus* et *diductus* pro iisdem habentur ad lib. 3. c. 6. [§. 7.] quod nulli Latino. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Satis hodie conſtitutum eſt utriusque discrimen, et variatio tam frequens, ut taedeat aliqua adferre.

qua ſui) Vatic. 1. Lipſ. Gud. Rehdig. Vindob. aliique conlati praeter Pariſienſes *qua vi ſontis;* Vatic. 3. Pariſ. 1. Cibin. Prag. *qua in ſontis.* Edd. 1. 2. (?) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *qua vi fontis;* praeeunte Vadiano reliqui *qua ſui fontis.* Mira quidem primo intuitu videatur notae vocis corruptio, orta ſine dubio ex omiſſione primae literae in Codice aliquo. Nec bene componantur diverſi

ſenſus ablativi, et repugnet vox *vi* ipſi narrationi. Nemo igitur dubitavit.

Vadusque) Vinetus, Schottus: *vadoſusque*, et ſic antea unum exemplar ed. 25. Notaverat etiam antiqua manus in ed. 6. Sed Codd. *vadusque*, quod et in codice ſe legiſſe teſtatur Barthius in adverſar. 57, 19. Tum τὸ *eſt* omittunt edd. 15. 17. 20. 23. Aliae, ut 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. cum MS. Pariſ. 3. *vadusque. Eſt etiam ingentis* — TZSCHVCKE. Lego: *exiguus vadoſusque*, et *ingenti ſe alioquin alveo tendens.* PINTIANVS. Alias *exiguus vadoſusque et ingentis*, Verbo *eſt* in *et* coniunctionem mutato. CIACCONIVS. *Vadus* utique rariori uſu et forma occurrit. At praecipiunt codices, et ſunt plura ſemel obvia in noſtris auctoribus. De proxima lectione deinceps.

et iam ingentis) MSS. A. Gronovii *et iam* vel *etiam ingentis alvei tenens*. De Voſſ. 1. poſt. Cibin. *et etiam;* Pariſ. 1. 2. *et iam ingentis;* ſic reliqui vel *etiam ing.* Havn. *et iam gentis.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. 13. aliaeque *etiam ing.* 2. *et ing.* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. omiſſo *etiam*, quod cum Reinoldio poſt iterum acceſſit, ita tamen, ut diviſe ſcriberetur. Tum Voſſ. 1. et varr. in ed. 27. *alioquin locum alvei tenens;* Lipſ. *ingentis obliquum alvei;* Rehdiger. 13. 19. forte aliae *alioqui;* Schottus, etſi in ſuperiori aliqua nota verba: *ingentis alioqui alvei tenens* expungebat, ex ſententia tamen Pintiani in ipſo contextu: *et ingenti ſe alioquin alveo;* Vadianus in edd. 16. 22. *ſive alveo.* TZSCHVCKE. Non dubito, quin foede hanc ſcripturam invertat Pintianus; [vid. ſupra] ſed etiam an haec ſit manus Pomponii, [*et ingentis* —] dubito. Nam in duobus MSS. legitur, *etiam ingentis*, quae ſcriptura cur poteſt cuiquam non placere. I. GRONOVIVS. Gronovius —

debuiſſet oſtendere *etiam alioqui* eſſe Latinum. Eſto in libris pluribus ſic legatur, ſed, ſi illi ſequendi ſunt, iam ſic diſtinguendus erat locus: *exiguus vadusque eſt etiam, ingentis alioquin alvei capax.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Scilicet Voſſio perinde eſt tum *tenens*, tum *capax.* Deinde an quum ſic notavi, aliquid coniunxi, aut ſeparavi? Tum ingratus eſt, qui me excitante cogitur ad commata ponenda, nec tamen amat. I. GRONOVIVS *in poſteriori nota.* Equidem adquieſcendum puto Reinoldiana lectione, quam et libri probant et nexus admittit. Verba autem: *ut ſe ipſe non capiat*, deleri propter obpoſitionem minus recte poſſunt. Tum Prag. *Narbonam*, poſterioris maxime aevi uſu; Rehdiger. *Harbonem;* Gud. Vindob. *imbernis;* Rehdiger. *hybernis* uti *ymbribus;* Prag. *intravit imbribus;* Vindob. *intonuit.*

usque eo ſolitus) Vatic. 3. Pariſ. 2. *ſolitus eſt;* Venet. Prag. *eſt ſolitus.* Edd. 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *unde eo ſolitus inſurgere.* Tum Havn. Prag. Vatic. 3. *ut ſe ipſum;* hic minus bene.

Lacus) Edd. 15. 20. 23. *Locus*, uti in libris 1, 9, 2. variatur.

Rubreſus) Vatic. 3. *Rubreſius;* Prag. *Rubreſis.* Plinius 3, 5. ſ. 4. *Rubrenſem lacum vocat.* At in recepta lectione reliqui codices concinunt cum Boccatio de fluminibus ſ. v. Atax.

ſed qua) Cibin. *quia;* Gud. *quo;* edd. 7. 8. *quam.*

§. 7. *eſt)* Omittit Rehdiger. A Vineto hinc ponitur cap. 42. initium.

Salſulae) Havn. Gud. *Salſuſe;* Venet. *Salſuleque;* Pariſ. 2. *Salſuſa;* in aliis MSS. uti in edd. vetuſtis cum Ald. Iunt. *Salſulae* vel *Salſule;* tantum 5. *Salſuſe;*

12. 14. 16. 18. 19. 21. 24. 25. 28. Olivarianae pleraeque, Vinetus, Schottus *Salſuſae;* 38. Lugd. 1605. *Salſucae;* Lugd. 1646. *Saluſae;* 34. *Salſuli;* Vadianae poſteriores, Voſſius, ceteri *Salſulae.* Boccatius de fontibus h. v. ſcribit *Sarſula. Salſulae* ſc. aquae, uti ſubplet Geſnerus in theſ. L. L. h. v. cum plerisque MSS. recte habere videtur, quibus accedit auctoritas Antonini in itiner. p. 389. ubi *Salſulis* legitur. Atque ita pro *Salſuſae* malebat etiam Valeſius in notitia Galliarum p. 499. *Salſas* vocat ſeneſcens Latinitas. Strabo 4. p. m. 126. ſ. 182. χωρίον ἁλυκίδων μεστόν. Quae omnia receptam formam confirmant.

non dulcibus — ſint) Neque haec integra manſerunt. MSS. Abr. Gronov. *non dulcibus aquis deſluens, ſed ſalſioribus etiam, quam marinae ſunt;* tantum Voſſ. 2. et 4. *et tam.* In priori lectione conſentiunt et mei. Pariſ. tantum ut Ciaccon. *non dulcibus aquis deſluens*, reliquis omiſſis. Boccatius de fontibus ſ. v. *Sarſula: non dulcibus aquis deſluens, ſed ſalſioribus, quam ſint maris:* Editiones multae, praeeunte Vadiano, verba *aquis deſluens* reiiciunt; poſt praeferunt *quam marinae ſint*, et ſic 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. Poſt revocante Reinoldio ſedem occuparunt, quam libri vetuſti adſignarunt. Prior tamen ordo in Pariſ. 1. et 3. fuiſſe videtur. Tum *etiam* abeſt in edd. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto. Pro *etiam quam* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. legunt *et quam.* Poſt pro *ſunt*, quod habent MSS. A. Gronovii, ex meis Vatic. Prag. Vindob. puto etiam Venet. et Havn. cum edd. antiquis, et 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. praeeunte Vadiano (16.) 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, reliqui ponunt *ſint*, praeter A. Gronov. in ed. 44. ubi *ſunt.* TZSCHVCKE. Antiquus Codex et Aldus: *non*

dulcibus aquis defluens. Lege: *non dulcibus aquis, ſed ſalſioribus, quia marinae ſunt, defluens.* CIACCONIVS. Oudendorpius τὸ *defluens* ex gloſſa ortum, atque hinc tam varie locatum fuiſſe putabat. A. GRONOVIVS. *Defluens* commode ſervatur, quippe cuius locus etiam conſtans eſt in MSS. Nec movendum *etiam quam*, unde ſcribendi compendio exſtitit *et quam.* At τὸ *ſint* cum aptiori hic *ſunt* commutavi.

iuxta) Capitis 43. initium facit hinc Vinetus.

abſciſſa proximis) Vindob. *proximis abſciſa;* Havn. Pariſ. 2. Prag. Venet. et edd. 15. 17. 20. 23. *proximis ripis*, ex gloſſa; Prag. Vindob. Cibin. Gud. edd. 1. 9. 13. *abſciſa*, de qua commutatione frequenti dixerunt plurimi. Vid. quos laudat Arntzen. ad Aurel. Victor. in epit. c. 23, 3. Drakenb. ad Sil. Ital. 15, 473. Livium 31, 34, 4. Geſnerus in theſ. L. L. h. v. viri docti ad Vellei. 2, 66, 2. Torrenius ad Valer. Max. 1, 1, 18. Oudendorp. ad Lucan. 3, 33. et alibi, Garaton. ad Cic. de provinc. conſul. c. 14. m. quibus facile alii poſſint addi. De utriusque diſcrimine quaeritur, quod ſaepe ambiguum videtur et dubium, et nullum eſſe ſtatuunt alii, veluti Bentleius ad Horat. Sermon. 2, 3, 303. alii eſſe contendunt, e quibus Arntzen. c. l. Duker. ad Flor. 2, 2, 2. Oudendorp. ad Frontin. 1, 4, 7. Proprie hoc intercedere videtur, ut *abſcindere* rupturam, *abſcidere* amputationem indicet. Hic igitur prius magis videtur accommodatum, uti in ſimili nexu docent poetarum loca, Virg. Aen. 3, 418. Horat. 1. od. 3, 21. ubi Bentleius alia dat. Sic Mela 2, 7, 14. 3, 6, 1. Cf. ad 2, 7, 14. Poſt Gud. *pelli ſeque;* Prag. *vel ut inſulſa*, ſatis inſulſe.

ex iis) Lipſ. Gud. *quin ex his;* Prag. *quin ex hiis;* Vindob. *ex hiis;* Lipſ. Vatic. Gud. Rehdig. *ex his*, nota commiſtione. Cf. ad 1, 5, 5. 2, 5, 7. 2, 6, 7.

ad imum) Vindob. *ad annium;* Rehdiger. *ad unum.* Poſt Gud. Lipſ. Rehdig. Vindob. *grais;* Cibin. *grays;* Vindobon. *auctoribus et iam;* id. *veri at etiam ignorantia;* Cibin. omittit *etiam;* Cib. Gud. Pariſ. 1. 3. Rehdiger. Vindob. edd. 1. 2. 9. *mendaciis;* Vindobon. *libidine etiam.*

oriri) Sic Cod. A. Gronov. Venet. Pariſ. 2. Prag. forte etiam Ciaccon. In aliis tamen MS. ut et edd. ad Voſſium legitur *erui*, qui repoſuit *oriri*, ſequentibus poſteris. TZSCHVCKE. Mirus eſt Mela, qui cum illorum explodat opinionem, qui dixerunt piſces hic e terra erui, idem tamen ipſe adfirmet. Sed profecto aliter eum ſcripſiſſe ſuadent manu exarati libri, [nihil de iis admonuit A. Gronovius] quorum optimi legunt *oriri*, non *erui.* Sic itaque ſcribo totum hunc locum: *In ea regione piſcem e terra penitus oriri, quia, ubi ex alto huc usque penetravit, per ea foramina ictu capulantium interfectus extrahitur.* Negat hic Mela piſces iſtos eſſe terrenos, aut in terra naſci, ſed ex ſuffuſo huic inſulae mari a piſcantibus extrahi. — Non tamen propterea falſa ſunt, quae alii de foſſilibus piſcibus prodiderunt. VOSSIVS. *Oriri* tuetur Voſſius. Verum alii MSS. [nempe praeterquam ipſius] *penitus erui*, quod vulgato praeferebat Oudendorpius, quia Auctor non dubitat *piſcem e terra oriri*, ſed *penitus;* cum conſtat *ex alto huc usque per foramina penetrare.* A. GRONOVIVS. Mela repetit hic fabuloſam, quam putat, auctorum narrationem, eamque poſtea, expoſita vera rei origine et cauſa, refutat. Ita vero Graeci, quorum loca dabo Vol. 1. ponunt ὀρύττειν, ἀνορύττειν, ipſos piſces ὀρυκτοὺς vocant, ut Strabo 4. p. m. 126. ſ. 182. Ariſtotel. de mir. auſc. c. 75. Nec pugnat, quod ὑπογείους eos vocat Polybius apud Athenaeum 8. 2. p. 532. quia ſtatim ſubiicit, οὓς ἀνορύττοντες λαμβάνουσι. Ariſtoteles c. l. cap. 91. etiam dicit ἐξαίρειν. In Latinis auctoribus Plinius 9, 83. ſ. 57. dicit *effodi*, et

hoc ipſum verbum, quod noſter, *erui* adhibet Seneca in Nat. Qu. 3. 16. ſ. Optime igitur Mela, quae ab antiquioribus tradita erant, retulit, et poſt, ut melius mendacii coargueret, docuit, non *erui*, ſed ex mari ſub terra adlapſos interfici. Eadem etiam de cauſa verbum *erui* probat Aſtruc in Memoires pour l'hiſtoire de Languedoc P. 3. ch. 10. p. 558. Suffragantur etiam huic lectioni codices plerique et optimi. Quare revocavi.

qui) Rehdiger. *quid;* alii vel *quod*, vel *qui;* illud habent etiam antiquae editiones cum Ald. Iunt. hoc, Vadiano duce, aliae praeter Vinetum, qui *quod* retinuit. Voſſius malebat in ſuperiori nota *quia*, cum poſſet *quod* ex libris multis inſtaurare. At Mela non cauſam adfert ab auctoribus iis ſubiectam, quae facile eos vanitatem opinionis docuiſſet, ſed obponit, quae rem ipſam eiusque veram rationem declarent. Alias etiam *extrahatur* dicendum, ni fallor, fuerit.

capulantium) Secundum Voſſium omnes veteres libri habent *capulantium;* at A. Gronovius, qui eosdem inſpexit, adfert *caplantium.* Ita vero etiam ex meis Vatic. 1. Cibin. Gud. Rehdig. Prag. Auguſtinor. a quibus qui discrepant, Vatic. 3. habet *clapantium;* Havn. *clapontium;* Vindob. *capalantium;* Lipſ. *calantium*, ita tamen ut poſterius *a* obelo notetur; Zaluſc. Venet. *captantium;* Pariſ. forte *capulantium.* Edd. 1. *caplantium;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. reliquae *captantium* ad Voſſium, qui, obſequentibus aliis, repoſuit *capulantium.* TZSCHUCKE. In *captantium* mutarunt correctores, cum prius legeretur *capulantium*, quomodo habent omnes libri veteres. Et verum eſt hoc omnino. *Capulum* enim dixere veteres, quidquid aliquam rem intra ſe capit, ut ait Nonius. [cap. 1, 13.] Itaque non ſarcophagum tantum et manubrium gladii, quo gladius continetur, ſed etiam fuſcinam ſive tridentem, quo anguillas et mugiles

configunt ruſtici, recte capulum dixeris. Hinc *capulare* et *capulator*, qui capulis aliquid prehendit. Vtuntur hac voce Cato [c. 67. in.] et Columella [12, 52, 10.] pro eo, qui capulis oleum deplet. Manſit hoc vocabulum etiam apud ſequioris aetatis homines, ut, cum dicunt hominem capulare, vel pedem alicuius capulare pro confodere et vulnerare. Sane in hac ſignificatione ſaepiſſime haec vox occurrit in corpore legum barbaricarum. VOSSIVS. Acute vidit Voſſius, latere hic verbum *capulantium*, quo etiam utitur Cato c. 67, 1. et Columella 6, 2, 4. Et ſic optime conſentit Strabo, immo adiuvat c. l. qui τριόδοντα adhiberi narrat, uti Ariſtoteles de mir. auſc. c. 91. quem inter inſtrumenta piſcatoria refert Pollux 10, 30. p. 1314. Cf. etiam ad Strabon. Caſaubonus. Perturbata codicum varietas ſatis etiam declarat, gravius ab uſuque remotius verbum hic olim ſtetiſſe. Probat porro Voſſii emendationem Geſnerus in theſauro L. L. ſub h. v. etſi a capio, non a capulus mavult derivare, uti iaculari, ſpeculari formantur. Plura idem in hanc rem disputat ad Columellam 6, 2, 4. et ad Caton. c. l. ad priorem locum etiam Schneiderus. Cf. praeterea Cuper. obſerv. 2, 9. in. ex veteribus Grammaticis. Ita vero etiam *caplatores* in inſcr. apud Gruterum p. 1088, 3. eodem monente. I. Gronovius in nota MS. quam dabo Vol. 1. reluctatur quidem Voſſio, non tam in ipſa voce, quam eius explicatione de tridente, ſeu fuſcina, ſed vidulum ex Plauto in Epid. 1, 1, 20. aut aliud ſimpliciſſimum inſtrumentum, quo piſces extrahebantur, barbarisque illis magis conveniens intelligit. At Strabonis locus rem evincit.

§. 8. *Sordonum)* Vatic. Cibin. Gud. *Sardonum*; Vindob. *Sordonium*; reliqui mei et priſcae edd. *Sordonum*; poſt edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. ceterae *Sardonum*, dum Voſſius repoſuit *Sordonum*. TZSCHVCKE. Plinius [5, 5. ſ. 4.]

Sardonum. BARBARVS. *Sordonum* ſcripſimus. Sic quoque habent vetera Plinii exemplaria. Iſti vero Sordones appellabantur etiam *Sordi*, ab Avieno in ora maritima; [v. 552.] ſed et fluvius *Sordus*, uti teſtatur idem. [v. 574.] VOSSIVS. D'Anville in notice de la Gaule p. 580. et antea Valeſ. in not. Gall. p. 490. ex Iuliano Toletano locum adfert, in quo caſtellum memoratur *Sordonium*. Strabo et Ptolemaeus non adtigerunt. Boccatius ſibi non conſtat, et de fluminibus ſ. v. Telis ſcribit *fluvius Sordonum*, at de maribus ſ. v. Gallicum *ora Sardonum*.

Telis) Cibin. Vindob. Rehdiger. Vatic. et edd. ad Voſſium *Thelis*; hinc *Telis*, quod et alii codices habent, et ex melioribus notat Voſſius. Ciaccon. ex ſuis libris *Thelim*, alias *Telis*. Adſpirationem probant Pintianus et Ciacconius, reiicit Voſſius. *Telis* etiam ſcribit Boccatius c. l. Petrus de Marca in Marca Hiſp. 1, 5. in. *Tetis* legit in Mela pro *Telis* et cum eo Cellarius in Geogr. ant. 2, 2. 21. non temere, ſi ſpectes hodiernum nomen *Tet*, quod a vetere ductum eſt.

Tichis) Pariſ. 2. *Cithichis*; Vatic. 3. Prag. *Citicis*; Ciaccon. *Thicim* et *Tycis*; Vindob. *thetis*; Lipſ. Gud. *ticis*; Cibin. Rehdiger. Venet. Vatic. 1. Havn. *Thicis*; Pariſ. 1. 3. forte ut ed. 13. *Tichis*; reliquae edd. *Thicis* ad Voſſium, qui intulit *Tichis*, quod hodie nomen ſervaverit *Tech.* Boccat. c. l. ſcribit *Ticis*, ſi quidem hic idem eſt fluvius, cuius Mela meminit cap. proximo, nec potius alius, de quo vid. Marca c. l. Equidem *Thicis* ex optimis libris praeferendum putavi, ut diſtingueretur a *Tichi* Hiſpaniae fluvio, cum aperte ſit Plinii 3, 5. ſ. 4. *Tecum*, et *Tichis* ab eodem 3, 4. ſ. 3. in Hiſpania commemoretur cum noſtro. Vid. infra ad 2, 6, 5.

per ſaeva) Venet. *ubi autem accrevere, immania ſunt*, et ex eo 15. 17. 20. 23. *immania ſunt*; in

Vatic. 3. Prag. et Pariſ. 2. vox *perſaeva* abeſt. Ex Aldin. et Iuntinarum lectione Pintianus hanc effinxit: *ubi accrevere, immania. Sunt Ruſcino* etc. At delectatur Mela iſtiusmodi compoſitionibus, cuius hic gloſſam praebet vox *immania*. Pro *Ruſcino* Vatic. 3. Prag. *Ruſino*, ut Geogr. Ravenn. 5, 3. Venet. *Ruſiga colonia*; Cibin. *colonia rus, qui cynonicus*, verbis miſere diſtortis et vitiatis. Pariſ. 2. *ruſcinos vicos*. Poſt Cibin. *adcrevere*.

Eliberri) Vatic. 3. *liberi*, quod et latere videtur in Geogr. Ravenn. 4, 28. *Caucholiberi*; Venet. *vicus eſt liberre magnae*; Prag. *vico liberi*; Lipſ. Gud. Vindob. *elibere*; Rehdiger. *vicus quondam eliberie magne urbis et m.* Cibin. *elyte*; Pariſ. 1. 3. *Iliberae*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *eliberre*; aliae *Eliberri*; 30. 32. 37. *vicinus Eliberri*. Boccat. ſ. v. Gallicum mare ex Mela refert: *cliberrae*. TZSCHVCKE. Graeci fere ſcribunt *Iliberris*, ut Ptolemaeus; [2, 10. Ἰλιβερὶς] nam et Strabo [4. p. m. 126. ſ. 182.] *Ilibirris*, ποταμὸς Οἰλιβιῤῥις [vulgo Ἰλυβιῤῥις, MSS. Pariſ. et Moſc. Ἰλίβιῤῥις] πόλιν ἔχων ὁμώνυμον. Nos *Eliberri* et *Illiberri* [*Iliberri* in ed. 1493.] quidam *Illiberis* et *Illiberi*; ſed prior ſcriptura melior. Fuit et in Baetica oppidum hoc nomine, quod nunc opulentiſſimum eſt, et *Granatam* vocari, quemadmodum et regionem ipſam, putant, cum aliis argumentis, tum illo maxime, quod eius urbis porta una in hodiernum quoque diem *Eliberris* appellatur *la puerta de Elvira*. [deſunt Hiſpanica haec in ed. 1493.] Id maxime compertum hoc anno eſt, cum ea civitas in poteſtatem Hiſpaniae Principum conceſſit, Mauritanis, qui DCCC. fere annos occupaverant, obſidione longa in deditionem compulſis. BARBARVS. Livius fol. 113. [21, 24, 3.] Theophraſtus, Strabo, [c. l.] Plinius [3, 5. ſ. 4.] *Illiberris*. *Eliberis* Baetica urbs haud procul a Granata quondam fuit, nunc ruinae tantum viſuntur iuxta oppidum *Eluire*, atque ideo Granatae *porta de Eluire* dicitur; ea enim

Eliberim itur. Alia eſt *Illiberis* in Gallia en el condado de Ruiſſelon, cuius nullum nunc exſtat veſtigium. Invenitur concilium *Eliberitanum* in Eliberi Hiſpaniae celebratum. CIACCONIVS. Haec pene ad verbum deſcripſit Plinius, [3, 5. ſ. 4.] quamvis in huius auctoris vetuſtis codicibus non *Iliberri*, ſed *Eliſabere* ſcriptum inveniam, quam hic noſter Auſcorum facit urbem. Verum de iſta inferius [ad 3, 2, 4.] agemus; eſt enim alia. Haec vero eſt ad mare ſita, nempe illa, quae vulgo *Colibre*, vocabulo corrupto ex colonia Iliberi, appellatur. VOSSIVS. Varie hoc nomen, ut hic, in auctoribus antea memoratis ſcribunt et codices et editiones, quod virorum doctorum notae docent. Apud Liv. c. l. plerique MSSti conſentiunt in *Illiberi*, uti et dedit Drakenborchius. Idem apud Plin. c. l. De Strabone dictum. Polybius apud Athenaeum 8, 2. in. p. 832. Ἰλέβερνις, pro quo Caſaubonus malebat ex Strabone, etſi nunc quidem parum tuto, Ἰλύβιῤῥις, Schweighaeuſer. Ἰλίβυῤῥις. In tab. Pentinger. 1. E. *Illiberre*. Hiſpaniae contra civitas ib. A. *Eliberre*, quae 2, 4. Ptolemaeo dicitur Ἰλλιβερὶς, Plinio 3, 3. ſ. 1. *Iliberi*. Quidquid eſt, certe urbs noſtra in principio ab omnibus per I. ſcribitur, quod cum diſerte notatum eſſet ex duobus Pariſienſibus, aliique in fine vellent *i*, recipere Melamque aliis aequare non dubitavi. Sed et Hiſpaniae civitas *Illiberris* rectius ſcribitur, uti ex lapidibus probavit Pedraza in antiquedad y excelencias de Granada 2, 7. p. 35. et ubi de corruptionibus 2, 14. p. 48. etſi concilium *Eliberitanum* etiam commemoratur, et in Chronico ſaec. 10. apud Florez in Eſpāna Sagrada T. 4. p. 256. *Eliberi*. Sed haec poſterioris aetatis. Poſt *urbis* deeſt in Prag.

Pyrenaei) Rehdiger. *pyrenei*; Vindob. *perenei*. Ed. 1. *prenei*, nota corruptione.

Portus —) Zaluſc. *Portus in ſinu Salſo*; Venet. *promontoria locus Galliae*; Rehdiger. *corvaria locus*

Gallie finis; Vatic. 2. *portus vetus* et in margine *Tucuis*; Lipſ. cum aliis plerisque meorum *portus veneris*, ita tamen ut poſteriorem vocem obelo notaret et in margine ferret: *alibi portus vetus*, quod forte voluit facta evulſione et corruptione Vatic. 2. Tum Pariſ. 1. *eſt* non agnoſcit et *Crevaria* habet; quid Voſſius ex optimo ſuo proferat, in nota ſubiecta adparebit. A. Gronov. ex ſuis: *portus Veneris eſt ſinu Salſo*, uti etiam habent editiones omnes, tantum praeeunte Vadiano in ed. 16. cognatae 18. 21. 22. 28. tum 24. 25. Olivarianae, Vinetus *in ſinu ſalſo*; Schottus: *Veneris et in Sinu ſalſo*; Voſſius et 40. 41. 42. *Portus Veneris inſignis fano et Cervaria.* TZSCHVCKE. Scribo diverſa et ratione et interpunctione: *Tum in Pyrenaei promontorio templum Veneris et in ſinu ſalſo Cervaria* etc. Nam omnes in hoc tractu *Pyrenaei promontorium* et in eo *templum Veneris* noſcunt, nemo *portum*. Praeterea an ſit dictio illa *ſalſo* adiectitia, dubito. PINTIANVS. Et haec quoque Pintianus mutavit, cum prius legeretur: *portus Veneris eſt ſinu ſalſo*. Sed quis eſt iſte ſinus ſalſus? An et hic quoque ſalinae, a quibus ſic dictus ſit? Nonne etiam absque illis ſalſus foret? Omnes hic memorant templum Veneris. Marcianus [p. 44. Hudſ.] ἀκρωτήριον, ἐφ' οὗ ἵδρυται τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης. Optimus Melae codex ſic habet: *Tum inter Pyrenaei promuntoria Portus Veneris in ſinu ſalſo et Cervaria locus, finis Galliae.* Scribendum: *Tum inter Pyrenaei promuntoria portus Veneris, inſignis fano, et Cervaria locus, finis Galliae.* VOSSIVS. De templo Veneris utique hic multi loquuntur, etſi nemo in portu ponit. Sic Strabo 4. p. m. 123. ſ. 178. τὸ ἱερὸν τῆς Πυρηναίας Ἀφροδίτης in Galliae finibus commemorat, et poſt p. m. 125. ſ. 181. τὸ Ἀφροδίσιον τὸ τῆς Πυρήνης ἄκρον· Ptolemaeus 2, 10. in iugis Pyrenaei montis τὸ Ἀφροδίσιον ἱερόν; Auſonius epiſt. 9, 28. *Narbonem ad Veneris*; Plinius 3, 4. ſ. 3. *Pyrenaeam Venerem in latere promontorii altero*, ex quo d'Anville

in notice de la Gaule p. 532. refutat eos, veluti Marianam in hiſt. Hiſpan. 1, 2. qui templum illud in vertice promontorii illius ponunt. At Mela nihil hic, ſi codices audias, de fano Veneris, tantum portum eius attingit, qui prope Pyrenaei latus illud fuit, ubi ſtetit olim Aphrodiſium, unde ipſe nomen nactus eſſe videtur. Servatum eſt hodie eius nomen *Port de Vendre* levi immutatione facta. Sinus unde *ſalſus* dictus fuerit, etſi non conſtat, nec ab aliis commemoratur hoc nomine, forte a ſalinarum ſtagnis vicinis, is eſſe debet, quem minorem ex duobus a Sigio monte, Setio apud Ptolemaeum 2, 10. a Narbone ad Pyrenaeum extendit Strabo 4. p. m. 125. ſ. 181. cui ſitus bene reſpondet. Certe ita omnes libri nec aliter refert Boccatius c. l. Reiiciunt igitur Voſſii emendationem Marca 1, 9, 4. p. 42. c. l. Aſtruc in hiſt. naturel. de Languedoc P. 1. cap. 3. p. 38. Menard in deſcr. de la province Narbonnoiſe in hiſt. de l'academie — de Paris T. 25. p. 73. Vulgatam firmat etiam Marca ex vetere tabula Hugonis Comitis Emporitani data anno 1228. ubi de finibus legitur: *usque ad gradum ſalatum.* Violentior autem aliquanto eſt emendatio Pintiani, nec ipſo ſitu ante Cervariam congruo. Neque fuit templum illud in promontorio ipſo, ſed in eius latere, ut ſupra ex Plinio notatum. Locus porro iſtius templi dubius eſt, quippe in finibus Hiſpaniarum et Galliarum poſitus, quare etiam a Ptolemaeo 2, 6. et 10. in utraque regione commemoratur, a Plinio tamen c. l. in Hiſpania. Quodſi poſtea ex eius ruinis emerſit templum et monaſterium S. Petri Rhodenſis, ab urbe Rhoda vicina, ad Hiſpaniam potius illud referendum ſit. Vid. Petrus de Marca in Marca Hiſpanica 1, 19. p. 44 ſqq. ubi de eius ſitu ex auctoribus prolixe disquirit. Iniecta tamen eſt eius lectionis mentio in controverſia illa nota de utriusque regni finibus ſub Ludovico XIV. agitata, ſed quam Galli reiecerunt. Vid. Marca 1, 3, 3. 4. c. l.

CAP. VI.

Multi codices nullo adpoſito titulo vel ſegmento facto, veluti Cibin. Zaluſc. Rehdiger. Pariſ. 1. 3. hoc caput ſuperiori adnectunt; alii breve ſpatium interponunt, ut Gud. In Pariſ. 2. inſcribitur: *Hiſpaniae totius deſcriptio*; in Lipſ. *de Pyrreneo et de Hyſpania*. Ita editiones aliquae, uti 3. 4. 5. 6. 10. ſegmento ſeparant; 12. 14. 16. 18. 19. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus inſcribunt: *Hiſpania*; 1. 3. 4. 9. 11. 13. *de Hiſpania*; 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Hiſpaniae deſcriptio*; 21. 28. Voſſius cum ceteris *Hiſpaniae ora citerior*. Quae capitum numeros addunt, edd. 9. 13. 15. 17. 20. 23. faciunt quartum; 11. ſeptimum; Schottus, Voſſius, Gronovii, Kappius ſextum; Reinoldius octavum; Vinetus, 44.

§. 1. *Pyrenaeus)* Zaluſc. Vind. *pireneus*; Lipſ. *pyrreneus*; et ſic alia. Poſt Vindob. *Britanniam*; Rehdig. *Brittannicum*; *in* abeſt in Cibin. Tum Ciaccon. neſcio an ex MS. notat *occurrit*. Pro *Oceanum* Vindob. (qui ita ſolet) Rehdiger. et ed. 1. *occeanum*.

in terras) Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *inter terras*, ex male repetita ſyllaba *ter*. Codices enim aptiori ſenſu *in terras*.

fronte) Non habet Pariſ. TZSCHVCKE. Vox *fronte* redundare videtur, ideoque expungenda. CIACCONIVS. Poteſt cum aliis retineri, cum et alias, ubi res patiatur, amet hanc vocem Mela, et hic reſpondeat *latera*. Poſt Rehdiger. ut infra et alibi cum aliis, *Hyſpaniam*; Cibin. *inrumpit*; Rehdiger. *irrupit*.

eius parte) Vatican. Lipſ. Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. *parte eius*. Inde Lipſ. Prag. *a dextra*; Gud. *a dexteram*, pro *ad dexteram*, quod habent Cibin. Reh-

diger. et edd. multae, veluti 4. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 21. et forte aliae, etiam Reinold. an. 1775. Pro *trahit* ed. 32. *traxit*, et poſt Pariſ. 1. Rehdiger. *perpetua littora*, quae commiſtio notata eſt ad 1, 3. 4. 2, 3, 6. 2, 6, 5. et alibi. Havn. Prag. *terra continuis*, poſterius etiam edd. 9. 13.

per omnem donec) Vatic. 1. Cibin. Rehdiger. forte Pariſienſes et edd. 16. (Vadiano duce) 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *donec per omnem*; in reliquis edd. iam ante Vadianum, et in MSS. quibus accedunt Ciaccon., et 6. A. Gronovii *per omnem donec*, quod ideo immutare nolui, cum et parum referat, et hoc forte ſit elegantius. *Longo* abeſt in Prag.

adverſa) Poſſet etiam legi et commodius: *obverſa*. PINTIANVS. Non opus. Sic infra: *cuius partem occidenti adverſam* i. e. obiectam.

§. 2. *Gallias)* Vindob. ut ſemper *Galias*. Tum Vatic. Cibin. Venet. et MSS. duo A. Gronov. pro *eſt ubi* habent *et ubi*.

in Noſtrum — mare) Ita omnes codices etiam mei, praeter Rehdiger. in quo *noſtrum mare et occeanum*, et in edd. 16. 8. 21. 22. 24. 25. Vadianis, Olivarianis, Schotto, Vadiano duce, et in ed. Reinoldiana anni 1775. Aliae omnes, quas novi, *in Noſtrum et Oceanum mare*; Vindobon. tantum *occeanum*. TZSCHVCKE. Auctoritate veterum librorum reſcripſimus *et Oceanum mare*. VOSSIVS. Nempe haeſerat Vadianus in voce *Oceanum*, adiectivi vi adpoſitum, ut in aliis auctoribus alii. Sic Erneſti in Tacito Hiſt. 4, 2. ubi ante ipſum et Broterium legebatur *Mare Oceanum* mutavit in *Oceanus*, quia in neutra forma atque adiective nusquam occurreret. At re-

liquit *mari Oceano* Ann. 1, 9. Sic in Iuvenale 11, 113. pro *litore ab Oceano* hodie receptum eſt *Oceani*; v. 94. *in Oceani ſluctu* pro *Oceano*. Dabit alia Geſnerus in theſ. L. L. ſub h. v. Contra in Cicer. pro lege Manil. c. 12. notante Grutero quidam maluerunt *Oceanum oſtium* pro *Oceani*. Exempla plura non deſunt huius formae in ſequioris aevi ſcriptoribus, quae certiora etiam cenſet Geſnerus veluti in Ampelio c. 1. et 7. et S. Rufo c. 5. quibus addi poſſunt Antoninus in itin. p. 508. Iornandes de rebus Langob. 1, 6. et alii. Sed et *Oceanum mare* ſuffragantibus libris in Iulio Caeſare de B. G. 3, 7. ubi tuiti ſunt etiam, cum Ciacconius τὸ *mare* expungere vellet, Voſſius et Daviſius nec hoc Melae loco praetermiſſo. Sic Catullus 115, 6. Eodem modo additur vocibus litus, pelagus, fluctus, aquae. Vid. Heinſius ad Claudian. epithal. Honorii v. 88. Barthius ad eundem epigr. 1, 1. Gronov. ad Senec. N. Qu. 3, 22. Dukèr. ad Flor. 4, 12, 49. Muncker. et Staveren. ad Hygin. fab. 3. p. 22. Ita ſimili ratione Graecis Ἑλλάς, Σκύθης — Latinis Arabia, Italia, — qualia conlegerunt Heinſ. c. l. Oudendorp. ad Lucan. 7, 847. et praeter alios Scriverius in operr. anecdotis philol. 86. p. 40 ſq. De natura talium ſubſtantivorum expoſuit etiam Voſſius de conſtr. c. 2. Cf. hic ad Melam 3, 3, 1. Contra hanc formam tamen nuper graviter inſurrexit Ruperti ad Iuvenalem 11, 94. quod non niſi ea ſubſtantiva pro adiectivis ponantur, quae propriẹ ſint adiectiva, exceptis paucis, quae tamen vitioſam ſapiant lectionem; Oceanum nuspiam adiective dici, dubia certe exempla proferri; alia tum ex recentioribus eſſe petita, tum librariorum ſocordiae et ſtupori deberi. Nolui tamen codicibus coniunctis vim inferre, ſed ad labentis ſaeculi uſus referre.

magisque et magis) Pariſ. 1. 2. *extendit et magis*; Venet. Havn. edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. ceterae cum Vineto, Schotto et Voſſio *magis magisque*. Edd. 1. 9.

magisque magis; Vatic. 1. 3. Lipſ. Gud. Prag. Pariſ. 3. Cibin. Rehdiger. Ciaccon. et quos Voſſius ſe inſpexiſſe adfirmat *magisque et magis*, quod probat idem in nota, in textu exceperunt Gronovii cum reliquis. Quod hic omittunt quidam alterum *magis*, contra plures obtrudunt 1, 7, 3. Vtrumque minus recte. Hinc Prag. *latior occidentem* abiit, *at ſit ſere, argento*; Vindobon. *ſit ubi, plombo.*

auroque etiam) Vindobon. *auroque eſt tam*; Venet. *auroque etiam tam*; Lipſ. Prag. Gud. Rehdiger. Ciaccon. plures A. Gronovii et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *auroque et tam*; Vadiano (16.) praeeunte 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, Reinoldius, 40. 41. 42. *auroque tam*, uti fuiſſe videtur in tribus Pariſ. hinc cum A. Gronovio in ed. 44. repoſitum *auroque etiam*, uti melius dant Vatic. 1. Cibin. Mediol. Voſſ. (non item Gud. quem A. Gronovius falſo addit) TZSCHVCKE. Scribo *auro argentoque etiam abundans.* Nam quia tribuerat Hiſpaniae copiam ferri, plumbi, aeris, ne quis putaret, eorum tantum metallorum copiam habere, adiecit, *argento etiam auroque abundare.* PINTIANVS. Probavit etiam Schottus cum A. Gronovio, et apte vindicavit ſine codicum uſu Pintianus. Ita etiam a ſequentibus bene diſtinguuntur. Cf. Iuſtin. 44. 3, 3. Vocem *abundans*, quod et ſit alibi, cum adſpiratione ſcribunt Rehdiger. Vindob. Ante *adeo* deeſt *et* in Rehdiger. et ante *ſicubi* in Cibin. *ut*. Edd. 30. 32. vitioſe *ut ſibi ob* — Tum Vindobon. *affecta*; Gud. *affeta*; Rehdiger. *effecta*; Lipſ. Prag. *efeta.*

ac ſui) Ita Ciaccon. meliores A. Gronovii ex meis Vatic. Cibin. Venet. Rehdiger. Lipſ. Gud. Prag. In aliis *et ſui*, uti habent omnes editiones cum Reinoldianis ad Gronovianam 44. in qua primum prodiit *ac ſui*,

quod plurium Codicum auctoritate ſervavi. Poſt Vindob. *tantum* pro *tamen*, quod Pariſ. 2. omittit; Pariſ. 1. *tamen ut ſpartum*. In Lipſienſi obelo notata erat vox *ſpartum*, et in margine eadem manu adpoſitum *ſpaltum*, infra *canabum* pro *cannabum*. At ſpaltum nihili eſt vox, et de ſparto narratio frequens.

§. 3. *eſt diſtincta)* Cibin. omittit *eſt*; edd. 30. 32. *eſt et diſtincta*. Vinetus a *Tribus* cap. 45. incipit.

Tarraconenſis) Varie iſta nomina ſcribunt libri, ipſi etiam ſui hic et poſt disſimiles. Cum pigeat ſingulos nomine proferre, defungar ſcripturae, quali hic et infra occurrit, indicio. Pro *Tarraconenſis* multi *Tharaconenſis*, *Teraconenſis*, *terragonenſis*, (Cibin.) *Terraconenſis*. Cf. ad 2, 7, 20. Poſt *bettica*, *boetica*, *Bethica*, *Betica*. In *Luſitania* conſentiunt, tantum infra Cibin. Vindobon. ed. 9. *Luſitanea*. Denique ed. 30. omittit *pars Baetica*, et Pariſ. 3. habet: *altero capite pars Baetica*, *pars Luſitania vocatur*.

contingens) Lipſ. Gud. Prag. Vatic. Venet. *attingens*. Antea poſt Baeticam Vatic. 3. inſercit *tangit*. Pro *obiicit* Rehdiger. *obicit*, ut alibi *adicit* et ſimilia, de quibus ad 3, 5, 8. Gud. *manu* pro *mari*.

Anas) Legendum *Ana* non *Anas*. OLIVARIVS. Immo retinendum cum omnibus libris *Anas*, quod ſapientius ipſe fecit. Nam *Ana*, Graecis etiam Ἄνα, dicitur in caſibus obliquis veluti apud Strabon. 3. p. m. 96. ſ. 139. Ptolem. 2, 4. Et ſic *Ana* in ablativo apud Caeſ. de B. C. 1, 38. Plin. 3, 3. ſ. 1. et alibi. Ἄνας diſerte in Strabone c. l. legitur.

et ideo) Duae hae dictiones falſo additae ſunt. PINTIANVS. Minutioribus etiam literis diſtinxit in textu

Schottus. At habent eas voces libri omnes et bene habent, ſi ſequentia intuearis, et verbum *ſeparare* ad curſum fluvii referas.

ad occidentem —) Scribo *ab occidente Atlanticum, a meridie Noſtrum*, ut lib. 1. [c. 2. in.] *Tribus hanc e partibus tangit Oceanus: Eous ab oriente, a meridie Indicus, a ſeptentrione Scythicus.* Par menda protinus. PINTIANVS. Verum lib. 2. c. 3. *Peloponneſi oram, ut diximus, ſinus et promontoria lacerant, ab oriente Bucephalos, ad meridiem Malea, ad veſperam Chelonates.* Quare nihil immutandum. CIACCONIVS. Obſequi tamen Pintiano in ipſa editione invitis libris maluit Schottus. Proxime, uti ſolet, Cibin. Rehdiger. *athlanticum*; Vindob. *athalanticum;* Vindob. *occeano*, et *abiecta*; Gud. *occeanum.*

ſeptentriones) Venet. Rehdiger. Gud. Prag. et edd. Lugdun. 1605. et 1609. *ſeptentrionem*; in aliis *ſeptentriones.* Cf. ad 2, 3, 10. Sic antea *ſeptentrionem* dixit, et hinc, quod codices volunt, utrumque promiſcue. TZSCHVCKE. Lego: *ſed latere a ſeptentrione, fronte ab occaſu.* PINTIANVS. De eo antea dictum eſt. Poſt ed. 13. habet *fronte ad oceanum. Vrbium* — contra libros et nexum cum praecedentibus, cuius hae ſunt partes expoſitae.

§. 4. *mediterraneis)* Rehdiger. *mediterraneuſis.* Poſt Vatic. 3. *fuere.*

Pallantia) Ita teſte A. Gronovio, Gud. (falſo) et Chiſ. ex meis Prag. et, quod videtur, Havn. et Pariſienſes cum edd. omnibus; in reliquis A. Gronovii, quibus accedit utique Gud. tum meis *Palantia* legitur. Sic per duplex *l* Strabo 3. p. m. 112. ſ. 162. Plin. 3. 4. ſ. 3. in voce *Pallantini.* Similis varietas, monente A. Gro

novio, occurrit apud Ptolemaeum lib. 2, 6. ubi edd. Παλαντία et MSS. Παλλαντία exhibent, uti contra, iis invitis, propter literarum ſeriem, conſentiente Holſtenio p. 239. repoſuit Berkelius in Stephano, et in Appiano, de reb. Hiſp. c. 55. et de B. Civ. 1, 112. Schweighaeuſerus, in priori quidem loco ſuum iudicium ſecutus, in poſteriori aliquos codices. Sic in Ptolemaei c. l. editur Παλλαντία ποτ. ἐκβολαὶ et poſt de urbe Παλαντία. Apud Oroſium 5, 23. fluctuantur inter utrumque libri, ubi duplex praetulit Havercampus. In Plinio etiam variare vetuſta exemplaria, notavit certe Surita ad Antonini itiner. p. m. 448. in quo et Iul. Frontin. de colon. p. 38. editur per ſimplex *l*. Ex monumentis ſubſidium non ſubpetit, unde placuit Graeca ſequi cum editionibus, non pleroſque codices. — Scripſeram haec, cum obportune oculis ſubiicitur deſcriptio numorum veterum Lipſ. 1796. 4. quae p. 2. numum ſiſtit cum epigraphe *Pala*, qui ad noſtram urbem refertur; neque tamen hoc ſatis eſt exploratum et certum.

Caeſarauguſta) Lipſ. Prag. *Caeſaria Auguſta*, fere, ut Ptolemaeus 2, 6. et in tab. Europae 2. Καισάρει Αὐγούστα; Vindob. *ceſara auguſta*; multi *ceſarauguſta*, uti etiam edd. 1. 2. in ceteris *ae*. Coniuncte tamen hac forma, exceptis ſuperioribus, omnes, uti Strabo 3. p. 112. ſ. 162. Plin. 3, 4. ſ. 3. Prudent. in periſteph. 4, 3. 54. Nec aliter editur in Antonino p. m. 392. et alibi, quamvis codices aliqui *Caeſarea Auguſta*, uti Goltzius p. 238. adfert. Alterum tamen praeferunt numi, quos commemoravit Surita ad Antoninum c. l. plures commemorant Raſche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 123. et Eckhel. P. 1. V. 1. p. 37. etſi diremtione conſpicua, quam auctores neglexiſſe videntur, quod efficit maxime *Caeſarauguſtanus* apud Plin. 3, 4. ſ. 3. in. et ſic *Caeſarauguſta* in Chron. Aemilianenſi (ſaec. 9.) apud Florez in Eſpäna Sagrada T. 4. p. 254. Cf. p. 256.

Ita tamen etiam coniuncte *Caeſaraugnſta* in Grutero p. 324, 12. Cf. Cellarius in Geogr. ant. 2, 1, 90. Poſt Pariſ. 2. *Emmerata.*

Aſtigi) Ciaccon. *Aſtygi*; Vatic. Lipſ. Rehdiger. *Haſtagi*; Cibin. *haſtigi*; Gud. *baſiagi*; Pariſ. 1. 2. Prag. Vindob. uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. *Aſtagi*; 13. *Laſtigi*; Vadianus dedit *Aſtigi*, eumque ſecuti ſunt ceteri. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 4.] *Aſtygis*, Plinii [3, 3. ſ. 1.] vetus codex *Aſtygi*, uterque cum *y* in penultima; idque expoſcere videtur Etymologiae ratio. PINTIANVS. *Aſtigi*, quod Pariſ. 3. agnoviſſe videtur, praeferendum eſt ex aliis auctoribus, veluti Plinio c. l. Antonino p. m. 414. Geogr. Ravenn. 4, 44. Chron. Aemilianenſi (ſaec. 9.) apud Florez in Eſpàna Sagrada T. 4. p. 253. Cf. p. 259. unde *Aſtigitanus* in Plinio. Sed et utrumque ita efferunt inſcriptiones lapidum et numorum. Illorum exempla dabunt Gruterus p. 101, 8. 331, 5. Muratorius p. 1029, 7. Nonius in Hiſpania c. 18. horum Raſche in Lex. num. T. 1. P. 1. p. 1195. Etſi enim non una haec fuit urbs eo nomine, quod in Hiſpania ſaepius obſervatur, certe in penultima *i* magis et frequentius valet, et hic comprobat Cibin. *Laſtigi*, uti habet ed. 13. a Plinio 3, 3. ſ. 1. in Celticis ponitur forte pro *Aſtigi.*

Hiſpal) Lipſ. *hyſpalis*; Ciaccon. *hiſpalis*; Vindob. *iſpal*; reliqui, uti de ſuis Voſſius adfirmat, *Hiſpal* exceptis forte Venet. et Havn. Edd. 1. 2. 9. *Iſpal*; 11. *Iſpalis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, (praeter 33. Stephanum, qui poſuit *Hiſpalis*) Vinetus, Schottus *Iſpalis*; Voſſius, uti olim ed. 13. cum reliquis *Hiſpal.* In adſpiratione conſentiunt etiam cum inſcrr. (cf. Gruter. p. 201, 6.) alii auctores; at variant in ter-

minatione. Strabo 3. p. m. 97. ſ. 141. Ἴσπαλις· Plinius 3, 3. ſ. 1. Geogr. Ravenn. 4, 45. in. *Hiſpalis*, pro quo *Emerita* recepit Scaliger in Auſonio de clar. urb. 8, 2. invitis MSS. et reluctante Weſſelingio ad Antonin. p. 410. Frequentius in caſibus obliquis legitur *Hiſpalim* et *Hiſpali*, velnti apud Iul. Caeſ. de B. C. 2, 18. in. et 20. auctor. de B. Hiſpan. c. 35. 36. Antonin. c. l. Altera terminatio *Hiſpal* legitur in Silio Ital. 3, 392. Poteſt igitur et hic retineri, cum ita velint plerique libri, etſi alias priorem malim, quae in Hiſpaniae oppidis etiam obſervatur. Cf. Gronov. ad Liv. 21, 60, 7. Ἴσπολα Philoſtrati in vita Apollon. 5, 9. aliquantum hinc, forma quidem, recedit. Quod in Ptolemaeo 2, 4. ſine adſpiratione Ἰσπαλις editur, cum poſſit librariorum negligentiae dari, tum in multis diverſa ratio apud Romanos uſum obtinet. In *Corduba* libri concinunt; tantum Vindob. *cordoba*.

§. 5. *At ſi)* Hinc caput 45. ex Vineti ratione.

a Cervaria) Coniunctim ſcribunt Prag. edd. 1. 3. 4. et aliquae aliae vetuſtae; Rehdiger. *acetuaria*. Pro *extrudit* Vindob. Prag. et ed. 38. (Graſſerus) *extendit*; ex gloſſa. Nam et ita 2, 7, 8. et magis apte, et Melae more graviter. TZSCHVCKE. Diſtinguendum *a Cervaria*, hoc eſt, poſt Cervariam, de qua paulo ante dictum fuerat in Narbonenſi: *Cervaria*, inquit, *locus*, *finis Galliae*. BARBARVS. Emendatior lectio, *quam in altum Pyrenaeus extrudit*; nam magis eſt rationi conſentaneum magisque e ſenſu communi, quod minus eſt extrudi a maiore, quam retro. PINTIANVS. Qui me audiet, audiet autem, qui rationi auſcultabit, nihil mutabit. Latina enim et elegans formula, ut, *quod bene vertat*, pro vertatur; aliaque ſexcenta melioris notae ſcriptoribus uſurpata, ſaepe etiam affectata. Sic Iuvenalis. SCHOTTVS.

Male percepit Schottus Pintianum, qui talia bene noſſet. Et quid ſit *extruditur*, ſi ita intelligas? At nec opus tamen eſt Pintiani mutatione, cum inverſione formae facta, poetarum imitatione ductus, ita Noſter loquatur. Loca adponam in diſſ. de Mela c. 7. Porro diſtinctio in utramque rationem poſita commoda eſt.

dein) Venet. Rehdiger. Gud. ed. 13. *deinde*; in aliis *dein*. Cf. ad 1, 4, 9. et alibi.

Tichis) A. Gronovius adfert ex Voſſ. 1. *Tichis*, ex aliis *Ticis* vel *Thicis*. Ciaccon. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. Gud. Prag. Venet. Boccatius de flumin. h. v. *Ticis*; Rehdiger. *tycis*; Vatic. Cibin. Vindob. Havn. cum edd. omnibus ad Voſſium *Thicis*, tantum 13. *Tichis*; Voſſius et 40. 41. 42. cum Reinoldianis *Ticer*; inde 44. 45. Kappius *Tichis*. In exemplari meo ed. 3. manus recentior emendaverat *thicer*. TZSCHVCKE. Plinius [3, 4. ſ. 3.] etiam in hoc tractu meminit *Tichis* fluvii, nulla tamen facta mentione Rhodae. Verum omnes manu exarati libri legunt iſtic loci *Ticer*, et omnino hoc eſt aliud flumen, atque illud, quod iam ſuperius monuimus vocari *Tech*. Porro quod Plinius hoc loco non meminerit Rhodae, ea eſt cauſa, quod illam cum Rhodanuſia confuderit et in Gallia collocarit, cum ſit Hiſpaniae oppidum, illud nempe, quod vulgo *Roſes* vocatur. Locus eſt lib. 3. c. 4. [ſ. 5.] — Confudiſſe autem Plinium Rhodam et Rhodanuſiam ex eo quoque liquet, quod, ut nullum Rhodae in Hiſpania fecerit mentionem, ita etiam nullam Rhodanuſiae circa Rhodanum. — VOSSIVS. In Plinio etiam Pintianus ex vetuſto codice notavit *Ticher*; nihil tamen ex ſuis Harduinus. At in Gallia, ubi ſupra Tichis ex Voſſiana quidem et recentiorum lectione a Mela commemorabatur, nullum contra hoc nomine novit Plinius, ſed tantum in Hiſpania, ita ut praecedant Emporiae, ſequatur Pyrenaea Venus in altero promontorii

latere. Ex quo efficiatur, flumen hoc in finibus utriusque regionis fuiſſe, et hinc promiſcue ab aliis Galliae, ab aliis Hiſpaniae datum fuiſſe. Certe in Mela *Tichis* videtur Galliae minus bene acceſſiſſe, nec niſi Voſſii arbitrio, cum idem flumen Pyrenaei promontorio interpoſito non poſſit Galliae et Hiſpaniae tribui, et ad aliam lectionem ibi codices deducant, de qua c. l. Igitur *Tichis* Melae et Plinii locum ſuum rectius occupat, nec obſtat, quod Rhodae mentionem fecit nullam, quia id eſt arbitrarium, vel, ut Petrus de Marca in Marca Hiſpanica 2, 17. p. m. 178. cenſet, librariorum culpae accidere potuit. *Ticer* nec usquam alibi certa fide occurrit, nec a libris noſtris ullo ſigno innuitur, etſi hoc nomen Melae vindicare operoſe conatus fuit Kirſchius in proluſione ſcholaſtica (Curiae Regnitianae 1784.) et ex noſtro, Voſſii lectionem ſecutus reiecto Pliniano Tichi, unice probat Mannertus; quae tamen non poſſunt valere ad immutandam veterem lectionem. Nempe Kirſchius ex falſa lectione *Tichis* in Gallia disputationem inſtruxit, quippe qui fluvius ſine discriminis nota adpoſita redire hic non poſſit, ſed a librariis, quibus obverſaretur ex ſuperiori narratione temere obtruſus fuerit. Vbi vero recte quaerendus et quo nomine notandus, de eo disputant. Quae cum ad aliam expoſitionem pertineant, reieci ad Vol. 2.

Rhodam) Vatic. 3. Havn. *Rhodanum*; Rehdiger. adſcito proximo vocabulo *rodandionum*; Gud. edd. 1. 9. *rodam*; Lipſ. *rodan*. Edd. Reinold. *Rhodan*, uti aliae etiam ſupra 2, 5, 6. *Agathan* in eodem etymo. Vatic. 4. tamen et hic *Rhodan*. Pro *Clodianum* Vindob. *claudianum*; Vatic. 4. *Dodianum*. Edd. 15. 17. 20. 23. *Clodiannum*; alii codd. et edd. *Clodianum*. Boccatius de flumin. h. v. *Clodianus*, quo genere etiam memorat Cellarius in Geogr. ant. 2, 1, 124. Tum noſter retulit ad flumen, qualia ſunt in nominibus Rhenum, Metaurum. Cf. infra ad Rubricatum. Ex Ptolemaeo 2, 6. qui unus

eius meminit, vera tantum ſcriptura, non terminatio cognoſcitur. Nempe refert Κλωδιανοῦ ποτ. ἐκβολαί.

Emporias) Lipſ. Gud. Prag. Vatic. Rehdiger. Vindob. aliique cum edd. ad Voſſium *Emporia*, qui dedit ex MSS. opinor, ſuis *Emporias*, obſequentibus reliquis. Ita quidem Cibin. et varr. lectt. in ed. 27. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 6.] *Emporias*, et item Silius [3, 369.] *Phocaicae dant Emporiae.* Plinii [3, 4. ſ. 3.] quoque vetus codex non aliter legit. Stephanus urbem *Emporium*, Maſſilienſium aedificium, Galliae attribuit, non Hiſpaniae. PINTIANVS. Lege *Emporias.* Livius lib. 34, [8. ſ. et 9. in.] *Ab Rhoda ſecundo vento Emporias perventum. Iam tunc Emporiae duo oppida erant muro diviſa.* CIACCONIVS. Eadem, quae hic, librorum variatio apud Liv. 21, 61, 4. ubi vid. Drakenb. Et ſic alibi dicit Livius praeter ſuperiores auctores. Nec aliter legitur in Plinio c. l. In Graecis tantum Ἐμπόριον, velut in Strabone 3. p. m. 110. ſ. 160. Scylace p. 1. Hudſ. Stephano h. v. Polybio 3, 39, 76. nusquam hic Ἐμπορίαι, uti deceptus verſione poſterioris loci retulit Petrus de Marca in Marca Hiſp. 2, 18. p. m. 172. ideo notatus a Drakenborchio ad Liv. 21, 60, 2. Graecis igitur ſingularis numerus placuit, alteram formam Latini maluerunt. Δίπολις autem in Strabone receptum numerum explicat.

partem occidenti) Ciaccon. (hic etiam poſt *adverſa*) Vatic. Lipſ. Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. Vindobon. Venet. Havn. *parti occidenti.* A. Gronov. quae ad h. l. ex MSS. adfert proximis verbis continet. Pariſienſes cum ed. 39. conſenſiſſe videntur in lectione *partem occidenti.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *parti occidenti.* Inde a Vadiano (16.) ceterae exhibent *partem occidenti*; commodiori ſane nexu et ſenſu. Pertinent enim ad hunc

ipſum montem, qua occidentem ſpectat, non ad ea, quae illi ſunt obiecta.

eminentia) Vatic. 1. Cibin. Rehdiger. Lipſ. Gud. Vindob. Venet. Havn. Pariſ. 1. et edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. *eminentiam*; Vatic. 3. Prag. et cum Vadiano edd. reliquae etiam 28. *eminentia* ſtructura nota, quam et nexus et ratio aptior, cum τὸ *eminentia* epitheti vicem gerat, flagitant. Quam ſaepe autem talia, neglecta lineola illa, qua τὸ *m* indicatur, commutari ſoleant, librorum docent exempla. Sic ſupra 2, 4. extr. *direptis* et *diremtis* et alia. Poſt renitentibus MSS. edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *cautium habet, quae* — Cibin. *caminumque inter.*

quae inter exigua) Voſſius ſuo ſenſu et cum eo edd. 40. 41. 42. dederunt *quod i. exigua.* TZSCHVCKE. Probatior lectio: *quae intra exigua ſpatia.* PINTIANVS. Prius poterat Mela ſat commode etiam dicere, minus commode poſterius.

gradus) MSS. A. Gronovii, ex meis Vatic. Cibin. Rehdiger. Pariſ. 1. Vindob. Havn. Venet. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *gradu*; Lipſ. Gud. (quem igitur falſo et hic MSS. adnumerat A. Gronovius) Prag. Pariſ. 2. 3. et praeeunte Vadiano reliquae *gradus*, quod praefero, etſi prius placebat Oudendorpio in A. Gronov. nota. Poſt pro *ſubinde* Prag. *deinde*, Cibin. *ſubmee.* Ex iis, quae expoſita ſunt hactenus, adparet, quam varie iactarint libri tentarintque interpretes hunc locum, quem ſi uno obtutu exploratione facta conſideres, Vadianus omnium optime ſic inſtituit: *cuius partem occidenti adverſam, eminentia cautium, quae inter — ut gradus ſ. conſurgunt —* tantum quod in verbis *eminentia cautium* duriuscula reſideat adpoſitio, quae concinnius interpoſita particula

in cauſam transeat. Ita vero ſe omnia in hoc monte, (hr. *Monſgrinus* ſ. *Mongri*) vidiſſe, uti a Mela deſcribantur, adfirmat de Marca in Marca Hiſp. 2, 17. p. m. 169 ſq. qui et optime monet, ſenſum verborum, *partem occidenti adverſam* (*obverſam* quidem refert) ex initio capitis eſſe petendum contra Pujades in Cronica — de Catalunna 2, 23. qui male de orientali parte interpretatus erat.

Hannibalis) Sic MSS. A. Gronovii ut 3, 1. et infra *Haſdrubal.* Ita et plerique ex meis. Editiones vetuſtae maiorem partem *Annibalis*, quod et retinuerunt Vinetus, Voſſius, tres priores Gronovianae et Reinoldianae. Ita vero adſpirationem plerique codices praeponunt apud Salluſt. de B. Iug. c. 5. in quibus codex Polantinus bibl. Dresdenſis nondum conlatus. Et ſic apud alios. Probant etiam ſuis ſuffragiis et exemplis viri eruditi plerique, e quibus vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 1, 39. et ad Liv. 21, 1. in. ubi de hoc et aliis nominibus Punicis, Oudendorp. ad Lucan. 1, 305. Boſius et Staveren. ad Nepot. Hamilc. in. Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. 14, 6. Muretus ad Cicer. Philipp. 1, 5. Verheyk ad Eutrop. 3, 7. ſ. 3. Garaton. ad Cicer. de haruſp. reſponſ. c. 13. aliique, et quos illi producunt. Accedunt etiam gravi auctoritate inſcriptiones. Quare minus audiendi ſunt, qui vel reiiciunt, ut Dausqueius ſ. v. *Anno*, vel negligunt, ut in Oroſio Havercampus.

Tarraconem) Cibin. *terraconenſem*; varr. in ed. 27. *Tarraconenſem.* Male, cum et praecedentia in Tarraconenſi fuerint.

Blanda, Eluro) Ciaccon. *Blandae Loro*; Vatican. 1. 3. Prag. Lipſ. Gud. Venet. Havn. *blandeluro*; Cibin. *blandelura*; Vindobon. *blanda eluro*; Pariſ. 1. *Blandelucro*; Pariſ. 3. *Blandluero*; Pariſ. 2. *Blandluro*;

Vatic. 4. *Blandelubro*; Rehdig. *bladeluro*, omnes modo coniunctim, modo diviſe. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. *Blandeluro*; 13. *Blanda Iluro*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Blanda, Illuro*; Voſſius cum ceteris *Blanda, Eluro*. TZSCHVCKE. Scribendum *Blanda Illuro*, ſive *Blanda Eluro*. BARBARVS. Ptolemaeus [2, 6.] *Diluro*, [Διλουρῶν] Stephanus *Ilurgia* penultima producta. [etſi, an noſtra ſit, poſt ipſe recte dubitat.] Plinii [3, 4. ſ. 3.] codex antiquus *Iluro*. Omnes cum uno *l*. PINTIANVS. Diximus *Iluronem* appellari a Stephano *Ilurgiam*; ſed cum Ptolemaeus ſtatuat in mediterraneo Baeticae oppidum nomine *Ilurgis*, vocari non abſurde in dubium poſſet, ſitne potius *Ilurgia* Stephani, quae eſt *Ilurgis* Ptolemaeo, quam quae eſt *Iluro* Pomponio. IDEM. Ptolemaeo Διλουρῶν male pro Ἰλουρῶν vel Αἰλουρῶν potius. *Illuro* eſt Plinio. In multis quippe Hiſpaniae urbibus ſecunda et tertia vocalis promiſcue in ſe invicem commutantur, ut Eliberri et Iliberri, Ilici et Elici, Elepola et Ilipula et innumera alia. VOSSIVS. In Plinio hodie legitur *Iluro*, uti ex codice antiquo notat Pintianus. Ita quidem etiam Antonin. in itiner. p. 453. ſed de alia urbe, quae hinc aliquantum diſtabat, et h. *Oleron* vocari creditur, etſi eodem nomine urbes in utriusque regionis confinio obſervantur. Adferunt etiam inſcriptiones, in quibus hoc nomen cernitur, ſed et illae incertam urbis ſedem relinquunt. Si codices noſtros audias, praeferendum utique eſt *Blanda, Eluro*.

Baetulo) MSS. A. Gronovii *Baetullo*, *Betulo*, *Bethulo*; Perizon. Vatic. 1. Gud. Pariſienſes *Baetullo*; Ciaccon. Rehdig. *Baetulo*; Lipſ. Cibin. Vatic. 3. Prag. *betulo*; Vatic. 4. Venet. Havn. *betullo*; Vindob. *bethino*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae poſteriores, Olivarianae, Schottus *Betullo*; 16. 18. *Betulo*; 13. *Beturo*; 19. *Be-*

turio; Voſſius et 40. 41. 42. *Baetullo*; Vinetus, poſt Reinoldius, A. Gronovius ab ed. 44. Kappius *Baetulo*, quam ſcripturam probat Ptolemaeus 2, 6. ubi Βαιτουλῶν legitur, tamquam gentis nomen, vitioſe ut putat Mannert in Geographie T. 1. p. m. 400. Sed quod idem de hac urbe Livium producit, quod et Harduinum ad Plin. 3, 4. ſ. 3. ex Livio lib. 27. feciſſe vidi, in eo lib. 27, 18. in. et 28, 13, 5. olim quidem *Baetula* ferebatur, nunc auctoritate Polybii 10, 35. repoſitum recte eſt *Baecula*, uti in Plinio 3, 4. ſ. 3. *Baeculonenſes* pro *Baetulonenſes* addicentibus etiam libris et antea cenſente et probante Marca in Marca Hiſpan. 2, 21, 6. p. m. 193. Cf. viros doctos ad Livium cc. ll. et quae iam Cellarius monuerat in Geogr. ant. 2, 1, 107. iisque adde Schweighaeuſer. ad Appian. Vol. 5. p. 233 ſq. Noſtra *Baetulo* ſcribitur in Plinio c. l. nec renuit Ptolemaeus. *Betulum* vocat Boccatius ſ. v. Iſpanum mare, ſed et idem eadem forma Barcinum ſubiicit. Rem conficiunt inſcriptiones duae apud Marcam in Marca Hiſp. 2, 15, 1. et 2. p. m. 159 ſq. quarum quidem prior habet *Betulo*, poſterior *Baetulo*, atque haec maiori fide digna, quippe ducta a baſi ſtatuae, quam ordo Baetulonenſis Imper. Gordiani uxori poſuerat.

Barcino) Pariſ. 3. Vindob. Vatic. 3. Prag. Ven. Havn. uti ante Schottum editiones, etiam Vadianae et Olivarianae; Rehdiger. *bartino*; ceteri *Barcino* cum editionibus inde a Schotto et Voſſio. Eiiciendam adſpirationem iam monuerat ex Ptolemaeo 2, 6. Pintianus. Accedit Plinius 3, 4. ſ. 3. ex quo *Barcine* adnotaverat ille, Antoninus in Itiner. p. 390. 398. Geogr. Ravenn. 5, 3. pro quo 4, 42. recentius nomen *Barcelo*, et in primis multae inſcriptiones, veluti apud Gruter. p. 429, 5. Gudium 26, 8. 56, 1. Marcam c. l. 2, 14. p. m. 150 ſq. Numi enim Goltzianam fidem faciunt. In *Subur* conſentiunt omnes libri. Vid. tamen poſt.

Tolobi) Vatic. 3. 4. Pariſ. 2. Prag. *Colobi*; Lipſ. *colobus*; Vatic. 1. Venet. Havn. Pariſ. 3. *Tholobi*; Pariſ. 1. aliique *Tolobi*; Rehdiger. a *Tolobi* ad *Subur* mancus eſt. Edd. ante Voſſium praeferunt *Tholobi*, hic cum edd. 40. 41. 42. et iam olim 13. *Telobi*; poſt reliquae *Tolobi*. Voſſius ex Ptolemaeo 2, 6. in quo Τηλοβὶς mutationem factam adſtruit, etſi et per o ſcribi poſſe largitur. Vid. poſt.

Baetulo) Ita Cibin. Gud. Lipſ. Voſſian. 1. Discrepant paullum alii. Perizon. Pariſienſes, Vatic. 1. *Baetullo*; Venet. Havn. Gronoviani alii *Betullo*; Vatic. 3. *bactulo*; Prag. *bacculo*; Cibin. *betulo*; Vindob. *bethulo*. Edd. veteres pleraeque, ut ſupra, hic etiam 19. *Betullo*; tantum 6. 7. 8. 17. 20. *Bettulo*; 13. *Beturo*; Vinetus, Schottus, Voſſius aliique ut ſupra, ubi dictum eſt de ſcriptura. *Betulus* eſt apud Boccat. de flumin. ſ. v. Rubriacus.

Rubricatum) Diviſe quaedam editiones, uti 1. 3. 4. 5. 9. 11. *rubrica*: *tum* cum Pariſ. 3. TZSCHVCKE. Scribo *Rubricatum*; ita enim vocatur amnis Plinio, [3, 4. ſ. 3.] Ptolemaeoque, [2, 6.] unde *Rubricata* oppidum. BARBARVS. Ita etiam, *Rubricatum*, Geogr. Ravenn. 4, 42. 5, 3. Sed Boccatius de fluminibus h. v. habet *Rubriacus* ſeu *Rubricatus* fluvius, uti ſupra *Clodianus*. Atque hoc genere adferunt Harduinus ad Plin. c. l. ex Ptolemaeo, ubi tamen genitivus dubium reddit, et Mannert. in Geogr. T. 1. p. m. 400. Quodſi recte habet, ex adiecto nomine vel ſubintellecto id efficiatur.

Barcinonis) Vatic. 1. Cibin. Venet. Gud. Pariſ. 2. et Boccat. c. l. *Barginonis*; Vindob. Prag. *barchinonis*. Editiones, ut ſupra; tantum hic 15. 17. 20. 23. *Brachinonis*.

Subur et Tolobin Maius) Sic MSS. melioris notae apud A. Gronovium, uti omnes mei cum editionibus ante Voſſium, qui dedit *Subin* ſequentibus 40. 41. 42. unde rediit prior lectio. Boccat. c. l. ſcribit *inter Suber.* Poſt teſte A. Gronovio Voſſ. 1. *Tholobin;* Mediol. *Tolobin*; reliqui *Colobim* vel *Colobin.* Ex meis Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. *tolobin*; Rehdiger. *tolobim*; Vindob. *torobim*; Venet. Havn. videntur habuiſſe *tholobin*; Cibin. Lipſ. cum Ciaccon. *colobin*; Prag. ut Boccatius c. l. *colobim.* Editiones, ut ſupra, variant; pleraeque inde ab antiquis cum Vineto, Schotto *Tholobin,* praeterquam 10. 14. *Thelobin*; 18. *Tolobin*; 6. 7. 8. 12. 13. 15. 17. 19. 20. 23. 39. 40. 41. 42. *Telobin,* pro quo antiqua manus ed. 6. adleverat *Tolobin.* Voci *Maius*, quam habent omnes MSS. et vett. edd. ſubſtituunt 10. *amnis*, Voſſius et 40. *amnes.* Ipſa verba *inter S. et T. Maius* minuſculis literis diſtinxit Schottus. TZSCHVCKE. Hic etiam haereo, habeamne pro legitimis haec verba, an potius pro nothis et ſubdititiis. PINTIANVS. A gloſſa eſt, vel librarii oſcitantis ſomnium; quare in inſulam deportetur. Apparet, ſi coniectare licet, ſupra paullo ſic interpunxiſſe: *Subur, Tholobi, parva flumina.* Vt igitur geographiam ſcioli locupletarent, et ob prolata pomoeria Imperatores fierent, totidem maiora flumina commenti addiderunt. O homines nimis largos! SCHOTTVS. Ptolemaeus [2, 6.] Τήλοβις. Male autem Pintianus et alii delent verba illa: *inter Subur et Tolobin maius.* Sic ſolent, ubi aliquid occurrit, unde ſe nequeunt expedire. Omnino legendum: *inter Subin et Tolobin* [dedit tamen *Telobin*] *amnes Tarraco urbs eſt* etc. Subin hoc ipſo loco recenſet Plinius. [3, 4. ſ. 5.] Telobis vero ſive Tolobis urbi, quam praeterfluit, cognominis eſt. Ptolemaeus autem [2, 6.] hoc oppidum in mediterraneis collocat. VOSSIVS. Hac mutatione eximie ſe habere effectam rem putat Voſſius contra haeſitationem Pintiani, quum profecto nihil mihi videatur occurrere

poſſe abſurdius. Quid enim? an Mela deſcriberet ſitum *Tarraconis* tribus fluviis cinctum, *Subi*, *Telobi* et *Tulci?* id ſi iam concedatur voluiſſe, cur non ordine et iunctim et eodem narrationis proceſſu eos deſcripſit? quaſi vero quum eam inter *Subin* et *Telobin* amnes poſuiſſet, tunc adhuc addi debuerit, a *Tulci* modico amne eam ſuper attingi. Et ſic audet corrigere in Pomponio ille, qui tranſcriptores Melae ante aliquot ſecula reprehendit lib. 2. c. 1. et ſq. idque ob hanc quoque cauſam, quod eum offenderet intempeſtiva repetitio vocis *terra*. Denique moleſtiſſima prorſus eſt vox *amnes*, quae non magis apponi debuit his duobus, quam praecedentibus *Rubricato* et *Baetulloni*; et quis ultra non videt, eſſe ea nomina fluminum, quod clare praemiſerat? Mihi dubium nullum eſt, quin τὸ *maius* ſit appellatio fluvii ibidem, licet ignoti ſcripſeritque auctor: *Parva flumina*, *Baetullo iuxta Iovis montem*, *Rubricatum in Barcinonis litore*, *inter Subur et Telobin* (urbes nempe quas ſupra nominatas nunc repetit, ut repetiit *Barcinonem*, quum prope illas litora per hos amnes ſecentur) *Maius* nempe tertii fluminis nomen, quod poſt ſequitur Tulcis prope Tarraconem. Litus illud in hodiernae Hiſpaniae tabulis impletur laceraturque frequentibus fluviis; at in antiquae prorſus ab Samſonio nulli ponuntur, niſi *Rubricatus*, *Subis*, *Telobis*, *Tulcis*, non ſecus ac nuper illi fluvii demum exſiſtere coepiſſent. Non vacat ulterius inquirere. I. GRONOVIVS. Et haec quoque abſurda vocat Gronovius. *Quid enim*, inquit, *an Mela tribus fluviis Tarraconem cingi ſcripſit?* Profecto non intellexit Melam. Ille ut ignobilium alias inter Pyrenaeum et Iberum fluminum ſitum oſtendat; illuſtriora iam apponit nomina, unde, quo in loco ſint iſta flumina, cognoſcamus. Itaque Ticer ipſi eſt ad Rhodam, Clodianum ad Emporias, Baetullo ad ſcalas Annibalis, Rubricatus in litore Barcinonis, denique Subin et Tolobin quo loco ſint declarat, quum dicit inter haec duo flumina ſitam eſſe Tarraconem. Ipſam

vero Tarraconem praeterfluit Tulcis, qui aeque ac ipſa Tarraco medius eſt inter Subin et Telobin. Plana haec ſunt, ut opus non ſit fingere aliquod flumen, quale nunquam exſtitit, et Melam adeo facere ineptum, ut ignota per ignotiora declarare voluerit. Quare autem *amnis* in *maius* a ſemidoctis mutatum fuerit librariis, ratio eſt manifeſta, quia nempe parvam ſecuti diſtinctionem, cum Telobis parva praecederet, exiſtimarent alteram deeſſe, quae appellaretur *Telobis maius*. Sed et in eo peccat Gronovius, quod librariorum ſecutus errorem ſuper conſtruat cum Tulci, cum ſic diſtinguendus ſit locus: *Tulcis eam modicus amnis ſuper ingens Iberus Dertoſam attingit.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Dicit primo Voſſius me rogare, an Mela tribus fluviis *Tarraconem* cingi ſcripſit? Sic *Tarraco* et *ſitus Tarraconis* idem illi eſt. Et tamen nihil niſi id ipſum oſtendit Voſſius, nempe inter duo flumina, *Subin* et *Telobin* ſitam eſſe Tarraconem, quum ipſam praeterfluat *Tulcis*. Nihil affirmat, niſi quod ego ipſe quaeſivi. Vbi autem Mela dicit, *Ticer* et *Clodianum* eſſe ignobilia flumina? poſt haec demum ſequuntur, quae vocat parva flumina. Qui vero poſſum dici fingere aliquod flumen, ex quo licet Voſſius nunquam biberit, non ideo poteſt dici non exſiſtere, quum Mela id appellaverit, ut teſtantur omnes priſci codices. Quis autem inſuſurravit Voſſio a ſemidoctis hoc eſſe mutatum librariis. Certe ratio eius tota eſt irrationalis. Sic iidem, qui *Telobin* crediderunt feminino genere dici, ii tunc, quum id crederent et ita uſurparent, tamen redegerunt mox ad neutrum. Haec non viri probe eruditi, ſed mulionis pronuntiatio. Quaenam fuit aut eſt parva diſtinctio in MSS. qui fere habent nullam? Quomodo autem potuerunt ſeparare *Telobis parva?* idque quum in eodem ſenſu praemitterentur *parva oppida?* Porro ſi peccavi, non librarios ſecutus fui et eorum errorem, ſed Voſſianam editionem, quae *ſuper* conſtruit cum *Tulci.* Et quid erit ex diſtinctione Voſſiana *ſuper?* verſus

meridiem procedit ordo Melae. Et id dicetur *ſuper* apud Geographos veteres ſeptentrionalia ſemper vocare ſolitos ſuperna et editiora? ut lib. 3. c. 1. *Cetera ſuper Tamarici incolunt;* et cap. 3. *Super Albin Codanus ſinus.* Imo manifeſte docet Mela, *Tulcin* eſſe *Tarraconi* ad ſeptentrionem. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Omnes codices exhibent *maius*, niſi quod in Lipſ. obelo notatum erat, quaſi delendum vel ſuſpectum. Sic editiones antiquiſſimae ita tantum, ut *maius* coniungant cum *Tarraco*, et deinceps incidant, aut finiant. Vix igitur deleri poteſt et ex noto aeque *amnes* emerſiſſe. Ipſa etiam oratio Melae docet, parva hic flumina commemorari. Tum moleſta ſit et ieiuna illa ſynonymia *flumina* — *amnes.* Porro inepte ſic ſubiiciatur, Tarraconem a Tulci adtingi. At de iis luculenter iam expoſuit I. Gronovius, qui in nota MS. addit, obſcuritatem fluvii non poſſe remorari, cum et ita a Martiale 4, 55, 2. nominetur flumen aliquod *Graius.* Igitur peſſime hanc a Voſſio factam eſſe mutationem, qui ex oppidis flumina intulerit, indicavit etiam P. de Marca in Marca Hiſp. 2, 9, 2. p. m. 130. qui tamen in eo diſcrepat a Gronovio, quod hic *Maius* fluvii nomen putat, ipſe adiectivum dicit, et locum ſic explicat: Rubricatum inter utramque urbem cum antea parvum fuerit flumen, augeri aquis increſcentibus, quod luſtranti ripas eius ab oſtiis ſuperiora verſus certum fieri poſſit ab oppido Martorello, ubi Noya amnis influit in Rubricatum fluvium, qui, cum antea per ſcopulos et ad montis Serrati radices conluctatus ſit, ſe per laxiſſimum alveum in mare effundat, praeterlapſus antea agrum oppidi hodie San-Boy. Quae explicatio loci ad vindicandam librorum lectionem comparata, etſi primo intuitu adridere poſſit, magis tamen arguta, quam vero Melaeque accommodata videtur. Si Rubricatum in Barcinonis litore ponitur, deduxit iam ad mare, ubi auctum aliis fluminibus increvit, nec poteſt ſequentia aduectere. Tum turbat locorum ſitum et Rubricatum disiicit. Cum

enim Subur et Tolobis infra Barcinonem in litore etiam ponantur, ſi Rubricatum hodie eſt *Lobregat*, et, quo *maius* fieri illud dicit, h. *Noya*, coniunctis aquis nimis haec removentur a litore, ad quod pertinent. Refragari etiam ſic videtur tabula, quam praefixit operi ſuo Marca; immo ex ea conficitur potius, uti ex aliis, veluti Ianvierii, *Maium* eſſe nomen proprium fluvii, qui prope *Vila nova* in mare influit, quem quidem Marca ipſe non nominat, alii *Tamarit* vocant, et utrimque urbes ſitas eſſe *Subur* cis, (ex progreſſione Melae) *Tolobin* trans. Denique non niſi parva flumina recenſere voluit, quorum nec curſum, nec incrementa curaret. Ipſe autem Hiſpanus parva etiam loca et flumina melius noſſe et indicare poterat. Ceterum quae de vi voculae *ſuper* adnotavit Gronovius, regi et conſtitui poſſunt ex iis, quae attulit Perizonius ad 1, 2, 5. ubi etiam hic locus memoratur.

Tarraco) Vindob. *terraxo;* Rehdig. Lipſ. Gud. ut edd. 1. 2. 3. 4. 6. 9. 11. *taraxo;* Prag. *Tarrazo;* Cibin. adiuncta priori voce *manuſtarraco;* editiones aliquae, uti 10. 12. 14. 18. 19. *Taraco*, qua forma reperitur etiam in Strabone 3. p. m. 110. ſ. 159. Ptolemaeo 2, 6. et in epitaphio apud Gudium in ant. inſcr. p. 100, 9. Vſitatius tamen duplici *r* ſcribitur, quod et hic ſequuntur libri. Tum aliquae editiones poſt *Tarraco* diſtinctionis maximae ſignum male ponunt, nempe quia *Tulcis* huc referrent, tamquam urbem Voſſius reiecit poſt *opulentiſſima* ex ſenſu receptae lectionis. *Taraxo*, quod in Veneta ed. invenerat Barbarus, facile ad veram ſcripturam revocavit. Pro *oris* Rehdiger. et edd. 7. 8. *horis;* ed. 18. *in iis oris;* Vindob. *maritimam.*

Tulcis —) Venet. *iuxta eum modicus;* Prag. et Nunneſii codex (cf. ad prooem. §. 2.) *culcis eum;* Gud. *modicis;* in aliis *Tulcis eam modicus.*

ſuper) Ita libri omnes; tantum Venet. *ſupra.* Ex editoribus Schottus *ſubit.* TZSCHUCKE. Scribendum videtur *ſurſum* potius, quam *ſuper;* ſequitur enim confeſtim: *Ingens Iberus deorſum.* PINTIANUS. Forte: *Tulcis eam modicus amnis ſubit* — ex Plinio, [3. 4. ſ. 3.] qui poſt Tarraconem ſtatim memorat Tulcim fluvium, ut in prooemio: *Litora, ut intra extraque ſunt, atque ut ea ſubit ac circumluit pelagus;* et iterum: *mare ſubit noſtro receſſum.* [Forte voluit: *ſubit ripam mare* ex 2, 1, 4.] CIACCONIUS. Alii *ſurſum* legunt, cui *deorſum* altera ex parte reſpondeat. Amicus quidam meus: *ſubit: Ingens Iberus* tentabat. SCHOTTUS. Olim ſic: *Tulcis eam modicus amnis ſuper, ingens Iberus deorſum attingit.* Peſſime. Lego: *Tulcis eam modicus amnis ſubit, ingens Iberus Dertoſam attingit.* SANCTIUS *in praefatione. Subit* videtur ſcripſiſſe Mela; alioqui ſanus ſenſus non eſt. Nempe praeter duos illos amnes, inter quos ſitam Tarraconem dicit auctor, tertius apponitur Tulcis, ſed ita, ut eam ſubeat h. e. quum reliqui duo ſint remotiores, hic plane ad illam accedit. I. GRONOVIUS *in notis MSS.* Nempe diſputat haec Gronovius ex lectione et diſtinctione Voſſii, de quibus tamen poſt aliter ſenſit. At *ſuper* probam eſſe lectionem, adparet etiam ex eo, quod poſt *Dertoſam* ita mutarunt libri, ut eſſet, quod huic obponeretur. Alias enim *ſuper* et *ſubit* tam nota fuere librariis, ut depravatio vix agnoſci poſſit. Accedit porro, quod Nunneſius monuit ad prooemium §. 2. Non poteſt pro *ſuper* emendari *ſubit*, tum quia contra fidem codicum, tum etiam, quia amnis ille, qui *Francoli* nunc vocatur, non ingreditur Tarraconem nec, ſi ad pomoeria priſcae urbis producas, ſed ſuper eam mare ſubit. Non autem recte Ciacconius ex Plinio ſuam adſtruit ſententiam, qui Tulcim omnino non memorat, ſed Subim, quamvis non poteſt non idem eſſe h. *Francoli*, uti etiam cenſet Marca in Marca Hiſpanica 2, 10, 10. p. m. 140. vel olim duplici nomine vocatus, vel in alterutro auctore

corruptus; tum in recenſu locorum et rerum nihil quam Subim ante Tarraconem ponit Plinius. Dimitti igitur *ſuper* non poteſt. At male ſic ex vulgari diſtinctione in extrema parte haeret et languet, quod reparatur aptiori ſede, ſi, mutata inciſione, novam ſententiam inde exordiaris, uti locum noſtrum etiam intellexit Perizonius ad 1, 2, 5. Poſſis etiam, ſi ſic eius uſus offendat ex MS. Veneto ſubſtituere *ſupra*, etſi *ſuper* eodem modo infra 3, 1, 8. adhibetur. Poſt vidi, ita iam diſtinxiſſe Vinetum.

Iberus) Lipſ. Rehdiger. *hyberus;* Gud. Prag. Venet. Vindob. *hiberus;* uti codices quidam apud Iul. Caeſ. de B. C. 1, 60. m. et alibi etiam in ſimilibus; ſed et *Hiberus* in urna bis apud Gruter. p. 690. n. 5. occurrit, et hac forma probatur etiam a doctis quibusdam viris. Cf. Oudendorp. ad Lucan. 2, 50. Arntzen. ad Aurel. Vict. de V. I. c. 41. extr. Totum vero locum ſic componit Venet. *ſupra ingens infra Hiberus.* Inſertae particulae cauſa adparet.

Dertoſam) Lipſ. Vatic. 3. Cod. Fulvii apud Ciacconium, Prag. *dorſum;* Vindob. *ſeorſum;* Cibin. *decorſam;* reliqui *deorſum*, uti edd. veteres cum Vadiana et Olivariana gente; tantum 32. 37. *dorſum.* In varr. ed. 27. haec: *Detuſam, nunc dicitur Tertoſa.* Vinetus et hinc Schottus cum ceteris repoſuerunt *Dertoſam.* TZSCHUCKE. Turnebus [in adverſ. lib. 24. c. 41.] legit: *Dertoſam attingit.* CIACCONIUS. H. Stephanus [in praefatione ad Melam] et ante illum Adr. Turnebus *Dertoſam* pro *deorſum* ſubſtituit, quod apud Strabonem [3. p. m. 110. ſ. 159.] huic urbi [nempe ex certa Xylandri emendatione] ἐπ' αὐτῇ τῇ διαβάσει τοῦ Ἴβηρος, *in ipſo Iberi traiectu*, locus detur. Et non multo poſt idem: ἐκ δὲ τοῦ Ταῤῥακῶνος ἐπὶ τὸν πόρον τοῦ Ἴβηρος κατὰ Δερτῶσσαν πόλιν. Turnebus lib. 24. c. 41. ſimilem locum in Galba Suetonii [c. 10.] emendat: *ac ſubinde*

Alexandrina navis Dertoſam appulit armis onuſta. Excuſi enim hactenus *detorſa* vitioſe. SCHOTTUS. In errorem induxerat librarios praecedens *ſuper*, cui apte putarent reſpondere *deorſum*, uti vere iſta opponuntur paſſim, apud Gruter. in aenea tabula p. 204. — Nec id abhorret ab illorum conſuetudine, qua ſaepe nomina propria in adpellativa aut particulas mutant, cuius exempla adpoſui ad 2, 3, 1. in voce *Peneus.* At recte viderunt docti viri, ita mire urbium ſitum turbari, cum Tarraco ab Ibero diſtet amplius 36. M. P. tantumque abſit, ut ab illo adtingi poſſit. Turnebum igitur etſi ſubpreſſa eius mentione probarunt Stephanus, Sanctius in praefatione ad Melam, P. de Marca in Marca Hiſpan. 2, 8, 3. p. m. 127. et iure receperunt editores, etſi Ciacconius malebat *dorſum.* Eandem Turnebi correctionem in Suetonio poſtea confirmavit optimus codex Memmianus, cum vulgo ibi antea varie locus vitiaretur, de quo Beroaldus et Oudendorpius. Neque poterat Mela, qui minora et tenuiora memoraſſet oppida, nobiliſſimae huius urbis mentionem recte omittere. Veſtigia priſcae lectionis ſervavit Cod. Cibin. et Boccatius ſ. v. Iberus, ubi hunc locum ante oculos poſitum, ſed ſuo ingenio effictum, reddidit ſic: *Tulam opulentiſſimam eius regionis civitatem ex inferiori parte radit, demum ſub tortoſa civitate balearicum ingreditur mare.*

§. 6. *Inde)* Hinc cap. 47. initium ex Vineti ordine.

in terras) Lipſ. in margine habet ab eadem manu: *al. intrans*, quod in noſtris codicibus non animadverti. Poſt Vindob. Rehdiger. *primo;* in ed. 21. τὸ *primum* excidit.

Ferrariam) Pariſ. 2. *ferarium* et antea *promontorium;* Rehdiger. *ferrariam.* Pro *ſinditur* Ven. Havn. *ſunditur.* Cf. ſupra ad 2, 4, 1.

Sucronenſis) Vatic. 1. *Supernenſis;* Vatic. 3. *ſuperanenſis;* Prag. *ſupranenſis;* alii *ſupronenſis*, ut edd. 1. 2. 3. 4. 5. (duplici *p*) 9. 11. Tum *ſucronenſis* ſucceſſit. Edd. 16. 18. verba: *Prior Sucroneſis dicitur* omiſerunt. TZSCHVCKE. Scribe *Sucronenſis* a *Sucrone* fluvio ex Strabone, [3. p. m. 109. ſ. 153.] Plinio, [3. 4. ſ. 3.] Ptolemaeo, [2, 6.] et infra [2, 7, 20.] ſtatim Pomponio. BARBARVS. Nulla dubitatio. Cf. infra ad 2, 7, 21.

maiorque ac) Sic plerique MSS. teſte A. Gronovio meique omnes, et edd. veteres in quibus Camertinae, etiam Ald. et Iunt. Poſt Vadianus (16.) et hinc 18. 21. 28. *maior hic magno;* idem deinde in altera editione, (22.) quam ſecutae ſunt cognatae, tum 24. 25. cum Olivarianis, Vineto, Schotto, Voſſio et 40. 41. 42. *maior hic et magno;* Reinoldianae *maiorque et;* Gronovianae a 44. et reliquae *maiorque ac* — quod cum ſit ex codicibus, reliqui.

penetratur) Vatic. 3. Prag. *accipiens penetratum* ceteris neglectis. Edd. 14. 21. *penetrat*, ut paſſim alibi.

Saetabim) Ciaccon. *Sorbin;* Vatic. Pariſienſes, Lipſ. Gud. Cibin. Venet. *Sorobin;* Prag. Vindob. *Sorobim;* Havn. *Scorobim;* Rehdig. *Serobin;* varr. in ed. 27. neſcio an ex codice *Saetabim.* Edd. 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *Sorobin;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Serabin;* Voſſius et reliqui *Saetabim.* TZSCHVCKE. Scribendum *Saetabin* cum *ae* diphthongo in prima ex Ptolemaeo. [2, 6.] PINTIANVS. Nempe in ſuo exemplari, neſcio quo, invenerat *Setabin.* Alteram per *ae* ſcripturam, cum etiam cognominis urbs huc recte referri poſſit, veram probavit etiam Drakenb. ad Sil.

Ital. 3, 374. ex N. Heinſii codice et numo apud Ant. Auguſtin. Dial. 7. Ita editur ex libris in Gratii Cyneg. 41. Cf. Murator. p. 1077. Didacus in annal. Valent. 3, 39. ex antiquo marmore, et quae de numis habent Raſche in Lex. num. T. 4. P. 1. p. 1537. et Eckhel in doctrina num. P. 1. V. 1. p. 55. Strabo quidem 3. p. m. 110. ſ. 160. Σέταβις, Plinius 19, 2. ſ. 1. *Setabis*, et 3, 4. ſ. 3. *Setabitani;* in Catullo 12, 14. et 25, 7. *ſudaria Setaba;* ſed potior monumentorum auctoritas. Vnde vero duxerit hanc lectionem Voſſius; non indicat, immo in nota monet, Saetabin ad mare non pervenire, ſed in Sucronem influere et huic coniunctum ſinum Sucronenſem ingredi, ut vel ſic intelligi debeat Mela, vel eundem, quem Ptolemaeus, errorem admiſerit. Reiicit etiam hanc Voſſii lectionem Marca in Marca Hiſpan. 2, 5. 5. p. m. 115. et ſine ulla auctoritate prolatam recte exiſtimat, cum *Serabis* (ita enim) Melae a Saetabi Voſſii differre neceſſe ſit, aut ſupinae negligentiae damnandum Ptolemaeum 2, 6. qui a Carthagine progrediens ante Sucronem poſuerit Saetabim; quem, ſi idem iter ſectemur, Mela poſt Turiam Valentinum conſtituerit. Nulla quidem auctoritas ex libris Saetabi accedit aut peti poteſt, ſed nec *Serabis* usquam occurrit, quod hic probat Marca, ſed id nomen Vadiano debetur. Tum Mela haec flumina minime iuſto curſus et ſitus ordine indicavit, vel certe non exigendus eſt ad Ptolemaei ſeriem, uti ſtatim adparebit, nec omnino conveniunt in notandis huius litoris fluminibus Ptolemaeus et Plinius. Sunt vero ad Melae curſum indicandum compoſita haec in Plinio: *Turium, Sucro, Tader;* in Ptolemaeo: *Turulis, Pallantia, Sucro, Illicitanus portus, Saetabis, Alonae,* (urbs) *Terebis.* Igitur Turium eſt Turulis, et Tader Terebis, uti et recte ſtatuit Marca c. l. Alium igitur, ac Mela, tenet ordinem. Poſſit tamen hinc videri *Sorobis* ortum eſſe ex *Terebis.* At ſi obſerves in Plinio praemitti Lucentum, Illicen cum ſinu cognomini, idemque fere etiam fieri apud Ptole-

maeum in altero flumine Saetabi, omnia conturbata videas, ut, quam rationem in Mela ſequaris, vix habeas. At ſalva ſunt omnia, nec Mela ab aliorum ordine in his recedit, qui verus eſſe videtur, ſi dicamus, Saetabim eum cum Plinio praeteriiſſe, et bene habere *Sorobim*, ſi vel depravata paullum ſit forma, quam conſtituere in aliorum ſilentio non licet. Ita certe fluvium eo nomine agnoſcit etiam Boccatius h. v. *Sorobin Hiſpaniae fluvius eſt, in hebrum ſeu in ſupronem ſeu alterum ex alveis eius mergitur.* Idem vero, ubi preſſius Melam ſequitur ſ. v. Sucronenſis ſinus eodem ordine recenſet *Soborim*, (ſic) *turiam, et ſucronem flumina.* Tum videtur is eſſe, qui Segobrigam adluit h. *Morvedro*, licet eum Plinii Vdubam putet Harduinus ad 3, 4. ſ. 3. Eundem quidem etiam iudicat Marca c. l. 2, 7, 2. p. m. 122. uti ante ſe iam Didacum monuiſſe docet, ſed in Plinio adfert vulgatam olim lectionem *Idubeba*, et nunc reſpondere fluvio *Millas* ſ. *Mijares* addit. Cf. Florez Eſpāna Sagrada T. 5. p. 48. Cum tamen Mela Saetabis mentionem ſubprimere vix potuerit, et ad eum codicum lectiones ducant, movere id nomen dubitavi, etſi ſic a Ptolomaeo maxime aliquantum diſcrepat.

Turiam) Prag. *Turinem;* Venet. *Turriam;* Rehdiger. *thuriam;* Pariſ. 1. *Turian;* Pariſ. 2. Cibin. *Turium;* reliqui Gronoviani et mei *Turiam;* uti editiones priores; poſt pleraeque in quibus 6. 7. 8. Ald. Iunt. Camertinae, Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Duriam;* 10. *Dauriam;* tum Voſſius et 40. 41. 42. *Turium*, unde ex Reinoldianis rediit *Turiam*. In varr. ed. 27. margo habebat *Turium*, uti et correxerat manus in ed. 3. adſcripto Ptolemaei Τούρουλιν. TZSCHVCKE. *Duriam*) Notavimus in Plinio [3. 4. ſ. 3.] *Turia* legi poſſe ex Salluſtio [v. mox] Phocaque [p. 1691. in vett. Gramm. Putſch.] et aliis Grammaticis; eo relegamus noſcentem haec. BARBARVS. *Turiam* legendum eſt pro

Duriam. OLIVARIVS. *Turiam* per tau leg. ex Claudiano [de laudibus Serenae v. 72.] et Hermolai caſtigatt. in Plinium. [3, 4. ſ. 3.] Salluſtius lib. 2. hiſtor. [p. 957. ed. Cort.] *Inter laeva moenium et dextrum flumen Turiam, quod Valentiam parvo intervallo interfluit.* SCHOTTVS. Vtroque modo flumen hoc nominatur, Turis et Turius. Vſitatius tamen Turias vel Turia. Quod apud Ciceronem in oratione pro Balbo [c. 2.] legitur, cum Sucronenſi et Durienſi proeliis interfuiſſe, et apud Claudianum, *roſeis formoſus Duria ripis*, id errore factum exiſtimo, quod amnem hunc eundem eſſe crediderint, atque vaſtum iſtud flumen, quod Luſitanos a Callaicis diſterminat. VOSSIVS. *Turiam* legit etiam Boccatius loco ſupra indicato, et diſerte Priſcianus lib. 5. p. 680. (ed. Putſch.) accuſativum hunc eſſe generis maſculini ex prolato Salluſtii loco docet. Apud eundem tamen Salluſtium in epiſtola Pompeii ad ſenatum (vid. fragm. p. 965. Cort.) legitur: *Caſtra hoſtium apud Sucronem capta et proelium apud flumen Durium — ſatis clara vobis ſunt*, ubi ſine dubio vitiatum eſt nomen, uti iam monuit Cortius; ſed et Reſendius in antiqu. Luſit. lib. 2. p. 74. (Eborae 1593. f.) ex codice ſuo vetuſto notat *Turiam*, quod verum eſſe probat ex Plutarchi Sertorio c. 19. etſi ibi ex Salluſtii poſteriore loco et Cicerone pro Τουττίαν, quod ibi ferunt libri, Δουρίαν malit Xylander et adeo Freinshemius in ſubplem. Livii 92, 10. Tuttiam ex Plutarcho commemorat. Eadem corruptio invaſit Ciceronem c. l. ubi ante Graevium legebatur *proelium Durienſe*, pro quo nunc ex iis, quae notaverat Graevius, *Turienſe* repoſitum editur. Vtrum idem ſit Avieni in ora maritima v. 482. *Tyrius*, an ab illo diverſus, uti ex Voſſii ad Melam diſputatione repetit Graevius, de eo alibi quaeri poterit. In Claudiano tamen, quem adlegat Schottus, praeferunt *Duria*, (Strabonis forma) cum melius ibi maiores fluvii recenſeantur, quamvis repugnante Reſendio c. l. propter metrum; nam certe

Durius a Silio Ital. 1, 234. corripitur in prima, et per *o* ſcribitur a Marciano p. 43. Hudſ. et Appiano in Hiſp. c. 72. 91. In Plinio 3. 4. ſ. 3. ubi noſter fluvius commemoratur, variant libri, et Hermol. Barbarus volebat *Turias*. At praeter alios codices etiam illi, quos conſuluit Garatonius, Harduini lectionem *flumen Turium*, ſervant. Vid. ad Cic. c. l. ubi plura ille de hac commutatione disſeruit. Nempe cauſa quaerenda in ſimili fluvio *Duria*, ſed, ut maiori, ita et notiori, qui fluit in Vaccaeis, Luſitanis, et procul hinc Numantiam praelabitur, et a Strabone modo Δούριος vocatur, modo Δουρίας· cf. 3. p. m. 105. ſ. 152. et 112. ſ. 162. (ex quo depravatio ſimul magis intelligitur.) Noſtro *Durius* 3, 1, 7. ubi de aliis formis dici poteſt. D autem et T ex pronuntiatione miſceri exemplis oſtendit Drakenb. ad Liv. 7, 16, 3. Sed *Turiam* agnoſcunt hic libri, et repetit inde Boccatius c. l. *Turia* etiam apud Vibium p. m. 18. *Torius* tamen alibi apud Boccatium de flumin. h. v. vocatur additurque *alias Torin*, uti quidam codices cum Plinio hic Turium habent, ſic ut promiſcua terminatione, ſi Strabonem revocaveris, apud librarios frequentatus eſſe ille fluvius videatur. Potiores tamen ſequendi videntur.

Sucronem) Venet. *Sutronem;* Havn. Prag. *Suronem;* Pariſ. 1. *Socrone;* Cibin. traiectis verbis *Sucronem et Turium non magna* —

et aerumnis) Vatic. 1. Lipſ. Gud. Cibin. Rehdiger. *atque aerumnis* vel etiam *aerumpnis* aut *erumnis*, uti hoc edd. 1. 2. 9. Antea edd. 15. 17. 20. 23. *ſide, hanc*, nempe, ut eſſet, quod τῷ *illam* reſponderet. Sed nota vis eius pronominis, et accedit hiſtoria. Tum Cibin. *inclita;* Rehdig. *inelitam*, pro vulgari *inclytam*. Dedi *inclutam*, de quo ad 1, 1, 6.

Illicitanus) Sic Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. aliique cum Boccatio de maribus ſ. v. Sucronenſis

ſinus. Editiones veteres, cum iis Camert. Ald. Iunt. *Ilicitanus;* poſt aliae Vadiano praeeunte *Illicitanus.* TZSCHVCKE. Plinius [3, 4. ſ. 3.] cum uno *l*, et diverſa deſinentia *Ilici.* Ptolemaeus [2, 6.] cum duplici, *Illicitatus.* Codices Latini addunt *portus;* quod ſi admittimus, ſinus etiam *Illicitatus* appellabitur, non *Illicitanus*, ut paulo ante. PINTIANVS. Neſcio, quid Pintianum moverit, ut hic dubitaret. Nam quis non videat *Illicitatus* eſſe ineptum vocabulum, cum ab Ἴλλικι vel Ἴλλικις tale ἐθνικὸν formari non poſſit? Recte itaque ſinceriores Ptolemaei codices legunt Ἰλλικιτανὸς λιμήν. VOSSIVS. Vti hic, ſic et infra in uſu literae *l* variatur ab iisdem adeo libris. Sed et idem in aliis obſervatur. Duplici hodie legitur in Plinio, Ptolemaeo; (ubi et Bertius dedit Ἰλλικίτατος) ſimplici in Antonini itiner. p. 401. Libri tamen aliqui ſimplex etiam in Plinio praeferunt, uti notavit Surita ad Anton. c. l. et urbis nomen in fine vitiatum Ἰλικιάς ſcribitur apud Ptolemaeum. Geogr. Ravenn. 4, 52. et 5, 3. bis, et in Chron. Aemilianenſi (ſaec. 9.) apud Florez in Eſpãna Sagrada T. 4. p. 253. *Ilice.* Numi primam tantum partem *IL.* exhibent, unde reliqua cognoſci non poſſunt. Alia ſcripturae documenta cum non adſint, ſtandum eſt codicum plerorumque ſuffragiis. Poſteriori certe aetate duplex eſt in conciliis. Vid. Florez Eſpãna Sagrada T. 2. p. 239.

Alonem) Vatic. Lipſ. Cibin. Prag. cum Vineto *allonem;* Rehdig. *hallonem;* Gud. *halone; Allon* Geogr. Ravenn. 4, 42. Poſt Venet. *unde nomen ei Illicem;* in Vindob. *et* ante *unde* abeſt, in Prag. *ei.* Tum hic Cibin. Vindob. et Vatic. *Ilicem.* Editiones, ut ſupra. In Rehdiger. antea *Lucontiam*, Boccat. c. l. *luceciam.* Tum Prag. *magis terrae.* Cibin. Rehdiger. ed. 1. forte alii libri *hyſpania*, quae taedet notare, uti poſt *bethice, baethice* quidam. Pro *Hic* Pintiano placebat *Hinc*, quae et

alibi mutantur invicem. Cf. ad 1, 5, 3. Heyne ad Tibull. 3, 1, 2. — Sed et vulgata lectio recte habet.

§. 7. *ab his)* Sic libri Gronoviani et mei cum edd. 1. 2. Poſt inde ab edd. 3. 4. 5. quibus hic acceſſit 9. ad 42. *ab iis;* reliquae praecedente Reinoldio *ab his.* Vid. ad 1, 5, 5. 2, 5, 7. et alibi. Capitis hinc 48. initium in Vineto.

Carthaginem) Lipſ. Gud. Prag. *cartaginem;* Rehdiger. *penorum;* Vindob. *nichil*, ut alibi.

Haſdrubal) Cibin. Rehdiger. forte alii, ut edd. pleraeque ad Gronovianam 42. *Aſdrubal;* quaedam etiam ut 1. 2. 5. 9. *aſdrupal;* poſt cum Reinoldio *Haſdrubal*, uti olim inde a poſteriori editione (22.) Vadianae cum MSS. Gud. Lipſ. Prag. Rehdiger. De adſpiratione huc revocari poſſunt, quae ſupra ad vocem *Hannibal* monui.

In illis oris) Lipſ. tantum *illis oris;* Vatic. *in illius oris*, uti malebat Ciacconius, ſcil. Baeticae. Pintianus ita dispungi iubebat, ut tria illa verba ſuperioribus adiungerentur. Sed ſine aptiori ſenſu, cum *ab* — *ad* — praecedant.

facit) Novem MSS. A. Gronovii, meique omnes cum edd. ante Voſſium *pertinet;* tantum Vindob. *pertinent.* Soli Pariſienſes, quippe ex quibus nihil hic relatum erat, videntur habuiſſe *facit*, cum Voſſio, qui ſic tacite poſuit ſequentibus ceteris praeter Reinoldium, a quo revocata prior lectio rediit, probata etiam, ut notat A. Gronovius, ab Oudendorpio, quod ita ſaepiſſime loquatur auctor. Equidem codicum auctoritate motus acceſſi; etſi, ſi alteram aliqui certa ſide adferant, minime improbem. Gud. pro *ad ordinem* ſcribit *ad originem.*

Virgi) Vatic. 1. Cibin. *Vrgi;* Rehdiger. *burgi;* Gud. *brigi;* cum aliis editiones *Virgi.* TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 6.] *Vrce;* Plinii [3, 4. ſ. 3.] vetus codex *Murci,* ſervante adhuc oppido priſcum nomen, etſi longius aliquanto ſubmoto a mari. PINTIANVS. Οὖρκη eſt Ptolemaeo et ſimiliter Marciano Heracleotae. [p. 45. Hudſ.] Sed tamen ſi Latinos ſequamur, ſcribendum fuerit Οὖρκι. Multis ineptiendi praebuit materiam oppidum iſtud. Res ita ſeſe habet *Vrci, Vrgi, Virgi, Birgi, Murgi,* omnia eiusdem oppidi nomina ſunt. Apparet hoc ex Plinio, [3, 3. ſ. 1.] qui Baeticae longitudinem ad Murgim usque extendit; idem alibi [3, 4. ſ. 3.] Tarraconenſis provinciae oram orditur ab Vrci. Ita quoque faciunt omnes, qui Baeticae longitudinem definiunt, niſi quod illis nonnunquam locus iſte vocetur *Virgi* vel *Birgi.* Vt autem V in B, ita B in M plerumque ſolet mutari, quod innumeris iam locis oſtendimus, *Vrci* itaque et *Murgi* idem eſt. Sed tamen praeter hanc etiam alia eſt *Murgis,* quam ſuperius retulit Ptolemaeus, [2, 4.] inter Turdulorum Baeticorum mediterraneas urbes. Eius meminit Antoninus [p. m. 404 ſq.] in itinere a Caſtulone Malacam. VOSSIVS. *Vrci, Vrgi, Virgi* eiusdem oppidi nomina eſſe, putat etiam Harduinus ad Plin. 3, 2. ſ. 1. poterat addere cum Voſſio *Murgis* ex conlatis Plinii locis. At quis praeter Melam, certe pleroſque eius libros, *Virgi* vocaverit, neſcio, nec ipſi docuerunt. Omnes enim auctores, qui Tarraconenſis terminum conſtituunt, *Vrcen* urbem fuiſſe tradunt, veluti Ptolemaeus, Marcianus, Plinius, ſic ut Graeci conſtanter κ adhibeant, etſi in terminatione promiſcuae pronuntiationis conſuetudo vitium adleverit, cum in Plinio ſit *Vrci,* non *Vrce,* quod et comprobat Mela. Non igitur male, ut utriusque linguae auctores conciliaret, Surita ad Anton. itiner. p. m. 404. Οὐρκὶ in Graecis legendum eſſe arbitratur, quod nec abhorret ab Hiſpanarum urbium terminatione. An *Vrci* in Antonini itiner. c. l. eadem ſit, quae noſtro,

non ſine cauſa dubitat Weſſelingius, et ſunt in Hiſpania urbes cognomines plures; cuius exemplum eſt in *Murgi*, quam eandem ex Plinio non ſine veri ſpecie cenſet Voſſius; at Antoninus c. l. et Ptolemaeus 2, 4. longius hinc removent, de quibus quidem alibi obportunius. *Vrci* adſtipulantibus optimis libris, praeterquam quod *c* in *g*, ut ſit etiam hic in Antonino, mutarunt, veram ſcripturam eſſe volo. Hinc *Vrgitanus ſinus* in Plinio 3, 2. ſ. 1. pro *Vrcitanus*, uti legitur apud Mart. Capell. lib. 6. p. 202. et hinc *Vrcitanae* eccleſiae epiſcopi, quos in ſubſcriptionibus conciliorum Toletanorum ſaepe occurrere adfirmat Marca in Marca Hiſpanica 2, 3. 2. p. 106 ſq. *Vrci* in Chron. Aemilianenſi (ſaec. 9.) apud Florez in Eſpāna Sagrada T. 4. p. 253. quod et idem probat T. 8. p. 213 ſq. Ceterum graviorem experta eſt haec vox corruptionem in Boccatio, qui de maribus ſ. v. Iſpanum vocat *vegentanum ſinum;* leviorem in cod. Vindob. qui *Virgitarum*, habet; Gud. *Virginitanum*, reliqui codices, etiam optimi illi, *Virgitanum*. Ita vero pro *Vrgaone* codices aliqui in Anton. itin. p. m. 403. *Virgaone* ſcribunt; cf. ad Plin. 3, 3. ſ. 1. Sic *urere*, *virere*, *urgere* invicem mutantur et ſimilia. Vid. Bentlei. ad Horat. epod. 17, 33. ad epiſt. 1, 13, 6. Heinſ. et Burman. ad Ovid. A. A. 1, 2, 17.

in ſinu) Vatic. Cibin. Rehdiger. Vindob. Prag. Lipſ. Gud. Venet. Havn. et octo A. Gronovii, in quibus Gud. cum edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 13. 15. 17. 20. 23. *in ſinum;* aliae *in ſinu*, quod et in Pariſienſibus fuiſſe videtur. Adriſerat prior forma Oudendorpio, de qua vid. ad 1, 9, 5. 2, 2, 6. Cauſam aberrationis adtuliſſe videntur proxima.

Abdera) MSS. A. Gronovii, is quem conſuluiſſe dicit Holſten. ad Ortel. p. 1. *Adera;* Vatic. 1. 2. 3. Lipſ. Cibin. Vindobon. Prag. Venet. Havn. Pariſ. 1. 2. 3.

aderas; Gud. *adeias;* Rehdig. *adecas.* Edd. 1. *adelas;* 2. 3. 4. 5. 9. 11. *aderas;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. ceterae *Abdera;* tantum Vinetus *Adera.* TZSCHVCKE. Scribendum: *Extra Abdera, Suel, Hexi, Menoba.* Eſt autem ſenſus, extra ſinum Virgitanum haberi haec oppida. Fuit, quando verbum *extra* caſtigandum putaverim pro *Hexi.* BARBARVS. Strabo [3. p. m. 109. ſ. 158.] et Stephanus cum *e* in ſecunda *Abdera,* Ptolemaei [2, 4.] et Plinii [3, 3. ſ. 1.] vetus codex cum *a* in eadem, *Abdara.* PINTIANVS. Strabo quidem paullo ante p. m. 108. ſ. 156. ſ. Αὔδηρα, ubi tamen etiam codd. quibus Moſc. accedit, Ἄβδηρα, Guarinus *Abdera* habent, quod et ex poſteriori loco probatur et ex Plinio et Stephano. Ptolemaei Ἄβδαρα dialecti variatione vel ex poſterioris aevi more dictum eſt. *Abdera* hic in primis tuentur Strabo et Stephanus.

Suel, Ex —) Ita ex MSS. ſuis adferunt Ciaccon. et A. Gronov. Equidem in meis inveni haec: Gud. *ul' ex;* Pariſ. 3. Vindob. *velox,* quod et fuiſſe in Venet. et Havn. coniicio; in reliquis *vel ex, velex.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *velox;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Suel Hexi;* Voſſius, 40. 41. 42. ſic totum locum conſtituunt: *Abdera, Salambina, Ex, Maenoba, Malaca, Suel, Salduba;* Reinoldius, ceteri *Suel, Hexi.* TZSCHVCKE. Legendum: *Suel Hexi. Hexi* autem et *Sex* et *Sexi* dicitur. Plinius [3, 3. ſ. 1.] tamen duo *Sexi* facit, inter quae ſit *Abdera.* BARBARVS. Ptolemaeus [2, 4.] *Hex,* non *Hexi.* Plinii antiqua lectio verſo afflatu in *S, Sex.* PINTIANVS. Miror Melam, in his locis natum, tam alieno tamen ordine oppidum hoc [*Suel*] recenſere; demum enim poſt Malacam id collocare debuerat. Verum hic memorare debuerat *Salambinam.* Forte librarii alterum pro altero ſubſtituerunt; neque enim videtur auctor talem hic potuiſſe

committere errorem. *Salambina* vel *Salabina* etiam hodie nomen ſervat. Vocatur enim *Salabrenna*. Geographo Nubienſi: *Salobania*. In concilio Illiberino perperam vocatur *Silvanus de Sagalbina;* neque enim dubito, quin *Salabina* ſcriptum prius fuerit — [Cf. infra.] VOSSIVS. Ita quidem, locorum ſeriem, qualem Plinius, Ptolemaeus hic tamen etiam paullum discrepans, memorant, adſtruere conatus eſt Voſſius, et miſere profecto urbes hic disiectas eſſe, negari non poteſt, et acriter queſtus eſt etiam Carter in Reiſe von Gibraltar nach Malaga p. 127. At reluctantibus, certe nihil eiusmodi innuentibus libris, mutatio admitti nequit, niſi vago arbitrio agere velimus. In iis autem, quae ferunt *vel*, recte in *Suel* transiit, cum τὸ *s* adhaeſiſſet praecedenti vocabulo. Ita nempe hic commemorant Σοῦελ Ptolemaeus 2, 4. *Suel* Plinius 3, 3. ſ. 1. Geographus Ravenn. 4, 42. *Sivel* Antonini itiner. p. m. 406. Sed priorem ſcripturam *Suel* confirmat etiam lapis ibi repertus, in quo *municipium Suelitanum* legitur. Vid. Aldrete orig. Ling. Caſtellan. 1, 2. et Reineſii inſcrr. p. 131. Alterius urbis nomen, ſi codices audias, *Ex* utique praeferendum eſſe cum recentioribus videtur, etſi dubiam faciunt hanc ſcripturam auctores. Nam Ptolemaeus 2, 4. habet Σέξ, Plinius 3, 3. ſ. 1. *Sexti*, ſive *Sexi*, ut codices rectius volunt, notante etiam Surita ad Antonini itiner. p. m. 404. et Plinius ipſe probat 32, 53. ſ. 11. ubi *Sexitanus*, non *Sextitanus*, *colias* legitur. Ita enim etiam adiectivum *s* habet praepoſitum, tantum mutata forma, ut modo *Sexitanus*, modo *Saxetanus* dicatur. Illud in Athenaeo 3, 33. p. m. 121. hoc in Martiale 7, 78. in. et Antonino itin. p. m. 405. Prior ratio propius etymo reſpondet, eamque etiam praefert Strabo 3. p. m. 108. ſ. 156. unde et probat Surita c. l. Tum vero maiorem depravationem expertus eſt Galenus de facultat. alimentor. lib. 3. c. 41. p. 402. T. 6. ed. Chartier. ubi Σαξάτινα ταρίχη, quibus innotuit maxime iſtud oppidum, memo-

rantur. *Ex* ſolus vindicet Strabo c. l. a quo Ἐξιτανῶν πόλις hic recenſetur. At dubiam facit eam lectionem et cum aliis Strabonem componit Athenaeus c. l. qui ex Strabone diſerte, ſenſum verborum ſecutus, Σεξιτανίαν refert. Tum vero H et S veluti in Halmydeſſus et Salmydeſſus, ἕξ et ſex in numerandi vocula promiſcuo uſu poſita fuerint, etſi propter tot Latinorum teſtimonia, quibus et Graeci alii accedunt, *S* verius putem. At quodcunque probes, inde non intelligitur, qui *Sexitanus* derivari poſſit, cum *Sextanus* dicendum fuiſſet. Accedit, quod ſupra monui, Hiſpaniae loca plura in *i* exire. Quare praetulerim *Hexi*, lubentius *Sexi*, quod in Latinis numerandi vocula tueatur.

Maenoba) Ciaccon. Havn. Vindobon. *menobia;* Lipſ. Pariſ. 3. Venet. *maenobia;* Vatic. 2. *moenobia;* Prag. Pariſ. 2. *menaba;* Cibin. *menoba;* alii *maenoba.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *menobia;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. ad Voſſium *Menoba;* hinc *Maenoba.* TZSCHVCKE. Plinius [3, 3. ſ. 1.] ſcriptus *Menuba* cum *e* in prima et *u* in ſecunda. Strabo [3. p. m. 99. ſ. 143.] cum *ae* diphthongo in prima et *o* in ſecunda *Maenoba.* PINTIANVS. *Menoba* etiam in Anton. itin. p. m. 405. Μάνοβα apud Ptolemaeum 2, 4. pro Μαίνοβα. *Maenoba* codicum noſtrorum confirmat in primis Strabo, ubi, ut hic alii, verſio Guarini dat *Menoba.*

Malaca) Rehdiger. Prag. unus ex Vaticanis, Pariſ. 3. et, puto, Venet. Havn. *malacha;* Cibin. *malace;* Vatic. alius *malca;* alii *Malaca*, uti editiones, praeter 1. 2? 3. 4. 5. 9. 11. in quibus legitur *Malacha.* Illud iam voluerat Hermol. Barbarus conſentientibus geographis, etſi Graeci modo α, modo η in fine adhibent. Poſterius placet Bocharto in Chan. 1, 34. ut inde etymologiam ſuam a *ſalſamentis* (מלח) adſtruat.

Salduba, Lacippo) Mire haec urbium nomina deformantur. De priori haec: Ciaccon. *Eſal dubal;* Vaticani *eiſal* vel *ciſla* vel *ciſal dubal;* Pariſ. 1. *Eiſal dubal;* Vindob. *eiſal duba;* Gud. Prag. alii Vaticani, Pariſ. 2. 3. Venet. Havn. *ciſal dubal;* Rehdiger. *cyſal dubal;* Voſſius ex optimo adfert *Siſal duba,* ex aliis *Ciſal duba;* Cibin. optime *ſaldubal,* in quo *l* a proximo avulſum adhaeſit. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. *Ciſal Dubal;* 11. *Giſal Dubal;* reliquae *Salduba,* uti correxerat Hermolaus. Pro *Lacippo* Ciaccon. Vatic. 1. 2. 3. omnesque mei reliqui, reiecto *l* ad finem praecedentis vocis, *accipito,* tantum Venet. *accipud.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *acipiro;* 13. *lacippo;* ceterae monente Barbaro *Lacippo,* praeter Vinetum, qui habet *Laecippo,* ex errore, opinor, typothetae. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 4.] poſt Malacam *Saducam* fluvium in ora refert, a quo forte oppidum fuit cognomine. Alioquin *Salduba* oppidum eſt eidem Ptolemaeo in mediterraneo Turdulorum. PINTIANVS. *Salduba* Plinius [3, 3. ſ. 1.] et alii. Sed apud Ptolemaeum oppidum id in mediterraneis ponitur. Verum idem hic collocat Σαδούκα ποταμοῦ ἐκβολάς· ubi tamen manifeſte reſcribendum eſt Σάλδουβα. Porro liber noſter optimus manu exaratus legit hic *Siſal duba,* alii vero *Ciſal duba.* Vnde liquet, verum eſſe, quod ſtatim ſuſpicabamur, hic collocandum eſſe *Suel* vel *Sivel,* et legendum *Suel, Salduba,* pro *Suel* vero ſuperius reſcribendum eſſe *Salabina.* In vetuſtiſſimis etiam Plinii libris ſimile eſt mendum, ſimiliterque id vocabulum truncatum eſt. Nam quo loco vulgo legitur *Selambina, Abdara,* illi exhibent *Sel, Abdara.* Vt vel Plinius in vitioſum Melae codicem inciderit, vel Melae exemplaria corrupta ſint ex hoc loco Plinii. VOSSIVS. Nempe tueri conatur immutatum a ſe ſupra locorum ordinem, qui quidem geographicam progreſſionem verius ſequitur, at parum ex libris noſtris adſtrui poteſt, immo receptam lectionem vindicat praeclare Cod. Cibin. Inveteratum

tamen vitium hoc obſediſſe libros declarat Annius Viberbienſis lib. 12. cap. 4. qui, notante Nonio in Hiſpania cap. 82. *Dubal* inde verum facit urbis nomen, quam *Tubal* condiderit. Ita enim ille: *Vrbs nomini ſuo dicata Tubal eſt in Betica, ut patet ex Pomponio Mela.* Nec minus dubitari poteſt, nec dubitatum eſt in altero nomine *Lacippo*, quod in libris ſat luculentis indiciis latet, et a Plinio 3, 3. ſ. 1. et Ptolemaeo 2, 4. etſi ab hoc remotiori in ſitu, commemoratur.

Barbeſul. Aperit) Çiaccon. *Barbeſula perit;* Vatican. 1. Gud. *barbeſulapit;* Rehdiger. *barheſulapit;* Vatic. 3. Prag. *barbeſulapperit;* Vatic. 2. *barbeſulapat;* Lipſ. *barbeſulapiat. Deinde;* alius Vatic. *barbeſulapia;* Cibin. *barbeſulapich. D.* Vindob. *barbexi laphito;* alii *barbeſul aperit.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. reliquae ad Voſſium *Berbeſul. Aperit;* tantum 15. 19. *Berbeſula;* Vinetus aſteriſci ſigno adpoſito *Barbeſula pith;* Voſſius cum ſequentibus *Barbeſul.* TZSCHVCKE. *Barbeſola* Ptolemaeo eſt, [2, 4.] non *Berbeſul.* Plinii ſcriptum exemplar [3, 3. ſ. 1.] *Barbeſula.* PINTIANVS. *Barbeſul)* Alii *Barbeſola.* Vtrumque recte. VOSSIVS. Sic Marcian. in periplo p. 39. Hudſ. Βαρβήσολα, ut Ptolemaeus, et *Barbeſola* Geogr. Ravenn. 4, 42. et 5, 4. Et hinc Marcianus poſt: ἀπὸ Βαρβησόλων. Hic tamen cum Plinio u praecipiunt codices, uti numus in Goltzii theſauro, ſi vere retulit, p. 238. *Barbeſula*, et lapis ibi repertus, teſte Cartero in Reiſe — p. 118. in quo *Barbeſulani* conſpicitur. Retinui igitur eam formam ita, ut cum aliis in fine adderem *a* a proxima voce abſorptum.

§. 8. *Aperit)* De corruptione vocis proxime dictum eſt. TZSCHVCKE. Puto omiſſum a librariis verbum *terras*, ut in Operis aditu de Oceano: *Hoc*, inquit, *primum anguſtum, nec amplius* X. M. *paſſuum patens, terras aperit.* Vel ſcribe, ſi magis placet: *Aperit*

deinde ſeſe anguſtiſſimum pelagus, ut in Bithynia: [1, 19, 6.] *Hic iam ſeſe ingens Pontus aperit.* PINTIANVS. Forte: *Fit deinde*, vel *aperit deinde Atlanticum pelagus.* Supra 1, 19, 2. *Tum rurſus fit apertius mare.* Curtius [3, 4, 4.] *Anguſtias aditus, qui Ciliciam aperit.* Forte etiam addenda particula *et*, et legendum: *Et aperit deinde.* CIACCONIVS. *Fit deinde* legendum etiam indicaverat docta manus ad marginem ed. 40. Quod *terras* vel *ſeſe* hic inſerit Pintianus, perperam eum egiſſe cenſet Voſſius ad Valer. Flacc. 3, 190. Ita nempe multa verba activa reciproca vi dici ſolent, de quo ad 1, 1, 5. etſi, cum ſic ad mare ipſum referri debeat, quod clauſum antea non fuit, durities reſidet. Nec eam mollit adiecta vox *terras*, quippe quae ex latiſſimo intervallo in anguſtius contrahuntur. Contra *aperire* noſter hoc ſenſu ponit, ut, quod ex anguſto in latius ſpatium diducatur, declaret. Sic 1, 19, 6. *Hic iam ſeſe ingens Pontus aperit;* 1, 19, 16. de Maeotide: *lacus longe lateque diffuſus — niſi ubi aperitur.* Sic 1, 19, 2. *apertius mare* obponitur *artiori*, quod antea c. 18. dixerat. Neque aliter capi poteſt de fontibus, ſinubus, ſpecubus, in quibus paſſim Noſter hoc verbum uſurpat. Aptiores hinc videantur Ciacconii coniecturae, dummodo in priori intelligatur, unde ꝑ (per) ex *fit*, verbo notiſſimo, exſtiterit, et alia verborum inanium monſtra enata, ſi *apit* exceperis, quod ex compendii ſigno neglecto pro *aperit* facile ſubiit. Forte urbis nomen hic latet, ſed quale illud ſit, equidem non dixerim. Idem aſteriſci nota adpoſita videtur innuiſſe Vinetus. Tum vero adridet aptiſſima omnium Ciacconia emendatio: *Fit deinde*, etſi et in ea ſequens *efficiunt*, duriuſcule conlidere ſono et cognatione videtur.

deinde) Heniſchius (34.) *dein*, ut alibi plures libri promiſcue. Vindobon. *affrice;* Cibin. *columpne;* ed. 1. *colomne.* Poſt Cibin. Vindob. et edd. quaedam

veteres *abila;* Lipſ. *habila;* Gud. *ab illa;* Prag. prorſus omittit. Kappius p. 105. (ed. 2.) malit interpungere: *litora. Montes* etc. etſi vulgatam lectionem quoque commode explicari poſſe non negat.

Calpe) Cibin. Rehdig. Vatic. Lipſ. Gud. Vindob. Prag. aliique cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *Calpes*, uti proxime poſt; 16. 18. 19. 21. 22. 24. reliquae *Calpe.* Recte ex Graeco Κάλπη. Poſt Vatic. 3. Prag. traiectis vocibus etiam *magis Calpes*, et *in mari prominens.*

qua ſpectat) Prag. *que ſp.* Edd. 14. 21. *quae ſpectat.* Prag. *apperit*, ut alibi.

ingreſſis) Ciaccon. unus cum Gud. Pariſ. 1. 2. *ingreſſi*, Ciaccon. alter, Voſſ. 1. Cibin. Rehdig. Vindob. Prag. Havn. et edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *ingreſſus;* Venet. Bonon. *egreſſus;* reliqui cum varr. in ed. 27. *ingreſſis*, uti (praeter Schottum, qui dedit *egreſſis*) Vinetus, Voſſius, reliqui, et Pintianus recte et cum codicibus emendaverat. Ita nempe ſolet in notandis locorum formis et ſitu deſcribendo, qua parte progredientes adeant, inferre; veluti 2, 4, 6. *Haec praegreſſos — excipiunt;* 1, 5. in. *in Noſtrum mare pergentibus, laeva Hiſpania;* 1, 13, 3. *ingredientes terret;* 1, 19, 16. *Hac ingreſſos lacus accipit;* 2, 1. in. *remeantibus ad dextram Europe eſt* et ſimilia. Sed et ita Strabo et alii. Quod eandem lectionem hic ex MS. Leidenſi protulit Vlitius ad Nemeſiani Cyneget. v. 251. ad noſtrum locum notat A. Gronovius, in MS. Leidenſi, quo ipſe uſus ſit, *τὰ atque inde ingreſſis*, atque etiam praecedentia *in mare prominens* etc. per incuriam librarii omiſſa eſſe. Poſt Cibin. *parvius;* Vindob. *previus* ex compendii nota male aut inſpecta, aut reddita.

§. 9. *ſpecus. Sinus)* Vario hic locus verborum ordine et numero legitur. Lipſ. Gud. Vatic. Pariſ. 1. 2. Venet. Rehdiger. Bonon. Prag. *ſpecus et ſinus ultra eſt;* Pariſ. 3. Vindob. Havn. *ſinus et ſpecus ultra eſt;* Cibin. et varr. edit. 27. *patet ſpecus. Sinus ultra eſt*, et ſic editiones poſt Vinetum et Voſſium; tantum Schottus (35.) et Reinoldius *ſpecus eſt. Sinus ultra eſt.* Olim omnes etiam Vadianae, Olivarianae *ſinus et ſpecus ultra eſt.* Receptam nunc lectionem iam in nota praeiverat Pintianus. Nempe τὸ *eſt* repetitum facile offendit, tum *et* moleſtum eſt, et *ſpecus* recte ipſaque rerum ſerie poſtulante praemittitur.

Carteia) Vatic. (3. praeponit etiam male *eſt*) Lipſ. Rehdiger. *Cartheia;* Pariſ. 3. *inque eo Tarteia;* Vindob. *cratea;* Prag. *Carcera.* Edd. 1. 2. 9. *tarteia;* 3. 4. 5. *tartheia;* poſt, etiam Iunt. Ald. Olivarianae, tantum non omnes, cum Camertinis 12. 14. 19. *Cartheia;* Vadianae *Carteia*, et ſic Vinetus, Schottus, Voſſius, alii; itaque iam praecipiebat ex auctoribus Pintianus. Gr. Καρτηῖα. Similes adeoque plures huius nominis corruptiones ſiſtit Drakenb. ad Liv. 21, 5, 4.

Tarteſſos) Lipſ. *tarceſſos;* Gud. Rehdiger. *tarceſos;* Havn. Vatic. 3. Prag. *carceſos;* Cibin. *cartheſios;* Vindobon. *tarſeos;* Vatic. 1. *Tarteſos;* Pariſ. 1. 2. 3. puto *Tarteſſos.* Edd. 1. 3. 4. 5. 11. (hinc etiam Ven.) *tartheſos;* in aliis *Tarteſſos.* TZSCHVCKE. *Tarteſſos*, non *Tartheſos* ex Strabone, [3. p. m. 102. ſ. 148.] Ptolemaeo, [in quo non legitur] Plinio. [3, 3. ſ. 1.] Nam *Tarteros* ipſae Gades aliquando vocabantur; Plinius [4, 36. ſ. 22.] et Strabo. [cf. 3. p. m. 103. ſ. 149.] BARBARVS. Poſteriora minus accurate; qualia ſint et eſſe debeant. Cf. Vol. 2. Videatur tamen ſimplici *s* efferendum, maxime ſi codices noſtros audias in terminatione conſentientes. Atque ita etiam ſcribunt Ariſtophanes in Ranis

v. 475. ſ. 478. Lycophron v. 645. uterque cum Scholiaſte, Aelian. V. H. 14, 4. in. Heſychius ſ. v. Γαλῆ et Ταρτησὸς, Euſtath. ad Dionyſ. v. 337. et 453. Alii variant, ut Suidas h. v. plures geminata litera. Sic utroque modo Τερμησὸς, Τευμησὸς, Παρνασός. Sed cf. de uſu promiſcuo in his vocibus Kuhnius ad Pauſan. p. 921 ſqq. Placuit ſequi codices.

Phoenices) Scribendum puto *Poeni*, non *Phoenices*, ut paulo ante de Carthagine Hiſpaniae: *quam dux*, inquit, *Poenorum Aſdrubal condidit*, et Barcino apud Auſonium [epiſt. 24, 68.] *Punica* vocatur. Confirmat etiam hanc lectionem, quod Ptolemaeus [2, 4.] *Melariam*, ſive ut ipſe appellat, *Menlariam* in Baſtulis locat, qui, ut ait, Poeni cognominantur. PINTIANVS. Pintianus ex hoc loco pro *Phoenices* ſcribi vult *Poeni*, ſicut *Carthaginem condidiſſe* legitur Aſdrubal, dux Poenorum, non Phoenicum. Verum Strabo lib. 17. [p. m. 572. ſ. 832.] Carthaginem novam Phoenicum coloniam appellat, atque complura Iberiae loca a Phoenicibus poſſideri ait, et Euſtathius, Dionyſii interpres: [ad v. 453.] Ἀῤῥιανὸς δὲ καὶ Ταρτεσσὸν [Ταρτησὸν] Φοινίκων κτίσμα φησίν. CIACCONIVS. Pro *Phoenices Poeni* legendum cenſet Pintianus. Salmaſius vero [ad Solin. c. 27. ſ. 24. p. m. 205.] hoc vocabulum aufert et negat Tingitanos [nempe *Tingi altera* poſt legit] fuiſſe Phoenices. Mirum, non recordatum eſſe loci iſtius notiſſimi apud Procopium in Vandalicis, [2, 10.] ubi Tingitani ipſi ſe Phoenices eſſe teſtantur, et fugiſſe e Phoenicia pulſos a Ioſua latrone. Sed profecto etiam abſque illo quis neſcit, totum litus Africae a Syrtibus usque ad fretum Herculeum et ultra Phoenices tenuiſſe? Erravit quoque Pintianus, ſed cum aliqua ratione. Phoenices enim ii, qui Africam inhabitarunt, ubique Poeni a Romanis appellantur, rariſſime vero, aut nunquam Phoenices. Sed nemo eſt, qui ignoret eosdem eſſe et Poenos ſemper a Graecis

Φοίνικας appellari. Mela vero hic maluit Graeco more loqui, quam Romano. Itaque quum exoſum eſſet Romanis Poenorum nomen, Phoenicem ſe appellavit potius, quam Poenum. VOSSIVS. Phoenices Africam coloniis ſuis frequentaſſe, Carthaginemque etiam condidiſſe, notiſſimum eſt, et noſter infra 1, 7, 2. refert. Hinc facile etiam poſtea conditorum nomen hic adhaeſit, etſi plerumque ſuis nominibus adpellantur. Ita apud Iuſtinum 22, 5. in. Agathocles copias in Africam traiicit, pro qua Φοινίκην et Φοίνικας etiam dixit Polyaenus 5, 6, 3. Noti ex Polybio 3, 33, 15. et Livio 21, 22, 3. *Libyphoenices*, quos hic explicat *mixtum Punicum Afris genus*. Cf. Diodor. 17, 113. et in primis 20, 55. qui quidem a Carthaginienſibus diſtinguit oram maritimam incolentes, ſed connubiis iunctos addit. Atque adeo Libyphoenices in his locis conſediſſe ſcribit Avienus in ora maritima v. 421. Sic Βλαστοφοίνικες forte pro Βαστουλοφοίνικες in Appiano de reb. Hiſp. c. 56. Ex his igitur, et quae viri docti monuerunt, adparet, non moveri debere lectionem codicum. Zeletanos autem ſuo nomine fuiſſe docet Strabo 3. p. m. 96. ſ. 140. Ceterum quod Salmaſius c. l. poſt *Tarteſſos* interpungendum monet, id iam dudum alios, in iis Vadianum, feciſſe vidi. Nempe putant latere hic novae urbis indicium, innuique *Iuliam Transductam*, de quo Vol. 2. Certe alias aut ad Cartejam, quam quidam Tarteſſum olim vocatam crediderunt, teſtibus Strabone 3. p. m. 104. ſ. 151. et Plinio 3, 3. ſ. 1. referenda ſunt haec verba, aut, ſi cum ſequentibus nectas, ob adiunctum *atque* languent.

Tingentera. Tum) Locus omnium maxime controverſus et a librariis virisque doctis mire iactatus, ad cuius hiſtoriam pertinent haec: Vatic. Ciaccon. unus, Voſſiani plurimi, ut ipſe hic adfirmat, quidam I. Gronovii, Medic. duo teſte Noriſio in Cenotaphiis Piſanis diſſ. 2. c. 1. p. 90. Codex Palatinus apud Salmaſ. in

Solin. c. 27. ſ. 24. p. m. 204. Vindob. Havn. Auguſtin. Rehdiger. vel *tingenteratum*, vel diviſe *tingente ratum*; Cibin. *tyngenteratum*; Pariſ. 2. *Tingentae*, *Ratum*; Prag. *tingente mcūmelana*; Britann. *Tingentanam*; Voſſ. optimus *Tingenteria*; Ciaccon. alter, Codd. Nunneſii, quos hic memorat in epiſtola ad Schottum (vid. A. Gronov. ed. 1748. p. 521.) Mediceus tertius apud Noriſium c. I. Lipſ. Gud. *cingente ratum*; in Lipſienſi quidem τὸ *a* et in textu et in margine crucis ſigno, tamquam quod deleretur, notatum erat, unde prodeat *cingentertum*; Pariſ. 1. 3. *Cingentae*, *Ratum*; Medic. quartus *ingente ratum*; Ven. Bonon. *atque inde mons ſinus. Tagete iuxta Menala et bello.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. *cingenteratum* et *cingente ratum*; 13. 19. *cingente ſretum*; Nunnis in ed. Salmantic. 1498. *cingente ſretu*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *cingente ſreto*; Schottus, praeeunte Sanctio, *unde nos ſumus ex gente ea*; Voſſius *Tingi Cetraria*; Vinetus, reliqui *Tingentera. Tum* — TZSCHVCKE. Verbum *Cingenteratum* (non ut Gronov. reddit *Cingenterarum*) arbitror corruptum pro eo, vel ſimili, quod eſt *cingente ſreto*, vel *attingens ſretum*. Plinius [3, 3. ſ. 1.] *Oppida*, inquit, *Bello*, *Mellaria ſretum ex Atlantico mari, Carteia.* Strabo [3. p. m. 96. ſ. 140.] *Egredientibus*, inquit, *poſt Calpem Mellaria eſt*. BARBARVS. Hermolaus pro *Cingenteratum*, ut antea legebant exemplaria, quod verbum nos barbarum, et falſo Pomponianae lectioni interiectum putamus, *cingente ſreto*, ſuppoſuit, caſtigatione, ut ſentio, frivola vix cohaerente. PINTIANVS. Lege: *Atque unde nos ſumus ex gente ea: Tum Mellaria*; rationem in prolegomenis reddidimus. Tot enim lectiones fabricarunt, quot manum Melae admoverunt. SCHOTTVS. Nempe non videbant belli cenſores, aut, ſi viderunt, conniventibus oculis diſſimularunt gentis nomen eſſe *Mela*. — Aliter non *Mella*, ſed *Mellarius* aut *Mellarienſis*, ut Grammaticorum filii praecipiunt,

dictus fuiſſet. — Vere Sanctius, ut mea fert opinio: *atque unde nos ſumus ex gente ea: Tum Mellaria*, edidit, quam lectionem, non inſuper habendam, acceptam refert Pet. Chiacono Toletano. Haec fere in praefatione. SCHOTTVS. Eliae Vineti commentum plane videtur, dum non liqueat, apud quem alium ſcriptorem *Tingenterae* nomen legatur. Ego lectionem Hermolai probo quidem, ſed ita, ut pro *freto* reponam *fretu*, ne longius abſim a MSS. *Cingenteratum* exhibentibus, quam etiam lectionem retinuit Franc. Nunnes; extremum autem illud *m* irrepſiſſe videtur, quod fieri plerumque ſolet ex initio proximi vocabuli. Nam *fretu* pro *freto* Tullianum eſſe monuit Gellius; [13, 20.] et Priſcianus lib. 1. apud Lucretium lib. 1. [v. 721.] de Sicilia legi obſervat: *Anguſtoque fretu rapidum mare dividit undis*. [Cf. Corte ad Salluſt. Iug. 18, 9.] Hinc, quod difficilius eſt, cum *cingente fretu* legendum videatur, planum faciemus. Nam Hermolai obſervatio hoc loco preſſa nimis eſt et brevis, ut ſaepe alias, et locum, quem citat Strabonis, [nempe contractum] adhuc non potui invenire. Pomponius itaque totius freti Hiſpanici oram voluit a monte Calpe ad Iunonis usque promontorium pertinere; Plinius, ſi attente legatur, anguſtiores fines circumſcripſit a Calpe ſcilicet ad Mellariam; recte vero uterque. Nam ut ab iis, qui luſtrarunt haec litora, memini me accepiſſe, ſinus ille, quem ultra Calpem facit Pomponius, finditur medio monte in duos ad Iunonis usque promontorium, e quibus is, qui occidentem ſpectat, flectitur magis ad ſeptentrionem, at is, qui ad orientem et noſtrum mare ſpectat, anguſtiis maris premitur, quod et comprobat Plinius lib. 3. [in.] cum docet anguſtiſſimum fretum eſſe a vico Mellaria ad promontorium Album Africae. Sic fit, ut Plinius anguſtiorem tantum partem freti, quod in ea aeſtus magis ferveat, *fretum* nominaverit; Pomponius autem longius fretum produxerit, quod promontorium Iunonis adverſum eſſe ei, quod Ampeluſiam in

Africa nominant; animadverteret, et illo Africam, hoc Europam occidentem verſus finiri. His ita poſitis, cum *terra* dicatur Latine *cingi mari*, cumque fretum ſit Pomponio totum illud mare a Calpe ad Iunonis usque promontorium, findaturque praeterea ad Mellariam, praeclare Pomponius et illuſtri brevitate patriae ſuae ſitum expreſſit, *atque unde nos ſumus cingente fretu Mellaria.* Illud etiam ſententiam noſtram videtur confirmare, quod Pomponius, cum enumerat oppida, quae oram totius freti occupant, ſingulis eas coniunctiones praeponit, quae vim copulandi habent. Itaque nullo modo fieri poſſe videtur, ut locus ille, *et quam transvecti ex Africa Phoenices habitant*, de Carteia accipiatur, nec ille, qui deinceps ſequitur, *atque unde nos ſumus* etc. Quod autem affertur, ſi Mellariae natus fuiſſet Pomponius, *Mellarienſem*, non *Melam*, nominandum eſſe; haec oratio pro certo et explorato ſumit, cognomina tantum a loco, ubi quis natus ſit, peti debere, quod perabſurdum plane eſſet, aut nomina ἐθνικὰ ſemper κατ' ἀναλογίαν ex primis nominibus oppidorum flecti, quod in *Meſſana* et *Mamertinis*, in *Capua* et *Campanis* multo aliter evenire Varro [7, 18, 31.] obſervat; aut certe, quod proximum eſt, nomina ἐθνικὰ contractiora nominibus oppidorum eſſe non poſſe, quod tamen incertum eſſe ſatis multa declarant, ut Graece Κρὴς a Κρήτη, et Latine *Creſſa* a *Creta*, et Θρᾷξ ἀπὸ τῆς Θράκης et Latine *Thrax* a *Thracia* et alia huiusmodi; ſed ne diligentius in iſta inquiram, nonne fieri poteſt, ut idem cognomine *Melae* appellaretur, quod erat in Hiſpania uſitatum, et Mellarienſis eſſet patriae origine, ut apud nos *Sola* et *Soler*, qui *Sollariae* natus ſit. In quo, ut in cognomine Melae, unum *l*, at in nomine ἐθνικῷ duplicatum *Sollarienſis*, ut in *Mellarienſis*. NVNNESIVS *in epiſtola ad Schottum* p. 521. in ed. A. Gronov. 1748. *Tingentera* plurimi codices, unde Caſaubonus [ad Strabonem lib. 3. p. m. 96. ſ. 140.] faciebat *Tingi contraria*,

Salmaſius [ad Solin. c. 27. ſ. 24. p. m. 204.] *Tingi altera.* Quae lectio quidem magnam habet ſpeciem, attamen vera non eſt. Nam quod dicit, id accipiendum, ut *altera Pergama* apud Virgilium, [Aen. 3, 87.] in eo fugit illum ratio. Nam quis hic non agnoſcat tralativum loquendi genus a ſimilitudine rei deſumtum? Itaque ſi quis Narbonenſem provinciam vocet alteram Italiam, aut Naxum inſulam alteram appellet Siciliam, aut denique antiquam Maſſiliam alteras dixerit Athenas, is recte et proprie loquetur, propterea quod hic ſit ſimilitudo rei, non nominis. At vero ſi nominis tantum ſit convenientia, uti, ſi quis Carthaginem novam, alteram Carthaginem, aut Athenas in Libya, alteras Athenas, aut has vel illas Thebas, alteras abſolute Thebas vocarit, is non tantum ineleganter, ſed nec uſitato more loquetur. In homonymis talis metaphora locum non habet. Alterum, quod affert exemplum, id fictitium eſt. Nemo Salamina in Cypro alteram vocavit Salamina. Videamus itaque, an aliud lateat vocabulum. Codex Britannicus, cuius uſuram debeo avunculo Iunio, legit hoc loco *Tingetanam.* Optimus noſter *Tingentcria.* Dico ſcribendum eſſe *Tinge Cetraria.* Iulia Ioza, Iulia Traducta et Tingi Cetraria unius oppidi ſunt cognomina. Traductam Cetrariam vocat Geographus Ravennas, [4, 42. f.] cuius aliquoties fecimus mentionem, *Salduba, Maliana, Carteia, Transducta Cetraia, Mellaria, Belon.* Paulo poſt [5, 4.] relegens oras Hiſpaniae ſimiliter Transductam Cetrariam vocat. *Iuliam Iozam* idem eſſe Poenice, quod *Traducta* Latinis, optime oſtendit hominum, quotquot vivunt, doctiſſimus, Bochartus. [in Chanaan 1, 24.] *Cetrariae* nomen eſſe a cetris nemo non videat. Apud Ptolemaeum [4, 1.] latet ulcus in nomine Tingis huic oppoſitae. Nam quo apud ipſum legitur loco Τίγγις ἡ καὶ Καισάρεια, vel, uti habent manu exarati libri, Τίγγις Καισάρια, omnino ſcribendum eſt Τίγγις Καιτραρία. Si Tingi iſta unquam dicta fuiſſet Caeſarea, iam et Tingitana quoque

provincia Caeſarienſis dicta fuiſſet, ac proinde duae fuiſſent Mauritaniae Caeſarienſes, quod abſurdum exiſtimare. Sed ut diximus, a cetris vel caetris dicta eſt Καιτραρία. Graeci enim vocabulum hoc cum diphthongo exprimunt. Heſychius Καίτραι ὅπλα Ἰβηρικά. Erravit autem Ptolemaeus, quod Tingi Cetrariam cum Tingi metropoli confuderit, ac proinde in Africa locarit, cum in oppoſita freti ora collocanda fuiſſet. Huic ſimillimus eſt error Plinii, [lib. 5. in.] qui *Tingin Traductam* eandem eſſe credidit, atque *Tingis metropolis*; plane ac ſi *Cetraria* et *Traducta* non coloniae in Baetica, ſed cognomina Tingis in Mauritania fuiſſent. Porro quod de hoc oppido dicit Plinius: *Tingi, quondam ab Antaeo conditum, poſtea a Claudio Caeſare, cum coloniam faceret, appellatum Traducta Iulia*, id minime verum eſſe poteſt. Nam ſi a Claudio deducta, quare *Iulia* appellatur, quomodo eius meminiſſe poteſt Strabo, quomodo Mela in ea naſci, qui ſub Claudio floruit? Liber noſter manu exaratus legit: *poſtea a centum quinquaginta millia Caeſare.* Nempe pro *Cl. Caeſare* legendum eſt C. I. *Caeſare.* Paſſim in inſcriptionibus nomen *Caji Iulii Caeſaris* tribus iſtis literis C. I. C. continetur. A Caeſare itaque Iulio deducta eſt haec colonia, qui, quoniam eam adſignavit caetratis ulterioris Hiſpaniae cohortibus, quarum ipſe meminit lib. 1. [c. 39.] Civilium, cognominata eſt *Cactraria.* Caetrarienſis igitur fuit Mela natione, genere vero Poenus. VOSSIVS. In tam variis, magnis dubiisque ſententiis nihil putavi commodius a me potuiſſe fieri, quam exhibere ſcripturam, quam et retro docti plerique teſtati ſunt in ſcriptis exemplaribus haberi, et ipſe etiam vidi, quae eſt vel *Cingenteratum*, vel *Tingenteratum*, vel, ut tandem ex optimo ſuo producere ſe teſtatur Voſſius, *Tingenteria tum*, quibus acceſſerunt inſpecti nuper quatuor codices Medicei, in iisdem characteribus hoc quidquid latet exhibentes, niſi quod unus habet *ingente ratum.* Ex hac autem tam fixa earundem litera-

rum tenacitate apparet, quam fraudem patri Voſſio inferant Typographi aut ipſe ſibi lib. 1. [c. 25. p. 131.] de Hiſtor. Latin. ubi dicit, alios veriſimilius putare, fuiſſe natum *Cingeterati*, quod (addit) MSS. Melae codicum fidem ſecuti ibidem Baeticae oppidum ſtatuunt, quum ex ſequentibus appareat, literam *n* in nullo codice omiſſam eſſe; et ipſe tamen rurſum mox: *Ergo ſi MSS. codicibus ſtandum, patria Melae erit Cingeteratum, vel Tingentera.* Porro etiam inde fieri debere *Tinge Cetraria*, nunquam mihi perſuaſi, et plane in eo clariſſimum virum tam cenſui eſſe verum, quam eſt in Salmaſiana coniectura refellenda. Id enim ut faciat, format hanc διάταξιν. „Si nominis tantum ſit convenientia, uti ſi quis Carthaginem novam alteram Carthaginem, aut Athenas in Libya alteras Athenas, aut has vel iſtas Thebas alteras abſolute Thebas vocarit, is non tantum ineleganter, ſed neque uſitato more loquetur.“ Ea nihil fingi poſſe vanius, vel ipſum Melae hoc compendium probat, ſcribentis lib. 1. c. 7. *Tum Leptis altera;* et lib. 1. c. 14. *alter ſluvius;* lib. 2. c. 4. *latus alterum;* et lib. 3. c. 8. *et alia Beronice.* Nulla hic ſimilitudo rei et tantum nominis; et ſic paſſim ab aliis fieri ſolet. Ex qua eadem obſervatione prorſus ἀβδηριτικὸν eſſe pronuntio, cogitare lib. 2. c. 2. ſcripſiſſe auctorem, *tum Neſtos ſluvius.* Si enim ſic ſcripſiſſet, ex perpetua eius conſuetudine etiam ſtatim poſt ſcripſiſſet: *Vltra Neſtos alter ſluit.* Quod quum non fecerit, alligamus ſententiam noſtram, hoc eſt, manum Pomponii libris manu exaratis. Ipſa autem haec *Cetraria* facit, ut aliquando et *Parmariam* (imo talem propinquam Italiae inſulam olim fecerant lib. 2. c. 7. ſed *Palmaria* eam eiecit) et Haſtariam aut Sariſſariam exſpectemus. Et cur non ſuffecit *Cetrata?* Nos quidem ita hic verſamur, ut nihil excudere poſſimus, aut ſane temere velimus. Nam quod nuper Eliam Vinetum ſequutus cenſuit retinendam *Tingenteram*, quam velut minus celebre eius orae oppidum ceteris Geogra-

phis omittentibus, Mela tamen ibidem natus debito erga patriam cultu et obſequio ſuis libris inferendum duxit, lepide quidem, ſed fruſtra, dicuntur, non minorem riſum merentia, quam quo Ephorum Cumaeum inſequuta eſt univerſa antiquitas, quum hoc tempore Cumas pacem tenuiſſe ſcriptis ſuis inſeruit. Immo *Tingentera* eſt vox ſine ratione, neque conſtat quidquam ex illis tot MSS. utrum *Tingentera*, an *Tingenteratum* fuerit appellatum, an denique *Cingentera.* Ne tamen aſymboli ſimus, proponimus, Lector, quid nobis conſiderantibus ſcripturam veterem obvenerit, afferentes probationem nullam, quia illam omnem ab tuo iudicio exſpectare malumus. Vt ſaepe apparuit commixtas et confuſe uſurpatas in hoc opuſculo fuiſſe quasdam literas alias, ſic video etiam has, nempe *n* et *h* idem paſſas. Vel animadverte lib. 3. c. 2. ubi pro *haec* editiones diu habuerunt *nec.* Id tu delibera, an non et hoc loco contigerit. In vulgatis enim, quas repoſui, plane videmus eſſe has literas *Tingehieratum.* Poteſtne igitur fuiſſe *Tinge Hiera, tum Mell?* Nihil addo. I. GRONOVIVS. — An ergo Leptis magna cognominata fuit Leptis altera? Oſtendere debuiſſet Gronovius, ullum locum aut ullam civitatem abſolute alteram dictam fuiſſe. Recte quidem Salmaſius Hiſpanicam Tingin vocat alteram reſpectu Tingis illius, quae in oppoſito erat litore, ſed negavimus, illam abſolute ſic fuiſſe appellatam, cum *Iulia Ioza*, *Iulia Traducta* vel *Caetraria* fuerit cognominata, non altera. Quaerit, quare potius *Caetraria*, quam *Caetrata* fuerit vocata? Verum ipſe promat teſtem, qui *Caetratae* meminerit; ego teſtem dedi alterius cognominis. Dicit, ſe iam etiam *haſtariam* et *ſariſſariam* exſpectare. Sed diu quaeret, antequam Mauros et Hiſpanos inveniat ſariſſatos, cum caetrati trecenti, et pluribus occurrant in locis. De Neſto opus non eſt, ut plura addamus; ſufficiunt ea, quae diximus. Mirum vero, quod relicta illa, quam paulo ante adſerebat, Salmaſii coniectura, putidiſſimam conetur

inducere lectionem; pro *Tingentera* enim ſcribendum cenſet *Tinge hiera.* Verum quid ſibi vult iſtud *hiera?* Si Graecum eſt et ſacram ſignificet, quis riſum contineat inter Mauros et ultimos Hiſpanos recenſeri coloniam Romanam cum Graeco cognomento? An ergo iſti rerum domini, qui ne in ipſa quidem Graecia alia, quam Latina indidere cognomina, cum ſacram dicere potuiſſent, contra mores et inſtituta ſua Graecam praetulerunt appellationem? Sed et quare et quorſum *ſacra?* Fierine poteſt, ut ſenſibus integris quisquam talia vel ſcribat vel cogitet? VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Nonne ſordidiſſimus ac plane peſtifer in ſtudiis fuit Voſſius, qui velut ex meis verbis cogitare ſuſtinuit de Lepti minore et magna, ut mox vocat? Quum ſic ſcribere velit, eat ad ſuum Plinium et Ptolemaeum et Antoninum et poſteriores *Leptimagnenſes* et *Leptiminenſes.* Operam damus nunc Pomponio, qui Leptin minorem plane ignorat; et eius verbis de Syrti maiore intelligendis fere crediderim Leptin magnam vel maiorem procuſam eſſe. Vbi vero Salmaſius dixit hanc *Tingin* abſolute (ea vox Voſſii) vocare alteram? Non dicit Salmaſius, habuiſſe cognomen abſolute *Alteram,* ſed a Mela ſic vocari. Verba eius certa ſunt p. 288. [p. m. 204.] „Hanc Mela Tingi alteram vocavit ad discrimen Tingis Mauritaniae, et quod ex illa haec ducta ſit.“ Itaque comparative ſic dictam vult, non abſolute, et quidem a Mela, qui in lib. 1. de Mauritanica Tinge egerat. — Sed neque ego dixi Leptin magnam cognominatam fuiſſe Leptin alteram, quod rogat; ſed Mela ſic explicat, ut pateret, diverſam ab prius nominata. Cur igitur debuit Salmaſius aut ego oſtendere, ullum locum aut ullam civitatem abſolute alteram dictam fuiſſe? Cur negaſſe ſe gloriatur, illam abſolute ſic fuiſſe appellatam, cum Iulia Ioza etc. cognominata fuerit, non altera, quum Salmaſius id nusquam ſtatuat? Haſtariam aut Sariſſariam exſpectabo ab Voſſio, non utique apud Mauros et Hiſpanos, ſed quacunque

in regione. Salmaſii coniecturam non adſerui, niſi hactenus, ut iniqua ab Voſſio argumentatione depreſſam pateret; nam et ipſa nimis abit ab vetuſta lectione. Quomodo enim mihi imaginabor, literas *Tingentera tum*, vel ut eſt in Mediol. *Tingente ratum*, ſive *Tingenteria tum*, ſive *Tingetanam tum*, aut ſi monſtroſa placet, quam vidit et notavit frater ex Veneto codice, *atque inde mons ſinus. Tagete iuxta meriola;* veniſſe aut ex *Tinge contraria tum* Caſauboni, aut *Tinge altera tum*, aut *Tinge cetraria tum;* praeſertimque iſtam Cetrariam ad tempora usque Ravennatis Geographi fuiſſe ſuppreſſam et incognitam? Falſum eſt, me ſcribendum cenſuiſſe *Tinge hiera*, quum nihil dixi, niſi obveniſſe mihi et rogaverim, an poſſit fuiſſe. — Sed an Mela conſiderat Romanam coloniam? Nec hic, nec fere usquam, niſi ubi manifeſte edit. Deinde an id mirandum putat tantopere? Nonne circa Tagum ab Antonino noſcitur *Hierobriga?* An non ΛΕΠΤΙΣ utique colonia iam tunc Romana Graeco charactere ſic exprimitur in numo Tiberii, ut et Agrippinae apud Genofevam? An non Oſſigi in Hiſpania ad Baetin ponit Plinius cognominari Laconicum? An Romana vero colonia non eſt cum Graeco cognomento? Quae eſt igitur illa Nicopolis Actii? Hinc vide, quam legitima obiectio ſit, iſtos rerum dominos ne in ipſa quidem Graecia alia, quam Latina indidiſſe cognomina. Nunc pergerem, niſi medio tempore ea eſſent edita, quae ferme piaculum eſt cognoſcere. Legantur ea, quae Noriſius, Harduinus, Vaillantius potuerunt comminiſci et auſi fuerunt evulgare. Quis modus nugarum erit? Ad Iuliam Traductam in numis glorioſam trahunt omnes quoque Melam varia ſane fabulatione. Et hinc etiam quatuor numos appoſui. Sed non credo, vel minimum intercedere Pomponianae Tingenterae cum iſta Traducta. Habeant eam ſibi. Latent alia, de quibus alibi. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Plerique hinc patriam Melae *Mellariam* putant. Sed huic ego ſententiae ſubſcribere

nequeo. Namque, ut de argumentis criticis nihil dicam, repugnat particula *et* poſt *Mellaria.* Mela in talibus formulis periodos finire ſolet, neque cum ſequentibus praecedentia coniungit; e. g. lib. 1. c. 8. *atque (unde terris nomen eſt) ipſa Cyrene;* 1, 19. *et, quae Paphlagoniam finit, Armene;* 2, 2. *atque, ubi Pontus alterum ſui flexum angulo finit magno, Apollonia;* 2, 3. *atque, unde ipſi nomen eſt, Mecybernam incingit;* 2, 5. *et, unde olim his terris auxilium fuit, nunc et nomen et decus eſt, Martius Narbo;* 2, 6. *et, unde ei nomen eſt, Illicen;* 2, 7. *atque, unde Carpathio mari cognomen eſt, Carpathos,* et paullo poſt, *atque, ut Alexandriae, ita Brunduſio adiacens, Pharos.* Plura loca nunc addere nolo. Qui vero Melam uno tenore ſaepius perlegit, et quaſi familiaritatem aliquam cum ſtilo illius contraxit, ille lectionem multarum editionum *atque unde nos ſumus* cingente freto *Mellaria et Belo et Beſippo* etc. probare neutiquam poterit, ſed poſt verba, *atque unde nos ſumus* nomen urbis quaeret, quod quale ſit, anguſtia huius loci non patitur demonſtrare. Interim *Tingentera* cum Vineto, Gronoviis, Reinoldio, aliis praetulerim. KAPPIVS *in praefatione.* Habes interpretum Melae de huius loci lectione conſtituenda ſententias, quibus et aliae doctorum virorum inſertae ſunt, numero ſatis copioſae, re ipſa diverſae et vel minus vel magis probabiles, omnes incertae. Addi tamen vel ſic poteſt, coniectura I. Gronovii, quam in ſcholis olim ediderat, uti docent notae MStae. Ita autem ibi: „Voſſius audacter, quod probari nequit, ut ab aliqua armaturae parte cognomen acceperit urbs. Videtur tamen hic fuiſſe urbs nomine *Tingi* vel *Tinge,* quia iſtae literae clarae ſunt in veteri lectione ſcriptorum codicum, quae fere eſt *Tingentera* aut ſimile quid huic vicinum. Iam porro de reſiduis literis videtur ſcripſiſſe auctor *Tingi, Xera. Xera* exſtat apud Stephanum de urbibus, [Ξηρὰ] qui teſtatur eam eſſe urbem prope Herculis columnas." Hactenus. Porro Antonius

in bibl. Hiſpana vet. T. 1. lib. 1. c. 11. p. 50. emendat *Tingi Ibera*, quod tamen relinquit aliorum arbitrio vel creta vel carbone notandum. Addo Maianſium in ſpecimine bibliothecae Hiſpano Maianſianae a Davide Clemente Hannov. 1753. 4. edito, qui, dum Carteiam Melae patriam adſerere ſtudet, ut ſententia ſit Mela dignior, legendum cenſet: *atque inde nos ſumus;* tum a Sanctii lectione ſe non alienum eſſe profitetur. Denique vir doctus in exemplari ed. 40. legend. adſcripſerat *Tingi Traducta.* Cum totum iudicium a codicum indiciis regatur, et ſumma disputationis vis et cauſa in quaeſtione verſetur, an nomen hic urbis lateat, nec ne, illorum utique ſententiae proxime ad verum collineant, quae preſſius ſequuntur codices et Melae orationem reddunt. Ex iis tamen, qui nomen urbis hic ſubeſſe arbitrantur, nimis a verae lectionis veſtigiis recedere videntur, nec hiſtoriae fide adiuvari, Salmaſius, Voſſius et I. Gronovius in notis MStis. Nulla enim, quod et Salmaſius ingenue profitetur, usquam hic *Tingi* occurrit, et, quae Plinius 5, 1. commemorat, ipſa narrationis ſerie redargui, docuerunt praeter Salmaſium, Voſſium et Bochartum in Chanaan 1, 24. multi alii. Ita enim ille: *Tingi* (in Africa) *quondam ab Antaeo conditum, poſtea a Claudio Caeſare cum coloniam faceret, appellatum Traducta Iulia.* Nempe Traductam omnes in Hiſpania ponunt, nec *Iulia*, qualem et numi vocant, recte dici potuit, quae Claudium conditorem habebat, immo *Claudia*. Cf. Spanhem. de uſu — num. diſſ. 13. p. 603. Harduini opera ſelecta p. 77. Prideaux ad marmora Arundeliana n. 135. p. 501. (ed. 1732.) qui probat Voſſii explicationem, Noriſius ad centoph. Piſan. diſſ. 2. c. 1. p. 90. Vaillant in numiſm. aereis Imper. — in coloniis P. 1. p. 67 ſq. ut taceam alios, et quae Voſſius in nota expoſuit. Plinii tamen fidem, quippe qui rem ſua aetate factam perſequatur, et Traductam duplicem ponere, quarum haec in Mauretania quaerenda ſit, adſtruere conatus eſt Eckhel in doctrina

nummor. P. 1. V. 1. p. 30. Magis contorta eſt Harduini ad Plinium c. l. explicatio, qua Claudium incolas Traductae Hiſpanicae in avitas ſedes additis novis coloniis reduxiſſe et Traductam Iuliam adpellaſſe fingit, etſi in cognomine *Iulia* laborat. Harduinum tamen probat Florez in Eſpāna Sagrada T. 10. p. 54. Sed nec proſunt, quae Salmaſius de uſu vocis *altera* adtulit, quae ſimilitudinem tantum indicat, aut idem praecedentis urbis nomen reddit. Ita nempe facile probatur, cum Cicero Capuam alteram Romam vocat de lege agr. 1, 8. et alibi et noſter 5, 8. *altera Berenice*, et ſimilia. At nihil hic eiusmodi praecedit, vel excogitari poteſt, quod ſimilitudinem inferat, nec idem nomen repetitum reſpicitur. Accedit, quod auctore Strabone lib. 3. p. m 96. ſ. 140. Zeli ſ. Zili potius, quam Tingi coloni deducti ſunt Traductam, quam Tingin alteram interpretantur. Denique, ſi Tingis illa, quam Traductam Iuliam Plinius c. l. poſtea vocatam eſſe ſcribit, in Mauretania ponenda eſt, uti cenſet Eckhel, patria haec Melae, Hiſpani, eſſe minime poteſt. Ivit tamen in Salmaſii partes Bochartus in Chan. 1, 24. Neque magis placet Voſſii emendatio ſatis acerbe a Gronovio exploſa. Teneri tamen forte et haec poſſunt. *Caetraria* (per *ae* enim praeferunt *caetra* viri docti) vox eſt a Voſſio efficta. Nusquam legitur, caetratis cohortibus agrum adſignatum fuiſſe, ut ad dubiam lectionem confirmandam excogitari et transferri poſſit. Porro caetratae cohortes merebant in caſtris Pompeianis, non Caeſarianis, quod adparet ex Iulio Caeſ. de B. C. 1, 59. iisque ad deditionem compulſis hac conditione veniam dedit, ut ii, qui haberent domicilium aut poſſeſſiones in Hiſpania, ſtatim, reliqui ad Varum flumen dimitterentur. (Cf. ib. 1, 86.) Qui igitur in coloniam a Caeſare deducti eſſe poſſunt? Alius porro error in eo admittitur, quod a Iulio Caeſare, ſi quis tamen cum eo velit, deducti eo caetrarii dicuntur, cum Zeli huc deductos eſſe diſertis verbis adfirmet Strabo c. l. quod

quidem mortuo I. Caeſare factum eſt. Nam cum dictator ille eſſet, Tingi ac Zeli imperabat Bogud, cui ſucceſſit a. V. 716. Bocchus. Mortui a. V. 721. regnum Auguſtus nemini tradidit; ipſe Zelitenſes huc migrare iuſſiſſe videtur. Cf. Noriſius ad Cenotaph. Piſan. diſſ. 2. c. 1. p. 89 ſqq. ubi copioſius ea exponit. Vnicum igitur reſtat praeſidium, quo praecipue nititur Voſſii ſententia, ex Geographo Ravennate petitum. At eius auctoritas non ſatis gravis eſt, ubi antiquiores in hac maxime cauſa ſilent, nec integer ille ex librariorum manibus emiſſus eſt, uti nec hic ſibi conſtat lectio, nec ipſum verbum Transductae cognomen, ſed ſingularis urbis nomen eſſe videtur. Voſſii tamen ſententiam amplexus eſt iisdem, quibus ille, cauſis motus Florez c. l. Tom. 10. p. 52. obiectas difficultates removere conatus Vaillant c. l. P. 1. p. 67. dummodo, quae adtulit, iuſta auctoritate niterentur. Ita enim ille fere: *Iulia Traducta* non a Romanis condita, ſed urbi cuidam hoc nomen impoſitum eſt, teſte Mela, a quo priſca eius adpellatio, *Tingentera*, indicetur; plures autem in Hiſpania urbes, priſco nomine depoſito, novum accepiſſe ex Plinio cognoſci; hanc noſtram prius vocatam *Caetrariam*, deinde *Transductam*, tum *Tingenteram* mutato nomine et *Iuliam Caetrariam* ob caetrarias cohortes; Iulium Caeſarem Baeticam ipſam novis civibus auxiſſe, Auguſtum poſtea Iuliam Caetrariam paene deſertam ſive Romanis, ſive Zelitanis et Tingitanis civibus locupletaſſe; obtinuiſſe hinc nomen *Iuliam* et *Iozam* pro Caetraria, et ſic *Iuliam Iozam* i. e. *Transductam* adpellatam eſſe. Quae quam ſint arbitraria et disiecta, quis non ſentit. I. Gronovius ſuae coniecturae parum ipſe tribuit, et quam in notis MSStis antea protulerat de *Tingi Xera*, ea non magis valet. Inſerit enim praeterea novam urbem et locorum ordinem ſitumque turbat; ſi, quod verum eſt, et ex hodierno nomine *Xeres* probare nititur Nonius in Hiſpania c. 13. *Xera* dicta olim eſt *Aſta*, longius hinc diſſita, ſic ut vage Stephanus ad

Herculeas columnas ſedem illi adſignaverit. Nec magis, quo ſe tueatur, habet Antonii *Tingi Ibera*, addito cognomine Graeco, et aliena hic infercit lectio Ciacconii et Schotti, cum urbs, non gens hic deſideretur. Propius librorum veſtigia ſequuntur, qui *cingente ſreto* vel *ſretu* adferunt; nam et *ſretu* dici praeterea conſtat ex Nonio Marcello c. 4. aliisque, uti Lexica docent et Lucretii interpretes ad 1, 721. etſi vix Melae tribuerim. Sed duriorem haec verba, nude vageque poſita, orationi Melae formam imprimunt, iniectaque vi brevem diducunt. Adſenſi tamen ſunt plures, qui Melae patriam in urbe Mellaria quaerunt, de quibus in diſſertatione de Mela. Pobari poſſit Caſauboni emendatio, dummodo leniorem verbis librorum medicinam adferat, etſi Salmaſius c. l. monuit ex Strabone, Belonem potius, quam Mellariam Tingi eſſe contrariam. Deſideratur hic utique urbis nomen, cuius quidem locus poni debet poſt verba *atque unde nos ſumus* et ante *tum*, quod ex uſitata Melae oratione, qua et ipſum librum finit, efficitur, ut bene docuit Kappius. Addam hic tantum ſimilem noſtro locum 2, 2, 8. *et, quo canentem Orphea ſecuta narrantur etiam nemora, Zone; tum Schoenos ſl.* Quae ſi teneas, adhibitis libris, remanet *Cingentera* vel *Tingentera*, ex quibus hec placuit praeponere viris doctis. Nempe *tum* inepte modo adhaeret, modo avellitur, ut ſupra in *Rubricatum*. Cf. ad 1, 16, 2. Porro C et T ſaepe commutantur, cuius exemplum occurrit in his ipſis verbis *cingere* et *tingere*. Vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 14, 6. et quos laudat. Sic *tinctoria* et *cinctoria* 2, 1, 13. ubi vid. notata. Obſtat hoc unum, quod nemo eius oppidi mentionem facit, nec antiqui Geographi, nec Antonini itinerarium, quod p. m. 407. a Calpe transit Mellariam interiecto Portu Albo. Tantum Geographus Ravennas 4, 42. f. poſt Cartegiam (ſic enim) habet Transductam, Cecrariam ſ. Cetrariam (ut 5, 4. in.) Melariam. Ex quibus an *Cetraria* huc pertineat, an Melae tempore ibi iam fuerit, quis pro

certo dixerit; ſed et a codicum lectione nimis illa diſtat. Omnino nomen verum librorum ſordibus tectum latet, nec de eo certi aliquid conſtitui poteſt. Neque tamen eſſe videtur *Traducta*, quippe quam antea ſubpreſſo quidem nomine, ſed verbo *transvecti* innuit, nec commode *et* — *atque* ad eandem urbem ex uſu Melae et contracta brevitate referantur. *Traducta* igitur, et, quam hic libri relinquunt, *Tingentera* vicinae urbes fuerunt; illius ſigna ſupereſſe videntur in *Algeziras*, huius nulla exſtant. In ipſo tamen hoc nomine Tingi ſubeſſe videtur, ut, ſicut *matertera*, interprete Feſto h. v. eſt quaſi mater altera, ſic *Tingentera* nihil velit aliud, quam *Tingi altera*, uti lepide notavit de la Nauze in diſſ. ſur la poſition de qu. anciennes villes Romaines vers le detroit de Gibraltar, (Memoires de litterature — de Paris T. 30. p. 106.) ubi pluribus de Traducta et Tingentera diſputavit, quas quidem easdem eſſe iudicat.

Mellaria) Vatic. 3. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Prag. Cibin. Vindob. varr. in ed. 27. *melana*; Vatic. 1. Lipſ. Rehdiger. *mellana*; in Lipſ. ad marginem librarius adleverat: *Mellana huius autoris patria*; Bonon. Venet. *menala*, non *meriola*, ut ex Venet. referunt Gronovii; Ciaccon. *melaria*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 19. *Mellana*; reliquae ex emendatione Hermolai Barbari *Mellaria*, uti ſcribunt Strabo 3. p. m. 96. ſ. 140. Plinius 3, 4. ſ. 1. et lapides.

Belo) Cibin. Vatic. Lipſ. Gud. Rehdiger. Venet. Vindob. Havn. *Bello*, ut edd. olim omnes cum Vadianis, Olivarianis, et Schotto; poſt Vinetus, alii *Belo*; ed. 13. *Belon*. TZSCHVCKE. *Belo* cum uno *l* Ptolemaeus, [2, 4.] Strabo [3. p. m. 96. ſ. 140.] et Stephanus. PINTIANVS. Sic et alii. Non male Graeca forma *Belon* ed. 13. etſi hic *Belo* praecipitur a libris.

Beſippo) Lipſ. *Beſſippo*; Venet. Prag. *Beſipo*; Bonon. *Heſippo*; alii *Beſippo*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. *Beſipho*; Vadiano praeeunte, *Beſippo*; tantum omiſſo *et* Schottus, et *Boeſippo* uti Vinetus; ed. 13. *Baeſippo*. In ſeqn. Venet. omiſit *Iunonis*, et ante *oram* ponit *qui*. Pro *occupat*, monente Pintiano, Schottus *occupant*, ut ad omnia ſimul referretur. Sed nec alterum ab uſu abhorret.

Illud iam) Venet. *Ille iam*; Lipſ. Gud. *illum*; Vindob. *occeanum*, uti ſit; pro *obliquo iugo* Cibin. Pariſ. 1. 2. Rehdiger. Prag. *aliquo iugo*.

in Africa) Cibin. Lipſ. Gud. Vatic. Prag. Rehdiger. Havn. cum edd. primis etiam 10. 11. 12. 13. 15. 17. 20. 23. *in Africam*; Venet. aliique *in Africa*, uti editiones reliquae poſt Camertis exemplum. Prag. praeterea omittit *quod*.

Ampeluſiam) Vatic. 1. *Anpeluſiam*; Prag. *amppetuſiam*; alterum exemplar ed. 25. *Ampeluſium*; poſt Rehdiger. *quam noſtra*. Tò *eſſe* ante *dixeramus* delet Ciacconius.

Europen) Vindob. *europem*; Gud. *finis europem*; Prag. Vatic. 3. Havn. *finis Europae*.

CAP. VII.

Codices hoc caput praecedenti continua ſerie adnectunt, quod imitatae ſunt edd. veteres, veluti 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. cum Ald. et Iunt. Quaedam paragraphi ſignum praeponunt, in quibus 11. 13. Aliae paragraphi ſigno adiiciunt inſcriptionem hanc: *Europae inſulae*, ut 12. 14. 19. Quae hodie uſum obtinuit inſcriptio: *Mediterranei maris inſulae*, auctorem agnoſcit Vadianum in prima eius editione, quam propagarunt addito capitis numero, quem ferebat inſtitutus ordo, Olivarius, Stephanus, Schottus, Voſſius, alii. Reinoldius tamen inſcripſit: *Noſtri maris inſulae*, ſervata priſca locutione. Vinetus, ſine titulo, uti ſolet, hinc incipit cap. 50. Ante verba paullo poſt ſubiecta: *Paucae ſunt in Maeotide* — leguntur in Pariſ. 2. haec: *Inſularum deſcriptio omnium et primum noſtri maris, demum Oceani.* Venet. *Inſularum noſtri maris deſcriptio.* Sic etiam Cocleus (ed. 11.) ibi diſtinguit: *De inſulis Meotidis et Ponti capitulum* VIII. et poſt ante verba §. 4. *extra Helleſpontum* novo ſegmento facto haec habet: *De inſulis Aſiaticis capitulum* IX. Paullo inferius §. 8. *De inſulis Europe appoſitis capitulum* X.

§. 1. *Gades)* Prag. *Gales*; Rehdiger. *Cades* — *ingreſſis*; Cibin. et Prag. *egreſſus*; Pariſ. 3. cum ed. 1. *egreſſi*; reliqui recte *egreſſis*. Tum Rehdiger. *eſt. Admonet autem.* Cibin. *obvia eſt, fretum admonet.* Poſt omiſſo *in* Vindobon. *quam occeani*; τὸ *in* excidit etiam in edd. 30. 32. Verbum *promiſimus* Gud. mutavit in *proximus.*

excedat) Forte *exeat.* CIACCONIVS. At vulgata bene habet, quippe quae per vim verbi propriam idem ſignificat.

Maeotide) Rehdiger. *meothide*, uſitata corruptione; Cibin. *Meotidie*; edd. 15. 20. *Maeotidae.* Poſt

vocula *enim* omiſſa eſt in ed. 32. Tum augmento facto Venet. dat *videtur eſſe*. Pro *incoluntur* in Lipſ. et Prag. exſtat *incolunt*. Ita nempe activa et paſſiva per compendium ſcribendi ſaepe commutantur. Cf. ad Nepot. 2, 7. in. Sic in Cicerone pro Archia c. 5. pro Sextio c. 45. et alibi. Dictum eſt de eo etiam infra ad 3, 4, 3. [illegible] quae codices praeterea obiiciunt, praetereo.

nec — quidem) Vatic. Cibin. *ne — quidem*, uti ſaepe fit alibi. Exemplorum copiam congeſſerunt Duker. ad Florum 2, 5, 3. Drakenb. ad Livium 1, 10, 3. et quos producunt. Facile hic *ne — quidem* probetur iis, qui alterum reiiciunt et in illius locum reponunt, quibus adde praeter ſuperiores Cortium ad Salluſt. Iug. 51, 5. Cf. etiam Oudendorp. ad Caeſ. de B. G. 5, 44, 4. de B. C. 3, 37, 4. ad Sueton. Tiber. 15. et 21. Bentlei. ad Horatii Sermon. 2, 3, 262. et Abr. Gronov. ad Iuſtin. 7, 5, 8. qui plurima contulit. Et ſic repoſuerat *ne* Gronovius in Iuſtino 58, 4, 2. quod poſtea ex Cod. Mediceo probavit nepos. Alterutram rationem conſtanter ſervandam in perpetua illa varietate fuiſſe monet Heyne ad Virgil. Georg. 1, 126. et 390. Vtrumque discrepare putat Schellerus in obſervatt. p. 103. Promiſcuum cenſet Torrenius ad Valer. Max. 3, 7, 1. p. 294. Non ſimpliciter *nec* damnat Oudendorp. ad Caeſ. de B. C. 3, 37, 4. ſi *neque quidem* et *nec quidem* pro *et ne quidem* dixerint veteres. Atque hoc quidem uſu probat etiam Erneſti ad Ciceron. ad Quirit. poſt redit. cap. 9. cum alias τὸ *nec quidem* bene Latinum non ſit. Ita vero recte ſua cuique verbo vis et ratio ſervatur. Nempe *ne quidem* ſimpliciter et abſolute ponitur, *nec quidem* recenſitis vel praemiſſis aliis ſubiicitur, ubi *et ne quidem* ſubſtitui poſſit. Quae cum ita ſint, repoſui cum codicibus illis *ne — quidem*. Cf. infra ad §. 21.

pollinem) Pariſ. 2. 3. Prag. Vindob. *pulverem*, nec aliter, puto, Venet. et Havn. In aliis iisque optimis

eſt *pollinem*, quod et ex ſuis excitarunt Ciacconius et Voſſius. Editiones omnes praetulerunt *pulverem* ad Voſſium, qui ſe ex veteribus libris *pollinem* reduxiſſe adfirmat, etſi, ita iam a Vineto fuiſſe emiſſum, ſilentium conlatoris innuit. Recte tamen ſecuti ſunt Gronovii et alii, cum prior lectio ex gloſſa nata videatur. Tantum Gudian. *palinem* vitioſe. Tum edd. 1. 2. *ſare*, ſed 9. recte *ſarre*.

§. 2. *et in Ponto)* Rehdiger. eiecto *et* haec poſuit. Tum Venet. *Teuce*; Pariſ. 1. *Leuchebe*; Prag. *Leute*; Vatic. 2. *Leuthe*; Vindob. *Leuca*. Edd. 1. 5. *Lauce*, in aliis recte *Leuce*, uti iam ex auctoribus omnibus legendum eſſe cenſuerat Hermolaus Barbarus. Sic pro *Boryſthenis* Pariſ. 1. Rehdig. *Boriſthanis*; Lipſ. *Boriſtanis*; Prag. *Boriſta*; Vindob. *boriſthenis*; Cibin. *boryſtenis*, ut ed. 3. In edd. 1. 2. *beriſtenis*; 9. *boriſtenis*. Pro *oſtio* plerique MSS. et edd. ex more *hoſtio*. Pro *obiecta* Gud. *abiecta*, quae commiſtio non eſt infrequens.

et quia) In codicibus, quos vel ipſe inſpexi, vel conlatos habui, exſtat *et quod*, uti in edd. antiquis 1. 2. 3. 4. 5. et aliis. Ex Pariſienſibus nihil notatum erat, forte quia compendii ſigno id expreſſum erat, quod in utramque partem intelligi poteſt, uti fit in editionibus quibusdam. Vinetus etiam retinuit *quod*; ſed Voſſius repoſuit *quia*, eumque ſecuti poſteriores. Ante Voſſium tamen ita inveni in ed. Lugdun. 1646. nec aliter Lipſienſis habuiſſe videtur. Equidem tot auctoritatibus motus revocavi priſcam lectionem *quod*. Schottus praeterea melius cenſebat *ſed quod*; praeter rem, quia Mela addit, non ſeparat.

Achillea) Ed. 21. *Achilleia*, uti poſt Vinetus. Tum Vindob. *nomine*; Rehdiger. *cognomine*.

non longe) Cibin. cum Voſſ. 1. addit *eſt*. Sequentia magis variantur. Ciaccon. *Chlliſaria*; Lipſ. Gud. Rehdig. Venet. Prag. omnesque a Voſſio inſpecti, (de quo deinceps) *acoliſaria* vel coniuncte, vel diviſe; Cibin. Vatic. 1. et 3. Voſſ. 1. *acholiſaria*; Vindob. *a colis ara*; Havn. et Pariſienſes cum ſuis edd. conſenſiſſe videntur. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *acolliſaria*; 13. *accoliſi Aria*; 6. 7. 12. 14. *accollitur Aria*; 8. 10. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum adfinibus, Vineto, Schotto *accolitur Aria*, uti emendaverat Hermolaus Barbarus; Voſſius receptam ab reliquis lectionem invexit, *a Colis Aria*, excepto Reinoldio, qui praetulit *a Colchis Aria*. Tum ex edd. veteribus ſola ed. 13. habet: *accoliſi Aria*. TZSCHUCKE. *Accolitur Aria* repoſuit Hermolaus Barbarus, cum prius legeretur *non longe Acoliſaria*, quemadmodum omnes etiam, [vid. ſupra] quotquot vidi, manu exarati codices. Legendum *non longe a Colchis Aria*. Stephanus Ἄρειος [immo Ἄρεος] νῆσος, πρὸς τοῖς Κόλχοις ἐν τῷ Πόντῳ. Σκύμνος ἐν Ἀσίᾳ. Τὸ ἐθνικὸν Ἄρειος, ἐξ ἑνὸς τοῖς δυοῖν παρηγμένον. Quaſi vero ἐθνικὸν Ἄρειος non ſit potius ab Ἄρεια. Verum neſcivit Stephanus, ita quoque appellatam fuiſſe inſulam. Poſſit et legi nullius literae immutatione, *non longe a Colis Aria*. Nam et Coli in hoc tractu, quorum regio Κωλική, cuius iam ſuperius meminit Mela. [Cf. ad 1, 19, 14.] Non eſt, quod quisquam exiſtimet, Colis hic locum non eſſe, quod ii longius abſint ſeptentrionem verſus, cum et Plinius hoc loco Colicam recenſeat lib. 6. cap. 5. *Subiicitur Ponti regio Colica, in qua iuga Caucaſi ad Riphaeos montes torquentur.* Et hic pro Colica repoſuerunt Colchicam regionem contra fidem veterum exemplarium. Si verum eſt Colas inhabitaſſe τὴν ὑπώρειαν τοῦ Καυκάσου, uti ait Hecataeus apud Stephanum, et Caucaſi extrema iuga dicta ſint Κωλικὰ ὄρη, iam recte dixerit Mela, Ariam eſſe Colis vicinam, cum montes huis inſulae

oppoſiti Caucaſi ſint appendices. VOSSIVS. Ex hac Voſſii disputatione Colis et Colchis hanc inſulam propinquam fuiſſe, Berkelius indicat ad Stephanum p. 163. Mihi tamen magis adridet *Colchis.* Primum obſcura nimis eſt et inculta Colica regio, quam ut ab ea ſitus inſulae deſignetur. Porro non certa adeo eſt et indubia lectio, (cf. 1, 19, 14.) ubi *Colice* commemorari putat Voſſius, ut illo loco niti recte liceat, etſi Melam in obſcuris illis gentibus etiam hanc ibi adtingere commode potuiſſe non negem. Tum ipſe ſitus, quem alii indicant, fortius pro Colchis pugnat. Si enim Melae priorem illum locum intuemur, Colici illi verſus paludem Maeotida ultra Colchidem ponuntur. Iam vero Plinius 6, 13. ſ. 12. hanc inſulam, quam et avium pugna memorabilem facit, contra Pharnaciam conlocat, quae ab Amiſo LXXX. M. P. remota erat, (cf. idem 6, 4.) itemque contra Ceraſunta i. e. Pharnaciam mutato poſtea nomine, Scymnus Chius v. 175. p. 53. Hudſ. Suffragatur Arrianus in periplo Ponti p. 17. Hudſ. qui a Pharnacia diſtare Ariam dicit 30 ſtadiis, unde ad Zephyrium curſus ſit 120 ſtadiorum. Igitur Colchos noſter, celebrem populum, tranſilire Mela debebat, ut ad obſcuros Colos perveniret, a quibus ſitum denotaret, quod quidem a re et ratione longe eſt alienum. Denique diſerte ſcribit νῆσος πρὸς τοῖς Κόλχοις ἐν τῷ πόντῳ. Placuiſſe etiam hanc lectionem vidi docto viro, qui ed. Gronovii 1685. cum codice Bonon. contulerat; adſcripſerat enim leg. *Colchis.* Eſſe autem et hodie circa Phaſin eiusque oſtia inſulas adfirmat Chardin voyage en Perſe T. 1. p. m. 148. (ed. Amſtel. 1735. 4.) etſi in iis de Aria contendere nolim. Recte igitur recepit Reinoldius Colchis, et in tabulis adnexis prope Ceraſunta poſuit. D'Anville neglexit, nec eam memoravit Ptolemaeus. Parum igitur, cum alia plura conſtent, codicum lectiones morari hic poterunt. Ceterum a vocibus: *Non longe* Cap. 51. incipit in ed. Vineti.

conſecrata) MSS. *conſecrata*, nec aliter MS. quo uſus fuit Surita, ut ipſe teſtatur in emendationibus ad itinerarium Antonini p. 668. [ſ. pag. 526. Weſſel.] Supra 2, 2, 7. *Sunt Proteſilai oſſa conſecrata delubro.* Cap. 3, 4. *Eleuſin Cereri conſecrata.* A. GRONOVIVS. Codices mei minus ſibi hic conſtant. Pariſienſes, Vaticani, Venet. Havn. videntur conſenſiſſe cum editionibus, ad quas conlati ſunt, atque habuiſſe *ſacrata*. At quos ego inſpexi, Lipſ. Cibin. Rehdiger. Gud. Prag. ferunt *conſecrata*; ex Vindob. notatum eſt *conſacrata*. Edd. antiquae 1. 2. — ad 42. exhibent *ſacrata*, quod et repetiit Reinoldius. Primus *conſecrata* dedit A. Gronovius in ed. 44. idque retinuerunt poſteri, neque ego propter codicum fidem detrectavi, quamvis omnino perinde eſt, et compoſita cum ſimplicibus in hac ipſa particula paſſim mutantur. Sic apud Ciceronem de lege agrar. 1, 1. *dono* et *condono*; in Catil. 3, 1. *ſervo* et *conſervo* et alia. Vid. Garaton. ad Ciceron. pro Sulla c. 30. et in Piſon. cap. 29.

ſabulis) Prag. praemittit *in*. Pro *pennas* Cibin. et Gud. dant *pinnas*, qualis in diverſam partem confuſio notatur apud Ovid. Metam. 15, 475. Poſt *iaculatas* Pariſ. 2. Havn. Prag. Bonon. mutant in *iaculantes*. Alii tamen *iaculatas* tenent, quod et oſtendunt editiones vetuſtiſſimae, et repetiit Vadianus. Edd. 14. 15. 17. 20. 23. 24. Olivarianae pleraeque, (nam 26. habet *iaculatas*) Stephanus, Vinetus, Schottus maluerunt *iaculantes*. Voſſius inde revocavit *iaculatas*, quod remanſit, et ego propter maiorem librorum conſenſum, etſi et alterum commode intelligi poteſt, praetuli.

Iſtri) Codices ex more *Hiſtri*, ut Vindob. quod et placuit Vineto, vel *Hyſtri*, ut Rehdiger. Sic *hoſtia* et plura alia. Sed de huius nominis adſpiratione vid. ad 2, 1, 8. Pro *ex his*, uti ſcribunt Vatic. Cibin. alii *ex iis*,

uti multae editiones. Prima dat *ex his*, uti poſt Vadianus, Voſſius et ceteri. Nota commiſtio et levis.

Peuce) Pariſ. 1. Vindobon. Prag. *Pauce*. Edd. 1. 2. *pene*; 6. 7. 8. *Pece*; 19. *Peucae*. Sed plerique codices *Peuce*, uti iam legitur in edd. 3. 4. 5. et aliis. Gr. Πεύκη.

Thynias) Hic gravius variatur. Nempe Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Cibin. Rehdiger. habent *Cynias*; Lipſ. Prag. *Cinias*; Gud. *Cimas*; Venet. Havn. opinor *Cymas*; Vindob. *Cinas*. Sic edd. 1. 2. *cimas*; 3. 4. 5. 9. 11. *cymas*. Hermolaus Barbarus pro *Cymas*, quod invenerat, (in ed. 5.) emendat *Thynnias* ex Strabone, [lib. 12. p. m. 374. ſ. 543.] Ptolemaeo, [5. 1.] Plinio lib. 5. [c. 44. ſ. 32.] *Thynnias*, etſi omnes ſimplici *n* efferunt, Strabo etiam in *α* (Θυνία) terminat. Dederunt tamen eius monito obſecuti *Thynnias* Stenus, (10.) Camers, Ald. Iunt. Vadianus, itemque Olivarius, uterque cum familia. *Thymnias* placuit Schotto, quod tamen antea legi in ed. Lugd. 1538. 8. Rectius tandem Vinetus, Voſſius et ceteri receperunt *Thynias*, uti ex Ptolemaeo et Stephano legendum pronuntiaverat Pintianus. Quam lectionem in primis confirmat Plinius c. l. qui idem de duplici nomine, etſi paullum immutata forma, refert: *adverſa Bithyniae Thynias, quam barbari Bithyniam vocant*. *Thynnias* tamen et ibi quidam ſcribunt. At Graeci potius audiendi ſunt. Poſt multi, quod ſit, *Mariandinorum*, in quibus Rehdiger. Lipſ. Gud. Sic poſtea Cibin. Vindob. *bithinida*; Gud. *bitinida*; Rehdig. *Bythinida*; Prag. *bithinda*. Edd. veteres multae *Bithinida*, et *Bythinida*. Tum Havn. *proximam urbem*. Porro Vindob. omittit *quia*, et pro *quia* Cod. Ciaccon. ponit *et*; ed. 2. *quare Bithini*.

§. 3. *duae)* Vindob. Rehdiger. *duo*. Adſpiratio nomini *Boſporus* olim uſitate intruſa etiam hic

pleraſque veteres editiones cum MSStis obſidet. Poſt Gud. *aliquandoque.*

creditae —) Haec oratio plane talis eſt, ut ipſa ſui indicio tamquam ſorex pereat; proinde credo mutato verborum textu reponi poſſe in commodiore ſtatu ſic: *Cyaneae vocantur, aliquando creditae concurrere, dictaeque inde Symplegades.* Plinius ob eandem cauſam et *Planetas,* [*Planctae* fertur hodie] hoc eſt errabundas appellatas ſcribit lib. 6. [cap. 13. ſ. 12.] PINTIANVS. Plinius lib. 4. cap. 13. [ſ. 27.] *In Ponto duae M. D. paſſ. ab Europa* XIV. *M. ab oſtio, Cyaneae, ab aliis Symplegades appellatae, traditaeque ſabulis inter ſe concurriſſe, quoniam parvo discretae intervallo ex adverſo intrantibus geminae cernebantur, paulumque deflexa acie coëuntium ſpeciem praebebant.* Quapropter retinenda antiqua lectio. CIACCONIVS. Satis et haec faſtidioſe repudiaverat Pintianus, quae ex Plinio vindicat probe dicta Ciacconius, codicibus adſpirantibus omnibus. Mela, quod patet, vulgarem narrationem et fabularem adtingit, in qua non tam nominis explicatio, quam res ipſa ſpectatur, etſi nec prius intactum dimiſit.

Cyaneae) Magna hic obiicitur corruptio. Vatic. Pariſ. 3. *Cyanitae*; Pariſ. 1. *cianitae*; Gud. *cianite*; Lipſ. *ciamte*; (quod idem valere poteſt) Vindob. *ciarite*; Pariſ. 2. *Cyanicae*; Venet. *cianicae*; Cibin. et Rehdiger. *cyanice*; Prag. *ciance.* Sic edd. 1. 9. *cianitae*; 2. *cianibae.* Verum nomen, quod ex aliis auctoribus facile firmatur, prodiderunt iam edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. —

Symplegades) Cibin. *Simphegades*; Vindobon. *Sinplaegades*; quidam, ut Prag. *Simplegades.*

§. 4. *Proconneſos)* Vatic. 3. *Procomeſus*; Pariſ. 1. *Progneſos*; Vindob. *Proconoſus*; Prag. *Pro-*

carneſos; plerique alii cum vetuſtis edd. *Proconeſos*, uti etiam Vadianus ſociique, et paſſim aliorum auctorum exemplaria. Tantum in fine edd. quaedam *us* praeferunt, uti 3. 4. —; ed. 1. *ſſus* habet. Recepta hodie lectio, quam iam praeiverat Olivarius ex Gr. Προκόννησος intelligitur, terminatio Graeca ex uſitato Melae ſtudio. De geminatione literae *n* dubitatio moveri poſſit, quae morabatur primum 2, 2, 8. quia in inſcriptione Sigea ſimplex conſpicitur. At evaneſcit illa, ſi ex Strabone 13. p. m. 425. ſ. 618. intellectum fuerit, duplex *n* uſum in his obtinuiſſe, quibus diſerte etiam hanc inſulam adnumerat. In ſequ. edd. 30. 32. vitioſe *habitantur*, quod ed. cognata 37. recte cavit.

Tenedos) Vindob. *thenedos* et *Segeis*. Editiones multae antiquae, poſt etiam quaedam aliae, uti 21. 24. 25. Olivarianae omnino *Sigaeis*. A verbis: *Extra Helleſpontum* capitis 52. initium ſtatuit Vinetus.

et quo) Prag. *ex quo*. Ed. 15. *et quod*. Tum Prag. *expoſiti*. Ciacconius haec adſcripſerat: Alias expungitur dictio *expoſitae*, ut redundans. Id quidem minus bene, cum eleganter ſitum declaret, et vocem *ordine* apte ſuſtineat et adiuvet.

quos quondam) Prior vox deeſt in Pariſ. 1. Pro *quondam* Cibin. Prag. Vindobon. ex Gronovianis Voſſ. 1. 2. 5. et Leidenſ. exhibent *quidem*; Vatic. Gud. Pariſ. 1. Rehdiger. Venet. et reliqui Gronoviani *quidam*, quod et notavi ex edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. — et poſt dederunt Camers, Ald. Iunt. Vadianus, Olivarius, Schottus cum ſuis. *Quondam* tamen iam poſuit Vinetus, et poſt probarunt Voſſius, Gronovii aliique, cui lectioni favent praeter ipſam rem et narrationem aliorum MSS. Ciaccon. Lipſ. et, quod ex conlatoris ſilentio innuitur, Pariſ. 2. 3. Neque tamen *quidam* ſimpliciter damnem.

Μακάρων) Latinis literis conſueto more hanc vocem exprimunt codices et editiones veteres, etiam poſt Vadianum, qui Graece reddidit, aliquae, uti 18. 19. Sed et ſic aberrarunt codices. Nempe Rehdiger. habet *macharon;* Prag. *maceron.* Poſt Vaticani, Cibin. Prag. *machar;* Rehdiger. *macer;* Venet. *machareus.*

fortunati —) Cibin. *fortunati admodum coeli-que ſunt*, omiſſa voce *ſoli.* In Pariſ. 1. deeſt *Macar.* Pro *occupaverat* Vinetus maluit ponere *occuparat*, forte quia noſter paſſim tales contractiones adhibet, ut 1, 18, 1. *habitarant*, ubi codices multi praeferunt *habitaverant.* At nullus hic addicit.

Troade) Vindob. *troide;* Lipſ. *trohade;* Cibin. *intro adhelesbos*, male divulſis vocibus. Tum Prag. *ſunt Leſbos.* Ed. 13. *Throade.*

Antiſſa) Gud. *antyſſa;* Cibin. *antyſa;* Vindob. *Anthiſſa.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Antiſa*, quod iam Hermolaus in *Antiſſa* mutaverat, Graecis maxime auctoribus adprobantibus. Pro *Pyrrha* multi codices, in quibus Lipſ. Vindob. Prag. Havn. dant *pirra;* Rehdiger. *pyrra;* Venet. *Pirrha;* Cibin. plane hoc nomen praeteriit. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. — *Pyra;* 9. *Pira.* Recte habet *Pyrrha*, uti voluerat Hermolaus, et aliis perſuaſerat. Sic recte Cellarius in Geogr. ant. 3, 2, 10. apud Thucyd. 3, 18. pro Πύρα emendat Πύῤῥα, uti legitur 8, 23. et a novo editore recipi in priori loco debebat.

Ereſos, Methymna) Violenter haec iactantur, mireque a libris et viris doctis diſtorquentur. Adferàm primo loco, quae notavit de libris ſuis A. Gronovius. Mediol. *Etheſos;* duo alii *Reſos;* Voſſ. 1. 3. *Ereſos.* Poſt pro *Methymna* Voſſ. 1. *Mechinitia;* ſed Mediolan. ipſum dat *Methymna.* Tum omnino A. Gronovius alios

codices legere ſubiicit *Reſos tirana*, vel *Erheſoſane tymna*, vel *Echeſo ſane tunna* aut *Creſoſamae Thumae.* Iis nunc addam, quae vel a me notata, vel ad me delata tenui. Vatic. *Erheſos methynna* vel *hecheſoſane timpna;* Cibin. *ereſos methinicia;* Rehdiger. *cyrſoſane thuma;* Lipſ. *echeſos Metinam;* Pariſ. 1. 2. *Elheſoſane Timna;* Pariſ. 3. *Creſos Metinna;* Gud. *echeſo ſane tymna;* Venet. *Echeſos Meatimna;* Bonon. *Meatimna;* Havn. *Echeſoſane Tinna;* Vindob. *ereſos tirana mituma;* Prag. *hecleſo Sāne Tipna.* In priori nomine *Ereſos* parum deflectunt editiones. Nempe 1. 2. 3. 4. 11. 13. habent *Creſos;* 5. *creſos* pro *Ereſos;* inde ab Hermolai Barbari emendatione 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. et quotquot inſpexi ad 42. *Ereſſos;* tum ab edit. 44. praeeunte Reinoldio, ſucceſſit *Ereſos.* Proximum nomen peius habitum eſt in editionibus. Ita 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. et quae ex poſterioribus Vadianum et Olivarium repetunt cum Stephano et Schotto *Cirava;* inde a Voſſio 40. 41. 42. *Ariſba*, uti iam pro *Cirava* transpoſitis fere literis voluerat Schottus. Tandem illa vocis agitatio, auctore in primis Reinoldio, conquievit in nomine *Methymna*, quod exceperunt Gronovius (ed. 44.) et ceteri. In quo tamen Reinoldius adiutus eſt opera Vineti, quem ita poſuiſſe, ſilentium diligentiſſimi conlatoris facit, ut credam. Ante Vinetum ipſum in margine edd. 27. et 29. adſcriptum legebatur *Methymna*, quod et adpoſuerat vir doctus in ed. 40. TZSCHVCKE. *Creſos* [ex ed. 5.] *Cirava.* [ſic ed. 1493. A. Gronov. falſo refert *Cyrava.*] Scribo *Ereſſos* ex Strabone, [13. p. m. 425. ſ. 618.] Ptolemaeo, [5, 2.] Plinio. [5, 39. ſ. 31.] De *Cirava* etſi conſtat mendoſam eſſe dictionem, quemadmodum tamen reſtituenda ſit, non plane conſtat. Plinius [c. l.] in Leſbo novem tradit urbes, quarum nulla huic nomini reſpondet. BARBARVS. Dictionem *Cirava* corruptam Hermolaus exiſtimat. Quid ſi apud Plinium

corrupte ſemel *Pyrrha* legitur pro *Cirava*. Nam plurima ex Mela in ſua Plinium transtuliſſe conſtat. Id ſi foret, exemtus eſſet ſcrupus ille, qui Hermolaum de repetito Pyrrhae nomine torſit. Sed nihil ſtatuo, absterrente me tanti nominis iudicio. VADIANVS. Mariangelus expuncto verbo barbaro Cirava *Methymna* ſubiicit. PINTIANVS. Forte *Ariſba*. [pro *Cirava*.] Fuit in Leſbo urbs quondam *Ariſbe* teſte Plinio, [c. l.] ex quo librarius *Cyravam* [*Ciravam*] fecit. CIACCONIVS. In libris quibusdam recentioribus [ed. Vineti] ſcriptum eſt: *Methymna Mitylene*. Sed hoc procul dubio eſt a librariis, cum libri [editiones] antiquiores legant *Cirava*. Vetus, niſi fallor, lectio fuit, *Ariſva* pro *Ariſba*. Saepe monuimus, Melam antiquiores ſequi Graecos. Iam vero antequam Methymna eſſet, Ariſbe fuit. Strabo [13. p. m. 406. ſ. 590.] ἦν δὲ καὶ ἐν Λέσβῳ πόλις Ἀρίσβη, [— βα codices mei cum edd.] ἧς τὴν χώραν ἔχουσι Μεθυμναῖοι. [Μηθυμναῖοι exhibent libri meliores.] Oppidum hoc terrae motu intercidiſſe teſtatur Plinius. [c. l.] Ex Ariſba vero et Antiſſa conflata poſtmodum eſt Methymna. VOSSIVS. *Cirava*, quod commentum eſt editorum veterum, inanis plane vox eſt, quam et ſibi plane incognitam eſſe praedicat Ortelius in theſauro Geogr. h. v. qui pro ea malit *Irava* i. e. *Ira*, quam Euſtathius ad Homerum pro Leſbi inſulae urbe agnoſcat. C autem, initiale elementum a librario adiectum putat a praecedentis vocis elemento finali, quod quamvis S ſit pro C, tamen, quod vulgus ut S pronuntiare ſoleat, ex praelegentis ore calamo expreſſum. Haec Ortelius. Sed nec magis haec vox cognita eſt ex aliis, et Euſtathius certe ad Homerum Odyſſ. 3, 169. p. 120. Baſil. non *Iram* habet, ſed *Iſſam*, quam eandem Antiſſam eſſe adfirmat. Cf. idem etiam ad Il. 9, 130. p. 637, 55. Recte igitur Cirava in dubitationem vocata, poſt expulſa eſt. Sed qui in ſe Ariſbam extuderunt, etſi veri ſpeciem praetexere poſſunt, quod in Leſbo huius nominis urbs olim fuit, uti patet ex

Strabone c. l. Plinio 5, 39. ſ. 31. Stephano h. v. et quae interpretes adferunt ad Virgil. Aen. 9, 264. terrae tamen illa motu, auctore Plinio, everſa tunc erat, ut recte negligi poſſet, cum adeſſent, quae melius memoraret. Accedit maxime, quod Ariſba longius diſtat a codicum veſtigiis, qui vel diſerte *Methymna* praeeunt, vel non obſcure indicant. Retinui igitur nomen urbis, quae, ſi abſit, aegre propter celebritatem deſideretur. Nec a recepta ſcriptura *Ereſos* diſceſſi, ad quam etiam codices deducunt. Etſi enim auctores noſtri fluctuantur, et multi duplex *s* ponunt, veluti Scylax p. 36. Hudſ. Strabo 13. p. m. 425. ſ. 618. Ptolemaeus 5, 2. Suidas ſ. v. Θεόφραστος, Tzetzes ad Lycophron. v. 1097. — et Stephanus ſ. v. Ἔρεσος et Μεσοπόντιος utriusque exempla praebet, ſimplex tamen praefert Thucydides 3, 18. et alibi cum Plinio 5, 39. ſ. 31. et quod maxime evincit, numi, in quibus Ἐρέσιος legitur. Cf. Raſche in Lex. num. T. 2. P. 1. p. 747. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 501.

Mytilene) Multi codices, uti Vatic. Pariſ. 1. 2. Lipſ. Gud. Havn. — *Mitilene;* Cibin. Rehdig. *Mithilene;* Pariſ. 3. *Mytilene.* Sic edd. 1. 2. *Mytilens;* 9. 13. *Mitilenes;* reliquae ad 42. *Mitylene.* Hinc A. Gronovius cum Reinoldio emiſit *Mytilene*, quod accepit etiam Kappius. Etſi in utramque partem ab auctoribus ſcriptura verſatur, ſic ut promiſcuus eius uſus invaluiſſe videatur, receptam tamen formam probant numi veteres plurimi, quibus in dubia codicum fide adquieſcendum eſt. Cf. Raſche Lex. num. T. 3. P. 1. p. 1017 ſqq. et Eckhel in doctrina numorum P. 1. Vol. 2. p. 503 ſq. item quae de ſcriptura diſſeruit Oudendorp. ad Suetonii Caeſ. cap. 2. Plura Vol. 2.

et Samos) Τὸ *et* omiſit cum ſuis Vadianus. Antea Cibin. habet *Chyos.*

Coos) Varie hanc vocem libri efferunt. Vaticani Mediol. A. Gronov. Lipſ. Vindob. *Coos;* Cibin. Gud. aliique Gronoviani *Choos;* Prag. *Goos;* Pariſ. 2. *cohos;* Venet. Havn. Pariſ. 1. 3. *Cos* dediſſe videntur. Editiones inde a prima ſcribunt *Cos*, dum Reinoldius poſuit *Coos*, quod A. Gronovius in ed. 44. probavit et ad alios propagavit. *Coos* etiam praeterea adſcriptum legitur in varr. edd. 27. et 29. Non igitur libri huic formae renituntur, immo favent. An recte et vere, dubium videtur, aut ambiguum, ſi vel alios libros audire nolis. Nempe in magna eorum corruptione vera nominum ſcriptura ſaepe ex aliis auctoribus, maxime Graecis, erui et conſtitui debet, numis etiam in conſilium advocatis. Stephanus, literarum ſerie ductus, et, qui eum repetiit, Euſtathius ad Homer. Il. 2, 677. p. 241. Baſil. haec adferunt: Κῶς, Κώως, Κόως, Κόος, unde facta contractione naſcatur Κῶς, quod et ad aliam inſulam Κέως vertit, unde Κέϊος, Κήϊος, Κεῖος huc transfert. An ſingula auctorum exemplis probari poſſint, dubito, etſi Κέως de utraque inſula dictum, et hinc confuſionem natam putat Politus ad Euſtath. Tom. 2. p. 679. Κόως tamen occurrit in Homero Il. 14, 255. (ubi quidam etiam Κόος) 15, 28. ei. hymno in Apoll. v. 42. Callimacho in Delum v. 160. forma antiqua, uti Ἀθόως pro vulgari Ἄθως apud Homer. Il. 14, 229. et in hymno in Apoll. v. 33. Sic φόως pro φῶς et ſimilia, inſerto ο, dicuntur, uti et huius vocis exemplo adpoſito docet Euſtath. ad Homer. Il. 2, 49. p. 129. Baſil. Cf. etiam idem ad Il. 6, 6. p. 474. Neque tamen vulgarem formam Κῶς reſpuit Homerus Il. 2, 677. ut alii poetae Graeci et Latini. Quod enim ex Statio Silvar. 1, 2, 252. adfertur: *Coo plaudente* ſuſpectum eſt, ex *choro plaudente* corruptum. Idem *Cos* in utriusque linguae proſaicis ſcriptoribus per omnes caſuum inflexiones regnat. Sic, ut ex multis, quae notaveram, pauca delibem, Κῶς Herodotus 1, 144. Plinius 5, 36. ſ. 31. Κῶ in genitivo Pauſan. 6, 14.

Strabo 14. p. m. 438. ſ. 637. Agathemer. 1, 5. 2, 14. — Κῷ in dativo Ariſtotel. Hiſt. anim. 5, 19. Appian. in Mithridat. c. 23. de B. C. 1, 102. — Κῶν in accuſ. Homer. Il. 2, 677. Thucyd. 8, 41. Strabo 2. p. m. 85. ſ. 124. 14. p. m. 452. ſ. 657. et, praeter alios, etiam poſteriores. Pro eo tamen paſſim Κῶ, uti Ariſtides T. 1. p. 43. Tom. 2. p. 423. Iebb. Agathemer. 1, 4. — et ſic codex unus in Diodoro Sic. 1-, 27. quod adeo magis Atticum et in Atticorum libris praeferendum eſſe exemplis propoſitis, etſi non omnia recte indicat, evincere ſtuduit Locella ad Xenophont. Epheſ. p. 165 ſq. De promiſcua hac accuſativi forma egit Wettſten. ad Lucae actus Apoſtol. 21, 1. Vol. 2. p. 600 ſq. et Fiſcherus ad Welleri Gramm. Gr. P. 1. p. 579. Ex Latinis habet *Co* Tertullianus in apolog. cap. 40. Sic in ablativo *Co* Plinius 11, 27. ſ. 23. Quinctilian. 8, 6. Ita vero etiam recentiores pro *Cos* dixerunt *Coa* ſc. inſula, uti monuit Salmaſ. ad Solin. c. 4. ſ. 10. p. m. 69. et in Hygino poet. aſtron. 2, 16. habent libri quidam. Forma *Coos* utuntur recentiores, veluti Solinus cap. 15. ſ. 7. Iſidorus Orig. 14, 6. etſi in utroque cum *Cea* inſula ad Atticae promontorium, Geogr. Ravennas 5, 27. Si recte habet *Cous* in Taciti Annal. 2, 75. illa aetate uſum ea forma obtinuiſſe videtur, quam et hic exceperunt librarii Melaeque obtruſerunt. Quae quidem prolixius diſſerui, ne quis priorem lectionem *Cos* temere in ſedem ſuam revocatam eſſe exiſtimet.

Lycia) Lipſ. *litia;* Vindob. Gud. *licia* — Pro *iisdem* Vindob. *hiſdem*, ut alibi ſolet. Idem poſt *rodo* pro *Rhodo*, ante quam vocem *in* omiſerunt edd. 9. 13. Hinc vero cap. 53. incipit Vinetus.

Lindos) Cibin. Rehdig. *lyndos;* Pariſ. 2. Prag. *lidos*. Tum Cibin. Rehdiger. *Camyros*. Sed veram utriusque ſcripturam *Lindos* et *Camiros* nemo im-

pugnabit. Anceps disputatio in ultimo urbium illarum trium nomine agitatur, ſi codicum corruptiones ſeparaveris. Nempe Lipſ. Vindob. Gud. Pariſ. 1. 2. Venet. et edd. 1. 2. 9. *Iliſos;* Cibin. Rehdiger. Pariſ. 3. Vatican. 1. *Ilyſos;* Vatic. 3. Prag. *Iliſios.* Edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Ielyſos;* 11. 13. *Ialyſſos;* in aliis, veluti Ald. Iunt. Vadd. et ſequentibus, legitur *Ialyſos.* TZSCHVCKE. Ptolemaeus, [5, 2. extr. 'Ιηλυσσὸς Ionice] Stephanus, [h. v.] Herodotus, [1, 144.] Homerus, [Il. 2, 656.] cum duplici *ſſ Ialyſſos;* Strabo, [lib. 14. p. m. 450. ſ. 655.] Dionyſius, [v. 505.] Thucydides, [8, 44.] Pauſanias [?] uno tantum *s Ialyſos.* PINTIANVS. Plerique ſcribunt per *ſ* ſimplex, quos magno numero ex Graecis et Latinis excitavit Waſſe ad Thucyd. 8, 44. In aliis etiam ſimplicem literam tuentur codices, uti Coislin. in Ptolemaeo, et in Stephano Euſtathius ad Homer. Il. 2, 656. qui illum exſcripſit. Ipſe etiam Stephanus ſ. v. Σύμη eandem rationem oſtendit. Accedunt poetarum loca, qui penultimam corripiunt, ad quam producendam Homerus geminatione uſus eſt. Sic Pindarus Olymp. 7, 136. 137. Dionyſius in Anthologia Tom. 2. p. 232. (ed. Iacobs.) Ovid. Metam. 7, 365. Dionyſ. in perieg. v. 505. Ex numis ſubſidia deſunt, certa quidem et indubia, uti monuit Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 606. Sed ſatis ſuperiora evincunt. Aliae variationes paſſim in libris obiiciuntur, v. c. Diodori Sic. 13, 75. Sic Cod. Coislin. in Ptolemaeo 5, 2. habet 'Ιλισός.

§. 5. *Quae)* Venet. Havn. *Que quia contra.* Pro *importunae* multae editiones 1. 2? 3. 4. — ex recentioribus Olivarianae, Vineti habent *importune,* uti etiam in prima editione ſcripſerat Vadianus. Ambigua eſt haec in priſcis libris ſcribendi ratio, etſi aliquatenus proprie etiam intelligi poſſit. Pro *Chelidoniae* in Vatic. *helidonia* exſtitiſſe videtur; Vindobon. habet *celidonie;*

Prag. *celidone;* Rehdiger. Cibin. *chelydonie.* Edd. 15. 17. 20. *Celidoniae.* Recte in aliis adparet. Poſt Cibin. Rehdig. Vatic. et edd. 1. 9. 20. *in ſinum,* quae ſtructura paſſim etiam in noſtro reperitur, de qua ad 2, 2, 6. et alibi. Neque tamen ſine iuſta cauſa promiſcue obtrudam auctoribus. Tum Prag. *maxime;* Rehdig. *Aſya.* Ed. 1. *incipit;* Cibin. *recepit.*

media) Commodior lectio *medio* quam *media,* ut illud ſummi poetae [Aen. 3, 104.] *medio iacet inſula ponto;* et Silius [6, 684.] *addiderat medio geminas conſurgere ponto* [immo *fluctu*] *Aegates.* Et Mela ipſe de Creta: [infra] *ſuper eas iam in medio mari ingens.* SCHOTTVS. Poſſit utique probari *medio,* ut ad *ſinum* Iſſicum, quem innuit, referatur, dummodo codex adiuvet. Neque enim ibi Aſia *media* adpellari poteſt, etſi ſcio Geometrico ſenſu accipi in his non ſolere. Attamen et vulgata recte vindicatur, ſi teneas nexum cum ſuperioribus, unde extra Helleſpontum provectus ſitas ad Aſiam inſulas perſequitur. Tum vero Aſia ibi *prope media* illam inſulam recipit et amplectitur. Caute etiam moderandi particulam *prope* addidit. Ipſa porro haec forma orationis magis accommodata Melae videtur, quam altera.

Cypros) Ita plerique codices, tantum Gud. Vindobon. *cipros,* omnes tamen in terminatione Graeca, noſtro adamata, conſpirant, quam prave cum Latina commutarunt edd. multae in iis 5. 12. 14. 19. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum ſuis, Vinetus, Schottus, Voſſius. Inde Gronovii, Reinoldii opera prior forma rediit. Poſt Vindob. ſordide *orthum.* Idem *immittentes;* Prag. *ſe mittens.*

Ciliciam —) Hic et in conlocatione et forma verborum paullum libri diſcrepant. Voſſ. 1. Cibin. Venet. cum edd. 29. 31. 35. *Syriamque;* reliqui omnes ex

meis, quos ſuo auget Ciacconius, *Syriasque*. Tum Vindobon. *inter ſirias cilicianque*. In aliis receptus ordo ſervatur, etſi in ſingulis ex more ſunt corrupti, uti Cibin. *Cyliciam;* Rehdiger. *Cyliciqm Scyriasque*. Prag. *Ciliciam ſeriamque porrigitur*, pro *Syriamque*. Et ſic quidem uſitate. An in priſcis auctoribus *Syriae* in plurali reperiatur, ignoro. Poſteriores exempla ſubminiſtrant, veluti Sextus Rufus cap. 10. 14. et 16. Tum vero dicitur, ut Britanniae, Hiſpaniae, Galliae, et dici poſſit propter eius in varias partes, quas ſpectat Cypros, deſcriptionem, de quibus ad 1, 11. in. Auſcultavi tamen libris melioribus dedique *Syriam*. Neque enim illi ſolum ab uſu veterum auctorum adiuvantur, ſed et Plinii auctoritate valent, qui Melam ſecutus lib. 5, 35. ſ. 31. ita ſcribit: *Cyprus ad ortum occaſumque Ciliciae et Syriae obiecta.*

novem regna) Codd. Ciacconii, Lipſ. Prag. Cibin. Gud. Rehdiger. Venet. Havn. itemque edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. pro *novem* ſubpeditant *nomen*. Ita etiam *nomen regni* legi volebat Surita ad Antonini itinerarium, quem merito improbavit Weſſelingius p. 526. ad c. l. Vadianus recte dedit *novem*, et hinc alii. Adſentiuntur Vaticani, nec discrepant Pariſienſes et Vindob. ex quibus certe nulla diverſitas notata erat. Vaticani cum Havn. proxime ſinguli ſuo vocabulo ſubiiciunt *ſic*, pro quo Venetus habet *ſit*. Forte librarius adſcripſerat *ſic*, ut verbum *novem* magis diſerte probaret, idque poſtea in ipſum contextum male migravit etiam conſecuta poſt corruptione. Ipſa autem vox *novem* et ſenſu et nexu non ſolum probatur, ſed et Plinii teſtimonio fidem adquirit, quippe qui 5, 35. ſ. 31. Cyprum quondam novem regnorum ſedem vocat, quod quorſum valeat, alio loco declarandum erit. Praeterea vero in libris vitiatae occurrunt voces ſequentes. In Lipſ. *regnia;* Rehdiger. *regni;* gravius peccatur ex more in Prag. qui dat *Reglia*. Edd. ſupra indicatae ex-

hibent *regno.* Tum Venet. dat *coeperit,* cum edd. 5. 7. 19. — uti variatur 1, 4. extr. 3, 5, 7. Prag. *ceperat;* Rehdiger. *acceperit.* Ciacconius haec adnotavit: alias *receperit;* ex codice, opinor. Edd. 7. 8. *coepit.* Poſt in Lipſ. deeſt *ferat.*

clariſſimae —) Cibin. *clariſſima eſt Salamis, Paphos;* Venet. *Pſalmis.* Particula *et* ante *Paphos* omittitur etiam in Cibin. Vindob. Rehdig. Gud. obeloque adpoſito notata erat ex Vaticanis. Cf. ad 1, 19. in. ante *Parion.* Nempe Mela eam promiſcue ſic et ponit et negligit, nec, ſi libros intuearis, certi aliquid in locis ſingulis ſtatui poteſt, uti adparet ex iis, quae adtuli ad §. 16. 2, 2, 2. et I. Gronovius ad 1, 2, 5. Hic retinendam eam cenſui, quia ante ultimum urbis nomen plura intexuntur. Verba *quo — affirmant* uncis incluſit Gronovius in ed. 1722.

Palaepaphos) Suo modo et hoc nomen codices reddunt. Cibin. Pariſ. 2. Vatic. 1. Lipſ. Rehdiger. Vindobon. recte quidem; Vatic. 3. et Prag. *Pallepaphos;* Pariſ. 3. *Palephaphos;* Gud. *Palapaphos;* Pariſ. 1. *Palipaphos.* Ed. 9. *Palaphos;* 13. *Palephos.*

§. 6. *Arados)* Vatic. 1. Pariſ. 3. Lipſ. Gud. Venet. Rehdiger. Cibin. *Parabos,* ut edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Parabos;* Pariſ. 1. *Pirabos;* Vindobon. *parabaphos;* in Pariſ. 2. Vatic. 3. et Prag. hoc nomen deſideratur. Hodiernam lectionem excitavit Hermolaus Barbarus, etſi ignoro, in qua editione legerit *Paralos.* Cum Venetam a. 1482. (hic 5.) adlegare ſoleat, in qua eſt *Parabos,* ita eum ſcripſiſſe etiam puto. *Arados* tamen ſine controverſia receptum eſt. Editiones inde ab antiquiſſimis ſubiiciunt *etiam,* quod et agnoſcunt Lipſ. et Pariſ. 3. cum quibusdam Voſſii, uti hic quidem in appendice adfirmat, nec Vaticani improbaſſe videntur; Grono-

viani tamen et reliqui ex meis ignorant. Primus hanc particulam abiecit Reinoldius, eumque ſecutus poſtea etiam omiſit A. Gronovius in ed. 44. cum aliis. Cibin. dat: *Parabos et Phoenice;* Venet. disiectis verbis: *In Phoenice eſt Parabos parva.* TZSCHVCKE. Vox *etiam* nihil niſi turbat, et nulli bono eſt, neque etiam diſco, unde venerit, quum a duobus MSS. abeſſe ſciam. Sed neque in Mediolanenſi frater invenit. In quibus libris igitur eſt? Voſſius in appendice teſtatur exſtare in antiquioribus, et nihil minus, quam otioſam eſſe. Cur non id declaravit? I. GRONOVIVS. Adſentior Gronovio, et male obtruſum puto, forte ortum ex *et*, quod habet Cibinienſis, pro *in*.

parva) Plinius non *Aradum*, ſed *Pariam* inſulam ante Ioppen ſitam ſcribit totam eſſe oppidum. Verba eius 5, 31. [ſ. 34.] haec ſunt: *In Phoenicio deinde mari eſt ante Ioppen Paria, tota oppidum, in qua obiectam belluae Andromedam ferunt; et iam dicta Arados, inter quam et continentem quinquaginta cubita alto mari (ut auctor eſt Mutianus) e fonte dulcis aqua, tubo coriis facto, usque a vado trahitur.* Sed profecto nulla eſt ad Ioppen inſula, neque unquam fuit. Series quaedam ſcopulorum ab Africo Aquilonem verſus procurrens litori Ioppenſi praetenditur; verum illi ſaepe mari obruuntur et tales ſunt, ut etiam hodie appareat, nunquam cultos, aut habitatos fuiſſe. De iſtis tamen ſcopulis loqui Plinium certum eſt; in iis quippe oſtendebantur olim catenarum Andromedae veſtigia, ut teſtatur Ioſephus de bello Iudaico lib. 3. cap. 15. [3, 9, 3.] Releganda eſt itaque Paria iſta Pliniana ad inſulas, quae nunquam fuerunt. In vitioſum Pomponii codicem incidit, in quo ita haec verba conciperentur: *Arados etiam in Phoenice et Paria, quantum patet, tota oppidum.* Quia vero nullam in mari Phoenicio praeter Aradum inſulam legerat, ideo Pariam interpretatus eſt inſulam, ſeu verius ſcopulum

illum Ioppenum, cui adligatam fuiſſe Andromedam intellexerat. Sed et tum erraſſe videtur, cum ducentis tantum paſſibus inſulam hanc a continente diſtare dicit, et cum ſeptem ſtadiorum oppidum vocat Antaradum, ubi manifeſte Antaradum cum Arado confundit. VOSSIVS. Ex Plinio emendandus Mela. Lege: *Arados etiam in Phoenice eſt, et Paria, quantum patet, tota oppidum.* Nec Voſſio aſſentimur aienti ad Melam, ex eo Pomponii textu Plinium potius, quam ex Plinio Melam emendandum eſſe. Nam praeterquam quod Ioſephus Ant. Iud. lib. 14. cap. 17. [lib. 14. c. 10, 8.] Παριανῶν prope Ioppen meminit, Notit. ant. eccl. p. 85. inter ſuffraganeos Archiepiſcopi Tyrenſis Accanenſem habet, Sidonienſem, Berytenſem, et quarto loco *Pariſ.* qua voce mutila, ut apparet, num Pariſienſis pro Ioppenſi ſedes intelligatur, aeſtimandum aliis relinquimus. HARDVINVS *ad Plinii c. l.* Argute magis et callide agere videtur, quam ſevere Harduinus, ut Pariam ſuam tueatur Melaeque obtrudat. Pariani enim apud Ioſephum ſunt incolae Pari inſulae, quos monet Caeſar, ut, ſi quidquid durius in Iudaeos ſtatuiſſent, abrogarent. Adparet hoc inde, quod queſtum Iudaei de Parianorum decretis Iulium Caeſarem in Delo convenerant. Et quis ex *Pariſ.* Pariae inſulae incolas extundat? Quodſi vera eſt Plinii lectio, commiſcuit Pariam et Aradon, et illi dedit, quod haec ſibi vindicat, ex Strabonis etiam lib. 16. p. m. 518. ſ. 753. teſtimonio. Ante Ioppem hodie inſulam ſe ignorare, adfirmat etiam Relandus in Palaeſtina lib. 3. ſ. v. *Paria,* p. 682. et rupes ibi exſtantes inſulae partes eſſe arbitratur. Ita vero et Plinius ipſe intellexit, et explicare videtur lib. 5, 14. ſ. 13. ubi haec habet. *Ioppe Phoenicum — inſidet collem praeiacente ſaxo, in quo vinculorum Andromedae veſtigia oſtendunt.* Cf. etiam ad Melam 1, 11. extr. Faceſſat igitur hinc Paria inſula, teneatque ſedem ſuam *parva,* quam vocem Mela ipſe ſatis tuetur, cum ſubiicit: *Parva et Canopos,* quod vix alias

haberet, quo commode referretur. A voce *Parva* caput 54. incipit Vinetus.

Canopos) Lipſ. Prag. *Canapos;* Cibin. *Canepos;* alii *Canopos*, quod et praeferunt editiones. Poſt Lipſ. *Canapus;* Prag. *Canapos;* Ciaccon. *Canopos;* alii *Canopus*, ut edd. 1. 2. 9. 11. 13. Pro eo edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. reliquae, cum Vineto et Schotto *Canobus*. Voſſius revocavit *Canopus*, quod reddiderunt poſteriores. Iam olim veteres in ſcribendo hoc nomine disſenſiſſe, diſcitur ex Stephano h. v. unde eadem repetit Euſtathius ad Dionyſ. v. 11. et Etymologici M. auctore p. 489. h. v. qui tamen π rectius adhiberi cenſent, etſi per β etiam in priſcis auctoribus legi non negant. Et ſic hodie cum cognatis occurrit in multis, veluti Herodoto, Aeſchylo, Strabone aliisque, quos et ſecutus eſt Ptolemaeus 4, 5. Cf. Fiſcherus ad Anacr. 32, 20. ubi etiam β exſtat. Suidas h. v. habet quidem π, ſed dum locum ex Diogene repetit, refert antiquorum β, ad quod etiam relabitur Stephanus. In Scylace p. 43. Hudſ. per π ſcribitur, ſed in eodem p. 51. praefertur β, cuius tamen inconſtantiae culpa in librarios potius, quam in ipſum recidit. Contra Latini omnes, quod equidem ſciam, conſtanter utuntur *p* et ſine librorum repugnantia. Recte igitur repoſitum eſt *Canopus*, quod codices praeeunt et utriusque nominis nexus artiſſimus ſuadet. Terminatio in *os*, quam de homine codices quidam oſtendunt, etſi ex Graeca ratione valere etiam poſſit, magis tamen in iisdem locorum nominibus frequentatur. Ceterum praeterea Vindobon. dat *obviam*, Cibin. *Menelay;* Gud. *ubi forte*. Tum *illa* omittit Vindob.

nunc Alexandriae) Eundem horum verborum ordinem tenent Ciaccon. et plerique, quos inſpexerat A. Gronovius, ex meis Lipſ. Gud. Vatic. Rehdiger. (tantum hic *phylos* habet pro *pharos*) Prag. Cibin. Venet.

Contra editiones omnes cum Reinoldianis volunt *Alexandriae nunc*, dum ad priorem ordinem reduxit A. Gronov. in ed. 44. qui et poſt remanſit. Pauci tantum ex meis MSStis *Alexandriae nunc* habent, in quibus Vindobon. (hic etiam *non* pro *nunc* dedit) et ex conlatorum ſilentio Havn. et Pariſienſes. In fronte tamen τῷ *olim* concinnius obponi arbitror. Ceterum Vindobon. *pharon ſive pharos*, ut infra §. 18. *habuiſſe ſive habitaſſe*.

coniungitur) Alias *iungitur*. V. C. *Pharos nunc Alexandriae ponte coniungitur*. CIACCONIVS. Mei omnes cum edd. habent *coniungitur*.

proditum) Cibin. Gud. *productum*. Poſt Gud. *horis;* Vindob. *diei curſu;* Prag. *obducta*.

coniectantibus) Plerique ex MSStis meis, Vaticani, Pariſ. 1. 2. 3. Venet. Vindob. Prag. Rehdiger. Gud. *conſectantibus*, uti ex priſcis edd. 1. 2. 9. Cibin. qui idem voluit, *conſentantibus*. A. Gronovius ex ſuis libris nihil adtulit. Mirum, ſi ſoli in vulgata lectione *coniectantibus* perſtitiſſent. Reinoldianae editiones, quas inſpicere licuit, inter utrumque verbum fluctuantur. *Coniectare* minus eſt, quam *conſectari*. Illud enim opinionem indicat ex ſignis quibusdam conlectam; hoc plus valet, et ſignificat in rem aliquam inquirere, eamque preſſius ſequi et explorare. Vtrum eligas, in hac breviloquentia apta arceſſendum huc eſt ex ſequentibus *cauſas*. At ſi ſenſum loco accommodatum et connexis verbis *videri poteſt* reſpicias, *coniectantibus* meliori iure ſibi locum vindicat.

mutatae) Codd. quidam uti Pariſ. 2. Venet. Havn. Prag. cum edd. 15. 17. 20. 23. ſubiungunt *rei* ex gloſſa. Etſi enim eiusmodi repetitiones occurrunt, locum tamen habent in connexu pronominum *qui* vel *is*,

nec ſine meliorum codicum conſenſu admittendae. Sic, ut eiusdem vocis ex pluribus exemplum adponam, Cicero de invent. 1, 4. *qua re — ea in re.* Alia plurima dabunt Voſſius de conſtructione cap. 55. Corte ad Salluſt. Catil. 51, 40. Burmann. ad Vellei. 1, 3, 2. et in primis Drakenb. ad Livium 1, 3, 9. Tum melius hic *Phari* ſubpleverim, quam *rei.* Ita vero *rerum* frigide additur 3, 1, 10. pronomini *earum.*

exundaret) Vinetus poſuit: *quum exundat*, offenſus ſine dubio temporum inaequalitate. Melius utique illud *τῷ auget* reſpondeat. At ne ſic quidem loci aſperitas tollitur, quia praecedit *praebuiſſe. Auget* igitur poſuit pro *auxit*, uti debebat, accuratius, quia de cauſis rei factae exponit, non rem ſimpliciter narrat, ubi praeſentia praeteritorum loco poſita ſaepe imperfecta habent interpoſita, veluti in Iulio Caeſare. Concinnius, ni fallor, ſic dixiſſet: *praebuiſſe, quia limum — cum exundaret, auxit terras — promovit.* Poſt *adnectens*, quod ex orthographiae veteris et hinc melioris lege dedi, exhibent etiam Codd. Cibin. Rehdiger. Venet. — Male *annectus* Vindob. Poſt idem *in maria vada*, pro quo Gud. *et vicina vada* habet. Peſſime Prag. *ſpacium auge. Scetium in vicina vada;* ex quo de librarii eruditione iudicare licet. In Cibin. deſunt verba: *in vicina — contra minoris.*

§. 7. *In Africa)* Rehdiger. *In affricam.* Poſt Prag. *Sirthim;* Rehdiger. *Syrthim.* Tum Gud. *eventeletos;* Rehdig. *entelectos.* Editiones omnes inde a primis ad 35. ferunt *Cuteletos.* Voſſius nempe poſuit *Euteletos*, quem ſecuti ſunt ceteri. Ita enim libros pleroſque manu exaratos habere adfirmat, etſi nemo, quod ſciat, eius meminerit. Conſentiunt in eadem lectione Lipſ. Prag. Havn. Vindobon. Vatic. et, quod videtur, Pariſienſes, Holſtenius etiam ad Ortelium p. 63. ex ſuo

codice enotavit *Entheletos*. Audiendi hic ſunt utique plures numero codices, quia fruſtra aliunde auxilium quaeſieris, et, quas Plinius 5, 7. ſ. 4. et Ptolemaeus 4, 3. in illo mari recenſent inſulas, nulla ad expoſitas lectiones accedit. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [c. l.] in maiori Syrti tres inſulas *Miſſunum*, [Gr. Μίσυνος νῆσος] *Pontinam* [Gr. apud Bertium Ποντία] et *Geam* [Gr. Γαῖα] locat. Quam ex his *Cuteleton* [ita enim legit] nominaverit Mela, dubium eſt. Nominis huius unicus mihi Pomponius eſt auctor. Nam alibi non legi. VADIANVS.

contra minoris) Poſteriores Vadiani editiones et cognatae, veluti 30. 32. 37. dant *minorem*, quaſi loca ſubiecta ſint promontoria, non inſulae, invitis praeterea libris.

Meninx) Libri multi, in iis Vaticani, Pariſ. 2. Vindob. Prag. Lipſ. Venet. Gud. Cibin. Rehdiger. et Gronoviani cum edd. 1. 2. *Menis*. Quid I. Gronovii codices tulerint, nota ſubiuncta declarabit. TZSCHVCKE. Chiſianus *Methus*, quaſi nunc etiam *h* pro *n* poſito. Sed quem inſpexi alter [Gud.] *Menis*, nec aliter Mediolanenſis. Haud dubie oſtendunt, ſcripſiſſe auctorem *Menix*, de quo alibi. [Vid. diſſert. epiſtol. in loca quaedam Geogr. epiſt. 2. p. 19.] I. GRONOVIVS. Pro *Meninx* quod *Menix* reponat, et hoc quoque fruſtra, cum Meninga, non Meniga, plerique appellent, et dubia apud Polybium [1, 39.] ſit lectio. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Plerosque appellare hanc *Meninga*, non *Meniga*, mentitur Voſſius, quum de Livio [22, 31, 2.] vulgaverim in epiſtolis Geographicis et certe in Polybio magis adſidua fuerit iuventus mea, quam illius tota vita. I. GRONOVIVS *in notis poſteribus*. Idem autem contenderat ſcribendum Gronovius in diſſ. epiſtolari c. l. apud Livium 22, 31, 2. et ſic [*Menige* pro *Meninge*] edidit etiam Drakenborchius. Nempe absque *n* ait eſſe in

quibusdam codicibus, et in Polybianis Μῆνιξ ſe inveniſſe teſtari Ortelium, nec aliter ſe ipſum in variis eius auctoribus MSStis, uti apud Dionyſium, (v. 480.) quod et de ſe adfirmet Lloydius. Aliud ſuae cauſae patrocinium arceſſit ex priſcis monumentis et auctoritate poetarum, quippe quae doceant, literae γ vel ante Latinum *n*, vel ante ſimilem literam, vel ante ξ poſitae multam accidere varietatem, ſaepe quidem eliſionem, ſaepe ob prolationis cauſam, vel vitium fortaſſis quibusdam olim naturale, adpoſitionem literae alterius. Sic in inſcriptionibus, inquit, *ſingno, coniunx*, contra *Axur*. Sic dicitur Φάρυγξ, Φάρυγγος, et Φάρυξ, Φάρυγος. Haec I. Gronovius. Quod adfert de Ortelio, is ſ. v. *Lotophagites* ex Polybio producit Μῆνιξ, etſi in Latinis codicibus *Mirmix* legi addit. Nihil praeterea. In Polybio quidem 1, 39, 2. codices et libri editi ante Gronovium habent Μῆνιξ, quo ſi iubente vel indulgente Μῆνιγξ invectum eſt, ſententiam ille ſuam poſt editum Polybium retractavit, aut hic disſimulavit. Probavit etiam Μῆνιγξ Schweighaeuſerus, uti in ora cod. Reg. B. adnotatum invenerat, et recte a Gronovio illum librariorum errorem emendatum fuiſſe praedicat. Omnino autem parum ſibi in hoc conſtitiſſe videtur Gronovius, qui etiam in Agathemero 1, 5. ut alibi ſe Μῆνιγξ ſcripſiſſe ait, etſi in MS. legerit Μῆνιξ. Nempe ne cedere hic videretur. Μήνιγγα praeterea recurrit in Polybio 34, 3, 12. Contra ex codice Coiſlin. Ptolemaei 4, 3. et 8. in Africae tabula ſecunda Μῆνιξ notat Drakenb. ad Liv. 22, 31, 2. ubi alia etiam leges. Sic in Strabone lib. 2. p. m. 84. ſ. 123. utraque forma reperitur in libris, item in Dionyſio v. 480. probatque, ut ad Punicam vocis originem expeditiori via deferatur Bochart. in Chanaan 1, 25. Vtraque igitur forma in uſu fuiſſe videtur, ita tamen ut in Graecis caſus obliqui magis pro *n* pugnent. Sic Strabo 17. p. m. 574. ſ. 834. Plutarchus in Mario cap. 40. Μήνιγγα, *Meninge* conſtanti librorum conſenſu Silius Italic. 3, 318. Sed et Μῆνιγξ

Stephanus et Heſychius h. v. ſcribunt, ex Latinis Plinius 5, 7. ſ. 4. Solinus cap. 30. ſ. 27. Cf. de hac variatione in auctoribus obvia du Freſne ad Chron. Paſchale p. 2,. Ven. Nihil igitur in recepta forma mutavi, etſi omnes fere libri *Menix* velint, quod quidem omnino vix damnari poſſe videtur.

Cercinna) Voſſ. 1. Mediolan. Cibin. *Certina;* Prag. *Circina;* Vindob. *carnam;* Pariſ. *Cercinna;* Vatic. Lipſ. Gud. Rehdiger. Venet. Ciaccon. *Cercina.* Edd. 1. *chercina;* 2. *echereina;* 11. *ehercinna;* reliquae *Cercinna* praeter 13. et Reinoldianas, in quibus legitur *Cercina*, quod probat A. Gronovius ex Ptolemaeo 4, 3. et Plinio 5, 7. ſ 4. Ita vero praeferunt alii multi, in iis Diodor. 5, 12. Polybius 3, 96, 12. Plutarchus in Mario c 40. in. Agathemer. 1, 5. ex Latinis Livius 33, 48. Tacitus Annal. 1, 53. 4, 13. Et ſic poſteriores Antonin. in itin. p. 518. Geogr. Ravenn. 5, 25 et alii. In Strabone lib. 17. p. m. 574. ſ. 834. eſt Κέρκιννα, ſed Κέρκινα lib. 2. p. 84. ſ. 123. Duplex ν habet Dionyſius v. 480. non tamen ſine MSStorum discrepantia, et Euſtathius auctorem ſuum ſecutus, et Priſcianus v. 509. Inde vero adparet plerosque ſimplex ν praeferre, quod probavit olim hic Pintianus, minus tamen conſtantibus locis nixus, poſt etiam in Hirtio de B. Afr. cap. 8. et 34. Oudendorpius, qui ad poſteriorem locum plures huius nominis corruptiones indicavit. Cum hic praeterea accedant codices, *Cercina* cum Reinoldio ſiſtere non dubitavi.

Tarichiae) Valde hic turbant libri. Quid in ſuis invenerint Voſſius et Gronovii, non liquet. Ciacconius tantum haec adſcripſerat: Alias *Chyare, Tyle.* Ex meis haec proferre poſſum: Vaticani *Chyares* vel *Chyarae Thylae* et *Thiare Tile;* Lipſ. Gud. (hic tantum iunctim) *chiare, Tile;* Pariſ. 1. *Chiaretiliae;* Pariſ. 2.

et Venet. *Thiarae Tilae;* Havn. et Prag. *Thiare Thilae;* Cibin. *cyaresthile;* Rehdiger. *chyare chyle;* Vindobon. *chiare et thille.* Sic edd. 1. *chiar̄ thile;* 2. *Thiare Thile;* 9. *chiare Thile;* 3. 4. 5. 11. *Tarrichiae*, pro quo Hermolaus Barbarus volebat *Tarichiae*, Pintianus *Taricheae*, *e* brevi in penultima ex Stephano, qui multa loca ita nominari ſcribat. Praevaluit in editionibus *Tarichiae*, praeterquam quod 13. habet *Tharichie.* Vnde invectam illam lectionem duxerint edd. Venetae, utrum codicem ſecutae, quod tamen in tanta codicum et priorum editionum discrepantia vix videtur, an librariorum vel virorum doctorum iudicio ductae, equidem ignoro. Nec magis ſtatuerim, quam vere ita legatur, cum vix iutelligi poſſit, quomodo ex voce *Tarichiae* illa nominum monſtra efficta fuerint et edita. Nec expedit difficultatem Plinius, qui 5, 7. ſ. 4. hunc locum ante oculos habuiſſe videtur. Cum enim recenſuiſſet illorum marium inſulas, quas et Mela habet, Meninga et Cercinam, ita denique pergit: *At contra Carthaginis ſinum duae Aegimori arae, ſcopuli verius, quam inſulae, inter Siciliam maxime et Sardiniam.* Illarum etiam ſitum Livius 36, 24, 9. ita deſcribit, ut ad Melam omnino re etiam facere videantur. Nempe: *Inſula* ea, inquit, *ſinum claudit, in quo ſita Carthago eſt, triginta ſerme milia ab urbe.* Pro una enim habet, ut Strabo lib. 2. p. m. 84. ſ. 123. et lib. 6. p. m. 191. ſ. 277. Hic autem in poſteriori loco ponit ante Siciliam et Africam latius, ad Coſſuram propius lib. 17. p. m. 573. ſ. 834. Si tabulas Geographicas inſpicias, vocantur illae nunc *Zimbra*, Afris *Zowa — moore.* Vid. Heyne in excurſu 4. ad Virgilii Aen. 1. At quis ex librorum illis lectionibus haec extricet vel extundat, quippe in quibus praeter *are* nihil ſimile ineſt. Sin alia inſula, vel duae reponendae ſint, plures quidem inter Africam et Siciliam a Strabone commemorantur lib. 17. p. m. 573. ſ. 834. et in primis nominatimque a Ptolemaeo 4, 3. extr. Sed quis et hinc, conlatis codicibus

temere eligat et noſtro obtrudat, cum ſingulae et literis discrepent et ſitu etiam recedant nimis. Praeter *Aegimurum* aliam etiam inſulam κατὰ μέσον τὸ στόμα τοῦ Καρχηδονίου κόλπου notat Strabo lib. 17. c. l. quae illi eſt Κόρσουρα, aliis *Coſyra, Coſurus,* cui vicina fuit Melita ſecundum Ovidium Faſtor. 3, 167. Cf. etiam Scylax p. 50. Hudſ. At ne quis de iis cogitet, impedit locus Melae in hoc eodem capite, ubi eas recenſet verſus Africam. Maneant igitur *Tarichiae*, dum meliora proferantur, ne incerta incertis rependam. Ταριχεῖαι autem, νησία πολλὰ καὶ πυκνὰ in illo certe mari ponuntur a Strabone lib. 17. p. m. 574. ſ. 834. Illas etiam ibi commemorat Scylax p. 48. Hudſ. etſi Ταραχείας vocat pro Ταριχείας, uti emendat Bochart. in Chanaan 1, 25. Ptolemaeus 5, 3. cum alias plures recenſeat, has praeteriit. Ex ſitu videntur eſſe eius *Lauruneſiae* duae. Voſſius huc revocat Antonini in itiner. p. 519. inſulam, *Triaieiam,* quae interpretibus putatur eſſe Plinii 4, 19. ſ. 12. *Trachie* ſeu *Turachie.* Quod ſi etiam detur, neutra tamen huc transferri poteſt, cum Plinius deſcribat inſulas ante Corcyram ſitas, a quo non repugnat in Antonino nexus inſularum ſequentium. Neque tamen proprie et accurate Strabonis et Scylacis Tarichiae contra Carthaginis ſinum locantur, niſi quis velit multitudine excuſare et in earum forte numero etiam Aegimurum ponére. Ortelius tamen in theſ. Geogr. h. v. easdem Ptolemaei *Pelagias* eſſe putat.

Aegates) Vaticani *Aegatae* et *Ogete;* Pariſienſes, Gud. *Aegatae;* Ciaccon. Lipſ. *Aegate;* Rehdiger. *aegathe;* Cibin. *egatae;* Havn. *Aegete;* Venet. *Egade;* Prag. *Ogete;* Vindob. *egathee;* codex Holſtenii (vid. eius not. in Ortelium p. 5.) *Aegatheae.* Edd. 1. 3. 4. 5 *egathee;* 2. *Agathee;* 9. *egateae;* 11. *egatee;* 12. 14. 19. 21. 28. *Egathes;* 16. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum ſuis, Schottus *Aegathes;* 18. *Aegates,* uti poſt

Vinetus, Voſſius aliique. Adſpirationem praefert Hermolaus Barbarus in caſtigationibus in Melam (Romae 1493. fol.) ad h. l. quam tamen excludunt eius, quae vulgo vocantur, editiones. Et ſic recte eam ex auctorum fide tollendam cenſuit Pintianus. Neque tamen vel ſic ſcripturae ratio confecta eſt. Ita enim Cluverius in Sicilia antiqua 2, 15. p. 419. ubique ſcribendum putat *Aegades*, uti etiam editur apud Nonium Marcellum cap. 18. in. ex Varrone, et a Bocharto in Chanaan 1, 27. effertur. Nempe Cluverius in commune dictas eſſe putat tres inſulas, Hieram, Phorbantiam et Aeguſam eadem formatione, uti Stoechades, Echinades, Strophades, Sporades, Cyclades. — At repugnat penultima, quae in poetis, veluti Silio Italico 1, 61. et 622. 4, 79. et 6, 685. producitur, nec eandem rationem valere patitur. Tum *Aegatae* praeferunt meliores libri in Silio Italico cc. ll. Livio 21, 10, 7. et in epitome lib. 19. Nepote in Hamilc. 1, 3. Aurelio Vict. de V. I. cap. 41. Oroſio 4, 10. Ampelio cap. 46. Idem igitur etiam contendunt Voſſius ad noſtrum locum, Dausqueius in orthogr. P: 2. p. 13. qui praeterea acerbius Cluverium refellit, etſi hic adſpirationem non renuit, Boſius ad Nepotem, Arntzen. ad Aurelium cc. ll. Drakenborch. ad Silium Ital. 1, 66. d'Orville in Siculis cap. 5. p. 49. Adde, quae monentur ad Liv. 21, 10, 7. *Aegates* etiam adfert Gothofredus in varr. lectt. Nonii Marcelli deditque ex MSS. Mercerus. Ita tamen libros variare, docent notae doctorum virorum. Quod miratur Cluverius, etiam Graece doctiſſimos de ſua ſcriptura non cogitaſſe, ipſe non cogitavit, apud Graecos eo nomine has inſulas non occurrere, ſed Αἰγούσας dici, veluti apud Polyb. 1, 44, 2. vel Αἴγουσαν, uti 1, 60, 4. At occurrit adeo Αἰγάτης in Stephano, etſi nomen illud in priori parte ſollicitatur. Αἰγάτης enim πόλις Φοινίκων, Poenorum, in Africa Holſtenio haec inſula eſſe videtur. Quodſi vero Cluverius aequalem cum aliis in terminatione formam ſpectavit,

ſumſit, quod concedi nullo modo poſſe demonſtravi. Noſtri tamen codices omnino terminationem in *es* reſpuunt, et inuſitatam aliis auctoribus planeque incognitam in *ae* obtrudunt. Placuit tamen hos potius referre, quam incertam librorum fidem ſequi, etſi notandum utique videatur.

Romana clade) Hermolaus agnoſcit ut legitimam hanc Pomponii lectionem, quae nullo modo procedere poteſt, ut planum eſt ex victoria Lutatii conſulis adverſus Carthaginienſes ad Aegates. Legendum ergo alterutro modo, aut, *Punica clade memorabiles*, aut, quod magis arridet, *Romanae claſſis victoria nobiles*. PINTIANVS. *Clades* intelligenda, non quam acceperunt, ſed quam intulerunt Romani. Sic enim quandoque [interdum] auctores loquuntur. Livius 21, [22, 4.] *Hannibal agrum omni clade belli pervaſtat.* [Minus hoc apte.] Idem lib. 40. [cap. 2, 6.] *legatio Rhodiorum querentium de Sinopenſium clade.* Virgilius Aen. 2, [436.] *vulnere tardus Vlyſſei.* Notat Gellius lib. 9. c. 12. et ex Salluſtio Servius ad Virgilium lib. 4. v. 153. [immo 238.] *iniuriam validiorum*, id eſt, quam inferebant validiores. Quare nihil hic mutandum eſt. CIACCONIVS. Et hanc quoque lectionem vitioſam putant, vel erraſſe Melam. Neutrum verum eſt. Clades hic eſt, non quam acceperunt, ſed quam dederunt Romani. Sic Livius 40, [2, 6.] *legatio Rhodiorum querentium de Sinopenſium iniuria.* Sed et alibi ſic loquitur, niſi me fallit memoria, idem Livius. Caeſar lib. 6. [de B. G. cap. 12. in.] *eosdem ad ſe magnis iacturis pollicitationibusque perduxerunt.* Perperam haec corrigunt. Simile quoque eſt illud Virgilii [Aen. 2, 436.] *et vulnere tardus Vlixi.* De reciprocis iſtiusmodi vocabulis vide Gellium 9, 12. VOSSIVS. Vbicunque potius *clades* uſurpatur active, quam in loco Livii, [40, 2, 6.] quem adnotavit in hunc uſum Voſſius. Nam plane illic indigitari cladem, quam acce-

perunt, non quam dederunt Sinopenſes, adparet ex Polybio, quem per haec verba interpretatur Livius, legat. 51. [lib. 24, 10. ed. Schw.] ἧκον δὲ καὶ Ῥόδιοι πρεσβεύοντες ὑπὲρ τῆς Σινωπέων ἀτυχίας. Iam vero, licet ea vox ſic acciperetur, Pomponius tamen Mela reſpiciendus foret, quem tractamus, aliquoties ea uſum, et quo ſenſu, patet ex ipſo lib. 2. cap. 3. *Marathon Perſica maxime clade pernotus.* Et paulo ante: *tulit aves cum ſumma clade advenientium pennas quaſi tela iaculatas.* Haec quum ita eſſe videamus, nunquam dubitavi, quin ſcripſerit auctor: *Romana claſſe.* Sic Salamin ei dicitur [infra] *excidio Perſicae claſſis notior.* Lib. 2. cap. 2. [§. 5.] *Laconicae claſſis ſignatus excidio.* Et ibid. *naufragio claſſis Atticae.* Vnde apparet, ubi rem geſtam mari adnotat, auctorem ſemper feciſſe claſſis mentionem, ut hoc loco etiam feciſſe arbitror. Nam Pintianus eſt nimius. I. GRONOVIVS. Eandem emendationem etiam antea in ſcholis eum propoſuiſſe, ex notis MSStis intellexi. Inde vero et hic acres lites inter Voſſium et Gronovium ortae ſunt, ex quarum ſordibus ſublegam, quae Melae prodeſſe poſſint. Voſſius in appendice, mutata ſententia, Livii illum locum de clade Rhodiis inlata intelligit, quorum naves invaſerint Sinopenſes. Gronovii tamen explicationem tuetur Strabo lib. 12. p. m. 375 ſq. ſ 545 ſq. ubi eandem rem prolixe narrat et exponit; quare et illi adſenſerunt Perizonius ad Aelian. V. H. 2, 25. et Drakenborch. ad Livium c. l. Interim Gronovius irritatus ſimilia loca de hoc uſu vocis *clades* expromit. Ita nempe Tacitus Annal. 13, 37. *Non defore Arſacidis virtutem fortunamque ſaepius iam Romana clade expertam.* Idem Annal. 15, 72. *Nam et ipſe pars Romanarum cladium erit.* Et Ovidius Metam. 3, 257. *Clade domus ab Agenore ductae.* Ita quidem nunc vulgatae lectioni in Mela eiusque explicationi validiora ſubſidia admovit, recteque etiam Voſſius dubitavit, an uſquam *claſſis* pro victoria navali poſitum reperiatur omninoque dici poſſit. Multa

autem eſſe verba, quae in utramque partem ſignificatione reciproca et adverſa ponantur, multis iam exemplis docuit Gellius 9, 12. Sic, quae ad noſtrum locum propius faciunt, dicuntur *odium*, *ira*, *iniuria*, *ſtrages*, *nex*, *caedes* — de quibus expoſuerunt Burmann. ad Valer. Flacc. 2, 179. Drakenb. ad Silium Ital. 14, 434. idem ad Livium 40, 2, 6. Perizon. ad Aelian. V. H. 2, 25. et quos praeterea nominant. Cf. et notata ad Eutropium 1, 2. Atque hinc etiam Burmannus et Drakenborchius noſtrum locum explicant. Perizonius tamen propter ea, quae disputavit Gronovius, non repugnaverit iis, qui Melam memoriae vitio lapſum eſſe contendant. Sed et olim in hac lectione haeſerunt viri docti, e quibus Lambinus ad Nepotis Hamilc. c. 1. emendat: *Karthaginienſi clade*, aut *Romana victoria;* Brodaeus in Miſcell. 6, 16. *Punica clade.* Quae tamen a codicibus nimis recedunt, nec in memorata explicatione deſiderantur. Ipſe etiam Gronovius poſtea ſenſiſſe videtur, emendationem, quam propoſuerat, duram eſſe et difficilioris explicationis. In eius enim notis MSStis, quas poſt Arriani editionem an. 1704. factas eſſe indicat locus ad 1, 12. f. aliam adfert horum verborum explicationem, qua non ſolum intacta illa manent, ſed et ſenſus verborum uſitatior ſervatur. Habet autem haec: *Romana clade*, ſub Iunio conſule, quam memorat Polybius lib. 1. [cap. 54.] Hactenus. Nempe dirum naufragium fecerat claſſis Romana, et Polybius 1, 55. in. ut ſupra de clade Sinopenſium ἀτυχία, ita hic ἀτυχεῖν ponit. Clades autem de naufragio quin dici poſſit, nemo, opinor, dubitabit. At hoc unum moratur, quo minus in illam ſententiam eam, quod Latini auctores omnes Romanorum victoriam ad Aegates celebrant, et Mela delibarę talia et adſpergere ſolet, illud autem naufragium ad Lilybaeum factum eſt, a quo tamen longius abſunt Aegates. Aut igitur durius haec et praeter morem dixit Mela, etſi aliǫrum exempla mitigant, aut, quod vix in re tam nota Romanum ſcriptorem deceat, erravit, uti

et arbitratus eſt Cluverius c. l. qui eum errorem ducit ex ſimili clade in Africo mari apud Aegimurum, de qua Florus 2, 2, 30. Emendatio certe loci admitti nequit ob pertinacem codicum conſenſum, e quibus ſolus Rehdiger. habet: *rhoan clade memorabiles*, quod librarii oſcitantiae debetur.

§. 8. *Europae* —) Variant hic libri, in verborum tamen magis ordine et conlocatione. Gud. *litoribus Europae;* Rehdiger. *Europe appoſite litoribus ſunt;* Vatic. 1. Cibin. *appoſitae ſunt;* Vindob. *oppoſite.* Poſt aliqui *Aegeo* ſolemni librariorum more, qui etiam in edd. vetuſtis, in Vadianis adeo Olivarianis et apud Schottum notatur. Tum Vindob. *traciam;* Lipſ. *trachiam.* Gudianus omiſit. A voce *Plures* caput 55. conſtituit Vinetus.

Thaſos) Rehdiger. *taſſos;* Cibin. *thaſſos;* alii *Thaſos.* De ſcriptura quaeritur, utrum *Thaſſos* praeferri debeat, an *Thaſos.* Illud habent Stephanus h. v. Plinius 4, 23. ſ. 12. — hoc plerique, uti Thucydides 1, 100. et alibi, Demoſth. in orat. 1. in Philipp. p. 49. Reisk. Scylax extr. Strabo lib. 2. p. m. 85. ſ. 124. Polybius 15, 24. in. 18, 31, 2. et 33. in. Diodor. 11, 70. Dio Caſſ. 47, 35. et 47. et alii plures. Vid. Waſſ. ad Thucyd. 1, 100. qui longum eorum recenſum egit, in quibus *s* ſimplex legitur. Ita ex Latinis Nepos in Cimone 1, 5. — Tum poetae penultimam corripiunt, uti Archeſtratus apud Athenaeum 3, 28. Theocritus in Anthol. T. 1. p. 197. Iac. Dionyſ. v. 529. Priſcian. v. 546. Avienus v. 701. Statius Theb. 5, 182. Virgil. Georg. 2, 91. aliique. Denique hanc ſcripturam certiſſime confirmant multi Thaſiorum numi, de quibus vid. Raſche in Lex. num. T. 5. P. 1. p. 1004 ſq. et Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 2. p. 53 ſqq. Variat quidem Drakenborch. in Livio 33, 30, 3. et 39, 2. quia idem fiat in Polybio. Nempe

olim. Cf. Schweighaeuſer T. 7. p. 395. Et ſic in aliis auctoribus hodie viri docti revocarunt *Thaſos*, quod et hic tenent editiones.

Scandile) Rehdiger. *Scandyle*; Prag. *Scadile*, ſcilicet neglecta lineola; alii cum Voſſianis et edd. antiquiſſimis *Scandile*. Sed inde ab ed. 6. ad 35. omnes dant *Scandille* praeter 13. 15. 17. 20. 23. et Vinetum, a quibus praefertur *l* ſimplex, uti poſt a Voſſio ceterisque. Cum obſcura ſit haec inſula, nec aliunde vera eius ſcriptura conſtet, adquieſcendum eſt codicum fide. Memoratur quidem in Plinio 4, 23. ſ. 12. ex lectione hodierna, quam olim pro Scandira, ſ. Scadira propoſuerat ad noſtrum locum Voſſius et poſt invexit Harduinus. Vterque *Scandola* nunc vocari adfirmant. Sed de hoc alibi.

Polyaegos) Cibin. Vindob. *poliegos*, uti edd. Camertis; Venet. *polyegos*; Gud. Rehdiger. *poliaegos* ut ed. 29. Lipſ. *poliagos*. Edd. primae et poſt 9. 11. *Poliagos* et *Polyagos*; 6. 7. 8. 10. 12. — *Polyaegos*, quod ex Plinio 4, 23. ſ. 12. iam olim voluerat Hermolaus Barbarus. Ita Ptolemaeus 3, 15. et nummi theſauri Goltz. fide p. 226. Sed res ipſa loquitur, etſi et alias obſcura ſit haec inſula.

Sciathos) Vatic. Vindob. *Sciatos*; Cibin. Rehdiger. Prag. *Scyatos*; Lipſ. *Sciacos*; Gud. et alii *Sciathos*. Ed. 1. *Sciatos*; pleraeque aliae ex veteribus, uti 3. 4. 5. — *Scyathus*; una, 13. diviſe exhibet *Scyrus, Athos*. *Scyros* leg. adſcripſerat etiam vir doctus ad edit. 40. Offendiſſe videtur, quod *Sciathos* prope Thraciam conlocatur, cum ſit potius Magneſiae obpoſita, uti diſerte adfirmat Strabo lib. 9. p. m. 300. ſ. 436. Et ſic alii Euboeae vicinae obiiciunt, de quo alibi. Sed et *Scyros* a Strabone c. l. iuxta Magneſiam ponitur, uti *Halonneſos*, quam ſic in eodem ſitu, quo Sciathon, commemorare

non potuiſſet. Tum paullo poſt *Scyros* ſubiicitur. Laxius igitur dixit prope *Thraciam*, nec contra codices quidquam immutari debet. Cf. Plin. 4, 23. ſ. 12. Scriptura autem *Sciathos* ex Graeco Σκίαθος, uti iam monuerat Pintianus, confirmatur.

Halonesos) Cibin. Vatic. Rehdiger. *haloneſſos;* Lipſ. Venet. *Halloneſos;* Pariſ. 3. *Baloneſos;* alii *Haloneſos* cum editionibus, uti efferunt Demoſthenes in oratione nota, etſi de hoc auctore dubitat Libanius, Aeſchines in Cteſiph. p. 475. Reisk. Plutarch. in Demoſth. c. 9. Stephanus et Harpocration h. v. Plinius 4, 23. ſ. 12. Pintianus tamen duobus *n* ſcribi mavult; non temere in noſtro quidem auctore. Diſerte enim monet Strabo lib. 13. p. m. 425. ſ. 18. κατὰ ἔθος τι geminatam eſſe illam literam adfertque exempla, Μυόννησος, Προκόννησος, Πελοπόννησος. Nec aliter ſupra in noſtro §. 4. *Proconneſos* ſcribitur in editionibus plerisque. Quare et hic ad eandem rationem, ut ſibi noſter conſtaret, informavi. Non libri ſolum ſcripti, ſed et editi parum in his conſentiunt, quod vel Plinius docere poteſt. Cf. quae monuit Dukerus ad Thucyd. 2, 32. Ceterum Venet. ita hanc narrationis partem connectit: *Halloneſos et Lemnos.*

Atho monti) Monſtra hic nominis effinxerunt quidam. Vatic. 3. Prag. Pariſ. 2. *Achomenti;* Rehdig. *athomanti;* Vindob. *Atho montileninos.* Tum *Lemnos* deeſt in Vatic. 3. Pariſ. 3. et Prag. Iidem etiam cum Veneto pro *adverſa* adferunt *adverſas.*

Pagaſaeus) Codices multi cum editionibus plerisque *Pagaſeus;* Ciaccon. Lipſ. Venet. Prag. Gud. Rehdiger. et edd. 1. 2? 9. poſt 18. 23. 31. *Pegaſeus,* quae forma et alibi notatur. Vid. Silius Ital. 11, 472. Statius Achill. 1, 65. Lucan. 2, 715. Propert. 1, 20, 17.

Ovid. epiſt. 16, 345. et quae ibi monuerunt viri docti *Pagaſa* vel *Pagaſae* et *Pagaſaeus* praeferunt auctores nec aliam in poetis ſcripturam patitur metri ratio. Iudicari autem illa poſſunt ex etymologiae cauſa, quam exponit Strabo lib. 9. p. 300. ſ. 436.

Scyron) In varias formas hoc nomen agitatur maxime in editionibus. Vindob. *Schirum;* Prag. *Stridum* Havn. *Seridum;* Venet. *Schindum;* Vatic. 3. *Secundum* Pariſ. 2. *Scydum;* Cibin. *Schyron;* Ciaccon. Lipſ. Gud. *Schiron;* Vatic. 1. tres I. Gronovii, Rehdiger. varr. in edd. 27. et 29. *Scyron.* Voſſius in ſuis ſe libris, quod dedit, inveniſſe adfirmat, *Scyrum*, nec ad eius editionem conlati Pariſ. 1. 3. disſenſiſſe videntur. Edd. 1. 2. 9. *Scithon;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 15. 16. et aliae poſt cum Vadianis, Olivarianis, 30. 32. 37. Schotto, Graſſero *Scyathon;* tantum 13. *Sciathon*, et 14. *Schyaton.* Vinetus praeivit *Scyron*, quem ſecutus eſt cum ceteris Voſſius, etſi hic maluit *Scyrum* ponere. Tuentur hanc lectionem codices aliqui boni, nec recurrere in progreſſione curſus poteſt *Sciathos.* Terminationem Graecam retinui, non ſolum, quia codices eam ſuſtinent, ſed etiam quod Pomponius frequentat.

Cicynethon) Non minor huius nominis vitiatio codices obſidet. Vatican. *Sicyniſſon*, praeter 3. in quo *Phiſiniſon;* Cibin. *Sytiniſſon;* Pariſ. 1. *Sciciniſum;* Pariſ. 2. *Fiſcineſon;* Venet. Havn. *Fiſciniſon;* Pariſ. 3. *Sciſſum;* Vindob. *Sciſciniſon;* Prag. *Phiſciniſo;* Lipſ. *Sciſiniſon;* Gud. *ſi ſciniſſon;* Rehdig. *ſyſiniſſon.* Edd. 1. 9. *Siniſſon;* 2. 3. 4. 5. 11. 12. 13. 14. 19. *Sciniſſon;* 6. 7. 8. 10. cum Ald. et Iunt. *Sciniſon.* Primus Vadianus repoſuit *Cicyneton* (ſic) et hinc 18. 21. 22. 24. 25. et quae Vadianum et Olivarium reddunt, item Schottus. Tandem Vinetus, Voſſius et ſequentes *Cicynethon.* TZSCHUCKE. *Sciniſſon)* Invenio quidem

Schinuſſam inſulam in Phocide, ut Stephanus, a lentiſco nominatam. Meminit et Plinius [4, 23. ſ. 12.] poſt *Naxum* inſulam inter *Sporadas*. Quia tamen Strabo [lib. 9. p. m. 300. ſ. 436.] idemque Plinius [c. l.] ante ſinum Pagaſicum et alias pleraſque haberi tradunt, et Cicynetum praecipue atque Sciathum, fieri poteſt, ut Pomponius quoque hoc loco eam ſcripſerit, cum Artemidorus, [apud Strabonem c. l.] quem maxime ſecutus videtur, ita dicat in Pagaſaeo ſinu Cicynetos inſula, hoc eſt, Κικύνητος. [Sic ed. Romana 1493. non Κικύνετος, ut dedit Gronovius.] BARBARVS. Quod de Schinuſſa refert Barbarus, ſic habet. In Stephano eſt Σχίνουσσα (— οῦσσα) Φωκικὴ νῆσος, etſi de cauſa nominis nihil ſubiicit. Heſychio eſt Σχινοῦσα itemque Φωκίδος νῆσος. Ex quo ſitu elucet, referri huc eam inſulam nullo modo poſſe. Nec Plinii Schinuſſa, ſi recte habet, addicit, quippe quam incerto ſitu in Sporadibus numerat, quas infra noſter recenſet. Adſcripſerat in exemplari ed. 6. quo uſus ſum, antiqua manus *Sciniſon*; ſed debebat addere, quae fidem illius nominis inſulae facerent. Notatus a Mela noſtrae inſulae ſitus codicumque, conturbata licet, veſtigia ducunt utique ad Cicynethon, (Gr. Κικύνηθον) quam in illo ſinu prater Artemidorum in Strabone c. l. ponit etiam Scylax p. 25. Hudſ. et ante eum ſinum Plinius 4, 23. ſ. 12. Adeo enim corrupti ſunt et foedati codices, ut non niſi admotis aliorum auctorum teſtimoniis certi aliquid et probabile extorqueri poſſit.

§. 9. *Geraeſton)* Cibin. Lipſ. *Gereſthon;* Vindob. Prag. Rehdiger. Havn. Vaticani cum ed. 23. *Gereſton;* Ciaccon. *Gereſtheon;* Pariſ. 1. *Gereſconque;* Boccatius de montibus h. v. *Gereſtrum* nominat. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. aliaeque plures *Gereſton;* 29. 33. *Geraeſton* cum Vineto, Voſſio et ſequentibus, uti iam olim Pintianus recte emendaverat ex Graecis *Geraeſton*, in quibus Γέραιστος vocatur. Poſt Ciaccon. *Chaſereum;*

Lipſ. *chaſeream;* Rehdiger. *caphersam;* Vatic. Cibin *Capheran;* Pariſ. 1. *Caphaerean;* Pariſ. 2. *Copharean* Vindob. Havn. Venet. Prag. *Caphaream;* Gud. *Chaphaream.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12 et cum Aldinis et Iuntin. pleraeque olim *Caphaream*, tantum 14. *Caphariam; Capharsum* exhibet ed. 13. et inde cum ed. 19. Vadianus, Olivarius cum ſuis, Stephanus, Vinetus, Schottus. *Capharea,* Graeca terminatione, malebat Pintianus, cum et antea ſic *Geraeſton* diceretur, idque recepit cum poſterioribus Voſſius. Dubia tamen vel ſic remanet antepenultima, in qua alii ponunt *a*, alii *e*. Inter utramque ſcripturam fluctuantur etiam hic codices, ut vel adſcitis aliis, utrum eligas, difficile videatur. Habent enim ſimpliciter *Caphareus* Sil. Ital. 14, 143. Ovid. Triſt. 1, 1, 83. Metam. 14, 418. Propert. 3, 5, 55. ſ. 3, 7, 39. Plin. 4, 21. ſ. 12. et plures alii. Sed per *e* (*Caphereus*) probatur apud Virgil. Aen. 11, 260. et ſic ſcribunt Strabo lib. 8. p. m. 254. ſ. 568. Lucianus in Iove Trag. c. 15. Philoſtratus in vita Apollonii 1, 24. Alciphron epiſt. 1, 10. Dio Chryſoſtomus orat. 7. p. 105. ſ. 233. ed. Reisk. et alibi, Stephanus h. v. Ptolemaeus 3, 15. Etymol. M. h. v. ut poſterioris fere aetatis haec ſcriptura fuiſſe videatur. In aliis tamen, etiam iisdem auctoribus, inſtabilis reperitur. Sic Pauſan. 2, 23. in. Καφαρεὺς, lib. 4. extr. Καφηρεὺς, etſi in priori loco priorem innuit Cod. Moſcov. depravatio; Quintus Calaber 14, 361. et 468. Virgilius Aen. 11, 260. et in culice v. 353. Sic Heinſius, qui in priori loco cum aliis ex cod. Mediceo praetulit Caphereus, in Ovidio alteram formam intactam reliquit. Accedit in Stephano, quod hic explicat quaſi καθηρεὺς, ὅτι τοὺς πλέοντας ἐκεῖ καθήρουν Εὐβοεῖς. Quae tamen argutiae videntur Grammatici, cum ex dialecti notius diverſitate iſta pendeant, quale exemplum antea adfuit in *Pagaſaeus*. Certe et hic Latini praeferunt *a*, et ſic ſcribunt praeter ſuperiores etiam Hygin. fab. 116. Solinus c. 17. ſ. 11.

Neque tamen relucter, ſi quis propter codicum bonorum exempla *Capherea* malit, ut etiam ex aliis libris poſuit in Solino Salmaſius, et in Plinii MSStis exſtare dicit, tacente tamen Harduino. Vtraque forte forma apud Graecos maxime in uſu fuit, quarum altera per η Ionica habenda, altera communis, ita tamen ut Graeci Ionicam praeferrent, praeſertim in carminibus. Praeterea ex librorum terminatione *Caphareum* praeferri poſſet, niſi a Mela Graecam, maxime in nominibus Graecis, frequentari conſtaret. Altera in *am* redolet recentioris aetatis morem, quo accuſativo Graeco in *a* adpendere ſolebant *m*, idemque optimis etiam auctoribus obtrudere. Vid. Vol. 2. ad 2, 5, 2. de *Narbone*.

Cenaeum) Codices plerique, velut Vaticani, Pariſienſes, Cibin. Lipſ. Rehdiger. habent *Cauneum;* Ciaccon. *Caunaeum;* Vindob. *Caumeum;* Prag. *caunium;* Venet. *canneum;* Gud. *caunum.* Edd. 1. 2. 9. *Cauneum;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. Camertinae, Ald. Iunt. *Caunum;* Vadianae, Olivarianae cum ſuis, 21. 28. Schottus *Coeneum;* 13. *Ceneum.* Sed recte monuerat Pintianus, ſcribendum eſſe *Cenaeum* ex Strabone [lib. 10. in.] et Ptolemaeo, [3, 15.] in quibus legitur Κήναιον ἄκρον. Et ſic poſuit Vinetus et poſt eum Voſſius, Gronovii et alii. Nulla obſtat dubitatio.

extrudit) Prag. *extendat.* Tum Lipſ. pro *et nusquam lata* praebet *Enos quam lata*, idemque etiam in margine repetit *Enos.* Venet. Vatic. 3. *Ethnos quam lata;* Prag. *Ethnos lata;* Gud. Rehdiger. *et nos quam lata.* In Cibin. *et nusquam latam.* Inde Rehdig. Gud. Cibin. *artiſſima;* Cibin. etiam pro *ubi* adfert *ut.* Pro *Boeotiae* codices multi, in iis Cibin. Vindob. Prag. Lipſ. Gud. Rehdiger. cum edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. — *Boetie*, *Boetiae*, *Boeciae*, quae iam adfuerunt. Antea *milium* dant etiam Gud. Lipſ. Cibin. et alii quidam,

eique voci *paſſuum* addunt Lipſ. et Zaluſc. Vulgatam tamen tuentur reliqui omnes, nec repugnat uſus. Vid. ad 2, 1, 4. et ad Eutrop. 8, 2. extr.

appoſita) Concinunt in hac lectione libri. Vir tamen doctus in ed. 40. adſcripſerat *oppoſita*, quod et legi in edd. Reinoldii 1739. et 1761. cum alia an. 1775. exhibeat *appoſita*. Quae certam Reinoldii lectionem ſiſtat, ignoro. Recte tamen habet vulgata. Vox enim *obpoſita* latius in Mela omninoque patet, pro qua antea adfuit ex eleganti variatione *adverſa proſpicit*. *Adpoſita* viciniam indicat. Tum vero hanc lectionem adiuvat Plinius 4, 21. ſ. 12. ubi Melam auctiorem refert: *nusquam latitudinem ultra 40. M. P. extendit, nusquam intra duo milia contrahit, ſed in longitudinem univerſae Boeotiae ab Attica Theſſaliam usque praetenta.* Conſentit Martianus Capella lib. 6. p. 213. et Solin. cap. 17. ſ. 11. in quo: *Euboea tum modico aeſtu dividua eſt a Boeotiae continenti, ut dubitandum ſit, an numerari inter inſulas debeat.* Magis enim longa eſt, quam lata, et ad oram Boeotiae latus trahit. Sed et alii idem teſtantur, quod ſuo loco dicetur, ut aliquid illis addere ſit ſuperfluum.

rapidum mare) Prag. inverſo verborum ordine *mare rapidum*. Tum Vindob. tantum *ſepties nocte*. TZSCHVCKE. Scribo: *ſepties die ac nocte* ex Strabone, [lib. 9. p. m. 278. ſ. 403. et alibi] Plinio, [2, 100. ſ. 97.] Seneca [in Hercule Oetaeo v. 780.] et omnibus. Rès eſt comperta vel parvis literarum myſteriis initiato. PINTIANVS. Nondum aſſentior Pintiano, qui alterum *ſepties* redundare putat Plinii auctoritate. Seneca enim in Hercule Oetaeo, actu 3. *Euripus undas flectit inſtabilis vagas, Septemque rurſus flectit, et totidem refert Dum laſſum Titan mergit oceano iubar.* Et Euſtathius in Dionyſium [v. 473.] καὶ αὐτὸς μὲν δὶς ἑκάστης ἡμέρας μεταβάλλει, ἑπτάκις δὲ τὸ ὅλον νυχθήμερον, ὁ περὶ

Εὔβοιαν Εὔριπος, περὶ ὃν φασι περιτρίψαντα τὸν Ἀριστοτέλην καταλῦσαι τὸν βίον. SCHOTTVS. Si detur etiam, minus recte Melam narrare, cum tamen codices in illa lectione perſiſtant, removeri illa vox nequit. Strabonis verba ambiguitatis aliquid habent, uti et monuit Ciacconius, nec noctem excludunt neceſſario. Simili modo lib. 1. p. m. 37. ſ. 54. Siculum fretum ſcribit δὶς μεταβάλλειν τὸν ῥοῦν ἑκάστης ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καθάπερ τὸν Ὠκεανὸν, qui tamen quater curſus ſuos mutat. Vulgatam etiam recte habere iudicat Voſſius. De ipſa re alibi.

plena ventis) Ita omnes libri ſcripti et editiones antiquae, cum Camertinis etiam 19. Ald. et Iunt. Non tamen eo adquievit Vadianus, ſed poſuit *plenis ventis navigia*, eumque ſecuti praeter ſuperiores reliqui omnes, excepto Vineto, qui evulgavit *plena velis*. Veterem librorum lectionem reduxit et ad alios propagavit Voſſius. Recte. Quod vero Eraſmus in adagiis 1, 9, 62. hunc locum ſic refert: *ut plena ventis navigia ſecum portet*, memoriae id lapſu fecit.

navigia —) Prag. *veſtigia fruſtrentur*. Pro *fruſtretur* Ciaccon. *fruſtret*, quod quidem non deſtituitur exemplis; Lipſ. Gud. *fruſtetur*, longe diverſo et alieno ſenſu, etſi utrumque verbum paſſim miſcetur. Vid. viri docti ad Flor. 2, 2, 32. et Drakenb. ad Liv. 8, 38, 4.

Styra) Pariſienſes, Vindobon. Gud. Lipſ. Prag. Venet. Voſſ. 3. Leidenſ. *Stira*; Voſſ. 1. Cibin. *Scyra*; Vaticani, Rehdiger. Mediolan. Voſſ. 4. 5. Perizon. Abr. Gronov. varr. edd. 27. 29. *Styra*. Edd. 1. 2? *Stira*; 9. *Stira ſunt*; 3. 4. 5. 11. *Styra*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. et inde reliquae, perſuadente Hermolao, *Heſtiaea*; tantum 13. *Eſtiaea* et cum Voſſio Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Iſtiaea*; Vinetus *Styra*, *Heſtiaea*.

Tum antiquam lectionem, *Styra*, eiecta voce *Heſtiaea*, vel *Iſtiaea*, revexit Reinoldius, cui recte auſcultavit A. Gronovius in ed. 44. atque hoc ſubſedit in aliis. TZSCHVCKE. *Styra*) Scribendum puto *Heſtiaea*, de qua poeta eminentiſſimus [Homerus Il. 2, 537.] πολυστάφυλόν τε Ἑστιαῖαν, [immo θ' Ἱστίαιαν] ab *Heſtiaea*, quae ad Olympum eſt, deducto nomine. Fuit in adverſo tamen Euboeae locus *Aſtyra*, ut ait Charax, [apud Stephanum h. v.] iuxta *Potnias*, niſi quis in Euboeam quoque id nomen translatum, ut alia pleraque cenſeat, atque ita malit *Aſtyra*, quam *Heſtiaea*, ſcribere. BARBARVS. Mirum eſt, qui tam ſecure viri docti in hac Hermolai lectione adquieſcere potuerint, quae nullo codicum praeſidio firmatur, cum praeterea Homerus in Euboeae locis recenſendis Il. 2, 539. *Styra* diſerte commemoret. Offendit forte Hermolaum, quod narrat Strabo lib. 10. p. m. 307. ſ. 446. et ex eo Euſtathius ad Homerum c. l. eam urbem ab Athenienſibus dirutam fuiſſe, locumque ab Eretrienſibus occupatum; quare etiam eius mentionem nullam fecerunt Plinius et Ptolemaeus. At Mela non ſuae ſolum aetatis, ſed et ſuperioris Geographiam exponit, vel loca, eorum fata ignorans, producit, quaſi adhuc ſteterint. Exempla praebent *Sigeum*, *Olynthos*, *Potidaea* et alia. Tum *Hiſtiaea*, ſi ſtare poſſit, praeferunt auctores, ut Hiſtiaeotis de Euboea praeeunt, etiam Homerus c. l. Ceterum a verbis: *Aliquot in ea* — capitis 56. initium facit Vinetus.

Eretria) Male etiam hoc nomen adfectum adparet. Vaticani, Pariſ. 1. 2. Cibin. Vindob. Gud. Prag. Lipſ. Venet. *Fretia*; Pariſ. 3. *Phretia*; Rehdig. *phoethya*. Ed. 1. *fretia*; 2. 9. *phretia*; recte edd. Venetae, 3. 4. 5. ſubſtituerunt *Eretria*, quam urbem inde ab Homero Il. 2, 537. multi in Euboea commemorant.

Pyrrha, *Neſos*) Male haec nomina in libris coaluerunt, ita tamen ut facta etiam poſt contaminatione

ſingula diſcernere et expedire poſſis. Pariſ. 1. 3. Vindobon. Gud. *Piraneſos*; Vatic. 3. *Pieranſos*; Prag. *pioranſos*; Pariſ. 2. Lipſ. *Picraneſos*; Venet. *Pyraneſos*; Rehdiger. Cibin. *pyrraneſos*. Edd. 1. *piraneſos*; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *piraneſſos*. Veram locorum diſtinctionem et ſcripturam, quam et praetuliſſe videntur reliqui Vaticani cum Havn. vidit iam olim' Hermolaus Barbarus, cuius monito recte morem geſſerunt edd. 6. 7. 8. 10. 12. et reliquae; tantum 10. *Pyrra*; 13. *Pirrha*. Pro *Oecalia* Pariſ. 1. Lipſ. Vindob. Gud. *Oetalia*; Vatic. 3. *Oetolia*; Pariſ. 2. Venet. *aetholia*; Prag. *octolia*; Rehdiger. *oecalia*; Cibin. *ethalia*. Edd. 1. *oecalia*; 5. *occhalia*; 11. *echalia*. Recte aliae *Oechalia*, quod fuiſſe videtur in Vaticanis reliquis et diſerte notatum erat ex Pariſ. 3. Forte et idem dedit Cibin. cum tenui discrimine *c* et *t* ſaepiſſime differant. Scripturam vero illam comprobant auctores.

opulentiſſimae) Cibin. *opulentiſſima*. Tum Lipſ. Gud. Vindob. cum editt. 1. 2. *cariſtos*, iidemque cum Prag. et ed. 1. *calcis*; at recte hic ed. 9. ab illa discedens *chalcis*; Rehdiger. *chalos*. *In*. Tò *et* inter *Caryſtos* et *Chalcis* excidit in Vatic. 3. et quibusdam aliis.

§. 10. *Atthide)* Rehdiger. *bachide*; Prag. *Matide*; Lipſ. *acthide*; Gud. cum ed. 1. *atide*. Editiones multae *Attide* facili errore et obvio, de quo ſupra dictum ad 2, 3, 4. Sic pro *Helene* edd. 6. 7. 8. *Helenae* cum cod. Cibin. uti deinceps Rehdig. *Salamys* et *cyrca*; Prag. *Sabbanis*; Lipſ. *noctior*. Inde Pariſ. 1. *Peloponenſum*; Vindobon. *Peloponenſon*; Prag. *Egeo*; Cibin. *aegio*.

Pityuſa) Vatic. *Pitynuſſa*, tantum 3. *Pirlum venſa*; Cibin. *pythynuſſa*; Rehdiger. *pytinuſſa*; Vindob. *phitimiſſa*; Prag. *pirium verſa*; Lipſ. *pintinverſa*; Ven.

olim. Cf. Schweighaeuſer T. 7. p. 395. Et ſic in aliis auctoribus hodie viri docti revocarunt *Thaſos*, quod et hic tenent editiones.

Scandile) Rehdiger. *Scandyle;* Prag. *Scadile*, ſcilicet neglecta lineola; alii cum Voſſianis et edd. antiquiſſimis *Scandile*. Sed inde ab ed. 6. ad 35. omnes dant *Scandille* praeter 13. 15. 17. 20. 25. et Vinetum, a quibus praefertur *l* ſimplex, uti poſt a Voſſio ceterisque. Cum obſcura ſit haec inſula, nec aliunde vera eius ſcriptura conſtet, adquieſcendum eſt codicum fide. Memoratur quidem in Plinio 4, 23. ſ. 12. ex lectione hodierna, quam olim pro Scandira, ſ. Scadira propoſuerat ad noſtrum locum Voſſius et poſt invexit Harduinus. Vterque *Scandola* nunc vocari adfirmant. Sed de hoc alibi.

Polyaegos) Cibin. Vindob. *poliegos*, uti edd. Camertis; Venet. *polyegos;* Gud. Rehdiger. *poliaegos* ut ed. 29. Lipſ. *poliagos*. Edd. primae et poſt 9. 11. *Poliagos* et *Polyagos;* 6. 7. 8. 10. 12. — *Polyaegos*, quod ex Plinio 4, 23. ſ. 12. iam olim voluerat Hermolaus Barbarus. Ita Ptolemaeus 3, 15. et numi theſauri Goltz. fide p. 226. Sed res ipſa loquitur, etſi et alias obſcura ſit haec inſula.

Sciathos) Vatic. Vindob. *Sciatos;* Cibin. Rehdiger. Prag. *Scyatos;* Lipſ. *Sciacos;* Gud. et alii *Sciathos*. Ed. 1. *Sciatos;* pleraeque aliae ex veteribus, uti 3. 4. 5. — *Scyathus;* una, 13. diviſe exhibet *Scyrus, Athos*. *Scyros* leg. adſcripſerat etiam vir doctus ad edit. 40. Offendiſſe videtur, quod *Sciathos* prope Thraciam conlocatur, cum ſit potius Magneſiae obpoſita, uti diſerte adfirmat Strabo lib. 9. p. m. 300. ſ. 436. Et ſic alii Euboeae vicinae obiiciunt, de quo alibi. Sed et *Scyros* a Strabone c. l. iuxta Magneſiam ponitur, uti *Halonneſos*, quam ſic in eodem ſitu, quo Sciathon, commemorare

non potuiſſet. Tum paullo poſt *Scyros* ſubiicitur. Laxius igitur dixit prope *Thraciam*, nec contra codices quidquam immutari debet. Cf. Plin. 4, 23. ſ. 12. Scriptura autem *Sciathos* ex Graeco Σκίαθος, uti iam monuerat Pintianus, confirmatur.

Haloneſos) Cibin. Vatic. Rehdiger. *haloneſſos;* Lipſ. Venet. *Halloneſos;* Pariſ. 3. *Baloneſos;* alii *Haloneſos* cum editionibus, uti efferunt Demoſthenes in oratione nota, etſi de hoc auctore dubitat Libanius, Aeſchines in Cteſiph. p. 475. Reisk. Plutarch. in Demoſth. c. 9. Stephanus et Harpocration h. v. Plinius 4, 23. ſ. 12. Pintianus tamen duobus *n* ſcribi mavult; non temere in noſtro quidem auctore. Diſerte enim monet Strabo lib. 13. p. m. 425. ſ. 18. κατὰ ἔθος τι geminatam eſſe illam literam adfertque exempla, Μυόννησος, Προκόννησος, Πελοπόννησος. Nec aliter ſupra in noſtro §. 4. *Proconneſos* ſcribitur in editionibus plerisque. Quare et hic ad eandem rationem, ut ſibi noſter conſtaret, informavi. Non libri ſolum ſcripti, ſed et editi parum in his conſentiunt, quod vel Plinius docere poteſt. Cf. quae monuit Dukerus ad Thucyd. 2, 32. Ceterum Venet. ita hanc narrationis partem connectit: *Halloneſos et Lemnos.*

Atho monti) Monſtra hic nominis effinxerunt quidam. Vatic. 3. Prag. Pariſ. 2. *Achomenti;* Rehdig. *athomanti;* Vindob. *Atho montilenínos.* Tum *Lemnos* deeſt in Vatic. 3. Pariſ. 3. et Prag. Iidem etiam cum Veneto pro *adverſa* adferunt *adverſas.*

Pagaſaeus) Codices multi cum editionibus plerisque *Pagaſeus;* Ciaccon. Lipſ. Venet. Prag. Gud. Rehdiger. et edd. 1. 2? 9. poſt 18. 23. 31. *Pegaſeus,* quae forma et alibi notatur. Vid. Silius Ital. 11, 472. Statius Achill. 1, 65. Lucan. 2, 715. Propert. 1, 20, 17.

Ovid. epiſt. 16, 345. et quae ibi monuerunt viri docti. *Pagaſa* vel *Pagaſae* et *Pagaſaeus* praeferunt auctores, nec aliam in poetis ſcripturam patitur metri ratio. Indicari autem illa poſſunt ex etymologiae cauſa, quam exponit Strabo lib. 9. p. 300. ſ. 436.

Scyron) In varias formas hoc nomen agitatur, maxime in editionibus. Vindob. *Schirum;* Prag. *Stridum;* Havn. *Seridum;* Venet. *Schindum;* Vatic. 3. *Secundum;* Pariſ. 2. *Scydum;* Cibin. *Schyron;* Ciaccon. Lipſ. Gud. *Schiron;* Vatic. 1. tres I. Gronovii, Rehdiger. varr. in edd. 27. et 29. *Scyron.* Voſſius in ſuis ſe libris, quod dedit, inveniſſe adfirmat, *Scyrum*, nec ad eius editionem conlati Pariſ. 1. 3. disſenſiſſe videntur. Edd. 1. 2. 9. *Scithon;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 15. 16. et aliae poſt cum Vadianis, Olivarianis, 30. 32. 37. Schotto, Graſſero *Scyathon;* tantum 13. *Sciathon*, et 14. *Schyaton.* Vinetus praeivit *Scyron*, quem ſecutus eſt cum ceteris Voſſius, etſi hic maluit *Scyrum* ponere. Tuentur hanc lectionem codices aliqui boni, nec recurrere in progreſſione curſus poteſt *Sciathos.* Terminationem Graecam retinui, non ſolum, quia codices eam ſuſtinent, ſed etiam quod Pomponius frequentat.

Cicynethon) Non minor huius nominis vitiatio codices obſidet. Vatican. *Sicyniſſon*, praeter 3. in quo *Phiſtiniſon;* Cibin. *Sytiniſſon;* Pariſ. 1. *Sciciniſum;* Pariſ. 2. *Fiſcineſon;* Venet. Havn. *Fiſciniſon;* Pariſ. 3. *Sciſſum;* Vindob. *Sciſciniſon;* Prag. *Phiſciniſo;* Lipſ. *Sciſiniſon;* Gud. *ſi ſciniſſon;* Rehdig. *ſyſiniſſon.* Edd. 1. 9. *Siniſſon;* 2. 3. 4. 5. 11. 12. 13. 14. 19. *Sciniſſon;* 6. 7. 8. 10. cum Ald. et Iunt. *Sciniſon.* Primus Vadianus repoſuit *Cicyneton* (ſic) et hinc 18. 21. 22. 24. 25. et quae Vadianum et Olivarium reddunt, item Schottus. Tandem Vinetus, Voſſius et ſequentes *Cicynethon.* TZSCHVCKE. *Sciniſſon)* Invenio quidem

Schinuſſam inſulam in Phocide, ut Stephanus, a lentiſco nominatam. Meminit et Plinius [4, 23. ſ. 12.] poſt *Naxum* inſulam inter *Sporadas*. Quia tamen Strabo [lib. 9. p. m. 300. ſ. 436.] idemque Plinius [c. l.] ante ſinum Pagaſicum et alias pleraſque haberi tradunt, et Cicynetum praecipue atque Sciathum, fieri poteſt, ut Pomponius quoque hoc loco eam ſcripſerit, cum Artemidorus, [apud Strabonem c. l.] quem maxime ſecutus videtur, ita dicat in Pagaſaeo ſinu Cicynetos inſula, hoc eſt, Κικύνητος. [Sic ed Romana 1493. non Κικύνετος, ut dedit Gronovius.] BARBARVS. Quod de Schinuſſa refert Barbarus, ſic habet. In Stephano eſt Σχίνουσσα (– οῦσσα) Φωκικὴ νῆσος, etſi de cauſa nominis nihil ſubiicit. Heſychio eſt Σχινοῦσα itemque Φωκίδος νῆσος. Ex quo ſitu elucet, referri huc eam inſulam nullo modo poſſe. Nec Plinii Schinuſſa, ſi recte habet, addicit, quippe quam incerto ſitu in Sporadibus numerat, quas infra noſter recenſet. Adſcripſerat in exemplari ed. 6. quo uſus ſum, antiqua manus *Sciniſon;* ſed debebat addere, quae fidem illius nominis inſulae ſacerent. Notatus a Mela noſtrae inſulae ſitus codicumque, conturbata licet, veſtigia ducunt utique ad Cicynethon, (Gr. Κικύνηθον) quam in illo ſinu prater Artemidorum in Strabone c. l. ponit etiam Scylax p. 23. Hudſ. et ante eum ſinum Plinius 4, 23. ſ. 12. Adeo enim corrupti ſunt et foedati codices, ut non niſi admotis aliorum auctorum teſtimoniis certi aliquid et probabile extorqueri poſſit.

§. 9. *Geraeſton)* Cibin. Lipſ. *Gereſthon;* Vindob. Prag. Rehdiger. Havn. Vaticani cum ed. 23. *Gereſion;* Ciaccon. *Gereſtheon;* Pariſ. 1. *Gereſconque;* Boccatius de montibus h. v. *Gereſtrum* nominat. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. aliaeque plures *Gereſton;* 29. 33. *Geraeſion* cum Vineto, Voſſio et ſequentibus, uti iam olim Pintianus recte emendaverat ex Graecis *Geraeſton,* in quibus Γέραιστος vocatur. Poſt Ciaccon. *Chaſereum;*

Lipſ. *chaſeream;* Rehdiger. *caphercam;* Vatic. Cibin. *Capheran;* Pariſ. 1. *Caphaerean;* Pariſ. 2. *Capharean;* Vindob. Havn. Venet. Prag. *Caphaream;* Gud. *Chaphaream.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. et cum Aldinis et Iuntin. pleraeque olim *Caphaream;* tantum 14. *Caphariam; Caphareum* exhibet ed. 13. et inde cum ed. 19. Vadianus, Olivarius cum ſuis, Stephanus, Vinetus, Schottus. *Capharea,* Graeca terminatione, malebat Pintianus, cum et antea ſic *Geraeſton* diceretur, idque recepit cum poſterioribus Voſſius. Dubia tamen vel ſic remanet antepenultima, in qua alii ponunt *a*, alii *e*. Inter utramque ſcripturam fluctuantur etiam hic codices, ut vel adſcitis aliis, utrum eligas, difficile videatur. Habent enim ſimpliciter *Caphareus* Sil. Ital. 14, 143. Ovid. Triſt. 1, 1, 83. Metam. 14, 418. Propert. 3, 5, 55. ſ. 3, 7, 39. Plin. 4, 21. ſ. 12. et plures alii. Sed per *e* (*Caphereus*) probatur apud Virgil. Aen. 11, 260. et ſic ſcribunt Strabo lib. 8. p. m. 254. ſ. 368. Lucianus in Iove Trag. c. 15. Philoſtratus in vita Apollonii 1, 24. Alciphron epiſt. 1, 10. Dio Chryſoſtomus orat. 7. p. 105. ſ. 235. ed. Reisk. et alibi, Stephanus h. v. Ptolemaeus 3, 15. Etymol. M. h. v. ut poſterioris fere aetatis haec ſcriptura fuiſſe videatur. In aliis tamen, etiam iisdem auctoribus, inſtabilis reperitur. Sic Pauſan. 2, 23. in. Καφαρεὺς, lib. 4. extr. Καφηρεὺς, etſi in priori loco priorem innuit Cod. Moſcov. depravatio; Quintus Calaber 14, 361. et 468. Virgilius Aen. 11, 260. et in culice v. 353. Sic Heinſius, qui in priori loco cum aliis ex cod. Mediceo praetulit Caphereus, in Ovidio alteram formam intactam reliquit. Accedit in Stephano, quod hic explicat quaſi καθηρεὺς, ὅτι τοὺς πλέοντας ἐκεῖ καθήρουν Εὐβοεῖς. Quae tamen argutiae videntur Grammatici, cum ex dialecti notius diverſitate iſta pendeant, quale exemplum antea adfuit in *Pagaſaeus.* Certe et hic Latini praeferunt *a*, et ſic ſcribunt praeter ſuperiores etiam Hygin. fab. 116. Solinus c. 17. ſ. 11.

Neqne tamen relucter, ſi quis propter codicum bonorum exempla *Capherea* malit, ut etiam ex aliis libris poſuit in Solino Salmaſius, et in Plinii MSStis exſtare dicit, tacente tamen Harduino. Vtraque forte forma apud Graecos maxime in uſu fuit, quarum altera per η Ionica habenda, altera communis, ita tamen ut Graeci Ionicam praeferrent, praeſertim in carminibus. Praeterea ex librorum terminatione *Caphareum* praeferri poſſet, niſi a Mela Graecam, maxime in nominibus Graecis, frequentari conſtaret. Altera in *am* redolet recentioris aetatis morem, quo accuſativo Graeco in *a* adpendere ſolebant *m*, idemque optimis etiam auctoribus obtrudere. Vid. Vol. 2. ad 2, 5, 2. de *Narbone.*

Cenaeum) Codices plerique, velut Vaticani, Pariſienſes, Cibin. Lipſ. Rehdiger. habent *Cauneum;* Ciaccon. *Caunaeum;* Vindob. *Caumeum;* Prag. *caunium;* Venet. *canneum;* Gud. *caunum.* Edd. 1. 2. 9. *Cauneum;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. Camertinae, Ald. Iunt. *Caunum;* Vadianae, Olivarianae cum ſuis, 21. 28. Schottus *Coeneum;* 13. *Ceneum.* Sed recte monuerat Pintianus, ſcribendum eſſe *Cenaeum* ex Strabone [lib. 10. in.] et Ptolemaeo, [3, 15.] in quibus legitur Κήναιον ἄκρον. Et ſic poſuit Vinetus et poſt eum Voſſius, Gronovii et alii. Nulla obſtat dubitatio.

extrudit) Prag. *extendat.* Tum Lipſ. pro *et nusquam lata* praebet *Enos quam lata*, idemque etiam in margine repetit *Enos.* Venet. Vatic. 3. *Ethnos quam lata;* Prag. *Ethnos lata;* Gud. Rehdiger. *et nos quam lata.* In Cibin. *et nusquam latam.* Inde Rehdig. Gud. Cibin. *artiſſima;* Cibin. etiam pro *ubi* adfert *ut.* Pro *Boeotiae* codices multi, in iis Cibin. Vindob. Prag. Lipſ. Gud. Rehdiger. cum edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. — *Boetie*, *Boetiae*, *Boeciae*, quae iam adfuerunt. Antea *milium* dant etiam Gud. Lipſ. Cibin. et alii quidam,

eique voci *paſſuum* addunt Lipſ. et Zaluſc. Vulgatam tamen tuentur reliqui omnes, nec repugnat uſus. Vid. ad 2, 1, 4. et ad Eutrop. 8, 2. extr.

appoſita) Concinunt in hac lectione libri. Vir tamen doctus in ed. 40. adſcripſerat *oppoſita*, quod et legi in edd. Reinoldii 1739. et 1761. cum alia an. 1775. exhibeat *appoſita*. Quae certam Reinoldii lectionem ſiſtat, ignoro. Recte tamen habet vulgata. Vox enim *obpoſita* latius in Mela omninoque patet, pro qua antea adfuit ex eleganti variatione *adverſa proſpicit*. *Adpoſita* viciniam indicat. Tum vero hanc lectionem adiuvat Plinius 4, 21. ſ. 12. ubi Melam auctiorem refert: *nusquam latitudinem ultra 40. M. P. extendit, nusquam intra duo milia contrahit, ſed in longitudinem univerſae Boeotiae ab Attica Theſſaliam usque praetenta*. Conſentit Martianus Capella lib. 6. p. 213. et Solin. cap. 17. ſ. 11. in quo: *Euboea tum modico aeſtu dividua eſt a Boeotiae continenti, ut dubitandum ſit, an numerari inter inſulas debeat*. Magis enim longa eſt, quam lata, et ad oram Boeotiae latus trahit. Sed et alii idem teſtantur, quod ſuo loco dicetur, ut aliquid illis addere ſit ſuperfluum.

rapidum mare) Prag. inverſo verborum ordine *mare rapidum*. Tum Vindob. tantum *ſepties nocte*. TZSCHVCKE. Scribo: *ſepties die ac nocte* ex Strabone, [lib. 9. p. m. 278. ſ. 403. et alibi] Plinio, [2, 100. ſ. 97.] Seneca [in Hercule Oetaeo v. 780.] et omnibus. Res eſt comperta vel parvis literarum myſteriis initiato. PINTIANVS. Nondum aſſentior Pintiano, qui alterum *ſepties* redundare putat Plinii auctoritate. Seneca enim in Hercule Oetaeo, actu 3. *Euripus undas flectit inſtabilis vagas, Septemque rurſus flectit, et totidem refert Dum laſſum Titan mergit oceano iubar*. Et Euſtathius in Dionyſium [v. 473.] καὶ αὐτὸς μὲν δὶς ἑκάστης ἡμέρας μεταβάλλει, ἑπτάκις δὲ τὸ ὅλον νυχθήμερον, ὁ περὶ

Εὔβοιαν Εὔριπος, περὶ ὃν φασι περιτρίψαντα τὸν Ἀριστοτέλην καταλῦσαι τὸν βίον. SCHOTTUS. Si detur etiam, minus recte Melam narrare, cum tamen codices in illa lectione perſiſtant, removeri illa vox nequit. Strabonis verba ambiguitatis aliquid habent, uti et monuit Ciacconius, nec noctem excludunt neceſſario. Simili modo lib. 1. p. m. 37. ſ. 54. Siculum fretum ſcribit δὶς μεταβάλλειν τὸν ῥοῦν ἑκάστης ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καθάπερ τὸν Ὠκεανὸν, qui tamen quater curſus ſuos mutat. Vulgatam etiam recte habere iudicat Voſſius. De ipſa re alibi.

plena ventis) Ita omnes libri ſcripti et editiones antiquae, cum Camertinis etiam 19. Ald. et Iunt. Non tamen eo adquievit Vadianus, ſed poſuit *plenis ventis navigia*, eumque ſecuti praeter ſuperiores reliqui omnes, excepto Vineto, qui evulgavit *plena velis*. Veterem librorum lectionem reduxit et ad alios propagavit Voſſius. Recte. Quod vero Eraſmus in adagiis 1, 9, 62. hunc locum ſic refert: *ut plena ventis navigia ſecum portet*, memoriae id lapſu fecit.

navigia —) Prag. *veſtigia fruſtrentur*. Pro *fruſtretur* Ciaccon. *fruſtret*, quod quidem non deſtituitur exemplis; Lipſ. Gud. *fruſtetur*, longe diverſo et alieno ſenſu, etſi utrumque verbum paſſim miſcetur. Vid. viri docti ad Flor. 2, 2, 32. et Drakenb. ad Liv. 8, 38, 4.

Styra) Pariſienſes, Vindobon. Gud. Lipſ. Prag. Venet. Voſſ. 3. Leidenſ. *Stira*; Voſſ. 1. Cibin. *Scyra*; Vaticani, Rehdiger. Mediolan. Voſſ. 4. 5. Perizon. Abr. Gronov. varr. edd. 27. 29. *Styra*. Edd. 1. 2? *Stira*; 9. *Stira ſunt*; 3. 4. 5. 11. *Styra*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. et inde reliquae, perſuadente Hermolao, *Heſtiaea*; tantum 13. *Eſtiaea* et cum Voſſio Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Iſtiaea*; Vinetus *Styra*, *Heſtiaea*.

Tum antiquam lectionem, *Styra*, eiecta voce *Heſtiaea*, vel *Iſtiaea*, revexit Reinoldius, cui recte auſcultavit A. Gronovius in ed. 44. atque hoc ſubſedit in aliis. TZSCHVCKE. *Styra*) Scribendum puto *Heſtiaea*, de qua poeta eminentiſſimus [Homerus Il. 2, 537.] πολυστάφυλόν τε Ἑστιαῖαν, [immo θ' Ἱστίαιαν] ab *Heſtiaea*, quae ad Olympum eſt, deducto nomine. Fuit in adverſo tamen Euboeae locus *Aſtyra*, ut ait Charax, [apud Stephanum h. v.] iuxta *Potnias*, niſi quis in Euboeam quoque id nomen translatum, ut alia pleraque cenſeat, atque ita malit *Aſtyra*, quam *Heſtiaea*, ſcribere. BARBARVS. Mirum eſt, qui tam ſecure viri docti in hac Hermolai lectione adquieſcere potuerint, quae nullo codicum praeſidio firmatur, cum praeterea Homerus in Euboeae locis recenſendis Il. 2, 539. *Styra* diſerte commemoret. Offendit forte Hermolaum, quod narrat Strabo lib. 10. p. m. 307. ſ. 446. et ex eo Euſtathius ad Homerum c. l. eam urbem ab Athenienſibus dirutam fuiſſe, locumque ab Eretrienſibus occupatum; quare etiam eius mentionem nullam fecerunt Plinius et Ptolemaeus. At Mela non ſuae ſolum aetatis, ſed et ſuperioris Geographiam exponit, vel loca, eorum fata ignorans, producit, quaſi adhuc ſteterint. Exempla praebent *Sigeum*, *Olynthos*, *Potidaea* et alia. Tum *Hiſtiaea*, ſi ſtare poſſit, praeferunt auctores, ut Hiſtiaeotis de Euboea praeeunt, etiam Homerus c. l. Ceterum a verbis: *Aliquot in ea* — capitis 56. initium facit Vinetus.

Eretria) Male etiam hoc nomen adfectum adparet. Vaticani, Pariſ. 1. 2. Cibin. Vindob. Gud. Prag. Lipſ. Venet. *Fretia*; Pariſ. 3. *Phretia*; Rehdig. *phoethya*. Ed. 1. *fretia*; 2. 9. *phretia*; recte edd. Venetae, 3. 4. 5. ſubſtituerunt *Eretria*, quam urbem inde ab Homero Il. 2, 537. multi in Euboea commemorant.

Pyrrha, *Neſos*) Male haec nomina in libris coaluerunt, ita tamen ut facta etiam poſt contaminatione

ſingula diſcernere et expedire poſſis. Pariſ. 1. 3. Vindobon. Gud. *Piraneſos*; Vatic. 3. *Pieranſos*; Prag. *pioranſos*; Pariſ. 2. Lipſ. *Picraneſos*; Venet. *Pyraneſos*; Rehdiger. Cibin. *pyrraneſos*. Edd. 1. *piraneſos*; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *piraneſſos*. Veram locorum diſtinctionem et ſcripturam, quam et praetuliſſe videntur reliqui Vaticani cum Havn. vidit iam olim Hermolaus Barbarus, cuius monito recte morem geſſerunt edd. 6. 7. 8. 10. 12. et reliquae; tantum 10. *Pyrra*; 13. *Pirrha*. Pro *Oecalia* Pariſ. 1. Lipſ. Vindob. Gud. *Oetalia*; Vatic. 3. *Oetolia*; Pariſ. 2. Venet. *aetholia*; Prag. *octolia*; Rehdiger. *oecalia*; Cibin. *ethalia*. Edd. 1. *oecalia*; 5. *occhalia*; 11. *echalia*. Recte aliae *Oechalia*, quod fuiſſe videtur in Vaticanis reliquis et diſerte notatum erat ex Pariſ. 3. Forte et idem dedit Cibin. cum tenui discrimine *c* et *t* ſaepiſſime differant. Scripturam vero illam comprobant auctores.

opulentiſſimae) Cibin. *opulentiſſima*. Tum Lipſ. Gud. Vindob. cum editt. 1. 2. *cariſtos*, iidemque cum Prag. et ed. 1. *calcis*; at recte hic ed. 9. ab illa discedens *chalcis*; Rehdiger. *chalos*. *In*. Tò *et* inter *Caryſtos* et *Chalcis* excidit in Vatic. 3. et quibusdam aliis.

§. 10. *Atthide)* Rehdiger. *bachide*; Prag. *Matide*; Lipſ. *acthide*; Gud. cum ed. 1. *atide*. Editiones multae *Attide* facili errore et obvio, de quo ſupra dictum ad 2, 3, 4. Sic pro *Helene* edd. 6. 7. 8. *Helenae* cum cod. Cibin. uti deinceps Rehdig. *Salamys* et *cyrca*; Prag. *Sabbanis*; Lipſ. *noctior*. Inde Pariſ. 1. *Peloponenſum*; Vindobon. *Peloponenſon*; Prag. *Egeo*; Cibin. *aegio*.

Pityuſa) Vatic. *Pitynuſſa*, tantum 3. *Pirium venſa*; Cibin. *pythynuſſa*; Rehdiger. *pytinuſſa*; Vindob. *phitimiſſa*; Prag. *pirium verſa*; Lipſ. *pintinverſa*; Ven.

peritinunſa; Pariſ. 1. Gud. *pitinverſa*; Pariſ. 2. *Piliverſa*; Ciaccon. *Pytiuſa*; Pariſ. 3. rectam ſcripturam *Pityuſſa* habuiſſe videtur. Edd. 1. 9. *ſitiuſa*; 2. 3. 4. 5. et deinceps plures aliae cum Stephano (33.) *Phitiuſa*, tantum 13. *Pytiuſa*, et 23. *Phithiuſa*; Vinetus, Schottus, Voſſius et reliqui *Pityuſa*. TZSCHVCKE. *Phitiuſa*.) Scribo *Pytiuſa* ex communi nomenclatura multarum Graeciae inſularum, a frutice videlicet pineo. PINTIANVS. Debebat ſcribere *Pityuſa*, uti ex eadem cauſa plures vocatas eſſe adfirmat Plinius 3, 11. ſ. 5. nempe a πίτυς. Salmaſium, qui ad Stephanum ſ. v. Φλιοῦς *Phliuſa* hic legendum cenſuerit, notat Politus in Euſtathium in Homerum Tom. 2. p. 613. ex Plinio 4, 12. ſ. 19. cum *Pityuſa* inſula ſit maris Aegaei circa Peloponneſum, *Phliuſa* urbs Sicyoniae in Peloponneſo. Ad Pityuſa etiam ducunt ſalebroſae licet codicum lectiones, quorum tamen exemplo, et ut tenorem ſervaret Mela, poſui *Pityuſſa*, uti paullo poſt probatur *Oenuſſa*. Vid. Schrader. ad Avieni deſcr. orbis v. 612. Poſt pro *Aegina* Rehdiger. *Egyna*. Idem cum Cibin. *epydaurico*. In edd. 2. 9. 13. *Egina*; 12. 14. 19. *Aepidaurico*.

Troezenio) Lipſ. *Traezonio*, ut edd. 30. 32. 37. Gud. *Troegenio*; Pariſ. 1. *Trecenio*; Pariſ. 2. *Trezoenio*; Prag. *Troeni Enio*. Pro *Calauria* Pariſ. 1. Rehdiger. Venet. Vaticani, Gud. cum ed. 1. *calaura*; Cibin. *chalaura*; Prag. *celaura*; Pariſ. 2. *celauria*; Lipſ. *calatira*. Pro *letho*, quod vulgo editur, Cibin. Vindob. *leto*; edd. 7. 8. *laeto*, quae variatio nec alibi in libris eſt inuſitata. Vid. Salmaſius ad Liv. 31, 18, 7. Burmann. ad Propert. 3, 11, (13.) 19. index Gruteriani theſauri Grammaticus h. v. et quae notantur in Cellarii Orthogr. Lat. T. 1. p. 274. ed. Harleſ. Nempe *laeto* quidam ſcribunt quaſi κατ' ἀντίφρασιν, quia minime ſit laetum. Cf. Erythraeus in indice Virgilii h. v. Maior discrepantia eſt de priori ſcriptura *letho* et *leto*, in qua non ſemper ſibi conſtant

viri eruditi. Sic Livius Drakenborchii c. l. habet *lethum*, eiusdem Silius Italicus 2, 92. — *letum*, uti etiam dederunt alii in Virgilio, Propertio, Valerio Flacco, Horatio, Ovidio, Lucano et aliis. Ita vetus lapis apud Gruter. p. 655, 1. Accedit probabilior vocis derivatio Priſciani a ſupino antiqui verbi *leo*, a quo ſupereſt *deleo*. Vid. Priſcianus lib. 5. p. 665. ed. Putſch. Dausqueius in orthogr. Lat. P. 2. h. v. Voſſius in etymol. h. v. et Cellarius c. l. Relictis igitur codicibus plerisque, qui omnino adſpirationem amant, et editionibus, etiam recentioribus, excepta Vinetiana, dedi *leto*. Contra *Demoſtenis* codices quidam exhibent, veluti Gud. Rehdiger. Vindob.

Myrtoo) Vindobon. Prag. *mirtio*; Lipſienſ. *in immercio*; Gud. *mincio*; Pariſienſes *Mirthio*; Rehdiger. *myrthyo*. Vitiant vocem etiam editiones. Sic 1. *nirtio*; 2. *Nyrthio*; 9. 13. *Nirthio*; aliae ex antiquis 3. 4. — rectius quidem, ſed cum adſpiratione *myrthoo*. Cf. ad 2, 3, 3. Gr. quod notum, Μυρτῷον. Pro *Cythera*, quod quidam agnoſcunt, Vindob. *citharea*; Prag. cum ed. 9. *cithera*, uti Κιθέρῃ in vetere orbis deſcr. cap. 59, 7. Lipſ. Gud. cum ed. 1. *citera*; edd. 13. *Cythaera*; 18. *Cytera*. In Graecis Κύθηρα, unde Latinum probatur. Pro *Malean* quidam, in iis Venet. Lipſ. Vindob. *Maleam*, uti ex recentioribus habent Vinetus, Voſſius. *Malean* alii codices, veluti Cibin. Rehdiger. quae terminatio Graeca imitatione in Pomponio ab aliis recte praefertur. In ed. 18. ſupra ſcriptum praeterea erat ſine ulla nota et ſigno *Maleas*. Cum utraque forma in auctoribus occurrat, audiendi ſunt codices. Denique pro *contra* Prag. dat *circa*, quod quidem probari poſſit, ſed unius codicis cauſa recipi non debet. Sic etiam Mela eodem tenore ponit *contra*.

Oenuſſa) Mire et haec vox diſtorquetur. Vatic. *Oenuſa*, uti antea *Pityuſa*, praeter 3. in quo et Prag.

eſt *Tenuſſa*; Pariſ. 1. 2. Cibin. et potiores A. Gronovii, quod et de duobus exemplaribus in praefatione teſtatur H. Stephanus, *Oenuſſa*; Rehdiger. *cenuſſa*; Ven. *Coennuſſa*; Lipſ. *Oemiſſa*; Gud. *oeumiſſa*; Ciaccon. *Aenuſſa*; Vindob. *emiſſa*, quod et in Havn. fuiſſe videtur, et occupat editiones pleraſque ad Schottum uaque; tantum 1. *emiſa*; 15. 17. 20. 23. *Enuſa*; Vinetus *Oenuſſa*; Voſſius et primum Gronovii *Oenuſa*, dein, praecedente Reinoldio, in edd. 44. 45. cum reliquis *Oenuſſa*. TZSCHVCKE. *Emiſſa*) Aldus minus corrupte *Enuſſa*; Mariangelus et ante eum Hermolaus, *Oenuſſa* legunt ex Plinio [4, 19. ſ. 12.] et antiquorum codicum fide. Sed neuter attigit veram lectionem; ſcribendum namque *Oenuſſae* numero plurali ex Pauſania in Meſſeniacis. [4, 34. extr.] In orthographia disſentiunt. Herodotus [1, 165.] et Thucydides [8, 24.] per duo *ſſ*, Pauſanias et Stephanus cum uno tantum ſcribunt. PINTIANVS. *Oenuſſa* H. Stephanus [in praefatione] pro *emiſſa* reponit. SCHOTTVS. Vera lectio et narrationi accommodata ab ipſis MSStis ſubminiſtratur, etſi iidem, quod fit alibi, in ſcriptura vel per *s* ſimplex, vel per geminatum, variant. Pluralem tamen minime agnoſcunt. Forte ipſe Mela unam tantum novit, vel omnes hoc nomine complexus eſt, quod una praecipue hoc nomen gereret, de quo Vol. 2. Scripturam per *ſſ* duplex reliqui, quippe quae et etymo propius reſpondet, atque ita in aliis feci.

Theganuſa) Vatic. 1. *Tegen nyſa*; 3. *begteniſſa*; Pariſ. 1. 2. *Begeaniſſa*; Prag. *Beganiſſa*; Lipſ. *tegraniſſa*; Venet. *Thegranniſſa*; Vindob. *tegea niſi*; Rehdiger. *thegea nyſa*; Voſſ. 1. Cibin. forte etiam Havn. *Tegeaniſſa*; Voſſ. 4. Perizon. Pariſ. 3. Gud. *tegea niſa*; Ciaccon. *Tegra Riſa*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Tegea Niſſa*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Teganuſa*; 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae et ſimiles, 30. 32. 37. et reliquae *Theganuſa*.

Solus Schottus *Aenuſa*. TZSCHVCKE. *Tegea, Niſſa*) Scribendum *Theganuſa* ex Plinio, [4, 19. ſ. 12.] Ptolemaeo. [3, 16. extr.] BARBARVS. *Theganuſa* lectio pervulgata. Ego veſtigia ſagaciter odoratus veram lectionem [*Aenuſa*] repoſui. SCHOTTVS. Lego *contra Maleam Oenuſſa, Theoniſſa*. Nam illud *et* ex poſteriore litera praecedentis dictionis et prima ſequentis fuit factum. CIACCONIVS. Quaerant ipſi et probent Aenuſſam et Theoniſſam. Equidem receptum nomen in codicibus agnoſco, cui et ſitus reſpondet in Pauſania 4, 34. extr. ubi cum adſpiratione effertur, quae in Plinio 4, 19. ſ. 12. abeſt. Tantum geminavi, de quo antea eſt dictum. Poſt pro *Acritàn* Vatic. Lipſ. Vindob. *Acritam*; Prag. Ciaccon. *Achrytam*; peius Cibin. *athytan*; Gud. *acrytou*; recte cum aliis Rehdig. *Acritan*, forma quidem Graeca noſtroque amata. Pro *Ionio* multi, uti Vaticc. Cibin. Rehdig. Lipſ. Gud. Prag. *rionio*.

Prote, Aſteria) Coaluerunt male haec nomina in libris varie deturpata. Vatic. 1. Cibin. Voſſ. 1. Mediol. *Proſteria*; Vindobon. *preſtira*; Pariſ. 3. *proſtirra*; Rehdiger. *poſtyria*; Lipſ. *proſturiam*; Ciaccon. *proſturium*; Pariſ. 1. *proſturias*; Gud. *proſturia*; Prag. *proſtinia*; Pariſ. 2. *Proſthima*; Vatic. 3. *proſtumam*; A. Gronovius praeterea ex ſuis omnino adfert: *Proſtirria, Proſturia* et *poſturia*. Edd. 1. *Proſtiria*; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *proſtirria*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. et reliquae ad 42. fere omnes *Prote, Hyria*; tantum 13. *Prothe Hyria*; 15. 17. 20. 23. *Protheyria*; Vinetus *Prote, Aſteria*, quomodo repoſuit Reinoldius, et hinc ab ed. 44. reliquae. TZSCHVCKE. *Proſtirria*) Legendum fortaſſe *Prote Hyria*. De Hyria cogitandum relinquimus illud obiter teſtantes, vagum id multis urbibus eſſe vocabulum; *Zacynthon* quoque inſulam hoc ipſo tractu quandoque *Hyriam* fuiſſe nominatam. BARBARVS. Luxatum eſſe puta verborum ordinem. Nulla enim inſula eſt *Hyria* praeter *Zacynthon*,

quae aliquando dicta eſt *Hyrie*, auctore Plinio in quarto. [cap. 19. ſ. 12.] Legendum itaque videtur *Zacynthos Hyrie*, more uſitato Melae, ut diximus ad cap. 1. lib. 2. PINTIANVS. Ferri minime poteſt haec emendatio, quam etiam poſt ex Plinio 4, 19. ſ. 12. huc transferre tentavit Harduinus, incuſata adeo Voſſii negligentia, qui eam praetermiſerit. Illa enim longe relinquit expreſſa codicum veſtigia, nec excuſationem habet in ſynonymorum de eodem loco copulatione, qua Mela ſic nusquam utitur, ſed Melae obtrudit Pintianus, uti libro 2, 1, 6. et 2, 5. Praeterea, ſi hic locum habeat, omnia ſede ſua movet et disiicit, cum auctor mox Zacynthon diſerte memoret, uti etiam monuit A. Gronovius. Coaluiſſe in libris duo nomina, et hinc in peius mutata eſſe, adparet; quae ſi ſic diviſeris, ut per ſitum inſularum duo illa nomina inde eruantur, exſiſtere utique videntur *Prote* et *Aſteria*, quae huc poſſint referri, nec reiicienda erit Reinoldii emendatio. Suſpicor tamen, niſi diligentiſſimo alias in minutiis etiam conlatori ed. Vineti ad edit. Gronov. an. 1743. quae *Aſteria* evulgavit, obrepſerit caſus aliquis, ita iam a Vineto fuiſſe repoſitum. Certe ita in praefatione volebat H. Stephanus, nec iuſta ſuberat cauſa, cur ſimpliciter quidem damnaret, quaſi haec inſula ſic minus apte poneretur. De Zacyntho enim hic cogitari minime poſſe, iam dixi, et ſi quando de aliis locis *Hyria* legitur, certe in iis nusquam inſula notatur, cum tamen hic inſulae apto ſitu poſitae nomen deſideretur. Ita vero *Aſteria* in Ionio mari inter Ithacam et Cephalleniam diſertis verbis conlocatur a Strabone lib. 10. p. m. 314. ſ. 456. et Stephano h. v. Adiuvat praeterea Plinius, etſi mutata terminatione *Aſteris* ſcribit, qui lib. 4, 19. ſ. 12. cum Prote adeo in hoc ſitu coniungit. Quare *Aſteria* retinui.

Cephalenia) Vaticani, Mediol. Voſſ. 1. Cibin. *Cephallania*; Prag. *Cephalania*; Vindobon. *Zephalania*; Lipſ. Rehdiger. Pariſ. 3. et, quod puto, Venet. Havn.

Cephalonia; Gud. *Chephalonia*; Pariſ. 1. 2. *Cephalenia*. Edd. 1. 2. 9. *Cephalalnia*; 11. *Cephalnia*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Cephalonia*; 13. 15. 16. 17. 18. 20. cum ceteris *Cephalenia*, quod huc usque ſervatum manſit, et in poſteriori parte facile probatur; nam τὸ *onia* recentiorem aetatem redolet, atque hinc quidam libri etiam in aliis proferunt, veluti in Floro 2, 9. extr. Livio 37, 13. extr. et ex recentioribus ita ſcribunt Geographus Ravenn. 5, 22. auctor veteris orbis deſcr. c. 58, 7. Κεφαλονία. Terminatio *ania* forma Dorica effertur, uti inſcriptiones infra memoratae docebunt, etſi talia librariorum noſtrorum animos nunquam ſubierunt. At de priori parte moveri iuſta dubitatio poteſt, utrum ſimplex *l*, an duplex melius adhiberi debeat, cum etiam in utramque partem libri incerti pendeant. Auctores plerique Graeci, in quibus Homerus, Thucydides, Strabo, Polybius, Plutarchus, Antigonus utuntur duplici; alii quidam, uti Ariſtoteles hiſt. anim. 8, 33. Aelian. hiſt. anim. 5, 9. cum Plinio, Floro et recentioribus Antonino in itin. p. 524. Hierocle in ſynecd. p. 648. ſimplex praeferunt, etſi nec illi ipſi omnes ſibi conſtant, cum etiam duplex reperiatur in Priſciano v. 449. Avieno v. 596. Ariſtide T. 1. p. 306. ed. Iebb. Schol. Thucyd. ad 1, 27. — In aliis, veluti Polybio, Diodoro, variatur. Si etymologiam ſpectes, cum a Cephalo nomen illi impoſitum tradant, ſimplex unice valeat, atque hoc probet etiam inſcriptio numi, quem protulit Goltzius in theſ. p. 218. utinam certioris fidei vir, cum eiusmodi numum minime noverit Eckhelius in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 270 ſqq. Κεφαλανίας tamen occurrit in Reineſiii inſcrr. 3, 85. quod poteſt ex praecedentibus intelligi. Obſtat enim de eius ſcriptura antiqua teſtimonium Euſtathii ad Dionyſ. v. 431. monentis: Τοὺς Κεφαλλῆνας καὶ τὴν Κεφαλληνίαν ἐν δυσὶ λλ ἡ παλαιὰ χρῆσις ἅπασα ἔχει. Idem porro ad Homer. Odyſſ. 1, 105. p. 26, 49. ed. Baſ. Κεφαλληνία, inquit, ἐν δυσὶ λ ἡ

χῶρα ἐκλήθη πρὸς διαστολὴν, ἵνα τὸ ἐθνικὸν ὁ Κεφαλλὴν ἔχοι διαφορὰν πρὸς τὴν ἐν σώματι κεφαλήν. Probavit eam ſcripturam e libris vetuſtis et conſuetudine Graecorum Manutius in orthogr. p. 29. h. v. poſt eum alii, in iis Sigonius et Drakenborch. (qui cum Gronovio eam ſemper ſequitur) ad Liv. 38, 28, 5. Duker. ad Flor. 2, 9. extr. Weſſeling. ad Diodor. 11, 84. Horum virorum auctoritatem eo promtius amplexandam putavi, quod et boni codices eam hic tuentur. Neque morari poteſt Cephali, conditoris, nomen, quod ſimplici *l* in monumentis etiam ſcriptum adparet, quia in his diverſam ſaepe rationem ineunt. Sic Tenedos et ſimilia, de quibus paſſim dixi ad Strabonem. Cf. de Cephallenia ad eundem lib. 8. cap. 2, 2. Quam autem cupide Mela Graecas formas adripiat, pluribus exemplis conſtat.

Neritos) Cibin. Rehdiger. *Nerythos*. Alii cum edd. *Neritos*, praeter Schottum, qui praetulit *Nericos*. TZSCHVCKE. *Neritos* hactenus omnes editi. Lege *Nericos* ex Hom. ult. Odyſſ. [24, 376.] *Neritos* enim Ithacae mons eodem auctore et Strabone lib. 10. [p. m. 312. ſ. 454.] et Euſtathio ad Il. 2. [v. 632. p. 252. Baſ.] SCHOTTVS. Sive *Neritos*, ſive *Nericos* legas, neutrum, cum inſulas recenſeat, apto loco poſitum prodit. *Neritos* enim fuit mons Ithacae; *Nericos* urbs olim litoralis Acarnaniae, quam Homerus c. l. ἀκτὴν Ἠπείροιο vocat, de quo pluribus disſerit Strabo 10. p. m. 311. ſ. 451 ſq. Nempe Leucadia, de qua ſuo loco, olim paene inſula, iſthmo cohaeſit Acarnaniae, in eoque ſita fuit urbs Nericos. Poſt, urbe illa diruta, iſthmum perfoderunt et Leucadiam inſulam fecerunt, fretum autem inde ortum ponte iunxerunt. Iſthmi Leucadienſium meminit et Hyginus apud Chariſium in Putſchii Grammat. p. 108. At hinc adparet, ne vel ſic quidem recte Nericum commemorari, quippe quae aetate Melae non amplius ſtabat, vel iam alibi (2, 3, 10.) commemoratam fuiſſe, ſi ve-

rum eſt, quod tradit Plinius 4, 2. ſ. 1. Neritum ſeu potius Nericum poſtea, translata ſcilicet priſtina incolarum ſede, Leucada dictam fuiſſe. Cf. etiam Suidas ſ. v. Νήριτον. Neque inſula Leucadia, quae Neritis eodem Plinio teſte olim vocata eſt, intelligi propter ſequentia poteſt. Denique, ſi haec lectio Schotto detur, utroque modo ſcriptum eſt olim a quibusdam oppidi huius nomen. Etſi enim Strabo 10. p. m. 313. ſ. 454. Euſtathius ad Homer. Il. 2, 632. Odyſſ. 24, 376. et ad Dionyſ. v. 492. Suidas c. l. praecipiunt, urbem eam in Graecis ſcribendam eſſe per κ, per τ montem Ithacae, adparet tamen ex Stephano, quosdam etiam urbem ſcripſiſſe Neriton, e quibus producit Lupercum Grammaticum. Et ſic effertur in Plinio c. l. quem quidem eo nomine notat Salmaſius ad Solin. cap. 37. ſ. 40. p. m. 503. Contra Νηρικίην Ἰθάκην vocat Dionyſ. v. 495. Et ſic eadem in hac voce conſona variatur apud Ovidium in remed. amor. v. 264. ubi vid. Heinſ. ad Virgil. Aen. 3, 271. Heynius, et qui nominantur ad Heſych. ſ. v. Νήρικος. Sed ut ſummam disputationis conficiam, etſi omnes libri in litera *t* conſpirent, *Nericos* tamen cum Schotto ex Strabonis adnotatione praeferendum eſt, cui etiam favent Lexicographorum rationes, nec, quod interciderat illa urbs, obſtare poſſe illi lectioni videtur, cum talia ſaepe Homerum aliosque veteres Geographos ſecutus Mela excitet, uti paullo ſuperius §. 9. ad nomen *Styra* notatum eſt. Aliud agitur, ſi quis quaerat, an recte in inſulis recenſuerit auctor, quod nego, etſi ita cenſuiſſe etiam videntur Virgilius Aen. 3, 271. Ovidius Metam. 13, 712. Silius 15, 305. ubi adſentitur Heinſius. Sic Oberlinus ad Vibium p. 341. Vadianus ad Melam 2, 3, 10. Contra de Nerito quidem ſentit Cellarius in Geogr. ant. 2, 4, 11. At quidquid eſt, ſi Strabo etiam erravit, hoc nomen certe errorem levat et ad codices proxime accedit.

Same) Prag. *Sarae.* Tum Cibin. *Zachinthos*; Vatic. 3. *Lacynthos*; Lipſ. *lacintos*; Vindob. *iacinthos*; Prag. *iacinctos*; Rehdiger. ut edd. 12. 14. 19. *Zazinthos.* Pro *Dulichium* Rehdiger. *dulychium*, ut edd. 7. 8. 10. 24. et forte aliae cum Vadianis et 30. 32. 37. Recte tamen ed. 18. Vadiani textus alias vicaria.

non ignobiles) Particulam *non* omittit Rehdiger. Poſt Vatic. 3. et Pragenſ. habent *Vxilis*; Cibin. Lipſ. Gud. Rehdig. ſex A. Gronovii *Vlixis*; Voſſ. 1. cui falſo A. Gronovius adiungit Gudianum, *Vlyxis*; Vaticani reliqui cum aliis codicibus habuiſſe videntur *Vlyſſis*, uti fertur in edd. omnibus cum Reinoldianis ad 44. praeter 9. et 31. in quibus exſtat *Vlixis.* A. Gronovius in poſtrema editione (45.) poſuit *Vlyxis*, atque hinc excepit Kappius cum editore Norimbergenſi. Quaeritur igitur, utra ſcriptura ſit proba magis et uſitata. Etſi per *ſſ* damnari nequit, eamque unice probat Regius ad Quinctil. 1, 4, 16. propter Graecam rationem, altera tamen per *x* frequentius uſurpatur ab optimae fidei codicibus, ut vel ſic temere nata et invecta non videatur. Sola haec paſſim notatur variatio, quod quidam per y proferunt, uti et legitur in Priſciano p. 562. ed. Putſch. cum hodie in primis *i* valeat, uti docent editiones Livii, Virgilii, Horatii, Ovidii aliorumque auctorum. Et ſic in plerisque codicibus invenerunt Heuſingeri apud Ciceronem de offic. 1, 31, 8. 3, 26. in. et Benedictus in 7 MSStis apud eundem in epiſt. ad diverſ. 1, 10. extr. Sed vid. quae monuerunt viri docti ad Ovid. epiſt. 1. in. Valeſius ad Ammian. 27, 8. Drakenb. ad Liv. 1, 49, 9. Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 525. Heinſius et Heyne ad Virgil. eclog. 8, 70. Cellarius aliique in orthogr. Lat. T. 1. p. 384. et quos laudant. Nempe fuit ea antiqua Dorum forma uti docet Plutarchi locus in Marcello cap. 20. ubi narrat, Cretenſes, qui Dorica dialecto utebantur, in quadam inſcriptione Οὐλίξου pro Ὀδυσσέως poſuiſſe.

Cum igitur nec hic renuant plerique codices, et talia, poetis uſitata lubenter excipiat Mela, ita retinui, ut pro *Vlyxis*, quod inveni, ponerem *Vlixis*, etſi *Vlyſſis* minime damno. Poſt pro *Ithaca* Lipſ. *ytacha*; Gud. *itacha*.

Epiro) Vindob. *ephiro*; Rehdig. et ed. 2. *epyro*. Tum Vindob. *echinides*; Rehdiger. *echynides*. Sequentia magis corrumpuntur. Quidam A. Gronovii *Plocae*; Prag. *plocie*; Lipſ. cum edd. 1. 9. *nime* pro *nune*, quae vocula abeſt ab edd. 5. 12. 14. 19. uti poſt a Pariſ. 1. 2. *Strophades*. Ciaccon. verba ſic ordinat: et *Strophades, olim Plotae*, nec aliter in ſuo legiſſe videtur Vadianus, qui ita certe dedit ſequentibus reliquis ad 42. praeter Ald. Iuntin. et Vinet. Inde Reinoldius antiquam aliorum codicum lectionem revocavit, quam poſteriores cum edit. 44. receperunt, et olim probaverat, reprehenſo priori ordine, Voſſius ad Valer. Flacc. 4, 513.

Ambracium) Quidam codices, in iis Cibin. Lipſ. Gud. Prag. cum edd. 1. 2. 9. 13. ex more *ambrachium*; Vindob. *embrachium*. Tum Rehdiger. *leucadya*; Prag. *leuchidia*.

Adriatico) Ita MSSti, tantum Vindob. *andriatico*. Edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. vel *hadriaco* (uti 1. 9.) vel *adriaco*; 20. *Adrico*; 26. aliaeque, poſtea Vadianae, Olivarianae tantum non omnes (nam in antiquitat. varr. auctorr. 1552. legitur *Adriaco*) cum Vineto, Schotto et reliquis *Adriatico*. Etſi utraque forma proba eſt, alteram tamen malunt libri. Cf. ad 1, 3, 3. ubi etiam dictum eſt de adſpiratione, quam praefixi. Poſt Prag. *mari contra Ethracum*; Vatic. 3. *Corcyra contra Etrachum*; Venet. *et Corcyra vicino Adriatico mari. Contra ſinum Thracium Graiorumque*; Lipſ. Vindob. *Corcira*.

§. 11. *At interius)* Cibin. *ad interius.*

Melos) Edd. quaedam, ut 4. 5. 11. *Nelos*, quod Hermolaus Barbarus recte mutavit in *Melos*, codicibus etiam adſpirantibus. Tum codices mei praecipiunt *Olearos* praeter Pariſ. 1. in quo eſt *Oelaros*, transpoſitis literis. A. Gronovius ex Voſſ. 1. indicat *Olcaros*, ex aliis *Olearos*, quod et legitur in edd. vetuſtis et aliis poſtea. Voſſius poſuit *Oliaros*, et hinc Gronovii in edd. 40. 41. 42. Inde, Reinoldio duce, rediit *Olearos*. TZSCHUCKE. Lego *Oliaros* per *i* in ſecunda ex Strabone, [lib. 10. p. m. 334. ſ. 485.] Ptolemaeo, [3, 15.] Stephano [h. v.] ut mendoſe ſcriptum ſit, ubicunque aliter ſcriptum invenitur. PINTIANVS. Ex Strabone refert lectionem Guarini, quam et exhibent priores editiones, etſi codices mei aliqui etiam obiiciunt Ἀλίαρος. Poterat adiungere Plinium 4, 22. ſ. 12. in quo eadem exſtat forma. Videtur utraque forma valuiſſe in auctoribus, uti exiſtimant etiam viri docti, qui conferri poſſunt ad Ovidium Metam. 7, 469. Virgil. Aen. 3, 126. ubi vetuſti codices, quos et ſecutus eſt Heyne, praeferunt *e*, etſi *Oliaros* tuetur in Strabone et Virgilio Barthius ad Statii Achill. 2, 3. ubi *Olearos*, ut in Antonini itiner. p. 529. Equidem malim *Oliaros* cum Pintiano reponere, ſi vel unus codex ſuſtineat, propter Stephani auctoritatem literarum ordine certo ſtabilitam.

Aegilia) Voſſiani meique omnes pertinaciter volunt *Aegina* vel *Egina*; Rehdiger. pro eo *egyna*. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *Egina*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. — reliquae cum Vineto *Aegina* ad Voſſium, qui emiſit *Aegilia*, probantibus aliis. *Aegyla* rectius legi iam monuerat. Vadianus ex Plinio 4, 19. ſ. 12. qui Melam ante oculos habuiſſe videtur. Exſtat tamen ibi *Aegialia*. Certe *Aegina* locum hic habere nequit, quippe quam etiam paullo ante commemoravit. Facilis fuit hic librariorum lapſus. Nomen autem inſulae huius vel cognominium

varie effertur in auctoribus. Sic Herodotus 6, 107. habet Αἰγίλεια, etſi codices variant; Stephanus h. v. Αἰγιάλεια, ubi tamen Holſtenius p. 13. mavult Αἰγίλεια, uti Harduinus ad Plin. 4, 19. ſ. 12. et Heyne ad Virgilii Cirin v. 477. forte tamen Αἰγιλία propter gentile Αἰγίλιος; Dionyſ. v. 499. Αἴγυλα, uti Priſcian. v. 525. Avienus v. 669. quod pro Αἴγιλα male ſcriptum eſſe monet Heyne c. l. Plinius c. l. *Aegialea* et *Aegila*; idem 4, 22. ſ. 12. *Aegilia*, de quibus Vol. 2. Retinui *Aegilia*, quod propius facit ad libros, in quibus *li* transiit in *n*. Eandem vero nomen *Aegina* moleſtiam iniecit Virgilii loco citato, ubi pro eo Holſten. ad Stephanum p. 102. invito tamen metro reponebat *Aegyla*. Sed vid. ibi Heyne.

Cothon, Ios) Coniuncte haec dant codices. Vaticani, Pariſienſes, Vindob. Prag. Rehdiger. *Cothonius*; Venet. *Cothonios*; Gud. *Cothomus*; Lipſ. *Cothromus*, notato tamen *r* tamquam vitioſo et delendo. Edd. 1. 2. 9. 11. *Cothonius*; 13. *Cotonis*; 3. 4. 6. 7. 8. 10. cum Ald. Iunt. et Vineto *Cothon, Ios*; 5. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae et aliae ad Schottum *Cathon, Ios*; inde Voſſius revocavit *Cothon, Ios*, uti iam voluerant Hermolaus et Ciacconius, idque poſt ſedit. Simili modo pro Κώθων, qui fuit portus Carthaginienſium, libri quidam obtrudunt Κάθων apud Diodorum 3, 44. Sed *Cothon* hic probatur ex Plinio 4, 19. ſ. 12. et Stephano h. v. Vterque tamen prope Cythera ponit, quam inſulam noſter in Myrtoo mari antea commemoravit. Sed de ſitu hic non quaero, et vel Mela vel librarii turbant. Plinius bis eam inſulam adtigit, ſed in priori loco, ubi Melam repetit, *Cothonis* legitur, ex quo vitii vetuſtas adparet.

Thia, Thera) Etiam haec nomina coaluerunt in libris, et inde depravata exierunt. Vatic. Venet. Reh-

diger. codex Stephani, quod ille notat in praefatione, *Thyatira*; Cibin. Gud. *Thiatyra*; Lipſ. Pariſ. 2. *Thiatira*; Pariſ. 1. *Thiathira*; Pariſ. 3. *Ciathiια*; Vindob. *Thiara*; Prag. *Clathira*. Edd. 1. 2. 9. *Thiara*; 13. *Thyatira*; 11. *Thyera*; 6. 7. 8. cum Ald. et Iunt. *Therea*; 3. 4. 5. 10. 12. 14. 19. 24. Vadianus, Olivarius cum ſuis et Schotto *Thera*, omnes omiſſo nomine *Thia*. Solus ex recentioribus Vinetus antiquam codicum lectionem repetiit *Tyatira*. Voſſius repoſuit *Thia*, *Thera*, quae lectio facile ex codicibus eruitur et ipſa re probatur. Vtramque in Sporadibus recenſet etiam Plinius 4, 23. ſ. 12. ſed idem antea 4, 19. ſ. 12. ubi vitiatum Melae codicem deſcripſit, habet *Thyatira*.

Gyaros) Ita plerique codices, tantum Lipſ. et Vindob. cum edd. 1. 2. 9. 13. *giaros*; Prag. *Grayos*; Rehdiger. *Graros*. Edd. 3. 4. 5. 6. 7. et aliae *Gyaros*, cum edd. Vadiani 16. 18. in quas poſtea irrepſit vitiatum *Hyaros*, quod et repetunt 30. 32. 37. etſi ſubiecta nota melius docet Ciacconius, dum adfert Hyaros, addit: alias *Yarus* et *Giarus*, quae ad codices pertinere, ut alibi, videatur.

Hippuris) Cibin. *Yppuris*; Rehdiger. *Hyppuris*; Lipſ. Pariſ. 1. 2. Gud. *hippiris*; Prag. *Ipirris*; Pariſ. 3. Vindob. *iporis*; Venet. *Hippioris*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Iporis*, quod Hermolaus Barbarus ex Plinio 4, 23. ſ. 12. aliisque in *Hippuris* mutandum recte iudicavit. Ita vero etiam poſt receptum eſt. Plinius et hic 4, 19. ſ. 12. ex corrupto Melae codice reddit *Geoaris*, poſt 4, 23. ſ. 12. recte *Gyarus*.

Dionyſia) Vatic. 1. Voſſ. 1. Ciaccon. Venet. levi tantum immutatione *Dyoniſia*; Cibin. *Dioniſya*; Vindobon. Gud. Leidenſ. Pariſ. 1. 2. 3. *Dioniſio*; Mediolan. *Donyſia*; Prag. *Dioniſa*; Vatic. 3. *Dionyſa*;

Lipſ. *ioniſia.* Edd. 1. 2. 9. 19. *Dioniſſa*; 3. (ut cod. Havn.) 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. cum Olivarianis tantum non omnibus et Schotto *Dionyſſa*; 15. 17. 20. Vadianus in prima ed. (16.) et hinc 18. 20. 21. 24. 35. *Donyſſa*; 23. *Doniſſa*; poſteriores Vadiani, 30. 32. 37. et ſimiles, praeterea 27. 40. 41. 42. *Donyſa*; Vinetus *Donyſia*; Voſſius *Donuſa*; Reinoldius cum Gronovianis 44. 45. et ſequentibus *Dionyſia*, quod iam olim emiſerat ed. 13. TZSCHVCKE. Lego *Donuſia*, non *Donyſa* ex Stephano tradente, translatam fuiſſe a Baccho in eam inſulam Ariadnam, perſequente illam patre Minoe. Vnde appellata fuit forma poſſeſſiva *Dionyſia*, ſed poſtea corrupto nomine dictam eſſe *Donuſiam*. Legendum igitur apud ſummum poetam [Virgil. Aen. 3, 126.] *Donuſiam*, non, ut antehac legebatur, *Donyſam*. Nam ratio carminis ſynizeſi figura defenditur. PINTIANVS. *Donuſae* cum alibi, tum quoque apud Euſtathium in Dionyſium [v. 530.] ſit mentio, cuius verba ita legenda: Σποράς δὲ καὶ ἡ πρὸς τῇ Ῥόδῳ Δονουσία, [uti ex codice notat etiam Holſtenius in Stephanum p. 102. cum vulgo legatur Νουσία] ἥτις παραφθορὰν, φασίν, ἔπαθεν. Οἱονεὶ γὰρ Διονυσία τίς ἐστιν, ἐπεὶ Διονύσιος τὴν Ἀριάδνην εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς Νάξου ἤγαγεν. Idem habet Stephanus. Sed inepte Dionyſiam a Dionyſo dictam volunt. Verum enim nomen eſt *Donuſa*, Graece Δονοῦσα. Sic quoque Tacitus Annalium quarto. [cap. 30.] Sic quoque apud Virgilium [Aen. 3, 125.] legendum, *viridemque Donuſam.* A crebra terrae concuſſione, cui et haec et omnes fere vicinae inſulae ſunt obnoxiae, nomen ſortita eſt. VOSSIVS. *Dionyſiae* nomen a Dionyſo petitum reiicit etiam Berkelius ad Stephanum p. 308. et *Donuſa* probat cum Heynio ad Virgilii Cirin v. 476. Ita quidem apud Tacitum c. l. vetuſtus codex, omnes vero apud Plinium 4, 23. ſ. 12. [etſi ex noſtro 4, 19. ſ. 12. *Dionyſia*] et aliqui apud Virgilium cc. ll. pro *Donyſa* adferunt. Hic tamen librorum lectionem *Dionyſia* retinendam cenſet

Heyne ad Virgilii Cirin v. 476. Potuit enim, inquit, inter tot alias obſcuriores Sporadas etiam Dionyſia eſſe, ut adeo facile alterius nomen in alterum transiret. Διονυσιάδας duas circa Creten inſulas a Dionyſo conditas memorat Diodor. Sic. 5, 75. quas et in tabula Peutingeriana [8. E.] notari putat Cellarius in Geogr. ant. 2, 14, 120. nominibus *Dioniſa* et *Dionis*, detracto fine. At prior nimis a Creta removetur, poſteriorem tamen, niſi ſit *Dia* Ptolemaei, haud male cum Dionyſiadibus componi poſſe, arbitratur Weſſeling. ad Diodor. c. l. Occurrit etiam *Dionyſa* cum Scyro ſ. Syro et Paro in Antonini itiner. p. 527. et *Dionyſſa* cum Syme in Geogr. Ravenn. 5, 21. Si recte et ordine retulit Virgilius in utroque loco et verum inſularum ſitum in perſequendo maritimo curſu expoſuit, *Donuſa* verſus Seriphon et Cretam inde a Delo proficiſcentibus vicinas utrimque inſulas habuit Cythnon, Naxon, Paron, Oliaron, et ſic porro melius intelligitur, cur huc ex Naxo Bacchus Ariadnen traduxerit. Sic et Plinius 4, 23. ſ. 12. accedit, qui cum Telo et Pathmo coniungit, etſi ſe acervatim poſuiſſe Sporadas ipſe adfirmat, quod et obſervatur in Antonini itiner. c. l. Tum vero valde reluctatur Stephanus, qui νῆσον μικρὰν Ῥόδου dicit. Quam difficultatem ut tolleret Heyne ad Virgilii Cirin c. l. legendum cenſuit in Stephano: Δουσουσία, νῆσος μικρὰ ſ. μία τῶν Σποράδων. Tum quidem non liceat ad Dionyſiadas iuxta Cretam delabi, quas ſupra commemoravi ex Diodoro Siculo, in primis cum Mela inſulas iuxta Cretam ſitas, infra recenſeat, ubi obportuniorem locum Dionyſia habuiſſet, ſi adtingere voluiſſet. Reſtat igitur quaeſtio, utrum hic Donyſa, an Donuſa cum Voſſio reponenda, an Dionyſia retinenda, in quo quidem propter ſummam librorum conſenſionem (nam τὸ ι facile in Mediol. excidit) Heynii opinionem amplector. Accedit etiam huc locus Plinii 4, 19. ſ. 12. ſupra iam notatus, in quo noſtrum reddit. Legitur enim etiam ibi *Dionyſia*. Attamen non diverſas illas, ſed unam eam-

demque inſulam habeo; in quo iterum adiuvat Plinius. Quas enim in priori loco coniunctas ſimul quamvis ex depravato Melae codice ſiſtit, poſt ſingulatim ſuis ſedibus, aliorum fidem ſecutus, rectius recenſet, ex quo adparet, uti *Cyrnus* eſt *Cythnos*, *Chalcis*, *Chalcia*, *Pinara*, *Cinara* — ſic, quae ibi eſt *Dionyſia* poſt, 4, 23. ſ. 12. eſt *Donuſa*. Neque ſi Donuſae ſitum ſpectes, adverſatur ratio, quam Mela ſequitur in recenſendis Sporadibus. Iis enim accenſet, quae circa Delum undique ad Europam et Aſiam erant inter ſe remotiſſimae, ita quidem, ut utriusque litoribus propius adiacerent.

Cythnos) Voſſ. 1. Cibin. Mediolan. Rehdiger. *Cyanos;* Leidenſ. Vaticani Pariſienſes, Lipſ. Gud. Prag. Vindobon. Ciaccon. et alii *Cianos*. Eadem eſt *Canos*, quam cum Dionyſſa coniungit Geographus Ravennas 5, 21. quod nomen expedire non potuit Porcheron. In Plinio 4, 19. ſ. 12. *Cyrnus*. Edd. habent *Cianos* ad Schottum usque; tantum 13. *Cirnus;* Vinetus *Cyanos*. Inde Voſſius repoſuit *Cia*, *Icos*, quod receperunt edd. 40. 41. 42. Reinoldius emendavit *Cythnos*, quod poſt inde ab ed. A. Gronovii 44. ſervatum eſt. TZSCHVCKE. *Cianos*) Legendum videtur *Ceos* ex Strabone, [lib. 10. p. m. 334. ſ. 486.] aut *Cios*, ex Ptolemaeo, [3. 15.] apud quem falſo in Graeco exemplari ſcriptum reor *Cia* pro *Cios* facili lapſu ſcriptorum, duobus elementis *o* et *a* confuſis in unum, etſi Hermolaus legit in Ptolemaeo *Ciam*, cui equidem non aſſentior. PINTIANVS. Mela ſcripſit *Cia*, quamvis apud eum legatur *Cianos*. Cum enim librarius neſciret, *Ceon* a Romanis *Ciam* appellari, ſic ſcripſit: *Cia* v. *os*, i. e. *Cia vel Coos*, et hinc *Cianos*. VOSSIVS *ad Scylacem p. m.* 49. (Gron.) Reynoldum recte emendaſſe exiſtimo, *Dionyſia*, *Cythnos*, niſi forte Mela ſcripſerit *Dionyſia*, *Pyrnos*, quas inſulas etiam iungit Plinius 4, 12. [*Cyrnos* volebat dare, uti legitur in Plinio 4, 19. ſ. 12.] A. GRONOVIVS. *Cia* hic agnoſcit

etiam Politus ad Euſtathium in Homerum Tom. 2. p. 679. ſed vitiata pronuntiatione ortum cenſet ex *Cea*, quod probat. Nempe primum, inquit, dictum Κέος, unde gentile Κέϊος, per Synaereſin Κεῖος, unde νῆσος dicta Κεῖα, inde Κία, poſtremo Κίος de inſula, quod volebat Pintianus perperam. Invaluerat id Suidae aetate. Sed plura ex ipſo cognoſci poſſunt. De Κέϊος, Κεῖος a Κέω inſula monet etiam Euſtathius ad Homerum Odyſſ. 22, 355. p. 790, 14. Baſil. Praeferenda videtur emendatio Reinoldii, *Cythnos*, pro qua poſitum *Cytnos*, deinde *Cyrnos*, unde alia obtrudi facile potuerunt. *Cia* enim pro Ceos, Κέως, vix ferri poteſt ex corrupta Ptolemaei lectione. Minus probandum Voſſii Icos, quam inſulam Magneſiae obiectam dicit Strabo lib. 9. p. m. 300. ſ. 436. et Livius 31, 45, 12. a Geraeſto et Caryſto (Euboeae) in Macedoniam navigantibus inter Scyrum et Sciathum obviam eſſe ſcribit. Quod Cythnon Cycladibus alii adnumerant, nihil in tanta opinionum varietate obſtat, et infra contra libros a quibusdam in Cycladibus ponitur. *Cianos* tamen, quod hic libri obiiciunt, ſuſtineri forte poſſit ex Philone in Flaccum p. 540. ed. Mang. qui Κίανον inſulam adtingit, ubi perſequitur curſum a Sunio ad Andrum, in quo praetervectus eſt Flaccus Ἑλένην, Κίανον, Κύθνον et alias στοιχηδὸν κειμένας, dummodo aliunde nomen certum conſtaret, nec ibi potius ad Ceam referendum videretur, uti etiam indicat Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 523. qui poteſt conſuli.

Chalcia) Pariſienſes, Ciaccon. Lipſ. Rehdiger. Vindob. *Calchis;* Cibin. *Chalchis;* Prag. *Calcis;* Gud. *Calathis;* Vaticani et reliqui cum editionibus conlati habuiſſe videntur *Chalcis.* Nempe ſic omnes editiones exhibent ad Voſſium usque, praeter 1. 2. 9. 13. in quibus legitur *Calcis.* Voſſius poſuit *Chalcia,* quod et acceperunt ſequentes. Plinius quidem in loco ſupra indicato habet *Chalcis,* quod et retinuit Harduinus; at alibi

(4. 23. ſ. 12.) vocat *Chalciam*. In Scylace p. 38. Hudſ. eſt Χαλκεία, in Strabone lib. 10. p. m. 337. ſ. 488. Χαλκία, et in mari Carpathio prope Rhodum ponitur. Χαλκία etiam legitur apud Theophraſtum in hiſt. plant. 8. 3. Sed, quod ex ſitu diſcitur prope Rhodum, eadem a Plinio 5, 36. ſ. 31. dicitur *Chalce*, et a Thucydide 8. 41. extr. Χάλκη, de qua variatione monuit etiam Palmerius in exercitt. in auctor. Gr. p. 347 ſq. qui tamen corruptos hic codices eſſe cenſet. Attamen cum nec alii auctores in forma nominis conſtent, Melaeque codices omnes eandem terminationem in *is* praeferant, praeſtat eam reddere, quam ad ancipitem aliorum recurrere. Revocavi igitur *Chalcis*, quo nomine alia etiam loca paſſim adpellantur.

Icaria) Ita Pariſienſes, Vatic. 1. Cibin. Gud. et alii. Vindob. *ycaria;* Rehdiger. *hycaria;* Prag. *Ichara;* Vatican. 3. *Icara;* Lipſ. *learia*. In *Icaria* conſentiunt editiones omnes, probanturque ab aliis etiam aucturibus. Mox Pariſienſes, Lipſ. Prag. *Pinaria*, quod etiam in Vaticanis fuiſſe opinor, quia ex ſolo Vatic. 1. notatum erat *Pinara*, quod et habet Gud. cum Plinio 4, 19. ſ. 12. In Cibin. eſt *Pynara;* Rehdiger. *pynaria;* Venet. *Pinarra;* Vindob. *cinara*. Edd. veteres 1. 2. 3. 4. 5. — ad Voſſium *Pinaria;* tantum 13. *Pinara*. Voſſius dedit *Cinara*, quod amplexi ſunt reliqui. TZSCHVCKE. Plinius [4, 23. ſ. 12.] *Cinara*. Nondum muto, quoniam et *Pinara* Lyciae urbs fuit. [?] BARBARVS. *Pinarae* nullus meminit praeter Plinium, apud quem tamen in codice vetuſto *Pyrana* legitur, non *Pinara*. PINTIANVS. Alias *Cinara* et *Pinara*. CIACCONIVS. *Cinarae* meminit Plinius, licet vulgo apud ipſum *Cynara* legatur, cum vetuſti libri habeant *Cinara*. [Sic Harduinus.] Athenaeo [lib. 2. extr.] et Plutarcho [de exſilio p. 376. ed. Lipſ. Vol. 8.] eſt Κίναρος. Verum quia apud Melam Cinara mutata fuit in Pinaram a librariis, quibus ſolemne eſt,

C et P commutare, non mirum eſt, Plinium vitioſam ſecutum lectionem, duas feciſſe inſulas. Sed et alias ſupra memoratas inſulas quare geminarit, et ad Aetoliam collocarit, cum omnes in mari Aegaeo ſitae ſint, ſatis ut opinor, clarum eſt. VOSSIVS. His facile et lubenter adquieſcere licet.

Niſyros) Vatic. Vindob. Gud. *Niſpiros;* Cibin. Pariſienſes *Nyſpiros;* Rehdig. *Niſpyros;* Venet. *Neſpiros;* Lipſ. *hiſpiros;* Prag. *hiſpirros.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Niſpiros;* 3. 4. 5. reliquae *Niſyros*, quod ſine haeſitatione probatur. De ſimilibus et aliis huius nominis corruptionibus cf. Harduinus ad Plin. 36, 42. ſ. 21. et Heyne ad Apollodor. p. 75.

Lebinthos) Vatican. 1. *Lebenthos;* Mediolan. Voſſ. 1. 3. 4. Cibin. Venet. Vindob. *Libenthos;* Leid. *Libentos;* Lipſ. Prag. *Lientos;* Vatic. 3. *linctos;* Pariſienſes *Lyenthos;* Gud. (ex quo A. Gronovius falſo notat *Libenthos*) *Lihentos;* Rehdiger. *Lybeminthos.* Edd. 1. 2. 9. *Libentos;* pleraeque reliquae *Lebynthos;* 15. 17. 20. *Lebyntos;* 23. *Lebynthus;* 6. 7. 8. *Lebyntohus;* at 10. *Lebynthos;* Sanctius et Reinoldius *Lebinthos*, quod et habuiſſe videtur editio Vineti. Ita vero poſt Reinoldium inde ab ed. 44. A. Gronovius cum aliis, cum antea Voſſii exemplo ſcriberetur *Lebynthos.* TZSCHVCKE. Scribe per *i* in ſecunda *Lebinthos* ex Strabone [lib. 10. extr.] et Plinii codice ſcripto. [4, 23. ſ. 12.] PINTIANVS. Per *i* ſcribit etiam Stephanus ſ. v. Δρεπάνη. Sic Geographus Ravenn. 5, 21. *Lepinthos.* In Ovidio de A. A. 2, 80. et Metamorph. 8, 222. vulgo, etiam in ed. Burmanni legitur *Lebynthos*, ubi MS. habere *Lebinthos* ad hunc Melae locum teſtatur A. Gronovius. Praeſtat Graecos auctores ſequi, tamquam minus in his corruptos.

Calymnia) Vatic. *Camynis;* Pariſ. 1. Cibin. Lipſ. Gud. Rehdiger. Venet. *Caminis;* Pariſ. 2. 3.

Caſimis; Vindob. *Scalimis;* Prag. *Camiros.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Caninis;* 3. 4. 5. et reliquae *Calydnae* ad Voſſium, tantum aliquae, ut 11. 29. 33. cum Vineto *Calydne.* Voſſius dedit *Calymnia,* quem et ſecuti ſunt poſteriores. TZSCHVCKE. Libri antiqui *Caminis.* Et hanc quoque vitioſam lectionem ſecutus eſt Plinius, [4, 23. ſ. 12.] et inde inſulam *Caminiam* vel *Caminiſam,* ut habent aliqui codices ſcripti, in ordinem inſularum repoſuit. Dum ſic facit, non mirum eſt, catalogum inſularum, quas in hoc mari recenſet Plinius, admodum eſſe locupletem, recurrente ter et quater eadem ſemper inſula. Procul dubio ſcripſerat Mela *Calymnia. Calymna* et *Calymnia* utrumque rectum eſt, ut teſtatur Stephanus. Aliter *Calydna,* aut *Calydnae* dicuntur iſtae inſulae. Hinc *mel Calydnium* appellatur quoque *mel Calymnium,* et ex Stephano teſtatur Euſtathius in Dionyſium. [v. 530.] Porro Lebynthum cum hac inſula coniungit etiam Ovidius, cum in libris de arte amandi, [2, 80.] tum quoque Metamorphoſeon 8. [222.] *Dextra Lebynthos* [ut ibi prave editur] *erat, foecundaque melle Calymne.* VOSSIVS. Librorum lectio ducit ad *Caminiam* Plinii, cui nomini eo magis aliquis inhaereat, quod Plinius ſcribit a Platea diſtare 38. M. P. At nemo talem inſulam in hoc mari audivit, et manifeſte ex variis auctoribus inſularum nomina congeſſit eorumque variam et corruptam ſcripturam ſecutus inſularum etiam numerum temere auxit. Porro non arbitrario antiquae editiones Venetae dediſſe videntur *Calydnae,* ſed aliunde et ex libris depromſiſſe. Atque eo etiam ducit codex Vindob. etſi alias non bonae notae, ſuis tamen ideo exemplis propius inhaerens, qui adpoſuit *Scalimis,* ſic ut litera *s* ex praecedente vocabulo fuerit adtracta. Hinc vero non male Voſſius ſubſtituiſſe videtur *Calymnia,* cum hoc nomen probet etiam Stephanus, *Calymnam* autem hac forma producat etiam Plinius 4, 23. ſ. 12. et Strabo lib. 10. extr. Tò *a* in codicibus ad proximum nomen migravit.

Syme) Vatic. 1. *Aſymae;* Pariſ. 2. 3. Rehdiger. *Aſime;* Pariſ. 1. Gud. *Aſine;* Lipſ. Venet. Ciaccon. *Haſime;* Prag. *Aſhime;* Vindob. *Aſinie;* reliqui videntur habuiſſe vel *Aſime*, quod et Voſſius ex ſuis protulit, vel *Aſinae* et *Aſine*. Et ſic editiones antiquiſſimae ad Voſſium *Aſinae* vel *Aſine*, quae quidem locum hic habere non poſſunt. Voſſius cum ceteris repoſuit *Syme*. TZSCHVCKE. Pro *Aſine* forte reponendum *Caſiae*. Nam a *Caſo*, una Sporadum, complures adiacentes inſulae dictae ſunt *Caſiae* Straboni, [lib. 10. extr.] Stephano [qui tamen Κάσου tantum memorat] et Homero. [Il. 2. 676. qui etiam unam tantum habet.] PINTIANVS. Nemo hanc emendationem adſenſione ſua probavit; et recte. Nam et nimis et ſine cauſa recedit a Codicum lectionibus, nec usquam Caſiae memorantur. Immo quas ſolus Strabo τῶν Κασίων νήσους adpellat, ſunt finitimae, et quae ſub ditione Caſiorum fuerunt. Prima litera *a* adhaeſit ex proxima voce, qua abiecta remanet *Syme*, inſula inter Rhodum et Gnidum. Sic igitur recte poſuit Voſſius aliis omnibus hic comprobantibus et ad Lucan. 8, 195. Oudendorpio.

Hae quia —) Gud. *he quod;* ed. 14. *diſparſae.* Mox pro *Ab eis*, quae voces a Pariſ. 2. et Prag. abſunt, Vaticani habent *Abeos;* Cibin. *bacos;* Lipſ. Gud. Venet. Rehdiger. *habeos;* Vindob. *anapheos;* Ciaccon. *Nabeos.* Edd. 1. 2? 9. 13. *abeos;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. reliquae *Ab eis*, uti certe fuit in Pariſ. 1. 3. et, quod videtur, in Havn. Recte. Nam non adeſt nomen, quod ſub ſuperiorum codicum vocibus lateat, et *ab* idem valet, quod poſt, et in progreſſione vel tranſitu ad alia a noſtro paſſim adhibetur. Cf. 1, 2, 4. 18, 5. 3, 2, 7. et 7. in. Tum librarii nomina etiam adpellativa ſaepe in propria corrumpunt. Sic 3, 7, 5. *Nyſii* pro *niſi;* 3, 1, 9. *Ianaſum* pro *etiamnum;* 1, 2, 3. Prag. *cum Thauris* pro *continuis;* et hoc ipſo capite proxime poſt Cibin. *ſuper*

Aſyam pro *ſuper eas*, et ſupra §. 8. alii pro *et nusquam* ferunt *Ethnos quam*. De aliis nominum permutationibus cf. ad 2, 3, 1.

Sicinos) Vaticani *Cicynos;* Pariſ. 2. 3. Lipſ. Vindobon. Gud. Venet. *Cicinos;* Rehdiger. *Cycynos;* Cibin. Ciaccon. *cycinos;* A. Gronovius ex ſuis memorat *Cycinos* et *Cicinos*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Cicinos;* 6. 7. 8. 10. 12. et aliae ad Voſſium *Sicynus* vel levi immutatione quaedam *Sicinus*, ut Olivarius cum ſuis fere omnibus; *Sycinus* 18. *Sicynos* 19. Voſſius dedit *Cythnos*, quod acceperunt Gronovii ad ed. 42. Poſt Reinoldio auctore rediit *Sicinos*. TZSCHUCKE. *Cicinos*) Scribendum *Sicynus* ex Strabone, [lib. 10. p. m. 334. ſ. 484. ubi quidem vulgo legitur Σίκηνος] Plinio, [4, 25. ſ. 12. ubi *Sicinus* exſtat] Stephano, [cui etiam eſt Σίκηνος] vetuſtis codicibus. HERMOLAUS BARBARUS. Videtur ſcribendum *Sicenus* penultima producta ex Strabone [c. l. ubi etiam ita reddidit vetus interpres] et Stephano. Ptolemaeus [3, 15. extr.] per *i* in eadem *Sicinus*, ſed vitioſe puto. PINTIANUS. *Sicinus* non eſt inter Cycladas. Vetus lectio eſt *Cicynos*. Feci *Cythnos*, quae ſola hic deerat. VOSSIUS. Si veſtigia codicum preſſius inſiſtas, melius ſupra in Sporadibus *Cythnos* deprendas, ut hic *Sicinos*. Ita enim rectius ſcribi per *i*, non ſolum alia auctorum loca docent, ſed et metrum in primis evincit. Cf. ad Strabonem c. l. Quod de Cycladibus monet Voſſius, vere id quidem, ſed, in auctorum de iis inconſtantia et fluctuatione, nihil id ſolum videtur impedire. *Cythnos* tamen videtur exſtare in Pariſ. 1. atque omnino ille usque ad *Paros* cum Voſſiano textu conſentire, quia nulla ex eo discrepantia adnotata erat. Hinc vero magna ſuccedit in editionibus variatio et confuſio. Multae enim, quae *Sicynus* vel *Sicinus* habent, ſubiiciunt proxime *Cythnos*, uti Vadianae et in iis 30. 32. 37. ſic: *Sicynus*, *Cythnos*, *Siphnos;* ed. 24. et hinc Olivarianae

cum Vineto et Schotto *Sicinus*, *Hypanos*, *Cythnos*, *Siphnos*, *Seriphos*, ſic ut Melae recenſum una vel duabus inſulis augeant. Ante Vadianum et Olivarium legebatur levi discrimine *Sicynus*, *Hipanos*, *Sipanos* vel *Siphnos*, *Seriphos*; ſed de his audiendi ſunt libri ſcripti.

Siphnos) Cibin. Vatic. *Sipanos*; Rehdig. *Sypanos*; Pariſ. 2. Prag. *Sinapos*; Venet. *Synapos*; Lipſ. *Ipanos*; Pariſ. 3. *hipanos Scipanos*; Gudian. *hypanos*; Ciaccon. *Spanos*. Edd. 1. 2. 9. 13. *hipanos Scipanos*; 3. 4. 5. 10. 11. 12. 14. 19. *Hipanos*, *Siphnos*; 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Hipanos*, *Sipanos*; Olivarianae et antea iam 21. 24. poſt Vinetus, Schottus *Sicinus*, *Hypanos*, *Cythnos*, *Siphnos*; Vadianae *Sicynus*, *Cyhnos*, *Siphnos*, de quo quidem in proxima nota monui. Voſſius τὸ *Hypanos* recte excluſit, omninoque poſuit *Cythnos* (pro *Sicinos*) *Siphnos* ſequentibus edd. 40. 41. 42. Poſt duce Reinoldio reliquae *Sicinos*, *Siphnos*, uti iam notatum eſt. TZSCHVCKE. *Hypanos*, *Cythnos*, *Siphnos* —) Aldus *Hypanos*, *Sipanos*, *Seriphos*. Scribo *Cythnos*, *Siphnos*, *Seriphos* [uti iam dederat Vadianus] ex Ptolemaeo [3, 15. extr.] et Strabone, [lib. 10. p. m. 354. ſ. 485.] apud quem in Graeco codice *Cythros* pro *Cythnos* falſo ſcriptum eſt. In Plinio [4, 22. ſ. 12.] quoque *Citanos* depravatum pro *Cythnos*. PINTIANVS. Satis ex enarratis codicum lectionibus adparet, τὸ *Hipanos* ortum eſſe ex *Sipanos*, utrumque ab editionibus quibusdam exceptum ad unam eandemque inſulam pertinere, quae ſola eſſe poteſt *Siphnos*. Minus depravant libri *Seriphos*. Nempe Gud. *Siriphos*; Prag. *Serifos*; Ciaccon. *Scryphos*. Recte alii cum edd. etiam vetuſtis. In ed. 34. (Heniſchii) *Seriphos* omiſſum abeſt.

Rhenea) Vaticani, Pariſ. 3. Voſſ. 3. Mediolan. Perizon. Gud. *Ahenea*; Ciaccon. *Athena*; Voſſ. 1. Cibin. Lipſ. Rehdiger. *Haenea*; Prag. *Henea*; Vindob. *anenea*;

Pariſ. 2. *Haenia;* quidam etiam, A. Gronovio teſte, *Ahena.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Ahenea;* 3. 4. 5. (cum quibus Venet. et Havn. conſenſiſſe videntur) 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 19. *Henea;* Ald. et Iunt. *Aenea;* Vadianus invexit *Rhene* et ad alios propagavit; tantum Vinetus poſuit *Rene.* Reinoldius evulgavit *Rhenea* et hinc edd. 44. 45. ceterae. Vtraque forma in auctoribus reperitur, poſteriori tamen praelucent codices. In nomine *Paros,* quod ſingulare videtur, amice omnes libri conſpirant.

Myconos) Hic non formam ſolum nominis, ſed et ordinem turbant libri. *Myconos* enim alii ponunt poſt *Paros*, alii poſt *Tenos*, in quibus Pariſ. 3. et edd. vetuſtae 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. et ceterae ad Gronovianam 44. exceptis Reinoldianis, quae hac ſerie exhibent: *Paros*, *Myconos*, *Syros*, *Tenos*, *Naxos*, et ſic poſtea ed. 44. cum ceteris. Nec temere, cum ita codices fere omnes praecipiant. Editiones 1. 2. 9. 13. plane id nomen ignorant. De eius forma haec monenda: Voſſ. 1. Cibinienſ. Mediolan. Vaticani, Ciaccon. *Mycon;* Pariſ. 3. Prag. Lipſ. Gud. Venet. *Micon;* Vindobon. Voſſ. 3. *Michon;* Rehdiger. *Mychon.* Edd. 3. 4. 5. 11. *Mycon*, reliquae cum aliis codicibus *Myconos*, paucae *Miconos.* Prius ex aliis auctoribus facile probatur.

Syros) Haec vox deeſt in Cibin. et Voſſ. 1. Alii vitioſe efferunt. Vatic. Pariſ. 3. Vindobon. Prag. Lipſ. Gud. Venet. Voſſ. 3. *Spiros;* Rehdiger. Mediol. *Spyros;* Ciacconn. *Styros* et *Spyros;* Leidenſ. *Sporis.* Editiones 1. 2. 9. 13. *Spiros;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. poſt Vinetus, Voſſius, Gronovii, Reinoldius et poſteriores *Syros;* Vadianus, Olivarius cum ſuis, Schotto, item edd. 21. 28. 30. 32. 37. *Scyros.* At *Scyros* ſupra iam adfuit, et hinc longe eſt remota. Recte igitur iam antiquae editiones et poſtea Voſſius cum

aliis poſuerunt *Syros*, uti emendabat Pintianus pro *Scyros*, et volebant ex libris et Plinio [4, 22. ſ. 12.] Salmaſius ad Solinum cap. 17. ſ. 11. p. m. 126. et Taylorus ad marmor Sandvicenſe p. 62. etſi ea occupata iam erant, nec bene Emmeneſſius ad Virgilium Aen. 2, 477. reprehendit Voſſium, quod *Syros* ſcripſerit. Diverſas his nominibus inſulas fuiſſe, nemo negat, ſed et ipſa eorum ſimilitudo facile et ſaepe in errorem detruſit librarios, qui quidem ex nexu et ſerie narrationis deprehendi et agnoſci poteſt. Sic recte quidem Scyron prope Lemnum ponit Ptolemaeus 3, 13. extr. At cum Scyrum etiam 3, 15. extr. inter Tenum et Naxum producit, aut ipſe erravit, et diverſas inſulas uno eodemque nomine deſignavit, aut librariorum vitio corruptus eſt, et *Syros* legi debet. Sic Plinius 4, 22. ſ. 12. depravatus eſt, ubi *Scyros* 15. M. P. a Delo removetur et in Cycladibus recenſetur. Quare et ibi *Scyros* plane omiſit Harduinus, et a libris abeſſe monuit Salmaſius ad Solinum cap. 11. ſ. 7. p. m. 126. Sic pro Σκύρος in Scylace p. 22. Hudſ. Σύρος legi debet propter Deli et Rhenes viciniam, cum contra paullo inferius Σκύρος (Σκῦρος) recte commemoretur. Errant enim, qui Scyron Cycladum numero addunt et cum Syro miſcent, veluti Schol. Thucyd. ad 1, 98. Servius ad Virgil. Aen. 2, 477. qui tamen de Syro id recte pronuntiat ad 3, 76. ubi editi quidam male Scyrum habent, quia Pherecydis mentio ſubiicitur. Nimis enim longe a Delo Scyros remota eſt, quam ut ad Cycladas revocari poſſit. Cf. Salmaſius ad Solinum c. l. et de commutatione illa Heinſius ad Ovidium Metam. 7, 464. Menagius ad Diogenem Laertium 1, 119. Harduin. ad Plin. 36, 26. ſ. 16. Heynius ad Virgil. Aen. 2, 477. Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 527. Burmann. ad Propert. 2, 7, 54. aliis 2, 9, 16. In poetis, opinor, facile deprehenditur et coarguitur vitiatio metri ratione. In *Scyrus* enim penultima producitur, quae brevis eſt in *Syros*. Etſi enim de Syro ſecus monet Strabo lib. 10.

p. 335. ſ. 487. et ex eo Euſtathius ad Homerum Odyſſ. 15, 402. p. 583. Baſ. et ad Dionyſ. v. 525. itemque Stephanus h. v. non video tamen, quomodo id ſimpliciter adfirmare potuerit Strabo, cum ſubiectus Homeri locus Odyſſ. 15, 402. contrarium adferat in verbis νῆσος Συρίη. Producitur tamen in aſmatio apud Diogenem Laert. lib. 1. f. ubi cf. Menagius, item apud Ovidium Metam. 13, 175. in quo tamen leg. videtur *Scyron*, quam cepit Achilles (Homer. Il. 9, 664.) adiutus, quod Ovidius innuit, opera Vlyſſis. Atque ita ex codicum indiciis apud eundem Metam. 7, 464. legi poſſit: *Florentemque Syron, Siphnon, planamque Seriphon.*

Tenos) Vindob. Rehdiger. Cibin. Voſſ. 1. *Thenos;* alii cum editionibus antiquis *Tenos;* recte. Sic quidam pro *Naxos* dant *Naſos*, uti Venet. Lipſ. Gud. Prag. Vatic. 3. Pro *Delos*, *Andros* Prag. *Poloſandros*, Pariſ. 2. *Doloſandros;* Venet. *D. Indros*. Tum Vindob. *qui in orbem;* Vatic. 3. Pariſ. 2. *hae quia in orbem;* Vindob. *ciclades;* Prag. *cicladas;* Rehdiger. Vindobon. *dicte ſunt;* poſterius verbum adiiciunt etiam edd. 1. 2. 3. 4. et reliquae ad 42. cum Reinoldianis. Poſt expulit A. Gronovius in ed. 44. monuitque abeſſe illud a melioribus MSStis. Ex meis praeter commemoratos et forte Venet. Havn. et Pariſienſes reliqui etiam repudiant. Redundare iam olim notaverat Ciacconius.

§. 12. *Super eas)* Cibin. ſubſtituit *ſuper Aſyam*. Poſt τὸ *in* omiſit ed. 11. Ceterum ab his vocibus cap. 58. incipit Vinetus.

Samonium) Ita exſtat in MSStis omnibus et editionibus primis, nec aliter legitur in Strabone lib. 10. p. m. 327. ſ. 474. Salmaſius tamen ad Stephanum ſ. v. Σαλμώνη in utroque emendat *Salmonium*, uti etiam ex Mela, minus tamen vere, refert Wettſtenius ad Lucae

act. apoſtol. 27, 7. Sed utraque forma primae ſyllabae in uſu fuiſſe videtur, nec, quam noſter praetulit, ſollicitanda. Sic Σαμώνιον vocat etiam Ptolemaeus 3, 17. et Plinius 4, 20. ſ. 12. noſtrum imitatus, ſic reddit: *Qua longiſſima eſt ad orientem Sammonium* (ſic Harduin.) *promontorium adverſum Rhodo; ad occidentem Criu metopon Cyrenas verſus expellit.* Contra Σαλμωνὶς idem vocatur ab Apollonio Rhod. 4, 1693. a Dionyſio v. 111. eiusque interpretibus Latinis Priſciano v. 113. et Avieno v. 164. In actibus Apoſtol. c. l. dicitur Σαλμώνη. Σαλμώνιον eodem uſu adfert Schol. Apollonii c. l. Idem vero indicari promontorium adparet ex Strabone et Dionyſio, quorum ille ἑῷον ἄκρον vocat, hic ἑώϊον. Quare nihil mutandum eſt.

Κριοῦ μέτωπον) Varie depravant libri. Vatic. 1. *calum metopon;* Cibin. *calu metopon;* Pariſienſes, Lipſ. Gud. Rehdiger. *calum et opon* male diſtractis vocibus; Vatic. 3. *calum et apum;* Prag. *calum et opum;* Vindob. *colon et opon;* Havn. *callum et oppon;* Venet. *callon et oppon.* Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 13. *Calum et opon;* 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. et reliquae *Criu metopon* vel poſt Κριοῦ μέτωπον. Confirmat hanc emendationem locus Plinii 4, 20. ſ. 12. ubi Melam reddit: *ad occidentem Criu metopon expellit;* et ſic Strabo et Ptolemaeus cc. ll. ille quidem νότιον facit, hic occidentali latere Cypri ponit. Καλοῦ μέτωπον nemo hic novit, nec in recenſu promontorium a Meurſio in Creta cap. 5. p. 88. acto tale memoratur. Recte igitur relictis codicibus altera lectio repoſita, cum Melam adeo erraſſe non ſit veroſimile. Poſt Voſſ. 1. et Cibin. *et niſi maior.*

Cypri) Ita codices omnes excepto forte Venet. et Havn. Editiones omnes cum Vadianis, Olivarianis et cognatis, quibus acceſſit Schottus *Cypro;* Vinetus, poſt Voſſius et inde reliqui, *Cypri.* Forte primos editores

ſtructura offenſi immutarunt, etſi, quod ſtatuunt vulgo discrimen, non eſt perpetuum. Tum Prag. *in multis carmigerata.* Cibin. *ſimul multis.*

Paſiphaes) Vindob. cum edd. 1. 9. *paſiphes;* Lipſ. Gud. *paſiphe;* Rehdig. *paſyphe;* Cibin. *paſiphae;* in reliquis *Paſiphaes* fuiſſe videtur. TZSCHVCKE. *Paſiphaes* Chiſ. cui adſtipulantur duo codices et meus, in quibus legitur *Paſiphes* vel *Paſyphes.* Sed Perizon. et Voſſ. 1. *Phaſiphae* pro *Paſiphaae* flexu Latino, quem Melae in ſimilibus placuiſſe atque etiam Ciceroni de divin. 1, 42. [43.] *in Paſiphaae ſauo,* et Auſonio epigramm. 66. *Minoae machina Paſiphaae,* obſervabat Oudendorpius. A. GRONOVIVS. Etſi ferri poteſt Latina haec terminatio, qua etiam uſus eſt Tertullianus de anima cap. 46. propter codices tamen numero plures et Pomponii morem in captandis formis Graecis retinendam vulgatam cenſui. Poſt Prag. Gud. Rehdiger. *adriane;* Venet. *adrianae;* Vindob. *andriane;* alii recte, niſi quod in fine etiam *e* ponunt, ex more. Pro *amoribus* Gud. dat *moribus.* Tum Venet. *Daedali et operibus.* Pro *fato* Vindobon. *facto.*

fuga, Tali ſtatione) Vatic. Cibin. Vindob. Prag. Lipſ. Gud. Rehdiger. Havn. Venet. *fugata in ſtatione;* Ciaccon. *fugata in ſtatione* et *fuga tali ſtatione,* quod poſterius etiam in Pariſ. 2. fuiſſe videtur; Pariſ. 1. *fuga in ſtatione;* Pariſ. 3. Auguſtin. *tum ſtatione,* uti ferunt editiones veteres, et hinc cum Ald. et lunt. Vadianus, Olivarius, et qui eos reddere ſolent, etiam 30. 32. 37. et ultimum ed. Lugd. 1646. tantum 58. (Graſſerus) *iam.* Vinetus poſuit *Icari ſtatione;* Schottus, et hinc Voſſius cum ceteris *Tali ſtatione.* TZSCHVCKE. *Tum ſtatione)* Scribo *Tali ſtatione* etc. *Talus* aereus gigas, ſolus ex ſeculo illo aereo ſuperſtes, quo narrant fabulae donatam a Iove Europam ad cuſto-

diam Cretae inſulam; tantae pernicitatis, ut ſingulis diebus univerſam inſulae oram luſtraret. Is quum appulſos in Cretam Argonautas, poſt raptam Medeam, aditu inſulae arceret, carminibus veneficiisque Medeae exſtinctus eſt, auctore Apollonio in quarto [v. 1638 ſqq.] Argonauticῶν. Meminere etiam Orpheus, [Argon. v. 1348.] Zenobius [5, 85. p. 147.] et Lucianus in Philopſeude; [c. 19.] item ex noſtris Catullus. [55, 23.] PINTIANVS. Huius loci reſtitutio Iano Parrhaſio, viro doctiſſimo, debetur; is enim primus (niſi fallit memoria) ſic leg. vidit libro de quaeſitis per epiſtolam. [ſylloge 4. epiſt. 15. in Gruteri theſ. crit. Tom. 1. p. 743.] SCHOTTVS. Bene hunc locum ſic emendavit Pintianus cuius coniecturam confirmant optimi codices. VOSSIVS. Veriſſime. Quod *Icari* dedit Vinetus, longius recedit a codicum veſtigiis, tum in Daedalo continetur, nec Icari mors ad Cretam referri poteſt. In proximis Venet. habet: *maxime inde eo, quod.*

Iovis) Prag. *Iovis eſt pene;* Lipſ. *clarum eſt.* Tum Havn. Pariſ. 2. Vatic. 3. Venet. *veſtigium ſepulcri* vel *ſepulchri.* Tò *eſt* omittunt Vaticani, Cibin. Gud. Rehdiger. cum edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Adiecit Vadianus, quem praeter ſuos et Olivarium ſecuti ſunt alii. Redundare poſtea monuit Ciacconius, quod probant ſuperiores codices, et qui habent, ambigua et incerta ſede declarant, a librariis inſertum fuiſſe. Equidem ſic melius omitti poſſe putavi, in primis quod et ſubiicitur *eſſe.*

eſſe accolae) Vindobon. *eſt acole;* Lipſ. Gud. *accolle.* TZSCHVCKE. Lego *etiam accolae.* Ex compendiis literarum, ut fieri amat, natus error. SCHOTTVS. Poſſit ita eſſe, etſi melius ſic *etiam inſculptum* ſcripſerim. Sed codices omnes repugnant, a quibus ſine gravi cauſa diſcedere non licet, nec diſceſſit in ipſo contextu Schottus. Pro *oſtendunt* Vatic. 3. Lipſ. *affirmant.*

Gnoſos) Voſſ. 1. 4. Mediol. Cibin. *Gnoſſos*, uti etiam cum ed. 23. videntur habuiſſe Vaticani; Voſſ. 3. *Gnoſios*; Prag. *Gnaſos*; ceteri, quos equidem conſului, *Gnoſos*, et ſic forte Pariſienſes; at Havn. Venet. *Gnoſſus*. Edd. 1. 2. 9. 11. *Gnoſos*; 13. *Cnoſſos*; 3. *Gnoſſus*; 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Gnoſſos*; Vadianus, Olivarius cum familiis et alii poſuerunt *Gnoſos*. TZSCHVCKE. *Cnoſſos* ſcribendum geminato ſibilo et cappa ex Homero et Graeca conſuetudine. SCHOTTVS. Facilior hic venia danda eſt librariis, quod varie hanc vocem expreſſerunt, in qua ſcribenda ipſi ſibi auctores parum conſtiterunt, ut, quae certior ſit ratio, dici vix queat. Exempla adferre non eſt neceſſe, cum ubivis expoſita proſtent. Tum etiam editores invicem disſentiunt. Graeci fere per K exordiuntur, ſed in medio alii σ ſimplex, alii duplex praeferunt. In Homero Il. 2, 644. Odyſſ. 19, 178. et alibi, quamvis etiam σ ſimplex olim editores quidam praetulerunt, uti ex Villoiſonii editione diſcitur. Κνωσσὸς Strabo et alii multi, quos memorat Meurſius in Creta Lib. 1. cap. 8. p. 26 ſqq. Τὸ K probat etiam literarum ordo in Heſychio et Suida, atque ita produxit ſine dubio etiam Stephanus in deperdita Lexici parte, cum ſub Γ non inveniatur. De geminatione tamen literae σ certi nihil ſtatui poteſt, qua tamen uſos eſſe Graecos contendit Dukerus ad Florum 3, 7, 4. Quae fuerit Romanorum in prima ſyllaba ratio disputatur. *Gnoſos* et *Cnoſos* ob earum literarum cognationem tantundem putat Pierius ad Virgilium Aen. 5, 306. *Gnoſos* probat Broukhuſ. ad Propert. 1, 3, 2. ſuffragante ibi Burmanno, et Oudendorpius ad Lucan. 3, 185. Alii *C* alii *G* in libris editis probant; utrumque inconſtanter adhibet Heinſius in Virgilio et Ovidio. Audienda igitur hic videntur monumenta priſca, quae eam corruptionem experta non ſunt, in iisque praecipue numi. Hi vero ad Imperatores usque Romanos exhibent Κνωσιοι, a quo inde tempore variant, et modo Γνωσσιων modo Γνωσιων

oſtendunt. Vid. Raſche Lex. numar. T. 1. P. 2. p. 649 ſq. Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 307 ſqq. et quos nominat Burmannus ad Propert. c. l. Quod enim Begerus in Theſ. Brandenb. Tom. 1. p. 401. refert Γνωσιων in numo antiquo, aberraſſe illum per negligentiam ex ſuo ipſius adſpectu docet Burmannus. Suo tamen tempore per *G* in uſu fuiſſe teſtatur Terentianus Maurus de ſyllabis p. 2402. in Grammat. Putſchii his verbis: *N. Tertia uda ſic videtur poſſe G mutam ſequi, Graia verba quando in uſum ſermo noſter ſuſcipit, Gnoſios ſi dicere arcus, inſulam aut Gnidum velis.* Quapropter etiam Livium Auguſti tempore *Gnoſſios* ſcribere potuiſſe cenſet Drakenborch. ad 37, 60, 3. Contra in Palaephato cap. 16. Κνώσιος probat unice Fiſcherus. *Cnoſo* tamen habet tabula Peuting. ſegm. 8. ſed *Gnoſos* Geographus Ravennas 5, 21. Per *C* utique eſt ſcriptura antiquior, per *G* recentior, quam tulit Melae aetas. Literae tamen *s* dubium fuiſſe uſum, ſuperiorà declarant. Plura autem alia nomina ita in auctoribus agitari, ſic ut modo *C* modo *G* inveniatur, tum literam *s* modo ſemel poni, modo geminari, docent non pauca eorum exempla veluti *Parnaſus*, *Pamiſos*, — *Gnidus* et praeter alia ſubſequens *Gortyna*. Cf. etiam ad 1, 16, 2.

Gortyna) Vindobon. *Grodina;* Prag. *Cortina;* Rehdiger. *Cortyna;* Lipſ. *Goritina*, ſed notato priori *i*, ut inde exſiſteret *Gortina*, uti eſt in Gud. Reliqui ex meis *Gortyna*, quod aliunde ſatis probatur. Edd. 19. 23. *Gortina;* 10. 30. 32. 37. et quaedam aliae *Cortyna*, ut per *C* et *i* alibi etiam in libris obiicitur. Vid. Oudendorp. ad Lucan. 3, 185. Drakenborch. ad Liv. 37, 60, 7. Heyne ad Virgil. Aen. 11, 773. Wernsdorf. in Varr. ad Avien. deſcr. orbis v. 132. Tò *C* ſervavit adeo Schneider. ex antiqua ſcriptura in Varrone de R. R. 1, 7. quam tamen praeter librarios aliquos ne monumenta quidem priſca teſtantur, nec adtigit Meurſius in Creta Lib. 1.

cap. 10. p. 35 ſqq. Poſt Vindobon. *Litos;* Lipſ. Prag. Gud. Rehdiger. *lictos.* Pro *Lycaſtos* Vatic. 3. Prag. *Locaſtos;* Lipſ. Gud. *Licaſtos.*

Holopyxos) Vatic. Cibin. *Olopyxos;* Pariſ. 2. *Holopixos;* Vindob. Rehdiger. *Olopixos;* Venet. *Olopyſos;* Prag. Lipſ. *Olopiſos;* Gud. *Olipiſos;* Pariſ. 1. *Olopicos.* Edd. antiquae 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Olopixos;* tum adiecta adſpiratione 6. 7. 8. 10. — et pleraeque aliae *Holopyxos,* aliquae etiam *Holopixos.* Prius ſic emendabat Hermolaus Barbarus ex Plinio 4. 20. ſ. 12. qui unus praeter Melam huius urbis meminit.

Panacra) Mire hoc nomen distorquetur in libris et ſcriptis et editis. Cibin. *Pherapnae;* Vatic. 1. *Phaerapnae;* Pariſ. 1. Rehdig. *Pherapne;* Gud. *Phacrapnae;* Vatic. 3. Prag. Lipſ. *Phacrane;* Pariſ. 3. *Pacranae;* Venet. *Phracarnae;* Vind. *Phaeranae;* Pariſ. 2. *Phaernos;* Ciacconn. *Pharcapnae* et *Phaſcanae;* Voſſius ex ſuis adfert *Phacrana;* A. Gronovius ſilet. Edd. 1. 2. 9. *Phaernos;* 3. 4. et poſtea Vadianus, Olivarius cum ſuis et Schotto *Phaeſtos;* 5. 11. 12. 14. 19. *Pheſtos;* 6. *Ppoeſtos;* 7. 8. *Poeſtos;* 10. *Phoeſtos;* Ald. Iunt. *Paeſtos;* 13. *Phaetnos;* Vinetus *Pherapnae;* Voſſius cum ceteris *Panacra.* TZSCHUCKE. Vetus lectio eſt *Phacrana,* unde faciendum erat *Panacra.* Πανάκρων meminit Callimachus hymno in Iovem. [v. 51.] Attamen cum in aliis Melae codicibus, et illis quoque vetuſtis, legatur *Pherapne,* dubitet aliquis, num ſcribendum ſit *Therapne.* Therapnes vel Theramnes in Creta meminit Plinius [4. 20. ſ. 12.] et Solinus, [cap. 17. ſ. 11.] licet huius nulla prorſus debeat eſſe auctoritas. Plinius vero ex corrupta Melae lectione oppidum iſtud forſan hauſit. Solas enim Laconicas Therapnas alii norunt Geographi. VOSSIUS. *Therapnas* a Mela inter Cretae urbes notiſſimas cum Marathuſa et Holopyxo cenſeri, notat Cellarius in Geogr.

ant. 2, 14, 106. Cum, ut ſuperiora docent, nulla editio hoc nomen ferat, mirum eſt, unde duxerit, niſi pro Mela Plinius ſubſtituendus ſit. Meurſius quidem in Creta lib. 1. c. 15. p. 61. recte Plinium et Solinum, ſolos teſtes, producit. Πάνακρα quidem a Callimacho commemorantur, ſed montem intelligi patet, quo nomine etiam recenſuit Stephanus, adſumto Callimachi teſtimonio. Quam ſubiicit ille Πάνακρον urbem, Cypri ea fuit, non Cretae. Sed nec Πάνακρα in Callimacho peculiare montis nomen et proprium fuiſſe videtur, ſed ὄρη πάνακρα coniuncte poſita, ut et ibi explicat Stephanus, omnino de excelſis Cretae montibus et in primis in Callimachi loco de Ida intelligi debent. Quare et in montibus Cretae recenſitis hoc nomen ſilentio praeteriit Plinius. Ex quo conficitur, *Panacra* hic ferri minime poſſe, nec a codicibus ſuggeri, ſupra memoratae lectiones ſatis declarant. Quam enim ex ſuis adpoſuit Voſſius, nota eſt eius fides, in multis locis confoſſa. Remanent igitur manifeſtis indiciis proditae *Therapnae*, quas diſerte in praecipuis urbibus numerat Solinus. Etſi enim nemo praeter eum et Plinium eam memoraverit, minime tamen id obſtat, quo minus recipiatur, cum idem obſervetur etiam in aliis, veluti *Holopyxo*, et Plinius praeter oppida nominatim producta aliorum circiter LX memoriam exſtare adfirmet. Cum porro etiam Lacedaemonii colonos in Cretam deduxerint, quod de Lytto ſeu Lycto ex Ariſtotelis Politic. 2, 8. et Polybio 4, 54. f. diſcitur, hoc nomen commode a Therapnis Laconicis peti potuit.

Cydonia) Vaticani, (opinor) Lipſ. Venet. Rehdiger. Havn. *Cydon;* Voſſ. 1. Mediolan. *Cydonea*, etſi Voſſius omnino notat ex libris *Cidonea;* Cibin. *Cydon ea*, ad quam lectionem etiam ducunt illi codices, qui proxime poſt pro *Marathuſa* habent *Camoratuſa*, prioris vocabuli ſyllaba ultima adhaerente et *ea* in *ca* mutato; Pariſienſes tres, Vindob. Prag. Gud. *Cidon*, uti legitur

in edd. 1. 2. 9. Reliquae 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. — ad Schottum praeferunt *Cydon*, praeter Vinetum, qui repoſuit *Cydonia*, probante Voſſio et reliquis. Tò υ recte habet; in terminatione utra forma praeferatur, *Cydon*, an *Cydonia*, dubium forte videatur. Ad poſteriorem tamen ducunt codices. Eodem fere modo variatur in Floro 3, 7, 4. ubi codices *Cydonam* et *Cydoneam* praeter alias corruptiones exhibent. Cf. §. 6. *Cydon* quidem vulgatum eſt in Plinio 4, 20. ſ. 12. et *Cydona* in accuſativo apud Solinum cap. 17. ſ. 11. Sed monente hic A. Gronovio non ſolum codex ab illo conſultus habet *Cydonia*, ſed et poſt ipſe Plinius ita profert. Rarior utique eſt forma *Cydon*, et Κύδων de cive dici adnotat Stephanus, uti occurrit in Homero Odyſſ. 3, 292. 19, 176. Strabone lib. 10. p. m. 327. ſ 476. Callimacho in Dianam v. 197. Virgil. Aen. 10, 858. Lucano 7, 229. ipſam urbem nominat Κυδωνίαν, quam formam omnino probant Graeci auctores, veluti Herodotus 3, 44. 59. Scylax p. 18. Hudſ. Thucyd. 2, 85. Strabo 10. p. m. 328. ſ. 476. et poſt, Diodor. 5, 78. 16, 63. Pauſanias 8, 53. Dio Caſſius 36, 2. et praeter alios etiam ex poſteriori aevo Scholiaſtae, uti ad Thucyd. c. l. Apollon. Rhod. 4, 1494. Euſtathius ad Dionyſ. v. 498. tum Phrantza in chron. 1, 36. et ex Latinis Livii epitome 99. Porro τὸ *i* pro *e* in MSStis tueri etiam videntur gentilia inde ducta *Cydoniatae*. (Polyb. 4, 55, 4. Liv. 37, 60, 3. et alii cum numis) *Cydonius* apud Virgil. ecl. 10, 59. etſi ibi quidam *Cydoneus*, quod producta penultima legitur in Silio 10, 261. Maxime tamen huc faciunt numi veteres, qui per ι proferunt. Vid. Raſche Lex. num. T. 1. P. 2. p. 1134. et Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 2. p. 309 ſq. Quare etiam adſpirantibus libris in Plinii loco Salmaſius ad Solin. c. 17. ſ. 11. p. m. 118. *Cydonia*, uti ſupra de A. Gronovio notavi, et in Ptolemaeo 3, 17. pro Κυδωνεῖς Cellarius in Geogr. ant. 2, 14, 88. emendat Κυδώνεια, forte melius, certe leviori immutatione Ku-

δωνὶς, uti eam urbem vocat Schol. Homeri ad Odyſſ. 3, 292. Κυδώνεια certe, hac forma, ex nullo loco excitatur a Meurſio in Creta lib. 1. c. 8. p. 29 ſqq. Κύδων tamen legitur in Plinio, etſi ſollicitari a viris doctis antea monui, et in Schol. Theocriti ad 7, 11. Neque vero *Cydonea* ſimpliciter reiici poteſt, quippe quod adferunt plerique codices etiam in Floro 3, 7, 4. et recepit Dukerus, nec aliter ſcribunt Hierocles in Synecdemo p. 650. ed. Weſſel. et Geogr. Ravenn. 5, 21. Hinc et *Cydoneus* pro *Cydonius* antiqui codices offerunt in Virgilio ecl. 10, 59. penultima brevi, cum alias in Ovidio Metamorph. 8, 22. de A. A. 1, 293. Silio 2, 109. 10, 261. Statio Theb. 4, 269. 7, 339. penultima in *eus* producatur, pro quo tamen *Cydonaeus* malit Berkelius in Stephanum p. 486. Sed, quod *Tegea* docet, unde Τεγεᾶται deſcendit, et alia, cum Κυδωνεᾶται in Dione 51, 2. non ſolum, ſed et in numis reperiatur, ad etymon *Cydonea* recurrendum eſt. Tiberii autem aetate eam formam invectam eſſe, docent numi a Raſchio in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 1137. prolati. Quid igitur in hac librorum et opinionum fluctuatione excipiendum ſit, dubium videtur; at, ſi codicibus noſtris inſiſtas, praeferendum utique *Cydonea*, quod propter ea, quae proxime notavi, Melae aetas admittit.

Marathuſa) Quod iam proxime notavi, huic nomini praecedentis ultima ſyllaba cum depravatione adpenſa eſt. Nempe Ciaccon. Vatic. 3. Pariſ. 1. Vindob. Prag. Lipſ. Rehdiger. dant *Camoratuſa;* Pariſ. 2. 3. codex Holſtenii, quem memorat in adnotatt. ad Ortelium p. 114. Leidenſ. Voſſ. 3. A. Gronov. *Camorathuſa;* Gud. *Camarotuſa;* Voſſ. 4. *Tamarathuſa;* Cibin. *Cydon ea moratus adyttunia,* verbis male partim diviſis, partim nexis; H. Stephani codex *Marathuſa.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Camoracuſa,* uti codd. Venet. et Havn. habuiſſe etiam videntur; 12. 14. 19. 28. *Manaethuſa;*

Vadianus, Olivarius cum ſuis et Schotto *Manethuſa*, tantum 18. *Manaetuſa;* 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 20. 23. (cum qua etiam Vaticani conſenſiſſe videntur) Vinetus, Voſſius et ſequentes *Marathuſa*. TZSCHVCKE. *Camoracuſa*) Scribe *Manaethuſa* ex Plinio, [4, 20. ſ. 12.] quamquam ſcriptum eſt *Manathuſa*. Vereor ne *Marathuſa* legendum ſit a feniculis. Nam et inſulae hoc nomine habentur aliquot. Quid ſi *Amaracuſa*, quaſi ab Amaraco? BARBARVS. Lego *Marathuſa* ex Plinii vetuſto codice, hoc eſt *fenicularia*. Nam et inſula eſt apud Clazomenas hoc etiam nomine a copia feniculi, ut tradunt Stephanus, [h. v.] Thucydides, [8. 31.] Plinius. [5. 38. ſ. 31.] PINTIANVS. *Marathuſa* pro *Manethuſa*, quod tum ferebatur, ex libro ſuo notat H. Stephanus in praefatione, ſed iis nominibus adnumerat, quae non temere pro vulgatis ſubſtitui debeant, niſi *Marathuſa* diverſis locis datum fuerit. Solus Plinius 4, 20. ſ. 12. ſuſtinet vocem *Marathuſa*, quam nemo praeterea novit. At idem in aliis vidimus, et *Marathuſa* probat etiam Meurſius in Creta 1, 12. p. 46. Poſſit aliquis ad *Camara* delabi, ut prior ſyllaba in fine et initio utriusque nominis coaluerit. Hanc enim Cretae urbem commemorat Stephanus h. v. Ptolemaeus 3, 17. et ex numo profert Goltzius in Inſul. tab. 4. At quid tum certi ex reliquis ſyllabis erui poſſit, non adparet. Sedeat igitur *Marathuſa*.

Dictynna) Vindob. Venet. *Dictinia;* Rehdiger. *Dictimia;* Cibin. *adyttunia*, de quo antea dixi; Ciaccon. *Dyctina;* Prag. Lipſ. Gud. *Dictina;* alii ex editionum recenſu iudicari debent. Nam 1. 2. 6. 7. 8. 9. 10. 15. 17. 20. 23. habent *Dictina;* 3. 4. 5. 11. 12. 19. *Dyctina;* 14. *Dictinna;* Vadianus in prima editione (16.) et hinc 18. dedit *Dyctina*, poſt *Dictynna*, uti legitur in reliquis; quae ſcriptura antea in ed. 13. propoſita ſine dubitatione recta eſt, et ſaepe in auctoribus

obverſatur. At urbem hac nomine nullus facit. Immo Δίκτυννα vocata eſt *Britomartis* nympha, Dianae comes, quia Minois vim effugiens in retia piſcatorum inſiluerat, de quo plura congeſſerunt Meurſius in Creta 4, 3. et Spanhemius ad Callimachi hymnum in Dian. v. 198. In urbibus notis, quae huc referri poſſit, a Ptolemaeo 3, 17. commemoratur *Dictamnum*, et certe idem utrumque habetur a Meurſio in Creta 1, 9. p. 32. et 2, 5. p. 87. *Dictamnum* tamen potius promontorium fuiſſe cenſet Salmaſius ad Solinum c. 47. ſ. 45. p. m. 626. et idem, quod apud Dicaearchum de ſtatu Graeciae p. 25. ed. Hudſ. vocetur ὄρος Δικτύναιον ἐπὶ δυσμάς φέρον. Plinio 4, 20. ſ. 12. eſt *mons Dictynnaeus*. Apud Geogr. Ravennat. 5, 21. occurrit in urbium recenſu *Dicta* et poſt *Dietunis*, quae *Dictynna* Melae, et Ptolemaei *Dictamnum* eſſe videtur, cum hic promontorii nomen non addat. Tum vero ſita urbs fuit in parte inſulae occidentali, ad quam etiam, cum ab orientali progredi videatur Geographus Ravennas, idem refert. Neque ſic a Dicte monte, qui fuit in parte orientali, nomen traxit, ſed potius a Dictynna nympha, quae prope Cydoniam in mare ſe miſit, uti ex Strabone lib. 10. p. m. 330. ſ. 479. diſcitur, qui pluribus de hoc expoſuit. Ptolemaeus in borealibus urbibus ponit, quod, prout te vertas aut progrediaris, intelligi et componi facile poteſt.

Inter colles) Hinc cap. 59. exorditur Vinetus. Pro *ibi* Vindob. dat *ubi*; ed. 5. *accipimus*, de qua commutatione cf. ad 1, 2, 3. ed. 11. *ſame*; Prag. Rehdig. *Ydei*; ed. 5. *Idei*.

§. 13. *Aſtypalaea)* Vaticani, Cibin. Pariſ. 2. Lipſ. Gud. (cum Havn. et Veneto ad ed. 3. et 5.) *Aſticla*; Pariſ. 1. 3. Vindob. *Aſtida*; Rehdig. *Aſthyda*; Prag. *Alticla*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. et reliquae ad 38. *Aſticla*; tantum 19. *Aſtichla*; Schottus

Aſtypalaea, et hinc Voſſius cum aliis. TZSCHVCKE. Videri poſſit non *Aſticlam* Pomponium, ſed *Aſtypaleam* ſcripſiſſe, quae inſula et Plinio [4, 23. ſ. 12.] et Straboni. [Lib. 10. f.] VADIANVS. Recte, qui pro *Aſticla* ſubrogaverunt *Aſtypalaea*. Nam de inſulis Rhodo [immo Cretae] propinquis hic agitur. PINTIANVS. Cum nulla *Aſticla* a ſcriptoribus nec omnino, nec in hoc tractu commemoretur, at *Aſtypalaea*, facile haec emendatio probatur, et inde, quantam corruptionem Melae intulerint librarii, adparet. Ipſa inſulae ſcriptura ſatis aliunde conſtat.

Naumachos) Vindob. *Namnacos*; Pariſ. 1. *Namacos*; Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. *Naumacos*; reliqui cum Voſſianis et edd. antiquiſſimis *Naumachos*. Sed edd. aliae 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 32. *Naulachos*; 12. 13. 14. 19. 21. 28. *Naulocos*; 30. 32. *Naumaclos*, ſed 37. *Naumachos*, uti Vadianus, Olivarius cum ſuis, Vinetus et reliqui. TZSCHVCKE. Plinius [4, 20. ſ. 12.] *Naulocos*. BARBARVS. Vetus codex Plinii *Naulochos*. Et *Chryſe* ſcribo. PINTIANVS. *Naumachos* omnes manu exarati libri. Plinio *Naulochos*, quod verius. VOSSIVS. *Naulochos* leg. etiam antiqua manus ad marginem ed. 12. adſcripſerat, et eadem eſſe videtur etiam Ortelio in theſauro Geogr. h. v. Vtrumque nomen de hac inſula tantum a Mela et Plinio memoratur, qui, uti nexus indicat, Melam reddidit. In alterutro igitur aberrarunt librarii, ſed quod vero eſt ſimilius, in Mela. Plinii Naulochos ſuſtinent et etymologia aptior, et nominis frequentior uſus de aliis. Sic *Smyrna* dicta eſt ſecundum Stephanum ſ. v. Σμύρνα; *Naulochos* in Sicilia fuit Pelorum verſus cum oppidulo, de quo Cellarius in Geogr. ant. 2, 12, 66. Eodem porro nomine commemoratur Meſembrianorum oppidum prope Haemum a Strabone lib. 7. p. m. 220. ſ. 319. Alia dabit Ortelius ſub h. v. At cum pertinacius codices in *Naumachos* hic conſpirent, nec ſimpliciter

corruptio in Melam transferri et nomen illud impugnari poſſit, reliqui. Poſt pro *Zephyre* ex molliori pronuntiatione Cibin. *Sephyre*; Prag. *Cephirre*; Lipſ. Gud. Vindobon. *Zephire*, uti edd. 1. 9. et quaedam aliae. Vera ſcriptura a plerisque iam olim recepta eſt.

Chryſe) Vatic. 1. Pariſ. 3. Vindob. Lipſ. Gud. *Griſe*; Pariſ. 2. *Griſae*; Prag. *geriſſe*; Vatic. 3. *Geriſe*; Rehdiger. *Gryſe*; Ciaccon. *Criſe*; Cibin. adiuncto proximo nomine *griſſocaudos*. Edd. antiquiſſimae 1. 2. 5. 9. 11. 12. 14. 19. *Griſe*; 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Chriſſe*; 10. *Chriſe*; Vadianus, (16.) Olivarius cum cognatis, Vinetus, Schottus *Criſe*; Voſſius et ceteri, ut olim ed. 13. *Chryſe*, quod etiam ex etymologiae ratione volebat Pintianus. Sic etiam, Latina tantum terminatione, *Chryſa*, legitur in Plinio 4, 20. ſ. 12. Stephanus multa hoc nomine loca recenſet, noſtram tamen inſulam ignorat.

Gaudos) Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. *Gaudes*; Lipſ. Gud. Rehdiger. Pariſ. 3. Cibin. *Caudos*; Vindob. *candos*. Edd. 1. 2. 3. (cum cod. Havn.) 4. 5. (cum Ven.) 11. *Caudos*; 9. *Candos*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. reliquae *Gaudos*, in quo conſenſiſſe videtur Pariſ. 1. Nec aliter ſcribitur a Plinio in eodem inſularum connexu 4, 20. ſ. 12. Quod huc etiam Hermol. Barbarus adducit Callimachum in Strabone lib. 7. p. m. 207. ſ. 299. alia ibi indicatur *Gaudos* prope Melitam contra Pachynum Siciliae, uti adparet etiam ex lib. 6. p. m. 191. ſ. 277. quae a noſtro infra vocatur *Gaulos*, et in Strabonis libris MSStis et editis, ante Caſaubonum quidem, Καῦνος lib. 1. p. m. 30. ſ. 44. Nempe parum ſibi in eo nomine auctores conſtant, de quo cf. Caſaubonus ad priorem Strabonis locum, et quae infra notabuntur ad §. 18. Vtramque vero etiam ab aliis paſſim commiſceri monuit Bochartus in Chanaan 1, 26. Quem errorem dum notat Penzelius ad Strabonem Vol. 1. p. 399. in eundem

ipſe incidit. Noſtra diſerte ſub nomine Καυδὼ commemoratur a Suida, et prope Cretam ponitur. Eadem etiam intelligenda apud Lucam in act. Apoſtol. 27, 16. ubi codex Vatic. habet Καῦδα, *Cauda* interpres Latinus, alii inſerto λ poſt κ plerumque Κλαύδην, verſiones etiam *Gauden* et *Caudon*. Κλαῦδον vocant Ptolemaeus 3. extr. prope Cretam et Hierocles in Synecdemo p. 651. Cum in Suida per literarum ſeriem τὸ λ excidiſſe non poſſit, niſi velis in aliis intruſum, duplex haec inſula nomen habuiſſe videtur, variata etiam terminatione, *Claudos* vel *Claude* et *Caudos*. At omnes alii auctores maiori conſenſu et fide, ut hic codices, tuentur K et C, quare dedi Caudos.

Muſagorus) Sic plerique meorum; Ciaccon. et Gud. tamen *Muſtigorus*; Lipſ. *Muſagoris*; Vindob. uti, opinor, Pariſ. 1. 3. *Muſagoros*; A. Gronovius ex ſuis notavit *Muſagorus* et *Muſiigorus*. Edd. antiquiſſimae cum Camert. Ald. Iunt. Vineto, Schotto *Muſagorus*, pro quo antiqua manus in ed. 3. correxerat *Muſagores*; 13. et poſt Vadianus, Olivarius cum ſuis, Voſſius, Gronovii ad editionem 44. dederunt *Muſagoros*. Reinoldius revocavit veterem lectionem *Muſagorus*, quam poſt inde ab edit. 45. probarunt alii. TZSCHUCKE. Plinius etiam cum Pomponio lib. 4. c. 12. [ſ. 20.] *Muſagoros* appellat. At in antiquiſſimo Toletano exemplari non *Muſagoros* habetur, ſed *Muſagorus*, terminatione Graeca. Quare et in Pomponio, unde mutuatus eſt Plinius, *Muſagorus*, non aliter, ſcribendum cenſeo. PINTIANUS. Idem etiam de Plinii lectione ex antiquiſſimo codice notat hic Ciacconius. Harduinus tamen evulgavit *Muſagores*; de codicibus nihil monet. Cum ſolus Mela et ex eo Plinius has inſulas commemorent, nec aliquid aliunde liqueat, pleriſque MSStis inhaerendum utique videtur, etſi ſic malim Graecis literis efferri. Poſt pro *tamen* Rehdiger. *tantum*; Vaticani, quaſi

Muſagorus hominis ſit nomen, *appellat*; Cibin. *appellantur.*

Carpathio) Rehdiger. *unum Carpathyo*; Vatic. Cibin. *Carpaſio*; Gud. *Carphaſio*; Prag. *Carphacio*; Lipſ. *Carphario*; Vindob. *Carſacio*. Edd. 1. 2. 9. 13. *Carphatio* vel *Carphathio*. Sed haec facile ad iuſtum ordinem coguntur, ut in ſequentibus, ubi etiam Cibin. Lipſ. Gud. Prag. habent *Carphatos*, quod et legitur in Geogr. Ravenn. 5, 21. Vindob. *Carphatus*; Rehdiger. *Caphatos*, et ſi qua ſunt eiusmodi alia, quae morari taedet.

Adria) Cibin. *Hadria* cum ed. 1. Alii ſine adſpiratione, ut editiones etiam recentiores. Praeterea Havn. Pariſ. 2. *Adriatico*; Prag. *Adriacio*; Lipſ. *aclia.* Tum Vatic. Cibin. Pariſ. 1. Lipſ. Gud. *haſporos*; Rehdiger. Prag. *Haſparos*; Vindobon. *aſporros*. Edd. antiquae vel *apſoros* vel *aſporos*, ex quibus hoc habet 11. *Abſoros* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. cum Vadiano et aliis ad Voſſium, qui dedit *Apſoros*, quod ceteri probarunt; Voſſius etiam ex MSStis ſuis confirmat; de Pariſ. 2. et 3. non vana eſt ſuſpicio. TZSCHVCKE. Hermolaus Barbarus pro *Abſoro Ticana* legit, niſi aut memoria lapſus eſt, aut ſcribae peccatum. *Apſorus* Straboni [lib. 7. p. m. 218. ſ. 315.] Ἀψύρτιδες. SCHOTTVS. Hermolaus Barbarus aeque ac ſcriba falſo reprehenduntur. Ille enim *Trucones*, quod nomen olim in Plinio 3, 30. ſ. 26. legebatur, pro librorum *Ticana* in ſequentibus reponi volebat. *Apſyrtis* poſtea a noſtro memoratur. Ἄψορον, inſulam Liburniae vicinam, producit Ptolemaeus 2, 17. Accedit Stephanus, qui tamen facit πόλιν Ἰλλυρίας, in quo eum graviter erraſſe notat Berkelius p. 205. cum urbem pro inſula dixerit. Inſulam certe hic *Apſoron* diſerte ponit Antonini itinerarium p. 519. Quod Berkelius c. l. huc refert *Abſorin*, apud Hyginum fab. 23. et pro eo reponit *Abſoron*, Munckerus

malit *Abſyrtin*, ut fab. 26. Vtrum vero noſter cum Abſyrtide commiſcuerit, et ex una inſula duas fecerit, de eo alibi dicendum erit.

Dyſcelados) Vatic. Pariſ. 1. Lipſ. Prag. Vindob. Gud. Rehdig. *Dicedalos*; Ciaccon. *Dyceledos* et *Diceledos*; Cibin. Pariſ. 2. *Diſcedalos*; Voſſius ex ſuis adfert *Dicedalos*, uti etiam legunt edd. 1, 2. 3. 4. 5. 9. 11. Hinc 6. 7. 8. 10. 12. 13. et reliquae ad Voſſium *Celaduſe*; hic *Dyſcelados* repoſuit et ad poſteriores propagavit. TZSCHVCKE. Plinius [3, 30. ſ. 26.] *Abſoros*, *Celaduſe*, *Abſyrtis*. BARBARVS. Scribendum numero plurali cum *ae* diphthongo in poſtrema *Celaduſae*, ex Plinio in fine tertii. PINTIANVS. Scribendum *Dyſcelados*. Ex Apollonio Rhodio, quem diligenter legit auctor noſter, ut ex aliis quoque apparet locis, hauſit hanc inſulam. Nempe ex hoc verſu [565.] lib. 4. Ἴσσα τε δυσκέλαδός τε καὶ ἱμερτὴ Πιτύεια inſulae nomen putavit eſſe δυσκέλαδον, cum ſit epitheton Iſſae a ſtrepitu undarum, quibus haec inſula affligitur. VOSSIVS. Sed nexum geminatum repetitae particulae τε ſententiae Voſſianae repugnare monuit Cellarius in Geogr. ant. 2, 8, 130. Recte. Nempe in illo loco nomen proprium eſſe, ex nexu adparet, quare etiam maiuscula litera ſcripſit Beckius, ut antea Brunckius, qui et in notis p. 159. inde Voſſium impugnat, et *Celaduſſas* Plinii corruptum ex Dyſcelados nomen putat. *Dyſcelados* etiam in Pariſ. 1. fuiſſe videtur. Ad illud nomen certe et alii codices ducunt. Sed obſcura eſt inſula, nec ab alio commemorata.

Abſyrtis) Lipſ. Vindob. Gud. *Abſirtis*; Prag. *Abſirthis*; Rehdiger. *Aſirtys*; alii *Abſyrtis*. Maior variatio in Lucano 3, 190. Edd. primae cum 9. *abſirtis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. reliquae ad Voſſium *Abſyrtis*; hic dedit *Apſyrtis* eumque ſecuti Gronovii in edd. 40. 41. 42. 44. et Reinoldius; poſt A. Gronovius in ed. 45.

revocavit *Abſyrtis*, quod reddidit Kappius cum editore Norimbergenſi. TZSCHVCKE. *Abſyrtides*, non *Abſyrtis*, licet Hermolaus antiquam lectionem retineat. Sed numero plurali Ptolemaeus, [in quo tantum 2, 17. Ἄψορος occurrit] Strabo, [lib. 2. p. m. 85. ſ. 123. lib. 7. p. m. 218. ſ. 315.] Stephanus, [h. v.] Plinius, [3, 30. ſ. 26.] omnes. PINTIANVS. Sic Ἀψύρτιδας vocant Scymnus Chius v. 373. Apollodor. 1, 9, 24. pro quo libri dant Συρτίδας, uti Schol. Lycophron. v. 175. primo loco, poſt recte, Euſtathius ad Dionyſ. v. 488. In ſingulari tamen hic omnes libri conſentiunt, et videtur Mela hoc numero uſus eſſe, ut Apſorum et Abſyrtida diſtincte indicaret et ſecerneret, quas inſulas alii uno nomine complexi ſunt. In Lucano tamen 3, 190. ubi Grotius etiam maluit *Abſyrtis*, ex libris *Abſyrtos* numero ſingulari legitur, quod nomen, etſi Vibius de fluminibus h. v. et ex eo Boccatius ad flumen referunt, Schrevelius tamen et Oudendorpius, qui conſuli poteſt, de hac inſula interpretantur. Ita vero etiam Artemidorus inſulam Abſyrtum memoraverat teſte Stephano h. v. ex quo ſimul adparet ſub v. Φλάνων, in hoc tractu ſitam fuiſſe. Cf. Holſten. p. 346. Scripturam per *b* retinui, quia in nomine *Abſyrtus*, a quo dicta eſt haec inſula, Latinorum libri ubique conſentiunt.

Iſſa) Nullam hic difficultatem obiiciunt libri. In Cibin. eſt *yſſa*; ſed expedita ſunt omnia. At graviter iidem morantur in proximo nomine. Nempe pro vulgato hodie *Pityia* Vatic. Pariſ. 1. 2. Vindob. Prag. codex Stephani (v. eius praefatio) et Schotti praeferunt *Titana*; Cibin. Rehdiger. Ciaccon. *Tytana*; Lipſ. Gud. *Citana*; Venet. *Tyana*; Voſſius ex ſuis protulit *Titana*, *Citana*, *Tituna*. Edd. 1. 2. 3. (cum Havn.) 4. 5. 9. 11. *Ticana*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. et reliquae ad Voſſium *Trucones*, tantum Vinetus *Titana*; Voſſius cum ſequentibus *Pityia*. TZSCHVCKE. Non *Ticana*, ſed *Trucones*. BAR-

BARVS. *Trucones* hic repoſuerunt, cum antea *Titana* legeretur, quemadmodum fere habent libri manu exarati, niſi quod in quibusdam *Citana* et *Tituna* ſcriptum ſit. Legendum *Pityia* ex Apollonio. [4, 565.] VOSSIVS. *Trucones* ex Plinio 3, 30. ſ. 26. repetiit Barbarus, ubi ſic codices quidam legunt. At ſpuria illa vox aliquantum etiam recedit a noſtris libris, nec *Ticana* vel *Titana* ab ullo hic producitur. Si, quod videtur, Mela Apollonium ſecutus eſt, valeat utique lectio a Voſſio repoſita; certe veri aliquid ſubiectum habet. Lucius de regno Dalmatiae 1, 2. p. 17. ubi Melae verba de inſulis in Hadria ſitis retulit, in textu legit *Trucones*, in margine *Pityſſa* vel *Tituna*, quae ex praecedentibus iudicantur.

Hydria) Pariſ. 3. *hidria*; Vindobon. Prag. Lipſ. Gud. *idria*; alii recte cum edd. 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 10. 11. 13. et omnino plerisque; tantum aliquae in iis 5. 12. 14. 15. 17. 18. 19. 20. 23. *Hidria*. De vera ſcriptura non dubitatur.

Electrides) Vaticani, Pariſ. 1. Prag. Lipſ. Gud. Venet. *Fletirides*; Cibin. *Flecirides*; Rehdiger. *Flecyrides*; Vindob. *Flechirides*; Pariſ. 3. *Phlecirides*. Edd. 1. 3. (ſic Havn.) 4. 5. 9. 11. *Phlecirides*; 2. *Phlectrides*; 6. 7. 8. 10. 12. et reliquae *Electrides* monente Hermolao Barbaro. Recte; atque ita in Pariſ. 2. fuiſſe videtur. Poſt relicta vera ſcriptura Lipſ. *nigra*; Rehdiger. *nygra*; Gud. *Cortira*; Vindob. *Corthira*; Prag. *Corchira*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Corcira*. Quod aliae habent *Corcyra*, ſatis eſt probatum.

Tragurium) Vatic. 1. Cibin. Vindob. *Linguarum*; Pariſ. 1. 2. Prag. Vatic. 3. Gud. Rehdig. Venet. *Lingarum*; Pariſ. 3. Lipſ. Ciaccon. *Lingarum* et *Lingarium*. Edd. 1. 2. 3. (cum Havn.) 4. 5. 11. *Linga-*

rium; 9. *Linguarium;* 6. 7. 8. 10. 12. reliquae *Tragurium*, uti voluerat Hermolaus Barbarus. Tuetur hanc lectionem, in priori maxime parte foede corruptam locorum noterum ſitus et terminatio. Mitius ſupra 2, 3, 13. id nomen habitum eſt. Quod vero ibi in urbibus, hic in inſulis recenſet, de eo alibi. Tum Vindob. ut edd. 13. 19. *Diomedea*; Rehdiger. Prag. *Dyomedia.* Veram ſcripturam praebent alii.

Aeſtria) Gud. *Aeſtia*; Rehdig. *Haeſtria*; Prag. *Eſtria*; Venet. *Eſtia*; alii recte, ut edd. antiquae; tantum 11. *Eſtria.* Proxime ſubiiciunt Vaticani, Pariſ. 2. 3. Vindobon. Prag. Lipſ. Gud. Rehdiger. *Aſine*; Vatic. 3. Pariſ. 2. *atque Aſine*; Pariſ. 1. Cibin. *Aſinae.* Edd. omnes ad Voſſium *Aſine*; inde a Voſſio ceterae *Saſon.* TZSCHVCKE. Legendum fortaſſe non *Aeſtria, Aſine,* ſed *Scardona*, auctore Ptolemaeo, [2, 17.] ut librarii ex una dictione, quae illorum eſt diligentia, duas fecerint. PINTIANVS. *Aſine* alibi non exſtat. Corruptum cenſeo hoc vocabulum, et legendum *Saſon*, quae notiſſima eſt in hoc tractu inſula, quam praeterire non debuit. VOSSIVS. *Scardona* Pintiani inſula quidem Liburniae eſt Ptolemaeo c. l. aliis tamen, veluti Straboni lib. 7. p. m. 218. ſ. 315. ubi Σκαρδὼν vocatur, Plinio 3, 26. ſ. 22. ut antea ipſi Ptolemaeo, urbs in ora maritima. De inſula igitur teſtis ſolus exſtat Ptolemaeus. Simile tamen exemplum ſubminiſtrat noſter in Tragurio, quod urbem producit 2, 3, 13. hic inſulam. Sed mira arte Pintiani ingenium hoc nomen ex codicibus excuſſit. Plinius 3, 25. ſ. 21. hoc ſitu ponit *Colentum* inſulam, quo nomine urbem indicat Scardonae Ptolemaeus. Vid. quae diſſeruit Cellarius in Geogr. ant. 2, 8, 153. At ſi ad codices admoveris, parum et hic proficias. Maiorem veri ſpeciem habet Voſſii *Saſon*, ſi cogites, initio effluxiſſe τὸ *S*, quaſi *Saſine* ex hodierno nomine *Saſena.* *Saſon* etiam in margine notat Lucius c. l. ex Voſſio, opinor.

Neque tamen ſponſorem huius lectionis me ſiſtam, cum et Aſines nomine inſula ibi cum aliis plurimis obſcurioribus fuiſſe potuerit. Fuerunt enim in illo tractu inſulae plurimae, ſed modicae, uti narrat Geogr. Ravenn. 5, 24. Et ſic Strabo lib. 7. p. 218. ſ. 315. Liburnicas circiter 40. omnino indicat, et Plinius 3, 30. ſ. 26. Illyrici oram mile amplius inſulis frequentari ſcribit. Porro noſter etiam ignota aliis adtingit, contra, quae famam habent, praeterit. Quae cum ita ſint, *Aſine* locum commode habere poteſt.

atque ut) Pariſ. 2. omiſſo *atque* et *ita* haec adfert; Vatic. et Prag. *ut Alexandriae Pharos, ita Brundusio adiacens.* Vindob. *Brondusio*, et poſt *Pharon ſive Pharos*, quaſi eligendi arbitrium faciens, ut infra §. 18.

§. 14. *Sicilia)* In MSS. Lipſ. Gud. edd. 1. 2. 9. 11. 13. praeponitur titulus *de Sicilia;* in Pariſ. 2. et edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Siciliae deſcriptio;* alii libri intervallo notato a praecedentibus haec ſecernunt, veluti Rehdiger. Pariſ. 3. et edd. 3. 4. 5. vel etiam in margine adponunt *Sicilia*, uti 10. 12. 14. 19. Alii codices et editiones, et ex his Vadianae, Olivarianae cum recentioribus continua ſerie procedunt. Qui capitibus ſegmenta diſtinguunt, varie ex inſtituta ratione numerant, ut ed. 11. cap. 11. ed. 13. cap. 5. edd. 15. 17. 20. 23. cap. 3.

ut ferunt —) Cibin. Vatic. Venet. Rehdiger. Gud. *aliquando ut ferunt;* Havn. *ut ferunt cuncti et agro.* Prag. *continenti* et antea *Scicilia*, uti edd. quaedam, in iis 5. 14. 19. *Sicylia.*

Bruttio) Cibin. Gud. *Brucio;* Prag. *bratio;* plerique alii cum edd. *Brutio*, quod retinuit Reinoldius, A. Gronovius in edd. 44. 45. cum Kappio mutavit in

Bruttio, de qua ſcriptura dictum eſt ſupra ad 2, 4, 2. Videtur ita iam in utroque loco dediſſe Vinetus. Pro vulgato *annexa* Cibin. Rehdiger. et Venet. melius dant *adnexa*.

abſciſſa) Mediol. Voſſ. tres, Rehdiger. Cibin. Gud. *abſciſa*. Editiones cum aliis MSStis *absciſſa*, praeter 12. 14. 19. in quibus exſtat *abciſſa*. Vtriusque verbi crebra eſt in libris commutatio, veluti in Livio. Sic commutantur in Oroſio 2, 18. p. 139. Haverc. Horat. Satyr. 2, 3, 303. ubi ex tribus MSS. Argent. notavit Oberlinus, Curtio 3, 11, 25. Cf. Torren. ad Valer. Max. 1, 1, 18. Oudendorp. ad Lucan. 3, 33. et alibi; de utriusque discrimine idem ad Frontin. p. 49. Duker. ad Flor. 2, 2, 2. et quos laudant, et ſupra ad 2, 5, 7. et infra ad 3, 6. in. notavi ipſe. Sic infra 2, 2, 7. fluctuantur libri inter *excidium* et *exſcidium;* inter *reſciſſo* et *reciſo* apud Nepot. in Milt. c. 3, 4. Aptius utique ex etymorum vi propria videtur eſſe *abſciſſa*, quod retinui.

perfluit) Deeſt in Prag. et pro eo Vindob. ponit *profluit*, uti idem *ſenium* pro *ſaevum;* Prag. *ſcenum;* edd. 9. 13. *ſaeverum*.

Scyllae) Vindob. Gud. *ſille;* Prag. *ſcille;* Cibin. *Scylle*. Edd. 1. *Syle;* 2. *Sylae;* 9. *ſaeverum ſciliae ch.* ſic 13. *ſciliae* omiſſo etiam *et*. Cf. paullo poſt. Tum Lipſ. *carybdis;* Vindobon. *caribdis;* Cibin. Gud. Prag. *caribdisque;* Rehdiger. *et Carybdisque*. Sed haec levia. Sic poſt Lipſ. Vindob. *ſilla;* Gud. *ſcilla;* Cibin. Vindob. Gud. Prag. *caribdis*. — Sic Σκύλη in Xenoph. Memor. 2, 6, 31. libri quidam; ſed et alibi in utroque nomine talia paſſim obverſantur. Pro vulgato *inclytum* Rehdiger. Cibin. edd. 7. 8. *inclitum*. Cf. ad 1, 1, 5. Ciaccon. notat: *inditum*, quod idem vult. Nempe *cl* et *d* facile inter ſe permutantur, de quo dictum eſt ad 1, 7, 2.

Denique Lipſ. *utcunque noxium;* Vindob. *utrinque nocens;* Prag. *mare atrum noxium*, et pro *appulſis* Prag. *appulis*. A voce *Scylla* cap 60. initium facit Vinetus. TZSCHVCKE. Viri docti putant, hic excidiſſe vocabulum, et Melam ſcripſiſſe *mare vorticoſum;* ſed errant. Referenda enim huc verba, quae ſequuntur, *mare noxium appulſis*, quod perinde eſt ac mare vorticoſum. VOSSIVS.

procurrens) Venet. *percurrens*, ſolemni commiſtione ex confuſis lineolae transverſae ſignis. Tum Cibin. *ymaginem;* edd. 7. 8. *imaginemque. Delta* deeſt in ed. 2. et pro *efficit* ed. 1. habet *efficitur.*

§. 15. *Pachynum)* Lipſ. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. cum edd. 12. 13. 14. 18. 19. et forte aliis *Pachinum*, uti multi codices in Lucano 7, 871. notante Oudendorpio; Cibin. *pachinnum.* Edd. 1. 2. 9. *Pacinum.* TZSCHVCKE. Strabo, [lib. 6. p. 183. ſ. 265.] Ptolemaeus, [3, 4.] Stephanus, [h. v.] Dionyſius Byzantius [v. 469.] *Pachynus* in recto, non *Pachynum.* Item Ruffus Feſtus [Avienus in deſcr. orbis v. 635.] *In matutinos Pachynos producitur ortus.* Idem error caſtigandus in Plinio. [3, 14. ſ. 8.] PINTIANVS. Lege *Pachynus.* Ovidius lib. 4. Faſtor. [v. 479.] *Iamque Peloriadem Lilybaeaque, iamque Pachynon Luſtrarat, terrae cornua trina ſuae.* Et lib. 5. Metamorph. [lib. 13, 725.] CIACCONIVS. Recte omnino monuerunt. Nam et Graeci et Latini, quorum loca diligenter conlegit Cluverius in Sicilia ant. 1, 14. p. 187. ſ. maſculino genere efferunt, nec facile praeter noſtrum et Plinium inveneris, qui hac terminatione utantur, quam tamen propter codicum noſtrorum conſenſum non moveo, cum talia utroque genere paſſim efferantur, et promontorium ſubintelligi poſſit. Tum Plinius eam ſuſtinet, et qui hunc reddere ſolet Martianus Capella lib. 6. p. 208. Graecis Πάχυνος ſeu Πάχυνον dici, ſimpliciter tamen,

adfirmat Oudendorp. ad Lucan. 7, 871. Cf. et Havercamp. ad Oroſ. 1, 2. p. 33. *Lilybaeum* ſuo more invertunt libri. Cibin. *Lylibaeum;* Gud. Rehdiger. Vindob. Prag. *Lilibeum;* Lipſ. *Lilibaeum.* Edd. 7. 8. *Lylibeum.*

quod Africam) Vindobon. Gud. Lipſ. *quod in affrica;* Pariſ. 1. 2. et Vatic. habuiſſe videntur *quod in Africam,* uti legitur certe in Rehdiger. et editionibus omnibus ad 42. excepto Vineto, qui excluſiſſe videtur τὸ *in,* uti certe fecit Reinoldius, et hinc edd. 44. et reliquae. Librarii retulerunt ad proximum *vergens,* minus id quidem commode, cum potius connectendum ſit cum praecedente *ſpectat.* Nec agnoſcunt eam voculam 6 codices A. Gronovii, et ex meis ceteri, in quibus diſerte notatum vidi Pariſ. 2.

Peloris) Incertam huius nominis formam reddunt libri et doctorum virorum disputationes. Vatic. 1. Cibin. Gud. membranei quatuor et totidem alii in charta lintea deſcripti, uti in appendice ad h. l. teſtatur Voſſius, *Pelorias,* a quibus non disſenſiſſe Pariſ. 1. videtur; notatur idem in edd. 27. et 29. ex antiquo codice; Lipſ. Vindob. cum Venet. et Havn. opinor, *Pelorum;* Vatican. 3. Prag. Pariſ. 2. 3. Rehdiger. et codex I. Gronovii (Gud. nempe hic ex correctione) *Pelorus.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Pelorus;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Schotto *Pelorum;* Voſſius dedit *Pelorias,* praeeunte tamen Vineto; ſequentes *Peloris.* TZSCHVCKE. *Pelorum)* Scribo *Pelorus,* non *Pelorum* ex Ptolemaeo [3. 4.] et Marciano 6. p. 208. *Pelorias* eſt Straboni [lib. 6. p. 183. ſ. 265.] et Stephano. Variat Solinus, [cap. 11. ſ. 5.] modo hoc, modo illo nomine utens. Thucydides quarto [cap. 25.] et Dionyſius Byzantius [v. 469. et 472.] *Peloris;* Silius *Pelorus* nominat lib. 14. [v. 78.] *arenoſa tollit ſe mole Pelorus.* PINTIANVS. *Peloris)*

Peloris etiam Euſtathio ad Homerum fol. 110, 12. et 1623, 6. [cf. ad Odyſſ. 9, 187. p. 346, 34. Baſil.] Plinio *Pelorum* lib. 3. cap. 5. [c. 10.] *Pelorum* et *Pelorus* cap. 8. [c. 14.] Ipſe Pomponius infra, *inter Lilybaeum et Pelorida Panormus et Himera*, et Cicero in Verrem act. 7. fol. 630. [5, 3.] *Peloridam*, [immo *Peloridem*] et Livius lib. 24. CIACCONIUS. Ex membranis antiquis reduximus τὸ *Pelorias*, ubi vulgo eſt *Pelorum*. VOSSIUS. Auſus fui deſerere editiones praecedentes, in quibus plerisque eſt *Pelorum*, quum in ſcripto libro reperiſſem *Pelorus*. In quo vocabulo disputat quidem Pintianus, quam varie pronuntietur; nempe *Pelorias*, *Peloris*, *Pelorus*, et ſe ſcribere teſtatur *Pelorus* ex Ptolemaeo et Marciano. Sed noſtrae lectioni fides eſt ab ipſa Pomponii manu, infra ſcribentis *Pelorida*, quam ſcripturam tenent concordes MSS. quam terminationem nunc ei displicuiſſe, vel etiam maluiſſe nunc ſcribere *Pelorias*, mox autem *Pelorida* nulla cauſa eſt, cur putemus, praeſertim eo dirigentibus quoque antiquis libris. Similis ineptiae exemplum editur lib. 3. cap. 7. ubi in editis ſcribunt *elephantes*, paullo poſt autem *elephantis maximis*. Haec quoque ipſis variandi ratio placet; quam quis credat placuiſſe Pomponio, maxime quum in priore loco in MS. invenerim *elephantos*, ut nunc quoque rurſus edidi? I. GRONOVIUS. In duobus libris manu exaratis *Pelorus* ſcriptum ſe reperiſſe dicit I. Gronovius, unde ipſe facit *Peloris*, quia infra ſequitur *Pelorida*. Sed nos quatuor membraneos et totidem alios, in charta deſcriptos lintea, poſſumus oſtendere, in quibus legatur *Pelorias*, quod utique admittendum cenſuimus. *Pelorida*, quod poſtea ſequitur, et hoc quoque rectum eſſe, etiam pueri intelligant. Sic et Strabo, quam Πελωριάδα vocat, [c. l.] alibi Πελωρίδα appellat, [lib. 6. p. 177. ſ. 257.] nec tamen propterea eſt ineptus. Quod poſtea monet, et hoc quoque futile, cum *elephas*, *elephanti* et *elephantes* promiſcue poſitum apud Plinium, Solinum et alios paſſim

occurrat complures. Ab elephas autem aeque ac ab elephantus in plurium numero fit elephantis, mutata ut ſaepiſſime, declinatione, non elephantibus, quod nusquam, quod ſciam, legitur. VOSSIVS IN APPENDICE. Adverte, lector; an in nota dixi, in duobus libris manu exaratis *Pelorus* ſcriptum me reperiſſe? Rectum eſſe utrumque tam *Peloris*, quam *Pelorias*, non negavi. In Strabone non ſic propinqua demonſtrabit Voſſius Πελωριάδα et Πελωρίδα, ut in Mela connectit *Pelorias* et *Pelorida*. I. GRONOVIVS *in nota poſteriore*. Voſſium impugnat etiam in epiſtola de eius appendice p. 63. Sed cum nihil novi adtulerit, nolui repetere. Loca de hoc promontorio congeſſit Cluverius in Sicilia ant. 1, 6. p. 78 ſqq. ex quibus diſcitur, *Pelorum* formam eſſe raro obviam. Certiori fide nituntur *Peloris* et *Pelorias*, frequentatur potiſſimum *Pelorus*. Ex quibus *Peloris* reſpuunt libri, quod ex ſequentibus huc arceſſivit Gronovius, ne diſcrepare a ſe Mela cogeretur. At huiusmodi exempla paſſim in Strabone et aliis occurrunt, uti hoc aliquoties ad Strabonem monui. Neque id tantum in locis diſſitis et remotioribus obſervatur, ſed et in vicinis, niſi ad librorum corruptiones recurrere velis. Ita quidam apud Strabonem lib. 6. p. m. 184. ſ. 266. Πελωρίδα habent, cum undique ſtet Πελωριάδα. Apud Solinum c. l. *Pelorus*, poſt *Pelorias* legitur; *Tergeſtum* et paullo poſt *Tergeſte* in Mela 2, 3. f. *Boeotis* et *Boeotia* 2, 3, 4. *Illyris* et *Illyricum*, etſi hoc locis remotis, 1, 3, 4. et 2, 3. extr. Cf. ſupra ad 2, 3. f. Summa diſputationis haeret in *Pelorias* et *Pelorus*. Retinuerim prius, quia meliores libri id praeeunt, et inde omiſſo *i* librariorum negligentia facile ad *Pelorus* tranſiit. Sic Salmaſius ex libris, quod ait, pro *Pelorus* emendat *Pelorias*, in Solino, de quo conferatur p. m. 73.

Scyllae), Vindob. *ſile*; Gud. *ſcile*; ed. 1. *ſilae*; 9. *ſcilae*. Sed talia non moror. Sic pro *Hannibale*, uti

ſcriptum legitur in Cibin. Rehdiger. Prag. vel *Hanibale* quod eſt in Gud. et Vindobon. multi alii cum plerisque editionibus abiecta adſpiratione proferunt, quam praemiſit cum ſuis Vadianus et antea ed. 11. poſt A. Gronovius inde ab ed. 44. Reinoldianae discrepant; omittunt priores; additam vidi in ed. 1775. Vid. ad 2, 6, 5. Vocabula *idem vir* redundare putabat Ciacconius.

profugus ex Africa) Cluverius in Sicilia ant. 1, 6. p. 78. ita malit emendare, *profugus ex Italia, ac per ea loca Africam petens*, ni auctoris gravis, Livii 33, 48 ſq. qui Carthagine Tyrum et inde Antiochiam veniſſe Hannibalem narrat, teſtimonium obſtet. At alia magis offendunt, quae de nominis cauſa et tranſitu per fretum Siculum tradidit noſter, neque tamen hic excuti poſſunt, cum non ipſa verba, ſed narrationis fidem ſpectent. In ſequentibus Cibin. Rehdiger. Gud. Lipſ. Vindob. malunt *et per ea loca.* Tum Vindob. *ſiriam;* Gud. *quod procul;* Lipſ. *productum* pro *proditum;* Rehdiger. in his omiſit *eſſe* et *non.*

§. 16. *Ab eo ad)* Vindob. *ab eo quae ad pachinium;* Gud. Prag. cum edd. 12. 14. 19. *pachinum;* Cibin. Lipſ. *pachinnum.* Cf. ſupra et paullo poſt. Tum Lipſ. *oſtenditur* pro *extenditur.* At hoc aptius ad loci notationem et ipſam Melae rationem. Prag. *extendit*, uti ſaepe fieri in his notavi ad 3, 4, 1. et alibi. Poſt *Ionium* in Pariſ. 2. Prag. et Vatic. 3. deeſt *mare*, quae vox in hoc nexu paſſim ab ipſis auctoribus omittitur, veluti Virgilio Aen. 3, 211. Porro Vindobon. *attingit.* A verbis *Ab eo ad* — Vinetus cap. 61. incipit.

Meſſanam) Cibin. *Meſſenam*, propius ad Graecum morem nomenque conditorum, quo etiam referri debent numi aliqui, in quibus *Meſſenion* legitur. Invaluit tamen in hac urbe Dorica forma *Meſſana*, unde etiam

in numis frequentatur Μεσσανιον et ſimilia, de quibus vid. Cluver. in Sicilia ant. 1, 6. p. 81. Carrera in disquiſit. de numiſm. Meſſan. p. 4. (in theſ. Sicil. Vol. 10.) Paruta in numiſmatibus Meſſan. et quae conlegerunt Raſche in Lex. num. T. 3. P. 1. p. 478 ſqq. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 220 ſq. Idem docet etiam *Meſſalae* nomen, quod a capta urbe inditum erat, nimirum *n* in *l* mutato, uti tradunt Seneca de brevitate vitae cap. 13. et Macrobius Saturnal. 1, 6. *Meſſanam* habent denique reliqui libri omnes. Eadem tamen variatio obſervatur etiam in Silio Ital. 14, 194. et Lactantio 1, 11, 33. ubi vid. notata a viris doctis, et Rogerius ad Ciceron. Verrin. 3, 6.

Tauromenium) Pariſ. 2. *Turominum;* Rehdiger. Prag. *Thauromenium;* reliqui omnes etiam Gronoviani *Tauromenium*, quod recepit primus Reinoldius et inde ab ed. 44. alii, cum antea omnes ſcriberent *Taurominium*, pro quo ed. 9. habet *Taurominum*. TZSCHVCKE. Non video, cur Hermolaus *Taurominium* pronuntiet, non *Tauromenium*. PINTIANVS. Plinius 3, 8. [ſ. 14.] *Tauromenium*. Strabo lib. 6. p. 266. 268. [ſ. p. 184.] Ταυρομένιον, et nummi Ταυρομενιταν. A. GRONOVIVS. Idem ſcripturae vitium obſidebat olim Lucanum 4, 461. unde ſuſtulit Oudendorpius, et nunc etiam obſidet Ciceronem in Verrinis, veluti 2, 66. 3, 6. quod reliquerunt edd. Erneſtii et Bipontina, ſed ex codice Huydecop. emendavit Burmann. ad Dorvillii Sicula in addendis p. 611. Sic per *i* dedit Havercamp. in Oroſio 5, 9. p. 307. et 6, 18. ſ. Torrenius in Valer. Max. 2, 7, 3. ubi utriusque ſcripturae dedit exempla, et paſſim alii. Recte vero A. Gronovius tuetur *Tauromenium*. Ita nempe Graeci auctores, minus in his corrupti, Ταυρομένιον. Accedunt numi, de quibus adeundi Meneſtrier in medailles illuſtrées p. 9. Havercampus in commentar. in Parutae numiſm. Tauromenitana p. 607. (in theſ.

Sicil. Vol. 6.) et praeter alios Raſche in Lex. num. T. 5. P. 1. p. 627 ſqq. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 248 ſq. Suffragantur inſcriptiones, quos conlegerunt Gualtherus in Vol. 5. theſ. Sicil. p. 925. Muratorius p. 1085, 5. et Caſtellius p. 51. *Tauromenio* legitur etiam in tab. Peutinger. 6. E. Apud Caſtellium eſt Ταυρομενειτων, apud Muratorium *Tauromenitani*, unde patet, minus recte ab Eckhelio reprehendi et erroris redargui Burmannum, qui ex numo Dorvilliano Ταυρομιντανων retulit, quod in Graecis tantum Ταυρομενίτης et Ταυρομένιος in uſu fuerint. Nempe haec tantum in Stephano commemorantur. Adiuvat praeterea etymologiae ratio, quod a μένειν hoc nomen ducit Diodor. Sic. 14, 59. et 16, 7. Hinc etiam viri docti eandem ſcripturam auctoritate ſua tuentur et exemplis praeferunt. Cf. Graſſer. ad Solin. c. 11. Heinſius ad Sil. Ital. 14, 256. et ad Ovid. Faſtor. 4, 475. Oudendorp. ad Lucan. c. l. Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 373. ubi plures commemorantur, et Garaton. ad Cicer. in Verrin. 2, 66.

Catinam) Lipſ. *Chatinam;* Prag. *Cathinam;* Rehdiger. *Cathynam;* Voſſiani itemque reliqui mei *Catinam*, uti pleraeque editiones; tantum 13. *Catanam;* 8. *Cantinam;* 15. 17. 20. 23. *Cantinum.* TZSCHVCKE. Alia in Sicilia *Catina;* alia *Catana.* Ab hac *Catanaei* et *Catanenſes;* ab illa *Catinenſes.* Hermolaus [ad Plin. 3, 14. ſ. 8.] unam intelligit, quae Graecis quidem frequentius *Catana*, Latinis fere *Catina* dicatur. VADIANVS. Scribo *Catanen*, non *Catinam*, et *Megara*, non *Megarida*, utrumque ex Strabone, [lib. 6. p. m. 185. ſ. 268.] Stephano, [h. v.] Ptolemaeo, [3, 4.] Thucydide, [6, 3. et alibi.] Xenophonte ſecundo Hellenicῶν, [c. 3, 5.] a quibus in Orthographia Graecarum dictionum libentius ſto, quam a Plinii [3, 14. ſ. 8.] et Pomponii et Latinorum auctorum depravatiſſimis exemplaribus. Nec apud me rationes Hermolai in contrarium ullius ſunt

ponderis. PINTIANVS. *Catinam*) Haec eſt vetus lectio. Non recte *Catanam* paſſim reponit Cluverius, [in Sicilia ant. 1, 9. p. 116 ſq.] tamquam ſi alterum recens eſſet, cum tamen in antiquiſſimis etiam auctoribus ita ſcriptum urbis huius nomen reperiatur. Sic ſolent Latini vocales iſtas permutare, τρυτάνη trutina, πατάνη patina, Μασσαλία Maſſilia, Μασανίσσης Maſiniſſa, Μιθραδάτης Mithridates et ſexcenta alia. VOSSIVS. Graeci quidem omnes huius urbis nomen per α ſcribunt. Quod ex Procopio de B. Goth. 1, 5. Κατείνην profert Cluverius c. l. Hoeſchelii habet editio p. 172. et poſt adhibitis libris mutatum eſt in Κατάνην, quod et ipſe dat Hoeſchelius lib. 3. cap. 40. recte etiam ad proſodicam rationem, quae penultimam corripi docet. Adſunt etiam numi multi, quibus α ſtabilitur, uti docent Raſche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 436 ſqq. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 202 ſq. Cf. etiam opuſcoli di autori Siciliani Tom. 14. p. 12. Tum inſcriptio in Muſeo Veronenſi p. 32. Καταναιος habet. Latinis tamen placuit mutare in *Catina*, etſi de Pinedo ad Stephanum p. 368. *Catana* etiam admittit, uti certe in Muratorii theſ. inſcr. 40, 3. legitur, et utrumque rectum cenſet Bunemann. ad Lactantium 2, 4, 28. ubi fluctuantur libri. Sic apud Iuſtin. 4, 3, 4. ubi praefertur *i*, quod et repoſuit du Freſne, in Lactantii loco ex MSS. et editionibus antiquiſſimis, cum Bunemannus per *a* dediſſet. Ita inter *a* et *i* errant libri in Frontino 3, 6, 6. Eutropio 2, 19. et in aliis. Nempe nec doctorum virorum ſententiae in ſcriptura nominis conſtant. Τὸ *i* tuentur ſimilibus exemplis in vocibus *Agrigentum*, *Numidae*, aliisque, a Voſſio productis, moti Salmaſius ad Solinum c. 5. ſ. 11. m. 78. Oudendorp. ad Iul. Obſequ. c. 92. et Lucan. 3, 308. Berneccer. et Gronov. ad Iuſtin. c. l. Harduinus ad Plin. 3, 14. ſ. 8. aliique, quos memorat Vink in amoenitatibus medicis p. 246. Contra Cluverii ſententiam amplexantur Delrio et Graſſerus ad Solin. c. l. Sylburg. ad Eutrop. 2, 19. ſ. 10.

Surita ad Antonini itin. p. 87. ed. Weſſ. Tennulius ad Frontin. 3, 6, 6. Drakenb. ad Sil. Ital. 14, 196. Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 318. Alii inter utrumque medii ſtant, de quibus vid. Cellarius in Geogr. ant. 2, 12, 12. interpretes Iuſtini ad 4, 3, 4. Weſſeling. ad Antonini itin. c. l. Dorvillius in Siculis cap. 15. p. 208. Nec minus variatur in editionibus. Sic praeter ſuperiora in Livio 27, 8. ſ. Drakenborchius praetulit *a*, item in Oroſio 2, 14. p. 125. 5, 13. Havercampus. Contra *i* probatur in Ciceronis Verr. 4, 45. Plinio 3, 14. ſ. 8. Frontino c. l. ubi Oudendorp. notat, *a* in recentioribus tantum codicibus reperiri. Vtra ſcriptura certior ſit habenda, vix conſtitui poteſt, cum inſcriptiones deſint Latinae, ex quibus confici quaeſtio poſſit. Nam quas in theſ. Sicil. Vol. 6. p. 224. ſ. exhibet Gualtherus, ubi legitur *Katanen. Catanens. Catanenſium*, *Cataneae*, eae vel ſunt ſuſpectae, vel ex alia lingua in Latinam converſae. Reſtat, quod equidem noverim, Muratoriana, ſi recte vereque deſcripta exiit. In qua dubitatione reliqui *Catinam*, etſi forte poſterioris aevi haec fuit ſcriptura.

Megarida) Prag. Pariſ. 2. *Megardia;* Rehdiger. *Megaryda*, reliqui cum edd. *Megarida*. Quod Pintianus reponit ex auctoribus in proxima nota memoratis *Megara*, non ſolum libris adverſatur, ſed et aliorum auctorum uſu refellitur, etſi *Megara* omnino recte habet, et in ipſis numis legitur, uti docent Raſche in Lex. num. T. 3. P. 1. p. 479. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 218. Atque ſic vel *Megara, ae*, vel *Megara, orum* in neutro dicitur, de qua duplici forma cf. Drakenb. ad Liv. 24, 30, 9. Non igitur erat, quod *Megara* ſollicitaret Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 485. At et *Megaris* uſu comprobatur, quod declarant loca a Cellario in Geogr. ant. 2, 12, 18. et Cluverio in Sicilia ant. 1, 11. p. 131. adpoſita. Ita legitur in Scylace p. 4. ed. Hudſ. in quo Gronovium ſollicitaſſe falſo ſcribit Cellarius,

Plinio 3, 14. ſ. 8. et repoſitum eſt in Diodoro Sic. 4, 78. Μεγαρὶς autem de hac Siciliae urbe male ex Stephano refert Harduinus ad Plin. c. l. Poſt Lipſ. Vindobon. Gud. Cibin. Rehdiger. cum edd. 1. 2? 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. (forte etiam Vatic. MSS.) habent *et in his*. Pro *Arethuſam* Gud. *aretuſam;* Prag. *arecuſam;* edd. 1. 2. 9. *arhetuſam.*

viſuntur) Rehdiger. *videntur;* Vindob. *viſſuntur geſta.* Poſt editiones quaedam, veluti 21. 24. 25. 28. et pleraeque Olivarianae *Alphaeum*, quod recte damnarunt Pintianus et Ciacconius. Tum Vindob. *quem diximus* et *peloponeſiaco;* Lipſ. *peloponenſiaco;* Rehdiger. *pelloponenſiaco;* Ciaccon. *Peloponneſico.*

conſociare) Rehdiger. Prag. *ſociare.* Tum inverſo ordine Lipſ. Venet. *terras mariaque;* Prag. *ſubter trans mariaque;* idem *at hic ſe reverſus;* Cibin. *attollere.* Poſt Cibin. Lipſ. *Pachinnum;* Gud. Prag. *pachinum*, uti quaedam editiones. Sic Cibin. Rehdiger. *lylibeum;* Lipſ. ed. 2. *lilibeum;* Gud. Prag. *lilibaeum*, quae ex ſuperioribus nota ſunt et per ſe levia. Venet. ſic: *Inter Lilybeum et Pachinum;* Lipſ. *Inter Pachinnum et lilibeum et therme agragas eſt et heraclea.*

Acragas) Omnes MSS. A. Gronovii, ex meis Lipſ. Cibin. Venet. Vindobon. Havn. Pariſ. 1. 2. 3. Vatic. 1. *Agragas;* Gud. *Agregas;* Vatic. 3. Prag. *agras.* Edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Agragas* praepoſita particula *et;* 13. *Agregas;* 7. et poſt Vadianus cum reliquis *Acragas;* tantum ed. 25. alterum exemplar *Acradas* librarii vitio. Si Graeca ratio in Graeco nomine (Latinis enim *Agrigentum* dictum) valere debet, rectius utique *Acragas* ſcribitur, etſi etiam Virgilii Aen. 3, 703. veterrimos codices inter utramque ſcripturam fluctuare notavit Heyne, qui in aliis, veluti Lucretio, Ovidio, *Agragas* praeferunt, de quo vid.

Heinſius ad Ovid. Faſtor. 4, 475. et ad Sil. Ital. 14, 208. In Plinio tamen 3, 14. ſ. 8. editur *Acragas* ſine discrepantiae nota, etſi hic A. Gronovius ex codice profert *Aggas*, quod pro *Agragas* ſcriptum ille putat. Numi tantum non omnes k exhibent, uti videre eſt in Raſchii Lex. num. T. 1. P. 1. p. 195. Tres enim tantum ad Parutam, monente iam Heinſio c. l. γ oſtendunt, cui aliquos alias addidit Torremuzza. Atque eam ſcripturam rectam cenſet Havercampus ad Parutam p. 440. (cf. theſ. Sicil. Vol. 6.) reluctante tamen Burmanno ad Dorvillii Sicula p. 350. et, qui ad chalcographi errorem refert, Eckhelio in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 192. Cluverius etiam in Sicilia ant. 1, 15. p. 202. *Agragas* ab auctoribus ipſis profectum putat, quia inde factum ſit *Agrigentum*. At ita Latini in ſua lingua voces ex Graecis deductas immutant, ut *guberno* a κυβερνάω et alia. Succurrit in vicina urbe Ἄκραι exemplum ſimile. Nempe *Acrae* eſt in Livio 24, 36. in. *Agris* in tab. Peuting. 6. E. Cf. Surita et Weſſeling. ad Antonini itin. p. 89. Alii utramque formam accipiunt, in quibus eſt Erneſti in clave Ciceronis h. v. Et ſic variant docti viri in auctorum editionibus; Heinſius et Drakenb. in Silio Ital. praeferunt *g*, Harduinus in Plinio, Heyne in Virgilio *c*, quod et aptius videtur ad uſum Melae Graeca adfectantis. Cf. ad 1, 16, 2. in *Cnidus*.

et Heraclea) Particulam *et* omittunt cum Vindobon. edd. Vadiani et Olivarii praeterea 21. 24. 28. Vinetus, Schottus, Voſſius, I. Gronovius, qui tamen iam in ed. 41. revocavit, unde ſtabilem ſedem tenuit. Pro *Heraclea* Pariſ. 1. *Araclea;* Pariſ. 2. *Ereclea;* Pariſ. 3. *Theraclea*. Pro *Thermae* ex more Cibin. Vindobon. Pariſ. 3. edd. 1. 2? 3. 4. aliaeque, etiam Camert. Ald. Iunt. dant *Therme;* Gud. *terme*. Pro *Pelorida*, in quo omnes libri conſtant, malim *Peloriada*, ut ſcripturae tenor ſervetur. Facile enim τὸ *a* effluere potuit.

Panormus) Voſſ. 1. Cibin. *Phanormus;* Perizon. *Panhormus;* reliqui cum editionibus *Panormus*, praeter 13. in qua eſt *Panhormus.* Ita et alibi in libris et monumentis antiquis variatur. *Panhormitani* eſt in quibusdam codd. apud Frontinum 3, 17, 1. notante Tennulio, adſpirationem tamen in optimo Palatino abſuiſſe addit Oudendorpius, qui non improbat, et ſic *Panormus* ſine nota ille poſuit 2, 5, 4. Idem in Silio Ital. 14, 261. obſervatur, ubi quidam libri inſerunt *h*, omnes communi conſenſu in Plinio 3, 14. ſ. 8. Contra omittitur in tab. Peuting. 6. E. Vtriusque formae exempla ſubminiſtrant etiam numi ſub eodem adeo imperatore veluti Auguſto. Vid. Raſche in Lex. num. T. 3. P. 2. p. 515 ſq. Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 232 ſq. et quos laudant. Sic in inſcriptionibus adſpiratio modo ponitur, modo omittitur. Poſterior forma adparet in conlectionibus Reineſii 3, 24. 3, 31. Gudii p. 213, 2. prior in inſcriptionibus Gruteri p. 174, 5. 266, 6. Sponii (vid. miſcell. erud. antiqu.) p. 176. Gualtheri in animadverſ. in inſcrr. Panormit. c. 2. p. 96. (theſ. Sicil. Vol. 6.) Muratorii aliquoties, ita quidem, ut plures praeferant adſpirationem. Cf. etiam Fazellus de rebus Siculis Dec. 2. lib. 7. cap. 7. Quod igitur Cluverius exiſtimat in Sicilia ant. 2, 3. in. p. 274. eam a poſterioribus aevi Grammaticis adiectam fuiſſe, inde diiudicari poteſt. In gentis quidem Domitiae numis adhibetur, uti docent Vrſinus et Patinus, etſi omiſit Vaillantius. Neque hic negligi poteſt teſtimonium Euſtathii ad Homerum Il. 5, 76. p. 396. ſ. 524. qui diſerte adfirmat, veteres nomen adſpiraſſe. Sed plura dabunt Surita et Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 91. Drakenborch. ad Sil. Ital. 14, 261. Burmannus ad Dorvillii Sicula p. 283. et qui de origine vocis eiusque vera ſcriptura operoſe diſſeruit Andr. Maſſa in Sicilia in Proſpettiva P. 2. p. 257. ad 262. Equidem adſpirationem praeferendam putavi. Contra in proximo nomine libri ſcripti omnes dant *Himera;* tantum Rehdiger.

Hymera; illud et numi Latini probant. Editiones 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 23. *Imera;* 13. *Hymera*, uti poſt Vadianus in ed. altera, (22.) quem cum ſuis ſecutus eſt Olivarius et Schottus, paucis exceptis, in quibus ſunt Vinetus et Stephanus, qui poſuerunt *Himera*, et ſic poſtea Voſſius conſtanterque ceteri. Ita *Himera* et *Hymera* libri in Frontino 3, 10, 3. Sed *Himera* in numis, et in inſcriptione apud Gruterum p. 435, 6. Goltzium in tab. antiqu. ſ. inſcrr. — in theſ. Sicil. Vol. 6. p. 525. et *fl. Himera* in tabula Peuting. 6. E.

Leontini) Gud. *leuntini;* Rehdiger. *leonthini;* Pariſ. 2. *Lenocini.* Poſt ante *Centuripinum* Vadianus expulit *et*, et hinc ſecutae 18. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. Revocavit primus Reinoldius. Deeſt in ſolo Gudiano. Idem poſt factum a Vadiano ante *Hybla*, iisdem ſequentibus, praeter Schottum; ſed inde a Voſſio conſtantius ſedit. Cum non alienum hoc ſit a noſtri more, codices auſcultari recte debent. Vid. 1, 19. in. et praeter alia loca I. Gronov. ad 1, 2, 5. *Centuripinum* tuentur omnes libri. Ciacconius tamen maluit *Centuripini* ex Plinio 3, 14. ſ. 8. At ibi de incolis dici, nexus aperte declarat, quamvis et idem ex Plinio adfert Ortelius in theſ. Geogr. h. v. Et ſic in numis apud Parutam p. 198. et alibi, item in opuſcoli di autori Siciliani T. 14. p. 18. Κεντοριπινων legitur. Sed aliunde terminatio impugnari poteſt. Nemo enim *Centuripinum* habet, ſed a Graecis dicitur Κεντούριπαι (Ptolemaeus 3, 4.) vel τὰ Κεντόριπα. (Strabo lib. 6. p. m. 187. ſ. 272.) Quod enim τὸν Κεντόριπα legitur in Diodoro Siculo 20, 56. vitio id adtribuunt viri docti, de quo cf. ibi Weſſeling. Atque ita intelligi debet in Polybio 1, 9, 4. ubi περὶ Κεντόριπα occurrit. Κεντόριπας dicit Thucydides 7, 32. ſi recte habet pro Κεντόριπα. Latini malunt *Centuripae*, et ſic ediderunt etiam

cum Heinſio et Drakenborchio Erneſti et Ruperti in Silio 14, 204. pro priori *Centuripe*, quod licentia poetica tuetur Cluverius in Sicilia ant. 2, 6. p. 309. Idem adfert ex Antonini itiner. p. 93. Weſſel. *Centuripa*, et ex tab. Peutinger. 6. E. *Centurippa*, quae feminina putat. *Centoripa* tamen neutro plurali melius cenſet, quam *Centuripa* Burmannus ad Dorvillii Sicula p. 437. *Centoripae* praefert Rogerius ad Cicer. in Verrin. 3, 6. Cf. etiam Waſſe ad Thucyd. c. l. *U* tamen praeferunt Latini, etſi in numero conſentiunt. Sic Plin. 31, 41. ſ. 7. *Centuripis*, Scribonius Largus cap. 43. *Centuripas*. Soli igitur Melae relinquenda eſt ſua terminatio. Denique pro *Hybla* Lipſ. *ibla;* Vindob. *bible;* Gud. Prag. cum edd. 1. 9. 15. 17. 20. 23. *hibla;* edd. 7. 8. *bibla;* 6. *bybla*, in qua antiqua manus correxerat *Hybla*, quod habet 10. et aliae. In ſequentibus Vindob. *habent*.

Enna) Vindobon. Prag. Rehdiger. Lipſ. *Ethna;* Cibin. *ehtna;* Gud. (ex quo A. Gronov. falſo adfert *ethinna*) *ethena;* Voſſ. 1. *Chena;* Voſſ. 3. *Ethena;* Vatic. 1. *Henna;* reliqui *Enna* praeter Venet. et Havn. qui *Aetna* tuliſſe videntur. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 18. 20. 21. 23. 28. *Aetna*, uti in prima editione Vadianus. Poſt (in ed. 22.) repoſuit *Enna*, quod Olivarius et ceteri etiam exhibuerunt. Solemnis eſt huius nominis depravatio, cuius exempla plurima dabunt Cluverius in Sicilia ant. 2, 7. Drakenb. ad Sil. Ital. 1, 93. et Liv. 24, 27. in. Duker. ad Flor. 3, 19, 8. Oudendorp. ad Frontin. 4, 7, 22. et Lucan. 6, 740. Heinſius ad Claudian. de raptu Proſerp. 1, 122. Spanhem. ad Callimach. in Cer. v. 15. Gronovius in diatribe in Stat. cap. 59. p. 386. Garaton. ad Cicer. Verr. 3, 18. et quos laudant, quibus alios addit Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. cap. 39. in. Etſi enim *Aetna* urbs paſſim etiam commemoratur, non tamen ea fuit celebritate, ut in paucis diſtingui potuerit, et quae

adnectuntur de Cereris templo, ad eam referri nequeunt. Nulla igitur de noſtra urbe dubitatio eſſe poteſt. At eſſe poteſt de ſcriptura, utrum *Enna*, an *Henna* praeferri debeat, in quo disſentiunt virorum doctorum ſententiae auctorumque editiones, in quibus utraque ratio variata ſaepe invenitur. Tuentur praeterea quidam *Enna*, etſi pauciores, in quibus Dausqueius in orthogr. P. 2. h. v. Gronov. in diatribe in Statium c. 1. Scriverius et Tennulius ad Frontin. 4, 7, 22. et quidam alii. Adſpirationem tamen probant plerique, veluti Dukerus ad Florum 3, 19, 8. Heinſius ad Claudian. de raptu Proſerp. 1, 122. idem et Burmann. ad Ovid. Metam. 5, 385. ubi etiam antea erat *Aetnaeis*, Drakenborch. ad Sil. Ital. 1, 93. et Livium 24, 27. in. Oudendorp. ad Frontin. 4, 7, 22. et Lucan. 6, 740. Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 368. et ad Anthol. Latin. Tom. 2. p. 550. Garaton. ad Ciceron. Verr. 2, 65. in. 3, 18. Ruperti ad Sil. Ital. c. l. et quos memorant. Quae quidem ratio ſat validis argumentis nititur. Ita enim in auctoribus efferunt conſtanter fere veterrimi codices. Tum antiquam eam ſcripturam docet Plinius 3, 14. ſ. 8. ubi Siciliae civitates ordine alphabetico recenſet. Denique monumenta priſca evincunt, in quibus numi *Henna* exhibent. Vid. Spanhem. de uſu — numiſm. T. 1. p. 199. Torremuzza in opuſcoli di autori Siciliani T. 14. p. 20. Eckhel in doctrina num. P. 1. V. 1. p. 207. et unde ſua conlegit Raſche in Lex. num. T. 2. P. 1. p. 628 ſq. Nemo enim facile audiet Harduinum, (cf. ad Plin. c. l.) qui *Mun. Hennae* aliorſum intorquet. Ex inſcriptionibus refertur huc a Reineſio in ſyntagmate inſcrr. 6, 99. *M. Claudius M. F. conſol Hinnad cepit; d* enim adiectum eſſe ex veteri Romanorum orthographia, porro *e* et *i* mutari, multis exemplis fieri docet in indic. cap. 19. A verbis *Famam habet* initium cap. 62. in Vineti editione.

§. 17. *Praecipui montium)* Lipſ. Rehdiger. Vindob. Cibin. Gud. Vatic. 1. Pariſ. 1. 3. *praecipua* vel, ex more, *precipua;* Venet. Vatic. 3. Havn. Prag. Pariſ. 2. *praecipuus.* Editiones ad Voſſium omnes *praecipua* ſic, ut ad *Enna* referatur diſtinctionis maximae ſigno adpoſito; Vadianus tantum in prima editione et hinc 18. ita haec verba ordinant: *Aetna praecipua montium. Eryx* — etſi in nota inde a *montium* verba ad ſequentia referre malit. Voſſius primum dedit *Enna. Praecipui montium Eryx* — quod ceteri acceperunt. Ciacconius malebat: *ſamam habet ob Cereris templum Enna praecipuam;* quemadmodum 3, 7, 4. *Famam hinc praecipuam habent.* Et facile, quod ſolemne eſt librariorum peccatum, omitti hic potuit virgula transverſa. Attamen ſic longius adiectivum a ſuo ſubſtantivo praeter Melae morem abſtrahitur, nec, ut in altero loco, notata in praecedentibus celebritatis cauſa explicatur, ſed ſimpliciter Enna diſtinguitur. Quare Voſſiana emendatio praeferenda videtur, quae et in hoc nexu Pomponio eſt magis accommodata. Sic enim 3, 3, 3. *Montium altiſſimi Taunus et Rhetico,* et paullo poſt: *Amnium in alias gentes exeuntium Danubius et Rhodanus.* Cf. 1, 5, 4. 6, 1. 9, 9. 2, 5, 2. et alibi. Decepit librarios *Henna,* ad quod adiectivi ſequentis genus referendum putarunt. Alii cum voce *montium* connexuerunt, ſed in eo aberrarunt, quod in uno Eryce ſubſtiterunt, cum Mela, ubi aliorum recenſum ſubiicit, plurali numero uti ſoleat, uti 2, 4, 2. 5, 2. 7, 12. Si cui tamen Ciacconii emendatio magis adrideat, poſſit is etiam ex plerisque MSStis et edd. vetuſtis revocare *memoratur.* Pro *Eryx* noto more codices multi, veluti Rehdig. Lipſ. Vindob. Gud. Prag. cum edd. 1. 2. 6. 7. 8. 9. 10. 13. *Erix;* Ciaccon. *Erice;* Cibin. *ery.* Pro *memoratus* in multis libris inveniri *memoratur* iam dictum eſt. Ita enim plerique MSSti Abr. Gronovii, ex meis Lipſ. Vatic. Havn. Venet. Rehdiger.

Vindobon. Gud. Prag. et edd. 1. 2. 3. 4. et reliquae ad Voſſium, qui repoſuit *memoratus*. Voſſ. 1. Cibin. *veneratur*, quod etiam in varr. lectt. ed. 27. notatum erat, et monente A. Gronovio verbis communibus accenſetur a Priſciano lib. 8. p. 191. ed. Hanov. Poſt Prag. *ob Oneri conditum*.

Aetna) Cibin. Lipſ. Rehdiger. Vindobon. Prag. *ethna*. Poſt Ciaccon. Vatic. *quod Cyclopas;* Rehdiger. *quod cyclopes;* Gud. Prag. *ciclopas;* Vindob. *aclopas*. Porro Lipſ. *ſlagat;* Cibin. *fraglat;* Gud. *ſlagratur;* Rehdiger. *ſlagravit*.

Himera) Prag. et editiones multae ex veteribus etiam 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. — *Imera;* Rehdig. et 24. 25. Olivarianae, Schottus *Hymera;* 11. et poſt cum Vineto, Voſſio recentiores, uti Cibin. Lipſ. Vatic. Gud. et alii. Vid. ſupra. Tum Prag. *qui in media;* Rehdiger. *eſt, quia in medio;* Lipſ. Pariſ. 1. Venet. Havn. Prag. *in adverſa;* Cibin. *lybicum;* Gud. edd. 7. 8. et forte aliae *libicum*, uti fit. Sic Prag. *Tulcum mare;* edd. 2. 9. *Tuſchum mare;* Lipſ. *alio ore in Tuſcum, alio in libicum;* Vatic. et Cibin. *Tuſcum maxime devenit;* Gud. *mare decurrit*. TZSCHUCKE. Conſiderandum, an ſit melior lectio diviſim *ad modum*, hoc eſt, *ad menſuram*. PINTIANVS. Satis obſcure et abs re. Senſus in vulgari forma commodus eſt uſuque probatus; i. e. fere media, uti explicat Ciacconius, quod ex Livio 24, 16, 7. probari poteſt, ubi ſic: *qui ferme inſulam dividit*. Sed vid. Vol. 2.

§. 18. *Siciliam)* Prag. *Sciciliam;* edd. 6. 7. *Ciciliam;* 8. *Ciliciam*, uti antiqua manus, male quidem, in ed. 6. correxerat.

Aeace) In Pariſ. 1. deeſt; Lipſ. Rehdiger. Gud. Venet. Vatic. Vindob. *eae;* Cibin. *coae;* Prag. *Eata;* Pariſ. 3. *Eoa*, uti alios hic legere ab eadem manu in Lipſ. adſcriptum erat; in aliis *Aeaee*, uti habent edd. 3. 4. 5. 6. et plures; 1. 2. 9. *Aeae;* 11. *Aeee;* Vinetus *Aeaea*. Hoc et *Aeaee* recte habent. Graecis enim dicitur Αἰαίη ſ. Αἰαία. Cf. Homer. Odyſſ. 10, 135. Sic Apollon. Rhodius 4, 661. λιμὴν Αἰαίης et v. 850. ἀκτὴ Αἰαίη Τυρσηνίδος ἠπείροιο. Αἶα enim urbs Colchidos, unde non ſolum Aeaea Circe dicta eſt, ſed et Αἰαίη νῆσος Colchidos in Phaſide. Vid. Apollon. Rhod. 3, 1074. et ibi Schol. et Euſtath. ad Homer. 10, 135. p. 387. 18. Baſ. Atque hinc etiam noſtra nomen traxit, quam Apollodor. 1, 9, 24. Αἰαίαν vocat, ubi etiam ita variant codices. Cf. Staveren. ad Hygin. fab. 127. p. 230. et quos producit. Pro *Calypſo* ſolita negligentia Cibin. Vindob. Prag. Rehdiger. *Calipſo*. Vindob. poſtea *habuiſſe ſive habitaſſe*, ut ſupra §. 6. *pharon ſive pharos*.

Gaulos) Lipſ. Pariſ. 1. 3. Vatic. Cibin. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 34. *Caulos*; reliquae, monente Hermolao, *Gaulos*. Recte. In Graecis enim eſt Γαῦλος. Accedunt numi, qui exhibent Γαυλιτων. Cf. Eckhel in doctrina num. P. 1. V. 1. p. 263. et quos adlegat Raſche in Lex. num. T. 2. P. 1. p. 1327 ſq. Adſunt denique inſcriptiones. Ita in Sponii miſcell. erud. ant. p. 190. legitur *Inſularum Melit. et Gaul.* et p. 192. *Plebs Gaulitana*, quod et ex inſcriptione proferunt Cluverius in Sicilia ant. 2, 16. p. 444. et Gruterus in theſ. p. 415. n. 3. Eadem variatio, quae hic, notatur etiam in Silio Ital. 14, 274. Alia corruptione in Strabone lib. 6. p. m. 191. ſ. 277. legitur Γαῦδος, de qua monuit praeter Cluverium c. l. Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 493. Poſt pro *Melita* Cibin. *Melitha*. Tum Prag. *Ceſſura;;* Gud. Venet. Havn. Pariſienſes,

edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, 30. 32. 37. Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Coſura;* 13. 19. *Coſyra;* inde a Reinoldio 44. 45. reliquae cum aliis codicibus *Coſſura*, quod etiam ex ſuis excitavit A. Gronovius. Ipſe hanc ſcripturam probat ex Ptolemaeo 4, 3. ſ. in quo legitur Κόσσυρ νῆσος καὶ πόλις, uti Κόσσουρα apud Strabonem lib. 6. p. m. 191. ſ. 277. ubi etiam Guarinus reddidit *Coſſura*. Cum Ptolemaeo conſentit Appian. de B. C. 1, 96. 5, 95. Pro eo eſt Κόρσουρα in Strabone lib. 17. p. m. 574. ſ. 834. quod iam in *Coſſura* mutatum voluit Berkelius ad Stephanum p. 473. Et ſic habet Martianus Capella lib. 6. p. 208. In Plinio 3, 14. ſ. 8. et 5, 7. *Coſyra* legitur, uti in Stephano h. v. ubi tamen duplex *s* commode locum habet, etſi duplicem hoc nomine inſulam ferunt. Literae geminatio ſine dubio praeferenda eſt propter monumentorum auctoritatem. De numis vid. Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 267. et quos recenſet Raſche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 1046. de inſcriptionibus conſulendi Faſti triumphales a. u. 499. Gruterus p. 297. Ex numis etiam recte hanc formam adſtruit Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 454. Nec eam ignorant paſſim boni codices, ut hic aliqui, et duo in Oroſio 5, 21. notante Fabricio. Quod Ovidius Faſtor. 3, 567. correpta prima ſyllaba *Coſyrae* ſcripſit, metri cauſa feciſſe videtur. Fluctuatur penultima in numis, lapidibus et libris. In faſtis et numis conſpicitur *u*, quod probat Havercampus in Parutae numiſm. p. 851. (Vol. 5. theſ. Sicil.) *Coſſyrenſes* tamen apud Gruterum p. 297. Et ſic in Plinio c. l. Silio Italico 14, 272. ubi cf. Drakenb. in Ptolemaeo et Appiano cc. ll. *y* praefertur. Contra in Livii epitome 89. Martiano Capella c. l. *u*. Forte antiquius et Graecum eſt *y*, quod poſt uſu frequenti tranſiit in *u* apud poſteriores in primis, cuius exempla ſiſtunt

Boryſthenes, *Illuricus* et ſimilia, etſi hic Strabonis auctoritas obeſſe videtur. Certe *Coſſura* retinui.

propius —) Rehdiger. Vindob. *proprius*. Cf. ad 2, 2, 1. Poſt Lipſ. *Gallaza;* Gud. Rehdiger. Pariſ. 1. 3. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Galaza;* Pariſ. 2. *Balaza;* Vatic. 3. *Galara;* alii cum reliquis editionibus *Galata*. TZSCHVCKE. Scribendum cum adſpiratione in poſtrema *Galatha* ex Ptolemaei [4, 3.] et Plinii [3, 14. ſ. 8.] vetere codice, quamvis Ptolemaeus cum *C* in principio, *Calatha*. [Καλάθη νῆσος.] PINTIANVS. Conſentit Stephanus h. v. in quo legitur Καλάθη πόλις οὐ πόῤῥω τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ſuo ſcilicet more, quo ex inſulis urbes et contra facit, uti praeter alios etiam ibi monent de Pinedo et Berkelius. Tum librarii *C* et *G* commiſcere ſolent in locorum nominibus, quae ex Graecis potius regi debent. Sic, ut alia in noſtro etiam obvia praeteream, et in ſimili ſubſiſtam, *Calate* legitur et *Galate*, *Calatini*, ſ. *Calactini* et *Galatini*, de quo vid. Cluver. in Sicilia ant. 2, 12. p. 359. et Graevius et Gronov. ad Ciceron. Verrin. 3, 43. in. aliique, quos excitavit Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 439. Idem p. 612. addit, in cod. Huydecoperiano apud Ciceronem c. l. eſſe *Calatae* et *Calatinis*, etſi Dorvillius in Siculis cap. 3. p. 22. probat *Calactinis*, ſed omnino de urbe illa dubitat, quam tamen hac ſcriptura tuetur Gualtherus in animadverſ. ad inſcr. peregrinas p. 897. (Vol. 5. theſ. Sicil.) Sed noſtra inſula *Galata* vocatur in Antonini itiner. p. 514. et a Geogr. Ravenn. 5, 25. Amplexandam tamen putavi veterum formam, dedique *Calatha*. Τὸ *th* probavit etiam Pintianus, etſi fert in initio *G*. Mox pro *et illae* Gud. *ulle;* Prag. *quas edias appellant*.

Oſteodes) Lipſ. Pariſ. 2. 3. Vindob. Gud. Rehdiger. Prag. Venet. cum edd. 1. 2. 9. 15. 17. 20. 23.

Oſtrodes. In aliis recte ſcribitur *Oſteodes;* tantum Pariſ. 1. *hoſtrodus*, et ed. 8. *oſiendes.* Graece apud Diodor. 5, 11. Ptolem. 3, 4. Ὀστεώδης. TZSCHVCKE. *Oſteodem* neque Strabo, neque Plinius, neque, quod ſciam, alius inter Aeolias numerat; quapropter exiſtimo erratum eſſe in ordine verborum, legendumque: *Propius Italiam Galata, Oſteodes, et illae ſeptem* etc. PINTIANVS. Diſerte Plinius 3, 14. ſ. 8. diſtinguit ab Aeoliis ſeptem, cum quo conſentiunt alii a Cluverio in Sicilia ant. 2, 14. producti. Ipſe Cluverius p. 397. et 416. c. l. cum Ortelio in theſ. Geogr. ſ. v. *Aeoliae* loco *Evonymi* connumeratam hanc eſſe exiſtimat. Ita vero Melam potius ipſum erraſſe crediderim. *Ericodes* poſſit legi, ut cum aliis conſentiat; niſi longius a libris recedat. Pro *Lipara* Rehdiger. Cibin. *Lypara;* Venet. Pariſ. 1. 3. Prag. edd. 1. 2. 9. *Lippara;* Vatic. 3. *Liaspara.* Nemo hic facile haereat. Quae ſubſequuntur inſularum nomina, et ſcriptura et ordine discrepant. De ſingulis dicendum eſt.

Heraclea) Vatican. 1. Pariſ. 1. Lipſ. *Heracea;* Cibin. Pariſ. 3. *Heratea;* Vatic. 3. *Eratea;* Vindobon. *eracea;* Venet. *Heracta;* Pariſ. 2. Prag. *Eracta;* Gud. *Herraca;* Rehdiger. *Heraclea.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. *Heratea;* 13. *Hieratea;* Vadianus cum ſuis, 21. 24. 28. omninoque Olivarianae, Vinetus, Schottus plane omittunt, et, ut numerum poſitum compleant, poſt *Ericuſa* legunt. Voſſius *Heraclea* primus revocavit et poſt *ac ſicut Aetna* dedit pro *Ericuſa* aliorum, quo idem numerus conficitur. Hinc Lipſ. Prag. Pariſ. 2. 3. *Didima;* Vindob. *didina;* Cibin. *Didyma;* Rehdiger. *Dydima;* Pariſ. 3. *dindima.* Edd. 1. 2. 9. *Didima;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. cum MSSt. ſuis *Didyma;* Vadianus, uti quidem iam antea legebatur in ed. 13. dedit *Didyme,* quod receperunt 21. 24. 25. et aliae. *Didyme,* Graeco

uſu. quo dicitur Διδύμη, et noſter gaudet. Removere igitur nolui, etſi minime addicunt codices, nec ii omnino improbandi. Pro *Phoenicuſa* Lipſ. Rehdiger. Vindob. *phenicuſa;* Prag. *phenicus;* Venet. Gud. *Phoenicuſa;* alii *Phoenicuſſa.* Edd. 1. 2. 11. *Phenicuſſa;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Phoenicuſſa;* 9. *Phitecuſſa;* Vadianus cum ceteris *Phoenicuſa.* Subſequitur in libris lectio varie corrupta et immutata. Pariſ. 3. Vindobon. *Aſſicuta;* Pariſ. 1. *Aſicuta;* Lipſ. *Eſicuta;* Gud. Rehdiger. *aeſicuta;* Vatic. 1. *Ac ſicuta;* Pariſ. 2. Venet. *Ac ſicura;* Vatic. 3. Prag. *Ach ſicura;* Cibin. optime *ac ſicut.* Edd. 1. 2. 9. *Aſſicuta;* 3. (emendatum legi in meo exemplari *eripyſſa*) 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. aliisque *Ericuſſa*, uti reliquae, vel etiam *Ericuſa* ad Voſſium, qui dedit *ac, ſicut Aetna.* Pro *Aetna,* uti fit, Gud. *ethena;* Vindob. Cibin. Prag. Rehdiger. Lipſ. *ethna.* Edd. 1. *Aethna,* 11. *etna.* Cf. ſupra. Poſt *perpetuo* Pariſ. 1. 2. 3. Vatic. Rehdiger. et reliqui *flagrat,* pro quo vitioſe Cibin. *fraglat.* Prius etiam exſtat in edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Vadianus reliquis praeivit *flagrant,* quod retinuit Reinoldius, Voſſius cum ceteris mutavit in *flagrantes.* Tum Prag. *Iera,* quale ſupra in *Himera* adfuit; Venet. *Hierra;* Cibin. Rehdiger. Lipſ. *Hyera.* Denique pro *et Strongyle* Vatic. 1. Rehdiger. *Stronciles;* Cibin. *Stroncyles;* Vindob. Pariſ. 3. *Stronchiles;* Gud. *Stroncydes;* Venet. *Strumbile;* Pariſ. 1. 2. *et Stroneides;* Vatic. 3. *eſtronoides;* Prag. *Eſtro, Noydes.* Edd. 1. 2. 9. *ſtronchiles*; 6. *Strongylle*; 7. 8. *Strongille*; 12. 14. 19. 30. 32. 37. poſteriores etiam Vadianae *Strongylae*; 13. *Stronyles*; 15. 17. 20. 23. *Strongile*; 3. 4. reliquae *Strongyle.* Haec de ſingulorum vocabulorum mutationibus. Nunc de ordine hodie recepto, quem tenent codices, disiecerunt editiones. Nempe 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23.

Phoenicuſſa, *Ericuſſa* (vid. antea de primis) *Aetna perpetuo flagrat igne*, *Hiera et Strongyle et Pithecuſſa*; Vadianus, quem ad Voſſium ſecuti ſunt ceteri, ſic: *Phoenicuſa, Ericuſa, Hiera et Strongyle, ut Aetna, perpetuo flagrant igne. At Pithecuſa* — Receptum ordinem, excepta ſingulorum variatione, ut in praecedentibus, inſtituit Voſſius, librorum auctoritate ſubnixus. TZSCHVCKE. *Lipara*, *Veracia*, [immo *Heratea*] *Didyma*, *Phoenicuſſa*, *Ericuſſa. Aetna perpetuo flagrat igne. Hiera et Strongyle.*) Sic Aldi habent exemplaria. Scribendum arbitror *Lipara*, *Hiceſia*, *Didyme*, *Phoenicuſſa*, *Ericuſſa, et, quae perpetuo flagrant igne*, *Hiera et Strongyle*; ex Strabone, [lib. 6. p. m. 191. ſ. 277.] Ptolemaeo, [3, 4.] Plinio, [3, 14. ſ. 9.] Mariano, [Scymno Chio v. 254 ſqq.] Solino [c. 12. ſ. 6.] et Homeri interprete in decimo Odyſſeae, qui *Hiſceſiam* pro Evonymo ponit inter Aeolias. [Cf. Euſtathius ad Odyſſ. 10. in. ubi καλεῖται δὲ μία τούτων κατά τινας καὶ Ἱκέσιον.] Ptolemaeus utramque locat prope Siciliam. Vel, ſi magis placet, lege: *et, quae, ut Aetna, perpetuo flagrant igne, Hiera et Strongyle*, ex Diodoro. [5, 7.] PINTIANVS. *Quae ut Aetna*) Forte, *ea ſicut Aetna*, vel, *ac ſicut Aetna.* CIACCONIVS. Et haec quoque peſſime erant contaminata. Veterem reduximus lectionem, quam mirifice corruperant priores interpretes. Pro *flagrant* reſcripſimus *flagrantes*, in caeteris ſecuti ſumus veteres libros. Recte vero Hieram et Strongylen tantum nominat, quae ardeant; ſimiliter quoque facit Diodorus Siculus. [5, 7.] Sed et hodie quoque id verum eſt. Caeteras tamen et illas quoque aliquando arſiſſe, manifeſte ex crateribus et ambuſtis quarundam verticibus colligi poteſt. VOSSIVS. Ordo, quem Voſſius reduxit, auctores habet libros veteres. De ſingulis inſulis haec tenenda videntur. Pintianus, qui pro *Heraclea* maluit *Hiceſia*, videtur omnino ad omnes omnino vicinas Siciliae inſulas reſpexiſſe, de qui-

bus alibi. Quod ſi ſitum ex graduum longitudine et latitudine metiaris aliarumque inſularum ex tab. Peutinger. E. 6. viciniam conferas, *Iceſia* Ptolemaei videtur eſſe, quae in tabula inter *Strongilen* et *Dymen* (ſic enim) conlocata reperitur, *Herculis inſula*, quae etiam *Heraclia* vocatur in Antonini itin. p. 517. Apud Geogr. Ravenn. 5, 23. omnes illae inſulae, quas *Erculis* adpellat, etſi corruptis nominibus, facile ad aliorum recenſum accommodantur praeter *Pagnarea*, *IV lacana* et *Baſilidin*. Ex quibus cum priores voces referre videantur *Hiera Vulcani*, uti diſerte in Diodoro 5, 7. in. adpellatur, reſtat *Baſilidin*, ita ut inſula *Evonymos*, quae Strabone teſte c. l. ſic dicta eſt, quod a Lipara in Siciliam navigantibus maxime ad laevam fuit, proprio etiam nomine inſignita fuiſſe videatur *Heraclea* vel *Baſilidis*. Sed ſi quis *Pagnarea* ex *Heraclea* corruptum malit, *Baſilidin* alio pertinet. Cluverius tamen in Sicilia ant. 2, 14. p. 415. ex ſitu tabulae conligit, eandem eſſe hodie *Baſiluzzo*, quo magis priora confirmantur. Minus enim recte in noſtris tabulis *Evonymos* dicitur *Vſtica*, Ptolemaeus quidem 3, 4. ſi eius *Iceſia* eadem eſt, quae *Heraclea*, adfert etiam *Evonymon*, ſed eodem modo nomine proprio et adpellativo deceptus eſſe videtur, quo *Hieram* et *Vulcani inſulam* diſtinguit. Vid. Caſaubonus ad Strabonem lib. 6. p. m. 190. ſ. 275. Iſidorus Orig. 14, 6. *Ericodem* et *Ericuſam*, *Phoenicodem* et *Phoenicuſam*, quae ſunt duae tantum, facit quatuor, et hinc novem Aeolias, ut antea Servius, ipſe tamen ſecum in diverſis locis pugnans, falſo numerat. Vid. Cluver. in Sicilia ant. 2, 14. p. 397 ſq. Poſſet *Theraſia* ex Plinio c. l. legi, ſi non propius ad codices noſtros accederet *Heraclea*, nec, quod eſt aliquanto gravius, obſcura illa vox, quae Strabonis c. l. *Thermiſſa* videtur, ad Hieram, Vulcani inſulam, aperte referretur. *Hiera* autem quo minus legatur, obſtant ſequentia.

Maneat ergo *Heraclea*, et vel *Evonymos*, vel *Ericuſſa* exiſtimetur, dum certiora adferantur. In *Didyme* nulla mora, niſi quis cum MSStis praeferendum putet *Didyma*. Sed mox eadem terminatione *Strongyle*. Poſt *Phoenicuſſa* ex libris poſui, tum ex analogia, quod ex Φοινικόεσσα ortum eſt, tum auctoritate Stephani h. v. quam de Pinedo, Berkelius et Holſtenius reveriti etiam ſunt, licet et ibi quidam ſimplex σ habent. Duplex etiam legitur in Strabone c. l. ubi probat Cluverius p. 414. c. l. Idem valet poſt de *Pithecuſſa*. Quae in codicibus ſubſequuntur mire corrupta, bene reſtituit Voſſius. Nempe ſeparatim edenda male in unum contraxerunt librarii, et ex *Aetna* literam primam adpenderunt τῷ *ſicut*. *Aetna* enim ſimpliciter in hoc nexu locum habere nequit, vel temere Aeoliis inſulis interponatur, niſi comparationem ſtatuas incendii ſimilis factam eſſe. Quod cum ſenſiſſet Vadianus, relicto librorum ordine ad finem narrationis ea verba reiecit. Sic vero *Ericuſſa*, quod exhibuerunt pleraeque olim editiones, etſi in earum inſularum recenſu deſideratur, evaneſcit, tamen nec, inſeri poteſt, ut numerus poſita lege conſtet. Inſurrexit quidem contra Voſſium Vrſinus in diſputatione Vitembergae 1668. 4. habita, quae exercitationes continet philologicas et pro non mala lectione peiorem invectam eſſe dicit, quia Ericuſſa etiam in aliis locum hic occupet, nec Hiera et Strongyle ſolae arſerint, cum etiam de Lipara idem Strabo et Plinius ſuis temporibus obſervatum eſſe adfirment, aut, ſin ſolae, antiqua tempora Pomponius reſpexerit. At obiectae difficultates hoc nomen admitti non patiuntur. In Strongyle vero et Hiera idem de ſua aetate adfirmat Diodorus Sic. 5, 7. In ſequentibus ſuo ingenio poſuit Voſſius, ut concinnius flueret oratio, quae alias male cohaereat. Certe, niſi quis hoc velit, cum Pintiano inſerere debet *quae*, ſic ut utroque modo ultra codices oratio informetur. In poſtremis duobus

nominibus nemo haerebit, tantum quod τὸ ς ex proximo vocabulo adnexum eſt.

Sed Pithecuſa) *Sed* excidit in Veneto. Alii, qui τὸ ς priori voci adnexuerunt, habent *et*, quod et promiſcue poſuerunt edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Male vero prioribus etiam paſſim ſequens nomen adiungunt. Vadianus pro illo *et* dedit *at*, quod reliquae editiones acceperunt, dum Voſſius revocaret *ſed*. De iſtarum particularum commutatione vid. Drakenborch. ad Liv. 36, 35, 7. et quae notavi ad Melam 1, 9, 5. Tum Rehdiger. *Pytecuſa*; Venet. *Pythecuſa*; Lipſ. Gud. Prag. *pitecuſa*; alii fere *Pithecuſa*, uti editiones maxime inde a Vadiano, etſi ita iam ed. 13. Nam 1. 2. 9. habent *Phitecuſſa*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Pithecuſſa*, quod praetuli, uti antea *Phoenicuſſa*. Ita duplici σ effertur in Stephano et a plerisque MSStis et in editionibus ante Schweighaeuſerum apud Appianum de B. C. 5, 69. qui ſimplex praetulit, qua forma et paſſim alibi, uti ſimilia ſolent, prodit. Sequitur *Leucothea*, pro quo Lipſ. Vindobon. *Leucotea*; Prag. *Leuchothea*; alii cum edd. *Leucothea*; tantum 19. vitioſe *Laucothea*. Hinc Lipſ. *Avaria*; Pariſ. 1. *Aenarria*; Vatic. *Aenarea*; Pragenſ. *Aeparia*; Venet. *Cervaria*; alii *Aenaria* cum plerisque editionibus tantum quod 11. *enaria*. Longius receſſit Vadianus, qui tacite adpoſuit *Venaria*, et praeter familiam adſentientes habuit etiam, uti fere ſemper, edd. 30. 32. 37. Idem in margine ed. 29. legitur additum. TZSCHUCKE. *Pithecuſae* plurali numero Strabo, [2. p. 84. ſ. 123. et alibi, etſi etiam Πιθηκοῦσα 1. p. 41. ſ. 60.] Ptolemaeus, [3, 1. f.] Stephanus, quorum Strabo et Ptolemaeus cum ſimplici ſ, ſemper *Pithecuſae*, Stephanus cum duplici. Ovidius quoque [Metam. 14, 90.] *Colle Pithecuſas habitantum nomine dictas.* Prae-

terea videtur legendum permutato dictionum ordine, *Pithecuſſae, Aenaria, Leucothea,* ut ſervet morem ſuum ſaepe iam inculcatum, coniungendi duo locorum propria nomina. Nam *Pithecuſſae* alio nomine dictae ſunt *Aenaria,* ab ſtatione navium Aeneae, auctore Plinio lib. 3. [c. 12. ſ. 6.] PINTIANVS. Incerta haec eſt ratio, cum alii eandem faciant, alii utramque diſtinguant, de quo alio loco disſeri poteſt. Ea tamen forſitan cogitatione motus Vadianus pro *Aenaria* poſuit *Venaria,* neque tamen vidit, longius illam hinc proferri, cum Venaria Coſano litori obiectam fuiſſe diſerte ſcribat Plinius 3, 12. ſ. 6. et cum iis inſulis coniungat, quae deinceps noſter recenſet. Falſo igitur Ortelius in theſauro Geogr. h. v. Venariam Melae tribuit. Veneti codicis *Cervaria* in his inſulis nomen eſt inauditum. Si quid mutandum videatur, pro *Aenaria* legerim *Aſturia,* quam Plinius diverſa curſus progreſſione ultra Tiberina oſtia cum Palmaria, Sinonia, Pontiis — coniungit. At cum *Aenaria,* ad quam codices ducunt, veri nominis fuerit inſula, locum ſuum teneat, et ex mente Pomponii diverſa a Pithecuſſa habeatur. Hinc vero cap. 63. exorditur Vinetus.

Phitonia) Ciaccon. Gronoviani, Cibin. Venet. Vindob. Pariſ. 1. 2. 3. Vatic. Havn. *Sidonia*; Rehdiger. Prag. Lipſ. *Sydonia*; Gud. hanc vocem omiſit. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Sidonia*; Vadianus cum ſuis, 21. 24. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Sinonia*; Reinoldius cum ceteris *Phitonia.* TZSCHVCKE. MSS. et ed. Iunt. *Sidonia,* et mox *Synonia* vel *Sinonia* pro *Phitonia,* quomodo etiam habet Iunt. ed. Et ſane ſitus harum inſularum ſuadet, ut priore quidem loco cum editione Exonienſi legatur *Phitonia,* poſteriore vero *Sinonia,* quam inſulam cum Pal-

maria eodem modo, quo Mela, iunxit Plinius lib. 5. cap. 6. [ſ. 12.] iuxta ſcripturam codicum MSS. in quibus legitur *Sinonia, Parmaria.* Leg. *Palmaria.* A. GRONOVIVS. Qui hic *Sidonia* legunt, paullo poſt *Sinonia* ponunt vel *Phitonia*; contra recentiores. Cum bis eiusdem fere nominis inſula locum vix habeat, nec usquam *Sidonia* inſula memoretur, immo infra *Sinonia* diſerte in MSStis legatur, hic paullo aliter nomen depravatum eſſe adparèt, ad cuius emendationem deducit Plinius 3, 6. ſ. 13. qui in harum inſularum enumeratione *Phintonis inſulam* ponit, uti quidem illa exprimitur in ed. Harduini. In aliis enim etiam *Phitonis* ſ. *Pintonis* inſula vocatur. Poſterius praefert etiam Martianus Capella lib. 6. p. 207. ubi Grotius vult *Phytonis* ſ. *Pythonis.* In Ptolemaeo 3, 3. ſ. eſt Φίντωνος νῆσος. Obſtat haec ſola dubitatio, quam et moverunt Pintianus et Voſſius, quod ea inſula circa Sardiniam a Plinio in freto inter Sardiniam et Corſicam conlocatur, quocum conſentit Ptòlemaeus, qui alias veluti Pithecuſſam, Capreas, Pontias in Tiberino pelago 3, 1. ſ. oſtendit. Turbat igitur Mela, ſitumque inſularum miſcet. Vix enim credam cum Pintiano, (vid. infra) a librariis eſſe eam inſulam intruſam. Legerim *Sirenia* ex Homero Odyſſ. 12, 167. ubi νῆσος Σειρήνοῖιν, ſi haec forma ex auctoribus probari poſſet, in quibus Sirenuſae leguntur, et a Ptolemaeo in hac ora aliis adponuntur. In *Capreae* minus offenderunt codices, vel ita, ut haec inſula facile agnoſcatur. Nempe Vatic. 1. habet *Caprae*; Pariſ. 1. 2. Gud. Vatic. 3. Lipſ. Rehdig. *Capre*; Cibin. Vindob. *Capree*; Prag. *Carie*; alii *Capreae* cum editionibus; tantum 30. 32. *Capraea.*

Prochyta) Vatic. 1. Rehdiger. *Corcytha*; Cibin. *Corcyta*; Vatic. 3. *concira*; Pariſ. 1. 2. *Corcyra*; Gud. *corcira*; Lipſ. *coreyra*; Prag. *Cortina*; Vindobon. *corcitalis prochita*; Venet. *Gorcyſſa*; Pariſ. 3. et Havn. forte

Prochyta. Edd. 1. 2. 9. *Corcitha*; 13. *Corcica*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Prochita*; 3. 4. 5. reliquae *Prochyta*, quo nomine ab aliis inſula hic ponitur, cuius veſtigia apertiora ſervarunt codices optimi, verum nomen Vindobon. niſi quod *Prochita* edidit. In *Pontiae* parum libri discrepant. Venet. *Ponthiae;* Rehdiger. *Pontiahe.* *Pandateria*, quod ita agnoſcunt Ciaccon. Rehdiger. Cibin. Lipſ. Pariſienſes, Vaticanus 1. alii aliter fingunt. Prag. *Pandetheria*; Vatic. 3. *Pandeteria*; Venet. *Pandatheria*; Havn. opinor, *Pandatoria*, uti edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. priores iis *Pandateria*; 13. et poſt Vadianus et Olivarius cum ſuis, 21. 24. Vinetus, Schottus *Pandataria*; Voſſius cum ceteris *Pandateria.* TZSCHVCKE. *Pandataria*) Stephanus et Plinii [3, 12. ſ. 6.] antiquum exemplar, item Cornelius Tacitus lib. 14. [Annal. cap. 63.] et Varro in tertio de re ruſtica [cap. 5, 7.] cum *e* in tertia, *Pandateria;* Ptolemaeus [3, 1.] cum *o* magno in eadem *Pandatoria;* Strabo [lib. 2. p. 84. ſ. 127.] *Pandaria*, ſi codex vitiatus non eſt, quod vereor. PINTIANVS. Variant omnino libri in efferendo hoc nomine, nec adeo ſibi conſtant editiones eaedem. Ita Erneſti in Taciti Annal. 1, 53. ſcripſit *Pandateria*, ſed 14, 63. *Pandataria*, uti conſtantius dedit Brotierius. Sic in Suetonii Caligula cap. 15. alii, in quibus Erneſti, praetulerunt *a*, reliqui maiori numero cum Oudendorpio *e*. Πανδατερία legitur in Dione Caſſio 55, 10. nec recte per η ex eo notat Salmaſius ad Solin. c. 3. ſ. 8. p. m. 67. cum et Xiphilinus habeat ε, ut ibi notatur. Eadem Πανλατερία vitioſe dicitur Stephano, uti dudum monuerunt Berkelius p. 624. et Holſten. p. 624. ex crebra literarum δ et λ confuſione. *Pandateria* in Antonini itiner. p. 515. Alii edunt per *a*, ſi libros certe pleroſque ſequaris, in iis Strabo 2. p. 84. ſ. 123. et 5. p. 161. ſ. 233. etſi in priori loco codices etiam habent Πανδαρία, uti in poſte-

riori etiam Guarinus et in priori *Pandria*, ex quo intelligi Pintianus debet. Sic *Pandataria* Varro de R. R. 1, 8, 5. ubi per *e* Cod. Polit. et 3, 5, 7. Plinius 3, 12. ſ. 6. Martian. Capella lib. 6. p. 207. Cf. Reimarus ad Dion. Caſſ. et Oudendorp. ad Sueton. cc. ll. Adparet inde, inconſtantem fuiſſe ſcripturam, in qua ſtatuenda ſic recte codicum exempla valuerunt.

Sinonia) Ita codices vel etiam *Synonia*, uti Cibin. Rehdiger. Prag. Prius praeferunt etiam veteres editiones. Poſt praeeunte Vadiano 16. 18. 21. 22. 24. 25. ceterae *Phytonia*, et inde a Voſſio 40. 41. 42. *Phitonia*. Reinoldius revocavit *Sinonia*, quod reliquae propagarunt. Probat hanc lectionem Plinius, qui 3, 12. ſ. 6. ſcribit: *Palmaria et Pontiae mediam habent Sinoniam*. Pro *Palmaria* Cibin. Pariſ. 1. 3. Vindob. Vatic. 1. Lipſ. Rehdiger. Venet. Havn. *Parmaria*; Vatic. 3. *Parmarea*; Pariſ. 2. *Parmartha*; Prag. *parmarita*; Gud. *permaria*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 24. 25. et hinc pleraeque Olivarianae, porro 28. Schottus *Parmaria*; Vadianus ut antea 13. dedit *Palmaria*, et praeter familiam idem acceperunt ex Olivarianis, 29. 33. Lugd. 1646. reliquae. TZSCHUCKE. *Phytonia, Parmaria*) Lego *Pinton*, non *Phytonia* ex Marciano [Martiano Capella lib. 6. p. m. 207.] et Plinio. [3, 13. ſ. 6.] — Nec me movet Ptolemaeus [3, 3.] qui eam inſulam *Phintonem* nominat. Multis enim Graeci adſpirant, quae Latini per tenuem literam efferunt, et e contrario. Sciendum tamen *Pintonem*, ſive mavis *Phintonem*, inſulam non eſſe ex earum numero, quae ſunt citra Tiberis oſtia, quas hic Pomponius refert, ſed ex illis, quae ultra ſunt. Quam ob rem inter Transtiberinas locanda eſt, errore librariorum hic poſita. Praeterea legendum videtur *Palmaria*, non *Parmaria* ex Plinio et Marciano, a palma arbore, unde et *Phoenicuſſa* inter

Aeolias nominata, et duae aliae eodem nomine in ſinu Libyco prope Carthaginem Stephano. Adſtipulatur etiam Varro libro de re ruſtica tertio: [c. 5, 7.] *Hoc*, inquit, *ita ſieri apparet in inſulis propinquis Pontiae, Palmariae, Pandateriae*. PINTIANVS. Cf. quae ſupra de *Phitonia* adtuli. *Palmaria* ex mutatione crebra literarum *r* et *l* ſcribendum, ſatis evicit Pintianus. Addi poſſit, ſi quis valere putet, hodiernum nomen *Palmaruola*. Occurrit quidem *Palmaria* etiam in Antonini itin. p. 514. ſed ſitu diverſa.

lateri) Gud. Prag. Vatic. 3. *littori*, quod volebat etiam Cluverius in Italia ant. 3, 7. p. 1014. Sed illud probum eſt, et ſic apud noſtrum paſſim adhibetur, veluti 1, 3. 1. et in ſimili nexu 2, 4, 9. Tum Rehdiger. *thyberina;* Gud. Vindob. edd. 1. 2. 3. 4. 5. 12. 14. 19. *hoſtia*, ut alibi. Denique pro *obiacent* codices et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. *iacent;* in Vatic. 3. Venet. Prag. plane abeſt. Vadianus, quem hic ſequitur ed. 28. invexit *obiacent*, quod et habent reliquae omnes. Dedi ex codicibus *iacent*, quod iam maluerat Ciacconius. Ceterum quod *oſtia* ſcribi vult I. Gronovius maiuscula litera, de eo vid. disputata ad 2, 4, 6.

§. 19. *Dianium)* Rehdiger. *Dyanium*. Poſt Ciaccon. ex libris notat *Igilium* et *Iilium;* A. Gronov. ex Perizon. *Igylium;* Salmaſius ad Solin. cap. 3. ſ. 8. p. m. 67. ex Palatinis *Ygilium*. De meis haec: Vatic. 3. Pragenſ. *Igidium*, reliqui *Igilium* cum codice Holſtenii, quem ipſe adlegat in annotatt. in Cluverii Ital. ant. p. 38. Editiones omnes *Iginium*. Vinetus et poſt Voſſius cum ceteris poſuerunt *Igilium*. TZSCHVCKE. *Iginium)* Plinii vetus exemplar [3, 12. ſ. 6.] et Romana lectio, itemque Marcianus [Martianus Capella lib. 6. p. 207.] *Igilium*

legunt, non *Iginium*, ut Hermolaus agnoſcit; haud ſane, ut mihi videtur, recte. Quapropter legendum puto *Aegilium*, ſive *Aegilion*, ut, quemadmodum dicta eſt altera inſula *Aegilos*, id eſt, *Capraria*, ita haec forma diminutiva appellata ſit *Aegilion*, id eſt, *Capellaria* et *minor Aegilos*. PINTIANVS. Schedae Palatinae *Ygilium* teſte Salmaſio in exercitt. Plin. p. 95. cui *Aegilium* legendum videbatur. A. GRONOVIVS. Αἴγιλος quidem apud Graecos occurrit, quam amabant caprae, (cf. Theocrit. 5, 128.) unde etiam inſulam, quam Graeci *Aegilon* vocarunt, Latinos *Caprariam* reddidiſſe ſcribit Plinius. An vero diminutivum in uſu fuerit, dubito. Sed et incerta eſt et ſuſpecta illa inſulae ſcriptura, et licet exemplaria quaedam, etiam Harduini, *Aegilion* in Plinio ferant, alia tamen, quod et Pintianus adfirmat, legunt *Igilium*, quod et probant libri in Antonini itin. p. 514. ubi Surita Plinium ſecutus dederat *Aegilium*. Tum *Igilium* ſcribit Martianus Capella c. l. qui Plinium reddere ſolet, et Rutilius in Itiner. 1, 325. De Plinii optimis membranis idem adfirmat Salmaſius ad Solin. cap. 3. ſ. 8. p. m. 67. Eo etiam ducunt veſtigia codicum in Iulio Caeſare de B. C. 1, 34. quae expoſuit Oudendorpius, et agnoverunt interpretes. Eandem in noſtro ſcripturam, reiecta priori, probat etiam Cluverius in Italia ant. 2, 2. p. 502. Plura dabunt Salmaſius c. l. Cellarius in Geogr. ant. 2, 10, 15. Burmann. ad Rutilii tiner. et Weſſeling. ad Antonini itiner. cc. ll. In *Carbania* conſentiunt omnes libri. TZSCHVCKE. *Carbaniam* putat Hermolaus eam eſſe, quae a Plinio [3, 12. ſ. 6.] dicta ſit *Barpana*, cui nec aſſentio omnino, nec diſſentio. In alterutro erratum conſtat, in utro incertum. PINTIANVS. *Igilium, Carbania*) Libri hic non variant. Plinio eſt *Barpana*, ut iam aliis recte obſervatum, quorum opinio hac in parte verior eſt, quam Cluverii, [vid. poſt.] qui Columbariam hic pro Carbania ſubſtituebat. VOSSIVS. Vix legitimum inſulae nomen

Carbania videtur, quod nemo novit. Apud Plinium 3, 12. ſ. 6. Hermolao Barbaro et Harduino putatur eſſe *Barpana*, uti habent omnes codices, quam opinionem adiuvat literarum adfinitas. Alioquin poſſit eſſe *Planaſia*, quam in hoc tractu conlocat Ptolemaeus 3, 1. f. et magis diſerte Antoninus in itiner. p. 514. quippe qui inter Ilvam et Planaſiam habet Igilium. In Plinio tamen *Planaria* memoratur praeterera et *Planaſia*. Cluverius vero in Italia ant. 2, 2. extr. p. 505. vitiatum nomen *Carbania* putat ex *Columbaria*. Cf. ad eum Holſten. p. 38. Dubito, an certi aliquid ſtatui poſſit.

Vrgo) Codex A. Gronov. Vatic. 3. Prag. et edd. 15. 17. 20. 23. *Gorgona;* Pariſ. 2. *Gongona;* alii libri omnes et ſcripti et editi *Vrgo*, tantum ed. Lugd. 1538. *Vurgo*. TZSCHVCKE. Ita Plinius 3, 6. [ſ. 12.] et MSS. codices Melae, excepto meo, in quo atque etiam editione Iuntina legitur *Gorgona*, eademque *Gorgon* appellatur a Rutilio lib. 1. itiner. v. 516. *Adſurgit ponti medio circumflua Gorgon Inter Piſanum Cyrniacumque latus.* A. GRONOVIVS. Eadem, quae hic, variatio cernitur in Plinio, ubi *Orgon* olim et *Gorgona* legebatur, *Vrgo* tamen, teſte Harduino, ab omnibus MSStis probatur. Nec diſcrepat Martianus lib. 6. p. 207. Stephano etiam eſt Ὀργών. *Vrgo* utique videtur nomen antiquum, quod poſterior aetas mutavit in *Gorgon* et *Gorgona*, quo quidem Caprariae adiungitur in Geogr. Ravenn. 5, 27. Et ſic hodie vocatur *Gorgona*. *Gorgonis inſula* eſt in Latinis Ptolemaei 3, 1. f. Hermolaus in caſtigatt. in Plin. c. l. apud omnes Geographos veteres reponit igitur *Vrgo*. *Ilva* intactum ſervarunt libri. Pro *Capraria* Prag. *Carpria;* Havn. cum edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 19. *Caparia*.

diviſae Corſica —) Turbarunt hunc locum librarii, impliciti repetitione vocis Corſica, neglectaque

ſere *Sardinia.* Ita nempe praeteritis ſingulorum vitiis verba ordinant Vatic. 1. Cibin. Pariſ. 1. 3. Rehdiger. Gud. Venet. Ciaccon. *diviſae Corſica Etruſco, quarum Corſica litori propior;* Havn. Pariſ. 1. 3. Rehdig. *diviſae Corſica Etruſco, quarum Corſica Etruſco litori;* Vindob. *diviſae Corſica litori proprior inter latera;* Lipſ. *diviſe Sardinia Africo, Sardinia Etruſco, quarum Corſica italico litori proprior;* Vatic. 3. Pariſ. 2. cum Voſſianis, etſi hic omnino veteres libros memorat, receptum ordinem tenent. Editiones 1. 2. 9. 11. 13. priorum codicum lectionem reddunt; inde 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. et aliae *diviſae Etruſco, quarum Corſica litori propior;* Voſſius repoſuit: *diviſae, Corſica et Sardinia, quarum Corſica Etruſco litori* et ſic poſtea omnes; ante Voſſium tamen 15. 17. 20. 23. locum ſic compoſuerunt: *diviſae Hetruſco, Corſica et Sardinia, quarum Corſica litori,* et Vinetus: *diviſae Corſica et Sardinia, quarum Corſica litori.* In ſingulis haec fere notavi: Vindob. *diviſſe.* Tum Vatic. 1. Rehdig. *et ruſco;* Cibin. *et ruſcho;* alii cum editionibus *Etruſco* vel *Hetruſco*, aliquae etiam ex primis *Ethruſco*, quae non diutius moror. Pro *litori* Rehdiger. *lateri*, ut alibi, de quo ad 2, 1, 4. et pro *propior* Vindob. Rehdiger. *proprior*, uti paullo ſuperius. Sic 2, 2, 1. et paſſim. TZSCHUCKE. Non eſſe attentandum verbum *Etruſco* perſuadere videtur Plinius in tertio: [c. 12. ſ. 6.] *In Liguſtico*, inquit, *mari eſt Corſica, quam Graeci Cyrnon appellavere, ſed Tuſco propior.* Nihilo minus pendeo animi dubiusque ſum, *Taphro* ne hic, an *Etruſco* legendum ex eodem Plinio, cuius verba paullo ante relata ſunt: *Itemque Pinton et foſſae, a quibus fretum ipſum Taphros nominatur.* PINTIANUS. Forſan *Etruſco* abundat. CIACCONIUS. Reddidimus veterem lectionem ex optimis et antiquiſſimis membranis. In vulgatis hactenus exemplaribus aliquot verba deerant. VOSSIUS. Adparet ex antiquiorum et meliorum codicum

lectionibus, cum duae inſulae indicentur, in priori loco male ſequi ſolam Corſicam et excidiſſe vocem *Sardinia*, quae ex ſubiectis facile ſubpletur. Atque id certius probant etiam codices alii quidam, etſi deterioris alias notae, in eo tamen laudandi, quod, quaecunque invenerunt praeſcripta, ſervo ea obſequio adſperſis tantum vitiis, repraeſentare ſolent. Neque tamen reluctor, ſi quis verba *Corſica et Sardinia* ex margine irrepſiſſe putet, cum ex ſequentibus intelligantur, atque alias etiam a noſtro locorum nomina adpellativa omnino praemittantur, propria in locorum enumeratione ſubiiciantur. Atque ita hunc locum legendum cenſet Salmaſius ad Solin. cap. 3. ſ. 9. p. 68. Male autem voci *freto* adiectum fuiſſe *Etruſco* recte iam olim monuit Ciacconius, ipſo inſularum ſitu adiutus. *Taphro* docta eſt Pintiani coniectura, neque tamen neceſſaria. Ceterum Cocleus (ed. 11.) a verbis: *duae grandes* capitulum XII adponit hac inſcriptione: *De inſulis Gallici maris*. Quam hic apte, adparet.

intra) Codices cum editionibus ad Gronovios praeferunt *inter*, unde repoſitum ſtetit *intra*, quod, quia aptius videtur, reliqui. Non enim, quod inter latera interiectum eſt, deſcribit, ſed ipſorum laterum formam utrimque productam. Scribendi compendium harum particularum crebram invexit commutationem, de qua vid. Drakenb. ad Silium Ital. 14, 466. et ad Livium 5, 27, 2. et quos producit, itemque Schwartzius ad Plinii Panegyr. c. 30. p. 106. et quae notavi ad 2, 1, 7. Sic infra §. 21. Cibin. *inter* pro *intra* ponit.

et longa) Gud. omiſit; Pintianus melius iudicabat: *ſed longa*.

Aleria) Pariſienſes, Lipſ. Cibin. Vindob. Prag. Vaticani et alii cum editionibus 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *aperta;* tantum Gudianus neglecta lineola *apta*. Vadianus, re ipſa ſuadente aliorumque auctorum teſtimoniis mutavit in *Aleria*, cui facile reliqui paruerunt.

Mariana) Venet. Prag. *Mariane;* Cibin. Vatic. 3. Havn. *Marianae* cum editionibus ad I. Gronovium, a quo ſucceſſit *Mariana*, uti habent reliqui codices mei cum Ciacconio. Sed et ante Gronovium idem praetuliſſe videtur Vineti editio. TZSCHVCKE. Scribo *Mariana*, non *Marianae*, ex Ptolemaeo, [3, 2.] Plinio, [3, 12. ſ. 6.] Solino. PINTIANVS. *Mariana* ſcribendum, non *Marianae*, quod ex veteri meo codice conſtat. CIACCONIVS. *Mariana* edidi, ſecutus viros doctos et MSS. quos novi duo, non *Marianae*, ut nuper. I. GRONOVIVS. *Marianae* in optimis noſtris invenimus membranis, non *Mariana*, uti vult Gronovius. Putavit nempe unam tantum in Corſica eſſe Marianam coloniam, cum duas recenſeat Ptolemaeus, quarum una ad Marianum erat promontorium, altera vicina Aleriae. Vtramque autem recenſuiſſe Melam exinde patet, quod, ſi de una tantum intellexiſſet, ſequeretur alteram Marianam a barbaris fuiſſe occupatam. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* *Mariana* notavit etiam Frater ex Mediolan. Ita vero quum ſcripſi, intelligis, vel in primis Cluverium a me ſignari; ille praecipue deſcripſit Corſicam; ille ſic citavit; ille locum Ptolemaei citat, Marianam utramque notat. Et tamen Voſſius id ipſum nunc voluit praecipere, quaſi rem haberet cum templi camillis. I. GRONOVIVS *in nota poſteriore*. Duas *Marianas* utique novit Ptolemaeus 3, 2. cui, de numero certe plurali, addi poteſt tabula Peuting. 3. D. ubi *Marianis*, pro quo vitioſe in Geogr. Raven. 5, 27. exſtat *Martinianis*. Forte igitur poſtea alia urbs idem nomen ſortita eſt. Nam Plinius 3, 12. ſ. 6. etiam Antoninus in itiner. p. 85. et 445. *Marianam* tantum

memorant, et Seneca in conſol. ad Helviam cap. 8. diſerte ſcribit: *Deductae ſunt duae civium Romanorum coloniae, altera a Mario, altera a Sulla.* Cf. Solin. c. 8. ſ. 2. Sulla vero Aleriam deduxit, ille Marianam. Ita vero non ſolum hunc locum etiam produxit Cluverius in Corſica ant. p. 507. et Salmaſius ad Solin. c. 3. ſ. 9. p. m. 68. ſed et ad Senecam c. l. ita ſcribi voluerat Lipſius. Poſt *ſunt* Cibin. Lipſ. forte alii et pleraeque veteres editiones diſtinctionis ſigno maximo adpoſito moram faciunt, ſic ut ſubſequentia ad *Sardinia* referantur, quod bene mutavit Vadianus, et probavit Salmaſius c. l.

niſi quod in —) Ita libri omnes, tantum Prag. *neque in occidentem quam in orientem.* TZSCHVCKE. Corrigendum puto: *niſi quod ab occidente, quam ab oriente anguſtius patet*, ex Plinio in tertio: [cap. 13. ſ. 7.] *Sardinia*, inquit, *ab Oriente patens* etc. quae verba refert etiam Marcianus. [Martianus lib. 6. p. 207.] PINTIANVS. Salluſtius lib. 2. hiſtor. citante Nonio V. Facies: *Sardinia in Africo mari, facie veſtigii humani prominet, in occidentem, quam in orientem latior.* Sed legendum videtur, *in orientem, quam in occidentem latior.* Et ſic legitur apud Gellium lib. 13. cap. 28. *In orientem, quam in occidentem latior prominet;* et Iſidorum lib. 14. cap. 6. CIACCONIVS. Nihil muto, contra Pintianum; Salluſtium enim eſt imitatus. SCHOTTVS.

par et quadrata) Gud. *apparet quadrata;* Prag. *paret quam data.* Poſt Pariſ. 2. Vatic. 3. Prag. ut Reinoldianae *eſt ſpatioſior.* Sed propter ſubſequens *eſt* melius omittitur cum libris reliquis.

longiſſima) Ita libri omnes ad Vadianum, qui tacite poſuit *latiſſima*, et ſic cum edd. 21. 28. aliae Vadianae, 24. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gro-

novii, dum praeeunte Reinoldio in ed. 44. et ceteris rediit *longiſſima*. *Latiſſima* tamen forte fuit in Pariſ. 1. et 2. At priorem lectionem cum aliis plerisque libris probat ipſe inſulae utriusque adſpectus et auctorum de utraque narrationes, dummodo teneatur, Pomponium eam quadratam facere. Quae autem ſingulatim tradunt auctores, ſuo loco exponentur. Pro *Corſica* Prag. prave *conſita*.

ſoli quam coeli) Hinc verborum ordinem mutant libri quidam. Nempe Vatic. 3. Prag. *coeli quam ſoli;* Ciaccon. *peſtilens pene;* Rehdiger. *peſtilens plene;* Ciaccon. Cibin. Vatic. Gud. Rehdiger. Prag. *populorum antiquiſſimi*. Praeterea in Cibin. bene ſcribitur *ſecunda*, ſed male in Prag. abeſt *ut*. Pro *antiquiſſimi* idem dat *antiquiſſimorum*.

Ilienſes) Lipſ. Gud. *Illienſes;* Rehdig. *ylienſes;* reliqui *Ilienſes* cum editionibus, ex quibus ſola 13. habet *Iolenſes*. TZSCHUCKE. Sic et Plinius. [3, 13. ſ. 7.] Pro qua lectione quoque ſtat Pauſanias [10, 17, 4.] et Livius lib. 41. fol. 371. [cap. 6. ſ. 10, 6.] et Solinus. [c. 10. ſ. 4.] Sed Strabo [lib. 5. p. m. 155. ſ. 225.] et Livius, [40, 19, 6. de quo deinceps] *Iolenſes*, et ſic legendum videtur: ab Iolao enim deducit Strabo atque etiam Diodorus lib. 5. [c. 15.] CIACCONIUS. Salmaſius [ad Solin. p. m. 70.] *Iolenſes* et hic et apud Plinium et apud Solinum repoſuit pro *Ilienſibus*. Fruſtra. Vide Pauſaniam in Phocicis, ex quo cognoſces, probam eſſe lectionem vulgatam. VOSSIUS. Ilienſes in Sardinia habitaſſe, ex iis, quae viri docti notarunt, indubium eſſe adparet, adeoque Pauſanias ſua aetate Ἰλιεῖς ibi habuit. Fuerunt tamen etiam Ἰολαεῖς (Strabo c. l.) vel Ἰολάειοι (Diodor. c. l.) dicti ab Iolao, qui ex Theſpienſibus et Attico agro in hanc inſulam coloniam deduxit. Vid. Vindingii Hellen. p. 541.

in Gronovii theſ. V. 11. At codices omnes ſtant pro voce *Ilienſes*. Accedit quod ex Graeca adpellatione per etymologiae rationem deſcendere *Iolenſes* nequeunt, qui *Iolaenſes* potius efferendi ſint. Vtrosque miſcet Harduin. ad Plin. c. l. Tum non ſolum a Pauſania, ſed et a Livio Ilienſes ipſorum aetate commemorantur, nusquam *Iolaenſes*. Quare ferenda non eſt emendatio Salmaſii, quam etiam praeterea refutavit Drakenborch. ad Sil. Ital. 12, 362. et in primis ad Livium 40, 19, 6. ubi ita etiam quidam volebant.

Calaris) Cibin. *Cararis;* Prag. *Caloris;* varr. in edd. 27. et 29. *Caralis;* Rehdiger. *Callaris;* ceteri cum editionibus *Calaris;* Vinetus tantum *Caralis;* Schottus *Calatis*. TZSCHVCKE. Sunt, qui *Calaris* probent, inter quos eſt et Hermolaus. Nos contra ex Strabone, [lib. 5. p. m. 155. ſ. 224.] Stephano, [h. v.] Ptolemaeo, [3, 3.] Pauſania, [10, 17, 5. ubi vulgo Κάρναλις] Marciano, [Martiano lib. 6. p. 199.] Plinio, [3, 13. ſ. 7.] utique ſcripto, *Caralis* defendimus; ſicubi aliter ſcriptum ſit, perperam ſcriptum afferentes. Stephanus *Caraliam* nominat. PINTIANVS. *Caralis* etiam Livio lib. 39. fol. 218. [cap. 39, 3.] *ita vexata claſſis Caralem* [*Carales*] *tenuit;* et lib. 23. [c. 40. in.] *Manlius navibus longis ad Caralem* [*Carales*] *ſubductis;* itemque alibi. Strabo [c. l.] Κάραλις καὶ Σοῦλχοι. Caeſar [de B. C. 1, 30. m.] *Sulchi*. CIACCONIVS. Praeter auctores illos adlegatos, alii etiam eandem ſcripturam confirmant. Sic *Caralitani* apud Oroſium 1, 2. etiam in cod. Prag. quem verſavi, ubi ex ſuo tantum Havercampus profert *Calitani; Caralis* legitur etiam in Antonini itiner. p. 80 ſqq. tab. Peutinger. 3. D. et Geogr. Ravenn. 5, 26. et ex antiquo ſuo codice notat Grotius in Martiano Capella c. l. ubi vulgo *Calaris* fertur. Vtrumque etiam variatur in Strabonis libris c. l. Claudiano de B. Gildon. v. 521. ubi Heinſius

repoſuit *Caralis*, et ſic viri docti in Livio 23, 40. in. ubi olim etiam ſtabat *Calaris*. Eodem vero praeterea ducunt aliae nominis depravationes in poſteriori maxime eius parte, veluti Κάρβαλις in Stephano ſ. v. Σόλκοι; Κάρναλις in Pauſania 10, 17, 5. et Procopio de B. Goth. 4, 24. ubi tamen ex Cod. Regio vera ſcriptura notatur, quo etiam referunt viri docti Ἄραδις in Dione 48, 30. f. Κάλαρις quidem ſine discrepantia legitur in Diodoro 5, 13. ſed cum in Corſica illa conlocetur, alia ex parte ibi peccatum eſſe patet. Veram illam ſcripturam ſatis apte confirmat et numus apud Goltzium in inſcr. Gr. Tab. 28. fig. 5. p. 292. in quo Καραλιτων legitur, productus, ſi eius ratio ad noſtram urbem conſtaret, de quo monuit Eckhel in doctrina numor. P. 1. V. 1. p. 271. Sed plura, ſi quis nunc deſideret, dabunt Cluverius in Sardinia ant. p. 490. Duker. ad Flor. 2, 6, 35. Oudendorp. ad Hirtium de B. Afr. c. 98. ubi, ut in aliis paſſim, pluralis praefertur, et Drakenb. ad Livium c. l. qui Doujatium de altera ſcriptura male ex recentiori adpellatione pugnantem repellit. His igitur cauſis motus repoſui *Caralis*, Vineti etiam exemplo confirmatus. Hic praeterea a voce *Vrbium* cap. 64. incipit.

Sulci) Vatic. 3. *Sculci;* Lipſ. *ſculti; Sulci* reliqui omnes et editiones ad Vadianum, qui dedit *Sulchi*, et hinc 21. 22. 24. 25. omninoque ſequentes editiones ad I. Gronovium, a quo *Sulci* revocatum rediit. TZSCHVCKE. Strabo [lib. 5. p. m. 155. ſ. 224.] adſpirate *Sulchi;* Ptolemaeus [3, 3.] ſine adſpiratione *Solci;* Plinius [3, 13. ſ. 7.] *Sulci;* Pauſanias [10, 17, 5.] *Sylci*, etſi in eo mendoſe *Syllus* [Σύλλους] pro *Sylcus* ſcriptum leges. Sed quoniam haec Corſicae et Sardiniae relatio ita confuſe et praepoſtere ſcripta eſt, ut neutri, quod ſuum eſt, redditum videatur, viſum eſt faciendum, ut ſubiicerem, quo pacto reſtitui fortaſſe in integrum poſſit. Scribendum

igitur, ut reor, hoc verborum conceptu: *Quarum Corſica litori propior par et quadrata undique, praeterquam ubi Aleria et Mariana coloniae ſunt, a Barbaris colitur. Sardinia Africum pelagus attingens, inter latera tenuis, ſed longa; niſi quod ab occidente quam ab oriente anguſtius patet, et nusquam non aliquanto ſpatioſior, quam ubi latiſſima eſt Corſica* etc. PINTIANVS. Scripſi *Sulci*, non *Sulchi*, quia illud videntur ſervaſſe ab auctore iidem codices, [quos ſupra de *Mariana* excitaverat] praeferentes *Sula*. I. GRONOVIVS. Voſſius in appendice ad h. l. perinde utrumque eſſe monuit. Sic certe Strabo lib. 5. p. m. 155. ſ. 224. Σουλχοὶ, et alii quidam. Plerumque enim inter *Sulci* et *Sulchi* ambigunt codices, niſi graviora peccata admiſceant, veluti in Claudiano de B. Gildon. v. 518. ubi Heinſius praetulit *Sulci*, Plinio 3, 13. ſ. 7. Antonino in itiner. p. 84. et alibi. Probandum videtur *Sulci*, in quo alii plane conſentiunt. Sic Stephanus Σολκοὶ et Συλκοὶ utroque modo et diverſo in loco, et praeter eos, quos antea commemoravit Pintianus, Antonin. in itiner. p. 84. tab. Peuting. 3. Θ. Geogr. Raven. 5, 26. Hinc et *Sulcitani* apud Hirtium de B. Afr. fin. Plinium, Ptolemaeum cc. ll. Accedunt iis codices noſtri, ut *Sulci* hic merito praeferendum ſit cum Gronovio.

§. 20. *Stoechades)* Cibin. Rehdig. *Stoecades*, uti legitur in Martiano Capella lib. 6. p. 206. cf. ad Lucan. 3, 516. Lipſ. Gud. edd. 1. 2. 9. 13. *Stecades;* Prag. *Stecudes;* Vindobon. *ſterſtechades;* ed. 11. *Stechades;* alii libri *Stoechades.* Recte. Pro *Ligurum* Vindob. *lugurum;* Prag. *ligura.*

Baleares) Ciaccon. Vatic. Lipſ. *Baliares;* Cibin. *Balcares;* alii cum edd. *Balcares.* De ſcriptura per *i* quaeri poteſt. Praeferunt id in Graecis Ptolemaeus 2, 6. f. (quamvis duplici λ et alii quidam) Stephanus ſ. v. Γυμνη-

σίαι (ubi codd. Βλιαρίδες) Agathemer. 1, 5. Polyb. 3, 33. Diodor. Sic. 5, 17. et alii. Ita etiam prodit paſſim in codicibus, quales ſunt Frontini 2, 3, 16. ubi tamen Oudendorp. *e* praetulit, quod et fecit in Lucano 1, 229. 3, 710. Ita Prag. Melae, qui Oroſii lib. 1. c. 1. continet. Accedunt monumenta priſca. *Baliarib.* apud Gruter. p. 298. n. 3. in Faſtis Capitolinis: *Metellus Baliaric. Pro Cos. de Baliarib.* Gorius in inſcrr. ant. T. 3. p. 173. n. 214. *Praeſ. praelegatus inſularum Baliarum.* Quare etiam hodie multi docti viri hanc rationem ſequendam putarunt. Vid. Heinſ. et Drakenb. ad Silium Ital. 3, 365. hic etiam ad Liv. 21, 21, 12. Minime tamen contendere auſim, hanc unice veram, alteram illam falſam eſſe. Nam et numi exſtant, in quibus *Metellus Balearicus* legitur, etſi faſti Capitolini maiori valere debeant auctoritate. Vid. Pighius in Annal. ad an. u. 632. p. 73. Goltzius in Faſtis p. 149. ſ. Morellus in numis conſul. p. 523. Sic apud Strabonem lib. 14. p. m. 450. ſ. 654. Βαλεαρίδες, non Βαλλιαρίδες, uti refert Heinſius c. l. et per *e* in Plinio 3, 11. ſ. 5. Suetonio in Galba c. 10. Antonini itiner. p. 511. Nec dubitarunt ita edere Oudendorpius aliique in Suetonii loco, Oudendorpius in Hirtio de B. Afr. c. 23. f. et in Iulio Caeſare de B. G. 2, 7. in. Frontino 2, 3, 16. etſi codices multi per *i* exhibent. Nihil igitur certi de ſcriptura ſtatui poſſe videtur, vetereſque promiſcue protuliſſe credibile eſt, quod et exiſtimat Drakenborch. ad Livii epit. 60. ubi, ſi etymologiam a Baleo, Herculis comite, ductam legeris, ſuſtineatur magis τὸ *e*; ſin Euſtathium ad Dionyſ. v. 457. audieris, Βαλιαρίδες ποτε ἐκλήθησαν. Reliqui igitur formam acceptam. In ſequentibus Vatic. *in Hiſpaniam*, non male hic; Cibin. *in hyſpaniam;* idem *Tarniconenſia;* Lipſ. *traconnenſia;* Gud. *tarraconeſia;* Vindobon. *terraconencia;* Vatic. 3. *terraconenſium;* Prag. *teraconenſium*, uti ſolet. Cf. ad 2, 6, 3.

ſui) Ita codices omnes, Ciaccon. Gronoviani, Dorvillianus (teſte Oudendorpio ad Iul. Caeſ. de B. G. 1, 4, 2.) meique cum priſcis editionibus. Vadianus mutavit in *ſuo*, quod hinc exceperunt 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. omninoque omnes praeter Kappianas, in quibus *ſui* rediit. TZSCHVCKE. Codicum ſcripturam egregie tuetur Oudendorpius in notis ad Caeſarem lib. 1. de Bello Gallico cap. 4. §. 2. et ſimiliter auctor in prooemio: *at ipſa ſui contemplatione pretium operae attendentium abſolvat.* Et lib. 3. c. 10. *in finem ſui faſtigantis ſe Africae noviſſimus angulus.* Petronius Satyr. c. 3. *ut vicinarum quoque gentium feminas ad ſui ſpectaculum traheret.* Tacitus lib. 3. Annal. cap. 67. *Igitur petito paucorum dierum interiectu de defenſione ſui disſeruit.* Seneca in Agamemnone cap. 60. *Nunquam placidam ſceptra quietem Certumve ſui tenuere diem.* A. GRONOVIVS. Commutatio ea, quod iam docuit Oudendorp. c. l. et ad Sueton. in Caeſ. cap. 30. minime eſt infrequens. Sic apud Sext. Ruf. cap. 27. et alibi. Sed vid. Burmann. ad Ovid. Metam. 1, 30. Schwartzius ad Plinii panegyr. c. 76. p. 373. praeter ea, quae expoſuerunt Oudendorpius c. l. et Iaeger ad Mamertini Genethl. 2, 1. et Eumenii Panegyr. 6, 2. disputatio a Perizonio ad Sanctii Minerv. 2, 13. n. 3. inſtituta. Nempe in auctoribus paſſim hi genitivi tum etiam adhibentur, cum poſſeſſio indicatur. Eodem fere modo Plinius 4, 20. ſ. 12. dixit: *Creta ſui parte maxima patens.* Hic quidem *ſuo* commode etiam ſtare poſſit; at, cum non temere in ea forma libri omnes conſentiant, qua abiecta forte ipſa vox melius abſit, recepi et ego. Quaedam in his a viris doctis adpoſita aut alio ſpectant, aut ſunt deterioris aetatis.

maiores minoresque) Forte *maior minorque,* et mox *in minori* et *in maiori.* Ptolemaeus. [2, 6.] CIAC-

CONIVS. Hunc locum a librariis corruptum eſſe exiſtimat Hier. *Surita* in notis ad Antonini itinerarium p. 657. [ſ. pag. 512. ed. Weſſ.] ubi ſcribit: *Maior* et *Minor* Baleares ab optimis ſcriptoribus appellantur. Nam quod apud Pomponium lib. 2. cap. 7. et in manuſcriptis exemplaribus legitur de Balearibus, *ex ſpatio ſui cognominibus acceptis maiores minoresque perhiberi et caſtella eſſe in maioribus Palmam et Pollentiam colonias, et in minoribus Iamnam et Magonem*, quis non videat *maiorem et minorem* legi debere? A. GRONOVIVS. Ita quidem Plinius 3, 11. ſ. 5. Oroſius 1, 2. Antoninus c. l. *maior et minor*. Strabo lib. 3. p. m. 115. ſ. 167. Agathemer. 1, 5. Ptolemaeus 2, 6. ἡ μείζων et ἐλάττων. Attamen cum propter ſequentia a vera Melae ratione minime aberrare libri potuerint, utramque inſulam ſic complexus ille ad Baleares numero retulit. Certe nihil mutari poteſt. Pro *perhibentur* Vindob. *prohibentur*.

Iamno) Pariſ. 1. 2. 3. Cibin. Gud. Vatic. Prag. Lipſ. Rehdiger. Venet. Havn. *Samo;* Vindobon. *ſenio.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 11. *Samo;* 15. 17. 20. 23. *Lamno;* 34. *Ianno;* reliquae *Iamno.* TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 6. f.] et fere Plinius [3, 11. ſ. 5.] non *Samo*, ſed *Iamno* ſive *Iamna.* BARBARVS. In Ptolemaeo eſt Ἰάμνα. At terminatio in *o* ex Plinio probatur, ubi *Iamnonem* occurrit, etſi et ibi veteres *Lamnonem* habent. *I* tamen, cum hic Phoenicum lingua valeat, inde etiam confirmari poſſit, quod a Strabone lib. 16. p. m. 522. ſ. 759. Phoenices urbs Ἰάμνεια commemoretur, itemque a Stephano h. v. niſi quod hic per ι effert.

Palma) Vatic. Cibin. Lipſ. Pariſ. 1. 3. Prag. Ven. Havn. *Parma;* Gud. *perma;* Vind. *parina;* Pariſ. forte *Palma.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Parma;* 30. 32. *Salma;* reliquae *Palma*, uti effertur a Strabone lib. 3.

p. m. 115. ſ. 167. Plinio 3, 11. ſ. 5. Ptolemaeo 2, 6. Pro *Pollentia* Lipſ. Prag. forte etiam Ven. et Havn. cum Vaticanis *Polentia;* Gud. Vindob. *Polentie;* reliqui *Pollentia*, uti inde a Vineto et Voſſio editiones, cum in aliis *Polentia* legeretur. Duplex certe *l* probant Strabo, Ptolemaeus, Plinius cc. ll. ſed dubitationem iniiciunt inſcriptiones apud Gruter. p. 925, 1. et Muratorium 151, 6. in quibus ſimplex invenitur. Tum vero dubia exſiſtit ſcriptura, etſi, quia de colonia dicitur, *Pollentia* praeferenda videatur.

§. 21. *Sucronenſi)* Lipſ. Prag. *Succonenſi;* Gud. Havn. Pariſ. 2. *Suconenſi;* Cibin. *Succronenſi;* Pariſ. 3. *Supronenſi;* alii *Sucronenſi.* Edd. 1. *Suppronenſi;* 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Supronenſi;* reliquae *Sucronenſi* et tantum ex vitio 8. *Sucronenſi.* Vid. ad 2, 6, 6. Poſt Lipſ. Gud. *Ferariam;* Prag. *Ferraria.*

tantum non) Voſſiani, Gronov. Pariſ. 2. *tantummodo;* Pariſ. 1. *tamen non;* Prag. *tantum* omiſſo *non;* reliqui *tantum non* cum editionibus ad Voſſium, a quo receperunt edd. 40. 41. 42. *tantummodo*, quod in ſuis libris fuiſſe ſcribit Voſſius, neſcio quidem A. Gronovio, qui id in ſuo ipſius tantum invenit. Recte et ad nexum apte prior lectio poſtea eſt reducta. Hinc etiam probatur *at alia*, pro quo Pariſ. 3. Lipſ. Vatic. Gud. Prag. Cibin. Vindob. et editiones ad Voſſium habent *ad alia.* Hic poſuit primus *at alia* cum aliorum obſequio; nam ita etiam inveni in ed. 18. Idem vero etiam ex meis MSStis videntur habuiſſe Pariſ. 1. 2. uti Venet. et Havn. *ad alia.* Quod vero priorem Voſſii lectionem non bonam eſſe poſſe dicit Petrus de Marca de Marca Hiſpan. 2, 12, 4. debebat id adiecta cauſa declarare. Paullo poſt Cibin. *ut ne a quidem;* Voſſ. 1. *ut ne quidem;* Voſſ. 4. Vatic. *ut ne ea quidem.* Cf. ad initium huius capitis.

ſunt) Vadianus mutavit in *fiunt* nec apte, et contra codices omnes et editiones veteres. Secutae tamen *ſunt* 18. 22. 25. 26. 27. 29. et reliquae ad 42. Reinoldii exemplo revocatum eſt *ſunt* ab edd. 44. 45. reliquis. Pro *invecta* Vindob. *iniecta;* Ciaccon. *ſint;* non male.

§. 22. *Colubraria)* Vatic. Cibin. Prag. Havn. *Columbaria;* Gud. *Colubaria;* Pariſ. 1. Vindob. *Colombaria;* Venet. *Colubraria contra eſt;* ceteri cum editionibus *Columbaria*, uti et eſt ſine variatione in Plinio 3, 11. ſ. 5. plus ſemel. Poſt Prag. *ſtateat;* ed. 13. *maleficio.* Pro *ſerpentum*, quod habent Lipſ. Prag. et editiones ſuperiores, A. Gronovius inde ab ed. 44. repoſuit ex MSStis ſuis *ſerpentium*, quibus ſuffragantur etiam ex meis plurimi. Tum pro *et ſit* Pariſ. 2. Lipſ. Prag. habent *ut ſit.* A verbis *Contra eſt* Vinetus cap. 65. incipit.

ingreſſis) Cibin. *ingreſſus;* Prag. Havn. *ingreſſus in ea;* Gud. *in eam.* Tum Cibin. *inter* pro *intra;* cf. ſupra ad §. 19. Idem *hebuſetana;* Vindobon. *circumſignaverint.*

et tuta) Deſunt hae duae voces in Vatic. 3. Prag. Havn. Pariſ. 2. Τὸ *et* expulit Vadianus, quem ſequuntur edd. 21. 22. 24. 25. et reliquae omnes ad 42. Poſt duce Reinoldio rediit. Pro *tuta* Vatic. 1. meus et Vatic. Voſſii, Rehdiger. Lipſ. Vindob. Gud. Venet. cum edd. 1. 2. 9. 13. *rara;* alius Voſſii codex *tarra;* edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. et deinceps pleraeque *tuta;* tantum Vinetus, *ſine pernicie terra eſt;* Reinoldius dedit *ſine pernicie et rata eſt*, et hinc ab ed. Gronovii 43. aliae, quod et comprobant Codd. A. Gronovii et ex meis Vatic. 4. Cibin. Pariſ. 1. et 5. Ciacconius adfert *et rata eſt* vel *et tracta eſt.* A *rata* facilius ad

notius *rara* tranſire potuerunt librarii, quam a *tuta*. Copulam *et* tuetur J. Gronovius pluribus aliis exemplis adiutus etiam ſuis MSStis ad praefationem, qua de cauſa Voſſius ad c. I. in appendice haec de noſtro loco diſſeruit: „Non eſt Latinum *Colubraria ſine pernicie et rata eſt*. Libri veteres non conſentiunt. In Vaticano ſic legitur: *tamen ingreſſis eam intra id ſpatium, quod Ebuſitana humo circum* (al. *ſeptum*) *ſignaverunt, ſine pernicie et rara eſt*. In illo, cui multum tribuimus, *ſine pernicie tarra eſt*. Vinetus e ſuis libris edidit: *ſine pernicie terra eſt*. In Arundelliano eſt lacuna, abeſtque ab eo vox penultima, uti fere fieri ſolet, quandocunque non uſitatae et non intellectae occurrunt voces. Scripſerat nempe Mela *ſine pernicie et terre eſt*. *Terre* pro *terrore*, ut alibi monuimus, habetque et activam et paſſivam ſignificationem.“ Hactenus Voſſius, qui tamen ad ipſum hunc locum in nota ex libris unice profert *rara*. Remota huc accommodat, nec recte uſitatam et alibi formae diverſitatem in hoc nexu damnat. *Rata* ſi recte habet, quod videtur, in hoc nexu eſt *proba*, *tuta*.

iisdem illis) Vindob. Prag. *hisdem illis*, uti ſit alibi. Cibin. Voſſ. 1. *idem illis ſ. qui alioqui ſolent;* Vatic. 1. *qui alioqui ſolent*, unde prior corruptio intelligitur.

aliud velut virus procul) Voſſ. 1. Cibin. *aliudve quod virus;* ille ſubiicit *procul*, hic *procuret;* Mediolan. Gud. Voſſ. 2. 3. 4. Periz. Gronov. Prag. Pariſ. 1. 2. 3. Havn. *aliudve quod verius procul;* idem A. Gronov. Lipſ. Ven. inſerto tantum *eſt* ante *procul;* Vindob, *aliud velut verius*, certe in *verius* tantum ab ed. 44. eum diſcrepare notatum erat; Voſſ. 4. Vatic. 1. *aliudve quod verus procul;* Vatic. 4. Auguſtin. *aliundeve, quod verius procul.* Edd. veteres et ſic deinceps pleraeque *aliudve, quod verius, procul;* Vinetus *aliudve, quod*

virus procuret, quod Cibin. nititur auctoritate; Schottus *aliudve procul*, reiectis aliis; Voſſius et hinc reliqui *aliud velut virus procul.* TZSCHVCKE. *Aliudve, quod verius)* Neminem eſſe tam obtuſi iudicii puto, cui non ſuboleat, haec verba non eſſe Pomponii, ſed Lectoris, fabuloſum putantis, quod de natura terrae *Ebuſitanae* auctores prodidere. PINTIANVS. Irreptitia eſſe exiſtimant haec verba. Ego ſic refingenda eſſe exiſtimo: *aliud velut virus.* VOSSIVS. E MSS. codicum veſtigiis corrigo: *aliudve quod virus.* Sic Auſonius epiſt. 22. *et nauſo aliave qua navi*, ut in MS. Voſſ. non *quavis.* Lucan. 9, 932. *Sed ſi quod tardius audit Virus et elicitum iuſſumque exire repugnat.* Ita Oudendorpius. Avus ad oram editionis Schotti adnotaverat: Leg. *adſperſum eius pulveris tactumve, procul et cum pavore ſugientibus.* A. GRONOVIVS. *Virus* facile probatur, alterum incertum, quia non temere *quod* natum eſſe videtur, niſi in *verius* quis cauſam quaerat, ut nexus magis conſtet. Alias Voſſiana lectio magis eſt expedita, quam etiam Vindob. praetuliſſe videtur.

POMPONII MELAE

DE

SITV ORBIS

LIBRI TRES

AD PLVRIMOS CODICES MSSTOS VEL DENVO VEL PRIMVM CONSVLTOS ALIORVMQVE EDITIONES RECENSITI

CVM NOTIS CRITICIS ET EXEGETICIS

VEL INTEGRIS VEL SELECTIS

HERMOLAI BARBARI, IOACH. VADIANI, PETRI IO. OLIVARII, FREDENANDI NONII PINTIANI, PETRI CIACCONII, ANDR. SCHOTTI, IO. OPORINI, PETRI IO. NVNNESII, IS. VOSSII, IAC. ET ABR. GRONOVIORVM, ET IAC. PERIZONII, NEC NON MSSTIS IO. GEORG. GRAEVII, IAC. GRONOVII, ET PETRI BVRMANNI, CONLECTIS PRAETEREA ET ADPOSITIS DOCTORVM VIRORVM ANIMADVERSIONIBVS

ADDITIS SVIS

A

CAROLO HENRICO TZSCHVCKIO

A. M. SCHOLAE ELECTORALIS MISNENSIS RECTORE, ET SOCIETATIS LATINAE IENENSIS SOCIO.

VOLVMEN II. PARS III.

LIPSIAE 1806

SVMTIBVS SIEGFRIED LEBRECHT CRVSII.

NOTAE CRITICAE

IN

POMPONIVM MELAM

PARS III.

COMPLECTENS

LIBRVM III.

CAP. I.

Quidam codices nullo praemiſſo titulo hunc librum exordiuntur veluti Pariſ. 1. 3. Zaluſc. Prag. In aliis alia utrique libro interpoſita leguntur. Vatic. 1. *Pomponii Melae de Chorographia liber* II. *explicit. Incipit Tertius ſeliciter.* Lipſ. *Explicit liber ſecundus Pomponi Melle de coſmograſia. Incipit Tertius.* Gud. *P. Mele de coſmographia liber* II. *explicit. Incipit Tertius.* Pariſ. 2. *Coſmographiae ſeu deſcriptionis orbis Pomponii Melae liber ſecundus explicit. Incipit tertius eiusdem, ubi ambitum orbis et oram oceani et inſularum eius deſcribit.* Venet. *Pomponii Melae liber Tertius, in quo ambitum orbis et oceani oram ac inſularum eius eleganter deſcribit.* Vindob. *Pomponii Melle coſmographia liber tertius et ultimus incipit.* Cibin. *Explicit liber Secundus Pomponii Melae de Corograſia. Conſequenter eiusdem pomponii Melae de corograſia. Incipit liber tertius.* Brevius editiones vetuſtae *Incipit liber tertius,* uti 1. 2. 9. 13. vel ut 3. 4. et aliae *P. Mellae Coſmographi liber Tertius.* Ita in ipſius capitis initio agunt, quod vel nudatum inſcriptione ſubiiciunt, in primis codices, tum etiam antiquiſſimae editiones, vel variatis verbis munitum, veluti 11. *de oris Oceani capitulum primum;* 7. 8. 15. 17. 20. 23. *deſcriptio circuitus Oceano mari cincti;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *extima Hiſpaniae* littora; Voſſius, Gronovii cum reliquis *Hiſpaniae ora exterior.*

§. 1. *ut initio)* Prius omittit Vatic. poſteriori Havn. praemittit *in.*

cingit) Barthius lib. 14. Adverſar. c. 17. p. 585. et lib. 49. c. 1. [c. 13.] p. 2309. emendabat *gignit Oceanus.* A. GRONOVIVS. Nempe offenderat *cingit,* quod τῷ *circuitus* inepte adiungeretur, et alterum, *gignit* Latine et eleganter dictum putabat. Ita etiam vult in Avieni deſcr. v. 78. ubi hodie probatur. Commutari utrumque verbum docet Avieni locus et viri docti ad Sil. Ital. 8, 617. Sed cum omnes libri in vulgata conſentiant, tum dictum eſſe poteſt ut *vivere vitam* et alia vocabula cognata, quod et ad Avienum monuit Wernsdorfius. Poſt Cibin. Vindob. ut alibi paſſim *occeanus.*

infinitumque) Vindob. *et infinitum,* uti omnes editiones ante 41. in qua I. Gronovius recepit *infinitumque,* quod poſtea probarunt omnes et exhibent reliqui codices, excepto forte Havn.

et magnis) Cibin. Vatic. *it magnis.* Magis ad nexum facit prius. Prag. *concinctum.*

modo inundat) Prius deeſt in Lipſ. Tum Ven. Vatic. 3. Havn. Pariſ. 2. *nudat cum refugit.* Ita poteſt utique, ſed melius diviſe et ſolute.

non alios aliosque) Ita codices Voſſii, et Abr. Gronovii, itemque Fulvii Vrſini, teſte Ciacconio, et mei omnes; tantum Vatic. 3. et Prag. *nec alios* — Notat etiam Ciacconius *non aliosque,* cui addo ex Pariſ. 3. *nunc alios* — uti legitur in edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadiann. Olivarr. Vinet. Schotto placuit *nec ad alios aliosque;* Voſſio, quem reddunt edd. 40. 41. 42. *non alio alioque;* inde cum Reinoldio ex libris rediit *non alios aliosque.* TZSCHVCKE. *Nunc —)* Scri-

bendum reor: *nec ad alios alioſque.* PINTIANVS. Lego: *non alios alioſque* (ſubintellige *campos*) *invicem* — Quae hic ſcribit Pintianus, ſtatim declarant, eum hunc locum non intellexiſſe. CIACCONIVS. *Nunc ad* —) Contrarius hic requiritur ſenſus. Libri omnes manu exarati habent: *Non alios alioſque invicem.* Inde facile fuit, lectionem, quam dedimus, excudere. VOSSIVS. Plane non auſcultari oportuit Voſſio hanc lectionem teſtanti facile fuiſſe excudere, quum libri omnes manu exarati habeant: *non alios alioſque.* Immo haec eſt ipſa vera lectio, dependens a voce *campos*, aeque ac ſequentes *hos et illos.* Non bene ſic mutaret ſermonem Mela. I. GRONOVIVS. Gronovius dicit, haec et omnia ſequentia referenda eſſe ad *campos*, qui praeceſſere, ac ſi omnia litora eſſent campi et exundationem Oceani admitterent. Si *alios alioſque* interpretatus fuiſſet homines aut populos, rectius aliquanto dixiſſet. Sed profecto etiam ſic orator parum efficax hic noſter fuiſſet ſcriptor, ſi in explicando Oceani aeſtu planorum tantum litorum feciſſet mentionem et toties idem inculcaret. Dicit Oceanum non campos tantum inundare, neque alio alioque terrarum, modo in hos modo in illos populos per vices et quaſi ſucceſſive, ſed ſimul et pariter in omnia litora, qualiacunque demum illa ſint, impetum ſuum convertere. Recte eſt ergo ea, quam dedimus, lectio. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Mi Lector, vidiſtine aut legiſti homines aut populos inundatos ab Oceano ſine noxa, et id ſaepe fieri? Ne nunc quidem aliter ſentio. Campos expoſui praeeunte ipſo Mela, qui lib. 1. c. 9. quum dixiſſet Aegyptum ab exundante Nilo etiam irrigari, mox dicit humentes campos. Ita nunc Mela, ubi planities ſunt, ibi ſcribit inundari campos ab Oceano, et quidem non alios alioſque invicem, hoc eſt, ut prius invadat Africam, inde procedat ad Hiſpaniam, poſt ad Galliam, ut ſic campi vel regiones excipiant has vices; neque ut, ubi ſint oppoſitae regiones, nunc Britannia repleatur exhauſta Gallia, poſt Gallia

ſentiat liberata Britannia, et ſic alterni inter eas ſint acceſſus. Hanc geminam Melae interpretationem ignoravit Voſſius, ut plene patet ex *Appendice*, prorſus quae duo diverſa facit Mela, confundens. Stolida eſt igitur et paraphraſis Voſſiana et lectio. Etiam repoſui ex MSS. *ingens infinitumque pelagus*, non ut edunt, *et infinitum*. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori*. Ita quidem ſenſus loci, qualem libri exhibent, expeditus eſt ad nexum aptiſſime. Vidit aliquatenus Pintianus, ſed non perſpexit, quia forte τὸ *neque* ad ſequens *neque* referendum eſſe putaret. Excepit tamen Schottus, ex cuius editione ſic refert Barthius in adverſar. 14, 12. p. 767.

alternis) Cibin. *alterius*, ita tamen ut τὸ *u* obelo notaret; Rehdiger. *ulterius;* prius etiam dant edd. 15. 20. 23. 25. alio errore ed. 19. *alternis oſſibus.*

toto) Omiſiſſe videntur ex Codd. Vatic. 1. Pariſ. 3. et Havn. cum editionibus inde a prima ad 41. in qua revocavit I. Gronovius ex libris, inquit, veteribus. Reliqui certe mei agnoſcunt, nec renuit de ſuis A. Gronovius in huius loci repetitione. TZSCHVCKE. *Toto impetu)* Haec eſt vera atque integra Pomponii ſcriptura, unde vulgo ſubducunt vocem primam, quam ſtabiliunt libri veteres. I. GRONOVIVS. Deſiderat utique vis narrationis et nexus aptior. Poſt Prag. omittit *in*, Cibin. dat *ubi nomina.*

ſint) A. Gronovius ex MSS. refert *ſunt*, uti ex meis habent Lipſ. et Prag. poſſitque etiam locum occupare; omittunt plane Vadiano duce 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. revocavit Reinoldius, retinuerunt ceteri. Tum edd. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *in medio;* Prag. *ex media*. Pro *rurſus* Gud. Prag. *rurſum*, pro redit edd. 15. 20. 23. reddit. Tum in Rehdiger. abſunt verba *aut*

terreſtria d. animalia; in Pariſ. 1. et Prag. *et;* Havn. *reprehendat;* ed. 5. *et ut terr.* 9. 11. 13. *ut aut terr.* Denique inverſo ordine Venet. *terreſtria animalia deprehendat;* deinceps idem cum Vatic. 3. et Prag. *deſtituat marina.*

§. 2. *anhelitune)* Cibin. Vatic. forte elegantius *anhelitune id ſuo;* Prag. *ſui;* ed. 23. *anhelituve.* Pro *regerat* Vatic. 3. Venet. Pariſ. 2. Prag. *retegat;* ed. 5. *regeret;* 7. 8. *regat;* 30. *regnat.* In Cibin. eadem manus ſupra ſcripſerat: *reiciat*, explicationis cauſa. Ceterum a voce *Neque* capitis ſecundi initium conſtituit Vinetus.

undique) Cibin. praemiſſa diſtinctione maxima: *Utique ſi*, quam lectionem etiam adfert Ciacconius, atque ita volebant Pintianus et Schottus; recte, ni fallor, etſi omnes, Vineto excepto, dant *undique.* Si enim retractam in ſemet anhelitu undam concluſit, non poteſt cum ſpiritu undique regerere. Excepi igitur Vineti etiam auctoritate motus. Pro *doctioribus* Vindob. Havn. Prag. et edd. 2. 11. (in qua tamen ad calcem emendatur) 13. 29. *doctoribus.* Atque hoc probaſſe videtur Salmaſius ad Solin. c. 23. ſ. 26. p. m. 203. Prag. totum locum ſic exhibet: *retegat undam undique, ſed ut doctoribus.*

unum) Schottus cum Sanctio poſuit *vivum*, quod et in Vaticano fuiſſe videtur. TZSCHUCKE. Caſtigo: *utique, ſi ut doctioribus placet, mundus animal eſt.* Solinus c. 26. *Phyſici autumant, mundum animal eſſe, eumque ex variis elementorum corporibus conglobatum eſſe.* PINTIANUS. Alias: [quo codicem notare etiam ſolet] *vivum animal eſt.* Ovidius Metam. 15, 342. CIACCONIUS. *Unum animal.* Sic editi libri. Pintianus *mundus animal* tentabat. Lege *vivum animal* proxime veritatem; immo germana lectio. Ovidius 15. Metamorph.

Nam ſive eſt animal tellus et vivit etc. SCHOTTVS. Lego: *utique ſi, ut doct. placet, vivum animal eſt. ac ſint depreſſi* ex Ovid. Metamorph. et Strabone lib. 1. [p. m. 36. ſ. 53.] IDEM. Reſtitui ex Ovidio et aliis *vivum animal.* SANCTIVS *in praefatione. vivum animal*) Sic mutavit hunc locum Pintianus, [immo Schottus] quem ſecuti ſunt omnes alii, [v. ſupra] cum prius legeretur: *utique* [a Vineto] *ſi, ut doctioribus placet, unum animal eſt.* Sed quid opus erat mundum animal vivum dicere, cum animal dixiſſe ſufficiat? Certum eſt, nihil hic eſſe mutandum. Loquitur ex Platonicorum opinione, qui mundum unum animal eſſe credebant, quod omnia animalia in ſe contineret. Plato itaque in Timaeo [p. 306. ed. Bipont.] univerſam rerum naturam vocat *ζῶον ἓν ὁρατὸν, πάνθ᾽ ὅσα κατὰ φύσιν αὐτοῦ συγγενῆ ζῶα ἐντὸς ἔχον.* Iamblichus de myſter. [5, 7.] *ἓν ζῶόν ἐστι τὸ πᾶν.* Vide quoque Plotinum Enneade 4. cap. 32. VOSSIVS. Facilis quidem error, qualis ex libris notatur in Cicerone de lege agr. 2, 2. Nepotis Eumene cap. 2, 2. at hic bene habet *unum.* Quod enim arceſſunt Ovidium, copia haec eſt, variandae eiusdem notionis et amplificandae ſtudio mota, et diviſe utrumque ponit; in Strabone eſt comparatio ſententiae, non ipſa ſententia. Sed, cum Mela doctiores produxerit, accedit in primis, quod ita vere illi tradiderunt, uti iam Voſſius docuit. *Mundus* a Pintiano male repetitum languet. Poſt Prag. omittit *eſt;* Rehdig. habet *an ſi depr.* Pariſ. 1. *an ſint diſperſi quo.*

reciprocata) Sic codices A. Gronovii et mei, in quibus Vatic. 1. cum reliqui videantur dediſſe *reciproca,* uti Havn. certe ita legi in Prag. nec aliter editiones ad Voſſium, qui primus revocavit *reciprocata,* quod ex optimorum et plerorumque codicum fide maluit Mela, ut vim externam indicaret, non inſitam, etſi alias ſic dici recte poteſt, ut Sil. Ital. 3, 60. *reciproca Tethys;* Plin.

5, 4. in. *reciprocum mare;* Eumen. in panegyr. ad Conſtantin. Aug. c. 5. *reciproci curſus* de aeſtu maris et ſimilia, quae Lexica ſubminiſtrant. Poſt Prag. *reſident.*

atque unde) Lipſ. Pariſ. 1. *inde;* Vatic. 1. *undae;* reliqui cum Ciaccon. et Gronov. et edd. priſcis, in quibus Camertinae Ald. Iunt. *atque unde*, pro quo Vadianus dedit *atque inde*, exceptum ab aliis, reiectum a Reinoldio et poſteris. Tum Cibin. *extollant.*

cauſas) Rehdiger. Leid. *cauſam;* Vindob. *cauſas tantas;* Havn. *an luam cavans.* TZSCHVCKE. Vulgatum praeſtat. Supra 2, 7. *Et ſi ita res fuit, videri poteſt coniectantibus in tantum mutatae cauſas Nilum praebuiſſe.* A. GRONOVIVS. Pro *meatibus* Ciacconius coniiciebat *motibus* ex Iuſtino 1, 9. [forte 1, 1, 9.] ubi *motus ſiderum;* ſine gravi cauſa. Tuetur et Voſſius in appendice ad 1, 8, 1. et I. Gronovius in epiſtola de Voſſii append. p. 101. etſi idem ad Melam c. l. ex Cod. Gud. hic refert *permeatibus*, quod equidem non inveni.

Ad ortus) Vatic. 3. Lipſ. Gud. Cibin. Venet. Vindob. Rehdiger. Prag. Pariſ. 2. *At ortus* facili lapſu; ſenſu minus commodo.

neque eodem) Sincerior, ut arbitror, lectio erit: *Namque eodem aſſidue tempore, ut illa ſurgit* etc. PINTIANVS. Retinenda illa lectio contra Pintianum. Vide Plin. 2, 97. [ſ. 99.] et 99. [ſ. 102.] Solinus cap. 26. [ſ. 23.] CIACCONIVS. Haec verba in aliam formam mutavi, retento tamen eodem ſenſu; nunc ea in ſtatum priorem reſtituo. Plinius 2, 99. de aeſtibus maris: *Nec unquam*, inquit, *eodem tempore, quo pridie fluunt, ut ancillantes ſideri avido, trahentique ſecum hauſtu maris et aſſidue aliunde quam pridie exorienti.* PINTIANVS *in retractationibus.*

demergitur) Cibin. *deiungitur;* hinc ed. 9. *redere;* 13. *redire*, utraque ſubiicit *atque eventare*, quod poſterius etiam habent 3. 4. 11.

§. 3. *Huc)* Inde cap. 2. exorditur ed. 11. hac inſcriptione praemiſſa: *De ora Hiſpaniae.*

Atlanticum) Cibin. Rehdiger. ed. 11. *athl.* Vindob. *athal.* Tum Vindob. Rehdiger. *bethice;* edd. aliquae, antiquae etiam, *Beticae, Betice, Baethicae*, ut infra eadem vitioſe efferuntur in libris. Sed nolo haec morari.

frontis) Gud. Rehdig. *fontis*, ut quaedam edd. 6. 7. 8. 10. 19. Cibin. *fontibus.* De utriusque vocis commutatione dictum ad 1, 13, 3. Sic infra. Vtrum hic praeferendum, adparet. Vox *excipit* abeſt in edd. 12. 14. 19. Pro *niſi* Vindob. *nixi.*

paululum) Cibin. *iterum paululum;* Vindobon. *paulum;* Vatic. 3. poſtea *ſemet abditur.*

flumen) Vatic. Lipſ. Gud. Cibin. Prag. Rehdig. Venet. Havn. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 22. 23. cum Vadianis *fluvium;* 21. 24. 25. Olivarianae, Vinetus et ceteri *flumen*, quod forte fuit in Pariſienſ. et Vindob. Nam de aliis aliorum ſiletur. Equidem, etſi parum referat, librorum tamen illorum auctoritatem reveritus revocavi *fluvium*, quam vocem non plane aſpernatur noſter, nec cur aſpernetur, adparet. Ita vero ſynonyma paſſim commutantur, uti plura exempla docent ad 1, 5, 5. adpoſita. Poſt Cibin. *pene erecta;* Rehdiger. *pene rata.*

Baſtuli) Pariſ. 1. *Baſtali;* Pariſ. 2. Vatic. Havn. Prag. *Buſtuli;* Gud. *Boſtuli;* Vindob. *Baſculi.* Vera ſcriptura, aliunde nota, etſi paſſim aliter depravata in ceteris libris.

§. 4. *In proximo)* Prior vox abeſt in Prag. utraque in Venet. Caput tertium hinc incipit Vinetus.

lucus) Forte *locus*, et mox *a litore* gloſſam olet. SCHOTTVS. Vtrumque cum libris vel nexus tuetur vel obpoſitio. Mox pro *tum* ed. 1. *tunc* nota confuſione.

Ebora) Gud. Perizon. Voſſ. 1. 5. Cibin. Pariſ. 1. 2. Lipſ. *Chora;* Voſſ. 3. A. Gronov. Vatic. 3. Venet. Havn. Prag. *Cora;* Voſſ. 4. Rehdiger. *Ehora;* Chiſ. *Heora;* reliqui cum edd. *Ebora*, praeter 13. in qua *Ebura.* TZSCHVCKE. Legendum *Ebura* ex Strabone, [3. p. m. 97. ſ. 140.] Plinio, [3, 3. ſ. 1.] Antonino. [p. m. 426.] CIACCONIVS. Surita in emendatt. ad Antonini itiner. p. 560. [p. 409. Weſſ.] e MS. *Chollar* profert, pro quo *Colobona* ex Plinio 3, 1. [ſ. 3.] ubi MSS. *Colobana* habent, corrigendum exiſtimat. A. GRONOVIVS. *Ebura* etiam hanc Baeticae urbem ſcribendam potius cenſet Vaſconcellus ad Reſendii Antiqu. Luſit. p. 26. De Strabone recte Ciacconius, minus de Plinio et Antonino. In illo enim alia urbs eſt *Ebura*, uti monuit Harduinus, noſtra *Ebora* etiam ſcribitur in Plinio 4, 35. ſ. 22. et in Antonino item legitur conſtanter *Ebora*, quod probant etiam lapides, veluti apud Gruter. p. 489. Suritam ad Antonin. p. m. 418. ex Reſendio, et numi, de quibus praeter Raſchium in Lex. num. T. 2. P. 1. p. 509. Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 11 ſq. quamquam, niſi alia ſigna adpoſita ſunt, propter alias cognomines urbes, difficile eſt iudicium. Suritae emendatio, de qua cf. etiam Rodrigo Caro in antiguedades — de Sevilla lib. 3. c. 22. p. 120. longiſſime recedit a libris, immo *Colobrona*, ut Nebriſſa apud Plinium, inter aeſtuaria eſt Baetis, ubi Aſtam etiam conlocat, quae noſtro procul eſt a litore. Nempe *Chollar* in Codice ſcriptum pro *Chora* progrediente corruptionis malo.

a litore) Forte hae voces ſuperfluae ſunt; nam de maritimis agit. Aſtam coloniam inter aeſtuaria Baetis collocat Plinius 3, 1. [ſ. 3.] CIACCONIVS. At eadem de cauſa abeſſe nequeunt. Adſenſus tamen eſt Schottus in ſuperiori nota. Ita vero etiam noſter 1, 6, 1. *Cirta procul a mar.*

Aſta) Lipſ. Gud. Cibin. Venet. Vindobon. Rehdiger. et edd. 1. 2. *Haſta;* 9. 13. *Baſta.* Eadem variatio ſupra 2, 6, 4. in *Aſtigi.*

in ipſo mari) Prag. Havn. *in paſſo mari.* Ipſa vox *mari* Ciacconio redundare videbatur. Pintianus malebat magis ex Pomponii elegantia et nitore: *et in ipſo mari.* Mihi quidem ſecus videtur.

munimentum Caepionis) In utraque voce disſentiunt libri. Nempe codices habent *monumentum,* vel etiam *monimentum,* uti edd. ad Voſſium, qui poſuit *munimentum,* et hinc reliqui, praeter Reinoldium, qui ſervavit *monumentum.* Pariſienſes 2. et 3. videntur habuiſſe *munimentum* cum Voſſio. Magis disſentiunt in altera, etſi nihil hic inde tulerunt Voſſius et Gronovius. Nunneſius in MS. vidit *Scipionis;* Ciacconius *Capionis;* Vatic. Pariſienſ. Venet. Havn. Lipſ. Gud. Rehdig. Prag. et quem inſpexit Holſtenius (vid. ad Ortel. p. 40. 46.) et alter Ciacconii *Caepionis* vel *Cepionis;* Cibin. *capopionis;* Boccatius ſ. v. Iſpanum mare *Cepionis monumentum ſcopulo potius, quam inſulae poſitum.* Edd. 1. 2. 9. *Cepionis;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. reliquae *Geryonis* ad Voſſium, quo duce *Caepionis* revocatum eſt. TZSCHVCKE. *Capionis* alias antiqu. et V. C. MS. ut [13, 2.] *Arati poetae monimentum.* Forte *Cepionis* V. C. CIACCONIVS. Geryoni ſepulcrum a Gaditanis fuiſſe exſtructum in ipſis Gadibus prodit Philoſtratus in vita Apollonii. [5, 5.] Feſtus vero Avienus arcem memorat in hoc tractu alicubi:

[in ora marit. v. 263.] *Geryonis* [vulgo ibi et hodie *Gerontis*] *arx eſt eminus; namque ex ea Geryona quondam nuncupatum accepimus.* Ex hoc loco procul dubio correctores depravarunt hunc Pomponii. Prius legebatur: *Cepionis*, non *Geryonis*. Pro *monimentum* vero *munimentum*, niſi fallor, rectius legeris. Certum eſt veram hanc eſſe lectionem, et a Caepione turrim hic fuiſſe exſtructam, non a Geryone. Colligo hoc ex Strabone, cuius verba haec ſunt lib. 3. [p. 96. ſ. 140.] Καὶ ὁ τοῦ Καιπίωνος πύργος ἵδρυται ἐπὶ πέτρας ἀμφικλύστου. Male vulgo Καπίωνος, quod perperam corrigunt viri docti. Quamvis autem multi fuerint Caepiones, dubitari tamen non poteſt, quin is, qui munimentum ſive Pharum iſtam exſtruxit, fuerit Quintus Servilius Caepio, qui de Luſitanis triumphavit, notus quidem hoc nomine, furto tamen et ſupplicio longe nobilior. Exſtructum autem ab illo hoc monumentum fuiſſe exiſtimo, ad inhibendam Luſitanorum piraticam; eo enim tempore infeſtaſſe claſſes Romanas, ac oſtia Baetis obſediſſe, veteres teſtantur hiſtoriae. Vulgo locus ille appellatur *Chipiona*, tamquam ſi a Scipione ſic diceretur. Nec recens eſt iſtud vocabulum. Sic iam olim exiſtimavit Iornandes haud longe a principio: *Quamvis nonnulli et illa gemina Galliciae et Luſitaniae promuntoria in Oceani inſulis ponant, in quorum una templum Herculis, in alia monumentum adhuc conſpicitur Scipionis.* Verba quidem inepta et barbaro ſcriptori convenientia, attamen, unde id, quod dixi manifeſte colligi poteſt; ac illud praeterea, locum iſtum iam tunc promuntorium fuiſſe, non inſulam. VOSSIVS. *Geryonis* nomen vix videtur ex Avieno huc translatum eſſe, cum omnes libri ibi legant *Gerontis*, quod quia vetuſtum Graeciae nomen vocat Avienus, et inferius paulo v. 304. *Gerontis arx* iterum memoretur, vindicat recte Wernsdorfius et de Arganthonio, Tarteſſi rege, cuius ſenectus celebratur, explicat. Ex Strabonis lectione Caſaubonus in noſtro *Capionis* videtur praeferre,

contra in Strabone ex noſtro, qualis nempe in editionibus fertur, emendat Geryonis Nunneſius in epiſtola ad Schottum de patria Melae, quae legitur in ed. A. Gronovii a. 1748. p. 525. idemque probat etiam in Mela. Praeferendum utique eſt cum libris *Caepionis*, quam vocem firmiter adſtruit Strabonis locus, etſi ibi vitioſe Καπίωνος legitur. Inde vero lapſus ad *Scipionis* facilis fuit, nec ſine exemplis. Sic multi Codd. etiam ex meis Moſcov. et Pariſ. in Strabone 4. p. 130. ſ. 188. pro Καιπίωνος dant Σκηπίωνος vel Σκιπίωνος; libri quidam in Salluſtii Iug. c. 114. ſ. 122. in Eutropio 5, 1. Aurelio Vict. de V. I. cap. 66. extr. et alibi. Sed vid. Bryanus et Solanus ad Plutarch. in Lucullo c. 27. extr. ille et Xylander ad eundem in Lucullo c. 47. Schweighaeuſer. ad Appian. de reb. Hiſpan. c. 70. et in emendatt. in Suid. n. 4. p. 25. viri docti ad Vellei. 1, 15, 3. Perizon. in animadv. hiſt. c. 10. p. m. 435 ſq. Reimarus ad Dion. T. 1. p. 41. et quae adferunt. Sic contra *Caepio* apud Gudium in inſcrr. p. 19, 4. et 24, 8. pro *Scipio*, ut faſti docent ad an. U. 809. quod tamen deſcriptoris, non lapidis peccatum putat Saxius in epigram. lapidum vetuſt. p. 52. Fuit quidem *Scipionis rogus* a Plinio 3, 3. ſ. 1. commemoratus, qui monumenti loco haberi poſſit; uti et Iornandes c. l. *monumentum Scipionis* producit, quod haud procul a Carthagine nova ponit Anvillius in tabula Orbis Romani. At hoc aliquantum ab hoc noſtro tractu diſtat. Nec rogus ille huc referri poteſt, tum propter ipſius nominis cauſam et Melae deſcriptionem, tum quod necem ſpectat Cn. Scipionis a Poenis in turri quadam cum ſuis cremati, quam vero inter Vrſonem et Caſtulonem ſtetiſſe, ipſa narratio Appiani de rebus Hiſp. c. 16. docet. Reſtat igitur nomen *Caepionis*, cuius victoriam de Luſitanis adtigit Eutropius lib. 4. extr. triumphum Faſti. In hoc igitur facile obſequi Voſſio licuit; non item in altero. Cum enim *monumentum*, qualecunque fuerit, certe veluti Pharus ſecundum Strabonem, et

ſignum nautis erectum nihil in ſe repugnantiae obiiciat, itaque libri velint, retinui cum Reinoldio. Atque ita etiam ſupra ad 1, 6, 1. Voſſius hunc locum repetit et explicat, etſi et ibi *munimentum* poſuit. Vtramque tamen vocem alibi etiam variari docent Drakenb. ad Liv. 4, 10, 6. et Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. C. 2, 21. Lipſius ad Taciti Ann. 1, 3. Pro *impoſitum* Vindobon. *oppoſitum.*

§. 5. *Baetis)* Libri *Betis*, *Bethis*, *Baethis*, *Boetis* (Lipſ.) uti ſupra dixi. Sic *traconenſi*, (Prag.) *terrachenſi*, (Vindob.) *tarconenſi*, (Rehdiger.) *teraconenſi*, (Pariſ. 2.) *terraconenſi.* (ex editis plerique olim.)

grandem) Abeſt a Vatic. 3. Prag. et Pariſ. 2. Poſt Lipſ. Gud. Cibin. Vatican. Venet. Prag. Ciaccon. MSS. melioris notae apud A. Gronovium et edd. 15. 17. 20. 30. 32. 37. *fecit;* in aliis legitur *facit.* Apte inluſtrat Gronovius priorem lectionem ſimili loco 2, 2, 9. de Strymone: *ubi non longe a mari lacum fecit, maiore, quam venerat alveo, erumpit.* Equidem ſic dare non dubitavi. Sic fere 3, 2. f. de Rheno: *ubi campos implevit, Flevo dicitur;* item alibi in eodem aut ſimili nexu, ad temporum veram rationem et uſum accommodatius. Poſt Voſſ. 1. *quaſi ex novo ſeminus oritur.* Forte, inquit A. Gronovius, voluit librarius: *quaſi ex novo fonte geminus oritur.* Quid voluerit aut debuerit, docet Cibin. in quo: *quaſi ex novo fonte geminus.* In utramque lectionem disputari poſſit. Praetuli tamen *uno*, quod obpoſitionem τοῦ *geminus* reddit efficaciorem, et ſic *quaſi* ad *fontem* propius pertinet. Venet. omiſit *exoritur.*

ſimplici) Vindob. *ex ſimplici;* Rehdiger. *ſingulis tantus.* Poſt Prag. *ſlectitur;* Cibin. *eorumque parva oppida.*

Olintigi.) Cibin. et varr. ed. 29. *olintygi;* Rehdiger. *olyntygi;* reliqui *Olintigi,* uti ex ſuis notat Voſſius. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. et reliquae ad Voſſium *Olitingi;* hinc *Olintigi.* TZSCHVCKE. Legendum *Olitegi.* CIACCONIVS. *Olitingi*) Sic perperam mutarunt, cum veterum librorum ſcriptura ſit: *Olintigi.* Corrupte quoque apud Plinium [3, 3. ſ. 1.] *Oſintigi.* Sic *Olontigi* ad Maenobam flumen alia eſt. Sic autem expurgandus eſt ex optimis noſtris membranis locus ille Plinii: *Maenobam amnem, et ipſum navigabilem haud procul accolunt Olontigi, Caelia, Laſtigi.* VOSSIVS. Harduinus in Plinio dedit: *Alontigiceli, Aloſtigi.* Quippe deſiderantur populi. Ceterum *Olintigi* obſcurum nomen, quod ſoli codices ſuſtinent.

Onoba, Laepa) In codicibus cum depravatione coaluerunt haec nomina, ut plura alia, Ciaccon. *Onolappum;* Vatic. 1. Venet. Lipſ. Gud. Pariſ. 1. 2. Cibin. Rehdiger. (hic quidem diviſe) et varr. in edd. 27. et 29. *Onolappa;* Pariſ. 3. Prag. (praemiſſo *et*) Vindob. Havn. *Onolapa;* Vatic. 3. *Onolara.* Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. *Onolapa,* Vinctus *Onolappa;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Oſſonoba;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Onoba;* Voſſius et hinc reliqui *Onoba, Laepa.* TZSCHVCKE. *Oſſonoba* ſcribendum, non *Onolapa,* ſive, ut Ptolemaeus [2, 4.] *Onoba* cognomento *Liſturia,* quam Plinius initio fere libri 3. *Oſſonobam Aſturiae* vocavit. BARBARVS. Legendum *Oſſonoba.* Sic legit Plinius 3, 1. [ſ. 3.] Nam *Onoba* mediterranea eſt appoſita Baeti fluvio ibidem, et Ptolemaeus Ὄνοβα. CIACCONIVS. *Onolappa* prius legebatur, unde *Onobam* fecerunt. Sed legendum *Onoba, Laepa.* Haec Ὄνοβα Ptolemaeo eſt Ὄνοβα Λιστορία. Et ita quoque vulgo apud Plinium legitur. Marciano Heracleotae [p. 40. Hudſ.] eſt Ὄνοβα Ἀστουρία. In Antonini etiam itinerario [p. 431. Weſſ.] eo loco, ubi

legitur: *Iter de Eſtri Pacem Iuliam*, monet vir ille doctiſſimus, [Surita] qui nobis optimam eius auctoris dedit editionem, vidiſſe ſe in aliquo codice ſcripto: *Iter de Aſturica* etc. Sed nulla comminiſci poſſit cauſa, cur *Onoba* dicta fuerit *Aſturica* vel *Aſturia*, cum oppidum illud remotiſſimum fuerit ab Aſturibus populis. Ipſa lectionum varietas docet, latuiſſe hic aliud vocabulum magis inſolens, quod corruptioni dederit occaſionem. Vera omnino eſt lectio Ὄνοβα Αἰστουρία. Crebras enim ἀναχύσεις ſive aeſtuaria hoc loco occurrere, nemo eſt, qui ignoret. Vt autem a *luxu luxuria*, et a *penu penuria*, ita ab *aeſtu aeſturia* formatur. In libris melioribus Plinii legitur: *a flumine Ana, litore Oceani, oppidum Oſſonoba aeſtuaria cognominatum.* Sed et apud illum et alios, quos citavi, *Aeſturia* vetus fuit lectio. Apud Plinium etiam lege *Onoba*, non *Oſſonoba*, quae eſt ultra Anam, niſi ipſe in eo erraverit Plinius. Eſt enim Baeticae Onoba Aeſturia, illa vero Luſitaniae. Diſtinguit eas etiam Marcianus Heracleota p. 40 ſq. Hudſ. Apud Strabonem lib. 3. [p. 99. ſ. 143.] legas: Τούτων δ' ἐστὶν ἥτε Ἄστα, καὶ Νέβρισσα, καὶ Ὄνοβα καὶ Σόνοβα καὶ Μαίνοβα καὶ ἄλλαι πλείους. Cui non appareat, Ὀσόνοβα eſſe ſcribendum? *Laepae* vero, quam Onobae ſubiungit, meminit in hoc tractu Plinius, [3, 3. ſ. 1. ubi olim *Laepia*, nunc *Regia* —] qui Latinorum vocat. Differt autem haec a Laepe magna, cuius meminit Ptolemaeus. [2, 4.] Vulgo nomen obtinet locus iſte, et ſitus eſt ad ſinum exiguum, qui in oceanum exit inter Cartayam et Aiamontem. VOSSIVS. *Onoba*, quod innuunt etiam codices, recte ſe ideo habere videtur, quod Mela ipſe ab Oſſonoba diſtinguit. Onoba enim a flumine Ana ad Baetin progredientibus obvia eſt, uti ex Plinio 3, 3. ſ. 1. perſpicitur, cum quo conſentit Ptolemaeus 2, 4. ubi Ὄνοβα Αἰστουρία legendum eſſe, dudum viri docti multi monuerunt, adſtruente Plinio. Vltra autem omnes ponunt Oſſonobam. Neque

tamen confundi debet cum Onoba alia, quam Ptolemaeus procul hinc in mediterraneis ponit, et Plinius etiam diſtinguit. Vnam tantum commemorant Antonius in itin. p. m. 431. et Geogr. Raven. 4, 45. quae noſtra eſſe debet. Nempe ex migrationibus populorum variis iisdem conditoribus factum eſt in Hiſpania, maxime ubi Turduli habitarunt, ut plures eiusdem eodem nomine urbes ferrentur. Quod de *Laepa* ex Plinio ſubiungit Voſſius, obtruſit illi hoc Dalechampius, cum teſte Harduino MSS. et vetuſtae edd. habeant 3, 3. ſ. 1. *Latinorum Regia Cariſſa, cognomine Aurelia*, uti ipſe Harduinus repoſuit, nec ſi tali nomine urbem ibi commemoraſſet Plinius, ad hunc tractum, uti ſeries docet, referri poſſet. Occurrit quidem apud Ptolemaeum 2, 4. Λαῖπα μεγάλη, ſed ex ſitu prope Hiſpalim ſatis intelligitur, locum hic habere non poſſe, quod et Voſſius agnovit, immo ſi Ptolemaeum cum Antonino p. 411. compares, et in primis *Obuculam* teneas, *Laepa* Ptolemaei et *Ilipa* Antonini unius oppidi diverſum nomen fuiſſe videtur, quod et iudicat Weſſelingius. Et ſic ſupra Hiſpalim iuxta Baetin aperte Ilipa notatur a Strabone 3. p. 97. ſ. 142. quae etiam intelligenda videtur apud Plinium 3, 3. ſ. 1. prope Italicam. Cum vero alia etiam *Ilipa* in Antonino p. 431. prope Onobam noſtram reperiatur, ab illa priori mediterranea aliquantum diſtantem et infra Hiſpalim ſitam ad oſtium fere Anae, haec vel etiam Laepa dicta eſt, et ſic a Laepa magna diſtincta, vel omnino legendum *Onoba, Ilipa*, quod contractionibus factis perverſio inhuta patitur. *Hilipa* eadem eſt in hac ſerie Geogr. Ravenn. 4, 44. Proxime tamen ad codices accedit *Laepa*, et ſi *Ilipa* dicta etiam eſt *Laepa*, ut obponatur *magnae* illi, optime reſpondet et ſitu et nomine urbs hodie eodem nomine (*Lepe*) conſpicua, uti declarat tabula Hiſpaniae Ianvierii, unde adparet, etſi Ilipam hanc, vel Laepam Onoba removeat Antoninus c. l. 30 M. P. ab Anae oſtio quidem ſatis abfuiſſe, ſed ad mare, quod paullum hinc terram intrat,

ſedem conſtitutam habuiſſe. Quare diſcedere a Voſſio receptamque lectionem movere dubitavi.

§. 6. *At Luſitania)* Cibin. *Ad;* Vindob. *Luſitanea.* Cap. 4. hinc incipit Vinetus. Poſt Rehdig. *athl.* Vindob. *athal.* ut ſupra et alibi.

deinde) Vatican. Cibin. Gud. *dein*, quod etiam A. Gronov. in ed. 4. recepit, poſt reliquit. Mollioris ſoni cauſa in hoc nexu inſtauravi. Variatio alias obvia et paſſim notata. *Baethica, Betica* nolo relegere. Pro *abducit* Prag. *adducit.*

Anae) Ed. 1. 2. *anne;* poſt Prag. *qua;* Gud. *quod* pro *quia;* Prag. *et ſua latera;* Rehdiger. Gud. *littora.*

faſtigat) Quidam codices et edd. veteres cum Ald. Iunt. Vadian. Olivarr. Vineto *faſtigiat;* Schottus, Voſſius reliqui *faſtigat*, uti codd. meliores Vatic. Cibin. Pariſ. 1. Rehdiger. *Caſtigat*, ut ſolet, Lipſ. Sed de ſcriptura ſatis dictum opinor ad 1, 4, 1.

ager) Verbum *ager* ſuppoſititium videtur. Nam Plinius in tertio [lib. 4. c. 35. ſ. 22.] ſine ullo additamento *Cuneum* hoc promontorium nominat. Occaſionem dederunt errori, ſi error eſt, verba Strabonis in initio tertii [p. 95. ſ. 137.] male tralata. Quid ſi legendum non *ager dicitur*, ſed *a Graecis dicitur?* ut praetermiſſum ſit librarii indiligentia nomen promontorii Graecum *Sphen;* ſic enim *Cuneus* vocatur Graece. Nam Marcianus, Latinus auctor, [lib. 6. p. m. 198.] Graeco maluit, quam Latino nomine hoc promontorium demonſtrare; *per Sphenis*, inquit, *frontem circuitu ſacri promontorii* etc. PINTIANVS. Forte *Cuneus hac re dicitur.* Supra lib. 1. c. 9. *Ne illud quidem a vero nimium abſceſſerit, in illis ortum amnem, ubi ſubter maria caeco alveo penetraverit, in noſtris rurſus emergere, et hac re ſolſtitio*

accreſcere, quod tum hiems ſit, unde oritur; et c. 13. *Tunc ingenti urbe celebris Iſſo fuit, et hac re ſinus Iſſicus dicitur.* CIACCONIVS. Audiendi non ſunt, qui hanc lectionem ſollicitant. Cum enim ager iſte quam maxime in mare procurrat et promineat, recte promuntorium dicitur. VOSSIVS. Pintiano etiam hic eatenus obſequutus eſt Schottus, ut vocem *ager* minoribus litteris notaret. Nihil tamen, reluctantibus libris omnibus, mutandum eſſe, docet locus Strabonis, ubi χώϱαν diſerte vocat, ſed quae ſacro promontorio adhaeſerit. Ex iis tamen, quae de Artemidori, oculati teſtis, deſcriptione ſubiungit, intelligitur, in tria cornua promontorium illud procurriſſe, quamvis ipſa re et diviſione Mela ab aliis diſcrepare videtur, de quo Vol. 2. Quod Artemidorus νησίδια τϱία vocat, de eo ibi diſſerit Caſaubonus. Vtrumque vero forte fuit in uſu, *Cuneus ager* et *Cuneus.* Ita vero nec Ciacconii emendatione opus eſt, etſi poterat addere locum 3, 3, 4. Tuetur vocem ipſe Mela, dum tres urbes in eo commemorat, uti recte contra Pintianum monuit Florez in Eſpāna Sagrada T. 13. p. 20. Poſt Prag. *magnum quidem ulterius;* Pariſ. ridicule *quod utilius eſt.*

Myrtili, Balſa) De MSS. haec A. Gronov. Duo *Mirtilibalio;* reliqui *Myrtilibalio*, vel *Myrtilibaleo;* Ciaccon. *Myrti alco;* Vatic. 1. Cibin. Rehdiger. Venet. Mediolan. duo I. Gronovii in quibus Gud. (ſed vid. deinceps) *Myrtilibalio;* Pariſ. 1. 3. Vindobon. Gud. Havn. Lipſ. *mirtilibalio;* Vatic. 3. *myrtilibalis;* Prag. Pariſ. 2. *mirtilibalis*, varr. in ed. 27. 29. *Myrtilis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *mirtilibalio;* 5. *myrtilibalio;* 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. Vinetus *Myrtilis, Balſa;* 13. *Mirtilis Balſa;* 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadian. Olivarr. Schottus, Voſſius, 40. *Mirtylis, Balſa;* 41. 42. ceterae *Myrtili Balſa.* TZSCHVCKE. Scribendum *Myrtilis, Balſa* ex Plinio, [4, 35. ſ. 22.] Ptolemaeo, [2, 5.] Antonino, [p. m. 431.] ceteris. BAR-

BARVS. *Balſa* quoque Ptolemaeus, [2, 4.] quamvis apud illum Ἴβαλσα legerit Marcianus. [p. 42. Hudſ.] Scio quidem, in ſexcentis literam illam priorem adiici, ſed utique ut Ptolemaeus, ita quoque epitomatorem eius Marcianum ſcripſiſſe veriſimile eſt. Errat quoque in eo, quod πληϑυντικῶς τὰ Ἴβαλσα vocarit. VOSSIVS. *Myrtilis*, *Balſa* correxit Hermolaus ex Plinio, Ptolemaeo, Antonino et ceteris. In quibus quum nihil culpare poſſit Voſſius, culpat lectionem Marciani Ἴβαλσα, putatque ſcripſiſſe Βάλσα, ut apud Ptolemaeum. Ego non dubito, quin Ἴβαλσα verum ſit nomen etiam apud Melam, cuius veram ſcripturam non adſecutus fuit Hermolaus. Nam quum hic citet *Myrtilibalio*, idque ego ſciam exſtare in duobus ſcriptis, etiam in Mediolanenſi viderit Frater, et haud dubie exſtabit quoque in aliis, manifeſte apparet idem fatum huius vocis fuiſſe, quod vocis *Hiſpal* ſupra et ſcripſiſſe Melam *Myrtil*, *Ibalſa*. I. GRONOVIVS. *Myrtilis*, *Balſa* ab omnibus appellantur haec oppida, a nemine autem Myrtil vel Ibalſa. Nam quod Marcianum Heracleotam attinet, ille non potuit aliter ſcripſiſſe, quam Ptolemaeus, et manifeſte apud hunc ultima praecedentis vocis litera adhaeſit initio ſequentis. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Nugatur in Appendice Voſſius tacens de libris antiquis, nihil ſanum iaciens, quod ad Melam pertineret. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori*. In Ptolemaei editionibus Graeca tantum exhibent Ἰουλία, Latina auctius *Iulia Myrtilis*, etſi etiam hoc ex MS. ſuo profert Harduinus ad Plin. 4, 35. ſ. 22. in quo certe eodem modo legitur. Antoninus c. l. *Myrtili*, ad quem Weſſeling. ex Idatio in MSS. profert *Martyli* ad an. 16. Theodoſii II. Addo *Myrtilin* ex Geogr. Raven. 4, 43. Iis igitur de ſcriptura, cum ex Graecis nihil ſubſidii ſubpetat, ita tamen adquieſcendum videtur, ut cum codicibus praeferamus *Myrtili* terminatione in Hiſpanicis urbibus frequentata. *Balſa* praeter Graecum Ptolemaeum probant iidem auctores Latini, et ſic etiam in Marciano leg. cenſet

Harduinus ad Plinium c. l. in quo adſentior. Recte autem haec nomina ab Hermolao Barbaro reſtituta evincit in primis Plinius, qui, etſi inverſa progreſſione, tria haec nomina deinceps recenſet. In *Oſſonoba* parum, aut nihil discrepant libri; tantum enim Pariſ. 2. ſimplici *s*, uti Marcianus c. l. Edd. 1. 2. 9. *Oſſonoba*, cum Ptolemaeo 2, 5. in.

Lacobriga) Vatic. Vindob. Pariſ. 2. 3. Venet. Havn. *Latobrigal;* Gud. *Lattobrigal;* Cibin. adpenſo proximo *et*, *Lattobrigaleth;* Rehdig. Lipſ. *Lottobrigal;* Pariſ. 1. *Labrobigal;* Ciaccon. *Lattobriga* et *Lottobriga;* Prag. *Catobrial.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Latobrigal;* reliquae *Lacobriga.* TZSCHVCKE. Scribendum *Lacobriga*, uſitatum id Hiſpanis urbibus vocabulum. BARBARVS. Recte de poſteriori nominis parte, pro quo etiam *brica*, veluti in *Merobrica*, quam eandem hic eſſe putat in Plinio 4, 35. ſ. 22. Ciacconius, qui tamen *Menobricam* falſo vocat. Sed de priori parte nihil aliunde certi conſtitui poteſt. Occurrit *Lacobriga*, vel ut ſcribendum numi docent apud Goltzium in theſ. p. 244. et Harduin. in Oper. ſel. p. 91. *Laccobriga*, ſed in Vaccaeis Hiſpaniae Tarraconenſis omnes ponunt et in mediterraneis. Vid. Plin. 3, 4. ſ. 3. (ubi *Lacobricenſes*) Antonin. in itiner. p. 395. et alibi. Apud Ptolemaeum 2, 6. m. tantum Latina habent, et in Palat. Cod. fuit μεοριγα. Quod huc refert Harduinus ad Plin. c. l. et ex eo Raſche in Lex. num. T. 2. P. 2. p. 1404. Λαγγοβρίτας Plutarchi in Sertorio cap. 13. etſi cum Weſſelingio ad Antonini itiner. p. 421. probabiliter ſubſtituas Λαγγοβρίκας, id tamen dubium hic facit ſitus, cum *Langobrica* prope Minium ab Antonino longius hinc ponatur, *Lancobrica*, ſi eandem quis putaverit, a Ptolemaeo 2, 5. in urbibus Celticorum mediterraneis. Forte propius acceſſerit *Catobriga.* quam lectionem etiam adſtruit Cod. Prag. Nempe ea occurrit in Antonino p. m. 417. qui Oliſipone (ita)

removet 24. M. P. a Salacia 36. et deinceps Salaciam Ebora 43. ut tantum de hac Luſitaniae parte, in qua nunc Mela ſubſiſtit, intelligi poſſit. Nam magnam difficultatem errorumque pericula obiiciunt ſimiles plurium et diverſarum urbium adpellationes. In Geogr. Raven. 4, 43. dicitur *Cetobricca* inter Eboram et Olyſipona. Tum vero eſt Ptolemaei 2, 5. Καιτόβριξ, pro Καιτόβριγα, forte quia Cetobriga accuſativum in aliis crederet. Καστοβρὶξ corruptius Marciano p. 42. Hudſ. eodem ſitu, unde apud hunc antea in Σαλάκρων latere debet urbs *Salacia*. Reſendius tamen in antiqu. Luſit. lib. 4. p. 210. mavult *Cetobriga*, quem et probat ad Antonin. c. l. Weſſeling. Hodie remanſit eius nomen *Cetòbra* ſ. *Cetobala*, ita tamen ut in alteram ſinus oram convenientibus piſcatoribus urbs migraret. Vid. Reſendius p. 198 ſq. c. l. ubi plura. Aliis, ut Buſchingio, uſitatius *Setural*. Hoc tamen notare, quam recipere malui; quamvis, ſi quid mutandum ſit, praetulerim *Catobriga*, cum etiam literae C et S paſſim commiſceantur.

portus) Cibin. *portus et Hannibalis*. Tum libri *Hannibalis* et *Annibalis*, uti 2, 6, 5. ubi cf. notata.

Ebora) Rehdiger. *ebora;* in varr. edd. 27. et 29. *Ebura*, atque ita in ed. 13. Cf. ſupra ad §. 4. Nihil hic mutandum invitis libris, quaecunque in hoc ſitu urbs fuerit.

Sinus interſunt) Scribo: *Sinus interſunt. Vrbes, in proximo Salacia*, ut in Gallia exteriore: [3, 2, 4.] *Belgarum Treveri. Vrbes opulentiſſimae. In Treveris Auguſta.* Frequens eſt in hoc ordine Mela. PINTIANVS. Neque tamen illi ita adſtrictus, ut ſolvere ſe nequeat, immo in eodem loco *que* adpenditur, tum a populis ad urbes ibi progreditur. TZSCHVCKE. Alii [qui?] *ſinus interſunt duo, in proximo Salacia.* Et ſic paulo ante:

bis in ſemet recepto mari, in tria promontoria diſpergitur. Et lib. 1. c. 7. *deinde tria promontoria vaſte proiecta in altum, duos grandes ſinus efficiunt.* CIACCONIVS. Nulla mutandi ſubeſt cauſa.

in proximo) Vatic. Rehdiger. Prag. Lipſ. Gud. et edd. 11. 13. *in proximum.* Ita quidem *in* paſſim cum accuſativo, de quo ad 2, 2, 6. et alibi. At obſtant etiam ſequentia. Pro *Salacia*, Gr. Σαλακία, Vindob. edd. 1. 2. 9. 11. 13. *Salatia;* Prag. *Salantia;* Vatic. 3. *Salaucia.*

Ulyſſippo) Lipſ. Vindob. *ulixipo;* Gud. *Uliſipo;* Pariſ. 2. Havn. *ulixipona;* Prag. *uliſpona;* Vatic. 3. *ulyſpona;* Cibin. *Uliſippo;* Rehdiger. *Ulyſippo;* Pariſ. 1. 3. videntur habuiſſe *Ulyſſippo*, et Vatic. 1. *Ulyſſipo.* Edd. 1. 2. 9. 11. *Ulyſipo;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 22. Vadianae *Ulyſſipo;* 13. 21. 24. 25. Olivarianae, 28. Voſſius, Gronovii, Kappius *Ulyſſippo;* Vinetus *Uliſipo;* Schottus *Olyſſippo;* Reinoldius *Ulyſſipo.* TZSCHVCKE. Aliis *Olyſſippo* ſcribitur. Ptolemaeo [2, 5. in.] Ὄλιος Ἱππῶν. Straboni [lib. 3. p. 103. ſ. 149.] Ὀδύσσεια. Ὀδυσσεῖς Stephano de Vrbibus. Strabonis locum lib. 3. Geogr. Laurent. Valla alibi eſt cavillatus. Andr. Reſendius cum Olyſſippone Conimbricam Academiam migraret, quam Ioannes III. Luſitaniae rex, a Dionyſio inſtitutam, liberaliter inſtaurabat, in Oratione, quam pro Roſtris habuit, *Oliſipo*, ſeptem non amplius litteris ſcrib. ſimplici *p* et ſine *y* Graeco, ex eiusdem urbis litteratis marmoribus plurimis, docuit et ſingulari libro Damianus a Goes. SCHOTTVS. Si auctorum libros inſpicias, varia et inconſtans reperitur ſcriptura, etſi ab initio *O* praeferre ſolent. Praeter ea, quae iam notavit Schottus, in Ptolemaeo Cod. Palat. et teſte Weſſeling. ad Antonin. p. 416. Coislin. habet Ὀλιδσείπων; Marcianus Heracl. p. 42. Hudſ. Ὀλισίπων; Plinius 4. 35. ſ. 22. 8, 67. ſ. 42. *Oliſipo*, etſi alii ante Harduinum *Olyſippo;*

Antonin. in itiner. p. m. 416. *Oliſippo;* Geogr. Ravenn. 3, 43. *Olyſipo;* Solin. c. 26. ſ. 23. *Ulyſſippo*, ubi tamen Salmaſius dedit *Oliſipo*, quia ſic omnes libros habere adfirmat in exercitt. Plin. p. m. 196. in quo de ſuo vetere codice adſentitur Reſendius in antiqu. Luſit. lib. 1. p. 8. Idem de pluribus teſtatur in Martiano Capella lib. 6. p. 202. Weſſeling. c. l. ubi etiam vulgo *Uliſſipo*, Varro de R. R. 2, 1, 19. *Olyſippo*, etſi in eo et aliis libri cum ſcripti tum editi variant, quidam etiam *U* praefigunt, de quibus conſulendi illorum locorum interpretes. Si inſcriptiones monumentorum priſcorum adeas, *Oliſipo* illae ſua auctoritate confirmant. Vid. Gruter. p. 252, 7. p. 273, 2. Cf. p. 901, 17. et quae a Schotto producti Reſendius et Goeſius (vid. in Schotti Hiſpania illuſtr. T. 2. p. 881.) de ſcriptura nominis et priſcis etiam monumentis adtulerunt. Rectius igitur tot tantisque teſtibus adfirmantibus videtur in initio ponendum *O*, praeſerremque hic, niſi codices pertinaciter reluctarentur. Poſſit tamen et *U* vindicari, ſi tenueris, eius urbis originem ab Ulyſſe repeti, quod faciunt certe Solinus, Capella cc. ll. ut ſic forma Latinis recepta ſtare poſſit. An Strabonis Ὀδύσσεια huc revocari poſſit, recte dubitatur, etſi et idem conditorem facit Ulyſſem, cum lib. 3. p. m. 108. ſ. 157. procul hinc in locis montanis ſupra Abdera et Malacam ponat.

et Tagi) Lego *ad Tagi oſtium;* urbes enim teſtatus eſt ſe relaturum, non fluvios, ſed in tranſitu dixit *ad Tagi oſtium ſitam.* PINTIANVS. Sed ubi diſerte id profeſſus eſt, et an *portus Hannibalis* urbibus adſcribatur? Solet talia ad viam decerpere. Pro *Tagi* Rehdig. *thagi.*

gemmas aurumque) Ita 6 MSS. A. Gronovii, et ex meis Lipſ. Gud. Vatic. Cibin. Rehdiger. Prag. (in quo abeſt *que*) verba haec ſtruunt; Vindobon. et conlati cum edd. alii, uti edd. omnes cum Reinoldianis, inverſo

ordine *aurum gemmasque*, dum priorem invexit A. Gronovius inde ab ed. 44. quod excepi.

§. 7. *Ab his)* Hinc cap. 5. in Vineti editione principium. Pro eo edd. ad 42. dant *Ab iis*, reliquae duce Reinoldio cum MSS. *Ab his*. Commutatio levis et crebra. Vid. ad 2, 6, 7.

in illam) Sic cum plerisque MSS. editiones recentiores inde ab 41. exceptis Reinoldianis, quae cum ſuperioribus ſcribunt *ad illam*, ut et eſt in Cod. Vindob. et forte quibusdam aliis. TZSCHVCKE. MSS. tres *in illam p.* quod nunc reſtitui. Mox *paululum eminet*, non *paulum*. I. GRONOVIVS. Sic Ciacconius etiam notaverat; ſed et idem de ſequ. *quod receſſit*.

Turduli) Vatic. 1. Lipſ. Gud. Cibin. Rehdiger. Pariſ. 3. Vindob. Havn. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Turauli;* Prag. *tumuli;* Pariſ. 2. *turerauri;* Vatic. 3. *turanauli;* Pariſ. 1. Venet. *Turduli*, uti mox omnes, et hic edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae, monente olim Hermolao Barbaro.

amnes) Venet. Ciaccon. *amnis*. Pro *Monda*, Ven. Gud. Rehdiger. *in unda;* Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. Havn. *in nuda;* Vindob. *mondi;* Vatic. 1. Cibin. Lipſ. Ciaccon. varr. in edd. 27. 29. uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Munda*. Iidem libri mutato ordine verba *in medium fere* ſtatim poſt *autem* ponunt; tantum Vind. *annes* (ſic, ut ſaepe) *autem fere in medium mondi ultimi*. Quo nunc leguntur ordine, debetur ille Vadiano, qui et *Monda* dedit, eumque ſecuti ſunt reliqui. Vtrumque ſic exhibuiſſe videntur Pariſ. 1. et 3. In ſcriptura *Monda* Vadianus reddere voluiſſe videtur Ptolem. 2, 5. et Marcianum p. 43. Hudſ. At codices mei quidem per *u* ſcribi volunt,

ut et editur in Plinio 4, 35. ſ. 22. Et ſic habet Boccatius ſ. v. Hiſp. mare, qui Melam referre ſolet. Sic et Graecis Δόριος eſt, qui Latinis *Durius*. Corruptionis exempla ſimilia in Munda urbe dabit Dukerus ad Flor. 4, 2, 85. Ceterum ordo Vadiani magis adridet.

in medium —) Emendatius, ni fallor, ſcribetur: *e medio fere ultimi promontorii latere fluens.* PINTIANVS. Hoc eſt argutias captare vel muſcas agitare. Pro *latus* Havn. Prag. *lacus*. Tum Schottus *radicem*.

alluens) Sic inde a Voſſio editiones, uti etiam in ed. 23. ex Vatic. notatum erat, et ex Voſſ. 1. 2. ab Oudendorpio ad 1, 4, 4. Antea cum plerisque MSS. *abluens*, uti ſolet. Dedi *alluens* cum Cibin. unde commiſtio facilius intelligitur. Cf. ad 1, 4, 4.

Durius) Ciaccon. *aduria*; Vatic. 3. Prag. Havn. *Durus*; Lipſ. *climus*, uti poſt, neſcio unde.

Frons) Cibin. ed. 30. *fons*; Vindob. *frons ille*; poſterior vox illa abeſt in edd. 6. 7. 8. 10. et *Fons illa* prave ſcriptum in edd. 32. 37. de qua commutatione in MSStis etiam dictum eſt ad 1, 8, 1. et 13, 3.

habet) Lego: *rectam ripam agit*, ut de Gadibus [3, 6, 1.] *qua terris propior eſt, bene rectam ripam agit.* PINTIANVS. Omnino quidem bene, ſed non ideo hic recte.

dein) Cibin. Rehdiger. Lipſ. alii cum edd. omnibus ad Gronov. 44. *deinde*; in ea et ceteris *dein*, uti teſte A. Gronovio, Voſſ. 1. Mediolan. quibus addere poterat Gud. Profert etiam Ciaccon. ni fallor ex ſuo, dum ſcribit ex more ſolito, alias, *dein*. Reinoldianae maluerunt *deinde*.

paululum) Pariſienſes et Havn. ex ſilentio collatorum cum edd. ni fallor, omnibus *paulum*, quod I. Gronovius in ed. 41. mutavit in *paullulum*, de quo ille ſupra monuit. Ita certe Vatic. Lipſ. Rehdiger. Gud. Prag. Cibin. Venet. Poſt *iterum* omittit Vatic. 3. cum Prag. qui et pro *iterumque* dat *verumque*. I. Gronovius diſtinctionem poſuit poſt *iterum*. TZSCHVCKE. *Iterum, iterumque)* Hanc diſtinctionem ex aliis editionibus retinuimus, a quibus temere abiit Voſſiana alias peiores ſequuta. I. GRONOVIVS. Perſuadet ipſa vis narrationis et ſenſus. Monuerat iam de hoc I. Gronovius et expoſuerat ad 1, 9, 2. Nempe antea plane aberat.

recta) Ita novem MSS. A. Gronovii, quibus ſuffragantur ex meis Lipſ. Rehdiger. Prag. Gud. forte etiam Havn. Venet. cum editionibus veteribus, et plerisque aliis; 13. Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *recto*, uti Vatic. Cibin. forte etiam Pariſienſes; inde 44. 45. reliquae *recta*. Reinoldianae fluctuantur; certe, quae repetita prodiit an. 1775. *recta*, cum aliae habeant *recto*. Neutri repugnare Latinitatis uſum conſtat, etſi, quod maſculino genere adhibuit Lucanus 9, 497. notandum cenſuit Scholiaſtes. Cf. Barthius adverſ. 21, 1. Ciofanus ad Ovid. Metam. 1, 14. Maſculino quidem noſter utitur 1, 2, 2. 2, 4, 8. ſine codicum diſſenſu, et 3, 6, 4. tantum aliquae editiones diſſentiunt; quare et hic praeferre, addicentibus optimis MSS. malui. Poſt Lipſ. *ſed a climo*, ut ſupra.

§. 8. *Grovii)* Cibin. Vatic. 1. Gud. Pariſ. 2. *Grovi*; Rehdig. Pariſ. 1. 3. *grovii*; Venet. Havn. Prag. *groni*; Lipſ. Vatic. 3. *gorvi*; Vindob. *gioni*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 13. 15. 17. 20. 23. *Groni*; 12. 14. 19. Vinetus *Gravii*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarr. Schottus *Gronii*; Voſſius et reliqui *Grovii*. TZSCHVCKE. Plinius quoque [4, 34. ſ. 20.]

Groni ſive *Gronii*, ut diximus, itemque Silius [1, 235.] quibusdam exemplaribus; ſed frequentius tamen *Gravii*, a *Grais* dicti: *Quique ſuper Gravios lucentes voluit arenas Infernae populis referens oblivia Lethes.* Item: [3, 366.] *Et quos nunc Gravios violato nomine Graium Oeneae miſere domus Aetolaque Tyde.* Sed et Ptolemaeus [2, 6. m.] *Gruios* quaſi *Gravios* appellat. BARBARVS. Legendum *Grovii.* Ptolemaeo Γρουΐοι. Sic quoque habebat vetus lectio Plinii, quod perperam mutarunt. Remanet hoc nomen etiam hodie in inſula et promuntorio ad oſtium Ullae fluminis ſito; *Grove* enim vocatur. Confirmant hanc lectionem etiam meliores Silii codices, qui habent *Grovios*, non *Gravios*. *Quique ſuper Grovios* etc. Sed et alibi: *Et quos nunc Grovios violato* etc. Errant quoque, qui apud Martialem populi huius mentionem fieri putant lib. 4. epigr. 55. *Luci gloria temporum noſtrorum Qui Graium veterem Tagumque noſtrum Arpis cedere non ſinis diſertis.* Commentitia eſt haec lectio, cum libri manu exarati habeant: *Qui Caium veterem.* Caius mons eſt is, ex quo Durius profluit. Iulius Orator [p. 694. in ed. Gronov. Melae an. 1722.] *Fluvius Durius naſcitur in Carpetania exiens de monte Caio iuxta Pyrenaeum; currit per campos Spaniae illuſtrans Pyrenaeum. Deinde disrumpens loca montuoſa, dividens Galliciam a Luſitania, ducens aquas multas valde occidit in oceano occidentali. Currit millia* CCCCXCV. Male vero montem hunc iuxta Pyrenaeum collocat, a quo abeſt quam longiſſime. Apud Livium *mons Caunus* vocatur lib. 40, [50, 2.] cum *Caius* verum ſit nomen. Sed et altero loco apud Martialem monti huic nomen reddidimus lib. 1. epigr. 55. *Videbis altam, Liciane, Bilbilim equis et armis nobilem, ſterilemque calvum nivibus effractis ſacrum Vada Veronem montibus.* Notant viri docti ſe in ſcriptis codicibus reperiſſe: *Senemque Catum*, quod etiam nos in noſtris reperimus. Noli dubitare, quin ſic ſcripſerit Martialis: *Senemque Caium*

nivibus et fractis ſacrum Vada Veronem montibus. VOSSIVS. Voſſii lectionem adſtruit praecipue Ptolemaeus, nec in prima aliam literam poni volunt codices. At quod de Silii codicibus ſuis memorat, ſe in nullo codice et editione, nec in eorum excerptis *Grovii* inveniſſe, adfirmat Drakenborchius et aliis codicibus Voſſium uſum eſſe arbitratur. At is mos eſt Voſſii, talia ad ſuam rem iactare. Immo, qui variant, habent ibi potiſſimum *Gronii* vel *Gromi.* In altero Silii loco omnes in *Gravii* conſentiunt, eamque ſcripturam ipſa vis orationis adiuvat. Nec aliter ibi legit Herm. Barbarus, uti eius ſuperior nota docet. In Plinio olim legebatur etiam *Gronii,* ubi Harduinus notat, in MSS. Reg. et Colb. eſſe *Grovii.* Ipſe dedit *Gravii,* quaſi Graii, motus Silii auctoritate, qui Graecam iis tribuit originem cum Plinio ipſo. Atque haec ſcriptura omnino potior videatur, quam et inveniſſe ſe in duobus vetuſtis Plinii MSS. adfirmat Reſendius in antiqu. Luſit. lib. 1. p. 7. qui et ſic reponi vult in noſtro, et cum noſtro in Ptolemaeo Nonius in Hiſp. c. 41. Neque tamen τὸ *a* recipere auſus ſum, cum alterum tueantur libri omnes cum Ptolemaeo, quod nec improbat Heinſius ad Sil. 3, 366. Videntur ipſi auctores in eo diſſenſiſſe. Ceterum quod ad Iulii Oratoris locum pertinet, ſi conferas a I. Gronovio p. 690. c. l. notata, videtur ille ex Voſſii ingenio proſiluiſſe.

Avo, Celadus) Coniuncte haec duo nomina proferunt libri plerique. Vatic. *avoceldus*; Vindob. *anocelardus*; Rehdiger. *avocelaudus*; Pariſ. 3. *avocelandus*; Prag. *a voce ladus*; Havn. *avocae ladus*; Lipſ. Gud. Venet. aliique etiam meliores Voſſiani *avoceladus.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *avocelandus*; tum diviſe *Avo Celandus* 6. 7. 8. 10. 12. 13. ceterae cum Vineto, Schotto, tantum 20. *Gelandus*; Voſſius cum reliquis *Avo Celadus.* TZSCHVCKE. *Avocelandus)* Ptolemaeo [2, 6.] amnes iis locis ſunt *Avus* et *Nibis,* ſive ut Strabo [lib. 3. p. m.

105. ſ. 153.] *Naebis*, etſi eſt inverſa dictio apud eum *Baenis* pro *Naebis*. Nihil vero mirum ſit *Avonem* Pomponio vocari, quem Ptolemaeus *Avum* nominat; nam et *Naelonem* Plinius [4, 34. ſ. 20. *Nelo* ibi hodie editur] appellat in Artabris fluentem, a quo *Noela* civitas, alia quam *Noega* inter Aſtures, ut dicemus. Ptolemaeus non *Naelonem*, ſed *Noelum* in Cantabris tamen et Aſturia, non Artabris, a quo *Noelae* populi dicuntur Plinio; *Lacienſes*, inquit, [3, 4. ſ. 3. h. *Lancienſes*] *et Peſici et Noelae*, quamquam ſcriptum eſt *Zoelae* tertio volumine. Ab fluvio *Avone Avarum* gens. De Celando nihil comperi. BARBARVS. De *Celando* alii non adeo meminere, et ſuſpicio eſt, corruptam eſſe lectionem *Avo, Celandus* pro eo, quod eſt, *Avo Celerinorum.* Sunt autem Celerini ſupra Braccaras et Gronios in citeriori Hiſpania Plinio, [4, 31. ſ. 20.] quorum agrum is amnis abluit, ut indicat Ptolemaeus. VADIANVS. Voluit igitur dare, uti legitur in Plinio, *Avo Cilenorum*; Κιλινοὶ Ptolemaeo 2, 6. At cum haec vox longius relinquat codices, tum nexus minime patitur, populum hic inſerciri eumque a Groviis diverſum, etſi alias obſcurum eſt hoc nomen.

Naebis) Plerique codices *Nebis*, uti editiones veteres cum Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto, Voſſio, Gronovianis ad 44. Reinoldianis; Cibin. *vebis*; Vatic. Mediolan. et edd. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. *Naebis*, quod recepit A. Gronovius in ed. 44. et ſic 45. cum Kappio. TZSCHVCKE. Strabo [lib. 3. p. m. 105. ſ. 153.] cum *ae* diphthongo in prima *Naebis*; ſine diphthongo Ptolemaeus. [2, 6.] Vtitur autem iure ſuo Mela hoc etiam loco inculcatis duobus nominibus eiusdem fluvii. Nam *Naebis* et *Minius* idem eſt auctore Strabone; repugnat tamen Ptolemaeus. PINTIANVS. In Strabonis libris fertur Βαῖνις, uti iam ſupra dictum, in quo Ναῖβις agnovit etiam Caſaubonus adprobante Schweighaeuſero ad Appian. Vol. 3. p. 297.

Minius) Cibin. *munus et ovi*; Vindob. *Menius*, uti Stroz. A. in Strabone c. l. Tum Vindob. *oblivioni*, non omnino male.

Limia) Vaticani praeter 3. Cibin. Rehdiger. Lipſ. *millia*; Vindobon. *milia*; Pariſ. 3. *in millia*; Gud. cum edd. 1. 2. 9. *in milia;* Venet. Vatic. 3. Pariſ. 2. Havn. *In minia*; Prag. *In munia*; codex Stephani (v. praefat.) *Limia*; Pariſ. 1. omiſit plane. Edd. 3. 4. 5. 6. 7. reliquae *Limia*. Pro *Limia* in varr. edd. 27. 29. adſcriptum λήθη, uti ſupra vocem *cognomen* eadem manu in Lipſ. *lethe*. TZSCHVCKE. Variant codices in nomine huius fluvii. Strabonis exemplaria [c. l.] modo *Limaeam* habent cum *ae* diphthongo in media, modo *Limiam*, primo utrumque ordine Graecorum. Variat item Plinii vetus codex. [4, 34. ſ. 20. et 35. ſ. 22.] PINTIANVS. Plinio *Limaea* lib. 3. c. 22. [4, 35. ſ. 22.] Ptolemaeo [2, 6.] Λίμιος. Limia hodieque nomen retinens flumen et oppidum *Ponte di Lima*. H. Stephanus [in praefatione] *Lethia* legi vult, quod in *Limia* nulla oblivionis ſignificatio deliteſcat. Non aſſentior: Melam enim ſic explico, ut cognomen ſit rara notione, quaſi ſimul eiusdem rei nomen. Plinius apertius Melae ſenſum reddidit, olim etiam *Oblivionis* flumen dictum, ut ſunt plura ſaepe eiusdem rei nomina, quae Gramm. Graeci Συνώνυμα paulo aliter atque Dialectici appellant. Horum in Geographia copioſam ſilvam edidit Abr. Ortelius, civis meus, cuius induſtria illuſtrata Geographia omnesque ſtudioſi plurimum debent. Huius et Livii epitoma *fl. Oblivionis* meminit lib. 55. et forte Salluſtius fragm. hiſtoriar. [apud Servium ad Virgil. Aen. 1, 267.] *cui nomen Oblivionis condiderunt*. SCHOTTVS. In Ptolemaeo Λιμίου, quod adhibito Plinio a Λιμίας duxerim potius, quam a Λίμιος cum Schotto. In Strabone variatur, et plerique, non omnes, libri Λιμαίου adferunt. Hunc autem transpoſitis literis indicaſſe codices noſtros, qui iuxta Minii amnis

oſtia memorat. Alia, quae hic in diſceptationem verti poſſunt, dabo volumine altero.

Lambriacam) Voſſ. 1. Cibin. Lipſ. Ciaccon. varr. in edd. 27. et 29. *lambricam*; A. Gronov. *Labriacam*; Vatic. 3. Prag. *Labricam*; ceteri A. Gronovii et mei *Lambriacam*, uti editiones omnes, tantum 30. 32. et Vinetus *Lambricam*; Suritae codex (vid. ad Antonin. itiner. p. m. 421.) *Libriacam*. TZSCHVCKE. Legendum exiſtimo non *Lambriacam*, ſed *Abobricam*, quam in hoc tractu, ut inſignem urbem famigerat Plinius. [4. 34. ſ. 20.] PINTIANVS. *Lambriaca* vel *Labriaca*, uti habent veteres membranae, quale ſit oppidum, neſcio. Videtur tamen ita dictum a monte *Lauro*, qui a dextra imminet oſtio Tamarae fluminis. *Abobricam* Pintiani locum hic non habere, infra oſtendemus. VOSSIVS. Surita c. l. *Langobrigam* malit ſubſtituere, quod recte fieri ideo negat Weſſelingius, quod *Lambriaca* ſit cum fluvio eam amplectente ultra Durium, cis quod flumen *Langobriga* iaceat. Cum rectam ripam ad Minium usque perducat Mela, et hinc flexum incipiat, adparet ultra Minium quaerendam et ponendam eam urbem eſſe, qualicunque nomine fuerit praedita. Obſcura eſt plane *Lambriaca*; *Abobricam* Pintiani ad Minium ponit Plinius 4, 34. ſ. 20. At repugnant codices, et infra a Noſtro Adobrica commemoratur, etſi ſitu aliquantum diverſo, ſi Plinium ſequaris, qui tamen hic mire turbat et miſcet. Proxime ad libros acceſſerit *Talabrica*, pro quo *Labrica*, ut hic, libri quidam adferunt in Appiano de reb. Hiſpan. c. 73. in. qui ſeditioſam eam urbem et ſaepe rebellem a Bruto domitam fuiſſe narrat. At cum ex progreſſionis ſerie et narrationis nexu adpareat, in Bracaris quaerendam eſſe, tum etiam reluctantur Ptolemaeus 2, 5. et in primis Antoninus in itiner. p. m. 421. qui a Bracara Auguſta illam removet 66. M. P. i. e. 17 fere miliaribus Germanicis, quam diſtantiam augent adeo numeri in Ptolemaeo adpoſiti.

A Langobrica cis Durium procul hinc verſus Bracaram aberat 18. M. P. Ex Plinio, qui eandem habet 4, 35. ſ. 21. in. nihil certi elici poteſt, quippe cuius turbatum ordinem illa ipſa narratio ſatis oſtendit. Antoninum probat Geogr. Ravenn. 4, 43. Reſideat igitur ignotum aliis oppidi huius nomen, quod tantum levi facta immutatione optimis MSS. adiutus ad Hiſpanicam formam, Lambricam, redegi. Boccatius de fluminibus ſ. v. Laeros vocat *Lambracam*. Antea pro *flexus ipſe* Rehdiger. *flexus ille ipſe*; poſt pro *amplexus* Lipſ. *complexus*. Ceterum a verbis: *Flexus ipſe* cap. 6. incipit Vinetus.

Laeron et Ullam) In utroque nomine magna librorum inconſtantia reperitur. Ciaccon. *Lanos* vel *Lareos*; Pariſ. 1. 2. Vatic. 3. Lipſ. Gud. Prag. Rehdig. *lacros*; Venet. *laceros*; Havn. *laeros*; Vindob. *leros*; Cibin. *laeſos*. Edd. 1. 2. *heros*; 9. 11. 13. *hieros*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 20. 23. *Laeros*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Iernam*; Voſſius cum ceteris *Laeron*. De poſteriori nomine haec ex libris notavi: Vatic. 3. Pariſ. 2. *et in illam*; Ciaccon. Cibin. Venet. Havn. Vindob. Rehdiger. Prag. Lipſ. *et illam*; Vatic. 1. Pariſ. 1. (omiſſo tantum *et*) Gud. *et ullam*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *et illam partem*; (quam poſtremam vocem, tamquam coniunctam, adnectunt etiam codices;) 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *et Viam*; Voſſius et deinceps alii *et Ullam*. TZSCHUCKE. Strabo [cf. lib. 3. haud procul ab initio, in Guarini tamen verſione, pro quo h. *Nerium*] his locis *Iernam* nominat montem, qui alias *Artabra* dicitur, a quo redditum amnem *Iernam* vocari potuiſſe, vero admodum ſimile eſt. De *Via* ipſe quoque Ptolemaeus [2, 6.] et Strabo lib. 3. [p. 105. ſ. 153.] *Alia*, inquit, *plura flumina ulterius ſunt praedictis aequali diſtantia contigua*; eorum tamen nomina

non reddit. Pleraque exemplaria [vid. ſupra] ſic habent: *Iernam et illam partem, quae prominet* etc. ut ſupra dictos fluvios flexum ipſum recipere intelligamus; Iernam autem montem et reliqua, quae in Celticum prominent, Praeſamarcos tenere. Nihil ſtatuo; cenſendi ius aliis eſto. VADIANVS. Aldus *Laeron* [immo *Laeros*] non *Iernam* legit. *Hierna* porro cum adſpiratione in prima promontorium eſt, non fluvius, Straboni in tertio. [p. 94. ſ. 157.] Sed ſciendum, eam dictionem, ut pleraque alia in Strabone, depravatam eſſe, legendumque in eo non *Hierna*, ſed *Nerium*, quamvis Hermolaus diverſae ſit opinionis. Patet id ex alio loco eiusdem Auctoris in eodem ipſo libro: [p. 105. ſ. 153.] *Extremi*, inquit, *Artabri incolunt circa Nerium promontorium, quod occidentalis et ſeptentrionalis eſt lateris.* Neque id promontorium dictum eſt alio nomine *Artabra*, ut Strabonis vitioſa tralatio perſuaſit credulis Lectoribus, [in iis Vadiano] ſed Artabrorum populorum promontorium eſt *Nerium.* Denique de *Hierna* promontorio aut fluvio nusquam mentio; Nerium promontorium omnes fere celebrant, Strabo, [c. l.] Ptolemaeus, [2, 6.] Plinius, [4, 34. ſ. 20. et ſequ.] Pomponius. Sed Strabo et Ptolemaeus *Nerium* nominant; Plinius et Pomponius *Celticum.* Cauſa diverſitatis in nomine eſt, Celticos populos extremum illum angulum habitantes dictos eſſe cognomine *Nerias*, auctore Plinio. [4, 34. ſ. 20.] Quod ſi divinandum eſt, fluvium eſſe in illo tractu, monti cognominem, *Orbium* libentius ſcripſerim ex Ptolemaeo. [ſ. 2, 6. ubi Ὤργια tamen vel Ὠρκία.] PINTIANVS. Promontorium, quod eſt commune utriusque lateris Hiſpaniae, occidentalis et ſeptentrionalis, dixi appellari a Strabone et Ptolemaeo *Nerium*, a Plinio et Pomponio *Celticum*, nec, ut ſentiunt aliqui, a Strabone dici *Artabram.* Poſtea animadverti, tradi a Plinio 4, 21. [ſ. 35.] a quibusdam appellari id promontorium *Artabrum.* Sed loco ita depravato atque alieno, ut promontorium id ſtatuatur

longe ab eo ſitu, in quo eſt, quod mihi cauſā hallucinandi fuit. IDEM. *Latros et illam partem* legit Aldus [at vid. ſupra] et antiquus codex. Alii *Lareos et illam* vel *Lareos et Ullam* ex lectione veterum codicum. CIACCONIUS. Et haec quoque corruperunt priores Interpretes, cum vera ſit lectio *Laeron et Ullam*. *Laeros* flumen etiamnum nomen ſervat; *Leriz* enim vocatur. Meminit quoque huius Geographus anonymus Ravennas. [*Clerum* forte 4, 45. intellexit.] Sed et alterum flumen nomen ſuum etiamnum tenet, et *Ulla* vocatur, cum cognomine oppido et agro adſito, qui *Ullous* ab amne appellatur. Ptolemaeo [2, 6.] eſt Οὐΐα pro Οὐλία. VOSSIUS. Vtrumque nomen, etſi obſcurum, praeſtat cum codicibus retinere, quibus ſuffragatur hodierna adpellatio. *Ierna* enim nimis recedit a libris, et commentitium eſt. Addi poteſt Boccatius de fluminibus, ubi ita: *Laeros eſt Hiſpaniae fluvius Lambracae civitati propinquus. Ullam* facilius etiam transiit in *illam*, quia ad *partem* retulerunt. Male tamen et alieno loco Cellarius in Geogr. ant. 2, 1, 40. *Ullam* ex Noſtro commemorat, et ſcribarum vitium ſubeſſe putat. Nempe ibi agitur de *Ulia* prope Cordubam, uti docent Antonini itiner. p. m. 412. aliique a Surita ad eum producti. Tum vero Οὐΐα Ptolemaei, quae eſt *Ulla* Melae, graviorem corruptionem ſubiit. Denique hoc addo, Pariſienſem 3. videri cum ed. Voſſ. conſenſiſſe.

quae prominet) Prag. *qua prominet*; in Pariſ. 1. poſterior vox abeſt.

Praeſamarchi) A. Gronovius ex ſuis MSS. adfert *Preſamathi, Preſamaechi*, et ex tribus *Praeſamarchi*. Ex meis Lipſ. *praſambarchi*; Rehdiger. *preſambarchy*; Vindobon. *preſamarici*; Pariſ. 2. 3. puto, *Praeſamarci*; Cibin. *preſamarchi*; Vaticani, Prag. Gud. alii, ut edd. veteres *Praeſumarchi*; 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40.

41. 42. *Praeſamarci*; Reinoldianae, 44. 45. ceterae *Praeſamarchi.* In Plinio 4, 34. ſ. 20. *Praeſamarci* vocantur. Vtra ſcriptura verior ſit, dubium faciunt libri. Equidem acceptam reliqui, etſi alteri momentum adferat Plinius.

Tamaris) Vatic. 3. *Temeris*; Prag. *Temerris*; Vindob. *temaris*; Lipſ. Ciaccon. *Tameris*; Gud. *tam ceris*; Venet. *Tamerris*; Rehdig. *thamaris*; reliqui cum edd. *Tamaris*, quam ſcripturam tuetur Ptolemaei 2, 6. Ταμάρα, et Plinii 4, 34. ſ. 20. *Tamarici*, uti noſter paullo poſt. Sed et *Tamaris* conſtantiori conſenſu proxime dant libri, tantum Venet. *Tameris*; Rehdiger. *thamaris*; Prag. *Thamerus ſinus Ebora.* Pro *Sars* Rehdig. hic et poſtea *Sarx*; Vindob. *Sarsſabes*; Rehdiger. *longe ora decurrunt.* Verba *et Sars — Tamaris* abſunt in Pariſ. 1.

Ebora) Ita omnes MSS. et veteres editiones; tantum Pariſ. 1. *Ebra.* Praeeunte Vadiano 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *Arotebrarum*; Schottus, Voſſius inſtaurarunt iterum *Ebora.* TZSCHVCKE. Strabo non *Arotebras* appellat, ſed inverſis litteris *Arotrebas.* Cui lectioni favet non Plinii modo [4, 35. ſ. 22.] vetus codex, ſed ipſa etiam Plinii ſententia: *Et ibi*, inquit, *gentem Artabrum, quae nunquam fuit manifeſto errore. Arotrebas enim, quod ante Celticum diximus promontorium, hoc in loco poſuere litteris permutatis.* Quibus Plinii verbis non puto refutari opinionem Melae, etſi paulo poſt *Artabros* ponat. Nam, qui a Plinio refelluntur, ex *Arotrebis Artabros* fecerunt mutatis litteris, ut ex Plinii verbis liquet. At Mela utrosque refert et *Arotrebas* et *Artabros.* PINTIANVS. Legendum *Arotrebatum portum.* CIACCONIVS. *Ebora* prius ſcriptum fuit, pro quo interpretes alterum iſtud ſuppoſuerunt. Sed ſane Artabrorum portus vel Arotrebarum eſt ſeptentrionalior,

cum ſit in extimo promuntorii angulo. Retinuimus itaque *Eboram*, quae, ſi bene calculum ponimus, eſt illa, quae *Mores* vulgo vocatur. Portum illum admittit dextra ripa *Tamarae* fluminis, commodum valde et notiſſimum nautis. Abeſt a monte Lauro, cuius modo mentionem fecimus, paucis tantum millibus. VOSSIVS. Recte; etſi non neceſſe erat, argumentis refutare hoc Vadiani commentum, quod unde duxerit, ne verbo quidem indicat. Quod enim *Arotrebarum portum* Strabonis auctoritate lib. 3. p. 106. ſ. 154. inluſtrat, tantum abeſt, ut probet, ut hic Arotrebas ſua aetate dictos eſſe Artabros narret; et ſic ad eorum recenſum Mela rectius reieciſſet, quam hic alieno ſitu notaſſet. Pro *portum* Pariſ. 1. 3. Prag. et edd. veteres 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 15. 17. 19. 20. *pontum*, uti pro *Auguſti* Rehdiger. (ut infra) Vindobon. (hic etiam antea *at iuxta*) *anguſti*, de qua commutatione vid. ad 1, 13, 3.

Tamarici Neriique) Varie haec nomina depravant libri, prioris inſuper poſtrema ſyllaba reciſa et poſteriori adpenſa. Cibin. Vatic. Vindobon. Lipſ. Gud. Pariſ. 1. 3. *tamari*; Rehdiger. *thamari*; Venet. Havn. *tameri*; Pariſ. 2. *Tamerri;* Prag. *thamerei*. Edd. 1. 2. 9. 13. *Tamari*, reliquae *Tamarici*. Tum Vatic. Venet. Havn. Vindobon. Gud. Prag. Pariſ. 1. 2. 3. *Cinerique*; Vatic. 3. Lipſ. *cinarique*; Cibin. *cynere*; Rehdiger. *thynerique*. Edd. 1. 2. 9. *cinerique*; 13. *Tamari Celerini qui*; 15. 17. 20. 23. *Heriique*; reliquae *Tamarici Neriique*. TZSCHVCKE. Scribendum videtur *Neriae* non *Nerii*, ex Plinii [4, 34. ſ. 20.] ſcripta et Romana lectione. PINTIANVS. *Nerii* tamen volunt libri. Vtrumque populum coniungit Plinius. Poſt Vindob. *enim hactenus*.

§. 9. *Deinde)* Ciacconius adſcripſerat *dein*, quod inveni etiam in Gud. et vir doctus in Vindob. nota commutatione. Tum Prag. *ad ſeptentrionem*, de quo

ad 2, 3, 10. Tum ed. 11. *adeo Celtico*; Rehdig. praepoſita diſtinctione maxima *A Celtico*. Vid. deinceps Ciacconius.

Perpetua) Vadianus invitis libris *Hinc perpetua*, quem cum ipſius familia reddiderunt 21. 28. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius et in ed. 40. I. Gronovius, qui tamen poſt migrare iuſſit. TZSCHVCKE. Forte *a Celtico promontorio ad Scythicum usque perpetua eius ora, n. u. m. r. ac parva promontoria ſunt, ad Cantabros bene recta eſt.* Nam Aldus et antiqui codices *hinc* non habent, et Auctor duos ſinus, quos poſtea *magnos* vocat, cum hoc comparat. Itaque perpetua ora et non interrupta videtur, ut Europae ad mare mediterraneum. CIACCONIVS. Pomponii haec verba ſuadente ratione, iubentibus vero manu exaratis libris, ita reſtituimus: *Perpetua eius ora* etc. non vero, ut vulgo, *Hinc perpetua eius ora.* Non enim a Scythico promuntorio, ſed a Celtico dicit incipere iſtam litorum ſeptentrionem verſus in rectum extenſionem. VOSSIVS. Vocem primam nos quoque in nullo ex tribus ſcriptis exſtare novimus, ut recte Voſſius eam delendam iudicet, et ſicut debuit, nunc delevi. I. GRONOVIVS.

Scythicum) In hac voce omnes libri conſentiunt, nec ſollicitavit, niſi Cluverius in Germ. ant. 1, 2. p. 17. qui reponi mavult ex Ptolemaeo 2, 6. *Trileucum*, quod certis argumentis ſe olim edocturum eſſe promittit, neque tamen morte interceptus praeſtitit. Sed bene locus habet, dummodo *Terra* non ad Hiſpaniam redigas, ſed de tota Europa verſus Scythiam et Scythicum promontorium explices, unde in Eoum mare curſus iterum inflectitur, uti adparet ex lib. 3. c. 7. conl. Plin. 6, 20. ſ. 17. Plura Vol. 2.

Artabri) Rehdiger. *arthabri*, ut antea *canthabros*; Vatic. 3. Pariſ. 2. *Arabri*; Prag. *primi Arabri*. A verbis *In ea* cap. 7. exorditur Vinetus.

etiamnum) Vaticani, Cibin. Rehdiger. Prag. Lipſ. Gud. Pariſ. 2. 3. Venet. Havn. *et Ianaſum*; Pariſ. 1. Vindobon. *ſunt Ianaſum*; Boccatius ſ. v. Iſpanum mare *Ianaſos*; Ciaccon. unus *et nunc*, alter *etiam nunc*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 13. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *et Ianaſum*; 15. 17. 20. 23. *et Lanaſum*; Schottus *etiamnunc*; Voſſius, reliqui *etiamnum*. TZSCHVCKE. *Etiam num Celticae gentis)* Nam paulo ante dixerat Celticos populos longe tenere oram Hiſpaniae, quae occidentem ſpectat usque ad Celticum promontorium, communem angulum utriusque orae occidentalis et ſeptemtrionalis. Nunc autem referens populos, ſeptemtrionalem oram incolentes, ait primos in ea eſſe Artabros populos, nec pertinere ad ſequentes gentes Aſtures Cantabrosve, ſed eſſe adhuc Celticae gentis antedictae. PINTIANVS. Lege *et nunc Celticae gentis*, ut eſt in V. C. vel lege *etiam nunc Celticae gentis*; atque ita habet vetus meus codex. CIACCONIVS. Bene hunc locum ſic reſtituit Pintianus, cuius coniecturam confirmant vere libri veteres. Prius legebatur, *et Ianaſum Celticae gentis*, et Ianaſum interpretantur [Vadianus, Olivarius] *Compoſtellam*. Sed nullius hic oppidi nomen latere poteſt. Certum denique eſt, Compoſtellam eſſe *Iriam Flaviam*. — VOSSIVS. Optime Ciacconii codices rem conficiunt, et inveterato vitio medentur, unde Boccatius adeo de maribus ſ. v. Iſpanum commentus eſt *Ianaſos*, populum. Plura de hac nominum adpellativorum converſione dicta ad 2, 7, 10. Mox Ciaccon. ut ſupra *dein*; Gud. Pariſ. 3. Vindob. Prag. edd. 1. 2. 9. *aſtires*; Vatic. Venet. Rehdiger. *aſtyres*, quae quidem ſcriptura non plane eſt reiicienda. Non enim ſolum in Graecis, veluti Strabonis per ου et υ exprimitur, ſed et y in Latinis reperitur, maxime in inſcriptionibus. Ita *Aſtyria* ſub Claudio apud Donium p. 174, 54. Gruter. p. 463, 4. et *Aſtyrius* pro *Aſturius* multos velle, docet Oudendorp. ad Lucan. 4, 298. prout

derivant vel ab Aſtura fluvio, uti Iſidor. orig. 9, 2. (ubi ſic leg. pro *Iſtura*) vel ab Aſtyre Memnonis auriga, de quo Sil. Ital. 3, 334. Ita vero etiam variatur infra.

In Artabris) Vatic. Lipſ. Cibin. *Artabres*; Rehdiger. *arthabres*; Venet. *altabres*; Havn. Vindob. *artabros*; Prag. *Maltabres*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 18. 19. 20. 23. 28. *In Artabros*; 16. 21. 22. Vadianae, Olivarianae, ceterae *In Artabris*. TZSCHVCKE. Forte *In Artabro ſinus*, ut ſupra *in Brutio*, nempe agro. CIACCONIVS.

admiſſum) Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. *At inmiſſum*; Venet. *At immiſtum*; Gud. *an miſſum*; Havn. Pariſ. 1. 3. et alii Gronoviani *admixtum*; ſed Leid. Voſſ. 1. 3. Perizon. Mediolan. Ciaccon. Cibin. Vatic. 1. Lipſ. varr. in edd. 27. 29. *admiſſum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Voſſius, 40. 41. 42. *admixtum*; 15. 17. 20. 23. *admiſtum*; Vinetus, Schottus, Sanctius, Reinoldianae, 44. 45. reliquae *admiſſum*. TZSCHVCKE. Legendum *admiſſum mare*. PINTIANVS. Alias *admiſſum*, ut de Ambracio ſinu 2, 4. *Facit ſinus, qui anguſtis faucibus, et quae minus mille paſſibus pateant, grande pelagus admittit*; et cap. 5. *ceterum mare, quod inter utraque admittit, tenuibus* etc. et lib. 1. c. 5. de Arabia, *portum admittit Azotum*. CIACCONIVS. *Admixtum* nugatoribus placuit edere, in quibus emicat Voſſius, quum priores editiones habuerint *admiſtum*, ut eſt in Iuntina. Sed MS. Mediolanenſis exhibet plane *admiſſum*; ego vidi in altero [Gud.] *ammiſſum*. Immo *admiſſum* edidit iam Andr. Schottus et ſimiliter Franc. Sanctius, cuius editione in conferendo libro Chiſiano uſus fuerat Rulaeus, ut hinc pateat, in eo MS. etiam ita fuiſſe. Nec poteſt aliter eſſe, quin idem in codd. MSS. omnibus repererit Voſſius, ille, qui Schottum hominem vocabat bonum,

qualis ipſe non erat. Hoc Melae eſt, ac doleo nunc non repoſitum. Lib. 2. c. 6. [c. 3.] *Facit ſinus, qui anguſtis faucibus grande pelagus admittit.* Lib. 2. c. 5. *Sed qua mare admittit.* Lib. 2. c. 6. *Pelagus primum magno impetu admiſſum.* Lib. 1. c. 5. *Oceanum, ad quae nunc inundet, admiſſum.* Idem eſt lib. 3. c. 7. *Indus et alia quidem flumina admittit.* I. GRONOVIVS. Ita legendum iam antea in ſcholis privatis monuerat, ut exceptae inde notae MS. declarant. Et recte nunc receptum, cum ſic codices boni Pomponianam formam reddant. Lapſus facilis et ab aliis alibi notatus. Vid. Drakenb. ad Liv. 3, 57, 9. *Admiſſum* probavit etiam hic Oudendorp. ad Lucan. 1, 421. ubi hanc dictionem inluſtrat.

Adobricam) Voſſ. 1. *ad vibricam*; Ciaccon. *Adopricam*; Pariſ. 3. *Adrobicum*; Holſtenius ad Ortel. p. 5. adfert ex MSS. *Adobricam* et *Adrobricam*; Gud. Perizon. Voſſ. 4. 5. A. Gronov. Cibin. Venet. Rehdiger. Prag. varr. ex codice in edd. 27. 29. diviſe *ad robricam*; Vaticani *Adrobricam*; Mediol. Leid. Voſſ. 3. Vindob. Lipſ. *Adrobicam*; Pariſ. 1. videtur habuiſſe *Abobricam*. Edd. 1. *adrabicum*; 2. 3. 4. 8. 9. 11. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Adrobicum*; 5. 12. 14. 19. *Adrobitum*; 13. *ad Robicum*; Voſſ. 40. 41. 42. *Abobricam*; 15. 17. 20. 23. Vinetus, Reinold. 44. 45. ceterae *Adobricam*. TZSCHVCKE. Libri antiqui, manu exarati, habent *Adrobricam*. Verum *Abobricam* reponendam exiſtimo. Plinius lib. 4. c. 20. [ſ. cap. 34.] recte vocat *inſigne oppidum*, propter ſitum, quem ei Mela tribuit. Peccat tamen, cum ad Minii oſtia illud collocat, a quibus immane quantum abeſt. Sed graviſſime erravit Plinius in toto illo tractu maritimo a Cantabris ad Tagum usque deſcribendo, omniaque paſſim flumina, oppida et promuntoria perverſo et confuſo recenſuit ordine. — VOSSIVS. Etſi omnino de Plinio largior,

hoc tamen nomine eum hic accuſari nolim, niſi graviſſime eum lapſum eſſe dicamus. Immo *Abobrica* diverſa urbs fuiſſe videtur a noſtra, uti etiam ſitu diſtingunt tabulae Danvillianae, quod ex ſimilitudine nominum in pluribus Hiſpaniae locis intelligi poteſt. Forte etiam, ſi Plinius vere hic erravit, in eo *Adobrica* reponi debet, ad quam ſcripturam certe hic ducunt libri. Poſſit tamen praeferri ex melioribus libris *Adrobricam*, literae quidem *r* conliſione moleſtiori.

incingit) Venet. *attingit*; Prag. *intingit*; Rehdiger. *oſtiam cingit*. Quod praeferendum ſit, declarat nexus. Poſt edd. 1. *acolentis*; 2. 3. 4. 5. 11. 12. 13. *accolentis*; 8. 14. *accollentis*. Verbum *ſunt* Ciacconius expungit, ut redundans.

duo Mearus) Vaticani *Duchanavis* et *Ducanavis*; Prag. *duchanaris*; Voſſii optimus, Pariſ. 3. Havn. *Ducamaris*; Ciaccon. Cibin. Venet. Lipſ. *ducanaris*; Vindob. *ducaneris*; Rehdiger. *iucanaris*; Gud. *canaris*. Edd. 1. 2. 9. *ducanaris*; 3. 4. 5. 11. *ducamaris*; 6. 7. 8. 14. 15. 17. 20. 23. *duo Meatus*; 10. 12. 13. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, reliquae *duo Mearus*. Eadem fluctuatio librorum in ſequentibus. Nempe pro *et Ivia* Voſſ. optimus *edibia*; Vaticani *et Libyca* vel *et Libycam*; Venet. Ciaccon. *et Libyca*; Pariſ. 3. Rehdiger. *et lybica*; Pariſ. 1. 2. Vindobon. Lipſ. Gud. Voſſ. optimus *et libica*; Prag. *et libicam*; Cibin. *et libia*. Edd. 1. 11. *et lybica*; 2. 3. 4. 5. *et Libyca*; 9. *ad libica*; 13. 15. 17. 20. 23. *in Libuncam*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *in Libunca*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *exit*, *et Narius ad Libuncam*; Voſſius, reliqui *et Ivia*. TZSCHUCKE. Scribendum *per alia duo Mearus exit in Libunca*. Ptolemaeus quoque [2, 6.] *Mearum* et *Navium* iuxta urbem *Libuncam* ſtatuit. BARBARUS. De *Mearo* amne

et *Libunca* Ptolemaeus. Verum Nario illam, non Mearo vicinam facit, ut legendum hoc loco videatur: *per alia duo Mearus exit et Narius ad Libuncam.* Quatuor enim oſtiorum meminit, quorum duo ignobilia ſunt, etiam accolis; reliqua duo, quod Narium edant et Mearum, magis celebria. Ad hanc lectionem accedunt, licet non integris verbis, pleraque, quae viderim, exemplaria. Si quis Hermolaum ſequi malit, ſusque deque tulerim. VADIANVS. Ptolemaeus *Metarus* et *Nabius.* PINTIANVS. Atqui ex Ptolemaeo conſtat, flumina haec [*Mearum* et *Narium*] longiſſime abeſſe a ſinu Caranienſi, quem hic deſcribit Mela; abeſt quoque Libunca oppidum quam longiſſime. Aut itaque Ptolemaeus, aut Mela turpiter hic erraſſe videtur. Sed profecto et hic quoque graſſati ſunt intempeſtivi correctores. Prius legebatur: *Per alia ducanaris exit et libica.* Sed vero optimus meus ſic habet: *per alia ducamaris exit et libica.* Scribo: *per alia duo Mearus exit et Ivia.* Loquitur hic de ſinu oppidi *Caranii*, quod vulgo *Corunna* dicitur. Ait in illum exire quatuor flumina, quod veriſſimum eſt. Mearus hodie nominatur *Rio Mero.* Ivia vero eſt is, qui *Iuvia* vulgo appellatur, alluitque oppidum *Ferol* dictum. Ptolemaeus Mearum longe removet ab hoc ſinu, cum tamen in intimo eius receſſu ſitus ſit. VOSSIVS. Duorum utique hic fluviorum nomina deſiderantur duobus oſtiis ſubpoſita. Quare Libunca, ſi vel ſitu conveniat, locum habere nequit. *Ivia* Voſſii nusquam memoratur, nec niſi hodierni nominis ſpecie probatur, qua ad librorum lectionem proxime accedit. Ptolemaeus 2, 6. in Callaeicis et Paeſicis recenſet Meatum et Nabium. Incerta ſunt omnia, quae nec bene incertis commutantur. Vadianus obtrudit, quae codices ignorant.

Aſturum) Prag. *Aſirum*; Vindobon. *auſtrum*; Cibin. Pariſ. 2. 5. edd 1. 2. 9. *aſtirum*; Venet. Rehdiger. Vatic. *Aſtyrum.* Sed vid. ſupra.

Noega) Vatic. 2. Pariſ. 1. *Noega*; Vatic. 1. Cibin. *noeca*; Venet. Vatic. 3. Havn. Prag. Pariſ. 2. *nocea*; Vaticanus alius, Lipſ. Gud. *nocca*; Rehdiger. *noea*; Pariſ. 3. *noeta*; Vindob. *nota*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. *noeta*; 11. *neta*; 7. 8. 17. *Noegeſia*; 15. 20. 23. *Neogeſia*; reliquae *Noega*. TZSCHVCKE. Plinius [4, 34. ſ. 20.] et Strabo [3. p. 115. ſ. 166.] non *Noeta*, ſed *Noega*, id eſt Νοῖγα. In Ptolemaeo quoque [2, 6.] fluvius *Noegaviceſia* vocatur in Cantabrorum litore, ceu dato urbi nomine, vel accepto. BARBARVS. Ptolemaeo Νοίγα οὐκεσία.

Seſtianas) Lipſ. *ſeſtinas*; Venet. *ſeſtianas*; Vindobon. *Sextianas*; alii *Seſtianas*, ut Boccatius ſ. v. Iſpanum mare. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *ſextianas*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. reliquae *Seſtianas*. Sic *mala Sextiana* apud Columellam 5, 10, 19. quae *Seſtiana* 12, 47, 5. Graecis Κεστιανά. Sed *Seſtianas*, quod et ex noſtro repetit Boccatius ſ. v. Hiſpan. mare, bene habet, uti adparet ex Plinio 4, 34. ſ. 20. et in primis Ptolemaeo 2, 6. in quo Σηστίου βωμοὶ, quamvis diverſo ſitu, ubi noſter habet *turrim Auguſti*. Pro *paene inſula* Havn. Pariſ. 2. *Pacrie inſula*; plerique alii libri et ſcripti et editi *peninſula*; recentiores *pene inſula*, uti iam 1. 2. 3. Sed *paene inſula* Rehdiger. et ed. Reinold. an. 1775. Nota haec.

et ſunt) Lego: *Eae ſunt Auguſti nomine ſacrae*. PINTIANVS. Particulae illae duae redundant, et forte ſunt expungendae; vel lege: *eae ſunt Auguſti nomine ſacrae*, ſc. arae. CIACCONIVS. Neutrum placet, nec, quia abeſſe poſſunt, ideo et debent.

§. 10. *At ab eo)* Hic capitis 8. initium ſtatuit Vinetus. *At* abeſt a Pariſ. 2.

Saliam) Cum Pomponius poſt *Saliam* fluvium ſtatim *Cantabros* ponat, ab occidente pergens in orientem, et Plinius [4. 34. ſ. 20.] e contrario ab oriente in occidentem poſt Cantabros continuo *Sangam* fluvium ſtatuat, videntur uterque eundem fluvium agnoſcere, ſive *Saliam* illum, ſeu *Sangam* nomines. Eſt igitur nominis differentia, non rei, ut vel in Pomponio legendum ſit *Sanga*, vel in Plinio *Salia*. Et Plinii quidem codex vetus *Sanga* oſtentat; in quam lectionem ut magis inclinem, facit, quod illius regionis incolae fluvium hunc appellant *Saia* corrupto nomine; nec mihi in hoc loco Hermolaus ſatisfacit. PINTIANVS. Reiicit hanc Pintiani coniecturam Harduinus ad Plin. c. l. quia Melae *Salia* h. ſit *Rio de Sella*, Plinii *Sanga*, quod quidem in varietate lectionis libri praeferunt, h. *Nervio*, Ptolemaeo 2, 6. Νερούα in finibus Cantabrorum. Cf. Oihenartus in notitia Vaſconiae 1, 3. Vtrumque etiam diſtinguunt ſitu tabulae Danvillianae. In codicum omnium conſenſu periculoſa certe mutatio. In ſeq. Venet. *ora*; edd. 6. 7. 8. *ore pulſati recedere.*

ſemet terris ang.) Plerique MSS. teſte A. Gronovio *ſemet et terras anguſtantibus;* Voſſ. 1. *anguſtantes*; A. Gronov. *ſemet a terris anguſtant*; Voſſius ex Vaticano, et aliis bonis MSS. adfert *ſemet et terras anguſtantibus*, ex Arundeliano *ſemet a terris anguſtantibus.* De meis haec: Vatic. Lipſ. Vindob. Pariſ. 1. 3. *ſemet et terras anguſtantibus*; Cibin. varr. edd. 27. et 29. *ſemet et terras anguſtantes*; Venet. Pariſ. 2. Havn. *ſemet a terris anguſtantibus*; Gud. Prag. Rehdiger. *ſemet terris anguſtantibus.* Edd. 1. 2. 3. et ceterae tantum non omnes *ſemet et terras anguſtantibus*; Vinetus *et terras anguſtantes.* Ed. Salmantic. et poſt Reinoldianae, et a 44. 45. reliquae *ſemet terris anguſtantibus.* TZSCHVCKE. Lego: *usque adeo ſemet terris anguſtantibus.* PINTIANVS. Legendum: *ſemet terris anguſtantibus.* CIAC-

CONIVS. *ſemet et terras anguſtantibus*) Haec eſt codicum veterum ſcriptura. Vnde Pintianus legit: *ſemet terris anguſtantibus.* Sed videtur vulgare vitium in codicibus ſcriptis *anguſtantibus* pro *anguſtantis*, nempe Hiſpaniae. I. GRONOVIVS. *Anguſtantibus* hic ſcribit Gronovius, et ad Hiſpaniam refert. Sed quid ſibi vult *ſemet et terras?* Quis non videat alterutrum inepte redundare? Rectius itaque Vineti editio *anguſtantes*, nempe oras, quae aeque ac terrae anguſtentur. Sic quoque habent meae membranae. Vaticanus tamen et alii certioris fidei libri in ablativo abſolute poſito et in ea, quam dedimus, conſpirant lectione. Arundelianus fere confirmat lectionem Pintiani. Sic enim legit: *usque adeo ſemet a terris anguſtantibus.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quaerit, quid ſibi vult *ſemet et terras.* Sic nunc non intelligit, certe minime intellexit, quum Melam ederet; et tunc tamen potuit adeo deteſtabilem in laudabilium virorum lucubrationes edere praefationem, quaſi ſolus Melam intelligeret. — Dum ſaepius reſpicio locum, vidi leniſſimam opem, disſolvendo duas lineas, quae in litteram *u* coaluerant, *iisque* pro *usque* ſc. oris. Illae adeo anguſtant ſemet ipſas ac mediterraneas partes, ut etc. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Non male coniecerunt Pintianus et Ciacconius. Τὸ *et* enim ortum videtur ex duabus ultimis literis proxime praecedentis pronominis *ſemet* et deinceps *terras* pro *terris* repoſuerunt librarii. A. GRONOVIVS. Atque hac lectione commoda, quam et ſubminiſtrant codices quidam, lubenter adquieſcere poſſumus. Quod I. Gronovius voluit *iisque* pro *usque* inveni in edit. Reinold. an. 1761. forte tamen propter reliqua ex vitio, cum *usque* in aliis, quae receptam nunc lectionem exhibent.

earum) Vaticani, Cibin. Pariſienſes tres, Lipſ. Gud. Rehdiger. Vindobon. Venet. Havn. et omnes Gronovii cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *rerum* addunt, quam vocem reliquae praeeunte Vadiano expulerunt. TZSCHVCKE. Forte pro *rerum* legendum *orarum*, idque viſum etiam Oudendorpio, qui eam vocem hoc loco a Mela additam fuiſſe exiſtimabat, ne quis *terrarum* intelligeret. Voſſius quoque margini editionis Olivarii a. 1536. excuſae adſcripſit „*earum rerum* V. ſ. *orarum.*“ A. GRONOVIVS. Mirum utique, unde duxerint librarii *rerum*, cum *earum* facile ad praecedens *terris* referri poſſet. Minus tamen pro eo placet *orarum* ob ingrati ſoni moleſtiam in hoc auctore. Malim aut ſimpliciter *orarum*, aut *earum*, ut *terris* ſubpleatur, in quo nemo haereat, cum et ſequentia admittant. Poſt in Vindob. abeſt *ſit* et *ad*; Cibin. ſcribit *quo Galliam.* In ſequ. Rehdig. *canthabri*; Cibin. Vatic. *vardulli*; Prag. *valduli*; edd. 9. 11. *narduli.* Poſt Prag. *corripi* pro *concipi.*

Per Concanos) Ciaccon. *Perenudi* vel *Pereundi*; Vaticani *Percundi* et *Pereundi*; Mediolan. Gud. Voſſ. 4. Rehdiger. Vindob. Leid. Chiſ. Havn. *pereundi*; Lipſ. Gud. (uti equidem legi) *percundi*; A. Gronov. Prag. Pariſ. 2. *pertundi*; Venet. *nec pertundi.* (ut ad *concipi* referatur) *Eſi et S.* Pariſ. 1. 3. Auguſtinor. *per eosdem*; Voſſ. 1. Cibin. *per eunos.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *percundi*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. *per eundem*; 16. (uti in emendandis pro *eundem* notatum eſt) 18. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii *per eosdem*; Reinoldianae edd. Kappius in altera *per Concanos.* TZSCHVCKE. Fortaſſe *per eundem* [pro *pereundi*] *et Salenos*, id eſt, per eundem tractum Cantabrorum Vardulorumque ac Salenos amnem Saurium deſcendere. *Saleni* ab amne *Salia* vocantur, de quo paulo ante Pomponius. BARBARVS. Quidam libri: *Pereundi et Salenos.* Noſter vero optimus et emendatiſſimus: *per Eunos et Salaenos Saunium.* Caeterum in gentium locorumque iſtorum

vera nomina otium nunc non eſt inquirere. De re futili divinabit, quisquis aliquid certi de his adfirmare cupiet. Sufficiat hic meliorum codicum lectionem repraeſentaſſe. VOSSIVS. *Per eunos*, quod in Voſſ. 1. eſt, videtur vitioſe et per contractionem ſcriptum pro *per Concanos*, quomodo edidit Reynoldus. Ptolemaeo lib. 2. c. 6. urbs Cantabrorum Κουκάνα appellatur; ubi MS. Palat. et Mediceus Κόνκανα. A. GRONOVIVS. *Per Concanos* edidit Reinoldius, quem ſecutus ſum. Gronovius dederat *per eosdem et*. Quidam *pereundi et*. Optimus Voſſii *per Eunos et*, quod vitioſe ſcriptum videtur pro *per Concanos et*. *Concani* erant huius regionis populi. Vid. Sil. Ital. 3, 361. Horat. Carm. 3, 4, [34.] Strabo 3. p. 159. [p. 156.] ed. Pariſ. KAPPIVS. Ita iam olim in ed. 23. quae cum Vaticanis conlata erat, adſcripſerat vir doctus: *forſ. per Cuncanos*. Nomen populi in libris latere, nexus docet et forma Pomponianae narrationis. Quod qui in corruptione vel ex inſcitia non agnoſcerent, *per eosdem* dederunt, quod tamen hic ad *aliquot populi* cum et *Saleni* ſequantur, male pertineat; alii verbum inde finxerunt, quod cum *concipi* connexum eſſet. Proxime ad verum populi nomen acceſſerunt Cibin. et Voſſ. 1. dum *eunos* pro *cunos* obferunt, leniori corruptione exortos. Sunt autem, qui ad Cantabros eorumque terram huc referri poſſint, vel Strabonis Κωνιακοὶ lib. 3. p. m. 107. ſ. 156. unde Κωκανοὶ emendabat Delrius ad Senec. in Hippol. v. 110. ſimpliciter etiam ſic inde adfert Kappius, vel Κονίσκοι eiusdem lib. 3. p. m. 112. ſ. 162. Cantabris finitimi, vel *Concani*, de quibus hic Gronovius et Kappius. Eosdem etiam, qui Κονίσκοι, putabat Caſaubonus. Equidem, cum Reinoldius in recipienda hac lectione non temere nec ſine libris egiſſe videatur, retinere eam non dubitavi.

Salenos) Vatic. 1. Pariſ. 1. 2. Venet. (*Eſt et S.*) Gud. Voſſ. 4. A. Gronov. Cibin. Havn. Rehdig. *Salae-*

nos; Vatic. 3. *Saleonos;* Lipſ. *Salaeones;* Prag. *Salat Noſſaurium;* Ciaccon. *Salaeum;* reliqui *Salenos;* ut editiones omnes, praeter 15. 17. 20. 23. et 25. in altero exemplari *Saſenos.* Hermolaus in nota ſuperiori a *Salia* fl. derivat praeter rationem uſitatam. Nec magis certa ſunt, quae addit, uti Vol. 2. docebitur.

Saunium) Ita omnes MSS. A. Gronovii et meorum plerique; tantum Venet. *et Saunium;* Prag. Havn. Pariſ. 3. etiam, opinor, *Saurium,* uti omnes editiones ad 44. poſt praecedente quidem Reinoldio repoſitum eſt *Saunium,* quo nomine etiam in fluviis Hiſpaniae apud Boccatium legitur.

Autrigones) Mediol. Gud. Lipſ. Voſſ. 4. Ciaccon. Venet. Havn. Rehdig. Pariſ. 1. 3. Leidenſ. (omiſſo antea *per*) A. Gronov. *Avariginos;* Vatic. 1. *Avariginnos;* Pariſ. 2. *Avarigmos;* Voſſ. 1. *Panarigmos* nempe omiſſa in *p* transverſa lineola, et a manu ſecunda *Auriginos;* Chiſ. *Pavariginos;* Ciaccon. Prag. Vindob. *Avarigenos;* Cibin. *anariginos.* Edd. 1. 9. *avariginnos;* 2. *avariginos;* 3. 4. 5. 11. *auriginos;* ceterae *Autrigones.* De proximo nomine ex libris notata haec: Ciaccon. MSS. A. Gronovii cum meis habent *Orgenomes,* tantum Vatic. *Orgenomos;* Pariſ. 1. Vindob. *Orgemones;* Cibin. *orgenomaes;* Pariſ. 3. praetuliſſe videtur *Origeviones.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *orgenomes;* reliquae ad 42. *Origeviones,* praeter Vinetum, qui dedit *Origeveniones;* tandem Reinoldius 44. 45 — *Origenomeſcos.* Denique pro *Nanaſa,* cui praecedentis vocis ultima ſyllaba cum augmento etiam praemiſſa eſt, Mediol. *quos Namnaſſa;* Lipſ. Voſſ. 4. Vatic. 1. Leid. Rehdiger. *quos namnaſa;* A. Gronov. Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. Havn. *quos Nanaſa;* Vindobon. *quos nanuaſa;* Gud. *quos vanaſa;* Ciaccon. *quos Manaſa;* Chiſ. *quos Mannaſia;* Pariſ. 1. *quosdam naſa;* Voſſ. 1. Cibin. *in quos namnaſa;* Venet.

per quos nannaſa. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *quosdam naſa;* inde omnes, quae antea dederunt *Origeviones* cum Vineto *quosdam Neſua;* Reinoldius, 44. 45 — *Nanaſa.* Quid Boccatius in Mela legerit, non ſatis adparet in enarratione fluviorum; ſub v. Saunius repetit: *fluvius eſt Cantabrorum per avariginos et orgenemos fluens;* et ſ. v. Namnaſa pro quo Nannaſa ed. 1473. *eſt fluvius apud cantabros avarigines et orgenomes* (ed. Ven. 1494. ſed Pariſ. 1511. *origenomes*) *diſterminans.* TZSCHUCKE. Scribi poteſt *per Autrigones et Origeviones quosdam Neſua deſcendit.* De *Origevionibus*, ſive ut Plinius [4, 34. ſ. 20.] *Origenis*, Antoninus, [p. m. 427.] qui *Originas aquas* nominat. Ptolemaeus [2, 6.] quoque *Origevos* dicens eos, et *Origaviolcam* urbem eorum. Quod autem in Plinio dictum nobis eſt, *Aurigevos* in Pomponio videri eſſe *Origenos*, melius eſt, ut *Autrigones*, quemadmodum hoc loco diximus, legatur. Etenim Ptolemaeus inter *Autrigones* et *Origaviolcam* oppidum flumen *Neſuam* ait delabi, quamquam *Nerva* in ipſo frequentius, quam *Neſua* ſcriptum eſt. Sed quae hic ſequuntur de amne *Deva*, dubium non relinquunt, hunc ipſum a Pomponio intelligi, qui *Nerva* ſive *Neſua* dicatur. *Autrigonas* et Plinius lib. 3. [cap. 4. ſ. 3.] commemorat: *In Autrigonum*, inquit, *novem civitatibus Tritium et Veroveſca memorantur.* De *Tritio* mox agetur. BARBARVS. Scribendum reor *et Aurigevos et Cariſtas Nerva deſcendit;* ex Ptolemaeo et Plinio. Legitur tamen in Ptolemaeo aliquando *Neſua*, quam lectionem rurſus videntur approbare, qui loca illa habitant, *Nanſa* lingua vernacula usque in hodiernum vocantes. Plinius *Origenos* vocat populos, non *Aurigevos.* PINTIANVS. Pro *Autrigones* et *Origeviones* aliter legi in MSS. dixi ad lib. 1. c. 2. [ad v. *Seras.*] I. GRONOVIVS. Pro *Avariginos* vel *Aurigines* Hermolaus vere reſtituit *Autrigones;* et *Origenomeſcos* vel potius *Orgenomeſcos* pro *Orgenomes quos*, et *Nanſa* (ita Meus) pro *Namnaſa* Reynoldus. *Orgenomeſcos*

memorat Plinius lib. 4. c. 20. [ſ. 34.] *Orgenomeſci e Cantabris.* Ita enim ex MSS. edidit Harduinus, qui apud Ptolemaeum lib. 2. c. 6. pro 'Αϱγενόμεσκον malebat 'Οϱγενόμεσκον. A. GRONOVIVS. Atque in his emendationibus adquieſcere debemus, cum ex tantis tenebris clariorem lucem excutere vix liceat. Tò *quos* ſenſu plane deſtitutum ſine dubio ex ultima praecedentis nominis ſyllaba exiit.

Devales Tritium —) Monſtra et hic nominum ediderunt libri. Ciaccon. *Devales tritino bellante;* Vaticani *Devales* vel *Devallis Tritinobel* vel *Tritimobel lunte;* Mediol. Rehdiger. Lipſ. *devales tritino bellunte;* Gud. Pariſ. 1. *de valles tritono bellunte;* Chiſian. *deval tritano delambe;* Voſſ. 1. Cibin. *devaleſtritino bellunge;* Voſſ. 3. 4. 5. *devalles tritino bellunte;* Venet. *de vallis tritino bellunte;* Leidenſ. *Devales Catinobelunte;* Abr. Gronov. *de vall' tritino Bellunte;* Prag. *devallis tritinio Bellutem;* Pariſ. 2. *ac Velis tritino Bellunte;* Pariſ. 3. *Devales Tritonio Belunte;* Havn. *devallis trition Bellunte;* Vindob. *avalles devales tritino bellonte.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *devales tritono belunte;* 6. 7. 8. *devil duplex tricium tobolicum;* 10. 12. 13. 14. 19. *deva duplex Tritium* (10. *tricium*) *Tobolicum;* 15. 17. 20. 23. *devil duplex tricium Tobolicum;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Deva Tritium Tobolicum;* tandem ceteri cum Reinoldio *Devales Tritium Tobolicum.* Pro *cingit,* quod agnoſcunt omnes libri veteres, 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *attingit,* pro quo 13. vitioſe *attendit;* reliqui, duce Reinoldio, iterum *cingit.* TZSCHVCKE. Legendum videtur: *et Deva duplex Tritium Tobolicum attingit.* Ptolemaeus [2, 6.] quoque *Devam* ſive *Divam* amnem collocat iuxta *Tritium*

cognomine *Tobolicum*, ſive *Toboricum* in Vardulis Cantabriae. Habetur et eodem nomine alterum *Tritium*, nec procul admodum inter *Berones*, cognomine *Metallum*, Antoninus. [p. m. 394.] Et Plinius [lib. 3. c. 4. ſ. 3.] *Autrigonum*, inquit, *Tritium et Verovesca*. BARBARVS. Vocabulum *duplex* a marginis gloſſemate quopiam [immo ab Hermolao] in ipſum Melae contextum inertia librariorum inſertum crediderim, quod ſaepiſſime evenire ſolet; ut in Flori 4. Epitomatis lib. cap. ultimo, ubi de Pollione fit mentio, haec tria verba inſerta ſunt, nil prorſus ad ſenſum facientia: *Hic ſecundus orator*, quae ab auditore aliquo in marginem excepta ſunt, cum aliis fortaſſe pluribus. Pariter et hoc loco fieri potuit, ut cum Tritii Tobolici facta eſſet mentio, lector aliquis duplex illic Tritium eſſe haud ſane male adnotaverit. VADIANVS. Ptolemaeus *Tritium Toboricum*. PINTIANVS. Pro *Deva* ex MSS. et edit. Exon. legendum *et Devales*, et pro *tritino bellunte* cum Hermolao *Tritium Tobolicum* et pro *attingit* e MSS. *cingit*. A. GRONOVIVS. Quomodo Boccatius hunc locum vel legerit vel intellexerit, elucet ex eius libello de fluminibus, ubi ſic: *Magrada eſt fluvius Cantabrorum una cum Sueſa trinobellontem cingens et decium*. Inveteratum igitur et hic haeſit ulcus, ad quod curandum ſolus advocari poteſt Ptolemaeus. Hic vero adfert in hoc tractu Δηούα fluvium, et Τρίτιον Τουβόρικον. Hinc *Deva* in *Devil* locum poſt melius hic ſucceſſit, cui ex MSS. hodie adpendunt *les*, hinc *Devales*. At *Deva* minime improbandum videtur, cum conſtet, quam miſere in multis nominum formis foedatum Melam librarii vel amputaverint vel auxerint. Atque hoc ſuadere videtur Boccatii *Sueſa*, qui idem fluvius eſſe videtur. Neque tamen intercedo, quo minus etiam *Deval* vel *Devales* adpellatus fuerit. *Tritium* Ptolemaei facilius ex MSS. eruitur, quae urbs etiam in hoc tractu commemoratur a Plinio 3, 4. ſ. 3. et Antonino p. m. 450. difficilius *Tobolicum*, quod adeo nusquam reperitur,

Immo ex Ptolemaeo *Tuboricum* reponi debet, uti etiam in varr. an ex MS. dubito, notat ed. 29. Ita quidem hoc adiecto cognomine a *Tritio Metallo* diſtinguit ſitu etiam diverſo oppidum. Vid. Weſſeling. ad Antonin. p. 394. in quo ſimpliciter illa, tantum ſitu diverſo, prodeunt; ex quo ſimul adparet, quam male etiam ſic *duplex* hic ab Hermolao intruſum fuerit. *Cingit* ſola codicum auctoritate ſe tuetur, etſi non displiceat *adtingit*, cum mirum videatur, ſingulos illos fluvios urbes ſingulas cinxiſſe. Forte *tingit* legi poſſit, cum *c* et *t* paſſim commutentur, cuius exempla in hoc ipſo verbo et cognatis notata ſunt ad 2, 1, 13. et 2, 6, 9. et in *adtingere* et *adcingere* a Drakenb. ad Liv. 3, 19, 8. qui et cf. ad 6, 2, 11. niſi eſſet nimis poeticum et a forma Pomponianae orationis alienum. Reliqui igitur, quae inveni in noſtris editionibus omnia, praeter *Tobolicum*, pro quo dedi *Toboricum*, cum *r* et *l* ſaepiſſime commutari conſtet ex ſcripturae etiam Longobardicae ductibus parum diverſis, quod difficilius admittunt Graeca.

Decium Aturia) Ciaccon. *deciumta a Turia;* Vaticani *decium aturia*, *decima turia*, *decimnama turia;* Mediol. Cibin. Rehdiger. Voſſ. 1. 3. 4. (ante *ac* pro *et*) *decium Aturia;* Leid. Vindobon. *decium Athuria;* Lipſ. Voſſ. 5. *decimmaturia;* in Voſſ. 5. ſupra lineam adſcriptum *detum atruria;* A. Gronov. Prag. Venet. Havn. Pariſ. 1. 2. *decimaturia;* Chiſ. *Decumatoria;* Gud. *deciumaria;* Pariſ. 3. *Detum Athuria;* Rehdiger. *decium atuaria.* Edd. 1. 2. 9. 11. *detum athuria;* 3. 4. 5. *detum Aturia;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. (deeſt antea *et*) 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *et deinde Ituriſſam;* Reinoldius et hinc 44. 45. ceterae *et Decium aturia.* Poſt pro *Oenſonem Magrada* Ciaccon. *ſonans Samſo;* Prag. *ſonans Suaſo;* reliqui omnes *ſonans ſauſo;* in Voſſ. 1. pro *Aturia ſo-*

nans manus ſecunda correxerat *Turiaſo Oeaſo*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *ſonans ſauſo;* reliquae ad 42. *Eaſonem*, tantum 13. ex vitio *Caſonem;* tandem cum Vineto, Reinoldio, 44. ceterae *Oeaſonem*. *Magrada* omnes dant cum editionibus, tantum quod praeponunt *et*, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. et pro *Magrada* Iuntinae *Megrada*. TZSCHVCKE. Cum non longe a *Tritio Toborico* ſit oppidum *Ituriſſa*, aeſtimandum erit, nunquid verbum *Aturiaſonans*, quod ſine dubio depravatum eſt, ad *Ituriſſam* detrahere conveniat ad hunc modum: *Deinde Ituriſſam et Eaſonem Magrada*, ut verbum *attingit* ſubaudias. Fluvius quidem aliquis nomine *Magrada* nondum mihi lectus eſt; ſed cur mutem, non habeo. *Eaſonem* vero et promontorium et oppidum non procul *Ituriſſa* Ptolemaeus [2, 6.] collocat in litore Oceani, *Olarſonem* [*aolarſonem* ed. 1493.] a Plinio [4, 34. ſ. 20.] fortaſſe rectius vocatum, ad Pyrenaeos, finem Hiſpaniae, celebrem. Scio et *Aturiam* fluminis eſſe vocabulum Ptolemaeo, [2, 7. in.] ſed in Gallia Pyrenaeis proximi, ubi ſunt *Tarbelli*, Aquitaniae populi, a quo civitas *Aturienſium* vocatur. BARBARVS. Ptolemaeus cum uno *s Ituriſam* et per *oe* diphthongum in prima *Oeaſonem*. Strabonis codex Graecus [lib. 3. p. m. 111. ſ. 161.] *Idanuſam* nominat, interpres *Oedaſunen* [ut multi codices] reddit, fortaſſe rectius, ex emendatioribus exemplaribus. Plinius non *Oeaſonem*, ſed *Olarſonem* appellat. Nec ob id credam cum Hermolao, vitiatum eſſe Ptolemaei codicem. Parum enim efficax ea ratio eſt; ego potius crederem, vitium in Plinio reſediſſe. PINTIANVS. Pro *deinde Ituriſſam et Eaſonem Magrada* ex Voſſ. 1. *Decium Aturia et* (quam voculam retinet Voſſ. 4.) *Oeaſonem Magrada* legendum, quomodo etiam ex MSS. edidit Reynoldus. A. GRONOVIVS. Licet ſic proxime codices referantur, difficultates tamen, quibus hic locus obſidetur, minime ſunt expeditae. *Decium* enim nemo hic novit praeter Melam. Gravius offendaris in *Aturia*, qui fluvius

idem eſſe debet, qui aliis adpellatur *Atur*, *Atyr*, *Aturus*, de quo vid. ad Lucan. 1, 420. Ἀτούριος apud Ptolemaeum genitivus eſt ab Ἄτουρις, uti Ὄροβις, Ἄραρις. Eum autem ſummo conſenſu ponunt in Aquitania, ubi *Tarbelli* fuerunt populi et urbs *Tarbella*. Sic Plin. 31, 2. *in Tarbellis, Aquitanica gente et in Pyrenaeis montibus, tenui intervallo diſcernente.* Quare *Tarbellicus* ipſe dicitur apud Auſonium in Moſella v. 468. Vid. Cellarius in Geogr. ant. 2, 2, 30. Valeſius in notitia Galliar. p. 52 ſq. Oberlin. ad Vib. Sequ. p. 68. Diſerte autem Mela declarat, citra Pyrenaeum fluvium hic quaerendum eſſe. Aut igitur ille in noto fluminis ſitu egregie erravit, aut alius ſubſtituendus eſt, quem librarii male ad Aturum detorſerunt. Quae vero ad eius emendationem ſubſidia quaeri poſſunt, aut in Plinio et Ptolemaeo in primis proſtant, aut omnino nulla ſunt et locus immedicabili vulnere, ut alia plura, urgetur. In Plinio igitur 4, 34. ſ. 20. de hoc tractu occurrunt haec: *Vaſconum ſaltus, Olarſo, Vardulorum oppida, Moroſgi, Menoſca, Veſperies, Amanum portus, ubi Flaviobriga colonia;* in Ptolemaeo 2, 6. poſt Devam haec: *Vardulorum Menoſca, Vaſconum Menlaſci fl. oſtia; Oeaſo civitas et promontorium Pyrenes.* Antoninus in itiner. p. m. 455. ante ſummum Pyrenaeum habet *Pompelonem* et *Turiſſam*, quae an ſit Iturissa, disceptatur, vel ambigitur a viris doctis. Vid. Weſſeling. ad c. l. *Ituriſa* tamen in Ptolemaeo 2, 6. prope Pompelonem ponitur, uti a Geographo Ravenn. 4, 43. ubi quidem *Inturiſa* vitioſe; ſed in mediterraneis refert. De Oeaſone iam ſatis dictum, adprobatque Marca de Marca Hiſp. 1, 14, 8. Hinc vero praeter Oeaſonem nihil certi extricare licet, fluctusque moventur facilius, quam componuntur. *Deinde Ituriſſam* nimis recedit a libris, et languet *deinde*, etſi alias *decium* vel *detum* et ſimilia ex *demum* oriri potuit, quod cum *dein* et *deinde* mutari multis exemplis docuit Drakenb. ad Liv. 40, 22. in. alii. Praeſtat locum, qua hodie

conſpicitur forma, intactum aliisque ſanandum relinquere.

Varduli) Vatic. Cibin. *vardulli.* TZSCHVCKE. Lego: *Varduli ultima gens.* Semper enim huiusmodi fine terminat provincias Mela, ut ſaepe dictum eſt. Vide ſupra lib. 2. ad fin. cap. 3. de Macedonia. PINTIANVS. At non cogitaverat, ſupra in recenſu Cantabrorum aliquot populos diſertis verbis memorari, quibus cum Varduli adponantur, unam contra gentem eam eſſe monet. Illud vero rectius offendere poſſit, qui Vardulos in Hiſpaniae fine ponat, ubi alii omnes oſtendunt *Vaſcones.* Cui disſenſioni ut mederetur aliquo modo Marca in Marca Hiſpan. 1, 14. 8. legendum propoſuit: *Varduli una gens ad Pyrenaei iugi promontorium pertinens, quod claudit Hiſpanias.* Sed ita oratio minus bene fluit, et ipſa medela parum eſt efficax. Quare vel Melae relinquenda eſt haec ſententia, vel dicendum, ad Vardulos etiam retuliſſe Vaſcones, in primis cum conſtet, *Oeaſonem* cum Menlaſco fl. qui multis videtur eſſe Magrada, in Vaſconibus enumerari a Ptolemaeo, etſi in Cod. Pariſienſi, quod notat Oihenartus in notitia Vaſconiae cap. 7. Vardulis etiam, non Vaſconibus tribuitur Menlaſcus, de quo quidem plura adferam Vol. 2. Plinius etiam 4, 34. ſ. 20. *Olarſonem* i. e. Oeaſonem Vardulis adiudicat. Idem vero inter Pyrenaeum et Oeaſonem per oceanum *ſaltus* tantum *Vaſconum* commemorat, ex quo Mela commode hic Vaſcones praeterire potuiſſe videtur, quorum urbes fuerunt in mediterraneis. Cetera hinc in MSS. ſunt: Vindob. *pirinei* et *pertines;* Cibin. *cludit*, idem et Rehdiger. *hyſpanias*, uti ſolet.

CAP. II.

Continua ſerie hoc caput praecedenti adnectunt plerique codices, in iis Cibin. Zaluſc. et edd. antiquiſſimae 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 15. 17. 20. 23. In margine tantum cod. Lipſ. rubro colore adſcriptum erat: *Gallia.* 2) Paragraphi ſignum praeferunt edd. 12. 13. 14. 19. 3) Aliae edd. praefigunt inſcriptionem, veluti 11. *de ora Gallie* capitulum II. 4) *Extima Galliarum ora* praeferunt Vadianus, Olivarius, Schottus cum ſuis. 5) *Gallia comata* Reinoldius. 6) *Galliae ora exterior* Voſſius, Gronovii et alii. 7) Vinetus hinc cap. 9. exorditur.

§. 1. *Galliae)* Vindob. *Galie*, uti ſemper. Poſt in eodem deeſt vox *cuius*, in Pariſ. 1. *ora*, et Rehdiger. habet *primum* pro *primo*, eodem ſenſu, ſi illud adverbii loco poſitum intellexeris, ubi etiam *mox*, ut alibi *deinde*, *tum*, ſubiicitur.

tantundem) Prag. edd. 30. 32. 37. *tandem*, vitioſe. Venet. *tantundem in pelagus*, excluſa voce *paene*. Poſt Prag. *rector* pro *retro*, Rehdiger. *hyſpania*, ut ſolet; Cibin. *acceſſerat*, Prag. *Cantabrica*, Vindob. *catabrios*.

amflexa) Voſſiani, Venet. Havn. Pariſ. 2. 3. Prag. edd. 15. 17. 20. 23. *amplexa;* Lipſ. Rehdiger. Gud. Vindob. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. 43. *afflexa;* Vatic. Cibin. Zaluſc. *adflexa;* 16. 18. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *inflexa*. Voſſius primus poſuit *amflexa*, quod retinuerunt ceteri, praeter Reinoldium. TZSCHUCKE. Inflectuntur ea litora, quae intus recedunt; id enim proprie hoc vocabulum ſignificat. Verum contrarium poſtulat ſenſus. Itaque non dubito, quin ex eo, quod in veteribus exſtat libris *amplexa*, faciendum ſit

amflexa. Notum *am* praepoſitionem eandem in compoſitionibus vim habere, atque *circum.* VOSSIVS. *Amflexa* videtur etiam proſtare in Pariſ. 1. At vox eſt inſolentior, quae an uspiam reperiatur, dubitare licet. Quare etiam Geſnerus in theſauro L. L. dubitanter eam adponit, et ex fine capitis refert *eiusdem nominis inſulam amplexus,* quo hoc verbum probare videtur, etſi a noſtro loco alienum. *Amflexa* tamen cum ad circuitum maxime valeat, tum ad codices proxime accedat, reiiciendum non videtur. Quare nec ego movi. Tum edd. 30. prave *advenit,* 32. *advenerit* pro *advertit,* uti poſt in ed. 37. (Vrſtiſii) exhibetur. Pro *litus* Venet. et edd. 15. 17. 20. 23. dant *latus,* minus bene et inconcinno orationis nexu. Quis enim placide ferat: *Galliae latus alterum cuius ora — latus advertit?*

Tunc) Gud. *tum,* ut fit ſaepe. Pro *ſeptentriones* Vatic. 3. Lipſ. Gud. (ante correctionem) Prag. dant *ſeptentrionem;* de qua commutatione vid. ſupra ad 2, 3, 10. et 3, 1, 9. Hinc prave Vindob. *cractoque* pro *rectoque.* Deinde pro *expanditur* edd. 9. 11. 13. habent *extenditur.*

§. 2. *ac pabuli)* Sic omnes fere codices etiam is, quo uſus eſt Ciacconius, et meliores A. Gronovii. Vindob. *e pabuli;* Pariſienſes forte *et pabuli,* quod maluerunt editiones etiam recentiores, in quibus Reinoldianae, dum A. Gronvius poneret *ac pabuli,* quod tamen videtur etiam exſtare in ed. Vineti. Cum ita velint certi codices, retinui.

lucis immanibus) Nemo in his verbis ante Io. Conrad. Schwartzium haeſitaverat. Hic, cum nulla lucorum immanium amoenitas eſſe poſſit, mutata voce *immanibus,* unde ineptus ſenſus exſiſteret, emendavit *amoena lucis et amnibus,* de quo vid. eius Monumenta ingenio-

rum 16. p. 173 ſq. et nota ad Cellarii Geogr. ant. T. 1. p. 159. in qua idem repetiit. Amnium enim, inquit, crebro discurſu amoenitatem regionum adiuvari, ſi praeſertim e collium arboretis deſpicere liceat, vel e poetarum et hiſtoricorum deſcriptionibus conſtat, etiamſi qui forte tam ſtupidi ſint, ut oculorum ſuorum teſtimonio nihil tribuant, nec proprio ſenſu moveantur; in quam cauſam adlegat Aelian. V. H. 3, 1. Curtium 3, 1. et 4. Virgil. eclog. 1, 52 ſqq. et 10, 42. Ovid. Metamorph. 2, 455. Auſon. idyll. 10, 18 ſqq. Ita *amoena fontibus Ide* dicitur ab Ovidio Faſtor. 4, 249. Praeter neceſſitatem tamen ſic emendari iudicat Kappius in indice ſ. v. *immanis*, quippe quae vox in hoc loco ſignificet *ingens*. Ita quidem durities explicatione mollitur, neque tamen ipſa re tollitur. Vt enim taceam, *immanis* non ſimpliciter eſſe ingens, ſequentia etiam aperte declarant, quo ſenſu Mela intellexerit. Nempe quo Cicero de provinc. conſul. c. 12. intellexit: *nihil illis nationibus eſſe aſperius.* Tum vero perinde eſt, ac ſi Mela dixiſſet: *Gallia habet amoenos et immanes lucos*, quae minus bene conſentire videntur et offendunt. Quod I. Gronovius in notis MSStis vel ad humana ſacrificia refert, vel ad horridam per ſe vaſtitatem, ad ipſum connexum nihil valet. Amnium autem in Gallia multitudinem et utilitatem laudat etiam Strabo lib. 4. in. Non igitur ſpernendam putem eam Schwartzii emendationem, quam egregie confirmat locus Saluiani de gubernatione Dei lib. 7. p. m. 135. (ed. 1688.) ubi Galliam Narbonenſem, patriam ſuam, Pomponium forte imitatus, *amoenatam* fuiſſe praedicat *lucis* et *inriguam fontibus*. Neque tamen, cum aliquo modo excuſari et defendi vel ex Melae ſenſu et iudicio poſſit lectio vulgata, eam invitis libris omnibus, ex quibus tantum antiqua ſcriptura habet Rehdiger. *in manibus*, deſerere volui. Forte eo mollitur, quod *lucis* dixit, non *ſilvis*. Atque id ſpectaſſe videtur

I. Gronovius in poſteris ſcholis, ubi explicat: propter honorem inſitum.

Quidquid ex) Prag. *quitquid eſt ſatis.* Tum Rehdiger. *frigore;* ed. 1. *impaticus.*

aegre) Pariſ. 1. 2. Vatic. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Zaluſc. Vindobon. Venet. Havn. plerique Gronoviani cum edd. tantum non omnibus maxime vetuſtis *ager;* Voſſ. 1. Chiſ. Pariſ. 3. (forte) varr. in edd. 27. et 29. et edd. 15. 17. 20. 23. 31. 43. 44. 45. reliquae *aegre.* Tum Cibin. Voſſ. 1. *nec ubi;* Zaluſc. *nec ubique* cum aliis. Voſſius ſequentibus Gronoviis in edd. 40. 41. 42. dedit: *Quidquid ex ſatis, frigoris impatiens eſt. Ager et ubique alit, et ſalubris* — Vinetus: *frigoris impatiens eſt aegre, nec ubique alit. Salubris* — TZSCHVCKE. Lego: *aegre, nec ubique,* flagitante ſenſu. SCHOTTVS. Malim id, quod in optimo eſt libro: *Quidquid eſt ſati.* Sequentia ope Vaticani et aliorum codicum refinximus. [Vid. antea.] Prius ſcribebatur: *aegre nec ubique alit, et noxio genere animalium minime frequens;* quae non cohaerent. VOSSIVS. Perizonius margini paternae editionis adſcripſerat: Leg. *aegre nec ubique alit, at ſalubris.* A. GRONOVIVS. Non male, uti et voluit Schwartzius c. l. dummodo codices adnuant, *at* inferatur, cum diverſa a ſuperioribus tradat, quibus haec leventur. Poteſt tamen diſtinctione adiuvari, quam maximam eſſe voluerunt Iunt. Ald. Vin. In ceteris probo receptam rationem. Voſſiana narrationis ſummam in partes nimis minutas concidit et diiicit, tum a *terra,* unde haec omnia reguntur, male avellit; nec denique re et aliorum teſtimoniis comprobantur. Cf. Strabo c. l.

ſalubris) Excidit haec vox in edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. et ſic Vadianae, Olivarianae cum Schotto. Serva-

verunt eam edd. 15. 17. 20. 23. et repetierunt cum Vineto et Voſſio ceteri adſentientibus codicibus. Poſt Venet. habet *ex noxio.*

§. 3. *etiam)* Vindobon. *et.* Poſt voces *et gratiſſimam* omiſſae ſunt in edd. 30. 32. quod vitium cognata 32. emendavit. Antea Vinetus dedit *ſuperſtitione.* TZSCHVCKE. Non recte Pintianus *opimam* ſubſtituit, cum alterum probum ſit. Minucius Felix: [cap. 32.] *qui hominem periculo ſurripit, optimam victimam caedit.* Male et iſtic ſuppoſuerunt *opimam.* *Optima victima* eſt victima optata. Feſtus: [p. 308. ed. Dacier.] *Optatam hoſtiam, alii optimam appellant eam, quum aedilis tribus conſtitutis hoſtiis optat, quam immolari velit.* Sic lege. VOSSIVS. Avus malebat *opimam.*' A. GRONOVIVS. Pintianus *optimam* minime adtrectavit. Ciacconius *opimam hoſtiam* ex Arnobio lib. 3. [ſive ex Minucio c. l.] commemorat, ſed deinceps Feſti explicationem optimae victimae ſubiicit. Voſſio adſentitur in Minucii lectione Wopkens in obſervatt. miſcell. Vol. 10. p. 46. et probarunt in editionibus Daviſius et Lindnerus. Ita etiam in Lactantii epitome cap. 25, 7. viri docti malunt *opimas victimas* pro *optimas*, atque ita non ſolum dici poſſe, ubi nexus admittit, vel ſuadet, ipſa vis verbi declarat, ſed et ita vere dici ex Seneca Tragico in primis evicit ad Lactantium Buenemannus. Contra in Mamertini Panegyrico ad Maximian. Aug. c. 7, 5. pro *optima fertiliſque Syria* recte emendatur *opima.* Sed cf. quae ſupra ad 1, 8, 3. de commutatione utriusque vocabuli notata ſunt. Hic vulgatam lectionem minime laceſſo, cum non omnino praeſtantia victimae, ſed ex praeſtantibus delectus reſpiciatur, et librorum concordia conſtet.

caederent) Vatic. 3. Prag. *celebrent;* Havn. *cederent;* Vaticani alii Lipſ. Cibin. Rehdiger. Gud. Vindobon. Pariſ. 1. 3. Venet. *crederent,* cum omnibus edi-

tionibus ad Voſſium, qui dedit *caederent*, et hinc reliqui. Ita vero habuerunt Voſſii codices et (forte) Pariſ. 2. TZSCHVCKE. Scribo *caederent*, ut lib. 2, [1, 11.] de Tauris populis: *immanemque famam habent, ſolere pro victimis advenas caedere.* Confirmat etiam, quod ſtatim ſequitur. PINTIANVS. Pintianus *caederent.* Sic quoque veteres membranae. Subintelligendum vero *tamquam, velut*, ut ſit ſenſus, Gallos hominem caedere ſolitos, velut optimam victimam. Alias enim vulgata lectio praeferri deberet. VOSSIVS. *Caedere victimas* recte uſitateque dici, non ſolum Melae locus a Pintiano indicatus docet, ſed et alia aliorum auctorum, ipſa re comprobante. Tum vero ad victimarum conditionem refertur, hic iudicium et ſuperſtitio hominum ſubeſſe poteſt, unde anceps exſiſtit loci lectio. Cum tamen ſubiecta magis adſtruant *caederent*, et adſint codices, qui patrocinium agant, acceptum reliqui, etſi nec alterum faſtidio.

feritatis) Vatic. Lipſ. Gud. omninoque mei omnes cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *veritatis.* Vadianus recte et ipſo nexu poſtulante commutavit in *feritatis*, quod, relicto Camerte duce, excepit 19. et praeter familiam Vadiani, Olivarius aliique omnes. Mox Prag. *ut abolitae;* Venet. *abditae;* ed. 23. *oblitae.*

humanis caedibus) Codices in his conſentiunt, tantum quod Prag. ex mollioris pronuntiationis ſono poſuit *ſedibus.* TZSCHVCKE. Legendum potius, *atque ut ab humanis caedibus temperant.* PINTIANVS. Obſecutus eſt ſolus Schottus recepitque. Reliqui omnes retinuerunt vulgatam antea lectionem, quae bene habet et cum reliquis apte cohaeret, modo τὸ *delibant* recte explicetur, de quo alibi, et τὸ *ultimis* ad eas caedes cum Kappio referas, de quibus modo dixerat, quae ſunt humanae, etſi forte etiam de veris, certis caedibus poſſis intelligere, ut fictis et ſimulatis, quae ſunt in *delibant*, obponas.

devotos) Plerique et tantum non omnes codices habent *devotas*, uti editiones omnes, in quibus Vadianae, Olivarianae, ad Graſſerianam. (38.) Schottus, (in ed. 35.) monente Pintiano, repoſuit *devotos*, poſt eum Voſſius et ceteri. TZSCHVCKE. Scribo *devotos*, ut ſubintelligas *homines*. Nam alias quod veſtigium obſecro erat feritatis, abolitae, delibare victimas, quas mactare erat pietas? PINTIANVS. Hoc quidem aptius ſubpletur, quam, quod vult Vadianus, *victimas*, quamvis in hoc nexu de humanis facile poſſis intelligere.

altaribus) Vatic. 3. Prag. *ab altaribus;* tum ille *amovent*, hic *ammovere*. In Vindob. verbum *admovere* plane deeſt. Porro Vatic. 3. Prag. Venet. Havn. *deliberant;* inepte.

tamen) Vindob. *tantum*, ex ſcribendi compendio. Venet. *tamen ad facundiam*. A voce *Habent* c. 10. incipit Vinetus.

Druidas) Vatic. 1. *Drydas;* Vatic. 3. Gud. Havn. *driadas;* Cibin. *driclas;* Prag. *Ariadas*. Edd. vetuſtae quaedam, in quibus 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. *Dryudas*, forte quod a δρῦς cum multis veterum etiam derivandam vocem putarent. Similes variationes obiiciunt libri in Lucano 1, 451. Certe ſic in Strabone lib. 4. p. m. 136. ſ. 197 ſq. Latinis tamen, mutato v in u, ut ſaepe, placuit *Druides*, veluti Iulio Caeſari de B. G. 6, 14. Plinio 16, 95. ſ. 44. etſi nec *Druidae* reſpuunt, in quibus Lucanus c. l. Et ſic Δρουίδαι reddit Metaphraſtes Gr. in I. Caeſare de B. G. 6, 13. et 14. Nihil igitur hic propter illos codices mutandum eſt.

terrae) Vindobon. *terras mondique*. Lipſ. Gud. Prag. *et formas*. Poſt *coeli* deeſt in Prag.

ac ſiderum) Sic (*ac*) Lipſ. Vatic. 1. Gud. et alii quidam. Editiones pleraeque, ex quibus 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. 24. 25. Olivarianae, Schottus *et* praeferunt, cum MSStis quibusdam. Vadianus dedit *ac*, uti eius ſectatores, hinc Vinetus, Voſſius et reliqui. Eadem varietas harum particularum obſervatur ante verba, *quid Dii velint;* ubi et codices et edd. inter utramque ambigunt. Ex recentioribus Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. Reinoldius poſuerunt *et*, quod certe meliores Gronovii probant, ex meis Cibin. Lipſ. Gud. et quidam alii. Quae praeterea ex MSStis notata habui, haec ſunt. Vindob. omittit *ac* ante *ſiderum*, poſt idem *Dii.* Quod Ciacconius emendaret *valeant* pro *velint*, non erat.

ſcire profitentur) Vatic. 3. *ſcite.* Tum idem, Pariſ. 2. Prag. omittunt *profitentur.*

gentis) Deeſt in Lipſ.

vicenis) Pariſ. 1. 2. Vatic. 3. Prag. Rehdiger. Cibin. Venet. Havn. *vicinis;* Gud. *vicim.* Poſt Vatic 3. Pariſ. 2. Prag. Havn. Cibin. Venet. *amnibus;* Pariſ. 1. Gud. *amnis.*

aut in ſpecu) Voculam *aut* editiones omittunt, etiam Reinoldianae. Inſeruit ex MSStis ſuis, quibus ſuffragantur etiam mei omnes, primus A. Gronovius in ed. 44. et retinuit Kappius. Cibin. pro altero *aut* habet *an.*

ex his) Eaedem editiones ad Gronovianam 44. habent *ex iis.* Inde *ex his* legitur cum MSStis Gronovianis fere omnibus itemque meis. Cibin. *ex hiis,* ut alibi. Voſſ. 1. *Vnum etiam ex his.* Cf. ſi tanti eſt, de hac commutatione crebro obvia ad 2, 6, 7.

effluxit) Ita codices mei cum antiquis editionibus 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 13. Praeeunte Hermolao Barbaro in ed. 6. cognatae cum Camertinis, Ald. Iunt. Vadianis, Olivarianis et ſimilibus itemque Schotto poſuerunt *effluit.* Tum Vinetus recte revocavit, quod et in ed. 6. volebat antiquae manus nota, *effluxit.* Secuti Voſſius, Gronovii et ceteri.

cum mortuis) Ita omnes mei codices praeter Pariſ. 3. et forte Vaticani alii, in quibus legitur *cum mortuos;* nam ex ſolo Vatic. 3. enotatum erat *cum mortuis. Cum mortuos* etiam praeferunt edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. et hinc Vadianae, Olivarianae, quibus acceſſerunt Vurſtiſius, Heniſchius, Graſſerus adeoque Vinetus. Sed *cum mortuis* repoſuit ex Mariangeli vero monito Schottus, probaverunt poſt Voſſius, Gronovii et alii. TZSCHVCKE. Legendum *cum mortuis,* non *cum mortuos,* ex obſervatione Mariangeli. PINTIANVS. Recte, ut nexus contineatur, quem incidebat et luxabat prior lectio. Accedunt praeterea codices, deterioris adeo notae, quod documentum eſſe debet, ita olim in Melae exemplaribus vulgo ſcriptum exſtitiſſe.

ac defodiunt) Cibin. Rehdiger. *atque defodiunt,* quod et excepit Reinoldius. In Ciacconii codice hae voces deſiderabantur. TZSCHVCKE. Hic locus prava interpunctione laborat. Nam τὸ *olim* cum ſequentibus coniungendum eſſe, facile evincit locus Valerii Maximi lib. 2. cap. 6. Exter. 10. a Pintiano laudatus: *Horum* (Maſſilienſium) *moenia egreſſo vetus ille mos Gallorum occurrit, quos* (leg. *quo* ex MSS. cum Torrenio) *memoriae proditum eſt, pecunias mutuas, quae his apud inferos redderentur, dare ſolitos, quia perſuaſum habuerunt, animas hominum immortales eſſe.* Idemque etiam animadverſum a clariſſimis viris, Schotto, Reynoldo et

Perizonio. A. GRONOVIVS. Nempe fecit prava lectio illaque emendata loci diverſa explicatio, ut varia diſtinctione verborum nexum et ſenſum adiuvarent. Ita, qui *cum mortuos* dederunt, diſtinguere fere ſolent, poſt *defodiunt*, reliqua ad *inferos* continua ſerie pertexunt, etſi etiam quidam in voce *viventibus*, maximo ſigno ſubiecto, prioris membri terminum ponunt, in quibus edd. 2. 11. 13. Ex poſterioribus, qui meliorem lectionem probarunt, *olim* ad priorem ſententiam reiiciunt, veluti Schottus, Voſſius, Gronovii ad ed. 42. Reinoldius, unde nova diſtinctio A. Gronovio praeeunte invaluit, quam et agnoſcunt Cod. Gud. et Lipſ. et, quia magis eſt accommodata, ego retinendam cenſui. Ciacconius porro malit *aut defodiunt grata viventibus*. Poſterius *grata* probat etiam Schottus.

deferebatur) Vindobon. *defferebatur;* Ciaccon. Cod. *referebatur;* Lipſ. *deferebantur;* Voſſiani libri *differebatur*, quod unus Schottus excepit. TZSCHVCKE. Scribo *differebatur ad inferos.* Valerius Maximus [c. l.] *Vetus ille mos Gallorum occurrit, quos memoriae proditum eſt, pecunias multas, quae his apud inferos redderentur, dare.* PINTIANVS. Libri veteres *differebatur*, non *deferebatur*. Recte. VOSSIVS. Ego vulgatam non muto, cuius ſenſus ſummatim comprehenſus hic eſt, adpoſuiſſe mortuis tabulas acceptorum et expenſorum, pecuniaeque creditae, tamquam documenta eius opinionis, uti fere hunc locum explicat Martin in libro la religion des Gaulois Tom. 1. p. 201. Sic epiſtolas propinquis inſcriptas, quas illi legerent, addidiſſe narrat Diodor. Sic. 5, 28. extr.

etiam) Exciderat in Pariſ. 2.

ſe in rogos) Vatic. 3. Prag. alio ordine exhibent: *in rogos ſuorum ſe.* Tum Prag. *veluti.* Antea Vindob. *erant* omiſſo *que.*

§. 4. *ſumma nomina)* Rehdiger. *nomina ſumma.* Ciaccon. *trminabanturque;* Rehdiger. neglecta lineola *terminaturque;* Pariſ. 1. *terminantur;* Prag. Havn. *tribus ingentibus fluviis;* Pariſ. *tribus fluviis.* TZSCHVCKE. Vox *ſumma* redundare videtur SCHOTTVS. At ſunt nomina praecipua et generalia, uti recte expoſuit Kappius in indice h. v. A voce *Regio* cap. 11. adſcribitur in ed. Vineti.

Nam) Cibin. Rehdiger. Venet. Gud. Vindobon. *Namque*, uti fere ſolet ſequente vocali. Poſt Gud. Vindobon. *pireneo;* Cibin. Rehdig. *pyreneo;* Prag. *Pyrenio.* Priores formae adparent etiam in edd. quibusdam veteribus, quod ab iis non eſt alienum. Sic edd. 1. 6. 7. 8. *garunnam;* Vindobon. *garonam;* Lipſ. infra *gaurunna;* pleraeque aliae edd. *Garumnam*, uti eſt in Iul. Caeſare de B. G. 1, 1. quam formam reddit etiam Metaphraſtes, ὁ Γαρούμνας. In Strabone tamen lib. 4. p. m. 131. ſ. 189. et deinceps legitur ὁ Γαρουνᾶς et mutata accentus ſede a Cod. Moſc. ὁ Γαρούνας, in Ptolemaeo 2, 7. Γαρύνας. Sic *Garunna* codices Plinii habent 4, 31. ſ. 17. notante Harduino, poſuitque editio Frobeniana prima; *Garumna* tamen ſcribunt poſteriores, veluti Auſonius in Moſella p. 160. 483. idem de nobilibus urbibus 11, 5. Claudian. in Rufin. 2, 113. Sidon. Apollin. carm. 22, 108. —

Aquitani) Ita Vatic. 3. Gud. Prag. Cibin. reliqui cum edd. ad Voſſium *Aquitania.* Inde a I. Gronovio rediit *Aquitani.* Reinoldianae tamen variant. Nam in ed. 1739. haeſit *Aquitania*, cum aliae, quibus uti licuit, Gronovianam formulam redderent. TZSCHVCKE. Lego *Aquitani*, non *Aquitania*, quia praeceſſit *Populorum tria ſumma nomina*, et ſequitur, *Celtae* et *Belgae.* PINTIANVS. Editiones omnes antehac *Aquitania.* Nos tandem credidimus, audiendum eſſe Pintianum, non quia prae-

ceſſit *populorum* et ſequitur *Celtae* et *Belgae*, quas ille praefert cauſas, (in quibus contra profecto varietatem captare ſolet auctor) ſed quod mox ſequitur *Aquitanorum*, nec ſolet Mela in ſequentibus aliter loqui, quam in praecedentibus incipit. Et iam ſupra habuimus exemplum corruptarum vocum ab proximis earum literis. I. GRONOVIUS. Omnino quidem non infrequens eſt auctoribus gentium et regionum, incolarum et urbium nomina invicem variationis etiam cauſa coniungere. Sic 1, 3. extr. *Germani* ſubiiciuntur recenſitis pluribus Europae regionibus; 2, 3, 12. *Pyraei et Liburni et Iſtria;* 2, 4, 2. legitur *Volſci, Campania* et *Bruttii*. Expenſis tamen rationibus, Gronoviana maxime, et cum codices etiam aliqui addicant, receptam hodie lectionem non movi.

Sequanam) Rehdiger. *Sequaniam;* Vindob. *Secanam* ex pronuntiationis modo; Rehdiger. hic et poſt *celthe*. Tum ed. 1. transverſis literis *blege*.

Aquitanorum) Prag. *Aquitaneorum*.

Auſci) Vatic. 3. Prag. *Auxiſci;* Vatic. 1. *Auxi;* Lipſ. *Auſii;* Vindob. uti poſt *Auſi*, ubi cf. adnotata.

Hedui) MS. Gronoviani hic et poſt *Haedui* vel *Hedui;* Ciaccon. *Aedui*. (ni ſub voce *Vett.* intellexit auctores.) Ex meis Cibin. Gud. *Haedui;* Vindob. Lipſ. *Edui;* Prag. *helui*. Editiones inde ab antiquiſſimis *Hedui;* ſed Vinetus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Aedui*, unde rediit *Hedui*. Simili varietate huius populi ſcriptura etiam in aliis iactatur. In Strabone lib. 4. p. m. 129. ſ. 186. vocantur Ἀιδούϊοι, poſt ſemel iterumque Ἐδοῦοι, pro quo Ἕδουοι legitur in Plutarchi Iulio Caeſ. c. 26. Sic in Plinio 4, 32. ſ. 18. *Hedui*. Αἴδουοι in Dione Caſſio 38, 32. et alibi dedit Reimarus, etſi codices etiam

adferunt Οἴδουοι, Αἰδούσιοι, (quod unum novit Stephanus) Δίδουοι. Sic (*Aedui*) Appianus de rebus Gall. 16. Cicero ad diverſ. 7, 10. f. ad Attic. 1, 19. (ed. Ern.) Eumen. in grat. act. ad Conſtantin. Aug. 2, 4. Oroſius 6, 11. p. 401. ed. Haverc. quod et inde et ex inſcriptione probat d'Anville in notice de la Gaule p. 35. et ante eum Valeſius in notitia Galliarum p. 3. h. v. et Cellarius in Geogr. ant. 2, 2, 81. Certe ita nomen exhibent etiam inſcriptiones apud Gruter. Vol. 1. p. 371, 8. et Reineſium claſſ. 1. n. 176. et praetulerunt in Livio Caeſare et Tacito Drakenborch. Oudendorp. et Erneſti; alios non moror, nec varietatem ex libris enotatam. Suffragantur tamen illi ſcripturae Orthographiae etiam auctores. Quae quidem omnia, in primis antiqua monumenta, me moverunt, ut revocarem *Aedui*, quod nec codices reſpuunt.

Treveri) Ita libri omnes et ſcripti et editi; tantum Gud. hic *Treviri*, poſt *Treveris*, ſecus Rehdiger. in utroque loco. TZSCHVCKE. Omnino legendum *Treviri* ex Caeſare et Cicerone lib. 7. epiſt. ad Trebatium [13.] *Treviros vites cenſeo; audio capitales eſſe; mallem auro, argento, aere eſſent.* CIACCONIVS. Eadem ſcriptura placuit etiam Oudendorpio in Caeſare de B. G. 1, 37. in. 2, 24. m. et alibi, Havercampo in Oroſio 6, 10. in. etſi in utroque libri etiam *e* oſtendunt. Sic in Strabone lib. 4. p. m. 134. ſ. 194. legitur Τρηούϊροι, in Ptolemaeo 2, 9. Τρηβιροὶ, de qua variatione aliqua notavit Cluverius in Germ. ant. 2, 14. in. p. 378. Contra *Treveri* legitur in plerisque aliis, veluti Plinio 4, 31. ſ. 17. Tacito paſſim, Auſonio de claris urb. 3. Antonini itin. p. 240. Vtrumque dant libri in libello provinciarum Rom. de quo cf. Gronovii Varia Geographica p. 43. Si de veriori ſcriptura quaeratur, videtur utique ea eſſe, in qua *i* adhibetur, id quod ſuadet non ſolum iocus Ciceronis c. l. ſed et nominativus *Trevir*, qui occurrit apud Lucan. 1, 441. et, quod eadem ratione formatur, *Duumviri* aliique. Cum

ad certam legem conſtituendam parum valeat librorum inconſtantia, conſulenda omnino ſunt priſca monumenta integriori fide ſervata. Atque haec *Treveri* praeferunt, uti docent, quae conlegerunt Gruterus p. 482, 5. Reineſius 1, 264. Donius (ed. Gorii) p. 227, 17. Altingius in notitia Germ. Infer. P. 1. p. 40. Muſei Veronenſis editor p. 242, 1. Tantum in Muratorii theſauro inſcrr. modo per *e*, modo per *i* reperitur, ſi quidem recte is retulit. Ex quibus efficitur, *e* omnino eſſe praeferendum, et duplici ſcriptura *Treviros* Romae et *Treveros*, populum, diſtinctos fuiſſe, nec niſi ioci effingendi cauſa hanc formam a Cicerone fuiſſe inverſam.

urbesque) Ed. 13. *urbes quae*, vitioſe. Tò *que* eiecit Vadianus cum ſuis, item Vurſtiſius et ed. 29.

Auguſta) Vindob. *Anguſta*, uti deinceps aberratur in *Auguſtodunum*. TZSCHVCKE. Puto deſiderari verbum *Trevirorum*, legendumque ex Ptolemaeo [2, 9.] *Auguſta Trevirorum*, ut differat ab aliis urbibus eiusdem nominis. Nam et *Auſciorum Auguſta* eſt. Proinde quod ſequitur. PINTIANVS. Non opus eſt hoc additamento, cum per ſe pateat, quam *Auguſtam* intelligat, a quo nemo aberrare poſſit.

in Heduis) Gud. *in heius;* Pariſ. 1. *in Erduis;* reliqui fere *in Heduis*, cum editionibus plerisque. Dedi et hic *in Aeduis*, cuius cauſam antea expoſui.

Auguſtodunum) Vatic. 1. *Anguſtudunum;* Rehdiger. *Auguſtodunum;* Cibin. *Auguſtudinum;* reliqui, niſi qui cum edd. 3. et 5. conlati fuerunt, *Auguſtodunum*. Magis variant editiones. Nempe 1. 2. 3. 4. 5. 9. 10. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 23. 24. 28. 30. 32. 37. Vadianae *Auguſtudunum;* 6. 7. 8. 15. 17. 20. *Anguſtudunum;* 11. *Auguſtunum;* 27. 29. *Auguſtidunum;*

ed. 25. exemplaria vel *Auguſtudunum*, vel *Auguſtodunum*, quod pleraeque habent Olivarianae, et poſt receperunt Vinetus, Schottus, Voſſius et reliqui. Ita quidem recte exemplo aliorum auctorum, veluti Ptolemaei 2, 8. Taciti Annal. 3, 45. Eumenii pro reſtaurandis ſcholis c. 14. in. Antonini itin. p. m. 458. et 460. Rarius invenitur per *u*, uti apud Ammian. 15, 11. Accedit ex ſimilibus analogia, ut *Vellaunodunum*, *Noviodunum* in Caeſare de B. G. 7, 14. Denique eadem ſcriptura probatur in inſcriptione Gruteriana, quam excitavit Valeſius in notitia Galliarum p. 61. h. v. ubi de ſcripturae varietate plura conlegit.

Auſcis) Cibin. *ruſcis;* Vatic. Prag. *Auxis;* Vindobon. Pariſ. 1. 3. *Auſis;* edd. 5. *Aucis;* 28. *Aſci.* Sed cf. paullo ſuperius. *Auſci* probat etiam Caeſar eiusque interpres Graecus de B. G. 3, 27. etſi in Strabone lib. 4. p. m. 132. ſ. 190. et Ptolemaeo 2, 7. legitur Αὐσκιοὶ, vel Αὔσκιοι. Variatum in hoc eſſe docent poſterioris aevi gentilia, quae commemoravit Savaro ad Sidon. Apollinar. epiſtol. 7, 6. *Auſci*, *Auſcii*, *Auſcenſis*, quod eſt in Sidonio, *Auſcienſis*. Nec *Auxi* ſine exemplo eſſe indicavit d'Anville in notice de la Gaule p. 147. et, ex quo hauſiſſe videtur, Valeſius in notitia Galliarum p. 67. h. v.

Climberrum) Ciaccon. *Elumberrum;* Voſſii codices, ipſo teſte, *Clium berrum;* Vaticanus unus *Climberrum;* Gronov. *Eliumberrum* et *Heliumberrum*. Ex meis Pariſ. 1. *Emcuberum;* Pariſ. 3. *heliumberum;* Cibin. *helyum berrum;* Vindob. Havn. *heliumberrum;* Vaticani, Lipſ. *Eiumberrum;* Venet. *Eluvimberrum;* Prag. *Climborum;* Pariſ. 2. *Climberrum;* Gud. Rehdiger. *Climberrum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Heliumberrum;* 13. *Eliumberrum;* 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Eluſaberrim;* 10. *Eluſaberri;* 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25.

26. 27. 28. 29. 30. omninoque, quae Vadianum et Olivarium referunt, cum Vineto et Schotto, *Eluſaberris;* tantum Saling. 1538. *Eliſaberris;* Voſſius et 40. 41. 42. *Climberrum;* Reinoldius et hinc 44. 45. cum Kappio *Cliumberrum.* TZSCHUCKE. *In Aucis Eliumberrum.*) Scio in *Auſcia Eluſates* et *Eluſaticum* eorum oppidum fuiſſe, quod et lib. Plinii 4. [c. 33. ſ. 19.] diximus, ex Caeſare, [de B. G. 3, 27. in.] Ammiano, [15, 11.] Antoninoque, [p. m. 462.] ut ſcribendum ſit *in Auſcis.* Loco autem verbi *Eliumberrum,* ut non ponendum, ita certe concipiendum animo *Eluſaticum,* quod illi fortaſſe nominabant *Eluſaberrim,* quaſi *Eluſatum* (ſic ed. 1493. *Eluſarum* Gron.) urbem. Nam *Berris* hoc ſignificat barbaris Hiſpaniae Galliaeque confinibus, unde *Iliberris* (ed. 1493.) in Baetica, et in Narbonenſi altera. Et *Laberris* in Aſturia, quemadmodum et *Obriga,* unde *Lacobriga, Mirobriga,* (ſic ed. 1493. non, ut Gron. *Marobriga*) *Deobriga,* mille talia, *Burgum* Germani, *Dunum* Thraces. BARBARUS. Legendum *in Auſciis Auguſta,* ex eodem Ptolemaeo, [2, 7.] expuncta peregrina et barbara dictione *Eluſaberris.* Sunt tamen nonnulli et ingenio et doctrina praeſtantes viri, qui cenſeant ſcribendum hic *Eluſa* pro *Eluſaberris,* quod *Eluſates* in Aquitania celebrentur a Caeſare tertio Commentariorum de bello Gallico [c. 27. in.] et a Plinio in quarto. [cap. 33. ſ. 19.] Sed mihi apud Plinium diverſi eſſe videntur *Eluſates* ab *Auſciis,* neque poſſe ex eo colligi *Eluſam* urbem eſſe *Auſciorum,* praeſertim cum Ammianus Marcellinus [c. l.] *Eluſam* in Narbonenſi ſtatuat, non in Aquitania, cuius ſunt populi Auſcii. Nihil itaque ex priore ſententia muto. PINTIANUS. Inter barbaras dictiones, quae pulcherrimum hoc et amoeniſſimum opus inquinavere, connumeravi *Eluſaberris.* Verum tanti apud me ponderis eſt ſcriptae et antiquae lectionis fides, ut nutare me cogat, nec ſatis fidere priori meae ſententiae, etſi non illam damno. Oppidum enim illud *Volcarum Tectoſagum* in

Gallia Narbonenſi a Ptolemaeo [2, 10.] et Plinio [3, 5. ſ. 4.] appellatum *Illiberis*, non ſic nominant duo illa antiqua exemplaria, quae ſubinde cito, ſed alterum *Illiſeberre*, alterum *Eliſeberre;* ut forte verum nomen ſit, *Eluſaberris*, et a Tectoſagibus fuerit ad Auſcios translatum. IDEM. Itinerarium Antonini [p. m. 462.] *Elimberrum*. V. C. *Elumberrum*. In antiquiſſimis Plinii exemplaribus [c. l.] *Illiſeberre* et *Eliſeberre*, quapropter fieri poteſt, ut verum nomen ſit *Eluſaberris*, inquit Pintianus; ſed *Eluſaberris* in Narbonenſi provincia Plinio ſtatuitur. Pomponius *Eliberrim* appellat, Livius [21, 24. in.] *Illiberim*. Hermolaus in Plinium lib. 4. c. 19. ait, Antoninum commemorare in Aquitania oppidum *Eluſaticum*. Claudianus in Rufinum [1, 137.] *muros invadit Eluſae*. Plinius lib. 4. c. 19. *Auſci*, *Eluſates*. CIACCONIVS. Nihil hic viderunt interpretes. Vetus omnium ſcriptorum codicum lectio eſt *Elium berrum* excepto uno Vaticano, in quo *Cliumberrum* legitur. Vera lectio eſt *Climberrum*. Recenſet hoc oppidum Antoninus [p. m. 462.] in itinere ab Aginno Lugdunum. In tabula Peutingeriana *Cliberrum* vocatur. VOSSIVS. Ortelius in theſauro Geogr. ſ. v. *Eluſaberris*, eam ſibi ſuſpectam, ſed nec *Eliumberrum* et *Heliumberrum* codicum ſibi cognitum eſſe fatetur. Si doctos viros audieris, quid eligendum ſit, vix ſtatuas, nec magis ex codicibus proficias. Vna terminatio certa inde exſiſtit, prior nominis pars dubia reſtat. Quod Voſſius *Climberrum* praetulit, Antonini quidem auctoritate firmatur, et a Weſſelingio probatur, ſed falſo tabulam Peutingerianam adlegat, quippe in quo (l. D.) olim legebatur *Cliberre*, quod et inde repetunt Weſſeling. ad Antonin. c. l. d'Anville adeo in notice de la Gaule p. 228. aliique, nunc ex editione Scheybii *Eliberre*. At ex eadem diſcitur *Eluſam* hic falſo arceſſitam fuiſſe, quippe quam ſitu diverſam, etſi parum diſſitam, ſiſtit, in eo tamen loco, ut Antonini Climberrum in ea agnoſcatur. Cum plerique et meliores codices etiam

hic in litera *e* conſentiant, quae facile in *c* ex ſcripturae Langobardicae confinio tranſire poteſt, et exemplo tabulae adparet, ea utique dimitti non poteſt. Hinc vero *Elimberrum* proxime accedit ad Antoninum, ex quo adeo id excitavit, Weſſelingio neſcio, Ciacconius, et ad tabulam, in qua lineola transverſa exſtingui facile potuit, ut in libris *m* et *um* varie iactari ſolent. Dedi igitur *Elimberrum*.

§. 5. *Garumna)* Lipſ. *Gaurumna;* Gud. Prag. Vindobon. *Garunna*, de quo ſupra. Tum Cibin. *dilapſus*, alii recte *delapſus*. Poſt Gud. *imberno*. Hinc Lipſ. *ſolitis nivibus;* Prag. *ſolutis nubibus*.

At ubi) Edd. 30. 32. *Aut ubi*. Tum Vatic. 3. Prag. Vindobon. *aeſtuantis*. In ſequ. haec obiiciuntur. Rehdig. *iisdem retro;* Prag. *hisdemque tentantibus retro;* Lipſ. Venet. Rehdiger. *aliquamdiu plenior;* Vindobon. *aliquantulum plenior;* Cibin. omittit verba: *et quanto magis — nec maiora;* Lipſ. Rehdiger. verbo *ſit* ſubiiciunt punctum, et ſic edd. multae variis interſertis ſignis hic diſtinguunt, in iis Camertinae, Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus et alii ad Reinoldium, qui poſt *latior* inciſum poſuit, quod inde ab ed. Gronovii 44. imitatae ſunt reliquae; Gud. omittit *ad;* Havn. *maiora tamen*, nota harum particularum confuſione; Cibin. *tantum navigatio tolerat;* Rehdiger. Vindobon. *tollerat;* Pariſ. 2. Havn. *verum more* neglecto *etiam;* Cibin. Gud. Rehdiger. Vindob. *verum more etiam*. Editiones multae, in primis antiquiores inciſum minus recte ponunt poſt *navigantes;* Vindob. *utque ſi alio;* Iunt. *eventus* pro *ventus*, quod eſt in Aldina; ed. 1. *precipiat*. TZSCHUCKE. Sic lib. 1. c. 18. *Et quanto decreſcit, eo clarior, ſugat noviſſime noctem;* ut et cap. 13. *Tunc alte demiſſus, et quantum demittit, amplior;* vel vacat dictio *ſit*. CIACCONIUS. Leg. *aliquanto plenior, et quanto procedit, eo*

latior; ad poſtremum. Reliqua ſuperant. SCHOTTVS. *Ad poſtremum —)* Totum hunc locum ſic lego ac diſpungo: *Ad poſtremum magni freti ſimilis, non maiora tantum navigia tolerat, verum etiam more pelagi ſaevientis exſurgens, iactat atrociter, utique ſi alio ventus* etc. PINTIANVS. Non erat, quod τὸ *magis* ab libris omnibus non ſolum, ſed et crebro linguae uſu probatum offenderet. *Fit* poſſit utique abeſſe, ſed quis modum talibus ſtatuat? Cum tamen ab libris ſuſtineatur, τὸ *nec* artius cum praecedentibus cohaeret, et bene habet. Denique accedit in hac parte emendatio Burmanni ad Lucan. 3, 235. qui pro *obvius* malit *obviis.* Neque hoc neceſſe eſt. Cum enim haec vox duplicem inferat reſpectum, lubentius hic in fronte de Garumna feram.

§. 6. *Antros)* Rehdiger. *anthros*; Prag. *aneros*, uti Boccatius de fluminibus ſ. v. *Garumna.* Capitis 12. diſtinctionem hic adpoſuit Vinetus.

aquis incr.) Lipſ. *aliquis increſcentibus*; Ciaccon. *aquis increbreſcentibus*; Rehdiger. *aquis increbeſcentibus.* Poſt Ciaccon. *accolae,* Vindob. *adeo incole,* et Gud. *extimant,* de qua variatione etiam cum *aeſtimo* vid. quae praeter Geſnerum in theſauro L. L. notarunt Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. 2, 17. Drakenb. ad Liv. 34, 2, 5. et ab hoc nominati plures. *Accolae* facile adrideat, ni narrationis ſumma et vis obſtet.

quia cum) Gud. Prag. *quod cum.* Poſt gravior obiicitur lectionis diverſitas. Vindob. Pariſ. 3. et forte per ſilentium conlatoris Venet. cum edd. omnibus *videatur* ad Schottum et Voſſium, unde *videantur* repoſitum exiit, probantibus reliquis codicibus et ipſa ſenſus ratione. Notatum tamen idem inveni ex ed. 3.

editiora, quis) Vatic. 1. Cibin. *editiora aquis*; Lipſ. *edictiora quis*; Gud. Pariſ. 1. Rehdiger. *editiora*

quis; Vindob. *editor et quis*; Venet. Pariſ. 3. *editior aquis*; Vatic. 3. Havn. Prag. Pariſ. 2. *editiora cum quis.* Sic edd. 1. 3. 4. 9. *editor aquis*; 2. 5. 6. 7. 8. 10. ceterae cum Vadianis, Olivarianis, Vurſtiſio, Heniſchio, Graſſero, Vineto *editior*, *aquis*; tum Schottus primus, ſequente Voſſio et reliquis, recte *editiora quis*, uti et antea voluerat Pintianus, tantum *quibus*. Vid. deinceps.

fluctus) Deſideratur in Cibin. Editiones 30 32. 37. maluerunt *fluctibus*. Poſt Pariſ. 3. Vindobon. forte etiam Venet. et Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. et ſequentibus, quae antea indicavi, *illam*; inde Schottus, Voſſius et deinceps alii *illa*, quod et praeeunt ceteri codices. Verbum *operit* omiſſum in Vatic. 3. Prag. Havn. et Pariſ. 2.

haec ut prius) Pariſ. 3. cum iisdem editionibus *nec ut prius*; poſt in iisdem codicum aliorum adſenſu rediit: *haec ut prius.*

ambitur) Vatic. Cibin. Pariſ. 2. 3. Venet. Prag. Havn. Lipſ. Rehdiger. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. cum Vadiana familia et Olivariana, quibus et adhaeſit Vinetus *ambit*; Gud. *arabit*; Pariſ. 1. Vindob. *ambitur*, uti dederunt Schottus, Voſſius et poſt omnes. Solae edd. 15. 17. 20. 23. habent *abit*, et poſt 15. 20. 23. *et quid*; Prag. *et ut ea.* Succedant his virorum doctorum monita. TZSCHVCKE. Hunc item locum diverſo modo et ſcribo et percipio ſic: *quia, cum videantur editiora, quibus obiacet, ubi ſe fluctus implevit, illa operit, nec ut prius tantum abeunt.* PINTIANVS. Deformatus vulgo locus, quem a nemine hactenus intellectum praeſtare auſim; ita, ut ſolet, varie a variis miſereque acceptus eſt, ut, quem ipſi animo iam praeceperant ſenſum, eruerent, et ab invito Mela, quae vellent, extorquerent.

Pintianus tamquam facem praetulit, et quaſi manu duxit. Ad cuius emendationem facta a nobis acceſſio eſt. Pervulgatam lectionem, quae mendo non vacat, apponam, ut, quid praeſtitum ſit, facile appareat: *Quia cum videatur editior, aquis obiacet; ubi ſe fluctus implevit, illam operit, ut nec prius tantum ambit.* Vnde Pintianus, veſtigia ſecutus, faciebat: *quia cum videantur — — tantum abeunt.* Amicus quidam meus hic *abeunt* in *abſunt* commutabat, quod, quae procul abſunt, propter aquae διάφανον propius abeſſe videantur, experientia magiſtra. Nos *quis* pro *quibus* edendum curavimus, unde vulgata lectio, *editior aquis*, cuſa et poſt excuſa. Quod ſequitur, *nec ut prius tantum ambit*, Franc. Sanctius, *hanc ut prius tantum ambit*; malim tamen minori commutatione, *haec ut prius tantum ambitur; ambit'* enim compendio ſcribebant, et affinitas vocum ſcribas fefellit, ut *nec* pro *haec* exſcripſerint. SCHOTTVS. Ita quidem, addicentibus inſuper codicibus, locum optime conſtitutum eſſe, etiam poſteri editores tacito adſenſu comprobarunt. Quod recte monet Schottus de *ambit*, eius exempla plura dant et alibi libri noſtri. Cf. ſupra ad 2, 1, 2.

ante ripae) Vindob. *aliquando ripe.* Mox ed. 1. *nec cernerentur.* Tum Rehdiger. *oſtiterant*; Cibin. Gud. *obſtiterat*, exſtincta nempe lineola transverſa. Poſt Venet. *proſpicua*, ſcribendi ſignis commiſtis.

§. 7. *A Garumnae)* Gud. Prag. *Ab G.* in edd. 9. 13. *a* deeſt, ut in Vindob. *terrae.* Hinc edd. 30. 32. *procurrens*, quod vitium ſuſtulit 37. Poſt Rehdiger. *canthabricis*, qualia adponere ſolent.

aliis) Plerique Gronoviani, ex meis Pariſ. 2. 3. Vaticani, Gud. Prag. Rehdiger. Havn. cum edd. 1. 2. 9. 13. *altis*; reliqui *aliis*, uti editiones ad Vadianum, a quo 16. 18. 21. 22. 24. 25. et deinceps ſequentes exhibent *aliis aliisque populis.* Denique Voſſius τὸ *aliis-*

que exegit, et in uno ſubſtitit *aliis*, uti fecerunt etiam reliqui. TZSCHVCKE. Perizonius margini editionis paternae adſcripſerat „*aliis aliisque populis.* Hoc *aliisque* excidit ex Voſſiana editione, ſed in aliis occurrit.“ Immo vero Voſſius τὸ *aliisque* expunxit iuſſu codicum MSS. quorum plerique habent *altis populis.* Τὸ *aliisque* etiam abeſt ab editione *Exonienſi.* A. GRONOVIVS. Mirum videatur, qui in tam nota voce aberrare potuerint librarii, niſi ſtuporis eorum plurima vel in noſtro exſtare voluiſſent exempla, et ſimilia etiam huius commutationis ſpecimina propoſuiſſent viri docti. Vid. Drakenb. ad Liv. 37, 16, 7. et quos memorat. Tum negligentiae vitium acceſſiſſe videtur, quod alterum *aliisque* omiſerunt. Cum enim Mela hic non niſi Gallicae gentis populos recenſere poſſit, alienum ab hac narratione ſenſum inferat vox *aliis* ſemel poſita, aut ſi tacite, ut conſtet ratio et uſus, facta repetitione ſubplere velis, durum hoc ſit et inſolens. Notum enim eſt, auctores, ubi eiusdem rei varias partes deinceps et continua ſerie poſitas commemorant, hac formula uti ſolere. Et ſic ipſe Mela ſupra 1, 19, 13. montes, *ut aliis aliisve adpoſiti gentibus, ita aliis aliisque dicti nominibus*, ubi etiam alterum omittit codex. Eodem modo peccatum eſt 1, 9, 2. ubi tantum non in omnibus pro *iterum iterumque*, quod recte receperunt editores, ſemel legitur *iterum.* Vix igitur manum contineo, quin reponam lectionem Vadiani. Quis enim librorum in his inconſtantiam non novit? Sic 1, 7, 3. obtrudunt *magis*, quod contra 1, 6, 2. in altero loco omittunt. Eandem negligentiam Livii locum 24, 20, 9. in voce *alius* corrupiſſe, ſuſpicatur I. Gronovius. Ceterum in Vindob. abſunt verba *aliis* — *habitantibus.*

Santonis) Ita omnes codices, tantum Vindobon. *axanſtonis*; Lipſ. *Sanctonibus.* Edd. veteres *Santonis* ad Vadianum, qui praetulit *Santonibus* et ſic inde a 16. praeter 15. 17. 20. 23. reliquae ad Voſſium, qui prio-

rem lectionem reduxit. Sic utramque formam variant libri in Caeſare de B. G. 1, 11. extr. ubi alia loca notavit cum ſcriptura per *X* Oudendorpius. Cf. idem ad Lucan. 1, 422. Neutrum tamen ſimpliciter reiici debet. Etſi enim in multis, veluti Ptolemaeo 2, 7. dubium facit caſum rectum, et Σάντωνες a Stephano h. v. Σάντονες a Marciano p. 47. Hudſ. *Santones* a Plinio 4, 33. ſ. 19. Antonino in itin. p. m. 459. Boccatio de maribus ſ. v. *Gallicum* ſcribatur, adeſt tamen auctor graviſſimus, Strabo, qui lib. 4. p. 132. ſ. 190. praefert Σαντονοὶ, et ſic ex Latinis praeter Caeſarem, fruſtra ſollicitatum, et Lucanum Auſonius epiſt. 11. ſ. 15, 11. 24, 79. et Sidonius Apollinar. 8. ep. 6. m. Immo ſi priſcorum monumentorum auctoritatem intuearis, *Santonos* exhibet nummus, quem produxit Bouteroue in recherches curieuſes des monnoyes de France p. 59. et ſimilis, quem expreſſit Havercampi Oroſius 6, 7. p. 387. ubi illum memoravit. Cf. Raſche in Lex. num. T. 4. P. 2. p. 10. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 66. Eadem utriusque formae varietas obſervatur in aliis. Sic *Teutones* dicuntur et *Teutoni*, *Cavares* et *Cavari*. Cf. Oudendorp. ad Caeſ. de B. G. 7, 4, 4.

Oſismios) Vatic. 1. Lipſ. Vindobon. *oſſiſmos*; Pariſ. 1. *oſſiſmios*; Pariſ. 2. *osismos*; Cibin. Gud. *oſſimos*; Rehdiger. *oſſisinos*; Prag. *occiſinos*; Vatic. 3. *oxiſmos*. Edd. 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. 25. (aliqua exemplaria) Vinetus, Schottus *Oſismos*; 5. *Osiſſmos*; Vadianus dedit *Osismios*, et ſic 18. 21. 22. 24. 25. (alia exemplaria) 26. omninoque Vadianae, Olivarianae et, exceptis Vineti et Schotti editionibus, reliquae. Recte, ſi audias Strabonem lib. 4. p. m. 153. ſ. 195. ubi Ὀσίσμιοι, Ptolem. 2, 8. Caeſ. de B. G. 2, 34. Plin. 4, 32. ſ. 18. Oroſ. 6, 8. ad quos de variationibus obiectis conſulendi viri docti. Sic in tab. Peuting. 1. A. *Oſiſini*. Vid. infra ad 3, 6, 3.

Ab illis —) Venet. *Ab eo iterum enim*; Pariſ. 2. Vatic. 3. Prag. *Ab eo enim iterum.* Hic c. 13. in Vineti editione incipit.

pertinetque) Vatic. 3. Prag. *pertinent ad*; Lipſ. Rehdiger. Cibin. Gud. Venet. Havn. edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. omninoque omnes *pertinentque,* quod Vinetus, inde Voſſius et reliqui mutarunt in *pertinetque.* TZSCHVCKE. Lego *pertinet, ſrons* videlicet, non *pertinent.* PINTIANVS. *Pertinent* ſcilicet litora. Sed vacat dictio *pertinent.* CIACCONIVS. Prior ratio magis probatur. Poſt Rehdiger. *portum.*

gentium) Deeſt *gentium* in quibusdam veteribus. Forſan itaque ſcripſit Mela: *ad ultimos Galliarum Morinos.* VOSSIVS. Codices mei omnes agnoſcunt. Ex editt. tantum 13. Voſſii emendationem, minus tamen neceſſariam, praefert.

Geſoriacum) Vatic. 1. *Geſoricicum*; Pariſ. Cibin. Havn. *Geſoriciacum*; Venet. *Geſorithraeum*; Prag. *Geſoricon*; Vatic. 3. *Geſoriacon*; reliqui *Geſoriacum*, uti editiones pleraeque; tantum 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Geſoriciacum*; Schottus *Geſſoriacum*, uti quidem etiam legitur in Antonini itiner. Britanniar. in. et in altero illo p. 363. Ita et ſcribendum ex Ptolemaeo 2, 9. in nota monuit Schottus, etſi ibi eſt Γισοῤῥίακον vel ex Cod. Palat. Γησοῤῥίακον. In edit. Argentor. 1520. inveni Γεσορίακον, nec aliter inde repetit Hermolaus Barbarus ad noſtrum locum. Poterat Schottus certiori auctoritate producere Plin. 4, 30. ſ. 16. et ſq. uti in Suetonii Claudio c. 17. legunt edd. quaedam, Erneſtio etiam contra Oudendorpio probante *s* ſimplex. Ita in tabula Peutinger. 1. A. etſi labe adſperſa ex ed. Scheybii *Geſogiaco.* Sed vid. Oudendorp ad Sueton. c. l. et quae notant viri docti ad Eumenii Panegyr. in Conſtant. Caeſ. c. 6. et 14.

notius habet) Pariſ. 3. Vatic. 1. Vindobon. (vitioſe praeterea *nothius*) Havn. cum edd. ad Voſſium *habent notius.* Hic repoſuit *habet notius,* et ſic 40. 41. 42. cum Reinoldio. Poſt inde ad edd. 44. *notius habet,* quod dant etiam Cibin. et Venet. pro quo in Lipſ. Gud. Vatic. 3. Prag. legitur *notius habent.* TZSCHVCKE. *Habet* lego, non *habent,* ut referatur ad illud *frons.* PINTIANVS. Recte monuit, ut ſupra de verbo *pertinet.* Ceterum quem ordinem tenuerit Mela, incertum faciunt codices. Cum parum referat, inſtitutum nolui invertere.

§. 8. *ab Alpibus)* Praepoſitio abeſt a Lipſ. Vatic. Venet. Gud. Prag. et ab octo aliis A. Gronovii. Reliqui cum editionibus praeponunt. Poſſit abeſſe, nec valde deſideretur; ſed promiſcua forma in his uti ſolet noſter, ut certi nihil ſtatui queat. Sic. 3, 5, 5. Araxes *Tauri latere demiſſus*; 2, 5, 6. Atax *ex Pyrenaeo monte degreſſus*; 2, 4, 4. Padus *ab imis radicibus Veſuli montis exortus*; 2, 4, 9. flumina *ab Alpibus delapſa*; et 2, 1, 4. *fontibus diverſis.*

Venetum) Lipſ. *Venutum.* Poſt idem, Cibin. Pariſ. 1. 2. Gud. Prag. Rehdiger. *Acronum*; Ciaccon. *Acronon*; Venet. *aconum.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Acromum,* quod haeſiſſe etiam videtur in Vaticanis et Havnienſi, uti ſilentium conlatorum innuit; ex Pariſ. 3. *Acronium* notatum legi. Vadianus primus excepit *Acronium* ſequentibus ceteris. Ipſe etiam in epiſtola ad Agricolam, quae adnexa eſt eius editionibus, fuſius de ſcriptura et etymologia verbi disputat, cuius quidem ſumma huc redit; ſe diu probaſſe *Acromum,* ſed penitiori facto eius ſcrutinio praetuliſſe *Acronium,* quod propter rariſſimam in eo lacu glaciem nomen compoſitum ab α et Κρόνος traxerit. Contra eum Becanus, notante Ortelio in theſauro h. v. contendit, *Acronum* τρισσυλλάβως efferen-

dum eſſe. *Acronius* tamen habet etiam Boccatius de lacubus h. v. uti *Venetus lacus*; etſi hoc in ed. 1473. deſideratur. Idem tamen, et hic parum ſibi conſtans, ſ. v. Rhenus ſcribit *Acronus*. Dubia igitur eſt vera huius nominis ſcriptura, cum eius alibi in priſcis auctoribus nulla iniiciatur mentio.

diſpergitur) Havn. *diſpargitur*. Quod ſequitur *ſiniſtram* ſola habuit olim ed. 20. nunc primum dedit, aut revocavit, etſi eam editionem ignoraſſe videtur, Abr. Gronovius in ed. 45. uti antea voluerat etiam Ciacconius, quia reſpondeat τῷ *dextram*, in quo praeterea ſecutus erat auctoritatem Voſſ. 1. cum quo et Cibin. congruit. Reliqui codices omnes et editiones priores praeferunt *ſiniſtrum*; Gud. *ſinixtn̄*, cuius poſtrema pars in utramque terminationem verti poteſt.

etiam tum) Ciaccon. et omnino plerique alii codices *etiamnum*; Rehdiger. *etiam unde et donec*; Pariſ. 2. mainscula etiam litera *Etiarium*, quaſi amnis nomen eſſet, et ſic Prag. *Eciarion*; Venet. *Etiarium*; Vatic. 3. *etian riom*; Pariſ. 1. 3. cum ed. Voſſiana videntur habuiſſe *etiam tum*, uti dant editiones omnes paucis exceptis, veluti 15. 17. 20. 23. Illud in hoc nexu accommodatius eſt. Scriptum olim fuit *etiam tum*, vel *etiam tunc*, quod tranſiit deinde in *etiam num*, quae mutatio paſſim notatur. Vid. Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. 6, 40. Garaton. ad Ciceron. pro P. Sextio c. 38. alibique alii. Poſt quidam libri *dexteram*, quod leve eſt, a poetis tamen magis frequentatum eſſe videtur.

campos) Excidit haec vox in ed. 10. Tum in Rehdiger. et Prag. ſcribitur *Fleuo*, facili lapſu; reliqui omnes *Flevo*, quod Cluverius in German. ant. 3, 17. p. 571. in *Fletio* mutabat, nulla quidem auctoritate nixus, ſcilicet ut *Flieland* inſulam, nominis ſimilitudine de-

ceptus, inferret, quem refutavit Menſo Altingius in notitia Germ. infer. P. 1. p. 63. ubi pro recepta lectione pugnat: *Flevo* ſcribit etiam Boccatius de lacubus h. v. Porro *Fleum* Rheni oſtium commemorat Plinius 4, 29. ſ. 15. et *Flevum* caſtellum in hac inſula innuere videtur Tacitus Annal. 4, 72.

eiusdemque) Tò *que* omiſſum in Prag. poſt vox *iterum* in Rehdiger. Tum Havn. Prag. habent *acrior*, Cibin. Gud. *artior*, de qua ſcriptura cf. notata ad 2, 2, 7. et 3, 8, 3. Denique in Prag. pro *iterumque fluvius* legitur *verumque fluvius*.

CAP. III.

Inſcriptio varia eſt, etſi ſenſu ad idem redire debet. Pariſ. 2. *Germaniae deſcriptio ſequitur*; Lipſ. *Germania hic deſcribitur*; Gud. *Germania*; Zaluſc. *De Germania Germaniisque Oris et Gentibus eorumque moribus et cultibus*. Alii continua ſerie narrationem perſequuntur, vel, ut Prag. Rehdiger. vocem *Germania* initio maioribus literis diſtinguunt. Ita vero 1) etiam editiones, uti 5. 2) ſegmento ſeparant, uti 6. 10. 3) vel inſcribunt *Germaniae deſcriptio*, ex iis 7. 8. 15. 17. 20. 23. cap. 2. 4) *de Germania*, 1. 2. 9. 13. 5) *Germania* 3. 4. 11. 12. 14. et ſic pleraeque cum recentioribus. Continua ſerie connectit 5. In capitum numeris item variant, prout antea diviſerant. Vineto eſt cap. 14.

§. 1. *hinc)* Vatic. 3. *hic*; Prag. *hic ripis eiusque adiacens*. Illud melius, quia terminos extenſionis utrimque ponit; confuſio nota.

Oceanico) Voſſiani, Pariſ. 1. *oceano*; Lipſ. Gud. *occeano*; Cibin. *oceani*; Prag. *ociani*; Havn. *occeanico*; reliqui *oceanico*, ut vetuſtae editiones non ſolum, ſed et

recentiores. Poſteriores Vadianae et 30. 32. 35. 37. dant *Oceani*, uti voluerat Pintianus. TZSCHVCKE. Legunt libri manu exarati *Oceano litore*, quomodo etiam locuti ſunt Cicero, Caeſar, Catullus et alii, licet grammatici aliquot locis mutarint id loquendi genus. VOSSIVS. Quod quidem alteri lectioni *Oceanico* praeferendum eſt, quae forma maxime eſt dubia et nusquam obvia. Inter utramque pendet *Oceani*, quod et paſſim pro *Oceano* in ſimili nexu reponitur, veluti apud Iuvenal. 11, 94. et 113. Nempe offendit *Oceanus* adiective poſitum, quod tamen propter plura aliorum auctorum teſtimonia faſtidiri nequit, et apud noſtrum 2, 6, 2. legitur (*Oceanum mare*) ad quem locum vid. notata. Dedi igitur *Oceano*.

§. 2. *et ad inſitam)* Edd. 11. 13. *ſed ad inſ.* Poſt. Vindob. *utrinque* pro *utraque*. TZSCHVCKE. Lego *et ab inſita feritate*. PINTIANVS. Forte *ab inſita feritate*, vel *ad inſitam feritatem* eſt, praeter inſitam. Livius [36, 8, 4.] *Sive ab inſita regibus vanitate ad conſilium ſpecie amplum, re inane, animo adiecto*. CIACCONIVS. Non audiendi ſunt, qui haec mutant, ac *vitae* reſcribunt. *Vaſte* hic accipitur pro inculte et ruſtice. Errat itaque Salmaſius, [ad Solin. c. 5. f. 11. p. m. 87.] quum Gellium conatur emendare lib. 19. c. 9. *Sed ne nos, id eſt nomen Latinum, tamquam profecto vaſtos quosdam et inſubidos ἀναφροδισίας condemnetis*. Reponit hic *vaſcos* et ex gloſſario interpretatur leves et inanes, quoniam talis eſſet vaſca tibia. Sed profecto plane contrarium ſenſum expetunt haec verba. Leves enim et inanes homines delectantur canticis, ac, ut plurimum, eleganter canunt. VOSSIVS. Quae in Voſſii nota ſequuntur cum Melam minime adficiant, hinc excluſi. At quem hic refutet vanae emendationis illius auctorem, equidem exquirere nondum potui. Ciacconius ſimilem aut forte ex nexu aptiorem ex Livio locum 2, 49. f. excitare poterat,

ubi legitur: *ab inſita animis levitate — poenituit.* Sed, quod ipſe ſtatim vidit, non opus eſt emendatione.

conſuetudinem) Sic Ciaccon. Pariſienſes tres, Gronovianae plerique, Lipſ. Gud. Rehdiger. Diſcedunt alii. Voſſ. 1. Cibin. *aſſuetudine malorum*; Vatic. Venet. Havn. Vindob. Gronoviani quatuor *ad conſuetudines*, uti edd. inde a primis reliquae ad Vinetum et Voſſium. Ille dedit ſequente hoc et edd. 40. 41. 42. *adſuetudine*; poſt praeeunte Reinoldio repoſitum eſt *ad conſuetudinem.* TZSCHUCKE. Scribendum puto *corpora aſſueſcendo labori*, ut verbum ſit verbo ſimile *bellando*, *aſſueſcendo.* PINTIANUS. Forte legendum *corpora adſuetudine laborum.* Cicero 4. in Verrem [2, 2, 73.] *ſatis mihi videor eorum conſuetudinem uſu tractandoque cognoviſſe.* Idem in Paradoxis 1. [extr.] *An quidquam in potiundis voluptatibus gloriando ſeſe et praedicatione effert?* Livius lib. 21. fol. 120. [21, 35, 5.] *feſſisque labore et pugnando quies data.* Idem fol. 241. [34, 3, 4.] *uſu tot annorum et experiundo comprobaſtis.* Tacitus [de Germ. c. 40.] *Conſiliis [proeliis] et periclitando tuti ſunt.* CIACCONIUS. Pro *ad conſuetudines laborum* malim *adſuetudine laborum.* SCHOTTUS. Oudendorpius, notante A. Gronovio, legebat: *ad conſuetudinem laborum.* Voſſius, qui dedit *adſuetudine* laborum, dicit ſe veterum codicum ſcripturam reduxiſſe. Quod tantum de Voſſ. 1. verum eſſe, docent ſatis ea, quae ex Gronoviano codicum recenſu cognoſcuntur. Ita vero non codices ſolum variant, ſed et doctorum virorum ſententiae diſcordant. *Conſuetudines* ad infimum ex his locum ultro ceſſerit, etſi numerum in alio nexu minime damno. Pintiani *adſueſcendo* concinniorem efficere videtur orationem. Sed, ut a nullo codice ſuſtinetur, ita auctorum uſus tales inverſiones lubens admittit, quod et loca a Ciacconio adpoſita probant. Ex ipſo Mela addere poſſis 1, 12. in. ubi *artes — imperitare gentibus regnum praeliumque*

commenti. Quale eſt Salluſtii Catil. 10, 4. Cf. Corte ad 16, 2. Sed haec nota. Nec inuſitatior eſt inverſio ſtructurae, quam *deſuetudine* reponendo componere quidam voluerunt. Sic ut ex multis aliqua delibem Cicero pro Flacco in. *optima ſpe praeditus*, *ſummae dignitatis* ubi v. Garatonius. Tacitus de Germ. c. 5. f. *non adſectione animi, ſed quia* — ubi plura conlegit Longolius. Sed nec opus eſt exemplis, cum diverſo haec conſilio ſcripſerit auctor adeoque ſenſu. Non enim conſuetudine exercentur corpora, ſed ut conſueſcere diſcant, ubi *ad conſuetudinem* aptiſſimum eſt. *Adſuetudine* videtur deberi doctiori librario, qui voluit aequare ſtructuram. Ceterum Vinetus pro *laborum* dedit *malorum*, uti duo illi codices. Vulgatum praeſtat in hoc nexu.

Maxime frigora) Hic non in forma verborum ſolum, ſed et in eorum diſtinctione et accommodatione discrepant libri. Codices mei omnes habent *maxime frigora*, tantum Prag. *maxima.* A. Gronovius ex plerisque ſuorum notat *maxime frigore*, quibus tamen falſo adiungit editionem Reinoldii, quippe in qua diſerte legitur *Maxime frigora.* Voſſ. 1. Cibin. *maxime frigoris*; Rehdiger. *maxime frigora agunt nudi.* Editiones 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *maxime frigora*; 16. (duce igitur Vadiano) 18. 21. 22. 24. 25. 26. Vadianae, Olivarianae, Vurſtiſius, Stephanus, Heniſchius, Schottus, Graſſerus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *maximo frigore*; tum praevio Reinoldio repoſitum *maxime frigora.* Solus Vinetus dedit, *maxime frigoris.* Oudendorpius, notante Abr. Gronovio volebat: *exercent bellando animos, corpora ad conſuetudinem laborum maximo frigore. Nudi agunt* — vel *ad conſuetudinem laborum*, *maxime frigoris. Nudi agunt.* Vtraque lectio, praecipue poſterior, vulgata et recepta hodie, praeſtat, hac in primis facta diſtinctione, etſi etiam Vadiana lectio, quae hinc novam ſententiam

orditur et haec verba ad *nudi* refert, commodum ſenſum praebet. Sed codicum deſtituitur illa auxilio. Optimum videtur legere ex bonis illis duobus MSStis *maxime ſrigoris*, et tamquam partem et exemplum praecedentibus adnectere, cum et formula ſimilis a noſtro ita poni ſoleat. Sic 2, 2, 3. *Quidam* (Thraces) *ad mortem paratiſſimi, Getae utique*; 3, 5, 7. *Silvae tigres ferunt, utique Hyrcania*. Sed et ita *maxime* legitur, uti 3, 5, 2. *Sacris operati, maxime Apollinis*; 3, 8, 9. *Sunt multa volucrum, multa ſerpentium genera; de ſerpentibus memorandi maxime — de volucribus praecipue referenda Phoenix* — Quid enim eſt, *ſrigora nudi agunt*, immo *nudi agunt* i. e. veſtibus minime tecti frigore ſeu per frigora. Durum enim ſit *ſrigora* cum Kappio in indice ſ. v. *maxime* accuſativum abſolutum habere. Poſſet etiam legi cum plerisque codicibus *maxime ſrigore*, niſi idem in exitu ſonus offenderet, quamvis diverſa fuit veteribus pronuntiandi ratio. Ceterum editiones varie diſtinguunt, quae omnino adponam. *Laborum, maxime ſrigora, nudi* — vel *laborum maxime; ſrigora nudi* — vel *laborum. Maximo ſrigore nudi* — vel *laborum. Maxime ſrigora nudi* — Qualem ego et lectionem et diſtinctionem adhibui, praetulit editio Vineti. Haec cum ſcripſiſſem, incidi in diatriben ſcholaſticam Kirſchii, Rectoris, Curiae 1784. 4. in qua exhibet Lectionis Gronovianae et Reinoldianae σύγκρισιν, qui, dum noſtrum locum p. 6. tractat, vulgatam antea lectionem, *laborum. Maxime ſrigora nudi agunt*, etiam improbat, quam ne latinam quidem cenſet; Melam, ubi hoc verbo utatur, ad tempus, aetatem, vitam referre, vel nude etiam eodem ſenſu ponere, veluti 3, 7, 3. *nudi agunt;* 3. extr. *pars in urbibus agunt*. Accedit obpoſitio in verbis *antequam puberes ſint* et *viri*, quorum prior pars aliena adferat ex univerſorum Germanorum moribus huc translata. Recte igitur diſtinguit poſt *ſrigora*, novae ſententiae initio poſito a verbis *Nudi agunt*. Neque tamen vel ſic *fri-*

goris dimiſi, cum et ipſe *frigora* paullo durius dictum eſſe innuat et genitivum *frigorum* tamquam expeditiorem largiatur. Proxima verba *antequam puberes ſint* deſunt in Pragenſi. Poſt Rehdiger. habet corrupte *liberis alborum*.

Quamvis ſaeva) Vindob. *quis ſeva*; edd. 11. 13. *quavis ſaeva* neglecta lineola. Ceterum et hic locus diſtinctione laborat et in diverſa trahitur. Veteres editiones ita incidunt, fere, ut verba *quamvis ſaeva hieme* ad ſequentia referantur, aliquae etiam poſt *arborum* et *hieme* diſtinguunt, uti ed. 24. et poſt Schottus, unde utrimque ſenſus pendet. Priorem rationem ſecutus eſt etiam Vadianus cum ſuis. Contra Olivarius cum ſuis, Vinetus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. interpungunt poſt *hieme*, et haec verba ad praecedentia reiiciunt. Priorum editorum rationem revocaverunt Reinoldius, et poſt Gronovium in ed. 44. reliqui, quam et ſolam probat Schottus in nota. At, quaeſo, quae nandi obportunitas, ſi quis maxime adpetat, ſaeva hieme dari poteſt, qualem Germania experitur, ubi flumina gelu et glacie conſtricta tenentur? Quis porro ſi vel fieri poſſit, tam ferrea inveniatur corporis duritie, quae illud aquarum frigus ſuſtineat. Accedunt aliorum auctorum narrationes, in primis Caeſaris, quae, etſi de more Germanorum proprio in fluviis nandi loquuntur, nihil tamen eiusmodi adferunt. Nempe adpoſite ad noſtrum locum ita ſcribit Caeſar de B. G. 4, 1. extr. *locis frigidiſſimis neque veſtitus praeter pellis habent quidquam — et lavantur in fluminibus.* Idem tantum 6, 21. *promiſcue in fluminibus perluuntur.* Sic Herodianus 7, 2, 12. Εἰσὶ δὲ καὶ πρὸς τὸ νήχεσθαι ἐγγεγυμνασμένοι, ἅτε μόνῳ λουτρῷ τοῖς ποταμοῖς χρώμενοι. Quae poſtrema verba cauſam aperiunt, cur huius moris Mela mentionem facere recte ſtatuerit. Neque eiusmodi aliquid de tali notatione adponitur in iis, quae data opera conlegit Cluverius in Germania antiqua 1, 18.

p. 132. Immo Tacitus in Germania c. 22. in. haec habet: *Statim e ſomno lavantur ſaepius calida, ut apud quos plurimum hiems occupat.* Contra apud Romanos diverſa cauſa. In fluminibus igitur, dum licebat, natabant, domi lavabantur. Quae quidem me moverunt, ut praemiſſis haec verba darem.

ſtudium etiam eſt) Cibin. *etiam ſtudium eſt;* Pariſ. 1. *illius ſtudium etiam eſt.*

arceſſunt) Sic Cibin. Vatic. 1. Venet. Lipſ. Gud. Reliqui, quod puto, cum edd. plerisque, Voſſiana etiam, *accerſunt,* quod dudum profligatum eſt.

quae poſſident) Tò *quae* excidit in Vindobon. In Rehdiger. legitur: *prolatandique arva poſſident.* Pro *poſſident* ſine iuſta cauſa poſteriores Vadiani editiones, item 30. 32. 37. dant *poſſidentur.*

ſint) Gronoviani quatuor, Vaticani, Vindob. Gud. Rehdiger. *ſinunt;* Voſſ. 1. Cibin. et quem enotarunt edd. 27. 29. *ſinant.* Forte *ſiant* olim exſtitit, quod in *ſinant* poſt *ſinunt* levi mutatione vel errore tranſiit. *Sinant* recepit etiam Vinetus. Aliorum editiones nihil a vulgata lectione discrepant. Antea Venet. *circa eos.*

habent) Vindob. *agunt habent.* Tum Rehdiger. *ne ut.* A voce *Ius* cap. 15. incipit Vinetus.

victu) Ed. 1. *victi* vitioſe; Vindob. *inculti* omiſſo *que,* uti mox in *ferarum.* Edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *recentia;* 2. 9. 13. *in ipſas.* Pro *cum rigentem* Conringius ad calcem Taciti de Germania p. 94. malit: *quam rigentem* faciliori et concinniori nexu, modo codices addicerent, quorum tamen lectio ferri etiam poteſt.

manibus —) Cibin. inverſo ordine *pedibus manibusque.* Poſt Rehdiger. *nenovantur.*

§. 3. *in via)* Voſſ. 1. ſubiicit *eſt*, quod tamen cum aliis in Mela commode etiam abſit.

Sueſia) Libri meliores, ita uti edidimus, *Sueſia, Eſtia et Melſiagum*, nomina haec repraeſentant. In aliis erat, *Sueſſa, Eltia et Melſyagum*. VOSSIVS. Equidem ſingula recenſebo: Ciaccon. Rehdiger. *Suetia*; Cibin. *Suecia*; reliqui *Sueſia*, quod et tulerunt editiones. Tum Ciaccon. *Metia* vel *Meltia*. Ex meis Venet. Pariſ. 1. Gud. Vatic. 1. Rehdiger. *Metia*; Lipſ. Pariſ. 2. *Meltia*; Vatic. 3. Prag. *Melcia*; Pariſ. 3. Vindob. *Meſia*; Cibin. *eciam*. Edd. 1. *Meſſia*; 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarr. cum ſuis et Vineto *Meſia*; 15. 17. 20. 23. *Metia*; Schottus *Moeſia*; Voſſius et reliqui *Eſtia*. Denique Gud. Pariſ. 2. Venet. *Melſiacum*; Cibin. *Melſyagum*; Pariſ. 1. *Meſiagum*; Prag. *Melciatum*; Rehdiger. *Meliſiagum*; ceteri *Melſiagum* cum editionibus praeter 15. 17. 20. 23. in quibus *Melſiacum* legitur. Boccatius, qui Melam exſcribere ſolet, de ſtagnis habet *Melſiagum et Metia Germaniae paludes maximae* et poſt *Suevia*. TZSCHVCKE. Si coniecturae locus ſit, pro *Eltia* (in MSS.) putem reſcribendum eſſe *Aeſtia*. Palus Aeſtia ſive Aeſtiorum eſt illa, in qua ſuccinum colligitur et olim et nunc notiſſima. VOSSIVS. Cf. Tacitus in Germania cap. 45. ubi de Aeſtiis et ſuccini conlectione refert. Quod ſi editiones ſequamur, *Aeſtya* potius ſcribendum ſit, etſi per *i* tuetur Cluverius in Germ. ant. 3, 44. p. 685. quod ea ſcriptura Graecam originem adferat, hinc alienam, etſi, cum Graeci bene noſſent ſuccinum ſ. electrum, poterant etiam eius conlectores noſſe eorumque nomen ad Romanos transferre. Sed hoc leve; gravior ex ipſa re obiicitur diſputatio. Nempe Aeſtyos Tacitus ponit ad Suecicum mare i. e. Balticum, inter cuius vada vel in ipſo litore ſoli omnium ſuccinum legant, quod ipſi *Gleſum* vocent, unde Gleſſariae inſulae nomen traxerunt, (certe una ſec. Plin.

37, 11. ſ. 3.) etſi in earum vero ſitu auctores discrepant. Sic ex recentioribus etiam Goropius Becanus in originibus p. 712. Harduinus ad Plinium 4, 30. ſ. 16. ad Viſtulae oſtia ſupra Dantiſcum; Ortelius in theſ. Geogr. h. v. Cluverius in Germ. ant. 3, 23. Schoening in der Fortſetzung der allg. Welthiſt. T. 13. p. 90. ad Cimbrorum litus, etſi hoc Cluverius de una Gleſſaria Plinii 4, 27. ſ. 13. cum Gleſſarias eiusdem 4, 30. ſ. 16. verſus Britanniam removeat lib. 3. c. 40. c. l. Cf. etiam Grupen in Origin. Germaniae T. 1. p. 319 ſqq. obſerv. 8. Sed quidquid eſt, nemo Romanorum in eo unquam errore verſatus eſt, ut ex palude ſuccinum lectum eſſe putaverit, uti contra Voſſium recte monet Bayerus in opuſc. p. 420. ed. Klotz. minus tamen recte omnes e mari eiectum tradidiſſe addit, uti diſcitur ex Plinio 37, 11. ſ. 3. et Caſſiodoro Varr. lectt. 5, 2. At nihil certi de his paludibus conſtat, nec tanti illae ſunt, ut inquiratur, quod tamen ipſum cohibere in Voſſio debebat immutandi nominis libidinem, magis nunc plurium codicum exemplis expoſitam. Quare reddere ſuum codicibus non dubitavi. Poſt *maxime*, uti ſolent veteres libri pro *maximae*, quod oſtendunt pleraeque editiones Prag. Pariſ. 2. Venet. et ex edd. 13. 15. 17. 19. 20. 23. malunt *maxima*, nempe ut ad ſequentem ſilvam, Hercyniam, referatur, quod et interpoſita diſtinctione indicant. Praeferendam tamen puto alteram rationem.

Hercynia) Cibin. *hircynia*; Rehdiger. *hyrcinia*; Vindob. Lipſ. *hircinia*; Gud. *hercinia*; Prag. *hericina*; Pariſ. 2. *hircania*. Edd. 1. 2. 9. *hertinia*; 13. *hercinia*, ceterae *Hercynia*. TZSCHVCKE. Strabo *Ercyniam* ſine adſpiratione ſcribit. Ptolemaeus, [2, 11. Ὀρκύνιος δρυμὸς] Eratoſthenes [teſte Caeſare de B. G. 6, 24.] et alii Graeci auctores *Orcynium*, auctore Caeſare in ſexto Commentariorum. [c. 24.] PINTIANVS. Strabo lib. 7. p. m. 202. ſ. 292. ſ. in Graecis et Latinis Guarini, cuius

verſione utitur Pintianus, adſpirationem praeponit, nec niſi ſemel antea Guarinus *i* pro *y* adhibet, quam quidem ſcripturam unice veram pronuntiat Cluverius in Germ. ant. 3, 47. p. 702. quia Germanis procul dubio dicta fuerit *ther Haerzinwald*, a primitivo *ther Harz*. Graecis *Oriciniam* dictam fuiſſe tradit Boccatius ſ. v. *Ericina*, deceptus falſa Caeſaris lectione. Nempe Graeci Ἑρκύνιος ſolent ſcribere, quorum etiam rationem ſequendam eſſe monet Drakenb. ad Liv. 5, 34, 4. etſi negari non poteſt, etiam alibi in libris Latinorum auctorum frequenter per *i* efferri, aliterque etiam nomen corrumpi, cuius exempla proponunt Drakenb. ad Livium c. l. et Fiſcheri libellus varr. lectt. ad Flor. 1, 11, 8. p. 20. Quod Cluverius c. l. praeterea adfirmat, cuncta Caeſaris exemplaria, quot viderit, habere *Orcinia* hactenus quidem valet, ſed non omnino. Plerosque enim codices exhibere *Orcynia* monuit Ondendorpius, et probum eſſe docet interpretatio Graeca. *I* et *y*, quis dixerit, quoties in his miſceantur. Sed Ἀρκύνια ὄρη pro Ἑρκύνια iam dixit Ariſtoteles in Meteorol. 1, 13.

et aliquot ſunt) Ciaccon. *et aliquot etiam ſunt*; Cibin. *et alie quidem ſunt*, quod ex editoribus ſolus poſuit Vinetus. Parum refert, neque tanti eſt unius codicis, etſi alias optimi, vox, ut vulgata lectio deferatur. Tantum in Gud. ante *aliquot* deeſt *et*. Τὸ *ſunt* abeſſe iubebat Conringius c. l. neſcio hic, quam bene.

habent) Cibin. *habeant*; edd. 15. 17. 20. 23. *non habent*. At ipſis nominibus commemorantur in auctoribus *Gabreta*, *Semana*, *Martiana*, *Caeſia*, de quibus Vol. 2. Cf. interim Cluverius in Germ. ant. 2, 47. p. 702 ſqq. et Spener. in notitia Germ. ant. 2, 3. p. 82 ſqq.

ſexaginta) Pariſ. 1. *quadraginta*. In Rehdiger. deeſt *iter*.

ut maior) Prag. *aut maior.* Poſt omiſſo *et* Vatic. Lipſ. Cibin. *ita notior.* Antea Vindob. *ſex illa dierum.*

Taunus) Ita omnes MSSti (Vindob. *ut taunus*, Rehdiger. *thaunus*) et vetuſtae editiones. Vadianus tacite, ut ſolet, mutavit in *Taurus*, quem ſecuti ſunt praeter cognatos 24. 25. Olivarianae et Schottus. *Taunus* revocavit Vinetus, et poſt cum Voſſio retinuerunt omnes. Nempe *Taurus* uti nullius codicis auctoritate nititur, ita et ab hoc tractu alienus et remotus eſſe videtur. Eadem tamen commutatio notatur etiam in Taciti Annal. 1, 56. et 12, 58. ad quae loca cf. Lipſius et Erneſti.

Rhetico) Voſſius ex libris quibusdam adfert *Betico.* Lipſ. Gud. *Betico*; Rehdig. *rethico*; Cibin. *rethy eo*; Vindob. *rethico*; reliqui cum edd. *Rhetico.*

niſi quorum) Venet. Havn. Pariſ. 2. cum edd. 15. 17. 20. 23. (a qua nec Vatic. disſenſiſſe videntur) *et alii quorum* — Prag. *et alia, quorum* — Poſt pro *vix eſt eloqui* Venet. Havn. *vix eloqui poſſum*; Vatic. 3. Prag. *vix eloqui poſſunt.* Neutrum, melioribus libris repugnantibus, probari poteſt. Forma enim exceptionis, quam uſu particulae *niſi* induere ſolet narrationibus, ſatis ex pluribus locis eſt nota. Tum in verbo *eſt* conſueta Graecitatis imitatio enitet, cui explicationem illam male ſubſtituerunt. Simili modo *queo* et *eſt* mutantur in Senecae Hercule Oetaeo v. 728. Vid. Heinſius ad Ovid. A. Am. 2, 28. Nec bene τὸ *eſt* delet Vatic. 1. Durum enim ſit in hoc nexu, ſi quis ſubintelligendum omittat. Pro *ore Romano* Vindob. *more Romano.*

Amnium) Hinc cap. 16. incipit Vinetus.

gentes) Vindob. cum edd. 12. 14. 19. 21. *gentium.* Tum eadem ſit forma, qua in Livio 31, 45, 7. dicitur *omnes Macedonum*, et in Ovidio Metamorph. 4,

630. *cuncti hominum.* Cf. Weſſeling. ad Diodor. 1, 1. Sed ut ne dicam, gravioris codicis auctoritate eam deſtitui, ſoni etiam eiusdem repetitione in terſi iudicii ſcriptore acrius offendit. Quod enim Aventinus in Annal. Boiorum 1, 4, 2. citato Mela hunc locum ſic reddit: *Amnes in alias gentium exeuntium regiones* corruptionem prodit acceſſionibus etiam auctam, ut ſequentia declarant.

Rhodanus) Ita omnes libri cum ſcripti tum editi. Haeſerunt tamen in eo, quod Germaniae fluviis adnumeretur, viri aliqui docti. Ita Schummel in Handbuch der alten Erdbeſchreibung T. 1. p. 99. Melam erroris arguit, et d'Anville in Geographia V. 1. p. 104. *Rhenus* ſubſtituendum cenſet. At ſalva res eſt, nec reprehenſione nec emendatione opus. *Rhodanus* enim hic non eſt fluvius ille Galliae notiſſimus, ſed Radaunus prope Dantiſcum, unde electrum petebatur alio nomine veteribus Eridanus dictus, Padus etiam habitus, id quod patet ex iis, quae Plinius 37, 11. ſ. 2. diſſerit. Agnovit idem Cluverius in Germ. ant. 3, 34. p. 635. etſi non in hoc loco, tamen in univerſum et omnino. Nec reformido ſententiam Harduini ad Plin. c. l. qua λήρους ληρεῖν eos pronuntiat, qui *Radaunum* amnem pro Rhodano acceptum a veteribus velint, etſi eum male conlocaſſe lubens largior. Nec obſtat, ſi quis dixerit, Romanos eo tum minime progreſſos fuiſſe. At nec Viſtulam adtigerunt, et Graeci, quos Mela ſequi et reddere in plurimis ſolet, prius etiam Gades, quam Romam cognoverunt, itemque loca remotiora alia, quorum notitiam vel ex iis Romani petierunt, vel poſt ipſo aditu et viſu perceperunt. Ita vero noſter ab utroque Germaniae limite fluvios adpoſuit, ab hoc Danubium, ab illo Rhodanum. *Rhenus*, fluvius notiſſimus, vix a librariis in *Rhodanus* transmutari potuit, nec adeo recte hic legatur, quia eius mentionem ſubiicit, et, ſi repetere adeo voluiſſet, male et inconcinne Danubium

omiſiſſet, quale deſideratur ſupra 2, 1, 4. de Hypacari. Pro *Danubius* Vatic. 1. *Danubus*.

Rhenum) Vindob. *rhethenum*.

Moenis) Voſſ. 3. *moenus*; Vatic. 3. Gud. *Moevis*; Lipſ. *metiis*; Prag. *menis*; reliqui *Moenis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. *Moevis*; 11. *Mevis*; in aliis *Moenis*. Quod Cluverius in Germ. ant. 3, 49. p. 714. adfirmat, in quibusdam Melae exemplaribus exſtare *Maenis*, equidem non inveni, certe me inveniſſe non notavi. TZSCHVCKE. Tacitus in ſitu Germaniae [cap. 28.] non *Moevin*, ſed *Moenin* vocat: *Inter Hercyniam*, inquit, *ſylvam*, *Rhenumque et Moenin amnes habitant Elvetii*. Plinius quoque lib. 9. [c. 17. ſ. 15.] per *n* ſcribit eum, non per *u*, quamquam *Moenus* ab ipſo, non *Moenis* videtur appellatus: In *Moeno*, inquit, *Germaniae amne Silurus graſſatur*, niſi quis non *in Moeno*, ſed *in Moeni*, aut *Moevi* apud eum legat, de quo plura eo loco. BARBARVS. In Plinio conſtat lectio *Moenus*, vacillat in Tacito, ubi *Moenum* praeivit Lipſius, cum antea *Moenim* legeretur. Vtrumque dant tamen libri, in poſterius magis inclinat Erneſti, in prius Longolius, qui tamen malit ſubſtituere *Lemanum*, cum Helvetios circa Moenum habitaſſe nemo veterum perhibuerit. Cf. etiam eius diſſ. 42. de Hermunduris. Equidem, cum dubia ſit etiam terminatio, *Moenis* hic cum libris retinui, etſi de altero disceptare omnino nolim, cum et *Moenus* legatur in Ammiano 17, 1.

Lupia) Conſentiunt in hoc cum editionibus codices, tantum quod Prag. Rehdiger. habent *Luppia*. Pintianus tamen ex Strabone [lib. 7. p. 201. ſ. 291.] et Tacito [Annal. 1, 60. et alibi] malit *Lupias*. In Strabone quidem, ubi et ſic Guarinus vertit, legitur Λουπίας, cui addi poteſt Dio 54, 33. at in Tacito *Luppia* vel *Luppiae* in caſibus obliquis, Boccatius de fluminibus h. v.

ſcribit *Lupa*. In Ptolemaeo 2, 11. flumen deſideratur, pro quo adparet cognominis urbs Λουππία et Λουπία lib. 8. in Europae tab. 8. et apud Vellei. 2, 105. ſ. prima editio corrupte exhibet *Iulia*. Cf. et Cluverius in Germ. ant. 3, 9. p. 540. Cum igitur per ſimplex *p* velint codices tantum non omnes, eo magis vulgatam ſcripturam propagandam putavi.

Amiſius) Ciacconn. *Amiſtis* vel *Arus*, *Siſius*, *Urgis*; Gud. *Amiſſi ſius urgis*; Cibin. Vatic. Lipſ. Ven. Rehdig. *Amiſſiſius Urgis*; Cibin. *amiſſiſius urbis*; Prag. *Amiſiſius Urgis*; Pariſ. 3. *Amisiſſius*, *Urgis*; Pariſ. 1. *Amiſius*, *Urgis*; Pariſ. 2. *Amiſius Urbis*; Vindobon. *amiſſis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. *amisiſſius*; 5. cum ceteris *Amiſius*. Poſt praeter ſuperiores Vatic. 1. *Urgis*; Vatic. 3. *Urbis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. *urgis*; 5. *urbis*, inde ab Hermolao, niſi quae prioribus adhaerent, *Amiſius*, *Viſurgis*. *Amiſius* tamen iam dederat ed. 5. TZSCHVCKE. Scribendum non *Urbis*, ſed *Viſurgis*. BARBARVS. Quae Pintianus ex auctoribus de utroque fluvio hic adfert, cum et emendationem et locupletationem admittant, melius inſtauranda putavi. Nempe *Amiſius* varie iactatur in auctorum libris. Strabo lib. 7. p. m. 201. ſ. 291. Ἀμασίας, quod Cluverius in Germ. ant. 3, 49. p. 715. inde explicat, quod Straboni Amaſiae, patriae ſuae, nomen in Aſia (lib. 12. p. m. 377. ſ. 547.) notius fuerit, quam Germaniae fluvius. Ita tamen etiam ſcribit Ptolemaeus 2, 11. niſi Ἀμασίου ibi cum Cluverio ab Ἀμάσιος derivare velis. In eodem tamen lib. 8. in tab. Europae 4. Ἀμισεια urbs hic commemoratur. *Amiſia* fl. dicitur in Tacito Ann. 1, 60. et alibi, *Amiſius* in Plinio 4, 28. ſ. 14. *Amiſſis* et ante *Amis* in Boccatio. Dubiam in Mela terminationem faciunt corruptiones codicum et nominum ſyllabae disiectae, etſi *Amiſſis* vel *Amiſis* propius referre videatur. Sequens nomen latet in poſteriori praecedentis parte, cui huius initium adhaeſit. *Urgis* enim vel *Urbis*

incognita ſunt in his terris. In Strabone c. l. eſt Βίσουργις, in Ptolemaeo c. l. Οὐισούργις, poſt Οὐίσουργις melius. Dio Caſſius 56, 18. et alibi vocat Οὐίσουργον, forte pro Οὐίσουργιν, etſi gravius hoc nomen in eius codicibus corruptum notatur, de quo cf. etiam ad 55, 1. Latinis, veluti Plinio c. l. Velleio 2, 105. in. Tacito Ann. 2, 9. Sidonio Apoll. carm. 23, 243. eſt *Viſurgis*, ut taceam poſterioris aetatis formas. Recte igitur *Viſurgis* hic editum proſtat.

§. 4. *Albim)* Sic MSS. A. Gronovii, et ex meis Cibin. Gud. et Prag. et forte alii. Editiones *Albin* et *Albim;* 13. *Albi*, ut antea, Rehdiger.

Codanus) Lipſ. *coclanus*, uti *cl* et *d* in dubia ſaepe ſcriptura et ancipiti verſantur; Cibin. *chodanus;* Vatic. 3. *Rodanus;* Pariſ. 1. Prag. *Rhodanus* ex dictantis voce male percepta. Poſt Vindob. *magnus* et *refectus*.

Hac re) Ita videntur habuiſſe omnes libri a Ciacconio et A. Gronovio conlati; de quibusdam tantum id adfirmat Voſſius, de ſuo H. Stephanus in praefatione. Ex meis Cibin. *hac re;* Gud. *atie;* Rehdiger. *acer e;* reliqui *acre*, uti edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. et deinceps reliquae praeter Vinetum et Schottum, qui dederunt *hac re*, quod inde a Voſſio conſtanter manſit, ut et emendarat Pintianus. In ed. 2. legi *Acie mare.* TZSCHVCKE. Recte Pintianus, *hac re*, quod et libri quidam et ipſa ratio confirmat. Iuxta enim opinionem veterum mare hoc ſeptentrionale non acre, ſed pigrum, ſed immotum, ſed glacie conſtrictum et mortuum. Tacitus de moribus Germ. [c. 45. in.] *Trans Suionas aliud mare, pigrum ac prope immotum, quo cingi cludique terrarum orbem hinc fides, quod extremus cadentis iam ſolis fulgor in ortus edurat adeo clarus, ut ſidera hebetet.* VOSSIVS. *Acre* multi tamen tuentur, atque in hac voce elegantem

feſtivamque metaphoram agnoſcit Stephanus in praefatione. Ex recentioribus huic voci praeſidium tulit in primis Schloezerus in Fortſetzung der Allg. Welt-Hiſt. Vol. 13. p. 47. et 65. qui vertit *Brandungen;* et ſic ſuo ſe ipſius exemplo et ſenſu expertum eſſe narrat, quam *acre* ſit hoc mare, i. e. navigantibus infeſtum et crebris naufragiis infame Wimmannus in navigationis maris Arctoi — deſcriptione. Alii tamen, ni fallor, melius cum Pintiano et Voſſio *hac re* probant, in quibus commemorandus maxime Kappius, qui in indice Melae ſ. v. *hac re* receptam hodie lectionem vindicat, quorum ſententiae et ego ſuffragor. Nempe ita ſolet Mela in periodorum initio, ubi cauſam praemiſſis ſubiungit, loqui, veluti 2, 4. 4. 2, 7, 1. Cf. etiam 1, 9, 4. 1, 13, 1. Idem uſus conſtat ex aliis, uti docent Gudius ad Phaedrum 1, 11, 12. et Gronov. ad Gellium 4, 1. Tum *ac re* pro *hac re* ita paſſim in libris obiicitur, uti in Gud. 2, 4, 4. Sic pro *hac* in Nepote 7, 4, 4. Cicerone de offic. 1, 15, 1. libri habent *ac*, qui contra temere alibi adſpirationem praeponunt, de quo 3,. 10. f. Quae loca de commutatione τῶν *hac re* et *acre* ex Caeſare de B. G. 7, 9, 6. 7, 45, 1. produxit Kappius, nihil quidem ibi notavit Oudendorpius. Porro an eo ſenſu *acre mare* dicatur dicique poſſit, quo dictum eſſe volunt, dubitare licet, nec minus, an per nexum narrationis ita Mela dicere recte potuerit. Denique contrarium evincit locus a Voſſio excitatus, ad cuius refutationem Schloezerus deſcendere noluit. Quibus quidem cauſis motus, retinui *Hac re,* et totum locum Kappii verbis ita explico: Quia mare, quod ſinu Codano accipitur, magnis parvisque inſulis refertum eſt, eam ob cauſam nusquam late patet, ſed facie amnium ſpargitur. Ita nempe aptiſſimo nexu et ſenſu omnia arcte cohaerent.

mari ſimile) Alias, inquit Ciacconius, *maris ſimilis;* ex MSS. puto. Tum minus bene Vind. *influentibus.*

transgreſſis) Cibin. *transgreſſus.* TZSCHVCKE. Verba, *ac ſaepe transgreſſis, aliquem* quidem ſenſum habent, frivolum tamen et parum neceſſarium; itaque pro alienis fere habeo. PINTIANVS. Non recte haec verba expungit Pintianus. *Transgredi* hic eſt inundare. Loquitur ex falſa veterum hypotheſi. Quis enim neſcit, in mari Baltico aeſtum non reciprocari? VOSSIVS. Cf. etiam Ancherſen in Origin. Dan. P. 1. de valle Deae Herthae P. 1. c. 6. p. 170.

ſpargitur —) Hunc locum ita diſtinguendum putat Ancherſen in Origin. Dan. P. 1. ſ. de valle Herthae Deae p. 170. *ſpargitur, qua litora attingit: ripis contentum — diſtantibus — tantundem, ut anguſtum — freto, — ſubinde ſe, — inflexum eſt.* Tum locum vix intelligi poſſe putat, quod Critici *litora* et *ripas* miſceant; litoribus enim ripas hic obponi, et geminum fretorum genus et diverſam utriusque faciem accurate pingi. Quod ſi qui fecerunt, utique illi hic a vera ratione et uſu linguae aberrarunt, de quo 3, 9, 3. et alibi. At vulgata diſtinctio cur immutetur, cauſa ſubeſt nulla; quippe commodum illa ſenſum adfert. Tum accommodata etiam eſt conſuetudini et formae orationis Pomponianae, quae a vocula *qua* novam ſententiam vel eius partem exordiri ſolet.

atque diffuſum) *Atque* deeſt in Vatic. 3. Pro *atque* Rehdiger. ponit *ac.* Poſt pro *contentum* Ciacconius notat *contentus*, uti ex meis volunt Vatic. Lipſ. Cibin. Pariſ. 1. Havn. Gud. Prag. Nempe videntur librarii ad *ſinus* mente retuliſſe, et ſic miſcuiſſe. Tum Cibin. *inſularumque.* Antea Rehdiger. *attigit* pro *attingit.*

ubique) Ciaccon. Voſſ. 5. *ubi;* Gud. *utrique.* Pro *tantundem* Voſſ. 1. *tantum.*

it anguſtum) Sic Ciaccon. et 10 MSSti A. Gronovii, ex meis Cibin. Lipſ. Gud. Havn. Pro *eo* Rehdiger. *et*, Vindob. *in*, Prag. *inter;* reliqui videntur conſenſiſſe cum editionibus, quae omnes habent *ut* ad Reinoldianas usque, ex quibus A. Gronovius in ed. 44. recepit *it*, quod ceteri ſervarunt. Recte. Ita nempe *ire* et adfinia de aquis, fluminibus dici ſolent. Vid. Oudendorp. ad Lucan. 6, 372. et quae notantur Vol. 2. ad 3, 5, 5.

ſe ſubinde) Eaedem editiones quas proxime commemoravi primum dant *ſubinde ſe*, poſt *ſe ſubinde*, uti Codd. Ciaccon. decem A. Gronovii, Cibin. Lipſ. Rehdiger. Alii, ut editiones, tantum Pariſ. 2. Gud. (quem in 10 MSStis falſo numeravit A. Gronovius) Prag. Vatican. 3. omittunt *ſe*. *Se ſubinde* legitur etiam infra 3, 5, 5. Quod in ed. Gronov. Ciacconius adfert *curvantque ſe ſubinde*, tamquam in exemplari inventum, quale illud fuerit, ignoro, ſi recte retulit.

Cimbri) Rehdiger. puto etiam Vatic. 1. *Cymbri;* Lipſ. Gud. Vatic. 3. Pariſ. Venet. Havn. *Imbri*, uti ex hoc loco refert Boccatius ſ. v. Germanicus Oceanus; in Lipſ. tamen ad marginem eadem manu notatum erat *al. cimbri;* Prag. *umbri.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. *Imbri;* 6. 7. 8. 10. et pleraeque poſtea, exceptis poſterioribus Vadianae familiae, *Cymbri;* 9. et a Vineto, Schotto, Voſſio reliquae *Cimbri*, uti, exploſa ſcriptura *Imbri* et *Cymbri*, iam olim recte voluerant Hermolaus Barbarus et Pintianus. Res nota.

Teutoni) Lipſ. *Teutoni*, in margine *Teutones;* Vatic. 1. Cibin. Gud. *Tautoni*, cum Boccatio c. l. ex edit. 1473. (nam ed. 1494. dat *Teutoni;*) Prag. *theutoni;* Rehdiger. *theutonici.* Ita etiam fere variant editiones. Nam aliae, veluti 1. 2. 9. 22. 29. 30. 32. 37. cum Vineto habent *Theutoni;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10.

plures cum recentioribus *Teutoni;* quaedam, in his 11. 16. *Teuthoni.* In ancipiti maxime verſatur terminatio, ſi alios auctores reſpicias, qui praeferunt paſſim *Teutones,* veluti Ptolemaeus 2, 11. Plutarchus in Marii vita ſaepius, ex quibus etiam ita hic volebat Pintianus. Fruſtra, et renitentibus codicibus, qui deſeri eo minus poſſunt, cum altera forma ſatis auctorum uſu et exemplis conſtet. Sic Iulius Caeſar praefert *Teutoni*, et hinc eius interpres Τουτονοὶ, nec aliter volunt tantum non omnes Oudendorpii codices de B. G. 2, 4. unde quidam alteram formam ſolent producere. *Teutonum* tamen agnoſcit Oudendorpius 7, 77. ubi quidem ex contractione facta intelligi poſſit, etſi *Cimbrorum* praecedit. Metaphraſtes tamen et ibi reddidit Τουτονῶν. In Suetonii Caeſare cap. 11. Plinio 4, 28. ſ. 14. Tacito Hiſtor. 4, 73. conſentiunt libri in *Teutoni*, contra in *Teutones* apud Oroſium 5, 16. uti quidem ex Havercampi ſilentio conligere licet. Sic in Eutropio 5, 1. Frontino 2, 7, 12. et paſſim alibi. Ex quibus ſatis adparet, utramque formam ab auctoribus frequentari, quod, ne pluribus exemplis moleſte declarari debeat, vid. quae notarunt Ciaccon. ad Iul. Caeſ. de B. G. 1, 33. Voſſius ad 2, 4. Schottus et Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. cap. 67, 2. Verheykius et ego ad Eutrop. 5, 1. Spener. in notitia Germ. ant. 5, 2. p. 15. ut taceam alios. Niſi monumenta adeſſent, poſterior aetas videri poſſit τὸ *es* mutaſſe in *i*, quod aperte in aliis factum eſt. Sic *Titani* pro *Titanes* apud Hygin. fab. 150. 167. Nam quod in Plauto Menaechm. 5, 2, 101. legitur, dubium eſt, aut plebeium uſum redolet. Nempe in monumento triumphali Marii (v. Faſti triumphales A. U. 652. Caton.) *Teutonorum* et *Teutoneis* i. e. Teutonis legitur, *Teutoni* apud Gruter. p. 136. n. 3. ut haec forma praeferenda videatur. Neque tamen altera ex auctoribus eiici debet, qui et in aliis ſic variant. Sic *elephantes* et *elephanti*, de quo infra ad 3, 7, 2. Sic *Cavares* et *Cavari*, (vid. Vol. 2. ad 2, 5, 2.) *Santones* et

Santoni. (vid. ad 3, 2, 7.) Quod ad adſpirationem in priori vocis parte pertinet, reperitur ea in editionibus quibusdam auctorum, veluti Flori Duker. 3, 3, 7. Ciceronis Verheyk. adeoque Erneſti de lege Manilia c. 20. et in multis libris inſeritur, uti in Valer. Max. 6, 1, 3. ext monuit Torrenius. At melius illa hodie exploſa eſt, cum in Graecis Τεύτονες reperiatur, nec eam monumenta acceperint.

Germaniae) Rehdiger. *Germani.* Vulgata praeſtat in hoc nexu.

Hermiones) Ita ſex MSSti A. Gronovii, in quibus Gudianum eſſe vidi. Addi iis poſſunt Vatic. Lipſ. Prag. Rehdiger. Pariſ. 1. 2. 3. Venet. Havn. Zaluſc. a quorum lectione pauci aberrant. Quidam enim tantum, Voſſiani, Cibin. et Auguſtin. habent *Hermones*, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. reliquae ad Voſſium *Hermiones*, inde a Voſſio edd. 40. 41. 42. *Hermones*, denique iterum Reinoldio duce rediit *Herminones*, qua forma hinc refert Boccatius ſ. v. Germanicus Oceanus. TZSCHUCKE. *Hermiones* procul dubio eſt vera lectio, quamvis in quibusdam libris manu exaratis *Hermones* vocentur. Plinio [4, 28. ſ. 14.] et Tacito [in Germ. c. 2.] ſimiliter *Hermiones*, licet in hoc poſteriore *Herminones* vulgo legatur. Fruſtra eſt Cluverius, [in Germ. ant. 3, 41. p. 667.] qui hic *Hellevione*s ſubſtituit. Errat et in ſitu et in nomine utriusque gentis. — VOSSIUS. Notante A. Gronovio Leibnitius Tom. 1. Script. rer. Brunſu. p. 7. maluit *Helviones* ſeu *Hilleviones*, quos Scandinaviam incoluiſſe ſcribit Plinius lib. 4. c. 27. ſ. 13. Sed et Cluverius in Germ. ant. 1, 11. p. 79. *Hilleviones* in noſtro loco emendat, et, qui illi adſentitur, Spenerus in notitia Germ. ant. 4, 1, 6. p. 152. Sed falſo idem p. 155. n. 9. ſcilicet editiones ſua aetate evulgatas ſecutus putat, exploſam eſſe in noſtro vocem *Hermiones*, ut ad eam adtendere ultra

non liceat. Pontanus in chorographica Daniae deſcriptione p. 673. et 675. quia Hermiones Plinio ſint in ulteriori Germania, praefert *Helviones*, poſt tamen etiam *Suiones*, etſi p. 716. ad *Hilleviones* recurrit. *Hermiones* tamen volunt libri noſtri, quod ex compoſito factum nemo crediderit. Ita etiam conſtanti conſenſu vocantur in Plinio 4, 28. ſ. 14. contra in Taciti Germ. c. 2. ubi *Herminones* alii legunt, uti Dithmarus, Erneſti, alii *Hermiones*, quod praetulit Brotierius, Longolius *Hermivones*. Quidquid eſt, Hilleviones libri reſpuunt, nec ſitus apud Plinium admittit, cum Scandinaviae partem tenuerint, quam Mela adtingere hic vix commode potuit. Tum vero *ultra* populum ſpectat in extrema Germaniae continentis parte verſus occidentem hibernum ſitos. Quodſi vero Sarmatiam confinem ſpectes, ad eius terminos promovere videtur, ut recte narrationis ſeries cohaereat. Sed de hoc alibi.

CAP. IV.

Codices mei et editiones veteres hoc caput ſuperiori nullo interpoſito ſpatio deinceps adnectunt. Quaedam editiones, uti 11. 12. paragraphi ſignum adponunt; aliae inſcribunt vel *de Sarmatia* (ſic 11. in qua etiam hinc incipit capitulum quintum) vel *Sarmatia*, in iis Vadianae, Olivarianae omninoque recentiores. Vineto eſt caput 17. Ceterum hanc Melae partem cum Vadiani commentario in corpore Polonicae hiſtoriae excepit Piſtorius T. 1. p. 158. qui tamen de ſuo nihil addidit.

§ 1. *Sarmatia)* Cibin. *Sarmatica inter quam;* Vindob. *Sarma.*

ab his) Edd. 2. 3. 4. 5. 6. et reliquae ad 42. *ab iis*, unde cum Reinoldianis poſitum eſt *ab his*. Leve id quidem per ſe et aliquoties praeterea eſt notatum.

ſequuntur) Reluctantibus codicibus (Rehdiger. *ſecuntur)* Vadianus poſuit *ſequitur*, quod praeter 21. 28. poſteriores etiam Vadianae cum adfinibus, veluti 30. 32. 34. 37. acceperunt. Eſt utique hic, quod offendere poſſit. Si enim, *quae ſequuntur*, ad tractum maritimum et internum pertinent, ulteriora verſus fines orientales denotat, ubi eſt non Viſtula, ſed Tanais, Aſiae Europaeque terminus. Vti enim Germaniae ſubiungit Sarmatiam, ita Sarmatiam ſubſequuntur *Aſiae confinia*. Quodſi igitur Vadiani mutatio locum habeat, verba *quae ſequitur*, Germaniam ſpectant, cui contermina eſt Sarmatia. Senſit difficultatem, quam vulgata lectio obiicit, etiam Uphagen in parergis hiſtor. p. m. 216. qui ſic tollendam putat: Melam velle Sarmatiam modo Viſula (ſic) amne a Germaniae terris in occidentali eius ripa ſitis ultraque hunc amnem ſtatim ſequentibus diſcretam. Potuit facile librarius, qui ſenſum non indagaret, et in *quae* nominativum agnoſceret, ad errorem delabi. At alteram lectionem conſtanter ſervant codices. Tum vero obſcurius inter Aſiae confinia et Viſtulam in ipſa Sarmatia interpoſitum eſſe tractum indicat, cum ex ſolito etiam eius more Germaniae et Sarmatiae terminus potius deſideretur. Et ſic recte cap. 3. in. Germaniam ab oriente *Sarmaticarum confinio gentium terminarat*. Cf. tamen proxime notata.

Viſtula) A. Gronovius ex MSStis ſuis Mediolanenſi excepto adfert *Iuſtula*, *Iuſtula*, *Inſula*, *Triſtula*. De meis haec: Pariſ. 1. 2. 3. Vatic. 3. Lipſ. Gud. Prag. Vindob. Rehdiger. *inſula;* Zaluſc. Vatic. 1. Cibin. praeterea Mediolan. Ciaccon. et varr. 27. 29. *Viſtula*. Editiones 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *inſula;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Viſula;* 14. 19. Vinetus, Reinoldius, Abr. Gronov. ab ed. 44. cum ceteris *Viſtula*. TZSCHUCKE. Scribendum non *Inſula*, ſed *Viſula*, ſeu, quod idem

eſt, *Viſtula.* BARBARVS. Nempe *Viſtula* et *Viſula* variatur apud Plin. 4, 27. ſ. 13. ubi etiam quidam *Iſtula; Inſula*, notante Harduino, auctor de menſura orbis terrae, dum Plinii illum locum repetit. *Biſula* legitur in Ammiano 22, 8. probatque Cluverius in Germ. ant. 3, 49. p. 717. in Graeco homine, qui in Graecis Βιστούλας invenerit. Noſtri tamen Graeci per στ efferunt, et ſic Ptolemaeus 2, 11. Marcian. in periplo p. 53. et ſq. Hudſ. Οὐιστούλας, etſi hic antea etiam ſcribit Οὐιστόλας. Sic et poſteriores, veluti Iornandes de rebus Get. c. 5. Geogr. Ravenn. 4, 4. *Viſtula.* Quod olim ex noſtro loco viri docti *Viſula* producunt, dandum eſt eius aetatis editionibus.

abit) Vindob. Lipſ. Gud. *abiit.* Poſt Vindob. cum edd. 1. 2. 9. *hiſtrum;* Cibin. Rehdig. *hyſtrum,* ut ſolet. Omitto editionum exempla ſimilia.

immittitur) Vatic. Lipſ. Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. Venet. Havn. Vindob. *immittit,* uti editiones tantum non omnes ad 37. 38. Pariſienſes habuiſſe videntur *immittitur,* quod primum dedit ed. 19. poſt Pintiani monitu excitatus Schottus, inde Voſſius et reliqui. TZSCHVCKE. Lego *immittitur,* ut in Thracia [2, 2, in.] *a Pontici lateris fronte usque in Illyricos penitus immiſſa.* Nam in agendi ſignificatione in Creta: [2, 7, 11.] *ad Orientem promontorium Samonium ad occidentem* Κριοῦ μέτωπον *immittit.* Poſſet etiam legi, nec male, *init,* ut infra de Arabico ſinu: [3, 8, 3.] *Init penitus introrſusque, dum Aegyptum* etc. PINTIANVS. Vana eſt altera emendatio et minime neceſſaria, cum et codices eam repudient, et *immittere* alias a noſtro frequentetur. Confer praeter loca commemorata 1, 9. in. 2, 6, 1. 2, 7, 5. ubi de vi vocis aliqua adferam. Quare iam olim recte Sepulveda in epiſt. 3, 17. eam emendationem improbavit. Quod vult *immittitur,* id quidem per librorum exempla

ſimilia licet, in quibus ſyllaba *ur* non ſolum ſaepe additur verbis, ſed et demitur, de quo dictum eſt ad 2, 1, 2. 2, 2, 1. et alibi. Cf. Oudendorp. ad Sueton. in Aug. c. 84. ut alios taceam. Ita in Graecis medium et activum ſaepe commiſcetur, ut ſyllaba τὸ modo abſit, modo redundet. Hoc tamen in loco *immittit* propter tam conſtantem librorum conſenſum vindicari Melae poſſe olim putaveram. Nempe verba *ab his* debent reſpicere aliquid, quod praeceſſit, neque tamen neutro genere intelligi poſſe, quod nihil eiusmodi praemittatur. Immo Mela proxima ſemper ſpectare ſolet, et terrarum confinia connectere. *His* igitur pertinet ad Hermiones, et tum ſenſus loci exſiſtat hic: Quae inde ab Hermionibus ſequuntur, discreta Viſtula amne, ad Iſtrum usque flumen, qua retro vertitur, extendit. Ita vero *discreta* non cum Sarmatia iungi debet, ſed cum *quae*, et *immittit* refertur ad verba *quae ſequuntur*, pendetque a *Sarmatia*. Sic 2, 7, 11. Creta dicitur immittere promontorium, et antea Cypros ſe. Hos enim ſolos Sarmatiae terminos, neglectis aliis, a Germaniae parte Mela conſtituit. Poſtea tamen, quam nimis contortam eſſe hanc rationem altiusque repetitam a Pomponianae etiam orationis forma alienam ſenſeram, ſepoſui et diutius fovere nolui.

habitu armisque) Cod. Ciaccon. *armis habituque*. Edd. aliquae, ut 6. 7. 8. 10. *Particae*, uti ſit. Poſt Vindob. *aſperiores*.

tenent) Ita MSSti duo I. Gronovii et omnes Abr. Gronovii itemque mei, e quibus tamen excipiendi videntur Pariſienſes. Conſentiunt editiones 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Praeeunte Vadiano, quem ſecuti ſunt cum ſuis Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii, Reinoldius, prodiit *tenet*, quod demum in ed. 45. ad veterem formam redire iuſſit Abr. Gronovius ſervatam a ceteris. TZSCHUCKE. MSS. duo

tenent et mox *habitant*. Ex quibus hoc prius non modo eſt in MS. Mediol. ut *habitant*, ſed et editione Iuntina. Haud dubie tenore eodem loquendi uſus auctor ſcripſit, *tenens*, *habitans*. I. GRONOVIVS. Recta quoque eſt illa lectio, quam in libris reperiſſe ſe teſtatur Gronovius, *tenent* et *habitant*. Quamvis enim ſingulare ſit gens, pluralem tamen habet ſignificationem. Sed vero, quod libri largiuntur, idem mox deſtruit beneficium, cum addit: *haud dubie tenore eodem loquendi uſum Melam ſcripſiſſe*, tenens, habitans. Quis enim non explodat ſcriptorem abſque ulla neceſſitate quinque ſimul iungentem participia? VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ride iratum Voſſium. Sed quid ad Voſſium in magnis ſemper et eccleſiaſticis περιψήμασιν occupatum quinque participia et eorum iunctio? I. GRONOVIVS *in notis poſterioribus ad h. l.* Melius *tenent* cum codicibus ſententiam hanc conficit, et nova inde a verbis: *ut invitavere* — inſtruitur. De numero *tenent* vid. paullo poſt.

et ne) Coniunctio *et* vacat, ex ultima prioris dictionis ſyllaba conflata. CIACCONIVS. Idem poſt de delenda hac particula monuit Schottus. Aegre, puto, in hoc nexu abſit. Poſt pro *ſtatis* in Rehdiger. et Vindob. legitur *ſatis*.

§. 2. *invitavere —)* Complector librariorum in his vel placita, vel errores. Cibin. Vindobon. *mutavere*. Vulgata longe venuſtior. Tum edd. pleraeque vetuſtae et poſt aliae, uti Vadianae in iis 30. 32. 37. *caedens*, de qua mutatione cf. ad 1, 1, 4. et 3, 8, 2. Recte codices dant *cedens*, uti iam ex edd. 9. In ed. 13. verba *ut cedens* plane abſunt. Ex molliori pronuntiatione in Vindob. natum *ſedens*. Poſt Cod. Ciaccon. *aut ſequens*, quod ipſe non improbat. Vatic. 1. Cibin. *ut cedens*, *ut ſequens*, nimis cumulata particula, quae tantum potiores partes *ut invitavere*, *ut hoſtis exigit* ad-

ficere hic recte poteſt. Ita tamen fert etiam ed. 13. nempe quod praecedentia *ut cedens* praeterierat. Rehdiger. ridicule *ſapiens.* Porro Ciaccon. Cibin. Gud. Vindobon. Prag. *exegit*, quod propter *invitavere* ferri etiam poſſit, et poſuit ed. 44. Vatic. *exagit.* Denique Rehdiger. *trahentes*, forte ut melius ad *habitant* accommodaretur.

habitant) Idem hic de libris ſcriptis, excepto Voſſ. 1. valet, quod paullo ſuperius in verbo *tenent* notavi. Nempe *habitant* volunt iidem codices, tantum quod verba *ſemper caſtra habitant* in Pariſ. 1. deſiderantur. In edd. 1. 2. 9. legitur *habitant*, in ceteris *habitat*, quod tandem etiam hic Gronovius in ed. 45. ad priorem formam revocavit, quae et propagata eſt. Ita vero recte cum *tenent* conſentit, et auctoritate librorum nititur. Multa huius συνθέσεως vel συλλήψεως exempla collecta dabunt ad Livium Gronovius et Drakenborch. paſſim etiam vitiata. Cf. praeterea Daviſius ad Iul. Caeſ. de B. C. 2, 6, 3. qui et hic pluralem praefert, et Oudendorp. ad eundem de B. G. 3, 17, 3. Sed nota haec ſunt ex auctorum uſu. Simile in voce *genus* dedit ſupra etiam noſter 1, 16, 1.

usque eo) Prag. cum edd. 15. 20. 23. *usque adeo*, uti et in Vaticanis fuiſſe videtur. Tum Ciaccon. Cibin. Vatic. Rehdiger. *bella cum viris;* Prag. *etiam bella.*

atque ut) Ciacconius malit *ad quae*, quod et melius cenſet Schottus. Poterat ita Mela, at ita noluiſſe, contendit codicum lectio. Immo magis amat noſter laxiorem per partes diviſas connexum. Sic proxime poſt *inde*, ubi poterat *unde.* In ſequ. *dextra* Pariſ. omiſit.

inde expedita —) Varie hic locus iactatur non tam a MSStis et vetuſtis editionibus, quam a poſteris

editoribus et interpretibus. Quae in recepta lectione immutant codices, haec ſunt: Vind. *ei expedita;* Havn. Prag. *exoritur;* Voſſiani duo *exuritur;* ceteri *exeritur.* Ex editionibus potiora haec: Vadianus primus poſuit: *ut inde expedita — manu — virile ſiat pectus*, cui cum ſuis adhaeſerunt 21. (in qua tamen excidit *ut*) 24. 25. Olivarianae reliquae, 28. 30. 32. 34. 37. (tantum haec *manus*) 38. cum Vineto et Schotto. Veterem editionum lectionem revocavit Voſſius. Pro *manus*, ſervata tamen priorum lectione, edd. 15. 17. 20. dant *mammae;* 23. *mamma.* Illud tamen iam inveni in edd. 7. 8. Pro *exſeritur* edd. 9. 13. *exteritur;* Vadianae poſteriores itemque 30. 32. 37. *exuritur;* ed. Baſil. 1538. 8. cum Schotto *egeritur;* Vinetus, Voſſius, Gronovii — *exſeritur.* Denique, qui cum Vadiano antea *ut* inſeruerant, quod inde cogebatur, pro *ſit* ponunt *ſiat.* TZSCHVCKE.
Ut inde — ſiat) Non ſapit haec oratio candorem Melae, nec brevitatem illam, quae ſemper doctiſſimis quibusque ſummae fuit curae. Lego igitur paucioribus verbis, ſenſu eodem: *Inde expedita in ictus manus, virile ſit pectus*, cetera ſuperfluunt, adiecta, puto, ab ineptis, ut aiunt gloſſatoribus. PINTIANVS. *Ut inde — ſiat*) In meo codice haec omnia verba vacare videntur. Forte *qua exuritur, virile ſit pectus.* CIACCONIVS. *Quae egeritur*) Suſpicor leg. *qua ſeritur*, vel *qua res geritur.* Ἐπεκαίοντο βρέφοθεν τὸν δεξιὸν μαζὸν, ὥςτ' ἂν μὴ ἐπικωλύῃ τὴν τοξείαν. Euſtathius in Περιηγητήν. [v. 828.] Niſi forte dextram proferri dixit, quod ſiniſtra clypeum geſtando occultetur; quo modo *quae exeritur* melius legetur. Sed ἀπέχω. SCHOTTVS. *Ut — ſiat*) Veterem librorum lectionem reduximus. Redundare autem videntur verba illa: *quae exeritur.* Verum iam ſaepe monuimus, noſtrum hunc etiam in tanta brevitate habere, quod auferri poſſit. VOSSIVS. Perizonius ad oram Paternae editionis annotarat: Leg. *manu*, ut editiones habent ante Voſſianam. Lectio quorundam MSS. favet coniecturae Ciac-

conii atque Avi, *qua exuritur, virile ſit pectus*, eamque non minus elegantem, quam veram eſſe apparet ex Hippocrate, qui in libro de aëre, locis et aquis Sect. 3. p. 291. ed. Genev. — *τὸν δεξιὸν δὲ μαζὸν οὐκ ἔχουσιν· παιδίοις γὰρ ἐοῦσιν ἔτι νηπίοις αἱ μητέρες χαλκέον τετεχνημένον ᾗ* (al. edd. *καὶ*) *ἐπ᾽ αὐτῷ τουτέῳ διάπυρον ποιέουσαι, πρὸς τὸν μαζὸν τιθέασιν τὸν δεξιὸν, καὶ ἐπικαίεται, ὥςτε τὴν αὔξησιν φθείρεσθαι, ἐς δὲ τὸν δεξιὸν ὦμον καὶ βραχίονα πᾶσαν τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ πλῆθος ἐκδιδόναι.* A. GRONOVIVS. Prolixius hunc locum tractavit Rutger. Ouwens in noctibus Hagan. 12, 17. p. 308. cuius omnis diſputatio ad hanc ſummam redigitur: Ridiculus ſit Mela, niſi verba, *quae exſeritur*, emendes, quippe qui ſic dixerit, Amazones has alteram tantum manum, dextram nempe, exſeruiſſe; quaſi ſiniſtram gererent veſte tectam. Sed quomodo ſola dextra tendebant arcus, ac reliqua pugnae peragebant munia? Deinde falſum eſt, exuſta dextra mamma, contigiſſe ipſis pectus virile, quod tantummodo virile fieret in latere dextro, femineum remaneret in ſiniſtro. Inde omnem difficultatem tolli poſſe putat, ſi, eiecta una litera *e*, ex *quae*, cui adhaeſit ex ſequenti voce, et mutata leviter diſtinctione, ſic legatur: *Inde* (ab exuſta mamma dextra) *expedita in ictus manus* (dextra nempe mamma nulla, ipſam impediente magis, quam ſiniſtra, cuius minor in pugna vis et uſus) *qua exſeritur* (pectus ſcilicet, non manus) *virile ſit pectus.* Tum ſic conſtruit locum: exuſta mamma dextra, manus dextra ſit expedita in ictus, pectus ſit virile non totum, ſed *qua exſeritur* i. e. ſimiliter dextrum. Denique, quod facile poterat, monet, *qua* pro qua parte a Mela amari. Eandem vero emendationem Cannegietero etiam in mentem veniſſe adfirmat. Equidem putem, ſalvam eſſe et in tuto poſitam noſtrorum librorum lectionem, dummodo nexus recte teneatur. Senſus enim et vis narrationis pendet a verbis: *dextra aduritur mamma*, quippe quae docent, *manus* et *pectus* ad dextram cor-

poris partem coercenda eſſe. Nec eſt, quod de ſiniſtra manu quaeramus, quam minime adtingit, cum ſequentia, *arcus tendere*, *hoſtem ferire* ad dextram unice pertineant, omninoque dextrae uſus in pugna ſit praecipuus. Igitur *manus* eſt dextra, *pectus*, quod *virile* ſit, eſt dextrum propter aduſtam mammam dextram. Ita autem *exſerere* uſitatum eſſe, exemplis alibi probabitur. Etſi enim, ut aliqua inde delibem, poteſt eſſe et vere explicatur, ubi nexus fert, *nudare*, *expedire*, *veſte liberare*, de quo cf. praeter alios Daviſius et Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. 7, 50. et Ouwens p. 309. c. l. hic tamen nihil aliud vult, quam *protrudere*, *proferre*, *extendere*, et ſic differt etiam a nudare, ut bene docuit et prolixe Waſſe ad Salluſt. Catil. c. 44. Poterat utique verba, *quae exſeritur*, omittere, ſed, cum ea omiſſa eſſe, codices reclament, explicationi uberiori inſervire Mela voluit. Minime vero ſic opus eſt *quae* mutare in *qua*, quam particulam noſter in denotando potius ſitu uſurpare ſolet. Multo minus *exuritur* ferri poteſt, quod in hoc nexu valde langueat. Vadiani licentiam recte contudit Pintianus. Non enim ſolum aliena eſt eius lectio a Pomponii forma, qui non in conſecutionibus rerum, ſed in earum incrementis declarandis illa particula utitur, ſed et proxime praeceſſit. Idem ſibi ſumſerat Vadianus 1, 1, 2. ubi cf. notata. Leviora alia praetereo.

§. 3. *puellaria)* Vindobon. ſatis pueriliter *puerilia* et poſt *ferre* pro *ferire*. Lepide idem *adulterarum* pro *adultarum*; tum *ideo*; Havn. *profligatio habeatur*.

poenae) Vatic. 3. Venet. Rehdiger. Havn. Cibin. Vindob. Lipſ. Gud. Prag. varr. in ed. 29 cum edd. 1. 2. 9. 11. 13. 19. *pene* pro *poenae*, quod dant pleraeque, et ex codicibus Zaluſc. et, puto, alii. Aliquae edd. 30. 32. 37. dant *poena*. At vulgata lectio bene habet et Latino uſu nititur.

virginitas) Prag. Venet. Havn. Pariſ. 2. cum edd. 15. 17. 20. 23. *virginitatis nota*, idemque voluit dare Rehdiger. in quo tantum legitur *virginitatis*. Neque tamen opus eſt hac appendice, quam et faſtidiunt boni codices.

CAP. V.

Caput hoc ſuperiori continua fere ſerie adnectunt codices, uti Pariſ. 2. Zaluſc. Lipſ. Prag. Gud. Rehdiger. Cibin. qui quidem intervalli ſpatium reliquit poſt *appellati* et paullo inferius §. 3. ante verba: *Mare Caſpium*. Ita utrumque caput connectunt edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. aliquae ex iis paragraphi ſigno interpoſito; inde a Vadiano (16.) 18. 21. 22. 24. et reliquae inſcribunt *Scythia*; aliae ſimpliciter, aliae capitis numero addito, in primis recentiores; tantum Vinetus adponit cap. 18.

§. 1. *niſi ubi)* Pro duabus his vocibus in Vatic. 3. exſtat *inbi*; in Pariſ. 2. Venet. Havn. *inibi*; in Prag. *nubi*, qui et antea habet: *In Aſiae*; Cibin. *Inde Aſyae*.

nives) Plerique, inque iis meliores codices, veluti Pariſienſes tres, Vatic. 1. Auguſtinor. Cibin. Rehdiger. Gud. Vindob. Havn. et ex iis, quibus uſus eſt A. Gronovius, ſeptem praeferunt *hiemes* vel *hyemes*; Ciaccon. Voſſ. aliqui, Venet. Prag. Lipſ. Vatican. 3. *nives*. In Lipſienſis margine eadem manus adſcripſerat: *al. hyemes*, quam vocem exceperunt editiones omnes ad Voſſium, cui placuit *nives* adſentientibus reliquis, praeter Reinoldium, qui retinuit prius *hiemes*. TZSCHUCKE. Si hiems pro rigore accipiatur, redundat. Sin pro ipſa hyeme, peccat Mela. Ipſe agnoſcit ſemeſtrem lucem et ſemeſtrem noctem apud Hyperboreos. Illis itaque dies eſt pro

aeſtate, nox pro hieme. Melior ergo eſt quorundam librorum lectio, qui *nives* hic exhibent, quod reduximus. VOSSIVS. *Hiemes ſedent*, quod eſt in MSStis plerisque, mihi non displicet, ut *bruma haerens aquilonibus* Lucanus 4, 50. ubi v. not. *Stat bruma pruinis* Avian. fab. 29. in. OVDENDORPIVS *in nota A. Gronovii.* Addo calculum impulſus plerorumque non ſolum, ſed et optimorum codicum teſtimoniis, maiorique orationis pondere. Nempe Pomponius, quod et epitheta declarant, variare et prius intendere voluit, in quo praeterea utitur ea forma, qua diviſe dixit 2, 2, 7. *diviſos ſpatio pelagoque terras.* Sic utrumque vocabulum, aut certe cognatum unum, coniungit Cicero pro Rabir. Poſt. cap. 15. *vis frigorum hiemsque*, et ſic alia ſimilia in auctoribus occurrunt, quae amplificandae et explicandae orationi inſerviunt. Nec obſtat, quod lib. 2, 1. in. legitur: *proxima cadentes aſſidue nives invia efficiunt*, ubi connexa melius reſpondent ſeque invicem ſuſtinent. At hic ultra Rhipaeos montes progreditur, quae cauſam nivium, hiemes, magis et lubentius admittunt. Nec video, qui Mela peccet, quum poſtea dies ſemeſtres commemorat, quia inde hoc tantum efficitur, non tam perpetuas eſſe et rigidas hiemes, ut incolas procul repellant. Facilius autem vox *hiemes* mutata tranſiit in *nives*, quod τῷ *ſedent* videretur accommodatius, et, cum hiems rigorem inferat, idem Mela reddere cogeretur. Neque tamen pertinacius in altera voce renitar, quae commode etiam huc referri poteſt. Tantum codicum maiori numero, cum res pateretur, dedi.

intolerabilis) Vindob. omiſſo *et* habet *intollerabilis rigorum;* prius etiam ita efferunt Lipſ. Gud. Rehdiger. Prag. cum ed. 13. Tum pro *ſedent* Perizon. male praebet *ſint.* Poſt Cibin. *Scytici;* Vindob. *Sithaci.* Inde Venet. Gud. *et in unum;* Rehdiger. *omnes et unum.* TZSCHVCKE. Si in his verbis non eſſet depravatio, ſibi

repugnaret Mela. Nam quum dixiſſet *ſere omnes*, inepte adiectum eſſet, *in unum*. Caſtigandum ergo exiſtimo: *Per ſe omnes etiamnum Sacas appellant*, ex Plinio [6, 19. ſ. 17.] et Herodoto. [7, 64.] PINTIANVS. Plinius lib. 4. cap. 12. de Danubio: *ab eo in plenum quidem omnes Scytharum ſunt gentes, variae tamen littori appoſita tenuere*. Vt hic legi poſſet *in plenum*, non *in unum*. Vel forte illae dictiones, *ſere omnes*, in margine fuerunt adſcriptae et erronee poſt textui inſertae. CIACCONIVS. Faſtidioſe haec nimis Pintianus accepit. Mela minimam exceptionem indicat. Tum minus vere mutat, quia Herodotus eam adpellationem Perſis olim uſitatam fuiſſe adfirmat, cui accedit Plinius. Nec opus eſt cum Ciacconio *in plenum* ponere. Nam *omnes in unum* nihil aliud eſt, quam quod Cicero, Caeſar, alii dicunt *ad unum omnes*, et inſerto *ſere* efficitur id, quod alias eſt *tantum non omnes*, i. e. maxima ex parte. Intelligit autem Mela eos populos, qui inde a Sarmatia Aſiam incolunt. Cod. Prag. non male τὸ *etiam* omittit.

Sacae) Ciacconius ex ſuis MSS. notat *Belgae*; A. Gronovius, qui *Belcae* evulgavit, nihil de ſuorum lectione monet, unde credibile eſt, in ea lectione omnes conſenſiſſe. De meis haec: Vatic. Cibin. Vindob. Rehdiger. Gud. Havn. Prag. *Belcae* vel *Belce*; Pariſ. 1. 2. *Beliac*; Venet. *Beice*; Pariſ. 3. *Belgac*; Lipſ. *Belge*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Belgae* vel *Belge*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. reliquae cum Schotto *Sagae*; Vinetus, poſt Voſſius et I. Gronovius in ed. 40. *Sacae*, quod antea in margine habebant edd. 27. et 29. hinc 41. 42. 44. 45. 46. *Belcae*; Reinoldius *Sacae*, quem in altera editione ſecutus eſt Kappius et editor Norimbergenſis. TZSCHVCKE. *Belgae*.) Scribendum *Sagae*, non *Belgae*, Herodotus [7, 64.] et Plinius lib. 6. [cap. 19. ſ. 17.] *Perſae*, inquit, *Sagas vocant omnes Scythas*. Etiamſi *Sacas* Graeci malunt ſcribere,

quam *Sagas*. Pomponius quoque infra [3, 7, 1.] *Scythae*, inquit, *ſunt Androphagoe et Sagae diſtincti regione.* BARBARVS. *Sagae.*) Forte *Belcae.* M. et V. C. antiqua lectio *Belgae* habet, non *Sagae*, et cap. ſequ. ubi inſulas ab angulo Baeticae ordine enumerat, poſt easque, quae Sarmatis obiacent, *Tule*, inquit, *Belgarum littori appoſita eſt.* Quae ſatis indicant, aut hic *Belgae* eſſe legendum, aut illic *Sacarum.* Herodotus lib. 7. [c. 64.] CIACCONIVS. Nullus codex lectioni *Sacae* favet, quae Hermolaum auctorem profitetur, nec favet ipſe Mela, qui Sacas in Scythis, multiplici gente, numerat quidem, ſed ultra Caſpium mare, unde curſus in Eoum mare inflectitur, uti dicit cap. 7. in. Sic Dionyſ. v. 750. et ex eo Priſcian. v. 725. in quibus eis ſedes prope Iaxarten tribuuntur. Cf. Strabo 11. p. 352. ſ. 511. Quod Herodotus Sacarum nomen ad Scythas translatum eſſe a Perſis et cum eo Plinius narrant, ad alios Scythas hinc remotos et Perſidi finitimos referri debet, uti ex Herodoto, Strabone et aliis patet. Sed de hoc Vol. 2. ad 3, 7, 1. Hic Mela loquitur de Scythicis in Aſia populis ad ſeptemtrionem reiectis, quos cum Sarmatia connectit. Idem facit cap. 6, 8. et 9. ubi ab inſulis Sarmatiae adverſis ad Thulen progreditur, Belcarum litori obpoſitam, quamquam et ibi quidam repoſuerunt invitis quidem libris *Sacarum.* In quo notandum tamen eſſe videtur, quod in hoc tractu *Scythiam* magnam inſulam memorat, ita a plurimis dictam, Geogr. Ravenn. 1, 12. et 5, 30. quae *Scanza* ſit Iornandi; tum *Scythas* etiam ibi adtingit 4, 5. Sed nec *Belgas*, nec *Belcas* in hoc tractu quisquam praeterea novit, quare fuerunt, qui non ſolum hic, (cf. Cambdenus in Britannia p. 850. ed. Lond. 1607. f.) ſed et infra legi mallent *Bergae.* Huius quidem nominis veſtigium latere videtur in *Bergis* inſula, quam Thule admovet Plinius 4, 30. ſ. 16. *Bergio* etiam populus producitur in Scanzia a Iornande de rebus Get. cap. 3. Quod unum cum ex aliorum Geographorum narrationibus ad

codicum noſtrorum lectiones proxime transferri poſſet, tantum ad ſtatuendum nomen momenti adtulit, ut reponere non dubitarem *Bercae*. Plura infra ad cap. 6, 9.

In Aſiatico litore) Hinc quidam libri ſegmentum faciunt, ut ſupra notavi. Ed. 11. praeponit inſcriptionem: *De Hyperboreis capitulum* VI. Pintianus vero, notante Ciacconio, eumque ſecutus Schottus, etſi hunc ſolum produxit A. Gronovius, malit *latere* contra omnes libros, nec ipſa re cogente, immo repugnante Pomponii uſu, qui curſum maritimum fingit et latera de litorum parte dicit, et fronti obponit. Poſt in quibusdam libris ex more *Hiperborei* (ſic etiam edd. 12. 14. 19.) et *iperborei*, uti Vindobon. habet. Vatic. 3. *Hiperborei ſunt.* Tum *Rhipaeos* varie item effertur. Sic Cibin. *Ripheosque;* Rehdiger. edd. 2. 11. *Rypheosque;* Vindob. *ripreosque;* edd. 5. 7. 14. 19. *Rhipheosque;* 15. 17. 20. 23. *Ripheosque*, et, ne his ineptiis immorer diutius, aliae etiam *Riphaeosque*, *Rhiphaeosque*. Vid. de ſcriptura ad 1, 19, 13. Poſt Cibin. *iacet*, idem cum Gud. *cotidie*, quam formam adeo praeferunt aliqui et oſtendunt inſcriptiones apud Gruterum p. 408, 1. 214. Cf. Cellarii orthogr. Lat. p. 335. ed. Harleſ. In ſequ. Vindob. *autonnali denuo*. Verba *et ideo* in Prag. deſunt, *et* in Cibin. Pariſ. Lipſ. Gud. Rehdiger. qui tres ultimi poſt occidit diſtinctionis maximae ſignum ponunt. Poſſit illud *et* commode abeſſe. Tum Vindob. omittit *aliis*, Pariſ. 1. *usque*. Cibin. *ſex menſibus diebusque totidem nox usque*. —

§. 2. *anguſta)* Cibin. Vindob. Rehdiger. Lipſ. Prag. Gud. *anguſta*, uti edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. et aliae cum Vadianis et Olivarianis, nec aliter Boccatius de maribus ſ. v. Iperboreus Oceanus, ubi totum hunc locum, paucis mutatis, refert. Vinetus, Schottus, Voſſius et poſt alii *auguſta*, uti legen-

dum monuerat olim Pintianus, et habent praeter reliquos codices edd. 1. 2. ipſo in ſequentibus adprobante nexu, etſi propter alios codices non ſatis conſtare de illa lectione cenſeat Spanhem. ad Callimach. in Delum v. 281. De ipſa vocis commutatione vid. Arntzen. ad Plinii Panegyr. c. 52. in. et quae ego notavi ad Melam 1, 13, 3. Poſt ed. 36. *et per ſe;* Vindobon. omittit *fertilis*, et pro *ulli mortalium* Cibin. ponit *olim mortalium*.

feſto ſemper otio) Exciderunt haec verba in edd. 30. 32. Inverſo ordine ſiſtuntur in ed. 34. Pro *novere* Venet. Pariſ. 2. Havn. Lipſ. Vatic. 3. Prag. uti edd. 9. 10. 13. 30. 32. 37. cum Olivarianis praeter Lugdun. 1538. habent *movere*. Vadianae inter utrumque verbum fluctuant, priores habent *novere*, poſteriores *movere*, etſi illud etiam praetulit 34. (Heniſchius) Recte, quia ad ipſa otia magis declaranda eſt efficacius et validius.

miſiſſe —) Cibin. *miſiſſe per virgines ſuas initio deinde*. Voſſius ex antiquiſſimo Vaticano refert: *miſiſſe olim per virgines*. Tum Cibin. *ulteribus*. Edd. 30. 32. *ulterius*.

eum diu) Sic ſeptem MSS. A. Gronovii meique tantum non omnes. Nempe Vatican. 3. cui ſuffragatur Voſſii codex optimus et, ut opinor, Pariſ. 2. habent *quam diu;* Prag. *quem diu*. Edd. Voſſii, 40. 41. 42. *quam diu*, ceterae omnes *eum diu*. TZSCHUCKE. Optimus liber ſic habet: *Moremque quam diu*. *Quam diu* probum eſt et Latinum pro *quam diutiſſime*. *Quam* enim non tantum ſuperlativo iungitur, ſed etiam poſitivo, apud ipſum quoque Ciceronem. VOSSIUS. De hoc uſu cf. Graevius ad Attic. 7, 15. Barth. in adverſar. 35, 12. Praefero tamen uſitatius, quod codices plerique probant.

temeratus) Verbum vexatum. Sex A. Gronovii codices *temperatus* vel (omiſſa nempe linea transverſa)

tempatus. Ex meis Cibin. Rehdig. Auguſtinor. Vatic. 1. Pariſ. 3. Lipſ. Gud. *temperatus.* Quod enim A. Gronovius ſcribit, in Gud. eſſe *temeratus*, certo uſu edoctus falſum adfirmo; inveni enim *tepatus*, i. e. temperatus; Vindobon. *temptatus;* Pariſ. 2. Vatic. 3. Havn. Chiſ. A. Gronov. *deſtitutum;* codex Dorvillii (vid. obſervatt. Miſcell. Vol. 7. Tom. 1. p. 84.) *diſtitutum*, etſi A. Gronovius in nota adfert *deſtitutum;* Pragenſ. *deſtitutus;* Venet. *turbatum;* Pariſ. 1. cum Voſſio habuiſſe videtur *temeratus.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum ſuis, et Vineto ad Schottum et Voſſium *temeratus* paucis exceptis. Nempe 15. 17. 20. 23. oſtendunt *turbatus*, et 36. *temeratus* habuiſſe videtur, quod certe cum Schotto et Voſſio alii omnes exceperunt. TZSCHVCKE. Lego *temeratus eſt.* PINTIANVS. Aldus legit *turbatus eſt.* Pintianus melius *temeratus eſt.* Velleius p. 791. [2, 60, 4.] *atque omni pretio temperata, vendente rem publicam conſule;* ubi *temerata* legendum. CIACCONIVS. Optimus liber *temeratus eſt.* Pro eo quidam libri habent *deſtitutus*, quod et ipſum probum eſt. VOSSIVS. *Temperatus* propter adiectam vocem *vitio* in hoc nexu ferri nequit, et hinc recte reiicitur. Melius convenit *temeratus*, cuius mutatio facilis fuit. Cf. quae disſeruntur ad Vellei. c. l. Poſſit tamen etiam hic latere *tentatus.* Sic pro *tentata* Voſſ. in Nepotis Epaminonda c. 4. in. habet *temptata*, omninoque tria haec verba invicem ſaepe permutantur, uti docent viri docti ad Propert. 2, 15, 21. Valer. Flacc. 1, 627. Livium 9, 46, 15. Quorum quidem dilectus ſingulorum uſu et ſignificatione regitur. De *temperare* dixi. *Temerare* ad res ſacras referri ſolet, quas ſine piaculo adtrectare non licet; *tentare* de arduis et periculoſis dicitur. Quae ſi ad noſtrum locum transferamus, *temeratus* utique aptius videbitur; quare, cum et codices quidam adiuvent, et verbum *deſti-*

tutus in gloſſa poſitum, eo deducat, dimittere nolui, etſi nec *tentare* damnem.

magis quam) Ita ex ſuis codicibus referunt Ciacconius, H. Stephanus in praefatione et Schottus, et ego de meis teſtor, excepto Veneto et Havn. qui habuiſſe videntur *magisque*, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 16. 18. 19. 21. reliquae cum Vadianis, Olivarianis et Schotto; 11. 15. 17. 20. 23. Vinetus, poſt Voſſius aliique *magis quam*, uti etiam voluit maioris elegantiae cauſa in praefatione H. Stephanus, et poſt Salmaſius ad Solin. c. 16. ſ. 21. p. m. 147. quod aliud ſit ſatietas, aliud taedium; illam quidem in gente felici, qualem praedicet Mela, ferri poſſe, non item hoc. Schottus utramque lectionem perinde habet, quod ex dictis iudicari poteſt. A verbo *habitant* in ed. Vineti capitis 19. eſt initium.

ſemet ipſi) Cibin. uti Vadianus cum ſua familia et aliquae ex Olivarianis veluti 26. 29. 33. Lugdun. 1605. Vinetus *ſemet ipſos;* reliqui codices cum editionibus veteribus *ſemet ipſi.* Recte, non quod proprium ſit auctorum Latinorum diverſis caſibus iſta duo pronomina coniungere, uti putat Gronovius ad Livium 2, 19, 5. aliique, quos ibi memorat Drakenborchius, qui etiam eosdem caſus admittit, quando omnes codices et editiones conſentiunt. Eſt enim, ubi iidem neceſſario requiruntur. Vera ratio iudicari debet ex obpoſitione vel diſerta, vel ſubpreſſa, et nemo facile neget, ipſo ſenſu discrepare, veluti ſi quis ſe ipſe, vel ſe ipſum occiderit. Quis enim putet ſi quis de occiſo interrogaverit: quis eum interfecit, quem ille interfecit, promiſcue reſponderi poſſe? Hinc recte emendavit Erneſti in Ciceron. epp. ad diverſ. 1, 1. in. *mihi ipſi*, quia obponitur *ceteris omnibus*, etſi ipſe codices malunt, quos contra Erneſtium ſuo more tuetur Schellerus in obſervatt. p. 140. et ſecutus eſt Benedict.

Contra in Terentii Andr. 2, 2, 8. male legas, *te ipſe quaero* pro *ipſum*, etſi promiſcue utrumque dici putat Schellerus in obſerv. p. 25. Cf. etiam Heuſinger. ad Ciceron. off. 2, 19, 10. Vera igitur ratio non tam ex libris, quam ex nexu ſenſuque orationis dicentisque conſilio iudicari debet. Hic tamen etiam libri adiuvant. Cf. infra ad §. 5.

praecipites) Vatic. Pariſ. 1. 2. Vindob. Prag. Havn. Venet. Lipſ. Gud. *praecipiti;* in Lipſ. eadem manus in margine adſcripſerat: *alii precipientes;* Cibin. *praecipitant;* Ciaccon. Pariſ. 3. Rehdiger. *praecipites,* quod et Voſſii et A. Gronovii codices praetuliſſe videntur. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *precipiti* vel *praecipiti;* Vadianus, quem hic ex Camertis disciplina etiam ſecuta eſt 19. cum reliquis *praecipites,* praeter Reinoldium, cui placuit priorem lectionem revocare. Secutus eſt A. Gronovius in ſola tamen ed. 44. Ciacconius coniecerat *praecipitant,* cui ſavet Cibin. codex, cuius auctor traditam lectionem *praecipiti dant,* quae displicuiſſet, ita contraxiſſe videtur. Equidem retinui *praecipites dant,* quia, an praeceps fuerit rupes, non ſpectatur, ſed moris illius ſingularis commemoratio. Tum *dare* deſiderat, cui commode ad ſenſum adnecti poſſit. Poſt Cibin. *id eius ſunus;* Vindob. *id ei ſunus.*

§. 3. *Mare Caſpium)* Inde capitulum VII. exorditur ed. 11. cum inſcriptione: *De mari Caſpio et accolis eius.* In ipſius contextus verbis proximis ita variant libri: Vatic. 3. Prag. *et ut anguſto;* poſterior *etiam longo freto;* Vindob. *inrompit;* Gud. *itaque ubi;* ed. 19. omittit *ſinus;* 7. 8. dant *contractos ipſum;* 15. 17. 20. 23. *ipſum Hyrcanum;* pro *Hyrcanum* codices plerique et antiquae edd. *Hircanum;* Cibin. Lipſ. *hircanium;* Rehdiger. *hyrcanium;* Vatican. *in os Hyrcanum;* Rehdiger.

ad ſinixtram; Cibin. *ad dexterum*, quae omnia facile expediuntur.

et totius nomine) Cibin. *proprie totius nominis;* poſtremum eadem terminatione reperitur in Rehdig. Vindobon. et aliis, item in edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Vadianus poſuit *nomine*, quem ſecuti ſunt ceteri. Ita vero, ſi ex conlatoris ſilentio iudicium peti debet, in Pariſienſibus exſtare videtur. Hoc quidem unice ad ſtructuram et ſenſum apte dicitur. Decepit librarios praecedens vox *totius*, ad quam hanc accommodandam putarent. Ciacconius coniiciebat: *ex totius nomine;* non inepte quidem, attamen praeter neceſſitatem.

portubus) Cibin. Lipſ. Havn. (opinor) cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. cum Vadianis et ſimilibus, item Schotto *portibus;* Prag. *ſive ſporticibus;* reliqui *portubus*, quod et exhibent edd. 15. 17. 20. 23. Vinetus, Voſſius et ſequentes; Olivarianae *portibus*, etſi exemplaria ed. 25. alia habent *portibus*, alia *portubus*. De utraque forma, quam et alibi oſtentant libri, vid. Voſſ. de analogia 2, 18. Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. 3, 8. et cum aliis Garatonius ad Ciceron. pro lege Manil. c. 18. de lege agrar. 2, 32. et pro Flacco c. 12. Propter codices maiori numero uſitatum ſervavi. Tum Vindob. *ſine procellis.*

belluis) Cibin. Rehdig. Prag. edd. 1. 2. 11. 12. 14. 19. forte plures *beluis*, de quo dictum ad 1, 9, 3. Ed. 9. *baeluis*. Poſt Rehdig. *referctum;* Vindob. *reffertum;* Prag. *referunt;* Pariſ. 2. *quam caeteris refertum;* Vindob. *immo* pro *ideo*.

§. 4. *dextram)* Vindobon. *dextra;* alii *dextram* et *dexteram*, ut ſupra et alibi. Poſt Cibin. *non mades;* Prag. *Ereti* pro *freti et Amazones*. Tò *et* deeſt

in Vindob. Tum Cibin. *Amaſones*, uti 1, 19, 19. Prag. *Amagones*. In Vindob. deeſt *quas* ante *Sauromatidas*. A verbis *intus ſunt* — cap. 20. incipit Vinetus.

Hyrcanum) Cibin. *hyrchanium;* Rehdiger. *hyrcannum*. Alia ſupra.

Moſchi) Vatic. Pariſ. 1. Vindob. Venet. Lipſ. Gud. Cibin. Rehdiger. *Mochi;* Prag. *Albani et Eniochi*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Molchi*, quod ex diſerta Herm. Barbari admonitione ab aliis recte mutatum eſt in *Moſchi*. Sic *Molchi* et *Mochi* etiam ad Lucanum 3, 270. ex libris notatur. Quod Prag. infert *Eniochi*, non tantam habet auctoritatem, ut moveri altera lectio debeat. Tò *e* enim adhaeſit ex praecedenti voce, et Moſchorum ſitus magis facit ad hunc locum, quam Heniochorum, quos Mela 1, 19, 14. iam memoravit, ubi in Ponti ora locat. Ita tamen in aliis etiam codicibus olim fuiſſe docet Boccatius de maribus ſ. v. Caſpium mare, ubi Melam ſic exſcripſit: *ad hircanum autem albanos, eniochos et hircanos*. Pro *Hyrcani* Cibin. *hyrchari;* alii etiam *hyrcani*, ut ſupra, quod non moror.

Amardi) Corrumpitur varie. Vatic. Pariſ. 1. 2. Vindobon. Prag. Cibin. et quidam alii *Amerdi;* Gud. Pariſ. 3. *a meridie;* Rehdiger. *ameridi;* Lipſ. *Amardi*. Edd. 1. 2. 9. 13. *a meridie;* 3. 4. 5. 11. 15. 17. 20. 23. *Amerdi;* in reliquis legitur *Amardi*. TZSCHVCKE. Scribendum *Amardi*. Sunt, qui *Amordos* eos ſcribant, ſed Strabo [lib. 11. p. 360. ſ. 523.] et Stephanus *Amardos*. Ea gens eſt Hyrcana, unde Ptolemaeo quoque [6, 2.] *Amardus* [vulgo etiam *Mardus*] amnis in Caſpium delatus. BARBARVS. Pro *Amardi* forte *Mardi* legendum, qui cap. 2. lib. 1. nominantur. SCHOTTVS. *Mardi* et *Amardi* iidem ſunt. Ad Oxum habitaſſe patet ex aliis, et hoc ipſo inferius. Sed non uno fuere loco *Mardi* et

Amardi. [Vid. Vol. 2.] VOSSIVS. *Amerdi* vitioſum recte caſtigavit Barbarus. Neque tamen opus eſt, cum Schotto invitis codicibus *Mardi* reponere, cum ex comparatis auctorum locis eosdem eſſe adpareat. Sic qui Straboni 11. p. 352. ſ. 511. dicuntur *Aparni*, Ptolemaeo 6, 10. ſunt *Parni*, de quo Vol. 2. Sic infra *Amardi* iterum vocantur, ubi tamen Boccatius *Mardos* habet. Nec ſatis praeterea conſtat lectio eius loci, unde huc *Mardi* ille arceſſit.

Paeſicae) Cibin. *Peſſici;* Lipſ. Gud. Rehdiger. uti et Boccatius *Peſtici;* Havn. *Paeſtici;* Vatic. 3. Prag. *Piſtici;* Pariſ. 1. *Piſcidi;* Vindobon. *Peſtiti;* Vatic. 1. Pariſ. 2. *Pertici;* Pariſ. 3. *Pertico;* Venet. *Peſicarſi.* Eadem corruptio editiones adflavit. Nempe 1. 2. 9. *peſtico;* 3. 4. 5. *Paeſtici;* 6. 7. 8. *Praeſici;* 10. *Paeſici;* 11. *Peſtici;* 13. *Paeſico;* 12. 14. 15. 16. ad Voſſium *Paeſici*, tantum Vinetus *Peſici;* hinc in ceteris *Paeſicae.* TZSCHVCKE. Scribendum *Paeſici* ſeu *Paeſicae*, ut Ptolemaeus, [Παισικῶν 2, 6. ſed in Hiſpania] et infra Pomponius. BARBARVS. Infra *Paeſicas* vocat, quod rectius, quamvis etiam apud Plinium [6, 19. ſ. 17.] *Peſici* nominentur. Herodoto [3, 92.] Παυσίκαι male pro Παισίκαι. Ptolemaei [6, 12.] libri meliores Πασίκαι [vulgo Πάσκαι] ſimiliter pro Παισίκαι. VOSSIVS. Etiam in Plinio Harduinus repoſuit *Paeſicae.* *Paſſitas* corrupte vocat Aethicus in Coſmogr. p. 710. et *Raſicas* p. 720. ed. Gronov. Si iidem aliis ſunt Ἀπασιάκαι praemiſſo α, uti eſt in Amardis et aliis, quod putat Harduinus ad Plinium c. l. et hic Voſſius, vario et illi modo corrumpuntur in auctoribus, de quo vid. Caſaubon. ad Strabon. lib. 11. p. m. 354. ſ. 513. Schweighaeuſer. ad Polyb. 10, 48. et Holſtenius ad Stephan. p. 40. Diverſi tamen ſunt, ſi Ἀσπίσιοι Σκύθαι Ptolemaei 6, 14. aliorum *Aſpaſiacae* habentur, cum idem Paeſicas commemoret 6, 12. Proximas voces *et iam* coniuncte ſcribunt plerique codices cum editionibus ad 38. Hinc Voſſius, ex

monito etiam Pintiani, diviſit melius. Praeterea eas ignorat Vatic. 3. et Pariſ. 3. tantum habet: *et ad ſretum*, uti Boccatius ſ. v. Caſpium mare. Cf. ad 1, 19, 14.

Derbices) Cibin. Vindob. Rehdiger. Pariſ. 1. 3. Vatic. 1. Ciaccon. *Debrices;* Gud. *Debricos;* Vatic. 3. Pariſ. 2. Havn. *Adebices;* Venet. *Adebrices;* Lipſ. *ad ebrices;* Prag. *ad Ebites;* Boccatius c. l. *Drebices.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Debrices;* 15. 17. 20. 23. *Bebrices;* 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. ceterae *Derbices.* Recte. Ita enim Strabo lib. 11. p. m. 354. ſ. 514. Δέϱβικες in Codd. meis, vulgo Δέϱβηκες; Plinius 6, 18. ſ. 16. Et ſic auctores alii tantum non omnes *Der* in priori nominis parte ſcribunt, poſteriori varie mutata. Conſentiunt medii aevi auctores, veluti Geogr. Ravenn. 2, 8. Aethicus in Coſmogr. p. 710. ed. Gronov. Alia Vol. 2. Tum inverſo verborum ordine Vindob. *parvi magnique.*

ſinu — fluunt) Forte verba *ſinu* et *fluunt* vacant; nam *mare* appellat, non *ſinum.* Dividitur vero in tres ſinus. CIACCONIVS. Tò *ſinu* redundat, et mox *fluunt.* SCHOTTVS. Poſſit quidem prior vox omitti, et ad Caſpium mare τὸ *eo* omnino referri, cum ſequentia declarent, Melam ſingulatim eius tres ſinus enumerare, in quos flumina ſua ferantur, et rectius nomen totius praeponi, aut certe indicari. Minus tamen perſpicio, cur *fluunt* eiici debeat, quod ponitur pro *influunt*, et *eo ſinu* pro *eum ſinum*, uti paſſim ſic *in* occurrit. Poſt Cibin. Vatic. *habeant*, idem *cemunis;* Vindob. Lipſ. Rehdiger. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. *Ceraunis*, quod et in aliis MSStis forte fuit. Prag. *terraunis.* Cf. ad 1, 19, 13. Denique Vindobon. *deſcendunt.*

Rha) Abeſt haec vox in omnibus codicibus, excepto forte Pariſ. 2. (nam in ſolo primo et tertio abeſſe

notatum erat) nec minus deſideratur in edd. 1. 2. 3. 4. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. omninoque Vadianis, Olivarianis et cognatis. Primus inſeruit Schottus, ſecutus eſt Voſſius et reliqui. TZSCHVCKE. Verba illa: *Araxes Tauri latere demiſſus* ſenſum inchoant diverſum. Per praecedentia vero fluvius ſignificatur, cuius nomen librariorum incuria omiſit. Hunc putamus eſſe fluvium *Rha*; tum quod facilis fuit librarii ubique dormitantis lapſus, una duntaxat ſyllaba praeterita, tum quod Mela duobus alveis tradit exire in Caſpium ſinum, quod de *Rha* flumine aperte teſtatur Ptolemaeus. [5, 9. et 6, 14.] Praeterea, ſi quis rem diligenter examinet, inveniet ex magna fluviorum copia, qui in Hyrcanum mare emittunt, ſex tantum, qui famam habeant, delegiſſe Melam, quos memoriae proderet. Duos in ſinum Caſpium emittentes, totidem in Hyrcanum, poſtremo duos in Scythicum. Denique *Rha* fluvius plagae Septentrionalis Tanaidi vicinus, auctore Marcellino, [22, 8.] clarus eſt et celeber, vel quod diſterminat Sarmatiam a Scythia, ut ſcribit Ptolemaeus, [5, 9.] vel radice cuiusdam herbae vegetabilis, quae in eius ſuperciliis gignitur ad uſus multiplices medelarum, ut idem Marcellinus tradit. PINTIANVS. Deeſt *Rha*, nomen fluminis, legendumque: *Rha ex Cerauniis montibus.* CIACCONIVS. Manifeſte hic deeſt aliquid. Pintianus recte divinavit, excidiſſe hic vocabulum *Rha* fluminis. Similitudine vocis ſequentis, uti ſaepe alias, librarii decepti neglexerunt. Verum non recte fluvium hunc ait oriri ex Cerauniis montibus, quorum ſitus notus ex Ptolemaeo, [5, 9.] cum remotiſſimis oriatur fontibus, ac plus quam quadringentas Germanicas leucas curſu ſuo conficiat. Sed neque illud verum, duobus tantum alveis in Caſpium mare exire; ſeptuaginta enim oſtia numerarunt, qui viderunt, aut etiam plura; quamvis alii viginti quinque tantum referant, quod de maioribus forſan et permanentibus oſtiis eſt intelligendum.

Quum vero ſcribit, uno alveo deſcendere, tum quoque errat, cum plurimi in eum amnes partim in Tartaria, partim in Moſcovia nati, influant, quod hodierna experientia compertiſſimum. Diverſi illi Rha ſive Volgae fluminis fontes noti fuere iam olim Ptolemaeo. Praeter duos longiſſime a ſe invicem diſtantes fontes, [at aliorum duorum fluviorum, qui influunt, hi fontes dicuntur 5, 9.] quos ex Hyperboreis ait oriri montibus, amnibus quoque aliquot augeri ait, qui ex Rhymmicis montibus in eum influant. Verba eius haec ſunt, agens de Scythia intra Imaum, et Rhymmicis in ea montibus: Ἀφ' ὧν ῥέουσιν ὅ τε Ῥύμμος καὶ ἄλλοι τινὲς εἰς τὸν Ῥᾶ ποταμόν· οἴδε συμβάλλοντες τῷ Δάϊκι ποταμῷ κατὰ τὸ Νόροσσον ὄρος. Sic habent veteres manu exarati libri, et recte. Vulgata enim lectio [καὶ τὸ Νόρ. ὄρος] falſa eſt, et meras offundit tenebras. Ex Rhymmicis montibus praeter Rhymmum, qui proprio oſtio in mare Caſpium exoneratur, egrediuntur quoque alii amnes, quorum aliqui Rha fluvium ſubeunt, alii Daici coniunguntur flumini, qui vulgo *Iaik* appellatur. — VOSSIVS. Sic [Rha] apparet appellare viros doctos, quoniam hodie inter medica ſolet uſurpari haec pronuntiatio, quamquam non probant, quoque notam fuiſſe Romanis, aut huic auctori. Vtique tali nomine nihil ſimile exſtat in hac Geographia, ut omnino reſtet cauſa dubitandi. I. GRONOVIVS *MS.* Cf. etiam de illo fluvio Witſenius in Tartariae deſcriptione Belg. p. 700. et Hermann in Schilderung von Rusſland p. 135. Adpoſui vero ea, ut, quam dubia eſſet illa lectio adpareret, quam etiam plane reiicit Mannertus in Geogr. T. 4. p. 347. ſic ut locum conſtituat: *Ex Cerauniis montibus uno alveo deſcendit (Albanus). Duobus exit in Caſpium Araxes Tauri latere demiſſus.* Commemoratur ille fluvius a Plinio 6, 15. ſ. 13. et Ptolemaeo 5, 12. et per ſeriem fluviorum inſtitutam eiusque fontes indicatos commode hic intelligi poteſt. Malim tamen *Caſius*, qui Albano non ſolum fuit vicinus, et cum illo

ab utroque auctore hic coniungitur, ſed cuius nomen etiam facilius a voce *Caſpium* abſorberi potuit; quare pro *Rha* vel *Albanus* hoc poſui. Haec enim verba melius adnectuntur illi fluvio, quam Araxi, de cuius exitu diverſa noſter poſt tradit, quae conciliari inter ſe alias difficulter poſſint.

§. 5. *Araxes)* Cibin. *Arax eſt Tauri;* Vindobon. *thauri.* Pro *demiſſus* Venet. Lipſ. Gud. Prag. *dimiſſus*, et pro *quoad* edd. 6. 7. 8. 10. *quod;* utrumque commutatione crebra. Porro Vindob. *in utramque partem;* Havn. *in utraque parte.* Tum in Vatic. 3. Pariſ. 2. et Prag. abeſt *eat;* in Rehdiger. legitur *eant.*

intuearis) Venet. Prag. *in terris;* Vindob. *intuaris.* Poſt Vadianus dedit *manifeſtum*, et hinc praeter Vadianas et Olivarianas, 21. 24. 28. Vinetus, Schottus. *Manifeſtus*, quod iam olim Pintianus ex Aldina probaverat, revocavit Voſſius. Totum vero locum Voſſ. 1. et Cibin. ita exhibent: *quamquam intuearis, manifeſte cognoſcitur; cum autem in aſperiora devenit.* In proximis haec notavi Pariſ. 2. *tum in aſperiora;* Havn. Prag. *hic atque illic;* Prag. *frangit ſubinde* omiſſo *ſe;* Rehdiger. *appoſita;* edd. 7. 8. *adeo eiectus;* Voſſ. 1. *ut qua vi praecipiti;* Vatic. 3. Havn. Prag. *ut ſi qua ex praecipiti.*

in ſubiecta —) Verba *in ſubiecta* Vindob. neglexit; alii integra omnia et vulgato ordine ſiſtunt; ſed mutato eo ordine editiones inde a primis ita exhibent: *caſurus eſt in ſubiecta*, vel *ſubiectam*, uti eſt in plerisque, maxime poſterioribus, poſito etiam inciſo poſt *caſurus eſt;* vulgatum hodie ordinem reſtituit Voſſius. Ex MSStis ſolus Havn. cum edd. 4. 5. conſenſiſſe videtur. TZSCHVCKE. *In ſubiectam)* Lego *in ſubiecta*, ut ſubintelligas *loca* adſtipulantibus etiam Aldi exemplaribus. PINTIANVS. Forte *caſus eſt in ſubiecta.* Pintianus

etiam legit *in ſubiecta* ex Aldi exemplaribus, cui favet antiqua lectio V. C. *in ſubiecta caſurus eſt.* CIACCONIVS. *Subiecta* vult Pintianus, ut *loca* exaudiatur. Idem *unda* legiſſe videtur. [Ita nempe notae praeponit.] Ego vulgatam lectionem. SCHOTTVS. Correximus haec auctoritate veterum codicum, et ſic poſtulante ſententia. Paulo poſt ſcribe ex iisdem libris: *ſemet ipſe ſine alveo ferens.* VOSSIVS. Bene ſic omnia cum libris procedunt. Poſt Vindob. *declinat*, et edd. 8. 15. 17. 20. 23. *unda.*

iugeris) Ita 7 MSS. A. Gronovii, et plerique meorum, in quibus codex Auguſtinorum; Cibin. *ingeneri;* Prag. *ingens;* Pariſienſes *iugeri* habuiſſe videntur, uti dedit Voſſius et hinc Gronovii ad edit. 42. cum antea et poſt ferretur *iugeris.* Cf. de hac forma praeter Graevium Garatonius ad Cicer. in Verrin. 3, 47. ubi et hunc Melae locum adlegavit. Eodem vero iudice praeter verſum numerus ſingularis ad ſecundam declinationem flectitur. Inter utrumque variatur etiam in Curtio 5, 1, 26. Datur igitur haec forma codicibus et poeticae formae ſtudioſo Melae.

ſemet ipſe) Ita Voſſiani codices meique, exceptis forte Venet. et Havn. Edd. 1. 2. 9. *ipſorum;* ceterae *ipſum*, dum Voſſius ex libris ſuis praeiviſſet *ipſe*, quod ex lege obpoſitionis hic unice verum eſt. Sic per nexum 3, 8, 10. recte *Phoenix ſibi ipſa incubat*, et *ipſa ſe concipit.* Cf. ſupra ad §. 2. ubi etiam variatur. Tum *et* ante *aquis* excidit in Cibin. et poſt *fluens*, quaedam editiones, uti 8. 11. maiori ſigno diſtinguunt; minus apte.

§. 6. *Cyrus)* Vatic. 3. Pariſ. 2. *Cyrius;* Prag. *cirius;* Gud. Vindobon. edd. 30. 32. 37. *Cirus.* Sic poſt codices quidam et editiones *Cambiſes;* qua litera utrumque effert etiam Boccatius de fluminibus h. v. Gud. Prag. *Cambiſſes.* Gr. Κῦρος (etſi quidam, ut Dio Caſſ.

36, 36 ſq. Κύῤῥος) et Καμβύσης. A verbis *Cyrus* et *Cambyſes* capitis 21. initium facit Vinetus.

Coraxici) Ciaccon. *Coriſci* et *Corſici;* Vatic. 1. Gud. Cibin. *Corxici;* Vatic. 3. Lipſ. Prag. Rehdiger. *Corſici;* Pariſ. 2. 3. *Corciſi;* Vindob. *corſciſi;* ex aliis Venet. Havn. videntur habuiſſe *Corſici,* et Pariſ. 1. *Coraxici,* uti edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. et ſequentes; illis enim priores ferunt *Corſici.* TZSCHVCKE. *Corſici)* Legendum arbitror *Coraxici,* non *Corſici.* BARBARVS. Recte, uti patet ex Plinio 6, 10. in. et 15. ſ. 13. atque ita legit Boccatius c. l. Pertinet huc etiam Ptolemaeus 5, 9. a quo memoratur Κόραξ mons prope Heniochos, unde Heniochios montes etiam vocatos eſſe ſcribit Plinius 6, 10. Τὸ *a* igitur in noſtris codicibus male eſt expulſum.

vicinis fontibus) Ita codices, tantum Vindob. *vicinis montibus.* Edd. 5. 13. *vicini editi,* uti etiam refert Boccatius; 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *vicinis editi* omiſſa voce *fontibus,* quam addiderunt 15. 17. 20. 23. Vinetus, Schottus, hic quidem minusculis literis expreſſam, Voſſius, reliqui. TZSCHVCKE. Deeſt verbum *fontibus,* ex Aldo, ut ſit, *vicinis fontibus editi.* PINTIANVS. Hermolaus *montis vicini* legit. Alias interponenda particula *fontibus,* et legendum, *Coraxici montis vicinis fontibus editi in diverſa abeunt,* expuncto *et.* Pro *Coraxici,* alias *Corſici,* V. C. meus *Coriſci.* Senſus huius loci eſt, eos per gentes diverſas et multum diſtantes fluere, alterum nempe per Iberas, alterum per Albanos, cum vicinis fontibus ſint editi, et uno ore in Caſpium mare perveniant. CIACCONIVS. Τὸ *fontibus* neceſſario addendum non puto; tametſi in Aldina edit. non minus aliis corrupta, legatur. SCHOTTVS. Cum ſenſus commodior eam vocem deſideret et codices addant, melius illa retinetur. At melius abeſt *et,* uti cenſebat

Ciacconius, quod cum probent etiam codices optimi Voſſ. 1. et Cibin. extruſi. Sequens enim *perque* non eſt diverſae ſententiae, ſed eiusdem explicatio, ſi quis huc velit accommodare. Pro *diverſa*, quod bene habet, Lipſ. et Prag. dant *adverſa*.

Iberos) Lipſ. Venet. Rehdiger. *Hyberos;* Cibin. *Hiberos;* Vatic. Vindob. Prag. Gud. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. (Vadianus) 18. 19. *Hiberas;* 15. 17. 20. 21. 22. (Vadianus) 23. 24. 25. Vadianae reliquae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, ceteri *Iberas;* Vinetus *Iberos*, quod praeferendum videtur, non ſolum quod ſic meliores codices volunt, ſed ut Mela ſibi conſtet, qui 1, 2, 5. *Iberi* etiam habet. Et ſic cum aliis etiam Eutropius 8, 3. ſ. 2. Adſpiratio autem recte omittitur. Pro *Hyrcanos* Lipſ. *Hyrcanios;* Cibin. Venet. *Hircanios*, et per *i* edd. etiam aliquae. Sic poſt codices quidam *Hyrcanium* et *Hircanium*. Tum Vatic. 3. Prag. *in eodem lacu*, hic etiam ſine ſenſu *uno ore perilem ut laxates*. TZSCHUCKE. Quid ſi Pomponianus locus ille ſic legatur: *perque Iberos et Albanos diu et multum diſtantibus alveis defluunt, poſt non longe a mari, eodem lacu accepti, in Albanum ſinum uno ore perveniunt.* De parte Caſpii, quod Albanum illic vocetur, ipſe Plinius [6, 15. ſ. 13.] *Ante Albanos*, inquit, *mare, quod Albanum nominatur.* Caeterum quod prius Araxis meminit, videtur omnino alio in loco ſtatuere, tamquam ſupra Araxem hi amnes meridiem verſus exſtent, quod et Ptolemaeo placet, ſed diverſa etiam deſcriptione. Ipſe Plinio et Straboni magis aſſenſerim, quamquam de longiſſime diſtantibus locis dubia ſit fides. Quod ſi lapſus Pomponius eſt, minime mirum, cum id perhumanum ſit. VADIANUS. Legendum videtur *perque Armenios et Albanos* etc. Plinius in ſexto: [cap. 15. ſ. 13.] *Flumina per Albaniam decurrunt in mare Caſios et Albanos. Deinde Cambyſes in Caucaſiis ortus montibus, mox Cyrus in*

Coraxicis. Strabo undecimo: [p. 345. ſ. 500.] *In medio planicies eſt fluminibus irrigua praeſertim Cyro, qui ortum ex Armenia trahens, mox dictam planiciem intrat, atque Aragum* [ita Guarinus] *amnem e Caucaſo defluentem recipiens evadit in Albaniam, inter quam et Armeniam in mare Caſpium erumpit.* Et paulo poſt idem Strabo: *Cyrus autem, qui per Albaniam fluit, et alia flumina, eum augentia, terram foecundiorem exhibent.* Haec Strabo. In cuius tralatione vitioſe ſcriptum eſt *Aragum* pro *Aragonem*, ut habent Graeci codices. Sed poteſt etiam legi per *Iberas et Albanos.* Nam Ptolemaeo auctore [5, 12, 13.] *Cyrus* per totam Iberiam et Albaniam fluit, dividens illas ab Armenia. PINTIANVS. Valde hic peccat Mela, cum amnes hos vicinis fontibus oriri, ac tamen tam vaſta divortia facere ſcribit, ut unus per Iberas, alter per Hyrcanos fluat, prius quam coniungantur. Nempe quia Araxis appellatio tam variis adtributa fuit fluminibus, ideo quoque in ſitu et nomine Cyri et Cambyſis amnium variatum fuit. Sed ſi per Araxen illud flumen intelligamus, quod ſic Romani appellarunt, quodque etiamnum nomen ſervat, iam non erunt diſtinguenda oſtia Cyri et Cambyſis ab oſtiis Araxis; confluentem enim faciunt, non divortium. Araxes influit in Cyrum, uti non tantum Plutarchus [in Pompeio cap. 34.] et Appianus, [in Mithridat. c. 103.] ſed et hodierna docet experientia. VOSSIVS. Quot putas in his prodigia eſſe? Iberes et Hyrcani (quanto intervallo ſeiuncti?) qui poſſunt ſua flumina per unum os emittere? Ita Cellarius, expoſito hoc loco, in Geogr. ant. 3, 18, 10. exclamat. Satis illa declarant, falſa hic Melam tradidiſſe, ſed, quo minus ad veram rationem revocetur, obſtant codicum omnium conſentientes voces. Accedit, quod et bis eadem repetit Boccatius cc. ll. Plura Vol. 2.

Iaxartes) Vatic. Venet. Vindob. Havn. Lipſ. Gud. Rehdig. *Laxartes;* Prag. *Laxates;* Cibin. Voſſ. 1.

puto, et reliqui *Iaxartes*. Edd. 1. 2, 3. 4. 5. 9. 11. 15. 17. 20. 23. *Laxartes*; 6. 7. 8. 10. 12. ceterae *Iaxartes*. TZSCHVCKE. Scribendum *Iaxartes* per *I*, non per *L* ex Plinio, [6, 15. ſ. 15 ſqq.] Strabone, [lib. 11. p. 351. ſ. 510. et alibi] Ptolemaeo, [6, 14.] Q. Curtio, Marcellinoque. [23, 6.] BARBARVS. Varie huius fluvii nomen etiam in aliis corruptum adparet. Sic, ut hic, codices quidam apud Valer. Flaccum 5, 597. *Laxartes*, apud Solin. c. 52. ſ. 49. *Laxantes*. Boccatius, qui hunc Melae locum reddit, *Laxarus* ſcribit et *Laxares*. Sic in libris Arriani de expedit. Alex. 3, 10, 13. Ὀρξάντης, Suidas Ἰαξάρτης, etſi hic Tanain interpretatur, Plutarch. in Alex. 45. extr. ex quo diſcitur corruptio illa in Suida, et cur ad Tanain referat. Cf. Politus in animadverſ. in Euſtathium ad Dionyſ. 2, 10. p. 109. Veram ſcripturam ſervarunt praeter ſuperiores etiam alii. In ſequenti nomine gravius aberrarunt librarii. Pariſ. 2. *Exoa*; Vatic. 3. *exons*; Prag. *exoiis*; Havn. *exos*; Venet. *Oxus*; alii *Oxos*. Edd. 1. 2. 9. 13. *meos*. Tum ſex MSS. A. Gronovii *Surdianorum*, reliqui *Sucdianorum*. Ex meis Cibin. cum Voſſ. 1. Vindobon. Rehdiger. Pariſ. 1. 2. 3. Prag. Gud. Havn. Ven. *Surdianorum*; Lipſ. *Surchianorum*; Vatic. *Sogdianorum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Surdianorum*; reliquae *Sogdianorum* ad Reinoldium, qui praetulit *Sugdianorum*, et hinc 43. 44. aliae. Notavi tamen *u* ex ed. 23. Hermolaus pro *Surdianorum* emendaverat *Sogdianorum*; recte omnino; nam alias libri et auctores inter *o* et *u* fluctuantur. Sic per *o* Strabo 11. p. 356. ſ. 517. et alibi, Herodot. 3, 93. 7, 66. Arrian. de expedit. 4, 18. et ſaepius, Plutarch. de fortit. Alex. orat. 1. p. 299. ſ. 328. ed. Lipſ. Diodor. 17, 99. Stephanus h. v. Ptolemaeus 6, 12. et 13. Iuſtin. 13, 4, 23. Plin. 6, 18. ſ. 16. et alii, Legitur tamen etiam Σουγδιάς apud Dionyſ. v. 747. ubi ſic ſemel iterumque repetit Euſtathius. Per *u* tenuit etiam conſentientibus libris Schweighaeuſer. in Appiani Syr. cap. 55. Quos igitur ſi quis hic preſſius ſequatur,

utique cum recentioribus praeferendum eſt *Sugdianorum*, uti editur 1, 2, 5. *O* autem et *u* ſic paſſim in aliis nominibus variantur, veluti *Culchis* pro *Colchis*, de quo Baptiſta Pius ad Valer. Flacc. 5, 634. etſi de eo certius conſtat. Ceterum totum hunc locum ſic adponunt Voſſ. 1. et Cibin. *Iaxartes et deſerta Scythiae* (Cibin. *Scytiae*) *peragrans oxos ex Surdianorum* etc. Voſſius, qui eandem lectionem iam excitaverat, an ſic ſcripſerit Mela, dubium putat, verum tamen eſſe monet, Oxum magis peragrare Scythiae deſerta, quam vulgo exiſtiment.

fonte) Vindobon. *fontis*; Cibin. Gud. *fronte*. Cf. ad 1, 13, 3. Poſt pro *excurrens* Cibin. Vindobon. Rehdiger. Pariſ. 1. Mediolan. Lipſ. Gud. Vatic. Venet. Voſſ. 1. 3. *occurrens*; Leid. *ocurrens*; Prag. Havn. Vaticanus Voſſii et reliqui, puto, Gronoviani *excurrens*; cum ed. Voſſ. forte Pariſ. 2. 3. *currens*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *occurrens*; Vadiano in ed. 16. praeeunte 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii ad 42. *currens*; poſt, duce Reinoldio, receptum eſt *excurrens*. TZSCHVCKE. Scripti duo *occurrens*; immo ſic etiam editio Iuntae et codex Mediolan. I. GRONOVIVS. In quibusdam libris *occurrens*. Sed quomodo flumen, ubi nullus eſt aeſtus, ſibi occurrere poteſt? Vel itaque vulgata, vel Vaticani libri, in quo *excurrens*, retinenda eſt ſcriptura. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Difficultatem vides magnam. At quis dixit, illum ſibi occurrere? Interrogatio penitus mendax. Imo elegantiſſime Mela, quoniam alii fluvii in eum incurrebant, dicit eum aliquamdiu ad occaſum ab oriente, in quo ſcilicet ſpatio accipiebat alios fluvios, occurrere, hoc eſt, currentem hic illic praeſto ſiſtere ad eos admittendos. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori*. Arguta nimis altiusque repetita videtur haec explicatio. Nec Mela aliorum fluviorum incurſum amplius hic ſpectat, ſed, quem inde

flexum facit. Cum tamen plerique codices conſentiant in *occurrens*, vel mutatum hoc eſt ex cognato *accurrens*, uti variatur apud Ciceron. ad diverſ. 8, 8. in. et alibi, de quo cf. Oudendorp. ad Suetonii Calig. cap. 58. et Heyne ad Tibull. 1, 2, 25. et, qui eodem ſenſu poni docuerunt, Burmann. ad Velleium 2, 61, 2. et Scheller. in obſervatt. p. 57. vel poſitum eſt pro ſimplici *currens*, quod fieri, etiam in librorum diverſis lectionibus, patet ex iis, quae monuerunt Gronov. ad Liv. 29, 34, 8. Graevius et Oudendorp. ad Suetonii Calig. cap. 26. Vorſtius ad Valer. Max. 4, 4, 7. aliique. Neque ſolum eo ſenſu *occurrere* cum *ad* ponitur, ſed et τὸ *ob* ipſum ſaepe nihil aliud in compoſitione innuit. Tum vero reſpicit locum vel plagam, occidentem, quo tendebat, quam verbi vim alii quidam librarii minus percepiſſe videntur.

Dahas) Venet. Lipſ. Gud. Parif. 2. Rehdiger. *Dachas*; Vatic. 3. Pariſ. 3. Prag. Havn. *Dacas*; Vindobon. *adhas*; alii *Dahas*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 7. 9. 11. *Dacas*; 8. *Dachas*; 15. 17. 20. 23. *Daas*, in aliis *Dahas*. TZSCHVCKE. Scribe *Dahas*, non *Dacas*. BARBARVS. *Dachae*, *Dacae*, et *Dahae* in aliis etiam aliorum auctorum MSStis et editionibus confunduntur, cuius exempla dabunt notata a viris doctis ad Livium 35, 48. 5. 37, 40, 8. Virgilium 8, 728. Silium Ital. 13, 764. Lucan. 2, 296. Iuſtin. 12, 6. extr. Curtium 4, 12, 6. et alibi. *Dachae* facile ex librariorum uſu iudicatur; hc *nichil* pro *nihil*; in *Dacae* haerent etiam multae editiones, veluti in Ptolemaeo 6, 10. ubi tamen Bertius recte poſuit Δάαι, ut in Appiani Syr. cap. 32. Schweighaeuſerus, in Solino cap. 20. f. 5. Salmaſius, qui conferri poteſt p. m. 559. Nempe Dacae notiores, librariis certe, fuerunt. Sed et utrosque commiſcent viri quidam docti eosdemque putant, in quibus Sigonius ad Livium 37, 40, 8. Dausqueius ad Silium 13, 764. Situs notatio litem facile dirimit diſcrimenque ſtatuit. Daci enim

ſeu Dacae, ſi quis malit, in Europa ſedem habuerunt, Dahae in Aſia. Graecis quidem dicuntur plerumque Δάαι, ſed Latini, ut in aliis, adſpirationem iniecerunt. Non inepte omnino ed. 2. *Daſas* habet, cum et ſic adpellatos eosdem eſſe diſerte ſcribat Stephanus ſ. v. Δάαι. Tum Pariſ. 2. et Prag. omittunt *primum.*

Paeſicas os) Coaluerunt hae voces in libris in unam, *Peſicaſos,* uti eſt in Cibin. Rehdiger. et edd. quibusdam 1. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 11. 13. 17. Acceſſerunt poſtea corruptiones variae. Sic Pariſ. 3. *Peſiceſos*; Vatican. 3. Prag. Lipſ. Havn. *Peſicarſos*; Venet. *Perſicarſos*; Gud. *Prücaſos*; Vindob. *Peſcaſos*; Pariſ. 1. *Pellicas os.* Edd. 15. 20. 23. *Perſicasos*; aliae praeter ſuperiores *Paeſicas os*, tantum ex vitio Lugdun. 1646. et omiſſo *os* 32. *Paeſicos.* Boccatius de fluminibus, ubi noſtrum reddit, ſ. v. *Laxarus* habet *Beſſicados*, ſed ſ. v. *Oxus* ſcribit *Peſicaſos.* *Paeſicas os* legendum utique eſſe, facile intelligitur, et iam olim monuerat Hermolaus. Poſt Vindob. Rehdiger. Pariſ. 3. Vatic. Lipſ. Gud. Prag. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *aperitur*; reliquae et ex prioribus 10. 13. *aperit* cum aliis codicibus, uti iam emendaverat Hermolaus, et antiqua manus ad editionem 6. adſcripſerat. Nempe librarii, qui *Paeſicaſos* populum cenſerent, ita reponendum eſſe exiſtimarunt, etſi et alias ſaepe ſyllaba *ur* activis adpendi ſolet. Vid. ad 1, 7, 3. et ad Eutrop. 7, 14. ſ. 9. In eodem errore de populo verſatur Boccatius, qui cum in ſuo codice legiſſet *aperitur*, ita ſuccurrendum putavit ſ. v. *Oxus* de fluminibus: *iter ad Mardos et Peſicaſos illi aperitur.*

§. 7. *alia quoque dira)* Voſſ. 1. Cibin. ignorant vocem *alia*; Voſſ. 3. Pariſ. 1. 2. *aliaque dira,* quod tamen omnino Voſſius ex libris veteribus notat; reliqui libri omnes et ſcripti et editi *alia quoque dira*

praeter Voſſium, cui placuit dare: *aliaque dira*, et ex eo edd. 40. 41. 42. TZSCHVCKE. Habent libri veteres *aliaque*, non *alia quoque*. Vtrumque probum et Latinum. Sic *hodieque* pro *hodie etiam*; ſic innumera alia apud Livium alioſque Auguſtei aevi ſcriptores. Vide de hoc loquendi genere reſponſum parentis ad animadverſiones Scioppii. VOSSIVS. Nempe negaverat Scioppius, aurea aetate quemquam dixiſſe *hodieque*, quem etiam alii erraſſe docuerunt. Simpliciter tamen ſic in aliis *que* pro *etiam* poni, gravioribus et certioribus exemplis adſtrui debet. Immo ex compendio ſcribendi, quod et hic in Cibinienſi adhibitum erat, facilis non ſolum, ſed et frequens fuit utriusque voculae commutatio, de quo prolixa eſt Drakenborchii disputatio ad Livium 5, 27. in. Cum igitur reliqui codices iique melioris notae (ex Zaluſciano diſerte etiam hic notatum erat) adferant *quoque*, non opus eſt, ad inſolentiora recurrere. Vtrum vero ita legatur, offendere poſſit. Occurrit quidem apud noſtrum non ſolum, ſed et alios haec Graeci exempli ſtructura, ſed nusquam, niſi memoria fallit, additur *quoque*, ſed *quidem*, vel ſimpliciter *alia* ponitur. Sic noſter 3, 7, 6. *alia quidem ſlumina admittit, ſed clariſſima* — Sic Ovid. Faſtor. 4, 689. 5, 99. Auget moleſtiam ſubiecta particula *et*, quae idem ſignificat. Forte olim et hic fuit *quidem*, quod poſt transiit in *quoque*. Poſt Rehdiger. *tygres*, ut ſolet; Venet. *undique*; Vindob. omiſit *ferunt*. Ceterum in Vineti editione hinc numeratur cap. 22.

Hyrcania) Codices mei omnes *Hyrcaniae*, vel *Hircaniae*, in qua terminatione conſentiunt etiam editiones ad Voſſium, qui repoſuit *Hyrcania*, unde ad poſteriores propagatum eſt. Solus ita exhibuiſſe videtur Pariſienſis 1. In Voſſianis, quia ipſe nihil inde contra priorem lectionem profert, *Hyrcaniae* ſine dubio etiam ſtetit. Tum poſt *ferunt* veteres editiones pleraeque diſtinctionis maximae ſignum ponunt, ſic ut haec a praecedentibus

avulſa ſequentibus adtribuantur. TZSCHVCKE. Luxatus eſt, ut opinor, ordo verborum. Legendum: *Sylvae, utique Hyrcaniae, alia quoque dira animalia, verum et tigres ferunt, ſaevum ferarum genus.* PINTIANVS. Forte vacat *utique Hyrcaniae.* CIACCONIVS. Duo poſtrema verba [*utique Hyrcaniae*] ſuperant, et ex Virgilio [Aen. 4, 367.] deſumta: *Hyrcanaeque admorunt ubera tigres.* Vide Plinium lib. 8. [cap. 25. ſ. 18.] SCHOTTVS. *ferunt. Utique Hyrcaniae ſaevum* —) Atqui non Hyrcania ſola fert tigrides, neque in illa ſola ſaeviunt. Vide itaque, num locus hic hoc pacto ſit concipiendus: *Silvae aliaque dira animalia, verum et tigres ferunt, utique Hyrcania. Saevum ferarum genus* etc. VOSSIVS. Perizonius ad 1, 9, 9. ubi hunc locum de uſu et vi particulae *utique* adlegat, ſcribit, *utique in Hyrcania.* Forte ſic legi voluit. Haeſerunt omnes in voce *Hyrcaniae* tamquam in ſcopulo, varieque elabi tentarunt, cum aperta ſint omnia et plana, dummodo *Hyrcaniae* adiectivi uſu ad *Silvae* referas. Non enim ſolum Hyrcanus dicitur, et id quidem de populo maxime, (non enim ſemper) ſed et Hyrcanius in gentili. Sic *Hyrcanium mare* Plin. 5, 27. 6, 15. ſ. 13. et 18. ſ. 16. Neque hoc inſolens fuiſſe, ſatis docet Stephanus. Non igitur transpoſita ſunt haec verba, neque temere intruſa, neque poſterioris forma mutanda in *Hyrcania,* quod duriorem nexum efficiat, cum ad *ſilvae* tamquam primarium referatur. Mirum etiam videatur, ſi ſic omnes librarii aberrare potuerint. Vndecunque vero ducta illa ſint, de quo certi nihil ſtatui poteſt, ſi vel ducta ſunt ex Virgilio, Melae potius doctiori, quam imperitis librariis id dandum eſt. Cur de Plinii loco nulla iniicitur dubitatio? ut taceam, quos producit Barthius ad Claudian. de raptu Proſerp. 3, 263. De interpunctione vero recte monuit Voſſius. Revocavi igitur *Hyrcaniae,* ſic ut eius diſtinctionem adhiberem.

genus) Prag. *gens*; poſt idem *et illis*; Vindobon. *ille longo*. In ſequentibus Voſſiani duo, Vatican. Prag. Cibin. cum edd. 1. 2. 9. 13. *praegreſſum*; in aliis legitur *progreſſum*, quod etiam propter conſenſum plurium retineri debet, etſi nec alterum hic damnari omnino poteſt. Vitioſe autem Lipſ. Gud. Rehdiger. *pergreſſum*. *Genus* et *gens* inter ſe mutari, paſſim etiam codices noſtri docent. Cf. ad 1, 16, 1. Poſt ridicule et imperite Vindobon. ut alia, *equidem*.

aliquotiens) Sic Lipſ. Rehdiger. Vindob. Gud. Prag. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *aliquotiens*; Venet. et Havn. cum edd. 3. et 5. conſenſiſſe videntur; Cibin. *aliqn*; reliqui cum editionibus 13. 15. 16. 17. 18. 20. 21. et reliquis excepta, opinor, Vinetiana, *aliquoties*. Reinoldio duce rediit *aliquotiens*, quod exceperunt A. Gronovius in ed. 44. Kappius cum editore Norimbergenſi. In Reinoldiana tamen ed. an. 1775. legi *aliquoties*. Priorem ſcripturam inſerto *n* in hoc vocabulo et *totiens* probant veteres Grammatici Priſcianus lib. 15. p. 1015. (Gramm. Putſch.) Caper de orthogr. p. 2241. Marius Victorinus artis Gramm. lib. 1. p. 2469. Suffragantur etiam antiquiſſimi codices, uti teſtimoniis productis confirmant viri docti, in quibus Pierius ad Virgilii eclog. 3, 72. Ruizius in Iaegeri Panegyr. vett. Tom. 2. p. 469. Drakenborchius ad Livium 44, 45, 10. aliisque. Accedunt lapides veluti apud Gruterum p. 715, 10. Quid tamen in utramque partem proferri poſſet, expoſuerunt Dausquius in Orthogr. P. 2. ſ. v. *Quotiens* et Cellarius in Orthogr. Lat. T. 1. p. 336. ed. Harleſ. Cum perinde ſit, in minus uſitata, certe recentioribus librariis, forma adquieſcendum putavi. Pro *coeperit*, quod agnoſcunt plerique codices et editiones, Gud. et Rehdiger. *ceperit*, de quo cf. ad 1, 4. extr. Vadianae editiones variant; 16. *coepit*; 22. *coeperit*, poſteriores et cum iis 30. 32. 37. *coeperint*, ut ad τὸ *ferarum* referatur.

ex eo) Vindob. *ex eo cauſa.* Poſt Pariſ. 2. Prag. omiſerunt *ille.* Tum Vindobon. *auhere aut*; Rehdiger. *advehere.* Particulam *et* ante *rabiem* expulit Vadianus, et hinc exſulat in edd. 21. 22. 24. 25. omninoque in Vadianis, Olivarianis, quibus accedunt Vinetus, Schottus, Voſſius et Gronovii in editionibus 40. 41. 42. reduxit Reinoldius et hinc ſedem tenuit in reliquis, quam et illi addicunt, adprobante ipſo nexu, codices et priores Vadiano editiones. Invenerat etiam eam particulam in tribus MSStis I. Gronovius et tuetur Cannegieterus ad Aviani fab. 35, 10. Nempe moverat Vadianum diſtinctio in verbis proximis alieno loco poſita, cum tamen poſterior huius narrationis inde a verbis: *hae proiectum* — melius, exordiatur,

aſtu fruſtraturus) Hunc ordinem praeferunt codices plerique, in quibus Vatic. Venet. Lipſ. Prag. Rehdig. Pariſ. 2. Gud. (*aſtru* hic praeterea) Voſſ. 2. 4. 5. Perizon. tres I. Gronovii, et qui ipſius erat A. Gronovii; ex aliis Ciaccon. *fruſtratus aſtu*; Voſſ. 1. Cibin. *aſtu fruſtratur*; Vindob. Auguſtinor. et in conlatorum ſilentio Pariſ. 1. 3. Havn. et A. Gronovii reliqui cum edd. etiam Reinoldianis, *fruſtraturus aſtu* ad 45. in qua A. Gronovius priorum codicum ordinem ſecutus eſt, quem et poſtea probavit Kappius et editor Norimbergenſis. Idem tamen Vineti editio olim praetuliſſe videtur. Porro A. Gronovius diſtinctionem, quae in priori lectione poſt *fruſtraturus* ponebatur, et aſtu ad ſequentia *unum de pluribus* proiiciebat, ad veriorem rationem, recepta etiam particula *et* ante *rabiem*, revocavit. *Aſtu* enim connexum cum *fruſtraturus*, uti et declaravit exemplo ſuo Reinoldius, melius ſubiectam explicationem praecedit, qua abſoluta, quatenus raptorem ſpectat, apodoſis de tigribus ſequitur, uti etiam antea hunc locum legendum et diſtinguendum in nota monuerat I. Gronovius. Poſt Voſſ. 1. 2. Perizon. Pariſ. 1. (qui antea τὸ *unum* neglexit) 2. Lipſ.

Gud. Prag. Vatic. Cibin. ferunt *omiſſis*; Rehdig. *omiſſum*; utrumque etiam in tribus legerat I. Gronovius; Leidenſ. Voſſ. 3. Pariſ. 3. Vindob. *omiſit*; Venet. et Havn. videntur habuiſſe *omittit*. Edd. 1. 2. 9. *omiſit*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. ad Voſſium *omittit*, a quo repoſitum *omiſit*, quod et poſteriores adſenſu ſuo probarunt. TZSCHVCKE. *Omittit.*) *Omiſit* eſt antiqua lectio, quod perperam mutarunt. Nempe dicit, ubi raptor unum de catulis omiſit, illae proiectum excipiunt, et ad cunabula ſua referunt. Sic habent manu exarati libri, non *cubilia*, ut vulgo. VOSSIVS. Adſentitur in hac lectione, ſi cum I. Gronovio *et* ante *rabiem* inſeratur, etiam Cannegieterus ad Avianum c. l. quo tamen eiecto rectius cenſet *omittit*, quia et Plinius 18, 25. ſ. 18. Melam referens ſcribat *abiicit.* At diverſa eſt in Plinio narrationis forma, quae vulgari planaque via procedit; Pomponianae accommodatior eſt utique *omiſit*, uti recte docuit Voſſius. Inde etiam *omiſſis* in codicibus plerisque male enatum eſt, quod ad proximum referendum putarent librarii.

proiectum) Gud. *porectum*, quod aut traiectis literis valet *proiectum*, aut potius *porrectum*, uti Barthius ad Statii Theb. 6, 747.-mutabat in Valerio Flacco 4, 268. et contra quidam malebant in Nepot. Chabria c. 1. ubi cf. Lambinus. Praeſtat hic propter adiuncta *proiectum*, uti deinceps *excipiunt*, pro quo Cibin. Vatican. 1. forte etiam Venet. et Havn. cum omnibus editionibus ad Voſſium dederunt *accipiunt*; illi altera lectio hodie recepta et a reliquis codicibus ſuffulta debetur.

cubilia) Ita omnes libri etiam Zaluſc. praeter Lipſ. et forte Pariſienſ. 1. in quibus eſt *cunabula.* Idem ex ſuis MSStis notat Voſſius, cui et ita edere viſum eſt, ſequente I. Gronovio in ſola ed. 40. TZSCHVCKE. Vnde iſta mutatio placuit Voſſio? Editi ante eum et MSS. quoque *cubilia.* An non ea vera vox? An non illuc

alludit Cicero Verrin. 2, 77. *Avaritiae non veſtigia, ſed ipſa cubilia videret.* Lucullus ſic agnoſcebat δειλοὺς κυνηγοὺς, ὥςτε τὰ θηρία παρελθόντες ἐπὶ κενοὺς αὐτῶν φωλεοὺς βαδίζειν apud Plutarchum. [in Lucullo c. 8.] Hoc quum nuper monere neglexerim, nunc attendi oportebat: Aelianus XII. Var. Hiſt. cap. 39. ἔνθα εἶχεν εὐνὴν λέαινα. Plinius in Panegyrico [cap. 81. in.] *excutere cubilibus feras.* Seneca lib. 1. de clementia 3. *quo procedente, non tamquam malum ac noxium animal e cubili proſiliret, diffugiunt.* Nonne Apuleius lib. 5. [p. m. 164.] de ſerpente quum dixiſſet, poſtquam *ſulcatos intrahens greſſus cubile ſolitum conſcenderit.* Pricaeus cum Aeliano conferens p. 275. κοίτην συνήθη oſtendit explicari. I. GRONOVIVS. Latinis *cubile,* Graecis εὐνὴν et κοίτην de beſtiis dici notius eſt, quam ut pluribus exemplis declaretur. Hinc utrumque variat Palaephatus 14, 2. et 15, 3. et Grammatici, notante in Palaephati indice ad v. εὐνὴ Fiſchero, εὐνὴ explicant per κοίτη. Poterat autem omnino locus Ciceronis in hunc uſum praecipuus adponi ex lib. 2. de N. D. cap. 49. in quo legitur: *beſtiae delitеſcunt in cubilibus.* Mirum tamen, unde codices quidam duxerint *cunabula,* quod rariſſime ita occurrat, et fere poetica lege valeat. Neque ſimpliciter damnarim, aut abiecerim, ſi ad catulos ſolos pertineat, quod tamen, quo minus fieri poſſit, impedit adiectum *ſua.* In proximis verbis haec invertunt codices. Vindob. *rurſusque;* Prag. *cubilia referunt reverſusque et ſaepius;* Rehdiger. *cubilia ſua rurſumque et ſepius referunt rurſumque et ſepius remeant, atque idem;* Vatic. *remaneant* pro *remeant;* Vindob. *atque inde* pro *atque idem;* idem *evolat* pro *evadat.* Scite ad verbum elegans delapſus eſt, etſi *evadat* in hoc nexu ad periculum quaeſitamque curſu ſalutem propius ſpectat. Similem variationem obiicere nuper memini Strabonis codices lib. 9. c. 3, 8. p. 512. in verbis φυγεῖν et πέτεσθαι. Ed. 14. *et profugus raptor.*

§. 8. *ambiguum —)* Prag. Vatic. 3. inverſo ordine *aliquamdiu ambiguum*; Schottus legendum cenſet *ambiguum aliquando*, quod ad ipſam rem parum valet et minus illam emendationem neceſſariam facit.

ac ſine fine) Pariſ. 2. Havn. Prag. *an ſine ſine.* Poſt Cibin. *prorciecta.*

Phyſicos) Venet. *p̄hos* i. e. *philoſophos*, latiori ſenſu nominis. In ſequ. Vatican. Cibin. ignorant *qui.* Pro *circumfuſum* Ciaccon. ſine cauſa emendabat *circumfluum.* A vocibus: *Sed praeter* — cap. 23. numerat ed. Vineti.

Cornelius Nepos) Venet. *L. Nepos.* At diſerte Cornelio Nepoti hanc narrationem tribuit etiam Plinius 2, 67. nec ille innotuit.

ut recentior auctoritate —) Voſſius ex codicibus ſuis adfert: *ut recentior, ita auctoritate certior.* At, teſte A. Gronovio, ſolus ita habuit Voſſ. 1. reliqui omnes *ut recentior auctoritate, ſic certior*, nec aliter meorum plerique, in quibus Auguſtinor. praeter Cibin. et Pariſ. 1. 2. 3. qui concinunt cum Voſſ. 1. Priorem lectionem reddiderunt editiones omnes ad Voſſium, qui poſuit: *ut recentior auctor, ſic certior*, eumque ſecuti Gronovii in edd. 40. 41. 42. inde antiqua lectio rediit, quam antea Reinoldius probaverat. TZSCHVCKE. Forte: *ut recentior aetate, ſic certior.* Suetonius in Tiberio [cap. 5.] *Sed ut plures certioresque tradunt, natus eſt Romae.* CIACCONIVS. *Ut recentior auctoritate, ſic certior)* Inepta lectio. Quid enim eſt *auctoritate certior?* Manu exarati libri: *ut recentior, ita auctoritate certior*, quod aeque ineptum. Scripſit Mela: *ut recentior auctor, ita certior.* VOSSIVS. Ad Voſſianam lectionem inclinat etiam Boſius ad fragmenta Nepotis cap. 7. eamque locis ex

Plinio 6, 27. f. ſ. 31. et Tacito in Agric. 10, 3. productis, in quibus legitur *recens auctor*, corroborare ſtudet. Atque ea utique expeditior eſſe videtur. Facile enim τὸ *ita* adhaeſit praecedenti *auctor*, unde enatum ſit *auctoritate*; poſt, quod ſententiae concinnitas poſtularet, additum *ſic*. Qui enim *ita* habent, omittunt *ſic*. Quod ſi probetur altera lectio, per inverſionem dicta haec ſunt pro: *ut recentiori auctoritate*, *ſic certiori*, ut valeat idem, quod teſtimonio. Praetulerim tamen Voſſianam, dummodo a codice probetur. Iam vero viſum eſt edere: *ut recentior*, *ita auctoritate certior*; nempe per inverſionem pro certiori auctoritate; quod tamen nunc retulit ad *Nepos*, *ut recentior*. Ciacconii emendatio, ſenſu quidem commodo, nimis eſt arbitraria. Poſt *certior* Vadianus addidit repugnantibus omnibus MSStis et prioribus editionibus *tradit* ex Plinio 2, 67. forte. Ita tamen repetierunt 18. 21. 22. 24. 25. omninoque Vadianae, Olivarianae cum Vineto et Schotto, etſi hic in nota omittendum cenſuerat; minime etiam antea neceſſarium pronuntiaverat Ciacconius. Recte igitur Voſſius et conſentientibus reliquis expulerat. Pendet enim ſenſus a praecedente *dixerunt*. Quod Pelloutierius in diſſert. ad h. l. quae exſtat in Memoires de l'academie de Berlin T. 1. p. 177 ſqq. antiquiores codices de fide huius lectionis praetexit, id quidem de libris editis intelligi debet. Melae obtruſum cenſet etiam Boſius c. l.

rei) Cibin. *regi.* Tum Vindobon. *Metelum.* Poſt Cibin. Vindob. Rehdig. Vatic. 1. Gud. Ciaccon. *adicit*; Vatic. 4. Prag. *addicit.* Quae quidem, magis tamen prius, ita efferuntur more librariorum etiam in inſcriptionibus. Servius etiam ad Virgil. Aen. 9, 409. *conicere* pro *coniicere* antiquum eſſe notat, et ſic *adicere*, *ſubicere*, *inicere* perpetuo fere effert Cod. Mediceus, nec aliter Columella Lipſienſis monente Geſnero in Lexico ruſtico p. 3. quibus accedunt Pandectae Florentini. Sed exempla

in libris ſunt obvia, et deſideranti ſiſtent Broukhuſ. ad Tibull. 1, 9, 54. Berneccer. ad Iuſtin. 5, 4, 7. Corte ad Salluſt. Catil. c. 22. in. Perizon. ad Valer. Max. 6, 8. 7. Muncker. ad Fulgent. 3, 6. vir doctus in Miſcell. Obſervatt. V. 1. Tom. 2. p. 181. Drakenborch. ad Liv. 1, 33, 3. et Garaton. ad Ciceron. pro Fonteio cap. 16. Sic ſupra 1, 19, 7. quidam codices in noſtro *adicit*, et Rehdiger. 2, 6, 3. *obicit*. Non igitur neceſſe eſt, quod ex illa ſcriptura petere videntur Ciacconius et Schottus, legere *adducit*.

Galliae) Ita Ciaccon. tres I. Gronovii meique omnes, exceptis forte Pariſienſibus et Havn. in quibus fuiſſe videtur *Galliis*, uti ferunt editiones 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. (*Gallis* tamen) 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. et hinc Vadianae, Olivarianae cum Schotto, Voſſio, Gronoviis in edd. 40. 41. 42. Cibin. *Gallianae*. Edd. 15. 17. 20. 23. cum plerisque MSS. *Galliae*, quod praevio Reinoldio receperunt edd. 44. 45. reliquae, tuetur Plinius 2, 67. et res ipſa ſuadet. Cum de provincia hic ſermo ſit, Gallia dicebatur Transalpina et Cisalpina. Et ſic Cicero in Piſon. c. 2. dicit ſe provinciam Galliam in concione depoſuiſſe, eamque, ut Metello Celeri traderet cogitaſſe, adfirmat in epiſt. ad diverſ. 5, 2. Quam quidem Galliam fuiſſe citeriorem adparet inde, quia tunc utramque Galliam, unam Murena, alteram Metellus obtinuerant; uti docet Salluſt. in B. Catilin. c. 42. f. Cum vero Murenae obvenerit Transalpina, uti conſtat ex Cic. orat. pro Murena c. 2. Metello relicta manet Cisalpina, quam ex praetore rexit, quia poſt demum (a. u. Varron. 694.) eum conſulem fuiſſe ſcribit Plinius. Praetor autem fuit Cicerone conſule a. u. 691. unde tempus, quo res accidit, diſcitur.

pro conſule) Ita Cibin. Lipſ. Gud. Rehdiger. cum quibus conſenſiſſe videntur etiam tres Pariſienſes et

Vindob. Alii, in quibus Prag. et, quod tacite innuunt conlatores, Vaticani, Havn. *pronconſul.* Editiones 1. 2. 9. 13. *pro conſule*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. reliquae cum Schotto *proconſul*; Voſſius, et qui ſucceſſerunt, *pro conſule.* In Plinii loco legitur *proconſuli.* Cum utrumque exemplis auctorum et lapidum probetur, illud hic in codicibus reperiatur, recepta lectio commode retineri poteſt. Sic variatur in Eutropio 7, 16. ſ. 10. et aliis. Quidam, in iis Manutius ad Cicer. epiſt. ad diverſ. 1, 1. praetulerint *proconſul*, ut pronepos, proavus; et ſic Livius 22, 8, 6. dixit *prodictatorem*; alii poſterius. Vid. ſi tanti eſt, quae disſerui ad Eutropium c. l. et praeterea Cortius ad Salluſt. Catil. c. 19. Drakenb. ad Liv. 3, 4, 10. et alibi. Antiquior forma fuiſſe videtur *pro conſule*, dum paullatim progreſſione temporis utraque vox in unam coaluit.

Baetorum) Vox vexata varieque iactata. Gronoviani *Botorum* vel *Bothorum*; Voſſ. 2. *Betorum*; Ciaccon. *Getorum*; Vatic. 1. Cibin. Mediolan. (a I. Gronovio excitatus) Vindob. Lipſ. Gud. Venet. Rehdiger. *Botorum*; Auguſtinor. *Boorum*; Chiſ. A. Gronov. et aliqui, quos Hermolaus conſuluerat, *Lydorum*; Vatic. 3. Prag. Pariſ. 2. *Lidorum*; Havn. *Ludorum*; Pariſ. 1. 3. opinor, *Baetorum.* Edd. 1. 2. 9. *Boorum*; 3. 4. 5. 11. 13. *Boiorum*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. ceterae ad Voſſium *Suevorum*; hic dedit cum aliis *Baetorum*, excepto Reinoldio, qui praetulit *Boiorum.* TZSCHUCKE. Plinius [2, 67.] *a rege Suevorum*, non *Boiorum.* In quibusdam tamen Pomponianis codicibus nec *Boiorum*, nec *Suevorum*, ſed ineptiſſime *Lydorum.* Pliniana lectio ſimilior vero eſt, quod Suevi longe lateque imperitabant, maioremque, ut ait Tacitus, [de Germ. cap. 38.] Germaniae partem obtinebant. Erant et Boii Helvetiis contigui, unde Boemi, ſive, ut idem Tacitus [cap. 28.] appellat, *Boiemi.* BAR-

BARVS. Forte *Baetorum*. CIACCONIVS. *Suevorum*) Ita hunc locum emendare conatus eſt Hermolaus Barbarus, cum prius legeretur *Boiorum*. Sed neque Boiis, neque Suevis, locus hic eſſe poteſt, cum Boii toti ſint mediterranei, Suevi vero in nullo ſcripto codice compareant. Ego ſic ſentio, locum eſſe corruptum et veram eſſe lectionem, quam in optimis aliquot codicibus [vid. ſupra] reperi *Baetorum*, non *Boiorum* aut *Botorum*, aut etiam *Lydorum*, uti habent alii manu exarati libri. Baeti ſunt Batavi. Sic quoque appellantur in lapide trilaterali apud nos reperto: IMP. CAES. ANTO AVG. COH. BAETORVM *P. E.* Strabo [lib. 7. p. 202. ſ. 292.] Βάτιους vocat Batavos; neque enim probo illorum coniecturam, qui Χάτιους reponunt. Nempe ab agro *Betua* vel *Battua*, uti habet Aimoinus monachus, variae iſtae promanarunt appellationes, quae in libris et in antiquis comparent marmoribus, quales ſunt Bati, Baeti, Batai, Badai et denique Batavi. Verum de his in Batavis noſtris. Sufficiat breviter oſtendiſſe, Baetos iſtos Cornelii Nepotis eſſe Batavos, et perperam Suevos ſubſtituiſſe Plinium, more ſuo, ut iam multis in locis oſtendimus. VOSSIVS. Locus incertiſſimus et aeque incerta eſt coniectura Voſſii. Nam et regem dat Batavis, quod facit nullus veterum. [et quem ſub Romanis minime habuiſſe docet Cluverius in Germ. ant. lib. 1. c. 39. p. 272.] I. GRONOVIVS *MStus*. Voſſio adſentitur Boſius ad Nepotis fragm. c. 7. atque adeo in Strabone malit Βαίτοι. Vere tamen eum refutavit I. Gronovius. In Plinii lectione, quod notat Harduinus, conſentiunt omnes codices, nec aliter inde refert Aeneas Sylvius in hiſtoria rerum ubique geſtarum ſ. de Aſia p. 283. (ed. Baſil. 1551.) Poſt etiam illam lectionem tuitus eſt in noſtro Pelloutierius, qui ſuper hoc loco prolixius diſputavit in hiſtoire de l'academie des ſciences — de Berlin T. 1. p. 177 ſqq. Contra Rhenanus ad Taciti Germ. c. 43. coniicit, Melam ſcripſiſſe: *a rege Lygiorum*; Suevos enim continere Lygios, ad eamque

opinionem ſe deductum eſſe ait ex Hermolai Barbari nota, in qua ita in quibusdam codicibus legi adfirmatur. Difficile eſt in hac codicum ſententiarumque discrepantia arbitrum agere litesque componére. Corruptionis cauſa quaerenda videtur in prima litera, quae in alias converſa varia reperit nomina. Forte *Gotonum* ſ. *Gothonum* legendum, uti vocat Tacitus Annal. 2, 62. et de Germ. c. 43. Aliis iidem dicuntur etiam Γύθονες, *Guttones* vel *Gutones*, de quo vid. Cluver. in Germ. ant. 3, 34. p. 625. Eadem illarum literarum permutatio invaſit Strabonem lib. 7. p. 201. ſ. 201. ubi Βούτονες prodierunt. Iniecit hanc opinionem codicis Ciacconiani lectio, *Getorum*, quia Gothones poſt Gothi ſunt dicti et cum Getis paſſim mutantur. Accedit, quod noſter Germaniae litora commemorat, et Gothones in litore Suevici maris a Pythea ponuntur teſte Plinio 37, 11. ſ. 1. Denique reges habuiſſe, docet Tacitus in poſteriori loco, ubi diſerte illorum erga reges obſequium praedicat. Sed, quod dixi, certi aliquid ſtatui non poteſt. Adſentior interea Reinoldio in nomine *Boiorum*, quod probant meliores libri. Pro *terram* vitioſe Vindob. habet *trans*.

cognoſſe) Sic codices mei plerique, et editiones omnes; tantum 1. *cognoſce*. Sed Cibin. Rehdig. Prag. *cognoviſſe*, ſicut inter utrumque fluctuantur libri apud Valer. Max. 6, 8, 6. Ita ſimilia varie efferuntur apud Ciceronem, veluti *iudicaſtis* in Catilin. 4, 3. *decrerint* de provinc. conſul. c. 11. *donarit*, pro Balbo c. 8. in. *conſuerunt*, in Vatin. c. 10. in. et alia. Haec autem noſtri verbi forma etiam ab aliis frequentatur, e quibus cf. Cic. ad diverſ. 13, 6. f. Nepos in Lyſandro extr. et Eumene cap. 3, 4. Liv. 22, 3, 2. et Drakenb. ad 4, 19. in. et 22, 3, 2. ubi docet Livium hac verbi contractione delectari. Praeſtat igitur hic ſequi plurium codicum ſuffragia, in primis cum Livium in his imitari noſter ſoleat, et alibi contractiones adhibeat. Ceterum Venet. *requi-*

rendo ſe vi; Cibin. *quod vi tempeſtatum*; Gud. Rehdig. *Inditiis*; ille etiam cum Venet. *ab rectos*; denique Vindobon. omittit *aequoribus*.

emenſosque) Pariſ. 2. Cibin. Venet. Prag. et margo edd. 27. 29. *emerſosque*, cum edd. 9. 13. Tum Cibin. totum locum ſic deſcribit: *emerſosque tandem in Germaniae* — neglectis verbis mediis; Venet. *emerſosque, quae intraverant.* Poſt Vindob. Prag. *intereant*; Rehdiger. Vindobon. Lipſ. Gud. Prag. *exiſſe*. *Emerſos* autem et *emenſos* etiam alibi permiſcentur, uti docent Tennulius ad Frontin. 1, 4, 3. Oudendorpius ad 3, 1, 2. ex Iuſtino, Curtio, Seneca, idemque ad Apuleii Metamorph. lib. 1. p. 12.

eiusdem) In Vindob. deeſt, uti poſt verba *et ideo deſerta ſunt.* Denique Prag. et Pariſ. 2. dat *gelu durata*, pro quo Prag. *gelu duratata.*

CAP. VI.

Continua fere ſerie hoc caput ſuperiori adnectunt codices, eosque imitatae editiones veteres, veluti 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. niſi quod aliquae paragraphi ſignum interponunt. Ex codicibus Venetus titulum hunc praeponit: *Inſularum, quae in Oceano ſunt, deſcriptio.* Editionum aliae, inde a Vadiano (16.) ad Voſſium inſcriptionem oſtendunt *Hiſpaniae et ſeptentrionis inſulae*; aliae a Voſſio *Hiſpaniae exterioris et ſeptentrionalis oceani inſulae.* Ed. 10. in margine gerit verba: *Inſulae Oceani*; 11. paullo poſt, ubi noſter de Gadibus narrationem orditur, praeponit: *De inſulis Oceani Hiſpanici.* Cibin. intervallo relicto haec a prioribus ſeiungit. Infra vero, ubi Britannia deſcribitur, plerique libri diviſionem, facta

inſcriptione, interponunt, itemque aliqui ante verba *Quae Sarmatis* — §. 8. ubi ſingula notata adiiciam. Vinetus hinc c. 24. incipit.

§. 1. *oris)* Cibin. *horis*, et aſibi. Tum Rehdiger. *bethice*; Gud. *botice*. Edd. 2. 7. 8. 13. et aliae *Beticae*; 30. 32. 37. *Baethicae*. Pro *adhuc usque* Pariſ. 1. 2. Prag. cum editionibus inde a 16. (Vadiani) ceterae Vadianae, Olivarius cum ſuis, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii ad ed. 44. unde Reinoldii exemplo revocatum eſt *adhuc usque*, quod praeferunt Ciaccon. A. Gronovii codices omnes et reliqui meorum. Voſſius ex quibusdam notat etiam *adhaec usque*. Deinde Lipſ. *proſtrinximus*, et Cibin. *ignobile*, et poſt *adiacent etiam*. TZSCHVCKE. Videtur deſiderari praepoſitio *ab*, ut ſit, *ab angulo Baeticae*. PINTIANVS. Interponenda particula *ab*, et legendum: *quas ab angulo Baeticae*. CIACCONIVS. Meliores manu exarati codices legunt *adhuc usque*; alii *adhaec usque*. Vtrumque Latinum. Omnino ita ſcribendum: *quas ab angulo Baeticae adhuc usque perſtrinximus*. VOSSIVS. Legamus contra MSS. omnes, ut vult Voſſius, *ab angulo Baeticae*. An uspiam *angulum Baeticae* agnovit Mela? Lib. 3. cap. 10. Africae noviſſimus angulus ab eo agnoſcitur, non in oppoſita Baetica. Et certe ſi de angulo loquutus fuiſſet auctor, et praepoſitionem ſyntaxis requireret, an ea ſic evanuiſſet, ut in nullo prorſus MS. veniret obvia? Ego non dubito, quin Mela ſcripſerit, *quas ab iugo Baeticae adhuc usque perſtrinximus*. Alludit enim ad ſuperiora ſua lib. 2. cap. 6. *Illud* (Iunonis promuntorium) *iam in Occidentem et Oceanum obliquo iugo excurrens*. I. GRONOVIVS. Particulam *ab*, quae a libris abeſt, addendam eſſe monuerunt viri docti. Quaerit hic iuvenis, ubi iſtius anguli meminerit Mela? Atqui an non ſatis clare angulum illum deſcribit, cum dicit Baeticam maria utraque proſpicere; ad occidentem, Atlanticum; ad meridiem, noſtrum? Sed

et quomodo poteſt Iunonis promuntorium obliquo iugo in occidentem excurrere, niſi fiat angulus. Haec cum manifeſta et omnium oculis ſint expoſita, iſte tamen invenis legendum cenſet: *quas ab iugo Baeticae*, addens Melam alludere ad promuntorium Iunonis, de quo praecedenti egit libro. Verum an non recte loquatur Mela, niſi aenigmata ſcribat? Cum mille in Baetica magis conſpicua occurrant iuga, ac ſit illud Iunonis promuntorium, ubi nullus mons et vix modici occurrunt colles, quis demum vel divinando aſſequatur, per iugum Baeticae hic ſignari promuntorium Iunonis? At vero ſi vulgatam ſequamur lectionem, iam ſtatim intelligimus, non alium hic ſignari angulum, quam illum, quem iam deſcripſit, flexum litoris, ubi nempe ora Baeticae, quae meridiem ſpectat, in ſeptentrionem abducitur, et occidentem adſpicere incipit. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Voſſius oſtendit mihi, angulum ſatis clare deſcribi a Mela. Credas ita agi, ac ſi Mela de Baetica egiſſet, perinde ut egit de Scythis Aſiaticis, qui cum ſint ad Eoum mare, tamen ſpectant et ſeptentrionem, vel de Indis, qui in Eoum pelagus effuſi, tamen ſpectant quoque meridiem et Indicum mare. Nullus talis angulus in Baetica eſt. Promuntorium Iunonis nihil confert ad angulum, cum ſit modo promuntorium. Vt Baetica in utrumque mare ſpectet, nihil niſi fretum intercedens et Baeticae adſitum facit; non aliquis angulus. Ab freti uno fine ſpectat mediterraneum mare ac meridiem, ab altero Oceanum verſus Occidentem. In promuntorio ſemper ultimum cornu eſt inſtar anguli, non vocatur angulus. Quum negat Iunonis promuntorium obliquo iugo in Occidentem excurrere poſſe, niſi fiat angulus, aperte ſignificat, ſe ignorare, quid ſit obliquum iugum, etſi de eo iam egerit in obſervationibus. Quum dicit per iugum intelligi non poſſe Iunonis promuntorium, ubi nullus mons et vix modici occurrunt colles, gratias Voſſio agimus, quod

hactenus nos inſtruat; nam ſufficiunt vel modici colles. Ipſe enim ſic explicuit ad lib. 2. cap. 2. iugum, litus excelſum, quo Melas ſinus utrinque praecingitur. I. GRONOVIUS *in notis poſterioribus*. Mihi haec videntur: Mela inde ab initio huius libri deſcripſit oras Oceani, exorſus a Baetica, uti cap. 1. declarat. Hinc progreſſus ultra Caſpium ſinum ſubſiſtit, et reverſus ad Baeticae illum conſtitutum terminum, eodem ordine, quo antea oras, nunc adiacentes inſulas perſequitur. Iam vero angulum Baeticae minime hic memoravit, ſed lib. 3. c. 6. extr. Iunonis promontorium, quod obliquo iugo in Oceanum excurrat, unde emendationi colorem adſpergit I. Gronovius. At iugum illud cum ſit promontorii in Baetica, durum videtur illud omnino Baeticae iugum adpellare atque inde ſic initium curſus ducere. Deinde in voce tam nota vix ſuſpicio factae mutationis in librarios conferri poteſt. Denique angulus mutua ratione dicitur, et praeter uſitatam ſignificationem (vid. 1, 19, 6. et 12. 2, 2, 5.) id etiam declarat, quod angulus altera parte efficit, nempe extremitatem terrae in acumen faſtigio ſuo exeuntis. Hoc docet inſignis locus 3, 10, 5. ubi haec leguntur: *Reliqua eſt ora Mauretaniae exterior, et in finem ſui faſtigantis ſe Africae notiſſimus angulus.* Ibi enim aperte eam Mauretaniae partem intelligit, quae ad Oceanum verſus fretum faſtigio ſuo excedit et prominet. Quodſi vero in eius extremitate eſt promontorium, Ampeluſia, cui Iunonis adverſum eſt in Baetica, a quo hic ſine dubio exorditur, intelligi etiam debet locus, unde in Iunonis promontorium facto angulo terra excedit. Lubentius largiar, excidiſſe particulam *ab*, quae et excidere propter ſequens *a* facile potuit. Porro *adhuc usque* ex MSStis recte eſt repoſitum, etſi ab altero nihil ipſo ſenſu diſcrepat; pro hactenus tamen poſitum rarioris eſt uſus. Tò *etiam* delet Ciacconius; vacare enim. Nempe retulit ad proximum *adiacent* cum antiquis editionibus.

non libeat) Deſunt haec in Pariſ. 1. et poſt *attingit* in Vatic. 3. et Prag.

eaque anguſto ſpatio veluti flumine a continenti abſciſſa) Hunc ordinem verborum praeeunt codices Ciacconii, potiores A. Gronovii et ex meis Cibin. Lipſ. Gud. Rehdiger. tantum quod in duobus Ciacconii, et Lipſ. legitur *eoque.* Prag. *fretum, adeoque* (ſic et Vatic. 3.) *anguſto ſpatio et* — Alii in quibus Vindob. alio haec ordine ponunt: *eaque a continenti anguſto ſpatio et veluti* — nec aliter retuliſſe videntur Pariſienſes, Vaticani Venet. Havn. certe eodem contextu producunt editiones omnes cum Reinoldianis ad 45. in qua A. Gronovius priorem ordinem praetulit, ſequente poſt Kappio. Quod ſuperiora docent, uterque habet, quo ſe tueatur, cum nec orationis indoles repugnet; quare denuo mutare nolui. TZSCHVCKE. Forte *atque anguſto ſpatio*; vel vacant voces *eaque* vel *que.* CIACCONIVS. Vtrumque in hoc nexu melius adeſt.

abſciſſa) Cibin. Lipſ. Rehdiger. *abſciſa*, uti ex quibusdam MSStis notat etiam A. Gronovius, diſerte quidem ex Voſſ. 4. ad 2, 7, 14. in Vatic. 3. et Prag. plane hoc verbum deeſt. De crebra utriusque verbi commutatione dictum ſatis eſt ad 2, 7, 14. Tum Rehdiger. Vindobon. ed. 2. *proprior*, uti fit paſſim, veluti 1, 9, 4. 13. extr. 19, 16. 2, 2, 1. 7, 18. et 19. et infra 3, 8, 1. et 5. 10. f. Sic in Phaedri prol. 5, 8. in Cicerone pro Cluentio c. 10. ubi cf. Lambinus et Drakenb. ad Liv. 4, 17, 5. Pro *evecta* Vindob. *erecta*; Havn. *evectam*; Prag. *evectum*, et pro *litus* Venet. *latus*, quod et alibi obſervatur. Cf. infra ad §. 9. Poſt pro *Aegyptii* Pariſ. 2. Vatic. 3. Prag. Havn. *Egii*; Gud. Vindob. *egitii.* Tum Rehdiger. Lipſ. Pariſ. 3. *operibus* pro *opibus*, male ut Prag. 3, 10, 5. et alii alibi, obtruſa lineola in litera *p*, quae contra alibi neglecta in diverſam partem vitiatae

lectionis cauſa eſt. Cf. ad 1, 4. f. 1, 8. 6. viri docti ad Caeſ. de B. C. 1, 32. extr. Drakenb. ad Liv. 8, 16, 4. et quos hic memorat. In Vindob. abeſt vox *vetuſtate*.

Tyrii) Rehdiger. ut edd. quaedam veteres, in iis prima, poſt etiam 18. praeeunte 16. *Tirii*, quod tamen in melius mutatum Vadiani reliquae exhibent. Havn. Prag. *Ticii*; Cibin. *Cyrii*. Proximo verbo ſubſtituunt editiones omnes *condidere*, dum Reinoldius ex MSStis repoſuit *conſtituere*, quod ab ed. A. Gronovii 44. et reliquis exceptum eſt. Ita nempe legitur in cod. Ciacconii, novem A. Gronovii, et meis omnibus, niſi forte Pariſienſes tres alterum obtulerunt. Sic *conſtituere* legitur 1, 19, 14. et Virgilio Aen. 12, 193. quae loca ab A. Gronovio adpoſita facile augeri poſſint. Subiuncta verba ita legit ſola ed. 28. *cur ſacrum ſit*. Nempe cum in ed. 21. quam illa reddit poſterior pars vocis *ſanctum* neglecta abſit, ita auctor eius ſubplendum putavit. Prag. *cum ſanctum ſit*. Tum Cibin. *ubi ſcita*.

numerus) Exſulat haec vox ab 8 MSStis A. Gronov. item Rehdig. Auguſtin. Cibin. Lipſ. Vindob. Gud. nec reperta eſſe videtur in Zaluſc. et Pariſienſibus. De plerisque libris teſtatur id etiam Voſſius. Addiderunt tamen Vaticani Prag. Venet. Havn. Ex editionibus omittunt 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. inſerunt 15. 17. 20. 22. 23. 24. 25. et omnino Vadianae, (inde ab altera ed. 22.) Olivarianae cum reliquis, praeter Reinoldium, qui iterum expulit; Schottus verba *annorum queis manet numerus* minoribus literis exprimenda curavit. Tum antea inter *quis* et *queis*, quod praeferunt edd. Olivarianae cum Schotto, Voſſio et Gronoviis in edd. 40. 41. 42. (libri, ut in aliis auctorum locis, fluctuantur.) A Pariſ. 1. haec vocula plane abfuit. Pro *Iliaca* Vindob. habet *illicita*; Prag. *Iliata*; Rehdiger. *yliaca*; Vatic. verborum ſerie inverſa *ab Iliaca*

tempeſtate numerus; Ciacconius adfert: *annorum numerus*. TZSCHVCKE. *Annorum queis manet numerus*) Falſo haec quoque verba Pomponio obtruduntur. PINTIANVS. Suſpicor gloſſema eſſe, et e margine huc irrepſiſſe; et recte, niſi me amo, aut humaniter fallor. SCHOTTVS. Abeſt vox *numerus* in plerisque veteribus libris. Recte vero abeſſe, nemo, qui Latine norit, diffitebitur. VOSSIVS. Hanc periodum, quam falſo auctori obtrudi autumabat Pintianus, atque ex gloſſemate ortam eſſe ſuſpicabatur Schottus, Pomponio adſerit atque erudite illuſtrat Avus lib. 2. Obſerv. cap. 10. p. 285. [ſ. 222.] Ceterum vocem *numerus* ignorant octo MSS. et ed. Mediol. eamque facile abeſſe poſſe cenſebat Oudendorpius, nempe ut ſenſus huius loci ſit; principia annorum ſunt ab Iliaca tempeſtate; quis manet ſc. templum. A. GRONOVIVS. Io. Fred. Gronovius c. l. contendit, annos, queis numerus maneat, eſſe, qui in temporibus deduci ac numerari poſſint, qui annalium memoriam non excedant, et hinc numerari et adſignari annis poſſint; atque idem velle Melam 1, 9, 8. his verbis: *Supra tredecim milium annorum aetates certis annalibus referunt*. Eius tamen filius, qui patris explicationem adfert et inluſtrat ad Arrian. de exped. Alex. M. 2, 16. p. 87. ita repetit: quos manet numerus, cum pater legat *queis*, niſi illud eſt ex vitio. Equidem locum, minori inciſo poſt *τὸ annorum* poſito, ſic explico: Annorum principia, quae numeris adferri poſſunt et notari, ab Troiano bello ducuntur; ultra incerta ſunt omnia, i. e. templum eſt longe vetuſtiſſimum eiusque exſtructio ultra Troianum bellum remota. Equidem *numerus* ſervandum utique cenſeo non ſolum, ſed et reliqua a Pintiano et Schotto confoſſa ex veterum illo computandi more vera agnoſco. Ceterum Vinetus, qui a voce *annorum* cap. 25. inchoat, poſt *numerus* interrogandi ſignum ponit, quod ſuo more in toto Mela facit Soonus. Ita tamen hic: *Annorum unde principia ſunt? Queis manet numerus, ab Iliaca tempeſtate;* atque in

margine explicat; hoc eſt, quam longe memoria exſtat. De *quis* et *queis* cf. ad 2, 1, 2. et 2, 3, 3.

§. 2. *Erythia)* Varie corrumpitur. Vindob. ut edd. 1. 2. 9. 11. 13. *heritria*; Havn. Pariſ. 1. *Eritria*; Vatic. 1. Pariſ. 2. Venet. Lipſ. cum edd. 15. 17. 20. 23. *Erithria*; Vatic. 3. Prag. *Erithra*; Gud. *epithria*; Rehdiger. *eritna*. Edd. 3. 4. 5. 6. et reliquae *Erythia*; tantum 7. *Erithia*; 35. *Erytheia*. Similes huius nominis depravationes occurrunt etiam in aliis auctoribus, veluti Plinio 4, 36. ſ. 22. Avieno in perieg. v. 739. Sed vid. Heinſius et Drakenb. ad Sil. Ital. 16, 195. Salmaſius ad Solinum c. 23. ſ. 26. p. m. 201. viri docti ad Ovid. Faſtor. 1, 143. Burmann. ad Propert. 4, 9, 2. Beckius ad Schol. Pindari Olymp. 3, 79. p. 383. TZSCHVCKE. Scribo *Erytheia* cum diphthongo ει, Graecis enim Ἐρύθεια. Dionyſ. Afer περιηγήσει [v. 558.] Ἤτοι μὲν ναίουσι βοότροφον ἀμφ' Ἐρύθειαν. Sunt, qui *Erytheam* ubique excuderunt; contra alii Sibyllam *Erytheam* fecerunt apud Lactantium, [1, 6, 9.] quae *Erythraea* eſt. Non ignoro tamen, diphthongum illam ſaepe in *i* vel *e* longum converſam. SCHOTTVS. Sequens verbum *eſt* omittunt editiones inde a primis ad 42. recepit Reinoldius et hinc edd. 44. 45. et ſequentes. Forte tamen Vineti etiam editio antea habuit. Certe adeſſe volunt codices A. Gronovii et meorum plerique, in quibus Cibin. Vatic. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Vindob. Pariſ. 1. 2. reliqui pauciores ea voce caruiſſe videntur. Vtrumque cum ferat Melae oratio, maior ſuffragantium numerus reſpici poteſt.

Geryone) Levis eſt et uſitata corruptio, *gerione*, qualem oſtendunt libri aliqui, veluti Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Maior obiicitur difficultas ex ablativo, qui intelligi non poteſt, niſi durior ellipſis praepoſitionis *a* accipiatur. At aperta ſunt omnia et expedita, ſi dativum poſueris Graeca ratione, quam noſter et omnino

amat et in ſimili ſtructura adhibet. Ita enim 2, 2, 6. *Rheſo regnata quondam pars Thraciae*, ubi nemo dativum Graeca forma poſitum eſſe diffiteatur, aut disſimulet. Cf. ad 2, 4, 2. *Geryonae* autem frequentatum veteribus fuiſſe, docet antiquus genitivus *Geryonai* apud Lucretium 5, 28. unde etiam Heinſius pro *Geryonis* in Silio Ital. 3, 422. poſuit *Geryonae* probantibus Drakenborchio et Rupertio, qui conſulendi ſunt de hac forma et praeter eos, quos indicant, quamquam dubito, an certa illa ſint et perpetua, quae disputavit Drakenborchius. In Graecis enim triplex forma fertur, Γηρυονεὺς, Γηρυόνης et Γηρυὼν, uti docent Germanus ad Virgil. Aen. 8, 292. Euſtathius ad Dionyſ. v. 558. et Etymol. M. ſ. v. Γηρυὼν, exemplisque probavit in primis Verheyk ad Antonini Liber. Metam. cap. 4. p. 27. Cf. et quos commemoravit Fiſcherus ad Palaephatum cap. 25. et in indice ſub h. v. addito Oudendorpio ad Suetonii Tiber. c. 14. *Geryon* tamen paſſim viri docti in *Geryones* mutarunt, uti in altera editione Claudiani in Rufin. 1, 294. Barthius. In *Geryonae* tamen maiori numero conſentiunt viri docti, quos laudat Drakenb. c. l. quibus addi poſſunt Burmann. ad Suetonii Tiber. c. 14. et Burmann. ſecundus ad Anthol. Latin. Tom. 1. p. 325. Quae ſi perpendantur facile adparebit, melius hic legi *Geryonae*, nec obſtare codices, in quibus *ae* per ſimplex *e* efferri ſolet. Tum vero ita paſſim loquuntur poetae, quorum formas excipere et reddere noſter ſolet; v. c. Virgil. Aen. 3, 398. *cuncta malis habitantur moenia Graiis*. Ovid. Triſt. 1, 1, 127. *nobis habitabitur orbis Ultimus*. Lucan. 10, 73. *Pompeianis habitata manibus aula*. Sed haec nota. Repoſui igitur et hic *Geryonae*. Plinius 4, 36. ſ. 22. etiam: *In hac Geryones habitaſſe a quibusdam exiſtimatur*, uti leg. puto pro *exiſtimantur*, quod invalide tuetur Harduinus.

fertiles) Scribo *agri adeo fertilis*, ut in India, [3, 7, 2.] *et tam feracis ſoli, ut mella frondibus de-*

ſluant. PINTIANVS. Voſſ. 1. *fertilis*, quomodo Vinetus edidit, et Oudendorpius legendum coniecit. Sic etiam capite ſequ. *Tam pinquis alicubi et tam feracis ſoli, ut in eo mella frondibus deſluant.* A. GRONOVIVS. Artiori et concinniori nexu haec forma narrationem continet, et placidiori curſu labitur, quam, cum codex optimus praeeat Vinetique exemplum ſuſtineat, non temere probari puto. Sic fere 2, 7, 19. de Sardinia: *fertilis et ſoli quam coeli melioris.* Remoratur tamen hic, praeter alios codices, in primis Cibin. qui vulgatam praefert, tum quod non ad Erythiam ſolam haec verba referuntur, ſed et ad reliquas ſine certis nominibus inſulas. Nihil igitur mutavi. Pro *adeo* Rehdiger. *ideo*; tum ed. 34. *renovantibus.*

minimum) Codices mei omnes, exceptis forte Pariſienſibus, *minime*, uti edd. antiquae 1. 2. 3. 4. 5. 11. 12. 14. 19. ceterae *minimum*, uti recte et ex ſenſu emendaverat Hermolaus Barbarus. Proximum vocabulum magis agitant. Ciaccon. omnes A. Gronovii ex meis Vaticani, Pariſ. 3. Lipſ. Havn. Vindob. Rehdig. Cibin. *interdum*; reliqui cum editionibus ſuis conſenſiſſe videntur. Nempe 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 19. *inter*; 6. 7. 8. 10. 13. 16. 18. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, Gronovii in 40. 41. 42. *interim*; 15. 17. 20. 23. Vinctus, poſt cum Reinoldio 44. reliquae *interdum*. *Interim* emendaverat Hermolaus; ex melioribus et pleriſque MSStis rectius repoſitum eſt *interdum*, etſi *interim* apud Quinctilianum alioſque poſt Auguſtum auctores paſſim eodem ſenſu frequentatur. Pro *meſſes* Rehdiger. Vatic. 1. *menſes*; Vindob. *etiam plures menſes fuerunt*; Cibin. *ferant menſes*; Vatic. 3. *quam plures meſſes ferant.* Poſt Rehdiger. *Celthicis* et *habundant.*

Caſſiteridas) Pariſ. 3. Vindob. *Caſſiderides*; Pariſ. 1. Vatic. 3. Prag. *Caſſideridas*; Pariſ. 2. Lipſ. Gud. *Caſideridas*; Cibin. *caſſitheridas*; Vatic. 1. Ven. Havn.

Caſſiterides; Rehdiger. *Caſſiteridas*. Edd. 1. 2. 9. *caſiderides*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. ceterae cum Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto, Voſſio *Caſſiterides*; 13. *Caſiterides*; Gronovii, Reinoldius et alii poſt *Caſſiteridas*, forma Graeca Melaeque uſitata, de quo etiam ex MSStis ſuis monuit I. Gronovius ad 1, 2, 3. Graecis, ut notum, Κασσιτερίδες. Antea Cibin. *quas* pro *plumbo*.

§. 3. *Sena)* Vatic. 3. Prag. *Scena*, uti variatur in Lucano 2, 407. Tum Rehdiger. *brittannico*; Vindobon. *britanico*, uti infra *britania* aliqui. Duplici *t* paſſim etiam in aliis ſcribitur, veluti in antiquiſſimo codice Florentino 1. Oroſii; vid. Havercampus poſt praefationem de orthographiae ratione in illo codice. Ita Graecos ſolere notum, nec niſi ex metri neceſſitate alterum abiectum eſſe a Dionyſio v. 284. monet ibi Euſtathius, quocum conſentit alius Scholiaſtes, quem Matthaei evulgavit Miſnae 1788. 4. Hinc et Latini poetae primam corripiunt. Sed cum haec cauſa ad proſaicam orationem nihil valeat, et praeterea nummi aliaque monumenta ſimplex praeferant, ſola haec ſcriptura uſu probatur. Pro *Oſiſmicis* Vindobon. *oſſiſinicis*; Havn. *Oſſiſinicis*; Gud. *Oſſiſimicis*; Prag. *Aſſiſimicis*; Venet. *Oſſimicis*; Vatic. Lipſ. Rehdiger. *Oſſismicis*; Cibin. forte etiam Pariſienſes *Oſiſmicis*. Edd. 1. 2. 9. 13. *Oſſismicis*; 15. 17. 20. 23. *Oſinicis*; reliquae *Oſiſmicis*. Vid. ſupra ad 3, 2, 7.

Gallicenas) Vox, ſi qua alia, mire agitata et informata. Primum de librorum lectionibus, deinde de variis emendandi modis. Teſte Voſſio et A. Gronovio MSS. habent *Galligenas*, *Gallizenas et Gallicenas*. De meis haec: Vatic. Cibin. Gud. *Gallizenas*; Pariſ. 2. 3. Auguſtin. Rehdiger. Lipſ. Prag. Havn. *Gallicenas*; Vindobon. *Galicenas*; Venet. *Gallicinas*; Pariſ. 1. *Galligenas*. Editiones ad Schottum *Gallicenas*; hic dedit: *Galli Se-*

nas; Voſſius et Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Barrigenas*; Reinoldius et inde 43. cum reliquis *Gallicenas*. TZSCHUCKE. Vide, an legi etiam commode queat *Gallicinas*, ut *fidicinas*, *lyricinas*; carmina enim illis tribuit. PINTIANUS. Conſiderandum, an ſit verior lectio diviſa: *Galli cenas* vocant. Nam Gallici numinis oraculum illud erat. IDEM. Forte melior lectio erit: *Galli Benas vocant*. CIACCONIUS. Corrupte hactenus una dictione, *Gallicenas*. Hadr. Turnebus, Galliae ornamentum, *Galli Senas*, aut, ut ex vet. cod. *Zenas* reſtituit in Plutar. de defectu oracul. a ſe converſum, quem lege de facie in orbe lunae. [p. 710 ſqq. Vol. 9. Lipſ. Vid. Turnebi Opera T. 2. p. 94.] Dionyſius Περιηγητὴς quoque in illis Britanniae inſulis a mulieribus Baccho ſacra fieri teſtatur. Verſus, quia multi ſunt [a 570. ad 579.] non adſcribam. *Senagallia*, vel *Senagallica* longe alia, de qua lib. 2. [c. 4. §. 6. ubi nempe quidam legunt *Senogallia*.] SCHOTTUS. Libri manu exarati habent *Galligenas* aut *Gallizenas*. Turnebus putabat legendum eſſe *Galli Senas*. Sed non puto, quemquam fore, qui hanc coniecturam admittat. Quis credat, Pomponium ſcripſiſſe, inſulae Senae mulieres vocari a Gallis *Senas*? Scribo *Barrigenas vocant*. Gloſſae antiquiſſimae, *Barrigenae, peregrinae, barbarae*. In Philoxeni, Iſidori et aliorum Gloſſariis Barginnae et Bargennae appellantur, accipiturque ibidem pro barbara quoque acclamatione. Non immerito aliquis exiſtimet, Barginas dictas ſacerdotes feminas, viros vero Bargos. Iidem vero ſunt bargi et bardi. Sane gloſſae antiquiſſimae Puteanorum fratrum utrumque rectum eſſe docent. Quidquid ſit, non dubito, quin Barrigenae dictae fuerint mulieres illae fatidicae, a quibus poſtea quicunque barbari, et quicunque inconditus ſonus ſic appellatus fuerit. Valde probo coniecturam Gronovii noſtri, qui tritum iſtud Gallorum vocabulum *Baragoin* hinc originem accepiſſe exiſtimat. Paullo poſt legendum: *ſed non niſi deditas navigantibus*. VOSSIUS. Graevius ad Iſidori gloſſa-

rium ſ. v. *Barrigenae* etiam ita in noſtro legendum putat p. 8. ad calcem Lexici philol. Martinii. De ipſa illa voce cf. Freſne Gloſſar. ſ. v. *Barginna* i. e. funerum elator, vel etiam barbarus, peregrinus, et, qui plura congeſſit Savaro ad Sidon. Apollinar. lib. 6. epiſt. 4. ut de *barritu* Stewechius ad Veget. 3, 18. Cluverius de Germania ant. 1, 51. p. 325. Bochart. in Chanaan 1, 42. — Sic vir doctus ad exemplar ed. 1696. adſcripſerat a *barditu* ſ. *barritu*, i. e. clamore, qua de cauſa produxit Tacitum in Germ. cap. 3. ubi de bellicorum carminum recitatione dicitur, quaſi ſit clamor elephantis ſimilis, quos barrire dicit Spartianus in Ant. Geta c. 5. a Lipſio autem eius vocis veſtigia quaeri in voce *beren*, ſ. *baeren*, i. e. *clamare*. Cf. Bourdelot. ad Heliodori Aethiop. lib. 1. p. 35. Hinc vero Bardos derivat Wachterus in gloſſario German. ſ. v. *Bardi* p. 119. ubi etiam explicat, *clamare*, *cantare*. Humaniores enim Bardos et minus ſeveros, quam Druidas, praedicat. Adtigit etiam noſtrum locum Bochartus in Chanaan 1, 42. ubi pro *Galli Cenas*, uti adfert, mavult *Galli Coenas*, et ſuo more ex Hebr. כֹּהֵן, coen, ſacerdos, derivat, cuius hoc ſit femininum. Sic etiam explicat Boxhornius in Origin. Gallic. p. 17. idemque poſt repetiit Moyne in notis ad Polycarpi epiſt. p. 290. Bochartique ſententiam tuendam ſuſcepit in notis MSS. I. Gronovius. Mela, inquit, videtur titulum Gallice illis datum exprimere, quo dicebantur Gallici ſacerdotes, tamquam tractantes ſacra grandis illius regionis. Hactenus. Fuſius, ſuo more, et doctius tractavit hunc locum, ex quo refert *Galli Senas*, Martin. in libro la religion des Gaulois T. 1. lib. 1. cap. 21. p. 177. Cum in inſcriptionibus quibusdam in templo Pariſienſi St. Mariae dedicato reperiatur *Senani*, hoc maſculinum, illud, *Senae*, femininum putat, et de Druidibus intelligit, quod et inluſtrat ex Gymnoſophiſtarum ſecta utriusque ſexus, qui dicti fuerint *Semnes*, Σεμνοὶ apud Clementem Alex. lib. 3. p. 451. ed. Reg. et Diogen. Laert. in prooemio; [§. 1. ubi

Σεμνόθεοι] ambos enim congruere. Poſt idem T. 2. lib. 4. c. 15. p. 70 ſqq. aeque prolixe de hac voce diſſerit, quam tamen coniunctam ponit, *Gallicenas*. Diu ſe credidiſſe ait, *Gallicenas* legendum eſſe, quod et ſuſtineat Flavius Vopiſcus in Aureliano cap. 44. qui fertur Gallicanas Druidas conſuluiſſe de imperio apud poſteros, qua voce addita a Britannicis et Germanicis diſtinxerit; et ſic vocem *Veſtalis* ex adiectivo transiiſſe in Subſtantivum. [Cf. idem in Numeriani vita extr. de Diocletiano.] An vero verbum hoc ita abſolute, ut hic, poſitum occurrat, dubitare licet. Sic *Gallicani mercatòres* dicuntur in Eumenii panegyr. ad Conſtant. Caeſ. cap. 12. et ſimilia alibi. Tum Vopiſcus in Numeriano c. l. Druida illam apud Tungros in Gallia Belgica memorat, et omnino ſcriptores hiſtor. Aug. ſaepe addunt *mulier*, quod repugnat perpetuae virginitati in noſtro, cum qua mulier coaleſcere nunquam poterit divulſa. Sed et idem Martin deinceps recurrit ad Celticam linguam, in eaque quaerit natales ſic, ut comparet cum Gr. σεμνὸς, venerabilis, unde legit *Galli Senas*. Freret de la religion des Gaulois p. 405. (in Memoires de literature — de Paris T. 24.) retinet *Cenas*, vel vult *Kenas* a voce Gallica *Kenad*, vel *Kanad*, i. e. interpres, propheta. Quod quidam *Zenas* habent, τὸ *Z* priſcis Gallis valere *S* ex inſcriptionibus evincere ſtudet Martin p. 74. c. l. Idem porro p. 70. eſſe, adfirmat, qui quidem *Galli Senas* legant, ſed ex lingua Latina explicent, quaſi *ſex* fuerint; quos equidem ignoro. Keysler in antiquitt. Septentrion. p. 453 ſqq. poſtquam Voſſii aliorumque interpretum opiniones reiecit, *Galli Genas* legendum cenſet; nempe *Genae*, inquit, et *Queene* Germanis Celtisque feminae ſacerdotes dicebantur. Tentavit et hunc locum Seldenus in notis upon Drayton's Polyolbion, Opp. Vol. 3. P. 2. p. 1736. et vel *Samanaeos* ſubſtituit, ab Indiae philoſophis, de quibus Origenes contra Celſum T. 1. p. 342. ed. de la Rue, et Potterus ad Clement. Alex. Strom. 1. p. 359. vel

potius *Samnitas*, quas omiſſo *S* Dionyſius v. 571. vocet Ἀμνίτας, quas in inſulis prope Britanniam habitare et Baccho ſolemni ritu ſacra facere dicit. Ducta haec ex Strabone lib. 4. p. m. 137. ſ. 198. qui parvam inſulam commemorat, quam feminae Σαμνιτῶν incolant, Bacchi cultrices. Sed nec quidquam eorum ibi legitur, quae noſter narrat et oſtio Ligeris illa inſula obiecta erat, ubi et Σαπινίτας ponit Marcianus p. 48. ed. Hudſon. qui hinc ex Strabone Σαμνίτας malit, etſi poſterior dubitatio facilius removeri poſſit. Aliam rationem iniit Cambdenus in Britannia p. 8. quippe qui exiſtimat, latere hic vocem antiquam *Leanes* i. e. virgines ſacrae, unde *Lean-Miniſter*, nunc *Lemſter* deſcenderit, cuius teſtem adlegat Gloſſarium antiquum. Equidem in antiquae linguae Britannicae Lexico (Lond. 1632. f.) ſub. v. *Llean* haec inveni: *Lean* virgo Veſtalis, monacha, ſacerdotiſſa. Hinc vero Cambdenus legendum cenſet *Galli Lenas*, coniectura ingenioſa et docta, quamvis, ſi ſummam ſpectes, redit ad ſuperiorem illam *Galli Senas*. Difficile eſt, veram Pomponii lectionem ſtabilire. *Senas* offendit, quia ipſo inſulae nomine non videntur adpellatae; Voſſii emendatio peregrinum nomen Gallici numinis ſacerdotibus obtrudit; longius evagatur etymologia Bocharti; *Samnitas* nimis a codicum veſtigiis recedit. Tum quaeritur, an diviſe ſcribendum ſit, quod Voſſius, opinor, recte refutavit. Ita vero praeſtat pleroſque codices ſequi, nec incertum incertiori rependere. Pintiani autem *Gallicinae* nec a codicibus adiuvantur, nec ab vi et uſu linguae; de *Barrigenis* Voſſii antea dictum eſt.

praedicare) Ita plerique codices et editiones etiam veteres; poſteriores tantum Vadiani et Schottus cum MSS. Vatic. Prag. Havn. *praedicere*. Pro *deditas* codices plerique, in iis Cibin. cum edd. omnibus ad Voſſium *dedita;* huic debetur *deditas;* Vatic. 3. Prag. *dedita opera*. TZSCHUCKE. Lego *praedicere*, non *prae-*

dicare. PINTIANVS. Forte *eo navigantibus edita.* Lucanus 9, 246. aut illud *dedita* eſt ſuperfluum. CIACCONIVS. Dele verba *apud alios*, et mox *praedicere* leg. et forte *didita*, ut Virgilius [Aen. 8, 132.] et Tacitus, [Annal. 11, 1.] vel *debita.* Nihil tamen demutare auſim. SCHOTTVS. Facile hic adblandiatur *praedicere;* alterum tamen, quod latius alias valet, hic propter *ſcire* praeferendum videtur. *Deditas*, quod Voſſius poſuit, a nexu adiuvatur, forte etiam a Pariſ. 3. cum Voſſii ed. conlato. Schotti *didita* nimis argutum eſt, et alienum. *Opera*, quod quidam libri addunt, ad gloſſas melius relegatur.

§. 4. *Britannia)* Hic plerique libri ſegmentum narrationi interponunt 1) intervallo facto, vel etiam maiori litera *B*, uti Pariſ. 1. 3. Prag. Rehdiger. edd. 3. 4. 5. 6. 10. 12. 14. 19. 2) praefixa inſcriptione *de Britannia*, ut Lipſ. Gud. edd. 1. 2. 9. (capitulum 3.) 11. (capitulum 9.) 13. (capitulum 3.) vel *Britanniae deſcriptio*, ut Venet. edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. (in omnibus caput 3.) vel *deſcriptio inſulae Britanniae*, uti Pariſ. 2. 3) Vadianus, Olivarius cum ſuis et reliqui continua ſerie procedunt. Caput 26. eſt in editione Vineti.

dicentur) Vindob. *dicantur;* edd. 9. 13. *dicuntur.* Tum Cibin. *quippe et quam tam diu;* edd. 30. 32. vitioſe *cauſam;* 8. 13. *principium;* Lipſ. *aperit Caeſar principium;* in Pariſ. 1. deſunt verba: *clauſam aperit ecce priucipum.*

propriarum) Vadianus ante hoc verbum intruſit *qui*, receptum ab edd. 21. 24. 25. 28. omninoque Vadianis et Olivarianis, Vineto, Schotto, Voſſio, 40. 41. 42. Exegit Reinoldius ſequentibus edd. 44. et aliis. Certe ignorant codices I. et A. Gronoviorum, itemque mei omnes, exceptis forte Pariſ. 1. 2. et, Voſſio teſte, duobus optimis. TZSCHVCKE. *Et* alias. Codex meus, Aldus et antiqui

legunt: *propriarum rerum fidem, ut bello affectavit* etc. Ita Solinus cap. 65. [cap. 55. ſ. 52.] *res Indicas ſcripſit, ut fidem, quam oculis ſubiecerat, memoriae daret.* Livius fol. 238. [33, 32, 7.] *ſuarum aurium fidei minimum credentes.* — At forte vacant ea verba, usque ad *portat,* ut legi debeat, *ignotarum quoque gentium victor. Ceterum ut adhuc habuimus.* Poſſet etiam legi: *Qui incorruptam rerum fidem ut bello affectavit, ita triumpho declaraturus portat.* Quomodo Seneca ad Marciam: [cap. 1.] *ad quos venit incorrupta rerum fides.* Pro propriarum reponi etiam poſſit *priorum.* CIACCONIVS. *Qui propriarum)* Sic omnes etiam antiquiſſimi codices locum hunc exhibent. In uno tantum, eoque non admodum vetuſto, hoc pacto ſcriptum inveni: *Propriarum rerum finem, ut bello delectavit.* Vulgatam lectionem probo. Senſus eſt: Claudium Caeſarem affectaſſe bello iſtud efficere, ne quis in poſterum de Britannia et rerum ſuarum fide dubitaret. Antequam enim Claudius eam patefaceret, incerta erant omnia, quae de Britannia ferebantur, nec conſtabat, utrum eſſet inſula, an alterius orbis initium, an nomen vanum; quia non ſatis credebatur iis, quae de hac ſcripſit Caeſar. In veteri epigramm. ad Claudium, de capta Britannia: *Fabula viſa diu, medioque recondita ponto Libera victori quam cito colla dedit.* Addit deinde Mela, illum etiam triumpho declaraturum, Britanniam non nomen eſſe tantum. VOSSIVS. In neutro MS. exſtat pronomen relativum, nec deſidero. I. GRONOVIVS. *Qui* abeſt a plurimis libris, ſed non a duobus optimis, quos praecipue ſecuti ſumus. Quod autem hoc pronomen non ſe deſiderare dicat iuvenis, eſto, ſed deſiderat ipſa ratio. Valde enim hiulca et inconcinna erit compoſitio, ſi omittatur. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Deſiderat Voſſiana ratio ipſa inſulſa. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Durities aliqua in vulgari lectione ineſſe videtur, quam intulit τὸ *ut* nimis longe a ſede ſua legitima proiectum. Cum tamen omiſſo illo pronomine

intelligi ea poſſint, abeſſe etiam, volentibus tot libris, poteſt. Ciacconius ſine cauſa ad varias formas locum invertit, ex quibus ſolum adridet *priorum*, quam vocem cum *propior* et *proprior* commutari in noſtris etiam libris aliquoties vidimus, et ſic poſſit ad res Caeſaris referri, quas Claudius non inluſtravit ſolum, ſed et confirmavit. Melius tamen *propriarum* retinetur, et ad ipſum Claudium refertur, qui, cum antea aliorum res geſtas ſcriptis expoſuiſſet, (vid. Sueton. c. 41.) ſuas nunc ipſis factis probare ſuoque exemplo et uſu confirmare cuperet.

Ceterum ut —) Gud. *ad hoc ceterum habuimus inter.*

proiecta) Sic omnes libri ſcripti, uti etiam notatur a Ciacconio de ſuis ad 1, 1, 3. et in varr. editionum 27. et 29. nec minus editi ad Camertem (12.) qui maluit *profecta.* Acceperunt praeter cognatas (14. 19.) poſt etiam 16. 18. 21. 24. 25. Vadianae omnino et Olivarianae cum Schotto. Vinetus, poſt Voſſius aliique reduxerunt *proiecta.* TZSCHVCKE. Lege *porrecta,* ut lib. 1. cap. 1. [§. 3.] *Ab ortu porrecta in occaſum.* Et lib. 2. [c. 7. §. 5.] *Recto iugo inter Ciliciam Syriamque porrigitur;* aut *proiecta,* ut Aldus et V. C. vel *provecta,* quomodo *evecta* hoc cap. et *vecta* lib. 2. cap. 3. [§. 9.] *a ſeptentrione in meridiem vecta.* CIACCONIVS. *Proiecta,* non *profecta,* ut infra hoc capite: *contra Germaniam proiecta,* ubi tamen et *provectae,* vidi, qui legendum cenſerent. SCHOTTVS. *Proiecta* libri meliores. Alii malunt *provecta,* vel *porrecta.* VOSSIVS. Cum linguae uſus verbum *proiecta* tueatur, retinenda eſt librorum veterum lectio. Plinius 4, 30. ſ. 16. et Martianus Capella lib. 6. p. m. 215. ſimplex ponunt: *Britannia inter ſeptentrionem et occidentem iacet.* Sed, qui Melam et hic exſcripſit, Iornandes de reb. Get. cap. 2. id ipſum verbum, *proiecta,* reddidit. Poſſit et *porrecta* probari, quo verbo

utitur Solinus c. 25. ſ. 22. dummodo addixerint codices. Tum vero Mela ſimpliciter ſitum indicat, extenſionem, cuius notionem involvit τὸ *porrigere*, adtingere noluit. Sed vid. de hoc utriusque verbi discrimine Bentleius ad Horat. 3. od. 10, 3. et in primis ad epod. 10, 22. Oudendorp. ad Lucan. 9, 432. Burmann. ad Propert. 2, 7, 22. qui etiam utriusque verbi in libris commutationem notavit.

dein) Fluctuantur ex more libri inter *dein* et *deinde;* hoc legitur in Lipſ. Rehdiger. Vindob. — et editionibus ad Reinoldianas Gronovianam 44. et reliquas, in quibus adparet *dein*, quod nec codicum, veluti Gud. exemplis, deſtituitur. Poſt Rehdiger. *oblique;* Cibin. *litora*, quod et notat margo edd. 27. 29. pro eo 30. 32. vitioſe *latere*. Tum Vindob. *alio Galiam*, hinc in Prag. deeſt *altero Germaniam*, quam poſteriorem vocem Schottus mutari volebat in *Iuvernam*, et pro *perpetuo* in edd. 6. 7. 8. 10. 11. 15. 17. 20. poſitum eſt *perpetua*. Aliae editiones (etiam 23.) cum MSStis praeferunt *perpetuo*. Maiori numero variant libri, etiam ſcripti, 3, 1, 7. ubi cf. notata.

tergore) Ita MSS. A. Gronovii, ex meis Vatic. 1. Vindob. Pariſ. 3. Lipſ. Cibin. Venet. Gud. Prag. cum editionibus omnibus ad Voſſium, qui praetulit *tergo*, ſequentibus Gronoviis et Reinoldio; Kappius ad prius *tergore* rediit; *tergo* probavit editor Norimbergenſis, uti quidem dederunt Vatic. 3. Prag. Havn. forte etiam Pariſ. 1. 2. Poſt quidam codices, veluti Cibin. Rehdiger. Lipſ. Prag. quibus addi poſſe puto Vatic. Venet. Havn. Pariſienſes, *abducta;* Gud. *obducta*. Prius adparet in editionibus ante Reinoldium et Gronovianam 44. unde poſterius ſucceſſit, quod tamen legi in ed. 7. TZSCHUCKE. *Abducta.*) Forte *obducta*, ut lib. 1. cap. 21. *Qua mari propior eſt, (niſi ubi aperitur,) aequali margine obductus.*

Et lib. 3. cap. 3. *Germania, qua ſeptentrionem ſpectat, Oceanico litore obducta eſt.* CIACCONIVS. Forte *a tergore obducta ſe in diverſos* etc. SCHOTTVS. Sententiam bonam in verbo *abducta* eſſe negat Latinitas; et ipſe auctor longe aliter τὸ *abducere litus* uſurpat in ipſa Gadium deſcriptione. Egregie MS. legebat *obducta*, quo notat baſin vel tertiam lineam ad conficiendum trigonum apponere. I. GRONOVIVS. Quod e libris producit Gronovius *ab tergo obducta*, id poteſt admitti, cum et ultimo libri primi capite, et hoc ipſo libro de Germania ſic loquatur. Si quis vulgatam ſequatur lectionem, quae et in Vaticano et plerisque fere exſtat libris, ad ſignificandam facit Britanniae magnitudinem. Cum tamen in veteribus membranis invenerim *ab tergore ducta*, pro *ab tergo reducta*, libenter credo, ſic Melam ſcripſiſſe. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ciacconius atque etiam Parens ex MS. Gudiano malebant *obducta*, nec aliter Exc. MS. 2. atque ed. Mediol. Vin. Exon. [Reinoldii.] A. GRONOVIVS. Eadem utriusque verbi commutatio et alibi a libris obiicitur, uti in Virgil. Aen. 9, 764. ubi cf. Heinſius. Etſi vero proprie differunt, ut docuerunt Grammatici veteres Chariſius lib. 1. p. 54. Servius ad Virgil. Aen. 1, 211. tulit tamen uſus, ut promiſcue ponerentur. Sic *tergum* pro *tergus* dixit Virgil. Aen. 1, 368. 7, 94. contra Phaedr. 2, 1, 11. Sed plura dabunt Servius ad Virgil. Aen. 5, 351. Heinſius ad Sil. Ital. 2, 547. et Burmann. ad Propert. 2, 20, 6. Recte igitur *tergore* hic cum plerisque MSS. ferri poteſt. Et ſic utique noſter 1, 13, 2. ſcribit: *Corycos oppidum — anguſto tergore continenti adnexum.* Proprie poſitum legitur 1, 5, 2. Alterum verbum *obducta* ſatis vindicarunt viri docti. Quam autem ſaepe *ob* et *ab* invicem miſceantur, notiſſimum eſt, et eodem exemplo adparuit 1, 3, 2.

cuneat triquetra) Lipſ. *triquatra;* forte voluit *triquadra*, quae variatio notatur etiam in Caeſare de

B. G. 5, 13. Iornande de rebus Get. cap. 2. (qui cum Melae narratione conferri debet) et in veterum diſputationibus agitata eſt, uti adparet ex Quinctiliano 1, 6, 30. Et ſic Oroſius 1, 2. dicit, *triquadrum* eſſe terrarum orbem. Vſus tamen et conſuetudo illud praeferunt, et hic codices etiam alii omnes tuentur. Gud. *ſe iterum — cuneat*. Edd. 15. 17. 20. 23. *cunea triquetra*, altero *t* abſorpto; 30. male *cuneant*. Poſt plerique codices habent *his*, ut edd. 1. 2. et iterum cum Reinoldianis 43. 44. et reliquae, cum antea in *iis* mutatum tranſiiſſet. Sed haec crebro occurrunt. Cf. ad 2, 6, 7. et alibi.

§. 5. *ſaltusque ac)* Secundum Voſſium optimi libri pro *ſaltus* habent *lacus*. Contra A. Gronovius novit tantummodo *nemora ſaltusque*. Mei variant. Cibin. Pariſ. 3. *ſaltus ac;* Vatican. 1. Pariſ. 1. Zaluſc. Lipſ. Gud. Rehdiger. *ſaltusque ac;* Vatic. 3. Venet. Havn. Pariſ. 2. Prag. *lacusque ac*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. ad Voſſium *ſaltus ac;* hic dedit *lacus ac* et cum eo 40. 41. 42. Reinoldius vulgavit *ſaltusque ac*, quod poſt receperunt edd. 44. 45. aliae. TZSCHUCKE. Optimi libri pro *ſaltus* habent *lucus*. Nempe ſic videntur mutaſſe iam olim, quia nullus in Anglia inſignis lacus. Verum Britannia etiam comprehendit Scotiam, quae abundat lacubus, iisque magnis. Hoc tamen ignoravit Pomponius, cuius ſeculo non niſi obſcura fama ſuperiores inſulae partes noſcebantur. VOSSIUS. Satis ſic ipſe lectionem a ſe receptam confodit. Offendit librarios *ſaltus* propter praecedens *nemora*, quae tamen ſenſu discrepant, et hinc recte etiam a Lucretio 5, 1385. coniunguntur. Forte *lucus* olim adfuit, quod facile tranſiit in *lacus*, pro quo gloſſa ſubiecit *ſaltus*. Ceterum a verbis *fert nemora* Vinetus c. 27. incipit.

alternis motibus) Haec ad *fluentia* in Vindob. deſiderantur. Cibin. fert *alterius motibus*, uti in nota

repetit. Ciacconius, quare et priorem vocem ſuperfluam eſſe cenſet. Lipſ. et Havn. lepido lapſu *alternis montibus*. Quaedam ed. 25. exemplaria: *modo pelagus*.

et quaedam) Cibin. *et quidam*. Schottus delet *quaedam*, quod tamen locum ſuum apte occupat.

a continenti) Cibin. cum ed. 32. *a continentia*; Vindobon. Prag. *ab incontinenti*. Antea Lipſ. *in occulti omnes*.

aliarum opum) Scribo: *ita alienarum opum ignari magis*. PINTIANVS. Sine cauſa. Nempe illis contenti vivunt. Tum Vatic. Lipſ. Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. *magis aliarum opum ignari*. Edd. 15. 17. 20. 23. *aliarum opum magis ignari*. In Pariſ. 2. *magis* abeſt, uti poſt in Pariſ. 1. *pecore*. In Vindobon. legitur *tamen pecore*, uti in ed. 1. *tm̄ pecore*, quod idem valet. Tum Lipſ. *fetubus* pro *finibus*; Rehdiger. *frugibus*; hoc quidem melius, etſi vulgata recte habet.

vitro) Plerique codices habent *ultro*; Pariſ. 1. Lipſ. Prag. Gud. Havn. Auguſtin. Vatic. 3. *ultra*. Editiones *ultro* ad Voſſium, qui primus repoſuit *vitro*, uti videtur exſtare in Pariſ. 2. ſi recte ſiluit eius conlator. TZSCHVCKE. *Ultro*) Addenda eſt, ut puto, dictio *glaſto* a librariis *praeterita*, ut ſit: *ultro corpora glaſto infecti*. Caeſar quinto commentariorum [cap. 14.] *Omnes vero ſe Britanni ultro glaſto inficiunt, quod coeruleum efficiat colorem, atque hoc horridiore ſunt in pugna adſpectu*. Meminit et Plinius lib. 22. cap. 1. PINTIANVS. Addendum dixi verbum *glaſto* ex Caeſaris commentariis et Plinio lib. 22. in ipſis ſtatim initiis; nunc repudiata ſententia, locum, ut prius erat, relinquo, quod in Caeſaris et Plinii ſcriptis emendatisque codicibus ea vox minime legatur, neque omnino Latina ſit. Debes hunc locum

Hieronymo Suritae. IDEM. *Luteo* legit Victorius. [in Varr. lect. 19, 3.] Turnebus vero *vitro* [Adverſar.] lib. 6. cap. 17. Adde Caeſarem lib. 5. B. G. Pintianus putat addendam dictionem a librariis praeteritam, ut legatur, *ultro corpora glaſto infecti;* ſed hunc locum retractat dein, quia *glaſto* non habetur in exemplaribus correctis Plinii et Caeſaris, relicta veteri ſua lectione. Servius ad Virgilii Georg. 4, 335. *hyali ſaturo fucata colore* adnotat *vitreo, viridi, Nymphis apta.* CIACCONIVS. Quidam *glaſio;* alii *ultro* in *luteo* minori audacia commutarunt. Ego vero ſcripturam veterem B. F. repraeſentare malui. Turnebus *vitro* tentabat pro herba, apud Oribaſium Medicum, [lib. 11. ſub h. v. pag. 421. in conlect. medicor. H. Steph.] quomodo et apud Caeſarem comment. 5. belli Gall. et Vitruvio lib. 7. cap. 14. de Architect. legi vult lib. 6. Adverſar. cap. 17. quomodo et MS. ſuo legi Fulvius Urſinus affirmat. Pet. Victorius lib. 19. Variar. lect. cap. 3. *luteo* in Caeſare mutat, tametſi *ultro* in vetuſtis exempl. MSS. reperiatur. Franc. vero Hotomannus *lutro* ex Dioſcoride transpoſitis elementis. *Glaſtum* vero vox barbara putatur. Atqui Plinius lib. 22. cap. 1. utitur, ubi Britanniae feminas hoc ſe tingere affirmat: *ἰσάτιν*, ni fallor, Theophraſtus et Dioſcorides affirmant, coeruleum colorem exprimentem. Et Britanni ipſi barbari tunc habiti. *Gleſſum* etiam a *Gleſſaria* inſula Germanorum apud Solinum cap. 23. [ſ. 20.] legitur. Quare cur omnino reiiciat Pintianus Hieron. Suritae aſſenſus, non video. SCHOTTVS. *Vitro*) Sic primus locum hunc reſtituit Turnebus. Idem quoque ab eodem mendo liberavit Caeſarem et Vitruvium, [cc. ll.] apud quos ſimiliter *ultrum* pro *vitro* legebatur. Vitrum vero herbam eſſe, quae coeruleo colore inficiat, ac Iſatin a Graecis vocari, ſatis iam docuerunt viri docti. Praeter illa, quae attulerunt teſtimonia, idem quoque apparet ex Apuleii tractatu de herbis, non illo, qui prodiit, ſed altero, qui penes me exſtat, auctiore multo et

emendatiore editis. Ille itaque ſic: *Herba Iſatis, alii Aogigneme, Prophetae Apeſion, Itali Alutam, alii herba bitrum.* Scribendum vero: *Herba Iſatis. Alit Augionem, Prophetae Aroſion, Itali Rutam, alii herbam vitrum.* Alio quoque nomine *glaſtum* vocabatur haec herba, et ſic Plinius 22, 1. Inepte vero Salmaſius [ad Solinum p. m. 180.] et hoc loco et ubique pro *glaſto* iubet reponi *guaſtum*, nempe quia vulgo iſatin *guadum* vocant. Non hoc illi excidiſſet, ſi ſciviſſet, herbam hanc vetus ſuum nomen etiamnum ſervare apud Cambrobritannos. Apud hos enim frequens eſt Iſatidis proventus, et *glas* appellatur. Quin et coeruleum colorem ſimiliter *glas* vocant. Medii aevi Germanis planta haec *geliſto* dicta fuit. Sic enim habent manu exarata exemplaria auctoris, qui ſub Macri nomine iam ſaepius in lucem prodiit: *Iſatis a Graecis eſt vulgo Geliſto vocata, Non modicum quaeſtum praebens tinctoribus herba.* VOSSIVS. Sunt igitur, quod ex prolixis diſputationibus virorum doctorum intelligitur, variae de reſtituenda vera lectione ſententiae. Corruptam enim in libris vocem ferri, nemo dubitavit, etſi et alibi, veluti in Caeſare c. l. qui idem refert, *ultro* et *ultra* ex libris notat etiam Oudendorpius, ipſi tamen interpretes in diverſa abeunt, et inter *luteo, luto, lutro, nitro, vitro* aguntur. *Glaſtum* praeterea probat Bourdelotius ad Heliodori Aethiop. lib. 1. p. 13. *Vitro* poſt Ciacconium et Oudendorpium praetulit etiam Morus, quia in Graecis reddatur γλαστόν. Amplexi ſunt eandem vocem Germanus ad Virgil. c. l. Salmaſ. ad Solin. c. l. Pontanus in auctar. Gloſſar. priſco Gall. voce *Glaſſus*, et Cambdenus in Britannia lib. 1. p. m. 8. (Amſtel. 1646.) quae et hic levi immutationis ope facile adridet. Proxime ad veram hanc ſcripturam accedit locus in Marcello de medicam. cap. 23. p. 346. (ed. Steph.) qui ſic habet: *herba, quam nos utrum, Graeci ἰσάτιδα vocant, qua infectores utuntur.* Deſcripſit ἰσάτιδα Oribaſius c. l. quamvis, ut alii veteres medici praeter Marcellum, de

Latino nomine nihil adiecit. Edidit etiam de illa commentariolum Heur. Crolachius, ſed nusquam ille dicit vitrum vocari locorum corruptione motus. Vid. etiam Pontanus in chorogr. Daniae deſcr. p. 679. Quin *glaſtum* idem vocatum ſit, non dubitare ſinunt Graeca Caeſaris. Cambdenus vero c. l. Anglis id eſſe dicit hodie *Woad*, colorem *Glas*, unde *vitrum* poteſt intelligi. Aliae emendationes ſatis iam exploſae ſunt. Ad aliam tamen lectionem deducere videtur Iornandes cap. 2. ubi preſſius Melam ſequitur. Ita vero, *ob decorem*, inquit, *neſcio, an aliam ob rem ferro pingunt corpora*, uti etiam, notante Saxio, legitur in cod. Ambroſ. Legendum tamen potius videatur *pungunt*, ſic ut alio rem traduxiſſe et ſtigmata illa notiſſima intellexiſſe videatur; certe ex Pomponiana lectione *ferro* vix exſiliat.

Cauſas tamen bellorum) Multis haec modis vertuntur. Venet. Lipſ. Gud. Vindob. Pariſ. 1. Cibin. Ciaccon. Rehdiger. et plerique Gronov. *cauſas tamen bellorum et* — nec aliter Vatic. 3. Pariſ. 2. Havn. tantum *bellorum ac;* Prag. *bello ac bella trahunt;* Voſſ. 3. Leid. *cauſas autem bellorum, et;* Vatic. 1. cum ed. 23. Pariſ. 3. cum ed. Voſſii conſenſiſſe videntur. I. Gronovius *tamen* in 3. ſuis fuiſſe teſtatus eſt; de ſequentibus nihil adtulit. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. reliquae ad 42. *Cauſas autem et bella* paucis exceptis. Nempe 15. 17. 20. 23. *cauſas autem bellorum et;* Vinetus *cauſas tamen bellorum et;* Prius praetulit Reinoldius, poſterius edd. 44. 45. cum Kappio. Solus Schottus dedit: *Cauſas autem bellorum ex libidine.* TZSCHUCKE. *Cauſas autem et bella)* Aldus: *Cauſas autem bellorum et bella contrahunt.* Lego: *Cauſas autem bellorum ex libidine contrahunt, ac ſe frequenter* etc. ut ſupra in Germania: [2, 3, 2.] *Bella cum finitimis gerunt. Cauſas eorum ex libidine accerſunt.* PINTIANUS. Suffeciſſet dicere, *bella contrahunt.* Sed, quod iam ſaepe monuimus, ſcriptor hic in tanta brevitate

eſt nimius. De ſimili loquendi genere, vide, quae ſuperius [3, 4, 1.] diximus. VOSSIVS. *Cauſas autem et bella*) Nihil huc facit adverſativa coniunctio, et legendum *tamen*, ut eſt in tribus MSS. referendo ſenſu ad ſuperiora; nempe, etſi ſint opum ignari, tamen cauſas et bella contrahunt, ac ſe frequenter invicem infeſtant. Opes ſunt fons et origo bellorum; has igitur quum non aeſtiment, immo ignorent; etiam ne belli quidem notitiam habere ſupponeres. Sed non ita bene cum illis agitur. Alia furia eſt, quae eos exagitet; gaudent abigere vicinum. Hinc inter eos etiam tum cauſae bellandi, tum ipſa bella. Iſta eſt mens Melae; et totum hoc ita nexum conſiderari debet, non ea modo, quae ſequuntur, ut obnitens Voſſius exigit. I. GRONOVIVS. Quod *autem* dederim pro *tamen*, in eo quoque veteres ſecutus ſum membranas et editionem principem; cum cauſa, quamobrem bella contrahant, clarius ex iis, quae ſequuntur, quam iſtis, quae praeceſſere, intelligatur. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Voculam *tamen*, MSStis etiam adiutus, in nota, quam coniunctam exhibui, ſatis vindicavit Gronovius. Mirum tamen, cur plenam codicum lectionem reddere negligat, quod certe de Gudiano adfirmare poſſum. *Bellorum* duriter abeſt et ex ſequ. arceſſitur.

ac ſe) Cibin. Pariſ. 3. Vindob. Rehdig. Vatic. 1. et forte Venet. Havn. *ac ſic*, uti legitur in editionibus ad Schottum, qui, a Pintiano admonitus, ſequente poſt Voſſio et reliquis, repoſuit *ac ſe*, quod praeter alios codices ſuſtinet etiam nexus. Ex prioribus ed. 5. negligentia tantum librarii protulit *ac ſi*. Mox Prag. *prolatandi ea;* poſteriorem vocem ignorant Vindob. et Ciacconii, qui et ipſe eam redundare iudicat.

pedite) Ita omnes libri, tantum antea Cibin. *niſi equitatu modo*. Diſplicuit tamen illa vox Pintiano, qui ſubſtitui malebat *peditatu*. Cauſa in aperto eſt. Sic Iul.

Caeſar de B. G. 5, 47. ubi plura dederunt Daviſius et Oudendorpius. Sed, ut in aliis variare eodem modo ſolent auctores, nec ſe fatali lege conſtringi patiuntur, ita etiam in iisdem verbis feciſſe exempla docent. Sic Liv. 26, 6, 6. Frontin. 2, 2, 11. obponunt *equitatus* et *pedes;* Oroſius 6, 8. *equitatus* et *pedeſtres copiae.* Vid. Dion. Voſſius ad Iul. Caeſar. de B. G. 4, 24. ubi etiam Pintianum ex Iornande refellit, qui de reb. Get. cap. 2. extr. ubi Melam repetit, *equitatu* vel *pedite* etiam habet. Nimis ſuperbe talia ſaepe faſtidit Pintianus. Si quid mutandum, malim *pedites.* Sed ſequentia hunc tenorem ſervari volunt. Rehdiger. ſubiicit: *Sed bigis, verum et bigis et curribus.* Voces *et bigis* delet Ciacconius.

armati) Ita volunt omnes libri. At Pintianus et haec emendat, et alterutro modo ſcribendum cenſet, aut *curribus Gallicis armati,* aut *curribus Gallice armatis.* Poſterius magis adrideat, cum primaria notio verſetur in *curribus.* Ciacconius coniicit *Gallico armatu,* i. e. armatura, uti apud Livium 37. [c. 40. f.] *eodem armatu Cares.* Eandem lectionem placuiſſe avo ad Livium 26, 5. [§. 3. quod quidem ex editis non adparet] monet hic A. Gronovius, et producit Taciti locum Hiſtor. 5, 22. ubi haec, paullo tamen hinc remotiora: *ruunt per vias, pauci ornatu militari, plerique circum brachia torta veſte et ſtrictis mucronibus.* Dici ſic potuiſſet, ſed unde ſic dictum eſſe probetur?

covinos) Cibin. *cominos,* uti quidam in Silio 17, 417. Lipſ. Gud. Rehdiger. Vatic. 1. Venet. *covinnos;* Vatic. 3. *curvinnos;* Prag. *curvinos;* reliqui cum edd. *covinos,* tantum quod 23. *convinnos,* et Vinetus *covinnos.* Ciacconius coniicit *connos,* quaſi ſublata, et ablegat ad Cornelium p. 743. quae quorſum pertineant, niſi forte ad etymologiam, non capio. Sed duplex *n* praetulerunt ex melioribus libris Heinſius et Drakenb. ad

Silium c. l. et Oudendorp. ad Lucan. 1, 426. uti olim dederant in Sidonio Apoll. carm. 23, 321. et in Martiale aliisque paſſim legitur. Propter potiores codices nec hic eam rationem, praeeunte Vineto, ſequi piguit, etſi incertam ſaepe eam eſſe non ignoro. Cf. et Scheffer. de re veh. 2, 22.

§. 6. *Super)* Sic codices A. Gronovii et mei cum editionibus praeter Lugdun. 1646. Olivarianae familiae, Vineti, Voſſii, Gronoviorum 40. 41. 42. et Reinoldianis, in quibus legitur *ſupra*, uti variatur in Tibullo 3, 2, 10. 4, 1, 66. Cf. Schwartz. ad Plinii Panegyr. cap. 61. p. 286. et notata ad Eutrop. 9, 18. Illud adfirmante A. Gronovio probaverat etiam Perizonius, favetque praeterea uſus Pomponii in indicanda curſus progreſſione. Cf. ad 1, 2, 5. Vinetus hinc incipit cap. 28.

Iverna) Vatic. 3. Vind. Pariſ. 3. Gud. *Niverna;* Pariſ. 1. *Riverna;* Prag. *Niverana;* Lipſ. Havn. Pariſ. 2. *Nivernia;* Cibin. Vatic. 1. Auguſtin. *iuverna;* Mediol. Voſſ. 4. *Iverna;* Rehdiger. *cluernia;* Venet. *Hibernia.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Niverna;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. ad 40. 41. 42. *Iuverna;* 15. 17. 20. 23. *Ibernia;* Reinoldianae et hinc 44. 45. cum ceteris *Iverna.* Caſaubonus, notante A. Gronovio, ad Strabonem lib. 4. p. 138. ſ. 201. locum ita conſtituit: *Super Britanniam Ivernia eſt, paene par ſpatio et utrinque aequali tractu litorum oblonga.* Difficile eſt decernere, quid ſit eligendum tamquam a Mela vere profectum vel omnino eius aetate uſitatum, cum magna hic ſcriptorum obiiciatur disſenſio. Ita nempe Strabo c. l. et alibi Ἰέρνη et Ariſtoteles de mundo cap. 3. ſ. quem etiam ſic transtulit Apuleius. Hinc vero νῆσος Ἰερνὶς Orpheo in Argon. v. 1179. *Ierne* τρισυλλάβως Claudian. de conſul. Honor. 4. 33. et de laud. Stilic. 2, 251. *Iuverna* ſ. *Iuberna* Iuvenal. 2, 160. Οὐερνία ſ. Βερνία Euſtath. ad Dionyſ. v. 566.

etſi Berkel. ad Stephan. p. 420. pro Βερνία vult Ἰβερνία; idem tamen ad v. 668. ſimpliciter habet Οὐερνία. Ἰουερνία Marcianus p. 57. (Hudſ.) Agathemer. 2, 8. Ἰουερνία, ut in Ptolem. 2, 2. ubi tamen Cod. Palat. Ἰουουερνία. In Iulio Caeſ. de B. G. 5, 13. eſt *Hibernia* (in Cd. Urſini *Ivernia*, in Gr. Ἰβερνία) priorque etiam forma (*Hibernia*) in aliis cernitur, veluti Plinio 4, 30. ſ. 16. Taciti Agric. cap. 24. Solino c. 25. ſ. 22. Geogr. Ravenn. 5, 32. omninoque in poſterioris aevi auctoribus, pro quo Aethicus (ad calcem ed. Gronov. 42. p. 730.) *Hybernia*, uti hic legendum adſcripſerat antiqua manus in exemplari ed. 6. Quae ſcripturae varietas, veteribus frequentata, adparet etiam ex Stephano, apud quem diverſis locis reperitur Ἰέρνη, Ἰουερνία et Ἰουέρνη, quae quidem illi eſt urbs. Tum vero inde diſcitur, veteres ſine adſpiratione protuliſſe, antiquiorem formam fuiſſe *Ierne*, ſucceſſiſſe *Iuverna*, Melae in primis aetate, quo etiam corruptiones ducunt in *Niverna*. Cum igitur in ea plerique libri conſentiant, placuit et eam hic repetere. *Hibernia* ſerius invaluit, et a librariis paſſim obtruſum videtur.

utrimque) Vindob. Prag. *utrumque;* Gud. *utcunque.* Tum iidem et plerique alii cum editionibus omnibus ad Voſſium habent *aequalis* adpoſito diſtinctionis ſigno; inde ſucceſſit *aequali*, quod habent Voſſiani aliqui, Rehdiger. et forte Pariſienſes. TZSCHUCKE. *Aequalis.*) Aut mendoſus locus, aut μνημονικὸν σφάλμα reliquis adnumerandum. Caeſar enim Iulius, a quo mutuatur: *Ad occidentem ſolem*, (inquit comment. 5. belli Gallici cap. 13.) *eſt Hibernia, dimidio minor, ut exiſtimatur, quam Britannia, ſed pari ſpatio transmiſſus, atque ex Gallia, eſt in Britanniam.* Unde aliquando hanc coniecturam feci, ſcripſiſſe Pomponium, *ſed utrimque inaequalis;* praepoſitione, ut ſolet, facile in prio e voce abſumta et deperdita; vel potius, *ſed utrimque aequalis traiectu; litorum oblonga. Traiectum* enim vocat, quem

Caeſar *tranſmiſſum*, voce compendio ſcribendi corrupta, hoc vero Helleniſmo, *oblonga litorum*, C. Salluſtio et Corn. Tacito communi, non intellecto, ideo et falſa interpunctione obſcurata lectionis veritate. Vetat tamen meus pudor fidesque in tractandis religioſe libris antiquis, ne quid temere ſine MSS. immutem. Eruditi lectoris iudicium facio. Lib. 2. c. 1. *ſaeva hiemis* dixit, et alibi ſaepe. SCHOTTVS. Ex melioribus libris repoſuimus *aequali*, ſenſu ita poſtulante. VOSSIVS. Recte. Ita vero iam antea hunc locum emendaverat Caſaubonus ad Strabonem lib. 4. p. m. 139. ſ. 201. tum pro *ſed* poſuerat *et*, quamquam illud locum tenere poteſt, cum ſic forma discrepat a Britannia. Poſt pro *luxurioſa* Vatic. Pariſ. 1. 2. Rehdiger. offerunt *luxurioſas;* Gud. *luxurioſas herbas.* Tum Vindob. *ſed et dulcibus;* Havn. *pabula;* Lipſ. *paſtas;* Vindob. *desſileant* et *conditi.*

ignari pietatis —) Libri mei hunc locum ſic conſtituunt: *omnium virtutum ignari* (Cibin. Zaluſc. addunt *magis*) *quam* (deeſt in Vatic. 3.) *aliae gentes, aliquatenus tamen* (Pariſ. 2. *tantum*) *gnari*, (Rehdiger. Vindob. *ignari,*) *pietatis admodum expertes.* Pariſ. 1. 3. tantum haec ſervaſſe videntur: *omnium virtutum ignari.* De Voſſianis mox ipſum Voſſium audi. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. *ignari, quam aliae gentes, aliquatenus tamen gnari* (1. 2. 9. *ignari*) *pietatis admodum expertes;* 16. 18. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae cum Vineto eandem formam referunt, interpoſito tantum *magis* poſt *ignari;* Schottus dedit: *ignari, pietatis admodum expertes*, uti poſteriores Voſſio, qui reciſis ultimis verbis, *pietatis admodum expertes*, haec ſola poſuit: *omnium virtutum ignari.* TZSCHVCKE. *Magis quam aliae gentes, aliquatenus tamen gnari.*) Haec etiam verba non recte Pomponio adſcribuntur; magis videntur hominis defenſantis honorem Iuvernae, quem dolebat tanti

auctoris elogio imminutum. PINTIANVS. *Ignari magis*) *Magis* particula redundat, eamque nec Aldus habet, nec antiqui. CIACCONIVS. *Pietatis admodum expertes*) Ab editione Voſſiana abſunt hae voces, neque, utrum de induſtria expulſae, an imprudenter omiſſae, conſtat. Nos nullam cauſam vidimus, cur non reſtitueremus, quum ſint in MSS. Nec vero deſunt rationes, cur probae notae ſint. Certe nihil eſt, unde colligas eſſe appendicem gloſſematis, quod, ut in aliis, ita et in Mediolanenſi exſtat libro. I. GRONOVIVS. Quod expunxerim ea verba, id ideo feci, quod manifeſte appareat, ea eſſe appendicem gloſſematis praecedentis *magis quam aliae gentes aliquatenus tamen gnari*, pietatis *admodum expertes*, quomodo in Vaticano et in omnibus, quos vidi, antiquioribus ſcriptum inveni libris. In quibusdam, ſed recentioribus, omiſſis prioribus, ſequentia tantum comparent, quod non probo; neque enim iuvat, ſi quis exiſtimet, ideo haec a Mela dici, quod Strabo [lib. 4. p. m. 139. ſ. 201.] referat, incolas Iuvernae cum matribus et ſororibus miſceri. Idem enim de omnibus Britannis refert Caeſar: [de B. G. 5, 14.] *Uxores habent deni duodenique inter ſe communes, et maxime fratres cum fratribus et parentes cum liberis.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Verba *aliquatenus tamen gnari* aperte adſuta ſunt et male ſedulo defendendi ſtudio nata. At vero illa: *magis quam aliae gentes*, et, *pietatis admodum expertes* dubio nimisque incerto iudicio damnari videntur, et vel melius ſic ſervantur integra, vel omnino omittuntur, quod praetulerim, cum adiectum *expertes* colorem formamque orationis Pomponianae minime referat, niſi quis contra libros τὸ *ignari* eiicere malit. Tum vero *admodum*, utcunque explices, minus bene convenit, immo et Melae, ni fallor, et nexui aptius fuiſſet: *omnium virtutum ignari, pietatis utique.* Pietatem enim ex omnibus virtutibus in primo loco et maxime expoſito conſpiciendam ponit, recteque id fieri, ipſa Voſſii nota patitur. Movit tamen

librorum auctoritas, ut non ſolum haec intacta relinquerem, ſed et in ſummo eorum conſenſu, cum aliunde nihil obſtet, reciperem verba: *magis quam alias gentes*, quippe in quibus potior cauſa latere videtur, cur in libris ſpuria illa acceſſerint.

§. 7. *Orcades)* Codices mei et editiones (praeter 23.) ad Voſſium *Orchades*, uti ſcribunt libri in Martiano Cap. lib. 6. p. 215. Solino cap. 22. ſ. 25. Iſidori Origin. 14, 6. Voſſius, quod iam ferebat ed. 23. recte et ſequentibus ceteris emiſit *Orcades*, ut in aliis auctoribus viri docti. Gr. Ὀρκάδες. Sed et *Orcades* ex hoc loco Melae addito eius nomine adfert vetus Scholiaſtes Iuvenalis ad 2, 160.

ductae) Sic Ciaccon. et plerique alii codices, praeter Voſſ. 1. Vatic. 1. et Cibin. in quibus eſt *deductae*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 13. *ductae;* 6. 10. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius *diductae;* 7. 8. 15. 17. 20. 23. *deductae;* Gronovii, Reinoldius et alii *ductae*. TZSCHVCKE. *Ductae)* Scribendum *diductae*. Plinius [4, 30. ſ. 16.] *modicis*, inquit, *inter ſe diductae* [immo *discretae*] *ſpatiis*, ubi de Orcadum Ebudumque numero plura quaedam notavimus. BARBARVS. In omnibus fere, quae vidi, exemplaribus vetuſtis ſcribitur *ductae*, in uno tantum *deductae*. Quidquid Grammatici argutantur, certum eſt, pro eodem ſaepe accipi vocabula haec, *ductae, abductae, deductae* et *diductae*. Plinius [c. l.] interpretatur *discretas*. VOSSIVS. *Ductae)* In controverſiam venire nequit, quin ita ſcripſerit Mela. Sive id poſuerit pro discretae, ut loquitur Plinius, ſive ſimpliciter a natura poſitae et iacentes. Plane ut Ovidius lib. 2. Metam. [v. 26.] *ductae* [immo ibi *poſitae*] *ſpatiis aequalibus Horae*. I. GRONOVIVS. Perizonius, praeeunte Hermolao, quem Vinetus aliique ſecuti fuerunt, malebat

diductae. A. GRONOVIVS. Ita etiam legit Pontanus in chorogr. Daniae deſcr. p. 717. Contra Ouwens in noctibus Hagan. 2, 17. p. 308. malebat *ſeductae* ex Ovidii Metam. 1, 80. ubi: *recens tellus ſeductaque nuper ab alto Aethere.* Sed minime opus eſt hac lectione, quae ſine codicibus obtrudatur; nec eget illa emendatione hic locus. Non enim Mela dicere vult, ſeorſum poſitas eſſe et ſuis locis ſecretas, ſed, quod praecedentia declarant, remotas inter ſe paullum, ita quidem, ut in magno licet numero amplam tamen eius maris partem occupent. Et ſic ſeriem longam anguſtis ſpatiis interruptam denotat. Tum vero *diductae* revocandum videtur, ut aptiſſimum et praeter editiones veteres optimis etiam MSStis probatum. Quod enim in his reperitur *deductae*, aperte poſitum eſt pro *diductae* ex ſolemni utriusque voculae commutatione, et male Voſſius *deductae* et *diductae* promiſcue dici putat, uti docuit etiam ſupra ad 2, 5, 6. I. Gronovius. Suadent idem etiam, qui noſtrum ante oculos habuerunt Plinius c. l. et Boccatius de maribus ſ. v. *Orcadus Oceanus*, quorum ille exponit *diſcretae*, hic *diſtinctae.* Et hinc Martianus Capella lib. 6. p. 215. *Orcades pene coniunctae.* Dedi ergo, immo revocavi *diductae*, quod ex ed. Voſſii retinuerat editio Norimbergenſis. *Diductae* enim non ſimplicis modo verbi notionem includit, ſed et ipſam inſularum diſpoſitam ſeriem apte auget.

Haemodae) Ciaccon. ex ſuo codice adfert *Hemodae*, ex ſuis A. Gronovius *Haemode* et *Haemodes.* Mei vel *Haemode* (ut Cibin.) vel *Haemodae* (Vatic. Rehdiger. Gud. quo uſus etiam eſt A. Gronovius) vel *Hemode* (Lipſ. Prag) vel *Aemodae* (ita videntur Pariſ. 1. 2.) denique *Hemodes.* (Pariſ. 3.) Solus Vindob. *canodes.* Editiones ad Voſſium usque *Hemodes* vel *Haemodes;* ille dedit *Aemodae* cumque eo edd. 40. 41. 42. inde cum Reinoldio poſitum *Haemodae.* TZSCHVCKE. Non *Emo-*

des, ſed *Ebudes* fortaſſe legi poſſit, niſi quod contra Germaniam eas conſtituit. *Ebudes* vero contra Galliam potius habentur, ultra Hiberniam ac Britanniam, ſi Ptolemaeo [2, 2.] credimus. In Plinio [4, 30. ſ. 16.] quoque ſeptem ſcribuntur *Hemodes*, ſive, ut nunc legitur *Acmodae*. BARBARVS. Plinius quoque ſeptem numerat. Sunt iuxta alio loco Haebudes inſulae, quarum Mela non meminit, niſi quis pro eo, quod eſt, *ſeptem Haemodes, quinque Haebudes* ſubſtituere velit, quod equidem non fecero, etiam ſi Hermolaus indicet; nam plerumque, quae nota inſigniaque ſunt, neſcio an ſcribendi celeritate, an induſtria potius ſive brevitatis ſtudio Mela praeteriit. VADIANVS. An eaedem ſint alia eſt quaeſtio, ſuo loco excutienda. In ipſis tamen Melae verbis illam mutationem libri minime admittunt. Retinui igitur, quod codices praebent, praemiſſa adſpiratione, quam etiam notante Harduino addunt MSS. in illa Plinii adpellatione. Ita vero *Heduus* et *Aeduus*, *Haemus* et *Aemus*. Cf. ad 2, 2, 2. de harum inſularum ſcriptura Cluver. in Germ. ant. 3, 40. p. 663.

vectae) Magna hic obiicitur varietas. Ciaccon. *verſae*. A. Gronovius ex plerisque notavit *vecte*, ut ex ſuo I. Gronovius. Mediolan. Chiſ. Gud. Auguſtin. Vindobon. Rehdig. Vatic. 1. *vectae;* Pariſ. 1. *recte;* Voſſ. 2. A. Gronov. Lipſ. Vatic. 5. Prag. Pariſ. 2. 3. Havn. Ven. *verſae*. Editiones veteres et quae Vadianum ignorant *vectae;* hic poſuit *proiectae*, et hinc 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, ſic, ut adnectant deinceps verbis proximis; Voſſius *Vecta;* Gronovii reduxerunt *vectae*, quod et reliqui exceperunt. Poſt Havn. *Condanum;* Prag. *Econdanum*. TZSCHVCKE. *Proiectae*) Aldus *vectae* rectius. Plinius [4, 30. ſ. 16.] unitatis numero *Vectis*. PINTIANVS. Lege *Vecta*, *in illo ſinu, quem Codanum diximus*. Sic caſtigandum eſſe hunc locum, vidit iam olim Pintianus. Diximus de ea

ad Ptolemaeum. Hoc tantum nunc breviter monemus, inſulam hanc variis modis cognominari. Appellatur enim Victis, Vectis, Vecta et Ictis. Tribus vero diverſis locis deſcribitur; nempe una eſt notiſſima illa inſula, quae hodie etiamnum nomen ſervat; altera ſita eſt in freto, quod Britanniam Hiberniamque interiacet; tertia eſt haec Pomponii Melae, cuius etiam meminit Ptolemaeus, [2, 3. extr.] licet perperam apud illum legatur Ὄκητις [Οὐῆκτις] pro Οὔικτις. Ratio autem, quamobrem Mela inſulam hanc in ſinu Codano ponat, haec eſt, quod omnes veteres Britanniam longe ſupra Germaniam orientem verſus extendi crediderunt. In quo licet etiam peccarit Ptolemaeus, minus tamen ille, quam ceteri, a vero aberravit. VOSSIVS. *Vectae* recte ſe habet, confirmante ipſo Pomponio lib. 2. cap. 3. [§. 3.] *Graecia a ſeptentrione in meridiem vecta.* I. GRONOVIVS. Verum iſtic ea vox non poteſt abeſſe; hic autem plane redundat, et nullius eſt ſignificationis; ſufficit enim dixiſſe, *contra Germaniam.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Vtroque nihil cenſeo falſius, nihil invenuſtius. Orcades ubi iaceant, non dicit Mela; etiam nec ubi Aemodae. De ſequentibus ſex [nimirum ita in ſequ. legit I. Gronovius] vult indicare locum. Nec ſatis erat dixiſſe contra Germaniam; id enim fieret nimis ſpatioſum, quod notabis in iſta Voſſiana *Vecta in ſinu Codano;* ad quam enim partem ſinus Codani, qui certe maris inſtar? Vnde ſic ait, *contra Germaniam vectae in illo ſinu Codano,* hoc eſt, ad principia ingreſſus in illum Oceani ſinum ſerie continua iacentes. Et recte illic, quoniam finem eius vix notum habebat, principio autem eius certe poſitas inſulas noverat. In loco autem de Graecia poterat abeſſe *vecta.* Quidni enim multum prominens *Graecia et dum Myrtoum pelagus attingat, ab Septentrione in Meridiem, qua ſol oritur, Aegaeis fluctibus obiacet,* pleniſſimam habent ſententiam? *Prominens* poterat ſatisfacere, perinde ut *porrecta,* cui eſt aequivocum fere lib. 1. cap. 1.

Haec ergo ab Ortu porrecta ad Occaſum. Quin etiam per haec verba, prout reſtitui, [*vectae in illo ſ. q. C. diximus ſex. Ex iis*] certiſſime patet, eum accurate explicare voluiſſe, quod dixerat lib. 3. cap. 3. *Super Albim Codanus ſinus magnis parvisque inſulis refertus eſt.* Scilicet hae omnes inſulae redirent nunc ad unam Vectam, et alteram Scandinoviam. Quo minus dubites, idem progrediendi ordo ſervatur lib. 2. cap. 7. [§. 2.] *Sex ſunt inter Iſtri oſtia; ex his Peuce notiſſima et maxima.* I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Perizonius, notante hic A. Gronovio, coniecerat *verſae;* contra *proiectae* tuetur, aut certe verum cenſet Pontanus in chorogr. Daniae deſcr. p. 717. nec omnino reiicit Cuperus, etſi *Vecta* Voſſii praeferat in obſervatt. lib. 4. c. 6. p. 76. et in epiſtola ad Nic. Heinſium, quae inſerta exhibetur in Burmanni Sylloge epiſtolarum — T. 2. epiſt. 413. p. 696. Ita certe *proiectus* legitur in Ciceron. Verrin. 4, 53. in. et in ipſo Mela ſupra §. 4. At cum nulla librorum fide nitatur, nec ſine idonea cauſa ipſorum lectioni ſubſtituatur, etſi per ſe bonum, retineri tamen nequit. Reſtat igitur vel *vectae* vel *verſae*, inter quae fluctuari iudicium poſſit. Vſitatius hoc, inſolentius illud. At cum Mela poetica ſaepe adſpergat non omnino ſolum, ſed et ſupra 2, 3, 3. eodem verbo et huius capitis initio *everta* ſic uſus fuerit, videtur *verſae* alterius eſſe gloſſa ex interpretationis ſtudio nata. *Vecta* Voſſii, quam ante eum iam hic invenerat Salmaſius ad Solin. cap. 25. ſ. 22. p. m. 176. nec poſtea improbavit Cuperus cc. ll. ingenioſam quidem et ſpecioſam adfert coniecturam, et ex errore librariorum, qui nomina propria ita ſaepe pervertunt, intelligi poteſt; attamen gravibus oblidetur difficultatibus, ut ſalva ſtare minime poſſit. Omnes enim, qui eius meminere, Britanniae proximam faciunt inſulam. Ita Suetonius in Veſpaſiano c. 4. Eutropius 7, 19. ſ. 13. ubi Paeanius μεγίστην τῶν Βρεττανικῶν νήσων vocat. Vterque a Veſpaſiano occupatam fuiſſe ſcribit. Cf. de ea

etiam variis modis prodita Diodor. Sic. 5, 22. (Ἴκτις) Plinius 4, 30. ſ. 16. Geogr. Ravenn. 5, 30. f. (his eſt *Vectis*, uti Suetonio) Eumenius in panegyr. ad Conſtantium Caeſ. c. 15. (*Vecta*) et quae disſeruit Cellarius in Geogr. ant. 2, 4, 79. et interpretes ad Eutropium c. l. Hodie dicitur *Wight*, nec audiendus Rudbeckius in Atlantica P. 3. cap. 10. §. 2. p. 202. qui reiecta Voſſii explicatione ſuo more de *Zelandia* intelligit. Iam vero noſter ex Britannici maris inſulis ſolam Senam deſcripſerat, unde cum ad Britanniam et Iuvernam progreſſus eſſet, Orcadas et Haemodas breviter adtingit, a quibus ad ſinum Codanum devehitur, in quo curſu Vectae nullam habuit rationem, nec in hac ſerie et ſitu habere potuit. Alia eſt Οὐῆκτις Ptolemaei 2, 3. extr. a Vecta discrepans, uti ipſa expoſitio docet, et ulterius prope Scotiam remota, quam hodie *Hethy* ut Cambdenus, vel *South-Kahals* eſſe putant. Procul igitur diſtat a ſinu Codano, in quo Voſſii Mela ponit. Sed vid. Cuper. obſerv. 4, 6. p. 410. Quae enim de triplici Vecta et de Germaniae tanta extenſione protulit Voſſius, arbitraria ſunt. Male vero in ſuperioribus editionibus tota narrationis ſeries prava diſtinctione, quam poſt *diximus* ponunt, turbatur, et quae ſequentibus danda erant, inde avulſa praecedentibus male adpenduntur. Habent nempe Orcades ſuam ſitus denotationem, habent Haemodae. Iam igitur etiam proxima inſula ſuam deſiderat ſitus notationem. Quod ſi teneatur, uti intellectum eſt a recentioribus editoribus, bene vereque ſingula procedent. Et ſic, etſi *Vecta* refert, hunc locum diſtinguit Cuperus in epiſtola ſupra memorata.

diximus, ex inſulis) MSS. A. Gronovii 7 *ex his;* Voſſ. 1. *et his;* A. Gron. *et hinc.* Ex meis Cibin. Pariſ. 1. *et his;* Pariſ. 3. *et iis;* Vindobon. Lipſ. Gud. Rehdiger. *ex his;* Auguſtin. Vatic. Venet. *ex iis;* Havn. Prag. Pariſ. 2. *et hinc.* Editiones *Ex iis,* (1. *ex his*) ad

40. 41. 42. in quibus emiſſum eſt *diximus ſex. Ex iis;* Reinoldius et poſt 44. cum aliis: *Ex inſulis.* TZSCHVCKE. *Exin Scandinovia* eſt vera lectio, et ſic fere libri veteres, niſi quod in quibusdam legatur *et hinc Candanovia*, in aliis *ex his Candanovia*, unde facimus; *Exin Scandinovia.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ridiculum et vanum ſe praebuit, [Cuperus cc. ll.] qui nuperrime ſpecioſa coniectura et lectorem et Melam circumvenire voluit. Iudicat pro *ex iis* ſcribendum *ex inſulis;* facile id fieri potuiſſe, quia librarii voces fere omnes contrahebant. Nec ſatis, ſed addit: ſi exaratum vel *ins*, vel *iſis*, vel alia ſimilis ſcribendi ratio fuit adhibita, facile in particulam *iis* degenerare potuit. Sic nempe et caelum facile poteſt ruere. Sed obſerva, Lector, nec in capite ultimo ſecundi libri, nec hoc capite, vocem *in* a Pomponio uſurpari, quam diu aliquas earum numerat; non item alibi. Hoc tantum capite infra, ubi aliquid ſingulare in Sarmaticis contingit, nec vitare potuit, ſcripſit: *alias inſulae videntur, alias una et continens terra.* Vt negari nequeat, quin is genium ſcriptoris non ceperit. I. GRONOVIVS. *Sex* periit propter literas easdem ſequentes, et utique in plurali numero locutum eſſe auctorem, adparet ex eo, quod dicit: *Ex iis.* I. GRONOVIVS *MS.* Quae in hac lectione videantur eſſe ſex illae inſulae, indicavit Ancherſen in valle Herthae Deae (vel in Origin. Dan. P. 1.) p. 176. Nempe 1) *Codanonia*, ſ. hodie *Sialandia*, 2) *Fionia*, 3) *Lollandia*, 4) *Falſtria*, 5) *Mona*, 6) *Langelandia*, vel forte ultimarum duarum loco *Alſia* et *Fimria* ob anguſta illa, quibus a continenti dirimuntur, freta, quae 3, 3. ſ. innuere videtur. Forte adiuvet Plinius, ſi conferas 4, 27. ſ. 13. et 30. ſ. 16. et Scandinaviam a Scandia diverſam putes. Tum vero ſex item commemorantur 1) *Scandinovia*, 2) *Eningia*, 3) *Scandia*, 4) *Dumna*, 5) *Bergos* et 6) *Nerigos.* Cluverius in Germ. ant. 3, 4. coniuncte haec legit ſic: *Septem Aemodae contra Germaniam provectae in illo ſinu qu. C.*

diximus. Ex iis — et putat Melam in nomine erraſſe, et inſulas ſinus Codani male Aemodas vocaſſe. Refutat illum Cuperus cc. ll. quia id parum credibile ſit, et in Plinio 4, 16. ſ. 30. qui Melam repetit, nihil eiusmodi legatur. Ipſe, cum verba *ex iis* in vulgata olim lectione nihil habeant, ad quod referantur, legendum etiam putat *ex inſulis*, quod ſcribendi compendio tranſierit poſtea in *isls;* in ſinu enim Codano multas eſſe inſulas, ipſo Mela auctore 3, 3. ſ. Ita vero, quod iam I. Gronovius monuit, valde languet illa vox *inſulis*, cum in hoc capite omnino id agat Mela, ut inſulas potiores enumeret, nec aliud quid ſperare lectorem iubeat. Reſtat igitur *ex iis*, quod olim ſtetit. Cum vero id ſenſu plane careat, ſi proxima verba *in illo ſinu* — *diximus* ad Haemodas reiiciantur, aut male etiam Haemodis, iniquo praeterea loco poſitis, Codanonia adnumeretur, adparet multitudinis nomen deſiderari, in quo haec praecipue emineat; quod quidem apte ſubplet immiſſum *ſex*, dummodo aurium etiam adiuvet iudicium. Quis enim lubenter ferat aſperam illam ſimilium vocum in hac repetitione conliſionem, aut Melae eleganti orationis formae obtrudat? Quas difficultates undique obiectas cum removere equidem non poſſem, malui illa vocabula uncis includere, quae et abſentia minime deſiderentur. Ceterum in Vineti editione hinc cap. 29. incipit.

Codanonia) Voſſius ex optimis ſuis libris notat *Candanovia;* A. Gronovius ex ſuis *Codannonia, Condanonia, Condonnonia* et *Cadomiovia.* Ex meis Lipſ. Pariſ. 1. 3. Rehdiger. Auguſtin. *Codanonia;* Havn. Prag. *Condanonia;* Venet. *Condannonia;* Pariſ. 2. *Cidanonia;* Cibin. Vatic. ut Voſſ. 1. *Codano via.* Editiones *Codanonia*, exceptis 39. (Voſſii) 40. 41. 42. quae habent *Scandinovia;* praeterea olim 28. *Cadonia.* TZSCHUCKE. Tamquam ſi a Codano ſinu ſic appellaretur. Atqui tum *Codania* potius eſſet nominanda. Libri optimi legunt

Candanovia. Scribe *Scandinovia.* Sic quoque in optimis et antiquiſſimis Plinii membranis ſcriptum reperi, non *Scandinavia.* Haec eſt illa vaſta ſeptentrionis peninſula, quae et Scandia et barbaricis temporibus Scandzia fuit appellata, a viciniore eius parte, quae Scane vel Scone etiamnum dicitur. VOSSIVS. Quod fuerit omnium celeberrima, merito Codanoniam a ſinu Codano dictam putat Vadianus. At obſtat, quod iam Voſſius monuit, etymologiae ratio. Pauci tamen Voſſio adſenſerunt, in quibus praeter Gronovianas illas editiones novi tantum Cellarium in diſſ. de Cimbris et Teutonis §. 7. et poſt Schloetzerum in Allg. Welt-Geſchichte der neuern Zeiten T. 13. p. 66. Salmaſius etiam Scandinaviam certe eam exiſtimat ad Solinum cap. 23. ſ. 20. p. m. 164. cuius ſimul varia commemorat ex auctorum libris nomina. Contra renititur minusque neceſſariam Voſſii emendationem pronuntiat Rudbeckius in Atlantica P. 1. cap. 16. §. 2. p. 492. quia re ipſa et locorum ſitu congruat Codanonia, quae ſit Sueonia et Norwegia ad ſinum Codanum i. e. Gothicum, ſimulque cap. 9. prolixe de Scandinavia ſuo more diſſerit. Acrius illam Voſſii lectionem impugnant pro Codanonia Grammius in praefatione ad Cimbr. liter. p. 34. et Ancherſen p. 173 ſqq. c. l. Ille codicum auctoritate librorumque editorum fide nitur; hic alia momenta addit. Qui enim, inquit, ſinus eſſe poſſet Codanus, ſi Scandinovia, quae latus eius dextrum claudit, in illo ipſo ſinu inter ſex [cum Gronovio] inſulas inveniretur? Nonne incompertae magnitudinis foret ſinus Codanus, ſi Scandinovia incompertae magnitudinis inſula [ex Plinio 4, 27. ſ. 13.] in illo iaceret. Porro omnino falſus foret Mela, ſi ita ſcripſiſſet. Nam tunc, ſic fere pergit, Scandinoviam incolebant Suiones, Sitones, Gutae, Hillevones. Denique improbabile eſt, ſi quis credat illud, miſeras Thuitonum reliquias potentia et multitudine ſuperaſſe integros ipſos veteres in expeditionem profectos et a Mario in provincia ad internecionem caeſos.

Inde occurrit dubitationi, quae ex eo enaſci poſſit, quod Tacitus hanc inſulam Codanoniam ſuis Thuitonibus non tribuat. Melam nempe vel non conſuluit, vel ei fidem non habuit; Plinius autem commiſcet ſinum Codanum et mare Balticum, quod Tacito eſt Suevicum, ut et hodie quidam faciunt. Hactenus ille. Ea vero argumenta Schloetzerus c. l. vel infirma, vel iis viris indigna cenſet. Inſunt enim, quae in utramque partem disputari poſſunt, nec repugnat, quod ad internecionem olim a Mario Teutoni caeſi erant. Melae enim tempore incolebant Codani ſinus partem, ut ipſe docet ſupra c. 3. f. et hanc inſuper inſulam, licet Ancherſen p. 172. c. l. ex particula *adhuc* plura loca eas antea tenuiſſe non temere colligit. Quod Schoeningius *Codanoniam* putat eſſe *Danoniam* i. e. *Daniam*, cui Graeci et Romani praefixerint ſyllabam *Co* (fere, ut explicat Cluverius in Germ. ant. 1, 26. p. 185. quamvis ille a deo *Dan* nomen derivat) refutatus eſt a Schloetzero T. 13. p. 56. c. l. Pontanus p. 717. c. l. malit *Codania;* fluctuatur Cuperus. Nam ut ſupra retuli, cum Voſſio legit *Scandinovia.* Sed in epiſtola ad Sperlingium in Poleni theſauro Vol. 4. p. 31. tuetur *Codanonia*, quia Scandinovia latius extendatur; quod quidem Plinius obſcure innuit. Antea in alia epiſtola p. 29. Daniam hic latere putat. Equidem haec exiſtimo: *Codanonia* ex linguae ratione melius dicatur *Codania.* Tum nemo ante et poſt Melam Codanoniam hic et omnino novit, immo plerique Scandinaviam putant. Porro Plinius 4, 27. f. 13. dum Codanum ſinum inſulis refertum eſſe etiam tradit, deinceps ſubiicit, *quarum clariſſima Scandinavia eſt*, plane ut ex noſtro illa petiiſſe videatur. Nec obſtat, quod *incompertae magnitudinis* dicit, immo Melae narrationem confirmat; tantum definiri eam non poſſe monet. Reliqua etiam diverſa quidem progreſſione, ſed eodem nexu refert. Bene igitur cognitam habere Mela debuit, cum ad Plinium propagare poſſet. Hae igitur rationes me moverunt, ut *Scandinovia* cum Voſſio

praeferrem in primis quod τὸ *s* ob praecedens verbum, ſive illud *diximus*, ſive *iis* eſſe velis, facile abſorberi potuit. Inveteratum autem hic haeſiſſe vitium docet Boccatius c. l. in quo etiam legitur *Codannonia.* Adiiciendum tamen videtur, quod codex Ambroſ. in Iornande de rebus Geticis cap. 3. in. notante Muratorio in ſcriptoribus rer. Ital. T. 1. p. 193. pro vulgata lectione haec habet: *In Oceani Arctoi ſolo poſita inſula magna Scandza* (Freculphus *Scanza;* vid. poſt) *nomine, in modum ſolii cedri lateribus pandis per longum ducta concludens ſe aequam, et Pomponius Mela in maris ſinu Codano poſitam refert, cuius ripas influit Oceanus* etc. Videtur tamen librarius nomen recentius, quod noverat, aut putabat, veteri ſubſtituiſſe, cum *Scandza* reſpuant omnes noſtri libri. Eadem verba leguntur etiam in Freculphi Chronicor. T. 1. lib. 2. c. 16. qui tamen rectius habet *concludens ſe, quam* — Ex quo adparet Scandiam Ptolemaei innuere, quippe quem diſerte ex lib. 2. (c. 11.) adlegat, ubi tamen Scandia eſt, et de eius ſimilitudine nihil legitur. Nempe duxit ex Iornande c. l. addito Ptolemaei nomine.

Teutoni) Lipſ. Prag. Rehdiger. cum edd. 1. 9. 11. poſterioribus Vadianis *Theutoni;* alii recte *Teutoni.* Vid. ſupra ad 3, 3. extr.

ut ſecunditate) Venet. Lipſ. Gud. Pariſ. 1. 2. edit. 2. *et ut ſecundidate;* poſt Vatic. 3. Prag. *anteſtant;* Vindob. *ita et magnitudine.* Edd. 5. 12. 14. 19. *ut in ſoecundidate;* 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *et ut ſoecunditate.* Vadianus inverſo ordine poſuit *ut magnitudine alias, ita ſoecunditate a.* et ſic cum Vadianis 18. 22. et reliquis etiam 24. 25. Olivarianae cum aliis ad 44. tantum 21. 28. 35. 39. 40. 41. 42. 44. *ut in magnitudine* et cet. Reinoldius priſtinum ordinem, quem praeeunt codices Abr. Gronovii omnes et mei, revocavit,

ſequentibus aliis inde ab ed. 45. Tum *fecunditate* cum pleriſque codicibus recte ſcripſerunt Gronovii, quod ex Orthographicis praeceptis et libris conſtat.

§. 8. *Quae Sarmatis)* Inde ab his verbis capituli 10. initium facit ed. 10. cum inſcriptione: *De inſulis Oceani Sarmatici.* De loci lectione monet ſolus Ciacçonius: alias *adverſae ſunt* ſc. inſulae.

receſſusque) Septem codices teſte Gronovio habent *recurſusque*, quibus ſuffragantur ex meis Gud. Vatic. Lipſ. Prag. Pariſ. 1. 2. Rehdiger. Cibin. Havn. Venet. edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 33. et reliquae Olivarianae (praeter 29.) cum 35. 44. 45. Reinoldianis et Norimbergenſi. Pariſienſis 5. videtur praebuiſſe *receſſusque*, uti cum ſuis edere maluit Vadianus, et hinc 29. Vinetus, Stephanus, (qui hic a duce diſceſſit) Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. et Kappius. TZSCHVCKE. Pro *recurſus* melius legas *receſſus.* CIACCONIVS. Septem MSS. et edit. Mediolan. *recurſusque.* Virgilius Aen. 10, 288. *multi ſervare recurſus Languentis pelagi, et brevibus ſe credere ſaltu.* Ovidius Ibide v. 423. *Utque per alternos unda labente recurſus. Subtrahitur preſſo mollis arena pedi.* Seneca de Conſol. ad Helviam fine: *Terras primum ſitumque earum quaerit, deinde conditionem circumfuſi maris, curſusque eius alternos et recurſus.* A. GRONOVIVS. *Recurſus* an hoc ſenſu dicantur, nemo dubitat; at de obpoſitionis forma quaeritur. Cum tamen id praecipiant tot codices, ſuſtinui, etſi *receſſus* ſuavius aures in imitanda alterni motus repetitione adficiat. Sic de maris hoc aeſtu 3, 1, 2. *recedere atque adventare* dixit, ubi etiam poterat *accedere.* Cicero quidem de divin. 2, 14. *Quid de marinis aeſtibus plura dicam? quorum acceſſus et receſſus lunae motu gubernatur.* De Maeandri curſu Ovidius Metam. 8, 163.

ambiguo lapſu refluitque fluitque. Noſter 1, 7, 3. de Syrti: *ob alternos motus pelagi adfluentis ac refluentis.* Aegre dimitto *receſſusque*, nec niſi a codicum impulſu evictus.

et quod) Vatican. 3. Gud. Prag. ed. 2. *et quot.* Tum *quis* exhibent omnes mei codices et edd. veteres cum Camert. Ald. Iunt. et Vadianis 16. 18. 22. prioribus; poſteriores *queis*, uti 24. 25. Olivarianae, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. Rediit inde praeeunte Reinoldio *quis*. Sed cf. ad 2, 1, 2. 2, 3, 5. et alibi de hac variatione. In ſequ. Vindobon. habet *aperiuntur;* Rehdiger. omittit *una*, et Pariſ. 2. *et*.

Oaeonas) I. Gronovius in tribus MSStis legit *Oeneas* vel *Ceneas;* Voſſius in optimis *Ocenas*, etſi de eo dubitat I. Gronovius, nec quidquam, qui poterat, monuit A. Gronovius. Ex meis Vatic. 1. Gud. Venet. *Oeneas;* Cibin. *oenas;* Vatic. 3. Lipſ. Pariſ. 2. Rehdiger. Auguſtin. Pariſ. 1. 5. *Cocneas;* Vindob. *Ceonas;* Prag. *Teneas.* Boccatius de maribus ſ. v. Orcadus Oceanus *Oenes.* Edd. 1. 2. 3. 4. (Havn. forte cum ea) 5. 9. *Cenaeas;* 11. *Ceneas;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. ceterae ad Voſſium *Oonas*, qui dedit *Oaeonas*, et ſic poſt eum alii. TZSCHVCKE. *Cenaeas)* Plinius [4, 27. ſ. 13.] non *Cenaeas*, ſed *Oonas. Feruntur*, inquit, *et Oonae inſulae, in quibus ovis avium et avenis incolae vivant.* Idem erratum et in Solino, [c. 22. ſ. 19.] apud quem *Oceanos* ſcriptum eſt. Dicuntur autem *Oonae*, id eſt Ὠῶναι Graecis ἀπὸ τῶν ᾠῶν. BARBARVS. Sic apud Plinium quoque et Solinum vocabulum huius gentis reformarunt. Verum infeliciter admodum; ab eſu enim ovorum dictam eſſe oportet hanc gentem. Atqui Ὠώναι ſunt ovorum emtores. Salmaſius in Solini codicibus reperit *Oaeonas*, in aliis *Oonaeas*, quod poſtremum ipſe amplectitur, cum ſit vocabulum nihili. Rectum vero

Oaeanas, quemadmodum etiam ſcriptum inveni in optimo Plinii codice. Nec multum ab eo abeunt meliores Pomponii libri, qui habent *Ocenas;* ut iam dubitari non poſſit, quin verum ſit *Oaeonas*. Ὠαίονες ſunt *ovis viventes*. Vt enim μακραίων *diu vivens*, εὐαίων *bene vivens* ſimilia, ſic quoque ὠαίον *ovis vivens*. VOSSIVS. Notabiliter nunc graeciſſat Voſſius. Quis enim Graecus legens ὠαίονες ſtatim colligeret, id compoſitum ex ὠὸν et αἰὼν, et notare ovis viventes? Immo inquit id fieri, ut μακραίων et εὐαίων. Scilicet humano capiti cervinam etc. Nam in εὐαίων eſt integra vocula aliquid ex ſe ſignificans; in μακραίων non modo ex prima ſyllaba, ſed ſequentibus eam duabus literis ſtatim patet venire a μακρός. At in ὠαίων eſt ſimplex modo ω, quam literam quis Deus inſpirabit venire ab ὠὸν, quum tot ſimplices Graecae voces ab eadem vocali incipiant? Immo habeamus ipſum ὠά? Non poteſt dubitari, ſi ab αἰὼν deduxerint Graeci, quin vocaverint *Ooaeonas* vel *Oonaeonas*. Sed opinor hanc vocem ita formatam fuiſſe, ut non ova tantum memoraret, verum etiam avenas, quod recte advertit Salmaſius, non ab eſu ovorum, ut iudicavit Voſſius; utrumque enim iungit auctor. Plinius et Solinus ut ipſarum inſularum appellationem referunt, ita nec vox illorum ad Melam pertinet. *Ocenas* vix credo repertum Voſſio in melioribus, ut ait, libris Pomponii, quum vel *Oceneas* vel *Ceneas* in tribus repererim. Avenam igitur cum Graeci dixerint αἶραν, non dubito inde fuiſſe Pomponio conſtitutam vocem Ὠοαιρεὺς, unde *Ooaereas*. I. GRONOVIVS. Miratur hic iuvenis, qui valde ſibi videtur Graeculus, et me quoque graeciſſare, quia Oaeonas interpretatus ſum *ovis victitantes*, vocemque eam eadem ratione compoſitam eſſe dixerim, atque εὐαίων, μακραίων. — At non opus eſt Deo aliquo; vel puer videat, non poſſe aliunde hanc vocem formari, quam ab ovis. Quis vero tam fatuus ſit, ut ab ὦα eam arceſſat, ac ſi homines pellibus veſcantur lanatis? Hac ratione ἱπωά-

ζειν fuerit non ἐπ' ὠοῖς καθῆσθαι, ſed pellibus incubare. Quod autem una tantum ſuperſit litera, ad rem non facit, cum dentur etiam voces, in quibus nulla remaneat litera, quarum tamen originem et compoſitionem aſſequantur Graeci. Sive a ſingulari, ſive a plurium numero vocem hanc arceſſas, utrumque recte ſe habet; ut enim ex μακροαίωνες contractum μακραίωνες, ita ex ὠοαίωνες fiunt ὠαίωνες. Infinita enim exempla et praecepta Grammaticorum non permittunt tantum, ſed et iubent, ut fiat contractio, ſi in compoſitis, quae in fine eſt vox, a vocali incipiat, exceptis tantum nonnullis in εἶδος aut ειδης terminatis, quamquam in illis quoque nonnumquam fiat contractio. Quod ſi a plurali ὠὰ fiat compoſitio, uti ſaepe, iam omnes in ὠαίωνες comparebunt literae. Iſte tamen iuvenis audacter affirmat, *Ooaeonas* vel *Oonaeonas* eſſe legendum. Sed debuiſſet promere aliquem ſcriptorem, a quo iſte populus vel hoc vel illo appelletur nomine. In hac autem, quam dedi, lectione, omnia antiqua Plinii et Solini conveniunt exemplaria. VOSSIUS *in appendice ad h. l.* At in αιων, unde ὠαίων componit, nihil eſt de veſcendo, non magis quam in μακραίων. Tum in verbo compoſito ἐπωάζειν manifeſte patet locutio ἐπ' ὠὰ καθῆσθαι; id ſupponit praepoſitio antecedens et iuncta. In eo dubitare nullus poteſt. Ὠαίωνες autem conſiderari poſſunt, non qui pellibus veſcantur lanatis, ſed talibus pellibus multum utentes. Verba ſunt Etymologi citata Meurſio, ἐξ οὗ καὶ τὸ διὰ τῆς ω διφθόγγου ὦα· δηλοῖ δὲ δῆμον Ἀττικὸν καὶ τοῦ χιτῶνος τὸ ἄκρον. Meurſius et viri docti id parum curant, ſcribuntque Οα, Οη, et Οαθεν Οηθεν. At apud Sponium T. 2. itiner. p. 358. ΡΑΔΙΝΟΣ ΩΑΘ, et ipſe ſupplet Ωαθεν, quum tamen non niſi Οαν in populis Atticae agnoſcat. In quo Voſſius utrum ova, an pelles aſpiciet? Quaſi vero alterutrum conſiderari deberet. Tum Graeci compoſitiones habuerunt ex vocibus, unde non erant compoſitae; ipſi tamen ſenſerunt, inde com-

poſitas. Nonne ſecretum ingens? Ὠαίωνες addit contractum ex ὠοαίωνες ut μακραίωνες ex μακροαίωνες. Vnde igitur contractum εὐαίωνες? Hoc deſerit, illud ſumit, quum in altero ſit ſubſtantivum, in altero adiectivum. Denique decurrit ad plurale ὠὰ, ut inde fiat compoſitio, idque ſaepe fieri dicit. In hoc utique vocabulo nunquam. Ὠοειδὴς ipſe novit in p. 5. obſervationum ad Melam, ut omnes alii. Ὠοτοκεῖν et Ὠοκάταξις apud Lucianum [in Lexiph. c. 9.] et ſimilia. Similiter quoque abſit, ut Graecus aliquis ὠῶναι ſtatim coniiceret eſſe ovorum emtores. Non poteſt dubitari, ſi ab αἰὼν deduxerint Graeci, quin vocaverint *Ooaeonas* vel *Oonaeonas*. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori*. Mutatam Gronovii opinionem ſupra adieci. Hermolaum iam antea reprehenderat Salmaſius ad Solinum p. m. 153. quaſi ab ὠὸν dictos putaſſet, et ex vett. libris Melae producit *Oeneas*, ex Solinianis *Oaeonas*, ex Plinianis excerptis *Oeocenae inſulae*. Ipſe vult ex melioribus Solini codicibus *Ooneas*, quod Voſſius reiecit, ipſe a I. Gronovio reiectus. Sed nec huius emendatio, quippe nimis remota et arguta, probari poſſe videtur. Rudbeckius in Atlantica P. 3. cap. 10, 2. p. 202. videtur legiſſe *Oajonas*, certe ſic adfert, et ad Sueoniam ſuam accommodat, quae olim *Oena* fuerit dicta. Cluverius in Germ. ant. 3, 45. p. 695. hic quaerit *Oxionas* Taciti de Germ. ſub. fin. in quibus tamen nihil praeter literarum aliquam ſimilitudinem invenire licet. Mirum vero eſt, quod Plinius 4, 27. ſ. 13. hoc nomen inſulis tribuit, quorum incolae iis alimentis utantur. Ita enim: *Feruntur et Oonae, in quibus ovis avium et avenis incolae vivant*. Nec alia ex eo refert Solinus. Contra de ipſa gente longe aliud nomen adponit Iornandes de rebus Get. cap. 3. *Aliae vero*, inquit, *ibi* (in Scanzia) *ſunt gentes tres Creſennae*, (al. *Sereresenna* vel *Reſennae*) *qui carnibus ferarum atque ovis avium vivunt*. Cum codicum veſtigia, et quae de ovis noſter ſubiicit, ad Graecam originem ducant, unde illa

vox explicari poſſit, videtur ſcribendum eſſe *Ooneas*, ab ὠονεὺς, uti βυρσεὺς, δικτυεὺς et plura alia, quibus certa aliqua res, in qua opera noſtra ſtudiumque verſatur, declarari ſolet. Alienum tamen videtur, barbarae vocis etymon ex Graecis fontibus haurire, quos nec Strabo, nec Ptolemaeus monſtrant. Melius igitur repetatur ex lingua Cimbrica, quia ſeptentrionis notitia ad Romanos a Cimbris manavit. Apud eos vero öë eſt inſula, *voner* incolae, et öë — *voner* inſulanus. Et ſic forte haec adpellatio κατ' ἐξοχὴν iis inſulanis data eſt; et inſulae ipſae hodie ſunt Gotland et Oland. Ita quidem ſtatuit Keralio in Memoires — de Paris Tom. 45. p. 60. cuius ſententia maiorem etiam habet veri ſpeciem. Tum vero legi poſſit *Oeonas*. Obſtat tantum, quod, ubi cognatio aliqua cum Graecis deprenſa fuerat, lubenter in his ad eos fontes recurrere ſolebant; unde *Ooneas* probari tamen hic poſſit. In ſequentibus Gud. pro *ovis* dat *vivis;* ed. 1. lepide *Iovis;* pro *avium* Cibin. *ovium;* pro *avenis* Vatican. 3. Prag. Havn. Pariſ. 2. *avibus;* Vindobon. *avenis inde* pro *avenis tantum*. Tum Rehdiger. *aluntur*, uti edd. Reinoldianae; ſed praeſtat in hoc nexu *alantur*, quod ſubminiſtrant alii codices et editiones veteres.

Hippopodas) Lipſ. *Hyppodas;* Vatic. 3. Pariſ. 2. *Hippodas*, uti Boccatius ſ. v. Orcadus Oceanus hinc refert; Prag. *Ipodas;* Rehdiger. *hyppopodas;* Cibin. *Hypopodas;* Vindob. *ipopodas;* Pariſ. 3. Auguſtin. Gud. forte etiam Venet. Havn. *Hippopodas*. Edd. 1. 2. 9. *Ippopodas;* 35. *Hippodas*. Sed hoc parum moratur; gravius, quod ſequitur, urget.

Panotos) Ciacconius ex V. C. notat *Sathinalos;* Schottus *Sannalos;* Voſſius ex ſuis *Satmalos* vel *et analos;* I. Gronov. ex Chiſ. *Satinales* et ex Mediolan. *Satinalos*. Mei haec: Vatic. *Satinalos* et *Satinales;* Pariſ. 1. 3. *Satinalos;* Pariſ. 2. Havn. *Satinales;* Prag. *Sacinales;*

Lipſ. *Sarmalos;* Vindob. *Sare malos;* Venet. *Sathmalos;* Gud. Auguſtin. *Satmalos;* Cibin. cum Boccatio c. l. *Sannalos;* Rehdiger. *Sãnalos.* Editiones veteres omnes ad Schottum *Satmalos;* hic *Otomegalos,* uti, notante Ortelio in theſ. Geogr. ſ. v. Satmali, antea legerat Sanctius; inde a Voſſio reliquae *Panotos.* TZSCHUCKE. *Satmalos*) Quae malum *Satmalos* vox eſt? Nempe ex earum nota, quae, ab imperitis Agyrtis interiectae, pulcherrimum hoc opus non paucis in locis contaminavere. Strabo [lib. 15. p. m. 489. ſ. 711.] *Enotocoetas* appellat; Plinius corrupto etiam nomine *Faneſios* vocat lib. 4. [c. 27. ſ. 13.] ubi forte non *Faneſios,* ſed *Panuſios* legendum, quod toti auribus contegantur. Sed hoc arbitrarium ſit. PINTIANUS. Solinus [c. 22. ſ. 19.] *Phaniſios* appellat. Iſidorus lib. 2. cap. 3. *Phanoctiaſi apud Scythas eſſe feruntur, tam diffuſa aurium magnitudine, ut omne corpus iis contegant.* Pro *et Satmalos* forte leg. *eſſe et alios,* ut ſit *eſſe Oonas — eſſe — Hippopodas, eſſe et alios.* CIACCONIUS. *Otomegalos*) Germana Melae lectio. Vulgo *Satmalos* vocem nauci praeferunt. Vet. cod. *Sannalos.* Natum, ut ex compendiis literarum, mendum; Ὠτομάλους enim repertum in Satmalos, homines ſat mali, qui magnas illas aureis nimium quantum averſabantur, perverterunt. Repone igitur iure poſtliminii in priſtinam ſedem, unde hactenus exſulat, *Otomegalos;* quomodo nomina plurima apud Melam de Graecis cuſa quivis non craſſae naris facile obſervabit. Eadem autem in Plinio fabula, ſed et corrupto populi nomine lib. 4. cap. 14. *Faneſiorum,* inquit, *aliae, in quibus nuda alioqui corpora praegrandes ipſarum aures tota contegant;* ubi *Panuſiorum* emendat Pintianus noſter in caſtigat. Plinianis. Adr. vero Turnebus in utroque et Solino cap. 22. *Panotios* ex Iſidoro lib. 11. cap. 3. Etymolog. reponit, quos Tacitus de moribus German. [extr.] *Helleſios* appellet, Adverſar. lib. 6. cap. 19. Nos a veſtigiis vulgatae lectionis propius abſumus. SCHOTTUS. *Otome-*

galos leg. monui. Memini, qui ab ingenio reponerent, *eſſe et alios, quibus* etc. IDEM. Pintianus et alii *Panotios* vel *Panuſios* ex Iſidoro reponunt. In pluribus manu exaratis libris *Satmalos* ſcribitur, in aliis *et analos.* An *Tanuotos* ſcripſit Mela? Porro diverſis nominibus aurita haec monſtra appellantur, Μεγαλούατοι, Ἐνωτοκοῖται, Πανώτιοι, Τανύωτοι, Ὠτόλικνοι. VOSSIVS. *Satmalos.*) Hic quoque inanis eſt collectio vocabulorum ab Voſſio facta, quorum nullum aut ad literas, quae exſtant in MSS. aut ad explicationem, quam adiungit Mela, et ad quam alluſit haec vox, quidquam accedit; non magis profecto, quam quod ex eis eligit, *Tanuotos.* Quapropter hae, quas citavi, literae conſiderandae ſunt, aut quae in aliis etiam MSS. *et analos* vel denique *Satinales* aut *Satinalos.* [Vid. ſupra.] *Satmalos* in editionibus habetur. Scripſiſſe auctorem dico *Ouatmallos,* quae vox compoſita, ut clarum eſt, non eget expoſitione. Sic δρακοντόμαλλοι Γοργόνες Aeſchylo in Prometheo, [v. 805.] quia habebant κεφαλὰς περισπειραμένας φολίσι δρακόντων. I. GRONOVIVS. Admiſimus *Panotos,* vel, ſi mavis, *Panotios,* veluti lectionem magis veriſimilem; addidimus tamen fieri poſſe, ut *Tanuotos* ſcripſerit Mela, utpote quod et ipſum non multum recedat a ſcriptorum librorum lectione. Verum utrumque explodit iuvenis, et — audacter affirmat legendum eſſe *Ouatmallos.* Si Melam Sarmatice loquentem in ſcenam producere voluiſſet, aptius non potuiſſet invenire vocabulum. Contendit tamen Graecam eſſe hanc vocem. — Miſere fallitur. Quis enim neſcit, Gorgonibus attribui capillitium anguinum? Quis item non videat, in hoc Apollodori loco [2, 4, 2.] legendum eſſe σκολλῦσι δρακόντων; ſed et quis ignorat, μαλλὸν et σκολλὺν idem eſſe accipique pro comis et cirris anguium ſeu draconum inſtar contortis? At vero ſi barbaram iſtam admittamus vocem, cui ſimilem in tota lingua Graeca nemo inveniat, *Mallua*tos enim aut Mallotios, non Ouatmallos dixiſſent, iam

non magnas et patulas, ſed laneas vel cirratas habebimus aures, quod quid ſibi velit, aut quomodo ad Panotios pertineat, nemo expediat, cum non niſi aeque ineptam, ac ſit ipſa compoſitio, haec vox admittat expoſitionem. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Vehementer illa exagitat Voſſius. — Reſpondeo ad prius. Omnes id non viderunt, qui Apollodorum ediderunt; aut ſi in mentem ipſis venit, non putarent tanti, ut vulgarent. Nec aliter ipſe agerem. Voſſius quum inſpiceret Henr. Stephani Theſaurum in voce Μαλλὸς, et videret illic comparari cum ea σκόλλυν, e veſtigio id arripuit, et repentinam capturam Apollodoro contra veteres libros et ſanam lectionem infulcire auſus fuit. Σκόλλυς quum non legatur, niſi ut propria in capillis et iis adſtricta vox, ſcilicet Apollodorus repente eam dedit ſerpentibus. Scilicet quum dicitur apud Athenaeum [11, 13. p. 494.] ἀποκείρειν τὸν σκόλλυν, is cogitavit de cirris anguium ſeu draconum inſtar contortis; non magis certe, quam Heſychius, quum ſcripſit ἀποκείρεσθαι τὸν μαλλὸν in v. Οἰνιστήρια. Quaſi non pars pro toto vulgatiſſime dicatur, et λεπίδες δρακόντων ſint ſquammoſae cutes ſerpentum, et hinc ipſi ſerpentes. Ita autem eſt, ut in compoſitis μαλλὸς modo praemittatur, interdum ſequatur. Itaque quos Voſſius ponit Mallouatos aut Mallotios potuiſſet, quis cogitare, ſed inſanus, quum nihil in eis vocibus ſit, quod ad ſcriptam lectionem accedat. Iam vero ipſa vox δρακοντόμαλλος ſuggerebat aliam et veram poſitionem huius vocis in compoſito. Tale fuit quoque στρεψίμαλλος, ἀμφίμαλλος, ἀκρόμαλλος, βαθύμαλλος, δασύμαλλος, ἑτερόμαλλος, δίμαλλος, et hinc ſeriore tempore pantomimus Caramallus. Haec terminatio an non tota eſt in MSS. codicibus? Hinc quum nota eſſent οὔατα et inde apud Callimachum in fragm. p. 265. οὐατόεις, cenſui factum ab certis hominibus vocabulum gentis Οὐάτμαλλοι. Sed ait Voſſius, ſic non magnas et patulas, ſed laneas vel cirratas habebimus aures. An igitur in voce δρακον-

τόμαλλοι habebimus laneos vel cirratos ſerpentes? Immo ut his notantur feminae, quarum capita ſerpentibus velantur; ita per illud vocabulum iſti homines, quorum corpora auribus poſſunt velari, cingi, circuiri, perinde ut τοὺς Σαλικὴν κατοικοῦντας ἄνδρας μαλλοῖς γυναικείοις ἀναδεῖσθαι τὰς κεφαλὰς legimus. [in. Ptolemaeo 7, 4. in.] I. GRONOVIVS *in nota poſteriore.* Praeter illas doctorum interpretum emendationes, quarum aliae vel nimis recedunt a codicum indiciis, vel etiam mira componunt, exſtant etiam aliae a viris doctis alibi editae. De Turnebo Schottus. Ille enim *Panotios* reponi volebat, ex quibus inſerta adſpiratione prodierint *Phanotii,* poſt adlita corruptione, in Plinio certe, *Faneſii;* quam ſententiam amplexus etiam eſt Geſnerus in Theſauro L. L. ſub h. v. *Fennos* ſe eosdem olim in Taciti Germania c. 46. credidiſſe, nunc *Helluſios* apud eundem c. l. quaſi *Hellotios*, pro quibus malit *Hollotios*, et ſic iungi *Oxionas* pro *Oobios.* *Panotios* apud noſtrum probat etiam Cluverius in Germ. ant. 3, 45. p. 695. uti et in Solino vult Graſſerus. Schoening in Fortſetzung der allg. Welt-Hiſtorie der neuern Zeiten Vol. 13. p. 48. exiſtimat ex *Panotos* vel *Tanuatos* factos eſſe *Fanatlos* et hinc *Sannatlos*, uti etiam in vett. quibusdam edd. legi adfirmat, quod equidem non inveni. Dithmarus ad Tacitum c. l. videtur legiſſe *Panaetios*, certe ita refert. Nomen *Otomegalos* impugnavit Salmaſius ad Solinum p. m. 155. c. l. quippe quod non ſolum codices longe poſt ſe relinquat, ſed et a Graecae compoſitionis forma abhorreat, in qua adiectivum praecedere debeat. Ouatmalli Gronoviani etſi poſteriorem partem ſervant et operoſe ſatis adſtructi ſunt, in priori tamen offendunt, nec ipſam rem aequant. At facile hinc intelligitur, in quo aeſtu hoc nomen laboret. Quod ſi alios auctores de iis conſulimus, varie iidem homines adpellantur in utramque etiam partem corrupti. Sic in Strabone c. l. Ἐνωτόκοιτοι, Tzetze chil. 7, 633. Ὠτόκλινοι, Iſidoro Orig. 11, 3. et ex eo in Vincentii

Bellovacenſis bibliotheca mundi T. 4. lib. 1. c. 92. p. 34. *Panotii*, Plin. 4, 27. ſ. 13. *Faneſii*, ad quem Harduinus Ptolemaei 2, 11. extr. Φανήσους in Scandia putat, Solino c. 19. ſ. 22. *Phanneſii*, vulgo *Phaniſii*. Quorum tamen nullum cum *Satmalis* Melae componi poteſt, nec, ſi vel incudi impoſueris, ſimile effingi, etſi *Panotios* ad Plinii et Solini lectionem facilius accommodaveris. Duplex omnino ad iudicium regendum patere videtur via. Aut enim vox eſt Graeca, quae ſpeciem illorum hominum ſingularem declaret, aut eſt barbara, quae proprium illorum nomen adfert. Si eſt Graeca, alieni maxime ſunt *Satmali*, quippe in quibus nihil omnino eiusmodi emicat, quod deſideretur, et depravatio codicum non manifeſta ſolum eſt, ſed et inſignis et inſolens. Tum vero forte *Otoſomati* legi poſſit, ſic ut τὸ *et* praecedens primam eius ſyllabam abſorpſerit, et reliqua pars nova corruptione leviter inverſa fuerit; vel brevius *Sagoti*. Sin eſt nomen barbarum, quale in nomine *Oaeonas* antea notatum eſt, melius illud retinetur, quod feci, quam incertiſſimum ſubſtituitur. Ante *patulae* Pariſ. 2. ponit *pro*, uti Havn.

alioquin) Pariſ. 1. 2. 3. et edd. 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, Gronovii (40. 41. 42.) *alioqui;* aliae cum reliquis MSS. *alioquin;* Vindob. *aliquando*. Subiiciunt hinc Pariſ. 1. 3. aliique cum editionibus 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *provecti*. Vadianus ceteris praeivit *pro veſte*, quod ſine haeſitatione et mora transiit ad reliquas editiones. Tantum Pariſ. 2. *pervecti*. Denique pro *ſint* Vatic. Gud. Prag. Pariſ. 3. ed. 2. *ſunt*. Melius in hoc nexu, quod habent alii, *ſint*.

praeterquam quod) Quidam codices, veluti A. Gronov. Vatic. 3. Dorvillianus, Prag. *praeter quod*, de qua forma vid. Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. 1, 5, 5.

ab A. Gronovio etiam hic excitatus, ubi ſimilia exempla adtulit, et quae ſupra notavi ad 1, 9, 3. Vindob. *praeterquam qui.* Poſt pro *invenio*, praemiſſa etiam diſtinctione maxima, Cibin. Havn. Vatic. 3. Prag. *Inventos*, pro *invento*, quod habent Lipſ. Vatic. et Rehdiger. et hoc pro *invenio*. *Invento* enim verbum eſt ignotum, et *inventos* nihil habet, unde pendeat.

§. 9. *Thule)* Vatic. Cibin. Pariſ. 3. *Thyle;* Ciaccon. Lipſ. Rehdiger. *Tyle;* Gud. Auguſtin. Prag. Vindob. Pariſ. 1. 2. *Tile.* Edd. veteres *Tile*, ut 1. 2. vel *Thyle*, uti 15. 17. 20. 23. pleraeque, olim 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 16. — *Thule.* TZSCHUCKE. Scribendum *Thule.* Ita enim Graeci [Θούλη] appellant, et apud nos Claudianus, [aliquoties, aliique plures] ut, ſicubi aliter ſcriptum eſt, non ratione aut doctorum uſu id, ſed vel incuria ſcribentium, vel imperitia Grammaticorum obtinuiſſe videatur. Diximus et aliis locis, quae per *ου* diphthongum Graeci enuntiant, ſervari hoc et a nobis. Quae vero illi per *y*, haec per *u*, parte plurima veteribus efferri conſueviſſe. BARBARUS. Res nota, nec minus alibi haec mutatio obvia. Cf. Pierius ad Virgil. Georg. 1, 30. et, qui idem monet, Salmaſius ad Solin. cap. 22. ſ. 19. p. m. 175. Ceterum hinc cap. 30. incipit Vinetus.

Sacarum) A. Gronovius notae ſuae praeponit Belcarum, de MSS. nihil addit. Mei maximam partem in iis etiam Auguſtin. *Belgarum* praeſcribunt, tantum Pariſ. 1. *Bulgarum;* Prag. *Belgerum.* Editiones ad 41. *Belgarum*, praeterquam quod 32. habet vitioſe *Belbarum;* tum 41. 42. 44. 45. et prior Kappii *Belcarum;* Reinoldianae et Kappii poſterior *Sacarum;* Norimbergenſis priſtinum *Belgarum* repetiit. TZSCHUCKE. *Belgarum.)* Vides, hic ordinem non ſervaſſe Melam, cum a Sarmatia in Galliam redeat. Sed cum antiqua lectio cap. 5. huius libri in. non *Scythas* vel *Sacas*, ſed *Belgas*

appellet, *Belgarum litori* hic ſe recte habet, aut emendandum *Sacarum*, ſi eo loco *Sacas* legas. Ptolemaeus autem [2, 3. f.] *Thylen* locat adverſam Germaniae, ſed, ſi id vellet Mela, ſupra Britanniam eam ſitam eſſe diceret, ut Iuvernam. CIACCONIVS. Recte erroris Mela accuſetur, ſi *Belgarum* ſcripſit, qui hic minime locum habent, cum Thulen ponat paullum ultra circulum polarem. Et ſic alii plus minusque ultra Britanniam reiiciunt ad ſeptentrionalem plagam, ex quibus 63. gradibus ab aequatore removent Agathemerus 1, 8. et Ptolemaeus c. l. Plura dabit Vol. 2. In illo autem tractu, quae huc accommodari poſſit, occurrit inſula Bergi, ſita 60° 11′ latitudinis, quam Plinius 4, 30. ſ. 16. in illo tractu cum Nerigo ponit, unde in Thulen navigetur. Quid igitur magis vero ſimile, quam librarios ab ignoto nomine ad notius tranſiluiſſe, legendumque videri *Bergarum*, uti praeter alios volunt Cambdenus in Britannia p. 850. (ed. Londin. 1657.) Hill ad Dionyſ. v. 581. Pontanus in Chorogr. Daniae deſcr. p. 744. Crenius in animadverſ. Philolog. T. 9. p. 22. et recentiori aetate Keralio in Memoires — de Paris Tom. 45. p. 43. Pro eo *Bergorum* reponit Goropius Becanus in originibus Antwerpianis lib. 7. p. 693. qui et Plinium c. l. ſua vel ex ipſo Mela vel ex eius praeceptoribus duxiſſe putat. Auſus igitur ſum et hic reponere *Bergarum*. *Sacae* quidem minus recte hic ab aliis producti adparent. Cf. ad 3, 5. in.

oppoſita) Ciaccon. Lipſ. Gud. Prag. Vindobon. Rehdiger. Cibin. Vatic. Venet. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *appoſita*, quod Vadianus mutavit in *oppoſita*, a quo in reliquas editiones transiit. Soli hoc Pariſienſes habuiſſe videntur. Prius tuetur Ciacconius, ex recentioribus Schloezerus p. 62. c. l. qui arguta emendatione depravatum fuiſſe dicit in *oppoſita*. Contra Munckerus ad Hygin. Poet. Aſtron. 1, 6. reprehendit doctum virum,

Ciacconium, opinor, qui vellet *appoſita.* Vtriusque verbi mutatio ſolemnis eſt, uti docuerunt praeter Munckerum Drakenborch. ad Sil. Ital. 14, 335. et quos memorat, Oudendorp. ad Lucan. 1, 464. idem ad Frontin. 3, 10, 8. Heinſius et Burmann. ad Ovid. epiſt. 7, 10. Amorr. 3, 6, 7. et alii. Sic Prag. 1, 13, 20. Sed cf. ad 2, 1. in. et 2, 7, 9. Lubens tamen hic adſentior Schloezero tum propter codices, tum quod mutandi gravis cauſa non aderat. Antea pro *litori* Lipſ. Gud. Prag. Cibin. *litore.* Poſt Rehdiger. Vindob. *grais*, ut alibi in noſtro.

In ea, quod —) De huius loci lectione et ſenſu disceptatio mota eſt inter viros doctos. Dicam primum ex inſtituto ordine de librorum ſcriptura. Ciaccon. omiſſis vocibus *in ea* totum locum ſic conſtruit: *celebrata carminibus, quia ibi ſol longe occaſurus exſurgit;* Voſſ. 3. *in ea ſol longe;* Prag. *in eaque ibi ſolo;* Voſſ. 3. Pariſ. 3. Vindob. cum edd. ante Voſſium omittunt *ibi;* revocatum primus ille addidit, ſequentes retinuerunt. Tum Havn. *ſolo* (ut Prag.) *longe occiſus;* Vatic. 3. *occaſus;* Voſſius ex melioribus depromit: *quod ibi ſolo longe occaſus exurgit;* idem dedit *haut longe occaſurus*, eumque ſecuti Gronovii in edd. 40. 41. 42. poſt iterum expulſum ceſſit. TZSCHVCKE. Et in his verbis ordinis error eſt; debent enim, ut reor, ſic concipi: *In ea per hyemem ſicut alibi, obſcurae utique noctes ſunt, aeſtate breves ac lucidae; quod ſol longe occaſurus exſurgit, qui per id tempus iam ſe altius evehens* etc. PINTIANVS. *Quod ſol longe occaſurus* —) Si haec lectio ſana eſt, id voluit Pomponius, quia ſol diu ſupra horizontem exſtat, et longe admodum ſeptentrionem verſus abduci videatur, ideo breves eſſe noctes in Thule inſula. Sed inepta eſt haec locutio. Libri meliores legunt, *quod ibi ſolo longe occaſus exurgit.* Scribe: *Quod ibi ſol haut longe occaſus exurgit.* Hoc pueri intelligunt. Quia ſol non longe occidit, vicina quippe ſunt puncta ortus et occaſus, ideo

nox aeſtate ibi breviſſima eſt. Manifeſte itaque negativa particula addenda eſt. Porro valde errant, qui exiſtimant, Melam hic peccare in doctrinam ſphaericam, aut transponenda eſſe verba, ut Pintianus. Nihil hic eſt, quod quemquam debeat offendere. Dicit in Thule inſula breviſſimas eſſe noctes, nempe cum ſol in borealibus ſignis verſatur. Sed vero hyeme noctes eſſe illic aeque atque alibi obſcuras. Aeſtivas autem noctes dicit eſſe claras, quia ſol non multum infra horizontem ſit depreſſus propter obliquitatem ſphaerae. Solſtitio vero nullam omnino eſſe noctem, quia ſol non occidit, ſed oblique deſcendens maxima tamen ſui parte ſupra horizontem exſtet. Nihil verius. Ex hac porro deſcriptione ſatis apparet, iuxta hypotheſin Melae Thulen ſitam fuiſſe ſub ſexageſimo ſeptimo latitudinis gradu. VOSSIVS. Miror. Vtrum in MSS. ō eſt *haud*, an vero *non?* Tò *longe* quod ſequitur, inducit ad credendum, excidiſſe voculam *non*. Legi igitur debuit *ſol non longe*. I. GRONOVIVS. Ad haec aliud, quod reponam, non habeo, niſi id ſolum; ſi non aliam laborum ſuorum iuvenis iſte referat mercedem, tanti non eſſe didiciſſe literas. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Eam hinc mercedem refero, quam Pichena ad lib. 6. Annal. Taciti cap. 43. *Delectum capiendo diademati diem haud concelebraverant*, ubi vulgo dabant *non;* quam Thoinardus [Toinardus] in loco Lactantii de mortibus perſecutorum cap. 18. ubi ad verba iſta, *cum inde ſibi aut nihil praeter nomen aut multum videbat accedere* ſcribit: „Addidi *haud* ante *multum* tamquam neceſſarium, non autem *non;* quoniam *haud* potius abſorptum fuiſſe videtur in praecedente vocabulo *aut.*" Immo an Voſſius ita iudicabit in hac cura mea erga Pomponium Melam? Nonne ipſe tam Senex ad verba iſta Lactantii ob hanc ipſam voculam adhaeſit vulgante Colomeſio? Didiciſſe literas quid ſit, plane non a Voſſio aeſtimandum cenſeo, nedum quae merces inde exſpectanda. I. GRONOVIVS *in nota poſteriore*. Primo intuitu mire vel

inepte haec Mela ſine negante particula indicavit nulla ſphaerici motus ratione habita, in qua ſola explicatio rei ſita eſt. Abeſt tamen illa a libris veteribus omnibus. Omnino autem hae particulae modo intruduntur temere, modo omittuntur. Cf. Garatonius ad Cicer. de provinciis conſul. c. 8. Drakenborch. ad Livium 21, 9, 1. qui tamen caute in ancipiti hac emendandi ratione agendum eſſe recte monet, et qui plures nominat Arntzen. ad Aurel. Victor. de Orig. Gent. Rom. c. 7. extr. Quaeritur, an ſenſu commodo abeſſe hic poſſit. Omittit Kappius et explicat in indice: ſol, qui mox per longum temporis ſpatium in horizonte conſpici nequit; tum conſuli iubet Eumenii panegyr. in Conſtantinum cap. 9. ubi tamen eſt: *ſol ipſe, qui nobis videtur occidere, ibi adparet praeterire*, a quo, ut ab ipſa Melae narratione aliena videtur illa explicatio, quippe qui cauſam adfert, cur noctes ſint breves eamque in ſolis breviſſima abſentia ponit. Nimirum haec ad noctis brevitatem unice referuntur. Tum inſerit *mox*, quod Mela ignorat, nec ad rem explicandam pertinet. Attamen etiam Goropius Becanus in originibus Antwerpianis lib. 7. p. 693. magis certiora haec putat, ſi omiſſa negatione legantur. Contra Keralio in Memoires — de Paris T. 45. p. 41. eam addit locique ſenſum ſic exponit: Le ſoleil s'y levant et s'y couchant a deux points du ciel très voiſins l'un de l'autre — putatque, Pomponium ſecutum quidem eſſe Pytheae narrationem, ſed auxiſſe, et ſic Thulen ultra circulum polarem poſuiſſe. Omnino autem quatuor hic ſententiae a Mela ſubiunctis cauſis adferuntur: 1) noctes ſunt breviſſimae, quod ſol longe occidit; 2) noctes per hiemem ſunt obſcurae, ut in aliis regionibus; 3) noctes ſunt aeſtate lucidae, quod tum altius ſol evehitur, et vicino ſplendore proxima illuſtrat; 4) circa ſolſtitium nullae ſunt noctes. Ex quibus cauſis conſiderandae hic ſunt, quae explicant, cur nullae et cur breves ſint noctes. Nullas eſſe dicit, quia ſol manifeſtior prodeat, nec totus

occidat. Hinc vero diſcitur, quomodo intellexerit verba: *longe occaſurus*, in quibus continetur cauſa brevium noctium. Inverſa enim forma eodem ſenſu eſt, quod longe poſt ortum occidit. Nempe, ſi cum libris omittatur *non* vel *haud*, longe non de loci, ſed temporis ſpatio intelligi debet, unde ſenſus efficitur commodus aptusque hic, ſolem longo demum tempore poſt ortum occidere, atque hinc breves noctes efficere. Sic apud Virgilium Aen. 10, 317. Servius *nec longe* explicat *nec multo poſt*, ut adverbium loci pro temporis adverbio poſitum ſit antique. *Longe recuſat* in Virgilio Aen. 5, 406. i. e. diu, quod inde Servius interpretatur valde. Sic *dudum* et *longiſſime* ſibi reſpondent in Plauti Sticho 4, 1, 23. Sed plura de hoc uſu disputavit Burmannus ad Lucan. 9, 921. ubi *longe naſcentis cornua cervi* cum aliis Oudendorpius de loco accipiebat. Hiſpanus interpres, Gonzalex de Salas ad eundem fere ſenſum: *para ponerſe mui tarde.* Neque tamen reluctor, ſi quis ex uſitatiori ſignificatione intellectum inſerta particula *non* adiuverit. Iornandes de rebus Get. cap. 3. rem ita declaravit: *quia prolixioribus diebus ſolem ad orientem per axis marginem vident redeuntem.*

aliubi) Vatic. 3. Prag. Lipſ. Rehdiger. *alicubi;* alii *aliubi*, Vaticanus 1. forte cum Venet. et Havn. *alibi*, uti habent omnes editiones ad Voſſium, qui revocavit ex codicibus *aliubi*, inde ad reliquos manavit; tantum Reinoldiana an. 1775. 4. *alicubi.* Eadem harum particularum commutatio ut eſt facilis, ita etiam non inſolita. Sic in Petronii Satyr. cap. 45. pr. ex libris notatur, ubi iam Schefferus voluerat *aliubi*, quod Burmannus edidit. Cf. etiam ſupra ad 1, 19, 13. et 2, 4, 2. Idem et hic cum pleriſque codicibus praeferendum puto. Poſt pro *lucidae* Rehdiger. *luce;* Vatic. 3. *quia per id tempus;* Pariſ. 1. *tempus inde ſe;* Havn. *altum evehens;* Cibin. *in ſe non cernatur;* Gud. *non cernantur;* Prag. *nec cernitur;* poſt

cernatur in ed. 2. veluti lacunae ſignum ſubiicitur : : . et tum ſequitur *vicino;* Gud. Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3. Vatic. Venet. Havn. Vindob. Cibin. Rehdiger. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 25. *proxime;* inde a Vadiano reliquae *proxima*, uti in Prag. exſtat; Vindobon. *proxime illum ſtat*, in quo poſt deeſt *vero;* et *vi* pro *ſui;* pro *fulgorem* Pariſ. 1. 2. Vatic. Lipſ. Gud. Rehdiger. Vindob. cum iisdem editionibus ad Vadianum *fulgore;* Cibin. Pariſ. 3. *fulgorem;* Prag. *manifeſticior non fulgent modo.* Recte illa nexuque probante Vadianus emendavit.

§. 10. *Talge)* Ita teſte A. Gronovio Mediolan. et quatuor alii, quibus accedunt Vaticani Lipſ. Prag. Gud. Rehdiger. Pariſ. 1. Venet. Havn. Ciacconius ex antiquo codice notat *Tale*, ex alio edd. 27. 29. *Talcas*, quod et in Cibin. exſtat; Pariſ. 2. 3. *Talgae*. Edd. 1. 2. 9. 13. *Talgae;* 12. 14. 16. 18. 19. 21. 24. 25. 28. pleraeque Olivarianae, Schottus, Voſſius, Gronovii 40. 41. 42. *Talca;* Vinetus *Talcas;* Vadiana altera cum poſterioribus, in quibus 30. 32. 37. tum 29. 33. Lugdun. 1605. et aliae quaedam Olivarianae *Talga;* 3. 4. 5. *Talge*, quod repetierunt Reinoldianae, poſt 44. 45. reliquae. In exemplari meo ed. 6. antiqua manus adleverat leg. *Talca*. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [6, 9.] *Talca*. BARBARVS. Plinius in ſexto [c. 20. ſ. 17.] *Tazata;* Ptolemaeus *Tachalca;* ſic enim praefert codex Graecus, Latinus *Talcha* legit. Hermolaus ſine adſpiratione *Talca*. PINTIANVS. Perperam apud Plinium *Taxata*. Apud Ptolemaeum non recte in editis Τάχαλκα ſcribitur, cum in libris ſit Τάλκα. VOSSIVS. In Ptolemaeo, certe Bertii, eſt Χαλκά, cui ex cod. Palatino additum legitur καλουμένη Τάλκα. Plinii *Tazata* eadem creditur, ubi codd. Harduini *Zozata*. Si noſtros ſequaris, praeferendum utique eſt *Talge*, etſi Ptolemaeus ſuadere videtur *Talca*.

omni ſruge) Vindob. *ideo ſruge.* In iis, quae hinc ſequuntur, MSS. haec notanda obiiciunt: Cibin. *et ſructibus;* Rehdiger. Vindob. *habundans;* Vindob. Prag. ed. 1. *nephas;* Vatic. 3. Prag. *quae gignuntur, neſas* (Prag. *nephas*) *et* (Prag. omittit) *pro ſacrilegio habent, tangere;* Pariſ. 2. etiam *tangere;* Rehdiger. *parata exiſtimantes Diis;* Ciaccon. *peracta* pro *parata;* Vindob. *atque ſervanda* pro *Diisque ſervanda.* Porro Venet. *et in his oris;* edd. 15. 17. 20. 23. *et in iis oris;* Vatic. 3. Pariſ. 2. *et in illis, quas;* Prag. *in nullis;* Vindob. *dextras* pro *deſertas;* Pariſ. 1. *aliaeque deſertae;* Vindob. *ſcithas;* Prag. *ſciticas.* A verbis *Aliquot et illis oris* cap. 31. initium ponitur a Vineto.

CAP. VII.

Nova hic capitis diſtinctio facta eſt a Voſſio, cum priores haec usque ad narrationem de India ſuperioribus adnexuerint, quod et in MSStis obſervatur. Reinoldius vero caput poſuit nonum praemiſſo titulo *Ora Scytharum ab Oriente,* et promovit ad *Tabin.*

§. 1. *Ab his)* Ita pro *iis* repoſuit cum Reinoldio A. Gronovius in edd. 44. 45. ex omnibus ſuis MSStis, quibuscum concinunt plerique meorum. Antea legebatur *Ab iis,* uti eſt in Pariſienſibus. Prag. *Ab hiis.* Sed haec nota ſunt et obvia.

Eoum mare) Lipſ. *in Eurum curſus;* Voſſiani, Pariſ. 3. *in eorum recurſus;* idem Vaticani, Cibin. Rehdiger. Pariſ. 1. Gud. tantum *recurſu;* Pariſ. 2. Venet. Havn. *curſu;* Prag. *in eodem curſu;* Vindob. *in eum recurſus.* Poſt pro *inflectitur* Vatic. 3. Ven. Havn. Pariſ. 2. Lipſ. *flectitur.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *in eorum recurſus in-*

flectitur; Vadianus, 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae cum Vineto *in Eoum recurſus;* Schottus, Voſſius, reliqui *in Eoum mare curſus.* TZSCHUCKE. *In eorum recurſus*) Lego: *ab iis in Eoum mare curſus inflectitur.* Plinius in ſexto cap. 17. [ſ. 20.] *A Caſpio mari Scythicoque Oceano curſus inflectitur ad Orientem converſa litorum fronte.* PINTIANUS. Poſſis etiam non male cum Lipſ. legere: *in Eurum,* recepta tamen lectio Melae eſt aptior, qui curſum maritimum ſecutus loca enumerat, quaſi praeternavigata; tum *Oriens* ſubiicitur. Sic infra *eo* pro *Eoo* et ſimilia alibi, de quibus vid. ad 2, 3, 1. 3, 9, 8. Egregie vero firmat eam lectionem locus Plinii a Pintiano excitatus. Plinio adde Solin. c. 53. ſ. 50. et Iſidorum Origin. 14, 3. Sine dubio τὸ *re* in *recurſus,* quod codices multi exhibent, ex corrupta voce *mare* adhaeſit, quia ibi antea non fuerat, nec redire poteſt, tum quia *inflectitur* novam progreſſionem indicat. Poſt Rehdiger. *inque omnis oram terrae.*

Pertinet haec) Codices Voſſiani itemque mei et editiones tantum non omnes facta diſtinctione verbum *pertinet* ad priora reiiciunt. Sequentibus dedit Voſſius, uti olim ed. 6. et poſt Voſſium omnes, quod utique probandum ſit, ne parte ſui neceſſaria careant proxima, ſi in iis Voſſianam lectionem *ad Colida* exceperis. Ciacconius verbum *pertinet* ex margine irrepſiſſe et delendum cenſebat, quod ſic melior diſtinctio ſervat. Poſt Rehdiger. *ab Scythico.*

ad Colida) Voſſiani itemque mei *appoſita* exhibent, et ſic editiones ad Voſſium, qui ſequentibus aliis ſubſtituit *ad Colida.* TZSCHUCKE. *Appoſita*) Melius *expoſita.* PINTIANUS. Pintianus legit *expoſita,* ſed legendum puto *ad Colida.* CIACCONIUS. Forte *ad Colida* pro *appoſita* ſcripſit Mela. SCHOTTUS. Foede hic locus inquinatus eſt. Quis enim ſenſus in illis, *a Scythico pro-*

muntorio appoſita? Ex Plinio lib. 6. cap. 17. [ſ. 20.] ſatis colligi potest, mendum hoc iam tunc fuiſſe in exemplaribus Melae. Dicit enim orientale latus Aſiae extendi a Scythico promuntorio, nec addit, quousque. Vt itaque reddamus veterem ſcripturam, reddenda eſt primum lectio veterum librorum, quae haec eſt: *Ab his in eorum recurſus inflectitur, inque oram terrae ſpectantis orientem pertinet. Haec a Scythico promuntorio appoſita prima onis invia, deinde ob immanitatem habitantium inculta.* Qui aliquid in his literis videt, fateatur neceſſe eſt, veram eſſe coniecturam noſtram: *Ab his in Eoum mare curſus inflectitur, inque oram terrae ſpectantis orientem. Pertinet haec a Scythico promuntorio ad Colida. Prima omnis invia* — Latus Eoum Aſiae extendit a Scythico promuntorio usque ad Colida. A Colide vero promuntorio incipit latus Aſiae, quod meridiem ſpectat, ut ipſe ſequenti capite docet Pomponius. VOSSIVS. Ferri in Plinio poſſunt haec: *Inhabitabilis eius prima pars a Scythico promontorio,* ſi praecedentia reſpicias. At in noſtro loco quocunque verteris *appoſita*, vel ſervata, vel mutata priori diſtinctione, componi minime poteſt. Adquievi igitur in Voſſii emendatione et explicatione cum aliis.

primumque omnis —) Voſſiani, Cibin. *prima omnis invia;* Mediolan. Lipſ. Gud. Prag. Venet. Havn. Vindob. Pariſ. 1. 2. 3. *primum omnis quae*, vel *que eſt invia*, tantum in Prag. Venet. Pariſ. 1. 2. pro *invia* legitur *in noſtra* ex compendio ſcribendi *nr̃a;* Vatic. *primum omnisve;* Rehdiger. *primumque omnis quae eſt;* Zaluſc. *primumque omnis eſt invia.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. *primum omnis quae eſt invia*, tantum 1. 2. 9. 13. *inicia* pro *invia;* 16. (Vadianus) 18. 21. 22. 23. (quae hic a ſuis diſcedit) 24. 25. et hinc Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *primum omnis ob nives invia eſt* vel ut

pleraeqne Olivarianae, Vinetus, Schottus *eſt invia;* Voſſius et hinc 40. 41. 42. *prima omnis invia;* 44. *primum omnis eſt invia;* 45. poſt Kappius *primumque omnis eſt invia;* Reinoldianae *primumque omnis eſt invia,* vel, quod ego ipſe in duabus legi, *invia eſt.* Retinui *primumque* tum propter ſequens *deinde,* cui propius reſpondet, tum propter nexum artiorem, ne in minutiores partes oratio difflueret. Poſt Ciaccon. Prag. *ab immanitate;* non omnino male; Lipſ. *ab immanitatem;* Cibin. *ad immanitatem.*

Scythae) Rehdiger. *Scythie.* Tum A. Gronovius ex codicibus ſuis excepto Mediolan. neglecto Gud. adfert *Andropage* et *Androphage;* ex meis Pariſ. 2. *androtagae;* Lipſ. *androtage;* Gud. *aridrotage;* Prag. *drophage;* Rehdiger. *Andropage;* Ciaccon. Vatic. 3. Vindobon. Venet. *Androphage;* Havn. cum Ciaccon. et Mediolan. *Androphagae;* Vatic. 1. Pariſ. 1. 3. *Androphagoe.* Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. *Androphagae;* 2. 9. *Androphage;* 13. 16. 18. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Androphagi;* Reinoldianae 44. 45. reliquae *Androphagoe.* TZSCHVCKE. Aldus *Androphagae* cum *ae* diphthongo in poſtrema. Scribe *Androphagoe* cum *oe* diphthongo, terminatione Graeca ex Herodoto; cui perquam familiaris vox eſt *Androphagoe.* PINTIANVS. Apta eſt Pomponio haec terminatio, ut *Soloe* 1, 13, 2. quo etiam ducit in multis libris *Androphagae.* Poſt Ciaccon. cum aliis *Sagae,* vel ut Lipſ. Cibin. Rehdiger. Gud. Prag. — *Sage;* Pariſ. 1. *Sacae.* Editiones ad Voſſium *Sagae;* 11. *Sage,* ut ſolet; inde a Voſſio *Sacae.* TZSCHVCKE. *Sacae* legi Herodotus ſuadet in *Polymnia.* [7, 64.] SCHOTTVS. Sic et pro vulgato olim *Sagae* emendandum docebat Marianus Valguarnera in antiquitt. Panormitanis p. 230. (Vol. 13. Graevii theſ. antiqu. Siciliae.) Nempe Σάκαι praeter Herodotum ſcribunt etiam Strabo lib. 11.

p. 352. ſ. 511. Stephanus h. v. Dionyſ. v. 750. et alii; Plinius 6, 19. ſ. 17. *Sacae.* Alio modo corruptum eſt hoc nomen in Mamertini panegyr. in genethl. Maximiani cap. 17. ubi in cod. Schwartzii et edd. primis legitur *Sacci.* Porro Cibin. *diſtincta;* Vatic. 3. Venet. *et quia feris ſcatet;* Prag. *et quia foris ſtarent;* Vatic. 3. *inhabitabiles;* Prag. *inhabiles;* Vatic. 1. Rehdiger. Gud. *inhabitabile.* Ex editionibus 10. *qua feris ſcatet*, nec incommode, nec praeter morem noſtri. Ceterum Venet. totum hunc locum ſic effinxit: *Scythis proximi ſunt Androphage — et quia feris ſcatent, inhabitabiles.*

iterum loca) Vindob. *verum loca. Beluae,* quod pro *belluae* in bonis libris occurrere notavit etiam Geſnerus in theſauro L. L. ſub h. v. reperitur in Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. et editionibus quibusdam, veluti 2. 11. 12. 13. 14. 19.

mari imminentem) Prag. quaſi poetico ſpiritu adflatus *mari minantem* ſunt; ſed etiam Solinus cap. 50. ſ. 53. *mari imminens*, quod in Plinio 6, 20. ſ. 17. eſt *incubans mari.* Poſt *Tabim* et ſine adſpiratione plerique codices, veluti Cibin. Vatic. Gud. Prag. alii, in quibus Rehdiger. *Thabim.* Editiones, in iis antiquae, *Thabim*, vel, uti Camertinae, Vadianae, Olivarianae, Vineti, Schotti, *Thabin;* inde a Voſſio *Tabin*, quomodo legitur in Plinii et Solini cc. ll. Hinc vero ea forma probari poteſt, cum codices adſpirationem ament verbisque obtrudant. An enim alibi commemoretur, equidem neſcio.

Longe ab eo) Verbum *longe* putamus aut redundare, aut, ſi non redundat, ſignificare *in ſublime* et *excelſum.* Nam videtur hic Mela repetere et apertius dicere, quod de Tauro monte in Lycia [1, 15, 2.] prodiderat: *Taurus ipſe ab Eois litoribus exſurgens vaſte ſatis attollitur.* Facit igitur initium et originem montis

Tauri promuntorium Tabin. Plinius quoque lib. 4. [lib. 5. 27.] ab Eois litoribus venire aſſerit Taurum montem; et paulo ante. PINTIANVS. Credo ſcripſiſſe Melam: *Non longe ab eo;* niſi ſecum ipſe pugnet. Proximo enim capite tamquam ſui oblitus *Tabis promuntorium, quod Taurus attollit.* Plinius lib. 6, 17. [ſ. 20.] *Deſerta cum belluis, usque ad iugum incumbens mari, quod vocant Tabin.* Quae eo libentius integra adſcripſi, quod Solinum, ut alias ſaepe, in errorem induxerint, qui *Tabin* mare facit cap. 20. [c. 50. ſ. 53.] referens pronomen vocabulum *quod* ad *mare,* non ad *iugum;* quod et Pintianus monuit in Retractationibus. SCHOTTVS. Neuter recte; Schottus praeterea falſam ex Mela de Tabi lectionem admiſcet, Solinoque iniuriam infert. Mela enim diſerte duo diſtinguit Tabin montem, et Tamum promontorium, quod a Tauro adtolli infra ſcribit. Taurus igitur illo promontorio hic ab Eois litoribus exſurgit, et utrumque magno ſpatio diſtat, quia Seres interſunt. Ceterum ab his verbis caput 10. inſtituit Reinoldius, cui praeponit titulum *Seres,*

ex commercio) Novem codices Abr. Gronovii meique omnes (de Pariſienſibus non conſtat) cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *et commercio* vel etiam *et comertio;* Vadiano duce poſtea in reliquis omnibus prodiit *ex commercio.* Cum mutandi nulla ſubeſſet cauſa, antiquam lectionem nexui etiam aptam uſuque linguae probatam reddidi. Ita et olim voluerat Ciacconius. TZSCHVCKE. Sic Ovid. Remed. am. v. 220. *damnis Allia nota ſuis;* et Plinius 29, 4. [ſ. 30.] *Coſſinus, eques Romanus, amicitia Neronis principis notus.* A. GRONOVIVS. Nemo dubitat. Ceterum Schottus haec ſubiecerat: Alias: *Seres interius ſunt, gens iuſta, et commercio, quod rebus in ſolitudine relictis abſens peragit, notiſſima.* Qui ſic legat, ignoro. Libri certe noti in propoſita lectione conſen-

tiunt; tantum Rehdiger. *genus hominum plenum;* forte quod librarium *genus* pro *gens* ſimpliciter dictum offenderet.

§. 2. *notiſſimum. India)* Codices et editiones veteres inde a primis longa ſerie legunt *notiſſima* et praepoſito maioris diſtinctionis ſigno cum *India* proxime copulant, ita ut hinc novam narrationis ſectionem vario quidem modo exordiantur. 1) Rehdiger. Vindobon. Pariſ. 1. 3. edd. 3. 4. 5. 6. 10. ſpatio vacuo ſeparant, primam etiam literam maiuscula forma exhibent. 2) Cibin. intervallo poſito in margine habet *India.* 3) Lipſ. edd. 1. 2. 9. 11. 13. inſcribunt *de India;* Gud. *de India notiſſima;* edd. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Reinoldius *India;* edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Indiae deſcriptio;* Pariſ. 2. *Indiae deſcriptio ac inſularum in eo Oceano exiſtentium;* Voſſius eumque ſecutae editiones poſteriores, exceptis Reinoldianis, continua ſerie hic pergunt novique capitis initium faciunt a verbis: *Ab his in Eoum mare* — ut ſupra ibi notatum eſt. Diſcrepant item, qui capitis numerum adponunt. Sic edd. 9. 13. capitulum IV. ed. 11. capitulum XI. edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. caput IV. Olivarianae cap. VII. Vinetus cap. XXXII. At male vox *notiſſima* non ſolum avulſa eſt a ſuperioribus, ſed etiam, ut ſequentibus accommodari poſſet, terminationis mutationem ſubiit. Nimirum et codices omnes et editiones ad Schottum novam hanc narrationis partem exordiuntur verbis: *Notiſſima India.* Schottus praeeunte quidem Sanctio, ſequentibus Voſſio et ceteris eam loci formam conſtituit, quam hodie tenet. TZSCHUCKE. *Notiſſima India)* Lege *noviſſima* vel *notiſſimum*, et ſuperiori capiti annecte, et paulo ante *et commercio* pro *ex commercio.* Solinus cap. 55. [ſ. 52.] et de India ait: *Nam Alexandri Magni armis comperta et aliorum poſtmodum regum diligentia peragrata peni-*

tus cognitioni noſtrae addita eſt. Quare amplius indubium non eſt, Solinum illo capite multa ad verbum ex Mela ſumſiſſe. Illud vero non omiſerim, Strabonem lib. 15. [in.] palam dicere, ignotam eſſe Indiam, quem vide etiam lib. 2. [p. m. 48. ſ. 70.] Si inſpicias, fateberis, multa ad verbum ex Mela ſumſiſſe. CIACCONIVS. Olim, *notiſſima India* Pintiano, diſplicebat vox *notiſſima* et dixit mihi et aliis diſcipulis ſcribendum *noviſſima.* Ego poſtea ex commentariis Graecis in Dionyſium de ſitu orbis [v. 752.] elegantiſſime locum correxi: *Seres interſunt, genus plenum iuſtitiae, ex commercio, quod rebus in ſolitudine relictis abſens peragit, notiſſimum. India non tantum* etc. SANCTIVS *in praefatione. Notiſſima India.)* Falſo. Capitum diſtinctionem non a Mela, ſed a librariis eſſe, initio [ad 1, 1.] admonui, et in confeſſo res eſt, utilitatis ſpecie aliqua, ne res commiſceri viderentur. Hinc factum, ut ſaepe varient codices, hicque natum ſit monſtrum *turpe, informe, ingens.* Nihil enim India minus notum, vix nuper Hiſpanorum navigationibus ſatis patefactum. Si quis tamen mordicus editam lectionem tueri volet, animus non eſt admodum contra niti; tantum, quid mihi videatur, teſtificor. Edito iam Mela *Noviſſima India* legi maluit Pintianus. Si mihi cenſori clavum figere, luſtrumque condere liceat, ad ſuperiora, unde divulſa ſunt, quoque pertinent, Sanctio noſtro aſſenſus, libenter retulerim, *abſens peragit notiſſimum.* In quo non mihi, ſed Euſtathio Dionyſii Scholiaſtae doctiſſimo fidem haberi volo. Sic enim ille: [c. l.] Τῶν πωλουμένων τὸ τίμημα σακκίοις ἐπιγράψαντες ὑποχωροῦσιν· εἶτα ἐλθόντες οἱ ἔμποροι καὶ θέντες τὴν τιμὴν ἀναχωροῦσιν· ἐφ' οἷς ἔρχοντοι οἱ Σῆρες, καὶ, εἰ μὲν ἀρέσκονται, λαμβάνουσι τὴν τιμὴν· εἰ δὲ μήγε, τὰ ἴδια. Accedit ad haec, quod in Mela obſervavi, ſolere eum de gente aliqua dicturum, fere a gentis nomine narrationem inchoare; exempla in ore omnium. Symbolam quoque Latinus conferat. Plinius lib. 6. cap. 17. [ſ. 20.]

de Scythis: *Nec in alia parte maior auctorum inconſtantia; credo propter innumeras vagasque gentes.* An igitur notiſſima India, ſi tanta Scriptorum incertitudo? SCHOTTVS.

non Eoo) Venet. Havn. Vindob. Gud. Pariſ. 1. 2. Vatic. Prag. Cibin. Rehdig. *non eo tantum;* Havn. Ven. Prag. Vatic. 3. ſubiiciunt *quod appoſita*, tantum Havn. *oppoſita;* Lipſ. vocem *Eoo* ignorat; Pariſ. 3. et edd. 1. 2. 9. 13. *non continenti appoſita pelago.* Porro Prag. *ſed eo quod;* edd. *ſed et quod*, omiſſo *ei.* Vulgata aliorum librorum noſtrarumque editionum ipſo nexu probatur. Sic ſupra *eorum* pro *Eoum.*

ad meridiem ſpectans) Ciaccon. Lipſ. Gud. Prag. Pariſ. 1. 2. Cibin. Rehdiger. *ad meridiem ſpectat;* ed. 2. *in indicum.* TZSCHVCKE. Forte, *quod a meridie Indicum diximus.* Sic lib. 1. [2, 1.] *a meridie Indicus.* Nam littora ſive terrae ad meridiem, ſive ad ortum ſpectare dicuntur, non maria. CIACCONIVS. Faſtidioſi hoc eſſe videtur palati. Non enim video, quid in ipſa re obſtet, quo minus dici ita poſſit, ſi quis a mundi plagis notare pelagus velit. Poſt Cibin. *et Indicum;* edd. 1. 9. 13. *in Indicum.*

Indo finita) Lipſ. Gud. Prag. Venet. Pariſ. 3. Havn. Vatic. Cibin. Rehdiger. *inde finita;* Vindobon. *indiſſinita.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. reliquae cum Vadianis, Olivarianis *indefinita*, praeter 14. in qua legitur *inde ſmaro finita;* Vinetus, Schottus, Voſſius et hinc ceteri *Indo finita*, uti olim Pintianus et hoc teſte Mariangelus antea emendaverat, comprobantibus auctoribus aliis. *Indo* etiam Pariſienſes 1. 2. praetuliſſe videntur. Quid *Smaro* velit in ed. 14. equidem non video. Antea Venet. *et huic Tauri montis.*

tantum ſpatium) Ciaccon. *tantum ſpatio;* Lipſ. Vatic. Gud. Prag. Pariſ. 1. 2. Havn. Vindob. Rehdiger. *tanto ſpatio;* Cibin. et alii *tantum ſpatium*, uti legitur in editionibus; Reinoldianae tamen ferunt *tantum ſpatio;* Havn. Prag. omittunt verbum *occupat*. Cum *tanto* locum non habeat, librarii id accommodaſſe videntur ad *ſpatio*, quod verum puto. Docent hoc, ni fallor, ſequentia, in quibus *quantum* ad *tantum* refertur, quod non poteſt intelligi, ſi ſpatium ſubpleveris, ut ne dicam, inutiliter ſic et frigide etiam adiici verba *quantum — curſus eſt*. Significat autem *ſpatio litoris* ambitu, extenſione, vel omnino hinc ſpatioſo litore. Nam de loci magnitudine ſaepe noſter adhibet, quae, qualia ſint, ex nexu iudicandum eſt. Sic 1, 4, 1. 1, 6. in. — Tum favent etiam codices. Ceterum quod Salmaſius ad Solin. p. m. 781. ita hunc locum refert: *tanta ſpatia litoris occupat*, memoria eum id lapſum feciſſe puto.

quadraginta) Pariſ. 2. 3. Rehdiger. Lipſ. Vatic. Pariſ. Havn. Venet. Vindob. et editiones inde a primis *ſexaginta;* Gud. IX. pro LX. Cibin. et forte Pariſ. 1. *quadraginta*, quod etiam ex codice notatur in edd. 27. et 29. et poſt, praeeunte, ni fallor, Vineto Voſſius repoſuit, unde ab aliis eſt receptum. TZSCHVCKE. Pro *ſexaginta* e libris repoſui *quadraginta*, quomodo etiam Plinius lib. 6. cap. 17. [ſ. 21.] VOSSIVS. Numerorum ſigna LX et XL facile turbari potuerunt. Vtrum verum ſit, vix ſtatui poſſe videtur in tanta veterum auctorum disſenſione de ambitu et longitudine Indiae, uti adparet ex Strabone lib. 15. p. 474. ſ. 689. Arriano in Indicis cap. 3. et Plinio 6, 21. ſ. 17. Quod ſi curſus ille maritimus facit 1200 ſtadia, in Strabone et Arriano habet, quo ſe tueatur numerus *quadraginta; ſexaginta* vero, ſi ad 1000 ſtadia redigitur, ex Diodoro 2, 35. momentum accedit, qui 60000 ſtadiis Indiae ambitum complectitur, et eadem, quae noſter, ſubiicit. Facit tamen

Plinius, qui noſtrum et hic reddidit, ut *quadraginta* cum aliis codicibus praeferatur.

ita multum a —) Pariſ. 2. Havn. Prag. *ita noſtris;* Rehdiger. Vindobon. Gud. *ita multum noſtris;* Lipſ. *ita noſtris multum.* Poſt Ciaccon. *aliterque in aliis;* Vatic. 3. Prag. Cibin. *aliter quam.* Porro Rehdiger. *umbre arborum.* Denique codices omnes et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *iacent.* Vadianus immiſit *iaceant,* ut cum praecedentibus artius contineretur, eumque ſecuti ſunt reliqui omnes praeter Reinoldium, qui revocavit *iacent,* et, ut ſtare ita poſſet, poſt *adpareat* maioris diſtinctionis ſignum adpoſuit. Mollius tamen in vulgata lectione fluere recepta forma videtur partibusque ſuis haec ſententia melius connecti. TZSCHVCKE. Delènda forte vox *rerum* et ſimpliciter legendum, *umbrae ad meridiem iaceant.* Plinius 2, 37. [2, 75. ſ. 73.] *Sol dexter oritur, umbrae ad meridiem cadunt.* Strabo 2. [p. 91. ſ. 135.] CIACCONIVS. Nihil id ad delendam eam vocem valet, cum arbitraria ſit ratio. Poſt pro *ſcatet* Rehdiger. vitioſe *ſcatere.*

non minus maximas —) Sic Voſſius ex ſuis libris recitat, cum quibus etiam Vatic. Rehdiger. Lipſ. Vindob. Havn. Prag. Pariſ. 2. 3. Auguſtinor. conſentiunt. Neque tamen undique verax et hic fuit Voſſius. Nam, teſte A. Gronovio, Voſſ. 1. habuit *non minores maximis canibus,* quod et inveni in Cibinienſi. Ciacconius ex codice Latinii et ſuo adnotavit *non minus maximis canis;* Pariſ. 1. dedit *non maximas canibus.* Edd. veteres *non minus maximas canibus;* Vadiano duce 16. 18. 21. 22. 24. 25. et hinc Vadianae, Olivarianae *non minores maximis canibus,* quod et probarunt Vinetus et Schottus. Veterem lectionem revocavit Voſſius, quam et reliqui exceperunt. TZSCHVCKE. Herodotus [3, 102.] et alii

[vid. Vol. 2.] dicunt, formicas Indicas eſſe minores canibus, ſed maiores vulpibus. Non puto, ab illis receſſiſſe Melam; itaque veriorem eſſe cenſeo omnium ſcriptorum lectionem, quam temere mutarunt: *alit formicas non minus maximas canibus.* Dicit, formicas non eſſe minus magnas, quam ſint canes. Etiam alibi hic noſter ſuperlativis utitur pro comparativis, quod ipſum et apud Salluſtium et alios linguae Latinae auctores ſaepe videre eſt. VOSSIVS. Superlativum paſſim pro comparativo poni apud Graecos etiam, docet ſtructurae forma. Vid. Daviſius ad Max. Tyr. 23. in. Beckius ad Ariſtoph. aves v. 822. et quos hic nominat. Cf. praeterea Corte ad Salluſt. Iug. c. 31, 14. etſi alius ibi eſt nexus. Locus Herodoti 3, 102. unde ſua petiit Mela, ſic habet: μύρμηκες μεγάθεα ἔχοντες κυνῶν μὲν ἐλάσσονα, ἀλωπέκεων δὲ μέζονα. Ad quae ſi verba noſtri ex Voſſiana explicatione transferas, minime ea reſpondent. Tum enim ſenſus exſiſtat: non minores eſſe maximis canibus, quod Herodotus minime tradit. Acutius mentem Pomponii vidit Kappius et in indice ſ. v. *formicae* expoſuit ſic: formicae Indiae magnitudine praeſtant formicas aliarum regionum, ſicut canes Indici magnitudine ſuperant canes aliarum regionum, quapropter etiam adlegat Curtium 9, 1, 31 ſq. Poſterior tamen eius explicationis pars recidi forte poſſit, et comparatio omnino ad canes omnium regionum referri, quod facit etiam Herodotus. Sic Strabo lib. 15. p. 483. ſ. 793. de India: κερκοπίθηκοι μείζους τῶν μεγίστων κυνῶν. Eodem fere modo dixit Horatius Satyr. 1, 6, 24. *trahit gloria curru non minus ignotos generoſis.* Senſus igitur, ſi ad ſimilem formam effingas, mutatis verbis hic eſt: Alit formicas aeque maximas, ac canes. Pro *Gryphorum* Cibin. *gryporum;* alii *griphorum*, uti etiam edd. 1. 2. 9. 13. *griſſorum*, *griphorum*, et *gryphorum*, quod iam dederunt edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. — Hinc cap. 33. a Vineto ponitur.

immanes et —) Lipſ. Havn. *immanes etiam ſerpentes.* Poſt Vatic. 3. Prag. Havn. *ut aliqui;* Pariſ. 2. et quidam Voſſiani videntur habuiſſe cum edd. Voſſii, 40. 41. 42. *ut qui;* reliqui, et ex iis, quos Abr. Gronovius conſuluit, Mediol. Gud. tres Voſſiani, Perizon. et ipſius *aliqui ut,* cum ceteris editionibus; tantum mutata diſtinctione Vinetus poſuit: *Serpentes aliqui: et ut* — TZSCHVCKE. Nihil muto. Tantum moneo, legi etiam poſſe: *Immanes et ſerpentes alit, ut elephantes morſu atque ambitu corporis conſiciant.* PINTIANVS. Forte: *immanes etiam ſerpentes alit, qui elephantes morſu atque ambitu conſiciant;* vel *ſerpentes alit, ut qui elephantes* — Sic lib. cap. 7. [§. 5.] de Cypro: *ingens, ut quae aliquando novem regna ceperit.* CIACCONIVS. In quibusdam veteribus ſic ſcriptum invenio: *qui ut elephantos,* in aliis *ut aliqui elephantos.* Priſca ſcriptura forſan haec fuit: *Immanes et ſerpentes, ut qui elephantos morſu atque ambitu corporis conſiciant.* Attamen non video, quamobrem improbanda ſit lectio vulgata, [quam tamen in textu improbavit] *aliqui,* quam meliores ſervant codices. Neque enim omnes Indici ſerpentes vaſti adeo et immanes ſunt. VOSSIVS. Priorem Ciacconii emendationem amplectitur etiam Schottus. At vulgata bene habet, ſenſumque praebet ſatis commodum. In loco de Cypro, quem notat Ciacconius, eſt explicatio totius ſine exceptione partis.

elephantos) In terminatione fluctuantur codices et editiones. Voſſiani duo, Leidenſ. Rehdig. Pariſ. 1. 3. Vaticani, Vindob. Havn. Venet. Prag. edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. omninoque omnes cum Reinoldianis ad Gronovios *elephantes.* Cibin. Mediolan. Gud. tres Voſſiani, Perizon. Lipſ. A. Gronov. Pariſ. 2. cum edd. Gronovianis et Kappianis *elephantos,* quod etiam, ut Mela ſibi conſtet, probandum videtur. Vſitatam tamen eſſe utriusque terminationis commutationem docent Corte ad Sal-

luſt. de B. Iug. 32, 3. 40, 1. 62, 5. ubi etiam cod. Polantin. habet *elephantes*, Oudendorp. paſſim ad Frontinum idemque ad Hirtium de B. Afr. 27, 19. 72, 84. Sic in Eutropio 4, 27. ſ. 11. et alibi. Ceterum conferri poſſunt, quae ſupra ad 2, 7, 15. de hac terminatione disputarunt I. Gronovius et Voſſius.

conficiant) Omnes mei codices *afficiant* praeter Pariſ. 1. qui obieciſſe videtur *conficiant;* tantum Cibin. *amb tu afficiant corporis*, et Rehdiger. *ambitu corporis efficiunt afficiant;* A. Gronovius, etſi facile poterat, nihil tamen diſerte de hac lectione adtulit; Gudianus certe cum aliis habet *afficiant*, nec aliter editiones veteres, et qui eas referunt. Schottus primus repoſuit *conficiant*, idque retinuerunt cum Schotto Voſſius, Gronovii et alii praeter Reinoldium, qui priſcam lectionem reduxit. *Conficiant* volunt etiam Pintianus et Ciacconius. Vtriusque verbi mutatio et alibi notatur, de qua cf. Oudendorp. ad Frontin. 2, 5, 39. Sic Cod. Vatic. in Iulio Caeſare de B. C. 3, 5. et 9. pro *confecti* habet *affecti*, et in Mela 1, 19, 10. Ciacconius, ut hic, pro *adficiunt* malit *conficiunt*, ubi cf. notata. Sed nec hic mutatione opus eſt, contra libros obtruſa. Vt enim ibi inedia unius diei adfici recte dicitur, ita et hic intelligi poteſt. *Adfici* enim dicitur, quod non ad finem ipſum, ſed proxime finem progreſſum eſt ac deductum, uti explicat Gellius N. A. 3, 16. Vid. Drakenborch. ad Sil. Ital. 15, 505. quo quidem ſenſu optime eſt accommodatum. Sic graviter vulnerare notat in Iul. Caeſ. de B. C. 3, 95. Vid. Oudendorp. ad Frontin. 2, 5, 4. quem ſic vindicat contra Cuperum. Quamvis vero etiam ibi *confecti* de elephantis dicitur, adiuncta tamen cauſam mutant. Ego igitur cum Reinoldio veterem lectionem revocavi.

et tam feracis) Cibin. *alicubi et tam feracis ſoli et tam pinguis;* in ed. Reinold. anni 1775. inveni

etiam feracis, quae commiſtio nec in codicibus infrequens eſt, in poſteriori maxime parte. Poſt *in ea* Vatican. 3. Havn. Venet. Lipſ. Prag. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. 21. 24. 25. Olivarianae fere omnes, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. Reinoldius pro quo 6. *eam ella;* 7. 8. 15. 17. 20. 23. *eam mella;* vel *in eo*, uti codices A. Gronovii, Vatic. Cibin. Gud. Rehdiger. cum aliis editionibus, veluti Vadianis, 21. 28. 29. Vineti, Schotti, 44. 45. et ſequentibus. TZSCHVCKE. Accedo MSS. qui habent *eo*, nempe ſolo, quod proximum eſt. I. GRONOVIVS. Schottus haec verba redundare putat. Poſſint utique abeſſe, ſed cum codices tueantur, probo ſententiam Gronovii, mollioris etiam ſoni cauſa.

fiſſa) Lipſ. Rehdiger. *fixa;* Prag. Vatic. 3. *interfixa;* Vindobon. *fiſa*, et antea Havn. Vatic. 3. et Prag. *arundo;* Lipſ. *harundinum;* reliqui *arundinum fiſſa*. Ed. 1. *fixa;* 15. 17. 20. 23. *ſciſſa;* aliae *fiſſa*. TZSCHVCKE. Aldus *ſciſſa*. Videtur legendum *ſingula* ex Plinii ſeptimo libro: [c. 2. cf. 16, 65. ſ. 36.] *Arundines*, inquit, *tantae proceritatis, ut ſingula internodia alveo navigabili ternos interdum homines ferant.* Nam quid attinebat in demonſtrando illarum arundinum uſu adiicere aut *ſciſſa* aut *fiſſa?* Num admonendus erat lector, non praeſtare illum uſum, niſi prius ſcinderentur? PINTIANVS. Quis haec contra omnes libros definiat, immo plus valet illorum lectio. Idem vero verbum, uti iam Ciacconius notavit, adhibet in eadem narratione Solinus cap. 52. ſ. 55.

navia) Voſſiani, Ciaccon. Venet. Lipſ. Gud. Vatic. 3. Cibin. Rehdiger. *navita;* Vindob. Havn. *navitas;* Prag. *velut mavis;* Vatic. 1. *navis;* Zaluſc. *naves;* Pariſienſes exhibuiſſe videntur *navia*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18.

19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae pleraeque, Olivarianae, cum Vineto *navitas*; 34. *nautas*; Schottus *naviculae*; Voſſius et ſequentes *navia*. TZSCHVCKE. Scribendum forte *veluti naviculae*. Solinus [c. 55. ſ. 52.] *ut lembi*. [*lembi vice.*] Nam Plinius eos, qui illis internodiis feruntur, non appellavit navigantes, ſed homines, ut liquet ex verbis paulo ante allatis. PINTIANVS. Forte *navigia*, quomodo Solinus; ſed dictio *navitas* iuxta vetus quoddam exemplar redundat. CIACCONIVS. *Nautas.*) Credo ex Plinii illo *navigantes* huc intruſum. Mox dele *quaedam*. SCHOTTVS. In ſcriptis codicibus legitur *veluti navita*. Inde Salmaſius [ad Solinum c. 55. ſ. 52. p. m. 715.] faciebat *veluti navicula*. Lego *veluti navia*. Quid ſit *navia* docet Feſtus, cum ſcribit eam ex uno ligno exſculpi ac eſſe inſtar alvei, quo utuntur in vindemiis. Plane itaque idem eſt, navia, linter ac alveus. Plinius hanc lectionem confirmat, ac alveum appellat id genus μονοξύλου lib. 7. cap. 2. *Arundines vero tantae proceritatis, ut ſingula internodia alveo navigabili ternos interdum homines* ferant. 'Porro iſtiusmodi lintrium creber etiamnum apud Indos eſt uſus in fluminibus. — VOSSIVS. Tractavit hunc locum Salmaſius c. l. qui ſic legit: *internodia velut lembi navitas binos* —. Poſſe tamen etiam legi ſubiungit *veluti navicla* — quia in vetere codice Palatino ſit, (ut ſupra ex aliis notatum) *navita*, quod ſit *navicla* i. e. *navicula*. *Navigia*, quod coniiciebat Ciacconius, habet Boccatius de fluminibus ſ. v. Aceſinus. Cum omnes codices iſta verba tueantur, Voſſii lectio proxime ad verum accedere videtur. *Navis* eſt explicatio peritiorum librariorum; *navitas* ab aliis effictum et ad *binos* accommodatum. Quid ſit *navia* iam ex Feſto expoſuit Voſſius. Porro navis, qua Saturnus advectus erat, in denario expreſſa ſic adpellabatur, uti adparet ex luſu puerorum apud Macrobium in Saturnal. 1, 7. Poſt Prag. *binos et quidam trinus et vehant*; Cibin. *quaedam tertiam vehant*.

§. 3. *Lino alii)* Prag. *lino aut veſcuntur,* ſatis lepide. Pintianus elegantiorem hanc lectionem cenſet: *Lino alii veſtiuntur, alii lanis.*

avium ferarumque) Sic meliores MSS. teſte Abr. Gronovio; ex meis Vatic. Lipſ. Prag. Rehdiger. in Gudiano aberat vox *avium*; Vindob. *ferarum aviumque,* uti, opinor, etiam Pariſienſes, Venet. Havn. cum editionibus omnibus ad Reinoldium et Gronovianam 44. unde mutato ordine *avium ferarumque* repoſitum eſt, quod utique videtur aptius, ut propius reſpondeat ſubiuncto *pellibus.*

proceri —) Cibin. *proceri corpore et ingentes.* Tum *elephantis* praeferunt omnes mei codices et editiones praeter 7. 8. 15. 17. 20. 23. in quibus legitur *elephantibus,* ſcilicet ut accommodarent ſuperiori lectioni *elephantes.*

Quidam proximi parentes) Sic MSS. Gud. Voſſ. 1. 4. Perizon. A. Gronovii, quos hic adfert, item Ciaccon. ex meis Cibin. Vaticani, Prag. Venet. Havn. Pariſienſes. Solus Lipſ. dat *quidam proximos parentes;* et Rehdiger. *quidam proxime parentes.* In Vindobon. deſunt haec ad *caedunt.* Superiorem lectionem *Quidam proximi parentes,* exhibent etiam editiones veteres cum Ald. Iunt. 20. Poſt Vadianus in prima editione poſuit *quidam proximi parentesque,* unde 18. excepit; hinc vero idem paullum immutata forma dedit: *quidam proximos parentesque,* quod manavit in cognatas adfinesque non ſolum, ſed et in Olivarianas, et adriſit Vineto, Schotto, Voſſio et Gronoviis in edd. 40. 41. 42. Denique praeeunte Reinoldio rediit *quidam proximi parentes,* pro quo ed. 28. olim *quidam proximos parentes* praebuit. TZSCHUCKE. Forte, *quidam parentes, priusquam.* Solinus tamen *proximos parentesque* habet, cap. 65.

[c. 55. ſ. 52.] ut et Strabo. [lib. 11. p. 358. ſ. 520.] CIACCONIVS. Strabonis locus de Derbicibus tamen ita habet: τοὺς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσι, ἀναλίσκουσι δὲ τὰς σάρκας οἱ ἄγχιστα γένους. Herodotus 3, 99. unde noſter duxiſſe videtur, de parentibus diſerte nihil habet, tantum narrat, et viros et feminas, vel ſenes vel aegrotantes mactari a familiaribus et devorari. Sed quid eſt *proximi parentes caedunt?* Aptius liberi, quorum ſunt parentes. Aut igitur cum Ciacconio delenda eſt vox *proximi*, quod tamen durum eſt, reclamantibus libris omnibus, aut reponendum cum Vadiano *quidam proximos parentesque*, quod tuetur Solinus c. l. qui Melam ad verbum ſic reddidit: *Sunt, qui proximos parentesque, priusquam annis aut aegritudine in maciem eant, ante velut hoſtias caedunt, deinde peremtorum viſcera epulas habent.* Ita etiam propius noſter ad Herodotum accedit; tum illam lectionem reliqui A. Gronovii codices habuiſſe videntur, ad quam etiam Lipſ. ducit. Decepit forte librarios neglectio particulae *que*, ut *proximi* ad *parentes* accommodarent. In ipſa vero ſignificatione vocis *proximos* nulla mora eſſe poteſt, cum, quocunque modo vertas, ad idem redeat. Quare non dubitavi, illam lectionem revocare. Poſt Cibin. *in maciem meant.* A verbis: *Quidam nullum animal* — cap. 34. in ed. Vineti.

At ubi) Mariangelus: *Alii, ubi ſenectus.* PINTIANVS. Forte: *Alii, ubi ſenectus*, ſed rectius eſt: *At ubi ſenectus.* CIACCONIVS. Solus Schottus illam emendationem typis reddendam curavit, quam nec libri probant, nec ſenſus ipſe et nexus requirunt, etſi eam damnata librorum lectione adpoſuit etiam Salmaſius ad Solin. cap. 55. ſ. 52. p. m. 706. *Moribus* pro *morbus* vitium operarum eſt in edd. 1. 9. Tum ed. 42. *anxie.*

Prudentiores, et quibus —) Varie hic locus componitur. Prior pars ſic: Voſſianus, quem ipſe opti-

mum vocare ſolet, Vatic. 1. et 3. Havn. Pariſ. 3. *prudentiores eis, quibus*; Gud. Mediolan. *prudentiores ei, quibus*; Chiſian. Arundellian. Prag. Venet. Lipſ. Rehdiger. Pariſ. 1. 2. *prudentiores enim, quibus*; Cibin. *prudentiores, quibus*; Vindob. videtur obtuliſſe *prudentiores, et quibus*. Editiones *Prudentiores eis, quibus* usque ad Gronovianam primam; in altera enim legitur: *Prudentiores et quibus*, quod cum Reinoldianis exceperunt poſteriores; tantum ex ſuperioribus Heniſchii editio (34.) *Prudentiores quibus*, omiſſa voce *eis*. Succedit pars poſterior itidem agitata. Voſſianus optimus, Arundellianus, Prag. Venet. *ars ſtudiumque eſt ſapientiae*; Rehdig. *ars et ſtudium ſapientiae*; Vatic. 3. *ars ſtudium et ſapientiae*; Pariſ. 2. Cibin. *ars ſtudiumque ſapientiae*; Vatic. 1. *ars ſtudiumque ſapientiae*; Pariſ. 3. Lipſ. Gud. Havn. *ars ſtudium ſapientiae*, neque aliter Pariſ. 1. omiſſa tantum voce *ars*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *quibus ars ſtudium ſapientiae*, quam lectionem inſtauravit Reinoldius; ceterae edd. Vadiano duce, *quibus ars ſtudiumque ſapientiae*. TZSCHVCKE. Forte: *prudentiores et eis*, vel *ex eis*, vel vacat dictio *eis*. CIACCONIVS. Mirificas oportet eſſe rationes omnium, qui haec ita ſuſtinent edere, quum in nullo ſic invenerim ſcriptum codice. Chiſianus praeferebat *prudentiores enim, quibus*. In alio [Gud.] legebam *prudentiores ei quibus*, et ita in Mediolan. Hic primus debebat eſſe ſtimulus non acquieſcendi huic commento ex cauſa vetuſtae lectionis. Praeterea, quod nunc legitur, eſt et ipſum contra genium Melae, qui non ſolet talibus praemittere pronomen. Legendum enim: *Prudentiores, et quibus ars ſtudiumque*. Itaque id ſecutus fui. I. GRONOVIVS. Quia in ſuo libro pro *eis* Gronovius *ei* invenit, ideo locum hunc ſic legendum cenſet: *Prudentiores, et quibus ars ſtudiumque*. Sed non intellexit Melam, nec vidit, ubi ulcus lateat. Quid enim hoc in loco ſibi vult *ars ſapientiae?* Iterum itaque conſului veteres libros,

in quibus nonnullis abeſt ultima vox *contingit.* Sed veram exhibet lectionem codex optimus: *Prudentiores eis, quibus ars ſtudium eſt ſapientiae, non exſpectant eam.* Convenit codex Arundellianus, niſi quod pro *eis* habeat *enim.* — Sunt autem, qui ſtudium ſapientiae converterunt in artem vivendi, et non niſi demum vitae pleni — glorioſam ſibi accerſerunt mortem. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Recte de *eis* monet Gronovius. Ita enim 2, 2, 4. *At quibus conſolari eas animus eſt* et ſimilia. Pertinet enim ad praecedentia, quo in nexu langueat. Non magis placet *enim,* quod in hac continuae narrationis parte melius abeſt. Aut igitur plane cum Cibinienſi utraque vox delenda eſt, aut cum Gronovio *et* reponi debet, quod facile transiit in *ei,* unde ſcribendi compendio exſiluit *enim,* vel nexus cauſa effictum eſt *eis.* Verbum *contingit* a librariis inſertum non videtur, quod agnoſcunt plerique nec in iis deterioris notae codices. Voſſius infert ſenſum, non refert, et male *ars* cum *ſapientiae* nectit, cum per ſe ſtet poſita. Duri tamen aliquid ineſſe non nego. Ars enim et ſapientia contingere poſſunt alicui, an vero etiam ſtudium, dubitare liceat, in primis cum proxime illi ſubiungatur. Poſt pro *ingerendo* Cibin. *ingrediendo*, non bene.

arceſſunt) Codices plerique et editiones *accerſunt*; Vatic. tamen, Rehdig. Gud. et forte Venet. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 13. 14. 19. *arceſſunt*, uti recentiores inde a I. Gronovio. TZSCHVCKE. Voſſ. 1. *accerſiunt* pro *arceſſiunt*, de quo verbo egit Oudendorpius in notis ad Frontin. lib. 1. cap. 9. §. 3. et 2, 7, 4. A. GRONOVIVS. Inveteratum errorem, quo ſcribatur *accerſo*, dicit Muncker. ad Hygini fab. 88. p. 142. et Lambinus adeo ad Nepotis Dionem 2, 2. Latinam vocem eſſe negat. De ſcriptura *arceſſo* monuit iam olim Colerus ad Valer. Max. 2, 3, 2. et hinc Corte ad Salluſt. d. B. C. cap. 40. f. et quos memorat, itemque Drakenb. ad Liv.

2, 19, 10. et Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. 1, 31. 5, 11. Sed res eſt profligata. De forma *arceſſiri* disputatur etiam a viris doctis ad Nepot. c. l. et ad Attic. cap. 21, 4. Antea Prag. dat *et gloria* omiſſo *cum*.

§. 4. *Nyſa)* In MSS. fere *Niſa* vel *Nyſa*, uti apud Curt. 8, 10, 7. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. 35. *Nyſſa*; 6. 7. 8. 14. 19. *Niſa*; reliquae fere *Nyſa*, ut Plinius 6, 23. ſ. 21. in. Martian. Capella lib. 6. p. 224. Solinus c. 55. ſ. 52. ex Graecis Diodor. Sic. 3, 69. et alibi, Plutarch. in Alex. c. 58. et alii. Sed et duplex habent quidam, in quibus Arrianus de exped. Alex. 5, 2. in Indicis in. (olim quidem) Strabo lib. 15. p. 573. ſ. 687. Dionyſius v. 1159. Oroſius 3, 19. in. et alii. Probabilem ſcripturam oſtentant omnino nummi, quod iam Berkelius ad Stephanum p. 597. intellexit et multis inluſtravit Holſtenius ad eundem p. 227 ſq. Cf. etiam de cognominibus urbibus, quae congeſſerunt Raſchius et Eckhelius. Accedit Διόνυσος, quod ſimplici litera effertur, unde illud etiam evincunt Gronovius ad Arrian. de exp. Alex. 5. in. p. 195. et Weſſeling. ad Diodor. 1, 15. Quare et nunc bonae editiones hanc rationem ſequuntur. Sic Erneſti in Homeri hymno in Bacchum v. 5. adiutus MSStis alterum expulit, etſi duplex reliquit Il. 6, 133. in Νυσσήϊον. Priorem rationem ſecuti etiam ſunt codicibus adiuvantibus in Apollonio 4, 1134. Brunckius et Beckius, probatque unice in Homero c. l. Heyne. Nec hic refragantur codices. Detruncata autem haec verba exhibet Vindob. ſic: *incolunt plurime niſa*; idem poſt obfert: *et iovi ſacer*; Prag. *Urbium, quas colunt*. Pro *Meros* edd. 15. 17. 20. 23. *Neros*. Ceterum hinc capitis 35. initium poſuit Vinetus.

Famam hinc pr. habent) Vacare haec verba cenſet Ciacconius et Schottus, qui et diverſis literis diſtinxit. Pro *hinc* Vatic. Pariſ. 1. 2. *hanc*, quod et

notavit Ciacconius. Pragenſ. *hãnt*, quod alias eſt habitant.

in illa) Vadianus et hinc 18. 21. 22. 24. 25. omnino Vadianae, Olivarianae cum Vineto, Schotto, (qui tamen veluti partem gloſſae produxit) Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. praeponunt *quod*, repugnantibus MSStis omnibus, etiam Ciaccon. et priſcis editionibus. Ita paſſim Vadianus Melam male adiuvat, qui tamen ſeparata et diſtincta orationis membra ponere amat, cuius luculenta exempla habes 1, 1. in. 1, 19, 7. et alibi. Sic Vadianus 3, 4, 2. ablativos conſequentiae effinxerat, de quo et cf. 1, 1, 2. Pro *genitum* inverſo literarum ordine edd. 1. 2. 9. 13. 15. 20. Saling. 1538. *gentium*; Rehdiger. *ſpeculi* pro *ſpecu* repetita prima ſequentis nominis ſyllaba.

patrem) Incertam haec vox ſedem habet in multis codicibus et editionibus. Abeſt enim in MSStis Vatic. Cibin. Rehdiger. (hic etiam *ſpeculi* pro *ſpecu Liberum*) Lipſ. Gud. Havn. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 22. 24. 25. Vadianis, Vineto, Schotto et Reinoldianis prioribus; habent tamen Venet. Prag. Vindob. et, quod videtur, Pariſienſes tres, item ex edd. 15. 17. 20. 23. Voſſius, Gronovii, Kappius et Reinoldiana an. 1775. An in ſuis codicibus invenerit et in quibus A. Gronovius, nihil monuit, etſi potius videtur inveniſſe, certe in plerisque. Vtrum recte habeat, dictu eſt difficile, cum utraque forma iidem etiam auctores, veluti Horatius, utantur, et promiſcue hic agant proſaici et poetae adeo in eadem re narranda. Sic Martianus Capella lib. 6. p. 224. addit, antea p. 223. omittit. Legiſſe tamen hic videtur etiam Boccatius, quia, cum plurima ex Pomponio hauſerit, ſ. vv. *Meros* et *Niſa* addit. Addit etiam Plinius 6, 23. ſ. 21. ut alibi 2, 106. ſ. 103. 36, 4. ſ. 5. aliquoties et noſter ſupra 2, 2, 2.

inſitum) Sic codices A. Gronovii plerique et mei cum edd. 1. 2. 9. 11. 13. pro quo Prag. vitioſe *inſcitum*; cod. Auguſtin. et forte Havn. Pariſ. 2. 3. *inſutum*, uti edd. 3. 4. 5. 6. 10. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. Hinc rediit *inſitum*, quod et antea probaverat Reinoldius. Sic *inſuerunt* et *inſeruerunt* commutantur in Frontino 3, 13, 3. Etſi *inſitus* a plerisque MSStis ſuſtinetur et aptius re ipſa videtur, *inſutus* tamen damnari omnino nequit, in primis ſi Graecos audieris. Ita Ariſtides T. 1. p. 29. (ed. Iebb.) Ζεὺς τὰς αὑτοῦ γονὰς ἐῤῥαψάμενος τῷ μηρῷ ἐφόρει δέκα μῆνας ἐξ ἀρχῆς, δίαιταν ἔχων ἐν Νύσσοις, et hinc maturo fetu Iovem τὰ ῥάμματα ſolviſſe c. l. dicit. Sic Agatarchides de rubro mari cap. 4. p. 10. (Hudſ.) καταῤῥάπτω habet, Euſtathius ad Dionyſ. v. 1159. ἐς τὸν μηρὸν ἐνεῤῥάψατο Ζεὺς, quo verbo et alii utuntur. Alii etiam ſimplex ponunt, in quibus Diodor. 5, 52. Apollodor. 3, 4, 3. Vid. Weſſeling. ad Diodor. 3, 63. Munckerus et Staveren. ad Fulgentii Mythol. 2, 14. et quos laudant, Ovidius etiam Metam. 3, 312. *patrioque tener — inſuitur femori.* Hinc etiam Bacchus μηροῤῥαφὴς dictus eſt, uti monet Euſtath. c. l. Sed et ἐντίθημι dicunt Graeci, veluti Lucianus in Deor. dial. 9, 2. Antea Cibin. *femore*, quam ſtructuram non inuſitatam eſſe Latinis docuit Gronovius ad Liv. 28, 24. in. Rehdiger. *aut femori.*

ingeſſit) Forte *inceſſit*, ut cap. 10. *libido inceſſit.* Virgilius [Georg. 4, 68.] *ſaepe duobus Regibus inceſſit magno diſcordia motu.* CIACCONIVS. Non tantum contra omnes libros, ſed et incommodo ſenſu. Poſt Rehdiger. *cruor oras.*

§. 5. *ab Indo)* Pariſ. 1. *ab Hemo*; Gud. Cibin. Rehdiger. *ab imo*; Lipſ. *ab ymo*; Prag. *mō*, quod alias valet *modo*, ut 3, 1, 1. Cf. de his corruptionibus

ad 2, 3, 1. ad vocem *Peneus*. Poſt *Gangen* praeeunte Reinoldio poſuit ex plerisque MSStis Abr. Gronovius in edd. 44. 45. quod et poſt locum obtinuit, cum antea legeretur *Gangem*, quod certe exhibent plerique mei codices. Nec ſibi conſtant edd. Reinoldianae; nempe quae anno 1739. prodiit, habet *Gangem*. Poſt Prag. *paliboter*; Cibin. *palibroti*; reliqui *Palibotri* cum omnibus editionibus, uti et ſcribunt Boccatius ſ. v. Indicum mare, *Palibotra* Geogr. Ravenn. 2, 3. et tab. Peutinger. 12. E. Et ſic ante Harduinum *Palibotri* in Plinio 6, 22. ſ. 19. At ſi Graecos inſpicias, inferenda eſt adſpiratio; dubiam tamen iidem faciunt antepenultimam, quippe quam efferunt modo per Παλι, modo per Παλιμ. Sic Strabo lib. 15. p. 475. ſ. 690. p. 483. ſ. 702. Diodor. Sic. 2, 39. Παλίβοθρα, ſed μ inſerto Arrianus in Ind. cap. 2. extr. et alibi, Stephanus h. v. Παλίμβοθρα. In Ptolemaeo Bertii 7, 1. et lib. 8. tab. 10. Aſiae modo Παλίβοθρα, modo Παλίμβοθρα legitur, etſi poſterius habent in utroque loco aliae editiones, veluti Argent. 1520. f. Poſteriores videntur neglexiſſe adſpirationem, uti certe adparet ex tabula Peuting. 12. E. et Geogr. Ravenn. 2, 3. Litera μ dubia videtur, minus adſpiratio, quam ideo nunc addidi. De coniecturis interpretum poſt.

ad Colida) Vindob. Venet. Vatic. 1. Pariſienſes tres, Cibin. Gud. Palatinus Salmaſii *ad ſolida*; Rehdiger. *a ſolida*; Vatic. 3. Prag. Lipſ. Havn. *ad Iolida*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *ad Solida*; 16. 18. 21. 22. 24. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *ad Iolida*; Voſſius cum reliquis *ad Colida*, praeeunte Salmaſio ad Solin. cap. 55. ſ. 52. p. m. 782. Tum pro *niſi*, quod eſt in MSStis et edd. 1. 2. 9. 13. *Nyſii* vel *Niſii* habent edd. reliquae, dum Vinetus reduxit *niſi*, quod probarunt Schottus, Voſſius, Gronovii et alii. Poſt Pariſ. 1. *niſi ubi habitetur*, omiſſis reliquis; Schottus, Voſſius, 40.

41. 42. *quam ut habitetur;* Prag. *abiretur*; edd. 1. 9. 13. *habitent*; Lipſ. *extuat.* TZSCHVCKE. Locus mendis creberrimus et ordo verborum vitiatiſſimus, quem, ſi velimus ſenſum aliquem commodum elicere, perinde ac putre et ruinoſum aedificium demoliendum habemus. Demoliamur igitur Diis bene iuvantibus. Nam, ut ſubveniamus eximio auctori iam prope animam agenti, committendum eſt aliquid vel Gyaris et carcere dignum. Lego igitur permutatis prius verbis, deinde etiam caſtigatis ad hunc modum: *Oras tenent ab Iolide ad Indum Nyſaei, ab Indo ad Gangen Palibothri. A Gange magis, quam ut habitetur, exaeſtuat.* Verbum illud *Nyſaei* cum diphthongo in penultima ſcribendum, auctore Stephano, ab urbe *Nyſa*, Indicarum clariſſima, de qua et monte eius *Mero* ſtatim ante disſeruit; hoc enim melius, quam ut legatur *niſi*, ut alii ſentiunt. Nec *Iolide* lego, ſed *Colide.* Eſt autem *Colis* promuntorium ob immenſam altitudinem alio nomine dictum *Aornos*, vel, ut alii proferre malunt, *Aornis*, hoc eſt avibus inacceſſum, cuius multi meminere, et inter alios Plinius in ſexto; [c. 24. ſ. 22.] apud quem tamen mendoſe pro *Coliacum Colaicum* legitur. Inter hoc promuntorium et Indum fluvium ſitam eſſe urbem *Nyſam* praeter Geographos Arrianus hiſtoricus [de exped. Alex. M. lib. 5. in.] et apud nos Curtius [8, 10, 12.] tradunt. Item *Palibothreni* lego, non *Palibothri*, ita gentile nomen formante Stephano. Ipſam autem urbem Arrianus ſemper cum *m* in ſecunda *Palimbothra* enuntiat. Nec aliter in duobus vetuſtis codicibus, quos, (ut dixi) domi habeo, invenitur. At Ptolemaeus, Strabo, Stephanus [v. ſuperior nota] ſine *m* omnes, cum *th* in ultima *Palibothra.* Hermolaus autem ſine adſpiratione ſcribit in ſexto *Palibotra* contra antiquorum omnium auctoritatem. PINTIANVS. Lege ad hunc potius modum: *Oras tenent ab Indo ad Gangen Palibotri*, a Gange *ad Colida, niſi ubi magis, quam ut habitetur, exaeſtuat, atrae gentes et quodammodo Aethiopes;*

a Colide ad Taurum recta ſunt litora. Plinius lib. 6. cap. 19. [ſ. 22.] *Sed omnium in India prope non modo in hoc tractu potentiam claritatemque antecedunt Praſii, ampliſſima urbe ditiſſimaque Palibothra; unde quidam ipſam gentem Palibothros vocant, imo vero tractum univerſum a Gange.* CIACCONIVS. Forte legendum: *Oras tenent a Coliaco ad Gangem Palibotri, a Gange ad Indum Nyſſaei, ubi magis, quam ut habitetur, exaeſtuat* ex Plinio lib. 6. cap. 19. [ſ. 22.] Ptolemaeo [c. l.] et Solino cap. 55. [ſ. 52.] ex quibus convincitur, *Palibotri* retinendum, licet *Palibothreni* ſubſtituat Pintianus; cuius lectionem non damno, reponentis *Colide* pro *Iolide.* SCHOTTVS. *A Gange ad Colida Nyſii.*) Et haec et ſuperiora ad fidem veterum exemplarium reduximus. Obſervatum id ipſum Pintiano, quem ſecuti ſunt alii. Salmaſius tamen [ad Solin. c. 55. ſ. 52. p. m. 783.] hic defendit *Nyſi* pro *Nyſii* Indico, ut loquitur, typo. Verum cum iam Nyſam memoravit, quid opus Nyſios vel inepto vocabulo Nyſos, denuo recenſere? Abeſt Nyſa quam longiſſime ab hoc tractu. Denique quid ſibi volunt ſequentia: *ubi magis, quam ut habitetur, exaeſtuat, atrae gentes et quodammodo Aethiopes?* Vbi non habitatur India, quomodo illic atrae ſunt gentes? Talia profecto haec ſunt, ut confutatione non egeant. Iam vero quod Colida adtinet, eius promuntorii ſitum iam ſuperius oſtendimus. Praeter iam ab aliis allatos, meminit quoque illius Ptolemaeus [7, 2.] in extimo Aureae Cherſoneſi cornu. Nam quo loco apud illum legitur Μαλαίου κῶλον ἄκρον legendum eſt Μαλαίου κοτ. ἐκβ. et deinde Κῶλον ἄκρον. Vrbis vero huic promuntorio vicinae nomen eſt Κῶλοι apud eundem Ptolemaeum. Colon itaque Colis et Colias eiusdem promuntorii eſt nomen. Adſitus vero populus Colici et Coliaci dicebantur. Valde autem errat Salmaſius, quum Coliacos, Indorum gentem remotiſſimam, cum Colis Ponti Euxini accolis confundit. Quis enim non videat, verba iſta Stephani Κῶλοι ἔθνος

πρὸς τῷ Καυκάσῳ etc. non poſſe de hac Indica gente accipi? Quid Caucaſo commune cum Aurea Cherſoneſo? VOSSIUS. Liberius hic ſuo more evagatur Pintianus, cuius impetum librorum auctoritas coercere poterat; nimis etiam temere ordinem progreſſionis disiicit. Schottus praeter neceſſitatem Melae ordinem invertit, quem recte ſervavit Ciacconius, idoneo argumento impugnavit Voſſius fugavitque. Ita ſaepius in noſtro adpellativa nomina in propria tranſierunt mutata, de quo vid. ad 2, 7, 11. et in primis ad 2, 3, 1. Tum recte, opinor, poſitum eſt, *quam ut* pro *quam ubi*, quod moleſtum faciunt praecedentia. Sic 1, 13, 3. *ſpatium, magis, quam ut progredi quispiam auſit horribile.* Non enim inſolitam eſſe hanc commiſtionem docent Drakenb. ad Liv. 24, 15. in. et quos memoravit. De Coliade dubitationes contra Voſſii emendationem movit Georg. Henr. Urſinus in diatribe de Seribus p. 366. (vid. Io. Henr. Urſini Miſcellaneorum libri 6.) quia Colis ſ. Colias promontorium obiectam habeat Taprobanem, uti adpareat ex Dionyſio v. 591. Avienó v. 774. et aliis. Ipſe *Iolida* mavult, cuius nominis veſtigia ſervet hodie nunc urbs *Ior* ſ. *Iol*, et pro Κῶλοι in Ptolemaeo c. l. emendat Ἰώλις. Nemo tamen *Iolida* novit, et ſi verum eſt nomen; eius notitia uni Melae debetur. Certe, quidquid eſt, ordo poſtulat, ut ultra Taprobanem et Gangen quaeratur; nec temere Ptolemaei ſubſidium arceſſivit Voſſius in Κῶλον ἄκρον et Κῶλοι, etſi parum adiuvatur ab aliis, quos eius mentionem facere notat. Situs igitur certus eſt, nomen dubium. Aut igitur hic et ſupra in initio capitis reponi debet *Iolis*, aut in utroque loco cum recentioribus retineri *Colis*, quod et ex ſubiecto horum recenſu magis probatur. De *Palibothris*, uti etiam vocat Plinius 6, 22. ſ. 19. ſupra dictum eſt.

atrae gentes) Vindobon. *Arte gentes*; Lipſ. *acre gentes*; Gud. Havn. *ac regentes*; Vatic. 3. *ac regentes*

ſunt; Rehdiger. *at regentes*; Venet. *at nigrentes ſunt.* Erroris cauſa patet. Poſt Rehdiger. *ethyopes*; Prag. *Anthiopes.*

A Colide) Pariſ. 1. *a ſolide*; Pariſ. 2. *ab Solide*; Rehdiger. *ab yolide*; reliqui cum Boccatio ſ. v. Indicum mare et edd. ad Voſſium *Ab Iolide*; a Voſſio inde omnes *A Colide.* Poſt Prag. *cunidum*, pro *Cudum*, quod legitur in aliis et Boccatio c. l. nec minus in editionibus etiam veteribus; tantum 30. 32. *Cludum*; Reinoldianae *Imaum.* TZSCHVCKE. Scribo, ut dixi, *A Colide.* De *Cudo* nihil comperi. Sed materiam nobis graviſſimus auctor Strabo ſubminiſtrat emendandi etiam huius loci, *Coniacos* ſcribens populos eſſe Indiae maxime Orientales poſtremosque illius plagae. Quid ſi non *Cudum*, ſed *Tabin*, etſi duriuſcula correctione, legendum eſt? Alioquin male cohaereret, quod ſtatim ſequitur: *Tabis promuntorium eſt, quod Taurum attollit.* Nam videtur Pomponius repetere, quae antea dixerat, hoc eſt, *Tabin*, *Gangen* et *Indum*, ut rurſus exponat pluribus, quae antea delibaverat tantum. PINTIANVS. *Ab Iolide ad Cudum)* Alias *a Colide ad Cudum.* Forte *ad Taurum.* Strabo p. 102. [lib. 2. p. 88. ſ. 129.] Huius loci *Coriacos* memorat Strabo Latinus p. 474. [Heresbachius, qui tamen cum priori interprete et Gr. habet *Coniacos*; vid. lib. 15. p. m. 474. ſ. 689.] Sed forte *Coniacos* legendum. Hoc promontorium Ptolemaeus lib. 7. [c. 1.] *Cory* ſive *Calligicum* appellat, Κῶρυ ἄκρον τὸ καὶ Καλλίγικον. CIACCONIVS. A Cudo, ſive promuntorio, ſive oppido, populus Κούδηται Ptolemaeo [7, 2.] dicuntur, vicini Sinis ultra Colum vel Colicum promuntorium, Eoo adſiti litori. Verum hoc in Ptolemaei tabulis non ſic ſeſe habet: iſtic quippe littus Eoum, quod Sinae tenent, non in ſeptentrionem, ſed in auſtrum perperam vergit. VOSSIVS. *Tabis*, quod ſubſtituit Pintianus pro *Cudum*, longius deſerit codices, nec ab ipſo Mela probatur, qui Tabin

procul a Tauro ponit capitis huius principio. Nec Taurus admitti poteſt, cuius veſtigia in Cudo nulla ſunt, et promontorium ab eo excedens deſideratur. Eadem dubitatio premit *Imaum* Reinoldii, qui ipſe mons eſt Tauro contiguus, vel continuati pars, ſive etiam promontorium Emodorum montium, ſitu tamen hinc remotum. Cf. Plinius 6, 21. ſ. 17. Cum in ſubſequentibus repetitio adferatur horum locorum et quaſi recenſus diligentior, *Tamus* ipſa re conveniat, modo etiam conveniat literarum adfinitate.

timidique) Prag. *undique*; Vatic. 3. *timendique*; reliqui ex meis, in iisque Zaluſcianus, itemque 10 Gronoviani *timidique*; ſolus Pariſ. 2. videtur habuiſſe *nudique*, quod voluit ſine dubio dare Pragenſis. Edd. 15. 17. 20. 23. Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *nudique*; ceterae *timidique*. TZSCHVCKE. Scribo *nudique populi, ſed marinis opibus admodum dites*; et ita Aldus recte. Dixit enim paullo ante: *ubi magis, quam ut habitetur, exaeſtuat.* PINTIANVS. At, ſi illa verba reſpexit Mela, ne nudi quidem populi ibi habitant. Tum illo tractu relicto ulterius hic progreſſus eſt, etſi, dummodo codices velint, *nudique* facile probem. Poſt Vatic. 3. Prag. *et marini nudi opibus*; Vindob. *in armis* pro *marinis*; Rehdiger. *divites*.

§. 6. *Tamus)* Sic MSS. A. Gronovii et mei. Editiones inde a primis ad 42. ſiſtunt *Tamos*; tantum Schottus praetulit *Tabis*, Reinoldius *Imaus*; inde ab ed. 44. ſtetit *Tamus*. TZSCHVCKE. Legendum: *Tabis promuntorium eſt, quod Taurum attollit*; ex ipſo Pomponio ſupra et Plinio in lib. 6. cap. 17. [ſ. 20.] Nec Tabis finis eſt lateris ſeptentrionalis Aſiae, et *Tamos* orientalis. Nam ſi quis rem exactiore cura expendat, inveniet Celticum Hiſpaniae promuntorium initium eſſe lateris ſeptentrionalis totius terrae, et finem eiusdem lateris eſſe Scy-

thicum promuntorium. A quo rurſus incipit latus orientale, et finitur *Tabi* promuntorio. Tabi vero excurrit latus meridianum usque ad promuntorium *Heſperion Ceras*, a quo accipit initium latus occiduum et terminatur ante dicto Hiſpaniae promuntorio Celtico. Quatuor itaque ſunt promuntoria totidem totius habitabilis anguli, *Celticum*, *Scythicum*, *Tabis*, *Heſperion Ceras*; quatuor latera eiusdem habitabilis includentia. PINTIANVS. Oſtendi, legendum eſſe *Tabis*, non *Tamos*; docui ex Plinio eſſe iugum incumbens mari, pudendo errore Solini, [c. 20. ſ. 15. ſed recte cap. 53. ſ. 50.] qui non perceptis Plinii verbis, neque adito Pomponio, *Tabin* nomen eſſe maris, non promontorii ſcribit. IDEM. Plinius 6, 17. [ſ. 20.] *Primum eorum* (*Serum*) *noſcitur flumen Pſitaras*, *proximum Carabi*, *tertium Lanos*, *a quo promontorium*. Hoc ergo promontorium, quod Mela refert, eſt incertum, an apud Plinium *Lanos* vocetur, ut flumen. Sequitur ibi ſtatim *Chryſe ſinus*, quam *Chryſen* inſulam vocat Mela, et ad Taurum ait iacere. Sed idem Plinius paulo poſt: *Gentes*, *quas memorare non pigeat*, *a montibus Emodis*, *quorum promontorium Imaus vocatur*, *incolarum lingua nivoſum ſignificante*, *Iſari*, *Cozyri* etc. Ecce promontorium Imaum vocari ait; nam Tami nusquam meminit. Videndum etiam, an huc non pertineat *Tamarus*, cuius meminit Strabo lib. 11. [p. 358. ſ. 519.] CIACCONIVS. Si ſincera eſt Plinii lectio, videretur hic *Tamus* in *Imaus* mutandum. Scribit enim is lib. 6. c. 17. extremum promuntorium Emodi montis appellari Imaum, quod nivoſum incolarum lingua ſignificet. Eandem lectionem confirmat Strabo lib. 11. [c. l.] cum Tauri montis extremum, Imaum vocari ſcribit. Idem tamen Τάμαϱον appellare videtur paulo poſt. Nec ſollicitandam eſſe hanc lectionem ideo exiſtimo, quia Oroſius [1, 2.] et ex eo, neſcio quis, Aethicus [p. 724. ed. Gron. an. 1722.] *Samaram* vocat extremum Tauri promuntorium. Itaque ſic cenſeo, Imaum quidem ex-

tremam Tauri partem fuiſſe appellatam, ſed vero ultimum Imai promuntorium Tamum vel Tamarum fuiſſe creditum. Ptolemaeo [7, 2.] hoc promuntorium eſt Τάμαλα, uti habent vetera exemplaria, non Τήμαλα, ut vulgo. VOSSIVS. Si Melam audias et in ſuis rebus ſequendum putes, falſo, ut iam antea dictum eſt, Tabin ſubſtituit Pintianus. Quod enim huius capitis initium docet, noſter Indiam hac parte a Tauri iugis exorditur, Taurum autem ab Eois litoribus adtollit, (cf. etiam 1, 15, 2.) et ab eo longe remotum dicit Tabin montem, ſic ut inter eum et Taurum Seres intereſſent. Ex quo adparet, non poſſe Melam, ſi ſecum conſentiat, adtollere Tabin promontorium, quod ponendum eſt in confinio maris Scythici et Serici vel Eoi, immo in illo magis, uti recte etiam demonſtravit Salmaſius ad Solinum cap. 55. ſ. 52. p. m. 700. Et ſic Tabin eodem tractu oſtendit Plinius 6, 20. ſ. 17. quo noſter. *Tamum* agnoſcit hic etiam Boccatius ſ. v. Indicum mare, ubi ſcribit: *a Tamo — ad rubri maris hoſtium.* Idem vero de montibus ſ. v. Tamus eadem Melae verba repetit et levi depravatione adſperſa ſ. v. Aſiaticum mare plane ad rem mentemque Melae ſcribit: *Inter Tabum* (leg. Tamum) *promontorium, quod Taurus extollit et Tabim montem Sericus eſt Oceanus. Tabis* igitur hic ferri nequit. Neque tamen contenderim, an integrum nomen intactumque ſuperſit, *Imaus* Reinoldii primo ſtatim intuitu ſpeciem aliquam veri obiicit. Strabo enim lib. 11. p. 357. ſ. 519. τοῦ Ταύρου τὸ τελευταῖον τῇ Ἰνδικῇ ξυνάπτον eo, quo ipſam Indiam, ad Orientem vergere ſcribit. Et ſic lib. 15. p. m. 474. ſ. 689. Indiam terminari dicit a ſeptentrione extremis Tauri, in quibus Orientem verſus ſit Imaus. Nec diſcrepant Arrianus in Ind. c. 2. Marciano p. 25. Hudſ. et Plinius 6, 21. ſ. 17. et Euſtathius ad Dionyſ. v. 747. τμῆμα τοῦ Ταύρου vocat. Accedit, quod Plinius c. l. Indiam ab Emodis montibus incipit, eorumque promontorium infra Imaum memorat, contra *Tamum*

plane ignorat. Haec quidem patrocinari Reinoldio videntur. At obſtat, quod infra ad Tamum (ubi etiam Imaum ſubſtituit Reinoldius) ponit Chryſen et ad Gangen Argyren. Iam vero eas inſulas extra oſtium Indi ponit Plinius 6, 23. ſ. 21. Neque cum Cellario in Geogr. ant. 3, 23, 45. quaeſierim, quorſum illud oſtium pertingat, cum in proxime praecedentibus Patalen in ipſis Indi faucibus commemoret, quod apud noſtrum infra dicitur: *intra ipſa oſtia.* Ita Nearchus et Oneſicritus apud Curtium 10, 1, 11. nunciarunt ex navigatione reduces facti, *inſulam oſtio amnis ſubiectam auro abundare.* Plinium ex more ſequitur Solinus c. l. Scio equidem, quam lubrica haec videri poſſint in tanta de illarum inſularum ſitu disceptatione, quam alibi ſuo loco excutiemus. Si tamen ſeriem progreſſionis, quam facit Mela, reſpicias, in Argyres ſitu, et hanc Auream Cherſoneſum putes, valde a ſuperioribus discrepat noſter. Nempe antea ab Indo progreſſus Indiae fines indicat, poſt inverſo ordine prolixius declarat. Commemoravit autem *Indum, Gangen, Colida, Cudum,* quae praeter Cudum ſingula repetuntur; huic enim nunc ſubſtituitur *Tamus,* quod nomen cum et infra tueantur libri, *Cudum* videtur corruptionem tuliſſe. Cum vero Taurum 1, 15, 2. ſcribat, ab Eois litoribus exſurgere, adparet, in qua parte Indiae hic verſetur, ubi tamen etiam aliqui Auream inſulam ponunt, veluti Dionyſius v. 589. cum ſuis, itemque Martianus Capella lib. 6. p. 224. Quodſi igitur *Imaum* ubique ſubſtituas, evaneſcet utique difficultatis pars non exigua; neque tamen in hac librorum reluctatione recipere auſus ſum, in primis cum ea reperiantur, quae Tamum aliquatenus referant, uti iam alii monuerunt. Sic Mercator in *Samara* Oroſii conſentit notante Ortelio in theſauro Geogr. ſ. v. *Tamos,* qui tamen ipſe cum Pintiano Plinii *Tabin* eſſe putat. Pro *Tamarus* Strabonis Imaum etiam malit reponere Caſaubonus. Tamarum tamen huc etiam refert Mannert in Geogr. T. 5. p. 235. cuius vero *Talis*

ex Mela debet eſſe Tabis. *Imaus* porro a plerisque tamquam mons memoratur, cuius etiam ſitus ad ſeptentrionem magis et ad Scythiam refertur, uti vel ex Ptolemaeo 6, 14. et 15. conſtat.

Colis) Ita cod. Auguſtinor. et, quod videtur, etiam Pariſienſes; reliqui cum editionibus ad Schottum *collis;* hic repoſuit *Colis*, ſecutus eſt Voſſius cum aliis. Poſt Voſſ. 1. Mediolan. Gud. *altere partis;* Voſſ. 4. *a latere partis;* Voſſ. 2. Chiſ. A. Gronov. Venet. Vatic. 3. Prag. *alternis angulis;* Pariſ. 2. *alterius angulus;* reliqui *alterius partis angulus*, uti editiones praeter 15. 17. 20. in quibus legitur *alternis partis angulis.* TZSCHVCKE. Scribo: *Collis communis utriusque maris angulus.* PINTIANVS. *Collis*) Quid ſi *Colis* legas. Supra enim fines poſuerat Indiae Gangem, Iolida ſive Colida, Cudum, Taurum ſive Tabin. At nunc ait Gangem et Indum amnes eſſe, Colida vero angulum alterius partis, initiumque lateris ad meridiem verſi, Taurum vero promontorium. Et hic videtur germanus Pomponii ſenſus. Caeſar lib. 5. [cap. 13.] de Britannia: *Inſula natura triquetra, cuius unum latus eſt contra Galliam; huius lateris alter angulus, qui eſt ad Cantium, quo ſere naves ex Gallia appelluntur ad orientem ſolem.* Forte etiam legendum: *Colis alter Eoae partis angulus.* Alter enim eſt promontorium Scythicum, aut *ultimus frontis angulus*, vel *huius partis angulus.* CIACCONIVS. Hic vulgatam lectionem lubentius ſequor, tantum *Colis* pro *collis* ex ſuperioribus ſcribo. Torſit autem multos, quod praeter morem ſuum Mela, qui praecipua primum generatim, poſt alia ſingulatim eodem ordine exſequitur, hic vero de Gange non unde coeperat incipit, ſed deſinit. SCHOTTVS. Suſpicor in membranis fuiſſe ſcriptum *Cōis*, unde typographus exſcripſit, *collis;* ego *communis*, id eſt, Tabis eſt communis angulus utriusque maris. SANCTIVS *in praefatione. Alterae* e veſtigiis MSS. quibus uſus fuit, legendum

ſuſpicabatur Oudendorpius. A. GRONOVIVS. *Colis* etiam hic reſtituendum cenſebat Salmaſius ad Solin. cap. 56. ſ. 53. p. m. 782. Bene ex hac ſola emendatione locus habet. *Colis* nempe, quod declarat tabula Danvilliana, etiam Rennelliana, ſecus ac Ptolemaeus facit, ab altera parte, quae eſt Tamo obpoſita, angulum facit Indiae, ſimulque initium eſt orae ad meridiem converſae. De loci prava diſtinctione in ed. Gronoviana an. 1722. porro monuit Goſſellin in Géographie des Grecs analyſée p. 147. pro *lateris ad meridiem verſi Ganges — amnes* diſtinguendum eſſe: *ad meridiem verſi. Ganges et Indus* — uti poſt etiam diſtinxit Gronovius cum aliis; ita enim Melam conſentire cum Plinio, Strabone et Eratoſthene; Oceanum Eoum eſſe Golfe du Gange, et Tamum extremitatem orientalem Tauri, ubi Eratoſthenes poſuerit Thinas.

Hemode Indiae) Vatic. Cibin. Rehdiger. Lipſ. Gud. Prag. Venet. Pariſ. 1. 2. *in haemo* vel *in hemo meridie;* Vind. *hemo medio;* Havn. *hemo mediae;* Pariſ. 3. forte *Haemodo Indiae.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *in haemo* vel *hemo mediae* vel *Medie;* 13. *in Imao monte;* 15. 17. 20. 23. *in Haemo Indiae;* 6. 7. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Vineto, Schotto, Voſſio et Gronoviis in edd. 40. 41. 42. *Haemodo* vel *Hemodo Indiae;* Reinoldius, hinc 44. 45. reliquae *Hemode Indiae.* TZSCHVCKE. *Haemo Mediae*) Scribendum vel *in Haemodo Indiae monte,* vel, ut Ptolemaeus, *in Imao Indiae monte conceptus.* Etenim *Imaus* et *Haemodus* montes ibi ſunt omnibus. BARBARVS. *Emodum* montem ſive *Emodos* montes, nam utroque modo dicitur, nemo cum diphthongo ſcribit. Adſpirationem autem hoc nomen invenio habere aliquando, aliquando non habere; quod et melius, ſi Graecos Grammaticos audimus. PINTIANVS. Eadem depravatio apud Martianum Capellam lib. 6. p. 223. ubi *a mediis montibus*

inchoat India, pro quo Grotius vult *Emodis montibus*, comprobante Plinio 6, 21. ſ. 17. in. Ita libri Solini c. 55. ſ. 52. in. *a Medis montibus*, etſi Salmaſius p. m. 696. malit hoc vitium ipſi Solino tribuere. Adſpiratio abeſt quidem in Graecis, veluti apud Strabon. lib. 11. p. m. 352. ſ. 511. Arriano in Ind. c. 2. — et ab ipſo Plinio c. l. omittitur; poteſt tamen ex uſu Latinorum in his nominibus retineri. Sed de hoc et de terminatione dictum eſt ad 1, 15, 2. Poſt Vindobon. Venet. male *conceptis;* nempe ad τὸ *fontibus* retulerunt. Ceterum a voce *Ganges* incipit cap. 36. in ed. Vincti.

fecit) Lipſ. Havn. Rehdiger. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 11. 12. 13. 14. 19. *facit;* in reliquis legitur melius *fecit.*

alicubi latius) Forte haec verba ex margine ſunt translata in contextum. Nam Mela videtur annotare tantum minimam latitudinem. Vt lib. 2. cap. 7. [§. 9.] de Euboea, *nusquam lata duum millium ſpatium habet, ubi arctiſſima eſt.* Plin. lib. 6. cap. 18. [ſ. 22.] maiorem eius latitudinem et minorem aſſerit. CIACCONIVS. Vid. deinceps.

decem milia) Lego non *decem milia*, ſed *octo milia paſſuum patens* ex Plinio, [6, 22. ſ. 18.] Marciano, [Martiano lib. 6. p. 223.] Solino. [c. 55. ſ. 52.] Praeterea cum iidem Marcianus [Martianus] et Solinus, Plinii aſſidui aſſeclae, et quae ſcripſerunt, omnia ex Plinio mutuati, neſcio an addam, impudenter, nulla auctoris, per quem profecerant, mentione; cum ergo Marcianus et Solinus maximam et minimam Gangis latitudinem notaverint, miretur quis, cur in Plinio in relatione Gangis fluviorum maximi, et, ut ita appellem, regis, nulla ſit mentio maximae eius latitudinis, neque item in Pomponio, eodem in utrumque malo graſſante. Equidem

ita cenſeo, librariorum culpa omiſſa eſſe verba, quibus maxima eius fluvii latitudo explicaretur, idque tam in Plinio, quam in Pomponio. Legendum igitur in Pomponio, ut reor, ſic: *quando latiſſime viginti millia paſſuum et alicubi latius, quando anguſtiſſime fluit, octo millia*, ex Solino, ut dixi, et Marciano, et, quod attinet ad'anguſtiſſimum fluxum, etiam ex Plinio. Modicam latitudinem Strabo [lib. 15. p. 483. ſ. 702.] facit 100 ſtadiorum, aſſerente id etiam Plinio. Profunditatem nusquam minorem 20 paſſuum uterque. Item *amnium maximus* libentius legerim, quam *omnium*. PINTIANVS. Codices in ſumma narrationis conſtant; niſi quod Cibin. Vatic. Lipſ. Gud. Venet. *quam anguſtiſſime*, et Rehdiger. *quamquam anguſtiſſime*. Tum *millia* et *milia* promiſcue, ut alibi; denique ed. 13. *dispergit*. Verba *et alicubi latius*, quae inſerta aliunde putat Ciacconius, hiulcam utique faciunt orationem. Quid enim valet *latius fluit*, cum nihil adſit, quocum inſtitui comparatio poſſit. Porro quid illud *latius fluit* et *anguſtiſſime fluit?* Videtur igitur propter verborum ſimilitudinem totus verſus excidiſſe, quod Pintianum movit, ut locum ſuppleret. Prior tamen emendationis pars magis adridet, quam poſterior in varia auctorum veterum disſenſione. Ita vero intelligitur, cur librarii poſt *latius τὸ quando* mutarint in *quam*, ſcilicet ut verbis ſaltem oratio cohaereret, ceterum de ſenſu parum ſolliciti. De Plinio tamen a Pintiano diſſentit Salmaſius ad Solin. p. m. 697. c. l. cum et Strabo minimam et modicam tantum latitudinem ponat, de maxima ſileat. Nemini tamen ſpondeam aut vadem me ſiſtam de latitudine a Pintiano notata, quae extra contextum produci ſolum poteſt.

ſeptem ora) *Alveos* vocat Servius ad Virgil. Aen. 9, 31. ubi hunc Melae locum adlegat. Sed, quod gravius eſt, addit: *ipſe tamen commemorat, nonnullos dicere, quod tribus alveis fluat.* Libri noſtri hoc plane

ignorant. Igitur aut male retulit, aut auctiorem habuit Melam. An ex altero eoque prolixiori opere, ſi tale unquam evulgavit Mela, hauſit?

Paropaniſo) Codices mei *Caroparnaſo*, uti Abr. Gronovii aliquot, et Pariſienſes tres, Rehdiger. Vaticani, Gud. — vel, ut Lipſ. Prag. *caropernaſo;* praeterea Voſſ. 1. *Calōpaniaſo;* Cibin. *Calouparnaſo;* Chiſ. *Paropaniſo.* Edd. 1. *Caroparnaſo;* 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Caroparnaſſo;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. reliquae ad Reinoldium *Paropamiſo;* cum hoc 44. 45. et aliae *Paropaniſo.* Illud iam ita emendaverat Hermolaus Barbarus pro *Caroparnaſo*, quod et habet Boccatius de fluminibus ſ. v. Indus. Ciacconius ex antiqua lectione *Caroparnaſo* eliciebat *Caucaſo*, cum Arrianus de exped. Alex. M. 5, 4. in. de Indo ſcribat: *αἱ πηγαὶ εἰσιν αὐτῷ ἐπὶ τάδε τοῦ ὄρους τοῦ Παραπαμίσου ἢ Καυκάσου.* Sed quamvis ad idem fere redeat utrumque, ex quo Alexandri milites ea nomina miſcuerant, longius tamen illud a Codicibus abeſt, quam Paropamiſus. Accedit, quod Plinius 6, 23. ſ. 20. Indum ex Paropamiſo, Caucaſi montis iugo, deducit. Ipſa tamen vocis ſcriptura etiam in aliis varie verſatur, nec hodie ſibi conſtant editiones, hic et 1, 15, 2. Arrianus Παραπάμισος ſcribere ſolet, et hinc de exped. Alex. M. 4, 22, 5. Παραπαμισάδαι, et apud Geogr. Ravenn. 2, 4. *Parapamſidon provincia.* Alii ſcribunt Παροπάμισος vel Παροπάνισος, illud Strabo lib. 11. p. 352. ſ. 511. ubi codd. quidem Παρπάμισος, at illud conſtantius lib. 15. p. 474. ſ. 689. uti etiam inde Euſtathius ad Dionyſ. v. 1097. refert, Theodorus Gaza de origine Turcorum, med. Plinius c. l. Stephanus h. v. qui tamen literam σ geminat, uti etiam fit in Curtio 7, 4, 31. Snak. hoc per *n* Ptolemaeus 6, 11. Agathemer. 2, 9. tab. Peutinger. 12. (ubi etiam antea male edebatur *Daropaniſus.*) Vtraque forma etiam ad incolas transiit, qui paſſim commemorantur. Vid. Weſſe-

ling. ad Diodor. Sic. 17, 81. et Bayerus in hiſtoria regni Graecorum Bactriani p. 7. ubi etiam de forma nominis diſſerit. Denique etiam eiecta vocali Παρπάμισος occurrit in libris Strabonis c. l. vel Παρπανισὸς, quod legitur in Dionyſio v. 1097. in quo reddendo Priſcian. v. 1005. variantibus tamen libris habet *Parpaneus mons*. Hinc vero paſſim in libris commutatur cum Παρνασὸς, uti in Ariſtotelis Meteorol. 1, 13. vel in poetis cum Παρνησσὸς, quod in Dionyſio Perieg. v. 737. diſerte adnotavit Euſtathius. Sed vid. quae disputantur praeterea de hac voce ab Euſtathio ad Dionyſ. v. 1097. et Salmaſio ad Solin. c. 41. ſ. 58. p. m. 553. et quae in Curtii lectionibus variantibus notantur ad 6, 4, 31. Equidem, ne a ſe disſentire cogeretur Mela, ſcripſi *Paropamiſo*, uti editur 1, 15, 2. et hic ſervaverat editor Norimbergenſis.

Cophen) MSS. A. Gronovii *Copen*. Sic et mei, tantum aliqui *Copem;* Pariſ. 2. *Cophen*. Adſpirationem etiam abiecit Boccatius de fluminibus h. v. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Copem;* 15. 17. 20. 23. *Cophem;* Voſſius et hinc 40. 41. 42. *Cophena;* reliquae *Cophen*. TZSCHVCKE. Scribendum non *Copem*, ſed *Cophen*, aut *Cophenen*. BARBARVS. *Cophen* in recto Arrianus [de exped. Alex. M. 4, 22. 5, 1. in. in Ind. c. 4.] in utraque compoſitione; *Cophes* Strabo [lib. 15. p. 479. ſ. 697.] et Plinius. [6, 23. ſ. 21.] PINTIANVS. Legendum videtur *Cophenem* ſeu *Cophena*. Nam dupliciter declinatur, aut *Cophen Cophenis*, aut *Cophes Cophetis*. Priorem inflexionem Arrianus in utraque compoſitione, poſteriorem Strabo et Plinius ſecuti ſunt. IDEM. Lege *Cophen*, quomodo etiam ediderunt Vinetus, et Reynoldus. Strabo lib. 15. p. 697. Εἶτ' ἐπέστρεψεν εὐθὺς ἐπ' αὐτὴν — καὶ τὸν Κώφην ποταμὸν καὶ τὸν Χοάσπην, ὃς εἰς τὸν Κώφην ἐμβάλλει ποταμόν. Et paullo poſt: Ἦν δὲ μετὰ τὸν Κώφην ὁ Ἰνδὸς, εἶθ' ὁ Ὑδάσπης, εἶθ' ὁ Ἀκεσίνης. A. GRONOVIVS. *Cophes* in caſu recto habet

etiam Avienus v. 1345. Triplex eſt huius nominis inflexio, Κώφης, ου et ητος, et Κωφὴν, ῆνος, inſerta conſtanter adſpiratione. Cum igitur *Cophen* et Strabo tueatur, audiendi ſunt codices, etſi concedo, τὸ *a* facile etiam abſorberi potuiſſe a ſequenti nomine. Poſt MSS. A. Gronovii meique habent *Agaſinum;* Pariſ. 1. *Agaſiniam.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Agaſinum,* uti legitur in Boccatio h. v. etſi parum ſibi conſtat, et praeterea modo *Aceſinus* ſcribit, modo *Aceſtis.* Confundi videtur cum Aceſino in Nomadibus et Georgis apud Plin. 4, 26. ſ. 12. *Aceſinem* iam hic olim correxerat Herm. Barbarus, pro quo ex uſu Melae recepta eſt Graeca terminatio. In Graecis enim Ἀκεσίνης, veluti apud Strabonem c. l. et hinc Arrianus de Ind. c. 4. Ἀκεσίνην. Cf. etiam, ſi tanti eſt, Theophraſtus in hiſt. plantar. 4, 5. Oroſius 3, 19. m. Poſt Prag. *ydaſpem;* Lipſ. *idaſpem;* Cibin. *Hydaſpem;* Pariſ. 1. *Hidaſpem;* Gud. *Hidaſpen;* alios non moror in re levi; certe Rehdiger. *Hydaſpen.* Sic edd. primae per *i* fere dant in prima. Boccatius *Idaſpes;* per *m* ut hic in fine olim libri, ita et in Frontino 1, 4, 9. Cf. ad Lucan. 3, 236. Praeſtat et hic terminatio Graeca, quemadmodum in ſequentibus *Gangen,* quod et ibi ſiſtit Rehdiger. Denique Prag. *conceptisque pluribus.*

aliquot ſaepe —) Ciaccon. *ſe pro magnis;* Vindob. *ſepe aliquo;* I. Gronovii duo, Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Vatic. et Voſſiani multi *ſaepe aliquot;* Cibin. *aliquot magnis ſaepe flexibus;* Pariſ. 1. omiſit *aliquot.* Longius hic ab aliis diſcedit Venet. qui locum ſic exhibet: *ubi ſe per aliquos populos diduxit magnis —* Edd. omnes *aliquot ſaepe.* Vid. deinceps.

cinxit iugum) Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Ven. etiam, puto, et Havn. *cingit,* uti editiones ad Voſſium, qui ad ceteros propagavit *cinxit,* quod habent Vaticani et alii. Poſt Prag. Vatic. 3. *iugum eius ingens,* quod

et ex ſuis notavit Voſſius, idemque ex optimo *iugumenis;* Ciacconius in ſuo *iugum* non invenit. TZSCHVCKE. Forte expungendum eſt *iugum*, vel leg. *ſcindit* duobus ſc. oſtiis non longe diſtantibus. CIACCONIVS. Leg. coniicio: *Poſt ubi aliquot ſe per magna flexibus ſcindit iuga.* SCHOTTVS. In multis libris veteribus ſcribitur, *ſaepe aliquot.* Hinc aliquis ſuſpicetur, ſic Melam ſcripſiſſe: *Poſt ubi ſe per aliquod magnis flexibus egit iugum.* Maluimus tamen optimi codicis lectionem repraeſentare, *cinxit* nempe, non *cingit*, quod ſenſui adverſatur. Non enim, quam diu inter montes luctatur, ſed demum poſtquam evaſit, fit rectus et ſolidus. VOSSIVS. *Poſt ubi — cinxit iugum, ingens iterum, rectus —*) Nunquam potui intelligere hunc locum; adeo vaniſſimis diſtinctionum quisquiliis eum torquent editores. Prout allego, ſic invenies in editione Sanctii Stephanique ac Voſſii, quum Vadianus ediderit *flexibus cinxit* [immo *cingit*] *iugum, ingens iterum rectus ſolidusque.* Schottus, quem ſecuti Germani, *cingit iugum, ingens iterum, rectus, ſolidusque decurrit.* Sed qualecunque illud, velim doceant me illi omnes, quare hic Indus dicatur ingens iterum? Vbi Pomponius ſtatuit, eum minorem factum? Profecto nuspiam; et licet discerpatur, nec ſic quidem ſtatuit eum diminutum. Verbum de eo nullum eſt. Dico prorſus τὸ *iterum* coniungi debere cum τοῖς *rectus ſolidusque*, at τὸ *ingens* cum praecedente *iugum*, quod certe tale fuiſſe docent magni illi flexus. Itaque diſtinguo: *Poſt ubi aliquot ſaepe magnis flexibus cinxit iugum ingens, iterum rectus ſolidusque decurrit.* Sed et in duobus MSS. legitur *poſt ubi ſaepe aliquot magnis.* Plane ut de Nilo lib. 1. cap. 9. *Cum diu ſimplex ſaevusque deſcendit, circa Meroen late patentem* (agnoſcis hic magnos flexus et ingens iugum) *inſulam, in Aethiopiam diffunditur; ubi rurſus coit* etc. I. GRONOVIVS. In multis manu exaratis libris poſt *ingens* ponitur diſtinctio, quam lectionem probat iuvenis Leidenſis. Sed non ſic rem con-

fectam habemus. Quomodo enim Indus rectus ſolidusque poteſt deſcendere, ubi magnis flexibus cingit iugum ingens? Non ubi flexus agit et iugum vel inſulam cingit, ſed demum ubi iterum coniungitur rectus ſolidusque poteſt fluere. Olim *cinxit*, non *cingit* legendum eſſe exiſtimavi. Eam tamen lectionem non admiſi, [immo admiſit] quod in antiquioribus libris pro *iugum* ſcriptum eſſet *iugum eius*, in omnium vero optimo *iugumenis*. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Facili opera haec profligavit I. Gronovius, cum et ipſe et Voſſius legant *cinxit*, unde commode ſenſus fluit; quare nolui hic repetere. Gronovianam diſtinctionem omnes poſt probarunt.

diducens) Vatic. Prag. Cibin. Rehdiger. cum edd. 1. 7. 8. 11. 15. 17. 20. 23. *deducens*. Sed *diducens* rectum unice eſſe, ſtabilita utriusque particulae in compoſitione notio declarat. Commutatio maxime eſt frequens. Ceterum edd. 30. 32. 34. 37. *donec ſe ad* — Lipſ. *duobus hoſpitiis;* ed. 2. *oſſiis;* Prag. Vatican. 3. *diſtantibus longe;* Venet. cum 15. 17. 20. 23. *in Oceanum exeat.*

§. 7. *Tamum)* Prag. *tamim;* Rehdiger. *thamum;* Cibin. *tanum;* Schotti editio, uti voluerat Pintianus, repugnante Salmaſio ad Solinum p. m. 701. *Tabin;* Reinoldianae *Imaum;* reliqui libri *Tamum.* Vid. quae ſuprà notavi. Vinetus cap. 37. hinc incipit.

Chryſe) Venet. *Chyrſe;* Gud. *chirſe;* Vindob. *cirſe;* Lipſ. Prag. *criſe;* Rehdiger. *cryſe.* Edd. 1. 2. 9. *cryſe;* 14. *Chryle.* Sic poſt plerique codices *argire*, ut edd. 1. 2. 9. Prag. *Archire;* Boccatius ſ. v. Indicum mare *Argirae.* Tum Vindob. *alteri* pro *altera;* Rehdig. *auri;* idem, Vindob. Lipſ. Gud. *argenti.*

ut maxime) Editiones *ita ut maxime* ad 42. a ſola Vineti abeſt *ita*, et poſt cum Reinoldio expulit

iterum A. Gronovius inde ab ed. 44. nec reliqui admiſerunt. Ignorant etiam codices, ſi forte exceperis Vatic. 1. Pariſ. 3. Venet. et Havn. Melius abeſt, in primis cum paullo ante praeceſſerit; minus bene abſit *videtur*, quod cum codice ſuo delebat Ciacconius.

fabula) Vadianus dedit *ficta fabula*, et hinc edd. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. At ignorant eam vocem codices omnes conſulti, Ciacconii, Abr. Gronovii et mei, nec adparet in aliis editionibus. Recte igitur omiſit Vinetus et poſt iterum exegit Reinoldius, quem inde ab ed. 44. probarunt editores. Per ſe *fabula* rem conficit, nec temere otioſa obtrudere Melae licet.

Taprobane) Havn. Vatican. 3. Gud. Pariſ. 1. *Tabaneus;* Prag. *Dabaneus;* Lipſ. *Tabēne*, et in margine: *Solinus hanc videtur vocare tabrobanem in cap.* 53. [al. 56.] vel *Iabanem*, *ut cap.* 46. Rehdiger. *Tabene;* Pariſ. 2. *Taphane;* alii Vaticani *Tabane;* ceteri recte, uti editiones etiam primae et olim Boccatius ſ. v. Indicum mare. Poſt Prag. Venet. cum edd. 15. 17. 20. 23. *autem grandis;* libri alii omnes *aut grandis*, praeter Rehdiger. qui dedit *haud grandis*. TZSCHVCKE. Forte: *aliis grandis admodum inſula, aliis prima.* CIACCONIVS.

Hipparcho) Mire hoc nomen invertitur. Vatic. 1. Rehdiger. *ipparchius;* Pariſ. 2. *Iperchius;* Lipſ. Vindob. Cibin. *yparchius;* Pariſ. 1. *hiparchius;* Gud. *Inparchius;* Havn. *hyparchus;* Pariſ. 3. *Hiparchus;* Ciaccon. *Hipparchus;* Prag. *Spercius;* Vatic. 3. *Sperchius;* praeterea Vaticani ante *dicitur* ponunt *eſſe*. Edd. 1. *yparcus;* 2. 9. *ẏparchus;* 3. 4. 5. 11. *hyparchus;* 6. 7. 8. 10. *Hyparcho;* 13. *Hyparco;* 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. reliquae poſt *Hipparcho;* tantum Vinetus, *ut ab*

Hipparcho dicitur; at omiſſo Hipparchi nomine 15. 17. 20. 23. cum cod. Veneto totum locum ſic fingunt: *ut prima pars orbis alterius a plerisque eſſe credatur; ſed quia* — Pariſ. 2. etiam: *ut prima pars* — cetera, ut notatum ſupra. Tum Pariſ. 1. *Sed quia non habitatur.* TZSCHVCKE. Scribe *Hipparcho*, id eſt, *ab Hipparcho.* BARBARVS. Forte vacant *τὰ Hipparcho dicitur, ſed,* errore in contextum Melae illapſo. CIACCONIVS. Perizonius paternae editioni adſcripſerat: Lege, *et quia habitatur.* A. GRONOVIVS. Locus forte in mendo cubat. Male enim duo haec narrationis membra verbo *dicitur*, quod unum adeſt, adhaerere et ad Hipparchum referri videntur, quod nec hiſtoriae fides patitur. Vti enim Plinius 6, 24. ſ. 22. narrat, olim alterum terrarum orbem eſſe exiſtimatum eſt, poſt Alexandri M. aetate inſulam cognitum. Atque hinc memorantur etiam, qui Taprobanen diſerte in inſulis poſuerunt, eiusque ambitum deſcripſerunt, in quibus Oneſicritus, Megaſthenes, Eratoſthenes. Cf. Plinius c. l. et Strabo lib. 15. p. 475. ſ. 690. ſq. Sic Ariſtoteles ille de mundo c. 3, 9. Alexandro autem poſterior fuit Hipparchus, qui illa bene noſſe poterat, immo debebat, aeque ac Mela. Neque tamen Hipparchi nomen a librariis excogitatum, aut caſu elapſum eſſe poteſt. Igitur, ni velis Vineti lectionem ſequi, vel codicum reverentia ſcribere, *ut Hipparchus dicit*, duplicem hic Hipparchi opinionem refert noſter, cuius poſteriorem amplectitur, ut vero ſimiliorem. At ita *ſed* ſtare nequit, ſed cum Perizonio in *et* mutari debet, quod per uſitatam etiam utriusque et praeterea facilem confuſionem nemo mirabitur.

circummeaſſe) Voſſius ex ſuis adfert *circum ea eſſe*, quod etiam ex meis habet Cibinienſis; Vatic. Vind. Havn. Venet. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Pariſ. 2. 3. *circum eam eſſe;* Pariſ. 1. opinor, *circummeaſſe.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 20. poſt Vadianae et Olivarianae *circum eam eſſe;* 10. 19.

Lugdun. 1646. Schottus *circum eam iſſe;* Vinetus *nec quisquam circumiiſſe;* Voſſius et ceteri *circummeaſſe.* TZSCHVCKE. *Circum eam eſſe.*) Legendum *iſſe,* non *eſſe;* hoc eſt, circumiſſe, luſtraſſe. Schema eſt Tmeſis. PINTIANVS. *Circum ea eſſe.*) Haec eſt fere omnium librorum veterum lectio, ut manifeſtum ſit eſſe ſcribendum, *circum eam iſſe,* vel potius *circummeaſſe.* VOSSIVS. Salmaſius ad Solinum cap. 56. ſ. 53. p. m. 782. legit: *eam circumiſſe.* Sed tmeſis ferri alias commode poteſt. *Eſſe* alienum eſt, et ex eo corruptum, quod Voſſius monet, uti etiam *ire* et *eſſe* inter ſe mutantur, de quo vid. Broukhuſ. et Heyne ad Tibull. 1, 9, 33. et, quem hic producit, Burmann. ad Ovid. Metam. 2, 78. *Circummeaſſe* praeferendum videatur, ſi ita vere habuit Pariſ. 1. at propius ad codices ducit *circum eam iſſe.* Sequentia verba *prope verum eſt* Barthius in adverſar. 14, 17. ſic refingit: *prope verum iſtud,* ut ſic ad alteram Hipparchi ſententiam melius referantur; τὸ *iſtud* enim ſcribendi compendio fuiſſe corruptum. Longius remedium petit, quo locum hunc egere bene viderat; propius paratur mutatione τοῦ *ſed* in *et,* ut antea notatum eſt. Cibin. *prope eſt verum.*

§. 8. *Contra Indi)* Vindob. *contra in;* reliqui fere *contra inde;* nam Pariſ. 1. *contra illam oſtia illa;* Pariſ. 2. forte *contra Indi.* Edd. tantum non omnes *contra inde illa oſtia;* (vel ut 1. 2. 9. *hoſtia*) 13. *contra in inde illa oſtia;* 34. *contra Indum illa oſtia;* 35. *contra Indi illa oſtia;* Vinetus, Voſſius, reliqui *contra Indi oſtia illa,* quem in poſterioribus verbis ordinem praeferunt plerique codices. Poſt edd. 15. 17. 20. 23. *quae vocantur Solis.* TZSCHVCKE. *Contra inde illa —*) Locus etiam corruptiſſimus et tantum non deploratus. Caſtigo: *Contra Indi oſtia inſula eſt, quam vocant Solis, ideo inhabitabilis, quod ingreſſos* etc. ex Arriano hiſtorico in Indica deſcriptione, [cap. 31.] prodente hanc

Solis inſulam, quam ipſe *Naſacalam* [Nόσαλα] nominat, in ora Ichthyophagorum eſſe. Porro idem Arrianus [c. 26, 2.] auctor eſt, ſuper Ichthyophagos habitari interiora a Gedroſiis. Rurſus Ptolemaeus ſcribit, [6, 21. in.] Gedroſios ab Oriente terminari Indo amne. Ergo videtur colligi ex Arriano et Ptolemaeo et Pomponio, contra Indi oſtia eſſe Inſulam Solis. Meminit etiam huius inſulae Plinius in ſexto [cap. 26. ſ. 23.] his verbis: *Deinde Ichthyophagi tam longo tractu, ut viginti dierum ſpatio praenavigaverint. Inſula, quae Solis appellatur, et eadem cubile Nympharum rubens, in qua nullum non animal abſumitur, incertis cauſis.* Accedit Plutarchi auctoritas in libro de montibus et fluminibus, [extr.] Indum ſcribentis magno impetu decurrere in Ichthyophagorum terram. PINTIANVS. Alias legendum: *Contra Indi oſtia alia etiam, quae,* aut *illa etiam, quae.* CIACCONIVS. Vulgati *inde illa.* Nos minori commutatione, *Indi* reponendo locum in integrum reſtituimus. Pintianus audacius: *Contra Indi oſtia inſula eſt, quam vocant Solis, ideo inhabitabilis, quod ingreſſis* etc. SCHOTTVS. Salmaſius ad Solinum cap. 57. ſ. 54. hanc emendationem probat: *Contra Indi oſtia inſula eſt, quae vocatur Solis,* adeo *inhabitabilis ut ingreſſos* etc. Equidem *inſula* minime repudiarem, cum ſit inluſtrius et diſtinctius, ſi codices addicerent, nec alias traheret haec mutatio: Lenius remedium admovet Ciacconius. Sed cum recepta et codicum auctoritate firmata lectio intelligi commode etiam poſſit, nulla opus eſt eaque incerta mutatione. Alia diſtinctione poſt Rehdiger. legit: *exanimet. Confeſtim* — Vulgata melior. Porro Cibin. *ipſa inter hoſtia.*

Patalene) Omnes codices Voſſiani et mei *rara tenet regio;* tantum Prag. *raro.* Illud etiam legitur in editionibus ad Schottum, Sanctium et Voſſium, qui repoſuerunt *Patalene regio* ſequentibus ceteris. TZSCHVCKE.

Scribendum puto: *At inter ipſa oſtia rara viret regio,* adſtipulante Arriano in hiſtoria Indica. PINTIANVS. *Rara tenet regio*) Forte *Patalene eſt regio.* Memorat Euſtathius in Dionyſium, [v. 1093.] Strabo lib. 15. [p. 482. ſ. 701. et p. 495. ſ. 720.] Ptolemaeus lib. 7. [c. 1.] *Regio, quae iuxta occidentalem Indi partem eſt, omnis communi vocabulo Indo — Scythia appellatur. Huius autem pars, quae iuxta diviſionem oſtiorum eſt, Patalene.* Vides, regionem hic appellari, ut iam non ſit dubitandum, quin recte ita legatur. Et Plinius lib. 6. cap. 21. [ſ. 23.] *Patalen* appellat: *Patale inſula in ipſis faucibus Indi triquetra.* Arrianus lib. 5. [c. 4, 3. ſ. 3, 12.] de exp. Alex. *Patala, Indorum lingua, Aegyptium Delta appellatur.* Priſcianus [v. 1000.] *Dividua cuius Patalene cingitur unda. Patalam* urbem eſſe *Patalenes,* inquit, Strabo lib. 15. [p. 482. ſ. 701.] CIACCONIVS. *Patalene* leg. videri monuit me Franc. Sanctius, cui aſſentior. Vulgati enim veteris ſcripturae veſtigia retinent, *rara tenet regio;* lege *Patalene regio.* Pintianus, *rara viret regio;* quod abiudico. Plinius enim Indum duas inſulas facere ſcribit *Praſianen* et *Patalen*, lib. 6. cap. 20. [ſ. c. 23.] et Aethicus urbes Orientalis Oceani *Patalen* et *Patalaten* nominat, [p. 707. ad calcem Melae Gronov. an. 1722.] et Dionyſius Afer [v. 1092 ſqq.] de Indo fl. Δισσὰ δέ οἱ στόματ' ἐστὶ, μέσσην δ' ἐπιδέδρομε νῆσον, Νῆσον τὴν καλέουσιν ἐπιχθόνιοι Παταληνήν· Κεῖνός τοι πόλεων ἀποτέμνεται ἔθνεα Φωτῶν. Vbi ex Arriano [de exped. Alex. 5, 4, 3.] Δίστομός ἐστιν ὁ Ἰνδὸς καὶ Δέλτα ποιεῖ, καὶ οὗτος ἐν τῇ τῶν Ἰνδῶν γῇ, τῷ Αἰγυπτίῳ Δέλτα παραπλήσιον· πόλις δὲ ἐν αὐτῇ ἀξιόλογος τὰ Πάταλα, ἀφ' ὧν ἡ νῆσος Παταληνή. Meminit et Strabo lib. 15. [p. 475. ſ. 690.] Ὁ δὲ Ἰνδὸς δυσὶ στόμασιν εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἐκπίπτει θάλατταν, ἐμπεριλαμβάνων τὴν Παταλήνην καλουμένην χώραν, παραπλησίαν τῷ κατ' Αἴγυπτον Δέλτα. SCHOTTVS. Ego ex ductu litterarum et ex omnibus Coſmographis ſub-

ſtitui: *Patalene regio.* SANCTIVS *in praefatione.* Libri quidem manu exarati *rara tenet regio;* attamen reſcribendum hic eſſe, *inter oſtia Patalene,* iam alii viderunt. A Patala oppido inſula tota Patalene dicitur. Porro totus hic locus ſic in manu exaratis libris concipitur: *inter ipſa oſtia rara tenet regio, ob aeſtus intolerabilis alicubi cultoribus egens. Inde ad principia rubri maris pertinet ipſa, invia atque deſerta humus, cineri magis ſit quam pulveri ſimilis.* Vnde facile apparebit, male hunc locum a correctoribus habitum, veramque eſſe eam, quam reduximus lectionem. VOSSIVS. Cum hic inſulae nomen deſideretur, aptius ad librorum indicia aliorumque narrationes proferri non poterat. Quam vero temere propria nomina in adpellativa mutentur, iam pluribus exemplis adparuit. Vid. ad 2, 3, 1. Tum recte Voſſius poſt *Patalene* maximae diſtinctionis ſignum poſuit, cum antea inciſum maius ſubiiceretur, et ſequentia usque ad *egens* minus bene huc retraherentur. Poſt Vindob. *ab eſtus;* Gud. *ab aeſtus.* Tum Lipſ. Prag. *intellerabiles;* Gud. Rehdiger. *intollerabilis;* Vatic. 3. Pariſienſes *intolerabilis;* Cibin. Vatic. 1. Havn. Venet. *intolerabiles;* Vindobon. *intollerabiles.* Edd. 1. 7. 8. *intollerabiles;* 2. 3. 4. 5. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, *intolerabiles;* Voſſius cum reliquis *intolerabilis,* uti olim ed. 6. Etſi utrumque accommodari poteſt, uti ſit ſaepe in ſimili adiectivorum nexu, (cf. ad 1, 9, 7. et ad Eutrop. 9, 21. p. 709.) *intolerabilis* tamen probata hac diſtinctione melius videtur. Nempe ante Voſſium diſtinctionis maximae ſignum poſt *egens* poni ſolebat. In proximis Cibin. et edd. 24. 25. omninoque Olivarianae *pertinent;* Schottus, quod volebat Pintianus et probabat Salmaſius ad Solin. cap. 58. ſ. 55. p. m. 844. dedit *egens.* Ciacconius verbum *pertinet* plane delebat. Porro Vadianus et Olivarius cum ſuis, in quibus ſunt edd. 21. 24. 28. omiſerunt *ipſa,* invitis MSStis omnibus, prava diſtin-

ctione inducti. Ceterum vox *regio* ſic ſimpliciter et ſine nomine poſita offendit, cum alias in progreſſione illud ponere ſoleat. Sine dubio hic latet *Ariane*, quam 1, 2, 4. ſtrictim tantum attigerat latius nunc deſcribendam. Confirmat hanc ſuſpicionem Plinius 6, 25. ſ 23. Melam aperte reddens his verbis: *Infra haec omnia, ora ab Indo: Ariana regio ambuſta fervoribus deſertisque circumdata, multa tamen interfuſa opacitate; cultores congregat circa duos maxime fluvios, Tonderon* (Tuberonem) *et Aroſapen.* (Aruſacem.) Adiuvat Strabo lib. 15. p. 495. ſ. 720. ubi auſtralem Arianae partem ab oſtiis Indi et Patalene incipit, et Carmaniae finibus terminat ad os ſinus Perſici, interiectis quibusdam populis, quos Arianae adſcribit. Idem lib. 2. p. 89. ſ. 130. φαύλως οἰκουμένην χώραν dicit. In aliis, veluti Ptolemaeo, Marciano Gedroſia Arianam, cuius nomen ne adferunt quidem, complectitur. Noſter vero ſibi conſtat etiam poſt, dum Gedroſios interiora tenere ſcribit, quos adnexuerat Arianis conterminos lib. 1. c. 2, 4. Aut igitur ipſum nomen a voce *rara* abſorptum intercidit, aut latet in *regio*. Vidit Reinoldius, qui nova capitis 12. diſtinctione facta inſcripſit *Ariane*.

humus cineri) Ita omnes libri veteres. Vadianus dedit *humus et cineri magis, quam pulveri* et ſic 18. 22. et reliquae Vadianae cum Schotto. Reddiderunt 21. 24. 25. 28. omninoque Olivarianae cum Vineto, ſervato tamen verbo *fit*. Ciacconius particulam *et*, quam invenerat in edito libro, recte excludit, cum nec codices admittant, nec melior diſtinctio ferat. Ipſam autem vocem *pulveri* ſollicitavit Barthius in adverſar. 14, 17. Arenae, inquit, aut ſabulo, non pulveri dicendum erat; non enim pulverem de tenuiſſima licet arena a quoquam dictum iri. Quare exturbat et ita legit: *cineri magis quam ſimilis*, i. e. ſimillima. Sed refutationem haec vix deſiderat arguta magis, quam ſpecioſa coniectura. Refutavit tamen

Voſſius. Locus hic, inquit, nullo alio vitio, quam ſola laborabat diſtinctione. Non recte faciunt, qui pulverem ac cinerem pro eodem accipiunt. Pulvis non tantum pro ipſa humo, ſed etiam pro arena accipitur, verum cruda, ut cum arenam Puteolanam pulverem vocant. Sed vero cinis nunquam ſumitur, niſi pro humo, arena aliaque materia combuſta. Itaque omnis quidem cinis pulvis eſt, verum non omnis pulvis cineris vocabulo affici poteſt, ſed toſtus tantum. Hactenus. VOSSIVS. Poſt Vindob. omiſit verba *per eam*; Venet. dedit *ideo per*.

Tuberonem et Aruſacem) Prag. *cubionem;* reliqui *Tuberonem* cum editis, exceptis Reinoldianis, in quibus *Tuberon*. Poſt Cibin. Vatic. et edd. Reinoldianae *Aruſacen;* Vindob. *abuſacem;* Gud. *muſacem*. TZSCHVCKE. Scribo *Tonderon* et *Aroſapen* ex Plinio lib. 6. cap. 23. [ſ. 25.] tam ex ſcripta, quam Romana lectione. PINTIANVS. Plinius lib. 6. c. 23. *Tuberum* flumen in hoc tractu refert. CIACCONIVS. *Tomeron*, non *Tuberonem* vocat Arrianus. [in Ind. c. 24. in.] In melioribus Plinii codicibus *Tomberon* ſcribitur, non *Tonderon*. Sane non aliter potuit ſcripſiſſe Plinius, atque Mela, quem ubique ſequitur. Aruſacen idem Aroſapen appellat. Salmaſius [ad Solin. c. 55. ſ. 59. p. m. 844.] *Oroatin* reponit. Verum inſigniter errat; Oroatis enim in ſinum Perſicum exit; hic vero Arianen provinciam Indo contiguam deſcribit auctor noſter. VOSSIVS. Recte contra *Oroatidem* inſurgit Voſſius, cuius oſtia in Perſicum ſinum diſerte memorat Ptolemaeus 6, 3. De vero Tuberonis nomine in tanta codicum depravatione auctorumque inconſtantia, certi quidquam ſtatuere non licet.

C A P. VIII.

Initium huius capitis continua ſerie ſuperiori adnectunt codices et editiones ad Voſſium, qui novum hinc caput incepit praefixo titulo: *Mare rubrum ac uterque huius ſinus, Perſicus et Arabicus*, quem poſteriores ſecuti ſunt, praeter Reinoldium, qui novum quidem caput hic conſtituit, ſed ſic inſcripſit: *Populi Perſarum*, et infra novam ſectionem fecit, ut alii duas ante Voſſium, de quo ſuis locis. In Vineti ed. eſt cap. 38. Equidem Voſſianam diviſionem reddidi, tamquam aptiorem et capaciorem, et ne, mutatione facta, in adlegandis Melae locis numeri disiicerentur.

§. 1. *ſive quia)* Ita in priori loco Cibin. et Vatic. in poſteriori *ſive quod;* Rehdiger. bis *quod* pro *quia.* Prag. pro *ibi*, ſubſtituit *ipſe;* Vindob. *quia ab eritras rigavit.* Alii poſt pro *Erythras*, velui Gud. habent *erithas;* edd. 1. 2. 9. *eritras.* Ita porro pro ἐρυθρὰν θάλασσαν Latinis literis Prag. *Elitram Teleſam;* Lipſ. *Crithram thalaſam;* Gud. *erithran tallaſſam;* Vindobon. *eritram thalaſam;* Rehdiger. *erythan talaſſan;* Cibin. *erythran thalaſſan;* et ſic Boccatius ſ. v. Arabicum mare *a graecis eritrae talaſſon appellatur.* Non melius veteres editiones. Nam 1. 2. 9. 13. *Eritram thalaſſam*, et ex his 2. bis etiam *Eritrum;* 3. 4. 5. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Erythram thalaſſam;* 6. *Erithram thalaſſam;* tum literis Graecis 15. 17. 20. 21. 23. ἐρυθρὴν (15. 17. ἐριθρὴν) θάλασσαν; aliae, ut linguae leges poſtulant, tantum quod ex iis quaedam, ut Vadianae, adferunt ἐρύθραν. At levia haec ſunt, gravius, quod haec verba ab inficeto inſerta eſſe putat Barthius in adverſar. 14, 17. cum illis minime ſit opus. Quae quidem diſputatio lubrica eſt et ambigua, cum propter vocem *Graeci* Graecam etiam adpellationem ipſam addere liceret.

mare) Expulerunt hanc vocem edd. 24. 25. omninoque Olivarianae, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. At tuentur MSSti omnes et editiones reliquae, et revocaverunt Vinetus, Reinoldius, poſt edd. 44. et aliae. Omiſſum eſſe videtur, quia ſupra iam adfuit. Sed intercedunt plura et in primis ἐρυθρὰν θάλασσαν. Vadianae tamen minus bene ſic diſtinguunt: *aſperum, mare profundum, et* — Tum Vatic. 3. Prag. dant *et aſperum.*

recedentes) Codices quidam, veluti Venet. Gud. Rehdiger. *recedentis;* Venetus etiam praeterea: *recedentis magno littorum orbe*, quam adpendicem ex ſequentibus huc adtraxit. Editiones veteres et poſt pleraeque aliae cum Vineto *recedentis*, vel, uti 24. 25. et tantum non omnes Olivarianae cum Schotto *recedenteis;* Stephanus enim (33.) et Heniſchius (34.) dederunt *recedentes*, uti cum Voſſio reliquae. Ni *recedentis* antiqua eſt forma, melior quidem illa, quam *recedenteis*, librarii inepti *maris* hic latere putarunt, ad quod referretur. Sed et alias uſitatior forma in proſaico melius locum occupat.

aequabiliter) Ex ſilentio conlatorum Pariſienſes, Venet. Havn. habuerunt *aequaliter*, quod legi in Gud. et editionibus omnibus ad 40. Inde in ed. 41. I. Gronovius ex ſuis MSStis repoſuit *aequabiliter*, uti certe etiam exhibent reliqui codices mei, et ex ſuo adſcripſerat Ciacconius. TZSCHVCKE. *Aequabiliter* edidi nunc demum, quum praeter Gudiani codicis auctoritatem [at vid. antea] fieret mihi fides eius ab Mediolanenſi, etſi hucusque maluerint edere *aequaliter.* I. GRONOVIVS. Probavit hanc lectionem, quam confirmant plerique et meliores libri, Corte ad Salluſt. Catil. 2, 3. Vtraque vox etiam variatur in Mamertini genethl. Maximiani cap. 6, 3. ubi vid. quae de earum discrimine diſſerunt Schwarzius et Arntzenius, itemque Oudendorp. ad Sueton. in Claudio c. 16. Sic *exitiabilis* et *exitialis* apud Eutrop. 8, 1. ubi vid. notata. Et ſic paſſim ſimilia.

intret interius) Lipſ. (omiſſa etiam particula *non*) Cibin. Vindobon. Rehdiger. Vatic. 1. *iret interius;* Venet. *intrat penitus.* Tum pro *arcuat* Pariſ. 1. 3. Lipſ. Gud. Cibin. Rehdiger. Vindob. Venet. Havn. Vatic. 1. cum editionibus omnibus ad Voſſium *erat.* Hic repoſuit *arcuat*, quod propagatum eſt. TZSCHVCKE. Forte *intraret.* CIACCONIVS. Reſcripſimus ex optimis membranis *arcuat*, ſenſu tam manifeſto, ut non egeat interprete. VOSSIVS. In meis non optimi quidem codices habent *arcuat;* ſed, quod paſſim fit, peioris etiam notae libri, quae invenerant librarii bona, fideli opera reddunt. Certe ad commenta librariorum vel hallucinationes haec vox reiici vix poteſt, etſi ad ipſum nexum continendum parum efficax videatur. Forſitan *arcet* vel *artat*. *Intraret* maluit Ciacconius, ut temporum conſecutione reſponderet *τῷ erat.* Poſt pro *aliquantum* Gud. *aliquantulum.* Ceterum quod Machaneus ad Aurelium Victor. de V. I. c. 77, 7. hunc locum Melae ita adfert, *ſinus errat Arabiamque alluit*, nulla id facit auctoritate et ipſe errat.

Sed quas) Pariſ. 1. *Sed quia;* Cibin. *Et quas.* Vocula *bis* abeſt in edd. 30. 32. 37. et poſterioribus Vadianis. Servavit tamen ed. 32. (Heniſchius.) Poſt, omiſſa lineola, Rehdiger. *irrupit;* Vindob. *imrumpit* pro *inrumpit*, antiquam ſcripturam imitatus. Inde Lipſ. Prag. Vatic. 3. *ſinus iterum.* Pro *aperit* ex ſuperioris verbi recordatione Rehdiger. *irrumpit.* TZSCHVCKE. Forte: *qua ripas inflexerat.* Solinus cap. 68. [c. 58. ſ. 54.] *irrumpit haec litora Rubrum mare.* Plinius lib. 6. cap. 23. [ſ. 28.] *Irrumpit deinde in hac parte geminum mare terras, quod Rubrum dixere Noſtri.* CIACCONIVS. In hoc nexu vulgata praeferenda.

Perſicus) Neſcio, qui fiat, ut in quibusdam manu exaratis libris *Elicus* legatur, non *Perſicus.* Non

potuit tamen alio nomine ſinum hunc appellare Mela, atque ab omnibus appellatur. Vnum tantum inveni Theophraſtum, cui ſinus Perſicus etiam vocatur Arabicus. Verba eius [in hiſt. plantar.] lib. 4. cap. 9. ſic concipienda ſunt: Ἐν Τύλῳ δὲ τῇ νήσῳ (κεῖται δὲ αὕτη ἐν τῷ Ἀραβικῷ κόλπῳ τῷ μὲν πρὸς ἠῶ) τοσοῦτον πλῆθος εἶναί φασι δένδρων, ὅτ' ἐκβαίνει ἡ πλημμυρὶς, ὥστ' ἀπωχυρῶσθαι. Et ſane nulla eſt ratio, cur non aeque Arabicus, ac Perſicus nominetur ſinus, cum portionem eius maiorem cingant Arabes. Ad diſtinctionem tamen alterius Arabici, Perſici ſibi cognomen adſciviſſe videtur. VOSSIVS. Codices mei omnes ſcribunt Perſicus. Poſt Rehdiger. Vindob. cum ed. 1. *proprior*, mutatione non inſolita, quam notavi ad 1, 19, 16. 3, 6. in. et alibi.

§. 2. *Perſicus, qua)* Cibin. *ulterior. Huius qua mare;* Vindob. *quia mare*, uſitata commutatione, de qua vid. ad 1, 1, 3. Poſt vocabulum *cervice* excidit in edd. 11. 13. Ceterum hinc novi capitis ſegmentum faciunt aliquae editiones, uti 11. (*de ſinu Perſico et accolis eius capitulum* XII.) Vadianus cum ſuis, (*Sinus Perſicus*) itemque Olivarius cum edd. 21. 24. 28. cognatis et Schotto. (Sinus Perſicus cap. 8.)

dein) Aliqui codices, in quibus Lipſ. Prag. Rehdiger. itemque editiones ad 42. cum Reinoldianis *deinde;* poſt (44.) *dein*, quod et reliquis placuit. Ita quidem ſaepe variatur. Cf. ad 1, 4, 3. *Dein* hic etiam ad ſoni eiusdem ſimilitudinem vitandam praeſtat; et ſic habent Vatic. Ciacconii duo, Cibin. Tum Vatic. 3. Gud. *et omnem partem*, forte pro *ad omnem partem*, uti ex ſuis notavit Ciacconius.

cedentibus) Ita omnes libri, tantum operarum negligentia edd. 2. 6. 7. 8. 10. 13. 14. 18. 19. et forte aliae *caedentibus*. Cf. 1, 1, 4. et 3, 4, 2. TZSCHVCKE.

Forte: *recedentibus*, ut ſupra cap. 2. [§. 8.] de Rheno: *ripis longe ac late recedentibus iam non amnis, ſed ingens lacus.* Et lib. 1. cap. 1. [§. 4.] *Tum longe lateque diffuſum abigit vaſte recedentia litora.* CIACCONIVS. In poſteriori loco legitur *cedentia* eodem, quo hic, ſenſu, quem et nexus ſatis declarat. Paullo poſt in Vatic. 3. et Pariſ. 2. deeſt *pelagus.*

§. 3. *arctius)* Cibin. Gud. Lipſ. ut alibi *artius;* Prag. ex pronuntiationis ſimili ſono *arcius.* Vid. de ſcriptura ad 2, 2, 7. Poſt Prag. *longe laterat* et *intruſusque;* Vinetus *introrſus usque.* Idem a verbis *Arabici et os* cap. 39. incipit.

Caſium) Lipſ. Rehdiger. uti olim edd. 1. 2. 9. 13. et nunc Reinoldianae *Caſſium;* ed. Reinold. 1775. vitioſe etiam *Caſſum;* Prag. *Caſum.* Praeferendum, quod habent alii, *Caſium,* ut docui ad 1, 10.

attingat) Ita omnes MSS. A. Gronovii, ex meis certe Vatic. 3. Prag. Lipſ. Gud. Venet. Rehdiger. Cibin. Vindobon. alii, ex conlatorum ſilentio tuliſſe videntur, *attingit*, quod et legitur in omnibus editionibus; ſolus Vinetus poſuit *attingat,* quod poſtea recepit Kappius, et antea in nota probaverat Abr. Gronovius. Rectius in hoc nexu. Poſt Vindobon. *nimis ac nimis latus;* Prag. *faſtidio.*

penetrat) Legendum *penetratur*, non *penetrat,* ut in Hiſpania de ſinu Sucronenſi [2, 6, 6.] *maior hic et magno ſatis ore pelagus accipiens, et, quo magis penetratur, anguſtior.* PINTIANVS. Renuunt omnes libri; et recte; nam diverſa eſt utriusque loci ratio. Ibi praecedit *pelagus accipiens*, et ideo *penetratur* neceſſario requiritur. Hic ad terras refertur, quas Arabicus ſinus *init* et *penetrat.*

§. 4. *Ab his)* Edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. ad 42. inde cum Reinoldianis 44. 45. et reliquae *ab his;* aliae *ab iis,* ut alibi ſaepe, veluti 2, 6, 7. 3, 6, 4.

Chelonophagi) Pariſ. 1. 2. *Celenophagi;* Lipſ. Vindob. *Celonoſagi;* Gud. *chelonoſagi;* Rehdiger. *chenolophagi;* Vatic. 3. cum edd. 1. 2. 9. 13. *Celonophagi;* Venet. *Thelonophagi.* Rectum eſſe aliorum *Chenolophagi,* non eget demonſtratione. Prag. antea *Perſicum ſinum.*

morantur) Aliquid hic deeſſe videbit, qui Melae numeros obſervabit, inter *morantur* et *deſerta.* Interponendum fortaſſis *orae.* CIACCONIVS. At ſine mora fluit oratio, ſi *deſerta* Subſtantive de locis deſertis intelligas.

Carmanii) In terminationis forma hic et infra parum ſibi conſtant libri. Alii, in iis praeſtantiores A. Gronovii, ex meis Vaticani, Cibin. Lipſ. Rehdiger. Vindob. forte etiam Venet. Havn. *Carmanii;* Gud. pro eo vitioſe *Carmancii;* Prag. et forte Pariſienſes *Carmani.* Prius habent edd. pleraeque veteres cum Camert. Ald. et Iunt. etiam priores Vadianae 16. 18. 22. quibus adhaeſit Saling. 1538. prius 10. 11. 24. 25. Olivarianae, Vadianae poſteriores, 30. 32. 37. et adfines, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovianae 40. 41. 42. Hinc revocante Reinoldio rediit *Carmanii.* A. Gronovius Carmanii probat etiam ex Taciti Annal. 6, 36. (non 37.) et Aeliani Var. Hiſt. 5, 2. At ſi Stephanum, adhibitis aliorum auctorum locis, audias, utrumque rectum eſt. Sic Καρμανοὶ Philoſtratus in vita Apoll. 3, 55. *Carmani* Plinius 6, 28. ſ. 25. Geogr. Ravenn. 2, 5. et alii quidam. Poetae metri cauſa hanc formam amant, veluti Dionyſ. v. 1083. cumque eo Avienus v. 1282. item Lucanus 3, 250. Καρμάνιοι praeferunt Strabo 15. p. 495. ſ. 720. Diodor. Sic. 2, 2. Cteſias apud Photium cod. 72.

p. m. 109. Polybius 5, 79, 3. (etſi poſt omnes Codd. Καρμανοὶ) 5, 82, 12. Poſſis igitur alterutrum ſequi. Ego tamen receptam hodie formam retinui, quia auctores habet codices meliores, et antiquioribus magis probata fuiſſe videtur. Cf. poſt *Gedroſii.*

dextra) Lipſ. Gud. Rehdiger. Cibin. edd. 2. 14. et forte aliae cum Vadianis, Olivarianis *dextera.* Cf. ad 2, 1. in. *Dextera* poetarum magis eſſe videtur. Vatic. 3. *dexterae;* Pariſ. 2. *dextrae;* Prag. *dextre.* TZSCHVCKE. Rectior lectio: *In ipſo navigantium Carmanii dextra poſiti.* Nam ſunt etiam Carmanii in illa ora, antequam intres ſinum Perſicum. PINTIANVS. Immo et ſiniſtra, prout huc vel illuc navigaveris. Sed ſcripſit auctor *innavigantium.* Iis enim, qui ex Oceano intrare ſinum volunt, ab dextra ſunt, et dextra ſic uſus eſt ſupra lib. 2. c. 1. in. I. GRONOVIVS *MS.* Neutra opus eſt emendatione. Cum enim ex mari progrediatur in ſinum, primum commemorat, quae usque ad ſinum erant; deinde ipſum ſinum ingreditur, et, quae in eius aditu notanda videbantur, adtingit. Poterat quidem, ut lib. 2, 1. in. dicere *innavigantium;* ſed forte propter praecedens *in* noluit, nec neceſſarium putavit. Senſus igitur inde exſiſtit hic: Qui ipſum ſinum ingrediuntur et navigant. Tum vero corruit Pintiani lectio.

ſine pecore) Lepido errore edd. 9. 13. *ſine pectore,* uti Cod. Vindob. *ſine pecore ac pedibus;* Gud. *inter pecora ac ſedibus.* Tum Prag. *velavere.* Poſt Olivarianae *toti corpore,* cum ed. 24. habeat *toto.* Denique Cibin. *hyrſuti.* TZSCHVCKE. Forte *hirti.* Plinius lib. 6. cap. 31. [ſ. 36.] *Penetravit in eas* (inſulas) *Hanno Poenorum Imperator, prodiditque hirta ſeminarum corpora, viros pernicitate evaſiſſe.* CIACCONIVS. *Hirti* malim, ut et infra cap. 10. [§. 5.] et Plinius lib. 6. c. 31. et alibi ſaepe. SCHOTTVS. Mirum, quod non contra

Plinium emendant. Quaſi utrumque ſtare nequeat. *Hirſuti* tuentur omnes libri, nec aliter hinc refert Boccatius de maribus ſ. v. Perſicus ſinus. A voce *Interiora* cap. 40. initium facit Vinetus.

Cedroſi) Ita aliquot codices A. Gronovii, omnes mei et edd. veteres cum Camert. Ald. et Iunt. (12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23.) Poſt praeeuntibus edd. 10. 11. et Vadiano, (16.) 18. 21. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovianae 40. 41. 42. *Gedroſi;* ſed et 22. 30. 32. 37. poſteriores Vadianae *Gedroſii;* praevio Reinoldio 44. et reliquae *Cedroſi.* De primae literae varietate in auctoribus dictum eſt ad 1, 2, 4. Stephanus etiam utramque ſcripturam poſuit in Lexico, et cum antea τὸ Γ probaſſet corruptumque Polyhiſtoris (Alexandri) codicem pronuntiaſſet, ubi K invenerat, ipſe tamen ſui immemor ſub litera K producit. Praeterea in multis *κ* et *γ*. *c* et *g* promiſcue ſaepe ponuntur. Terminationem in *i* non fert Pintianus ad 1, 2, 4. ſed hic et in Plinio 6, 23. ſ. 21. emendat *ii.* At utrumque tuetur auctorum uſus. Illud per *ii* habent Strabo 15. p. 498. ſ. 724. Nearchus in paraplo p. 11. 21. (Hudſ.) Aelianus V. H. 17, 6. hoc per *i* Dionyſ. v. 1086. Plinius c. l. Priſcian. v. 994. Avienus v. 1286. Inter utrumque diſcrepant libri Arriani de exped. Alex. 6, 2. Miratur tamen Stephanus ſ. v. Γεδρωσία, cur et unde Dionyſius Γεδρωσῶν declinarit. Mihi quidem eadem hic ratio valere videtur, quam antea in nomine Carmanii notavi. Terminatio per *ii* eſt proſaicorum veterum, per *i* poetarum. Quare ex eadem lege dedi et hic *Cedroſii.* Poſt Cibin. *dein Perſae.*

Sabis) Nomen dubium varieque agitatum. Vaticani Cibin. *Saetis;* Voſſianus optimus *Saecis;* Lipſ. Gud. Rehdiger. Pariſ. 1. 3. Vindob. Venet. Havn. Ciacconiani duo cum Boccatio c. l. *Setis;* Prag. *Sotis;* Pariſ. 2. *Sabis.*

Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Setis;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Schotto *Çethis;* Vinetus *Sethis;* Voſſius et reliqui *Sabis.* TZSCHVCKE. Plinius [6, 27. ſ. 23.] oppidum Carmaniae *Zethin,* et, (ut vetuſti codices habent) *Cethin* vocat. Ptolemaeus [6, 8.] *Andanin* et *Corium* appellat, ut ad hunc modum ſcribi poſſit: *Cethis per Carmanos, ſupra Andanis et Corios effluunt.* BARBARVS. Plinius *Zethis* meminit, oppidi Carmaniae et *Sabis* fluvii. Sed ſitne idem cum hoc Pomponii, an diverſus, parum conſtat. Plinii vetus codex *Cheris* legit, non *Zetis,* et paullo ante. PINTIANVS. Forte is eſt, quem *Saralim* appellat Ptolemaei interpres, [6, 8.] Graece Σάρου ποταμοῦ ἐκβολαί. CIACCONIVS. *Cethis* ex Plinio repoſuerunt, quia huic Cethis eſt oppidum Carmaniae, cui dicunt cognominem fuiſſe amnem. Prius ſcribebatur *Sethis.* Verum optimus meus codex legit *Saecis,* unde libenter fecerim *Sabis.* Memoratur id flumen Plinio, [c. l.] eſtque idem, quod alii *Saganum* vocant. Ptolemaeo etiam [c. l.] oppidum Sabis ad fluminis ripam. Vtrumque etiamnum manet vocabulum; a Perſis enim *Iab* flumen, oppidum vero *Chabiz* nuncupatur. Sed et ipſius provinciae manet quoque nomen; *Kermon* enim appellatur. VOSSIVS. Plinius et Sabin habet 6, 27. ſ. 23. et Saganum cap. 28. ſ. 23. et diverſos facere videtur fluvios, quod quidem disquiri hic nequit. *Sabis* autem optime ab illo Melae vindicatur. Nempe dum Carmaniam c. 27. deſcribit, ab initio eius ad Sabin numerat 100. M. P. atque inde vineas coli et arva ad flumen *Andanin* ſubiungit. Quae de fertilitate habet, ſi cum Nearchi narratione in Arriani Indicis cap. 32. compares, Βάδις χῶρος huc referri poſſe videtur, et Anamis, quem in progreſſione itineris commemorat cap. 33. in. Andanis haberi debet. Forte etiam huc pertinet Sabis urbs apud Ptolemaeum 6, 8. quae a cognomini fluvio nomen nanciſci potuit, unde etiam Salmaſius ad Solinum cap. 54. ſ. 57.

p. m. 837. in Arriano pro Βάδις emendat Σάβις, et Dionyſii v. 1069. Sabas in hoc tractu habitaſſe ſuſpicatur, de utroque renitente nuper Vincentio (Voyage of Nearchus) p. 289. quia Sabis ſit urbs in mediterraneis, Sabae locus Perſidis. Poſterius adſtruit ipſe Dionyſius, ad quem et idem monuit Euſtathius, prius in ſe nihil habet, quod adverſetur. *Sethis* tamen in referendo hoc loco retinuit Salmaſius p. m. 832. c. l. Et ſic Boccatius de fluminibus: *Sethis Perſarum eſt fluvius per Carmanios fluens*, mira confuſione, ſi ad veterum Melaeque rationem exigas. Pertinet huc ſine dubio *Zethis* Carmaniae urbs apud Plinium 6, 27. ſ. 23. At cum ultra *Andanin* ponatur, nec ipſa, nec fluvius hic locum habet. *Sabis* igitur Plinii auctoritate verius nomen eſſe videtur, in quod cum non temere inciderit Pariſ. 2. eo magis id retinendum putavi. Poſt editiones *Carmanios* et *Carmanos* promiſcue ponùnt, illud adeo Vadianae priores 16. 18. 21. 22. hoc poſteriores. Vid. ſupra.

ſupra Andanis) Pariſ. 2. *ſuper*. Tum Vatic. Cibin. Pariſienſes, Prag. Gud. Rehdiger. Vindob. Venet. Havn. et omnes A. Gronovii *Sandis;* Ciaccon. *Sandes;* Lipſ. *Sandi;* Auguſtinor. *ſuper Sandris*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *ſupra Sandis;* poſt reliquae ad Voſſium *ſupra Andanis;* cum Voſſio 40. 41. 42. *ſub Paſargadis;* Reinoldianae et hinc 44. 45. cum ceteris iterum *ſupra Andanis*. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [6, 8.] flumina haec *Andanin* et *Corium* appellat, ut ad hunc modum ſcribi poſſit: *Cethis per Carmanos, ſupra Andanis et Corios effluunt*. BARBARVS. *Sandin* hic vocat, quem Ptolemaeus [c. l.] et Marcianus [p. 20. f. Hudſ. etſi Ἄδδανις] Andanim. Innumeris vocabulis modo additur, modò demitur litera iſta ſibilans. Idem itaque Sandis et Andis, vel Andanis. Poſſit vero ſic legi totus hic locus: *Sabis per Carmanos, ſub Paſargadis Coros effluunt*. Ptolemaeus enim in Carmaniae promuntorio Paſargadas con-

ſtituit, uti quoque, qui eum ſequitur Marcianus Heracleota. [p. 24. Hudſ.] Ἀπὸ Καρπέλλης ἄκρας εἰς Κανεάτιν πόλιν στάδια φ'. Ἐνταῦθα παροικοῦσιν οἱ καλούμενοι Πασαργάδαι, Καρμανῶν ὄντες ἐγγύς. Legit Salmaſius [ad Solin. cap. 58. ſ. 55. p. m. 845.] Κομβανῶν ὄντες ἐγγύς. Sed utique ſcribendum Καρμανῶν ὄντες ἐγγύς. Attamen in Pomponio alteram praeſero lectionem, quia Paſargadae longe hinc aberant, omninoque eorum ſitum ignoravit Ptolemaeus, cum gentem hanc ad oſtia ſinus Perſici collocat, ipſum vero oppidum inter Briſoanam et Bagradam flumina. Veteres, qui Alexandri res prodidere, Paſargadas oppidum et gentem circa Perſepolin ad Orientem deſcribunt. — VOSSIVS. Eius emendationis ducem habuit Salmaſium ad Solinum p. m. 832. c. l. qui levi tantum discrimine volebat: *ad Paſargadas Coros effluunt*, et Andanin correctorum amnem, non Carmaniorum putabat. Adlegat ideo Strabonem, [lib. 15. p. 501. ſ. 729.] in quo legatur Κόρος [vulgo Κῦρος] περὶ Πασαργάδας ῥέων. Repetit eandem emendationem ad Solin. cap. 59. ſ. 55. p. m. 845. tantum *in Paſargadis.* At in poſteriori hoc loco docet, Paſargadas longe hinc in Perſide conlocandos eſſe; quod cum comprobent alii, recte de pravo eorum ſitu apud Ptolemaeum monuit Voſſius, niſi quis latius eorum ſedes extendat, vel partem eorum ad oſtium Perſici ſinus habitaſſe velit, quod tamen aliunde effici nequit. De Strabonis loco conſuli etiam poteſt Caſaubonus, qui malit *Coros.* Iam vero etſi *Coros* vel *Corios* propius Perſidi et maxime Paſargadis fluat, nimis tamen haec lectio a MSStis recedit, quam ut excipi queat. Mirum etiam, quod Voſſius, cum parum ipſi tribuat adeoque refutet, in ipſo tamen contextu poſuit. Facilius certe et aptius remedium admovit Hermolaus, cui recte plerique adſenſerunt. Optime enim ſitus convenit, ſi Plinium c. l. ſequaris, qui ſupra Sabin ponit *Andanin.* Conſentiunt alii, parvo tantum discrimine diſtantes. De Nearcho antea dictum eſt, cuius Anamin

huc etiam referendum putat Danvillius ſur le Golfe Perſique in memoires — de Paris T. 30. p. 142. Ex Ptolemaeo 6, 8. huc valent Sarus, Andanis, (male interpretes Andanius, cum aperte Ἀνδάνιος ibi ſit genitivus) Corius. In Marciano p. 20. Hudſ. legitur Ἄδδανις.

Coros) MSS. A. Gronovii, Vatic. Cibin. Pariſ. 2. Lipſ. Gud. Rehdiger. *choros;* Venet. *cheros;* Ciaccon. Pariſ. 1. 3. Auguſtinor. Havn. Prag. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 30. 40. 41. 42. et reliquis, in quibus ſunt Reinoldianae *Coros;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae omnino, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Corios*, uti in nota ſuperiori voluerat Hermolaus. Ignorat quidem hoc flumen Plinius. Ptolemaeus 6, 8. vulgo dat *Carius*, ſed MS Palat. *Corios*, uti prodit in Marciano c. l. Apud Dionyſ. v. 1073. legitur Κόρος, quamquam Salmaſius p. m. 845. c. l. adfirmat veteres legiſſe Κύρος, quod et eſt in Strabone c. l. At non ſolum ibi Euſtathius legit Κόρος, ſed *Coros* etiam ex eo reddit Priſcianus v. 974. *Coros* tamen et *Cyrus* variatur in libris Avieni v. 1274. Cf. praeter Salmaſium Wernsdorf. ad Priſcian. c. l. Cum Codices *Coros* praeferant, aliique auctores comprobent, haec forma recte revocata eſt.

§. 5. *In parte —)* Vatic. 3. Prag. *In parte quae adverſa* pelagi eſt, omiſſa voce *oſtio*. Poſt plerique codices *caldeorumque*, uti edd. 1. 9. uſitato more; 2. 13. *caldaeorumque;* Gud. *caltrorumque*. Tum Venet. *clariſſimi amnes*. Hinc codices aliqui, in quibus Cibin. Lipſ. Prag. *Tygris*, et ſic in prima editione Vadianus; *Tigris* maxime poſt. Inde Rehdiger. Vindob. *proprior*, ut pro *propior* alibi ſaepe obiicitur. Cf. ad 3, 6. in. Ipſa autem verba *Perſidi propior, ulterior* in Ven. deſunt. Denique, ut fit, et adeo Vineti editio evulgavit, codices aliqui *Eufrates*.

usque in litora) Τὸ *usque* Cod. Ciaccon. Prag. ignorant, omiſitque Voſſius, de quo vid. ab ipſo et I. Gronovio disputata ad 2, 3, 6. ubi ſuorum codicum teſtes aliquos producit Voſſius. Excepto Prag. mei omnes eam particulam agnoſcunt. Poſt Pariſ. 1. Vatic. Venet. Zaluſc. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. *in litora;* alii, ut, Cibin. Pariſ. 2. 3. Vindob. cum editionibus ad Vinetum et Voſſium *ad litora;* Vinetus, poſt Voſſius et qui ſequuntur dederunt *in litora.* Vtrumque intelligi recte poteſt. Cf. ad 1, 1, 3. Tum Cibin. Lipſ. Prag. Vatic. 3. *aperte*, et coniunctis vocibus 13. 15. 17. 20. 23. *immaniore.*

ſed et) Lipſ. *ſed vaſte;* Vindob. *ut vaſte.* Poſt particula *ſed* ante vocem *late* abeſt a MSS. Ciaccon. Abr. Gronovii et meis itemque ab edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. Primus addidit Vadianus, quem reddiderunt reliqui. Vindobon. praeterea omittit *late.* TZSCHVCKE. Adverſativa in MS. non exſtabat, imo nec eſt in editione Iuntina, nec in MS. Mediolanenſi. Vnde merito reor, eam non eſſe Pomponii, cuius haec quoque elegantia eſt, ut aliorum Latinorum. Lib. 3. cap. 3. *Nandi non patientia tantum illis, ſtudium etiam eſt.* I. GRONOVIVS. Cum tollit particulam *ſed*, hoc non admittendum. Quamvis enim a multis abſit libris, exſtat tamen in antiquioribus. Locus, quem adfert ille, nihil ad rem facit, cum, quod ibi occurrit *non tantum*, et oppoſitum his *etiam*, omnem ambiguitatem et confuſionem prorſus tollat. VOSSIVS *in appendice ad cap.* 7. *f.* Locus ille ad rem facit, quod negat Voſſius, tantum, ut pateat, quam malint τὸ *ſed*, ubi vulgus ponit, elegantiores omittere, quod ille ignoravit. Sed ſcilicet ibi occurrit *non tantum*, quod non eſt in noſtro loco. Habeat ergo, ubi illud non eſt, locum ex praeclara obſervatione Victorii ad Ciceronis epiſt. ad Att. 15. lib. 3. *ut cum idem verbum crebrius ponatur*,

non offendat animum, etiam concinniorem orationem reddat. Quod ſi et hic intermiſceri voculam *etiam* cauſabitur, eat tunc vel ad Martialem, [7, 51.] *aures Non auditoris, iudicis eſſe puto:* vel ad Statium [Theb. 6, 154.] *ſolis abiecit in arvis Non regem dominumve; alienos impia partus.* Quae collegerunt paternae notae ad Livium 38, 39. Vellem clarius monſtraviſſet ambiguitatem et confuſionem. I. GRONOVIVS *in poſteriori nota.* Temere etiam alibi a librariis additur haec particula, ubi ex uſu Latino, in obpoſitione maxime, melius abeſt. Vid. Drakenb. ad Liv. 6, 32, 8. qui plurima exempla conlegit, Graevius et Garatonius ad Ciceron. Catil. 4, 2. hic etiam ad Verrin. 1, 2. Malui tamen hic, etſi codices renuunt, retinere, cum oratio non cum praecedentibus ſolum artius ſit connexa, ſed et in diductas partes extendatur. Sequens *et* abſorpſit *ſed.*

diu — piger — patulus) Haec verba et ordine et forma variantur, ex quo Vadianus dedit: *diuque ſequentibus aquis et ſine alveo patulis piger,* quem reddiderunt 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. Olim et quidem in edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. legebatur *ſedentibus aquis piger et ſine alveo patulis;* 15. 17. 20. 23. eodem verborum ordine, tantum *patulus* pro *patulis,* quam formam reſtituit Reinoldius et hinc 44. 45. et reliquae. Conſentiunt codices exceptis forte Pariſienſibus, nec niſi in ſingulis discrepant. Ita Pariſ. 1. 3. *diu ſedentibus,* unde Pariſ. 2. *diuque ſed* habuiſſe videtur; Venet. Havn. *ſecedentibus* (ita et Vatic. 3.) *ſit piger;* duo A. Gronovii, in quibus pono Gud. *patulis,* et ſic ex conlatorum ſilentio Havn. et Pariſienſes; reliqui *patulus,* quod melius praefertur, et forma τῷ *piger* reſpondet.

fluvius) Vadianus adiecit *eſt,* et hinc 18. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſ-

ſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. At cum ignorent omnes codices excepto forte Pariſ. 3. item editiones reliquae inde a primis, recte expulit Reinoldius, quem et recte in recentioribus editionibus ſecuti ſunt viri docti. Ita langueſcens oratio Melae quaſi inſtauratur. In ſequ. Prag. omiſit *celer et*; idem dat *armenos*; Rehdiger. *frequens erat* pro *fremens*; Venet. Pariſ. 2. Prag. *et ni Taurus*; Vindob. *obſiat*. Quidam praeterea *Cappadocas* per ſimplex *p*, etiam *es* pro *as*, quae non moror. Graecis terminationibus noſtrum delectari, ſatis conſtat.

avertitur) Ciaccon. *advertit*; Rehdiger. Vindob. *advertitur*; Prag. *convertitur*; Venet. *vertitur*, quod placuit Vineto. Singula fere habent, quibus ſe tueantur. Sic 3, 2. in. *ad occidentem litus advertit*; ſic *terra convertitur* ad — 3, 1, 9. 3, 2. in. item *verti* ad — 1, 15, 2. 3, 7, 6. Tum *ur* modo additur, modo praeciditur, uti hic in cod. Ciaccon. de quo cf. ad 3, 4, 1. et alibi. Porro *avertere* et *advertere* et his cognata centies in libris permutantur. Cf. Oroſius 1, 2. p. 27. Haverc. Snakenb. ad Curtium 5, 9, 4. Bersmann. et Oudendorp. ad Lucan. 8, 337. 6, 339. Staveren. ad Nepot. 14, 11. f. Drakenborch. ad Liv. 1, 13, 10. et alibi, ut taceam alios ſat multos, cum talia in libris ſint obvia. Plerique tamen codices conſentiunt in *avertitur*, quod eſt fecundius et aptius, quia duplicem indicat reſpectum, qualia, ubi mutua adeſt ratio, amant auctores. Sic Sueton. in Caeſ. cap. 49. *educere in cubiculum*, ubi alii malebant *deducere*. Dionyſ. Halic. 5, 7. ἀπελθεῖν πρὸ τῶν θυρῶν, et ſimilia multa. Sic hic infra §. 10. *exportat*, ubi Vindob. minus bene *importat*. Sed et, uti hic, Virgil. Aen. 4, 106. *quo regnum Italiae Libycas averteret oras*, ubi multi etiam *adverteret*. Vid. ibi Heyne et de eodem verbi uſu Heinſius ad Valer. Flacc. 1, 66. Alia exempla dabunt Drakenborch. ad Liv. 1, 57, 8. Oudendorp. ad Sueton. c. l. Corte ad Salluſt. Catil. c. 57. in. Wopkens in miſcell.

obſerv. nov. T. 2. p. 43. et paſſim alii. Ceterum a verbis: *Inde ad* — cap. 41. poſuit Vinetus.

tunc) Ita codices mei exceptis forte Pariſienſibus, Venet. et Havn. cum edd. 1. 2. 9. 11. 13. Aliae poſt (3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. —) *tum* ad 42. Vinetus tamen *tunc* dediſſe videtur, quod revocavit Reinoldius; et ſic 44. 45. et reliquae. Saepiſſime has particulas inter ſe commiſceri docent Corte ad Plin. 1. epiſt. 13. Drakenborch. ad Liv. 2, 12, 15. et Oudend. ad Lucan. 5, 625. In hoc nexu praeferendum puto *tum* cum editionibus ſuperioribus, etſi ſunt, qui *tunc* explicent praeterea, deinde. Vid. Oudendorp. ad Lucan. 1, 481. Sed cf. notata ad 1, 19, 15. Poſt vitioſe Vindob. *ambas ingeſus.* Idem et omiſit voces *in pelagus.*

inde tenuis) Tres codices A. Gronovii *inde tenuis ripis*; Voſſ. 3. *inde tenuis ripis rivus.* Ed. Schotti *in pertenues rivos diſpeſſus emoritur.* TZSCHVCKE. Lego *in pertenuis rivos diſperſus emoritur.* Poſſet etiam legi *diſpeſſus.* PINTIANVS. Legendum forte: *in pertenues rivos disſectus* vel *diſperſus*, ut cap. 7. de Gange: *in ſeptem ora diſpergitur*; et lib. 7. cap. 9. [§. 2.] de Nilo: *it per omnem Aegyptum vagus atque diſperſus.* Adde Plinium lib. 15. cap. 27. [immo, opinor, 6, 36. ſ. 26.] CIACCONIVS. *Inde tenuis rivus deſpectus emoritur* eſt priſca ſcriptura, quam temere mutarunt Pintianus et alii. Quod dicit Euphratem non effluere, ſed in tenuem et deſpectum deſinere rivum, id accipiendum de alveo principali, qui, quamvis in innumeros diſpergatur rivos, ac propterea totus pene deficiat, proprie tamen Euphrates dicitur. Sic quidem Mela, qui credidit, Euphratem oſtio carere; verum aliter alii. — VOSSIVS. Tres MSSti *inde tenuis ripis*, quomodo in domeſticis ſcholis ſcribendum monuit Parens. A. GRONOVIVS. Nulla contra codices omnes opus eſt mutatione.

ut alii amnes, ſed deficit) Haec Pomponianae lectioni inſerta videntur, vel aſſuta potius. SCHOTTUS. Arbitraria haec in utramque partem.

§. 6. *Alterum latus)* In ed. 11. incipit capitulum 13. addita inſcriptione: *de Arabia*; in editionibus Reinoldianis: *Arabia* caput 14.

cognomen) Ita omnes codices et veteres editiones. Solus Schottus ſine gravi cauſa dedit *cognomine*. Pro *Eudaemon*, quod Graecis literis exprimunt 15. 17. 20. 23. codices quidam, in iis Cibin. Rehdiger. Vindobon. item edd. 11. 19. ut ſit, ſcribunt *Eudemon*; Vatic. 3. Pariſ. 2. Prag. *Eumedon*. *Ea demum* (ex prioris repetitione) *anguſta*. Poſteriora *ea demum a.* notata etiam erant ex Cod. Havn. Poſt Gud. *cinami*; Rehdig. Cibin. *cynnami*; Vindob. *cumani*; Prag. *cynamomi*; Vatic. 3. *cinnamomi*. Edd. 11. 13. forte et aliae *cynnami*; inde ab ed. 25. Olivarianae fere omnes, praeterea 30. 32. 34. 37. *cinnamomi*; aliae *cinnami*, quod et legitur in antiquitatum variarum auctoribus p. 572. ubi Mela ex editione Olivarii redditur. Similis variatio notatur ad Lucan. 10, 167. Cum nihil re ipſa utrumque diſcrepet, praeferenda eſt lectio plerorumque et optimorum librorum. Ipſa ſcriptura ex Graecis diſcitur; ſimplex *n* occurrit in poetis, etſi etiam κινάμωμον, uti apud Dionyſ. v. 945. et ſic ed. Bourdelotii in Heliodori Aethiop. 10, 26. p. 494. qui praeter alios illud in Arabia felici provenire adfirmat. In voce *thuris* ſuſtuli adſpirationem, quam et recentiores addunt editiones, et alibi paſſim viri docti, etſi non ſemper ſibi conſtantes. Sic varie legitur in Virgilio; Oudendorpius in Suetonio addit, in Lucano demit. Libri tamen veteres ſine adſpiratione edunt, ut hic Gudianus. Sed cf. de ea Becmann. de originn. L. L. p. 1129. Cellarius in Orthogr. Lat. T. 1. p. 376. ed. Harleſ. Pierius ad Virgil. Aen. 1, 417. et quos praeterea laudat Drakenb. ad Liv. 10, 23, 2.

oſtio proximam) Lipſ. Prag. Venet. Havn. Pariſ. 2. Vatic. 3. *oſtia* vel *hoſtia proxima*, quod, ut cum ſequentibus congruat, iidem praeter Lipſ. ſubiiciunt etiam *contraria*. Sed receptam lectionem tuentur libri alii plerique. In nomine *Carmaniis* eandem, quam ſupra notavi, libri, maxime editi, obiiciunt discrepantiam; alii enim *Carmanis*, alii *Carmaniis*. Ex MSS. Gud. Prag. Venet. Pariſ. 2. — *Carmaniis*; Cibin. *charmaniis*; Lipſ. *Carmaneis*; Havn. *Camaniis*.

contrariam) Prag. Venet. aliique ante commemorati *contraria*; Lipſ. *contrariam frontem* omiſſo nomine *Macae*, quod varie pervertitur. Nempe Ciaccon. Cibin. Pariſ. 2. 3. Vatic. 1. 3. Gud. Rehdiger. Vindob. Havn. *magnae* vel *magne*; Pariſ. 1. *magnam*; Venet. *Carmaniis contraria minorem frontem*; Prag. *mage*, quod proxime accedit ad verum. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *magnae frontem*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *contrariam partem Macae, quae inter* — omiſſo *frontem*; Schottus *contrariam Macae, quae inter* — 13. Vinetus, Voſſius, reliqui *contrariam Macae. Frontem* (13. hic demum, inciſum etiam minus, ponit) *quae inter* — Eadem lectio in varr. ad marginem edd. 27. et 29. notata erat. TZSCHVCKE. *Contrariam partem magnae)* Scribendum: *contrariam partem Macae*; Plinius, [6, 26. ſ. 23.] Ptolemaeus, [6, 7.] caeteri. BARBARVS. Scribendum arbitror: *Maiorem Sabaei tenent partem. Oſtio proximam et Carmanis contrariam Macae, partem, quae inter oſtia extenditur* etc. PINTIANVS. Rectius: *contrariam Macae frontem, quae inter oſtia*. IDEM. Antiquus liber: *oſtio proximam et Carmanis, contrariam magnae frontemque inter oſtia oſtenditur*. Legendum forte: *extenditur*; ut lib. 2. cap. 7. *Ab eo ad Pachynum ora, quae extenditur, Ionium mare attingens, haec fert illuſtria.* Et Plinius lib. 5. epiſt. 6. *Eſt ſane gravis et peſtilens*

ora Tuſcorum, quae per litus extenditur. CIACCONIVS. *Mace* forte ſcribendum ſine diphthongo. SCHOTTVS. Et haec quoque depravarunt correctores. Nos antiquam ſcripturam reduximus. *Oſtenditur* autem hic non improbo; vide tamen, num melius *obtenditur.* Quamvis haec vocabula ab iisdem veniant verbis, differre tamen ſignificatione etiam indocti ſciunt. *Frontem* vero Mela, quemadmodum etiam alibi, vocat promuntorium. VOSSIVS. *Macae* iam recte emendavit Hermolaus. Ita enim Plinius 6, 26. ſ. 23. *Inde promontorium Carmaniae eſt, ex quo in adverſa ora ad gentem Arabiae Macas traiectus diſtat* 50. *M. P.* Ptolemaeus 6, 7. quem cum Plinio adlegavit Hermolaus, *Macas* in Arabia recenſet, in Ichthyophagorum ſinu. Conſentiunt et alii. Sic Eratoſthenes apud Strabonem lib. 16. p. 526. ſ. 765. ἐξ Ἁρμόζοντος τοῦ τῆς Καρμανίας ἀκρωτηρίου τῆς Ἀραβίας ἀφορᾶται τὸ ἐν Μάκαις. Inde vero promontorium, quod ex Carmania conſpici poterat, Μάκετα vocari ſcribit Arrianus in Indicis cap. 3, 2, 7. etſi Μακίδα malit Salmaſius ad Solin. c. 54. ſ. 58. p. m. 833. Sed de his Vol. 2. Schottus *Mace* ſine dubio duxit ex Ammiano 23, 6. poſt pr. ubi legitur: *promuntorium, quod appellant incolae Maces,* ubi tamen cf. Valeſius. *Oſtenditur* mutationem minime deſiderat. Reliqua dehinc verba tuentur codices, aliqui tamen adſperſis maculis. Sic Vindob. *fronte*; Rehdiger. *fontem,* uti ſit 1, 13, 3. Poſt Vindob. *oſtenditur inter hoſtia.*

ſitae Ogyris) Prior vox abeſt in Vindob. et in Cibin. male ſcribitur *ſytae.* Poſterior abiecta etiam prima vocali varie corrumpitur. Cibin. Vatic. Pariſ. 1. Rehdiger. omnesque Voſſii, ut ipſe notat; Vindob. Pariſ. 2. Lipſ. Gud. Havn. *giris*; Venet. *Cyris*; Prag. *ſite girisque mea Exitre*; Ciaccon. 1. *Sitogyris*; Ciaccon. 2. *inſulae ſitae gensque in ea.* Cum priori fere conſentit Boccatius de maribus ſ. v. Arabicum: *Sithegeris clarior eo,*

quod ibi ſepulchrum ſit Eritrae regis. Solus Pariſ. 3. ex ſilentio conlatoris *Ogyris* tuliſſe videtur. Edd. 1. 2. 9. 13. *Giris*; reliquae *Ogyris.* TZSCHVCKE. Videtur legendum: *Aliquot ſunt in eo inſulae, ſed Ogyris, quod in ea.* PINTIANVS. Forte: *ſed Ogyris.* Sic legit Pintianus. CIACCONIVS. *Ogyris*, in qua Erythrae monumentum, etiam ab aliis vocatur, veluti Plinio 6, 32. ſ. 28. Dionyſio v. 607. Priſciano v. 605. Avieno v. 794. Sic eam in univerſum etiam memorat Stephanus h. v. inque rubro mari ponit; Suidas λίμνην facit, ſua ille fide. In Ptolemaeo 6, 7. ſ. dicitur vulgo Ὄργανα, ſed, ut hic Voſſius monet, quidam libri habent Ὤγυρις, et in margine Palatinus Οὔγυρις. Alia de illa Vol. 2. Quod quidam inſerunt *ſed*, non incommodum omnino eſt. In voce *Erythrae* noti ſunt et vulgati librorum errores. Lipſ. *chrythye*; Gud. *erithie*; Rehdig. *erythre*; Prag. *Exitrae*; Vindob. *britere.* Ed. 2. *eritrae.* — Poſt multi, in quibus Cibin. cum edd. veteribus *monumentum*, de quo vid. ad 1, 6, 1. et alibi. Pro *clara*, quod deeſt in Voſſ. 2. *claret* legitur in Voſſ. 1. teſte Oudendorpio ad Sueton. de Ill. Grammat. c. 17. ubi cf. de hoc verbo notata.

§. 7. *Alterum ſinum)* Hermolaus *ſinum* emendat pro *ſignum*; nempe ſic invenerat in ed. 5. quam ante oculos poſitam habuit. Hinc vero edd. Vadianae, Olivarianae, etiam 21. 28. cum Schotto novum caput (Schotto c. 9.) conſtituunt cum inſcriptione *Sinus Arabicus.* Vinetus a verbis *Ab ea parte* incipit caput 42. Edd. Ald. Iunt. ſic locum diſtinguunt: *incingunt ab ea parte, quae introeuntibus dextra eſt. Urbes* — minus commode. Ceterum Lipſ. *cingunt*; Pariſ. omiſſis pluribus ſic nectit: *incingunt ab intimo angulo prima*; Gud. omittit *quae*; Cibin. dat *dextra ſunt.*

Carra) Abr. Gronovius ex MSS. ſuis promiſcue notat *Chara, Caria, Charia, Carra*; Ciaccon. *Chara*;

ex meis Prag. Rehdiger. Vindobon. Pariſ. 1. 2. Vatic. 3. Venet. Havn. *Cara*; in varr. ed. 29. *Carra*; Lipſ. Gud. *Chara*; Cibin. *Charra*; Vatic. 1. *Charrae*; Pariſ. 3. forte *Cane*; Boccatius de maribus ſ. v. Arabicum *Charria*, eodem ſere modo, quo pro Κάῤῥαις Oſroenorum urbe, Καρίαις legitur apud Syncellum p. 284. ſ. 356. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 19. *Cara*; 6. 7. 8. 10. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Vineto, Schotto *Carrae*; 13. *Carre*; 23. *Carrhae*; 39. 40. *Cane*; 41. 42. *Canae*; Reinoldianae, 44. 45. et ſequentes *Carra*. Sequens nomen *Arabia*, ſine variatione exiit; non item tertium. A. Gronovius ex ſuis MSS. adnotavit *Gadamus* et *Gadanus*. Ciaccon. Vatic. Cibin. et reliqui *Gadanus*; tantum, opinor, Pariſ. 3. *Gadamus*. Edd. 1. *Gabamus*; 2. 3. 4. 5. 9. aliaeque veteres *Gadamus*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, Gronovii (40. 41. 42.) *Gandamus*; poſt Reinoldianae, 44. et reliquae *Gadamus*, praeter Norimbergenſem, quae *Gandamus* reddidit. TZSCHVCKE. Stephanus *Carrae*, Carrarum: *Ad mare*, inquit, *Rubrum ſunt Carrae, cognomines iis, quae ſunt in Meſopotamia, Craſſi nobiles interitu.* De *Arabia* emporio Ptolemaeus. [6, 7.] Tertium loci nomen haud comperi. BARBARVS. Propoſito ſemper ob oculos Melae inſtituto exſequendi clariſſima quaeque, ſic lego: *Urbes ſunt Carna, Mariaba et Agdamus.* Primam ex Strabone, [lib, 16. p. 528. ſ. 768.] cui eſt *Carna* magna Minaeorum urbs; meminit et Ptolemaeus: [6, 7. m.] Secundam ex eodem, metropolin Sabaeorum, qui cum ſint Arabum ditiſſimi, veriſimile eſt, metropolin eorum a Pomponio celebratam eſſe: Tertiam ex Ptolemaeo. [6, 7.] De *Mariaba* et Stephanus, in quo vitioſe ſcriptum eſt, metropolin eſſe *Sabinorum*, pro *Sabaeorum*. Idem *Carnam Carnanam* nominat, et a Sunio *Carnaniam* appellari ait. Poſſet etiam, et fortaſſe rectius, pro *Carrae* ſubſtitui *Gerra*. *Sabaei* enim et *Gerrhaei* omnium Arabum

ditiſſimi ſunt, Straboni lib. 16. [p. 535. ſ. 778.] Nec me fallit, memorari a Ptolemaeo [6, 7.] Arabiae emporium in Arabia Felici, et a Stephano [h. v.] Plinioque [5, 21. ſ. 24.] *Carras* urbem, et Carraeorum latiſſimos et fertiliſſimos campos in eadem; ſed non ideo prioris ſententiae poenitet. PINTIANVS. *Carrae, Arabia, Gaudamus*) Non vidit Pintianus, has tam a Pomponio, quam a Strabone in occidentali latere ſinus Perſici ſtatui, non in orientali latere ſinus Arabici; cum dicat Pomponius de ſinu Perſico, maiorem partem Sabaeos tenere. Incipit enim primo exponere latus Arabici ſinus; dein perſequitur oram Arabici ſinus orientalem, id eſt, ut ipſe ait, Troglodyticae oppoſitam, aitque ſe nomina priſca propterea non ponere, quod pronunciare facile non poſſet. Nec tamen ignoro, in hac ora Meriabam, Sabaeorum metropolin, quam prius Mariabam vocarunt, ab ipſo Strabone collocari. Et Plinius lib. 6. cap. 8. [6, 32. ſ. 28.] *Sabaei Arabum propter thura clariſſimi ad utraque maria porrectis gentibus. — Regia omnium eſt Mariaba. Sinum obtinet refertum inſulis odoriferis.* CIACCONIVS. *Arabia*) Non me fugit, mutaſſe Fredenandum. Ego a vulgata non recedo. *Arabiam* enim et *Eudaemona*, Arabiae urbes, ponit et Aethicus in Coſmogr. [p. 707. ad calcem Melae in ed. A. Gronov. 1722.] et Arrianus in periplo maris Erythraei. [p. 14. Hudſ.] SCHOTTVS. Perperam haec mutavit Pintianus, inſerendo nomina aliena ab inſtituto Melae. Vt in ſuperioribus, ita quoque hic proſequitur orae maritimae loca praecipua. Egreſſus itaque oſtium ſinus Perſici, ea commemorat, quae ſita ſunt ad eam Arabiae partem, quae ſinui Arabico adiacet. Huius autem ſinus principium faciunt Moſſylicum Aethiopiae promuntorium, et alterum ei in Arabia oppoſitum, quod *Cabo de Fartaque* vulgo nominatur. Errant enim, qui ſinus Arabici initium ponunt ad Babelmandel, ubi anguſtiſſimus eſt. Promuntorio vero Fartaque adiacet oppidum Cane, ut manifeſte ex auctore peripli Erythraei

[p. 5. Hudſ.] poteſt intelligi. Meminere quoque huius emporii Plinius [6, 26. ſ. 23.] Ptolemaeus. [6, 7.] Vulgo *Cayem* nominatur, nempe vicus ſubiectus oppido mediterraneo *Sartach*, (Sabbatha olim dicto) unde promuntorio nomen. Nullum dubium itaque, quin *Cane* ſcripſerit Mela, non *Carre*. Arabia vero et ipſum emporium, ſed multo priori celebrius, cuique felicis cognomentum aeque, atque toti regioni additum fuit, deſcribitur fuſe ab eiusdem peripli auctore, e quo manifeſte apparet, eſſe id *Aden* vulgo nominatum. VOSSIVS. De ſingulis, quid videatur, monendum eſt. De prima urbe tria potiſſimum ſunt, quae hic in disceptationem vocantur, *Carra*, *Carna* et *Cana*. Ex Vatic. 1. urbs *Carrae* vel *Charrae* locum hic ſibi adroget. Vtraque enim forma eadem invenitur, quamvis numi adſpirationem abiiciunt. Vid. Haymius in theſ. Britann. T. 2. p. 117. Havercamp. ad Oroſ. p. 20. et qui plures excitarunt Raſche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 401. et Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 3. p. 506 ſqq. Graecos quidem, unde adſpiratio inſeri poſſit. Sed cf. omnino de hac variatione Oudendorp. ad Lucan. 1, 105. Havercamp. ad Oroſ. 1, 2. p. 19. ubi etiam Cod. Prag. a me inſpectus habet cum aliis *Charras*, uti editur in Sidonio Apollin. carm. 2, 455. 9, 19. 248. At, ſi hoc loco Carra idem eſt, quod Carrae, omnes hanc urbem prope Euphratem ponunt non procul ab Edeſſa. Vid. Oroſ. 6, 13. 7, 18. Ptolem. 5, 18. Plin. 5, 21. ſ. 24. qui in Arabia contermina ponit cum Edeſſa. De hac quidem nemo in hoc loco cogitet. *Carraei* quidem in Arabia Felici commemorantur a Plinio 6, 32. ſ. 28. eorumque urbs *Carrita*, Ptolemaeo 6, 7. Χαρίατα, ſed et haec aliena eſt, quippe in mediterraneis ſita. Propius accedit Pintiani *Carna*, metropolis Minaeorum, quos ad rubrum mare ponit Strabo lib. 16. p. 528. ſ. 768. Idem facit Stephanus, a quo Κάρνανα urbs vocatur, a Plinio 6, 32. ſ. 28. *Carnon*, a Ptolemaeo 6, 7. Κάρνα, qui tamen procul ab ora in

mediterraneis recenſet. Sed cf. de ea Berkelius ad Stephanum p. 451. et in primis Bochartus in Phaleg 2, 22. Male quidam id nomen obtrudunt Avieno v. 1135. propter Macarum et Perſidis viciniam, a quibus eſt alienum, uti docuit ibi Wernsdorfius. Etſi autem ipſos Minaeos ad Rubrum mare ponit Strabo, urbis tamen ſitus minime conſtat; et ſic etiam in Stephano Rubri maris mentio ad populos pertinere poteſt. Tum Plinius 6, 32. ſ. 28. Atramitas Sabaeorum partem facit, quibus in mediterraneis iungantur Minaei. Habitarunt igitur, ſi vera retulit, Minaei prope Sabaeos, et verſus orientem pertinuerunt ad Atramitas. Denique Minaeorum ſedes fuit ad Arabicum quidem ſinum, ſed poſt anguſtias, ad quas inde Sabaeis praeterea interpoſitis progreditur Strabo c. l. a quo nec Plinius, nec Ptolemaeus diſſentiunt. Vana igitur hinc exſiſtit illa emendatio Pintiani. Sed multo minus ferenda altera de *Gerra* ſ. *Gerrha*, quae urbs Arabiae Felicis adluitur ſinu Perſico, uti docet Harduinus ad Plin. 31, 39. ſ. 7. Reſtat igitur *Cane* vel *Cana*; nam utraque forma ex libris notatur in Plinio 6, 26. ſ. 23. Graecis Κάνη, uti apud Ptolemaeum in Aſiae tab. 6. In eodem 6, 7. eſt emporium et promontorium, itaque commemoratur, ut de eius ſitu ad Melae narrationem apto dubitari nequeat. Cf. etiam Arrian. c. l. pag. 15. Hudſ. Quae quidem lectio eo minorem iniicit dubitationem, quod τὸ *n* facile in *rr* transire propter *Carras* librariis notiores potuit. Ita vero progreſſionis ordo, quem monſtrat Ptolemaeus, ſervatur. Ne tamen quid diſſimulem, Κάῤῥαι urbs ad Rubrum mare notatur a Stephano h. v. eoque ſpectare videtur *Carcha* apud Geograph. Ravenn. 2, 6. f. At ſunt incertiora, quam ut ſequi aliquis poſſit. Quod Ortelius in theſ. Geogr. h. v. Carrae Arabiae ex Plinio [31, 39. ſ. 7.] adfert, ſine dubio ibi reponendum eſt *Gerrhae Arabiae* ad ſinum Perſicum, quod fecit Harduinus et ex Strabone [lib. 16. p. 527. ſ. 766.] egregie docuit. In *Arabia* nulla recte

obiicitur dubitatio. Etſi enim Pintianus in *Marabia* mutat ex Strabone, recipi tamen id non poſſe idem docet. Cf. Plin. 6, 32. ſ. 28. Denique an *Gadamus* recte ponatur, nemo facile in obſcuro hoc nomine et nusquam forte obvio dixerit. *Gadamus* tamen plura codicum ſuffragia habet, nulla Vadiani *Gandamus*. Boccatius de maribus c. l. refert *Cadinus*, Pintianus emendabat *Agdama* ex Ptolemaeo 6, 7. ubi tamen conlocatur in mediterraneis.

Berenice) Plerique codices *Beronice*; Boccatius de maribus c. l. *Beronices*; Gud. *Bercenice*; Vatic. *Berenice*. Edd. 1. 2. 9. 13. *Beronicae*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, 40. poſt 41. 42. et ceterae cum Reinoldio *Berenice*, uti quidem iam olim dederat Vinetus. TZSCHVCKE. Ventum eſt ad locum longe omnium in univerſo opere laborioſiſſimum, maximis implicatum erroribus, ac pene dixerim Barathrum et Chaos quoddam. Neque enim ordo tantum civitatum luxatus eſt, et depravata nomina, ſed, ut ſuſpicor, barbara inſuper aliquot vocabula intermiſta ſunt. Statui nihilominus vires experiri, etſi impares animo, et cum ſeptemcipiti Hydra congredi. Primum igitur per partes, quid de ſingulis ſentiam, ſtrictim dicam; poſtea ſubiungam, quomodo in totum legendum mihi videatur. Igitur ubi poſita eſt urbs *Beronice*, poni *Arſinoę* debuit, et contrario, auctoribus Ptolemaeo [4, 5.] et Plinio. [5, 12. ſ. 11.] Nam poſt *Herroopolin* ſtatim conſtituunt *Arſinoen*. Praeterea iidem auctores, itemque Strabo et Stephanus, *Berenice* per *e* in ſecunda enunciant, non *Beronice*. PINTIANVS. Valde ſeſe hic exercent, non multi tantum, ſed et magni viri. Tantum autem abeſt, ut locum hunc obſcuriſſimum illuſtrarint, ut potius denſas et impenetrabiles offuderint tenebras. Non longus tantum, ſed et ſtultus eſſet labor illorum perſequi errores,

cum hos ipſos veritatis cognitio ſatis reddat manifeſtos. Hanc ut teneamus, ordine ſingula proſequemur. Beronice itaque, quam primam eſſe dicit ab intimo angulo ſinus Arabici, non eſt illa, quae ſolſtitiali ſubiecta eſt circulo, cuiusque complures auctores mentionem faciunt, ſed alia minus nota, cuiusque praeter Melam, unus tantum, quod ſciam, meminit Ioſephus 8, [6, 4.] Antiquitatum, ubi de claſſe Salomoniaca agit. Dicit ille, aedificatam hanc fuiſſe in portu Aſiongaber. Addit portum iſtum aetate ſua dictum fuiſſe Berenicen, nec multum abfuiſſe ab Aelana urbe. Ex hoc Pomponii et Ioſephi teſtimonio cognoſcimus, ſitam fuiſſe Berenicen inter Heroopoliticum et Strobilum promuntoria. Heroopoliticum promuntorium eſt in ſinu Heroopolitico. Strobilum vocat, quod Ptolemaeus [5, 17.] et alii *Pharan*. Promuntorium hoc diſtinguit Heroopoliticum et Aelaniticum ſinus. Ipſum vero oppidum Berenices non poteſt aliud eſſe, atque illud, quod Calzem ab Arabibus appellatur. VOSSIVS. Voſſio adſentiuntur Berkelius ad Stephanum p. 217. et Bruns ad Danvillii tabulas in der alten Erdbeſchreibung cap. 7. p. 176. Bochartus in Chanaan 1, 44. f. ex Scriptura ſacra (Reg. 9, 26.) portum fuiſſe putat Idumaeae prope Aelan ad mare rubrum, uti paſſim Arabicum ſinum vocant, de quo Plin. 5, 12. ſ. 11. et alii, nec procul a deſerto Sin poſitum, quia ex Aſiongabero profecti Iudaei caſtra metati ſint in deſerto Sin ſ. Kades, uti legitur in Moſe Numer. 33, 36. At idem temere refutat Ioſephum c. l. qui Berenicen e regione Syenes Africani litoris urbem faciat, quod de altera Berenice valet. Diverſam tamen eſſe Melae et Ioſephi Berenicen contendit Cellarius in Geogr. ant. 3, 14, 32. Ioſephum vero hallucinatum eſſe exiſtimat Goropius Becanus, in Hiſpanicis p. 76. ubi pluribus evincere nititur, Aſiongeber ad mare rubrum minime ſitum fuiſſe. Adfert autem Cellarius potiora haec, quibus Voſſium impugnet. Cum Heroopoliticum promontorium ad ſinum ſit cognominem,

Strobilum eſt Pharan Ptolemaei, atque inter utramque ſita fuit Berenice. At in Aegypto potius et Berenice et Strobilum quaeri debent. Cum enim introeat Mela in ſinum, in altera parte, eaque ſiniſtra et Aegyptiaci lateris, et Berenice eſt et Strobilum poſt Heroopoliticum promontorium, quod etiam Melae progreſſio docet, in qua Philoteris et Ptolemais. Deinde regreſſio Iſraelitarum ex ſolitudine Pharan ad mare Suph orientalior erat, quam acceſſus, non autem hoc, ſed illa (regreſſione) ad Aſiongabarum venerunt Numer. 33, 35. et Ailath et Aſiongabarus naturali ordine ſic ponuntur Devteron. 2, 8. ut urbs illa in occidentem, haec in ſolis ortum vergat. Ex quibus Cellarius conligit, Aſiongabarum, quae eſt Berenice, non in Heroopolico ſinu, (ſic enim extra limen Arabiae fuiſſet,) ſed ad ſinum Aelaniticum et poſt Aelanam in ortum verſus fuiſſe poſitum. Hactenus Cellarius. Atque hoc ſitu Pocockius, Danvillius aliique utramque urbem in tabulis oſtendunt, cum Cellarianae invertant. Aſiongabarum Idumaeae portum fuiſſe prope Aelam ad mare Rubrum nec procul a deſerto *Sin* ſ. *Kades* docent S. Scripturae loca Num. 33, 36. 1. Reg. 9, 26. Cf. etiam Huetius de utroque nomine in comment. de navigatione Salomonis cap. 1. p. 125. et quos ad Ioſephum memoravit Spanhemius. De Aſiongabaro nulla eſt dubitatio, quae omnis verſatur in altero nomine, et recte dubitari poſſe videtur, an vere retulerit Ioſephus de Berenice, cuius ſola auctoritate et fide nititur. At difficulter expediri poteſt illo quaeſtio, cum non conſtet, quod promontorium Mela vocaverit *Strobilum*, nec certum ſit, utrum ab intimo receſſu Heroopoliticum inter et Strobilum incipiat, an ab hoc ad ſiniſtrum latus progrediatur. Tum ſi Strobilum eſt *Pharan*, debebat hoc praeponere. Neque tamen ſic inter duo illa promontoria iacet Aſiongabarus, nec, ſi iaceret, in altera parte alterutrum poni potuiſſet, cum non ad ſiniſtrum, ſed ad dextrum referendum fuiſſet. Immo Pharan videtur eſſe Heroopoliticum,

alterum Ptolemaei Drepanum. Tum vero Aſiongabarus Ioſephi vel Berenice male ſic ponatur, niſi plane erravit. *Pharan* promontorium verſus Drepanum ad ſiniſtram partem, ad quam progreſſione contendit, ſpectabat, vel eam incipere poteſt in hac notatione. Situm enim eſt verſus Arabiam Petraeam, de quo Salmaſius ad Solin. cap. 36. ſ. 33. p. m. 346. etſi falſa eum de Maranitis admiſcere docuit Weſſelingius ad Diodor. 3, 43. Idem promontorium aliis dicitur Poſideum, quippe quod in termino ſ. receſſu ſinus Arabici paullo ſupra Aelaniticum ſinum ponunt. Ita Artemidorus apud Strabonem lib. 16. p. 534. ſ. 776. Diodor. 3, 42. in. Cf. etiam Salmaſius c. l. Heroopoliticum vocat Mela, quod in initio cognominis ſinus excurrebat, uti recentiorum tabulae docent, in quibus dicitur promontorium *Mahomed.* Inde igitur cum progrediatur Mela, quare et priori loco poſuit, et in Strobilo in altera parte conſiſtat, ubi Ptolemaei eſt *Drepanum*, intra illud ſpatium quaerenda eſt Berenice, ubi tamen nemo talem urbem oſtendit. Nam μυὸς ὅρμος ſatis declarat, quo usque progrediendum, et ubi ſubſiſtendum ſit. Magis conveniat hoc ſitu Arſinoe, quam ibi ponunt Agatharchides de mari Rubro cap. 42. p. 54. Hudſ. Ptolemaeus 4, 5. — Reinoldius in tabulis, ut Melae fidem aliquatenus tueatur, Strobilum praeponit ad orientem, ad occaſum exhibet Heroopoliticum, inter utrumque Berenicen, ubi Ioſephi eſt Aſiongabarus. Ita quidem recte ad Melae mentem, ad ipſam rem non accurate, quae culpa videtur eſſe auctoris. Berenice enim in codicum conniſu dimitti nequit. Accedit, quod paullo poſt *aliam Berenicen* diſerte memorat; et ſic Plinius 6, 33. et 34. ſ. 29. tres deſcribit Berenices, etſi ipſo ſitu nulla earum hic locum habet. *Berenice* autem recte emendavit Pintianus, et ediderunt recentiores. Eadem ſcriptura tamen per *o* obſidet etiam libros Iuſtini 26, 3. ſ. et alibi, itaque effert Schol. Iuvenalis ad 6, 157. Cf. Salmaſ. ad Solin. 8. ſ. 14. p. m. 108. Sunt quidem,

qui hoc et ſimilia nomina promiſcue per *e* et *o* ſcribant et utrumque probent, veluti *Caſſiepea*, *Steneboea*, de quibus vid. Muncker ad Hygin. in poet. aſtron. 2, 10. at τὸ *e* tuentur in primis Graeci.

Heroopoliticum) Prag. Rehdiger. *hyeropoliticum*; Lipſ. *hyeropoli;* Cibin. aliique, uti Boccatius de maribus c. l. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Hieropoliticum*; Pariſ. 1. 2. videntur habuiſſe *Heroopoliticum*, uti edd. 10. 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Voſſius reliqui *Heroopoliticum*. Edd. 6. 7. 8. *hyroopoliticum*; 30. 32. *Heropoliticum*; Schottus *Herbopoliticum*. Proximum nomen varie etiam agitant libri. Lipſ. Havn. Prag. *Trobilum*; Rehdig. Venet. Vindob. Cibin. Vatic. Pariſ. 1. 2. (opinor) cum Boccatio c. l. *Strobilum*; Pariſ. 3. Havn. (uti ſuſpicor) *Scrobilum*, cum editionibus omnibus ad Voſſium; tantum 5. *Scrobilon*; Voſſius et reliqui poſtea *Strobilum*. TZSCHVCKE. Scribo *Heroopoliticum*. Ita enim vocatur ſinus ab urbe, quam *Heroum oppidum* Plinius, [6, 33. ſ. 29.] Graeci *Heroopolin* vocant omnes. BARBARVS. Minus corrupte legetur: *ultra Heroopolin* et *Cambyſu* ex Plinio lib. 6. cap. 29. [ſ. 32.] PINTIANVS. *Heroopoliticus ſinus eſt Rubri maris in Aegyptum vergentis*, Plin. lib. 5. cap. 11. [ſ. 11.] et lib. 5. cap. 9. *Quidam ex his aliqua nomina permutant, et ſubſtituunt alios nomos, ut Heroopolitem, Crocodilopolitem.* Vnde forſan hic legendum *inter Heroopolitem et Crocodilopolitem*. CIACCONIVS. Pintiani emendatio cum MSStis conciliari minime poteſt. Ciacconio praeterea obſtat, quod Crocodilopolis in mediterraneis fuit. Cf. Herodot. 2, 148. Strabo lib. 17. p. 516. ſ. 816. Ptolemaeus 4, 5. Neque tamen adfirmaverim, Strobilum verum eſſe nomen. Cum Philoteris ſubiiciatur, praeter Drepanum promontorium, quod ex Ptolemaeo 4, 5. accommodari

poſſit, non invenio. Poſt Cibin. et ed. 19. omittunt *inter* ante vocem *promontoria.*

Μυὸς ὅρμον) Nomen, ſi quid aliud, corruptum. Vatic. 1. *maeronenon*; Pariſ. 3. Vind. *meroncnon*; Gud. *maenorenon*; Rehdiger. *maeno renon*; Auguſtin. *Moronenon*; Cibin. *maerenon*; Lipſ. *maenoretion*; Venet. *moenoretion*; Pariſ. 2. *maeneretion*; Pariſ. 1. *Maenoranum*; Havn. *Mancretino*; Vatic. 3. et Prag. *Mencretino*; Ciaccon. notat *Menorenon*; Voſſius ex melioribus membranis *maerenon*; Abr. Gronovius ex ſuis omnino *Meronenon*, *Maeneretion* et *Maerenon*. Boccatius c. l. hunc locum ſic reddit in ed. Veneta 1473. *moerotenon et collaca.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Moronenon*; Voſſius, 40. 41. 42. *Aennum*; Reinoldianae 44. et reliquae Μυὸς ὅρμον. Sequuntur hinc deinceps alia, de quibus haec libri ſubpeditant. Pro *Coloba* Vatic. Cibin. Venet. Lipſ. Gud. Ciaccon. et Boccatius c. l. *Collaca*; Havn. Pariſ. 1. 2. 3. *Colaca*; Rehdiger. Vindobon. *colloca*; Prag. *colacam*; Voſſii meliores *Coloba*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 19. 23. *Collaca*; 6. 7. 8. 15. 17. 20. *Colloca*; 10. 13. 16. 18. 22. Vadianae, 29. 33. Vinetus *Celaca*; 21. 24. 25. 28. Schottus *Coloca*; Olivarianae *Coloca* et *Colaca*; Voſſius cum ceteris *Coloba.* Tum Vatic. Vindobon. *philopteris*; Cibin. Rehdiger. *phylopteris*; Lipſ. *Phyleteris*; Havn. *Perilethcris*; Pariſ. 2. Prag. *perileteris*; Venet. *perhiteteris*; Gud. cum Boccatio c. l. et forte Pariſ. 1. 3. *Philoteris.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Philopetris*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. et reliquae *Philoteris.* Denique Vatic. 1. Cibin. Pariſ. 2. Havn. Prag. *promalis*; Lipſ. Gud. *piomalis*; Venet. *pio malis*; Rehdiger. *pyomalis*; Pariſ. 1. *Philomalis*; Pariſ. 3. *hiomalis*; Vindob. *phimalis*; Boccatius c. l. *pionialis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Phiomalis*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Ptole-*

mais. TZSCHVCKE. Scribendum *Colaca*, ut ſit *Colax* Colacis promontorii eius nomen. Item *Philoteris* et *Ptolemais* ex Plinio, [6, 33. et 34. ſ. 29.] Ptolemaeo, [4, 5.] Stephano, ut in Plinio monſtravimus. BARBARVS. *Moronenon et Coloca Philoteris*) Scribo non tanto lectionis detrimento: *Deinde muris Hormos et ad Monoleum lacum Philoteris* ex Ptolemaeo, [4, 5.] qui poſt *Arſinoen* meridiem verſus collocat in hoc tractu Μυὸς ὅρμον, hoc eſt *muris ſtationem*; quod nomen pro dimidio vertit Mela, quod fecit [2, 2, 7.] in *Aegos fluviis* urbe Thraciae et Νότου κέρας, [immo Ἑσπέρου κέρας 3, 9. f.] promuntorio Africam Aſiamque diſterminante, ut mox dicemus. Μυὸς ὅρμον in hoc tractu omnes celebrant, nec minus *Philoterida* urbem, Satyri aedificium. Nam Strabo, [lib. 16. p. 529. ſ. 769.] Ptolemaeus, [4, 5.] Plinius, [6, 23. ſ. 29.] Stephanus *Philoteram* appellant; Apollodorus, referente Stephano, *Philoterida*, quem ſecutus videtur Pomponius. De *Monoleo* vero lacu, ad quem ſita eſt *Philoteris*, Plinius in ſexto. [c. 34. ſ. 29.] Poſſet etiam legi non minus commode: *Deinde inter promuntorium Drepanon et Colobon Philoteris* etc. ex Ptolemaeo, [4, 5.] qui inter haec duo promontoria ſtatuit *Myos hormon*, *Philoteram*, *Berenicen et Ptolemaidem Theron*. De *Colobis*, id eſt, *debilibus* ſeu *curtis*, ut Strabonis vertit interpres, Strabo ipſe lib. 16. [p. 531. ſ. 773.] Sed ampliemus iudicium, creſcente ſubinde, ut in dubiis fieri ſolet, coniectura, conſideremusque, an neutro modo legendum ſit, ſed ſic potius: *Muris promuntorium et Aenon ante dicta Philoteris* ex Plinio lib. 6. cap. 29. [ſ. 33. ubi quidem legitur *Aennum*] ut, quod Graeci ὅρμον dicunt, hoc eſt *ſtationem*, Mela interpretatus ſit *promuntorium*. Poteſt enim fieri, ut, quod eſt promuntorium, ſit aliquando etiam *ſtatio navium*. Legendus igitur in univerſum totus hic locus ad hunc maxime modum: *In altera ab intimo angulo ultra Heroopolin et Cambyſu prima Arſinoe. Deinde Muris*

Hormos et ad Monoleum lacum Philoteris, *et Ptolemais*, *et Berenice*, *et alia Berenice*. *Tum ſilva* etc. ex citatis auctoribus. Sed ut retineamus morem noſtrum ſubveniendi pro tenuitate noſtra clariſſimo Auctori Plinio, innumeris adhuc plagis diſcerpto, ſciendum, *Ptolemaidem* urbem paulo ante dictam, appellatam eſſe cognomento Ἐπιθήρας, hoc eſt, *ad venatus*, in Plinio autem vitioſe legi Ἐπιθηρίας, ex caſtigatione Hermolai. Nam quis, obſecro, tam Opicus et Graece amuſos, qui θήραν neſciat Graece ſignificare *venatum*, potius quam θηρίαν. Denique et Plinii vetus codex Ἐπίθηρας habet, et a Ptolemaeo [4, 7. et in Africae tab. 4.] Ptolemais θηρῶν, hoc eſt, venationum, nominatur, et a Strabone 16. [p. 529. ſ. 770.] πρὸς θήραν. [πρὸς τῇ θήρᾳ] Et in eodem libro [p. 531. ſ. 773.] *Sunt*, inquit, plures θῆραι, id eſt, venationes. Non omittendum, antequam ad reliqua transeamus, Strabonem contra ceteros poſt *Heroopolin* conſtituere *Philoteram*, deinde *Arſinoen*. Ptolemaeus enim et Plinius [cc. ll.] prius *Arſinoen*, deinde *Philoteram*. PINTIANVS. *Moronenon et Colloca*) Διογένους ἄκρον. Πτολεμαῒς θηρῶν. Κολοβῶν ὅρος ἄκρον. Haec per intervalla Ptolemaeus. [4, 7.] De Colobis etiam Strabo lib. 16. [p. 531. ſ. 773.] Εἶτα Ἀντιφίλου λιμὴν, καὶ ὑπὲρ τοῦτο Κρεωφάγοι, κολοβοὶ τὰς βαλάνους, καὶ αἱ γυναῖκες Ἰουδαϊκῶς ἐκτετμημέναι· et paullo poſt: Τὸ δὲ Ἀντιφίλου λιμένι ἑξῆς ἐστὶ λιμὴν καλούμενος Κολοβῶν ἄλσος. CIACCONIVS. *Moronenon et Colaca*) Antiquae et meliores membranae ſic habent: *Deinde inter promuntoria maerenon et Coloca*. Legendum: *Deinde inter promuntorium Aënnum et Coloba*. *Aënni* meminit Plinius, [6, 53. ſ. 29.] ac recenſeri ſcribit a nonnullis ibidem loci, ubi ſit Philotera. Si quis tamen hic *Myoshormium* malit, ut id promuntorium dictum ſit a Myoshormo oppido, non multum refragabor. Coloba vocat, quod Ptolemaeus [c. l.] τῶν Κολοβῶν ἄκρον. Coloëni verum huius gentis fuit nomen, ſed quia e verporum

erant genere, Graeci eos κολοβοὺς vocarunt. VOSSIVS. Miſere adfecta eſt librorum lectio, unde difficulter extrices, quod ad aliorum narrationem aptumque ſitum accommodari poſſit. *Aennum* Voſſii, cuius cauſa Plinium adlegat, vix locum habet. Hic enim 6, 33. ſ. 29. oppidum parvum eſſe ſcribit, pro quo alii Philoteram ſcribant. Quod ad Μυὸς ὅρμον pertinet, Strabo lib. 17. p. 560. ſ. 815. πόλιν dicit, quae habeat ναύσταθμον. Idem lib. 16. p. 529. ſ. 769. vocat λιμένα μέγαν, a quo non disſentit periplus maris Erythraei in. et alibi. Cf. Harduinus ad Plin. 6, 33. ſ. 29. et Weſſeling. ad Diodor. 3, 38. ubi poſterioris aetatis nomine Ἀφροδίτης ὅρμος, de quo cf. etiam Strabo in priori loco et Agatarchides de rubro mari cap. 42. p. 54. Hudſ. In civitatibus *Miſormus* recenſetur a Geogr. Ravenn. 2, 7. Cf. etiam Ptolemaeus 4, 5. Ex quibus conlectis adparet, fuiſſe urbem cum portu. Qui promontorium, quale hic deſideratur, faciat, praeter Melam novi neminem. Quae quidem dubiam facere videntur hanc emendationem, cui praeterea nihil niſi prima litera patrocinatur. Propius non ſolum recedit a codicum veſtigiis, ſed et promontorium vocatur a Ptolemaeo 4, 7. *Mnemium*, lubenterque reponerem, niſi obſtaret ſitus Philoteridis, quam ſupra Mnemium oſtendit idem, et infra Heroopolin Strabo lib. 16. p. 529. ſ. 769. At et hic infra Philoterida ponit Μυὸς ὅρμον ſecus ac Ptolemaeus, quare inter illud promontorium, ſi certe fuit, et Coloba non poteſt quaeri Philoteris ex Strabonis ſententia. Cf. etiam lib. 17. p. 560. ſ. 815. Ita Plinius 6, 33. ſ. 29. Philoteram ſupra Myoshormon ponit et inter Arſinoen, hoc quidem paullo aliter, ac Strabo, qui ſubiicit hanc Philoterae ſtatim ante Myoshormon. Ipſa vero Arſinoe ſatis et a Plinio c. l. et Strabone in primis notatur lib. 17. p. 553. ſ. 804. Sed incerta ſunt omnia et dubia, quae Pomponius in deſcriptione ſinus Arabici adfert, ita ut difficulter, vel minime, explicari et cum aliorum narrationibus componi poſſint,

quod et ipſe profeſſus eſt Danvillius in deſcription du Golfe Arabique ou de la mer rouge, quae adnexa eſt eius libro Memoires ſur l'Egypte p. 263. Quare acceptum reddidi. Pintianus nimis audacter in codices graſſatur omniaque mire invertit. De voce *Coloba* ſatis probabiliter disſeruit Voſſius. In reliquis minor obſtat dubitatio, immo nulla.

Arſinoe) Vatic. 3. *aſſirice;* Prag. *aſſyrice;* Lipſ. Havn. *aſirice;* Pariſ. 2. *Aſinice;* Rehdiger. *arſynoe*, uti legitur in Chron. Paſchali p. 29. (ed. Venet.) ceteri, in quibus Cibin. Pariſ. 1. Venet. (qui addit *eſt*) *Arſinoe* cum veteribus editionibus; tantum vitioſe 11. *Arſine.* Boccatius c. l. *Arſenoe.* Tum Pariſ. 1. *Boenice;* Vindob. *Bernice*, plerique *Beronice*, uti edd. ad Gronovianam 40. poſt aliae *Berenice*, uti dant Gud. Venet. Rehdiger. aliique. Vid. ſupra. Boccatius c. l. *Beronices*, et ex edd. 15. 20. *Buronice.*

tum ſilva —) Leviora et quae facilius ad ordinem redeunt, hinc obiiciuntur. Venet. *cum ſilva.* Poſt Lipſ. *thanum.* Ed. 8. *habenum;* aliae cum MSS. *hebenum;* tantum Gud. Prag. *ebenum.* Ita vero alibi etiam adſpiratio fluctuatur, veluti in Virgilio Georg. 2, 117. ubi cf. Emmeneſſius. Plerumque tamen hodie in bonis editionibus omittitur, e. g. in Virgilio c. l. Lucano Oudendorpii 10, 117. (nam Burmannus praemiſit) Plinio 12, 8. ſ. 4. aliisque. Tuentur, qui ex Hebraica lingua vocem repetunt, in iis Becmannus de Orig. L. L. p. 221. ſed et Dausqueius in orthogr. h. v. probat quaſi Graecis accommodata magis,. etſi in iis molliori ſono efferatur. Nimirum ita ſolet etiam in multis aliis.

dioryge) Ciaccon. *dioregc;* Rehdig. *dyorige;* Lipſ. Gud. *diorigine;* plerique alii, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *diorige;* reliquae edd. *dioryge.* TZSCHVCKE. *diorige)*

Scribendum eſt *dioryge.* Vox ea et Graeca eſt, et familiaris Straboni, foſſas et alveos manufactos ſignificans. BARBARVS. Scribo *dioryche*, non *dioryge. Diorychos* enim inflectitur, non *diorygos* ex omnibus gregatim tam antiquis, quam recentioribus Grammaticis. Sic etiam Herodotus in Polymnia [7, 117.] et aliis libris. Sic Thucydides in primo. [c. 109. cf. 4, 109.] Sic Strabo in undecimo. [p. 341. ſ. 495. et paſſim] Sic omnes. Sicubi vero apud ipſum Strabonem aliumve auctorem aliter ſcriptum invenitur, perperam ſcriptum eſt. Vt non parum inceſſendus ſit Hêrmolaus, vir Graece ac Latine iuxta doctus, qui in quarto Plinianarum caſtigationum [cap. 2. ſ. 1.] *dioryge* legit in Pomponio contra praecepta Graeci ſermonis et uſum auctorum. PINTIANVS. V. C. legit *diorege.* Eſt etiam *Dira* civitas in anguſtiis ſinus Arabici Straboni memorata lib. 16. [p. 529. ſ. 769.] CIACCONIVS. *Dioryche* legunt eruditi. Sed ſciendum, innumera Graeciae vocabula illud pati, ut, cum Latina fiunt, χ in *g* mutent. Vide ſcriptum de mutationibus literarum praefixum etymologico parentis. VOSSIVS. *Dioryche* vult etiam Barthius in adverſarr. 15, 6. In Graecis quidem per χ non per γ ſcribendum eſſe diſerte monent Phrynichus p. 98. et Thomas Magiſter h. v. itaque ſolent praeter Herodotum Attici illorumque aemuli, veluti Demoſthenes, Thucydides, Theophraſtus, Arrianus, Ariſtides, Libanius. Ita Plutarchus in Ageſilao cap. 59. Zoſimus 3, 24. In aliis, veluti Strabone, Diodoro, Polybio, Pauſania vulgo per γ effertur, nec aliter exhibet Suidas, etſi διωρυχὴ ſubiicit. Sed et in illis variant libri, cuius exempla ſubminiſtrant Strabo c. l. Diodor. 1, 57. vel ipſi editores parum ſibi conſtant, ut Schweighaeuſerus in Polybio. Atque hinc utramque ſcripturam indicat in Lexico Gr. Schneiderus. In tabulis Heracleenſ. per γ adparet, quod ita expedit Mazochius p. 198. ut ἀρχαῖοι apud Phrynichum ad veteres Atticos referatur. Sed alia et plura dabit in primis Hemſterhuſ. ad Thomam Magiſt.

p. 245. Cum in vulgari aliorum uſu γ uſum obtinuerit, nec in Latinis reiici debet, ubi codices admovent, cum ipſa vox Graeca reddatur. In aliis, quae a Voſſii parente commemorantur, inverſio ex Graecis varie facta vel credita obſervatur.

adductus) Sic codices, itaque voluit Lipſ. in quo legitur *aductus*. Conſentiunt veteres editiones, quas ſecutae ſunt Camert. Ald. Iunt. 21. et 28. At Vadianus mutavit in *abductus*, quod hinc (ab ed. 16.) acceperunt 18. 22. 24. 25. omninoque Vadianae et Olivarianae, Vinetus et Schottus. Priorem lectionem ceteris praeivit Voſſius. Recte. Non enim ſuberat cauſa, cur mutaret invitis MSStis Vadianus, immo talia amant veteres ob efficaciorem brevitatem, quia duplex ratio indicatur, ut ſupra dixi.

§. 8. *Extra ſinum)* Prava diſtinctione antea hic locus laborabat; veram conſtituit Voſſius. TZSCHUCKE. Mirum, neminem attingere difficultatem longe maximam, quid nempe ſibi voluerit auctor noſter, cum foſſam e Nilo, in ſinum Arabicum exeuntem, tam longe a ſuo vero ſitu abduxerit. Quis enim neſcit, foſſae huius oſtium fuiſſe in intimo ſinus Arabici receſſu? Paucis expediam. Verba haec Melae non accipienda de notiſſima illa, quam diximus, foſſa, ſed de ſegmento Aſtaborae, quod in ſinum hunc olim effluebat. Manifeſte enim docet Strabo lib. 16. [p. 530. ſ. 770.] poſtquam de Ptolemaide egit, portionem quandam ab Aſtabora avulſam hic effluere, cum maiore ſui parte Nilum influat. Naturali autem ſuo curſu non exit Aſtaboras in mare, ſed cum fluminis huius pars aliqua mari admodum ſit vicina, apparet, illinc foſſam fuiſſe ductam, per quam e Nilo in ſinum Arabicum navigari poſſet. Rem ipſam tenemus; videamus nunc, quomodo verba Pomponii, quae nullum continent ſenſum, conſtitui debeant. Sic illa conci-

piuntur in omnibus ferme, quae vidi exemplaribus: *Tum ſylva, quae ebenum odoresque generat, et manu factus amnis ideoque referendus, quod ex Nili alveo dioryge adductus extra ſinum, verum inflexu tamen etiam non modico. Rubri maris pars beſtiis infeſta, ideoque deſerta eſt, partem Panchaei habitant* etc. Alii antiqui libri ſic habent: *veruntamen inflexu etiam non.* Omnino ſcribendum: *quod ex Nili alveo dioryge adductus. Extra ſinum, veruntamen in flexu etiamnum modico Rubri maris, pars beſtiis infeſta ideoque deſerta eſt; partem Panchaei habitant.* Duos maris Rubri ſinus, Perſicum nempe et Arabicum deſcripſit. Egreſſus iam ſinum Arabicum, tertiam Rubri maris portionem ſubiungit, ſinum ſcilicet Barbaricum, et quidquid Moſſylicum promuntorium et Ceraunios ſaltus interiacet. Huius ſinus accolas facit Panchaeos et Pygmaeos. VOSSIVS. Expoſite ſatis et probabiliter de his diſſeruit, ut ad ipſam lectionem nihil opus ſit addere.

verum in flexu —) Magna in hac parte a libris obiicitur lectionis varietas. De ſingulis monendum eſt. Heniſchius (34.) omiſit *verum;* Prag. Havn. habent *eſt vero;* Ciaccon. *verum inflexu etiamnum;* Voſſius ex ſuis adfert: *veruntamen inflexu etiam non;* I. Gronovius ex duobus *verum inflexu tamen etiamnum modico Rubri maris,* et ex Mediol. *verum in flexum tamen;* A. Gronov. ex quibusdam: *verum inflexu tamen,* et ex Voſſ. 1. *veruntamen inflexu etiam non Rubri maris;* ex meis Cibin. proxime ad Voſſ. *verumptamen in flexu etiam non rubri maris;* Vatic. 1. *verum in flexu tamen etiam non rubri maris;* Vatic. 3. *etiam non modico r. m.* Pariſienſes *inflexu,* ſed Pariſ. 1. *etiam non rubri,* 2. *et non modico,* 3. *tamen et non rubri;* Venet. *inflexu tamen etiam non modico rubri maris;* Havn. *vero inflexu tamen etiam non modico;* Vindob. *inflexu tamen etiam non rubri maris,* uti Gud. Rehdiger. Lipſienſis. Editiones haec: 1. 2.

3. 4. 5. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. *verum in flexu;* 6. 7. 8. *verum inflexum;* 15. 17. 20. *verum in flexum;* 16. 18. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *verum inflexus;* Vinetus, Voſſius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *verumtamen in flexu;* 44. et reliquae cum Reinoldio *verum in flexu tamen.* Particulam *tamen* poſt *inflexu* agnoſcunt 1. 2. 3. 4. 5. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. ſed 6. 7. 8. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus omittunt; aliae, ut ex notatis intelligitur, diverſam ei ſedem adſignant. Tum 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *et non rubri maris;* 15. 17. 20. 23. *etiamnum rubri maris;* Vinetus, Voſſius, 40. 41. 42. *etiamnum modico rubri maris;* Reinoldianae, 44. 45. aliae *etiam non modico, Rubri maris.* TZSCHVCKE. *verum inflexus, et non rubri maris*) Caſtigo: Extra ſinum, *verum inflexu etiamnum Rubri maris.* PINTIANVS. *Verum inflexus, et non Rubri maris,* ferri fortaſſe poteſt; tametſi Pintianus alia interpunctione: *Extra ſinum, (verum inflexu etiamnum Rubri maris) pars* etc. SCHOTTVS. *Verum in flexu tamen,* uti Salluſtius Catil. cap. 8. *Athenienſium res geſtae, ſicuti ego exiſtimo, ſatis amplae magnificaeque fuerunt; verum aliquanto minores tamen, quam fama feruntur.* Barthius lib. 15. Adverſ. cap. 6. p. 799. hunc locum ita emendabat: *quod ex Nili alveo dioryche abductus, extra ſinum, verum inflexus,* vel, *extra verum ſinum influxus* l. *influens. At non rubri maris pars beſtiis infeſta, ideoque deſerta eſt;* vel, *At non rubri maris pars, quae beſtiis infeſta, ideo deſerta eſt.* A. GRONOVIVS. Voſſii nomen proxime antea reddidi. Barthii emendationes languent. Nec magis adridet Vineti lectio *etiamnum modico.* Quid enim opus monere, et olim et nunc modicum fuiſſe. Tum quidem recte feciſſet, ſi mutationem ſubiiſſet. Poſſit tamen retineri *etiamnum,* ſi omittas *modico,* quaſi flexus ille partem porro facit rubri maris. At non videntur codices deterioris notae

ex ſuis hanc vocem depromtam inſeruiſſe. Praeſtat igitur illam retinere, quod poteſt, ſi *etiam non modico* cum recentioribus legas, quod et in particula *non* probant libri. Notum autem eſt, et ſupra ad 1, 7, 2. adnotatum, *nunc* vel *num* et *non* ſaepe commiſceri. Duri tamen vel ſic aliquid ſubeſſe ex ſenſu meo, non diffiteor.

Panchaei) Nomen non ſolum populi, ſed et ipſe populus, certe hic, controverſus. Videamus primum de librorum lectione. Ciaccon. *Panchaei*, quod et ex ſuis refert Voſſius; A. Gronov. ex ſuis *Panchai*, *Panthaii*, *Panchii.* Ex meis haec notavi: Vatic. Rehdiger. Prag. Gud. Pariſ. 3. Cibin. uti Boccat. c. l. *Panchai;* Lipſ. *Pancai;* Venet. *Panchaii;* Pariſ. 1. *Panichaei;* Pariſ. 2. *Panachai;* Vindob. *Pachini;* reliqui *Panchaei.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Panchai;* 11. *Panchei;* 16. 18. 22. 30. 32. 37. Vadianae *Candei;* 21. 24. 25. 28. Olivarianae, Schottus *Candaei;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. reliquae *Panchaei.* Quidam codices praeterea habent antea *partemque*, uti Pariſ. 2. Venet. et Prag. TZSCHVCKE. *Candei)* Plinius quoque [6, 34. ſ. 29.] *Introrſus*, inquit, *Candei, quos Ophiophagos vocant, ſerpentibus veſci aſſueti, neque alia regio fertilior earum.* Sunt, qui Panchaei legunt; ſed illi ad Panchaiam potius referendi, quae in Eudaemone eſt, de qua 2. Georg. [v. 139.] *Totaque thuriferis Panchaia pinguis harenis.* VADIANVS. V. C. *Panchaei.* Legendum forte: *Candaei habitant.* CIACCONIVS. *Candaei)* Ex Plinio hoc vocabulum inferſerunt, eiectis Panchaeis, uti omnia antiqua habebant exemplaria. Nos reduximus, idemque apud Plinium faciendum credimus, cum Candaei nulli unquam in hoc tractu fuerint, ſed Panchaei vel Panchaii. Vtrumque enim, ut dicamus, Grammaticorum leges permittunt, quamvis ego poſteriorem hanc diaereſin libentius in poſſeſſivis, quam gentilibus admiſerim. Thuris autem Panchaici pleni ſunt poetarum loculi; illi ipſi tamen ignorant, unde nam

bonus iſte odor eos feriat. Panchaiam enim Arabiae felicis portionem eſſe exiſtimant, cum tamen nulla Panchaia in tota unquam fuerit Arabia. Minime tamen ea fabuloſa eſt regio, uti olim creditum Straboni, [lib. 7. p. 207. ſ. 299.] Plutarcho [de Iſide et Oſiride p. 420. Opp. T. 7. Lipſ.] et aliis; ſed alibi quaerenda, iſtic nempe, ubi Panchaeos hic recenſet Mela. Vt omnia mentitus fuerit Euhemerus, quod tamen minime puto, ipſum ſaltem Panchaiae nomen mentitus non eſt. Illum ſecutus eſt Diodorus Siculus, [5, 45.] cum Παγχαῖτιν regionem deſcribit, ac abundare dicit elephantis, leonibus, pantheris aliisque animalibus. Manifeſte hic ipſam continentem deſignat, ac illam Troglodyticae et Aethiopiae partem, quam hic memorat auctor noſter. Sed ut omnem prorſus tollam dubitationem, ſubiungam teſtimonium omni exceptione maius, Ptolemaei nempe Evergetae, excerptum ex monumento Adulitico, in quo recenſentur gentes Aethiopicae, quas ipſe praeſens ſubiugavit. Inter alia itaque, haec quoque ibi leguntur: Ἔπειτα Λασίνε καὶ Ζάα καὶ Γαβαλὰ, οἰκοῦντας παρ' ὄρεσι θερμῶν ὑδάτων βλύζουσι καὶ καταῤῥύτοις, Ἀταλμὼ καὶ Βέγα καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς ἔθνη πάντα. Παγχαΐτας τοὺς μέχρι τῶν τῆς Αἰγύπτου ὁρίων οἰκοῦντας ὑποτάξας, πεζεύεσθαι ἐποίησα τὴν ὁδὸν, ἀπὸ τῶν τῆς ἐμῆς βασιλείας τόπων μέχρι Αἰγύπτου. Prodiit olim Romae haec inſcriptio, ſed vitioſe admodum. Multo integrior exſtat apud Auctorem Topographiae Chriſtianae, qui in Florentina adſervatur bibliotheca, cuiusque ſupra meminimus. VOSSIVS. *Candaei* tamen etiam hic tuetur Sevinius ſur la vie et les ouvrages d'Euhemere p. 182. (in Memoires — de Paris Tom. 11. ed. Hag.) quia ſic et Plinius legerit, et Panchaei Euhemeri pauperes huc minime pertineant, cum Melae Panchaei ſint opulenti, quod, certe de Mela, arbitrario ſumſit. Nempe tota de Panchaeis narratio fide Euhemeri nititur, quam probant alii, alii ſollicitant, de quo et aliis V. 2. Narraverat

autem ille, uti ex Diodoro 5, 42. conlato Euſebio de praeparat. Evang. 2, 2. diſcitur, Panchaiam inſulam eſſe Oceani exadverſus Arabiam, latam 200 ſtadiorum, turis myrrhaeque feraciſſimam, unde in ulteriores terras per mercatores Arabes deportetur. Cf. Virgil. Georg. 2, 139. Ovid. Metam. 10, 307. Sidon. carm. 5, 47. et quae ad illa loca adnotantur; de ſitu etiam Diodor. in fragm. T. 2. p. 633. Prave igitur de Arabia omnino vel de Arabia felici Panchaiam interpetantur Servius et Philargyrius ad Virgil. c. l. Cauſa erroris haec eſt, quod in Arabia felici tus naſcitur, quod tamen etiam ferre tradiderat Euhemerus. Cf. Salmaſius ad Solin. cap. 33. ſ. 36. p. m. 387. ubi etiam Plinium falli docet, qui Panchaiam prope Solis urbem poſuerit, nempe Heliopolin Arabiae turiferae urbem pro Aegyptią accipiens, quam tamen diverſam fuiſſe contendit. Sed alia ſuo loco, etiam de ſitu. Codices ſtant pro Panchaei, et, ſi Plinius Candei refert, alios forte ſecutus eſt auctores. Quod vero ex monumento Adulitano eos tuetur Voſſius, dubium eſt, quia in Codd. Vatic. et Florent. conſtanter legitur Ταγκαῖτας, qui et in Aegypti Aethiopiaeque finibus longius a Panchaeis ſunt remoti. Cf. quae diſſeruit Weſſeling. ad Diodor. c. l.

hi quos) Ita codices mei, praeter Lipſ. in quo legi *habitat, qui ex ſacto.* In priori lectione conſenſiſſe etiam videntur Codices A. Gronovii. Ciacconius ſic: alias *nec hos ex ſacto Ophiophagos vocant.* Editiones antiquiſſimae *hi quos.* Olivarius dedit *et quos*, relicta ed. 24. in qua legitur *hi quos*, uti habet alterum exemplar et ex Olivarianis, 33. Lugdun. 1605. aliaeque; Voſſius, 40. 41. 42. *habitant, quos;* tum Reinoldio duce reliquae *hi quos* cum codicibus. Poſt Gud. *ſacto ſed ſerpentibus;* Rehdig. *qui ſerpentibus;* Prag. *ſerpentes.* Prag. *naſcuntur* pro *veſcuntur.* Tum Prag. *ophiphages;* Lipſ. et Rehdiger. *ophyophagos;* Gud. *ophioſagos;* Vindob. *ephigophos.* Graecis literis proferunt edd. 15. 17. 20. 23.

TZSCHVCKE. Lego: *Hos, quia ſerpentibus veſcuntur, Ophiophagos appellant;* reliqua ſuperfluunt. Eadem brevitate uſus eſt Plinius in ſexto, [cap. 34. ſ. 29.] ubi de Ophiophagis loquitur. PINTIANVS. Ad Pintiani coniecturam legi poſſet concinnius: *habitant; quos Ophiophagos vocant.* SCHOTTVS. Barthius, notante A. Gronovio, Adverſar. 15, 6. verba: *quia ſerpentibus veſcuntur,* meras gloſſas eſſe, ideoque delenda exiſtimabat; a quo non diſcrepat Ciacconius. At notum eſt, Melam Graeca nomina ita ſaepe explicare. Sola vocula *hi* in hoc loco poſſit offendere, nec, cur poſita ſit, aliam cauſam invenio, quam quod Mela ſic a cognomini populo diſtinguere voluit. Tum vero etiam ſalvi ſunt *Panchaei,* pro quibus aliquando in mentem venerant *Pechini* ex cod. Vindob. lectione *Pachini.* Nempe, ſic mecum reputabam: Pygmaei ſunt in Aethiopia, et forte Nubae Ptolemaei 4, 8. quia in Heſychio Νῶβαι Πυγμαῖοι dicuntur. Grues porro Aethiopiam ex veterum narrationibus petunt; cf. Ariſtotel. H. An. 8, 18. Tum vero nomen Πυγμαῖοι deducere videtur ad *Pechinos,* quos Ptolemaeus c. l. in illo tractu commemorat. Nec minus Herodotus 2, 32. ſcribit, Naſamones promontorio Africae occidentali, Soloente, in interiora (ὑπὲρ θαλάσσης) progreſſos, loca feris infeſta, plane ut noſter deſignat, et ibi homines μικροὺς μετρίων ἐλάσσονας ἀνδρῶν deprehendiſſe, quae omnia faciunt ad Melae narrationem. Attamen Pechini illi diverſo ſunt ſitu a Panchaeis Melae, et alii codices pro Panchaeis propugnant.

Pygmaei) Vſitato more quidam codices, etiam Cibin. et edd. antiquae adſperſa labe ſcribunt *Pygmei;* Vindob. *prigmei.* Sic ex edd. Vadianis quaedam *Pygmei;* 1. 2. 9. *pigmaei.* Sed haec nota. Mox omnes codices A. Gronovii praeter Voſſ. 3. in quo *defecit,* habent *deficit,* nec aliter mei. Editiones ad 42. praeferunt *defecit;* tantum 8. 20. *deficit,* quod ex MSStis reduxit Reinol-

dius, et hinc edd. acceperunt 44. 45. et reliquae. In utramque partem diverſa haec tempora agi poſſunt. Quid velit Mela, docet *fuere*, ſed id ipſum et *pugnando* deſiderare videtur *defecit*, quod inſtauravi. Eadem in hoc verbo discrepantia notata eſt ad 1, 12, 2. Vocem *frugibus* ex *ſatis* natam eſſe putat Barthius c. l. ideoque ad gloſſas ablegat. Poterat omitti, ſed, cum non omnes fruges ſerantur, et hinc maior gruum inferatur vexatio, poteſt etiam commode retineri cum libris. Ceterum a verbis *Fuere* interius cap. 43. incipit Vinetus.

§. 9. *Sunt multa volucrum)* Gud. omiſſa voce *multa* dat *Sunt volucrium*. Pro *ſerpentium*, quod eſt in Lipſ. Mediolan. Cibin. et Vatican. omnes mei reliqui et A. Gronovii habent *ſerpentum*, quod et exhibent edd. omnes ad 42. hinc cum Reinoldianis reliquae *ſerpentium*. Dedi *ſerpentum*, uti ſupra 2, 1, 12. *parentum*, ubi vid. notata. Nempe obſecutus ſum libris pleriſque, etſi alteram formam damnari minime poſſe ſcio. Sic Horat. epod. 1, 2. Sed ita multi alii.

quos —) Prag. omittit *quos*. Poſt idem et Pariſ. 2. praeſcribunt *parvos et veneno praeditos;* Havn. *veneno proditos*, quo idem voluit. Ita forte explicare voluerunt vocem *praeſentis*, aut, cum non intelligerent, hanc poſuerunt; Pariſ. 2. etiam antea *maxime parvos*, et pro *memorandi*, forte quod cum *ſerpentibus* proxime connecterent, idem, Vatic. Cibin. Lipſ. Rehdig. Gud. Havn. *memorandis;* vitioſius Vindob. *memoranda*. Pintianus, quem probat Schottus, mavult *Sed veneni praeſentis*. Earum particularum commiſtio etſi minime eſt infrequens, nulla tamen hic emendatione opus. Tum Pariſ. 1. *contractarum paludum;* poſterius eadem forma dat Vindobon. cum Olivarianis quibusdam 33. 34. Lugdun. 1605. Schotto, Voſſio, 40. 41. 42. *paludum;* reliquae *paludium;* Cibin. prorſus ignorat. Cum utrumque ob-

tineat uſum, uti obſervat Voſſius 4. Gramm. 14. auſcultandi ſunt plerique codices. Eandem varietatem in hac voce notant viri docti ad Liv. 21, 54, 7. et A. Gronov. ad Iuſtin. 44, 1, 10. Sic alia plura paſſim antique formantur, quae larga copia ad Livium conlegit Drakenborchius et antea Auſonius Popma de uſu ant. locut. 1, 9. ut alios taceam. Sic ab *us* et *ſervitutium* in Iuris conſultis occurrit. At, ni fallor, conſtanter *virtutum*. Iam vero hic etſi facile et per ſe *paludium* probari poterat, fecit tamen ipſe Mela, qui ſupra 3, 3, 3. ſine librorum discrepantia *paludum* dixit, ut ad eandem eum et hic formam revocarem.

in magno —) Lego inverſo praepoſitionis loco, *magno examine volantes in Aegyptum tendere.* PINTIANVS. Leg. *hinc magno examine Aegyptum.* Sed *in Aegyptum* cum Pintiano legi non eſt neceſſe. Infra enim hoc capite: *oſſa priſtini corporis incluſa myrrha Aegyptum exportat.* CIACCONIVS. Sic Livius 31, 43, 5. *equites mercede conductos Aegyptum avexit.* Sed talia paſſim a viris doctis et in primis a Drakenborchio ad Livium notantur. Codices etiam hic, ut poſtea, praepoſitionem omittunt, tantum Cibin. Voſſ. 1. *et in magno.* Tum edd. 1. 2. 3. 4. 5. aliaeque deinceps cum Camertin. (12. 14.) Ald. Iunt. *pugnasque;* ſed et ex veteribus 13. 19. Vadianae et aliae poſt *pugnaque*, uti legitur in MSStis. Schottus *pugnas* mutabat in *pugnantes;* quod neceſſe non eſt, adeoque male factum eſſe pronuntiat Salmaſius ad Solin. cap. 32. ſ. 35. p. m. 325. Porro *Fenix* noto vitio in quibusdam codicibus. Cibin. *coytu.*

§. 10. *perpetua)* Ita omnes codices et antiquiſſimae editiones, pro quo ſine cauſa Ciacconius malebat *perpetuo*, uti legitur etiam in edd. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. Illud eſt etiam elegantius. Poſt Prag. *durat;* in Lipſ. abeſt *aevo;* idem deinde dat *ſemper ex-*

aggeratam; pro *variis odoribus* Prag. *variis ſervere.* A verbis: *De volucribus* cap. 44. poſuit Vinetus.

ipſa incubat) Prag. Vindobon. *ipſi incumbat.* Ciacconius malebat *incubans;* temere. Tum cod. Ciaccon. Gud. ed. 44. *dein;* nota commutatione; ed. 19. *ſolvitque.*

tabe) Legendum opinor *tabo.* Ex tabe enim nihil concreſcit, nec tabes eſt putreſcentium membrorum. I. GRONOVIVS. Sed nusquam invenias ex putreſcentibus membris naſci tabum, paſſim vero invenias putridam tabem. Nusquam quoque reperias ex tabo ſeu atro cruore naſci phoenicem, ſed vel ex ſanie alba, vel ex cinere oſſium permixto medullis. Nec dicit Mela phoenicem ex tabe concreſcere, ſed ſolvi tabe putreſcentium membrorum. Tabes enim ſive diminutio membrorum eſt via ad ultimam corruptionem, quam putrefactionem paſſim vocat Ariſtoteles. Iſtam vero ultimam corruptionem ſeu putrefactionem ſequitur disſolutio, disſolutionem vero nova concretio et demum generatio. Si pravam librarii tollas diſtinctionem, omnia clara erunt; *ſibi ipſa incubat, ſolviturque deinde putreſcentium membrorum tabe: concreſcens ipſa ſe concipit, atque ex ſe rurſus enaſcitur.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quid ergo eſt apud divinum vatem in fine tertii Georgicorum: *dilapſa cadavera tabo,* nunc alibi [Aen. 3, 626.] *membra fluentia tabo,* nunc [Aen. 8, 487.] *ſanie taboque fluenteis,* et apud Silium [10, 542.] *manantia corpora tabo.* An dilapſa ac fluentia ac manantia notant quid aliud, quam putreſcentia? Quid aliud voluit Tacitus lib. 2. Hiſtor. 70. *Trunci artus, putres virorum equorumque formae, infeſta* [immo *infecta;* vid. Erneſti in ed. alt.] *tabo humus?* Vnde confirmatur eius locus lib. 3. Hiſtor. 35. *noxia tabo humus.* Ita codices melioris notae quibus aſſurgere debet recens ille Agricolae, unde producitur

tabe. Sidon. Apollin. lib. 8. Epiſt. 11. *terra tabo madefacta continuo.* Quod pergit Voſſius, — (de ſanie alba —) an ſanies utique eſt alba, et tabum atrum? Cur igitur iunxit Virgilius 8. Aeneid. [v. 197.] *Ora virum triſti pendebant pallida tabo?* Cur iunxit Lucanus lib. 6. [v. 548.] *ſtillantis tabi ſaniem*, hoc eſt, atrum ex ſententia Voſſii et album? An hinc venit ſanies alba? De phoenice quid ait Clemens? [epiſt. ad Corinth. 1, 25. p. 63. ed. Colomeſii] nempe σηπομένης τῆς σαρκὸς, tum ἐκ τῆς ἰκμάδος τοῦ τετελευτηκότος ζώου. Cur iunxerat Lucilius [apud Non. c. 4. ſ. v. *ſpargere*] *Latere penderes ſaxa ſpargens tabo, ſanie et ſanguine atro.* Porro nuspiam ſic Mela τὸ *deinde* in iſta ſerie ponit, ſemper a principio. Deinde unde concreſcit? Suppoſuit enim ultimam corruptionem et putrefactionem, ſuppoſuit quoque diſſolutionem. Immo concreſcit ex eo, in quod membra putrefacta abierunt. Id voca, prout lubet. De eadem re agunt ad Taciti lib. 2. Annal. cap. 69. I. GRONOVIUS *in nota poſteriori.* Et in hoc Taciti loco Lipſius emendabat *tabo* pro *tabe*, contra N. Heinſius in Silio Italico 13, 487. ad 3, 342. idemque paſſim in Lucano. Perinde tamen valere, utram hoc ſenſu vocem poſueris, alteramque *tabo* magis a poetis frequentari, docuerunt viri docti multi, in iis Drakenborch. ad Liv. 4, 30, 9. (ubi libri etiam variant) et 30, 34, 10. Burmann. ad Suetonii Vitell. cap. 10. Erneſti ad Tacitum Ann. 2, 69. et quos memorant. Nihil igitur hic, invitis praeterea libris omnibus, eſt mutandum. Quod in repetitione huius loci Barthius adverſar. 44, 29. ponit *putiſcentium* operarum vitio factum eſſe videtur, cum ipſe de hac mutatione nihil monuerit; etſi *putiſco* ſ. *puteſco* et *putreſco* etiam alibi veluti in Horat. Satyr. 2, 3, 194. commiſceantur. Diſtinctionem Voſſii gravioribus cauſis reiecit I. Gronovius. Ex MSStis haec ſubtexam: Pariſ. 1. *deinde in putreſcentium;* Prag. *ſuorum tabe;* Vindobon. ipſa concepit.

enaſcitur) Vatican. Lipſ. Prag. Gud. Rehdiger. Vindob. Havn. Venet. Zaluſc. (ex quo diſerte hic notatum erat) ut edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *renaſcitur;* Pariſienſes cum Cibin. habuiſſe videntur *enaſcitur,* uti ex editionibus 9. (tantum *enacitur*) 13. et poſt demum cum Voſſio reliqui, uti etiam emendabat Ciacconius. Offendit ſine dubio prius propter coniunctam particulam *rurſus.* Tum vero plurima loca immutanda ſint. Sic Plinius 13, 9. ſ. 4. de palma *iterum mori et renaſci ex ſe ipſa;* Virgil. Aen. 6, 751. *rurſus reverti;* Sueton. in Caeſ. c. 2. *rurſus repetere;* Quinctilian. 1, 1, 25. *rurſus retroagere* et ſic alia; ubi, ſive ſecundo, ſive ſaepius quid factum erat, ipſa iam particula declarabat. Sed vid. Caſaubon. ad Sueton. c. l. Drakenb. ad Livii epit. 14. Daviſ. ad Iul. Caeſ. de B. G. 4, 4. Oudendorp. ad 7, 9. Arntzen. ad Caton. 1, 16. Staveren. ad Nepot. Alcib. 6, 5. et qui memorantur. Sed vel Lexicographi talia ſubminiſtrant. Auſcultavi igitur hic plerisque MSS. et revocavi prius. Poſt Prag. omiſit *oſſa,* et hinc habet *coris incluſa;* Gud. Cibin. *murra;* Prag. Lipſ. Rehdiger. et alii quidam *mirra,* more noto.

Aegyptum exportat) Voſſius ex quibusdam notat: *extra Aegyptum portat;* Vatic. 3. Prag. Venet. Havn. *extra Aegyptum exportat.* Alii propoſitam hodie lectionem tuentur. TZSCHVCKE. Vtrumque rectum poſſit videri. Nam Heliopolitanus nomus et Heliopolis, quo Phoenix nidum ſuum deferre credebatur, a quibusdam Aegypto, ab aliis vero Arabiae attributa fuit. Hinc error Stephani, qui duas putavit eſſe Heliopoles, alteram in Aegypto, alteram in Arabia, et quidem Ἀρωματοφόρῳ; ne longe quaerenda eſſet materia, quibus Phoenix rogos ſuos ſuffiret. Similiter ſenſit Plinius, [10, 2.] qui Heliopolin in Panchaia collocat, cum alibi in toto opere nun-

quam Panchaiae mentionem fecerit, ut vel inde ſatis appareat, eum ignoraſſe ſitum huius regionis. Erat quidem Panchaia Arabiae Troglodyticae pars, verum non in ea Troglodyticae parte, qua eſt Heliopolis, verum iſta, quae oſtio ſinus Arabici adiacet. Errare enim eos, qui Panchaiam Arabiae felicis portionem faciunt, iam ſuperius oſtendimus. Recte itaque ſeſe habent verba Plinii, in quibus emendandis multum ſe torquet Solinianus interpres. [cap. 33. ſ. 36. p. m. 387.] Caeterum ut ad Melam redeamus, potior nobis alia videtur lectio. Si enim Heliopolis non ſit in Aegypto, iuxta Melam, fruſtra hic Aegypti fiat mentio. Ita ſenſit, Phoenicem in Arabia naſci, mori in Aegypto. In hoc omnes fere conveniunt. Solus tamen Anonymus [Lactantius vulgo fertur] de Phoenice ſcribit, [v. 121.] illum concinnatis cineribus paternis contendere ad ortum. Sed omnino apud illum ſcribendum, *contendit Solis ad urbem*, non *ortus*, ut vulgo. VOSSIVS. Recte vulgatam praefert, quam ipſe comprobat contextus. Phoenicem enim in Arabia, non in Aegypto naſci dicit, et ſic Herodotus 2, 73. ἐξ Ἀραβίας ὁρμώμενος.

in urbe) A. Gronovii quidam, ex meis Rehdiger. Venet. *et in urbe;* Prag. *et in urbem.* Edd. inde ab antiquiſſimis ad 42. *atque in urbem;* poſt cum Reinoldio 44. et reliquae *atque in urbe.* Prius videntur etiam Pariſienſes adtuliſſe. Duplex hic valet ratio, prout referas. Codices, quod ſic adparet, coniunxerunt cum remotiori utique verbo *conſecrat.* Alias Plinius 10, 2. *deferre in Solis urbem.* Reliqui ita potius *urbe*, quam lineolam illam ab omnibus neglectam eſſe crederem. Poſt Vindobon. *appellat*, et pro *fragrantibus* Prag. *flagrans;* Vatic. 3. Cibin. Lipſ. Gud. Rehdiger. Venet. *flagrantibus;* alii cum edd. recte in hoc nexu *fragrantibus.* Non enim hic de combuſtione cogitari poteſt, ſed de odore, quem involucrum myrrhinum ſpirat. De frequenti harum

vocum commutatione monuerunt Drakenborch. ad Sil. Ital. 15, 117. Bentleius ad Horat. 2. od. 12, 25. Burmann. ad Quinctil. declam. 298. m. et ad Virgil. Georg. 4, 169. Heyne ad Aen. 1, 436. aliique. Idem vitium de phoenice ex codice Ambroſ. ſuſtulit N. Heinſius apud Claudian. de phoenice v. 80.

archio buſtis) Ita codices Voſſiani, mei et ex editionibus 1. 2. 9. 13. Poſt 3. 4. 5. et deinceps *nardo buſtis* ad Voſſium, qui obſequentibus ceteris repoſuit *archio buſtis*, cui nec ex ſuis codicibus refragratur A. Gronovius; tantum Vatic. 3. *archo.* TZSCHVCKE. Et hic quoque correctores loquuntur, non Mela. Prius ſic legebatur: *Atque in urbe, quam Solis appellant, fragrantibus archiobuſtis inferens, ſeſe.* Divide vocabulum, ac lege: *archio buſtis*, et veram habebis lectionem. *Archium* eſt ἀρχεῖον. Vtrumque enim rectum *archium* et *archivum*, uti odium et odivum, muſeum muſivum, *dium* et divum. Archium autem hic noli accipere pro tabulario, ut fere apud Latinos archivorum vox accipi ſolet, ſed pro ipſo templo, uti Graeci, vel potius pro adyto templi, ubi congregabatur magiſtratus ſacerdotum. Dicit phoenicem oſſa parentis ſui, vel potius ſui ipſius, incluſa myrrha in Aegyptum deportare, atque in archeo ſeu adyto templi Heliopolitani buſtis ea fragrantibus inferre, ac ſic ſemet ipſum memorando funere conſecrare. Sic quoque alii, niſi quod in modo geſtationis paululum a ſe invicem abeant. — VOSSIVS. Servat *nardo buſtis*, certe ex hoc loco repetit, Graevius in Burmanni ſylloge epiſtolar. T. 4. epiſt. 441. p. 513. probatque diſerte Geſnerus in theſauro L. L. et poſt Schellerus in Lexico ſub h. v. Si *archio buſtis* ex codicibus omnibus cum Voſſio praeferas, ex Latina lingua explicari ad huius loci ſenſum commode nequit, quippe in qua ſignificat grammatophylacium vel tabularium, quod proprie Latini dicunt. Vid. Voſſius in Etymol. Lat. L. h. v. Sed ita etiam in Graecis explicant

Heſychius et Suidas, nempe de loco, ubi tabulae publicae reponuntur. Sic quae urbs Ioſ. 15, 16. *Kirjath — ſepher* in Hebraicis vocatur, in Graecis πόλις τῶν γραμμάτων, Chaldaeus interpres vertit קִרְיַת אַרְכֵי. Qui ad templum ex Polluce 1, 1. ſ. 23. referunt, veluti Potterus in Archaeologia, (ed. Rambach. T. 1. p. 462.) dubiam lectionem ſequuntur, cum ibi τοῦ ἱεροῦ epitheta recenſeantur potius, in quibus eſt ἀρχεῖον, pro ἀρχαῖον, uti etiam innuit Kuhnius, etſi contra ἀρχαῖα pro ἀρχεῖα apud Xenophontem dici adfirmat Suidas h. v. At vid. de illa corruptione ad Thomam Mag. p. 125. Accedit vero, opinor, ex ipſo loco gravior dubitandi cauſa. Nempe verborum detracto ornatu ſententia haec eſt: Phoenix oſſa priſtini corporis in Solis urbem odorata ſtrue, quaſi buſtis, infert. Si quaeratur, unde fragrent buſta, *archio* inepte reſpondet. Sin locum deſideremus, dubitare licet, an ſic abſolute et ſine praepoſitione, ut quietem et moram indicet, uſitate ponatur, vel idoneam ſedem hic occupet, quam poſtea melius ſortita fuiſſet. Veteres fere, qui huc referri poſſunt, ita: Herodot. 2, 73. κομίζειν ἐπ' Αἰγύπτου ἐς τοῦ Ἡλίου τὸ ἱρόν. Plin. 10, 2. *totum deferre nidum in Solis urbem et in ara ibi deponere.* Tacitus Annal. 6, 28. *in Solis aram perferre atque adolere.* Claudianus v. 91. c. l. *invehitur templum.* Lucan. 6, 680. *aut cinis Eoa poſiti phoenicis in ara.* Lactant. de phoenice v. 122. *inque ara reſidens ponit in aede ſacra.* Quae quidem omnia ad templum ſpectant. Attamen ſi *nardo* praeferas, nihil id novi adfert, cum iam praeceſſerit myrrha, et hinc languor exſiſtit. Buſta enim incluſa myrrha oſſa ſunt incluſa myrrha, vel ex Herodoto c. l. ovum myrrha factum, in quo excavato parentem ponit, et θάπτειν Noſter reddidit, *memorando funere conſecrat.* Ovid. Metam. 15, 405. *fertque pius cunasque ſuas patriumque ſepulcrum* dicit; ἐν θήκαις καταθέσθαι τὸν πατέρα Aelian. H. An. 6, 58. Sed ne argutari forte

videar, locum doctioribus et acutioribus iudicibus relictum, qualem accepi, propter codices reddidi.

memorando) Ante hoc verbum in Prag. Pariſ. 1. 2. et edd. 39. 40. 41. 42. legitur *ſeſe*, quod ignorant octo Abr. Gronovii codices et ex meis reliqui. Nempe oratio ſuperioribus adnexa bene cohaeret.

mare) Abeſt haec vox in poſterioribus Vadiani editionibus. Tum Cibin. praefert *cludit*.

Cerauniis) Ita omnes codices et editiones veteres, niſi quod ex more ponunt maiori numero *Ceraunis*. Vadianus *Cerauniis* dedit, in quo poſteriores recte adquieverunt; tantum Schottus locum ſic ſiſtit: *Ipſum promontorium, quo id mare clauditur, Ceras Auſtri; ultra invium eſt.* TZSCHUCKE. Locus ex numero eorum, qui inſigniter in hoc opere corrupti ſunt. Nam quid oro *Cerauniis* Epiri montibus; aut *Cerauniis* illis, quos dixit, primo libro in Caſpium pelagus obverſos cum mari Rubro? Reſtituitur autem, ni fallor, ſi legatur hoc modo: *Ipſum promuntorium, quo id mare clauditur, Ceras Auſtri Aſiae ultimum eſt.* Par enim erat, cum Aſiae terminum in mediterraneo Nilum ſtatuiſſet, idem in ora facere, ne diſtinctio disterminatioque duarum orbis et quidem maiorum partium remaneret imperfecta caecaque. Quae res nonnullos movit, ut nollent Aſiae et Africae terminum Nilum facere, ſed ſinum *Arabicum* et iſthmum *Peluſii*, ex quibus eſt celeberrimus auctor Strabo primo [p. 24. ſ. 35. Cf. lib. 2. p. 87. ſ. 126.] Γεωγραφουμένων. Cuius verba, quod attinet ad *Auſtri Ceras*, ut ipſe appellat, materiam ſuggeſſerunt huic meae caſtigationi. Ea ſunt ex lib. 16. [p. 532. ſ. 774.] *Poſtea Elephas mons in mare expoſitus* et foſſa et *Pſygmu portus ingens, et Cynocephalorum aquatio, et Notu Ceras ultimum huius orae promuntorium. Cum vero ad meri-*

diem deflexit, negat ſe ulterius portum aut aliorum locorum deſcriptionem habere, quod incognita ſint. Haec Strabo. Cuius interpres promuntorii nomen Latine vertens *Auſtri cornu* reddidit, non recte. Meminit eius promuntorii et Ptolemaeus [4, 7.] ultimum bene illius orae et ipſe faciens; cuius etiam interpres non felicius, quam ille Strabonis, *Noti cornu* transtulit. Praeterea ultimum Aſiae promuntorium eſſe *Notu* ſive *Auſtri Ceras* planum faciunt Pomponii verba, quae protinus ſequuntur. Nam proximos ipſi promuntorio facit Aethiopas, Meroën habitantes; Meroë autem Nili inſula eſt; Nilus Aſiae terminus. Item mirandum non eſt, Melam praepoſtero ordine nominaſſe *Ceras Auſtri*, cum Strabo, Ptolemaeus, Hanno *Auſtri* ſive *Notu Ceras* nominent. Fecit hoc et in urbe Thraciae, quam ipſe *flumen Aegos* nominavit, cum ceteri omnes *Aegos fluvios* appellent verſo dictionum ordine. Niſi forte hoc etiam inter cetera depravatum eſt, ut pro *Auſtri* ſive *Notu Ceras*, quod Mela ſcriptum reliquit, praepoſtere poſitis verbis *Ceras Auſtri* librarii ſcripſerint. PINTIANVS. Ceraunios montes eſſe in Africa ait Diodorus lib. 4. [lib. 3, 67.] propinquos promontorio, cui *Heſperu ceras* cognomen eſt. Strabo lib. 16. p. 734. [p. 532. ſ. 774.] καὶ τελευταῖον ἀκρωτήριον τῆς παραλίας ταύτης τὸ Νότου κέρας. Hanno in periplo [p. 5. Hudſ.] non videtur aſſerere, eſſe ultimum illius orae. CIACCONIVS. *Ceras Auſtri*) Sic quidem Pintianus, ſed nos priorem reduximus lectionem, quam omnia, quotquot vidimus, exemplaria antiqua confirmant. Feſellit virum inſignem, quod neſciverit, Ceraunios montes etiam in Africa memoratos fuiſſe. At vero illorum mentionem facit Diodorus Siculus lib. 3. [c. 67.] ubi agit de cornu Amaltheae. Quamobrem autem Ceraunii dicti fuerint, ſatis colligi poteſt ex Annone, et ex iis, quae infra ſumus dicturi. VOSSIVS. Nimis eſt contorta et a codicibus aliena Pintiani emendatio. Non enim Mela videtur promontorii nomen memoraſſe, cum alia inter-

ponantur, quae longius illud reiiciant. Porro alibi κέρας occurrit, nusquam tamen ita, ut ex Latina lingua adiunctam aliam vocem habeat, immo cum Graeca capite proximo extr. copulatur. Etſi enim *flumen Aegos* dicitur 2, 2, 7. quod et habent Nepos, Plinius, in hoc tamen Aegos inſtar fluminis habebatur. Aliae coniecturae, ſi quis facere velit, aeque ſint incerte, quia promontorii nomen non adeſt. Si quis tamen hic quaerat, videatur Ptolemaei 4. 7. in. *Raptum* eſſe. Sed quod iam Ciacconius et Voſſius indicarunt, ad tuendum noſtrum in Mela nomen omnium maxime huc faciunt Κεραύνια καλούμενα ὄρη, quae in Libya notat Diodorus c. l. quae monente etiam ibi Weſſelingio haud iniuria Voſſius hic cum Cerauniis ſaltibus contendit. Codices certe aliam lectionem non admittunt. Ceterum *mare* omittunt edd. 16. 18. 22. et Prag. *eſt*. Denique vel *ſaltubus* legunt codices, ut Lipſ. Gud. vel *ſaltibus*, quod in voce *portus* ſaepius obſervatur.

CAP. IX.

In plerisque codicibus et vetuſtis editionibus initium huius capitis nulla facta diſtinctione cum ſuperioris fine proxime cohaeret. Paragraphi tantum ſignum adponit ed. 13. et *de Aethiopia* inſcribit 11. capitulum hinc 14. exorſa. Vadianus cum ſuis, itemque Olivarius vel cum vel ſine capitis indicio inſcribunt *Aethiopia*, ut recentiores, quibus eſt cap. 9. Reinoldio eſt cap. 15. cum inſcriptione *Aethiopes Aſiae*. Vinetus hinc ſimpliciter notat cap. 45.

§. 1. *Aethiopes)* Libri fere per *E* pro *Ae*, uti ſolet, etiam *ethyópes*, uti Cibin. Praeterea Voſſ. 1. *Ultra Aethiopes*. Gravior in verbis proximis obiicitur variatio ab editoribus maxime. Codices omnes et editio-

nes ad Voſſium ſcribunt *ſedent*, at discrepant in ſequente vocabulo. MSS. enim habent *Meroën*, tantum Prag. *merore* et Vindob. *meroem;* edd. praemiſſa etiam fere diſtinctione, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. et reliquae ad Voſſium *Meroeni*, praeter 15. 17. 20. 23. in quibus legitur *Meroem;* Voſſius et hinc 40. 41. 42. poſuerunt *Aethiopes ultra. Sedem Meroën habent;* a Reinoldio revocata eſt prior codicum lectio *Aethiopes ultra ſedent, Meroen habent*, et ſic poſtea haeſit. TZSCHVCKE. *Meroeni habent*) Scribendum reor: *Aethiopes ultra ſunt Meroen habitantes, quam Nilus.* Nam a *Meroe* gentile nomen *Meroites* ſit, non *Meroënus* Stephano et Straboni. [lib. 17. p. 565. ſ. 822. ex vetuſta verſione Latina; nam in Graecis eſt οἱ ἐν Μερόῃ.] PINTIANVS. *Meroen habent*) Forte, *Aethiopes ultra, qui Meroen habent*, ita ut dictio *terram* ſit ſuperflua; vel alias, *Aethiopes ultra Meroen habent terram*, ita ut *ſedent* tamquam ſuperfluum expungatur. CIACCONIVS. *habent terram*) Dele *terram* et *habent* pro *habitant* venuſte. Alii tentant, *qui Meroen habent, quam Nilus* etc. Naevius in Tarentilla apud Fl. Chariſium lib. 2. Gramm. [p. 189. Putſch.] *Ubi iſti duo adoleſcentes habent, qui hic ante parta patria peregre prodigunt.* SCHOTTVS. Locum hunc ſic corrigere conatus eſt Salmaſius in Solinianis; [cap. 30. ſ. 33. p. m. 273.] *Aethiopes ultra. Sed et Meroen habent, eam quam Nilus primo impetu amplexus inſulam facit.* Sed ſane ridiculus fuiſſet Mela, ſi ſic ſcripſiſſet. Quid enim mirum, quod et Meroen habuerunt Aethiopes, cum in media ſit Aethiopia? Nullus dubito, quin ſic concipiendus ſit hic locus. *Aethiopes ultra. Sedem Meroen habent, terram quam Nilus* etc. *Sedes* hic eſt regia. Sic quoque Curtius lib. 4. [c. 7, 18.] de Iovis Ammonis oraculo agens: *Accolae ſedis ſunt ab oriente proximi Aethiopum.* Sed et apud alios linguae Latinae auctores vocabulum hoc abſolute in illa ſignificatione poſitum reperitur, quemad-

modum etiam ἕδρα et ἕδος apud Graecos. Iam vero Meroen eſſe regiam Aethiopum, notum eſt. Vitruvius lib. 8. c. 2. Meroen inſulam vocat *Aethiopum meridianorum regnum.* Plinius [6, 35. ſ. 29.] Meroen caput Aethiopum; Herodotus, [2, 29. f.] Strabo, [lib. 17. p. 565. ſ. 821. et alibi] Heſiodus [?] et alii metropolin appellant. VOSSIVS. Barthius, notante Abr. Gronovio, lib. 15. Adverſ. cap. 6. legit: *Aethiopes ultra ſedem; Meroen habent terram, quam Nilus primo ambitu inſulam facit.* Cum Voſſio facit Burmannus ad Vellei. 1, 3. f. ubi ſublata tantum priori diſtinctione ita vult: *Aethiopes ultra ſedem Meroen habent,* ſimulque notionem vocis ſedem multis exemplis inluſtrat. Quae quidem lectio eo magis adridet, quod non ſolum eſt concinnior, ſed et Melae orationem refert, qui ſic in progreſſione ad alias terras et gentes adpendere ſtatim talia ſolet. Vnum exemplum hiulci connexus notatur 1, 16. in. ſed id ipſum nec certum ſatis, et valde adfectum. Levis enim eſt mutatio ex *ſedent* in *ſedem*, graviores aliorum, quae nihil novi vel certioris adferunt, et a libris ipſaque Melae forma longius recedunt, ut Pintiani, vel ad ſenſum commoda eiiciunt, ut Ciacconii, vel aliena etiam a re et languida inferunt, ut Barthii. Sed nec opus eſt cum Salmaſio augmentis orationem adiuvare, quae ſuo curſu fluit. Interim cum et ex recepta hodie lectione, quam codices ſubminiſtrant, ſenſus exſiſtat commodus, nolui ad Voſſianam lectionem redire; tantum ex Latini ſermonis forma, ni fallor, diſtinctionem reieci poſt *terram.* Nempe aut dicendum erat, *quam terram*, quod offendit libros, aut illo nexu oratio componenda. Pro *facit* poſt Venet. et Prag. *fecit.*

dimidio ſere) Prag. *dimidie ſere quam nos vivunt Meſſobii longius autem Macrobrii, pars quia ex egypto advenere* etc. Pariſ. 2. *quam nos vivunt longius tamen;* Vatic. 3. *quam nos vivunt*, omiſſa voce *longius.*

In *vivunt* facile agnoſcitur explicatio τοῦ *agunt*. TZSCHUCKE. Perturbata haec omnia. Forte leg. alio ordine verbis in ſuum, unde exciderunt, locum tralatis, ex Herodoto Euterpe et Thalia: [2, 30. et 3, 17.] *Pars, quia ex Aegypto advenere, dicti Automoloe; pars, quia vitae ſpatium dimidio fere quam nos longius agunt Macrobii; pulcri forma, proceri corporis* etc. SCHOTTUS. Hoc eſt mutandi cauſas venari, vel in ſympulo fluctus movere. Omnes Melae libri priorem tenent ordinem, unde adparet, Melam ad omnes hos Aethiopes ſequentia voluiſſe referre.

Automoloe) Varie mutant, vel invertunt codices. Vatic. Gud. *automoles;* Lipſ. *automeles;* Venet. *'Automoles;* Rehdiger. (a quo praeterea abeſt *pars*) Cibin. *authomoles;* Vindobon. *Anthomoles;* Prag. *Anthomiales*, ita tamen, ut hi omnes conſpirent in terminatione *es*, quam et Boccatius in ſuo codice invenit; refert enim de maribus ſ. v. Ethiopicus oceanus *automales;* Pariſienſes tamen cum Voſſ. ed. Havn. cum ed. 3. conſenſiſſe videntur. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 16. 17. 18. 19. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Vineto, Schotto *Automolae;* 11. *Automale;* 15. 20. *Automole;* 21. 28. *Autumolae;* Voſſius et reliqui poſuerunt *Automoloe*, uti iam volebat ex Herodoto [2, 30.] et Stephano Pintianus, Graecam rationem ſecutus, quam in his amat noſter. Sic Hamaxobioe et alia, etſi poſt Macrobii. Quod vero Ciacconio placebat *Automales* pro *Automalae* ſuperiorum editorum, videtur ille nomen proprium crediſſe, quia addit, ab Herodoto [v. 2, 30.] *Aſmachos* vocari, qui tamen etiam Graeca voce Αὐτομόλους ex facto addit. Sed plura de iis eorumque variis nominibus dabo Vol. 2. Interim conſuli poſſunt, quae diſſeruit Heeren in commentationibus — Goettingenſ. V. 12. p. 48 ſqq. de militum Aegyptiorum in Aethio-

piam migratione. *Automoloe* tuetur etiam praeter Herodotum et Stephanum Heſychius ſ. v. Μαχλοίονας.

aequi corporis) Vaticani, Pariſ. 1. 3. Cibin. Rehdiger. Prag. Havn. Venet. Vindob. cod. Auguſtinor. Voſſiani *et qui;* Gud. *et qui coris;* Lipſ. et, quod credo, etiam Pariſ. 2. *aequi corporis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. *et qui;* reliquae, etiam 23. praeeunte Vadiano, *aequi corporis.* TZSCHVCKE. Forte leg. *proceri corporis;* vel *pulcri forma corporis, aequi.* Aequitatem enim iuſtitiamque tribuit Polyhiſtor Solini cap. 33. [ſ. 30.] Vel ſic *pulcri forma, aequo corpore.* Eruditus lector arbitrabitur. SCHOTTVS. Recte has emendationes vanas et inutiles improbavit Gronovius in diatribe in Statium cap. 61. p. 397. et receptam lectionem defendit. Videtur Schottus haeſiſſe in voce *aequi,* quam etiam varie intellexerunt viri docti, uti in Vol. 2. adparebit. Satis ſit hic tantum monuiſſe, ita Suetonium Auguſto cap. 79. ſ. tribuere *commoditatem* et *aequitatem membrorum.* Ipſe autem Mela hanc lectionem tuetur infra §. 7. et in eadem tandem voce ſubſidit Schotti ſedulitas. Quae contra eum et Salmaſium, qui malebat *aequi cultores,* monuit Voſſius, proxima nota complectetur.

parumque venerati —) Voſſii codices ipſo teſte *veneratiores;* idem ex Mediol. Gud. Chiſ. Voſſ. 3. 4. Perizon. adfert A. Gronovius, iisque accedunt mei tantum non omnes; Leid. *parum quia veneratores;* Voſſ. 1. *parum venerati oris;* Cibin. *parum veneratiores;* Prag. *parum parumque veneraciores;* Pariſ. 2. 3. forte cum ed. Voſſii *venerati opes,* quod hic primus repoſuit, cum antea legeretur ab omnibus, etiam Vineto, *veneratiores.* Sequentia verba ſic efferunt libri. Voſſiani, quos ipſe inſpexit, habuerunt *veluti optimarum alii virtutum,* meliores tamen, quod ſubiicit, *aliis veluti optimarum vir-*

tatum. A. Gronovius haec: Gud. Leid. Chiſ. Voſſ. 1. 3. 4. *veluti optimarum alii* (Perizon. *alium*) *virtutum*. De meis haec notata ſervavi: Cibin. Vaticani, Lipſ. Pariſ. 1. 3. Rehdiger. Vindob. *vel. o. alii virtutum;* Havn. Prag. et forte Pariſ. 2. *aliis veluti optimarum virtutum;* Venet. *aliis veluti optimates virtutum;* cod. Auguſtinor. *veneratiores optimarum virt.* omiſſa voce *alii;* Zaluſc. *veluti optimarum alumni virtutum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. *v. o. alii virtutum;* 16. 18. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae cum Vineto et Schotto *v. o. alumni virtutum;* Voſſius et hinc 40. 41. 42. *aliis veluti optimarum virtutum;* Reinoldianae, 44. 45. cum Norimberg. *veluti optimarum aliis virtutum;* Kappius in utraque *v. o. alius virtutum*. TZSCHVCKE. Hunc etiam locum peſſime a librariis correctoribusve, aut utrisque habitum, ſi non reſtitui, ſaltem in meliorem ſtatum redigi poſſe cenſeo, ſic ſcriptum: *Eorumque veneratione mollitus Aethiopum aliorum victus*. Habeo huius caſtigationis auctorem Herodotum in Euterpe [2, 30.] tradentem, adventu horum Automolorum factos eſſe Aethiopas meliores ac manſuetiores, imbutos moribus et diſciplinis Aegyptiorum. PINTIANVS. *veneratiores* —) Forte *parumque venatores*, vel, *et corporis plurimum valent robore*. Solinus cap. 43. [cap. 33. ſ. 30.] *Hi Macrobii iuſtitiam colunt et aequitatem, plurimum valent robore, praecipua vigent pulchritudine, ornantur aere, auro vincula faciunt noxiorum*. Herodotus [3, 20.] μέγιστοι καὶ κάλλιστοι ἄνθρωποι. Tum Aldus et meus codex aliique non habent *alumni;* quare ſuperfluum videtur. CIACCONIVS. *Pulchri forma — alumni virtutum*) Ad hunc locum mirum quam multi impegerint. Nulla pene eſt litera, quam intactam reliquerint. — Vltimam obſcuriſſimo huic loco manum imponere conatus eſt Salmaſius in Plinianis ſuis. [ad Solin. cap. 30. ſ. 33. p. m. 273.] Sic vero legit: *Pulchri forma, aequi cultores, iuſtitiaeque veneratores, velut*

optimae aliarum virtutum. Scilicet in tanta brevitate operae pretium fuit monere, gentem eſſe in Aethiopia, ubi iuſtitia pro optima virtute haberetur. Quid demum in auctoribus difficile, ſi tam longe et a verbis et a ſenſu liceat recedere? Vide, quam facili opus ſit medicina, ut veram teneamus lectionem. Scribe: *Pulchri ſorma, aequi corporis, parumque venerati opes, aliis veluti optimarum virtutum.* Ex Herodoto haec habet. Is namque poſtquam de Automolis egit lib. 2. [cap. 32.] genus quoddam Aethiopum deſcribit incolentium urbem, in qua omnes eſſent aequali magnitudine. Verum et Mela, hoc ipſo capite lectionem hanc confirmat, cum de Aethiopibus Heſperiis dicit, eos non eſſe *ita corporibus ſimiles,* atque iſti, de quibus hic agit. Sequentia verba et ipſa manifeſta ſunt. Dicit ab Aethiopibus contemni aurum et argentum, tamquam quae nihil faciant ad veram beatitudinem. *Alius optimarum virtutum* proba locutio, pro *alienus ab optimis virtutibus.* Sic Horatius lib. 2. Serm. 3. [v. 208.] dixit *ſpecies alias veri* pro ſpeciebus alienis a veritate. Sed et Graeci ſic loquuntur, ut cum Plato ait ἕτερον τοῦ ἀληθοῦς, [lib. 1. de rep. p. 167. Bipont.] pro eo, quod minime verum eſt. Vſus obtinuit, ut potius *alienus* apud Latinos et ἀλλότριος apud Graecos cum genitivis conſtruantur, nihil tamen hoc obeſt, quominus et alterum rectum ſit. VOSSIVS. Avus ad notam Voſſii adſcripſit: Forte *alias* voluit; [pro *aliis*] ſecus haud intelligo; idemque etiam a Perizonio animadverſum. Barthius d. l. legit: *parumque venerati honores, veluti optimarum alumni* (ita ediderat Steph.) *virtutum.* A. GRONOVIVS. Qui ante Voſſium haec verba tractarunt, parum codicibus dederunt, pleraque arbitrio, maxime Pintianus, diſperſis aliorum indiciis ducti, etſi facile intelligitur, alium alia et modo pauciora, modo plura de eodem populo commemorare poſſe, et, quae ab auctore dicta videantur, codicum praeceptionibus regi et ſtatui. Ita cum in emendatione Salmaſii *iuſtitiae* ferri nequeat, corruunt

etiam reliqua. *Venatores* Ciacconii prope a libris abſunt, procul a re. Facilius ab utroque probatur Voſſii lectio, de poſteriori tamen parte dubitationem obiicit linguae Latinae uſus. Etſi enim a Graecis ἕτερος et ἄλλος hoc ſenſu et ſubintellecto ἀπὸ cum genitivo ſtrui ſoleant, id tamen ita imitati ſunt Latini, ut praeferrent ablativum, uti docent exempla, quae ad Vigerum de Graecae dictionis idiotismis adpoſuerunt Hoogevenus et Zeunius p. 74. aliique dederunt, quos memorat Heuſingerus ad Vechneri Hellenol. p. 298. Cf. et Drakenb. ad Liv. 5, 54, 6. Quem protulit Voſſius Horatii locum, parum ille valet, cum in voce *veri* minime libri conſentiant, plurimique *veris* legant, in quo propter ſequens *ſceleris* τὸ *s* facile etiam abſorberi potuit et in *veri* transire. Sed nec illi, qui *veri* praeferunt, iſti ſtructurae favent. Et ſic Garatonius ad Ciceron. pro Coelio cap. 28. ita componit, ut *veri ſcelerisque* connectat et a voce *ſpecies* ſtructuram repetat ea ratione, qua paſſim *alius et, atque* vel *que* pro *alius* — *alius* ponantur, cuius ſimilia ibi dedit exempla. Niſi igitur certiora adferantur, ſtare haec forma nequit. At non temere Vadianus effudiſſe videtur *alumni*, quippe qui Collimitii codice in emendando Mela uſus erat, eumque ex meis Zaluſcianus optimus egregie adiuvat. Nempe cum olim *alum̄i* ſcriberetur, omiſſa lineola facile poſt exiit *alii*, quod propagarunt reliqui. Ita vero, quod alii diſerte magis et per partes perſequuntur, id noſter in univerſum et brevius indicavit. *Alumni* urbium noti ſunt ex 2, 3, 1. ad quem locum plura dabo. Sic Tacitus Ann. 1, 44. *legionum alumnus*, Claudianus de laudibus Stilicon. v. 158. *Oceani* de milite, Plinius 5, 23. ſ. 19. *amnes lacuum partus aut alumni*, et quod propius huc facit ex Statio Thebaid. 6, 378. *artis aetheriae*, et Cicerone ad diverſ. 9, 14. *diſciplinae.* Idem igitur valent haec verba, quod *virtutum optimarum cultores*, idque magis adpareat, ſi activo ſenſu accipias, etſi de hoc disputatur. Vid. Taubmann. ad Virgil. Aen. 11, 33. et qui

plura propoſuit Geſnerus in theſauro L. L. ſub b. v. Ita vero Avienus v. 495. *Tybris Romanos lares lapſu praelambit alumno.* Malui igitur hanc vocem revocare, quam Voſſii lectionem accipere ab uſu linguae alienam, etſi paulo audacius a proſaico auctore ita dictum videatur, quem tamen poeticarum formarum ſtudium excuſat. In ſequenti voce *mos* aberrant editiones quaedam; 6. 7. 8. *mox eſt;* 30. 32. *mons eſt.*

quam aeris) Omnes mei codices et veteres editiones habent *quam perſis eſt;* inde a Vineto, Schotto et Voſſio reliqui editores poſuerunt *quam aeris.* TZSCHVCKE. Caſtigo: *apud hos plus auri, quam aeris* [pro *quam Perſis*] *eſt* ex Herodoto [3, 23.] et his, quae protinus ſequuntur. PINTIANVS. Alias *apud hos plus auri, quam aeris eſt,* quam lectionem confirmant verba adiuncta *ideo quod minus eſt, pretioſius cenſent,* et Herodotus lib. 1. [c. l.] CIACCONIVS. Conſentit in hanc emendationem Turnebus adverſar. 6, 17. in eaque et alii adquieverunt. Accedit, quod nihil eiusmodi de Perſis noſter adtigit, quod reſpicere hic poſſit. Maxime tamen evincunt ſequentia, in quibus Cibin. *cenſent pretioſius* et *vincla.*

§. 2. *quia ut libet)* Sic codices mei (tantum *et* abeſt in Cibin.) et editiones vetuſtae; tantum Pariſ. 1. *et quae ut libet.* Edd. priores *quia ut libet;* Schottus *quibus libet;* reliqui *quia ut libet.* TZSCHVCKE. Lego *et quibuslibet veſci volentibus licet.* Nam inepta erat ratio, ob id vocari *menſam Solis,* quod volentibus veſci liceret. Non enim ea ratione ſic dicta eſt, ſed quia, ut protinus ſubdit, ea, quae paſſim apponerentur, videri vellent naſci ſubinde divinitus; quod ab Herodoto, [3, 18.] ut pleraque omnia, deſumtum. Proinde quod ſequitur, *et quae paſſim appoſita ſunt,* rectius legeretur, *quod, quae paſſim appoſita.* PINTIANVS. Ego nihil

mutandum cenſeo. Quia communis eſſet omnium haec menſa, ideo Solis appellabatur. Sol enim omnibus lucet. VOSSIVS. Pintiani emendationem reiecit etiam Barthius in adverſar. 15, 16. Nec valet, quod Salmaſius ad Solin. cap. 33. ſ. 30. p. m. 273. illam inde tueri conatur, quod Solinus ſcribat: *Locus apud eos Heliu trapeza opiparis epulis ſemper refertus, quibus indiscrete omnes veſcuntur.* Diverſa enim ſaepe eſt aliorum auctorum ratio et forma, nec ſenſus mutationem exigit. Mela nempe explicat, cur Solis menſa illa dicta fuerit. Sol enim, ut eſt apud Petronium cap. 100. omnibus lucet, et communia ſunt eius lumina, ut ait Ovidius Metamorph. 1, 135. Tum orta luce accedere, et, quae noctu adpoſita erant comedere licebat, quod refert Herodotus. Denique *quibus libet* in his non obſcure ſubeſt.

ἡλίου τράπεζαν) Latinis literis, ſed quod facile praevideri poteſt, ſatis haec corrupte efferunt veteres libri. Lipſ. *heluit Repecan;* Gud. *eluit rapezan;* Prag. *heliu trapeſan;* Venet. *Heluitrapetzam;* Pariſ. 3. ut edd. 1. 2. 9. *heliu traperam;* Vindob. *heliu trapetzam;* alii *heliu trapezan.* Vera lectio ſine mora adeſt. Ceterum quod notat A. Gronovius, margini paternae editionis adſcripſerat Perizonius. „Vide Gruteri Lampadem T. 1. p. 243." ubi Beroaldus Sylloge annotat. in Gellium de menſa Solis agens integram hanc periodum exhibet, ſed valde corruptam. Ita enim ille: „De hac menſa Solis ita ſcriptum reliquit Pomponius Mella: *Eſt locus in Aethiopia paratus, ſemper epulis refertus, et quia, ut libet veſci, volentibus licet, Heliotrapezam appellant, et paſſim appoſita ſunt, quia affirmant innaſci ſubinde divinitus.* Forte ex aliquo codice repetiit. Tum Cibin. rectius *adpoſita.*

innaſci) Vadianus cum ſua gente *naſci.* Illud propius ad rem. Vocem *ſubinde* redundare putat Ciacco-

nius, quam tamen inſtauratae noctibus epulae (Herodot. 3, 18.) requirunt.

lacus) Pariſ. 1. *locus*, mutatione et facili et crebra, de qua vid. Drakenb. ad Liv. 3, 20, 6. Schefferus et Oudendorp. ad Iul. Obſequ. c. 71. et quos memorant. Sic ſupra 1, 9, 2. Poſt pro *quaſi uncta* vitioſe edd. 7. 8. *aquis iuncta;* 13. omiſit *pernitent* et in Lipſ. ſcribitur *pertinent;* Cibin. *inde adeo;* Venet. *adeo tamen eſt;* Vindobon. *eſt adeo;* prius ferri poſſit ad artius continendum nexum. Tum Lipſ. et Rehdiger. *ſubſtinenda.* Pro *et* Ciacconius malebat *ſed.* Illud tamen recte habet, quod per explicationem ſubiuncta cum voce *liquidus* connectit. Poſt *idem* Salmaſius c. l. diſtinctionis maximae loco minimae ſignum poni iubet, ſcilicet ut diſtinctius ad ſequentia proferatur. Ita et fecit Vinetus.

ut ſolia — deciſa) Venet. *ut etiam proximis frondibus folia deciſa non;* Rehdiger. *foliis etiam deciſa non innatantia* omiſſa voce *proximis.* Omnes autem libri in tuendo *deciſa* conſentiunt. TZSCHVCKE. Legendum exiſtimo, *ut folia etiam proximi decidua montibus;* poſſet etiam legi *decuſſa.* PINTIANVS. Si Herodotum [3, 23.] expreſſit, ſcripſit Mela, *ut ligna etiam aut lignis deciſa non innatantia ferat, ſed peſſum* etc. SCHOTTVS. *Decuſſa* [*frondibus*] legit Salmaſius, [p. m. 274. c. l.] et ante illum Pintianus, vel etiam *decidua.* Ego vulgatam probo lectionem. Non enim in Aethiopia, quemadmodum apud nos folia decidunt, aut ramis decutiuntur. Pleraeque fere arbores ſemper iſtic virent. Creſcunt earum folia, quamdiu ipſa creſcit arbor. Hinc fit, ut non tenuia ac mollia ſint, ſed denſa, dura ac longa admodum, quaeque ramorum inſtar amputari neceſſe habeant. Sane non minima pars Indicarum et Aethiopicarum arborum omnino carent ramis, ſed vice eorum ſolis comantur foliis. Minus hoc mirabuntur illi,

qui etiam integras arbores ex foliis compoſitas viderunt. VOSSIVS. Adgreſſus etiam eſt hunc locum Barthius adverſar. 15, 6. ubi refutatis Pintiano et Schotto vocem *deciſa* ſingulari adeo elegantia (ſic) poſitam eſſe dicit pro *decidentia*, patiendi verbum pro agendi, ut indicentur natura ſua decidua, non coacta ope extrinſeca; Solinum enim c. l. habere *caduca folia*. Minus bene. Melius et verius contra Schottum monet, Melam ita Herodotum ſequi, ut non minus auctoris, quam interpretis titulum ambiat. Folia a frondibus diſtinxit, unde adparet, illa pro ramis noſtrarum arborum adnexa haerere tamquam in plantis ipſi caudici frondis inſtar formato. Hinc et *proximis* addit, unde ad montes deductus eſt Pintianus, qui tamen ad ipſam rem nihil valent.

peſſum et penitus) Ita Ciaccon. A. Gronovii et mei, tantum Prag. et Pariſ. 2. omiſſo *et;* Leid. *peſſimi;* Rehdiger. *paſſim.* Edd. 1. 2. 9. 13. *peſſum et penitus;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae *paſſim et penitus;* Vinetus, Schottus *peſſum et penitus;* Voſſius, 40. 41. 42. *peſſum penitus;* Reinoldianae, 44. 45. — *peſſum et penitus.* TZSCHVCKE. Forte *peſſum euntia accipiat.* CIACCONIVS. *Peſſum penitus* ex libris [adverſante A. Gronovii teſtimonio] repoſuimus; prius enim inepte ſcribebatur, *peſſum et penitus.* VOSSIVS. Barthius adverſar. c. l. uti iam notaverat A. Gronovius, expungit *penitus* tamquam putidum gloſſema. At Synonymia non turbat, cum talia in magna licet brevitate non omnino reſpuat Melae oratio. Cf. ad 1, 12, 4. et quae conlecta dabo in diſſertatione de Mela c. 7. Quare verba haec, qualia tradunt codices, laceſſi non debent. Quod Salmaſius c. l. in emendatione huius loci ponit *paſſum,* operarum vitio id factum videtur, niſi forte etiam maluit *paſſim.* Sed *peſſum* bene habet et hic maxime congruit. Ita Lucretius 6, 588. *multae per mare peſſum Subſidere*

ſuis pariter cum civibus urbes. Cf. Seneca Nat. Qu. 3, 25. m. Lactantius 3, 20, 24. et quae de hoc verbo monuerunt Barthius adverſar. 33, 12. et Corte ad Salluſt. de B. Iug. 1, 4.

et ſaeviſſimae) Gud. *etiam ſeviſſime;* Rehdig. *feriſſime fere;* τὸ *et* ante *ſaeviſſimae* deeſt in ed. 20. Poſt Lipſ. Gud. Prag. Cibin. et forte alii *licaones;* Vindobon. *lacaones.* Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *Lyckaones.* Tum Lipſ. Prag. et editiones quaedam, veluti 30. 32. 37. *accipimus*, qualem variationem notavi 1, 2, 3.

Sphinges) Pariſ. 1. *Phinges* abſorpto *s;* Vatic. Pariſ. 3. *Sphingos;* Lipſ. Ven. *Sphingens;* Prag. *Spignes;* Vindob. Rehdiger. *ſpinges.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. *ſpingas;* 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Sphingas;* Schottus *Sphyngas;* 23. Vinetus, Voſſius, reliqui *Sphinges*, quae forma ad verborum diſtinctionem eſt aptior, et in aliis etiam MSStis invenitur.

Tragopanes) Mire haec vox in libris adficitur. Lipſ. Gud. Venet. Havn. Pariſ. 1. 3. Vindob. Mediolan. et alius, quo uſus eſt I. Gronovius, forte Gud. *Tragapomenes;* Pariſ. 2. *Tragapopomenes;* Prag. *Tragaponiones;* Rehdig. *Tragappomenes;* Vatic. *Tragappomones;* Cibin. *tragrapponienes.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 13. *Tragapomenes;* 6. 7. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 28. *Tragopomenes;* 15. 17. 20. 23. *Thragopomenes;* 24. 25. Olivarianae *Tragopomenes*, ut olim; Vadianae poſteriores, 30. 32. 37. *Tragoponades;* Vinetus, Schottus, Voſſius, reliqui *Tragopanes.* TZSCHUCKE. Scribendum aut hic *Tragopanades* ex Plinio lib. 10. [c. 70. ſ. 49.] ubi hanc ipſam deſcribit avem, aut lectio Pliniana corrigenda, *Tragopomenes.* Verbum autem, *equinis auribus*, iungendum cum ſequenti, hoc modo, *et equinis auribus*

Pegaſi. Plinius [c. l.] *Pegaſi equino,* inquit, *capite volucres.* BARBARVS. Plinius in decimo *Tragopanades;* Solinus [c. 33. ſ. 30.] *Tragopae.* Forte ſcribendum non *Tragopomenes,* ſed *Tragopogones,* hoc eſt, praeter cornua hircinam etiam barbam habentes. Nam Ptolemaeus in India, [7, 2.] *Hic,* inquit, *ferunt eſſe gallinas barbatas;* [ἀλεκτρυόνας πωγωνίας] et Plinius [10, 3.] inter aquilarum genera *barbatas* etiam enumerat. PINTIANVS. Forte *Tragopanes.* Solinus c. 73. [c. 33. ſ. 30. ubi tamen vulgo legitur *Tragopa.*] CIACCONIVS. *Tragopomenes, equinis auribus et Pegaſi.*) Male. Plinius enim lib. 10. c. 49. *Pegaſos equino capite volucres et gryphas aurita aduncitate roſtri fabuloſos reor; illos in Scythia, hos in Aethiopia.* Vbi adverte, *hos* referre antecedens remotius, contra Gram. praecepta; ſup. enim gryphos in Scythia collocat Pomponius lib. 2. cap. 1. *Tragopomenes* vero mihi de mendo ſuſpecta vox, et *Tragopanes* levi commutatione tentabam; aliter atque Pintianus *Tragopogones.* Solinus cap. 33. vocat *Tragopas,* et ibid. Plinius *Tragopanadem;* minus, quam Mela, corrupte uterque; unde fort. veram lectionem erit eruere. Cum enim *Pan* deus cornutus ſit, ut antiquitas credidit, ab eo avi cornutae nomen tributum coniicere licet. Quare in Plinio *Tragopana* legit Turnebus lib. 6. adverſar. c. 19. prono ſane errore ex bis repetita voce *de,* aut priori dictioni addita. Sic igitur legit: *Equidem et Tragopana, de qua* (vulgo *Trago panadem de qua*) *plures affirmant maiorem aquila, cornua in temporibus curvata habentem ferruginei coloris, tantum capite phoenicio.* SCHOTTVS. *Tragopanes.*) Sic recte hunc locum emendavit Salmaſius, [p. m. 283. c. l.] et ante illum Turnebus. Τραγόπανες, ut αἰγίπανες et ἑρμόπανες apud Arcadium Grammaticum. Sed et Κυνόπανες dixit Tertullianus lib. 1. ad Nationes. *Plane tertium genus dicimur; Cynopanes aliqui vel Sciapodes, vel aliqui de ſubterranea antipodes.* Idem Apologetico [cap. 8. cf. ad nationes lib. 1. c. 7.] *Alia nos,*

opinor, natura, Cynopanes aut Sciapodes. Sic utrobique legendum; male enim vulgo *Cynopennae* et *Cynophanes.* Κυνοπεῖναι Salmaſii, ſic enim apud Tertullianum ſcribendum eſſe cenſet, plane ſunt explodendi. Nec vocabulum placet, nec rationi conveniens eſt, ut canina fame laborantes monſtra dicantur; et merum figmentum eſt Κυνοπείνους eſſe eosdem, atque ſint Ἡμίκυνες. VOSSIVS. Valde iactata fuit haec vox in editionibus. *Tragopomenes* olim lectum. Hermolaus citat *Tragopomenes,* et vel hoc retinet, vel ex Plinio reponit *Tragopanades,* nulla addita cauſa. Pintianus *Tragopogones,* reſpiciens Ptolemaei gallinas barbatas, quas nunc ne ſomniavit quidem Mela. Turnebus, Schottus et Salmaſius *Tragopanes,* et non modo his ſe comitem dare potuit Voſſius, ſed etiam conatur probare. Dicit *Tragopanes* dictos, ut Αἰγίπανες et Ἑρμόπανες. Quid ergo? an haec quoque monſtra ex avium genere ſunt? Non ſane, (niſi forſan Voſſius viderit, aut illis quoque, ut hircis cornutis, addat alas) non magis quam Tertullianei *Cynopanes,* quos ait fuiſſe canes cornutos, non volucres. Quid ergo contumelioſius, quam impingere Melae vocabulum tale, quod ad ſententiam eius plane accommodari non poteſt? Vt enim per cynopanes non niſi cornuti canes, ſic per *Tragopanes* non niſi cornuti hirci intelligi poſſunt, quales ſunt omnes eius generis, nec tamquam monſtra annotari vel poſſunt, vel merentur; etiam certe in eo vocabulo nihil de alis exprimitur; et tam boni ſunt tragopanes, quam *cynopeinae,* quas ita explodit ipſe in alio, vel maxime explodendus. Ne quaeram, an *Tragopanes* et *Aegipanes* non potuerint coniungi ab Mela. In MS. legi *tragapomenes,* nec aliter in Mediolanenſi vidit Frater. Vt habeas aves cornutas, lege ex tanta haeſitatione *tragopaones.* I. GRONOVIVS. Atqui ſi iſtis hircis cornutis accedant alae, uti ſaepe in antiquis Aegyptiorum ſculpturis, an non etiam fiunt aves? Eadem eſt ratio Aegipanum, qui aliquando cum alis, alias vero absque iis finguntur.

Neſcit praeterea Gronovius, inter aves non capellas tantum, ſed et tityros, id eſt hircos, reperiri. Iſte tamen non contentus, ſtabilita a viris doctis lectione, ut aliquid novi procudere videatur, fingit vocem ipſa magis monſtroſam ave; pro *tragopanes* enim ſine haeſitatione legendum eſſe affirmat *tragopaones*. Vt Graecum fiat, dicendum fuiſſet *tragotaones*. Graeco-Latinum non poteſt eſſe, niſi fiat *tragopavones*. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ita vero Victoriam, Cupidinem et Deos gentilium, quibus alas frequenter addebant, Voſſius cenſuit eſſe aves? Tragopaones agitat apud ſe, utrum haberet pro Graeco, an Graeco-Latinum diceret? Quid ſi dixero Alexandrinum? quid ſi Macedonicum? Vtique nuper docebat me, [ad 2, 2, 10.] res novas vocabulis novis et inuſitatis efferri ſolitas. Immo ut ſcias, Lector, hac me pila irritare voluiſſe Voſſium, ego plane cenſeo et cenſui, alia omnia a MS. ſignificari; in quibus cum ſit *Tragapomenes*, apparet ſimile id compoſitum eſſe illis Τραγέλαφος, Τραγάκανθα, ubi vocalem, quae ſequitur, litteras τραγ. patet, non eſſe appendicem harum litterarum, ſed primam partem ſequentium. Ita hoc vocabulum compoſitum ſtatuo fuiſſe ex τραγ et απομενες, quodcunque avium (aves enim denotari debent his litteris, ut in compoſita voce appareant aves cornutae) genus ſub illa corrupta voce lateat. Quam ad rem ut te adiuvem, nec, quid ſuſpicer, celem, vide, an ex vicinia litterarum non fuerit Τραγατταγῆνες, *Tragattagenes*. Ἀτταγῆνα nullus non eorum, qui operam iſtam ſumſerunt, vel apud antiquos vel noſtros interpretes tibi explicabit. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* *Tragopanes* comprobat etiam Ludolf in hiſtoria Aethiop. in commentar. ad lib. 1. c. 12. n. 90. p. 162. Idem adſentitur Salmaſio c. l. qui ſic expedit, ut *Trago* ſit a cornibus hircinis, *Pan* a facie rubra, qualem tribuant Pani. *Tragopana* in Plinio 10, 70. ſ. 49. ſatis ex libris tuitus eſt Harduinus, qui et ſic repoſuit; nempe ſequens vocula *de* antea male repetita adhaeſerat.

Proxime ad libros accedat *Tragobamones*, Τραγοβάμονες, (cf. Schol. Ariſtoph. ad Ranas v. 232.) at neutra ad volatum, haec etiam tantum ad pedes ſpectat, cum tamen diſerte cornua commemorentur, quae et Pintiani *Tragopogones* non ferunt. Praeſtat igitur in hac obſcuritate alteram vocem adripere, quam etiam Pliniani libri ſuſtinent. Monſtroſas formas a Pane ſolent ita repetere et deſignare.

et equinis) Prior vox abeſt a quibusdam codicibus, veluti Lipſ. Cibin. Prag. Vindob. Pariſ. 1. 3. Vatic. nec reperitur in edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. aliae tamen poſtea cum aliis MSStis interponunt. Contra qui hic omittunt, ante *Pegaſi* addunt, etſi quaedam editiones, ut 6. 7. 8. 12. 14. certam rationem minime ſequuntur. Ita vero libri quidam volunt, prava etiam facta diſtinctione, de qua in ſuperiori nota monuit Hermolaus: *Tragapomenes equinis auribus et Pegaſi.* Sed ex notione Pegaſi, quae ſatis conſtat ex Plinio 10, 70. ſ. 49. et Solino c. 53. ſ. 30. quid ſit praeferendum, facile adparet. Ille nempe dicit *eſſe capite equino volucres*, hic *alitem, quae praeter aures equinum nihil habeat.* Pro *Pegaſi* Gud. *pagaſi;* Vatic. 3. *Pegaſii;* Prag. *peſagii.*

§. 3. *oras)* Ciaccon. et aliquot codices Abr. Gronovii *oris*, uti et Pariſienſes habuiſſe videntur; Cibin. *horais;* reliqui *oras* cum editionibus; tantum Voſſius *oris*, quod, notante A. Gronovio, vitio natum adſcripſerat ad eius editionem Perizonius pro *oras*, quod probabat. Secutae tamen ſunt Gronoviorum priores editiones, et ſic poſtea etiam Reinoldianae praetulerunt *oris.* At vulgata forma melior et Geographis aliis etiam, veluti Straboni, in progreſſione uſitata, ut locorum ſpeciem hominibus, terra marique iter facientibus, obiiciant. Cf. 2, 1. in. 2, 8. 3, 6. *Oris* durius hic ellipſi *in* explicetur. Poſt pro *Eurum*, quod tuentur omnes libri, unus Schot-

tus, Pintiano obſecutus, poſuit *Corum*. TZSCHUCKE. Legendum videtur *Corum*, non *Eurum*. Monſtrat enim oram Africae porrectam ab Oriente in Occidentem. Flat autem Corus ab Occaſu ſolſtitiali inter Favonium et Septentrionem, Graece Ἀργέστης, Plinio in ſecundo [c. 46. ſ. 47.] et Vitruvio in primo. [cap. 6.] Fefellit haec menda Plinii doryphoros Solinum et Martianum. Emendationi noſtrae favent verba Plinii lib. 6. cap. 29. [ſ. 34.] *A Moſelite*, [*Moſſylico*] inquit, *promuntorio Atlanticum mare incipere vult Iuba, praeter Mauritanias ſuas Gadeis usque navigandum Coro*. PINTIANUS. I. e. *ſi naviges Euro* Solinus cap. ult. CIACCONIUS. *Corum* Pintianus ex Plinio emendandum exiſtimabat, ſed nos priorem ſcripturam reduximus, quae ſenſui Pomponii longe eſt convenientior. Deſcribit hic oram Africae Orientalem, quae egreſſis ſinum Arabicum occurrit. Illam vero veteres ferme omnes non in auſtrum, uti hodierna docuit experientia, ſed primo in Eurum, dein in ortum ſolis tendere, ac ſic deinceps Sinis et Seribus coniungi crediderunt, quod ſatis ex iis, quae ſuperius de Nili fontibus diximus, colligi poteſt. Verum non ea Melae fuit opinio; is enim Eudoxi ſententiam probavit, ac aliquatenus quidem Aethiopiae littus Auſtrum verſus porrigi exiſtimavit, tandem tamen flexum in occidentem et Corum dirigere, donec Mauritanio littori iungeretur. Videamus nunc Plinii locum, unde hunc reformare conatus eſt Pintianus. Verba eius haec ſunt lib. 6. cap. 29. *A Moſſylico promuntorio Atlanticum mare incipere vult Iuba, praeter Mauritanias ſuas Gades usque navigandum Coro*. Iuba auſtraliſſimum Africae promuntorium Moſſylicum eſſe exiſtimabat, itaque ab eo Chaurum verſus litora inflecti, donec iterum Mauritaniae ſuae coniungerentur. Haec non Iubae tantum opinio fuit, ſed et omnium eorum, qui Libyam trapezio compararunt. In eo autem peccavit Plinius, quod contrarium ventum poſuerit, Corum nempe pro Euro, niſi potius librariorum hanc

eſſe culpam exiſtimemus. A Mauritania usque ad Moſſylicum promuntorium ſolo Coro vento navigari poſſe, Iuba ſcripſit, non vero a Moſſylico Mauritaniam. Valde autem hic ridet Plinium Plinianus Exercitator, [in Solin. c. 56. ſ. 66. p. m. 874 ſq.] ac prolixam admodum de hoc loco diſſertationem inſtituit; ſed neque Iubae, neque Plinii mentem percepit. Operae pretium eſt, hoc paucis oſtendere. Dicit itaque Plinius poſt ea, quae attulimus verba: *Cuius tota ſententia hoc in loco ſubtrahenda non eſt.* Quia nempe ad rem non facit, integram Iubae ſupputationem recenſere, ſed ſaltem illam partem, quae pertinet ad praeſens inſtitutum, id eſt, ad menſuram ſinus Arabici, ſive totum Africae latus orientale iuxta hypotheſin Iubae. Sic vero computat intervalla: *A promuntorio Iudaeorum, quod vocatur Lepteacra, ab aliis Drepanum, proponit recto curſu praeter Exuſtam ad Malchu inſulam quindecies centena millia paſſ. eſſe. Inde ad locum, quem vocant Stenon,* CCXXV. *M. Inde ad inſulam Adanu centum quinquaginta mill. paſſ. Sic fieri ad apertum mare* XVIII. LXXII. *M. P. Reliqua omnes propter Solis ardorem navigari poſſe non putaverunt.* Locus hic iam diu ante Solinum inquinatus fuiſſe videtur, quod libenter, ut puto, agnoſcet, quisquis et Plinii et Solini verba contulerit; feliciter vero a nobis, ita ut illum hic exhibuimus, eſſe reſtitutum, nemo niſi malignus, aut ignarus inficias iverit. Lepteacra ſive Drepanum promuntorium in intimo ſinus Arabici receſſu etiam a Ptolemaeo [4, 5.] ponitur, quamvis is perperam diſtinguat. Iudaeorum [pro *Indorum*, ut vulgo] vero hoc appellat, quia in Iudaeorum ditione illa ſinus Arabici pars ſita olim fuit. Ob eandem rationem Ioſephus lib. 8. [antiqu. c. 6, 4.] Berenicen Hebraeorum vocat portum. Exuſtam inſulam et inſulam Malchi recenſet eodem ordine Ptolemaeus [6, 7.] et auctor Peripli. [p. 12. Hudſ.] Locus στενῶν ſunt anguſtiae, aliis τὰ στενά, hodie *Babelmandel.* Male vulgo *Sceneos* vel *Sceneon*, ut eſt apud Solinum. Inſulae

'Αδάνου meminit quoque ex Plinio Solinus. Ptolemaeus [6, 7.] duas recenſet Adani inſulas, ſed utramque intra anguſtias ſinus collocat. Verum illum errare, apparet ex hoc Iubae loco, et ex ipſius rei veritate. Quis enim dubitare poſſit in poſterum, quin Adani inſula ſit famoſa illa peninſula, quam vulgo *Aden* appellamus? Verum eſſe quod dicimus, docebit quoque auctor Peripli, [p. 14. Hudſ.] qui ab anguſtiis iſtis praedictis usque ad Arabiam felicem Emporium, quam Aden nunc vocari ſuperius oſtendimus, numerat ſtadia mille ducenta, quae menſura cum illa Iubae convenit quam exactiſſime. Apertum vero mare appellavit Iuba, quidquid eſt ultra Adani inſulam et oppoſitum ei in Aethiopia Moſylicum promuntorium. Eo enim usque ſinus Arabicus extenditur, et aliquanto etiam longius iuxta alios, ut ſuperius docuimus. Verum haec de his Melae et Plinii verbis dicta ſufficiant, quae ideo lubentius admonuimus, quia vaſte admodum de hoc loco diſſerit Salmaſius et prodigioſam Plinio caecitatem et plus quam barbaricam inſcitiam affingit. VOSSIVS. Aegre prolixam hanc Voſſii notam repetii, et quod aliquatenus cum cenſura noſtri loci cohaereret. *Eurum* vel neglecto codicum auxilio ita commode defendi poteſt. Nempe ſi noſter verbo *ceterum* non progreſſionem ab oriente in occaſum indicat, ſed omnino ex ſuperioribus vicinae oris aliquid ſubiicit, unde demum ad occidentem procedat. Adſtruit hoc Solinus cap. 33. ſ. 30. qui cum eadem de ſuperiori lacu, Melam referens, dixiſſet, ita pergit: *Ultra hos deſertae inhumanaeque ſolitudines ad usque Arabicos ſinus. Deinde in ultimis Orientis monſtroſae gentium ſacies.* Hinc ſubiicit ea, quae in Mela deinceps leguntur. Ita etiam Plinius 6, 35. ſ. 30. diſerte illa hominum monſtra *ab Orientis parte intima* et antea in extremitatibus Aethiopiae ponit. Quod ut luculentius declaretur, curſum inſtitutum brevibus lineis ducam. Exorditur a Meroe, et hinc Aethiopiam ſub Aegypto deſcribit. Inde ea delibat, quae verſus Orientem obiici

legiſſet. Relictis illis cum ultra, auſtralem partem, adtigiſſet, disputationem de mari interponit, et hinc deſcripta incolarum ſpecie ad alias Aethiopas progreditur verſus occaſum habitantes. Quae quidem ſingula diſtinctius tradere et declarare poterat, etſi aliquatenus innoteſcunt Eudoxi et Hannonis maxime itineribus, et quae de flumine Nuchul adtulit. Disſeruit pluribus de vera Africae figura ſecundum Melam Kirſch in proluſione ſcholaſtica, Hofae 1791. 4. ubi etiam hunc locum exploravit et expoſuit. Plinii locus, quem ad emendationis cauſam arceſſivit, parum valet, cum corruptam eſſe vocem *Coro* pro *Euro* ipſa res clamitet, fruſtraque obniti Harduinum, adiuvante etiam Solino, qui quidem caute interponit *tamen*. Diverſi autem ſenſus ſunt navigare vento aliquo, uti in Plinio, et ad ventum aliquem i. e. terrae plagam, oras ſequi, ut hic.

ripae) Ita omnes libri, tantum antea Prag. *et vaſtis omnis vaſtis;* Vindob. *perciſa;* Gud. *praecioſa;* poſt Prag. *potius quam litora ſunt.* TZSCHVCKE. *Ripa* eſt littus. Forte *rupes.* Suetonius in Tiberio [cap. 40.] *Capreas ſe contulit*, praecipue delectatus inſula, quod *uno parvoque litore adiretur, ſepta undique praeruptis immenſae altitudinis rupibus.* Supra lib. 1. cap. 19. de Ponto Euxino: *Non molli, neque arenoſo circumdatus litore.* CIACCONIVS. Turnebus adverſar. 6, 19. *rupes* pro *ripae* reponit. Non ſequor, Mela enim in antitheſi ludit. SCHOTTVS. *Rupes* pro *ripis* hic ſubſtituit Turnebus, idque videntur confirmare praecedentia, cum dicit, omnia praeciſa eſſe vaſtis montibus. Sed nec ipſe, nec alii percepere mentem Pomponii. Hoc dicit, mare non quidem deficere, ſed ita anguſtum fieri, ut contrarium eveniat ei, quod de fluminibus canit Ovidius, [Metam. 1, 42.] ut liberiori ſpatio recepta pro ripis litora pulſent. Hic enim putat, mare ita in arctum redigi inter duas terras, nempe hanc noſtram et oppoſitam antichthona, ut litora ripae

ſiant, quemadmodum in Magellanico contigit freto. Hanc non Pomponii tantum, ſed et plurimorum veterum opinionem fuiſſe, ſatis ex iis, quae ſuperius diximus, colligi poteſt. VOSSIVS. Ferri quidem propter praecedentia poſſit *rupes*, et ſic fere Sidonius Apollin. carm. 22, 119. de Garumna: *propriasque facit ſibi litora rupes;* nihil tamen invitis libris mutandum eſt, uti iam docuerunt viri docti. De differentia utriusque vocis *ripa* et *litus* plura congeſſit Florus in lectionibus ſucciſivis lib. 1. cap. 10. Perizonius ad 1, 2, 2. ripas explicat terras abruptas. Ita vero etiam hinc retulit Boccatius c. l. *Solitudines vaſtae praeciſi montes ripaeque potius, quam litora reperiuntur.*

tractus) Ignorant hanc vocem, quos novi, codices Ciaccon. Lipſ. Gud. Prag. Vindob. Rehdiger. Pariſ. 2. Vatic. Havn. cum editionibus 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 21. 28. agnoſcunt Pariſ. 1. 3. Venet. Cibin. cum edd. 15. 17. 19. 20. 23. 24. 25. Vadianis poſterioribus, Olivarianis et reliquis. Ciacconius redundare putat; at melius in hoc nexu adeſt.

Dubium aliquamdiu) Edd. 15. 17. 20. 23. *tractus dubium. Atque aliquamdiu,* prava interpunctione non ſolum, ſed et intruſa temere particula *atque.* Pro *aliquamdiu* Prag. et ed. 37. *aliquando,* uti Olivarius in nota refert, etſi cum ſuis in ipſo contexto ſcripſit *aliquandiu.* Ab his vero verbis cap. 47. incipit Vinetus. Poſt Venet. *caperetve;* Zaluſc. *capereturne terra circuitu;* minus bene.

exhauſto fluctu) Locus varie adfectus. Cibin. Voſſ. 1. *exhauſtra tractu,* hic tamen addito priori voci puncto; Voſſ. 2. *exauſta hiatu;* Gronoviani alii, ex meis Vatic. Lipſ. Gud. Vindobon. Rehdiger. Pariſ. 1. 2. Prag. *exhauſta* vel *exauſta,* vel *exhaſta* (ut Rehdiger.) *tractu;* Auguſtin. (tantum *exauſta*) Pariſ. 3. *exhauſta*

fructu; Venet. et Bonon. *exhauſta* (ille etiam *exhauſto*) *anfractu;* varr. in edd. 27. 29. an ex codice, ignoro, *inexhauſta fractu.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 21. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *exhauſta fructu;* 6. 7. 8. *exauſta fructu;* 17. *exhauſta anfractu;* 15. 20. 23. *exhauſta anfracto;* Vinetus *inexhauſta tractu;* Schottus *exuſta aeſtu;* Voſſius et hinc reliqui *exhauſto fluctu.* TZSCHVCKE. Lego *an exuſta aeſtu ſine fine Africa ſe extenderet;* ut ſupra [3, 5, 8.] *idemne Oceanus, an tellus infeſta frigoribus ſine ambitu ac ſine fine proiecta* etc. PINTIANVS. Forte *an inexhauſta fluctu.* Pro *Africa* alii legunt [at vid. antea] *fracta,* alii *amfractu,* alii *ſe Africa,* [vid. poſt] vel *ad Africam extendit* expuncta ſequenti particula *ſed.* CIACCONIVS. Pintianus *an exuſta aeſtu;* Turnebus vero [in adverſar. 6, 19.] *an inexhauſto tractu,* quod in vet. exempl. reperiſſet, *an inexhauſta fructu.* SCHOTTVS. Veterum librorum eſt *an exhauſta fructu ſine fine Africa ſe* — Inde variae variorum coniecturae promanarunt, quas recenſere et confutare non longus tantum, ſed et ſtultus labor. Scribe *an exhauſto fluctu.* Ipſe hanc lectionem probat Mela, cum Hannonis auctoritate teſtatur, mare non deficere. VOSSIVS. Duplex hic agitur quaeſtio, utrum ultra ſit pelagus, an deficiat et ſine ambitu et fine, uti loquitur 3, 5, 8. Africa ſe extendat, eamque decernit Hannonis et Eudoxi narrationibus. At quae eſt loci forma, interponi tertia videtur quaeſtio, quae quorſum pertineat, vix intelligitur. Cum ex obpoſitionis ratione, quam ſequentia conſtituunt, ſenſus eſſe debeat: an terra mari circuiretur ſ. ambiretur; circuitus enim eſt, quem ſupra 3, 5, 8. eodem ſenſu dixit ambitum; adparet ad priorem quaeſtionis partem, *eſſetne ultra pelagus,* referenda eſſe. Vidit hoc etiam nuper Goſſellin ſur la Geographie des anciens Vol. 1. p. 224. qui levi facta immutatione locum ſic emendat: *caperetne terrae circuitum,* ut referatur ad pelagus, additque de ſequen-

tibus, Melam minime cum aliis credere, mare exhauriri et exſiccari a ſole, quod adeo nutrimentum aſtris veteres putabant, de quo Cleomedes Meteor. 1, 6. Poſſis etiam ex codice Veneto legere: *caperetve terra circuitum*, quas particulas invicem in ſcriptura Langobardica a librariis miſceri docuit Drakenborch. ad Liv. 5, 28, 5. At ita potius in explicatione deſideretur *que*, quod tamen longius remotum ſit a librorum ſcriptura. Neque neceſſaria videtur Goſſellini emendatio, nec admitti poteſt, ſi proxime et ſine maioris diſtinctionis ſigno ea verba praecedentibus adnectas. Igitur, ut certa ratio conſtet, abſolute noſter illa poſuit: *eſſetne ultra pelagus*, ut ſubintelligeretur, *nec ne;* unde mutatis verbis eandem disputationem retractat. Sequentia ex obpoſitionis lege ad ſenſum apte conſtituit Voſſius. Sunt tamen, quae et ſic offendere poſſint; *terra*, cum ſequatur *Africa*, ad quam haec unice ſpectant, et *exhauſto fluctu*, quod ad poeticam formam, nec illam vulgarem, adſurgat audacius. Cf. de vi vocis Wernsdorf. ad poetas minores T. 6. P. 1. p. 361. Ita tamen fere Tacitus de Germania c. 1. extr. *Septimum Danubii os paludibus hauritur*, etſi addita mitigant. Ceterum apto connexu. Goſſellin. c. l. *exhauſta fructu*, i. e. ſterilis; dure et inſolenter. An *exuſto tractu*, quod propius accedit ad codices et ad Africae indolem? Nimirum et ſic vel verbis *ſine ſine* cauſa ſenſusque quaeſtionis percipitur. Poſt *ſine* deeſt in ed. 8. et pro *ſe Africa*, quem ordinem praeeunt codices, libri editi dant *Africa ſe*, quod retinuit etiam ex recentioribus Reinoldius, primus ad codices accommodavit A. Gronovius in ed. 44. etſi ita etiam iam olim Vinetus poſuiſſe videtur. Tum ex ſcribendi compendio Cibin. *extendet*.

et ſi) Prag. Vatic. 3. Havn. *et ſic;* reliqui cum edd. veteribus *et ſi*. Vadianus cum ſuis expulſo *et* dedit *verum ſi*, cui adſentitur etiam ed. 29. Olivarianae alias recenſionis. Schottus reciſo *ſi* maluit *verum et;* reliqui ſervarunt *verum et ſi*. TZSCHUCKE. Particula *ſi* redun-

dat. PINTIANVS. Lege *verum et Hanno* expuncta particula *ſi* veluti ſuperflua. CIACCONIVS. Turnebus [adverſ. 6, 19.] *verum et Hanno* legit non pro adverbio *verum*. Ego *etſi* expungo. SCHOTTVS. Particulam *ſi* redundare putant viri magni, ideoque eam expungunt. Verum ſequentia ſatis oſtendunt, eam abſque damno ſententiae abeſſe non poſſe. *Si* idem hic valet, quod *poſtquam*, *quia*. Sic quoque apud Virgilium et alios particula haec accipitur. VOSSIVS. Ita etiam accipit tueturque *ſi* in indice Kappius, ut ſenſus ſit: *poſtquam non ſolum — ſed etiam*. Eodem ſenſu Plautum amare, ut ſit *cum*, *poſtquam* docuit etiam Ian. Gulielmius in Quaeſtion. in Plauti Aſinar. cap. 8. etſi ibi proprie valere poteſt. Plura de hoc uſu dabunt Corte ad Salluſt. B. Iug. cap. 85. f. Oudendorp. ad Hirt. de B. Alex. c. 55. et quos memorant; in utroque auctore codd. et vett. edd. conſentiunt in *ſi*. Simplex hic eſt rei certae et indubiae narratio, in qua vix τὸ *ſi* locum habeat, quippe quod de tempore etiam dictum tecte conditionem includit, alias etiam ſubiectum habet *tamen*, uti in locis Salluſtii et Caeſaris. Deinde inepta minusque Latina conſecutio haec videtur: *poſtquam — ideo*. Porro *ſi* pro poſtquam et *cum* minus ita concinne componuntur, immo *cum* vel ablativos conſequentiae vel omnino, quod hic requirit nexus, participium praemittit. Denique quia τὸ *et* repetitum ad utrumque teſtem pertinet, particula *ſi*, qnae utrumque reſpicit, debebat praeponi ſic: *verum ſi et Hanno* — Praetulerim *ſic*, ex codicibus, quod cum *ſi* commiſceri paſſim notaverunt Drakenb. ad Liv. 21, 13, 5. et Burmannus ad Propertium 2, 2. extr. et pro *ſi* emendavit Bentleius in Horatio 1. od. 16, 8. Cum tamen id langueat propter ſequentia, malim: *verum ipſe Hanno* qu. iam olim Hanno. Incluſi tamen uncis.

Carthaginienſis) Prior vocis pars non moratur, in qua libri quidam, veluti edd. 15. 17. 20. 23. oſten-

dunt ab initio *Ch*, quod et in lapidibus paſſim cernitur; magis poſterior. Nempe plerique codices, in quibus Cibin. Lipſ. Prag. Gud. Vindob. Rehdiger. diſerte, et ex ſilentio conlatorum Vaticani, Pariſienſes, Venet. et Havn. cum editionibus ſcribunt *Carthaginenſis*, donec a Gronoviis et Reinoldio inlatum eſt *Carthaginienſis*. Neque tamen erat, cur prius mutaretur, cum eadem forma et alibi in libris, etſi non ſemper conſtanti conſenſu, occurrat. Ita Frontin. 5, 1, 3. Valer. Max. 1, 7. ext. 8. et alii. Sic Cod. Gothanus perantiquus in Eutropio 2, 21. et alibi. Tuentur etiam multi viri docti, veluti Scaliger ad Priap. carm. 32. Voſſius de arte Gramm. 1, 43. Gruterus in indice Grammatico inſcriptionum h. v. in Curtiano Freinshemius, Tennulius ad Frontin. 1, 2, 2. Adſunt praeterea inſcriptiones antiquae, quae cognoſci poſſunt apud Gruterum p. 174. n. 3. (etſi in Hiſpania) 349. n. 1. 3. 586. n. 9. ubi ſcilicet monente Boisſardo falſo ille retulit. Alii iique plures inſerendum *i* putant. Ita nempe in Ennii verſu apud Ciceron. pro Balbo c. 22. legitur. Accedit columna Duiliana, in cuius baſi ſcriptum cernitur *Cartacinienſis*, more antiquo, quo *G* pro *C* ponebatur. Cf. Noriſius ad Cenotaphia Piſana diſſ. 4. c. 5. p. 475. item fragmenta Faſtorum apud Reineſium 4, 7. p. 341. Ex priori contra Voſſium c. l. disputat Mazochius ad tab. Heracl. p. 357. Accedunt codices veteres, in iisque maxime Florentinus 1. Oroſii cum Pandectis Florentinis. Denique ex Grammaticis Priſcianus lib. 4. p. 633. a genitivo *Carthaginis* ita derivat, ut abiecto *s* addatur *enſis*. Si ſimiles formas reſpicias, eadem viget disceptatio. Sic *Crotonenſes* plerique codices in Frontino 3, 6, 4. ubi tamen inſerto *i* dedit Oudendorpius. Sic *Vibonenſis* et *Vibonienſis* in Livio 21, 51. f. ubi illud praefertur, ut in Ciceronis epiſt. ad Attic. 16, 6. Noti ſunt *Sulmonenſes*, *Tarraconenſes*. Eadem variatio valet etiam in aliis, etſi ex alio fonte ductis. Sic *Catinenſis* praefertur apud Cicer. in Verr. 3, 43. Frontino 3, 6, 6.

quia in Graecis ſit Κατινεύς. Cf. Berkel. ad Stephan. p. 460, et de noſtra voce, quae disſerunt Heuſingerus aliique ad Nepot. 22. in. Carolus ad Gellium 3, 7. Arntzen. ad Aurel. de V. I. 37, 2. Cellarius in orthogr. Lat. T. 2. p. 200. ed. Harleſ. viri docti ad Livium 28. 26. in. et quos nominant. Cum utraque forma promiſcui uſus fuiſſe videretur, vetuſtioris altera, altera recentioris, placuit referre ſcripturam codicum. In ſequentibus Prag. omittit voces *a ſuis*, et pro *oſtium*, quod tuentur codices, exceptis Vindob. forte etiam Venet. et Havn. editiones 1. 2. 3. 4. 5. omninoque omnes praeferunt *oſtia* ad Voſſium usque, qui revocavit *oſtium*, quod ſupra ad 2, 4, 6. probavit I. Gronovius. Sic Cicero pro lege Manil. c. 12. dixit *Oceani oſtium*. Hinc Cibin. ſubiicit *exiſſe*, Vindob. *circumventus*.

non ſe mari ſed commeatu) Sic habent omnes codices mei, vitioſe tantum Gud. *cum meatu;* Vindobon. *comeatu*. Sic etiam omnes edd. ad Voſſium, qui dedit *non ſe mare, ſed commeatum*, ſolis ſequentibus 40. 41. 42. TZSCHVCKE. Malo *non ſe mare, ſed commeatum defeciſſe retulerat*. Sup. paullo *etſi* expungo. SCHOTTVS. Reſcripſimus *non ſe mare* — Sic legendum eſſe, obſervatum iam olim auctori praetermiſſorum ad Melam, quem Pintiani caſtigationibus ſubiunxit optimus Schottus. VOSSIVS. Non renuit hanc lectionem Kappius in indice. Nempe quaeritur, an vulgaris veterum librorum ſtructura ex uſu linguae probari et ſtare poſſit. Reperitur quidem illa paſſim, ut in Frontino 1, 7, 1. *ea, quibus deficimus*, quod quidem praebent omnes codices, et Latiniſſimum etiam cenſet Tennulius, qui inluſtrat ex Columella 3, 10, 4. et Suetonio de Grammaticis cap. 3. f. Sic in eodem Frontino 3, 15, 4. codices quidam *deficere frumento*. At maxime ad priorem locum obnititur Oudendorpius, pernegatque dici poſſe *aliqua re deficere*, pro *carere, indigere*, idque docuiſſe Heinſium ad Ovidium

epiſt. 5, 150. et Gronovium ad Senec. epiſt. 30. Ipſe addit cauſam hanc, quod res nos deficere dicatur, et nos hinc re deficiamur, non deficiamus. Inde Columellae locum explicat, cum in Suetonio iam dudum recte emendatum fuerit. Nempe librarii ſaepe, omiſſa nota literarum *ur*, ex paſſivo verbo neutrum fecerunt, in primis in hoc, vel etiam *r* mutarunt in *s*, cuius negligentiae multa exempla, adſcitis bonis codicibus, adtulit Heinſius. Sic apud Lactantium 1, 3, 15. pro *deficimus* in cod. Bononienſi vetuſto et optimo exſtat *deficimur*. Omiſſionis exemplum ſiſtunt tantum non omnes codices in Suetonii Aug. c. 84. m. ubi conſuli poſſunt, quae prolixius disputant Goelius et Oudendorpius, hic etiam antea ad Frontinum c. l. et Iul. Caeſ. de B. G. 8, 3. Sic utrumque iactant libri in Valerio Max. 8, 3, 2. In Columellae quidem loco conſtanter legitur *importuna parte deficit*, quod et retinuit Schneiderus. At res ipſa ſenſusque docent, in ablativo ſubeſſe languoris cauſam, quare etiam recte Schneiderus explicavit per *propter*. Conſtantior igitur et certior uſus poſtulat, ut legatur *non ſe mare, ſed commeatum*, uti etiam memorant hunc locum Salmaſius ad Solinum cap. 56. ſ. 60. p. m. 877. et Ludolf. in comment. hiſt. Aethiop. 2, 1. in. At caſus perſonae, quem vocant, variatur in auctoribus, et modo dativus, modo accuſativus additur, de quo vid. Burmann. ad Propert. 1, 1, 7. etſi accuſativum praeferunt Drakenborch. ad Liv. 22, 49, 3. Heinſius ad Ovid. Amor. 1, 8, 93. Metam. 2, 382. et quos produxit ad Valer. Max. 7, 2, 9. ext. Torrenius.

memoratu) Cibin. *memoratur. Retulerat;* nempe τὸ *r* ex geminatione natum eſt; reliqui cum Ciaccon. *memoratu*, uti editiones veteres. Vadianus in ed. 16. dedit *memoratum* et hinc 18. 22. 24. 25. omninoque, quae ex Vadiani et Olivarii ratione pendent, cum Vinetiana; Schottus *commentario* minusculis quidem literis;

Voſſius primam formam aliis praeivit. TZSCHVCKE. Verbum *memoratum* otioſum mihi videtur; vel lege, ſi placet, *memoratur retuliſſe*. Ipſe Auctor paulo poſt *Hoc Hanno retulit*. PINTIANVS. Forte *commeatu defeciſſe in mari retulerat*. CIACCONIVS. Turnebus c. l. τὸ *memoratum*, quod in vulgatis legitur, delet, pro quo Franc. Sanctius *commentario* reponebat. Forte, quod Plinius lib. 2. cap. 67. navigationem eam in literas miſiſſe Hannonem ſcribat. Ego a vulgata lectione ne latum quidem unguem diſcedendum cenſeo. [Sed v. antea.] Nec enim abhorret ab hoc dicendi genere Mela, pro *memorandum* ſeu *memoria dignum*, quod quivis in eius lectione non admodum hoſpes facile, vel me tacente, iam obſervavit. Plinii verba, quia hinc tralata, ob oculos ponam, ut conferri inter ſe queant. *Hanno Karthaginis potentia florente, circumvectus a Gadibus, ad finem Arabiae navigationem eam prodidit ſcripto; ſicut ad extera noſcenda miſſus eodem tempore Himilco. Praeterea Nepos Cornelius auctor eſt, Eudoxum quendam ſua aetate, cum Lathyrum regem fugeret, Arabico ſinu egreſſum, Gades usque pervectum; multoque ante eum Coelius Antipater vidiſſe ſe, qui navigaſſet ex Hiſpania in Aethiopiam commercii gratia*. Haec ille. Vide ſupra cap. 5. extremo. SCHOTTVS. Qui hic *commentario* pro *memoratum* reponunt, Plinii ſe auctoritate tueri poſſunt lib. 5. cap. 1. *Fuere et Hannonis Carthaginenſis ducis commentarii, Punicis rebus florentiſſimis explorare Africae ambitum iuſſi; quem ſecuti plerique e Graecis noſtrisque ad alia quaedam fabuloſa et urbes multas ab eo conditas ibi prodidere, quarum nec memoria ulla, nec veſtigium exſtat*. IDEM. *Memoratus* vocabulum recte ſeſe habet. Plinius pro hoc *commentarium* ſubſtituit. *Memoratus* idem eſt, quod *memoratio*, διήγησις. Et ſic, niſi fallor, rectius poſſit appellari Periplus iſte Hannonis, qui hodie etiamnum exſtat, et brevem quidem, ſed tamen veriſſimam commemorationem continet. VOSSIVS. Cum omnes libri

hanc vocem tueantur, eaque alibi etiam occurrat, probanda utique videtur ſententia Voſſii, nec alius ſenſus ſubeſſe. Sic Virgil. Aen. 1, 98. *voce referre.* Poſuit igitur pro ſimplici *memoraverat.* Plinius 6, 36. ſ. 31. utitur verbo *prodidit.* Aſperitas, quam infert vulgata lectio in verbis *commeatu* — *memoratu* ſuperiori emendatione tollitur, etſi tum alia ſuccedit in vocibus *ſe mare.*

Eudoxus) Pariſ. 3. *Eudorus;* Gud. *Eudoſus;* alii recte *Eudoxus.* Edd. 1. 2. 9. *Cudorus;* 6. 7. *Eudoſus.* Notum hoc. Pro *quidam* poſteriores Vadianae edd. cum iisque 30. 31. 32. habent *quidem.* Videtur conſulto id recepiſſe, ſi Eudoxum, mutata ſententia, quam antea in notis expoſuerat, credidit fuiſſe Platonis ἑταῖρον, quem hic paſſim commemorat celebrem mathematicum, de quo *quidam* minus apte diceretur. At fuit hic, quod et vox *avorum* indicat, alius Eudoxus, navigator, de quo plura refert Strabo lib. 2. p. 67. ſ. 98. ubi *quidam* rectius adhibetur. Et ſic legitur in Plinio 2, 67. ſ. 66. et Martiano Capella lib. 6. p. 201. Operarum tamen vitio eam mutationem inlatam puto. Poſt pravo Havn. Prag. Vatic. 3. *annorum* pro *avorum.*

Lathurum) Varie vexatur a librariis. Vatic. 1. Venet. Bonon. *Lathamin;* Pariſ. 2. *Lathanim;* Lipſ. Havn. *latamin;* Gud. *tamin;* Vatic. 3. Prag. *Latanum;* Vindob. Rehdiger. *Lathanum;* Cibin. Pariſ. 3. *Lachanum;* Pariſ. 1. *Latinum.* Nec mitius agunt editiones. Nam 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Lachanum;* 17. *Lathanum;* 15. 20. 23. *Lanthanum;* 16. 18. 22. Vadianae *Latyrum;* 21. 24. 25. Olivarianae, ex Vadianis 32. cum Schotto *Lathyrum;* veteres aliae, in quibus 13. poſt Vinetus, Voſſius, ceteri *Lathurum.* TZSCHUCKE. *Lachanum)* [male edd. Gronov. *Iachanum*] Scribo *Lathurum,* ſive *Lathyrum* ex Plinio, [2, 67.] Strabone, [lib. 17. p. 547. ſ. 795.] ceteris, qui de hoc ipſo Eu-

doxo et rege tradunt haec. BARBARVS. Cum hi auctores ſcribant per *u*, etſi etiam per *y* libri quidam Pliniani 6, 35. ſ. 30. quod eodem redit, retinui illam ſcripturam, quam unice adeo veram et hic et in Plinio pronuntiat Salmaſius ad Solin. p. m. 877. et probat Ludolf in hiſt. Aethiop. 2, 1. in. Ipſa vero emendatio ex Plinio ſtabilitur. Forte idem nomen corruptum latet in Cicerone epiſt. ad div. 2, 12. Proxima verba Burmannus ad Suetonii Calig. c. 48. ſic conſtituit: *Alexandria profugeret.* At nulla opus eſt mutatione. Ita et Plinius c. l. ſimpliciter *cum Lathurum regem fugeret.* Alexandriae rex i. e. Aegypti, ut *reductio regis Alexandrini* apud Cicer. ad diverſ. 1, 7. Cf. ad Ampelium cap. 35. Praeterea Ludolf c. l. malebat *fugerit,* offenſus forte ſtructura, quam tamen vindicavit Graevius ad Ciceron. ad Attic. in epiſtola Antonii 10, 8. Et ſic Curtius 10, 2, 20. *Ne ſervi quidem,* inquit, *uno grege profugiunt dominos.* Poſt in Vindob. exciderunt verba: *per hoc pelagus.*

pervectus) Cibin. *provetus,* ut Prag. et is, quem inſpexerat Oudendorpius. (vid. ad Caeſ. de B. C. 2, 3.) Vtriusque particulae in compoſitis commutatio frequens eſt; dilectus a iudicio pendet, quod uſus regit et nexus. Hic praeferendum eſt *pervectus* tamquam efficacius et a MSStis aliis praeterea probatum. Tum Plinius 2, 67. in hac narratione eodem utitur verbo in amico librorum conſenſu. Sic idem praeferunt libri in Caeſare c. l. et Oroſio 16, 19. f. ubi cf. Oudendorp. et Havercampus. In Plinio quidem videatur olim fuiſſe etiam *profectus,* ſi recte illum locum reddidit Aeneas Sylvius in hiſtoria rerum ubique geſtarum ſ. de Aſia p. 283. (ed. Baſil. 1551.) et facile haec verba commutari poſſunt, quod et exemplis docuit Drakenborch. ad Liv. 21, 2, 4. Sed et idem ex Plinio refert *Lathyrum* et *Eudoxius. Profectus* tamen legit etiam Ludolf c. l. ubi hunc locum refert. Nec aliter Schottus in fragmentis Nepotis, ubi

totum hunc locum, quem in ipſo Mela intactum reliquit, ita effingit: *per hoc pelagus Africum — profectus eſt.* Poſt Venet. *Cornelius Nepos*, ex quo repetiiſſe et hoc videntur edd. 15. 17. 20. 23. Prius tamen libri alii omnes omittunt.

notae ſunt aliqua) Sic Vaticani, Cibin. Lipſ. Gud. praeferunt; Pariſ. 1. *notae ſunt aliquae;* alii, in quibus Pariſ. 2. 3. Prag. Rehdiger. Havn. Venet. *nota ſunt aliqua;* nec aliter editiones ad Voſſium usque, qui repoſuit *notae ſunt aliqua*, quod conſtitit. TZSCHVCKE. *nota)* Si Eudoxus univerſam iſtam oram circumnavigavit, iam non aliquae tantum partes, ſed univerſum hoc littus aequaliter ipſi notum fuit. Paulo itaque naſutior facile viderit legendum: *ideo eius orae notae ſunt aliqua.* Sic quoque infra loquitur, *aliqua credibile eſt*, pro aliquatenus, aut aliqua parte. Hoc locutionis genus non ſemel apud Terentium, Virgilium alioeque occurrere norunt, qui Latine ſciunt. VOSSIVS. Ellipſis in ſimilibus uſitata, quae non indiget inluſtratione. Ipſa lectio non libris ſolum, ſed et ipſa re probatur.

§. 4. *modo deſerta)* Vatic. Prag. Havn. Vindob. inverſo ordine *deſerta modo.* Tum Cibin. Prag. Havn. Vindob. uti edd. 25. (in altero quidem exemplari) 30. 32. 37. Lugdun. 1538. inepte *multi populi.* Prag. particulam *pro* ante *eloquio* et *etiam* ante *cohaerentibus* ignorat; idem mox et Rehdiger. ſcribunt *ſonu;* Vindob. *coercentibus* pro *cohaerentibus.* Poſt Prag. *niſi quod etiam ſub naribus;* Venet. et ed. Saling. 1538. *niſi quod naribus;* Ciaccon. *eis* pro *etiam.* Denique Cibin. Rehdiger. poſt *fiſtula* omiſerunt *eſt.* TZSCHVCKE. Dictionum ordinem vitiatum eſſe puto, ſcribendumque: *Aliis labiis etiam cohaerentibus, naribus etiam, niſi quod ſubeſt fiſtula*, ex Plinio [6, 35. ſ. 30.] et Solino. [cap. 30. ſ. 33.] PINTIANVS. Verba: *alii ſine ſono linguae, alii*

ſine linguis, non videntur eſſe Melae, ſed alterius, qui in margine expoſuit *mutos et cohaerentibus labris* ſine ſono linguae eſſe et ſine linguis. CIACCONIVS. Forte *ſub naribus eis fiſtula eſt.* IDEM. *Eis fiſtula* malim quam *etiam fiſtula.* SCHOTTVS. Plinius ſic: *Pars ore concreto et naribus carens uno tantum foramine ſpirat.* Solinus: *Aliis concreta ora ſunt, modico tantum foramine calamis avenarum paſtus hauriunt.* Suo ſibi quisque ingenio et arbitrio haec monſtra fingebat, ut pauciora modo, modo plura daret. Tum varias eorum formas inſerta explicatione deſcripſit Mela, quod vox *alii* docet. Praeterea in Pintiani lectione τὸ *etiam* proxime recurrens moleſte ferit aures, quod nec longiori intervallo repetitum ſatis placet. At τὸ *eis* languet. Ceterum a verbis: *Sunt autem* capitis 48. initium ducitur a Vineto.

avenis, et) Cibin. *avent*, et ſupra *habent;* poſterius etiam in varr. edd. 27. et 29. legitur et in Pragenſi; reliqui omnes mei, etiam Zaluſc. cum edd. vetuſtis, tum Vadianis et Olivarianis *avent, ſed;* Vinetus *bibere habent, ſed;* Schottus *bibere avenae calamis; et quum;* inde a Voſſio receptum *bibere avenis, et, cum.* TZSCHVCKE. Locus eſt mutilatus: Lego *per quam bibere avenae calamis, et cum inceſſit libido veſcendi grana ſingula frugis eius paſſim naſcentis abſorbere dicuntur*, ut *bibere* ſit modi infiniti, ex Plinio et Solino. [c. c. l. l.] PINTIANVS. Forte leg. *bibere avenis, et cum inceſſit libido* etc. Vid. Plin. 6, 30. [ſ. 35.] CIACCONIVS. *Avenis* recte Salmaſius, [ad Solin. cap. 30. ſ. 33. p. m. 274.] et ante illum Nunneſius et Ciacconius, e quorum notis excerpta ſunt praetermiſſa in Pomponium, quae Pintiani caſtigationibus ſubiunxit And. Schottus. Ea enim non prodiiſſe ex cerebello Schotti, qui naſum habet, facile divinabit. VOSSIVS. Si Plinium Solinumque audias, qui idem narrant, de veritate huius emendationis non dubitabis, nec addenda cum Pintiano ſine graviori cauſa putabis,

quae codices repudiant. *Avena* ſimpliciter de calamo intelligi debet. In ſequ. Prag. habet *naſcendi* pro *veſcendi;* paullo inferius *ſunt in quibus*, et cum Vatic. *Eudoxii*, ut ſupra Aeneas Sylvius.

viſus) Sic omnes mei codices, tantum Prag. *adeo viſus*, ſed Pariſ. 3. *uſus*, uti exſtat in edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianis, Olivarianis, Schotti; Vinetus, Voſſius reliqui *viſus* cum codicibus apteque ad rem; probat etiam Ciacconius. Sic *inviſitatus* et *inuſitatus* miſcentur, de quo Drakenb. ad Liv. 4, 33, 1. et 5, 35, 4. Cf. et Iaeger. ad Nazarii panegyr. cap. 25. in. Poſt Lipſ. *mirumque in modum;* Vindobon. *et flammas ardentia;* Lipſ. *addere* pro *abdere.* Tum Vatic. *nocerit* et *licuerit;* Gud. *noceri maxime licuerit;* Prag. *nocere maxima licuerit;* Cibin. *licuerit* etiam; Pariſ. 1. 2. Havn. *noceri maxime libuerit.*

§. 5. *litoris)* Sic omnes codices et editiones; praeter 15. 20. 23. in quibus legitur *littoribus;* 17. cum aliis redidit *littoris.* Poſt Gud. *narrat;* Lipſ. Rehdiger. *hyrſutas*, uti ſolet; Cibin. (hic etiam *coytu*) Vaticani et optimus Leidenſis, opinor Voſſ. 1. teſte Oudendorpio ad Sueton. Aug. c. 21. *marum*, de qua forma cf. quae ibi ille disſeruit. Reliquae variationes in hac narratione, leviores quidem, hae: Prag. *et quidem* pro *ut quaedam;* Vindob. *ut quae;* Prag. *vis* pro *vix;* Cibin. *contineri non reluctentur.* Schottus adpoſuit: *ut captae contineri.* TZSCHUCKE. Cur quaedam poterant, quaedam non poterant, ſi omnes erant aſperis efferisque moribus, ut paulo ante dixit? Rectior ergo lectio, *ut captae contineri* etc. PINTIANUS. Pro *includit* Ciacconius coniicit *claudit*, et pro *hirſutas* ex Solini cap. ult. cui poterat addere Plin. 7, 36. ſ. 31. *hirtas.* Parum refert aut nihil; *includit* etiam aptius eſt: Idem etiam *quaedam* redundare

putat. Melius quidem poterat abeſſe, quam cum Pintiano mutari. Quo usque enim proceſſerit feritas, exemplo aliquo docere vult Mela, nec illud ab omnibus petere poterat, vel debebat, ſed in quibus id experientia docuerat. Verba *Super eos* cap. 49. incipiunt in ed. Vineti.

Hanno) Quidam efferunt ſine adſpiratione, ut Gud. Prag. Sed haec nota et in voce *Hannibal* excuſſa. Poſt Gud. *coriis pertullerat;* Vindobon. *occaſis cona;* Pariſ. *occiſi coriam;* Cibin. *corea.*

θεῶν ὄχημα) Codices, in quibus etiam Cibin. tantum *theon;* Vindob. *teon*, et ſic edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. unum vocabulum *theon* habent; 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae addunt *ochema*, priores Latinis utrumque, poſteriores Graecis literis inde a 15. 16. 17. TZSCHUCKE. *Theon)* Addi poteſt *Ochema*, ut legas *Theon Ochema*, hoc eſt, Deorum vehiculum ex Plinio, [6, 35. ſ. 30.] Strabone, ceteris, [Hannone p. 5. Hudſ. Ptolem. 4, 5.] id eſt, θεῶν ὄχημα. BARBARUS. Alterum etiam omiſit Boccatius c. l. *ut peon*, inquit, *nominetur a Graecis.* Sine dubio recte ſubplevit Barbarus. Poſt Prag. *ignis.*

§. 6. *longo tractu longis litoribus)* Emendatius, ut puto, *longo tractu longi litoris.* PINTIANUS. Suſpectum eſt illud *longis*, et forte vacant iſta verba *longis litoribus obductus.* CIACCONIUS. At tales repetitiones cum inverſione formae amat Mela. Superbi iſta ſunt faſtidii iudicia. Nec neceſſaria eſt Pintiani emendatio; illi enim ablativi explicationem modi inferunt. Prag. ceteris omiſſis ita nectit: *obductus* magis *campi, ut.*

perſpici) Sic Voſſ. 1. 4. Mediolan. Lipſ. Cibin. Rehdiger. in reliquis eſt *proſpici*, quod et tenent editiones omnes ad 42. cum Reinoldianis; hinc ab ed. 44. Abr. Gronovius repoſuit *perſpici*, quod coniectura adſe-

cutum fuiſſe notat Perizonium, et Curtii loco 4, 12. inluſtrat, ubi haec: *Sed caligo, quam circa humidi effuderunt montes, univerſam quidem rei ſaciem non abstulit; ceterum agminum diſcrimina atque ordinem prohibuit perſpici.* Addi poteſt Livius 9, 10, 7. et 22, 6, 8. ubi *perſpicere* etiam ad caliginem refertur, ubi quidem retinuit Drakenborchius, ſed in nota monuit, quod locus altus ſimul commemoretur, aptius videri *proſpicere*, cum quo verbo non ibi ſolum commutatur, ſed et in aliis, veluti Frontino 1, 2. in. ubi disputant viri docti. Cf. Oudendorp. ad Lucan. 7, 199. et de frequentativis ad 7, 699. Tale aliquid antea adfuit in *pervectis*. Hic placet cum Gronovio *perſpici*, quia ſic magis augetur notio camporum patentium reſpectu collis, ex quo proſpectare licet campos, minime tamen propter ambitum receſſusque longos penitus cognoſcere.

Hinc opinio cauſae) Ita exhibent omnes Abr. Gronovii codices et mei cum editionibus veteribus; tantum Prag. cum Havn. omiſit *cauſae*. Primum vox *cauſae* mutata transiit in *ea* in ed. 24. et hinc ita legitur in omnibus Olivarianis, Vineto, Schotto, Voſſio, 40. 41. 42. Poſt cum Reinoldio revocavit *cauſae* A. Gronovius in ed. 44. unde in reliquis etiam recepta vox manſit. TZSCHVCKE. *Hinc opinio ea —)* Permutato ordine melius: *Opinio ea hinc fidem cepit.* PINTIANVS. Prior lectio fuit, *hinc opinio cauſae fidem cepit*, quod non erat mutandum. *Cauſa* pro *re* hic accipitur, uti ſaepe. VOSSIVS. *Hinc* poterat utique aptiorem locum in poſtrema parte ſortiri, quia ſic in fronte poſitum conſecutionem innuit, cum explicationem ſubiungat. Equidem enim locum ſic intelligo: Opinio ſ. fama (ut ſaepe in Iuſtino) de cauſa, cur Panibus Satyrisque campi illi adtribuantur, inde nacta eſt fidem, quod — Nempe cum ſigna Deorum, quae recenſet, et cernerentur et audirentur, quia Panes Satyrique ex minorum Deorum numero

in campis verſari ſolent, horum in primis dicti ſunt habitique. Ita vis propria vocis *cauſa* ſervatur, quae ſimpliciter nudeque non valet res, ſed adiuncta notione, quae ex ſolemni eius uſu arceſſitur. Pro *fidem cepit*, quod habent Gronoviani, ex meis Rehdiger. Lipſ. dant *fidem facit;* Prag. Havn. *fidem fecit.* Editiones 6. 7. 8. 10. 16. 18. 22. Vadianae *fidem coepit. Cepit* moveri non debet, cuius gloſſa eſt *fecit.* Vox *veſtigia* a Cibin. exſulat. A verbis *Hinc opinio* capitis 50. initium eſt in ed. Vineti.

in diem) Ciaccon. *per diem;* Venet. Vindobon. Rehdiger. omiſſa lineola *in die.* Tum Ciaccon. *caſtra* redundare minus bene putat. Porro lectionem *magis humanis* memorat. Deinde Voſſ. 1. Cibin. et ed. Vineti legunt *oſtendunt;* Cibin. *audiuntur* omiſſo *que.* Alia leviora ſunt.

§. 7. *rurſus)* Deeſt in Cibin. Sequentia verba *nec iam dites* ex ſuis MSStis referunt Voſſius et A. Gronovius, nec aliter in meis adfuerunt. Idem valet de editionibus vetuſtis et deinceps ſequentibus ad Olivarium in ed. 25. qui maluit dare *nec tam dites,* cum in ed. 24. quam repetere alias ſolet, legatur *nec iam dites.* Secutae ſunt pleraeque Olivarianae, (nam aliquae retinent *iam,* uti factum a Stephano et in antiquitatum varr. auctoribus p. 577.) et ex Vadianis 30. 32. 34. 37. cum Schotto; in aliis eſt *nec iam.* TZSCHVCKE. Forte, *nec tamen dites.* CIACCONIVS. Perizonius margini paternae editionis adſcripſerat: „Ex Voſſiana editione vitium typographicum. Al. *tam.*" et in Voſſiana ed. idem correxit *tam* pro *iam,* quomodo ediderunt Sanctius, Stephanus et Schottus, renitentibus MSS. A. GRONOVIVS. *Iam* paſſim ita occurrit, ut in progreſſione ad comparationem praecedentium locorum, hominum, rerum, de quibus omnino ſermo inſtitutus erat, referatur, veluti 2, 4, 7. Cf. ad Eutropium 2,

11. ſ. 6. Ita vero ſaepe additur negandi particula, ut ſit idem, quod non amplius, uti adparet ex iis, quae Schefferus et Burmannus notarunt ad Phaedrum 1, 8, 3. hic etiam ad Quinctilian. 6. praef. et ad Ovid. A. A. 2, 93. Intendere etiam negationem exemplis poſitis docuit Wopkens in miſcell. obſerv. Vol. 10. p. 25. Neque tamen, utrum huc transferas, ſenſus inde loci exſiſtit commodus et lenis. Cum enim alios Aethiopes hic ſubiiciat, eosdem videntur verba haec indicare. Porro cum in omnibus MSStis et vetuſtis editionibus deſint voces *ut hi*, quae primus inſeruit Vadianus, et hinc Olivarius, uterque cum ſuis, et poſt alii retinuerunt, aliena plane ſunt et falſa, quae ſequuntur, *quos diximus*, etſi Ciacconius et illa, *ut hi*, redundare putat. Immo comparationem cum ſuperioribus Aethiopibus inſtituere voluiſſe, aperte declarant adiecta, *nec ita corporibus ſimiles*. Hinc vero intelligitur excidiſſe particulam, quae comparationem ſuſtineat. Vt igitur haec apto nexu conſtent, legendum utique videtur: *nec tam dites, quam quos diximus*. Vt enim *iam* et *tam* in librorum noſtrorum ſcriptura facile invicem permutari poſſunt, ita etiam ſaepe et vere permutari docuit praeter alios Drakenborch. ad Liv. 21, 11, 12. *Quam* vero facile ex compendio ſcribendi et propter ſequens *quos* abſorberi vel excidere potuit. Ita igitur dare viſum eſt. Quod non *tam* ſubiicitur, ſed *ita*, in eo nemo, puto, haerebit.

'Εσπερίων) Varie effertur. Lipſ. *heſprio;* Prag. *hiſperio;* plerique, Cibin. etiam, *heſperio*, uti editiones omnes ad Voſſium; tantum 34. *Heſperii;* Voſſius et ceteri 'Εσπερίων. TZSCHVCKE. Scribo *Heſperii.* Nihil *Heſperiis Aethiopibus* apud cunctos Geographos notius. PINTIANVS. Bene, ſed melior Voſſiana lectio, quia propius accedit ad libros, et in Pariſ. 2. et 3. adeo exſtitiſſe videtur, cum ex primo ſolum *Heſperio* notatum invenerim. Poſt pro *fons* Prag. inepte *mons*. Ceterum a

verbis *Tunc rurſus* novum caput (16.) exorditur Reinoldius, cui inſcribit: *Aethiopes Africae ſpectantes meridiem.*

§. 8. *aliqua)* Lipſ. Rehdiger. *aliquando;* Prag. Venet. Havn. Bonon. *aliqua origo;* Cibin. *aliquatinus;* Voſſius ex ſuis adfert *aliquatenus*, *aliquando* et *aliqua ergo;* alii ex meis *aliqua*, ut Vaticani, Gud. Pariſienſes, quod conlationis ſilentium indicat. Et ſic veteres editiones cum primis Vadiani 16. 18. tantum 13. *aliquem;* 15. 17. 20. 23. poſteriores Vadiani 22. et hinc aliae, 30. 32. 37. *aliquibus;* 21. 24. 25. 26. 27. 28. Vinetus, Schottus *aliqua parte;* Voſſius et ceteri *aliqua.* TZSCHVCKE. Dictio *parte* redundare videtur. CIACCONIVS. Legendum *aliqua credibile eſt.* Sic quoque paulo ante: *notae ſunt aliqua.* VOSSIVS. *Parte* non opus erat adiicere, quam ellipſin ſatis etiam uſus probet. Forte tamen ex Voſſianis et Cibin. legi recte etiam poſſit *aliquatenus.*

Nuchul) Vitiatum hoc nomen variisque formis agitatum ſubminiſtrant libri et auctores. Vatic. Pariſ. 1. Rehdiger. Cibin. Venet. Bonon. Prag. Gud. *nunc;* Lipſ. *hunc;* Pariſ. 2. 3. Havn. Vindob. forte *Nuchul;* Ciacconius adſcripſerat, alias *Nicris;* Voſſius ex ſuis *nunc* et ex uno tantum *nihil.* Editiones *Nuchul* praeter Schottum, qui dedit *Nuluch.* TZSCHVCKE. Hermolaus in Plinianis caſtigationibus lib. 5. [cap. 10. ſ. 4.] *Nuluch* in Pomponio legit, non *Nuchul.* PINTIANVS. *Nigrin* videtur Plinius appellare lib. 5. cap. 9. et lib. 8. cap. 21. [ſ. 32.] ubi de Catoblepis. In Aethico, [p. 726. ed. Gronov. ubi infra notatur *Nylum*] a quo Paullus Oroſius lib. 1. [cap. 2.] omnia eſt mutuatus, *Nuchul* ſcribitur transpoſitis litteris. Vulgatam lectionem libenter ſequor, cum alii ſcriptores auctoritatis pondere nutare non cogunt. Minus etiam a Nili nomine corruptum *Nuluch* a barbaris,

quam *Nuchul.* Sed haec arbitrarii iuris ſunto. Non enim ex his pendent fortunae Graeciae, ut ille ait. SCHOTTVS. Mira conſtantia veterum librorum ſic ſcribentium; *et nunc ab incolis dicitur.* In uno tantum repperi: *Nihil ab incolis dicitur.* Nilidem appellat Plinius, [5, 10. ſ. 4.] ſi vera eſt ſcriptura; libri enim meliores manu exarati *Nullidem* hoc loco habent, aut *Niludem,* quemadmodum etiam in optimo noſtro Solini exemplari [cap. 35. ſ. 32.] a prima manu ſcriptum fuiſſe videtur. Iulius orator, qui vulgo Aethicus dicitur, [immo vere Iulius Honorius p. 700. in ed. Gronov.] *Nilotin* vocat. *Fluvius Nilotis naſcitur in Atlante, procurrens* [*qui currens,* Gron.] *lacum efficit, qui Nilotis appellatur ſine aliquo exitu. Currit millia CL.* [deſunt haec apud Gronovium.] Sic codex antiquiſſimus Thuanaeus, multo quidem vulgari auctior, verum etiam illic aeque ineptus auctor. Oroſius, [1, 2.] quique eum ſequitur anonymus, qui Aethico ſubiungitur, Nuchul hic habent. *Fontem Barbari Dara nominant, caeteri vero accolae Nuchul vocant.* Si haec lectio proba eſt, utique ſic ſcripſit Mela, *Nuchul ab accolis vocatur,* Syris et Arabibus נחל flumen dici, notum eſt. Vt tamen verum fatear, ne huic quidem fido vocabulo, cum mirum in modum varient exemplaria. Interim, ſi de appellatione nihil certi adfirmari poſſit, res ſaltem conſtat. VOSSIVS. *Nihil,* quod ex uno codice notat Voſſius, legi etiam in Pragenſi Oroſii 1, 2. ubi ex aliis Havercampus p. 18. adfert *Nebul, Nubul, Nichul* et *Nuchul,* quod et ipſe dedit. Ita vero etiam legitur apud Geogr. Ravenn. 3, 1. et Boccatium de flumin. ſ. v. *Nuthul,* qui et *Dara* cum Oroſio commemorat. Plinius 5, 10. ſ. 4. *Nilidem* vocat ſine librorum interpellatione, uti codex Grotii in Martiano Capella lib. 6. p. 218. ubi vulgo editur *Hilidem.* Prius etiam hic habet Solinus c. 35. ſ. 32. Quod *Nicris* memorat Ciacconius, ex Plinio 8. 32. ſ. 21. ductum videtur, ubi fons *Nigris* apud Heſperios Aethiopas Nili caput dicitur, et Catoble-

pas in vicinia ponitur, quod ad noſtrum locum accommodari poſſit. Eo etiam pertinere videtur, quod adpoſitum legitur in tab. Peutinger. 7. E. *hoc flumen quidam grin vocant; alii nilum appellant; dicitur enim ſub terra etyopum in nilum ire lacum.* Forte hic eſt *Gir* Ptolemaei 4, 6. et Agathemeri 2, 10. ſ. qui tamen utrumque a Nigro diſtinguunt, cum alii, veluti Edriſius, Nilum Nigrorum vel diverſa Nigri brachia commemorent, quae Ptolemaeus in Nigritem paludem deducit, qualis eſt Nilis Plinii et Solini. Neque ſolum Nilum ab Arabibus vocari, ſed et easdem incrementorum viciſſitudines, quas Nilus, experiri teſtatur Niebuhr über das innere von Africa in dem neuen deutſchen Muſeum an. 1790. P. 10. p. 978 ſq. Accedit Plinius 5, 8. qui non ſolum hoc confirmat, ſed et easdem plantas et animantes addit. Cf. de hoc Nigrorum Nilo pluribus disſerentes Danvillius in Memoires — de Paris T. 26. p. 987. et in primis Hartmann, diverſa etiam curſus notatione, ad Edriſii Africam p. 12. et alibi, et quos memorat. Quae cum ſatis prodant nominis obſcuritatem et ambiguitatem, ſi quid poteſt, ex Melae verbis elici debet. Dicit autem non alio ibi nomine Nilum videri adpellari, quod tamen ſit corruptum. Igitur ſubeſt certe aliqua nominis ſimilitudo, ad quam proxime accedit *Niluch* ſ. potius *Nuluch*, quia in *u* omnes fere conſentiunt. Non enim quaeritur, an Mela ipſe hoc nomen effinxerit, uti putat Faber über den Orient Vol. 2. p. 225. ſed quomodo ab Melae manu prodierit. Retinui equidem *Nuluch*, ne ad aeque incerta eum deducerem. Quod Voſſius mavult *accolis*, non eſt neceſſe, cum ad Aethiopas ipſos, regionis illius incolas, omnino referri commode poſſit, etſi et *accolae* apud Oroſium et Boccatium bene habet. Pro *dicitur* Vatic. 3. habet *dici*. Tum Ciaccon. *et videri poteſt nunc alio nomine.*

corruptus) Ita codices et antiquae editiones cum 7. 8. Ald. et Iunt. Poſt edd. 3. 4. 5. 6. 10. 11. 12.

14. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae et Vinetus *corruptius.* Prius revocavit Schottus et propagavit Voſſius. TZSCHVCKE. Latinis enim *Nigris* vocatur. Aliqui codices, quos viderim, ſic habent, *ſed barbaro ore corruptius, aliter purius Nigris*, ut ſenſus ſit barbare Nuchul dici, cum purius aliis Nigris dicatur; ſed alia mihi lectio potior eſt. Indicat enim, Nuchul barbaris adeo aſpere dici, ut ex nomine prope alio alius exiſtimari poſſit fons, cum re vera non niſi barbara, hoc eſt, durior prolatio vocabuli discrimen facere videatur. VADIANVS. Malim *ſed a barbaro ore corrupto.* Nempe nomen Nili corruptum a barbaris in Nuchulis, aut Niludis. VOSSIVS. Vulgata tamen ſenſum commodum adfert et praeterea codices reddit. Vatic. 3. *a* ante *barbaro* omittit.

Alit papyrum) Locus mire deformatus. Ciaccon. *aliter pirum et minora;* Voſſius ex ſuis omnino in appendice *alit et pyrum,* in notis, *aliter putant,* et ſic habere optimos et antiquiſſimos codices adfirmat. Iac. Gron. ex ſuis *aliter pyrum*, ex Chiſ. *aliter pyrhum;* A. Gronovius ſilet. De meis haec: Vatican. 1. Cibin. *aliter pyrum;* Lipſ. Gud. Vindob. Pariſ. 1. 3. Rehdiger. *aliter pirum;* Pariſ. 2. Vatic. 3. Venet. Havn. Prag. *aliter putant;* Stephanus (vid. praefat.) ex ſuo codice notat *alit et papyrum;* Boccatius, qui Melam reddere ſolet, de fluminibus ſ. v. Nilus ita: *Nonnulli putant eum ex ſonte quodam prodire, qui apud heſperos aethyopas eſt; ab incolis aliter pyrum ſeu prium* (quod quidem in nullo libro inveni,) *appellatur.* Edd. 1. 2. 3. 9. 13. *aliter pirum;* 4. 6. 7. 11. 12. 14. 15. 20. 23. *aliter purum;* 5. 7. 8. 17. *alter purum;* 10. 19. *alit et crocodilum;* (19. *crocodylum;*) 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Schotto *alit et flumen;* Vinetus *alit et papyrum;* Voſſius et reliqui *alit papyrum.* TZSCHVCKE. *Alit et flumen)* Aldus et brevius et minus corrupte *Alter purum et minora* etc. Scribendum reor *Aluntur minora qui-*

dem etc. PINTIANVS. *Alit et flumen*) Forte *alit id flumen*, vel *et ſuperfluit*. Alias *aliter pyrum et minora*. CIACCONIVS. Lego *alit et flumen minora*. Vel *aluntur plura et minora quidem*. Aliter paulo Pintianus. SCHOTTVS. Valde deformatus locus. Prius ſic legebatur: *aliter pirum et minora quidem eiusdem tamen generis animalia fert*. Vnde legendum videtur, *alit papyrum*. Attamen cum optimi et antiquiſſimi codices habeant, *aliter putant*, omnino ſic ſcripſiſſe Melam exiſtimo, *alit et pudam*, *et minora quidem*, *eiusdem tamen generis animalia*. Puda vel buda eſt papyrus. Arabes enim et Aegyptii plantam hanc *berd* vel potius *burd* appellant. Hinc *burda veſtiti* apud Auguſtinum [epiſt. 88. ubi Benedictini ex MSS. plerisque dederunt *buda*, quos conſule; item Auguſtin. contra Creſconium lib. 3. cap. 48.] et in vitis Sanctorum. Crebrius tamen *budam* dicunt, accipiturque hoc vocabulum pro ſtragulis, tomentis, ſtoreis aliaque ſupellectili, quae e papyro conſtat. Verum et ellychnia ex buda ſive papyro olim fiebant, uti liquet ex epigrammate necdum, quod ſciam, edito: [nunc in Burmanni Anthol. Lat. 5, 189. p. 462. ubi plura de *buda*] *Vt devota piis clareſcant lumina templis Niliacam texit cerea lamna budam. Congrua votiferae ſubmittit pabula flammae, Quae caſtis apibus praebuit ante domos.* Idem paulo ante: *Lenta paludigenam veſtivit cera papyrum.* Graeci φλόμους vel φλώμους talia vocant ellychnia, teſte Polluce, [6, 18. ſ. 103. et 10, 26. ſ. 115.] quamvis vulgo φλογμὸς apud illum legatur. Hoc non de verbaſco vulgari accipiendum; neque enim puto poſſe ex illo fieri ellychnia; ſed de phleo ſeu ipſa papyro, unde etiam veſtes ſibi conficiebant Aegyptii. Sane vetus Scholiaſtes ad Hexahemeron Baſilii, ubi de urſis agit, φλέμον interpretatur papyrum. Verum de his alias, quando de papyro agemus. Porro pudae vocabulum exſtat quoque apud Ennium, quamvis non intellectum. Citatur a Varrone lib. 6. de L. L. [p. 49. in Gothofredi auctorr. L. L.]

Areopagitae quid dedere quam pudam. [vulgo *pedam.*] Sic Turnebus in ſuis, ſic quoque nos in noſtris reperimus codicibus. Inter minutas merces, quae ex Aegypto Athenas deportabantur, erant etiam ellychnia ex papyro. Significat itaque Areopagitas ad feſti celebrationem nihil praeter ellychnia dediſſe. Frivola ſunt, quae ad hunc locum annotavit Scaliger. VOSSIVS. Immenſum temere adminiſtratus locus, ſi quis Vadianum aut Pintianaea inſpexerit. Summa tamen eſt, in MSS. plerisque legi *aliter pyrum* vel *aliter pyrhum*, quorum hoc exſtare in Chiſiano ſcimus, quum Iuntina exhiberet *purum*. Henr. Stephanus tamen teſtari potuit pro voce illa flumen ſe legiſſe in vet. *papyrum*. Itaque Voſſius quoque ex citatis modo lectionibus ſcriptis ait legendum videri *alit papyrum;* ſed tamen diſcedit ad rariſſimam vocem, obtendens ſane optimos et antiquiſſimos codices. Quid dicemus? Quare autem ex *aliter pyrum* videtur legendum *alit papyrum?* an *papyrus* vox fuit ignota librariis, ut eam corruperint? an facilis eſt corruptela τῶν *er* in *pa?* Mihi id nequaquam videtur; et poſthac ſpero aliis quoque. Certe enim adhuc firmi ſumus ex ſcriptura, quae in tot ſcriptis codicibus inventa eſt, corrigendum eſſe, *alit et ſcirpum.* Hae literae prorſus illuc dirigunt tantum transpoſitae, ut in hoc ſcripto ſaepius accidit. Adeantur modo, quae eximii viri, Druſius et Grotius collegerunt ad Geneſeos cap. 41, 2. et hiſtoriam Iobi cap. 8, 11. in quorum fauſta citatione finimus. I. GRONOVIVS. Audacter reponit Gronovius *alit et ſcirpum.* Adeone ergo ineptus fuit Mela, ut cauſam dicturus, quamobrem Nilus ex hoc Mauritaniae fonte creditus fuerit profluere, eo uſus fuerit argumento, quod ibi ſcirpi naſcantur, qui toto terrarum orbe in omnibus paſſim proveniunt paludibus, ſtagnis et fluminibus? Fruſtra ad teſtes provocat, cum nemo unquam tam ineptus et rerum imperitus fuerit, ut ſcirpos in ſola provenire dixerit Aegypto. VOSSIVS *in appendice*

ad h. l. An Mela agit de fonte Mauritaniae? Vtique quum *ſcirpum* reſtitui, ſubintellexi quoque eiusdem generis et qualis circa Nilum oriebatur, non circa alios fluvios, et quidem Europae. Quid dixiſſet ad haec verba Plinii lib. 7. cap. 56. [ſ. 57.] ſcribentis, naves eſſe *in Nilo ex papyro et ſcirpo et arundine.* An hic aliunde illuc fuit invectus? I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* De ſcirpo etiam in ſcholis idem ſtatuerat Gronovius, uti docent notae MStae, quibus uti licuit: Ita autem in his: „Videtur corrigendum: *alit et ſcirpum;* nam ſcirpus idem eſt, quod papyrus. Sed vox rarior. Iob. 8, 11. ubi LXX interpretes Graece habent πάπυρος, Latina vetus interpretatio ſcirpus." At nihil inde efficitur, ſolumque hoc adparet, vocem Hebraicam גמא a variis varie fuiſſe intellectam et redditam; immo Plinii locus in notis editis excitatus utriusque diverſitatem declarat. Et ſic idem 13, 23. ſ. 12. extremum papyri ſcirpo ſimile eſſe ſcribit. Nimis etiam illa emendatio a codicibus recedit, ut aliae antea recenſitae, ex quibus Voſſiana ad oſtentandam potius eruditionem expoſita eſſe videtur. Geſnerus in theſauro ſ. v. *Buda* ſuſpicatur corrupta illa voce latere forſitan animal quodcunque Niloticum, de quo cogitaſſe videntur illi, qui *crocodilum* repoſuerunt. Certe ſi ex animalibus, quae alit praecipue Nilus, ſubſtituendum aliquod erat, debebat illud repeti ex ipſo Mela, ut argumenti ratio eſſet efficacior. At facile adparet, quam disſimile ſit hoc nomen librorum lectionibus. In his tenebris praeſtat tenere *papyrum*, quod et Nilo convenit, et propius accedit ad codices, adeoque praebuit is, quem conſuluerat Stephanus. Addi poteſt Plinius 5, 8. qui de Nigri fluvio eadem fere tradit: *Nigri*, inquit, *fluvio eadem natura, quae Nilo; calamum, et papyrum, et easdem gignit animantes, iisdem temporibus augeſcit.* Eodem modo Solinus cap. 35. ſ. 32. de Nili origine et primo curſu: *Protinus lacum efficit, quem Nilidem dicunt. Nilum autem iam inde eſſe coniectant, quod hoc ſtagnum*

herbas, piſces, beluas nihilo minus procreet, quam in Nilo videmus.

minora quidem — animalia) Varie et haec efferunt. Lipſ. *minora quidem habet eiusdem;* Gud. *minori quidem eiusdem;* Vind. *generis tamen;* Prag. Havn. *animalia fert.* Vadianus poſuit *animalia gignens*, et hinc 18. 21. 22. 24. 25. aliae Vadianae et Olivarianae, quas imitatus eſt Schottus. Inde a Vineto et Voſſio expulſum ceſſit, quod nec codices agnoſcunt, et ſatis verbo *alit* ſenſus continetur. Forte ex ſuperiori Plinii loco Vadianus deduxit. Redundare iam olim monuerat Ciacconius.

aliis amnibus). Lipſ. *aliisque amnibus.* Pro *amnibus* editiones veteres exceptis 15. 17. 20. 23. et poſt Vadianae et Olivarianae adferunt *omnibus.* Cum Vineto Schottus, Voſſius et alii revocarunt *amnibus.* TZSCHVCKE. Videtur deeſſe coniunctio *que*, legendumque cum maiore littera, *Aliisque omnibus in Oceanum vergentibus.* Poteſt etiam legi *amnibus*, non *omnibus*, ſicque habent Aldi exemplaria. PINTIANVS. Non opus eſt particula inſerta, etſi codex adiuvet in primis poſita maiori litera.

regionem, et ad) Vatic. 3. Prag. *regionem in orientem* ſine particula *et*, quam et alii codices omittunt, etſi *ad* ſervant; agnoſcunt tamen Ciaccon. ſeptem Abr. Gronovii, ex meis Cibin. Rehdiger. Lipſ. Gud. reſpuunt editiones praeter Vinetianam, in qua iterum acceſſit, poſt iterum eiecta rediit duce A. Gronovio in ed. 44. Interponendam eam cenſebat etiam antea Ciacconius, facitque ad diſtinctiorem rei expoſitionem; quare retinui.

Inde colligitur) Hinc cap. 51. initium in Vineto. In ſequ. Gud. *nillum ex hos;* Prag. Bonon. *forte*

pro *fonte*. Tum Prag. Havn. Bonon. forte etiam Vaticani cum edd. 15. 17. 20. 23. *auctumque* mutatione non rara, uti docent Drakenborch. ad Liv. 3, 3, 3. 27, 9, 11. et alibi, et Staveren. ad Nepot. 25, 9, 1. *Actum* nexus et ſenſus poſtulant.

ad Eoa) Lipſ. Gud. Vindob. Cibin. Pariſ. 1. 3. Rehdig. Vatic. Prag. Auguſtin. Havn. Venet. *ubi ad ea;* Pariſ. tantum *ubi poſſit*. A. Gronovius ad vocem *Eoa* nihil diverſi ex ſuis adtulit. Editiones 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *ubi ad ea;* 19. *ubi adiri poſſit;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. *ubi ad Eoa*, uti correxerat (*ad ea*) manus docta in exemplari meo edit. 10. Pintianus etiam coniecit. Sequens *poſſit* tuentur omnes codices praeter Leidenſ. ex quo A. Gronovius refert *poſſint*. Illud etiam legitur in edd. veteribus ad Vadianum usque, qui poſuit *proceſſerit*, idque receperunt cum Vadianis, Olivarianis, 21. 24. 28. Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. rediit inde *poſſit*. TZSCHVCKE. Aldus: *iterum ſe ubi ad ea poſſit;* forte, *iterum ſe ubi adiri poſſit*. PINTIANVS. Quid Pintianus reponat, in promtu eſt. Forte *ad Eoam ceſſerit*, vel *ad Auroram ceſſerit;* nam hoc verbo paulo poſt utitur. SCHOTTVS. *Proceſſerit* in editione Mediolanenſi correxerat Hannibal Crucejus. Oudendorpius malebat, *proſilit*, quod verbum eodem modo uſurpavit Auctor lib. 2. c. 4. *Inde tam citus* (Padus) *proſilit, ut diſcuſſis fluctibus diu* etc. Ovidius lib. 15. Metamorph. v. 272. *et antiquis tam multa tremoribus orbis Flumina proſiliunt*. Et Plinius lib. 5. cap. 9. de Nilo: *iterum arenis receptus conditur rurſus* XX. *dierum deſertis ad proximos Aethiopas; atque ubi iterum ſenſerit hominem, proſilit fonte, ut veriſimile eſt, illo, quem Nigrin vocavere. Nigris* autem Plinio dicitur fons Nili, qui a Mela *Nuchul* appellatur. A. GRONOVIVS. Si quis coniecturis indulgeat, quod quidem hic et in talibus difficile non eſt, poſſit et legere

prodierit. Vadiana lectio propius valet ad codices, et ex ſcribendi compendio intelligi poteſt. Tutorem etiam ea et propugnatorem nacta eſt Kirſchium, qui an. 1784. Curiae Regnitianae in proluſione ſcholaſtica σύγκρισιν dedit lectionis Gronovianae atque Reinoldianae in locis aliquot Melae. Vtitur autem inde a p. 8. his fere armis: *Poſſit* habet aliquid obſcuritatis; tum friget magis, quam ut Melae brevitati, quidquid ſupervacuum ſit ubivis fugientis, ſatis convenire videatur; deinde Mela ante dixit *ad Orientem abit*, quae hic verba ſine dubio ſpectat; porro Mela hanc notionem de montibus et fluviis mira nonnunquam arte variat; poſtea id ipſum verbum adhibet 3, 2, 5. ut hic paullo poſt *cedit*, quod non poſuiſſet, niſi compoſitum praemiſiſſet; item *ubi* cum verbo *ſolet* hoc quidem ſenſu connectit, cuius modi loca ſunt obvia, et in primis, qui huc referri poteſt, 1, 9, 4. denique ex compendio ſcribendi facile haec mutatio intelligitur. Specioſa quidem fere ſunt haec argumenta, et longo ordine magnoque numero expoſita; attamen cum libri omnes veteres refragentur, et verbum ſubſequens *oſtendere* facile huc revocetur, quod uſus plurimorum exemplorum documentis in ſimili nexu comprobat, remota omni disputatione, quae moveri poſſet, receptam lectionem ſervavi. *Ea* autem pro *Eoa* et alibi in libris obtruditur. Cf. ad Sextum Rufum c. 10. in. Valeſ. ad Ammian. 14, 8. et quae ſupra notavi ad 3, 7. in. *Ilo* pro *Ilio* adfuit 1, 18, 3. *ab illa* pro *Abyla* 2, 6, 8. Sic *Eoae* pro *eae* volebat I. Gronov. 1, 2, 6.

ſpatio) Prag. Havn. *ſpacium*; exemplar unum ed. 25. *ſpacio, quod.* Poſt Venet. *efficit, ut hic*; Prag. *ut hii alii*; in Vindob. deeſt *hic* et *videatur.*

§. 9. *Catoblepas)* Lipſ. *Catoblephas*; Gud. *catoplepas*; Prag. *catobletas.* Rectius alii, et ut editur, efferunt.

praegrave) Lipſ. Rehdiger. *pergrande;* Gud. Prag. Venet. Pariſ. 1. *praegrande;* Vindobon. Cibin. (diſertis literis) *pergrande;* reliqui cum editionibus conlatis conſenſiſſe videntur, quae ipſae variant. Nempe 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. Vadianae *pergrande;* 9. 11. 13. *pergrave;* Schottus *grave et pergrande;* 25. Olivarianae cum Vineto *grave et praegrande;* Voſſius, ceteri *grande et praegrave.* TZSCHVCKE. Lego *verum praegrave caput;* reliqua ſuperfluunt ex Plinio [8, 32. ſ. 21.] et Solino. [cap. 33. ſ. 30.] PINTIANVS. Alias *grande et praegrande.* Forte *grande et praegrave.* CIACCONIVS. Nemo faſtidioſam repetitionem vocis *grande,* quacunque forma producatur, ferat. Aut igitur alterutrum exigi debet, aut utrumque, quia ita volunt codices. etſi diverſa forma, connexum ſervari. Voſſianam lectionem praetuliſſe Pariſ. 2. et 3. videntur, cum inde nihil monneatur, quo, certe in vocabulo *praegrave,* faciunt Plinius et Solinus. Confuſionem eam in noſtris libris nemo mirabitur; in particulis *prae* et *per* ſolemnem eam eſſe, conſtat. Poſt Lipſ. *egre ſubſtinens;* Prag. *ſuſtinentes.* Tum idem omittit *id in;* Venet. habet *ob unum;* Vindobon. *ob id;* Lipſ. *cum impetit;* Pariſ. 2. Havn. *cum non impetit;* Pariſ. 2. *oculos tamen eius;* Prag. Havn. *oculos tm̄;* Venet. *tamen vidiſſe.* Ed. Reinoldiana an. 1775. *ob id terram;* 15. 17. 20. 23. *oculos eius tantum.* Vtraque particula ſine damno abeſſe poteſt.

Contra) Hic in ed. 11. capitulum XV. ponitur praemiſſa inſcriptione: *De inſulis et oris Athlantici Oceani.*

Gorgades) Pariſ. 1. 2. 3. Cibin. Vindob. Prag. Gud. Rehdiger. aliique *Doreades;* Vatic. *Dorchades;* Lipſ. *Doreades;* Ciaccon. *Gorgades.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23.

Dorcades; 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae *Gorgones;* Vinetus, Schottus, Voſſius, ceteri *Gorgades.* TZSCHVCKE. Plinius lib. 6. [36. ſ. 31.] *Gorgones,* inquit, *inſulae narrantur, Gorgonum quondam domus.* BARBARVS. Mariangelus *Gorgades* magis probat, cui ut ſubſcribam ſunt cauſae, quod in Plinio ſcripto totiens citato [6, 36. ſ. 31.] *Gorgades* legitur, et in Pomponio ante correctores *Dorcades* ſcriptum erat vero propius. Martianus [lib. 6. p. 226.] *Gorgones* nominat; ſed error, ut puto, eſt librarii, non Auctoris. PINTIANVS. Forte *Gorgodes* ex Diodoro Siculo lib. 4. [3, 54 ſq. ubi tamen nihil eiusmodi] et Solino. [cap. ult. ubi *Gorgones inſulae.*] Athenaeus lib. 5. extr. etiam *Gorgonas* appellari a Numidis ait. Iſidorus lib. 14. orig. c. 6. *Gorgodes* [*Gorgones* vulgo] *inſulae Oceani obverſae promontorio, quod Heſperuceras vocatur, quas incoluerunt Gorgones ſoeminae aliti pernicitate, hirſuto et aſpero corpore et ex iis inſulis cognominatae.* CIACCONIVS. Apud Diodorum c. l. Γοργόνες tantum de ipſa illa gente occurrit. Iſidorus tamen Orig. 14, 6. *Gorgones* de inſulis et incolis adhibet; pro quo *Gorgades* ex libris repoſuit in Solino Salmaſius, qua forma etiam producuntur a Plinio 6, 36. ſ. 31. et ex eo a Martiano Capella lib. 6. p. 226. *Gorgodes* nusquam inveni, niſi quod ex auctore incerto MSto ita adfert Salmaſius ad Solin. p. m. 915. c. l. *Gorgades* igitur recepta videtur fuiſſe forma, certe τὸ *G* ab initio incolarum nomen probat. Ad *Gorgades* autem ducunt hic ipſi libri, adeoque in ipſo conſpectu ponit Ciaccon. Inveteratum autem vitium in vulgari librorum forma haeſiſſe, adparet ex Boccatio in Geneal. Deor. 10, 10. (ex ed. Ven. 1472. f.) ubi ſcribit, Melam tradere, *Gorgonas inſulas Dorcadas tenere.* In ſequ. Rehdiger. *aliquandiu;* Pariſ. 1. *Gorgon.*

Ἑσπέρου Κέρας) Lipſ. *heſperueſceras;* Venet. *Heſpeniceras;* Prag. *heſperuteras;* Cibin. Vindob. Reh-

diger. aliique, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. aliaeque veteres Latinis literis, uti ſolebat olim, *heſperu-ceras*, dum paullatim Graecis efferretur. Ita vero etiam legendum in Ptolemaeo 4, 6. ubi vulgo editur Ἑσπερίου, monuit hic A. Gronovius, itaque Melae in primis auctoritate motus ex codd. quibusdam poſuit in Diodoro 3, 67. Weſſelingius. *Heſperion ceras* tamen ſcribit etiam Plinius 6, 35. ſ. 30. et ex eo Martianus Capella lib. 6. p. 226. ubi quidem Grotius in ſuo codice legit *Heſperon Ceras*, forte pro *Heſperu ceras*, etſi nec alterum plane damno.

CAP. X.

Continua ſerie vel exiguo poſito intervallo cum proximo nectitur in MSStis et edd. vetuſtis. Diviſit Vadianus facta inſcriptione: *Atlantici maris ora et inſulae.* Ita etiam, qui eum ſequi ſolent. Olivarius, cui eſt cap. 11. praeeunte ed. 24. cum ſuis et Schotto: *Atlantici maris terminus.* Voſſio et poſterioribus praeter Reinoldium eſt cap. 10. cum inſcriptione: *Atlanticum mare ac huic adſita Aethiopiae ac Mauretaniae pars;* Reinoldio cap. 17. et *Atlantico mari adſiti Aethiopes;* Vineto ſimpliciter cap. 52.

§. 1. *occidentem)* Gud. *orientem* reclamante in hac progreſſione etiam ſitu. Idem, ut Vindob. antea *fons*, de qua cf. ad 1, 8, 3. Tum aliqui ex more *athanticum* et *athlanticum*. Poſt omnes mei et edd. veteres ad Voſſium *abluitur*, qui etſi ad reliquos propagavit *alluitur*, maluit tamen prius ſequi Reinoldius, quippe qui edidit *abluitur*. Sed de eo dictum eſt ad 1, 4, 4. In *ethiopes* facile librarios agnoſcas.

media) Lipſ. Prag. Gud. *mediam;* Pariſ. utrimque, melius certe, *primam* — *mediam*, ut ad *frontem*

retulerit. Idem poſt *aut exhauſta ſunt*, quod proximis repugnat, et quae per partes easdem perſequitur auctor 1, 4, 4. Etſi enim de ſterili terra vel deſerta dici poteſt, accedere tamen debet cauſa, nec niſi aegre et ſine nexus indicio abſit.

arenis) Rehdiger. Vindob. editiones etiam aliquae antiquae praepoſita adſpiratione *harenis*, de qua quidem disſentiunt veteres Grammatici, Servius ad Virgil. Aen. 1, 172. Varro, Chariſius et alii. Vid. Dausquius in orthogr. h. v. Cellarius T. 1. p. 178. et quos ibi producit Harleſius. Addi poteſt Oudendorpius ad Lucan. 5, 643. ubi ex omnibus codicibus et edd. addidit. Sed et alibi, ut in Floro Dukerus, in Gellio Gronovius, aliique in aliis. Equidem tamen a vulgari ratione discedendum non putavi, cum ab *arere* melius propiusque derivetur, nec adeo ſibi ipſe in Suetonio conſtitit Oudendorpius. Nota eſt in his librariorum vel libido, vel liberalitas. Cf. etiam ad 1, 8, in. 1, 9, 4. et paſſim alibi. Poſt Rehdig. *abducta* frequente confuſione, quam et notavi ad 1, 3, 2. Eadem dictio ſine variatione librorum legitur 1, 4, 2.

Exuſtis) Venet. *exuſtae inſulae;* Prag. *aduſtis*. Edd. 7. 8. vitioſe *exuſius*. Tum Pariſ. 1. *oppoſitae;* Gud. *poſitae*. Porro Prag. *heſperitas;* Lipſ. *experidas;* Cibin. *hyſperidas;* Vindob. *Heſperides*. Ciacconius ſine cauſa locum ſic fingebat: *inſulae arduae ſunt*.

memoratur) Lipſ. Vindob. *memorantur;* ceteri cum edd. *memoratur*, quod recte valet, et exemplis corroboratur, quae adtulerunt Gronovius ad Arrian. de exped. Alex. 1, 1. p. 2. Drakenborch. ad Liv. 1, 31, 8. 8, 24, 1. Duker. ad Flor. 2, 6, 45. Oudendorp. ad Suetonii Othon. cap. 7. Verheyk. ad Eutrop. 4, 8. ſ. 4. Staveren. ad Nepot. 4, 5, 3. et quos adlegant. Ita nempe *dicitur*, *memoratur* et ſimilia abſolute ponuntur, ut ſub-

ſequatur infinitivus cum accuſativo. Vſitatam alias ſtructuram habet noſter 1, 2, 4. *Ultra Amazones — eſſe memorantur.*

Atlas) Pro eo omnes libri Voſſiani et mei, item editiones cum Vineto etiam ad Schottum et Voſſium ſubſtituunt *ſatis;* hic poſuit *Atlas,* quibus ceteri paruerunt. Soli Pariſ. 2. 3. videntur hanc lectionem praetuliſſe. TZSCHVCKE. *Satis)* Scribendum puto, *in arenis mons eſt Atlas.* Nam omni ratione caret, Melam, cum aliis montibus non ita celebribus nomina reddiderit, innominatum reliquiſſe montem totius Orientis clariſſimum, fabulis memorandum, quique Oceano occidentali nomen dederit, denique ab omnibus decantatiſſimum. De Atlante autem hic loqui Melam, evidentius eſt, quam ut monſtrari egeat. PINTIANVS. Forſan hic novum caput incipit, cuius inſcriptio fuit: *Atlas et Atlanticum pelagus.* Itaque non opus fuit vocabulum Atlantis repetere. VOSSIVS. Dummodo conſtet, capitum inſcriptiones a Mela profectas eſſe, cui obloquitur mira codicum inconſtantia, immo continua ſerie omnia connexuiſſe videtur. Ciacconius *ſatis* retinet, et tantum ſequens vocabulum adoritur. Solet quidem Mela in hoc nexu *ſatis* adhibere, uti 1, 13, 3. *mons litori adpoſitus et decem ſtadiorum clivo ſatis arduus;* et 1, 15, 2. *Taurus ab Eois litoribus exſurgens vaſte ſatis adtollitur;* mirum autem recte videatur, ſi ipſum nomen montis, quod tamen in aliis facere ſolet, omiſerit. Atlantem vero indicari, in aprico quaſi poſitum eſt. Dedi igitur et ipſe *Atlas,* in primis ſi verum eſt, quod eſt vero ſimile, in Pariſ. 2. 3. illud nomen expreſſum fuiſſe. Accedit Lipſ. in cuius margine colore rubro ab eadem manu haec adlita leguntur: *Mons altiſſimus usque ad coelum et ſidera athlas nominatus.* Forte, cum eius nomen incognitum librariis eſſe non potuerit, illud excidit et tum *ſatis* tenere ſuam ſedem

poſſit. Forte ex *Atlas* paullatim *ſatas*, et hinc *ſatis* natum. Sed his indulgere nolo.

denſe) Plerique codd. in quibus Cibin. *de ſe;* Venet. diſerte notatus ex ſilentio proditi Pariſ. 2. 3. *denſe*, quod etiam ex ſuis produxit Voſſius. Edd. veteres omnes cum Vadianis, Olivarianis, quibus adhaeſit etiam Vinetus, *de ſe*, praeter Ald. et Iuntin. in quibus legitur *denſe*, quod poſt receperunt Schottus, Voſſius et reliqui. TZSCHVCKE. Scribo *denſe conſurgens*, ſicque habent Aldi exemplaria. Confirmat hanc lectionem Herodotus, [4, 184.] qui Atlantem denſum eſſe preſſumque, hoc eſt, ſuccinctum et minime in lacinias ramentave diffuſum ſcribit. PINTIANVS. Aldus *denſe*. Plinius 5, 1. *Imae radices denſis altisque repletae ſilvis*. Forte *mons ſatis ſpatioſe conſurgens*. Herodotus lib. 4. [cap. 184.] Curtius lib. 8. cap. 11. [§. 6.] *Petra, non ut pleraeque modicis ac mollibus clivis in ſublime faſtigium creſcit, ſed in metae maximae modum erecta eſt, cuius ima ſpatioſiora ſunt, altiora in arctius coeunt, ſumma in acutum cacumen exſurgunt*. CIACCONIVS. Forte *ſpatioſe*. Pintianus *ſatis denſe*. SCHOTTVS. Hunc locum feliciſſime, ut multa alia, Pintianus emendavit. SANCTIVS *in praefatione*. Atque in hac Pintiani emendatione melius adquievere recentiores, quae non ſolum, ſi omiſſam lineam cogites, proxime ad plerosque libros accedit, ſed et a quibusdam optime adiuvatur. Herodotus c. l. de eo: ἔστι δὲ στενὸν καὶ κυκλοτερὲς πάντῃ. Poſt pro *invius* Vindob. *nimis*, et pro *ſurgit* Lipſ. Venet. *exſurgit;* Rehdiger. et edd. 15. 17. 20. 23. *exurgit;* alii libri omnes *ſurgit*. Si volebat eidem verbo in rei eiusdem notatione inſiſtere, reddendum erat *conſurgit*.

qui quod altius) Prag. *quem quod alteri quam;* Vindobon. *qui pre quam altius*. Edd. 15. 17. 20. 23. *quique altius*, cui nec Vaticanorum conlatio refragatur. Alii *qui quod altius*.

in nubila) Cibin. Voſſ. *in nubilum*; Prag. *in nebula*. Pro *erigitur* Ciaccon. cod. *exigitur*. Reliqui uſitatam lectionem eamque probam praeferunt. Poſt Rehdiger. *non modo tangere vertice*. Idem deinde et Lipſ. cum ed. 13. *ſubſtinere*, ut alibi, et Gud. 2, 2, 5. qui idem hic corrupte ſcribit *abſtinet*; magis corrupte Cibin. *ſiniſtre*. Antea pro *erigitur* legendum forte cuidam ex Herodoto 4, 184. videri poſſe *erigi*, notat ad Geographica Herodoti Schottus p. 361. in ed. A. Gronovii a. 1748. Poſſit, at male et inciſo nexu.

§. 2. *Contra)* Pariſ. 1. ſubiicit *montem*, quod ex interpretatione ductum eſt. Tum Lipſ. Rehdiger. Vindob. ut alibi paſſim *habundant*. Pro *genitis* Vindob. *gentis*.

ſuper aliis) Codices A. Gronovii praeter Chiſianum, ex meis Cibin. Vatic. Lipſ. Rehdiger. Venet. Gud. Prag. *ſuper alios*; reliqui *ſuper aliis*. Edd. 1. 2. 9. 13. *ſuper alios*; aliae *ſuper aliis*. TZSCHUCKE. *Super alios* probaverat Oudendorpius, cui eodem modo *alios ſuper alios* dictum videbatur, quo ſuprá lib. 1. c. 9. *quibus ſubinde alium ſuper alios orbem agentibus*. A. GRONOVIUS. Induxiſſe videtur librarios, quod *aliis* praecedit, fere ut apud Livium 36, 25, 9. ubi pro *alio ſuper aliud ſcelere* aliqui codices etiam legunt *ſuper alio*. Sed notum eſt in his acceſſionibus *ſuper* cum accuſativo ſolere poni, ut *ſuper haec* ſaepe apud Livium, Suetonium reperitur. Maxime tamen huc facit, quod in ſimili nexu accuſativus, quod ſciam, ſemper adiungitur. Plurima exempla ex Livio conlegit Drakenborch. ad 23, 24, 6. ex aliis Schwartz. ad Plinii Panegyr. cap. 14. In qua auctorum conſtantia, et cum tot codices coeant, ſine mora et haeſitatione poſuiſſem et hic *alios*, ſi eſſet, ad quod commode referretur. Nam ut ad incolas poſſit, vetat nexus, qui cauſam adfert, cur nihil ſolliciti alantur, nempe quia ſua

ſponte omnia gignantur ſic praeterea, ut alia ſuper alia innaſcantur. Igitur *ſuper aliis* retinendum, notandum tamen cenſeo, cum *ſuper alia*, ſi quis malit, uſitatae lectioni vim inferat. Poſt Cibin. dat *aluit* et *exculta*.

ſollicitos) Lipſ. et certe ed. Reinoldiana 43. *ſolicitos*. At duplex *l* oſtendunt lapides, etſi prius probat etiam Dausquius h. v. quia Feſtus a *ſolum* et *cieo* derivet. Pro *aliae* Schottus malit *alios*. Non omnino male, quia non plane intelligitur, cur *urbes* ſubiiciat, cum de inſulis loquatur, quae dubitatio ne ſic quidem evaneſcit, ſi incolas facile hic ſubplere poſſis. Minus offendat repetita vox *alius*.

in mortem) Septem A. Gronovii codices haec verba addunt, ex meis Pariſ. 1. 3. Cibin. Zaluſc. Havn. Rehdiger. forte etiam Vatic. 1. contra omittunt meliores Voſſii, ipſo notante, Pariſ. 2. Vatic. 3. Gud. Venet. Lipſ. Prag. et cum Voſſio edd. 40. 41. 42. cum ceterae, in iis antiquiſſimae, agnoſcant. Superflua illa etiam olim exiſtimaverat Ciacconius. Poſſunt quidem abeſſe, et ſententia ſimpliciter intelligi; cum tamen maiori numero illa codices adiungant, vim et damnum illius riſus efficacius declarare videntur. Ceterum Cibin. ut Voſſ. 1. locum ſic informat: *altero* (Voſſ. 1. *alterum*) *qui guſtavere ſicut riſu ſolvuntur in mortem; ita effectis remedium eſt ex alio bibere. Effectis* legitur etiam in ed. 14. et pro eo *affectus* in Venet. Ceterum a verbis *Una ſingulari* — cap. 53. incipit Vinetus.

§. 3. *Himantopodes)* Vatic. 1. Pariſ. 1. *Scimantopodes*; Cibin. *Scymanto podes*; Vindob. *Scimantopides*; Gud. *ſamantopodes*; Vatic. 3. Boccatius de maribus ſ. v. Ethiopicus, ubi hunc locum repetit, *Simantopodes*; Pariſ. 2. *Simmantopodes*; Havn. *Simatopodes*; Prag. *Sinatopides*; Pariſ. 3. cum edd. 1. 2. 3. 9. 11.

Sinaptodes; 4. 5. *Synaptodes*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. reliquae *Himantopodes*. TZSCHVCKE. Scribendum *Himantopodes* ex Plinio, [§. 8. f.] Solino [c. 34. ſ. 31.] ceteris, qui eos a loris vocant *Loripedes*; id enim ἱμὰς ſignificat, ob id adiecit Pomponius *lentis cruribus*, quaſi loreis diceret. BARBARVS. Ad viam expoſuerat hanc emendationem ipſe Mela. Himantopodes etiam ex Plinio vocat Martianus Capella lib. 6. p. 217. Plinius *loripedes* in explicatione adnectit. Verba *Ab eo tractu* novum caput, 18. aperiunt in editione Reinoldii inſcriptum *Pharuſii*.

inflexi) Venet. Cibin. (hic et deinceps *lentas*) *inflexis*; Prag. *inſiiri*; peſſime. Alii, ut editum legitur. TZSCHVCKE. Forte *inflexis lenti cruribus*. Sic Solinus cap. 34. *Himantopodes flexis niſibus crurum repunt potius, quam incedunt*. CIACCONIVS. Legit Salmaſius [ad Solinum p. m. 295. c. 1.] *fluxi lentis cruribus*, coniectura minime probabili. Vtique ſic ſcripſit Mela: *H. inflexis lenti cruribus*. Hoc loripedum proprium eſt. VOSSIVS. Non opus eſt inverſione; poteſt enim in pleniori rei mirae deſcriptione utrumque vel hominibus vel cruribus dari, uti ſaepe fit alias. Boccatius etiam c. l. vulgatam reddit.

ſerpere potius) Triplex hic obiicitur varietas. Cod. Ciacconii, omnes A. Gronovii meique excepto forte Pariſ. 3. et editiones 15. 17. 20. 23. *ſerpere potius*; reliquae editiones ad Voſſium *ſerpere magis*; Voſſius cui ſuffragari videtur Pariſ. 3. et hinc 40. 41. 42. *ſerpere quam* omiſſo *potius*; Reinoldius 43. et aliae poſt *ſerpere potius quam*. Non deſunt illius ellipſis exempla, quae conlegerunt Gronovius et Drakenb. ad Liv. 1, 25, 13. Heuſinger. ad Vechneri hellenolex. 1, 2, 5. p. 135. et ad Nepot. 25, 13, 4. Barth. in adverſar. 31, 15. Perizon. ad Sanctii Minerv. 4, 7. not. 4. ubi etiam noſtrum

locum adpoſuit, Burmann. ad Vellei. 2, 129. aliique, quos memorant. At audiendi ſunt codices, et qui in eadem narratione hanc particulam *potius* adhibent Solinus c. l. *repunt potius, quam incedunt*; Martianus c. l. *debilitate pedum ſerpunt potius, quam incedunt.* Quibus addi poteſt Boccatius c. l. qui ex noſtro ita haec refert: *qui potius ſerpere, quam progredi*; ita enim in prima editione, cum poſteriores habeant *ingredi.* Pro *ingredi* Voſſ. 1. Cibin. Venet. *gradi.* Poſt cum appendice non rara Rehdiger. *referuntur.*

deinde) Ciaccon. *dein*, ut ſaepe; Cibin. *dehinc.* Pro *Pharuſii* Lipſ. *frauſi*; Prag. *faruſi*; plerique *Pharuſi*, uti editiones 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Vadiano praeeunte reliquae *Pharuſii.* Ita enim Plinius 5, 8. f. ubi etiam olim edebatur *Pharuſi*, ut in Solino c. 34. ſ. 31. Sic Stephano h. v. ſunt Φαρούσιοι, qui Dionyſium et Artemidorum adlegat. A Strabone lib. 17. p. 569. ſ. 828. vulgo vocantur Φαυρούσιοι, etſi codices etiam habent Φαρούσιοι, ut Ptolemaeus 4, 6. m. Pro *tendente* Havn. *tendunt*; Ciaccon. *Heſperides*; Prag. *hiſperidas.*

dites) Ita omnes libri ferunt. TZSCHUCKE. Fuit cum *comites* leg. pro *dites* putarem, et ex compendiis litterarum natum mendum, quod Plinius 5, 8. Solinus cap. 34. et Martianus Capella [lib. 6. p. 217.] Pharuſios Herculis ad Heſperidas tendentis comites faciant. Atqui itineris taedio ſi hic in Libya reſederunt, [uti omnino de Mauris tradit Strabo c. l.] quomodo ſubito dites? Niſi forte Mela alios auctores ſecutus eſt; quare nihil immuto; mox enim *inopes* opponit. SCHOTTUS. Otioſas habuere manus, qui haec interpolarunt. Plinius lib. 5. cap. 8. *Pharuſii, quondam Perſae, comites fuiſſe dicuntur Herculis ad Heſperidas tendentis.* Salmaſius [ad Solin. c. 34. ſ. 31. p. m. 295.] hoc loco legit *per ſe*

comites, et interpretatur ſua ſponte; prorſus ridicule. Vulgatam lectionem veram eſſe apparet ex Salluſtio. Is enim in Iugurthino, [c. 18.] ubi de Herculis exercitu in diverſas oras dilapſo agit, addit: *Ex eo numero Medi, Perſae et Armenii navibus in Africam transvecti, proximos noſtro mari locos inhabitavere; ſed Perſae intra Oceanum magis, hique alveos navium inverſos pro tuguriis habuere.* Nempe Perſas iſtuc conceſſiſſe ſcribit, ubi hic Pharuſios deſcribit Pomponius. VOSSIVS. *Dites*, quod poſt etiam vidit Schottus ſuſtentat obpoſitio; poſſis praeterea ex reditu ab Heſperidibus intelligere. A verbis *Hinc iam* cap. 19. inſcripſit *Nigritae* Reinoldius.

§. 4. *laetiores)* Gudian. *lectiores agri amneique.*

citro terebintho) Vox utraque in libris ambigua modo diviſe, modo coniuncte ſcripta prodit. Plerique habent *Terote Berini ebore abundant*, in quibus tamen haec variantur. Pariſ. 2. Havn. Vatic. 3. *Berote* vel *Berotae*; Prag. *Berothe*; Venet. *Gerotae*. Tum Pariſ. 1. 3. *Berimi*; Gud. *Birini*; Pariſ. 2. *Berni*; Prag. *Beritu*; Cibin. coniuncte *terotheberinio ebore*. In *ebore* conſentiunt, tantum quod Pariſ. 1. corrupit in *ebodere*. Ciacconius haec monuit: Alias *Terothebenno*. Antiq. et Aldus: *Terotae, Berini*. Voſſius in melioribus ita ſe inveniſſe dicit: *Beroteberini ebore abundant*. A. Gronovius ſilet. Editiones inde a primis ad Schottum et Voſſium *Terote* vel *Terotae Berini* vel 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadiana, Olivarianae, Vinetus *et Berini*; Schottus *terebintho arbore abundant;* Voſſius et hinc 40. 41. 42. 44. 45. et Kappii prior cum Norimberg. *ebeno, terebintho et ebore abundant*; denique Reinoldius poſuit *citro, terebintho et ebore abundant*, quem reddidit in poſteriori editione Kappius. TZSCHVCKE. *Terotae et Berini*) Turpis etiam haec eſt et impudens verborum depravatio. Nemo

enim e toto Geographorum Hiſtoricorumque coetu auctorem dabit, qui referat non modo populos *Terotas* et *Berinos*, ſed ne tenuem quidem illorum ſimilitudinem aut veſtigium aliquod. Quapropter ſic corrigendum cenſeo: *Hinc iam laetiores amoenique ſaltus terebintho arbore abundant.* Nam praeter Syriam et alia loca, in quibus naſcitur *terebinthus* arbor, naſci etiam in Africa Dioſcorides auctor eſt lib. 1. [c. 92.] Item amoenam eſſe arborem, nec frondiperdam idem Dioſcorides [?] prodit. Plinius quoque [lib. 16. c. 30. ſ. 18.] inter arbores enumerat, quae montes amant, quibusque folia nunquam decidant; [vid. 16, 33. ſ. 21.] quae qualitas praecipua eſt amoenitatis arborum. PINTIANVS. Hermolaus in Corollario ad Dioſcoridem, [lib. 1. c. 163. p. m. 16. b.] dum agit de cytino ſic ait: „Etenim Siſenna [apud Nonium Marcellum 2, 347.] *ferabitim* pro ſylveſtri arbuſto poſuit: *Partim*, inquit, *ferabite, partim lauro atque pinu abundant.*" Quod ſi Siſenna de his loquitur, accommodatiſſime hoc loco legi poſſet *Ferabite, pinu et lauro abundant.* Quaerendus Siſennae locus, qui eſt apud Nonium in eo verbo; ſed legendum *vite.* [uti etiam dedit Mercer.] CIACCONIVS. *terebintho arbore a.*) Non veriſimile eſt auctorem noſtrum unam tantum terebinthum inter delicias Africae retuliſſe, cum ea arbor alibi quoque ſatis ſit frequens. Meliores manu exarati libri ita habent: *Beroteberini ebore abundant.* Aliorum coniecturas commemorare non eſt noſtri otii. Ego ſic ſcribendum coniicio: *ebeno, terebintho et ebore abundant.* Ebur hic accipi poſſit pro foſſili ebore, verum malo id ſimpliciter intelligere de elephantis. Sic Plinius de hoc ipſo tractu lib. 5. cap. 1. *cum ebore citroque ſilvae exquirantur, omnes ſcopuli Gaetuli muricibus ac purpuris.* VOSSIVS. Reinoldius edidit *citro, terebintho et ebore* cuius lectionem in textu expreſſi, quia Wardus in epiſtola ad Gronovium (vid. praef.) teſtatur, Reinoldium ſine auctoritate librorum MSStorum nihil in textu mu-

taſſe, et *citro* non tam longe recedit a lectione vetuſta, quam *ebeno*. KAPPIVS. Depravatio loci in nominibus aperta, quam Boccatii iam aetate libros noſtros obſediſſe docent ea, quae de maribus ſ. v. Ethiopicus hinc adſperſa nova labe refert: *Poſt laetiores apparent agri, quos inter Terotae Berini Acebores habitant*. Hic adeo ex verbis *ac ebore* inauditum populum excitavit, *Acebores*. Cum iſta populorum nomina vel eorum adfinia nusquam commemorentur, ad coniecturas res rediit. Robertus Titius in locorum controverſor. libro 8. cap. 3. p. 200. vult: *Terothoes ebeno arbore*; Terothoes autem explicat, alias dicti Troglodytae. At *Therothoes*, ſi vel ſitus congruat, cognomen potius eſt, quod teſte Plinio 6, 34. ſ. 29. a venatione Troglodytis impoſuerat Iuba, uti etiam docuit Reineſ. in varr. lect. lib. 1. c. 6. p. 17. Equidem, ſi quis populos deſideret, malim huc ex Ptolemaeo 4, 6. *Daradae* et *Rabii* advocare. Neque tamen ipſe ei ſententiae inſiſtit, ſed in Turnebi emendatione adquieſcit, quae in eius adverſar. 6, 19. propoſita ſic habet: *ſaltus terebintho arbore* abundant, et, notante Ortelio in theſauro Geogr. ſ. v. Terotae adriſit etiam Sanctio, et a Pintiano expromta eſt. Propius quidem illa accedit ad codicum veſtigia, quam Voſſii *ebeno*, quod difficulter inde eruas. Sed cum adiectum *arbore* langueat, cum praeterea una tantum ſit, nec vox inſolita, quae facile in *ebore* tranſire potuerit, ingenioſa non ſolum, ſed et vero eſt ſimilior lectio Reinoldiana, quam reddere non dubitavi. Accedit, quod citri arbor in ſilva Atlantis montis, in Maurorum confinio, maxime inclaruit. Cf. Plin. 5, 1. et 13, 29. ſ. 15. Hinc Martialis 14, 90. *ſilvae Maurae filiam* eam arborem vocat. Inde etiam citrea mala Ἑσπερικὰ μῆλα vocantur, confirmantibus id interpretatione gloſſariis, nec male huc referuntur χρυσᾶ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων, uti prolixius expoſuit Salmaſius ad Solin. c. 49. ſ. 46. p. m. 270 ſqq. Conſuli etiam poteſt Euſtathius ad Homer. Odyſſ. 7, 115. p. 274. Baſ. ubi ſimul

narrat, Herculem ex Libya in Graeciam deportaſſe. Celebres ſunt menſae citreae inſano pretio paratae, de quibus in praeſentia adi Urſinum ad Ciaccon. de triclino p. m. 292 ſq. Quae quidem movere noſtrum poterant, ut eam arborem commemorandam putaret. Cauſam peractam putem, ſi quid unquam ex codicibus ſuis Reinoldius protuliſſet.

Nigritarum) Lipſ. Gud. Havn. cum edd. 1. 2. 9. 13. *Rigritarum*; Rehdiger. *Gigritarum*; Vatic. Vindobon. Cibin. *Zigritarum*, pro quo Boccatius c. l. in editione quidem prima *Zegritarum*; Venet. *Margaritarum*; Prag. peius *ignitarum*. Populi ſat noti ſuo nomine. *Getulorum* inde multi, ut ſolet. Cf. ad 1, 4, 4. Corte ad Salluſt. Iug. c. 18. in. et Rierius cum Heynio ad Virgil. Aen. 4, 40. Nempe a *Getis* aliqui derivant, ut Iſidor. Orig. 9, 2. Sed et in Graecis codices aliqui apud Strabonem 17. p. 574 ſ. 835. et poſt per *s*. Pro *vagantium* Lipſ. *navigantium*. Poſt Cibin. *efficaſſimis*. Tum Venet. *tingendum herbis*, quod ex gloſſa acceſſit; Vatic. *tinguendum*, ut alibi codices. Vid. Cellarii orthogr. T. 1. h. v. et Muncker ad Fulgent. mythol. 3, 7. praeter alios. Inde Vatic. et Cibin. *ubique quod*; edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *ubi quae*. TZSCHVCKE. *Et ubique — clariſſima)* Haec verba falſo puto eſſe adiecta, tum quod non videantur eſſe neceſſaria, quia ſtatim ante dixit, *efficaciſſimis ad tingendum*, tum etiam quod Plinius lib. 9. cap. 36. [ſ. 60.] ubi Gaetulicae purpurae meminit, non tribuit ei hanc palmam. PINTIANVS. Legendum *ubi quaeque tetigere clariſſima*. Plautus Bacchid. [3, 3, 67.] *acerrima ea eſt, abſorbet viros, ubi quem attingit*. CIACCONIVS. Forte *ubi quaeque tetigere clariſſima*; absque coniunctione *et*. SCHOTTVS. Fruſtra ſemet ipſos inquietant nonnulli in hoc loco reformando, cum optime ſeſe habeat. Pertinent haec ad laudem purpurae Gaetulicae,

quam adeo efficacem eſſe dicit, ut ubique locorum gentiumque Gaetulica pro optima et clariſſima habeatur. Landat quoque illam Plinius [5, 1.] verbis paulo ante memoratis. De hac ipſa etiam purpura accipiendus eſt Petronii locus [119, 9.] *Heſperia* [vulgo *Aſſyria*] *concham laudabat miles in unda; Quaeſitus tellure nitor certaverat oſtro.* Salmaſii coniectura, [*Heſperium coccum laudabat miles; eadem*] quam aliquot locis [ad Solinum p. m. 676. et 732.] proponit, abeſt multum a veteri ſcriptura, ac merum facit frigus. Quis enim credat Satyricum de profligatiſſimo ſeculi ſui luxu verba facturum, a minio et cocco Hiſpanico, omnium, ut teſtatur Plinius, [16, 12. ſ. 8.] viliſſimo, ordiri voluiſſe? Illa vero lectio, quam hic exhibemus, non recedit a libris veteribus, ac ſenſum exhibet veriſſimum. Dicit nempe eo creviſſe luxuriam, ut iam ſordeant Tyriae Theſſalicaeque purpurae; conchas iam peti ex unda Heſperia, ſive mari Atlantico; oſtrum vero, quod maria largiuntur, iam in tellure quaeri. Prior verſus accipiendus eſt de purpura, ut diximus, Gaetulica, alter vero de cinnabari. Vtrumque proveniebat in ditione Iubae, ſub cuius principatu Gaetulica purpura Romanis primum innotuit. Hinc Purpurariae inſulae ex adverſo Autololum ſitae, quas praedictus rex purpurarum tincturae deſtinaverat, ut teſtatur Plinius. [6, 37. ſ. 32.] VOSSIVS. Non eſt, cur ſpuria illa verba cenſeantur, quae in omnibus libris adparent, et purpurae illius laudem, ut recte monuit Voſſius, mire augent.

§. 5. *Mauretaniae)* Codices plerique *Mauritaniae*; Lipſ. Gud. Prag. Vindobon. *maritaniae*; Vatic. Ciaccon. *Mauretaniae.* Editiones omnes *Mauritaniae*, etiam A. Gronovii poſteriores, operarum, opinor, errore, cum ſcripturam per *e* non ſolum ipſe ſuaſerit, ſed et repraeſentarit lib. 1, 5. Melius ſibi conſtitit Kappius in utraque editione. Vid. ad 1, 5. in. Nova autem hinc

capita ſtatuunt Vinetus et Reinoldius, ille 54. hic 20. praefixa inſcriptione *Mauritaniae ora exterior.*

faſtigantis) Ita Vatic. Ciaccon. Pariſ. 1. 2. Gud. quo faciunt in Lipſ. *caſtigantis* (uti ſolet) et in Rehdig. *ſatigantis*; alii *faſtigiantis* cum editionibus, etiam Vadianis, Olivarianis et Vineto; Schottus, Voſſius, poſt alii *faſtigantis*, de qua forma dictum eſt ad 1, 4, 1. Tum Rehdiger. *hisdem*, ut ſaepe; Vatic. *isdem.* In Lipſienſi deeſt *ſed.* Pro *opibus* in Prag. legitur *operibus*, de quo ad 3, 6, 1. in Rehdiger. *divites.* Tum Pariſ. 2. omiſit *etiam*, Lipſ. ſcribit *dictior.* Ed. 21. *noviſſimis angulis.*

fertilis eſt) Lipſ. Rehdiger. Prag. Vatic. Cibin. Gud. Ciaccon. inverſo ordine *eſt fertilis.* Vadianus cum edd. 21. 23. et ſuis, item edd. 24. Olivarianae et Vinetus *fertilis etiam, ut*; Schottus *fertilis, ut frugum etiam genera*; Voſſius, ceteri *fertilis eſt*, ut veteres ante Vadianum. TZSCHVCKE. Verbum *etiam* redundat; praeceſſit enim mox ante, *ceterum ſolo etiam ditior.* PINTIANVS. Lego commutato ordine: *adeo fertilis, ut frugum etiam genera.* SCHOTTVS. Neutro in loco libri ſcripti ferunt τὸ *etiam.* Poſt Lipſ. et Gud. *conferantur* male coaleſcentibus vocabulis.

etiam non ſata) Vatic. 1. Ven. Havn. Ciaccon. Lipſ. Vindob. Pariſ. 1. 2. 3. Cibin. Rehdiger. Gud. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *etiam nota*; Vatic. 3. Prag. edd. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *etiam nata*; Schottus *profundat ſponte nata*; Voſſius, reliqui *profundat etiam non ſata.* TZSCHVCKE. Scribo *profundat ſponte nata*, ut non multo ante: *Contra Fortunatae inſulae abundant ſponte ſua genitis.* PINTIANVS. Forte *e ſe nata.* Sic enim Varro appellat, quae non ſeruntur lib. 1. de R. R. cap. 27. *Sed interea terram rudem proſcindere oportet, quae ſunt ex ea enata, prius-*

quam ex iis quid ſeminis cadat, ut ſint eradicata. Sic Cicero lib. 7. ad Famil. Epiſt. 27. [26.] *Num dum volunt iſti lauti terra nata, quae lege excepta ſunt, in honorem adducere,* (addit autem, quae terra nata ſunt) *fungos, heluellas, herbas omnes ita condiunt, ut nihil poſſit eſſe ſuavius.* CIACCONIVS. Lego *profundat ex ſe nata;* ſupra enim *ſua ſponte genita* vocat. SCHOTTVS. Veteres membranae legunt *etiam nata* vel *nota.* Vtique verum eſt, quod repoſuimus. VOSSIVS. Cum ſenſum deſerant codices omnes, opitulatur obpoſitionis ratio, et quod *non,* ſcripturae compendio editum, facile tranſire potuit in *nata,* eliſo *ſ.* Certe, quae alias ſubſtituuntur, longius a librorum veſtigiis remota adferunt.

ſignum quod) Sic MSS. A. Gronovii et mei cum vett. editionibus; tantum quod Lipſ. Gud. ſic verba ordinant: *ſignum quod ſabulae prorſus eſt clarum;* Venet. *ſignum quidem ſabulae prorſus eo clarum;* Vatic. 3. Prag. *ſignum quod ſabulae prorſus oſtenditur clarum.* Schottus dedit *ſignum ei ſabulae* remotis uncis, uti fecit poſt Voſſius; hic tamen cum edd. 40. 41. 42. *ſignum quoque ſabulae;* Reinoldio revocante rediit demum in ceteris vetus lectio. TZSCHVCKE. Aut verbum *quod* ſuperfluum eſt, aut legendum *quoddam.* PINTIANVS. Aut legendum *quoque* pro *quod,* aut vacat. CIACCONIVS. Provocabulum *quod* abundat, aut *quondam* ſcriptum Mela reliquit. SCHOTTVS. Non opus eſt a codicibus deſciſcere, dummodo poſt *et* diſtinctionis ſignum ponatur, quod neglectum turbas dedit, aut verba *ſignum — prorſus,* uti fit hodie, parentheſi includantur. Cum Voſſio tamen Pariſ. 3. *quoque* habuiſſe videtur. Cibin. *ſabula,* ut ed. Lugdun. 1605. et paullo ſuperius idem *Antheus* cum edd. 1. 3. 9. 11. 13. forte aliis quibusdam.

ut incolae) Tò *ut* Prag. omittit. Tum Venet. *ubi unde;* Pariſ. 1. *pars erecta. Solent;* Prag. Havn.

erupta eſt ſolet; Cibin. *eſt ſtatim imbres ſpargi*; Rehdiger. *foſſa.*

eveniunt) Ita octo MSS. A. Gronovii meorumque plerique, cum editionibus ante Schottum et Voſſium, quorum ille dedit *deveniunt*, hic et ſecutae edd. 40. 41. 42. *veniunt*, quod quidem ita legitur in Cibin. et Bonon. forte etiam in Pariſienſi 2. In uno codice plane hoc verbum abſuiſſe in nota teſtatur Voſſius. TZSCHVCKE. Melius *deveniunt*, ut de Imera, Siciliae fluvio [2, 7, 17.] *alio ore in Libycum, alio in Tuſcum devenit.* PINTIANVS. Corrupta haec. Legendum *donec effoſſa repleant, eveniunt.* CIACCONIVS. *eveniunt)* Sane poſtremum hoc vocabulum redundare videtur. VOSSIVS. Sic Columella lib. 4. c. 32. *Talea et tota arundo ſerius praedicto tempore evenit.* A. GRONOVIVS. In hoc nexu infinitivus verbi deſideretur; ſed maluit noſter variata forma loqui, et omnino rem mirabilem indicare. *Eveniunt* ſc. ex illo tumulo. Ita vero nulla opus eſt correctione.

§. 6. *frequentant)* Ciaccon. Vindob. *frequentat.* At bene habet vulgata, et ſic ſaepe *pars quisque* et ſimilia ſtrui notum eſt. Vid. Heinſius ad Ovid. Faſtor. 3, 251. ubi eadem numeri variatio in hoc verbo obverſatur. Ed. 21. *per ſylvas.* In ed. Vineti eſt cap. 55.

agunt) Ita diſerte Vaticani, Pariſienſes, Lipſ. Gud. Prag. Havn. Ciaccon. aliique; Vindob. Rehdiger. Venet. (opinor) *habitant*, uti editiones veteres, cum Vadianis, Olivarianis et Schotto; Vinetus et poſt Voſſius aliique poſuere *agunt.* Alterum *habitant*, ex gloſſa natum eſt, uti ſit paſſim, veluti in Ovidio Faſtor. 1, 68. ubi pro vulgato *otia habet* ſeptem veteres libri ſcribunt *agit*, quod et praetulit Heinſius, quem ibi vide, et ad 3, 245. item pluribus Cannegieterum ad Aviani fab. 11, 6. et quae notarunt Schwartzius ad Plinii Panegyr. in ſubplem. p. 492. Burmann. ad Quinctil. 5, 6. 10, 1. Corte ad

Plinii epp. 4, 17, 3. idem ad Salluſt. B. I. 18. 9. et 19, 5. Drakenb. ad Liv. 3, 14, 5. et qui producuntur. Notatur id in primis de verbis *agitare* et *habitare*, uti docent Heinſius et Drakenb. ad Silium Ital. 13, 524. et Corte ad Salluſt. Iug. 19, 5. Nempe olim ſcribebatur *abito*, unde facilis fuit in alterutram partem commutatio. Sic *habeo* et *abeo* commiſcentur, quod iam olim monuit Meller. Palmerius in ſpicilegiis p. 857. (in Gruteri theſ. Crit. T. 4.) *habiturus* et *abiturus*, de quibus Schwartz. ad Plinii Panegyr. c. 65. p. 311. Sic *hac* et *ac*, de quo ad 3, 3, 3. Intulit has depravationes adſpirandi vocibus libido temere effuſa. Pro *in urbibus* ſatis lepide Cibin. *pars muribus* et omiſſo *in* Rehdiger. *pars urbibus*.

Gilda, Volubilis) Locus maxime corruptionibus vexatus, etſi duo itidem nomina libri praeferunt, aliter tamen diſtincta. Pariſ. 1. Rehdiger. Lipſ. Gud. Vindob. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. Vadianae, Olivarianae cum Vineto *Gildano*; Cibin. Vatic. 1. *Gildavo*; Vatic. 3. *Gilodavo*; Pariſ. 2. 3. Bonon. Havn. Venet. *Gilodano*; Prag. *Donogilo*. Voſſius et A. Gronovius de ſuis codicibus ſilent. Ex editionibus Schottiana *Silda*; poſt Voſſius et alii *Gilda*. Hinc ſimilis discrepantia ſubſequitur. Vaticani, Cibin. *Dubitania*; Pariſ. 2. 3. Rehdiger. Bonon. Gud. Prag. Havn. Lipſ. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 13. 23. *Dulbritania*; Pariſ. 1. Ciaccon. *Dubritania*; Venet. *Dubritana*; Vindob. *Drubitania*. Edd. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae pleraeque cum Vineto *Dulbritrania*; (nam Lugdun. 1605. *Dulbritania;*) Schottus, Voſſius, ceteri *Volubilis*, *Priſciana*. TZSCHUCKE. *Gildano*, *Dulbritrania*) De his urbibus neſcio an alibi legerim. At Pomponio danda fides, haud longe ab his oris nato. VADIANUS. *Gildano, Dulbritania)* Scribendum fortaſſe *Silda*, *Volubilis*, *Priſciana* ex Ptole-

maeo [4. 1. et 13.] et Plinio. [5. 1.] PINTIANVS. *Gilda, Volubilis, Priſciana*) Ex veſtigiis veterum membranarum haec correximus. *Gilda* verum eſt nomen huius oppidi, non Σίλδα, uti perperam apud Ptolemaeum. [4. 1.] Sic quoque habent Stephanus et Antoninus. [p. 23. ed. Weſſel.] *Volubile* et *Volubilis*, ac *Volubilienſes* populi memorantur a multis. *Priſcianae* ſolus, quod ſciam, meminit Ptolemaeus. [4. 1. f.] Sed apud illum perperam Πισκίανα aut Πτισκίανα vulgo legitur pro Πρισκίανα. VOSSIVS. De *Gilda* non eſt dubitatio, quippe quod urbis nomen confirment Antoninus et ex literarum ſerie Stephanus. At de ſequentibus ſponſorem me minime ſiſtam. Memoratur quidem in Ptolemaeo 4. 1. f. Οὐολοβιλὶς, et lib. 8. in tab. 1. Africae Οὐολουβιλὶς, uti ab Antonino p. 93. In Plinio 5. 1. vocatur *Volubile* oppidum. Attamen incerta haec et fluxa videtur lectio, in primis ſi ſequens nomen *Priſciana* adieceris, coniuncta cum MSStis compares. Vt enim illa extrices, ſingulari opus eſt perſpicacia, multaque excitanda, quae intercidiſſe oportet. Accedit, quod *Priſciana* dubiae eſt auctoritatis, nec niſi iniecta vi Ptolemaeo extorquetur. Sed et idem non ſolum ponit inter Sildam ſ. Gildam et Volubilem, ſed et propius mari admovet Iberico, ut vel hac de cauſa huc pertinere nequeat. Quidam, ut Simlerus ad Antonin. p. 23. (Weſſel.) et Ortelius in theſauro Geogr. ſ. v. Ptiſciana *Vopiſcianas* cum Ptiſcianis comparant, quamquam et hoc nomen varia incertaque ſcriptura editur, nec ſitus adnuit, quem Ptiſcianis tribuit Ptolemaeus. Eandem urbem, ſed per *B* in initio habet Geographus Ravenn. 3, 11. At ſi ſcripturam codicum corruptam intuemur, inde forſitan effici poſſe videtur *Baba*, quae urbs in hoc tractu memoratur a Ptolemaeo 4. 1. f. et Plinio 5. 1. ubi quidem conſtanter ſcribitur *Babba*, quod et praefert in Stephano pro Βαβαὶ Holſten. p. 61. et in ipſo Stephano invenitur ſ. v. Ῥάβα. Plinius c. l. Auguſti coloniam dicit, quae Iulia Campeſtris ſit no-

minata. In Geogr. Ravenn. 3, 11. eadem videtur eſſe *Bada*. Sed quid reliquis ſyllabis faciendum ſit, equidem non perſpicio. Quidquid eſt, Volubilis Gildam debebat praecedere, uti docent Ptolemaeus et Antoninus. Interim vulgatam adhuc lectionem reliqui, ne incerta incertis rependerem. Quare hoc tantum monuiſſe ſufficiat, ne quis Melam in his teſtem provocet.

propius autem) Rehdiger. (qui ſic fere ſolet) Venet. Vindobon. *proprius*, de qua confuſione dixi ad 3, 6. in. et alibi. Tum Gud. Vatic. 3. Prag. *Sola*; alii *Sala*, quod recte habere docent Plinius 5, 1. Ptolemaeus 4, 1. f. Geogr. Ravenn. 3, 11. 5, 4.

Lixo) Lipſ. *Sala elyxio*; Prag. *lizio*; ceteri cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Lixio*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 18. 19. 20. 21. 23. 28. 35. *Lyxo*; praeeunte Vadiano Olivarius, et qui iis adhaerent, tum Vinetus, Voſſius et reliqui *Lixo*. *Lyxo* emendaverat Hermolaus Barbarus. Sed Λίξος dicitur Hannoni p. 2. Hudſ. Scylaci p. 53. Hudſ. et Silio 5, 400. *Lix* Geogr. Ravenn. 3, 11. et 5, 4. Ita nempe in peregrinis nominibus praecipuas tantum literas variata terminatione reddunt auctores.

Lynxo) Ciacconius ex codice adfert *Limo*, ex ſuis A. Gronovius *Limo*, *Luno*, *Limio*, *Lixio*, *Linco*; ex meis habent Vatic. Pariſ. 1. 2. Gud. Havn. Venet. *Limo*; Pariſ. 3. *Lino*; Cibin. *linio*; Lipſ. Vindobon. Rehdiger. Auguſtinor. *Luno*; Prag. *Iuno*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *luno*; 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 20. 35. *Lunxo*; 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *Iunxo*; Voſſius, 40. 41. 42. *Linx*; Reinoldius, 44. 45. ceterae *Lynxo*. TZSCHUCKE. Scribendum *Lyxo flumini Lunxo proxima* [ita ex ed. 1493. ſcribendum contra Gronovium] id eſt Λύγξῳ, ut lib. 5.

[c. 1.] Plinii docui. BARBARVS. *Lynxo* civitas in recto et cum y in prima nominatur Artemidoro, referente Stephano; *Lynx* ipſi Stephano eſt etiam cum y, a Barbaris, Strabone auctore, [lib. 17. p. 568. ſ. 825.] appellata *Tinga*. Artemidoro, eodem teſte, *Linga* dicitur; Eratoſtheni *Lexon* cum *e* longo, modo Strabonis exemplar non ſit vitioſum. Plinio [5, 1.] *Lixos* nominatur et urbs et fluvius, tam ſcriptae quam impreſſae lectionis. Romana etiam exemplaria non aliter legunt. Ptolemaeo [4, 1.] *Lix* appellatur fluvius, civitas autem *Lixa*. PINTIANVS. *Et Lixo flumini Lynxo proxima*) Haec lectio proxime accedit ad illam, quae in veteribus libris comparet; ac confirmat eam Stephanus, qui docet ex Artemidoro, oppidum hoc vocari Λυγξώ. Aliis eſt *Linx*, vel *Lixa*. Valde autem errant, qui hanc cum Tinge confundunt, ac Strabonem teſtem advocant. Non ſemel iſtic loci impingere Strabonem, ad Hannonem docebimus. VOSSIVS. *Iunxo* quod in multis editionibus legitur, facili lapſu ortum, probari minime poteſt, et recte hoc nomine editores notavit Aldrete in antiguedades de Eſpana (1614. 4.) lib. 4. cap. 5. p. 507. Sed quod idem dicit, in Melae codicibus, niſi forte editos intelligit, eſſe *Lunxo*, equidem non inveni. *Linxo* iam antiqua manus adſcripſerat in ed. 10. De prima litera non eſt dubitatio, ſi, quae viri docti ex aliis adtulerunt, reſpexeris. In Ptolemaeo tamen, notante Weſſelingio ad Antonini itiner. pag. 8. codex Coiſlin. et de fluvio et de urbe habet Λίξ, quod de urbe etiam adhibent Antonin. in itiner. p. 7. Solin. cap. 27. ſ. 24. et Geogr. Ravenn. c. c. l. l. Sed et eadem veterum auctorum loca, quam parum forma et terminatio conſtiterint, declarant, et praeter interpretes noſtros docuerunt etiam alii, in iis Salmaſius ad Solin. p. m. 214. c. l. Adparet id maxime ex Strabone c. l. et paullo poſt p. 570. ſ. 528. ubi narrat, Eratoſthenem ab Artemidoro fuiſſe reprehenſum, quod urbem circa extrema Mauretaniae verſus occidentem pro Linge Lixum adpel-

laſſet, unde conficitur apud Stephanum pro Λυγξῶ legendum eſſe Λύγξ, uti etiam voluit Holſten. p. 192. et edidit Berkelius. Quae ſi conferantur invicem, videtur duplex urbs eiusdem fere nominis, una in extrema Mauretania, oppoſita Europae, altera paullo inde remotior; una Τίγξ vel Λίγξ, altera Λίξος vel Λίξα, ex qua ſimilitudine confuſio illa et disceptatio orta. Docet id etiam ſitus huius urbis apud noſtrum et Plinium, item Ptolemaeum, cuius ſcriptura *Lixus* inde probatur, quod cognominem fluvio adpellatam eſſe tradunt. Ita intelligitur apud Strabonem Artemidori monitum contra Eratoſthenem. Plinius etiam 5, 1. adfert *Liſſa*, olim *Lixa* prope Cottam non procul a Lixo flumine, et poſt *Lixos* colonia. Liſſam ultra columnas Herculis ponit, ſed ſua aetate non amplius ſuperſtitem fuiſſe addit. Boccatius de fluminibus ſ. v. Lixus hunc locum ſic retulit: *Lixus Mauritaniae fluvius, a quo Lixa civitas appellata eſt.* Idem tamen, prout forte diverſos codices ſecutus eſt, ſ. v. Luna ſcribit: *Eſt fluvius Mauritaniae propinqua Gna coloniae atque promontorio apeluſiae.* Cellarius in Geogr. ant. 4, 7, 20. in quibusdam erravit. Nusquam enim in Stephano vocatur *Lixus*, nec Voſſius hic legit *Lynxo*, ſed *Linx*. Ex omnibus autem lectionibus noſtri loci minus probabilis ea videtur, quae *Lynxo* infert, ut ex ſuperioribus patet. In tanta tamen varietate optimum videtur ſequi Plinium, qui habet *Lixos*, etiam propter adiectum *proxima*, quod et obſtat, quo minus ad Graecam rationem confugiamus, qua τὸ γ ante ξ ſaepe inſeritur, uti φάρυγξ dicitur et φάρυξ, Μῆνιγξ et Μῆνιξ et ſimilia, de quibus cf. Etymol. M. ſ. v. Λάϊγγες. Atque ita reponerem, ſi res eſſet mei arbitrii, nec codicum terminatio conſtans reluctaretur.

Zilia) Pariſ. 3. *Gria;* Rehdig. *grya;* Lipſ. *gira;* Vindob. *gua;* reliqui *Gna,* uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22.

23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Vineto; Schottus, Voſſius, ceteri *Zilia;* 10. omiſit verba *ultra* ad *Gna.* TZSCHUCKE. Legendum *colonia et fluvius Zilia*, evidentiſſime ex Plinio, lib. 5. [c. 1.] Ptolemaeo quarto [c. 1.] et Strabone ultimo. [p. 569. ſ. 827.] Plinius *Zili* vocat, Strabo *Zelin e* longo, Ptolemaeus *Ziliam.* Plinii vetus exemplar *Zulil* habet, Romana impreſſio *Zubil.* Habetur tamen fluvius *Agna*, ſed procul ab hoc tractu a Ptolemaeo redditus, et a caſtigatoribus tum corruptus, tum imprudenter huc tralatus. Ceterum antequam finis opusculo imponeretur, admonere lectorem libuit, in eo quod libro 2. [c. 4. §. 5.] in Italia dixi pro *Faneſtris colonia* legi poſſe *Fanum Fortunae* ex Strabone, Ptolemaeo, Plinio, ſic eam nominantibus; magisque ex analogia fieri a *fano Fanenſis*, quam *Faneſtris*, addubitare me nunc, an prior lectio mutanda ſit. Tum quod eodem iure, quo a *campus campeſtris* et multa huiusmodi, eodem et a *fano* deduci poſſit *faneſtris* et *fanenſis*, magis eſſe gentile nomen, quam poſſeſſivum videatur. Tum etiam, quod Plinius in tertio [c. 19. ſ. 14.] *Fanum* coloniam eſſe tradat, et *coloniae Iuliae Faneſtris* mentio habeatur a Vitruvio lib. 5. [c. 1.] Itaque rem in medium relinquo. PINTIANUS. Pintianus legit *colonia et fluvius Zilia.* At Strabo lib. 17. [c. I.] ibi corruptus videtur, et ubi εἰς δὲ τὴν ἐκτὸς θάλασσαν πλέουσιν ἀπὸ Λιγγὸς πόλις ἐστὶ Ζῆλις καὶ Τίγα, legendum ἐντός. Nam ad fretum navigat ab exteriore ſinu. CIACCONIUS. *Gna* utique nomen eſt obſcurum et plane incognitum, cum contra *Zilia*, etſi inconſtanti ſcriptura, hic a pluribus memoretur. In Ptolemaeo 4, 1. Ζιλία cod. Palat. Ζιλεῖαι, lib. 8. in tabula 1. Africae Ζειλία. Sic apud Plinium monente Surita ad Anton. itiner. p. 8. (ed. Weſſel.) tres codices *Zuli* habent, alii, uti iam Pintianus notavit, aliter. In ipſo Antonino c. l. et Geogr. Ravenn. 3, 11. 5, 4. *Zili* (in ablativo, ut ſolet) dicitur. In Stephano corrupto Ζῆλος pro Ζῆλις, ut ibi monuit Berkelius. At quantum huius

nominis quaecunque ſcriptura a libris diſtet, manifeſtum eſt, etſi, quod ſubſtituendum ſit, non datur. Propius ad codices accedit *Tiga*, quam urbem cum Zeli connectit Strabo; ſed deſideratur fluvius cognominis. Poſſit et *Agna* ex Ptolemaeo arceſſi; tum vero, cum fluvii illud nomen ſit, nulla huius nominis urbs occurrit, et ipſe ille fluvius nimis ab hoc tractu remotus fluit. Vtrumque contra valet de *Zilia*. Quare ſi alios ſequaris auctores *Zilia* probandum, quod et aliquatenus ex *gira* in Lipſ. poſſit erui; ſin codices, *Gna* retinendum.

unde) Ed. 19. *unde inde.* Pro *Ampelnſia*, ut ſolet, Rehdiger. *ampelutia;* Lipſ. Gud. *Ampeluxia;* Vindobon. *ampluxia;* Vatic. 1. *Anpelnſia.* Poſt Zaluſc. *Athlanticis litoribus.* Cibin. omiſit *iam.* TZSCHVCKE. Convenientior et Auctoris elegantiae et Operis calci lectio permutatis ultimis verbis: *Atlantici litoris atque Operis huius terminus.* PINTIANVS. Idem voluit Ciacconius, adeoque, quod non debebat, prono nimis obſequio in ipſo textu poſuit Schottus. De voce ἀμπελουσία, quod ad lib. 1. c. 5, 1. ubi Graecam diſerte adfirmat, monere omiſeram, hoc unum nunc addere liceat, quod Graeci plane eam formam ignorant. Cogitabam ἀμπελοῦσσαν levi immutatione, niſi obſtaret Plinius 5, 1. et pertinax librorum noſtrorum in eius repetitione conſenſus. Ceterum quae in fine libri ſubiiciunt codices rediguntur fere ad verbum *explicit;* alia ſi qua de librario accedunt, dedi in ipſo codicum recenſu.

1-19

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

JUN 30 1921
JUL 1 1921

form 410

